מחזור

D03767448$
Duke University Libraries

ספר

קרובות
הוא

מחזור

Verlag von
JOSEF SCHLESINGER
Buchhandlung
Wien, I. Seitenstettengasse 5.

מסודר בשלמות הסדור ומדויק בתכלית הדיוק

מאת

וואלף בן שמשון הלוי איש היידענהיים

רעדעלהיים

Made in Austria

1928

Verlag von
JOSEF SCHLESINGER
Buchhandlung
Wien, I. Seitenstettengasse 5.

DUKE UNIVERSITY LIBRARY

מחזור

חלק ראשון

ראש השנה ויום הכפורים

עם

הפירוש הרחב והמספיק מהרב המאסף בעל קרבן אהרן

הנודע בשם מטה לוי

ואלה המעלות אשר נוספו זאת הפעם

א) המחזור הזה פתח דבריו יאיר מתפלת מנחה של ערב יו"ם באופן שיספיק למחזור וסדר תפלה גם יחד :
ב) נדפסו פה המשניות למועדים עם פירוש ברטנורה ואחר עניניו מספר לקוטי צבי :
ג) וכעת הגהנו המשניות באותיות נקודות כדי שיהיה כל אדם יוכל ללמוד בו :
ד) גם נדפס סדר תשליך מהרה"ג מוהר"ר חיד"א זללה"ה :
ה) ראה זה חדש אשר נוסף פה . סדר תיקון ליל שביעי של פסח מה שנהגו אנשי מעשה לקרות בלילה הזה :
ו) נוספו פה כל הדינים הנצרכים למועדים ולרגלים ועניני התפלה מאת הרה"ג מליסא ז"ל בדה"ח :
ז) הוספנו לפני כל מועד ורגל מאמרים נלקטים מספרי הגדולים ע"ה. דברים נחמדים ויקרים המושכים את הלב נקראים כמו דבר בעתו :
ח) ויותר מאת כאלו בטולי הירועה בכמה מקומות ביאורים בסדר התפלה או בפיוטים מאת גאוני וקדושי ישראל פירושים נכבדים ונעימים :
ט) סדר התפלה עם פירוש יקר ונעלם :
י) הוספנו סדר תיקון ליל שבועות :

ואחרון אחרון חביב אשר חזרנו כמה וכמה פיוטים אשר נחסרו בדפוסי הרוסיא מחמת הצענזאר ועתה נדפס הכל בשלימות ובאותיות גדולות וחדשים ובסדר נאה ונייר יפה מאירות עינים :

לעמבערג

בדפוס של הר"ר דוד באלאבאן נ"י

בשנת תרס"ז לפ"ק

מודעה רבה

בכדי לפאר ולרומם את **המחזור** הזה מכל אשר לפנים ולרוות את אחינו בנ״י במיני מטעמים הוספנו כעת כמה מאמרים מספר **הזוה״ק** וכמה ענינים **מלוקטים מספרים הקדושים והנעימים** אשר כל עין רואה אותם ויעיין בהם ישמח וירוה כמוצא שלל רב :

סדר התרת נדרים

המבקש התרת חרם וקבלת נזיפה עומד לפני ב"ד ויותר טוב אם הם עשרה שהם עדה קדושה. ואם אין יכול לבוא לפני עשרה מ"מ צריכין להיות ב"ד דהיינו ג':

בשם אלהים ע"פ התורה אנחנו מתירים נדרים ושבועות שהאדם אוסר בהם איזה איסור על נפשו. ובכלל מתירים אנחנו נדרים ושבועות שהאדם נודר ונשבע בפני עצמו רק על דברים שבינו לבין עצמו. אבל ח"ו לכל איש לחשוב שאנחנו מתירים אלות ושבועות שמשביעים להממשלה ובמקומות המשפט. או אלות ושבועות שנודרים ונשבעים בעניינים שבין אדם לחברו כמה שנוגע לטובות ולתועלה זו נתנו. ולכל איש מאיזה דת וגזע שיהיה. והנדרים והאלות והשבועות שנאמר עליהן בתורה כי לא ינקה ה' את עובריהן מחויבות להיות שרירין וקיימין בתקפן ובלי שינוי. וכל העובר עליהם ישיגהו חרון אף אלהים. ויהיה לחרפות ולדראון עולם:

ויאמר לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה וכו'

שמעו נא רבותי דיינים מומחים כל נדר או שבועה או איסור או קונם או חרם שנדרתי או נשבעתי בהקיץ או בחלום או נשבעתי בשמות הקדושים שאינם נמחקים ובשם הוי"ה ברוך הוא וכל מיני נזירות שקבלתי עלי ואפילו נזירות שמשון) וכל שום אסור ואפילו אסור של הנאה שאסרתי עלי או על אחרים בכל לשון של אסור בין בלשון אסור או חרם או קונם וכל שום קבלה אפילו של מצוה שקבלתי עלי בין בלשון נדר או בלשון נדבה בין בלשון שבועה בין בלשון נזירות בין בכל לשון וגם הנעשה תקיעת כף בין כל נדר ובין כל נדבה ובין שום מנהג של מצוה שנהגתי את עצמי וכל מוצא שפתי שיצא מפי או שנדרתי וגמרתי בלבי לעשות שום מצוה מהמצות או איזו הנהגה טובה או איזו דבר טוב שנהגתי שלשה פעמים ולא התנתי שיהא בלי נדר הן דבר שעשיתי הן על עצמי הן על אחרים הן אותם הידועים לי הן אותן שכבר שכחתי בכולהון אתחרטנא בהון מעיקרא ושואל ומבקש אני ממעלתכם התרה עליהם כי יראתי פן אכשל ונלכדתי חס ושלום בעון נדרים ושבועות ונזירות וחרמות ואסורין וקונמות והסכמות ואין אני תוהא חס ושלום על קיום המעשים טובים ההם שעשיתי רק אני מתחרט על קבלת הענינים בלשון נדר או שבועה או נזירות או אסור או חרם או קונם או הסכמה או קבלה בלב ומתחרט אני על זה שלא אמרתי הנני עושה דבר זה בלי נדר ושבועה ונזירות וחרם ואסור וקונם וקבלה בלב לכן אני שואל התרה. בכולהון אני מתחרט על כל הנזכר בין אם היו המעשים מדברים הנוגעים בממון בין מהדברים הנוגעים בגוף בין מהדברים הנוגעים אל הנשמה בכלהון אני מתחרט על לשון נדר ושבועה ונזירות ואסור וחרם וקונם וקבלה בלב והנה מצד הדין המתחרט והמבקש התרה. צריך לפרוט הנדר. אך דעו נא רבותי כי אי אפשר לפורטם כי רבים הם ואין אני מבקש התרה על אותן הנדרים שאין להתיר אותם. על כן יהיו נא בעיניכם כאלו הייתי פורטם:

והמתירים משיבין לו ג"פ בלשון זה:

הכל יהיו מותרים לך (אם הם שנים או יותר יאמרו להם בלשון רבים לכם) הכל מחולים לך הכל שרוים לך. אין כאן לא נדר ולא שבועה ולא נזירות ולא חרם ולא אסור ולא קונם ולא נידוי ולא שמתא ולא ארור. אבל יש כאן מחילה וסליחה וכפרה. וכשם שמתירים בבית דין של מטה כך יהיו מותרים מבית דין של מעלה ולא יעשו שום רושם כלל:

ואח"כ יאמ מוסר מודעה לפניהם ואומר בלשון זה

הרי אני מוסר מודעה לפניכם ואני מבטל מכאן ולהבא כל הנדרים וכל שבועות ונזירות ואיסורין וקונמות וחרמות והסכמות וקבלה בלב שאקבל עלי בעצמי. הן בהקיץ הן בחלום חוץ מנדרי תענית בשעת מנחה ובאם שאשכח לתנאי מודעה

הזאת ואדור מהיום עוד מעתה אני מתחרט עליהם ומתנה עליהם שיהיו כלן בטלין ומבוטלין לא שרירין ולא קימין ולא יהון חלין כלל וכלל בכלן אתחרטנא בהון מעתה ועד עולם :

ויועיל זה כשלא יזכור לתנאי בשעת השבועה כמבואר ביו"ד וגם יחיד יש לאומרו אחר התרת נדרים :

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שכל הקללות והארורים ונדוים ונזופים והחרמות והשמתות שקללתי או שארתי או שנדיתי או שהחרמתי או ששמתי את עצמי או אשתי או בני ביתי או את אחרים אשר מזרע ישראל המה. או אחרים שקללו או שנדו או שהחרימו או ששמתו אותי או אשתי או את זרעי או את בני ביתי . יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי. אלהינו שבשמים ובארץ שאל ישלטו בנו ואל יעשו רושם וכל הקללות יתהפכו עלינו לטובה ולברכה כדכתיב ויהפוך יי אלהיך לך את הקללה לברכה כי אהבך יי אלהיך :

ואח"כ גם העדה הקדושה יחזרו ויאמרו לו ג"פ בלשון זה

כלם מתרים לך. כלם שרוים לך. כלם מחולים לך כשם שאנחנו מתירין לך בבית דין של מטה. כך יהיו מותרים מבית דין של מעלה. ולא יעשו שום רושם כלל וכל הקללות יתהפכו עלינו לטובה ולברכה כדכתיב ויהפוך יי אלהיך לך את הקללה לברכה כי אהבך יי אלהיך :

נוסח מסירת מודעה נגד הצר הצורר הוא היצר (בס' עבודת הקודש) :

הריני מוסר מודעה לפניכם שכל מחשבה רעה והרהור רע ורעותא דלבא אם יעלה בלבי ומוחי ובפרט בעת התפלה ותלמוד תורה באיזה צד ואופן שאינו לכבוד ורצון הבורא יתברך שמו מעכשיו אני מבטל אותן מהמחשבות והרהורים רעים ורעותא דלבא אשר הם נגד רצון קוב"ה ביטול גמור כחרס הנשבר ומכל שכן אם אדבר איזה דבור רע ואיסור מעכשיו יהיו הכל בטלים ומבוטלים. ועתה אני מגלה דעתי ורצוני בכל לבי כי רצוני ומאויי וכונתי לעבוד את בוראנו אלהי אברהם אלהי יצחק וישראל עבודה שלימה עבודה תמה במחשבה ודבור ומעשה ויראה ואהבה ושמחה כדת מה לעשות וכל מחשבה ודבור ומעשה שהם נגד רצונו יתברך מעכשיו בטלים ומבוטלים כי הם מצד יצר הרע והכל הבל באופן שכל עבודתנו להבורא יתברך שמו במחשבה ודבור ומעשה הכל הוא לעשות נחת רוח לפניו דוקא בלי שום פניה כלל ועיקר הכל הוא לשם יחוד קוב"ה בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו ליחד שם י"ה בו"ה ביחודא שלים בשם כל ישראל לדעת ר' שמעון בן יוחאי ור' אלעזר בנו ולדעת רבינו יצחק לוריא אשכנזי ה' ברחמיו יעזרנו על דבר כבוד שמו מעתה ועד עולם :

יהיו לרצון וכו'

דיני ערב ראש השנה מספר דרך החיים

א) ער"ה נוהגין להתענות כולם. וא"צ לא קבלה ולא השלמה אפי' אין מתענה עש"ת. ואין קורין ויחל וא"א או"א כרכו במנחה מפני שאינו ת"צ. (מ"א סי' תקפ"ב) :

ב) אין נופלין על פניהם בער"ה בתפלה. אבל באשמורת בסליחות נופלים. ואף שנמשך אמירת הסליחות על היום אעפ"כ נופלין על פניהם. (שם) :

ג) אין תוקעין בער"ה. אפי' יחיד בביתו אין רשאי לתקוע כדי לערבב השטן. (שם) :

ד) נוהגין לילך על הקברות קודם ר"ה ולהשתטח על קברי צדיקים. ויקיף הקברות ומרבים שם בתחינות ונותנים שם צדקה לעניים קודם שיאמר התחינות. ואין לילך על קבר א' ב"פ ביום א'. (מ"א בשם כתבים) ואומרים בכל סליחה בתחילתה או"א. חוץ מן הסליחה המתחלת בשם. (מ"א שם) :

ד) מכבסין ומסתפרין בער"ה כדי להראות שאנו בטוחים בהש"י שיוציא לאור משפטינו. אבל עכ"פ לא ילבש בר"ה בגדים חשובים כמו בשבת יו"ט רק שיהיה אימת הדין עליו. ונוהגין לטבול ער"ה משום קרי. (שם) :

יען כי ער"ה הוא יום האחרון מכל השנה ולמחר יעמוד בדין. לכן צריך האדם לשום נגד עיניו ביום הזה תוכן עלילותיו מכל

שנה ולפשפש במעשיו ולהרבות בתשובה בווידוי ובחרטה גמורה על העבר. ובקבלה להבא שלא לשוב לכסלה עוד ויירא ויזחל מיום המשפט האיום והנורא אשר למחרתו. ויכנס ליום הדין בקדושה ובטהרה בכובד ראש ובהכנעה. וכדי לעורר את לב האדם לתשובה הבאנו בזה ס' יסוד התשובה להחסיד רבינו יונה ז"ל אשר ילמוד האדם תמיד ובפרט בער"ה ועשי"ת:

שלח לנו הקב"ה ביד עבדיו הנביאים וביד יחזקאל הנביא. נאום ה' אלהים שובו והשיבו מכל פשעיכם ולא יהיו לכם למכשול · השליכו מעליכם את כל פשעיכם אשר פשעתם בם ועשו לכם לב חדש ורוח חדשה ולמה תמותו. אדם אשר פשע וחטא ובא לחסות תחת כנפי השכינה ולהכנס בדרכי התשובה אשכילך ואורך בדרך זו תלך. ביום ההוא ישליך כל פשעיו אשר עשה. ויעשה עצמו כאלו בו ביום נולד ואין בידו לא זכות ולא חובה. וזה היום תחלת מעשיו. היום יפלס אורחותיו שלא יטו מעגלותיו מדרך הטוב · ודרך זו תביאנו לשוב בתשו' שלמה. כי הוא יעשה עצמו כמשליך מעליו כובד העונות ועוצם החטאים אשר עשה. ולא יבהילוהו רעיוניו ולא יניחוהו לשוב כי יבוש מחטאיו, כי יחשוב איך אוכל להעיז פני ולשוב ואני חטאתי עויתי פשעתי כזאת וכזאת עשיתי עברתי ושגיתי ושלשתי עד אין ספורות. ואיך אבוא עוד לפניו כבושת גנב כי ימצא כי בושתי לעמוד לפניו. ואף איך ארמוס חצריו ואיך אשמור חוקיו. אל יחשוב כן כי המסית יושב כזבוב במפתחי הלב. מתחדש עליו בכל יום צופה ומביט להכשילו ומשיא לבו לעצה הרעה הזאת רק יחשוב כי כן מדת הבורא ית' · ידו פשוטה לקבל שבים לכן טוב לו להשליך פשעיו ולעשות לו לב חדש · וכה יעשה ביום טהרתו בהתנדבו רוחו אותו להיות עבד לבוראו יפיל תחינתו לפני בוראו · ויאמר

אנא השם חטאתי עויתי פשעתי כזאת וכזאת עשיתי מיום היותי על האדמה עד היום הזה ועתה נשאני לבי ונדבה אותי רוחי לשוב אליך באמת ובלב טוב ושלם בכל לבי ונפשי ומאודי ולהיות מודה ועוזב להשליך מעלי כל פשעי ולעשות לי לב חדש ורוח חדשה. ולהיות זריז וזהיר ביראתך · ואתה יי אלהי הפותח יד בתשובה ומסייע לבאים לטהר פתח ידך וקבלני בתשובה שלימה לפניך. וסייעני להתחזק ביראתך. ועזרני נגד השטן הנלחם בי בתחבולה ומבקש נפשי להמיתני לבלתי ימשול בי · והרחיקהו מרמ"ח איברים שבי · ותשליכהו במצולות ים ותגער בו לבלתי יעמוד על ימיני לשטני. ועשית את אשר אלך בחוקיך והסירות לב האבן מקרבי ונתת לי לב בשר אנא ה' אלהי שמע אל תפלת עבדך ואל תחנוניו וקבל תשובתי · ואל יעכב שום חטא ועון את תפלתי ותשובתי ויהיו לפני כסא כבודך מליצי יושר להליץ בעדי להכנס תפלתי לפניך ואם בחטאי הרב ועצום אין לי מליץ יושר. חתור לי אתה מתחת כסא כבודך וקבל תשובתי ולא אשוב ריקם מלפניך כי אתה שומע תפלה:

ותמיד ירגיל בתפלה זו

וזה הדרך אשר ילך בה. ואת המעשה אשר יעשה · להרגיל עצמו מכל חטא בבוקר בעת הקיצו משנתו · יחשוב בדעתו כי ישוב ויפשפש במעשיו · ולא יעוות לפי כחו אפי' פסיעה אחת. לעת האוכל קודם שיאכל יתודה על כל עונותיו. ואם עשה עוות בשום דבר יתודה על דבר בהעוותו והוידוי הזה ירחיקהו מכל עון וחטא כי אם יבא לידו דבר עבירה יזהר ממנה ויאמר בלבו איך אעשה הרעה הגדולה הזאת. להתודות עליה. ואהיה מאותם שנא' עליהם ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכזבו לו ולבם לא נכון עמו ולא נאמנו בבריתו ואהיה כטובל ושרץ בידו. ואף כי אהיה בדעת קלה ומעוטה לפני בוראי שלא אוכל לעמוד כנגד תאותי מפני כבודו שעה מועטת כזאת. ובהעלותו דבר זה בלבו ורוחו. אז ישמר מעבירה · ויהיה קל כצבי וגבור כארי לעשות רצון אביו שבשמים · ואף מעון עקביו יהא נזהר כי כל דרכיו יהיו במשקל. וכן אמר דוד המלך ע"ה · למה אירא בימי רע עון עקבי יסובני והם העונות ומצות שאדם דש בעקביו ולא יחשבם לכלום · הגיע עת האוכל ויחפש ולא מצא את התרפים. אז יהא מודה ומשבח לפני בוראו על אשר עזרו משונאיו. וזכה להיות שעה א' בתשובה בעוה"ז. ובזה יאכל אכיל' שחרית וקודם אכילת הערב יתודה הכל כאשר אמרנו וכן מזמן אכילה שבערב יעשה עד זמן שכיבה: הרי לך שלשה פרקים לשלשה וידויים ככה יעשה כל הימים מיום תחלת תשובתו עד חדש ימים או שנה תמימה עד שיתחזק ביראת הבורא ויניח כל מעשיו הרעים וכשישמור עצמו מן העבירות שהיה רגיל בהם וכמה פעמים שבאו לידו ונזהר מהם · לא יירא עוד כי מן השמים יסייעוהו. ואף העבירות יחשבו לו לזכות · ועל פשעיו הישנים אשר השליך מעליו יהיה תמיד תוהה ומתחרט ומבקש עליהם מאת המקום למחותם מספר הזכרונות. וגם יענה נפשו עליהם. ואם אדם חלש הוא כמוני שאינו יכול לסבול עינוין קשים ותעניות ימשוך מתאוותיו. ואל ימלא כל תאוותו · לא במאכל. ולא במשתה וכן אמר הרב ר' אברהם בר דוד שהיה א' מחסידי עולם. הגדר הגדול המעולה המופלא מניעת המאכלות. וכן פי' דבריו אל יעזוב לגמרי מלאכול בשר ולשתות יין. כי דייך מה שאסרה תורה. אך בעת מאכלו ועודנו תאב לאכול. יניח ממנו לכבוד הבורא מתאוותיו ואל יאכל כפי תאוותו ודרך זה ימנענו מחטוא ויזכרנו אהבת הבורא יותר מתענית אחד בשבוע · כי זה בכל יום תמיד מידי אכלו ומידי שתייתו יניח מתאוותו לכבוד הבורא. וישים לבו בתורה אם היה רגיל ללמוד דף אחד ילמוד שני דפין. כי גדול ת"ת שמביא

לידי מעשה ויהיה מייסר עצמו בכפיית יצרו לתורה ולמצות והן הם יסורין של אהבה ואל יקל אדם במצות הבורא כאדם העושה במקרה פעמים עושה פעמים מניח אלא כוון יעשה בלב שלם תמיד ואל יניח משום ענין לא מפני עצלות ולא מפני בושה כגון אדם שרגיל לאכול ג׳ סעודות שבת למצוה ׳ ונתארח אצל בני אדם שאינם מחזיקים באותו מצוה . אל יניח המצוה מפני הבושה כי אוי לה לאותה בושה . אלא יעיז פניו ויאמר שימו ואסעוד כזית במצות הבורא . וכן כל כיוצא בזה ואפי׳ אם יהיו העולם מתלוצצים עליו מ״מ יש לו להיות כפתי בעיניהם ולא יעבור מצוה קטנה ממצות הבורא שעל זה נאמר באהבתה תשגה תמיד ׳ כלו׳ באהבתה של מצוה תהיה שוגה ופתי להניח כל עסקיך ולרון בה. ודוגמת זה מצינו בר״א בן פדת ׳ שהיה יושב בצד שוק התחתון של צפורי ועוסק בתורה וסדינו מוטל בצד שוק העליון והיה נראה כפתי בעיני העולם בשביל אהבת מצות הבורא לעסוק בתורה. (בפ׳ כיצד מעברין בעירובין) . ואם עשה כן ונפטר בחצי ימיו . נותנין לו שכר כאלו חי כל ע׳ שנה ימי שנותינו במצות וז״ש שהע״ה בחכמתו מתוקה שנת העובד אם מעט ואם הרבה יאכל אם ימיו מרובין או מועטין שכרו של מיעט כשכרו של מרובה. משה פרנס את ישראל מ׳ שנה ושמואל הנביא פרנס׳ י׳ שנים ׳ ושקלן הכתוב כא׳ . דכתיב משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו משל למלך ששכר פועלים והתחילו במלאכה לעשות באמונה אמר המלך לאחד מהם בוא ונטייל במדינות בגנות ופרדסים ׳ הלך עמו כל היום והאחרים טרחו במלאכתן לעת ערב באו למלך ואמרו תן לנו שכרינו ׳ ובא אותו שטייל עם המלך ושאל שכרו כמו כן אמרו האחרים ומה יש לך ליקח ׳ הלא לא טרחת כל היום כולו באמונה במלאכה השיב להם ע״י לא נשאר לפעול . ראה המלך שהדין עמו ונתן לו שכרו כן הוא כתוב במדרש תנחומא ׳ והשב אל ידמה בנפשו לומר למה זה הבל איגע לריק ולתהו כחי אכלה . כי איך תעמוד תשובתי לפני עונותי וכל מה שאוכל לעשות לא יועיל כנגד העונות שעברו עלי . אל יאמר כן ׳ כי הבטיח הקב״ה ע״י יחזקאל הנביא . כי פשעיהם לא יזכרו עוד ׳ דכתיב והרשע אשר ישוב מכל חטאתיו אשר עשה ׳ ושמר את כל חקותיו ועשה משפט וצדקה חיה יחיה לא ימות . וכל פשעיו אשר עשה לא יזכרו לו עוד ׳ בצדקתו אשר עשה יחיה. ועוד מקרא מלא כתוב על הנבהלים על עונותיהם לחזק ידיהם לשוב דכתיב ואתה בן אדם אמור

אל בני ישראל כן אמרתם לאמר כי פשעינו וחטאתינו עלינו ובם אנחנו נמקים ואיך נחיה : אמור אליהם חי אני נאם ה׳ אלהים ׳ אם אחפוץ במות הרשע . כי אם בשוב רשע מדרכו וחיה. שובו שובו מדרכיכם הרעים ולמה תמותו בית ישראל וביד כל עבדיו הנביאים הזהיר אותנו השכם ושלוח עסק התשובה וגם רבותינו חכמי הדורות הזהירו מאד על התשובה ואמרו שוב יום א׳ לפני מיתתך ׳ ואמרו גדולה מעלתם של בעלי תשובה מצדיקים גמורים . וזהו שאמרו מקום שבעלי תשובה עומדין אין צדיקים גמורים עומדים . וגדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד דכתיב שובה ישראל עד ה׳ אלהיך . והוא מן הדברים שנבראו קודם בריאת העולם׳ וכן אמרו במדרש פרשת בראשית. ויאמר קין אל ה׳ גדול עוני מנשוא ׳ שעשה תשובה ׳ ולכך יש בפסוק זה ז׳ תיבות לפי שהתשובה עולה עד כסא הכבוד ז׳ רקיעים ז׳ אוירים וע״י התשובה ובא לציון גואל ׳ וכ״כ ובל״ג ולשבי פשע וגו׳ . ואין מי אשר יוכל לידע ולהודיע עד היכן כחה של תשובה ׳ לכן כל איש ירא וחרד ישוב אל לבו יראת הבורא ׳ וישוב מכל חטאתיו. ויכין לו לב חדש וטהור ונקי לעבוד את בוראו. וינהג את עצמו ככל אשר אמרנו ׳ ועוד יוסיף כהנה וכהנה ויהיה ערום ביראה לחשוב מחשבות איך יוכל ליראה את ה׳ הנכבד והנורא ולעשות חפצי בוראו בינו ובין קונו ולא לעיני אדם להתפאר . ואשרי הזוכה ומזכה וכל העולם לא נברא אלא בשבילו שנא׳ סוף דבר וגו׳.

· כי זה כל האדם ודרז״ל כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה : נשלם יסוד התשובה

דיני עירובי חצירות

תקנו חז״ל לערב עירובי חצירות. וכיצד עושין גובין מעט קמח מכל בית ובית ואופין פת א׳ ממנו ונותנין אותו בא׳ מבתי החצרים שעתה אנו רואים כאלו כולן דרים באותו הבית. לכן מנהג השכנו שעושין מצה א׳ מאותו הקמח ותולין אותו בביהכ״נ ומניחין אותו שם כל השנה. וצריך לראות שלא יתקלקל ואתי לידי תקלה ומי שמערב בשביל הבכ״נ צריך לזכות הפת ע״י אחר . ויאמר (זכה בזה לאחינו בנ״י הדרים פה עמנו ושיבואו לדור) (בעיר הזאת) (בחצר הזאת) (במבוי זה) (שיסמכו עליו לטלטל על ידו מרשות לרשות בשבת וביו״ט הבאים) ולא יזכה ע״י בנו הקטן ולא ע״י בנו הגדול הסמוך על שלחנו ולא ע״י אשתו . ומי שזוכה נוטל בידו ויגביה טפח והמערב יברך ברכה זו :

א) אַז יוֹם טוֹב קוּמְט אוֹיס אִים שַׁבָּת מוּז מֶען מַאכֶען אֵיין עֵירוּבֵי חֲצֵרוֹת:

ב) מֶען נֶעמְט אֵיין חַלָּה אִין מֶען גִיט אֵיינֶעם וָואס וואוּנְט אִין דֶעם אֵייגִינֶעם חָצֵר עֶר זָאל עֶלְטֶער זַיין פוּן דְרַייצֶעהְן יָאהְר:

ג) עֶר מוּז אוֹיף הֵייבֶּען דִיא חַלָּה אַטְפַּח אִין מוּז אִין זִינֶען הָאבֶּען אַז עֶר אִיז מְזַכֶּה דִיא חַלָּה פַּר דִיא אַלֶע וָואס וואוֹנֶען אִין דֶעם חָצֵר:

ד) דֶער זֶעלְבֶּר נֶעמְט דִיא חַלָּה צוּרִיק אִין מַאכְט דִיא בְּרָכָה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִצְוַת עֵרוּב:

דִּינֵי עֵירוּבֵי חֲצֵרוֹת

בַּהֲדֵין יְהֵא שָׁרֵא לָנָא לְהַכְנִיס וּלְהוֹצִיא וּלְהָבִיא בְּכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה הַזֹּאת מִבַּיִת לְבַיִת מֵחָצֵר לְחָצֵר וּמִגַּג לְגַג וּמִבָּתִּים לְחָצֵר וּמֵחָצֵר לְבָתִּים וּמֵחֲצֵירוֹת לְמָבוֹי וּמִמָּבוֹי לַחֲצֵירוֹת וּמֵחֶדֶר לְחֶדֶר וּמִבַּיִת לְגַג וּמִגַּג לְבַיִת כָּל מַה דִּצְרִיךְ לָן בְּשַׁבָּת הַבָּאָה וּבְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה הַזֹּאת (ואם ע״פ בע״ש וכן מי שעושה העירוב בכל ערב שבת וחל בעי״ט אומר) (ביו״ט זה) וּבְיָמִים טוֹבִים שֶׁל שָׁנָה זוּ הַבָּאִים עָלֵינוּ לְטוֹבָה לָנוּ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל הַדָּרִים בָּעִיר הַזֹּאת וּלְכָל מִי שֶׁיִּתּוֹסֵף בָּעִיר הַזֹּאת׃

והאריז״ל נהג לעשותו בכל ע״ש אך לא יברך כ״ז שהעירוב קיים כביסכ״נ׃

מִיט דֶעם עירוּב זָאלִין מִיר מֶעגִין אַרַיין בְּרֶענְגִין אִין אַרוֹס טְרָאגִין פוּן אַיין שְׁטִיבּ אִין דִיא אַנְדֶערֶע שְׁטִיבּ פוּן אַיין שְׁטִיבּ אִין חָצֵר פוּן חָצֵר אִין שְׁטִיבּ אִין פוּן אַיין חֶדֶר צוּא דֶעם אַנְדֶערִין חֶדֶר וָואס מִיר וֶועלֶען דַארְפִין אִין צוּא דִיא אַלֶע וָואס וואוֹנִין אִין דֶעם חָצֵר׃

סֵדֶר עֵירוּב תַּבְשִׁילִין

אם חל יו״ט בער״ש מכינין עירוב תבשילין להזכיר כל מי שלא הניח מדיין

יוֹם טוֹב טָאר מֶען נִיט קָאכִין אוֹיף שַׁבָּת אִין וֶוען יוֹם טוֹב גְפַאלְט פְרַייטִיג טָאר מֶען יוֹם טוֹב נִיט אַרְבַּייטֶען אָן צוּא גְרַייטִין עֶסִין וַוארְג אוֹיף שַׁבָּת סַיידִין מֶען זָאל מַאכִין עֶרֶב יוֹם טוֹב אַיין עֵירוּב תַּבְשִׁילִין דְהַיְינוּ מֶען נֶעמְט עֶרֶב יוֹם טוֹב אַיין שְׁטִיק חַלָּה אוֹדֶר בְּרוֹט מֶער מִצְוָה אִיז צוּא נֶעמִין אַיין חַלָּה וָואס אִיז אָן גִיגְרַייט אוֹיף שַׁבָּת פְרִיא אוֹדֶר אוֹיף סְעוּדָה שְׁלִישִׁית אוּנ דֶער צוּא נֶעמְט מֶען אַיין כְּזַיִת גְקָאכְט פְלַייש אָדֶר פִישׁ אוֹדֶר אַיין אַיי אִין מֶען מַאכְט דִיא בְּרָכָה׃

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִצְוַת עֵירוּב׃

בָּרוּךְ אַתָּה גְלוֹבְּט בִּיסְטוּ גָאט אוּנְזֶער גָאט קֶינִיג פוּן דֶער וֶועלְט וָואס עֶר הָאט אוּנְז גְהַיילִיגְט מִיט זַיינֶע מִצְוֹת אִין הָאט אוּנְז גְבָּאטִין דִיא מִצְוָה פוּן עֵירוּב׃

נָאךְ דֶעם מוּז מֶען זָאגִין בַּהֲדֵין. אִין וֶוער עֶס פַר שְׁטֵייט נִיט דָאס פֵּירוּשׁ זָאל עֶר בֶּעסֶער זָאגֶן דִיא טַייטְשׁ פוּן בַּהֲדֵין׃

בַּהֲדֵין יְהֵא שָׁרֵא לָנָא לְאַפּוּיֵי וּלְבַשּׁוּלֵי וּלְאַטְמוּנֵי וּלְאַדְלוּקֵי שְׁרָגָא וּלְתַקָּנָא וּלְמֶעְבַּד כָּל צָרְכָנָא מִיּוֹמָא טָבָא לְשַׁבַּתָּא לָנָא וּלְכָל יִשְׂרָאֵל הַדָּרִים בָּעִיר הַזֹּאת׃

בַּהֲדֵין יְהֵא שָׁרָא לָנָא דוּרְךְ דֶעם עֵירוּב זָאל אוּנְז זַיין עֶרְלוֹיבְּט צוּא בַּאקֶען אִין צוּא קָאכֶען אִין צוּא בַּהַאלְטֶען עֶסִין וַוארְג אִין וַוארִימְקֵייט אִין לֶעכְט אָן צוּא צִינְדֶען אִין צוּ טוּן אַלֶע בַּדֶערְפֶנִס פוּן יוֹם טוֹב אוֹיף שַׁבָּת פַאר אוּנְז אִין פַר אַלֶע וואס וואוֹנִין אִין דִיזֶע שְׁטָאט׃

אִין מֶען בַּהַאלְט דֶעם עֵרוּב אוֹיף שַׁבָּת. אִין שַׁבָּת עֶסְט מֶען אִים אוֹיף׃

דִינֵי עֵירוּב תַּבְשִׁילִין

א דֶעם עֵירוּב תַּבְשִׁילִין מוּז מֶען לֵייגֶען אֵיידֶר מֶען הָאט גְזָאגְט בָּרְכוּ וָוארוּם וַויא בַּאלְד עֶר הָט שׁוֹן גְזָאגְט בָּרְכוּ אָדֶער דֶער עוֹלָם הָאט שׁוֹן גְזָאגְט בָּרְכוּ טָאר מֶען שׁוֹן נִיט מֶער מַאכֶען קֵיין עֵירוּב תַּבְשִׁילִין דָאס בֶּעסְטוּ אִיז אָבֶּר צוּא מַאכֶן בַּצַייטֶען פַר מִנְחָה׃

ב אִיטְלִיכֶר בַּעַל הַבַּיִת מוּז פַר זִיךְ מַאכֶען אַיין עֵירוּב תַּבְשִׁילִין אִין אַז צְווֵיי אָדֶער מֶערֶערִי בַּעֲלֵי בָתִּים וואוֹנִין אִין אַיין שְׁטִיבּ מוּז אִיטְלִיכֶר פַר זִיךְ מַאכֶען אַיין עֵירוּב תַּבְשִׁילִין׃

ג וֶוען אֵיינֶער הָאט פַאר גֶעסִין צוּא מַאכֶען אַיין עֵירוּב תַּבְשִׁילִין. מֶעג עֶר פוּן דֶעסְט וֶועגִין יוֹם טוֹב קָאכִין אוֹיף שַׁבָּת. וָוארוּם עֶר אִיז יוֹצֵא בְּדִיעֶבַד מִיט דֶעם עֵירוּב תַּבְשִׁילִין וָואס דֶער רַב פוּן דֶער שְׁטָאט הָאט גְמַאכְט אָבֶּר לְכַתְּחִלָּה טָאר מֶען זִיךְ נִיט סוֹמֵךְ זַיין אוֹיף דֶעם רַבִּ״ס עֵירוּב תַּבְשִׁילִין מֶען מוּז אַלֵיין מַאכֶען׃

ד וֶוען מֶען הָאט אוֹיף גְגֶעסִין דֶעם עֵירוּב תַּבְשִׁילִין אָדֶער עֶר אִיז פַאר לָארֶן גְוָוארֶען אֵיידֶר מֶען הָאט אָן גְהוֹבֶּען פְרַייטִיג צוּא קָאכִין אוֹיף שַׁבָּת טָאר מֶען נִיט קָאכִין אָבֶּר אַז עֶס אִיז נָאךְ גְבְּלִיבֶּען פוּן דֶעם עֵירוּב תַּבְשִׁילִין וִוי אַכְּזַיִת גְרוֹס מֶעג מֶען יוֹא קָאכִין׃

כתב בהגהת קילור של"ה שמלא תפלה נדפסת שראוי לאומרה קודם כל תפלה ובפרט בר"ה ויו"כ, וזהו

רבון העולמים אתה ידעת כי בשר אנחנו ואין בנו כח ולא בשום בריה להשיג ולבון מעלתך וגדולתך כמו שנאמר גדול אדונינו ורב כח לתבונתו אין מספר אף אם היינו יודעים צירוף שמותיך הקדושים וכוונות כל תפלה ותפלה לפי זמנה וכל ברכה, שבתוך כל תפלה וכל היחודים והזווגים של המדות העליונות הבאים על ידי התפלות והברכות כל שכן כי בשר אנחנו ולא בינת אדם לנו ואין אנו יודעים הכוונות האלו לא מהם ולא מקצתן. ובכן יהי רצון לפניך יי אלהי ואלהי אבותי שיהא חשוב ומקובל לפניך תפלת

לשחרית ומוסף יאמר זה	למנחה ומעריב יאמר זה	לשחרית יאמר זה
(שחרית ומוסף האלו)	(מנחה ומעריב האלו)	(שחרית זו)

כאלו נתכוונתי בכל הכוונות שנתכוונו בהם אנשי כנסת הגדולה ובכל צירופי שמות הקדושים מתוך התפלה זו (או תפלות האלו). ובכל היחודים וזווגים הראוים לבא על ידי תפלה זו (או תפלות האלו). ותצרף מחשבתי הטובה דרך כלל למעשה פרטיות לכל ברכה וברכה. וכל שם ושם בפני עצמו בתפלה זו (או בתפלות האלו). ותעלה לפניך להיות עטרה לראשך עם שאר תפלות בניך היודעים ומכוונים כל כוונות שמותיך הקדושים הראוים לכל תפלה ולכל ברכה המעלים יחוד וזווג מדות העליונות וקדושה מעלה ומעלה בכל העולמות אמן:

כס' כוונת האריז"ל כתוב קודם כל תפלה יקבל עליו מ"ע של ואהבת לרעך כמוך. ויכוין לאהוב כ"א מישראל כנפשו ועי"ז כלולה תפלתו מכל ישראל לעלות ולעשות פועל. ובפרט אהבת חבירים שלנו צריך כ"א לכלול עצמו כאלו הוא א' מהחבירים. ואם יש איזה צרה ח"ו או חולה בביתו או בבניו ישתתף בצערו ויתפלל עליו וזהו סגולה אמתית שיקובל תפלתו בתוך תפלות כל ישראל. ע"כ יאמר בפה מלא:

הריני מקבל עלי מצות עשה של ואהבת לרעך כמוך:

כתבו המקובלים קודם כל תפלה יאמר פסוק זה

הביאה לי ציד ועשה לי מטעמים: וסידו רנ ורס

ביום א' דר"ה שהוא יום א' לימי תשובה יאמר זה (מהר"ר ר' נפתלי כ"ץ בס' בית רחל)

רבש"ע אם פגמתי באות אל"ף וכל האשמות ועונות הנכללות באל"ף וכן אם פגמתי בכל המצות התלוים במדת המלכו"ת יהא תשובה זו מרוצה ומקובלת לפניך שאני מקבל עלי ביום זה שהוא יום ראשון לימי התשובה בזכות נסיון הראשון שנתנסה אברהם אוהבך שנתי עצו החרטומים ובקשו להרגו:

וביום ב' דר"ה שהוא יום ב' לימי תשובה יאמר זה:

רבש"ע אם פגמתי באות בי"ת וכל האשמות ועונות הנכללות בבי"ת וכן אם פגמתי בכל המצות התלוים במדת יסו"ד יהא תשובה זו מרוצה ומקובלת לפניך שאני מקבל עלי ביום זה שהוא יום שני לימי התשובה בזכות נסיון השני שנתנסה אברהם אוהבך שהושלך לאור כשדים על קידוש שמך:

עוד תחנה אחרת לומר קודם התפלה

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שתכניע כל המקטריגים וכל הקליפות והחיצונים המשוטטים בעולם ומעכבים את תפלתי לעלות לפניך כי יודע אתה שרצוני לעשות רצונך. אך שאור שבעיסה מעכב אותי לכן געור בהם שאל יזיקוני ואל יקטרגו ואל יעכבו את תפלתי ואל ישלטו בי לא בגופי ולא בנשמתי ושתהא תפלתי מקובלת לפניך אמן וכן יהי רצון:

בשחרית קודם התפלה יאמר זה בפה מלא הריני מזמן את פי להודות ולהלל ולהתחנן את בוראי מלך מלכי המלכים הקב"ה והריני מתפלל תפלת שחרית בדחילו ורחימו בסוד אריה שתקן אברהם אבינו סבא קדישא ע"ה. וליחדא השכינה עם הקדוש ברוך הוא בדרועא ימינא בשם כל ישראל: יאהדונה"י

קודם תפלת מנחה יאמר הריני מזמן את פי להודות ולהלל ולהתחנן את בוראי מלך מלכי המלכים הקב"ה והריני מתפלל תפלת מנחה בדחילו ורחימו בסוד שור שתיקן יצחק אבינו סבא קדישא ע"ה שהקריב את עצמו על גב המזבח כשור ליחדא השכינה עם קודשא ב"ה בדרועא שמאלא בשם כל ישראל: יאהדונה"י

(פיטוט) הריני

קודם תפלת ערבית יאמר כך. הֲרֵינִי מְזֻמָּן אֶת פִּי לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְהִתְחַנֵּן אֶת בּוֹרְאִי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הקב״ה וּלְהִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת עַרְבִית בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּסוֹד נֶשֶׁר שֶׁתִּקֵּן יַעֲקֹב אָבִינוּ סָבָא קַדִּישָׁא ע״ה שֶׁמִּתְעוֹפֵף עַל בָּנָיו כְּנֶשֶׁר לְיַחֲדָא הַשְּׁכִינָה עִם הקב״ה בִּדְרוֹעִין דִּימִינָא וּדְשְׂמָאלָא בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל: יאהדונהי

תפלת מנחה לערב ראש השנה

הנוהגים בכל ע״ש לומר קודם מנחה מזמור ק״ז בתהלים הודו לה׳. וזמר ידיד נפש אומרים אותו גם בער״ה קודם מנחה לפי שהמזמור הוא על הארבעה שצריכים להודות ויאמרו גאולי ה׳ שהוא רמז ג״כ על פדות הנפש. וגם אומר אוילים מדרך פשעם שהוא מעורר הלב לתשובה. וזמר ידיד נפש הוא מלהיב הלב לעבודת הבורא: (מטה אפרים):

הוֹדוּ לַייָ כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: יֹאמְרוּ גְּאוּלֵי יְיָ אֲשֶׁר גְּאָלָם מִיַּד צָר: וּמֵאֲרָצוֹת קִבְּצָם מִמִּזְרָח וּמִמַּעֲרָב מִצָּפוֹן וּמִיָּם: תָּעוּ בַמִּדְבָּר בִּישִׁימוֹן דָּרֶךְ עִיר מוֹשָׁב לֹא מָצָאוּ: רְעֵבִים גַּם צְמֵאִים נַפְשָׁם בָּהֶם תִּתְעַטָּף: וַיִּצְעֲקוּ אֶל יְיָ בַּצַּר לָהֶם מִמְּצוּקוֹתֵיהֶם יַצִּילֵם: וַיַּדְרִיכֵם בְּדֶרֶךְ יְשָׁרָה לָלֶכֶת אֶל עִיר מוֹשָׁב: יוֹדוּ לַייָ חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם: כִּי הִשְׂבִּיעַ נֶפֶשׁ שֹׁקֵקָה וְנֶפֶשׁ רְעֵבָה מִלֵּא טוֹב: יֹשְׁבֵי חֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת אֲסִירֵי עֳנִי וּבַרְזֶל: כִּי הִמְרוּ אִמְרֵי אֵל וַעֲצַת עֶלְיוֹן נָאָצוּ: וַיַּכְנַע בֶּעָמָל לִבָּם כָּשְׁלוּ וְאֵין עֹזֵר: וַיִּזְעֲקוּ אֶל יְיָ בַּצַּר לָהֶם מִמְּצֻקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם: יוֹצִיאֵם מֵחֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת וּמוֹסְרוֹתֵיהֶם יְנַתֵּק: יוֹדוּ לַייָ חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם: כִּי שִׁבַּר דַּלְתוֹת נְחֹשֶׁת וּבְרִיחֵי בַרְזֶל גִּדֵּעַ: אֱוִילִים מִדֶּרֶךְ פִּשְׁעָם וּמֵעֲוֹנֹתֵיהֶם יִתְעַנּוּ: כָּל אֹכֶל תְּתַעֵב נַפְשָׁם וַיַּגִּיעוּ עַד שַׁעֲרֵי מָוֶת: וַיִּזְעֲקוּ אֶל יְיָ בַּצַּר לָהֶם מִמְּצֻקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם: יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וְיִרְפָּאֵם וִימַלֵּט מִשְּׁחִיתוֹתָם: יוֹדוּ לַייָ חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם: וְיִזְבְּחוּ זִבְחֵי תוֹדָה וִיסַפְּרוּ מַעֲשָׂיו בְּרִנָּה: יוֹרְדֵי הַיָּם בָּאֳנִיּוֹת עֹשֵׂי מְלָאכָה בְּמַיִם רַבִּים: הֵמָּה רָאוּ מַעֲשֵׂי יְיָ וְנִפְלְאוֹתָיו בִּמְצוּלָה: וַיֹּאמֶר וַיַּעֲמֵד רוּחַ סְעָרָה וַתְּרוֹמֵם גַּלָּיו: יַעֲלוּ שָׁמַיִם יֵרְדוּ תְהוֹמוֹת נַפְשָׁם בְּרָעָה תִתְמוֹגָג: יָחוֹגּוּ וְיָנוּעוּ כַּשִּׁכּוֹר וְכָל חָכְמָתָם תִּתְבַּלָּע: וַיִּצְעֲקוּ אֶל יְיָ בַּצַּר לָהֶם וּמִמְּצוּקֹתֵיהֶם יוֹצִיאֵם: יָקֵם סְעָרָה לִדְמָמָה וַיֶּחֱשׁוּ גַּלֵּיהֶם: וַיִּשְׂמְחוּ כִי יִשְׁתֹּקוּ וַיַּנְחֵם אֶל מְחוֹז חֶפְצָם: יוֹדוּ לַייָ חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם: וִירוֹמְמוּהוּ בִּקְהַל עָם וּבְמוֹשַׁב זְקֵנִים יְהַלְלוּהוּ: יָשֵׂם נְהָרוֹת לְמִדְבָּר וּמֹצָאֵי מַיִם לְצִמָּאוֹן: אֶרֶץ פְּרִי לִמְלֵחָה מֵרָעַת יוֹשְׁבֵי בָהּ: יָשֵׂם מִדְבָּר לַאֲגַם מַיִם וְאֶרֶץ צִיָּה לְמוֹצָאֵי מָיִם: וַיּוֹשֶׁב שָׁם רְעֵבִים וַיְכוֹנְנוּ עִיר מוֹשָׁב: וַיִּזְרְעוּ שָׂדוֹת וַיִּטְּעוּ כְרָמִים וַיַּעֲשׂוּ פְּרִי תְבוּאָה: וַיְבָרְכֵם וַיִּרְבּוּ מְאֹד וּבְהֶמְתָּם לֹא יַמְעִיט: וַיִּמְעֲטוּ וַיָּשֹׁחוּ מֵעֹצֶר רָעָה וְיָגוֹן: שֹׁפֵךְ בּוּז עַל נְדִיבִים וַיַּתְעֵם בְּתֹהוּ לֹא דָרֶךְ: וַיְשַׂגֵּב אֶבְיוֹן מֵעוֹנִי וַיָּשֶׂם כַּצֹּאן מִשְׁפָּחוֹת: יִרְאוּ יְשָׁרִים וְיִשְׂמָחוּ וְכָל עַוְלָה קָפְצָה פִּיהָ: מִי חָכָם וְיִשְׁמָר אֵלֶּה וְיִתְבּוֹנְנוּ חַסְדֵי יְיָ:

יְדִיד נֶפֶשׁ אָב הָרַחֲמָן. מְשׁוֹךְ עַבְדְּךָ אֶל רְצוֹנֶךָ יָרוּץ עַבְדְּךָ כְּמוֹ אַיָּל יִשְׁתַּחֲוֶה אֶל מוּל הֲדָרֶךָ. יֶעֱרַב לוֹ יְדִידוּתֶיךָ מִנֹּפֶת צוּף וְכָל טָעַם:

הָדוּר נָאֶה זִיו הָעוֹלָם. נַפְשִׁי חוֹלַת אַהֲבָתֶךָ. אָנָּא אֵל נָא רְפָא נָא לָהּ בְּהַרְאוֹת לָהּ נֹעַם זִיוָךְ. אָז תִּתְחַזֵּק וְתִתְרַפֵּא וְהָיְתָה לָהּ שִׂמְחַת עוֹלָם:

וָתִיק יֶהֱמוּ נָא רַחֲמֶיךָ וְחוּסָה נָא עַל בֵּן אֲהוּבֶךָ. כִּי זֶה כַּמָּה נִכְסוֹף נִכְסַפְתִּי לִרְאוֹת בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ. אֵלֶּה חָמְדָה לִבִּי וְחוּסָה נָא וְאַל תִּתְעַלָּם:

הִגָּלֶה נָא וּפְרוֹס חֲבִיבִי עָלַי אֶת סֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ. תָּאִיר אֶרֶץ מִכְּבוֹדֶךָ. נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בָךְ. מַהֵר אָהוּב כִּי בָא מוֹעֵד וְחָנֵּנוּ כִּימֵי עוֹלָם:

מען זאגט קרבנות

אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו: תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם

וָעֶד׃ בְּכָל יוֹם אֲבָרְכֶךָּ וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד׃ גָּדוֹל יהוה וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר׃ דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ׃ הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדִבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אָשִׂיחָה׃ וֶעֱזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ וּגְדוּלָּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה׃ זֵכֶר רַב טוּבְךָ יַבִּיעוּ וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ׃ חַנּוּן וְרַחוּם יְיָ אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל חָסֶד׃ טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו׃ יוֹדוּךָ יְיָ כָּל מַעֲשֶׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה׃ כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ׃ לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ׃ מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר׃ סוֹמֵךְ יְיָ לְכָל הַנֹּפְלִים וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים׃ עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ׃ פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן׃ צַדִּיק יְיָ בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו׃ קָרוֹב יְיָ לְכָל קֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶאֱמֶת׃ רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם׃ שׁוֹמֵר יְיָ אֶת כָּל אֹהֲבָיו וְאֵת כָּל הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד׃ תְּהִלַּת יְיָ יְדַבֶּר פִּי וִיבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד׃ וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ׃

כס"ץ אומר ח"ק והח"כ מתפללין שמ"ע בלחש׃

כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ׃

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ׃

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל. וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת. וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה׃

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם׃

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ׃ מוריד הטל

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים׃ סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר׃ מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה׃

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים׃

(נ"ס) נַקְדִּישָׁךְ וְנַעֲרִיצָךְ כְּנוֹעַם שִׂיחַ סוֹד שַׂרְפֵי קוֹדֶשׁ הַמְשַׁלְּשִׁים לְךָ קְדוּשָּׁה | נוסח אשכנז נְקַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ בָּעוֹלָם כְּשֵׁם שֶׁמַּקְדִּישִׁים אוֹתוֹ בִּשְׁמֵי מָרוֹם

כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר׃ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. לְעֻמָּתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים׃ בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ. וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר׃ יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ׃

חזן לְדוֹר וָדוֹר נַגִּיד גָּדְלֶךָ וּלְנֵצַח נְצָחִים קְדֻשָּׁתְךָ נַקְדִּישׁ וְשִׁבְחֲךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד׃ כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ׃

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה׃ כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ׃

אתה

אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת. וּמְלַמֵּד לֶאֱנוֹשׁ בִּינָה. חָנֵּנוּ מֵאִתְּךָ דֵּעָה בִּינָה וְהַשְׂכֵּל: (חָנֵּנוּ מֵאִתְּךָ חָכְמָה בִּינָה וָדָעַת): בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ חוֹנֵן הַדָּעַת:

הֲשִׁיבֵנוּ אָבִינוּ לְתוֹרָתֶךָ וְקָרְבֵנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ. וְהַחֲזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָרוֹצֶה בִּתְשׁוּבָה:

סְלַח לָנוּ אָבִינוּ כִּי חָטָאנוּ מְחַל לָנוּ מַלְכֵּנוּ כִּי פָשָׁעְנוּ. כִּי מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ אָתָּה: (כִּי אֵל טוֹב וְסַלָּח אָתָּה). בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ חַנּוּן הַמַּרְבֶּה לִסְלוֹחַ:

רְאֵה נָא בְעָנְיֵנוּ וְרִיבָה רִיבֵנוּ. וּגְאָלֵנוּ מְהֵרָה לְמַעַן שְׁמֶךָ: (וּגְאָלֵנוּ גְאוּלָּה שְׁלֵמָה מְהֵרָה לְמַעַן שְׁמֶךָ). כִּי אֵל גּוֹאֵל חָזָק אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל:

רְפָאֵנוּ יְיָ וְנֵרָפֵא. הוֹשִׁיעֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה כִּי תְהִלָּתֵנוּ אָתָּה. וְהַעֲלֵה רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל מַכּוֹתֵינוּ: (וְהַעֲלֵה אֲרוּכָה וּמַרְפֵּא לְכָל תַּחֲלוּאֵינוּ וּלְכָל מַכְאוֹבֵינוּ וּלְכָל מַכּוֹתֵינוּ רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל מַכּוֹתֵינוּ). כִּי אֵל מֶלֶךְ רוֹפֵא נֶאֱמָן וְרַחֲמָן אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ רוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

בָּרֵךְ עָלֵינוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת הַשָּׁנָה הַזֹּאת וְאֶת כָּל מִינֵי תְבוּאָתָהּ לְטוֹבָה וְתֵן בְּרָכָה עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. וְשַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבָהּ וּבָרֵךְ שְׁנָתֵינוּ כַּשָּׁנִים הַטּוֹבוֹת לִבְרָכָה. (כִּי אֵל טוֹב וּמֵטִיב אָתָּה וּמְבָרֵךְ הַשָּׁנִים). בָּרוּךְ אַתָּה יהוה מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים:

תְּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוּתֵנוּ. וְשָׂא נֵס לְקַבֵּץ גָּלֻיּוֹתֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ יַחַד מְהֵרָה מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ (לְאַרְצֵנוּ): בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַבֵּץ נִדְחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

הָשִׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבָרִאשׁוֹנָה. וְיוֹעֲצֵינוּ כְּבַתְּחִלָּה. וְהָסֵר מִמֶּנּוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ (מְהֵרָה) אַתָּה יְיָ לְבַדְּךָ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים וְצַדְּקֵנוּ בַּמִּשְׁפָּט (וְצַדְּקֵנוּ בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט): בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט:

וְלַמַּלְשִׁינִים אַל תְּהִי תִקְוָה. וְכָל (הַמִּינִים) עוֹשֵׂי רִשְׁעָה כְּרֶגַע יֹאבֵדוּ וְכָל אוֹיְבֶיךָ מְהֵרָה יִכָּרֵתוּ. וְהַזֵּדִים מְהֵרָה תְעַקֵּר וּתְשַׁבֵּר וּתְמַגֵּר (וּתְכַלֵּם וְתַשְׁפִּילֵם) וְתַכְנִיעֵם בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמַכְנִיעַ זֵדִים:

עַל הַצַּדִּיקִים וְעַל הַחֲסִידִים. וְעַל זִקְנֵי (שְׁאֵרִית) עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל וְעַל פְּלֵיטַת (בֵּית) סוֹפְרֵיהֶם וְעַל גֵּרֵי הַצֶּדֶק וְעָלֵינוּ. יֶהֱמוּ נָא רַחֲמֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ. וְתֵן שָׂכָר טוֹב לְכָל הַבּוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ בֶּאֱמֶת. וְשִׂים חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם לְעוֹלָם וְלֹא נֵבוֹשׁ כִּי בְךָ בָּטָחְנוּ: (וּלְעוֹלָם לֹא נֵבוֹשׁ כִּי בְךָ בָּטָחְנוּ וְעַל חַסְדְּךָ הַגָּדוֹל בֶּאֱמֶת נִשְׁעָנְנוּ): בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מִשְׁעָן וּמִבְטָח לַצַּדִּיקִים:

וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים תָּשׁוּב. וְתִשְׁכּוֹן בְּתוֹכָהּ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וּבְנֵה אוֹתָהּ בְּקָרוֹב בְּיָמֵינוּ בִּנְיַן עוֹלָם וְכִסֵּא דָוִד עַבְדְּךָ מְהֵרָה לְתוֹכָהּ תָּכִין: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ בּוֹנֵה יְרוּשָׁלָיִם:

אֶת צֶמַח דָּוִד עַבְדְּךָ מְהֵרָה תַצְמִיחַ. וְקַרְנוֹ תָּרוּם בִּישׁוּעָתֶךָ. כִּי לִישׁוּעָתְךָ קִוִּינוּ כָּל הַיּוֹם (וּמְצַפִּים לִישׁוּעָה): בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מַצְמִיחַ קֶרֶן יְשׁוּעָה:

(אָב הָרַחֲמָן) שְׁמַע קוֹלֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ. חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ. כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת וְתַחֲנוּנִים אָתָּה. וּמִלְּפָנֶיךָ מַלְכֵּנוּ רֵיקָם אַל תְּשִׁיבֵנוּ. (חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ וּשְׁמַע תְּפִלָּתֵנוּ). כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת (כָּל פֶּה) עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְלִתְפִלָּתָם שְׁעֵה. וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ. וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד (צוּרֵנוּ) צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר: נוֹדֶה לְּךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ (כִּי) מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:

מודים דרבנן מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי כָל בָּשָׂר יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עַל שֶׁהֶחֱיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ כֵּן תְּחַיֵּינוּ וּתְקַיְּמֵנוּ וְתֶאֱסוֹף גָּלֻיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ לִשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ וּלְעָבְדְּךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם עַל שֶׁאָנוּ מוֹדִים לָךְ בָּרוּךְ אֵל הַהוֹדָאוֹת:

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרֵךְ וְיִתְרוֹמֵם (וְיִתְנַשֵּׂא) שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:

וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה וִיהַלְלוּ (וִיבָרְכוּ) אֶת שִׁמְךָ (הַגָּדוֹל) בֶּאֱמֶת (לְעוֹלָם כִּי טוֹב) הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה (הָאֵל הַטּוֹב) בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

נ"ס שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חַיִּים חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד (יַחַד) בְּאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה (וְרַחֲמִים) וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרְכֵנוּ וּלְבָרֵךְ אֶת כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ (בְּרוֹב עוֹז וְשָׁלוֹם) בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם:

נוסח אשכנז שָׁלוֹם רָב עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ תָּשִׂים לְעוֹלָם כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ אָדוֹן לְכָל הַשָּׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם:

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה. פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וְאַחֲרֵי מִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי. וְכָל הַקָּמִים וְהַחוֹשְׁבִים עָלַי לְרָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם: עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ. לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך: ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות: וערבה ליי מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ וְיַצְמַח פּוּרְקָנֵהּ וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא. יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְעֵילָּא מִן כָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

תִּתְקַבַּל צְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קֳדָם אֲבוּהוֹן דִּי בִשְׁמַיָּא וְאִמְרוּ אָמֵן:

קבל

קהל קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ׃

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן׃

קהל יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם׃

עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן׃

קהל עֶזְרִי מֵעִם יְיָ עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל לָתֵת גְּדוּלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל הֲמוֹנָם׃ וַאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא׃ שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים׃ הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד. אֱמֶת מַלְכֵּנוּ אֶפֶס זוּלָתוֹ כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתוֹ וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד׃

עַל כֵּן נְקַוֶּה לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לִרְאוֹת מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ לְהַעֲבִיר גִּלּוּלִים מִן הָאָרֶץ וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן. לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי וְכָל בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ לְהַפְנוֹת אֵלֶיךָ כָּל רִשְׁעֵי אָרֶץ. יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל כִּי לְךָ תִּכְרַע כָּל בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל לָשׁוֹן. לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וְיִפֹּלוּ וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יְקָר יִתֵּנוּ. וִיקַבְּלוּ כֻלָּם אֶת עוֹל מַלְכוּתֶךָ וְתִמְלוֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלוֹךְ בְּכָבוֹד. כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד׃ וְנֶאֱמַר וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד׃ וּבְתוֹרָתְךָ כָּתוּב לֵאמֹר שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד׃ ק״י

דיני ערבית ליל ראש השנה

מטה סימן תקפ״ב **אפרים**

א סדר תפלת ערבית אומר הש״ץ ברכו ומאריך בו קצת בנעימה קדושה. ועונין הקהל אחריו בקול רם ובכונה עצומה ברוך ה׳ כו׳. וקורין ק״ש בברכותיה ומסיימין ופרוס כו׳. ואומרים תקעו בחדש. ויש מקומות אומרים וביום שמחתכם ואומרים ה״ק ואומרים לעילא (בספר תשובה מאהבה כתוב שמצא כן בכל הנוסחות הישנות לומר לעילא בלא וא״ו קודם לעילא השני) לעילא מכל ברכתא. וכן בכל הקדישים שאומרים בין ר״ה ליו״כ כופלין לעילא בקדיש אפי׳ בקדיש יתום. ובכל השנה שאין כופלין אומרים לעילא מן כל ברכתא. כדי להשלים כ״ח תיבות בקדיש. ומן ר״ה עד אחר יה״כ שכופלין לעילא אין לומר מן כל ברכתא רק מכל ברכתא. ואח״כ מתפללין בלחש ז׳ ברכות ומוסיפין באבות זכרנו ומי כמוך וחותמין המלך הקדוש ובברכת הודאה מוסיפין וכתוב כו׳ בספר כו׳ וחותמין עושה השלום והרבה נוהגין שלא לשנות חתימת הברכה בזה רק חותמין המברך כו׳. רק בקדישים שאחר התפלה אומרים עושה השלום לפי שיש בו רמז שעושה בגימטריא ספריא״ל. וכן השלום בגימטריא כן ואחר התפלה בלחש אומר הש״ץ קדיש שלם וכופלים לעילא וגם אומר עושה השלום במרומיו ובמקום שנוהגים לקדש בבה״כ בכל שבת על הכוס מקדשין בר״ה ג״כ׃

ב אם חל בשבת אין אומרים לכו נרננה. והנוהגין לומר בכל י״ט שחל בשבת מזמור לדוד הבו ובואי בשלום. גם עתה אומרים אותו. וי״א שהנוהגין לומר גם ברנה ובצהלה אע״פ שבשאר י״ט שחל בשבת אומר גם בשמחה עכשיו שהוא יום דין יאמר גם ברנה ובצהלה. ואח״כ מתחיל הש״ץ מזמור שיר ליום השבת והקהל אחריו עד לאורך ימים. ואומר קדיש יתום. והנוהגין לומר בשבת קודם תפלת ערבית כגוונא כו׳ גם עכשיו יאמרו אותו ואח״כ מתחיל הש״ץ ברכו כו׳ ופרוס כו׳ ועל ירושלים. אומרים תחלה ושמרו כו׳ ואח״כ אומרים תקעו ואומר חצי קדיש ומתפללים תפלה בלחש. ומזכירים של שבת ואחר התפלה בלחש מתחיל הש״ץ ויכלו. והקהל אומרים ג״כ ויכלו מעומד. ואחר כך אומר הש״ץ ברוך אתה וכו׳ קונה שמים וארץ מגן אבות ובמקום האל הקדוש שאין כמוהו. אומר המלך הקדוש וחותם בשל שבת לבד ואומר קדיש תתקבל עלינו. ואין אומרים במה מדליקין ובמקום שאין נוהגין בכל שבת לומר במה מדליקין ואומרים במקומו מזמור לדוד ה׳ רועי. גם בשבת של ר״ה אומרים אותו׃

ג יש נוהגין לומר מיד אחר סיום התפלה לדוד מזמור לה׳ הארץ ומלואה. והוא מסוגל שלא יחסרו מזונותיו כל השנה וקצת נוהגין לאומרו כל הקהל יחד. ואם חל ר״ה בשבת יש לומר תחלה ויכלו מגן אבות עד מקדש השבת ואח״כ מזמור זה. ואחריו הקדיש ואם לא אמר המזמור יש לאומרו קודם קריאת הנבר׃

ד כל מה שמוסיפין בתפלה בר״ה זכרנו ומי כמוך. וכתוב ובספר. וכן בחתימות הברכות המלך הקדוש ועושה השלום כך מוסיפין וחותמין בכל עשרת י״ת עד אחר יה״כ וכן בשבת שבין ר״ה ליו״כ או ביה״כ שחל

פשוט

בשבת אומרים בברכת מגן אבות המלך הקדוש ובחול בברכת השיבה שופטינו חותמין המלך המשפט בכל הימים הללו וידקדק לומר כן. ולא יאמר מלך המשפט כי י"א שלא יצא:

רמזי ראש השנה מספר יראים

עבודת הקודש יתפלל ערבית של ר"ה בבכיה ובכונה גדולה מאד דואג ובוטח ויתעורר **מאד** להתפלל תפלת שמו"ע בלב נשבר עכ"ל:

זוהר. זבחי אלהים רוח נשברה. כגוונא דכלי חרס דאתמר בהון נשברו נטהרו. ושבירת הלב פועלת להמתיק הדינים. כמאמר דהע"ה לב נשבר ונדכה אלהים (גם השם אלהים שהוא מורה על מדה"ד) לא תבזה:

דגל מחנה אפרים. ויהי כי יראו המילדות את האלהים ויעש להם בתים. מי שזוכה ליכנס בשער היראה אז ממשיך ע"ע היראה והכל מכבדים אותו ויראים ממנו. כי כך הוא המדה כמו שמתעורר למטה כך מתעורר למעלה ונעשה בעצמו שער היראה:

זוהר. כי פועל אדם ישלם לו. גוף העובדא **דעביד משלם לו** וכגוונא דאיהו אתמשך בהאי עלמא בתר קוב"ה. **לבתר כד** נפיק נשמתא מניה איהו אתמשך אבתריה:

אור תורה. בושנו במעשינו ונכלמנו **להרים פנינו אליך**. עד"מ. חותם שאינו נקי אם ישים אותו על שעוה אז מלכלך גם השעוה. כך כשאדם מלוכלך בעבירות ומדבק א"ע להש"י בתורה ותפלה אז נעשה פגם כביכול בכבודו ית'. **וזהו בושנו** במעשינו מכח העבירות. ונכלמנו להרים פנינו אליך פי' פני מראנו אליך. שיהיה אני מדובק בך בשביל לכלוך **העבירות**. לכך צריך לעשות תשובה קודם התפלה:

קודם ערבית לילא של ראש השנה

דיא ערשטי נאכט ראש השנה פאר מעריב זאגט מען דאס

אָחוֹת קְטַנָּה תְּפִלּוֹתֶיהָ. עוֹרְכָה וְעוֹנָה תְּהִלּוֹתֶיהָ. אֵל נָא רְפָא נָא לְמַחֲלוֹתֶיהָ. תִּכְלֶה שָׁנָה וְקִלְלוֹתֶיהָ:

בְּנוֹעַם מִלִּים לְךָ תִּקְרָאֶה. וְשִׁיר וְהִלּוּלִים כִּי לְךָ נָאֶה. עַל מָה תַּעְלִים עֵינְךָ וְתִרְאֶה. זָרִים אוֹכְלִים נַחֲלוֹתֶיהָ. תִּכְלֶה שָׁנָה וְקִלְלוֹתֶיהָ:

רְעֵה אֶת צֹאנְךָ אֲרָיוֹת זֵרוּ. וּשְׁפוֹךְ חֲרוֹנְךָ בְּאוֹמְרִים עָרוּ. וְכַנַּת יְמִינְךָ פֶּרְצוּ וְאָרוּ. לֹא הִשְׁאִירוּ עוֹלְלוֹתֶיהָ. תִּכְלֶה שָׁנָה וְקִלְלוֹתֶיהָ:

מָתַי תַּעֲלֶה בְּתֹךְ מִבָּר. מִבֵּית כֶּלֶא עָלֶה תִּשְׁבָּר. (נ"א לִשְׁבּוֹר). וְהַפְלֵא פֶּלֶא בְּצֵאתְךָ כְּגִבּוֹר. לְהָתֵם וּכַלֵּה מַחֲלוֹתֶיהָ. תִּכְלֶה שָׁנָה וְקִלְלוֹתֶיהָ:

חִילָה קָבְעוּ הַגּוֹי כֻּלּוֹ. וְטוֹבָה שָׁבְעוּ וּבָזְזוּ אִישׁ לוֹ. וְלִבָּהּ קָרְעוּ. וּבְכָל זֹאת לֹא מִמְּךָ נָעוּ מַעְגְּלוֹתֶיהָ. תִּכְלֶה שָׁנָה וְקִלְלוֹתֶיהָ:

זְמִרוֹת שָׁבַת (נ"א הַבַּת) וְחֶשְׁקָהּ תַּגְבִּיר. לַחְפּוֹץ קִרְבַת דּוֹדָהּ וְתַעֲבִיר. מִלֵּב דַּאֲבַת נַפְשָׁהּ. וְתָסִיר. (נ"א וְתָמִיר) לְבַקֵּשׁ אַהֲבַת כְּלוּלוֹתֶיהָ. תִּכְלֶה שָׁנָה וְקִלְלוֹתֶיהָ:

(נְחֵה) וְנֶחָהָ בְּנַחַת לְנָוֶה רִבְצָהּ. רַב נְזוּנַחַת מְדוֹר חֶפְצָהּ. וְהִיא כְּפוֹרַחַת עָלְתָה נִצָּהּ. (כִּי) [לֹא] הִבְשִׁילוּ אַשְׁכְּלוֹתֶיהָ. תִּכְלֶה שָׁנָה וְקִלְלוֹתֶיהָ:

חִזְקוּ וְגִילוּ כִּי שׁוֹד גָּמַר. לְצוּר הוֹחִילוּ. בְּרִיתוֹ שָׁמַר. לָכֶם. וְתַעֲלוּ לְצִיּוֹן וְאָמַר. סוֹלוּ סוֹלוּ מְסִילוֹתֶיהָ. תָּחֵל שָׁנָה וּבִרְכוֹתֶיהָ:

מוסר

ווייל עֶרֶב ראש הַשָּׁנָה אִיז דֶער לֶעצְטֶר טָאג פוּן יָאר אוּנ מָארְגִין מוּז מֶען שְׁטֵיין צוּם מִשְׁפָּט דַארְף אַלְזָא דֶער מֶענְטְשׁ אִין דֶעם טָאג זִיךְ פַר נֶעמִין אַלֶע מַעֲשִׂים וָואס עֶר הָאט גְטָאן אַנְאנְג יָאר אִין זַייא גוּט בַּטְרַאכְטֶען אִין נָאךְ זוּכֶן אִין זַייא דִיא שְׁלֶעכְטֶע מַעֲשִׂים אִין בַּאלְד טוּן תְּשׁוּבָה הַיינוּ עֶר זָאל זִיךְ מִתְוַדֶה זַיין אוֹיף זַייא אִין חֲרָטָה הָאבֶּן מִיטֶען גַאנְצֶן הַארְץ אוֹיף דֶעם וָוס עֶר הָט גְטוּן שְׁלֶעכְטְס אוּנ אוֹיף זִיךְ מְקַבֵּל זַיין גַאנְץ פֶּעסְט מֶעהְר נִיט צוּא זִינְדִיגֶען עֶר דַארְף דָאךְ צִיטֶערְין פַאר דֶעם שְׁרֶעקְלִיכֶען יוֹם הַדִין וָואס עֶר וֶועט מָארְגֶען אִין אִים גְמִשְׁפָּט וֶוערִין דַארוּם דַארְף עֶר זֶעהְן צוּא קוּמֶען צוּא דֶעם יוֹם הַדִין גַאנְץ רַיין מִיט גְרוֹס הַכְנָעָה אִין מִיט גְרוֹס תְּשׁוּבָה:

פשוט

סדר קבלת שבת

ווען ראש השנה גיפאלט אום שבת זאגין דיא ספרדיים דאס

מִזְמוֹר לְדָוִד הָבוּ לַייָ בְּנֵי אֵלִים הָבוּ לַייָ כָּבוֹד וָעֹז: הָבוּ לַייָ כְּבוֹד שְׁמוֹ הִשְׁתַּחֲווּ לַייָ בְּהַדְרַת קוֹדֶשׁ: קוֹל יְיָ עַל הַמָּיִם אֵל הַכָּבוֹד הִרְעִים יְיָ עַל מַיִם רַבִּים: קוֹל יְיָ בַּכֹּחַ קוֹל יְיָ בֶּהָדָר: קוֹל יְיָ שׁוֹבֵר אֲרָזִים וַיְשַׁבֵּר יְיָ אֶת אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן: וַיַּרְקִידֵם כְּמוֹ עֵגֶל לְבָנוֹן וְשִׂרְיוֹן כְּמוֹ בֶן רְאֵמִים: קוֹל יְיָ חוֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ: קוֹל יְיָ יָחִיל מִדְבָּר יָחִיל יְיָ מִדְבַּר קָדֵשׁ: קוֹל יְיָ יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת וַיֶּחֱשֹׂף יְעָרוֹת וּבְהֵיכָלוֹ כֻּלּוֹ אוֹמֵר כָּבוֹד: יְיָ לַמַּבּוּל יָשָׁב וַיֵּשֶׁב יְיָ מֶלֶךְ לְעוֹלָם יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם: אנא בכח וכו'

לְכָה דוֹדִי לִקְרַאת כַּלָּה פְּנֵי שַׁבָּת נְקַבְּלָה: לכה

שָׁמוֹר וְזָכוֹר בְּדִבּוּר אֶחָד. הִשְׁמִיעָנוּ אֵל הַמְיוּחָד. יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד לְשֵׁם וּלְתִפְאֶרֶת וְלִתְהִלָּה: לכה

לִקְרַאת שַׁבָּת לְכוּ וְנֵלְכָה. כִּי הִיא מְקוֹר הַבְּרָכָה. מֵרֹאשׁ מִקֶּדֶם נְסוּכָה. סוֹף מַעֲשֶׂה בְּמַחֲשָׁבָה תְּחִלָּה: לכה

יָמִין וּשְׂמֹאל תִּפְרוֹצִי. וְאֶת יְיָ תַּעֲרִיצִי. עַל יַד אִישׁ בֶּן פַּרְצִי. וְנִשְׂמְחָה וְנָגִילָה: לכה

בּוֹאִי בְשָׁלוֹם עֲטֶרֶת בַּעְלָהּ. גַּם בְּרִנָּה (בְּשִׂמְחָה) וּבְצָהֳלָה. תּוֹךְ אֱמוּנֵי עַם סְגֻלָּה. בּוֹאִי כַלָּה בּוֹאִי כַלָּה שַׁבָּת מַלְכְּתָא: לכה

מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת: טוֹב לְהוֹדוֹת לַייָ וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֶלְיוֹן: לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת: עֲלֵי עָשׂוֹר וַעֲלֵי נָבֶל עֲלֵי הִגָּיוֹן בְּכִנּוֹר: כִּי שִׂמַּחְתַּנִי יְיָ בְּפָעֳלֶךָ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן: מַה גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ מְאֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבוֹתֶיךָ: אִישׁ בַּעַר לֹא יֵדָע וּכְסִיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת: בִּפְרֹחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב וַיָּצִיצוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן לְהִשָּׁמְדָם עֲדֵי עַד: וְאַתָּה מָרוֹם לְעוֹלָם יְיָ כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יְיָ כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יֹאבֵדוּ יִתְפָּרְדוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן: וַתָּרֶם כִּרְאֵים קַרְנִי בַּלֹּתִי בְּשֶׁמֶן רַעֲנָן: וַתַּבֵּט עֵינִי בְּשׁוּרָי בַּקָּמִים עָלַי מְרֵעִים תִּשְׁמַעְנָה אָזְנָי: צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּה: שְׁתוּלִים בְּבֵית יְיָ בְּחַצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יַפְרִיחוּ: עוֹד יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ: לְהַגִּיד כִּי יָשָׁר יְיָ צוּרִי וְלֹא עַוְלָתָה בּוֹ:

יְיָ מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ יהוה עֹז הִתְאַזָּר אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט: נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז מֵעוֹלָם אָתָּה: נָשְׂאוּ נְהָרוֹת יהוה נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דָּכְיָם: מִקֹּלוֹת מַיִם רַבִּים אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי יָם אַדִּיר בַּמָּרוֹם יהוה: עֵדֹתֶיךָ נֶאֶמְנוּ מְאֹד לְבֵיתְךָ נַאֲוָה קֹדֶשׁ יהוה לְאֹרֶךְ יָמִים: קדיש

ששום

ווען דער חזן זאגט ברכו

חזן בָּרְכוּ אֶת יְיָ הַמְבוֹרָךְ:

קהל בָּרוּךְ יהוה הַמְבוֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

זאגט קהל יתברך

קהל יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא שמו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שהוא ראשון והוא אחרון ומבלעדיו אין אלהים: ומרומם על כל ברכה ותהלה. יהי שם יהוה מבורך מעתה ועד עולם:

בָּרוּךְ אַתָּה יהוה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בִּדְבָרוֹ מַעֲרִיב עֲרָבִים. בְּחָכְמָה פּוֹתֵחַ שְׁעָרִים וּבִתְבוּנָה מְשַׁנֶּה עִתִּים וּמַחֲלִיף אֶת הַזְּמַנִּים וּמְסַדֵּר אֶת הַכּוֹכָבִים בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם בָּרָקִיעַ כִּרְצוֹנוֹ. בּוֹרֵא יוֹם וָלָיְלָה גּוֹלֵל אוֹר מִפְּנֵי חֹשֶׁךְ וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי אוֹר וּמַעֲבִיר יוֹם וּמֵבִיא לָיְלָה וּמַבְדִּיל בֵּין יוֹם וּבֵין לָיְלָה יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ. אֵל חַי וְקַיָּם תָּמִיד יִמְלוֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּעֲרִיב עֲרָבִים:

קריאת שמע תמצא בשחרית

אַהֲבַת עוֹלָם בֵּית יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ אָהָבְתָּ. תּוֹרָה וּמִצְוֹת חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים אוֹתָנוּ לִמַּדְתָּ. עַל כֵּן יהוה אֱלֹהֵינוּ בְּשָׁכְבֵנוּ וּבְקוּמֵנוּ נָשִׂיחַ בְּחֻקֶּיךָ. וְנִשְׂמַח בְּדִבְרֵי (תַלְמוּד) תוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאֹרֶךְ יָמֵינוּ וּבָהֶם נֶהְגֶּה יוֹמָם וָלָיְלָה: וְאַהֲבָתְךָ אַל תָּסִיר מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יהוה אוֹהֵב עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

אֱמֶת וֶאֱמוּנָה כָּל זֹאת וְקַיָּם עָלֵינוּ כִּי הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֵין זוּלָתוֹ וַאֲנַחְנוּ יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ: הַפּוֹדֵנוּ מִיַּד מְלָכִים מַלְכֵּנוּ הַגּוֹאֲלֵנוּ מִכַּף כָּל הֶעָרִיצִים: הָאֵל הַנִּפְרָע לָנוּ מִצָּרֵינוּ וְהַמְשַׁלֵּם גְּמוּל לְכָל אוֹיְבֵי נַפְשֵׁנוּ: הָעֹשֶׂה גְדוֹלוֹת עַד אֵין חֵקֶר נִסִּים וְנִפְלָאוֹת עַד אֵין מִסְפָּר: הַשָּׂם נַפְשֵׁנוּ בַּחַיִּים וְלֹא נָתַן לַמּוֹט רַגְלֵנוּ: הַמַּדְרִיכֵנוּ עַל בָּמוֹת אוֹיְבֵינוּ וַיָּרֶם קַרְנֵנוּ עַל כָּל שׂוֹנְאֵינוּ: הָעֹשֶׂה לָנוּ נִסִּים וּנְקָמָה בְּפַרְעֹה אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים בְּאַדְמַת בְּנֵי חָם: הַמַּכֶּה בְעֶבְרָתוֹ כָּל בְּכוֹרֵי מִצְרָיִם וַיּוֹצֵא אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם לְחֵרוּת עוֹלָם: הַמַּעֲבִיר בָּנָיו בֵּין גִּזְרֵי יַם סוּף אֶת רוֹדְפֵיהֶם וְאֶת שׂוֹנְאֵיהֶם בִּתְהוֹמוֹת טִבַּע: וְרָאוּ בָנָיו גְּבוּרָתוֹ שִׁבְּחוּ וְהוֹדוּ לִשְׁמוֹ: וּמַלְכוּתוֹ בְּרָצוֹן קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כֻלָּם: מִי כָמֹכָה בָּאֵלִם יהוה מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא: מַלְכוּתְךָ רָאוּ בָנֶיךָ בּוֹקֵעַ יָם לִפְנֵי מֹשֶׁה זֶה אֵלִי עָנוּ וְאָמְרוּ: יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: וְנֶאֱמַר כִּי פָדָה יְיָ אֶת יַעֲקֹב וּגְאָלוֹ מִיַּד חָזָק מִמֶּנּוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל:

הַשְׁכִּיבֵנוּ יהוה אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם. וְהַעֲמִידֵנוּ מַלְכֵּנוּ לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם. וּפְרוֹשׂ עָלֵינוּ סֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ. וְתַקְּנֵנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ. וְהוֹשִׁיעֵנוּ מְהֵרָה לְמַעַן שְׁמֶךָ. וְהָגֵן בַּעֲדֵנוּ וְהָסֵר מֵעָלֵינוּ אוֹיֵב דֶּבֶר וְחֶרֶב וְרָעָב וְיָגוֹן. וְהָסֵר שָׂטָן מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵינוּ. וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ תַּסְתִּירֵנוּ. כִּי אֵל שׁוֹמְרֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ אָתָּה.

כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה. וּשְׁמוֹר צֵאתֵנוּ וּבוֹאֵנוּ לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

וּפְרוֹס עָלֵינוּ סוּכַּת רַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַפּוֹרֵס סוּכַּת שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְעַל יְרוּשָׁלָיִם: אמן

לשבת וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדוֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם. בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִוא לְעוֹלָם. כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יהוה אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנָּפַשׁ:

תִּקְעוּ בַחוֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ. כִּי חוֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּא. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵיהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵיהּ: וְיַצְמַח פּוּרְקָנֵיהּ וִיקָרֵב מְשִׁיחֵיהּ. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא. יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְעֵילָּא וּלְעֵילָּא מִכָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תּוּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

דינים פון ראש השנה

דִיא פּוֹסְקִים שְׁרַייבֶּן אַז מֶען פַאר גֶעסְט צוּ זָאגֶן זָכְרֵנוּ לְחַיִּים אָדֶר מִי כָמוֹךָ אָדֶר וּכְתוֹב אָדֶר בְּסֵפֶר אוּנ עֶר הָט זִיךְ דֶר מַאנְט אַז עֶר הָט שׁוֹן דִיא בְּרָכָה אוֹס גְלָאזְט דַארְף עֶר נִיט אָן הֵייבֶּן דִי שמ״ע פוּן אָן הֵייבּ אָבֶּר וָוען עֶר הָט פַר גֶעסֶן הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ אוּנ עֶר הָט זִיךְ בַּאלְד דֶר מַאנְט דַארְף עֶר נִיט אָן הֵייבֶּן פוּן אָן הֵייבּ שמ״ע אָבֶּר וָוען עֶר הָט זִיךְ דֶר מַאנְט שְׁפֶּעטֶר אָדֶר וָוען עֶר אִיז אִין סָפֵק צוּ עֶר הָט גְזָאגְט צוּ נִיט דַארְף עֶר אִיבֶּר אַנַייעס אָן הֵייבֶּן דִיא שמ״ע פוּן אָן הֵייבּ:

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:

זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים. וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים:

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן: בָּרוּךְ אַתָּה יהוה מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ: מוריד הטל

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּים אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר: מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

מִי כָמוֹךָ אַב הָרַחֲמִים. זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים:

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יהוה מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה:

לְדוֹר וָדוֹר הַמְלִיכוּ לָאֵל כִּי הוּא לְבַדּוֹ מָרוֹם וְקָדוֹשׁ:

וּבְכֵן יִתְקַדֵּשׁ שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ וְעַל מְכוֹנְךָ וְהֵיכָלֶךָ:

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יהוה אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאֵימָתְךָ עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אֶחָת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם כְּמוֹ (כְּמָה) שֶׁיָּדַעְנוּ יהוה אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשִּׁלְטָן לְפָנֶיךָ עֹז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ:

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ. תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ. וְתִקְוָה טוֹבָה לְדוֹרְשֶׁיךָ. וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ. שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ. וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ. וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ. וִישָׁרִים יַעֲלֹזוּ וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ. וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ כֶּעָשָׁן (כְּעָשָׁן) תִּכְלֶה. כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ:

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ מְהֵרָה לְבַדֶּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ. בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ. וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ. יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ:

קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ. וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ. כַּכָּתוּב וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ:

וָוען עָס גֶיפַאלְט מוֹצָאֵי יוֹם טוֹב אִים שַׁבָּת זָאגְט מֶען דָאס:

וַתּוֹדִיעֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ וַתְּלַמְּדֵנוּ לַעֲשׂוֹת בָּהֶם חֻקֵּי רְצוֹנֶךָ וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִשְׁפָּטִים יְשָׁרִים וְתוֹרַת אֱמֶת חֻקִּים וּמִצְוֹת טוֹבִים וַתַּנְחִילֵנוּ זְמַנֵּי שָׂשׂוֹן וּמוֹעֲדֵי קוֹדֶשׁ וְחַגֵּי נְדָבָה וַתּוֹרִישֵׁנוּ קְדֻשַּׁת שַׁבָּת וּכְבוֹד מוֹעֵד וַחֲגִיגַת הָרֶגֶל: וַתַּבְדֵּל יְיָ אֱלֹהֵינוּ בֵּין קוֹדֶשׁ לְחוֹל בֵּין אוֹר לַחוֹשֶׁךְ בֵּין יִשְׂרָאֵל לָעַמִּים בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה בֵּין קְדֻשַּׁת שַׁבָּת לִקְדֻשַּׁת יוֹם טוֹב הִבְדַּלְתָּ וְאֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה קִדַּשְׁתָּ. הִבְדַּלְתָּ וְקִדַּשְׁתָּ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתֶךָ:

וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם (הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת יוֹם) הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה יוֹם (זִכְרוֹן) תְּרוּעָה (בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קוֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם

עיר קדשך וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך לפליטה לטובה לחן ולחסד ולרחמים לחיים ולשלום ביום הזכרון הזה: זכרנו יי אלהינו בו לטובה. ופקדנו בו לברכה. והושיענו בו לחיים (טובים): ובדבר ישועה ורחמים חוס וחננו ורחם עלינו והושיענו כי אליך עינינו כי אל מלך חנון ורחום אתה:

אלהינו ואלהי אבותינו מלוך על כל העולם כלו בכבודך. והנשא על כל הארץ ביקרך. והופע בהדר גאון עזך על כל יושבי תבל ארצך. וידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יציר כי אתה יצרתו. ויאמר כל אשר נשמה באפו יי אלהי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה: לשבת אלהינו ואלהי אבותינו רצה נא במנוחתנו קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך. שבענו מטובך ושמחנו בישועתך והנחילנו יי אלהינו באהבה וברצון שבת קדשך וינוחו בה ישראל מקדשי שמך וטהר לבנו לעבדך באמת. כי אתה אלהים אמת ודברך אמת וקים לעד: ברוך אתה יי מלך על כל הארץ מקדש (השבת ו) ישראל ויום הזכרון:

רצה יהוה אלהינו בעמך ישראל ובתפלתם (ולתפלתם שעה) והשב את העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל ותפלתם (מהרה) באהבה תקבל ברצון. ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך:

ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים: ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון:

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד: (צורנו) צור חיינו מגן ישענו אתה הוא לדור ודור נודה לך ונספר תהלתך: על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך ועל נסיך שבכל יום ויום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובוקר וצהרים הטוב כי לא כלו רחמיך והמרחם כי לא תמו חסדיך (כי) מעולם קוינו לך:

ועל כולם יתברך ויתרומם ויתנשא (תמיד) שמך מלכנו תמיד לעולם ועד:

וכתוב לחיים טובים כל בני בריתך:

וכל החיים יודוך סלה. ויהללו (ויברכו) את שמך (הגדול) באמת (לעולם כי טוב). האל ישועתנו ועזרתנו סלה (האל הטוב): ברוך אתה יהוה הטוב שמך ולך נאה להודות:

שלום רב על ישראל עמך תשים לעולם כי אתה הוא מלך אדון לכל השלום וטוב בעיניך לברך את עמך

יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ:

בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה וּגְזֵרוֹת טוֹבוֹת יְשׁוּעוֹת וְנֶחָמוֹת נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם:

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וְאַחֲרֵי מִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי. וְכָל הַקָּמִים וְהַחוֹשְׁבִים עָלַי לְרָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם: עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן קְדוּשָּׁתֶךָ לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת: וְעָרְבָה לַייָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלָיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

אַז ראש הַשָּׁנָה גִיפַאלְט אִים שַׁבָּת זָאגְט מֶען דָאס

וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ: כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

חזן בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

קהל מָגֵן אָבוֹת בִּדְבָרוֹ. מְחַיֵּה מֵתִים בְּמַאֲמָרוֹ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ שֶׁאֵין כָּמוֹהוּ. הַמֵּנִיחַ לְעַמּוֹ (יִשְׂרָאֵל) בְּיוֹם שַׁבַּת קָדְשׁוֹ. כִּי בָם רָצָה לְהָנִיחַ לָהֶם. לְפָנָיו נַעֲבוֹד בְּיִרְאָה וָפַחַד. וְנוֹדֶה לִשְׁמוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד. מֵעֵין הַבְּרָכוֹת. אֵל הַהוֹדָאוֹת אֲדוֹן הַשָּׁלוֹם. מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת וּמְבָרֵךְ שְׁבִיעִי וּמֵנִיחַ בִּקְדוּשָּׁה לְעַם מְדֻשְּׁנֵי עֹנֶג זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

חזן אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בִמְנוּחָתֵנוּ. קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ. שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ. וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת. וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָנוּחוּ בָהּ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

דִיא סְפָרַדִים זָאגִין דֶעם מִזְמוֹר פַאר קַדִּישׁ שָׁלֵם:

לְדָוִד מִזְמוֹר לַייָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ. כִּי הוּא עַל יַמִּים יְסָדָהּ וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנֶהָ. מִי יַעֲלֶה בְהַר יְיָ וּמִי יָקוּם בִּמְקוֹם קָדְשׁוֹ. נְקִי כַפַּיִם וּבַר לֵבָב אֲשֶׁר לֹא נָשָׂא לַשָּׁוְא נַפְשִׁי וְלֹא נִשְׁבַּע לְמִרְמָה. יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְיָ וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ. זֶה דּוֹר דֹּרְשָׁיו מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ יַעֲקֹב סֶלָה. שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם. וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבוֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד. מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ עִזּוּז וְגִבּוֹר יְיָ גִּבּוֹר מִלְחָמָה. שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד. מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה:

ואח"כ יתפלל התפלה הזאת על פרנסה שנוהגים לומר בלילי ר"ה ויוה"כ והיא לקוחה מס' כף אחת להרחיד"א :

יהי רצון מלפניך יי אלהינו האל הגדול הגבור והנורא שתמלא רחמים ותחון עלינו למענך ולמען קדושת המזמור הזה והשמות הקדושים הנזכרים בו וקדושת פסוקיו ותיבותיו ואותיותיו וטעמיו וסודותיו וקדושת השם הקדוש דקרנוסא (ני' חתך עם האותיות) היוצא מפסוק והריקותי לכם ברכה עד בלי די ומפסוק נסה עלינו אור פניך ה' וכתבנו בספר פרנסה טובה וכלכלה שנה זו וכל שנה ושנה . לנו ולכל בני בתינו כל ימי חיינו במילוי ובריוח בהיתר ולא באיסור בנחת ולא בצער ולא בעמל וטורח . בשלוה והשקט ובטח בלי שום עין הרע ותזכנו לעבוד עבודת הקודש בלי שום טרדה ותפרנסנו פרנסה שלא יהיה בה שום בושה וכלימה ולא נצטרך למתנת בשר ודם כי אם לידך המלאה והרחבה והצליחנו והרויחנו בכל למודינו ובכל מעשה ידינו ועסקינו ויהיה ביתנו מלא ברכת ה' ונשבע לחם ונהיה טובים רחום חנון שומר תומך מציל ישר פודה (יכוין רח"ש תמי"ף) רחם עלינו ושמע תפלתנו כי אתה שומע תפלת כל פה ברוך ש"ת: יכוין (אוכף אראריתא כוז"ו אזבוגה)

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּא ׃ בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵיהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵיהּ (וְיַצְמַח פּוּרְקָנֵיהּ וִיקָרֵב מְשִׁיחֵיהּ) בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן ׃ יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא ׃ יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדַּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא ׃ לְעֵילָּא וּלְעֵילָּא מִכָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן ׃

חזן תִּתְקַבַּל צְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קֳדָם אֲבוּהוֹן דִּי בִשְׁמַיָּא וְאִמְרוּ אָמֵן ׃

קהל קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ ׃

חזן יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן ׃

קהל יְהִי שֵׁם יְיָ מְבוֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם ׃

עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן ׃

קהל עֶזְרִי מֵעִם יְיָ עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ ׃

עלינו ק"י

מֶען אִיז זִיךְ נוֹהֵג רֹאשׁ הַשָּׁנָה בַּייא דֶער נַאכְט דָאס אֵיינֶער צוּם אַנְדֶערִין זָאגְט דָאס ׃

לזכר לְשָׁנָה טוֹבָה תִּכָּתֵב וְתֵחָתֵם ׃ לנקבה לְשָׁנָה טוֹבָה תִּכָּתֵבִי וְתֵחָתֵמִי ׃

לזכרים לְשָׁנָה טוֹבָה תִּכָּתֵבוּ וְתֵחָתֵמוּ ׃ לנקבות לְשָׁנָה טוֹבָה תִּכָּתֵבְנָה וְתֵחָתֵמְנָה ׃

צוּ אֵיינֶעם זָאגְט מֶען: דִיא זָאלְסְט וֶוערִין אָן גְשְׁרִיבֶּען אִין גִיהַתְמִית צוּא אַגִיט יָאר ׃

צוּ אַסַאךְ זָאגְט מֶען: אִיר זָאלְט וֶוערִין אָן גְשְׁרִיבֶּען אִין גִיהַתְמִית צוּא אַגִיט יָאר ׃

קִידּוּשׁ לֵיל רֹאשׁ הַשָּׁנָה

אַז יוֹם טוֹב גִיפַאלְט אִים שַׁבָּת הֵייבְּט מֶען אָן יוֹם הַשִּׁשִּׁי ׃

וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בוֹקֶר

יוֹם הַשִּׁשִּׁי וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם ׃ וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבּוֹת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה ׃ וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת ׃

סַבְרִי מָרָנָן וְרַבָּנָן וְרַבּוֹתַי ׃

בָּרוּךְ אַתָּה יהוה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן ׃

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל עָם וְרוֹמְמָנוּ מִכָּל לָשׁוֹן וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו. וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת לשבת (יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת) יוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה יוֹם (זִכְרוֹן) תְּרוּעָה (בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קוֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם: כִּי בָנוּ בָחַרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדַּשְׁתָּ מִכָּל הָעַמִּים. וּדְבָרְךָ אֱמֶת וְקַיָּם לָעַד: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ (הַשַּׁבָּת וְ) יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַזִּכָּרוֹן:

בָּרוּךְ אַתָּה יהוה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה:

ווען יוֹם טוֹב גִיפַאלְט אִים מוֹצָאֵי שַׁבָּת זָאגְט מֶען דָאס פַאר שֶׁהֶחֱיָנוּ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמַּבְדִּיל בֵּין קוֹדֶשׁ לְחוֹל בֵּין אוֹר לַחֹשֶׁךְ בֵּין יִשְׂרָאֵל לָעַמִּים בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה בֵּין קְדוּשַּׁת שַׁבָּת לִקְדוּשַּׁת יוֹם טוֹב הִבְדַּלְתָּ. וְאֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה קִדַּשְׁתָּ. הִבְדַּלְתָּ וְקִדַּשְׁתָּ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בִּקְדוּשָּׁתֶךָ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּבְדִּיל בֵּין קוֹדֶשׁ לְקוֹדֶשׁ: שהחיינו

אחר ברכת המוציא ואחר שאכל כזית יטול תפוח מתוק ויטבלנו בדבש ויברך בורא פרי העץ ויאכל. ואח"כ יאמר יה"ר שתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה. וע' בס' מהרי"ל שהתפוח רומז לשדה של תפוחים הידוע למקובלים ויאמר ראה ריח בני כריח השדה. והטעם שאנו מטבילין בדבש כי דבש בגי' אב הרחמן. ויש לזה רמז מן התורה שאוכלין מיני מתיקה בימים הנוראים דכתיב שם שם לו חק ומשפט זה ר"ה שהוא יום המשפט וסמיך ליה וימתקו המים:

אחז"ל סימנא מלתא. הלכך יהא רגיל למיכל ברישא קרא רוביא. ולומר יה"ר שירבו זכיותינו. כרתי. שיכרתו שונאינו. ונוהגים לאכול ראש כבש זכר לאיל של יצחק ואם אין לו ראש כבש יאכל ראש של דג ויאמר יה"ר שנהיה לראש ולא לזנב:

רֹאשׁ הַשָּׁנָה בַּייא נַאכְט נָאךְ דֶעם עֶסִין עֶסְט מֶען אַיין עֶפֶּלוּ מִיט הָאנִיק אִין זָאגְט דָאס

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ:

דֶער נָאךְ זָאגְט מֶען דָאס

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּחַדֵּשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה וּמְתוּקָה:

סידור וטעמי מצות של מועדי השנה

מקראי קודש ראש השנה ויוה״כ

מה שנתיחד ר"ה ליום דין משאר ימות השנה הוא משום שרצה הקב"ה לזכות את ישראל לעורר על התשובה. ושידעו דאית דין ואית דיין ואית עולם אחרון ושכל מחשבות אדם ותחבולותיו כולם נגלים לפניו ית' ועל כולם נדון ונשכר ונענש בכל יום ויום ושישתדל להיות כל ימיו בתשובה ומע"ט כי זכר עשה ביום זה לתשובה ומע"ט בכל השנה. ונתייחד יום זה להם לזכרון לכל ימות השנה מיום אחר משאר ימות השנה מפני שבו נברא אדה"ר ובו נדון ובו גורש מג"ע ובו עשה תשובה ונסלח לו. ובו נדון דורו של נח למבול ובו יצא יוסף מבית האסורין וכמ"ש בזוהר דאיהו אתערותא קדמאה. וזהו שאנו אומרים זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון אבל לא שהוא יום דין משאר ימות השנה. ומה שאנו אומרים ועל המדינות בו יאמר איזו לחרב ואיזו לשלום וכו' ובריות בו יפקדו אינו שולל שאר ימות השנה. אלא הכוונה שביום זה יפקדו וגו בכל שאר הימים אבל זה היום תחלת מעשי ה' ובריאת העולם וגם נתעורר הדין בו בתחילת הבריאה והיא ההתעוררות הראשון כאשר ידעת. וצריך האדם שביום בריאתו ישים מגמתו וידע בעצמו ויהיה נזכר נגד עיניו תמיד כי הוא ית' הבורא והיכול לבדו על הכל ומלכותו בכל משלה. וכנגד זה באו ראשונה המלכיות. ואח"כ זכרונות, שידע ויכיר כי לא תוהו בראו כי אם לעבדו ולברך בשמו ושכל מעשיו בספר נכתבים ונזכרים ונפקדים לפניו בכל יום ומשכיר לעושי רצונו ומעניש לעוברי רצונו. ואח"כ שופרות להודיע כי הוא אל רחום וחנון ומרבה להטיב ואינו חפץ במיתתם של רשעים והוא פותח להם פתח של תשובה ותפלה וד"ת כדי שירצוהו לשיגולו רחמיו על מדותיו לעמוד מכסא דין ולישב על כסא רחמים שהוא מלשון ספר קדמי ספר. קדם דריוש מלכא ישפר וגו' שעליכו רצון וחפץ. וז"ש ז"ל מלכיות שתמליכוני עליכם. זכרונות כדי שיעלה זכרוניכם לפני לטובה ובמה בשופר:

הקדמונים זללה"ה נתנו סימן אריה שאג מי לא ירא . מלת ארי"ה נוטריקון "אלול "ר"ה "יום כפור "הושענא רבה . לב הנרדמים תרדמת הזמן להקיצם שלא ישנו שינת עולם מספר ימיהם החרוצים עלי אדמה שבעים שנה ואם בגבורות שמונים שנה . וכד' זמנים הנ"ל עת תשובת השנה וימי רצון מפני תקנת השבים אליו בכל לבם ורוחם ונפשם ולתקן מה שפגמו בכל השנה . וראוי לפשפש במעשיו ולהתחרט בחרטה גמורה בכדי שלא יכנס ביום הכסה יום חגינו כשהוא מתועב בגנות מדותיו והוא יום הדין הגדול והנורא . ע"כ יעזוב דרכו לא טובה וירים ראש ליקום קדם מלכא מלך המשפט . וימים אלו נקראים ימי רצון המ' יום שהיה משה רבינו בהר בימי רצון . ואני נתתי טעם לשבח למה נקראו ימי רצון כי אין לך א' מישראל שלא יעורר לבו בקרבו עתה בחודש אלול . ואם גם כאלה לא שב בידוע שילא מהכלל ואין לו חלק בין ישראל ונפשו לא מטהרה . ולהיות שעתה זמן תשובה לכל . גדול וקטן שם הוא . נמצא נשלם רצון הבורא ב"ה שזה הי' קדימת רצונו ב"ה וימים יוצרו רק לעובדו ביראת הרוממות לשלול ימים זולתם שאין נעוררים ב"י לעבוד עבודת בוראם . הן המה ימים שאין לו ית' בהם חפץ ולא לכוון זה היתה הבריאה . ולכן ימים אלו מר"ח אלול נקראו ימי רצון. ימים שעלו ברצונו ית' כי כך עלה ברצונו הקדום . ושמעתי מהמגיד זללה"ה שהיה אומר בדרך צחות זכור את בוראך וגו' עד אשר לא תחשך השמש והירח והכוכבים ונתן בהם סימנים לג' כתי ב"א המחולקים בעת תשובתם . כת ראשונה יראת אלהים נוגע על פניהם לעורר לבם בקרבם אל עבודת הבורא ב"ה מחמשה עשר באב . ומתחילים להתענות וכדומה בתוספת עבודתם ומעלים בזכרונם אז אימת הדין ויראו האנשים כי הימים ממשמשין שאין שעתיד ליתן דין וחשבון לפני כסא כבודו ית' . כת ב' משלימים את שנתם שנה תמימה בלא תורה ועבודה ותשובה ויעובו לער"ה . וביום הדין גופא בשומעם קול השופר לעק לבם בקול מר המלך הקדוש המלך המשפט ומתחרדים ומתפחדים מיום הדין הגדול והנורא ואזי צווחין ככלבין הב הב . הב לן חיי . הב לן מזונא . סליחה וכפרה ומורך בלבבם לחזות על מעשיהם המגונים . עוד ישלך כת הג' שפנו עורף ולא פנים גם באלה והמה מהעוברים ושבים בהו"ר שאז גמר הכתיבה והחתימה נתינת הפתקין . ואז חרדים מיום המות באומרם ואם לא עכשיו אימתי . ושלש סוגי כתי אנשים האלו מרומזים בכתוב וזכור את בוראך עד אשר לא תחשך השמש . מורה חמשה עשר באב שאז תש כח השמש ואותיות דדין באותיות דין . וזה מדבר מכת ראשונה הדומים ראשונה למלכות . והירח. כאן מדבר מכת הב' המעוררים א"ע ביום הדין וכאשר חכמים הגידו איזה חג שהחודש מתכסה בו הוי אומר זה ר"ה. וזה נרמז במלת והירח מוסב על הירח שהחודש נתכסה בו . והככבים . כאן מדבר מהאנשים החוטאים על נפשותם ועוברים ואינם שבים עד הו"ר נרמז במלת כוכבים שאז מנהג העולם רואים על הכוכבים. והנה עתה בזמן הזה רבים הן עמי הארץ ואינם משגיחים עכ"ז . וגם בחמשה עשר באב שהוא א' מהנה זמן תשובות השנה לא ניכר על פניהם מורא שמים ותוספת עבודה כאשר ראו עיני ולא זר . בימים הראשונים בבוא עתים הללו באו"א מתקדשים ומטהרים להכנים נוראם בעבודת אדוניס' ומלאה לבם לגשת ולקרב לתורתו לעבודתו יתב' והיה ניכר על פניהם יראת הבורא ב"ה . ומוראם ואימתם מוטלת על הבריות . לא כן עתה איש לדרכו פנה ויפנו אליו ית' עורף ולא פנים . ואוי לאותה בושה וכלימה נוסף ע"ז אפילו בר"ח אלול שאז נאמר ארי"ה שאג מי לא יירא . ובוודאי ראוי לכל איש הישראלי לגשת אל עבודת הקודש פנימה רק ביראת אלהים כל היום מימים האלו בפחד ומורא מהדר גאונו בקומו לשפוט את הארץ . כ"ז נשכח מלוח לבם . והנביא מכריז ואומר היתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו . מוסב על ימי אלול שתקנו לתקוע שופר להפחיד את העם לתשובה. ומתמיה הכתוב היתקע שופר בעיר ואעפ"כ והעם לא יחרדו . ואף גם בזה לא שבו עד ה' א"כ במה יחרדו את לבם לאביהם שבשמים. ושתי רעות עשו כי מהראוי כל השנה כולה מראשית השנה עד אחרית השנה לירא את ה' הנכבד והנורא . ועכ"פ אם הסכיל עשות מראשית השנה ראוי ליחרד בקרבו באחרית שנה בחודש אלול שמכריזין בקול שופר לעורר לבבות הישנים . גם באלה לא שבו עד ס' כי לא ידעו ולא יבינו ויתפשו במזימות זו חשבו כל השנה גם עתה לא סרו . ודוד המע"ה אמר הללוהו בתקע שופר כלומר מזהירם על העתיד . אם נבער מכם דעת אותו ית' כל השנה להללו ולשבחו בשירות ותשבחות . עכ"פ הללוהו אותו ית' עתה בתקע שופר בחודש אלול שנשמע קול השופר לעורר לב הנרדמים בתשובה . וראוי להתלהב לעבודת הבורא ב"ה. ואיתא בתיקונים בראשית ירא שב"ת . ונראה לרמז בדברי קדשם מלת שבת נוטריקון "תקעו "בחודש "שופר למפרע אותיות שב"ת . וזהו בראשית כלומר מהראוי היתה ליראה מלפניו ית' מאז ומקדם מראשית השנה כמאמרם ז"ל בראשית ברא אלהים בשביל היראה הנקראת ראשית . ולכל הפחות ירא שב"ת באחרית השנה חודש אלול שתוקעין בו שופר . וזהו "תקעו "בחודש "שופר :

מקורי מנהגים

בני יששכר ממאמר ב יום הכסא

מנהג ישראל בכ"מ מושבותם בנליות שיברך הש"ץ נמ"י ואשר יצר ואלקי נשמה וכו' בביהכ"נ ברבים הגם שאפשר לומר שזה להוציא את הרבים י"ח מ"ש ראש השנה . ובפרט בזמנינו דלא שכיחי עמי הארצות . ואחשבה לדעת דהנה ברכת נמ"י ואשר יצר נתקנו משום שאחר השינה נעשה האדם כבריה חדשה כמשארז"ל בכוונת הכתוב חדשים לבקרים רבה אמונתיך שהארם מפקיד נשמתו וכו' ומחזירה לו וכו' ענין השינה הוא כדי שיתחדש האדם ויומשך לו חיות חדש ומוחין זכין . ואמר הרב הקדוש מהר"ם מקארעץ וצק"ל שבכל הנבראים יש שינה ואפילו המים ישינים ואם לא יישנו יתקלקלו רק שהמים יש להם חיות מעט ישינים מעטי הכל (רצ"ל כל הנבראים) כפי חיותו שינתו והאדם שיש לו חיות מרובה על כל הנבראים הוא ישן יותר מכולם כדי שיתחדש יותר כי בשינתו הוא מוסר נפשו לבא"ר העליון בסוד חדשי"ם לבקרי"ם רב"ה אמונת"ך ר"ת רח"ל שהיא הבא"ר שהוא ר"ת בידך אפקיד רוחי וגם מלאכים יש בהם דורמיט"א (נראה לי בגימטריי' ע"ר אני ישינ"ה ולבי ער) לכך מלאכים יחפזון בראש השנה בסוד דורמיט"א ולכך ר"ה באמצע נקודה אמצעית לנשמות ולעולמות בסוד דינא קשי"א ודינ"א רפי"א.והעצה היעוצה להאדם בסוד דורמיט"א להתחדש הוא כך שיקטין עצמו כל מה דאפשר עד שיוחשב לאין והוא בסוד מוחין דקטנות והם' בכס"א שהוא מלכות שהוא דין ומזה יומשך לו חיות זכים וברורים לו ולממונו ולכל מה שיש לו ולכל הנלוים אליו עכ"ד הרב הקדוש הנ"ל . ומעתה תתבונן שנהגו של ישראל כיון שבראש השנה יש שינ"ה כביכול ונעשין כל ישראל אח"כ כבריית חדשה ונמשך לישראל מוחין חדשים וחיות חדש . ע"כ צריכין לברך ברכת נמ"י ואשר יצר ברבים חבן הדברים ; ראית איש חכם בעיניו תקוה להכסיל ממנו . להבין הדבר אבאר לך את אשר מצאתי כתוב דברי הרב הקדוש מהר"ם וצוק"ל הנ"ל דבר בקדשו . שוט"ה בנימ' ש"ך (ונ"ל דכן בלשון העולם נק' נע"ר הוא ג"כ בגימ' ש"ך) ולכך אמר התנא טוטב אזי' שוטה כל ימי וכו' כי הוא המתקת הדינים היינו כשהאדם שוטה בעיניו ומחשב א"ע באפס וכאין הגם שעושין עמו שלא לפי כבודו הוא אומר בלשון בני אדם א' ועי"כ הוא מפריד בין השינים הם נגד ל"ב נתיבות

נתיבות חכמה . הם כנגד ל"ב אלקים דמ"ב והם ש"ך דינים(היינו כי כ"א כלול מעשרה והמתקתם הוא באות א' של אדני (כי ש"ך הם ה' גבורות היינו ה' פעמים די"ן בגימ' ש"ך . וכשנמשך לכל דין א' מתהווה אדני ע"כ נעשה מן ש"ך שכ"ה וו"ש האריז"ל אשרי העם שככ"ה לו שעושין מן ש"ך שכ"ה ואהי"ה (לא ידעתי כוונת הרב בזה) כי בהכרת הא' בין השינים מפריד בין הדינים וממתיקם . וזה כלל גדול בר"ה וזה יוכל להעשות על ידו כשיבא לידי כך (ורצה לומר האדם בעולם הזה כשבא לידי כך שהחזיק עצמו לאין וכנהוג לומר א' ומפריד בין השינים הנה ע"י מעשיו יוכל להמתיק הדינים) ונמתקים הדינים של כל העולם . כמו שהוא אינו משניח על כבודו באות א' כמש"ל ואות א' מורה על אלופו של עולם וזהו העיקר של המיתוק וכו' והבן) ונ"ל כשמפריד בין השינים כנ"ל הנה ישאר ק"ם למטה ק"ם למעלה והיא פדיון נפשו בהמתקת הדינים ע"י שם הוי' העולה ק"ם בהבאת הריבוע) אבל החכם בעיניו הוא כבחי' דינים בסוד ל"ב נתיבות חכמ"ה (וכ"א כלול מן י' בגימ' ש"ך נ"ל ולדעתי זה הסוד נרמז בפסוק הנ"ל . והמשכיל יבין הדבר לאשורו . והכל נעשה ע"י מעשינו ותנועתינו בכוונת המתבונן :

מה שנוהגין בכל תפוצות ישראל . וכתוב ובספר אומרים הקהל עם הש"ץ משא"כ בוברנו ומי כמוך . נ"ל דהנה ג' ראשונות דומה כעבד וכו' משא"כ בג' אחרונות דומה לעבד הנוטל פרס מרבו ויוצא והולך לו והנה הש"ץ הוא הנוטל פרס בעד כל הצבור . ע"כ בנטלו הפרס הנה כ"א אומר עמו ונוטל חלקו לחיים ולשלום . כנ"ל :

עולת אמירה במקום מקוה התמיד

מי שאין לו מקוה או אנוס ואינו יכול לטבול א"ע במקוה ירחץ ידיו ויאמר זה קודם הרחיצה מהאריז"ל . ותיקן הלשון הריב"ש

לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה וכו' . ארחץ בנקיון כפי ואסובבה את מזבחך יי ויהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתהא רחיצת ידי אלה נחשבת לי כאלו טבלתי במקוה טהורה של ארבעים סאה ואהיה זוכה למשוך מים מן הלובן העליון החתום ביו"ד רבתי של ועתה י"גדל נא כח יי (חוץ עזא ועזאל בני אגרית ולילית) ויהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שבכח סגולת זאת הרח צה יתהפך עלי מדת הדין והגבורה העולה רי"ו כמספר נקיו"ן למדת רחמים העולה רח"ץ . ועם הכולל ארח"ץ בנקיון כפי ואסובבה את מזבחך יי . ויהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת רחיצה זו יהיה נמתק הדין ברחמים הרמוזים בפסוק . ויקרא אלהים ליבשה ארץ . (שמלת ויקרא עם הכולל הוא גימטריא אלהים דיודי"ן עם י"ג אותיות מילואו וה' אותיות שרשו . ומלת אלהים הוא אלהים פשוט . ומלת יבשה עם הכולל הוא אלהים דיודין וה' אותיות שרשו וי"ג אותיות מילואו ומלת ארץ היא אלהים דאלפי"ן)ויאיר שם אהיה עולה במילוי ההי"ן כמנין מקוה ויעלה לפניך כאילו טבלתי במקוה טהורה של ארבעים סאה . ובכן יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שכשם שאני מטהר את עצמי למטה כן תטהר נשמתי למעלה בנהר דינור בשם בי"ה ה' צור העולמים : ויהי נועם וכו'

אחר כך ירחוץ ידיו ויכוין באותיות שם ע"ב . כל אות ואות על ב' ידיו כזה (יו"ד ה"א וא"ו ה"א) ותחלה יערה מים על יד ימין ויכוין באות י' פשוטה (יערה על יד שמאל ויכוין באות י' פשוטה) ויערה על יד שמאל ויכוין ג"כ כך . ואח"כ חוזר על יד ימין ויכוין באות ו' המילוי וכן על יד שמאל . וכן עד"ז שאר האותיות ונמצא הערה על כל יד עשר פעמים . ואחר כך יערה על יד ימין עשר פעמים רצופים ויכוין עשר אותיות הנ"ל . אות א' בכל פעם כנ"ל . יוד פשוטה בפעם א'. ו' המילוי בפעם ב' וכו' וכן על דרך זה על יד שמאל :

וזה נוסף מהרמב"ן המגיד דטשרנאביל זללה"ה :

ואח"כ יאמר הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו . כל הכתוב לחיים בירושלים . אם רחץ אדני את צואת בנות ציון ואת דמי ירושלים ידיח מקרבה ברוח משפט וברוח בער :

אמר רבי עקיבא אשריכם ישראל לפני מי אתם מיטהרים . ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים . שנאמר וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם . ואומר מקוה ישראל יי מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל . אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן כל הנפנה ונוטל ידיו ומניח תפילין וקורא קריאת שמע ומתפלל מעלה עליו הכתוב כאלו בנה מזבח והקריב עליו קרבן דכתיב ארחץ בנקיון כפי ואסובבה את מזבחך יי . אמר ליה רבא לא סבר לה מר כאילו טבל דכתיב ארחץ בנקיון כפי ולא כתיב ארחץ כפי :

(פירש"י דכתיב ארחץ בנקיון משמע ארחץ כל הגוף ולא כתיב ארחץ כפי לדרשא אתא לומר שמעלה עליו שכר רחיצת כפים כאילו טבל כל גופו) :

מסכת ר"ה פ"א

פרק א אַרְבָּעָה רָאשֵׁי שָׁנִים הֵם . בְּאֶחָד בְּנִיסָן רֹאשׁ הַשָּׁנָה לַמְּלָכִים וְלָרְגָלִים . בְּאֶחָד בֶּאֱלוּל רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְמַעְשַׂר בְּהֵמָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים בְּאֶחָד בְּתִשְׁרֵי . בְּאֶחָד בְּתִשְׁרֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה לַשָּׁנִים . וְלַשְּׁמִטִּין . וְלַיּוֹבְלוֹת לַנְּטִיעָה וְלַיְּרָקוֹת. בְּאֶחָד בִּשְׁבָט רֹאשׁ

ר"ע מברטנורה

פ"א ארבעה ראשי שנים הם : למלכים . מלכי ישראל מונין להם מניסן שאם מלך בשבט או באדר משהגיע ניסן כלתה לו שנה . ומתחילין למנות לו שנה שניה ומקרא נפקא לן דמניסן מנינן להו דכתיב ויהי בשמונים שנה וארבע מאות שנה לצאת בנ"י מארמ"ל בשנה הד' בחודש זיו הוא החודש השני למלוך שלמה על ישראל . מקיש מלכות שלמה ליצמ"ל מה יציאת מצרים מניסן מנינן לה אף למלכות שלמה מניסן מנינן לה . ולמלכי אומות העולם מונין מתשרי . וסיפא דתנן לקמן בסמוך בא' בתשרי ר"ה לשנים כלומר לשנים של מלכי אומות העולם וכ"מ לפי שרגילין למנות זמן שטרות לשנות המלך משנה שעמד בה משום שלום מלכות ואם עמד מלך באדר וכתב לו הסופר בניסן שלאחר שלשה עשר חודש . ניסן של שנה שניה כיון דניסן ר"ה למלכים ה"ל שטר מוקדם ופסול . משום דהאי ניסן של שנה שלישית הוא . ושטרי חוב המוקדמים פסולים . לפי שמגלה טורף לקוחות שלקחו השדה מן הלוה בין זמנו של שטר לזמן ההלואה שלא כדין שהרי קדמה מכירה להלואה . לפיכך קנסוהו לאבד גם מזמן ההלואה ואילך ולא גבי ממשעבדי : לרגלים . ה"ק רגל שבו הוא פסח ר"ה לרגלים לענין הנודר שאם עברו שלשה רגלים מנדר ולא קיים נדרו עובר על בל תאחר . ור"ש אומר שאינו עובר על בל תאחר עד שיעברו עליו שלשה רגלים כסדרן.וחג המצות תחלה כמו שהן סדורים במקרא בחג המצות ובחג השבועות ובחג הסוכות ופסק ההלכה משיעבור עליו רגל א' בלבד ולא הביא נדרו עובר בעשה דכתיב ובאת שמה והבאתם שמה עולותיכם וגו'.רגל הראשון שאתה בא אתה צריך להביא.ומשיעברו עליו שלש רגלים עובר על בל תאחר ואין הלכה כר"ש דבעי שלש רגלים כסדרן: ר"ה למעשר בהמה. שאין מעשרין מן הנולדין בשנה זו על

הַשָּׁנָה לָאִילָן כְּדִבְרֵי בֵית שַׁמַּאי. בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ: ב בְּאַרְבָּעָה פְרָקִים הָעוֹלָם נִדּוֹן, בַּפֶּסַח עַל הַתְּבוּאָה. בָּעֲצֶרֶת עַל פֵּרוֹת הָאִילָן. בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה כָּל בָּאֵי הָעוֹלָם עוֹבְרִין לְפָנָיו כִּבְנֵי מָרוֹן, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים לג) הַיּוֹצֵר יַחַד לִבָּם הַמֵּבִין אֶל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם. וּבֶחָג נִדּוֹנִין עַל הַמָּיִם: ג עַל שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים הַשְּׁלוּחִין יוֹצְאִין. עַל נִיסָן מִפְּנֵי הַפֶּסַח. עַל אָב מִפְּנֵי הַתַּעֲנִית. עַל אֱלוּל מִפְּנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה. עַל תִּשְׁרֵי מִפְּנֵי תַקָּנַת הַמּוֹעֲדוֹת. עַל כִּסְלֵו מִפְּנֵי חֲנֻכָּה. וְעַל אֲדָר מִפְּנֵי הַפּוּרִים. וּכְשֶׁהָיָה בֵית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם. יוֹצְאִין אַף עַל אִיָּר. מִפְּנֵי פֶסַח קָטָן: ד עַל שְׁנֵי חֳדָשִׁים מְחַלְּלִין אֶת הַשַּׁבָּת, עַל נִיסָן. וְעַל תִּשְׁרֵי. שֶׁבָּהֶן הַשְּׁלוּחִין יוֹצְאִין לְסוּרְיָא. וּבָהֶן מְתַקְּנִין אֶת הַמּוֹעֲדוֹת. וּכְשֶׁהָיָה בֵית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם מְחַלְּלִין אַף עַל כֻּלָּן, מִפְּנֵי תַקָּנַת הַקָּרְבָּן: ה בֵּין שֶׁנִּרְאָה בַעֲלִיל בֵּין שֶׁלֹּא נִרְאָה בַעֲלִיל. מְחַלְּלִין עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אִם נִרְאָה בַעֲלִיל אֵין מְחַלְּלִין עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת: ו מַעֲשֶׂה שֶׁעָבְרוּ יוֹתֵר מֵאַרְבָּעִים זוּג וְעִכְּבָן רַבִּי עֲקִיבָא בְּלוּד. שָׁלַח לוֹ רַבָּן גַּמְלִיאֵל אִם מְעַכֵּב אַתָּה אֶת הָרַבִּים. נִמְצֵאתָ מַכְשִׁילָן לֶעָתִיד לָבֹא: ז אָב וּבְנוֹ שֶׁרָאוּ אֶת הַחֹדֶשׁ. יֵלְכוּ. לֹא שֶׁמִּצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה אֶלָּא שֶׁאִם יִפָּסֵל אֶחָד מֵהֶן יִצְטָרֵף הַשֵּׁנִי עִם אַחֵר. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אָב וּבְנוֹ. וְכָל הַקְּרוֹבִין כְּשֵׁרִין לְעֵדוּת הַחֹדֶשׁ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי מַעֲשֶׂה בְּטוֹבִיָּה הָרוֹפֵא שֶׁרָאָה אֶת הַחֹדֶשׁ בִּירוּשָׁלַיִם. הוּא

שנולדים בחזרתה. דכתיב עשר תעשר בשתי מעשרות הכתוב מדבר א' מעשר דגן ואחד מעשר בהמה ואמר קרא שנה שנה ולא משנה זו על של חברתה: ר"א ור"ש אומרים בא' בתשרי. כיון דאתקש מעשר בהמה למעשר דגן מה מעשר דגן ר"ה שלו תשרי. אף מעשר בהמה ר"ה שלו תשרי ואין הלכה כר"א ור"ש דאמרי בא' בתשרי. ות"ק סבר כיון דאתקש מעשר בהמה למעשר דגן דכתיב עשר תעשר מה מעשר דגן סמוך לגמרו עשורו. שהרי ר"ה שלו תשרי. והוא שמוך לגמרו. שכל ימות החמה עומד בגורן להתייבש. אף מעשר בהמה נמי סמוך לגמרו עשורו דהיינו אחד באלול שהבהמו' יולדות באב. שאז נגמר זמן עבורן דהכי ילפינן מקרא. דכתיב לבשו כרים הצאן ועמקים יעטפו בר. אימתי לבשו כרים הצאן. כלומר שמתלבשות מהזכרים העולים עליהם ומתעברות. בזמן שעמקים יעטפו בר דהיינו באדר שהזריעה צומחת ונכר' יפה. ויולדות באב. דזמן עבורה של בהמה דקה ה' חדשים הלכך ר"ה של מעשר בהמה בא' באלול סמוך לגמרו: לשנים. לשני מלכי אומות העולם כדפרישית לעיל: ולשמיטין וליובלות. משנכנס תשרי אסור לחרוש ולזרוע מן התורה: ולנטיעה. אם נטע אילן מ"ה יום קודם אחד בתשרי שהם שתי שבתות לקליטה. שהנטיעה נקלטת בשתי שבתות. ושלשים יום אחר הקליטה להחשב שנה דשלשים יום בשנה חשובי' שנה. הרי מ"ה יום. כשיגיע אחד בתשרי מונין לה שנה שניה משנות הערלה ולתשרי של שנה האחרת מונין לה שנה שלישית. ולאחר שנה שלישית כשיגיע א' בתשרי של שנה רביעית. אם חנטו בנטיעה זו פירות עדיין הם אסורים משום ערלה. שאף על פי שתשרי ר"ה לנטיעה. ט"ו בשבט ר"ה לאילן. וזה כבר נעשה אילן. לפיכך אין שנתו מתחדשת לצאת מידי ערלה. עד ט"ו בשבט. ומשם ואילך אם יחנטו בו פירות. הם תורת רבעי עליהן לאכלן בירושלים ובחמשה עשר בשבט לשנה הבאה. יצאו מידי רבעי. פירות החונטים בה מכאן ואילך: ולירקות. למעשר ירק. שאין תורמין מן הירק שנלקט לפני ר"ה. על הירק הנלקט לאחר ר"ה: ר"ה לאילן. לענין מעשר פירות. שאין מעשרין פירות אילן שחנטו קודם שבט: על שחנטו לאחר שבט דבאילן אזלינן בתר חנטה. אי נמי. נפקא מינה לענין שנה שלישית של שמטה שנוהג בה מעשר עני. שאותן פירות שחנטו מר"ה של שנה שלישית עד שבט. דינן אותן כפירות של שנה שניה שעברה ונוהג בהן מעשר ראשון ומעשר שני. ומשבט ואילך נוהג בהן מעשר ראשון ומעשר עני: (ב) בארבעה פרקים. בשנה: בפסח על התבואה. מדאמרה תורה הביאו לפני עומר בפסח כדי שאברך לכם תבואה שבשדות. מינה ידעינן דבפסח נידונים על התבואה: ובעצרת על פירות האילן. מדאמרה תורה הביאו לפני שתי הלחם בעצרת. כדי שאברך לכם פירות האילן וחטה עץ קרייה רחמנא. דכתיב ומעץ הדעת טוב ורע. כמאן דאמר עץ שאכל אדם הראשון. חטה היה: כבני מרון. כבני אמריא ככבשים הללו שמוציאין אותן בפתח קטן זה אחר זה לעשרן ואין שנים יכולים לצאת כאחד: היוצר יחד לבם. ה"ק היוצר והוא הקב"ה רואה יחד לבם ומבין אל כל מעשיהם שאף על פי שעוברין לפניו אחד אחד. מכל מקום כולן נסקרים בסקירה אחת: ובחג נדונים על המים. מדאמרה תורה נסכו לפני מים בחג: (ג) השלוחין יוצאין. כשקדשו ב"ד את החדש. שולחין ומודיעין לגולה יום שקדשוהו. אם ביום שלשים. וחדש שעבר חסר. אם ביום ל"א וחדש שעבר מלא. ושלוחי בית דין. אין מחללין לא את השבת. ולא את יום טוב: על אב מפני התענית לפי שהוכפלו בו צרות. יותר משאר תענית: ועל אלול מפני ר"ה. מודיעין מתי אלול. ועושין ר"ה ביום שלשי' באלול בגולה. דרוב שנים אין אלול מעובר. ואף על פי שספק בידם שמא יעברוהו בית דין. אי אפשר להם לדעת. ועל כרחן הולכים אחר רוב שנים. ואם לא ידעו מתי מתחיל אלול לא ידעו יום ל' שלו: ועל תשרי מפני תקנת המועדות. לאחר שקדשו בית דין לתשרי. השלוחין יוצאין ליום המחרת. והולכין עד מקום שיכולין להגיע עד החג ומודיעין אותם אם עברו בית דין את אלול אם לאו. כדי שלא יהא לבן נוקפן ביום הכפורים ובסוכות: פסח קטן. פסח שני: (ד) מחללין את השבת. עדים שראו את החדש. כדי לילך ולהודיע לבית דין: שבהם שלוחי בית דין יוצאים לסוריא. להודיע לגולה יום קביעתם. הילכך חשיבי. ומן התורה מחללין על כלן. אבל רבנן אסרו. כפי שאין תיקון המועדות תלוי בהן. אבל שני חדשים אלו העמידו על דין תורה. שכל המועדות תלוין בהן: תקנת הקרבן. של ר"ח שיהא קרב בזמנו: (ה) בעליל. למעלה מן הארץ הרבה שהכל רואים אותה: ושלא בעליל. למטה בשפולו של רקיע סמוך לארץ ואדמימות החמה מכסה אותה ואינה נכרת כל כך: אין מחללין. דודאי ראו אותה בירושלים. ואין הלכה כרבי יוסי: (ו) ממ' זוג. כתי עדים זוג אחר זוג. ועכבן ר"ע. שלא היה לבית דין לצרך בהן: אתה מכשילן לעתיד לבא. שימנעו מלבוא להעיד כשיראו שדבריהם לא נשמעו. והלכה כר"ג: (ז) אב ובנו וכל הקרובים כשרים לעדות החדש. דאמר (לו) רחמנא למשה ולאהרן החדש הזה לכם. עדות זו של חדש תהא כשרה בכם. ואף על פי שאתם אחים. ורבנן דפליגי עליה אמרו

וּבְנוֹ וַעַבְדּוֹ מְשׁוּחְרָר • וְקִבְּלוּ הַכֹּהֲנִים אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ • וּפָסְלוּ אֶת עַבְדּוֹ. וּכְשֶׁבָּאוּ לִפְנֵי בֵית דִּין קִבְּלוּ אוֹתוֹ וְאֶת עַבְדּוֹ וּפָסְלוּ אֶת בְּנוֹ: ח אֵלּוּ הֵן הַפְּסוּלִין • הַמְשַׂחֵק בְּקוּבְיָא • וּמַלְוֵי בְרִבִּית • וּמַפְרִיחֵי יוֹנִים וְסוֹחֲרֵי שְׁבִיעִית. וַעֲבָדִים. זֶה הַכְּלָל כָּל עֵדוּת שֶׁאֵין הָאִשָּׁה כְּשֵׁרָה לָהּ אַף הֵן אֵינָן כְּשֵׁרִים לָהּ: ט מִי שֶׁרָאָה אֶת הַחוֹדֶשׁ וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהַלֵּךְ מוֹלִיכִין אוֹתוֹ עַל הַחֲמוֹר אֲפִילוּ בְּמִטָּה. וְאִם צוֹדֶה לָהֶם לוֹקְחִין בְּיָדָם מַקְלוֹת • וְאִם הָיְתָה דֶרֶךְ רְחוֹקָה לוֹקְחִין בְּיָדָם מְזוֹנוֹת. שֶׁעַל מַהֲלַךְ לַיְלָה וָיוֹם מְחַלְּלִין אֶת הַשַּׁבָּת וְיוֹצְאִין לְעֵדוּת הַחוֹדֶשׁ • שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כג) אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְיָ מִקְרָאֵי קוֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אוֹתָם בְּמוֹעֲדָם:

פרק ב אִם אֵינָן מַכִּירִין אוֹתוֹ מְשַׁלְּחִין אַחֵר עִמּוֹ לַהֲעִידוֹ. בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ מְקַבְּלִין עֵדוּת הַחוֹדֶשׁ מִכָּל אָדָם • מִשֶּׁקִּלְקְלוּ הַמִּינִין הִתְקִינוּ שֶׁלֹּא יְהוּ מְקַבְּלִין אֶלָּא מִן הַמַּכִּירִים: ב בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ מַשִּׂיאִין מַשּׂוּאוֹת • מִשֶּׁקִּלְקְלוּ הַכּוּתִים. הִתְקִינוּ שֶׁיְּהוּ שְׁלוּחִין יוֹצְאִין: ג כֵּיצַד הָיוּ מַשִּׂיאִין מַשּׂוּאוֹת. מְבִיאִין כְּלוֹנְסָאוֹת שֶׁל אֶרֶז אֲרוּכִין. וְקָנִים. וַעֲצֵי שֶׁמֶן. וּנְעוֹרֶת שֶׁל פִּשְׁתָּן • וְכוֹרֵךְ בִּמְשִׁיחָה. וְעוֹלֶה לְרֹאשׁ הָהָר וּמַצִּית בָּהֶן אֶת הָאוּר וּמוֹלִיךְ וּמֵבִיא וּמַעֲלֶה וּמוֹרִיד עַד שֶׁהוּא רוֹאֶה אֶת חֲבֵירוֹ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה כֵּן בְּרֹאשׁ הָהָר הַשֵּׁנִי • וְכֵן בְּרֹאשׁ הָהָר הַשְּׁלִישִׁי: ד וּמֵאַיִן הָיוּ מַשִּׂיאִין מַשּׂוּאוֹת מֵהַר הַמִּשְׁחָה לְסַרְטְבָא. וּמִסַּרְטְבָא לִגְרוֹפִינָא. וּמִגְרוֹפִינָא לְחַוְרָן. וּמֵחַוְרָן לְבֵית בַּלְתִּין • וּמִבֵּית בַּלְתִּין לֹא זָזוּ מִשָּׁם אֶלָּא מוֹלִיךְ וּמֵבִיא וּמַעֲלֶה וּמוֹרִיד • עַד שֶׁהָיָה רוֹאֶה כָּל הַגּוֹלָה לְפָנָיו כִּמְדוּרַת הָאֵשׁ: ה חָצֵר גְּדוֹלָה הָיְתָה בִירוּשָׁלַיִם וּבֵית יַעֲזֵק הָיְתָה נִקְרֵאת וּלְשָׁם כָּל הָעֵדִים מִתְכַּנְּסִים • וּבֵית דִּין בּוֹדְקִים אוֹתָם שָׁם וּסְעוּדוֹת גְּדוֹלוֹת עוֹשִׂין לָהֶם בִּשְׁבִיל שֶׁיְּהוּ רְגִילִין לָבֹא • בָּרִאשׁוֹנָה לֹא הָיוּ זָזִין מִשָּׁם כָּל הַיּוֹם • הִתְקִין רַבָּן גַּמְלִיאֵל הַזָּקֵן שֶׁיְּהוּ מְהַלְּכִין אַלְפַּיִם אַמָּה לְכָל רוּחַ. וְלֹא אֵלּוּ בִּלְבַד אֶלָּא אַף הַחֲכָמָה הַבָּאָה לְיַלֵּד וְהַבָּא לְהַצִּיל, (נ"א מִיַּד) מִן הַדְּלֵקָה וּמִן הַגַּיִס • וּמִן הַמַּפּוֹלֶת • הֲרֵי אֵלּוּ כְּאַנְשֵׁי הָעִיר וְיֵשׁ לָהֶם אַלְפַּיִם אַמָּה לְכָל רוּחַ: ו כֵּיצַד בּוֹדְקִין אֶת הָעֵדִים • זוּג שֶׁבָּא רִאשׁוֹן בּוֹדְקִין אוֹתוֹ רִאשׁוֹן • וּמַכְנִיסִין אֶת הַגָּדוֹל שֶׁבָּהֶן וְאוֹמְרִים לוֹ אֱמוֹר כֵּיצַד רָאִיתָ אֶת הַלְּבָנָה לִפְנֵי הַחַמָּה. אוֹ לְאַחַר הַחַמָּה. לִצְפוֹנָהּ אוֹ לִדְרוֹמָהּ • כַּמָּה הָיָה

אמרו החדש הזה לכם. עדות זו תהא מסורה לכם. לגדולים שבדור כמותכם. ואין הלכה כר"ש: (ח) משחק בקוביא. עלמות שמשחקים בהן בערבון ואמור רבנן אסמכתא לא קני והרי הן גזלנים מדרבנן: ומלוי ברבית. לא קרי גזלן דאורייתא למפסלי' דהא מנפשיה יהיב ליה: ומפריחי יונים. היינו כעין קוביא אם תקדמה יונך ליוני: וסוחרי שביעית. עושין סחורה בפירות שביעית. ורחמנא אמר לאכלה ולא לסחורה. ולפי שנחשדו כל אלו לעבור על דת מחמת ממון. חשודים להיות מעידים שקר על שוחד: ועבדים פסולים דאורייתא הם ק"ו מאשה: עדות שאין האשה כשרה לה. לפי שיש עדות שהאשה כשרה כגון להעיד לאשה שמת בעלה להתירה לינשא לזרים וכן להעיד על סוטה שנטמאת שלא תשתה. והנך פסולין דרבנן מהי כשרים. אבל פסולין בעבירה מן התורה. לא הכשירו חכמים בעדות אשה, ואף על פי שהכשירו העבד והאשה שהן פסולין לעדות מן התורה: (ט) ואם צודה להם. אורב. כמו ואתה צודה את נפשי לקחתה: שנאמר אלה מועדי ה' וכל מקום שנאמר מועד במועדו דוחה את השבת:

פ"ב אם אינן מכירין אותו. אם אין בית דין מכירין את העד אם נאמן וכשר הוא: משלחין. בית דין שבעירו אחר עמו. זוג אחר של עדים להעיד עליו לפני בית דין הגדול שמקדשין את החודש: משקלקלו המינין. ששכרו עדי שקר להטעות את החכמים: (ב) היו משיאין משואות. לאחר שקדשו החודש ולא היו צריכין לשכור שלוחין לשלוח לגול' ולהודיע שהמשואות היו מודיעין אותן: משקלקלו הכותים. והשיאו גם הם משואות. שלא בזמן להטעות. לפי שב"ד לא היו משיאין משואות. אלא על החודש שנתקדש ביום שלשים. וכשלא היו משיאין לערב של יום שלשים. הכל יודעים שהחודש מעובר. ופעם אחת עברו בית דין את החודש. ולא עשו משואות לערב של שלשים. והכותים השיאו בהרים שלהם. והטעו בני הגולה לעשות חסר: (ג) כלונסאות. עצים ארוכים וגבוהים. תרגום כם כלונס. כדי שיראו למרחוק: וקנים ועצי שמן ונעורת של פשתן. כל אלו מרבים שלהבת: (ד) מהר המשחה הר הזיתים שהוא נגד ירושלים במזרחה: כל הגולה. בני בבל: כמדורת אש. שכל אחד ואחד נוטל אבוקה ומעלה לראש גגו: (ה) לא היו זזים משם כל היום. העדים שילאו חוץ לתחומן בשבת. ובאו להעיד. שהיוצא חוץ לתחום אין לו אלא ארבע אמות: (ו) לפני החמה או לאחר החמה. פגימתה של לבנה לפני החמה. נוטה לצד החמה או לצד אחר. ועלה קתני סיפא אם אמר לצד החמה לא אמר כלום. שמעולם לא ראתה חמה פגימתה של לבנה. דלעולם החלק המאיר ממנה נוטה לצד השמש. והחלק' הפגום נוטה לצד האחר: בלפונה או בדרומה. שהלבנה מתרחקת מן השמש פעם לצד לפון ופעם לצד דרום. ואם ידעו בית דין בדרך החשבון שבאותו זמן ראוי שתהיה לצד לפון. ואמרו העדים שראוה נוטה לצד דרום או אפכא. בידוע שעדי שקר הן: כמה היה גבוה מן הארץ. לפי ראות עיניכם. אם אמר אחד מן העדים גבוה שתי קומות. והאחד אמר שלש עדותן קיימת. אחד אומר שלש. ואחד אומר חמש עדותן בטלה: ולאין היה נוטה. ראשי הפגימה. לאיזה לד נוטין לצד לפון או לצד דרום: וכמה היה רחב. שהלבנה מתחלת סעורה. כפי מה שהיא רחוקה מן החמה. או קרובה אליה: (ז) ראש בית דין אומר מקודש. דכתיב וידבר משה את

נְבוֹהָה. וּלְאַיִן הָיְתָה נוֹטָה. וְכַמָּה הָיָה רָחָב. אִם אָמַר לִפְנֵי הַחַמָּה. לֹא אָמַר כְּלוּם. וְאַחַר כָּךְ הָיוּ מַכְנִיסִין אֶת הַשֵּׁנִי וּבוֹדְקִין אוֹתוֹ אִם נִמְצְאוּ דִבְרֵיהֶם מְכֻוָּנִים עֵדוּתָן קַיֶּמֶת וּשְׁאָר כָּל הַזּוּגוֹת שׁוֹאֲלִין אוֹתָם רָאשֵׁי דְבָרִים. לֹא שֶׁהָיוּ צְרִיכִין לָהֶן אֶלָּא כְּדֵי שֶׁלֹּא יֵצְאוּ בְּפַחֵי נֶפֶשׁ בִּשְׁבִיל שֶׁיְּהוּ רְגִילִים לָבֹא: ז רֹאשׁ בֵּית דִּין אוֹמֵר מְקֻדָּשׁ וְכָל הָעָם עוֹנִין אַחֲרָיו מְקֻדָּשׁ מְקֻדָּשׁ. בֵּין שֶׁנִּרְאָה בִזְמַנּוֹ בֵּין שֶׁלֹּא נִרְאָה בִזְמַנּוֹ מְקַדְּשִׁין אוֹתוֹ. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צָדוֹק אוֹמֵר אִם לֹא נִרְאָה בִזְמַנּוֹ אֵין מְקַדְּשִׁין אוֹתוֹ שֶׁכְּבָר קִדְּשׁוּהוּ שָׁמָיִם: ח דְּמוּת צוּרוֹת לְבָנוֹת הָיוּ לוֹ לְרַבָּן גַּמְלִיאֵל בְּטַבְלָא וּבְכוֹתֶל בַּעֲלִיָּתוֹ שֶׁבָּהֶן מַרְאֶה אֶת הַהֶדְיוֹטוֹת וְאוֹמֵר הֲכָזֶה רָאִיתָ. אוֹ כָזֶה. מַעֲשֶׂה שֶׁבָּאוּ שְׁנַיִם וְאָמְרוּ רְאִינוּהוּ שַׁחֲרִית בַּמִּזְרָח וְעַרְבִית בַּמַּעֲרָב. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי עֵדֵי שֶׁקֶר הֵם. כְּשֶׁבָּאוּ לְיַבְנֶה קִבְּלָן רַבָּן גַּמְלִיאֵל. וְעוֹד בָּאוּ שְׁנַיִם וְאָמְרוּ רְאִינוּהוּ בִזְמַנּוֹ וּבְלֵיל עִבּוּרוֹ לֹא נִרְאָה וְקִבְּלָן רַבָּן גַּמְלִיאֵל. אָמַר רַבִּי דוֹסָא בֶּן הַרְכִּינַס עֵדֵי שֶׁקֶר הֵן. הֵיאַךְ מְעִידִים עַל הָאִשָּׁה שֶׁיָּלְדָה וּלְמָחָר כְּרֵסָהּ בֵּין שִׁנֶּיהָ. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ רוֹאֶה אֲנִי אֶת דְּבָרֶיךָ: ט שָׁלַח לוֹ רַבָּן גַּמְלִיאֵל גּוֹזְרַנִי עָלֶיךָ שֶׁתָּבֹא אֶצְלִי בְּמַקֶּלְךָ וּבִמְעוֹתֶיךָ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּחֶשְׁבּוֹנְךָ. הָלַךְ וּמְצָאוֹ רַבִּי עֲקִיבָא מֵיצֵר. אָמַר לוֹ יֵשׁ לִי לִלְמוֹד שֶׁכָּל מַה שֶּׁעָשָׂה רַבָּן גַּמְלִיאֵל עָשׂוּי שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כג) אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְיָ מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אוֹתָם. בֵּין בִּזְמַנָּן בֵּין שֶׁלֹּא בִּזְמַנָּן. אֵין לִי מוֹעֲדוֹת אֶלָּא אֵלּוּ. בָּא לוֹ אֵצֶל רַבִּי דוֹסָא בֶּן הַרְכִּינַס. אָמַר לוֹ אִם בָּאִין אָנוּ לָדוּן אַחַר בֵּית דִּינוֹ שֶׁל רַבָּן גַּמְלִיאֵל. צְרִיכִין אָנוּ לָדוּן אַחַר כָּל בֵּית דִּין וּבֵית דִּין שֶׁעָמַד מִימוֹת מֹשֶׁה וְעַד עַכְשָׁיו שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כד) וַיַּעַל מֹשֶׁה אַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא וְשִׁבְעִים מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל. וְלָמָּה לֹא נִתְפָּרְשׁוּ שְׁמוֹתָן שֶׁל זְקֵנִים אֶלָּא לְלַמֵּד שֶׁכָּל שְׁלֹשָׁה וּשְׁלֹשָׁה שֶׁעָמְדוּ בֵּית דִּין עַל יִשְׂרָאֵל הֲרֵי הוּא כְּבֵית דִּינוֹ שֶׁל מֹשֶׁה. נָטַל מַקְלוֹ וּמְעוֹתָיו בְּיָדוֹ. הָלַךְ לְיַבְנֶה אֵצֶל רַבָּן גַּמְלִיאֵל בְּיוֹם שֶׁחָל יוֹם הַכִּפּוּרִים לִהְיוֹת בְּחֶשְׁבּוֹנוֹ. עָמַד רַבָּן גַּמְלִיאֵל וּנְשָׁקוֹ עַל רֹאשׁוֹ. אָמַר לוֹ בּוֹא בְשָׁלוֹם רַבִּי וְתַלְמִידִי. רַבִּי בְּחָכְמָה וְתַלְמִידִי שֶׁקִּבַּלְתָּ דְּבָרַי:

פרק ג רָאוּהוּ בֵּית דִּין וְכָל יִשְׂרָאֵל נֶחְקְרוּ הָעֵדִים וְלֹא הִסְפִּיקוּ לוֹמַר מְקֻדָּשׁ

מועדי ה' מכאן שראש בית דין אומר מקודש: וכל העם עונין אחריו. דכתיב מועדי ה' אשר תקראו אותם. קרי ביה אתם דחסר כתיב בלא וי"ו: מקודש מקודש תרי זמני. דכתיב מקראי קדש שני מקראות: שנראה בזמנו. בליל שלשים: אם לא נראה בזמנו. וקובעין ראש חדש ליל אחד ושלשי': אין מקדשין אותו. שקדוש החודש איננו חובה. דאמר קרא וקדשתם את שנת החמשי' שנה. שנים אתה מקדש שחובה על ב"ד לומר מקודשת השנה בשנת היובל. ואין אתה מקדש חדשים שאין חובה על ב"ד לומר החודש מקודש. וכשנראה בזמנו מקדשין אותו מפני שצריך חזוק. והלכה כר"א ברבי צדוק: (ח) צורות לבנות. שעור הירח ולאיזה צד קרניה נוטות: קיבלן ר"ג. לא מפני שחשב שאפשר שתראה הירח שחרית במזרח בתחלת הנץ החמה. ובו ביום עצמו תראה במערב עם שקיעת החמה. כי זה אי אפשר. אלא שקבל עדותן. במה שאמרו שראו הירח במערב ערבית. מפני שידע בדרכי החשבון שהיה אפשר שתראה אותה הלילה ובמה שאמרו שראוה שחרית במזרח. אמר טועים הם ועננים כדמות ירח נראה להם ברקיע. דהכי תניא בברייתא פעם אחת נתקשרו שמים בעבים ונראתה דמות לבנה בעשרים ושבעה לחדש וכו'. ור"י בן נורי דאמר עדי שקר הם. היה נראה לו לפי חשבונו שלא היה אפשר שתראה הירח באותה לילה שאמרו העדים שראו אותה. אמר עדי שקר הם. לפי שלא היה בין הראיה ובין המולד לפי דעתו. כל כך זמן שיהיה אפשר שתראה בו. ועל זה השיב ר"ג בברייתא. כך מקובלני מבית אבי אבא. פעמים בא בארוכה. ופעמים בא בקצרה. כלומר שהזמן שיש בין המולד. עד שתראה הירח. איננו שוה לעולם. אלא פעמים תהיה תנועת הירח מהרה ופעמים מאוחרת וכפי מהירות תנועת הירח באותו הזמן. דן רבן גמליאל שהיה ראוי שתראה הלבנה באותה הלילה. לפיכך קבל עדותן: ראינוהו בזמנו. בליל שלשים: ובליל עבורו. ליל ל' ואחד: וקבלן רבן גמליאל. לא מפני שנאמר שנתרחקה הירח מן השמש בליל ל' עד שתראה ובליל שלשים ואחד חזרה לאחוריה ונתקרבה אצל השמש עד שנתכסית. שאין הירח חוזרת לאחוריה אלא עושה מהלכה בסביב בגלגל'. אלא שידע ר"ג בחשבונו שבאותו הלילה שאמרו העדים שראוה כבר נתרחקה הירח מן השמש עד שהיה אפשר שתראה לפיכך קבל עדותן. ובמה שאמרו בליל עבורו לא נראה אפשר שהיה מפני שכסה אותה הענן או סבה אחרת גרמה שהם לא ראו אותה: רואה אני את דבריך. לעבר את החדש: (ט) הלך ומצאו ר"ע. לרבי יהושע מיצר. על שהכניסו גזר עליו לחלל את יוה"כ: אשר תקראו. בקריאת ב"ד תלאו הכתוב: בא. רבי יהושע אצל רבי דוסא: למה לא נתפרשו שמותן וכו'. שאם יבא אדם לדון אחר ב"ד שבימיו. לומר וכי בית דין זה כמשה ואהרן או כאלדד ומידד הומרי' לו שמא חשוב הוא כאותן שנשארושלא נתפרשו שמותן:

פ"ג ראוהו בית דין וכל ישראל. בליל שלשים. וסלקא דעתך אמינא הואיל וראוהו בית דין וכל ישראל. אפרסמא ליה מלתא דביום שלשים נראה לקדשו. קמ"ל דאם חשיכה והגיע ליל אחד ושלשים. ולא אמרו בית דין מקודש. מעברים אותו. וקובעים ר"ח יום ל"א: נחקרו העדים. הכי קאמר אי נמי נחקרו העדים בלבד. ולא הספיקו לומר מקודש. עד שהגיע ליל של ל"א מעברי' אותו דסד"א תהוי חקירת עדים בתחלת דין. ומקודש מקודש כגמר דין וגמר דין הוי בלילה וקדשים בלילה קמ"ל דלא. שאין מקדשין את החדש בלילה. ומיהו אם

עַד שֶׁחֲשֵׁכָה הֲרֵי זֶה מְעֻבָּר. רָאוּהוּ בֵּית דִּין בִּלְבַד, יַעַמְדוּ שְׁנַיִם וְיָעִידוּ בִּפְנֵיהֶם וְיֹאמְרוּ מְקוּדָּשׁ מְקוּדָּשׁ. רָאוּהוּ שְׁלֹשָׁה וְהֵן בֵּית דִּין, יַעַמְדוּ הַשְּׁנַיִם וְיוֹשִׁיבוּ מֵחַבְרֵיהֶם אֵצֶל הַיָּחִיד וְיָעִידוּ בִּפְנֵיהֶם. וְיֹאמְרוּ מְקוּדָּשׁ מְקוּדָּשׁ. שֶׁאֵין הַיָּחִיד נֶאֱמָן עַל יְדֵי עַצְמוֹ: ב כָּל הַשּׁוֹפָרוֹת כְּשֵׁרִין חוּץ מִשֶּׁל פָּרָה מִפְּנֵי שֶׁהוּא קֶרֶן. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי וַהֲלֹא כָּל הַשּׁוֹפָרוֹת נִקְרְאוּ קֶרֶן שֶׁנֶּאֱמַר בִּמְשׁוֹךְ בְּקֶרֶן הַיּוֹבֵל: ג שׁוֹפָר שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁל יָעֵל פָּשׁוּט. וּפִיו מְצֻפֶּה זָהָב וּשְׁתֵּי חֲצוֹצְרוֹת מִן הַצְּדָדִין. שׁוֹפָר מַאֲרִיךְ וַחֲצוֹצְרוֹת מְקַצְּרוֹת שֶׁמִּצְוַת הַיּוֹם בַּשּׁוֹפָר: ד בְּתַעֲנִית, בְּשֶׁל זְכָרִים כְּפוּפִין וּפִיהֶן מְצֻפֶּה כֶסֶף. וּשְׁתֵּי חֲצוֹצְרוֹת בָּאֶמְצַע. שׁוֹפָר מְקַצֵּר וַחֲצוֹצְרוֹת מַאֲרִיכוֹת שֶׁמִּצְוַת הַיּוֹם בַּחֲצוֹצְרוֹת: ה שָׁוֶה הַיּוֹבֵל לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה לַתְּקִיעָה. וְלִבְרָכוֹת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה תּוֹקְעִין בְּשֶׁל זְכָרִים. וּבְיוֹבֵל בְּשֶׁל יְעֵלִים: ו שׁוֹפָר שֶׁנִּסְדַּק וְדִבְּקוֹ פָּסוּל. דִּבֵּק שִׁבְרֵי שׁוֹפָרוֹת פָּסוּל. נִקַּב וּסְתָמוֹ אִם מְעַכֵּב אֶת הַתְּקִיעָה פָּסוּל, וְאִם לָאו כָּשֵׁר: ז הַתּוֹקֵעַ לְתוֹךְ הַבּוֹר. אוֹ לְתוֹךְ הַדּוּת. אוֹ לְתוֹךְ הַפִּטָּם. אִם קוֹל שׁוֹפָר שָׁמַע יָצָא וְאִם קוֹל הֲבָרָה שָׁמַע לֹא יָצָא. וְכֵן מִי שֶׁהָיָה עוֹבֵר אֲחוֹרֵי בֵּית הַכְּנֶסֶת אוֹ שֶׁהָיָה בֵּיתוֹ סָמוּךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְשָׁמַע קוֹל שׁוֹפָר. אוֹ קוֹל מְגִלָּה אִם כִּוֵּן לִבּוֹ יָצָא וְאִם לָאו לֹא יָצָא. אַף עַל פִּי שֶׁזֶּה שָׁמַע וְזֶה שָׁמַע זֶה כִּוֵּן לִבּוֹ וְזֶה לֹא כִוֵּן לִבּוֹ: ח וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגָבַר יִשְׂרָאֵל וגו' (שמות יז) וְכִי יָדָיו שֶׁל מֹשֶׁה עוֹשׂוֹת מִלְחָמָה אוֹ שׁוֹבְרוֹת מִלְחָמָה. אֶלָּא לוֹמַר לְךָ כָּל זְמַן שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מִסְתַּכְּלִין כְּלַפֵּי מַעְלָה וּמְשַׁעְבְּדִין אֶת לִבָּם לַאֲבִיהֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם הָיוּ מִתְגַּבְּרִין וְאִם לָאו הָיוּ נוֹפְלִין. כַּיּוֹצֵא בַדָּבָר אַתָּה אוֹמֵר (במדבר כא) עֲשֵׂה לְךָ שָׂרָף וְשִׂים אוֹתוֹ עַל נֵס וְהָיָה כָּל הַנָּשׁוּךְ וְרָאָה אוֹתוֹ וָחָי. וְכִי נָחָשׁ מֵמִית אוֹ נָחָשׁ מְחַיֶּה אֶלָּא בִּזְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל מִסְתַּכְּלִין כְּלַפֵּי מַעְלָה וּמְשַׁעְבְּדִין אֶת לִבָּם לַאֲבִיהֶן שֶׁבַּשָּׁמַיִם הָיוּ מִתְרַפְּאִים. וְאִם לָאו הָיוּ נִמּוֹקִים. חֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן אֵין מוֹצִיאִין אֶת הָרַבִּים יְדֵי חוֹבָתָן. זֶה הַכְּלָל כָּל שֶׁאֵינוֹ מְחֻיָּב בַּדָּבָר. אֵינוֹ מוֹצִיא אֶת הָרַבִּים יְדֵי חוֹבָתָן:

פרק ד א יוֹם טוֹב שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת. בַּמִּקְדָּשׁ הָיוּ תוֹקְעִים אֲבָל

לא

ליל שלשים רחו הירח עם שקיעת החמה. ויש שהות ביום לומר מקודש קודם לחת הכוכבים. מקדשין חותו. דלח חשיב לילה עד לחת הכוכבים: יעמדו שנים ויעידו. מתניתין חיירי כגון שרחוהו בית דין בלילה ליל שלשים. ולח חפשר לקדשו בלילה. הלכך למחר יעמדו השנים ויעידו. דחס לח על עדותן של חלו על מה יקדשו חבל חס רחוהו בית דין עם שקיעת החמה. בזמן שיש שהות לומר מקודש יקדשוהו ברחייתם. דלח תהח שמיעה שומעין מפי עדים. גדולה מרחיה. דהח גבי קדוש החודש. לח כתיב עדות. חלח כזה רחה וקדש: יעמדו השנים. למחר כשבחים לומר מקודש: ויושיבו מחבריהם חצל היחיד. וחע"ג דיחיד מומחה דן חפי' ביחידי קדוש החדש לח הוה ביחידי. שחין לך מומחה לרבים יותר ממשה רבינו עליו השלום וקח"ל רחמנח עד דחיכח חהרן בהדך. דכתיב ויחמר ה' חל משה וחל חהרן וגו'. החדש הזה לכם: (ב) שהוח קרן. וחינו קרוי שופר. דכתיב בכור שורו הדר לו וקרני רחם קרניו. וגבי ר"ה שופר כתיב והעברת שופר תרועה וגמרינן ר"ה מיובל: בקרן היובל. ויובל דכרח הוח. דחמר רבי עקיבח כשהלכתי לגליח היו קורין לדכרי יובלח. הלמח חפי' שופר של חיל נקרח קרן ורבנן חמרי כל השופרות חקרו קרן וחקרו שופר. דפרה קרן חיקרי. שופר לח חקרי. והלכה כחכמים: (ג) של יעל פשוט. דלתפלה בעינן פשוטות: ופיו מצופה זהב. בשל מקדש קחמר: שופר מחריך. לחחר שחצוצרות פוסקים תקיעתם. נשמע קול השופר: (ד) בשל זכרי'. חיילים: ושתי חצוצרות בחמצע. שני שופרות היו להם חחד מכחן וחחד מכחן וחצוצרות בחמצע: שמצות היום בחצוצרות. דסתם תענית על צרה לבור. וכתיב על הצר הצורר חתכם והרעותם בחצוצרות. ודוקח במקדש עושין כן. חבל בגבולים בזמן שיש שופר חין חצוצרות בזמן שיש חצוצרות חין שופר דכתיב בחצוצרות וקול שופר הריעו לפני המלך ה'. לפני המלך ה' חין שלח לפני המלך ה' לח: (ה) שוה היובל לר"ה לתקיעה בפשוטים וחף על גב דתקיעה ביובל לח לתפלה ולח לזכרון חלח לסימן שלוח עבדים וחזרות שדות לבעליהן. חפ"ה כעין ר"ה בעי דגמרי בג"ש משביעי שביעי שיהיו כל תקיעות שבחדש השביעי שוות זו כזו. פ"ח לתקיעה. למנין התקיעות: ולברכות. למנין הברכות. דבעי למימר מלכיות זכרונות ושופרות בר"ה של יובל כמו בר"ה: רבי יהודה חומר כו'. וחין הלכה כרבי יהודה ולח כת"ק. חלח הלכה בין ר"ה בין י"ה של יובל שיהיה בשל זכרים כפופים: (ו) שופר שנסדק ודבקו. בדבק: פסול. דהוה ליה כשני שופרות. והני מילי נסדק לחרכו חבל נסדק לרחבו חס נשתייר ממקום הנחת פה עד מקום הסדק כדי שיעור תקיעה כשר. וחס לחו פסול. וכמה שיעור תקיעה כדי שיחחזנו בידו ויירחה לכחן ולכחן: נקב וסתמו. דוקח שסתמו במינו ונשתייר רובו שלם ולח עכבו הנקבים שנסתמו חת התקיעה כשר וחס חסר חחד מן התנחים הללו פסול: (ז) בור. חפירה בקרקע: דות. מקום מוקף מחילות על החרץ: פיטס. כלי גדול של חרס: חס קול שופר שמע. העומד חוץ לבור ושמע קול תקיעת התוקע בבור. דחלו חותן שבבור לעולם ילחו שהן שומעין קול שופר לעולם: חס כיון לבו. ללחת ילח. וחף על פי שלח נתכוין התוקע להוליחו. הכח מיירי בחזן הכנסת שתוקע. שהוח מתכוין להוליח כל השומעים קול תקיעתו. הילכך חף על גב דלח נתכוין להוליח זה העובר החורי בה"כ ולח ידע ליה ילח חבל התוקע להוליח יחיד ידי חובתו בעי שיתכוין שומע ומשמיע: (ח) והיה כחשר ירים משה ידו וכו'. משום דחיירי לעיל בכונת הלב תנח נמי להך דהיית בה בשעה שמכוונים לבן לחביהם שבשמים הם מתגברים:

פ"ד יום טוב של ר"ה. במקדש היו תוקעים. שתקיעת שופר חינה מלחכה. ורבנן הוח דגזור עלה גזירה שמח יטלנו בידו ויעבירנו ד' חמות בר"ה ובמקדש לח גזור

לֹא בַּמְּדִינָה. מִשֶּׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הִתְקִין רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי שֶׁיְּהוּ תּוֹקְעִין בְּכָל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ בֵּית דִּין אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לֹא הִתְקִין רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי אֶלָּא בְּיַבְנֶה בִּלְבָד. אָמְרוּ לוֹ אֶחָד יַבְנֶה וְאֶחָד כָּל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ בֵּית דִּין: ב וְעוֹד זֹאת הָיְתָה יְרוּשָׁלַיִם יְתֵרָה עַל יַבְנֶה שֶׁכָּל עִיר שֶׁהִיא רוֹאָה וְשׁוֹמַעַת וּקְרוֹבָה. וִיכוֹלָה לָבֹא. תּוֹקְעִין. וּבְיַבְנֶה לֹא הָיוּ תּוֹקְעִין אֶלָּא בְּבֵית דִּין בִּלְבָד: ג בָּרִאשׁוֹנָה הָיָה הַלּוּלָב נִטָּל בַּמִּקְדָּשׁ שִׁבְעָה וּבַמְּדִינָה יוֹם אֶחָד. מִשֶּׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הִתְקִין רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי שֶׁיְּהֵא לוּלָב נִטָּל בַּמְּדִינָה שִׁבְעָה. זֵכֶר לַמִּקְדָּשׁ. וְשֶׁיְּהֵא יוֹם הָנֵף כֻּלּוֹ אָסוּר: ד בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ מְקַבְּלִין עֵדוּת הַחֹדֶשׁ כָּל הַיּוֹם. פַּעַם אַחַת נִשְׁתַּהוּ הָעֵדִים מִלָּבוֹא וְנִתְקַלְקְלוּ הַלְוִיִּם בַּשִּׁיר הִתְקִינוּ שֶׁלֹּא יְהוּ מְקַבְּלִין אֶלָּא עַד הַמִּנְחָה. וְאִם בָּאוּ עֵדִים מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה נוֹהֲגִין אוֹתוֹ הַיּוֹם קֹדֶשׁ וּלְמָחָר קֹדֶשׁ. מִשֶּׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הִתְקִין רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי שֶׁיְּהוּ מְקַבְּלִין עֵדוּת הַחֹדֶשׁ כָּל הַיּוֹם. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קָרְחָה וְעוֹד זֹאת הִתְקִין רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי. שֶׁאֲפִלּוּ רֹאשׁ בֵּית דִּין בְּכָל מָקוֹם. שֶׁלֹּא יְהוּ הָעֵדִים הוֹלְכִין אֶלָּא לִמְקוֹם הַוַּעַד: ה סֵדֶר בְּרָכוֹת אוֹמֵר אָבוֹת וּגְבוּרוֹת. וּקְדֻשַּׁת הַשֵּׁם. וְכוֹלֵל מַלְכִיּוֹת עִמָּהֶן וְאֵינוֹ תּוֹקֵעַ. קְדֻשַּׁת הַיּוֹם וְתוֹקֵעַ. זִכְרוֹנוֹת וְתוֹקֵעַ. שׁוֹפָרוֹת וְתוֹקֵעַ. וְאוֹמֵר עֲבוֹדָה וְהוֹדָאָה. וּבִרְכַּת כֹּהֲנִים. דִּבְרֵי רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא אִם אֵינוֹ תּוֹקֵעַ לְמַלְכִיּוֹת לָמָּה הוּא מַזְכִּיר. אֶלָּא אוֹמֵר אָבוֹת וּגְבוּרוֹת. וּקְדֻשַּׁת הַשֵּׁם. וְכוֹלֵל מַלְכִיּוֹת עִם קְדֻשַּׁת הַיּוֹם וְתוֹקֵעַ. זִכְרוֹנוֹת וְתוֹקֵעַ. שׁוֹפָרוֹת וְתוֹקֵעַ. וְאוֹמֵר עֲבוֹדָה וְהוֹדָאָה וּבִרְכַּת כֹּהֲנִים: ו אֵין פּוֹחֲתִין מֵעֲשָׂרָה מַלְכִיּוֹת. מֵעֲשָׂרָה זִכְרוֹנוֹת. מֵעֲשָׂרָה שׁוֹפָרוֹת. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר אִם אָמַר שָׁלֹשׁ שָׁלֹשׁ מִכֻּלָּן יָצָא. אֵין מַזְכִּירִין זִכְרוֹן מַלְכוּת וְשׁוֹפָר שֶׁל פֻּרְעָנוּת. מַתְחִיל בַּתּוֹרָה. וּמַשְׁלִים

דאין איסור שבות דרבנן במקדש: אבל לא במדינה. לא בירושלים. ולא בגבולין. והרמב"ם מפרש שירושלים כולה קרויה מקדש. ושאר ארץ ישראל קרוי מדינה: בכל מקום שיש בו בית דין. ואפי' אינן קבועין אלא שבמקרה באו שם תוקעין בו: אלא ביבנה שהיתה שם סנהדרי גדולה בימיו. וכן בכל מקום שגלתה שם סנהדרי גדולה. אבל לא בבית דין של כ"ג: אמרו לו וכו'. איכא בין אמרו לו לת"ק. דתנא קמא סבר כל מקום שיש בית דין ואפי' באקראי. ואמרו לו סברי. אחד יבנה ואחד כל מקום שיש בו ב"ד קבוע כמו ביבנה אבל ב"ד של אקראי לא. והלכה כאמרו לו: (ב) ועוד זאת היתה ירושלים. מתני' חסורי מחסרא והכי קתני. בירושלים היו תוקעין בכל העיר כל זמן שבית דין יושבים במקדש שבית דין יושבין עד שש שעות ביום. וביבנה לא היו תוקעין בכל העיר אלא בפני ב"ד. עוד זאת היתה ירושלים יתירה על יבנה וכו' שכל עיר שהיא רואה ירושלים. פרט ליושבת בנחל. שאף על פי שהיתה קרובה לא היו תוקעין בה: ושומעת. פרט ליושבת בראש ההר: וקרובה. פרט ליושבת חוץ לתחום: ויכולה לבא. פרט למפסיק לה נהר: (ג) לולב ניטל במקדש שבעה. דכתיב ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים: ובמדינה יום אחד. דכתיב ולקחתם לכם ביום הראשון: שיהא יום הנף. יום הנפת העומר: כולו אסור. לאכול מן החדש. וטעמא מפורש בפרק לולב הגזול: (ד) נתקלקלו הלוים בשיר. של תמיד של בין הערבים ולא אמרו בו שיר כלל. לפי שרוב פעמים היו העדים באים קודם המנחה. לפיכך תקנו שיר של יום טוב בתמיד של בין הערבים ובתמיד של שחר שרוב פעמים עדיין לא באו עדים ולא ידעו אם יתקדש היום אם לאו לא תקנו לו שיר של יום טוב. אלא שיר של חול היו אומרים. ואותו פעם שהגיע שעת הקרבת התמיד של בין הערבים. ועדיין לא באו עדים לא ידעו הלוים אם יאמרו שיר של חול או שיר של יום טוב ולא אמרו שיר כלל: נוהגין אותו היום קדש. דמשחשיכה ליל שלאחר כ"ט באלול נהגו בו קדש שמא יבואו עדים מחר ויקדשוהו ב"ד. ונמצא שבלילה ליל יום טוב הוא. וכן למחר כל היום עד המנחה ואם באו עדים קודם המנחה בית דין מקדשין את החדש. ונודע שיפה נהגו בו קדש. ואם מן המנחה ולמעלה באו עדים אף על פי שאין בית דין מקדשין אותו היום. ויעברו את אלול. ויקדשוהו למחר. אף על פי כן נוהגין אותו בקדושה. ואסור במלאכה. דלמא אתי לזלזולי ביה לשנה הבאה. ויעשו בו מלאכה כל היום ואמרי אשתקד נהגנו בו קדש באנס ומן המנחה ולמעלה חזרנו ונהגנו בו חול: שאפי' ראש בית דין בכל מקום. שנצרך לפרוש ממקום הועד למקום אחר. והרי עיקר מצות קידוש החדש תלויה בו כדתנן בפ"ב לעיל. ראש בית דין אומר מקודש. מכל מקום לא יהיו צריכין עדים לילך אחריו אלא למקום הועד שהסנהדרין יושבין. שם ילכו וסנהדרין מקדשין אותו בלא ראש ב"ד: (ה) אבות. מגן אברהם: וגבורות. אתה גבור: קדושת השם. קדוש קדוש קדוש: קדושת היום. אתה בחרתנו: זכרונות ותוקע. שופרות ותוקע. מקראי ילפינן להו דכתיב זכרון תרועה. ודרשו רז"ל זכרון. אלו זכרונות. תרועה אלו שופרות. ואמר קרא והיו לכם לזכרון לפני אלהיכם אני ה' אלהיכם. מה ת"ל אני ה' אלהיכם. למד על כל מקום שיש שם זכרונות ושופרות. יהיו מלכיות עמהם: אמר ר"ע וכו' והלכה כר"ע: (ו) מעשרה מלכיות. ג' פסוקים משל תורה. וג' משל כתובים וג' משל נביאים. ואחד משל תורה שמשלים בו: שלש שלש. אחד של תורה. ואחד של כתובים. ואחד של נביאים. והלכה כר"י בן נורי: מלכיות זכרונות שופרות של פורענות. כגון אם לא ביד חזקה אמלוך עליכם. ויזכור כי בשר המה תקעו שופר בגבעה וכיוצא בהן. וזכרון יחיד כגון זכרה לי אלהי לטובה אף על פי שהוא לטובה אין מזכירין אותו. וכן הלכה: ר"י אומר אם השלים בתורה יצא. בגמ' מפרש למלתיה דר"י הכי. ומשלים בתורה. ואם השלים בנביא יצא והלכה כר"י:

בְּנָבִיא. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אִם הִשְׁלִים בַּתּוֹרָה יָצָא:

ז הָעוֹבֵר לִפְנֵי הַתֵּיבָה בְּיוֹם טוֹב שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה. הַשֵּׁנִי מַתְקִיעַ. וּבְשָׁעַת הַהַלֵּל. הָרִאשׁוֹן מַקְרֵא אֶת הַהַלֵּל:

ח שׁוֹפָר שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה אֵין מַעֲבִירִין עָלָיו אֶת הַתְּחוּם. וְאֵין מְפַקְּחִין עָלָיו אֶת הַגַּל. לֹא עוֹלִין בְּאִילָן. וְלֹא רוֹכְבִין עַל גַּבֵּי בְהֵמָה. וְלֹא שָׁטִין עַל פְּנֵי הַמַּיִם. וְאֵין חוֹתְכִין אוֹתוֹ. בֵּין בְּדָבָר שֶׁהוּא מִשּׁוּם שְׁבוּת. וּבֵין בְּדָבָר שֶׁהוּא מִשּׁוּם לֹא תַעֲשֶׂה. אֲבָל אִם רָצָה לִתֵּן לְתוֹכוֹ מַיִם אוֹ יַיִן יִתֵּן. אֵין מְעַכְּבִין אֶת הַתִּינוֹקוֹת מִלִּתְקוֹעַ. אֲבָל מִתְעַסְּקִין עִמָּהֶן עַד שֶׁיִּלְמְדוּ. וְהַמִּתְעַסֵּק לֹא יָצָא. וְהַשּׁוֹמֵעַ מִן הַמִּתְעַסֵּק לֹא יָצָא:

ט סֵדֶר תְּקִיעוֹת. שָׁלֹשׁ. שֶׁל שָׁלֹשׁ שָׁלֹשׁ. שִׁעוּר תְּקִיעוֹת (בגמרא תְּקִיעָה) כְּשָׁלֹשׁ תְּרוּעוֹת. שִׁעוּר תְּרוּעָה. כְּשָׁלֹשׁ יְבָבוֹת. תָּקַע בָּרִאשׁוֹנָה. וּמָשַׁךְ בַּשְּׁנִיָּה כִּשְׁתַּיִם. אֵין בְּיָדוֹ אֶלָּא אַחַת. מִי שֶׁבֵּרַךְ וְאַחַר כָּךְ נִתְמַנָּה לוֹ שׁוֹפָר. תּוֹקֵעַ וּמֵרִיעַ וְתוֹקֵעַ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים. כְּשֵׁם שֶׁשְּׁלִיחַ צִבּוּר חַיָּב. כָּךְ כָּל יָחִיד וְיָחִיד חַיָּב. רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר שְׁלִיחַ צִבּוּר מוֹצִיא אֶת הָרַבִּים יְדֵי חוֹבָתָן:

סליק מסכת ראש השנה

(ז) השני מתקיע. המתפלל תפלת המוספין מתקיע ולא המתפלל תפלה של שחרית ובשעת הגזירה תקנו כך. שגזרו שלא יתקעו והיו אורבים להם כל שש שעות של זמן תפלת השחר. לכך העבירו התקיעה מתפלת השחר לתפלת המוספים: ובשעת ההלל. משום דאין אומרים הלל בר"ה וביום הכפורים קתני ובשעת ההלל. כלו' בשאר יום טוב שאומרים הלל: (ח) אין מעבירין עליו את התחום. לילך חוץ לתחום כדי להביא שופר או לילך לשמוע התקיעות: בדבר שהוא משום שבות. כגון לחתכו בסכין: בדבר שהוא משום לא תעשה. כגון לחתכו במגרה דהוי מלאכה גמורה. של חרושת עץ. ואיכא דמתנו אפכא. דבר שהוא משום שבות מגל שאין דרך לחתוך בו. דבר שהוא משום לא תעשה סכינא דאורחיה הוא: אם רצה ליתן לתוכו יין יתן. ולא אמרינן מתקן מנא הוא: אין מעכבין את התינוקות. שהגיעו לחנוך. ואפי' בשבת כדי לחנכן במצות. שיהיו מלומדין לתקוע ביום טוב של ר"ה: ומתעסקין בהם. וליכא למגזר דלמא אתי לאתויי ארבע אמות בר"ה דהא אינו טרוד במצוה אלא מתעסק בעלמא. ולא גזרו שמא יביאנו ד"א בר"ה. אלא בזמן שהוא חייב בתקיע' שופר שמתוך שהוא טרוד לצאת ידי חובתו ישכח את השבת: (ט) סדר תקיעו' שלש. אחת למלכיות. ואחת לזכרונות. ואחת לשופרות: של שלש שלש. תקיעה ותרועה ותקיעה לכל אחת ואחת. לפי שנאמרו שתי תרועות במקרא בר"ה. ותרועה אחת ביום הכפורים של יובל. וילפינן שביעי שביעי לג"ש. ליתן את האמור של זה בזה ותרועה האמורה בי"ה של יובל אנו נותנין אותה לר"ה. נמצאו בר"ה שלש תרועות. ושתי תרועות האמורות בר"ה נותנין אותן ליום הכפורים נמצאו שלש תרועות ביום הכפורים וכל תרועה פשוטה לפניה ופשוטה לאחריה דתניא מנין שפשוטה לפניה. תלמוד לומר והעברת שופר תרועה ומנין שפשוטה לאחריה ת"ל תעבירו שופר הרי העברה תחלה וסוף. ותרועה בנתים ולשון העברה פשוטה משמע. העברת קול אחד. פשוט. הרי לשלש תרועות של ר"ה. שש תקיעות. והרי לך שלש. של שלש שלש: שעור כל התקיעות. שהם שש תקיעות: כשלש תרועות. נמצאו שעור תקיעה אחת כתלי תרועה: שעור תרועה כג' יבבות ג' קולות בעלמא של כל שהן. וי"מ יבבא היא ג' כחות של כל שהן נמצאו שעור תרועה ט' כחות של כל שהן והכי מסתברא: תקע בראשונה. פשוטה שלפני התרועה תקע כדרכה: ומשך בשניה. תקיעה של אחר התרועה משך כשתים לצאת בה ידי שתים שהיה צריך לעשות זו אחר זו פשוטה שלאחריה דמלכיות ופשוטה שלפניה דזכרונות: אין בידו אלא אחת. דאפסוקי תקיעה אחת לשתי' לא מפסקי': מי שברך. שתפלל תפלת המוספין וברך ט' ברכות: כשם שש"ץ חייב. בין בברכות של ר"ה בין בתפלות של כל השנה. ואין יוצא י"ח אלא בתפלה שמתפלל הוא בעצמו: כך כל יחיד ויחיד. שבקי ויודע להתפלל אינו יוצא ידי חובתו אלא בתפלת עצמו בין בר"ה. בין בשאר כל ימות השנה. ואין ש"ץ יורד לפני התיבה אלא להוציא את שאינו בקי: ש"צ מוציא את הרבים ידי חובתם בין בקי בין שאינו בקי בין בברכות של ראש השנה. בין בתפלות של כל השנה. ולמה צבור מתפללין בלחש. כדי להסדיר ש"צ את תפלתו. והלכה כחכמים בברכות של כל השנה שאין ש"ץ מוציא. אלא את שאינו בקי. אבל בברכות של ר"ה ושל יה"כ ושל יובל שהן ט' ברכות ארוכות. ואין הכל בקיאין בהן הלכה כר"ג שבהם שמוציא את שאינו בקי כך מוציא את הבקי: נשלמה מסכת ראש השנה

הדרת קודש א

אזו שרייבט דר רבינו יונה ז״ל

טוב עס איז גוט דם אמענש זאל טראגן אויף זיך דעם יאך פון גאט אין דר יוגענד צו גיין אין גוטן וועג. אונ צו גדענקן אן זיין בשעפר בשעת ער האט נאך זיינע קרעפטן. אונ זאל זוך אלי טאג מער פאר שטארקון אין מצות אונ אין דו ליבשאפט צו גאט. אונ זאל טראכטן אונ גדענקן דם דער בשעפר שמייט שטענדיג פאר זיינע אוגון. דורך דם וועט ער גאטס פארכט האבון אויף זיך. אונ וועט מאכן זיין הארץ אונטער טעניג אונ וועט זוך האלטן נידריג. אונ וועט האבן חרטה אויף זיינע זינד. אונ וועט זוך היטן מיט אלו כוחות מער שון נוט צו זינדוגן. אונ דאן וועט ער זיין גליבט בייא גאט אונ בייא לייטן:

יעדר מענש זאל זעהן צוא זיין פון דו ערשטע אין שול. אונ זאל שטיין אין שול מיט גרוס פארכט. דען די שול איז שטאט דעם בית המקדש. אונ אז ער קומט אין שול זאל ער זוך אוויילע פאר האלטין רוהיג אונ זאל זוך באטראכטין פאר וועמון ער דארף זוך דא שטעלון. אונ ווער עס הערט צו זיינע רייד. דאן וועט ער באקומן מורא פר גאט ברוך הוא אונ זיין מחשבה אונ זיין כונה וועט זיין אין דר תפלה. דאן וועט זיין תפלה נתקבל ווערין פאר גאט מיט רחמנות:

סדר לבישת ציצית

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על מצות ציצית:

יהי רצון מלפניך יהוה אלהי ואלהי אבותי שתהא חשובה מצות ציצית לפניך כאילו קימתיה בכל פרטיה ודקדוקיה וכונותיה ותרי״ג מצות התלוים בה אמן סלה:

כשעת בדיקת ציצית של טלית גדול יאמר זה

ברכי נפשי את יי יי אלהי גדלת מאוד הוד והדר לבשת עוטה אור כשלמה נוטה שמים כיריעה:

וקודם עטיפת טלית גדול יאמר זה

לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו ליחד שם י״ה בו״ה ביחודא שלים בשם כל ישראל הריני מתעטף גופי בציצית כן תתעטף נשמתי ורמ״ח איברי ושס״ה גידי באור הציצית העולה תרי״ג וכשם שאני מתכסה בטלית בעולם הזה כך אזכה לחלוקא דרבנן ולטלית נאה לעולם הבא בגן עדן על ידי מצות ציצית תנצל נפשי ורוחי ונשמתי ותפלתי מן החיצונים והטלית יפרוש כנפיו עליהם ויצילם כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף ותהי חשובה מצות ציצית לפני הקדוש ברוך הוא כאלו קימתיה בכל פרטיה ודקדוקיה וכונותיה ותרי״ג מצות התלוים בה אמן סלה:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. אשר קדשנו במצותיו וצונו להתעטף בציצית:

מה יקר חסדך אלהים ובני אדם בצל כנפיך יחסיון: ירוין מדשן ביתך ונחל עדניך תשקם: כי עמך מקור חיים באורך נראה אור: משוך חסדך ליודעיך וצדקתך לישרי לב:

אלף

תפלה קודם התפלה

יס״ר מהר״ב המפורסס ח״ס. הלסי מוה׳ אלימלך זצ״ל :

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שומע קול שועת עתירות ומאזין לקול תפלת עמך ישראל ברחמים שתכין לבנו ותכונן מחשבותינו ותשגר תפלתינו בפינו ותקשיב אזניך לשמוע בקול תפלת עבדיך המתחננים אליך בקול שועה ורוח נשברה ואתה אל רחום ברחמיך הרבים ובחסדך הגדולים תמחול ותסלח ותכפר לנו ולכל הנלוים אלינו ולכל עמך ישראל את כל שחטאנו והעוינו והרשענו ופשענו לפניך כי גלוי וידוע לפניך כי לא במרד ובמעל חלילה וחלילה מרינו את פיך ודברי תורתך ובמצותיך כי אם מרוב היצר הבוער בקרבנו תמיד לא ינוח ולא ישקוט עד אשר מביאנו אל תאוות העולם השפל הזה ואל הבליו ומבלבל את מחשבותינו תמיד ואפילו בשעה שאנחנו עומדים להתפלל לפניך ולבקש על נפשנו הוא מבלבל את מחשבותינו תמיד בתחבולותיו ואין אנו יכולים לעמוד נגדו כי נחלש שכלינו ומוחינו עד מאד וכשל כח הסבל מרוב הצרות והתלאות ומרוב טרדות הזמן לכן אתה אל רחום וחנון עשה עמנו כמו שהבטחתנו על ידי נאמן ביתך וחנותי את אשר אחון ורחמתי את אשר ארחם ואמרו חכמינו ז״ל אף על פי שאינו הגון ואינו כדאי כי כן דרכיך להטיב לרעים ולטובים כי גלוי וידוע לפניך אנקתינו וצערינו ושיחנו על אשר אין אנו יכולים לקרב עצמינו לעבודתיך ולדבק לבנו בך באמת ובתמים. אהה על נפשינו אוי עלינו מאד אבינו שבשמים ואתה תעורר נא רחמיך וחסדיך הגדולים והמרובים עלינו לגרש ולבער את יצרנו הרע מקרבנו ותגער בו שיסור וילך מאתנו ואל יסית אותנו מהדיחנו מעבודתיך חלילה ואל יעלה בלבנו שום מחשבה רעה הן בהקיץ הן בחלום הלילה בפרט בעת שאנחנו עומדים בתפלה לפניך או בשעה שאנחנו לומדים תורתך ובשעה שאנחנו עוסקים במצותיך תהא מחשבותינו זכה צלולה וברורה וחזקה באמת ובלבב שלם כרצונך הטוב עמנו ותעורר לבבנו ולבב כל ישראל הנלוים אלינו ולבב כל החפצים בחברתינו ולבב כל ישראל עמך ליחדך באמת ובאהבה לעבדך עבודה הישרה המקובלת לפני כסא כבודך ותקבע אמונתך בלבנו תמיד בלי הפסק ותהא אמונתך קשורה בלבנו כיתד שלא תמוט ותעביר מעלינו כל המסכים המבדילים בינינו לבינך אבינו שבשמים ותצילנו מכל המכשולות וטעיות אל תעזבנו ואל תטשנו ואל תכלימנו ותהא עם פינו בעת הטיפנו ועם ידינו בעת מעבדינו ועם לבנו בעת מחשבותינו ותזכנו אבינו שבשמים אל מלא רחמים שניחד את לבנו ומחשבותינו ודבורינו ומעשינו וכל תנועותינו והרגשותינו הידועות לנו ושאינן ידועות לנו הנגלות והנסתרות שיהא הכל ביחוד אליך באמת ובתמים בלי שום מחשבת פסול חלילה וטהר לבנו וקדשנו וזרוק עלינו מים טהורים וטהרנו באהבתך ובחמלתך ותטע אהבתך ויראתך בלבנו תמיד בלי הפסק בכל עת ובכל זמן ובכל מקום ובלכתנו ובשכבנו ובקומנו תבער תמיד רוח קדשך בקרבנו ונשענים תמיד בך ובגדולתך ובאהבתך וביראתך ובתורתך שבכתב ושבעל פה הנגלה והנסתר ובמצותיך ליחד שמך הגבור והנורא ותשמרנו מן הפניות והגאות ומן הכעס והקפדנות והעצבות והרכילות ושאר מדות רעות ומכל דבר המפסיד עבודתך הקדושה והטהורה החביבה עלינו ותשפיע רוח קדשך עלינו שנהיה דביקים בך ושנשתוקק תמיד אליך יותר ויותר וממדרגה למדרגה תעלנו שנזכה לבא למעלת אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב וזכותם יעמד לנו שתשמע בקול תפלתנו שנהיה תמיד נענים בעת שנתפלל אליך עלינו או על שום אחד מעמך ישראל על יחיד או על רבים ותשמח ותתפאר בנו ונעשה פרי למעלה ושורש למטה ואל תזכר לנו חטאתינו ובפרט חטאת נעורינו כמאמר דוד המלך עליו השלום חטאות נעורי ופשעי אל תזכור ותהפוך עונותינו ופשעינו לזכות ותשפיע עלינו מעולם התשובה תמיד הרהור לשוב אליך בלב שלם ולתקן את אשר פגמנו בשמותיך הקדושים והטהורים ותצילנו מקנאת איש מרעהו ולא יעלה קנאת אדם על לבנו ולא קנאתנו על אחרים אדרבה תן בלבנו שנראה כל אחד מעלת חברינו ולא חסרונם ושנדבר כל אחד את חברו בדרך הישר והרצוי לפניך ואל יעלה שום שנאה מאחד על חברו חלילה ותחזק אותנו באהבה אליך כאשר גלוי וידוע לפניך שיהא הכל נחת רוח אליך וזה עיקר כוונתנו ואם אין לנו שכל לכוין את לבבנו אליך אתה תלמדנו אשר נדע באמת כוונת רצונך הטוב ועל כל זאת מתחננים אנחנו לפניך אל מלא רחמים שתקבל את תפלתנו ברחמים וברצון אמן כן יהי רצון :

תפלה מספר תקוני זוהר :

פתח אליהו ואמר רבון עלמין אנת הוא חד ולא בחושבן אנת הוא עילאה על כל עילאין סתימא על כל סתימין לית מחשבה תפיסא בך כלל . אנת הוא דאפיקת עשר תקונין וקרינן לון עשר ספירן לאנהגא בהון עלמין סתימין דלא אתגליין . ועלמין דאתגליין . ובהון אתכסיאת מבני נשא ואנת הוא דקשיר לון ומיחד לון . ובגין דאנת מלגאו כל מאן דאפריש חד מן חבריה מאלין עשר ספירן אתחשיב ליה כאלו אפריש בך . ואלין עשר ספירן . אינון אזלין כסדרן חד אריך וחד קצר וחד בינוני. ואנת הוא דאנהיג לון ולית מאן דאנהיג לך לא לעילא ולא לתתא ולא מכל סטרין . לבושין תקינת לון דמנייהו פרחין נשמתין לבני נשא . וכמה גופין תקינת לון דאתקריאו גופא לגבי לבושין דמכסיין עליהון . ואתקריאו בתיקונא דא . חסד דרועא ימינא . גבורה דרועא שמאלא . תפארת גופא . נצח והוד תרין שוקין ויסוד סיומא דגופא אות ברית קודש . מלכות פה תורה שבעל פה קרינן לה . חכמה מוחא איהי מחשבה מלגאו . בינה לבא ובה הלב מבין . ועל אלין תרין כתיב הנסתרות ליהוה אלהינו. כתר עליון איה״ז כתר מלכות . ועליה אתמר מגיד מראשית אחרית ואיהו קרקפתא דתפלי (נ״א קרקפתא דלא מנח תפלי) מלגאו איהו יו״ד ה״א וא״ו ה״א דאיהו אורח אצילות איהו שקיו דאילנא בדרועוי וענפוי כמיא דאשקי לאילנא ואתרבי בההוא שקיו : רבון העולמים אנת הוא עלת העלות וסבת הסבות דאשקי לאילנא בההוא נביעו וההוא נביעו איהו כנשמתא לגופא דאיהו חיים לגופא . ובך לית דמיון ולית דיוקנא מכל

מה דלנאו ולבר. ובראת שמיא וארעא ואפיקת מנהון שמשא וסיהרא וכוכביא ומזליא ובארעא אילנין ודשאין וגנתא דעדן ועשבין וחיון ועופין ונונין ובני נשא לאשתמודעא בהון עלמין ואיך יתנהגון בהון עילאין ותתאין ואיך אשתמודעאן מעלאי ותתאי ולית דידע בך כלל. ובר מנך לית יחידא (ס"א יחודא) בעלאי ותתאי ואנת אשתמודע אדון על כלא. וכל ספירין כל חד אית ליה שם ידיע ובהון אתקריאו מלאכיא ואנת לית לך שם ידיע דאנת הוא ממלא כל שמהן. ואנת הוא שלימו דכולהו. וכד אנת אסתלק מנהון אשתארו כולהו שמהן כגופא בלא נשמתא. אנת חכים ולאו בחכמה ידיעא אנת הוא מבין ולא בבינה ידיעא לית לך אתר ידיעא אלא לאשתמודעא תוקפך וחילך לבני נשא ולאחזאה לון איך אתנהיג עלמא בדינא וברחמי דאינון צדק ומשפט כפום עובדיהון דבני נשא. דין איהו גבורה משפט עמודא דאמצעיתא צדק מלכותא קדישא מאזני צדק תרין סמכי קשוט הין צדק אות ברית. כולא לאחזאה איך אתנהיג עלמא אבל לאו דאית לך צדק ידיעא דאיהו דין ולאו משפט ידיעא דאיהו רחמי ולאו מכל אלין מדות כלל: ברוך יי לעולם אמן ואמן:

יְדִיד נֶפֶשׁ אָב הָרַחֲמָן. מְשׁוֹךְ עַבְדְּךָ אֶל רְצוֹנֶךָ. יָרוּץ עַבְדְּךָ כְּמוֹ אַיָּל
יִשְׁתַּחֲוֶה אֶל מוּל הֲדָרֶךָ. יֶעֱרַב לוֹ יְדִידוּתֶיךָ. מִנֹּפֶת צוּף וְכָל טָעַם:
הָדוּר נָאֶה זִיו הָעוֹלָם. נַפְשִׁי חוֹלַת אַהֲבָתֶךָ. אָנָּא אֵל נָא רְפָא נָא לָהּ
בְּהַרְאוֹת לָהּ נֹעַם זִיוֶךָ. אָז תִּתְחַזֵּק וְתִתְרַפֵּא. וְהָיְתָה לָהּ שִׂמְחַת עוֹלָם:
וָתִיק יֶהֱמוּ נָא רַחֲמֶיךָ וְחוּסָה נָא עַל בֵּן אֲהוּבֶךָ. כִּי זֶה כַּמָּה נִכְסוֹף נִכְסַפְתִּי
לִרְאוֹת בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ. אֵלֶּה חָמְדָה לִבִּי וְחוּסָה נָא וְאַל תִּתְעַלָּם:
הִגָּלֶה נָא וּפְרוֹס חֲבִיבִי עָלַי אֶת סֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ. תָּאִיר אֶרֶץ מִכְּבוֹדֶךָ נָגִילָה
וְנִשְׂמְחָה בָךְ. מַהֵר אֱהוֹב כִּי בָא מוֹעֵד וְחָנֵּנוּ כִּימֵי עוֹלָם:

שירה זה דבר ט' ירגיל לומר הזמר הזה בכל בוקר:

אוֹדֶה לָאֵל לֵבַב חוֹקֵר. בְּרָן יַחַד כּוֹכְבֵי בֹקֶר:

שִׂימוּ לֵב אֶל הַנְּשָׁמָה. לְשֵׁם שְׁבוֹ וְאַחְלָמָה. וְאוֹרָהּ כְּאוֹר הַחַמָּה. שִׁבְעָתַיִם כְּאוֹר הַבֹּקֶר: אודה

מִכִּסֵּא כָּבוֹד חוּצָבָה. לָגוּר בְּאֶרֶץ עֲרָבָה. לְהַצִּילָהּ מִלֶּהָבָה. וּלְהָאִירָה לִפְנוֹת בֹּקֶר: אודה

עוּרוּ נָא כִּי בְּכָל לַיְלָה. נִשְׁמַתְכֶם עוֹלָה לְמָעְלָה. לָתֵת דִּין וְחֶשְׁבּוֹן מִפְעָלָהּ. לְיוֹצֵר עֶרֶב וָבֹקֶר: אודה

יִמְצָאָהּ מְטוּנֶּפֶת. מֵעֲוֹנוֹת וְתוֹסֶפֶת. כְּמוֹ שִׁפְחָה נֶחֱרֶפֶת. תָּמִיד בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר: אודה

יִמְצָאָהּ מְקוּשֶּׁטֶת. בְּטַלִּית וְטוֹטֶפֶת. כְּמוֹ כַּלָּה מְקוּשֶּׁטֶת. תָּמִיד בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר: אודה

הַנֶּאֱמָן בְּפִקְדוֹנוֹ. יַחֲזִירֶנָּה לוֹ כִּרְצוֹנוֹ. אִישׁ לֹא נָגַע בַּעֲוֹנוֹ. וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר: אודה

וְהַחַיּוּ הָעֲנִיָּה. יְחִידָה תַּמָּה וּנְקִיָּה. וַאֲשֶׁר נַפְשׁוֹ לֹא חִיָּה. אֵיךְ יִזְכֶּה לְאוֹר הַבֹּקֶר: אודה

מַה טֹּבוּ אֹהָלֶיךָ יַעֲקֹב מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ יִשְׂרָאֵל. וַאֲנִי בְּרֹב חַסְדְּךָ אָבוֹא בֵיתֶךָ אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל הֵיכַל קָדְשְׁךָ בְּיִרְאָתֶךָ. יְיָ אָהַבְתִּי מְעוֹן בֵּיתֶךָ וּמְקוֹם מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ: וַאֲנִי אֶשְׁתַּחֲוֶה וְאֶכְרָעָה אֶבְרְכָה לִפְנֵי יְיָ עֹשִׂי: וַאֲנִי תְפִלָּתִי לְךָ יְיָ עֵת רָצוֹן אֱלֹהִים בְּרָב חַסְדֶּךָ עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ:

אֲדוֹן עוֹלָם אֲשֶׁר מָלַךְ · בְּטֶרֶם · כָּל יְצִיר נִבְרָא · לְעֵת נַעֲשָׂה בְחֶפְצוֹ כֹּל. אֲזַי מֶלֶךְ שְׁמוֹ נִקְרָא: וְאַחֲרֵי כִּכְלוֹת הַכֹּל לְבַדּוֹ יִמְלוֹךְ נוֹרָא: וְהוּא הָיָה וְהוּא הֹוֶה. וְהוּא יִהְיֶה בְּתִפְאָרָה: וְהוּא אֶחָד וְאֵין שֵׁנִי לְהַמְשִׁיל לוֹ לְהַחְבִּירָה: בְּלִי רֵאשִׁית בְּלִי תַכְלִית וְלוֹ הָעֹז וְהַמִּשְׂרָה. וְהוּא אֵלִי וְחַי גּוֹאֲלִי. וְצוּר חֶבְלִי בְּעֵת צָרָה: וְהוּא נִסִּי וּמָנוֹס לִי מְנָת כּוֹסִי בְּיוֹם אֶקְרָא: בְּיָדוֹ אַפְקִיד רוּחִי בְּעֵת אִישַׁן וְאָעִירָה: וְעִם רוּחִי גְּוִיָּתִי יְיָ לִי וְלֹא אִירָא:

יִגְדַּל אֱלֹהִים חַי וְיִשְׁתַּבַּח נִמְצָא וְאֵין עֵת אֶל מְצִיאוּתוֹ אֶחָד וְאֵין יָחִיד כְּיִחוּדוֹ נֶעְלָם וְגַם אֵין סוֹף לְאַחְדוּתוֹ: אֵין לוֹ דְמוּת הַגּוּף וְאֵינוֹ גוּף לֹא נַעֲרוֹךְ אֵלָיו קְדֻשָּׁתוֹ. קַדְמוֹן לְכָל דָּבָר אֲשֶׁר נִבְרָא. רִאשׁוֹן וְאֵין רֵאשִׁית לְרֵאשִׁיתוֹ. הִנּוֹ אֲדוֹן עוֹלָם לְכָל נוֹצָר. יוֹרֶה גְדֻלָּתוֹ וּמַלְכוּתוֹ: שֶׁפַע נְבוּאָתוֹ נְתָנוֹ אֶל אַנְשֵׁי סְגֻלָּתוֹ וְתִפְאַרְתּוֹ. לֹא קָם בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה עוֹד נָבִיא וּמַבִּיט אֶת תְּמוּנָתוֹ. תּוֹרַת אֱמֶת נָתַן לְעַמּוֹ אֵל. עַל יַד נְבִיאוֹ נֶאֱמַן בֵּיתוֹ. לֹא יַחֲלִיף הָאֵל וְלֹא יָמִיר דָּתוֹ לְעוֹלָמִים לְזוּלָתוֹ: צוֹפֶה וְיוֹדֵעַ סְתָרֵינוּ מַבִּיט לְסוֹף דָּבָר בְּקַדְמוּתוֹ: גּוֹמֵל לְאִישׁ חֶסֶד כְּמִפְעָלוֹ. נוֹתֵן לְרָשָׁע רָע כְּרִשְׁעָתוֹ. יִשְׁלַח לְקֵץ הַיָּמִין מְשִׁיחֵנוּ לִפְדּוֹת מְחַכֵּי קֵץ יְשׁוּעָתוֹ: מֵתִים יְחַיֶּה אֵל בְּרֹב חַסְדּוֹ בָּרוּךְ עֲדֵי עַד שֵׁם תְּהִלָּתוֹ:

בָּרוּךְ אַתָּה יהוה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יָדָיִם:

בָּרוּךְ

פירוש

אדון עולם. רבון העולמים. **אשר מלך בטרם כו'** שהיה הקב"ה בונה עולמו' ומחריבן אח"כ ברא זה העולם שנאמר בו כי טוב: **כל יציר נברא**. קודם שנברא עולם היצירה ואף קודם עולם הבריאה וכל ענין קדימה אין ר"ל קדימה זמניות ח"ו אלא קדימת מעלה. **לעת נעשי'**. כשנעשה עולם העשיה: **בחפצו כל**. רצונו הקדוש (ולא שינוי רצון ח"ו שנתגלה הגילוי אף עד עשי'. כדי להתודע אלהותו: **אזי מלך שמו נקרא**. אז היו בני אדם שקוראין אותו מל'. כי קודם בריאה ג"כ מלך ורוצה על רצון הגילוי) אבל לא הי' נקרא **מֶלֶךְ** אך לאחר העשייה אזי נקרא כפי הברואי' **מֶלֶךְ** ואני מאמין כל זה באמונה שלימה ואמיתית ועוד אני מאמין **ואחרי ככלות הכל**. ויאסף אליו רוחות אז נ"כ. **לבדו ימלוך נורא** **להמשיל לו**. לדמות אליו **להחבירה** להיות לו חבר. עד עתה דברתי ממליאותו ית'. ועתה אדבר מיכלתו **ולו העוז והמשר'**. לו הגבורה והשררה. ועתה אדבר מהשגתו ית'. **והוא אלי כו' וצור חבלי** וחוזק גורלי: **והוא נסי**. דגלי: **מנת כוסי**. חלקי: **ואעירה ועם רוחי גויתי** וכשאעיר' רוחי בגויתי תמיד. **בידו** ספ'

בָּרוּךְ אַתָּה יהוה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר יָצַר אֶת הָאָדָם בְּחָכְמָה וּבָרָא בוֹ נְקָבִים נְקָבִים חֲלוּלִים חֲלוּלִים גָּלוּי וְיָדוּעַ לִפְנֵי כִסֵּא כְבוֹדֶךָ שֶׁאִם יִפָּתֵחַ אֶחָד מֵהֶם אוֹ יִסָּתֵם אֶחָד מֵהֶם אִי אֶפְשַׁר לְהִתְקַיֵּם וְלַעֲמוֹד לְפָנֶיךָ אֲפִילוּ שָׁעָה אֶחָת. בָּרוּךְ אַתָּה יהוה רוֹפֵא כָל בָּשָׂר וּמַפְלִיא לַעֲשׂוֹת:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לַעֲסוֹק בְּדִבְרֵי תוֹרָה:

וְהַעֲרֶב נָא יהוה אֱלֹהֵינוּ אֶת דִּבְרֵי תוֹרָתְךָ בְּפִינוּ וּבְפִיּוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְצֶאֱצָאֵינוּ וְצֶאֱצָאֵי (צֶאֱצָאֵינוּ וְצֶאֱצָאֵי) עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל כֻּלָּנוּ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ וְלוֹמְדֵי תוֹרָתְךָ לִשְׁמָהּ: בָּרוּךְ אַתָּה יהוה הַמְלַמֵּד תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

וַיְדַבֵּר יהוה אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר: דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו לֵאמֹר כֹּה תְבָרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמוֹר לָהֶם:

יְבָרֶכְךָ יהוה וְיִשְׁמְרֶךָ. יָאֵר יהוה פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ. יִשָּׂא יהוה פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם:

וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲנִי אֲבָרְכֵם:

אֵלּוּ דְבָרִים שֶׁאֵין לָהֶם שִׁעוּר הַפֵּאָה וְהַבִּכּוּרִים וְהָרֵאָיוֹן וּגְמִילוּת חֲסָדִים וְתַלְמוּד תּוֹרָה. אֵלּוּ דְבָרִים שֶׁאָדָם אוֹכֵל פֵּרוֹתֵיהֶם בָּעוֹלָם הַזֶּה וְהַקֶּרֶן קַיֶּמֶת לָעוֹלָם הַבָּא. וְאֵלּוּ הֵן כִּבּוּד אָב וָאֵם וּגְמִילוּת חֲסָדִים וְהַשְׁכָּמַת בֵּית הַמִּדְרָשׁ שַׁחֲרִית וְעַרְבִית וְהַכְנָסַת אוֹרְחִים וּבִקּוּר חוֹלִים וְהַכְנָסַת כַּלָּה וּלְוָיַת הַמֵּת. וְעִיּוּן תְּפִלָּה. וַהֲבָאַת שָׁלוֹם בֵּין אָדָם לַחֲבֵירוֹ וּבֵין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ וְתַלְמוּד תּוֹרָה כְּנֶגֶד כֻּלָּם:

אלהי

פירוש

שה' לי ולא אירא. רע: קדשנו במצותיו. וקידש אותנו במצותיו שנאמר וארשתיך לי באמונה. והמצות נקראים אמונה. שנאמר כל מצותיך אמונה: וצונו. מדרבנן: נטילת ידים. רחיצת ידים: בחכמה שהתקין מזונותיו של האדם ואח"כ בראו ואני רואה בזה גבורת השם על חכמתו הנפלאה ביצירת האדם שאברים ובג דים איך כם נצטיירו ונבראו בחכמה נפלאה ובפרט איברים הפנימי' ויש לנו להמוח בזה ש"פ על שאנחנו עובדים לאלוה כזה: נקבים כו'. שעשה לו נקבים כדי להחיות אותו. הפה להאכל ודבור. בעינים לראות. עפעפים לעלום העינים ואפשן ושלא לכביע ברע. אזנים לשמוע. נקבי בנחירים לבריות בהם ולהתנגס בהן. ולהוריד בהם העופפת ליחות הראש. פי הטבעת להוציא הפסולת: חלולים. הלב לסבב מחשבות ולהיות בית מעון לרוח החיים. וקרב עליון היא אצטומכא לקבל המאכל והמשקה להתבשל בתוכו. ולכלכל מטעם שמאכל והמשקה כל בגוף ולהחיותו. ועשה לו ג"כ מעיים לקבל פסולי המאכל והמשק' ומתגלגל בתוכה בעקמימות עד מקום הוצאת גדולים וקטנים וגבורות השם

בזה: שאם יפתח אחד. אם יפתח אבר אחד ממה שדרכו להיות סתום כגון הטבור ובני מעיים: או יסתם אבר אחד שדרכו להיות פתוח כגון בית הבליעה ונקבי השתן והרעי: רופא כל בשר. בזה שברא הנקבים להוצי' פסולת המאכל שא"א יתעפש בבטן ימות והוצאתם היא הרפואה: ומפליא לעשות. שבורר טוב האוכל ודוחה הפסולת. ועוד פלא שהאדם דומה לנוד מלא רוח והנוד אם יהיה בו נקב כחודי של מחט כל רוחו יוצא ממנו והאדם מלא נקבים ורוחו משתמרת בקרבו והרי זה פלא: והערב המתק נא: וצאצאי צאצאינו. היינו אבות ובנים ובני בנים ואז כשלא ימושו מפינו ומפי זרענו ומפי זרע זרענו אמר ה' מעתה ועד עולם והתורה חוזרת לאכסניא שלה. גמרא: אשר בחר בנו כו'. אני נותן הודאה להשי"ת אשר בחר בנו מכל העמים וקרבנו לפני הר סיני והשמיענו דבריו ונתן לנו את תורתו שהיא כלי חמדתו שהוא משתעשע בה בכל יום: נותן התורה שבכל יום ויום אתה נותן לנו את התורה. היינו כשאנו עוסקין בה אתה יתברך ממציא לנו טעמים ודינים: טהורה כי ממקור טהור

אֱלֹהַי, נְשָׁמָה שֶׁנָּתַתָּ בִּי טְהוֹרָה הִיא, אַתָּה בְרָאתָהּ, אַתָּה יְצַרְתָּהּ, אַתָּה נְפַחְתָּהּ בִּי וְאַתָּה מְשַׁמְּרָהּ בְּקִרְבִּי וְאַתָּה עָתִיד לִטְּלָהּ מִמֶּנִּי וּלְהַחֲזִירָהּ בִּי לֶעָתִיד לָבֹא. כָּל זְמַן שֶׁהַנְּשָׁמָה בְּקִרְבִּי מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ יהוה אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי רִבּוֹן כָּל הַמַּעֲשִׂים אֲדוֹן כָּל הַנְּשָׁמוֹת: בָּרוּךְ אַתָּה יהוה הַמַּחֲזִיר נְשָׁמוֹת לִפְגָרִים מֵתִים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַנּוֹתֵן לַשֶּׂכְוִי בִינָה לְהַבְחִין בֵּין יוֹם וּבֵין לָיְלָה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁלֹּא עָשַׂנִי גּוֹי:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁלֹּא עָשַׂנִי עָבֶד:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁלֹּא עָשַׂנִי אִשָּׁה:

וַוייבֶּר זָאגֶן דָאס בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁעָשַׂנִי כִּרְצוֹנוֹ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם פּוֹקֵחַ עִוְרִים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מַלְבִּישׁ עֲרוּמִּים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מַתִּיר אֲסוּרִים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם זוֹקֵף כְּפוּפִים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם רוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר הֵכִין מִצְעֲדֵי גָבֶר:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁעָשָׂה לִי כָּל צָרְכִּי:

פירוש

שהוא הולכת: ואתה משמרה בקרבי. שלא תצא מהגוף עד עת בא דבריך: לטלה ממני. ליום המיתה: לעתיד לבא. לתחיית המתים: המחזיר נשמות כו' אני נותן לך הודאה עצומה על מה שהחזרת בי נשמתי ואני מאמין באמונה שלימה שאתה מחיה מתים מאדה"ר עד סוף כל הדורות ויש מי שיהיה לחיי עולם ויש מי שיהי' לדראון עולם עכ"פ גבורתך הגדולים בזה שתכיר ותדע כל נשמה ונשמה ליתן בגוף שלו אף שהגופים כבר נרקבו מכמה אלפים שנה. וכמה אלפים ורבבות גופים עד אין מספר שנתערבו עצמותיהם אלו עם אלו ואתה ית' תכיר ותחבר עצם אל עצמו של כל גוף ותתן בכל גוף נשמה השייך לו. מי ימלל גבורותיך בזה: הנותן לשכוי. אני נותן לך הודאה עצומה על גודל נפלאותיך שנתת לתרנגול כ"כ הבנה שמחמת בינתו אנו מבחינים בין יום ללילה. וכן יהי רצון שתכין שכלי לבחור בכל דבר טוב ובדרך החיים: שלא עשני ע"א. אני נותן לך הו"ע על שנתת חלקי וגורלי בתוך עם קדוש הישראלי: שלא עשני עבד. ולא זו שלא עשני ממי שאין לו לד מה במצות אלא אפילו עבד כנעני שישנו בכלל מצות שהאשה חייבת לא שם חלקי בהם ואני נותן לך הודאה על זה: שלא עשני אשה. אף שהיא ג"כ בת ישראל אך שהיא פטורה מלמוד התורי' ומ"ע שהזמ"ג לכן אני נותן לך הודאה על זה. שקדשת

ברוך

אותי במצות ובלימוד תורה הקדושה: פוקח עורים. אני נותן לך הודאה עצומה על הטובה גדולה שפקחת עיני לראות וכן יה"ר שתפקח עיני לראות בדבר הנאות ויעביר עיני מראות ברע: מלביש ערומים. אני נותן לך הודאה עצומה על לבישת בגדים ועוד שהלבשת אותנו בגדי ישע אמונת תורתך וכן יה"ר שלא נמוש מאמונתינו כל ימינו ויסיר בגדים הצואי' מעלינו ממחשבות רעים ולא ירחיק אותנו מפניו: מתיר אסורים. אני נותן לך הודאה עצומה על שיכולתי לישב ושפתחת אסורי שהייתי מוטל על ערשי כמת נמסר ביד הטומאה השולטת עלי וכן יה"ר שתתיר מאסרי מיצה"ר: זוקף כפופים. אני נותן לך הודאה עצומה על זקיפ' גופי וכן יה"ר שתזקף בתב"י כפיפת קומתינו ותרים אותנו במעלות תורתינו וקיום מצותיו ויתקדש שמך בעולם: רוקע הארץ על המים. אני נותן לך ית"ש הודאה עצומה על אלהותך איך הארץ צף על התהום במאמרך ית"ש ועי"ז אנו יכולים להשים רגלינו על הארץ ועשית כל זה כדי שיוכל האדם לעשות צרכיו בקיום הדת וכן תזכה ללכת בהם: המכין מצעדי גבר. אני נותן לך הו"ע על גודל אלהותך בחכמתך הנפלאה שברא[ת] באדם אברים וחוליות שהרגלים שהם בחוי' ההלוך. ויהי רצון שתכין לצעדנו ללכת בדרך לא נכשל בה: שעשה לי כל צרכי. אני נותן לך הודאה על שלא

עזבת

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אוֹזֵר יִשְׂרָאֵל בִּגְבוּרָה:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם עוֹטֵר יִשְׂרָאֵל בְּתִפְאָרָה:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַנּוֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמַּעֲבִיר שֵׁנָה מֵעֵינָי וּתְנוּמָה מֵעַפְעַפָּי:

וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יהוה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתַּרְגִּילֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ וְדַבְּקֵנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. וְאַל תְּבִיאֵנוּ לֹא לִידֵי חֵטְא וְלֹא לִידֵי עֲבֵרָה וְעָוֹן וְלֹא לִידֵי נִסָּיוֹן וְלֹא לִידֵי בִזָּיוֹן וְאַל תַּשְׁלֶט בָּנוּ יֵצֶר הָרָע. וְהַרְחִיקֵנוּ מֵאָדָם רָע וּמֵחָבֵר רָע. וְדַבְּקֵנוּ בְּיֵצֶר טוֹב וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים. וְכֹף אֶת יִצְרֵנוּ לְהִשְׁתַּעְבֶּד לָךְ וּתְנֵנוּ הַיּוֹם וּבְכָל יוֹם לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל רוֹאֵינוּ. וְתִגְמְלֵנוּ חֲסָדִים טוֹבִים: בָּרוּךְ אַתָּה יהוה הַגּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יהוה אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי. שֶׁתַּצִּילֵנִי הַיּוֹם וּבְכָל יוֹם מֵעַזֵּי פָנִים וּמֵעַזּוּת פָּנִים. מֵאָדָם רָע מִיֵּצֶר רָע מֵחָבֵר רָע מִשָּׁכֵן רָע וּמִפֶּגַע רָע. מֵעַיִן הָרָע מִלָּשׁוֹן הָרָע מִמַּלְשִׁינוּת מֵעֵדוּת שֶׁקֶר מִשִּׂנְאַת הַבְּרִיּוֹת מֵעֲלִילָה מִמִּיתָה מְשׁוּנָה. מֵחֳלָיִם רָעִים מִמִּקְרִים רָעִים. מִשָּׂטָן הַמַּשְׁחִית מִדִּין קָשֶׁה וּמִבַּעַל דִּין קָשֶׁה. בֵּין שֶׁהוּא בֶן בְּרִית וּבֵין שֶׁאֵינוֹ בֶּן בְּרִית וּמִדִּינָהּ שֶׁל גֵּיהִנֹּם:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ זָכְרֵנוּ בְּזִכָּרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ וּפָקְדֵנוּ בִּפְקֻדַּת יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים מִשְּׁמֵי שְׁמֵי קֶדֶם: וּזְכָר לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אַהֲבַת הַקַּדְמוֹנִים אַבְרָהָם יִצְחָק

וישראל

פירוש

עזבת חסדיך מאני מביום היותי ונתת לי כל צרכי וצרכי ביתי וביחוד אני נותן ית"ש הודאה עצומה שנתן לי מנעלים שבהם אני אוכל לעשות כל צרכי ואני מאמין באמונה שלימה ואמתות על העתיד שלא תעזוב אותי כל ימי : **אוזר ישראל בגבורה** . אני נותן לך הוד"ע על שהדבקת אותנו עם קדוש לאלהותך כדבוק האזור במתני האיש ונתת לנו תורתך הקדושה שנתנה מלך הגבורה כדכתיב אש דת והיא המחזקת אותנו בגלותינו: **עוטר ישראל בתפארה** אני נותן לך הודאה עצומה על שאתה מתפאר בנו בתמידות (כמ"ש ישראל אשר בך אתפאר) ומשרה שכינתך הקדושה עלינו לבד שעיטרתנו במצות וחוקים אשר בהם אנחנו נפטרים עטרת תפארת : **הנותן ליעף כח** . אני נותן לך הו"ע על שאני מפקיד נשמתי בערב בידך עייפ' בין מעסק התור' בין ממלאכתי. ואתה ברחמים מחדש חיי ורוחי בכל בקר . ובכן יהי רצון שתתן בנו כח לעסוק בתור' ובמצות להפיק רצונך : **המעביר שינה מעיני ותנומה מעפעפי** אני נותן לך הודאה עצומה על שהעברת שינה מעיני ע"י רחיצ' פנים במים. ועוד שהעברת תנומת רעיוני שהיו לי בעת היותי על מטתי ונתת בי שכל להבין תורתך לכן אני מתפלל יהי רצון וכו' (מלוקט מסדר היום ומיסוד שורש העבודה) : **שתרגילנו בתורתך** . אף שהטוב והרע מסורין בידינו אך תסייע אותנו להיות לנו הרגל בתורתך ואעפ"י שתרגילנו בתורתך בקשתנו אל תביאנו כו' אף שאין מדתך להביא את האדם לידי כך. אך אחז"ל הבא לטמא פותחין לו על זה אנו מבקשים שלא נמצא פתח פתוח : **בזיון**. ואם רצונך להביאנו לידי נסיון תהיה עמנו לחזקנו לאמצנו בקדוש' ובטהרה שנעמוד בנסיון ולא ימשוך ממנו בזיון וכשתזכה אותנו לשלימות התורה והמצות מסידוש שכל הגדול מחבירו יצרו גדול ממנו לכן בקשתינו **ואל תשלט בנו יצר הרע**. שלא יתגרה בנו בענין שנעשה ח"ו הרע בעיניך : **והרחיקנו מאדם רע ומחבר רע.** שהם המונעים המעכבים מלבוא אל השלימות : **ודבקנו ביצ"ט כו'**. שתזמין לנו דרכים המביאים לידי תכלית : וכוף את יצרנו כו'. תן לנו הכנעה בטבע שנוכל בבחירתנו לעשות פעולות להעבד לך : **לחן ולחסד כו'** . שלא יהא שום קטרוג עלינו משום חילוני הן גשמי הן רוחני ועוד שלא אבוא לידי שום קטטה וקנאה ושנא' על שום בריה : **ותגמלנו חסדים טובים**. חסדים שאינם ממעטים זכיות. כמו שהיה ירא יעקב אבינו ע"ה שמא נתמעטו זכיותיו : **מעזי פנים**. שאחרים לא יעיזו פנים כנגדי ויבואו לידי תקלה ע"י ח"ו : **ומעזות פנים**. שלא אעיז פני נגד אחרי' ואבוא לידי תקלה ח"ו : **מאדם רע**. בליעל בעל מרמות ותחבולות שלא אוכל להנצל ממנו : **ומחבר רע**. כדי שלא אלמוד ממעשיו הרעים : **ומשכן רע**. כדי שלא אהיה נלקה עמו (כמו דתן ואבירם עם קרח) : **ומפגע רע**. מקורות הבלי הזמן : **ומשטן המשחית**. כמו שמצינו בשלמה ויקם ה' לשטן את הדד האדומי : **מדין קשה**. שהדין עצמו שביני ובין חבירי לא יהא קשה ואטריח לב"ד: **ומבעל דין קשה** . אף אם הדין לא יהיה קשה מצד עצמו אם יהיה הבעל דין קשה לא יהא ליית לדינא : **בן ברית**.כמוני : **שאינו בן ברית** . שהוא עובד כוכבים ומזלות :

וְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ וְאֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד וְאֶת הַשְּׁבוּעָה שֶׁנִּשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה וְאֶת הָעֲקֵדָה שֶׁעָקַד אֶת יִצְחָק בְּנוֹ עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ:

וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת־אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי: וַיֹּאמֶר קַח־נָא אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידְךָ אֲשֶׁר־אָהַבְתָּ אֶת־יִצְחָק וְלֶךְ־לְךָ אֶל־אֶרֶץ הַמֹּרִיָּה וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה עַל אַחַד הֶהָרִים אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיךָ: וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר וַיַּחֲבֹשׁ אֶת־חֲמֹרוֹ וַיִּקַּח אֶת־שְׁנֵי נְעָרָיו אִתּוֹ וְאֵת יִצְחָק בְּנוֹ וַיְבַקַּע עֲצֵי עֹלָה וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־אָמַר־לוֹ הָאֱלֹהִים: בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא אֶת־הַמָּקוֹם מֵרָחֹק: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־נְעָרָיו שְׁבוּ־לָכֶם פֹּה עִם־הַחֲמוֹר וַאֲנִי וְהַנַּעַר נֵלְכָה עַד־כֹּה וְנִשְׁתַּחֲוֶה וְנָשׁוּבָה אֲלֵיכֶם: וַיִּקַּח אַבְרָהָם אֶת־עֲצֵי הָעֹלָה וַיָּשֶׂם עַל־יִצְחָק בְּנוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ אֶת־הָאֵשׁ וְאֶת־הַמַּאֲכֶלֶת וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו: וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל־אַבְרָהָם אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הִנֶּנִּי בְנִי וַיֹּאמֶר הִנֵּה הָאֵשׁ וְהָעֵצִים וְאַיֵּה הַשֶּׂה לְעֹלָה: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֱלֹהִים יִרְאֶה־לּוֹ הַשֶּׂה לְעֹלָה בְּנִי וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו: וַיָּבֹאוּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר־לוֹ הָאֱלֹהִים וַיִּבֶן שָׁם אַבְרָהָם אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעֲרֹךְ אֶת־הָעֵצִים וַיַּעֲקֹד אֶת־יִצְחָק בְּנוֹ וַיָּשֶׂם אֹתוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ מִמַּעַל לָעֵצִים: וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם אֶת־יָדוֹ וַיִּקַּח אֶת־הַמַּאֲכֶלֶת לִשְׁחֹט אֶת־בְּנוֹ: וַיִּקְרָא אֵלָיו מַלְאַךְ יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי: וַיֹּאמֶר אַל־תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל־הַנַּעַר וְאַל־תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה כִּי עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי־יְרֵא אֱלֹהִים אַתָּה וְלֹא חָשַׂכְתָּ אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידְךָ מִמֶּנִּי: וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה־אַיִל אַחַר נֶאֱחַז בַּסְּבַךְ בְּקַרְנָיו וַיֵּלֶךְ אַבְרָהָם וַיִּקַּח אֶת־הָאַיִל וַיַּעֲלֵהוּ לְעֹלָה תַּחַת בְּנוֹ: וַיִּקְרָא אַבְרָהָם שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא יְהוָה יִרְאֶה אֲשֶׁר יֵאָמֵר הַיּוֹם בְּהַר יְהוָה יֵרָאֶה: וַיִּקְרָא מַלְאַךְ יְהוָה אֶל־אַבְרָהָם שֵׁנִית מִן־הַשָּׁמָיִם: וַיֹּאמֶר בִּי נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם־יְהוָה כִּי יַעַן אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא חָשַׂכְתָּ אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידֶךָ: כִּי־בָרֵךְ אֲבָרֶכְךָ וְהַרְבָּה אַרְבֶּה אֶת־זַרְעֲךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכַחוֹל אֲשֶׁר עַל־שְׂפַת הַיָּם וְיִרַשׁ זַרְעֲךָ אֵת שַׁעַר אֹיְבָיו: וְהִתְבָּרְכוּ בְזַרְעֲךָ כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ בְּקֹלִי: וַיָּשָׁב אַבְרָהָם אֶל־נְעָרָיו וַיָּקֻמוּ וַיֵּלְכוּ יַחְדָּו אֶל־בְּאֵר שָׁבַע וַיֵּשֶׁב אַבְרָהָם בִּבְאֵר שָׁבַע:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם כְּמוֹ שֶׁכָּבַשׁ אַבְרָהָם אָבִינוּ אֶת רַחֲמָיו לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם כֵּן יִכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כַּעַסְךָ מֵעָלֵינוּ וְיָגֹלּוּ רַחֲמֶיךָ עַל מִדּוֹתֶיךָ וְתִתְנַהֵג עִמָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּמִדַּת הַחֶסֶד וּבְמִדַּת הָרַחֲמִים וְתִכָּנֵס לָנוּ לִפְנִים מִשּׁוּרַת הַדִּין וּבְטוּבְךָ הַגָּדוֹל יָשׁוּב חֲרוֹן אַפְּךָ מֵעַמְּךָ וּמֵעִירְךָ וּמֵאַרְצְךָ וּמִנַּחֲלָתֶךָ. וְקַיֶּם לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת הַדָּבָר שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ כָּאָמוּר וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקוֹב וְאַף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק וְאַף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכֹּר וְהָאָרֶץ אֶזְכֹּר: (ע״כ מ״א) וְנֶאֱמַר וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים לְכַלּוֹתָם לְהָפֵר בְּרִיתִי אִתָּם כִּי אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיהֶם. וְנֶאֱמַר וְזָכַרְתִּי לָהֶם בְּרִית רִאשׁוֹנִים אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם לִהְיוֹת לָהֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְיָ. וְנֶאֱמַר וְשָׁב יְיָ

אלהיך

אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וְרִחֲמֶךָ וְשָׁב וְקִבֶּצְךָ מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר הֱפִיצְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה. אִם יִהְיֶה נִדַּחֲךָ בִּקְצֵה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יְקַבֶּצְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ וּמִשָּׁם יִקָּחֶךָ. וְנֶאֱמַר וֶהֱבִיאֲךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יָרְשׁוּ אֲבוֹתֶיךָ וִירִשְׁתָּהּ וְהֵיטִבְךָ וְהִרְבְּךָ מֵאֲבוֹתֶיךָ. וְנֶאֱמַר עַל יַד נְבִיאֶךָ יְיָ חָנֵּנוּ לְךָ קִוִּינוּ הֱיֵה זְרוֹעָם לַבְּקָרִים אַף יְשׁוּעָתֵנוּ בְּעֵת צָרָה. וְנֶאֱמַר וְעֵת צָרָה הִיא לְיַעֲקֹב וּמִמֶּנָּה יִוָּשֵׁעַ. וְנֶאֱמַר בְּכָל צָרָתָם לוֹ צָר וּמַלְאַךְ פָּנָיו הוֹשִׁיעָם בְּאַהֲבָתוֹ וּבְחֶמְלָתוֹ הוּא גְאָלָם וַיְנַטְּלֵם וַיְנַשְּׂאֵם כָּל יְמֵי עוֹלָם. וְנֶאֱמַר מִי אֵל כָּמוֹךָ נוֹשֵׂא עָוֹן וְעוֹבֵר עַל פֶּשַׁע לִשְׁאֵרִית נַחֲלָתוֹ לֹא הֶחֱזִיק לָעַד אַפּוֹ כִּי חָפֵץ חֶסֶד הוּא. יָשׁוּב יְרַחֲמֵנוּ יִכְבּוֹשׁ עֲוֹנוֹתֵינוּ וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצוּלוֹת יָם כָּל חַטֹּאתָם וְכָל חַטֹּאת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּמָקוֹם אֲשֶׁר לֹא יִזָּכְרוּ וְלֹא יִפָּקְדוּ וְלֹא יַעֲלוּ עַל לֵב לְעוֹלָם. וְנֶאֱמַר תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם. וְנֶאֱמַר וַהֲבִיאוֹתִים אֶל הַר קָדְשִׁי וְשִׂמַּחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי עוֹלוֹתֵיהֶם וְזִבְחֵיהֶם לְרָצוֹן עַל מִזְבְּחִי כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקָּרֵא לְכָל הָעַמִּים:

לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם יְרֵא שָׁמַיִם בַּסֵּתֶר וּבַגָּלוּי וּמוֹדֶה עַל הָאֱמֶת וְדוֹבֵר אֱמֶת בִּלְבָבוֹ וְיַשְׁכֵּם וְיֹאמַר:

רִבּוֹן כָּל הָעוֹלָמִים וַאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים לֹא עַל צִדְקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. מָה אָנוּ מֶה חַיֵּינוּ. מֶה חַסְדֵּנוּ מַה צִּדְקוֹתֵינוּ מַה יְשׁוּעָתֵנוּ מַה כֹּחֵנוּ מַה גְּבוּרָתֵנוּ מַה נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יהוה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ הֲלֹא כָּל הַגִּבּוֹרִים כְּאַיִן לְפָנֶיךָ וְאַנְשֵׁי הַשֵּׁם כְּלֹא הָיוּ. וַחֲכָמִים כִּבְלִי מַדָּע. וּנְבוֹנִים כִּבְלִי הַשְׂכֵּל. כִּי רוֹב מַעֲשֵׂיהֶם (נ"א מעשינו) תֹּהוּ וִימֵי חַיֵּיהֶם (נ"א חיינו) הֶבֶל לְפָנֶיךָ: וּמוֹתַר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אָיִן כִּי הַכֹּל הָבֶל:

לְבַד הַנְּשָׁמָה הַטְּהוֹרָה שֶׁהִיא עֲתִידָה לִיתֵּן דִּין וְחֶשְׁבּוֹן לִפְנֵי כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ וְכָל הַגּוֹיִם כְּאַיִן נֶגְדֶּךָ: שֶׁנֶּאֱמַר הֵן גּוֹיִם כְּמַר מִדְּלִי וּכְשַׁחַק מֹאזְנַיִם נֶחְשָׁבוּ הֵן אִיִּים כַּדַּק יִטּוֹל:

אֲבָל אֲנַחְנוּ עַמְּךָ בְּנֵי בְרִיתֶךָ בְּנֵי אַבְרָהָם אוֹהַבְךָ שֶׁנִּשְׁבַּעְתָּ לוֹ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה זֶרַע יִצְחָק יְחִידוֹ שֶׁנֶּעֱקַד עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ. עֲדַת יַעֲקֹב בִּנְךָ בְּכוֹרֶךָ שֶׁמֵּאַהֲבָתְךָ שֶׁאָהַבְתָּ אֹתוֹ. וּמִשִּׂמְחָתְךָ שֶׁשָּׂמַחְתָּ בּוֹ. קָרָאתָ אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל וִישֻׁרוּן:

לְפִיכָךְ אֲנַחְנוּ חַיָּבִים לְהוֹדוֹת לְךָ וּלְשַׁבֵּחֲךָ וּלְפָאֶרְךָ וּלְבָרֵךְ וּלְקַדֵּשׁ וְלָתֵת שֶׁבַח וְהוֹדָיָה לִשְׁמֶךָ. אַשְׁרֵינוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ וּמַה נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ וּמַה יָּפָה יְרוּשָּׁתֵנוּ: אַשְׁרֵינוּ כְּשֶׁאָנוּ מַשְׁכִּימִים וּמַעֲרִיבִים בְּבָתֵּי כְנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת וּמְיַחֲדִים שִׁמְךָ בְּכָל יוֹם תָּמִיד וְאוֹמְרִים פַּעֲמַיִם בְּאַהֲבָה:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יהוה אֱלֹהֵינוּ יהוה אֶחָד:

בלחש בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

ויאמר פרשה ראשונה של ק"ש

אַתָּה הוּא עַד שֶׁלֹּא נִבְרָא הָעוֹלָם. אַתָּה הוּא מִשֶּׁנִּבְרָא הָעוֹלָם. אַתָּה הוּא בָּעוֹלָם הַזֶּה. וְאַתָּה הוּא לָעוֹלָם הַבָּא. קַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ עַל מַקְדִּישֵׁי שְׁמֶךָ: וְקַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ בְּעוֹלָמֶךָ וּבִישׁוּעָתְךָ תָּרוּם וְתַגְבִּיהַּ קַרְנֵנוּ לְמָעְלָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בְּקָרוֹב לְמַעַן שְׁמֶךָ בָּרוּךְ הַמְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ בָּרַבִּים:

אַתָּה הוּא יהוה אֱלֹהֵינוּ בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ וּבִשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם הָעֶלְיוֹנִים. אֱמֶת אַתָּה הוּא רִאשׁוֹן וְאַתָּה הוּא אַחֲרוֹן. וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין אֱלֹהִים. קַבֵּץ נְפוּצוֹת קוֶֹיךָ מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ. יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל בָּאֵי עוֹלָם כִּי אַתָּה הוּא הָאֱלֹהִים לְבַדְּךָ (עֶלְיוֹן

לְכֹל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ. אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם וּמִי בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ בָּעֶלְיוֹנִים (וּבַתַּחְתּוֹנִים) אוֹ בַּתַּחְתּוֹנִים שֶׁיֹּאמַר לְךָ מַה תַּעֲשֶׂה וּמַה תִּפְעָל. אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם (חַי וְקַיָּם) עֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה וָחֶסֶד. בַּעֲבוּר שִׁמְךָ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא שֶׁנִּקְרָא עָלֵינוּ וְקַיֶּם לָנוּ יהוה אֱלֹהֵינוּ מַה שֶּׁכָּתוּב (אֶת הַדָּבָר שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ עַל יְדֵי צְפַנְיָה חוֹזָךְ כָּאָמוּר) בָּעֵת הַהִיא אָבִיא אֶתְכֶם וּבָעֵת קַבְּצִי אֶתְכֶם כִּי אֶתֵּן אֶתְכֶם לְשֵׁם וְלִתְהִלָּה בְּכֹל עַמֵּי הָאָרֶץ בְּשׁוּבִי אֶת שְׁבוּתֵיכֶם לְעֵינֵיכֶם אָמַר יהוה:

וַיְדַבֵּר יהוה אֶל משֶׁה לֵּאמֹר: וְעָשִׂיתָ כִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְכַנּוֹ נְחֹשֶׁת לְרָחְצָה וְנָתַתָּ אוֹתוֹ בֵּין אֹהֶל מוֹעֵד וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ וְנָתַתָּה שָׁמָּה מָיִם וְרָחֲצוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מִמֶּנּוּ אֶת יְדֵיהֶם וְאֶת רַגְלֵיהֶם: בְּבֹאָם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד יִרְחֲצוּ מַיִם וְלֹא יָמֻתוּ אוֹ בְגִשְׁתָּם אֶל הַמִּזְבֵּחַ לְשָׁרֵת לְהַקְטִיר אִשֶּׁה לַיהוה וְרָחֲצוּ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם וְלֹא יָמֻתוּ וְהָיְתָה לָהֶם חָק עוֹלָם לוֹ וּלְזַרְעוֹ לְדוֹרוֹתָם:

פרשת תרומת הדשן

וַיְדַבֵּר יהוה אֶל משֶׁה לֵּאמֹר. צַו אֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה הִוא הָעֹלָה עַל מוֹקְדָה עַל הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלַּיְלָה עַד הַבֹּקֶר וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ: וְלָבַשׁ הַכֹּהֵן מִדּוֹ בַד וּמִכְנְסֵי בַד יִלְבַּשׁ עַל בְּשָׂרוֹ וְהֵרִים אֶת הַדֶּשֶׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת הָעֹלָה עַל הַמִּזְבֵּחַ וְשָׂמוֹ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ: וּפָשַׁט אֶת בְּגָדָיו וְלָבַשׁ בְּגָדִים אֲחֵרִים וְהוֹצִיא אֶת הַדֶּשֶׁן אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה אֶל מָקוֹם טָהוֹר: וְהָאֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ לֹא תִכְבֶּה וּבִעֵר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן עֵצִים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר וְעָרַךְ עָלֶיהָ הָעֹלָה וְהִקְטִיר עָלֶיהָ חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים. אֵשׁ תָּמִיד תּוּקַד עַל הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכְבֶּה:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יהוה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּרַחֵם עָלֵינוּ וְתִמְחוֹל לָנוּ עַל כָּל חַטֹּאתֵינוּ וּתְכַפֵּר לָנוּ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ וְתִסְלַח לְכָל פְּשָׁעֵינוּ וְשֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ קָרְבַּן הַתָּמִיד שֶׁיְּכַפֵּר בַּעֲדֵנוּ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי משֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר:

וַיְדַבֵּר יהוה אֶל משֶׁה לֵּאמֹר: צַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי רֵיחַ נִיחֹחִי תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֲדוֹ: וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה הָאִשֶּׁה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַיהוה כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְמִימִים שְׁנַיִם לַיּוֹם עֹלָה תָמִיד: אֶת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם: וַעֲשִׂירִית הָאֵיפָה סֹלֶת לְמִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית רְבִיעִית הַהִין: עֹלַת תָּמִיד הָעֲשֻׂיָה בְּהַר סִינַי לְרֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַיהוה. וְנִסְכּוֹ רְבִיעִית הַהִין לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד בַּקֹּדֶשׁ הַסֵּךְ נֶסֶךְ שֵׁכָר לַיהוה וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם כְּמִנְחַת הַבֹּקֶר וּכְנִסְכּוֹ תַּעֲשֶׂה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוה:

וְשָׁחַט אֹתוֹ עַל יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ צָפֹנָה לִפְנֵי יהוה וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת דָּמוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב:

אַתָּה הוּא יהוה אֱלֹהֵינוּ שֶׁהִקְטִירוּ אֲבוֹתֵינוּ לְפָנֶיךָ אֶת קְטֹרֶת הַסַּמִּים בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם. כַּאֲשֶׁר צִוִּיתָ אוֹתָם עַל יְדֵי משֶׁה נְבִיאֶךָ כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ וַיֹּאמֶר יהוה אֶל משֶׁה קַח לְךָ סַמִּים נָטָף וּשְׁחֵלֶת וְחֶלְבְּנָה סַמִּים וּלְבוֹנָה זַכָּה בַּד בְּבַד יִהְיֶה: וְעָשִׂיתָ אוֹתָהּ קְטוֹרֶת רוֹקַח מַעֲשֵׂה רוֹקֵחַ מְמֻלָּח טָהוֹר קוֹדֶשׁ: וְשָׁחַקְתָּ מִמֶּנָּה הָדֵק וְנָתַתָּה מִמֶּנָּה לִפְנֵי הָעֵדוּת בְּאֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר אִוָּעֵד לְךָ שָׁמָּה קוֹדֶשׁ קָדָשִׁים תִּהְיֶה לָכֶם: וְנֶאֱמַר וְהִקְטִיר עָלָיו אַהֲרֹן קְטוֹרֶת סַמִּים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר בְּהֵיטִיבוֹ אֶת הַנֵּרוֹת יַקְטִירֶנָּה: וּבְהַעֲלוֹת אַהֲרֹן אֶת הַנֵּרוֹת בֵּין הָעַרְבַּיִם יַקְטִירֶנָּה קְטוֹרֶת תָּמִיד לִפְנֵי יהוה לְדוֹרוֹתֵיכֶם:

תָּנוּ רַבָּנָן פִּטּוּם הַקְּטֹרֶת כֵּיצַד. שְׁלשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וּשְׁמוֹנָה מָנִים הָיוּ בָהּ שְׁלשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וַחֲמִשָּׁה כְּמִנְיַן יְמוֹת הַחַמָּה. מָנֶה לְכָל יוֹם פְּרַס בְּשַׁחֲרִית וּפְרַס בֵּין הָעַרְבָּיִם וּשְׁלשָׁה מָנִים יְתֵרִים. שֶׁמֵּהֶם מַכְנִיס כֹּהֵן גָּדוֹל מְלֹא חָפְנָיו בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. וּמַחֲזִירָן לְמַכְתֶּשֶׁת בְּעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים וְשׁוֹחֲקָן יָפֶה יָפֶה כְּדֵי לְקַיֵּם מִצְוַת דַּקָּה מִן הַדַּקָּה: וְאַחַד עָשָׂר סַמָּנִים הָיוּ בָהּ וְאֵלּוּ הֵן א הַצֳּרִי ב וְהַצִּפֹּרֶן ג הַחֶלְבְּנָה ד וְהַלְּבוֹנָה. מִשְׁקַל שִׁבְעִים שִׁבְעִים מָנֶה. ה מוֹר ו וּקְצִיעָה ז שִׁבֹּלֶת נֵרְדְּ ח וְכַרְכֹּם מִשְׁקַל שִׁשָּׁה עָשָׂר שִׁשָּׁה עָשָׂר מָנֶה. ט הַקֹּשְׁטְ שְׁנֵים עָשָׂר. י וְקִלּוּפָה שְׁלשָׁה יא וְקִנָּמוֹן תִּשְׁעָה בּוֹרִית כַּרְשִׁינָה תִּשְׁעָה קַבִּין. יֵין קַפְרִיסִין סְאִין תְּלָתָא וְקַבִּין תְּלָתָא וְאִם אֵין לוֹ יֵין קַפְרִיסִין. מֵבִיא חֲמַר חִוַּרְיָן עַתִּיק מֶלַח סְדוֹמִית רוֹבַע הַקָּב מַעֲלֶה עָשָׁן כָּל שֶׁהוּא: רַבִּי נָתָן אוֹמֵר. אַף כִּפַּת הַיַּרְדֵּן כָּל שֶׁהוּא וְאִם נָתַן בָּהּ דְּבַשׁ פְּסָלָהּ. וְאִם חִסַּר אַחַת מִכָּל סַמָּנֶיהָ חַיָּב מִיתָה: רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. הַצֳּרִי אֵינוֹ אֶלָּא שְׂרָף הַנּוֹטֵף מֵעֲצֵי הַקְּטָף. בּוֹרִית כַּרְשִׁינָה שֶׁשָּׁפִין בָּהּ אֶת הַצִּפֹּרֶן כְּדֵי שֶׁתְּהֵא נָאָה יֵין קַפְרִיסִין שֶׁשּׁוֹרִין בּוֹ אֶת הַצִּפֹּרֶן כְּדֵי שֶׁתְּהֵא עַזָּה. וַהֲלֹא מֵי רַגְלַיִם יָפִין לָהּ אֶלָּא שֶׁאֵין מַכְנִיסִין מֵי רַגְלַיִם בָּעֲזָרָה מִפְּנֵי הַכָּבוֹד:

תַּנְיָא רַבִּי נָתָן אוֹמֵר כְּשֶׁהוּא שׁוֹחֵק. אוֹמֵר הָדֵק הֵיטֵב הֵיטֵב הָדֵק. מִפְּנֵי שֶׁהַקּוֹל יָפֶה לַבְּשָׂמִים. פִּטְּמָהּ לַחֲצָאִין כְּשֵׁרָה. לִשְׁלִישׁ וְלִרְבִיעַ לֹא שָׁמַעְנוּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה זֶה הַכְּלָל. אִם כְּמִדָּתָהּ כְּשֵׁרָה לַחֲצָאִין. וְאִם חִסַּר אַחַת מִכָּל סַמָּנֶיהָ חַיָּב מִיתָה:

תַּנְיָא בַּר קַפָּרָא אוֹמֵר אַחַת לְשִׁשִּׁים אוֹ לְשִׁבְעִים שָׁנָה הָיְתָה בָאָה שֶׁל

פירוש

פיטום. ריקוח: מנה. ליטרא ולרמב"ם הוא ק' דינרין: כמנין ימות החמה היתה נעשית בכל שנה ושנה שס"ה מנים והיו מקטירים בכל יום מנה. על מזבח הזהב חצי שחרית וחצי ערבית והשלשה מנים היתרים מחזירן למכתשת בערב יום הכפורים בדי לקיים מצות דקה מן הדקה ומהם היה נוטל מלא חפניו ביום הכפורים. לבד חצי מנה דשחרית ודבין הערבים שהוא על המזבח הפנימי: הצרי. בלשמ"ו וי"א גומ"א והוא נטף האמור בתורה: והציפורן. הוא בושם חלק כצפורן. והוא שחלת האמור בתורה. שתרגום שחלת הוא טופרא שהוא תרגומו של צפורן: והחלבנה. הוא שרף האילן וריחו רע: והלבונה. לבנה ביותר והיא שרף עץ: שבעי' שבעים. כל אחד ואחד מד' סימנים הללו היה משקלו ע' מנה. שהם יחד ר"פ מנים והארבעה סמנים הנ"ל הם המפורשות בתורה כנ"ל והשאר הל"מ וסמכו' על הפ' קח לך סמים ב'. נטף ושחלת וחלבנה הרי ה' סמים לרבות אחרים כאלו הרי י': ולבונה זכה. הרי אחד עשר: מור. הוא ג"כ שרף. ונקרא מור"ה בלע"ז: וקציעה. הוא עץ מלא שמכונית שריחו טוב כשישרפוהו על הגחלים: שבולת נרד. בושם שהוא דק כשער שבולת: וכרכום. זאפרי"ן: ששה עשר כו'. כל אחד מד' מינים הללו היו של ט"ז מנים שהם יחד ס"ד מנים: הקושט. הוא שורש לבן רטוב: שנים עשר. י"ב מנים: קלופה. בושם שהוא קליפת עץ משקלו ג' מנים: קנמון. הוא כהקנמון שאחז"ל שהי' מרעה לעזי' בא"י והי' משקלו ט' מנים הרי בין הכל שס"ח מנים: בורית. עשב שמכבסין

שירים

בו ונקרא אהלא וכרשינה הוא ג"כ עשב שהוא מכבס כנגד כמו בורית או יותר תשעה קבין משניהם: והבורית כרשינה והיין והמלח ומעלה עשן וכפת הירדן כל אלו אינם מהשס"ח מנים דלאו סממנים נינהו: יין קפריסין. יין שעושין מאילן ששמו קפרי': חמר חורין. יין לבן מחורין שם מקום. פי' שהוא לבן ביותר: עתיק. ישן והוא חזק מאוד: מלח סדומית. י"א שהיא עבה וקשה כאבן. וי"א שהיא קלה מאוד והיו מביאים ממנה רובע הקב וזה"ה ממולח טהור קודש: מעלה עשן. הוא שם עשב כתמר ומעלה עשן הקטורת כמקל שאינו מתפזר לכאן ולכאן: כפת הירדן. עשב א' הגדל על שפת הירדן ויש לו ריח טוב: פסלה שנא' כי כל שאור כו': מכל סמניה כהן גדול שמביא לפני ולפנים וחיסר אחת ואפילו מעלה עשן או יין שאינו מעיקר סמני הקטורת וביאתן זו היא ביאה ריקנית וחייב מיתה דכתיב ואל יבא בכל עת אל הקודש ולא ימות: הצרי לא בא לחלוק אלא לפרש מהו צרי: שתהא עזה. שתהא ריחה נודף: מי רגלים. מעין אחד ששמו מי רגלים. ואין לומר מי רגלים ממש חלילה איך יעלה על הדעת שיערבו מי רגלים ממש בקטורת להקטיר ממנה לה': יפין לה. לרחצה וליפותה: מפני הכבוד שאין כבודו של הקב"ה לומר הכנים מי רגלים למקדש וסובר הטועה שהם מי רגלים ממש: אומר הדק היטב. הממונה אומר כן לשוחק. והכל בו פירש השוחק אומר כן לקטורת היטב התדק. וז"ש מפני שהקול יפה לבשמי': פטמה לחצאין. שלא נעשה אלא קפ"ד מנים שהן חצי שס"ח כשרה: לשליש ולרביע לא שמענו. מרבותינו

אם

שִׁירַיִם לַחֲצָאִין. וְעוֹד תָּנֵי בַּר קַפָּרָא אִלּוּ הָיָה נוֹתֵן בָּהּ קוֹרְטוֹב שֶׁל דְּבַשׁ. אֵין אָדָם יָכוֹל לַעֲמוֹד מִפְּנֵי רֵיחָהּ. וְלָמָּה אֵין מְעָרְבִין בָּהּ דְּבַשׁ. מִפְּנֵי שֶׁהַתּוֹרָה אָמְרָה כִּי כָל שְׂאוֹר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַיהוָה:

ג״פ יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: ג״פ יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בּוֹטֵחַ בָּךְ: ג״פ יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ:

אַתָּה סֵתֶר לִי מִצַּר תִּצְּרֵנִי רָנֵּי פַלֵּט תְּסוֹבְבֵנִי סֶלָה: וְעָרְבָה לַיהוָה מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלָיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

אַבַּיֵי הֲוָה מְסַדֵּר סֵדֶר הַמַּעֲרָכָה מִשְּׁמָא דִגְמָרָא וְאַלִּיבָּא דְאַבָּא שָׁאוּל. מַעֲרָכָה גְּדוֹלָה קוֹדֶמֶת לְמַעֲרָכָה שְׁנִיָּה שֶׁל קְטֹרֶת וּמַעֲרָכָה שְׁנִיָּה שֶׁל קְטֹרֶת קוֹדֶמֶת לְסִדּוּר שְׁנֵי גִזְרֵי עֵצִים וְסִדּוּר שְׁנֵי גִזְרֵי עֵצִים קוֹדֵם לְדִשּׁוּן מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי וְדִשּׁוּן מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי קוֹדֵם לַהֲטָבַת חָמֵשׁ נֵרוֹת וַהֲטָבַת חָמֵשׁ נֵרוֹת קוֹדֶמֶת לְדַם הַתָּמִיד וְדַם הַתָּמִיד קוֹדֵם לַהֲטָבַת שְׁתֵּי נֵרוֹת וַהֲטָבַת שְׁתֵּי נֵרוֹת קוֹדֶמֶת לִקְטֹרֶת וּקְטֹרֶת קוֹדֶמֶת לְאֵבָרִים וְאֵבָרִים לְמִנְחָה וּמִנְחָה לַחֲבִתִּין וַחֲבִתִּין לִנְסָכִין וּנְסָכִין לְמוּסָפִין וּמוּסָפִין לְבָזִיכִין וּבָזִיכִין קוֹדְמִין לְתָמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבָּיִם שֶׁנֶּאֱמַר וְעָרַךְ עָלֶיהָ הָעֹלָה וְהִקְטִיר עָלֶיהָ חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים עָלֶיהָ הַשְׁלֵם כָּל הַקָּרְבָּנוֹת כֻּלָּם:

אָנָּא בְּכֹחַ גְּדֻלַּת יְמִינְךָ תַּתִּיר צְרוּרָה: קַבֵּל רִנַּת עַמְּךָ שַׂגְּבֵנוּ טַהֲרֵנוּ נוֹרָא: נָא גִבּוֹר דּוֹרְשֵׁי יִחוּדְךָ כְּבָבַת שָׁמְרֵם. בָּרְכֵם טַהֲרֵם רַחֲמֵם צִדְקָתְךָ תָּמִיד גָּמְלֵם: חֲסִין קָדוֹשׁ בְּרוֹב טוּבְךָ נַהֵל עֲדָתֶךָ: יָחִיד גֵּאֶה לְעַמְּךָ פְּנֵה זוֹכְרֵי קְדֻשָּׁתֶךָ: שַׁוְעָתֵנוּ קַבֵּל וּשְׁמַע צַעֲקָתֵנוּ יוֹדֵעַ תַּעֲלוּמוֹת: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

רִבּוֹן הָעוֹלָמִים אַתָּה צִוִּיתָנוּ לְהַקְרִיב קָרְבַּן הַתָּמִיד בְּמוֹעֲדוֹ וְלִהְיוֹת כֹּהֲנִים בַּעֲבוֹדָתָם וּלְוִיִּם בְּדוּכָנָם וְיִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדָם וְעַתָּה בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ חָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וּבֻטַּל הַתָּמִיד וְאֵין לָנוּ לֹא כֹהֵן בַּעֲבוֹדָתוֹ וְלֹא לֵוִי בְּדוּכָנוֹ וְלֹא יִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדוֹ וְאַתָּה אָמַרְתָּ וּנְשַׁלְּמָה פָרִים שְׂפָתֵינוּ לָכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיְּהֵא שִׂיחַ שִׂפְתוֹתֵינוּ חָשׁוּב וּמְקֻבָּל וּמְרֻצֶּה לְפָנֶיךָ כְּאִלּוּ הִקְרַבְנוּ קָרְבַּן הַתָּמִיד בְּמוֹעֲדוֹ וְעָמַדְנוּ עַל מַעֲמָדוֹ:

לשבת וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִים: וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עֹלַת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתּוֹ עַל עֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ:

אֵיזֶהוּ מְקוֹמָן שֶׁל זְבָחִים קָדְשֵׁי קָדָשִׁים שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן פַּר וְשָׂעִיר שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלֵי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן וְדָמָן טָעוּן הַזָּיָה עַל בֵּין הַבַּדִּים וְעַל הַפָּרֹכֶת וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב מַתָּנָה אַחַת מֵהֶן מְעַכָּבֶת שְׁיָרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מַעֲרָבִי שֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן אִם לֹא נָתַן לֹא עִכֵּב: פָּרִים הַנִּשְׂרָפִים וּשְׂעִירִים הַנִּשְׂרָפִים שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלֵי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן וְדָמָן טָעוּן הַזָּיָה עַל הַפָּרֹכֶת וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב מַתָּנָה אַחַת מֵהֶן מְעַכָּבֶת שְׁיָרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מַעֲרָבִי שֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן אִם לֹא נָתַן לֹא עִכֵּב. אֵלּוּ וָאֵלּוּ נִשְׂרָפִין בְּבֵית הַדָּשֶׁן: חַטֹּאת הַצִּבּוּר וְהַיָּחִיד אֵלּוּ הֵן חַטֹּאת הַצִּבּוּר שְׂעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים וְשֶׁל מוֹעֲדוֹת שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל

פירוש

אם כשרה אם לאו: זה הכלל אם כמדתה כשרה לחצאין. לא בא רב יהודה לחלוק אלא לפרש אם כמדתה. שלקח הכל כמנים כמשקלן בקלוב ואח״כ חלקן. פטמה לחצאין או שלקח חצי משקלו של כל אחד כשרה ואם חיסר אפי׳ אחת מכל סממניה בפיטום בין בכולה בין בחציו לפי ערך. חייב מיתה: אחת לששים או לשבעים כשהכהן היה חופן מלא חפניו ביוה״כ מאותם ג׳ מנים של קטורת לא היה לוקח הכל שאפי׳ ישמעאל בן קמחית שהי׳ ידו מחזקת ד׳ קבין לא היה חופן הכל. ובן גמלא לא הי׳ מחזיק ידו אלא ב׳ זיתים שלא כל החפניות שוין לפיכך היה מספק פעמים לס׳ ופעמים לע׳: קורטוב. מדה קטנה מחזקת אחד משמינית שבשמינית בלוג: לעמוד מפני ריחה. שהיה נודף ריח טוב ממנה ביותר:

דמן

דָּמָן בִּכְלֵי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן וְדָמָן טָעוּן אַרְבַּע מַתָּנוֹת עַל אַרְבַּע קְרָנוֹת: כֵּיצַד עָלָה בַכֶּבֶשׁ וּפָנָה לַסּוֹבֵב וּבָא לוֹ לְקֶרֶן דְּרוֹמִית מִזְרָחִית מִזְרָחִית צְפוֹנִית. צְפוֹנִית מַעֲרָבִית מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית. שְׁיָרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד דְּרוֹמִי. וְנֶאֱכָלִין לִפְנִים מִן הַקְּלָעִים לְזִכְרֵי כְהֻנָּה בְּכָל מַאֲכָל לְיוֹם וָלַיְלָה עַד חֲצוֹת:

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו אם נתחייבתי חטאת שתהא אמירה זו מרוצה לפניך כאלו הקרבתי חטאת: (בשבת א"א יה"ר)

הָעוֹלָה קֹדֶשׁ קָדָשִׁים שְׁחִיטָתָהּ בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָהּ בִּכְלֵי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן וְדָמָהּ טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע וּטְעוּנָה הֶפְשֵׁט וְנִתּוּחַ וְכָלִיל לָאִשִּׁים:

יהי רצון כאלו הקרבתי עולה:

זִבְחֵי שַׁלְמֵי צִבּוּר וַאֲשָׁמוֹת. אֵלוּ הֵן אֲשָׁמוֹת אֲשַׁם גְּזֵלוֹת אֲשַׁם מְעִילוֹת אֲשַׁם שִׁפְחָה חֲרוּפָה אֲשַׁם נָזִיר אֲשַׁם מְצוֹרָע אָשָׁם תָּלוּי שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלֵי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן וְדָמָן טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע. וְנֶאֱכָלִין לִפְנִים מִן הַקְּלָעִים לְזִכְרֵי כְהֻנָּה בְּכָל מַאֲכָל לְיוֹם וָלַיְלָה עַד חֲצוֹת:

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו אם נתחייבתי אשם כאלו הקרבתי אשם:

הַתּוֹדָה וְאֵיל נָזִיר קָדָשִׁים קַלִּים שְׁחִיטָתָן בְּכָל מָקוֹם בָּעֲזָרָה: וְדָמָן טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע. וְנֶאֱכָלִין בְּכָל הָעִיר לְכָל אָדָם בְּכָל מַאֲכָל לְיוֹם וָלַיְלָה עַד חֲצוֹת: הַמּוּרָם מֵהֶם כַּיּוֹצֵא בָהֶם אֶלָּא שֶׁהַמּוּרָם נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים לִנְשֵׁיהֶם וְלִבְנֵיהֶם וּלְעַבְדֵיהֶם:

יהי רצון כאלו הקרבתי תודה:

שְׁלָמִים קָדָשִׁים קַלִּים שְׁחִיטָתָן בְּכָל מָקוֹם בָּעֲזָרָה וְדָמָן טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע וְנֶאֱכָלִין בְּכָל הָעִיר לְכָל אָדָם בְּכָל מַאֲכָל לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד: הַמּוּרָם מֵהֶם כַּיּוֹצֵא בָהֶם אֶלָּא שֶׁהַמּוּרָם נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים לִנְשֵׁיהֶם וְלִבְנֵיהֶם וּלְעַבְדֵיהֶם:

יהי רצון כאלו הקרבתי שלמים:

הַבְּכוֹר וְהַמַּעֲשֵׂר וְהַפֶּסַח קָדָשִׁים קַלִּים שְׁחִיטָתָן בְּכָל מָקוֹם בָּעֲזָרָה וְדָמָן טָעוּן מַתָּנָה אַחַת וּבִלְבַד שֶׁיִּתֵּן כְּנֶגֶד הַיְסוֹד שִׁנָּה בַּאֲכִילָתָן הַבְּכוֹר נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים וְהַמַּעֲשֵׂר לְכָל אָדָם וְנֶאֱכָלִין בְּכָל הָעִיר בְּכָל מַאֲכָל לִשְׁנֵי יָמִים וָלַיְלָה אֶחָד. הַפֶּסַח אֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא בַּלַּיְלָה וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא עַד חֲצוֹת. וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא לִמְנוּיָו וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא צָלִי:

רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר בִּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת הַתּוֹרָה נִדְרֶשֶׁת בָּהֵן. מִקַּל וָחוֹמֶר וּמִגְּזֵרָה שָׁוָה. מִבִּנְיַן אָב מִכָּתוּב אֶחָד וּמִבִּנְיַן אָב מִשְּׁנֵי כְתוּבִים. מִכְּלָל וּפְרָט. וּמִפְּרָט וּכְלָל. כְּלָל וּפְרָט וּכְלָל אִי אַתָּה דָן אֶלָּא כְּעֵין הַפְּרָט. מִכְּלָל שֶׁהוּא צָרִיךְ לִפְרָט וּמִפְּרָט שֶׁהוּא צָרִיךְ לִכְלָל: כָּל דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא מִן הַכְּלָל לְלַמֵּד לֹא לְלַמֵּד עַל עַצְמוֹ יָצָא אֶלָּא לְלַמֵּד עַל הַכְּלָל כֻּלּוֹ יָצָא: כָּל דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא לִטְעוֹן טֹעַן אֶחָד שֶׁהוּא כְעִנְיָנוֹ יָצָא לְהָקֵל וְלֹא לְהַחֲמִיר

כָּל דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא לִטְעוֹן טוֹעַן אֶחָד שֶׁלֹּא כְעִנְיָנוֹ יָצָא לְהָקֵל וּלְהַחֲמִיר: כָּל דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא לִדּוֹן בְּדָבָר הֶחָדָשׁ אִי אַתָּה יָכוֹל לְהַחֲזִירוֹ לִכְלָלוֹ עַד שֶׁיַּחֲזִירֶנּוּ הַכָּתוּב לִכְלָלוֹ בְּפֵירוּשׁ דָּבָר הַלָּמֵד מֵעִנְיָנוֹ וְדָבָר הַלָּמֵד מִסּוֹפוֹ: וְכֵן שְׁנֵי כְתוּבִים הַמַּכְחִישִׁים זֶה אֶת זֶה עַד שֶׁיָּבֹא הַכָּתוּב הַשְּׁלִישִׁי וְיַכְרִיעַ בֵּינֵיהֶם:

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך: ק"ד

מִזְמוֹר שִׁיר חֲנֻכַּת הַבַּיִת לְדָוִד: אֲרוֹמִמְךָ יהוה כִּי דִלִּיתָנִי וְלֹא שִׂמַּחְתָּ אֹיְבַי לִי: יהוה אֱלֹהָי שִׁוַּעְתִּי אֵלֶיךָ וַתִּרְפָּאֵנִי: יהוה הֶעֱלִיתָ מִן שְׁאוֹל נַפְשִׁי חִיִּיתַנִי מִיָּרְדִי בוֹר: זַמְּרוּ לַיהוה חֲסִידָיו וְהוֹדוּ לְזֵכֶר קָדְשׁוֹ: כִּי רֶגַע בְּאַפּוֹ חַיִּים בִּרְצוֹנוֹ בָּעֶרֶב יָלִין בֶּכִי וְלַבֹּקֶר רִנָּה: וַאֲנִי אָמַרְתִּי בְשַׁלְוִי בַּל אֶמּוֹט לְעוֹלָם: יהוה בִּרְצוֹנְךָ הֶעֱמַדְתָּה לְהַרְרִי עֹז הִסְתַּרְתָּ פָנֶיךָ הָיִיתִי נִבְהָל: אֵלֶיךָ יהוה אֶקְרָא וְאֶל אֲדֹנָי אֶתְחַנָּן: מַה בֶּצַע בְּדָמִי בְּרִדְתִּי אֶל שָׁחַת הֲיוֹדְךָ עָפָר הֲיַגִּיד אֲמִתֶּךָ: שְׁמַע יהוה וְחָנֵּנִי יהוה הֱיֵה עֹזֵר לִי: הָפַכְתָּ מִסְפְּדִי לְמָחוֹל לִי פִּתַּחְתָּ שַׂקִּי וַתְּאַזְּרֵנִי שִׂמְחָה: לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָבוֹד וְלֹא יִדֹּם יְיָ אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ: ק"י

הֲרֵינִי מְזַמֵּן אֶת פִּי לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבֵּחַ אֶת בּוֹרְאִי לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא

פירוש

דליתני. רוממתני: ותרפאני. (אם הי' לאדם איזה חולי ר"ל בכ"ב ונתרפא יתן בלבו שבח להש"י בזה"ל אני נותן לך יתב"ש הודאה על זה ששלחת רפואה כו'): מן שאול. אני נותן לך הודאה עצומה על שנהיה חלקי וגורלי בגורלך הקדוש לדבק באלהיך. ובזה העלית מן שאול נפשי. כי רגע באפו כו'. אף באותה רגע בכועס הקב"ה יש לנו להודות: חיים ברצונו. שרצה הקב"ה להיות לנו חיים נצחיים ואי"א לבוא לעולם הבא אלא ע"י יסורין לכך כועס הש"י על הצדיקים בעוה"ז שהוא כמו רגע לפני עולם הבא: בערב כו'. בעוה"ז שדומה לערב ילין בכי. ולבוקר אבל לעוה"ב שדומה לבקר יהיה רנה. בשלוי. בשלותי הייתי חושב: בל אמוט לעולם. רק עתה אני רואה שאין בדבר כרשיתי לך ברשותך: ה' ברצונך. בשהיית מרוצה לי: העמדת להררי. לגדולתי שיהיה בה עוז. וכאשר הסתרת פניך. בעבור עוני הייתי נבהל. ומרד מהצרות הבאות עלי: אליך ה' אקרא כו'. שלא אמות קודם זמני ולא אהי' מכלה ולא אהי' מעם קדוש הישראלי קודם זמנו. כי בודאי כל אחד מאתנו מרומם ומשבח אותך יתברך כל אחד לפי שכלו בעודו בחיים: כי מה בצע בדמי. מה תועלת יהיה לך בשישפך דמי: ברדתי כו'. כי כשהאדם שב לעפר היודך עפר כו'. אך שמע ה' וחנני. לבקשותינו ואז יודה לך. ועוד בקשתי ה' היה עוזר לי. לעשות מעשים טובים. כי הלא רבות פעמים הפכת מספדי כו' פתחת שקי. והשק לשר שמתי על מתני בעבור האבל והצער התרת אותו מעלי: ותאזרני שמחה. לזה גם עתה אני: למען. בעבור זה יזמרך כבוד. יזמר וישבח אותך הנשמה תמיד: ולא ידום. ולא ישתוק מלשבח אותך: לעולם אודך. אני מקבל עלי בקבלה' אמיתי' שאשבח ואודה לך יתב"ש אני ובני כל הימים: אמן עם ב"י

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנֶעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל׃

בָּרוּךְ שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם. בָּרוּךְ הוּא בָּרוּךְ עוֹשֶׂה בְרֵאשִׁית. בָּרוּךְ אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה. בָּרוּךְ גּוֹזֵר וּמְקַיֵּם. בָּרוּךְ מְרַחֵם עַל הָאָרֶץ. בָּרוּךְ מְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת. בָּרוּךְ מְשַׁלֵּם שָׂכָר טוֹב לִירֵאָיו. בָּרוּךְ חַי לָעַד וְקַיָּם לָנֶצַח. בָּרוּךְ פּוֹדֶה וּמַצִּיל בָּרוּךְ שְׁמוֹ׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הָאֵל אָב הָרַחֲמָן הַמְהֻלָּל בְּפֶה עַמּוֹ מְשֻׁבָּח וּמְפֹאָר בִּלְשׁוֹן חֲסִידָיו וַעֲבָדָיו׃ וּבְשִׁירֵי דָוִד עַבְדֶּךָ נְהַלֶּלְךָ יהוה אֱלֹהֵינוּ בִּשְׁבָחוֹת וּבִזְמִירוֹת נְגַדֶּלְךָ וּנְשַׁבֵּחֲךָ וּנְפָאֶרְךָ וְנַזְכִּיר שִׁמְךָ וְנַמְלִיכְךָ מַלְכֵּנוּ אֱלֹהֵינוּ. יָחִיד חֵי הָעוֹלָמִים מֶלֶךְ מְשֻׁבָּח וּמְפֹאָר עֲדֵי עַד שְׁמוֹ הַגָּדוֹל׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ מְהֻלָּל בַּתִּשְׁבָּחוֹת׃

הוֹדוּ לַיהוה קִרְאוּ בִשְׁמוֹ הוֹדִיעוּ בָעַמִּים עֲלִילוֹתָיו׃ שִׁירוּ לוֹ זַמְּרוּ לוֹ שִׂיחוּ בְּכָל נִפְלְאוֹתָיו׃ הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קָדְשׁוֹ יִשְׂמַח לֵב מְבַקְשֵׁי יהוה׃ דִּרְשׁוּ יְיָ וְעֻזּוֹ בַּקְּשׁוּ פָנָיו תָּמִיד׃ זִכְרוּ נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה מֹפְתָיו וּמִשְׁפְּטֵי פִיהוּ׃ זֶרַע יִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו׃ הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּכָל הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו׃ זִכְרוּ לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דָּבָר צִוָּה לְאֶלֶף דּוֹר׃ אֲשֶׁר כָּרַת אֶת אַבְרָהָם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִצְחָק׃ וַיַּעֲמִידֶהָ לְיַעֲקֹב לְחֹק לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם׃ לֵאמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶרֶץ כְּנָעַן חֶבֶל נַחֲלַתְכֶם׃ בִּהְיוֹתְכֶם מְתֵי מִסְפָּר כִּמְעַט וְגָרִים בָּהּ׃ וַיִּתְהַלְּכוּ מִגּוֹי אֶל

גוי

פירוש

הודו לה' ואל תרבו תדברו תוארים רבים פן יאמר השומע שיומתינהו לכלהו שבחי דמרך. כ"א בדבר קראו בשמו: הודיעו בעמים. פרסמו בין העמים: עלילותיו. מעשה גבורותיו ונפלאותיו שפעל. עוד יפלתי לכם שירו. אם תשירו בפה יהיה לו: זמרו. אם תזמרו בכלי שיר יהיה לו: שיחו. ואם תדברו יהיה הדיבור בכל נפלאותיו כי יש אחר אנשים שמוליאים ימיהם בשירים בזמרה ובשיחה בהבלים. לכן אני אומר לכם גם אני מקבל עלי שיהיה השירות והזמירות במה שהוא שבח לו יתברך: התהללו. התפארו: בשם קדשו. שיש לכם פטרון כמוהו. ואני ג"כ מקבל עלי להתפאר בו בתמידות: ישמח לב כו'. למען ישמח לב המבקשים את ה': דרשו ה' ועוזו. בגדולה לתו בפליאות יצוריו: ומשפטי פיהו. המשפטים שנזכר במאמר פיו. לכם אני אומר ואתם זרע ישראל עבדו בני יעקב בחיריו. הנבחרים לה' מזרעו של אברהם היא כו' משפטיו מי שבכל הארץ משפטיו הוא ה' אלהינו וכרת ברית

אתנו: זכרו כו' לאלף דור. זכרו לעולם הברית אשר היה במתן תורה אשר מתחלה נוה להודיעה בעולם לאחר אלף דור וראה שאין העולם מתקיים בלא תורה והעביר מהם תשע מאות ושבעים וארבעה דורות ונתנה לכ"ו דורות: זכרו. אותו הברית לעולם. ועוד זאת זכרו לעולם הברית אשר כרת את אברהם ושבועתו. אשר נשבע לאברהם לתת לזרעו את הארץ לא לישמעאל כוון כ"א ליצחק: ויעמידיה. יצחק העמידה ליעקב. לבל יהיה עשו בכלל השבועה. שהברכתו אמר ויתן לך את ברכת אברהם וזה לא היה בדרך מקפש כי גם עשו אחיו היה מאב ואם רק יצחק העמידה ליעקב: לחק. בדרך חוק וכל זמן שנקרא שמו יעקב היה בבחינת חוק: לישראל. אך אחר שנקרא שמו ישראל היתה לו ברית עולם כי הוא ית' מתם כרת לו לו ברית: לאמר. כי באמרו ית' לא יעקב כו' כ"א ישראל אמר לו. לך אתן כו'. ולא לישמעאל ועשו: חבל נחלתכם. מה שהיה עד היתה חבל נחלת כולכם:

היותכם

גּוֹי וּמִמַּמְלָכָה אֶל עַם אַחֵר: לֹא הִנִּיחַ לְאִישׁ לְעָשְׁקָם וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מְלָכִים: אַל תִּגְּעוּ בִּמְשִׁיחָי וּבִנְבִיאַי אַל תָּרֵעוּ: שִׁירוּ לַייָ כָּל הָאָרֶץ בַּשְּׂרוּ מִיּוֹם אֶל יוֹם יְשׁוּעָתוֹ: סַפְּרוּ בַגּוֹיִם אֶת כְּבוֹדוֹ בְּכָל הָעַמִּים נִפְלְאוֹתָיו. כִּי גָדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד וְנוֹרָא הוּא עַל כָּל אֱלֹהִים ׳ כִּי כָּל אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלִילִים (כאן צריך להפסיק) וַייָ שָׁמַיִם עָשָׂה: הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו עֹז וְחֶדְוָה בִּמְקֹמוֹ: הָבוּ לַיהוה מִשְׁפְּחוֹת עַמִּים הָבוּ לַיהוה כָּבוֹד וָעֹז: הָבוּ לַיהוה כְּבוֹד שְׁמוֹ שְׂאוּ מִנְחָה וּבֹאוּ לְפָנָיו הִשְׁתַּחֲווּ לַייָ בְּהַדְרַת קוֹדֶשׁ: חִילוּ מִלְּפָנָיו כָּל הָאָרֶץ אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ וְיֹאמְרוּ בַגּוֹיִם יְיָ מָלָךְ: יִרְעַם הַיָּם וּמְלוֹאוֹ יַעֲלוֹץ הַשָּׂדֶה וְכָל אֲשֶׁר בּוֹ: אָז יְרַנְּנוּ עֲצֵי הַיָּעַר מִלִּפְנֵי יהוה כִּי בָא לִשְׁפּוֹט אֶת הָאָרֶץ: הוֹדוּ לַיהוה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: וְאִמְרוּ הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ וְקַבְּצֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִן הַגּוֹיִם לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ: בָּרוּךְ יהוה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וַיֹּאמְרוּ כָל הָעָם אָמֵן וְהַלֵּל לַייָ: רוֹמְמוּ יהוה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדוֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא: רוֹמְמוּ יהוה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קָדוֹשׁ יהוה אֱלֹהֵינוּ: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ: אַתָּה יהוה לֹא תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנִּי חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד יִצְּרוּנִי: זְכֹר רַחֲמֶיךָ יהוה וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה: תְּנוּ עֹז לֵאלֹהִים עַל יִשְׂרָאֵל גַּאֲוָתוֹ וְעֻזּוֹ בַּשְּׁחָקִים נוֹרָא אֱלֹהִים מִמִּקְדָּשֶׁיךָ: אֵל יִשְׂרָאֵל הוּא נוֹתֵן עֹז וְתַעֲצֻמוֹת לָעָם בָּרוּךְ אֱלֹהִים: אֵל נְקָמוֹת יהוה אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ: הִנָּשֵׂא שֹׁפֵט הָאָרֶץ הָשֵׁב גְּמוּל עַל גֵּאִים: לַיהוה הַיְשׁוּעָה

עַל

פירוש

בהיותכם. בעוד היותכם: מתי מספר. אנשי מספר כמעט. כחשבון שהייתם מעט: וגרים בה. הייתם כגרים בארץ. ועוד זאת הביטו שלא ישבו במקום אחד רק ויתהלכו כו'. ודרך בני אדם כך לעשוק הנכרי הבא לדור בלי קנין ועכ"ז לא הניח לאיש לעשקם. לעשוק ולגזול אותם: ויוכח עליהם מלכים. להגינם הוכיח במכאוב את מלך מצרים ואת אבימלך מלך פלשתים. ומכאוב שהביא עליהם היתה פעולה כאלו אמר בפירוש: אל תגעו במשיחי בגדולי ונשיאי: ובנביאי אל תרעו. אל תעשו רעה. שירו כו' הארץ. יושבי הארץ: בשרו מיום כו' ישועתו בכל יום ויום יהיה כרב ותחשב בעיניכם סיפור הישועה כאלו היום יום בשורה: על כל אלהים. הם השמש והירח וכל צבא השמים: אלילים. הם דבר מבלי תועלת נגד ה': וה' שמים עשה. כי ה' עשה השמים וכל צבאם: הוד והדר לפניו. כי המלאכים היושבים לפניו תמיד נותנים הוד והדר לשמו: הבו לה' משפחות עמים. ואם תתנו לו: הבו לה' כבוד ועוז. ספרו כבודו ועוזו: כבוד שמו. כבוד הראוי לשמו: בהדרת קודש. בבתי כנסיות המהודרים בקדושה: חילו מלפניו כו'. ועי"ז יתוקן העולם. ולא כמדת מלך ב"ו כשרואה שדואגים ויראים ממנו אז הוא מטיל עליהם יותר אימה והם דואגים יותר. ומדת הקב"ה אינו כן כשהעולם יראים ממנו אדרבה. אף תכון תבל בל תמוט. שהוא עושה תקנות שהעולם והיצורים מתקיימים: ואז ישמחו השמים כו'. על השמחה שתהיה אז בעולם: ירעם הים. וישמיע קול רעש לגודל השמחה: ומלואו. הבריות הממלאים אותו: יעלוץ השדה כו'. ישמח השדה וכל הבריות המצויות בו: מלפני ה'. וכל השמחה תהיה לפני ה' על כי בא לשפוט. את יושבי הארץ: כי טוב כו' חסדו כי הוא טוב ועושה חסד לעולם: וקבצנו והצילנו מן הגוים. אז נרצה: להודות שמך: לשם קדשך להשתבח. לשבח את עצמינו בתהלתך. כי לפי רוב התהלה שבך כן ירבה שבחינו אשר בחרת בנו. ועוד תאמרו בהודאה. ברוך ה' כו' מן העולם כו'. מהתחלת העולם עד סוף העולם: ויאמרו כל העם. כל העם אשר לא ידעו לברך יענו ויאמרו אמן. אמת הדבר שהוא ברוך: והלל לה'. אם אנו לא נדע איך להלל אתה היודע הללויה: להדום רגליו. בהמ"ק: קדוש הוא. כי הוא קדוש ותלה הקדושה בהדום רגליו: להר קדשו בהמ"ק: ולא ישחית האדם בעבור עונו: והרבה כו'. והרבה להשיב אפו מן החוטא פעמים רבות: ולא יעיר כל חמתו. ואינו מעורר כל החמה הראוי לעורר על החוטא: לא תכלא. לא תמנע. ואמתך. אמתת הבטחתך: זכור. לי עתה רחמיך כו' כי מעולם המה. מכיון שעשית לי חסד מעת יצאתי עד עתה ראוי לחמול עלי גם עתה: ועזו בשחקים. [כי עוז מתייחס לו ית' היותו בשחקים שמסלק למעלה ושותק: נורא אלהים ממקדשיך. גם מתה שמחריב את בהמ"ק הוא יראוי על כל הנבראים אם למקדשו לא נשא פנים כו': אל ישראל חזקו של ישראל הוא: הוא נותן עוז ותעצומות לעם. ישראל לסבול עול הגלות ועל דבר זה ראוי שנודה לך ונאמר ברוך אלהים. על החסד שעושה עמנו: אל נקמות ה'. אתה הוא בעל הנקמות. לכן אתה אל נקמות הופיע.

הנשא

ג"א

עַל עַמְּךָ בִרְכָתֶךָ סֶּלָה: יהוה צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ. יהוה הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ: הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם. נַפְשֵׁנוּ חִכְּתָה לַיְיָ עֶזְרֵנוּ וּמָגִנֵּנוּ הוּא. כִּי בוֹ יִשְׂמַח לִבֵּנוּ. כִּי בְשֵׁם קָדְשׁוֹ בָטָחְנוּ. יְהִי חַסְדְּךָ יְיָ עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ: הַרְאֵנוּ יְיָ חַסְדֶּךָ וְיֶשְׁעֲךָ תִּתֶּן לָנוּ. קוּמָה עֶזְרָתָה לָּנוּ וּפְדֵנוּ לְמַעַן חַסְדֶּךָ: אָנֹכִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ הַמַּעַלְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם הַרְחֶב פִּיךָ וַאֲמַלְאֵהוּ: אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיהוה אֱלֹהָיו: וַאֲנִי בְּחַסְדְּךָ בָטַחְתִּי יָגֵל לִבִּי בִּישׁוּעָתֶךָ אָשִׁירָה לַיְיָ כִּי גָמַל עָלָי:

לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד: הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל וּמַעֲשֵׂה יָדָיו מַגִּיד הָרָקִיעַ: יוֹם לְיוֹם יַבִּיעַ אֹמֶר וְלַיְלָה לְּלַיְלָה יְחַוֶּה דָּעַת: אֵין אוֹמֶר וְאֵין דְּבָרִים בְּלִי נִשְׁמָע קוֹלָם: בְּכָל הָאָרֶץ יָצָא קַוָּם וּבִקְצֵה תֵבֵל מִלֵּיהֶם לַשֶּׁמֶשׁ שָׂם אֹהֶל בָּהֶם: וְהוּא כְּחָתָן יֹצֵא מֵחֻפָּתוֹ יָשִׂישׂ כְּגִבּוֹר לָרוּץ אֹרַח: מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם מוֹצָאוֹ וּתְקוּפָתוֹ עַל קְצוֹתָם וְאֵין נִסְתָּר מֵחַמָּתוֹ: תּוֹרַת יהוה תְּמִימָה מְשִׁיבַת נָפֶשׁ עֵדוּת יְיָ נֶאֱמָנָה מַחְכִּימַת פֶּתִי: פִּקּוּדֵי יְיָ יְשָׁרִים מְשַׂמְּחֵי לֵב. מִצְוַת יהוה בָּרָה מְאִירַת עֵינָיִם: יִרְאַת יְיָ טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לָעַד מִשְׁפְּטֵי יהוה אֱמֶת צָדְקוּ

יחדו

פירוש

הנשא שופט הארץ. יהי רצון מלפניך שופט הארץ שיבינו הכל כי אתה רם ונשא: **השב כו'.** שתשיב גמול מעשיהם ותנקום מהם דמם של עדתך הרוגי מלכות ותעשה זאת למענך שיהיה לה' הישועה. ואימתי יהיה לך פירקנא **על עמך ברכתך סלה.** בשעתא דתפיק לישראל מן גלותא ותיטיב להם (זוה"ק פ' אמור דף ג' ע"ב): **משגב לנו כו' סלה.** אלהי יעקב הוא לנו לחוזק עד עולם: **המלך יעננו כו'** ביום שנקרא אליך תעננו: **נחלתך.** ישראל שלקחת לך לנחלה: **ורעם.** רעה אותם כמרעה טוב: **ונשאם כו'.** תן להם רוממות עד העולם: **נפשנו חכתה לה'.** כי מעולם **עזרנו ומגננו הוא.** ולמה הוא עוזר ומגן לנו **כי בו כו'.** כי בישועתו ישמח לבנו: **כי בשם כו'.** ודרכו להושיע להבוטחים בו ואף שהבטחון שלנו איננו באמת עכ"ז בקשתינו **יהי כו' כאשר יחלנו לך.** כאילו היה הבטחון באמת: **הראנו ה' חסדך.** אף שגברו עונינו ואין אנו ראויים ליגאל. מ"מ תעשה חסד עמנו ולא תגמלנו כחטאתינו: **קומה עזרתה לנו.** קום ועזור לנו ואף אם אין אנו ראויים: **ופדנו למען חסדך.** ויש לנו פתחון פה לבקש כן: **אנכי ה' אלהיך כו' הרחב פיך ואמלאהו.** כלא אמרת **אנכי וכו' המעלך מארץ מצרים.** ויודי בכל תהלה ולזה **הרחב פיך.** לשאול ממני כל חפציך **ואמלאהו.** לכן יש לנו פ"פ לבקש כן: **אשרי העם שככה לו.** משובח העם שכך טובה מרובה יש בידו: **אשרי העם שה' אלהיו.** אשר בידו להשפיע רב טוב בחסדו הגדול. **ואני גם כן בחסדך בטחתי.** שתושיעני אף שאינני כדאי רק ברוב חסדך ומעולם כאשר בטחתי בחסדך ה"ה **יגל לבי בישועתך.** שבאה ממך. גם עתה **אשירה לה' כי גמל עלי.** אשר יגמול עלי חסדו:

השמים. על ידי בריאת השמים: **מספרים.** הבריות **כבוד אל: ומעשה ידיו.** ועל פלאי מעשה ידי ה' מגיד ומפיד בריאת הרקיע: **יום ליום כו'.** בכל יום כאלו יאמרו בו פלאי ה'. כי בכל יום מתחדש מעשה בראשית: **אין אומר כו'.** הן אמת שאין בהם אמירה ודבור ולא נשמע קולם. אך **בכל הארץ יצא קום.** קו השמים שהם נמתחים על פני כל הארץ. ומחמת כן **ובקצה תבל מליהם.** הכל מדברים מנפלאות מעשה האל שרואים בהם: **לשמש שם אוהל בהם.** בשמים: **והוא השמש כחתן.** אשר הוא **יוצא מחופתו** שהכל שמחים לנגדו כן השמש הכל שמחים לאורו: **ישיש** הוא שש במהלכו. כי גם ה הוא הילך מהלכו באין מוחה: **כגבור כו'.** כאשר ישיש הגבור אשר הוא בטוח בגבורתו **לרוץ אורח. מקצה השמים מוצאו.** כל אחד ואחד באופק שלו נראה לו שיציאת השמש הוא מקצה השמים ועיין ברד"ק: **ותקופתו כו'.** וסבובו הוא על קצות השמים מכל זה נראה שפעולות השמש מועיל לכ"א שעל ידם מספרים כבוד אל ומאיר לעולם כולו. אך **ואין נסתר מחמתו.** אפי' בחדרי חדרים ישיגנו חום השמש: אבל **תורת ה'.** היא יותר תמימה בפעולותיה מהשמש. כי השמש לפעמים יזיק בחומו עד כי יחלה האדם חולי המות. אבל התורה **משיבת נפש.** כי היא מגינה ומצלת מן המות: **עדות ה'** המצות שהם עדות על המקיימם שהוא מאמין בה': **נאמנה** שהיא נותנת חכמה לפתאים אבל השמש לפעמים יכוום חומו במוח האדם וישתגע: **משמחי לב.** ולא כן השמש דואג האדם שלא ילקה ברוב חומו: **מצות ה' ברה.** ברורה מאין סיג. ועוד שהיא **מאירת עינים.** מה לעשות ומה שלא לעשות אבל המרבה להסתכל באור השמש עיניו כהות: **יראת ה' טהורה.** וזכה. לא יכסנה דבר אבל השמש לפעמים יכסהו הענן. ועוד יראת ה' **עומדת לעד.** אבל השמש מאירה ביום ולא בלילה: **משפטי ה' אמת.** אף שאנו רואים צדיק ורע לו רשע וטוב לו עכ"ז: **צדקו יחדיו.** ולא מכחישין זא"ז כי בהצטרף יחד ב' עולמות יהיה לצדיק רע בפרוזדור וטוב בטרקלין ולרשע בהיפך אבל השמש כשנראה בזה האופק אינו נראה בהאופק שכנגדו וכאילו מכחיש זה את זה: **הנחמדים.** התורה והמצות הם נחמדים יותר מזהב ומפז

[illegible]

נ"א

יַחְדָּו: הַנֶּחֱמָדִים מִזָּהָב וּמִפַּז רָב וּמְתוּקִים מִדְּבַשׁ וְנֹפֶת צוּפִים: גַּם עַבְדְּךָ נִזְהָר בָּהֶם בְּשָׁמְרָם עֵקֶב רָב: שְׁגִיאוֹת מִי יָבִין מִנִּסְתָּרוֹת נַקֵּנִי: גַּם מִזֵּדִים חֲשֹׂךְ עַבְדֶּךָ אַל יִמְשְׁלוּ בִי אָז אֵיתָם וְנִקֵּיתִי מִפֶּשַׁע רָב: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי:

לְדָוִד בְּשַׁנּוֹתוֹ אֶת טַעְמוֹ לִפְנֵי אֲבִימֶלֶךְ וַיְגָרְשֵׁהוּ וַיֵּלַךְ: אֲבָרְכָה אֶת יְיָ בְּכָל עֵת תָּמִיד תְּהִלָּתוֹ בְּפִי: בַּיְיָ תִּתְהַלֵּל נַפְשִׁי יִשְׁמְעוּ עֲנָוִים וְיִשְׂמָחוּ: גַּדְּלוּ לַיְיָ אִתִּי וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו: דָּרַשְׁתִּי אֶת יְיָ וְעָנָנִי וּמִכָּל מְגוּרוֹתַי הִצִּילָנִי: הִבִּיטוּ אֵלָיו וְנָהָרוּ וּפְנֵיהֶם אַל יֶחְפָּרוּ: זֶה עָנִי קָרָא וַיְיָ שָׁמֵעַ וּמִכָּל צָרוֹתָיו הוֹשִׁיעוֹ: חוֹנֶה מַלְאַךְ יְיָ סָבִיב לִירֵאָיו וַיְחַלְּצֵם: טַעֲמוּ וּרְאוּ כִּי טוֹב יְיָ אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר יֶחֱסֶה בּוֹ: יְראוּ אֶת יְיָ קְדֹשָׁיו כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירֵאָיו: כְּפִירִים רָשׁוּ וְרָעֵבוּ וְדֹרְשֵׁי יְיָ לֹא יַחְסְרוּ כָל טוֹב: לְכוּ בָנִים שִׁמְעוּ לִי יִרְאַת יהוה אֲלַמֶּדְכֶם: מִי הָאִישׁ הֶחָפֵץ חַיִּים אֹהֵב יָמִים לִרְאוֹת טוֹב: נְצֹר לְשׁוֹנְךָ מֵרָע וּשְׂפָתֶיךָ מִדַּבֵּר מִרְמָה: סוּר מֵרָע וַעֲשֵׂה טוֹב בַּקֵּשׁ שָׁלוֹם וְרָדְפֵהוּ: עֵינֵי יהוה אֶל

צדיקים

פירוש

אחר שהוא רב וגדול בחשיבותו כי המה תועלת רק בעוה"ז. והתורה והמצות הם בעוה"ז ובעוה"ב: ומתוקים. המה מדבש ונופת צופים. כולם מתוקות הרבה. כ"א יוסיף לאכול ממנו יזיק לו והחכמה כל מה שיוסיף בה תועילנו: גם כו' עקב רב. אף כי בשמירתם יהי' השכר רב בעקב (היינו בעוה"ב) כמארז"ל היום לעשותם כו'. אעפ"כ אני נזהר בהם. אך שגיאות מי יבין. מי יוכל להתבונן מבלי מוצא בו שום שגיאה ועוד מנסתרות מה שלא אדע אף מהשוגג בקשתי נקני. תכפר לי ותנקה אותי. ועוד יותר אבקש ממך גם מזדים. מעשות הרע במזיד: חשוך עבדך כו'. מנע אותי ואמץ את לבבי לבל ימשלו כי שלא יוכל להטות לבבי. ואם תעשה כך אז איתם אהיה תמים כי על השגיאות תכפר ומזדים תחשוך אותי: ונקיתי מפשע רב. מפשע ומרד שהוא עון יותר מהמזיד מזה אהיה נקי בעצמו כי בודאי לא אחטא במרד: יהיו לרצון כו' והגיון לבי ואף מה שלא אמרתי בפי אלא חשבתי בלבי. יהיו לרצון לפניך ה' צורי וגואלי:

לדוד דוד אמר המזמור הזה: בשנותו את טעמו. בעת ששינה את דברו לדבר מבלי חכמה ועשה עצמו שוטה לפני אבימלך. מלך פלשתים. וציוה לגרשו וניצל מידו ואז אמר אברכה כו'. ואמ' ג"כ מקבל עלי אברכה

את ה' בכל עת. כל ימי חיי: תמיד. יהיה תהלתו בפי. בה' תתהלל. ותתפאר נפשי וכאשר ישמעו ענוים. שאני מתפאר בו וישמחו. גם הם ואקחם בדברים ואומר להם גדלו לה' אתי כו' דרשתי את ה' וענני. ומכל מגורותי. מכל פחדתי. הצילני. ועוד כמה אנשים: הביטו אליו. לבטוח בו. ונהרו. באו להם הארה ותשועה: ופניהם אל יחפרו. לא יבושו לעולם ולכן התפללו בשם קדשו. והעלה הכוונה היא זה עני קרא. שזה הקורא הוא מוכרע אז וה' שמע כו' הושיעו. וכשאויבים סובבים את יראיו להרע להם אזי חונה מלאך כו' ויחלצם מהצרה: טעמו. בידיעת השכל: וראו. בעיניכם: כי טוב ה'. שמגיע טובו לחוסים ותכירו כי אשרי כו': כפירים. בני אדם הדומים לכפירים בחוזק תאותם: רשו ורעבו. כי המה ככלבים שלא ידעו שבעה אבל ודורשי ה'. שהם שמחים בחלקם: לא יחסרו כל טוב. לכו בנים. הזדרזו עצמכם. שמעו לי יראת ה' וגו' מי האיש החפץ חיים. חיי העולם הבא: אוהב ימים לראות טוב. בעולם הזה: נצור לשונך מרע. מדבר רע בגנ"א: ושפתיך מדבר מרמה. שלא תדבר אחד בפה ואחד בלב לרמות חברך. עד הנה הזהרתי אותך על

הדיבור

צַדִּיקִים וְאָזְנָיו אֶל שַׁוְעָתָם: פְּנֵי יְיָ בְּעֹשֵׂי רָע לְהַכְרִית
מֵאֶרֶץ זִכְרָם: צָעֲקוּ וַייָ שָׁמֵעַ וּמִכָּל צָרוֹתָם הִצִּילָם:
קָרוֹב יְיָ לְנִשְׁבְּרֵי לֵב וְאֶת דַּכְּאֵי רוּחַ יוֹשִׁיעַ: רַבּוֹת
רָעוֹת צַדִּיק וּמִכֻּלָּם יַצִּילֶנּוּ יְיָ: שֹׁמֵר כָּל עַצְמוֹתָיו
אַחַת מֵהֵנָּה לֹא נִשְׁבָּרָה: תְּמוֹתֵת רָשָׁע רָעָה וְשֹׂנְאֵי
צַדִּיק יֶאְשָׁמוּ: פּוֹדֶה יְיָ נֶפֶשׁ עֲבָדָיו וְלֹא יֶאְשְׁמוּ כָּל
הַחוֹסִים בּוֹ:

תְּפִלָּה לְמשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲדֹנָי מָעוֹן אַתָּה הָיִיתָ לָּנוּ בְּדֹר וָדֹר: בְּטֶרֶם
הָרִים יֻלָּדוּ וַתְּחוֹלֵל אֶרֶץ וְתֵבֵל וּמֵעוֹלָם עַד עוֹלָם אַתָּה אֵל: תָּשֵׁב אֱנוֹשׁ עַד
דַּכָּא וַתֹּאמֶר שׁוּבוּ בְנֵי אָדָם: כִּי אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר
וְאַשְׁמוּרָה בַלָּיְלָה: זְרַמְתָּם שֵׁנָה יִהְיוּ בַּבֹּקֶר כֶּחָצִיר יַחֲלֹף: בַּבֹּקֶר יָצִיץ
וְחָלָף לָעֶרֶב יְמוֹלֵל וְיָבֵשׁ: כִּי כָלִינוּ בְאַפֶּךָ וּבַחֲמָתְךָ נִבְהָלְנוּ: שַׁתָּה שת כ׳
עֲוֹנֹתֵינוּ לְנֶגְדֶּךָ עֲלֻמֵנוּ לִמְאוֹר פָּנֶיךָ: כִּי כָל יָמֵינוּ פָּנוּ בְעֶבְרָתֶךָ כִּלִּינוּ שָׁנֵינוּ
כְמוֹ הֶגֶה: יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה וְאִם בִּגְבוּרֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְרָהְבָּם
עָמָל וָאָוֶן כִּי גָז חִישׁ וַנָּעֻפָה: מִי יוֹדֵעַ עֹז אַפֶּךָ וּכְיִרְאָתְךָ עֶבְרָתֶךָ: לִמְנוֹת

ימינו

פירוש

הדיבור והמחשבה ועתה אזהיר אותך על המעשה: סור מרע. שלא תעבור מל"ת: ועשה טוב. לקיים מ"ע: בקש שלום. ורדפהו. שלא יכרת בעבור כעסך ומי שישמע לי ויאחז בדרכים האלו נק' צדיק וידבק בו שמירת האל: כי עיני ה' אל צדיקים. ואם יקרהו איזה פגע אז ואזניו אל שועתם. ויצילהו מצרתו אבל אם לא תשמעו ותהיו חלילה מעושי רע תדעו כי פני ה' כו'. אך אם צעקו כאשר יצעקו העושי רע בתפלה ויעשו תשובה. אז וה' שמע כו'. קרוב ה' לנשברי לב. המכניעים עצמם בתשובה: ואת דכאי רוח יושיע. ואף אם תראה רבות רעות. יבואו על צדיק תדע כי ומכולם יצילנו ה' כי כ"ז הוא לנסותו: שומר כו'. לא נשברת. והרשע הוא להיפך תמותת רשע רעה. רעה אחת שבאה עליו תמיתהו. יפול ולא יקום: ושונאי צדיק. בגרמו לו הרעות אף שהיסורין היו והסיבות לטובתו מ"מ לא ינקו. כי יאשמו. יתחייבו בנפשם פודה כו': מעון כו'. כמדור הזה המגין מזרם וממטר כן אתה למחסה לנו בכל דור ודור: בטרם כו'. עד שלא יולדו ההרים ותחולל כו' ועד לא בראת הארץ חלק המדבר: ותבל. חלק הישוב: ומעולם עד עולם. ומפרש מתחלת העולם ועד סוף ימי העולם. בכל עת אתה אל חזק ובעל היכולת: תשב אנוש. מן רוב אומץ חזקו עד דכא. עד שיהיה מדוכה ביסורין ותאמר ובזה נראה כאלו תאמר שובו ב"א. כי אין יסורים בלי עון אך אם שב בתשובה אף קודם מותו אתה תקבלו. כי בעיניך הוי כאלו שב תיכף ולמה כי גם אלף שנים בעיניך. לא כלום. רק כיום אתמול כי יעבור ואשמורה בלילה. וכמו חלק מהלילה:

זרמתם. מרולת חיי האדם: שנה יהיו כמה כחלום הלילה. כי אין בהם ממש. רק בבוקר כחציר יחלוף. בימי הנעורים לבד הוא מחליף כח כחציר הזה רק בבקר יציץ וחלף. ומחליף כח הלא לערב אחר שפנה עליו השמש: ימולל ויבש. נכרת ונתייבש כך האדם אף שבילדותו הוא מחליף כח אך בזקנותו הוא כחציר יבש ואם חיי כל האדם הוא הבל אם הוא בשלוה כ"ש אנחנו בצרות: כי כלינו באפך. שאפת בנו על כל עונותינו: ובחמתך נבהלנו. עוברים ימינו ושנותינו בבהלה כי אין מדתך כב"ו שהוא שוכח מחר מה שעשה היום ואתה אין שכחה לפני כסא כבודך: שתה עונותינו לנגדך. לזכור בהם ולפרוע עליהם גמול. עלומנו כו'. ואף השגיאות שהמה נעלמים מאתנו תשימם מול אור פניך לשלם גם עליהם גמול: כי כל ימינו. לא היה בהם ימי טובה אלא כולם פנו בעברתך. הלכו להם בעברה וזעם הבאה ממך: כלינו שנינו. אנחנו גורמים בעונותינו כליון שנותינו: כמו הגה. להיות כמשך זמן דבור בעלמא: ימי שנותינו בהם. בעונותינו ובעלותנו אלה ימינו קצרים ואינן רק שבעים שנה ואם בגבורות. בהתגברות כח הטבע. יהיו שמונים שנה. ורהבם. וכל הגדולה והשררה שיש לאדם בימים ההם אינו אלא. עמל ואון. ולמה. כי גז חיש. כי במהרה מה אנו נכרתים מהר: ונעופה. אל הקבר: מי יודע עוז אפך. בימים מועטים כאלה מי יוכל להבין חוזק אפיך על מה היא ולהיות נשמר ממנה: וכיראתך. וכאשר יראתך נעלמת מדעת איך יירא אותך ית' כן נעלמת עברתך. מלדעת על מה אתה מתמלא עברה. כי אין להשיג בימים מועטים כאלה. לכן יודעי ויראי

למנות

יָמֵינוּ כֵּן הוֹדַע וְנָבִא לְבַב חָכְמָה: שׁוּבָה יְיָ עַד מָתָי וְהִנָּחֵם עַל עֲבָדֶיךָ: שַׂבְּעֵנוּ בַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וּנְרַנְּנָה וְנִשְׂמְחָה בְּכָל יָמֵינוּ: שַׂמְּחֵנוּ כִּימוֹת עִנִּיתָנוּ שְׁנוֹת רָאִינוּ רָעָה: יֵרָאֶה אֶל עֲבָדֶיךָ פָעֳלֶךָ וַהֲדָרְךָ עַל בְּנֵיהֶם:

וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:

יֹשֵׁב בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן: אֹמַר לַייָ מַחְסִי וּמְצוּדָתִי אֱלֹהַי אֶבְטַח בּוֹ: כִּי הוּא יַצִּילְךָ מִפַּח יָקוּשׁ מִדֶּבֶר הַוּוֹת: בְּאֶבְרָתוֹ יָסֶךְ לָךְ וְתַחַת כְּנָפָיו תֶּחְסֶה צִנָּה וְסֹחֵרָה אֲמִתּוֹ: לֹא תִירָא מִפַּחַד לָיְלָה מֵחֵץ יָעוּף יוֹמָם: מִדֶּבֶר בָּאֹפֶל יַהֲלֹךְ מִקֶּטֶב יָשׁוּד צָהֳרָיִם: יִפֹּל מִצִּדְּךָ אֶלֶף וּרְבָבָה מִימִינֶךָ אֵלֶיךָ לֹא יִגָּשׁ: רַק בְּעֵינֶיךָ תַבִּיט וְשִׁלֻּמַת רְשָׁעִים תִּרְאֶה: כִּי אַתָּה יְיָ מַחְסִי עֶלְיוֹן שַׂמְתָּ מְעוֹנֶךָ: לֹא תְאֻנֶּה אֵלֶיךָ רָעָה וְנֶגַע לֹא יִקְרַב בְּאָהֳלֶךָ: כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה לָּךְ לִשְׁמָרְךָ בְּכָל דְּרָכֶיךָ: עַל כַּפַּיִם יִשָּׂאוּנְךָ פֶּן תִּגֹּף בָּאֶבֶן רַגְלֶךָ: עַל שַׁחַל וָפֶתֶן תִּדְרֹךְ תִּרְמֹס כְּפִיר וְתַנִּין: כִּי בִי חָשַׁק וַאֲפַלְּטֵהוּ אֲשַׂגְּבֵהוּ כִּי יָדַע שְׁמִי: יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֵהוּ עִמּוֹ אָנֹכִי בְצָרָה אֲחַלְּצֵהוּ וַאֲכַבְּדֵהוּ: אֹרֶךְ יָמִים אַשְׂבִּיעֵהוּ וְאַרְאֵהוּ בִּישׁוּעָתִי: אורך

הַלְלוּיָהּ. הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ הַלְלוּ עַבְדֵי יְיָ. שֶׁעוֹמְדִים בְּבֵית יְיָ בְּחַצְרוֹת בֵּית אֱלֹהֵינוּ: הַלְלוּיָהּ כִּי טוֹב יְיָ זַמְּרוּ לִשְׁמוֹ כִּי נָעִים. כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ

ישראל

פירוש

למנות ימינו. לפי מנין שנותינו שהם מועטים: כן הודע. לא דרכיך ותרבה הדעת במעט הזמן: ונביא. ואז נביא. לבב חכמה. במה שנוכל לתקן את אשר קלקלנו. גם נדע איך לעבוד אותך. שובה ה'. מחרון אפך: עד מתי תחרה עוד: והנחם. תשוב מחשבה אחרת: על עבדיך. להיות מרוצה להם: שבענו בבקר חסדך. שבענו בחסדך ביום הגאולה שהוא בוקר לליל הצרה והחשכה: ונרננה. בשירות והלל: ונשמחה בכל ימינו. אלה שעברו ביסורים. כי גם זה יהיה לנו לטובה לפי שחשבת לדור המדבר יום לשנה ומדה טובה מרובה יהיה ראוי לשמחנו כ"כ שנים לפי המדה טובה. ולכל הפחות שמחנו כימות עניתנו. תשמחנו כאותן הימים אשר ענית אותנו שיהיו נחשבים הימים כאלו שנות ראינו רעה. ע"כ בקשתינו יראה אל עבדיך פעלך. פועל הנסים והישועות. והדרך. והיופי וההדר שלך שיהיה בזמן הגאולה. יראה אל כו' בניהם. ואז נשמחה בכל ימינו שעברו ביסורים. כי ריוח גדול יצא לנו מהם שיחשבו יום לשנה:

ויהי נועם ה'. אותו נעם וההדר של ה' שיהיה בזמן משיח יהיה עלינו: ומעשה ידינו. הכין לנו הדרך שיהיו מעשה המצוה כוננה עלינו על נכון: ומעשה ידינו. יכוננו את המעשה שיהיה בשלימות (וכפל הדבר לחזק):

יושב כו' אתה היושב בסתר עליון. ומתבודד בעבודת ה' ובסתרי תורתו: בצל שדי יתלונן. ואתה המתלונן בצל שדי אומר לה'. אומר אני לך בעבור ה' אשר הוא מחסי ומצודתי והוא אלהי שאני אבטח בו אני מבטיחך בעבורו אם תבטח בו כי הוא יצילך מפח יקוש. מרשת הלוכד: ומדבר הוות. מדבר המשבר כמו שאלהי שבטחתי בו: באברתו. בכנפיו: יסך לך. יסכך ויגן עליך מפגעי הזמן: צנה וסוחרה אמתו. המאמין ובוטח בה' בטוח הוא שלא יוזק כאלו היה נושא מגן וצנה. על כן לא תירא מפחד. השדים השולטים בלילה: מחץ יעוף יומם. משוד המעופף ביום כמו: מדבר כו'. מן המזיק הנק' דבר ההולך באופל: מקטב כו'. ממזיק הנק' קטב השודד ומזיק נפשות בצהרים ואף בעת הדבר אם יפול מצדך השמאלית אלף ורבבה מימינך מ"מ אליך לא יגש הדבר ולא יזיק לך: רק בעיניך תביט. מיתת הרשעים: ושלומת כו'. ותראה תשלומי הרשעים הנופלים אבל לא יגעו בך לרעה וכל זה השלום יהיה לך: כי אתה כו'. לפי שאתה שמת מעונך ומבטחך ה' עליון שהוא מחסי ג"כ לכן לא תאונה. לא תקרה. באהליך. וכל השרוי בתוכם יהיה נשמר: כי מלאכיו יצוה לך. כי בעבורך יצוה מלאכיו לשמרך כו'. וכ"כ תהיה מגולה שתראה בעיניך כאלו המלאכים על כפים ישאונך כו' שלא תגוף באבן רגליך. גם חית השדה ישלימו אתך. על שחל ופתן. שעל אריה ופתן. תדרוך תרמוס כפיר ותנין. תרמוס ברגליך על ארי בחור ונחש ולא יזיק אותך. וכה יאמר ה' כי בי חשק לכן ואפלטהו: אצילהו אשגבהו. אהיה לו מפלט ומשגב שלא יגע בו שום מזיק בעבור כי ידע שמי. וכאשר יקראני ואענהו עמו אנכי בצרה. בעת בוא צרה בעולם: אחלצהו. מהצרה: ולא עוד אלא. ואכבדהו שארבה כבודו: אורך ימים אשביעהו בעוה"ז ואראהו בישועתי בבוא מלך המשיח ואם ימות אזי אחייהו בתחיית המתים ואראהו בישועתי:

הללויה כו'. ומי יהלל אותם עבדי ה' שעומדים בבית ה' בחצרות בית אלהינו. להתפלל שם: הללו את שם ה'. כי יעקב כו'. כי ה' בחר לעצמו את יעקב ישראל:

יִשְׂרָאֵל לִסְגֻלָּתוֹ: כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל יְיָ וַאֲדוֹנֵינוּ מִכָּל אֱלֹהִים. כָּל אֲשֶׁר חָפֵץ יְיָ עָשָׂה בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ בַּיַּמִּים וְכָל תְּהוֹמוֹת: מַעֲלֶה נְשִׂאִים מִקְצֵה הָאָרֶץ בְּרָקִים לַמָּטָר עָשָׂה מוֹצֵא רוּחַ מֵאוֹצְרוֹתָיו: שֶׁהִכָּה בְּכוֹרֵי מִצְרָיִם מֵאָדָם עַד בְּהֵמָה: שָׁלַח אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים בְּתוֹכֵכִי מִצְרָיִם בְּפַרְעֹה וּבְכָל עֲבָדָיו: שֶׁהִכָּה גּוֹיִם רַבִּים וְהָרַג מְלָכִים עֲצוּמִים: לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן וּלְכֹל מַמְלְכוֹת כְּנָעַן: וְנָתַן אַרְצָם נַחֲלָה נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ: יְיָ שִׁמְךָ לְעוֹלָם יְיָ זִכְרְךָ לְדֹר וָדֹר: כִּי יָדִין יְיָ עַמּוֹ וְעַל עֲבָדָיו יִתְנֶחָם: עֲצַבֵּי הַגּוֹיִם כֶּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם: פֶּה לָהֶם וְלֹא יְדַבֵּרוּ עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ: אָזְנַיִם לָהֶם וְלֹא יַאֲזִינוּ אַף אֵין יֶשׁ רוּחַ בְּפִיהֶם: כְּמוֹהֶם יִהְיוּ עֹשֵׂיהֶם כֹּל אֲשֶׁר בֹּטֵחַ בָּהֶם: בֵּית יִשְׂרָאֵל בָּרְכוּ אֶת יְיָ בֵּית אַהֲרֹן בָּרְכוּ אֶת יְיָ: בֵּית הַלֵּוִי בָּרְכוּ אֶת יְיָ: יִרְאֵי יְיָ בָּרְכוּ אֶת יְיָ: בָּרוּךְ יְיָ מִצִּיּוֹן שֹׁכֵן יְרוּשָׁלָיִם הַלְלוּיָהּ:

הוֹדוּ לַייָ כִּי טוֹב | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

הוֹדוּ לֵאלֹהֵי הָאֱלֹהִים | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

הוֹדוּ לַאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

לְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת גְּדֹלוֹת לְבַדּוֹ | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

לְעֹשֵׂה הַשָּׁמַיִם בִּתְבוּנָה | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

לְרוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

לְעֹשֵׂה אוֹרִים גְּדֹלִים | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

אֶת הַשֶּׁמֶשׁ לְמֶמְשֶׁלֶת בַּיּוֹם | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

את

פירוש

ישראל לסגולתו. להיות לאוצר ולכן אני מעורר לבות ב"א להללו: כי אני ידעתי. מנפלאותיו וממעשיו: כי גדול ה' ואדונינו. שקבלנו אותו לאדון ולאלהים. הוא גדול. מכל אלהים. מלאכי מעלה כי לא יעשו דבר אלא במצותיו ואני מאמין בזה באמ"ש כל אשר חפץ ה' עשה. ולא כן המלאכים: מעלה נשיאים מקצה הארץ. מעלה עננים מהים שהוא קצה הארץ למקום שהוא רוצה להמטיר שם. ועוד עושה פלא ברקים למטר עשה. הברקים אש ואין המטר מכבה אותם: מוצא רוח מאוצרותיו. לדחוף המטר למקום שהוא רוצה להמטיר. ועוד נפלאות שעשה מכבר שהכה בכורי מצרים והבחין בין טפה של בכור וכו'. ועוד שלח אותות ומופתים כו'. ולא עלו המכות על ישראל שהיו בארצם. ועוד. שהכה גוים רבים כו'. עצומים. וישראל היו מועטים ויגעים מפרך ועכ"ז הכום בני ישראל. אין זה אלא מנפלאות האל ית': לסיחון כו' ולעוג כו'. שהיו עצומים יותר מכולם: ונתן ארצם כו'. לישראל עמו ארץ הנבחרת מכל הארצות לאומה הנבחרת מכל עם. וכאלה הנפלאות והטובות שעשית עם ישראל: ה' שמך. נקרא לעולם כי שמך נקרא על עירך ועל עמך ואף שעתה אנחנו בח"ל והנחלה ביד אחרים לא יהי' זה לעולם אך יבא זמן. כי ידין ה' דין עמו. ועל עבדיו יתנחם. ימשוך מחשבה אחרת להיטיב להם ולהושיבם על אדמתם. ואם ישאל הכופר איכה ידע אל וגו'. למה יהיה ה' כאיש נדהם כגבור לא יוכל להושיע אשיב לו שלא הדין ק"ו שהאומות מינים שלהם יש להם כח להרע ולהטיב לעובדיהם. ואם אמר לא הכירו בכחם ויכלתם כל עיקר עכ"ז אינם מבניחים להעדר השפעה ובוטחים בהם ומקוים מהם טוב בעתים. עאכ"ו אנחנו בחנו והכרנו גדולת אלהינו כמו הנשגב שהוא שומע ורואה ויודע אע"פ שנותק לפי טעה ואינו גוף ח"ו לכלי המעשה. וכ"ש שנקח ראיה מהעבר על העתיד. ולא יסוג אחור לבנו בהסתר פנים ממנו. ולכן בית ישראל ברכו את ה'. על הטובה הגדולה שהבדיל אתכם מן התועים. ואני נותן הודאה עצומה על שזכית אותי ג"כ להיות בחלק הקדוש ולדבק באלהותך: בית אהרן כו' בית הלוי כו' כל אחד לפי השגתו: יראי ה' כו' ברוך כו': הללויה הללו את יה בזה ההלול: ברוך ה'. המשפיע אור שכינתו מציון. השוכן בירושלים:

הודו תנו הוד ותודה לה' כי טוב ה' כל"ח. כי חסד ה' הוא דבר המתקיים לעולם. ולא כן חסד ב"ו. לאלהי האלהים. הוא אלהי המלאכים אשר הם אלהים למה שלמטה מהם: לאדוני האדונים. שהוא אדון על המלאכים ושרים שבארץ. עוד הודו לעשה נפלאות גדולות. הבריות הנפלאות והגדולות שבשמים וארץ וכל

אֶת הַיָּרֵחַ וְכוֹכָבִים לְמֶמְשְׁלוֹת בַּלָּיְלָה כִּ״לְ״חַ׃
לְמַכֵּה מִצְרַיִם בִּבְכוֹרֵיהֶם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
לְגוֹזֵר יַם סוּף לִגְזָרִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
וְהֶעֱבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
וְנִעֵר פַּרְעֹה וְחֵילוֹ בְיַם סוּף כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
לְמוֹלִיךְ עַמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
לְמַכֵּה מְלָכִים גְּדוֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
וַיַּהֲרוֹג מְלָכִים אַדִּירִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמוֹרִי כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
וְנָתַן אַרְצָם לְנַחֲלָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
שֶׁבְּשִׁפְלֵנוּ זָכַר לָנוּ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
וַיִּפְרְקֵנוּ מִצָּרֵינוּ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
נוֹתֵן לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
הוֹדוּ לְאֵל הַשָּׁמָיִם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃

רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיהוה לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה׃ הוֹדוּ לַיְיָ בְּכִנּוֹר בְּנֵבֶל עָשׂוֹר זַמְּרוּ לוֹ׃ שִׁירוּ לוֹ שִׁיר חָדָשׁ הֵיטִיבוּ נַגֵּן בִּתְרוּעָה׃ כִּי יָשָׁר דְּבַר

פירוש

נאה: לבדו. כי ברא אותן לא נברא מלאך: לרוקע הארץ על המים. והוא נגד הטבע. כי טבע המים לעלות ממעל לארץ. וזהו חסד עליון להיות נראי' היבשה שיהיו החיים והצמחים עליה: את השמש. הודו לעושה השמש למשול ביום לתועלת העולם: את הירח כו'. הירח והכוכבים ממשילם להאיר בלילה. והמה תועלת לענינים רבים להולכי מדבריות ויורדי הים ויש לכל כוכב כח בצמחים או באבנים וגבורות השם בזה: למכה מצרים בבכוריהם. כאשר שמעו הבכורים ממכת בכורות עמדו על אבותיהם והרגו בהם למהר לשלחם: ביד חזקה. הודו על שהוציאם ביד חזקה לא כעבדים הבורחים: לגוזר ים סוף לגזרים. לקרעים הרבה לכל שבט שביל לעצמו: והעביר כו' בתוכה. ולא נטבלו אפי' כפות רגליהם במים: ונער פרעה כו'. ראו בשונאיהם נקמה ולא פחדו עוד מהם: למוליך עמו במדבר. בעמוד אש וענן והספיק כל צרכיהם: למכה כו' ויהרוג כו'. וזהו חסד גדול שהם היו עם רב וגבורים ועכ״ז לא השאיר מהם שריד ובפרט בסיחון כו' ולעוג כו' לעולם תוקפם. גבורת ה' בזה: ונתן ארצם. של סיחון ועוג. לנחלה. אף שמתחלה לא היו ראוים לישראל כי של עמון ומואב היתה שהובטחו שלא יקחוהו ישראל והביא הקב״ה עלות מרחוק שיטהרו בסיחון נחלת של שבעה עממין: לישראל. בשביל שהוא עבדו נתנה לו לנחלה שבשפלנו. במצרים ובגלות בבל לא היינו ראוים לינאל ועכ״ז זכר לנו. ברית אבות. וכן יהיה לעתיד ג״כ: ויפרקנו מצרינו. ולא ישגיח למיעוט זכיותינו ולמעננו יעשה. אתם כל הבריות הודו על שהוא נותן לחם לכל בשר. ומפרנס מקרני ראמים כו'. המלאכים והמזלות גם אתם הודו לו כי כלכם מתקיימי' בהשפעתו: רננו צדיקים בה'. רינתכם ותהלתכם בו תהיה ולא בזולתו: לישרים נאוה תהלה. לצדיקים ולישרים נאוה להם להלל לצדיק וישר ולרשע אמר ה' מה לך לספר חקי: בכנור. כלי ניגון ובעל נימין: בנבל עשור.

יְהוָה וְכָל מַעֲשֵׂהוּ בֶּאֱמוּנָה: אֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט חֶסֶד יְהוָה מָלְאָה הָאָרֶץ: בִּדְבַר יְהוָה שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם: כֹּנֵס כַּנֵּד מֵי הַיָּם נֹתֵן בְּאוֹצָרוֹת תְּהוֹמוֹת: יִירְאוּ מֵיְהוָה כָּל הָאָרֶץ מִמֶּנּוּ יָגוּרוּ כָּל יֹשְׁבֵי תֵבֵל: כִּי הוּא אָמַר וַיֶּהִי הוּא צִוָּה וַיַּעֲמֹד: יְיָ הֵפִיר עֲצַת גּוֹיִם הֵנִיא מַחְשְׁבוֹת עַמִּים: עֲצַת יְהוָה לְעוֹלָם תַּעֲמֹד מַחְשְׁבוֹת לִבּוֹ לְדֹר וָדֹר: אַשְׁרֵי הַגּוֹי אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהָיו הָעָם בָּחַר לְנַחֲלָה לוֹ: מִשָּׁמַיִם הִבִּיט יְיָ רָאָה אֶת כָּל בְּנֵי הָאָדָם: מִמְּכוֹן שִׁבְתּוֹ הִשְׁגִּיחַ אֶל כָּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ: הַיֹּצֵר יַחַד לִבָּם הַמֵּבִין אֶל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם: אֵין הַמֶּלֶךְ נוֹשָׁע בְּרָב חָיִל גִּבּוֹר לֹא יִנָּצֵל בְּרָב כֹּחַ: שֶׁקֶר הַסּוּס לִתְשׁוּעָה וּבְרֹב חֵילוֹ לֹא יְמַלֵּט: הִנֵּה עֵין יְהוָה אֶל יְרֵאָיו לַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ: לְהַצִּיל מִמָּוֶת נַפְשָׁם וּלְחַיּוֹתָם בָּרָעָב: נַפְשֵׁנוּ חִכְּתָה לַייָ עֶזְרֵנוּ וּמָגִנֵּנוּ הוּא: כִּי בוֹ יִשְׂמַח לִבֵּנוּ כִּי בְשֵׁם קָדְשׁוֹ בָטָחְנוּ: יְהִי חַסְדְּךָ יְהוָה עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ:

מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת. טוֹב לְהֹדוֹת לַייָ וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֶלְיוֹן: לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת: עֲלֵי עָשׂוֹר וַעֲלֵי נָבֶל עֲלֵי הִגָּיוֹן בְּכִנּוֹר: כִּי שִׂמַּחְתַּנִי יְיָ בְּפָעֳלֶךָ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן: מַה גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ מְאֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבֹתֶיךָ: אִישׁ בַּעַר לֹא יֵדָע וּכְסִיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת: בִּפְרֹחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב וַיָּצִיצוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן לְהִשָּׁמְדָם עֲדֵי עַד: וְאַתָּה מָרוֹם לְעֹלָם יְיָ: כִּי הִנֵּה
אויביך

פירוש

בעל עשר נימין. כי הכל ברא למענהו ולקלוסו: שירו לו שיר חדש. תמיד כי הישן והרגיל לא תתפעל הנפש: היטיבו נגן. וכמה בתרועה כשהיה התרועה ג"כ אז היה בו נגן כי בהתחלף הקולות בדקות ועובי יהיה על צד היותר יופי: כי ישר דבר ה'. גזירותיו ומשפטיו: באמונה. ע"כ הראוי לספר הלולו: אוהב צדקה. לפעמים. ומשפט לפעמים. אבל חסד ה' מלאה הארץ. כי בין דין בין צדק ממוזג בחסדו. יוצרי ובוראי תתנהג עם בניך במדת רחמים וחסד: כונס כנד. אוסף כדבר הצבור: מי הים. מי אוקיינוס להיות כמו נד ולצבור גבוה מן הארץ ואני רואה בזה גבורותיך שמי הים הם גבוהים מן הארץ ורק בשפת הים הארץ גבוה ואינם יורדים למטה לארץ כדרך המים: נותן באוצרות תהומות. שנתן את התהומות כאילו הם באוצרות לבל יצאו לשטף את הארץ וכיון שכן הוא מן הראוי יראו מה' כל הארץ. כל העמים: ממנו יגורו כל יושבי תבל. לעבוד אותך ולא לכוכבים ומזלות. על כי הוא אמר ויהי כאשר אמר ועל כל הדברים אשר הוא צוה ויעמוד. כן עד עולם. עוד זאת יאמינו כולם כי לא יטוש ה' את עמו. ויחזור להם את הארץ כי אפי' יהיו כולם בעצה אחת ה' הפיר עצת גוים.. הנה יבטל מחשבות עמים. האומרים להם נתנה הארץ. עצת ה'. להוריש הארץ לאשר ישר בעיניו לעולם תעמוד: אשרי הגוי אשר ה' אלהיו. כי כל מי אשר נדבק בו הוא מאושר ובפרט העם בחר לנחלה לו. שלא יכלו לו עמים רבים ויפר עצתם: משמים הביט ה'. לבחור לו עם. ראה את כל בני האדם כו'. ולא מצא בהם ישר לפניו כישראל ולא לקחם עמו לנחלה לו. ועוד איך עלה על לבם לכפור בהשגחה הלא הם הוא היוצר. בודאי הוא רואה. יחד לבם ויש לנו להאמין באמ"ש שיודע סתרינו ומשגיח וחוקר לבות כל ב"א בסקירה אחת וכ"ש המבין אל כל מעשיהם. ואם לא תאמינו זה. הוא ראיה שהכל בהשגחה כי הלא ראינו אין המלך נושע ברב חיל. אשר עמו במלחמה ויכשול לפני מעט עם ואם היה בדרך הטבע ראוי היה לנצח ברוב עמו: גבור לא כו'. לפעמים יפול גבור ביד חלש: שקר. מרוצת הסוס לתשועה. להביא תשועה לבעליו: וברוב חילו. ברוב כחו לא ימלט הרוכב עליו: הנה רואים אנו בעינינו שהבוטחים על חילם לא ינצלו אך עין ה'. השגחת בורא הוא אל יראיו למיחלים לחסדו. להציל במלחמה ממות נפשם. ואף אם הטבעי מנגד: ולחיותם ברעב. אם יבוא לעולם ולכן אנחנו ב"י נפשנו חכתה לה'. כי מעולם עזרנו ומגננו הוא. ולמה הוא עוזר ומגן לנו כי בו כו'. בטחנו. ודרכו להושיע לבוטחי' כו': מזמור כו' השבת. הוקבע מזמור זה לומר על הדוכן בשבת: טוב. וישר לנו להודות לה'. ולזמר כו' ולזמר לשמך העליון על כל. ואני נותן לך הודאה על שזכיתי לך להגיד בבוקר בכל בוקר חסדך. שאדם ניעור משנתו אתה יתברך מחזיר לו נשמתו. ואמונתך. היא בלילות בידך אפקיד רוחי ואתה מחזיר באמונה ע"כ מן הראוי להודות ולזמר לך: עלי עשור. על כלי ניגון בעלי עשר נימין: עלי הגיון. על השיר שמדבר הפה. ולנגן בכנורות לבסם הקול ועוד ראוי להודות לך כי שמחתני ה' בפעלך בפעולותיך הקדושים. במעשי ידיך. ועל שנתת לנו תורתך הק' ארנן לך על זה: כי מה גדלו מעשיך ה' תורתך הק': מאד עמקו מחשבותיך. סתרי תורה. כי נרמז בכל קוץ ובנקודות וטעמים תילי תילים סודות נוראים ויה"ר שנשיג נפלאות מתורתך ומזה נשיג גודל אלהותך יתברך. איש בער לא ידע. לא יוכל לידע: וכסיל כו'. והרשע אינו רוצה להבין: את זאת. התורה ואם ישאל השואל מדוע דרך רשעים צלחה על זה אשיב לו אל יתמה על זה בפרוח כו' ויציצו כו' הפרחת והצלחת הרשעים הכונה היא להשמדם עדי עד. שמשלם
לשונאיו

אֹיְבֶיךָ יְיָ כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יֹאבֵדוּ יִתְפָּרְדוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן: וַתָּרֶם כִּרְאֵים קַרְנִי
בַּלֹּתִי בְּשֶׁמֶן רַעֲנָן: וַתַּבֵּט עֵינִי בְּשׁוּרָי בַּקָּמִים עָלַי מְרֵעִים תִּשְׁמַעְנָה אָזְנָי:
צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּה: שְׁתוּלִים בְּבֵית יְיָ בְּחַצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ
יַפְרִיחוּ: עוֹד יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ: לְהַגִּיד כִּי יָשָׁר יְיָ צוּרִי וְלֹא
עַוְלָתָה בּוֹ:

יְיָ מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ. לָבֵשׁ יְיָ עֹז הִתְאַזָּר אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט: נָכוֹן
כִּסְאֲךָ מֵאָז מֵעוֹלָם אָתָּה: נָשְׂאוּ נְהָרוֹת יְיָ נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם יִשְׂאוּ נְהָרוֹת
דָּכְיָם: מִקֹּלוֹת מַיִם רַבִּים אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי יָם אַדִּיר בַּמָּרוֹם יְיָ: עֵדֹתֶיךָ נֶאֶמְנוּ
מְאֹד לְבֵיתְךָ נַאֲוָה קֹּדֶשׁ יְיָ לְאֹרֶךְ יָמִים:

יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו. יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד
עוֹלָם: מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ מְהֻלָּל שֵׁם יְיָ: רָם עַל כָּל גּוֹיִם יהוה עַל
הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: יהוה שִׁמְךָ לְעוֹלָם יְיָ זִכְרְךָ לְדֹר וָדֹר: יהוה בַּשָּׁמַיִם הֵכִין
כִּסְאוֹ וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה: יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ וְיֹאמְרוּ בַגּוֹיִם יְיָ
מָלָךְ: יהוה מֶלֶךְ יהוה מָלָךְ יהוה יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד. יְיָ מֶלֶךְ עוֹלָם וָעֶד אָבְדוּ
גוֹיִם מֵאַרְצוֹ. יְיָ הֵפִיר עֲצַת גּוֹיִם הֵנִיא מַחְשְׁבוֹת עַמִּים. רַבּוֹת מַחֲשָׁבוֹת בְּלֶב
אִישׁ וַעֲצַת יְיָ הִיא תָקוּם. עֲצַת יְיָ לְעוֹלָם תַּעֲמֹד מַחְשְׁבוֹת לִבּוֹ לְדֹר וָדֹר:
כִּי הוּא אָמַר וַיֶּהִי הוּא צִוָּה וַיַּעֲמֹד. כִּי בָחַר יהוה בְּצִיּוֹן אִוָּהּ לְמוֹשָׁב לוֹ:
כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ יִשְׂרָאֵל לִסְגֻלָּתוֹ. כִּי לֹא יִטֹּשׁ יְיָ עַמּוֹ וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב:

והוא

פירוש

לשונאיו אל פניהם להאבידם: ואתה מרום לעולם ה'. ובכל עת ידך על העליונה. ואם לא תפרע בחייהם תפרע מהם אחרי מותם: כי הנה אויביך ה'. תבא עת על אויביך ותהו השעה כי הנה אויביך יאבדו יתפרדו כו'. והצדיק כשיראה אבידת הרשעים יודה לאל על הטובה ויאמר ותרם כו'. הרימות קרני כקרני ראם: בלותי בשמן רענן ראשי כמו היא בלולה בשמן רענן מחמת רוב טובה והענוג: ותבט עיני. עיני ראו חפצי בשורי. במזיקי המביטים עלי לרעה: בקמים כו' אזני. שמעו במפלת המרעים הקמים עלי: צדיק כו'. הצדיק יעשה פרי בנות כהמר: כארז כו'. יתגדל ויתעלה מעלה כקומת הארז אשר בלבנון: שתולים כו' יהיו נטועי' הצדיקים. בבית ה' בחצרות כו'. יצליחו וירבו בחכמה: עוד ינובון בשיבה. יהיו ימי ישראל ארוכים ובימי השיבה ירבו עוד תנובה כימי הנערות: דשנים כו'. ויהיו שמנים ורטובים: להגיד כו' ולא עולתה בו. כי בזמן הזה ב"א תמהים בראותם שלות רשעים ויסורי הצדיקים ובימות המשיח כשיהיה להיפך אז הכל יגידו כי ישר ה' צורי. ואין בו עולה. כי אז יגלה הסוד למה היה כן בעוה"ז: יהי כבוד כו'. יהי רצון שיאיר עינינו בביאת משיח ויהי' כבודו לעולם בלי הפסק כי תמיד ישמח ה' במעשיו. בבריאותיו שעשה כי לא יעבדו עוד העכו"ם לצבא השמים: רק יהי שם ה' כו'. שכל מעשיו יברכו ויהללו אותו: מעתה ועד עולם. ואתם העכו"ם איך עלה על דעתכם עד עתה לעבוד לצבא השמים הלא ממזרח שמש עד

כו'. כי צבא השמים בעצמם הם השמש והירח מהללים את שם ה' והאיך אתם רוצים להיות עבדים לעבדים ואף אם הייתם מהללים אותו רם על כל גוים ה'. רם הוא על כל תהלות שיהללוהו כל העמים: על השמים כבודו. ועוד כבודו על השמים כי אפי' השמים לא ישיגו כבודו כי עם היות ה' בשמים הכין כסאו. עכ"ז ומלכותו בכל משלה. לכן יוצרנו ובוראנו תאיר עינינו בביאת משיח. ואז ישמחו השמים כו'. על רוב השמח' שתהי' אז בעולם: ויאמרו בגוים ה' מלך. ולא יעבדו עוד לצבא השמים ולא עוד אלא שיודו שאתם יתברך היה הוה ויהיה: וכך יאמרו. ה' מלך: קודם שברא העולם: ה' מלך לאחר שברא העולם ה' ימלוך לעולם ועד ואנחנו בניך הקדושים אומרים: ה' מלך עולם ועד אבדו כו'. לא תמיד תעשיך בנ"י. כי זה אנו בטוחים ה' הפיר כו'. כהם אז יבטל מחשבות עמים האומרים להם נתנה הארץ: כי הלא רבות מחשבות כו' עצת ה' כו'. ועוד הלא ידוע כי הוא כו' כל מה שאמר כן ה': הוא צוה ויעמוד. כן לעולם ובפרט כי בחר כו'. אוה. התאו' את ציון למושב לו. ועוד כי יעקב כו'. ה' בחר לו לעצמו את יעקב: ישראל לסגולתו. להיות לו לאוצר נחמד. ולכן אנו בטוחים כי לא יטוש כו'. ונחלתו שהוא אני לא יעזוב. ואף העונות לא יבטלו הגאולה ברוב רחמנותו כאמור: והוא רחום כו' ולא יעיר כל חמתו. לא יעיר שום דבר מחמתו. אך אנו מבקשים

וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ. יהוה הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ:

אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיהוה אֱלֹהָיו: תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמִמְךָ אֱלֹהַי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל יוֹם אֲבָרְכֶךָּ וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל יהוה וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר: דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ: הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדִבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אָשִׂיחָה: וֶעֱזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ וּגְדֻלָּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה: זֵכֶר רַב טוּבְךָ יַבִּיעוּ וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ: חַנּוּן וְרַחוּם יהוה אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל חָסֶד: טוֹב יהוה לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יהוה כָּל מַעֲשֶׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ: לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר: סוֹמֵךְ יהוה לְכָל הַנֹּפְלִים וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן: צַדִּיק יְיָ בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יהוה לְכָל קֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶאֱמֶת: רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְיָ אֶת כָּל אֹהֲבָיו וְאֵת כָּל הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד: תְּהִלַּת יהוה

ידבר

פירוש

מבקשים ה' הושיעה. למהר הקץ בימינו: ביום קראנו. שנקרא אליך:

אשרי יושבי ביתך. עוד. משובחים הם אותן המתבודדים עוד אף לאחר החורבן בבה"מ ובבה"כ שהם מקדש מעט. והמה בטוחים בזכות זה יהללוך סלה. אני נותן לך הו"ע על זה שזכית אותי להיות מן המהללים שמך: אשרי העם שככה לו משובח העם שכך טוב' יש בידו: שה' אלהיו. משובח העם שה' הוא אלהיו אשר בידו להשפיע טוב' מרוב' בגמול המעש'. ואני נותן לך יתברך הו"ע על זה שזכית אותי להיות בחלקך ובגורלך הק': ארוממך אלהי המלך. ואני מקבל עלי לספר רוממותיך: ואברכה כו'. ואני מקבל עלי לברך שמך כל ימי חיי: בכל יום כו'. ואהללה כו'. בכל יום אתן לך מעין ברכותיך של יום ובזה אהלל שמך כל ימי חיי. אך מה זה חשוב לפניו אם אני אומר לגדלו ולהללו הלא גדול ה' ומהולל מאוד. יותר ממה שמהלל אותו ולמה: ולגדולתו אין חקר. כי אין חקר לדעת גדולתו והללו כפי מה שהוא כי הוא בלתי ב"ת הרי אין מקום לדבר מגדולתו ע"י חקיר': רק דור לדור ישבח מעשיך. זקני הדור מספרים מעשיך לבחוריהם ולא על פי חקיר'. רק גבורותיך יגידו. הגבורות שראו בימיהם יגידו ויספרו לדור אחר. גם אני מקבל עלי בקבל' אמיתית הדר כבוד הודיך ודברי כו'. שאשיח ואספר בתמידו' מיופי כבודך ונפלאותיך הנעלמים: עוד מלבד מה שדור לדור ישבח מעשיך גם ועזוז כו'. הנוראות העזים שראו בימיהם יספרו ג"כ ואני גם עם היות שא"א לספר לגדולתו כי הוא בלתי ב"ת עם כ"ז וגדולתך אספרנה. בזה האופן עצמו שהוא בלתי ב"ת. עוד מלבד שהם מספרים מעשיך ונוראותיך. זכר כו' וצדקתך ירננו גם הם מביעים זכרון רב טובך ומרננים צדקתך. וכך הם אומרים חנון ורחום ה'. שמרחם על הבריות ונותן להם צרכם מתנת חנם: וגדל חסד. שמגדיל חסדו על הבריות יותר ממה שהם ראוים לפי מעשיהם ולא לצדיקים בלבד כ"א טוב ה' לכל. אף לרשעים: ורחמיו על כל מעשיו. על כל הבריות שבעולם: יודוך ה' כל מעשיך. שכל נברא אומר שירה אף שאין בהם דעת: וחסידיך יברכוכה. יברכו אותך מעין הטובה: כבוד כו'. וכל כוונתם היא להודיע כו'. יוצרי ובוראי גם אני מקבל עלי להודיע לבני האדם. גבורתיך וגודל מלכותך: מלכותך מלכות כל עולמים. כל העולמות: וממשלתך בכל דור ודור. ממשלתך עומדת כל ימי הדורות: לכל הנופלים. אותם שהיו בתכלית העניות עושה ית' להם סמיכות מעט מעט עד שיצאו מכלל נפילה ויהיו במדריגת כפוף ואח"כ זוקף לכל הכפופים. לאותן שיצאו מנפיל' לכפיפה הוא זוקף אותם לגמרי להי' במדריגו' העשירות: אליך ישברו. מקוים אליך למלאות להם די מחסורם בעתו. בעת הצריך לו: פותח את ידיך ומשביע לכל חי. לפי רצונו ותאותו ואני רואה בזה גבורותיך שאתה יתברך משגיח בהשגחה פרטיות על כל בריותיך ואת' מפרנס ומכלכל מקרני ראמים עד ביצי כנים כל אחד וא' בעתו ובזמנו ואין לנו לחקור על מדותיך על יש צדיק ורע לו רשע וטוב לו רק שמחוייבים אנחנו לשים על לבנו כי צדיק ה' כו'. שבוחן לבות אלהים ולצדיק הוא יודע דרכי המשפט: קרוב ה' לכל קוראיו. בלבד לכל אשר יקראהו באמת. שפיו ולבו שוין אבל ליראי שמו רצון יראיו יעשה. טרם יקראו יענה כי רצונם יעשה ואם יבא צרה בעולם אזי ואת שועתם ישמע ויושיעם. שלא תבא עליהם הצרה. אך להעובדים מאהבה שומר ה' כו'. שלא תבא רעה שיהיו צריכים לתפלה: תהלת ה' ידבר פי. אני מקבל עלי שידבר פי תהלתך. ואני מבקש מאתך ית"ש שיתגדל שמך בקרוב בביאת משיחך. ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד. שכל העמי'

יכירו

יְדַבֶּר פִּי וִיבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

הַלְלוּיָהּ הַלְלִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ אֲהַלְלָה יְיָ בְּחַיָּי אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי. אַל תִּבְטְחוּ בִנְדִיבִים בְּבֶן אָדָם שֶׁאֵין לוֹ תְשׁוּעָה. תֵּצֵא רוּחוֹ יָשֻׁב לְאַדְמָתוֹ בַּיּוֹם הַהוּא אָבְדוּ עֶשְׁתֹּנֹתָיו. אַשְׁרֵי שֶׁאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ שִׂבְרוֹ עַל יְיָ אֱלֹהָיו. עֹשֶׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם הַשֹּׁמֵר אֱמֶת לְעוֹלָם עֹשֶׂה מִשְׁפָּט לָעֲשׁוּקִים נֹתֵן לֶחֶם לָרְעֵבִים יְיָ מַתִּיר אֲסוּרִים יְיָ פֹּקֵחַ עִוְרִים יְיָ זֹקֵף כְּפוּפִים יְיָ אֹהֵב צַדִּיקִים. יְיָ שֹׁמֵר אֶת גֵּרִים יָתוֹם וְאַלְמָנָה יְעוֹדֵד וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים יְעַוֵּת. יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

הַלְלוּיָהּ כִּי טוֹב זַמְּרָה אֱלֹהֵינוּ כִּי נָעִים נָאוָה תְהִלָּה. בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם יהוה נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס. הָרֹפֵא לִשְׁבוּרֵי לֵב וּמְחַבֵּשׁ לְעַצְּבוֹתָם. מוֹנֶה מִסְפָּר לַכּוֹכָבִים לְכֻלָּם שֵׁמוֹת יִקְרָא: גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כֹּחַ לִתְבוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר: מְעוֹדֵד עֲנָוִים יהוה מַשְׁפִּיל רְשָׁעִים עֲדֵי אָרֶץ: עֱנוּ לַיהוה בְּתוֹדָה זַמְּרוּ לֵאלֹהֵינוּ בְכִנּוֹר: הַמְכַסֶּה שָׁמַיִם בְּעָבִים הַמֵּכִין לָאָרֶץ מָטָר הַמַּצְמִיחַ הָרִים

הציר

פירוש

יכירו וידעו כי לך ה' הממלכה ויעבדוך כלם שהם אחד :
הללויה אתם בני הללו את ה' · גם אני אומר לנפשי הללי נפשי את ה'. וגם אני מקבל עלי בקבלה אמתית. אהללה ה' בחיי אזמרה לאלהי · בכלי ניגון. בעודי . בעוד אני בקיומי ואודיענו ברבים ואומר להם . אל תבטחו בנדיבים בבן אדם . כי הם בני אדם כמותכם : שאין לו תשועה . אף להושיע לעצמו. ועוד כאשר תצא רוחו . בפתע פתאום ישוב לאדמתו · אשר נלקח ממנו : ביום ההוא אבדו עשתונותיו · מחשבותיו · אך אשרי . משובח האדם שאל יעקב בעזרו . אשר ישים מבטח עזרו באל יעקב וישים שברו ותקותו. על ה' אלהיו. כי הוא עושה שמים וארץ את הים כו' · וא"כ ידו בכל משלה ויכול הוא להושיע בכל מקום הן בים הן ביבשה · לכן אני אומר לכם שתהיו בטוחים שגאולתנו מהגלות כי הוא השומר אמת לעול'. שומר אמיתת הבטחתו עד עולם אף אם יאריך הזמן סוף סוף קושטא קאי · כי אנו רואין שבכל דור ודור עושה משפט לעשוקים · לוקח נקמה מהחומסים והגוזלים אותנו. לכן בטוחים אנחנו ה' מתיר אסורים יתיר קשרי האסורים במאסר : ה' פוקח עורים . יפקח עיני ישראל שהם מגששים כעורים : ה' זוקף כפופים . זוקף קומת ישראל הכפופים : ואלמנה · ציון וירושלים שהיתה כאלמנה: יעודד · יחזק וירומם אותם : ודרך רשעים יעות · יעקם את דרכם ללכת בדרך הרע למען יכשלו ויפלו, ואזי ימלוך ה' לעולם . יהיה המלוכה שלו עד עולם ולא יכזב לנצח : אלהיך · השוכן בציון הוא ימלוך. לדור ודור . שלא יפסוק מלכותו ולכן הללויה :
הללויה על כי הוא טוב · זמרת אלהינו · על כי הוא נעים . ערב ומתוק ולכן נאוה . ויפה לו תהלה · ואני נותן לך יתש"ם הודאה על שזכית אותי להיות מהמזמרים ומשבחים אותך ואספר לפניהם הנעימות שלו הלא הוא כל שעה בונה ירושלים שהרי תלמיד ר' יוחנן ראה מלאכים בונים באבנים ובודאי הוא בדעתו · נדחי ישראל יכנס. לכנס ישראל הנדחים בקצה הארץ : הרופא לשבורי לב· ירפא לישראל מהשברון לב שיש להם: ומחבש לעצבותם. יעשה החבושת רפואה לעצבון שלהם : מונה מספר . לישראל שנמשלו לכוכבים · כי עוד תעבורנה הצאן על ידי מונה לראות אם לא נאבד אחד מהם : לכלם שמות יקרא. כי ימצאו חן בעיניו וידעם בשם: גדול אדונינו. במה שיוכל לפעול כנוס גליות : ורב כח. גבורות ה' בזה לשבור מנינן : ולתבונתו אין מספר . אין מי שיוכל לספר ולהבין בעולם תבונתו כי אין לה חקר : מעודד ענוים ה' . יחזק וירומם את ישראל הנכנעים: ענו לה' כו' הרימו קול לה' בהודאה. על הגאולה מבין העכו"ם ואם תאמר איך יהיה הדבר הגדול בפתע הלא כל הארץ שקט ובוטח ופתאום יבא אל היכלו אל תתמה על החפץ כי הלא הבורא

חָצִיר: נוֹתֵן לִבְהֵמָה לַחְמָהּ לִבְנֵי עֹרֵב אֲשֶׁר יִקְרָאוּ: לֹא בִגְבוּרַת הַסּוּס יֶחְפָּץ לֹא בְשׁוֹקֵי הָאִישׁ יִרְצֶה: רוֹצֶה יהוה אֶת יְרֵאָיו אֶת הַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ: שַׁבְּחִי יְרוּשָׁלַיִם אֶת יהוה הַלְלִי אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן: כִּי חִזַּק בְּרִיחֵי שְׁעָרָיִךְ בֵּרַךְ בָּנַיִךְ בְּקִרְבֵּךְ: הַשָּׂם גְּבוּלֵךְ שָׁלוֹם חֵלֶב חִטִּים יַשְׂבִּיעֵךְ: הַשֹּׁלֵחַ אִמְרָתוֹ אָרֶץ עַד מְהֵרָה יָרוּץ דְּבָרוֹ: הַנֹּתֵן שֶׁלֶג כַּצָּמֶר כְּפוֹר כָּאֵפֶר יְפַזֵּר: מַשְׁלִיךְ קַרְחוֹ כְפִתִּים לִפְנֵי קָרָתוֹ מִי יַעֲמֹד: יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וְיַמְסֵם יַשֵּׁב רוּחוֹ יִזְּלוּ מָיִם: מַגִּיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב חֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל: לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בַּל יְדָעוּם הַלְלוּיָהּ:

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת יהוה מִן הַשָּׁמַיִם הַלְלוּהוּ בַּמְּרוֹמִים. הַלְלוּהוּ כָל מַלְאָכָיו הַלְלוּהוּ כָּל צְבָאָיו. הַלְלוּהוּ שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ הַלְלוּהוּ כָּל כּוֹכְבֵי אוֹר: הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמָיִם וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמָיִם. יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יהוה כִּי הוּא צִוָּה וְנִבְרָאוּ. וַיַּעֲמִידֵם לָעַד לְעוֹלָם חָק נָתַן וְלֹא יַעֲבוֹר. הַלְלוּ אֶת יְיָ מִן הָאָרֶץ תַּנִּינִים וְכָל תְּהוֹמוֹת. אֵשׁ וּבָרָד שֶׁלֶג וְקִיטוֹר רוּחַ סְעָרָה עֹשָׂה דְבָרוֹ: הֶהָרִים וְכָל גְּבָעוֹת עֵץ פְּרִי וְכָל אֲרָזִים: הַחַיָּה וְכָל בְּהֵמָה רֶמֶשׂ וְצִפּוֹר כָּנָף: מַלְכֵי אֶרֶץ וְכָל לְאֻמִּים שָׂרִים וְכָל שֹׁפְטֵי אָרֶץ: בַּחוּרִים וְגַם בְּתוּלוֹת זְקֵנִים עִם נְעָרִים יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם

יי

פירוש

הנורא ית"ש הוא המכסה שמים בעבים. שפתע פתאו' בכל עת שירצה: המכין לארץ מטר. ומכין בהם המטר אפי' שלא לצורך אדם רק המצמיח הרי' חציר. ומכ"ש בארץ מישור ובזה הוא נותן לבהמה לחמה. או לבני עורב אשר יקראו. מבלי מרחם עליהם הוא ית' חומל על מעשה ידיו אלה ונותן להם מאכלם בכל מקום ואפי' בהרים לפי שאין להם דעת לחפש ואם אלה שאינם בני שכר ועונש משנה העת בעבורם ופתע פתאום עאכ"ו לא יפלא ממנו לחוס ולרחם על עדרו. ואף אם לא נראה עדיין סימני הישועה ימהר ויחיש הגאולה. לא בגבורת כו'. הש"י אינו חפץ במי שתולה בטחונו בגבורת הסוס במלחמה: לא בשוקי כו'. ואינו חפץ במי שבוטח בחוזק שוקיו לרוץ רגלים: רק רוצה ה' כו' המיחלים לחסדו. יאמרו ויקראו מי יתן והיה זה במהרה ויהי' לך לכ"ר. שבחי העיר ירושלים את ה'. על קבוץ בניך לתוכך: הללי אלהיך. אתה עיר ציון שלא תדאג שיבא שונא עכו"ם בשעריך על כי חזק בריחי שעריך. גם ברך בניך בקרבך. שיהיו הרבה מאד: השם גבולך שלום. כמו שיהיה שלום בעיר כן יהיה לך בכ"מ אף חוץ לעיר ופרי אדמתם חלב חטים הטוב שבחטי' והנבחר ישביעך. ע"י שיהא זו נתברך הפירות: והשולח וכו'. ששולח המטר הבא במאמר פיו לארץ: עד מהר' כו'. כאשר ישלחנו ירוץ מהרה לעשות שליחותו: הנותן שלג. הוא טוב לאדמה בימי החורף ותועלת גדולה: כצמר. שהיא טוב לאדם מפני הליכה: כפור. כעין שלג הנופל מן השמים בשחר בימי הקור: כאפר. שאינו חשוב: יפזר. לרוב: משליך כו'. מקרים כל פני המים וכאלו השליך חתיכת קרח לכסות כל רוחב ואורך המים: לפני קרתו. לפני הקור הבא בגזירתו: מי יעמוד. מי יכול להתקיים אם לא יתחמם בדברי' המחממי' כ"ז הוא סיבה לברכת הפירות. ואח"כ כשבא העת שאינם צריכים עוד אזי ישלח דברו. ישלח המטר או חום השמש וימסם. והם ממסים את השלג והכפור והקרח: או ישב רוחו. שהוא מנשב רוח מערבית אזי יזלו מים. השלג נוזלים למים: עוד זאת שבחי ירושלים את ה'. על כי הוא מגיד דבריו. פשוטי תור' ליעקב. חקיו ומשפטיו. אינון רזין דאורייתא: לישראל. למאן דאיהו בדרגא עלאה יתיר. וזה"ק. לא עשה כן לכל גוי. ליתן להם התורה: ומשפטים בל ידעום. שהם עצמם לא רצו לידע אותם ולכך הללויה: מן השמים. אתם הדרים בשמים לכן נאה להלל את ה'. ובאיזה השמים. הללוהו במרומים. הללו אותו בשמים המרומים. ומי הם אשר יהללו שם הללוהו כל מלאכיו. למטה מהם הללוהו כל צבאיו. ומי הם הגלגלים והמזלות: הללוהו כל כוכבי אור. החמשה כוכבי לכת המאירים יותר משאר הכוכבים: הללוהו שמי השמים. השמים עלמ' והמים אשר מעל האויר הנק' השמים כולם יהללו את שם ה' כי הוא צוה. שיהיו נבראים. ונבראו ולא עוד אלא ויעמידם לעד לעולם שלא ישתנו כמו אדם רק יעמדו עד זמן הקצוב מאתו ית': חק נתן. לכל א' מתי ישמש זה ומתי ישמש זה: ולא יעבור. החוק ההוא גבורת ה' בזה שלא שינו את תפקידם מעולם: הללו את ה' אתם הנראים. מן הארץ ומי הים: תנינים. מיני דגים גדולים שבים: וכל תהומות. וכל השוכנים בעומק הים אש הוא ברק השורף כמו אש וברד. הוא ההיפך שמקרר. שלג הוא קר. וקיטור. הוא חם והוא האויר העולה מן הארץ דומה לעשן: רוח סערה. כשהרוח מתנועע בחזקה מפיל הארזים הגבוהים כבינוני' וספינות אינו בא במקרה אלא עושה דברו שהקב"ה מצוה לו לענוש המקבלים: ההרים וכל גבעות. וכל הכלולים בהם ברזל ונחושת כסף וזהב וכל מיני מתכות שהם כולם בכלל הדומים וכל הצומח שהם עץ פרי וכל ארזים החיה כמו שאינו מדבר שהם החיה המדברית: וכל בהמה אשר בישוב: רמש החיות הקטנות: וצפור כנף. כל עוף בעלי כנפים והחי המדבר שהם מלכי ארץ כו' זקנים עם נערים. הזקנים ילמדו הנערים שאין בהם דעת להלל יה אתם כל הנבראים יהללו את שם יי כי נשגב שמו לבדו. כי הוא הגדול נשגב

על

יְיָ כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ הוֹדוֹ עַל אֶרֶץ וְשָׁמָיִם׃ וַיָּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ תְּהִלָּה לְכָל חֲסִידָיו לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם קְרוֹבוֹ הַלְלוּיָהּ׃

הַלְלוּיָהּ שִׁירוּ לַיהוה שִׁיר חָדָשׁ תְּהִלָּתוֹ בִּקְהַל חֲסִידִים. יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֹשָׂיו בְּנֵי צִיּוֹן יָגִילוּ בְמַלְכָּם׃ יְהַלְלוּ שְׁמוֹ בְמָחוֹל בְּתֹף וְכִנּוֹר יְזַמְּרוּ לוֹ׃ כִּי רוֹצֶה יהוה בְּעַמּוֹ יְפָאֵר עֲנָוִים בִּישׁוּעָה. יַעְלְזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד יְרַנְּנוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם׃ רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם וְחֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם. לַעֲשׂוֹת נְקָמָה בַּגּוֹיִם תּוֹכֵחוֹת בַּלְאֻמִּים לֶאְסֹר מַלְכֵיהֶם בְּזִקִּים. וְנִכְבְּדֵיהֶם בְּכַבְלֵי בַרְזֶל לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט כָּתוּב הָדָר הוּא לְכָל חֲסִידָיו הַלְלוּיָהּ׃

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ׃ הַלְלוּהוּ בִגְבוּרֹתָיו הַלְלוּהוּ כְּרֹב גֻּדְלוֹ. הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר. הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר. הַלְלוּהוּ בְתֹף וּמָחוֹל. הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֻגָב. הַלְלוּהוּ בְצִלְצְלֵי שָׁמַע הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה. כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ׃ כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ׃

בָּרוּךְ יהוה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. בָּרוּךְ יהוה מִצִּיּוֹן שֹׁכֵן יְרוּשָׁלָיִם הַלְלוּיָהּ. בָּרוּךְ יהוה אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֹשֵׂה נִפְלָאוֹת לְבַדּוֹ. וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם. וְיִמָּלֵא כְבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן׃

ויברך

פירוש

על הכל : **הודו על ארץ ושמים** הדרו נראה על ארץ ושמים כי העליונים והתחתונים כולם עומדים בכחו ובזה יודו כל העולם כי הכל בכחו : **וירם קרן לעמו**. כשירומם קרן ממשלה לעמו וירבה **תהלה לכל חסידיו**. של **לבני ישראל**. אשר הם נקראו **עם קרובו**. ואז כולם הודו כי הכל בכחו **הללויה** :

שירו לה' שיר חדש. לא יהיה לכם די בשירים הכתובי' אלא תחדשו שיר חדש לע"ל : **תהלתו** יסופר **בקהל חסידים ישמח ישראל בעושיו** בעזר מי שהגדיל אותו : **במחול**. בחלילים שהם כלי זמר חלולים עתה נרא' **כי רוצה ה' בעמו** . והוא **יפאר ענוים בישועה** . שיושיעם : **יעלזו**. ישמחו **חסידים בכבוד**. בעבור כבוד אל המופף עליהם **ירננו על משכבותם** . אף כשהם שוכבים על מטת' ירננו תמיד מרוב דבקות' בו ית' . **רוממות אל יספרו בגרונם** . וזה יהיה להם **חרב פיפיות בידם**. כי עי"ז יגברו על האויב כאלו אוחז חרב של בעלת שתי פיות חדודה משני הצדדים : **לעשות**. בזה **נקמה** : **תוכחות**. משפט יסורים **בלאומים**. **בזיקים**. מין כבלים ושלשלאות : **ונכבדיהם** . המכובדים שבהם : **בכבלי ברזל**. בשלשלאות של ברזל שסוגרין בהם הרגלים: **לעשות בהם משפט כתוב** . ע"י יחזקאל ונתתי נקמתי וגו'. והמשפט בהתקיימו **הדר הוא לכל חסידיו** שיתקדש שם שמים ע"י זה :

הללויה הללו את ה' ואמרו **הללו אל בקדשו**. במקום קדשו בעולם המלאכים **הללוהו ברקיע עוזו**. בעולם הגלגלים כי שם נראה עוזו וחזקו : **הללוהו בגבורותיו** שתספרו גבורותיו יוצרי ובוראי מי ימלל גבורותיך שאתה עושה אף בעולם השפל בכל רגע **הללוהו כרוב גדלו**. כמו שגדולתו מרובה כן **הללוהו** הרבה. **בנבל**. כלי זמר כמין נאד ובעל נקבים : **וכנור** בעל מיתרים : **במינים** אורגנ"ו שיש בו קולות משונות עבות ודקות שבו מתיקות רב **בצלצלי שמע**. שני כלי נחושת שמקישין זה בזה ומשמיעים קול גדול בהקשתן. **צלצלי תרועה**. חצוצרות המשמיעים הרעשות קול תרועה : **כל הנשמה תהלל יה**. הללו את יה ואמרו כל מי שיש בו נשמה ונפש משכלת תהלל יה :

אמן ואמן . אמת הוא שהש"י הוא ברוך ומהולל לעולם: **ברוך כו' הללויה** . הללו את יה ואמרו בהלול **ברוך ה'** . המופיע אור שכינתו : **מציון השוכן בירושלי' עושה נפלאות לבדו** . בכל דור ודור שמציל אותנו : **וימלא כבודו**. רבש"ע ימלא כבודך **כל הארץ**. כי עתה נתהלל בכבודך מאד : **אמן ואמן**. אמן הזכר בזה ואמן שימלא

וַיְבָרֶךְ דָּוִיד אֶת יְיָ לְעֵינֵי כָּל הַקָּהָל וַיֹּאמֶר דָּוִיד בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָבִינוּ. מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם: לְךָ יְיָ הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד. כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ. וְהָעֹשֶׁר וְהַכָּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ וְאַתָּה מוֹשֵׁל בַּכֹּל וּבְיָדְךָ כֹּחַ וּגְבוּרָה וּבְיָדְךָ לְגַדֵּל וּלְחַזֵּק לַכֹּל. וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ וּמְהַלְלִים לְשֵׁם תִּפְאַרְתֶּךָ וִיבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדֶךָ וּמְרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה. אַתָּה הוּא יְיָ לְבַדֶּךָ אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל צְבָאָם. הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיַּמִּים וְכָל אֲשֶׁר בָּהֶם. וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת כֻּלָּם וּצְבָא הַשָּׁמַיִם לְךָ מִשְׁתַּחֲוִים: אַתָּה הוּא יְיָ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ בְּאַבְרָם וְהוֹצֵאתוֹ מֵאוּר כַּשְׂדִּים וְשַׂמְתָּ שְׁמוֹ אַבְרָהָם וּמָצָאתָ אֶת לְבָבוֹ נֶאֱמָן לְפָנֶיךָ:

וְכָרוֹת עִמּוֹ הַבְּרִית לָתֵת אֶת אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי הַחִתִּי הָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַיְבוּסִי וְהַגִּרְגָּשִׁי לָתֵת לְזַרְעוֹ וַתָּקֶם אֶת דְּבָרֶיךָ כִּי צַדִּיק אָתָּה: וַתֵּרֶא אֶת עֳנִי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרָיִם וְאֶת זַעֲקָתָם שָׁמַעְתָּ עַל יַם סוּף וַתִּתֵּן אוֹתֹת וּמֹפְתִים בְּפַרְעֹה וּבְכָל עֲבָדָיו וּבְכָל עַם אַרְצוֹ כִּי יָדַעְתָּ כִּי הֵזִידוּ עֲלֵיהֶם וַתַּעַשׂ לְךָ שֵׁם כְּהַיּוֹם הַזֶּה וְהַיָּם בָּקַעְתָּ לִפְנֵיהֶם וַיַּעַבְרוּ בְתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה וְאֶת רֹדְפֵיהֶם הִשְׁלַכְתָּ בִמְצוֹלֹת כְּמוֹ אֶבֶן בְּמַיִם עַזִּים:

וַיּוֹשַׁע יְיָ בַּיּוֹם הַהוּא אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרָיִם וַיַּרְא

ישראל

פירוש

שימלא כבוד ה' את כל הארץ ויתגדל ויתקדש שמו בכל העולם: **אלהי ישראל.** ישראל סבא: **מעולם ועד עולם.** מהתחלת העולם ועד סוף העולם: **לך ה' הגדול'** כל הגדולה והגבורה והפאר והנצחון וההוד שיש לאדם הכל ממך הוא: **כי כל בשמים ובארץ** אפילו על מה שבשמי' אתה מושל כ"ש על מה שבארץ לפיכך אתה יכול ליתן גדולה למי שאתה רוצה: **כי לך ה' הממלכה והמתנשא' לכל לראש.** כל המתנשא לראש ממך היא אפי' ריש גרנותא מן שמיא מוקמי ליה: **והעושר והכבוד.** שהאדם משיג מלפניך מאתך היא כי אתה **מושל בכל** כו': **ובידך לגדל ולחזק לכל.** יוצרי ובוראי בקשתי שתחזור לבי ולבב כל ישראל לעבודתך: **אתה הוא ה' לבדך.** בהוויית לבדך **אתה עשית כו'.** שלא יאמרו מיכאל מותח בדרומו כו'. ואני מאמין באמ"ש שבראת עולמות עליונים אין תכלית למספרם אלא שלא נאמר מפורש במקרא זה: **ומצאת כו' נאמן לפניך** עד שמצא חן בעיניך גם לדבר הברית הזה: **וכרות כו'** ולכרות עמו כו': **כי הזידו עליהם.** בזדון וברשע הכבידו עול עבודתם עם שנגזר עליהם גלות אבל לא עבודת פרך: **כהיום הזה.** שא"א להכחיש אותו. כך א"א להכחיש גם יציאת מצרים: **ביום ההוא.** שעד אותו היום היה עליהם פחד מצרים ככתוב והנה מצרים נוסע אחריהם וייראו מאוד:

אם

יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵת עַל שְׂפַת הַיָּם׃ וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל
אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָ בְּמִצְרַיִם וַיִּירְאוּ הָעָם
אֶת יְיָ וַיַּאֲמִינוּ בַּייָ וּבְמשֶׁה עַבְדּוֹ׃

אָז יָשִׁיר משֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיהוה וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר׃
אָשִׁירָה לַיהוה כִּי גָאֹה גָּאָה סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם׃ עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ וַיְהִי לִי
לִישׁוּעָה זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ אֱלֹהֵי אָבִי וַאֲרֹמְמֶנְהוּ׃ יהוה אִישׁ מִלְחָמָה יהוה
שְׁמוֹ׃ מַרְכְּבֹת פַּרְעֹה וְחֵילוֹ יָרָה בַיָּם וּמִבְחַר שָׁלִשָׁיו טֻבְּעוּ בְיַם סוּף׃
תְּהֹמֹת יְכַסְיֻמוּ יָרְדוּ בִמְצוֹלֹת כְּמוֹ אָבֶן׃ יְמִינְךָ יהוה נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ יְמִינְךָ
יהוה תִּרְעַץ אוֹיֵב׃ וּבְרֹב גְּאוֹנְךָ תַּהֲרֹס קָמֶיךָ תְּשַׁלַּח חֲרֹנְךָ יֹאכְלֵמוֹ כַּקַּשׁ׃
וּבְרוּחַ אַפֶּיךָ נֶעֶרְמוּ מַיִם נִצְּבוּ כְמוֹ נֵד נֹזְלִים קָפְאוּ תְהֹמֹת בְּלֶב יָם׃ אָמַר
אוֹיֵב אֶרְדֹּף אַשִּׂיג אֲחַלֵּק שָׁלָל תִּמְלָאֵמוֹ נַפְשִׁי אָרִיק חַרְבִּי תּוֹרִישֵׁמוֹ יָדִי׃
נָשַׁפְתָּ בְרוּחֲךָ כִּסָּמוֹ יָם צָלְלוּ כַּעוֹפֶרֶת בְּמַיִם אַדִּירִים׃ מִי כָמֹכָה בָּאֵלִים
יהוה מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא׃ נָטִיתָ יְמִינְךָ
תִּבְלָעֵמוֹ אָרֶץ׃ נָחִיתָ בְחַסְדְּךָ עַם זוּ גָּאָלְתָּ נֵהַלְתָּ בְעָזְּךָ אֶל נְוֵה קָדְשֶׁךָ׃
שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגָּזוּן חִיל אָחַז יֹשְׁבֵי פְּלָשֶׁת׃ אָז נִבְהֲלוּ אַלּוּפֵי אֱדוֹם אֵילֵי
מוֹאָב יֹאחֲזֵמוֹ רָעַד נָמֹגוּ כֹּל יֹשְׁבֵי כְנָעַן׃ תִּפֹּל עֲלֵיהֶם אֵימָתָה וָפַחַד
בִּגְדֹל זְרוֹעֲךָ יִדְּמוּ כָּאָבֶן עַד יַעֲבֹר עַמְּךָ יהוה עַד יַעֲבֹר עַם זוּ קָנִיתָ׃
תביאמו

פירוש

את מצרים מת כו׳ שפלטן הים על שפתו כדי שיראו שמתו : את היד הגדולה. הגבורה הגדולה : ויאמינו בה׳ . רבש״ע אני ג״כ מאמין באמ״ש באלהותך ית׳ : ובמשה עבדו. ואני ג״כ מאמין בנבואתו ובתורתו הק׳ שניתנ׳ על ידו . ואני מקבל עלי ללמוד וללמד לשמור ולעשו׳ תורתו הקדוש׳ :

אז ישיר משה . אני מאמין באמ״ש בתחיית המתים לעתיד כמו שדרשו רז״ל שר לא נאמר כו׳ : כי גאה גאה הראה גאותו על סוס ורוכבו שהם גאים : סוס ורוכבו כו׳ . שניהם קשורים זה בזה והמים מעליסאות׳ לרום ויורדים לעומק ואינם נפרדים : עזי וזמרת יה כו׳ עוזו ונקמתו של השי״ת היה לישועה: זה אלי ואנוהו. אספר נויו ושבחו לבאי עולם אלהי אבי . הוא זה : וארוממנהו. ארומם אותו : ה׳ איש מלחמה . בעל מלחמה : ה׳ שמו. לא בכלי זיין הוא נלחם אלא בשמו : ומבחר שלישיו. גבוריו המובחרים : טבעו בים סוף נטבעו בטיט שהי״ם לגמול להם כמדתם שעבדו את ישראל בחומר : ירדו כו׳ אבן. ירדו לעומק כאבן : ימינך ה׳ נאדרי בכח . ימינך הנאדרת בכח מה נפלאתה ימינך ה׳ תרעץ אויב . תמיד היא רוצצת ומשברת האויב : תהרוס קמיך . תמיד אתה הורס הקמים על ישראל כאלו היו קמים נגדך : וברוח אפך ממוקד רוח שיצא מאפיך. נערמו מים . יבשו המים ונעשו ערימות : נצבו כמו נד נוזלים. כל מימות שבעולם הנוזלים קמו כחומה גבוה כמה מאות פ׳ ששאו למעלה עד שראו אותם כל מלכי מזרח ומערב : קפאו תהומות בלב ים . שהוקשו התהומות ונעשו כאבנים. והמצריים היו נזרקים על האבנים בכח : אמר אויב. פרעה אמר לעמו כשפיתם לרדוף איני נוהג עמכם כמנהג המלכים היושבים בביתם ונוטלים חלק בראש השלל אלא אני ארדוף, בראש המלחמה ובודאי אשיג אותם ועכ״ז אחלק שלל. עמכם חלק כחלק : תמלאמו נפשי. תמלא מהם רוחי ורצוני : אריק חרבי אריק את התער ותשלוף חרבי : תורישמו ידי. אעשה אותו לעני ורש ואגרש אותו מע״פ האדמה : נשפת ברוחך. הפחת ברוחך : כסמו ים. כסה אותו הים : צללו כעופרת. שקעו כאבר : באלים. בחזקי׳ : נאדר בקודש . את אדיר בקודשא : נורא תהלות. את יתברך יראוי מלהגיד תהלתך פן ימעיטו ע״כ לך דומיה תהלה : נטית כו׳ ארץ אני רואה בזה גבורתיך אף שעשית דין במצרים נהגת עמהם במדת חסד שהוא ימין וזכו לקבורה מה שאי״א לבי״ו לעשות כזאת : נחית בחסדך כו׳ עם זו אשר גאלת. נהגת אותם בחסד כל ימי המדבר במן ובאר וענני כבוד ועוד נהלת. אותם בעזך. עד שהכנסת אותם . אל נוה קדשך. ואני נותן לך יתב׳ הודאה על שהבאתנו לארץ הק׳ ונתת אות׳ לנו ירושת עלמין : שמעו עמים . פלשת ואדם ומואב וכנען כי יד ה׳ עשתה זאת לכולם אל כוס קדשו ירגזון.תפול עליהם אימתה. על הרחוקים.ופחד על הקרובים : עד יעבור עמך ה׳ . את נחל ארנון עד יעבור. את הירדן : עם זו קנית . אשר קנית אותם : ועתה אנו מבקשים מלפניך יה״ר שתקיים לנו הנבואה שפתנבא

תביאמו ותטעמו בהר נחלתך מכון לשבתך פעלת יי מקדש אדני כוננו ידיך: יי ימלוך לעולם ועד יי ימלוך לעולם ועד: יי מלך ותיה קאים לעלם ולעלמי עלמיא: כי בא סוס פרעה ברכבו ובפרשיו בים וישב יהוה עליהם את מי הים ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים: כי ליהוה המלוכה ומושל בגוים ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה ליי המלוכה והיה יהוה למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יהוה אחד ושמו אחד:

נשמת כל חי תברך את שמך יהוה אלהינו ורוח כל בשר תפאר ותרומם זכרך מלכנו תמיד מן העולם ועד העולם אתה אל ומבלעדיך אין לנו מלך גואל ומושיע. פודה ומציל ומפרנס ועונה ומרחם בכל עת צרה וצוקה אין לנו מלך עוזר וסומך אלא אתה: אלהי הראשונים והאחרונים אלוה כל בריות. אדון כל תולדות. המהולל ברוב התשבחות: המנהג עולמו בחסד ובריותיו ברחמים ויי ער הנה לא ינום ולא יישן. המעורר ישנים והמקיץ נרדמים (מחיה מתים ורופא חולים פוקח עורים) והמשיח אלמים והמתיר אסורים והסומך נופלים. והזוקף כפופים. (והמפענח נעלמים) ולך לבדך אנחנו מודים. ואלו פינו מלא שירה כים. ולשוננו רנה כהמון גליו ושפתותינו שבח כמרחבי רקיע. ועינינו מאירות כשמש וכירח וידינו פרושות כנשרי שמים ורגלינו קלות כאילות. אין אנו מספיקים להודות לך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו ולברך את שמך מלכנו על אחת מאלף. אלף אלפי אלפים ורבי רבבות פעמים הטובות נסים ונפלאות שעשית עם אבותינו ועמנו: מלפנים ממצרים גאלתנו יהוה אלהינו ומבית עבדים פדיתנו ברעב זנתנו ובשבע כלכלתנו. מחרב הצלתנו ומדבר מלטתנו ומחלים רעים ורבים ונאמנים דליתנו. עד הנה עזרונו רחמיך ולא עזבונו חסדיך יהוה אלהינו ואל תטשנו יהוה אלהינו לנצח: על כן אברים שפלגת בנו ורוח ונשמה שנפחת באפינו. ולשון אשר שמת בפינו. הן הם יודו ויברכו וישבחו

ויפארו

פירוש

מסתנכה מסרע"ס נפסוק תביאמו כו'. על סבית סשליסי סיבנס ב"ב על ידו יתברך ונקשתינו תביאמו ותטעמו. את עמך סק' בהר נחלתך. אשר אותו סר סוא מכון לשבתך. שלמעלס אשר פעלת ה'. ולאו כל ססר מכוון אלא מקדש אשר כוננו ידיך ס' וכשתתקיים סנבואס אז ה' ימלוך לי"ו. כי עינינו רואות בגאולת מצרים כי בא כו' ובני כו' ביבשה בתוך הים. כאשר סמצרים נטבעו בים ובני ישראל סלכו ביבשס. אז מחמת ססם נודע וסוכר כבוד ססים וסוגדל שמך בכל סעמים. וגם עתס כשיקוים סנבוא' אז תתגדל ותתקדש כי ססל יכירו כי לה' המלוכה ומושל בגוים וכו':

מן העולם ועד העולם. מסרס שסוי סעולס ועד סוף ימי סעולם: אתה אל. בכל עת אתס אל חזק ובעל סיכולת: פודה כו'. ומרחם ואפי' בכל עת צרס וצוקס. ג"כ אין לנו מלך אחר אלא אתס: אלהי אשר סיס עם סראשונים: והאחרונים. ועם סאחרונים יסיס: אלוה כל בריות. סכל מודים שאל לאסר ראשם נגל:

המהולל ברוב ברכוי סתשבחות: המנהג עולמו בחסד כו' רבש"ע תרחס על כל עמך סקדוש לספות לבבס אל עבודתך: והסומך נופלים כו'. רבש"ע סמוך וזקוף סשכינס סק' מסגלות בב"י: ועינינו מאירות. בכל סעולס כשמש וירח. שסס מתפשטים בכל סעולס: וידינו פרושו' לתפלס ולתסלס: ורגלינו קלות. לעשות רצונך כאילו' שסן קלות לרוץ: ברעב זנתנו. כמ"ש וירעיבך ויאכילך את סמן: ובשבע כלכלתנו. כולנו בשוס שלא סלרכנו זס לזס לא כדרך סעולס שסעשירים אף ברעב ישבעו. וסעניים אף בשבע ירעבו (כדאמר ר"י. נסירס כד סוי ארבעס סאין בסלע וסוו נפישי נפישי כפן בנסרדעא מדלית איסר): מחרב. פרעס הצלתנו. ומדבר. כבד של מצרים מלטתנו: ומחליים כו'. כל סמחלס אשר שמתי במצרים דליתנו. סגבסתנו: על כן אברים שפלגת בנו. שחלקת בנו ספר אבר בכל לב ואני רואס בנס גבורותיך סחכמס סנפלאס של סמוך סאברים ספרי' וספילוגים: ורוח ונשמה כו'. אני רואס בסם גבורותיך

פ"ולס

וִיפָאֲרוּ. וִישׁוֹרְרוּ וִירוֹמְמוּ וְיַעֲרִיצוּ וְיַקְדִּישׁוּ וְיַמְלִיכוּ אֶת שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד: כִּי כָל פֶּה לְךָ יוֹדֶה וְכָל לָשׁוֹן לְךָ תִשָּׁבַע וְכָל עַיִן לְךָ תְצַפֶּה וְכָל בֶּרֶךְ לְךָ תִכְרַע וְכָל קוֹמָה לְפָנֶיךָ תִשְׁתַּחֲוֶה וְכָל הַלְּבָבוֹת יִירָאוּךָ וְכָל קֶרֶב וּכְלָיוֹת יְזַמְּרוּ לִשְׁמֶךָ כַּדָּבָר שֶׁכָּתוּב כָּל עַצְמוֹתַי תֹּאמַרְנָה יהוה מִי כָמוֹךָ: מַצִּיל עָנִי מֵחָזָק מִמֶּנּוּ וְעָנִי וְאֶבְיוֹן מִגּוֹזְלוֹ (שַׁוְעַת עֲנִיִּים אַתָּה תִשְׁמַע צַעֲקַת הַדַּל תַּקְשִׁיב וְתוֹשִׁיעַ) מִי יִדְמֶה לָּךְ וּמִי יִשְׁוֶה לָּךְ וּמִי יַעֲרָךְ לָךְ הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ. נְהַלֶּלְךָ וּנְשַׁבֵּחֲךָ וּנְפָאֶרְךָ וּנְבָרֵךְ אֶת שֵׁם קָדְשֶׁךָ כָּאָמוּר לְדָוִד בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יהוה וְכָל קְרָבַי אֶת שֵׁם קָדְשׁוֹ: ע״כ לשלש רגלים

הָאֵל בְּתַעֲצוּמוֹת עֻזֶּךָ הַגָּדוֹל בִּכְבוֹד שְׁמֶךָ הַגִּבּוֹר לָנֶצַח וְהַנּוֹרָא בְּנוֹרְאוֹתֶיךָ: ע״כ בימים נוראים

פירוש

הגדולים איך מניצוץ חיות קטן היא הנשמה שנפחת באדם יוצא שכל גדול גם הדבור וכל החושים הכל הוא מניצוץ חיוי קטן זה: כי כל פה. כל בריות לך יודה: וכל לשון. כשרים שנכנסת הנשמה בהגוף משביעין אותה שלא תחטא לך תשבע. והיא נשבעת: וכל ברך כו'. וכל קומה כו'. בעת יציאת הנשמה מהגוף היא כורעת ומשתחוה לפניך מיראתך: וכל קרבי כשאני אומר בקול בחוזק כל קרבי מתנפחים:

כתב הגאון המקובל החסיד בעהמ"ח ספר החיים פ' ח' מחלק ד' וז"ל ביותר צריך לדקדק אחר ש"ץ הגון בימי התשובה. ומיד אחר שירד ש"ץ לפני התיבה הוא מתחיל להרים קולו וצועק **המלך** ומיד כל המקטריגים מסתלקים משל ללסטים שתפס איש א' ומוליכו דרך עיר המלך ובבוא בשוק העיר מקום אסיפת עם רב צועק הנתפס בקול רם **המלך** ומבקש עזרת המלך ואנשיו שיצילוהו מיד מבקשי נפשו. ומיד הלסטין שומטין ידיו ממנו ונחבא בתוך אסיפת העם ובורח הוא על נפשו. ולא נודע הלסטים מי הוא. וממילא הנתפס פטור מתפיסתו כך אנו נמסרין כל השנה ביד מנוול זה יצר הרע שונא נפשנו ואין להמלט ממנו עד כי נהלך ונבואה יחדיו בקול המון חוגג בבית אלהינו מקדש מעט בימים אלו ואז נצעק אל תשועת המלך הגדול ית"ש ואז השטן מתיירא על נפשו ומסתלק ממנו. וכן בכל התפלה כשמזכיר המלך ירים את קולו ויכוין למה שכתבתי עכ"ל:

המלך

גי' כס יה שבר"ה ימלא שמו וכסאו וזהו שאומרי' אח"כ יושב על כסא ולא היושב ר"ל יושב על כסא שלם. לנ"ד מוסף למעלה הנקרא מגדל עוז ד' מושכת למטה וזה עולם התחתון שבו מקלסין בק' ברכות כמנין כ"ף. מ"ם עולם אמצעי לרמוז שבר"ה פוקד כל ג' עולמות. ופשוטו הקב"ה יושב על כסאו והקב"ה רם ונשא אז הכסא רם במקומו מאד ונשא למעלה. בשם רוקח: (בפי. בדברי ובלשון. ובקרב. ישרים. צדיקים. חסידים. קדושים. תתרומם. תתברך. תתקדש. תתהלל). כנגד י"ב הויות. י"ב שבטים. י"ב מזלות. י"ב חדשים. י"ב שעות לילה. וי"ב יום. ר"ל המזלות וישראל מהללים בכל יום ובכל שעה. רוקח:

הַמֶּלֶךְ

יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רָם וְנִשָּׂא׃

שׁוֹכֵן עַד מָרוֹם וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ. וְכָתוּב רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיְיָ. לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה׃

בְּפִי יְשָׁרִים תִּתְרוֹמָם׃
וּבְשִׂפְתֵי צַדִּיקִים תִּתְבָּרַךְ׃
וּבִלְשׁוֹן חֲסִידִים תִּתְקַדָּשׁ׃
וּבְקֶרֶב קְדוֹשִׁים תִּתְהַלָּל׃

ובמקהלות

המלך

ג' אותיות של מלך הם אחר היו"ד לומר שהוא מלך על העולם שנברא בעשרה מאמרות ואותיו' מלך הפוכים דרך תשר"ק מ"ם קודם ואחריו למ"ד ואחריו כ"ף פונה מלמעלה למטה ומביט אל היו"ד ואל הטי"ת באותיות שלפניהם לומר שהקב"ה פונה ומשגיח על כל מה שנברא ביו"ד מאמרות ורואה מעשיהם מגדול ועד קטן: (רננו צדיקים) ת"י שבחו צדיקיא קדם ה': (לישרים נאוה תהלה) כלומר לישרי לב שמחה היודעים לכוין אחת אל אחת עד מדת תהלה ולא לכל אדם לפי שספירת בינה עמוקה היא להבינה ולספר שבחה ותהלתה:

מה שתקנו יצחק ורבקה ומהפכין החרוזות צריכין לומר לפי שכתוב ויעתר יצחק לה' לנוכח אשתו זה עומד ומתפלל בזוית זו וזו עומדת ומתפללת בזוית זו ויעתר לו לפי שאינו דומה תפלת צדיק וכו' הא אם היה אביה נ"כ צדיק תפלת זו וזה שוין א"כ ראויה להזכירה עם בעלה בר"ה וכשם שהם נפקדו כן יעתר לנו כל צרכנו ולא יהיה בנו עקר ועקרה ולא תהא תפלתנו עקרה. (בשם הרוקח):

וצריך להפסיק בין תיבת קילוריס לתיבת לפניך שלא יחריב העולם ח"ו:

וּבְמַקְהֲלוֹת רִבְבוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרִנָּה יִתְפָּאַר שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר. שֶׁכֵּן חוֹבַת כָּל הַיְצוּרִים. לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. לְהוֹדוֹת לְהַלֵּל לְשַׁבֵּחַ לְפָאֵר לְרוֹמֵם לְהַדֵּר וּלְנַצֵּחַ לְבָרֵךְ לְעַלֵּה וּלְקַלֵּס עַל כָּל דִּבְרֵי שִׁירוֹת וְתִשְׁבְּחוֹת דָּוִד בֶּן יִשַׁי עַבְדְּךָ מְשִׁיחֶךָ׃

וּבְכֵן יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ. כִּי לְךָ נָאֶה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ׃ שִׁיר וּשְׁבָחָה הַלֵּל וְזִמְרָה עוֹז וּמֶמְשָׁלָה נֶצַח. גְּדֻלָּה וּגְבוּרָה תְּהִלָּה וְתִפְאֶרֶת קְדֻשָּׁה וּמַלְכוּת׃ בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ וּמֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם אַתָּה אֵל׃ בָּרוּךְ אַתָּה יהוה אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וּמְהֻלָּל בַּתִּשְׁבָּחוֹת אֵל הַהוֹדָאוֹת אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת בּוֹרֵא כָּל הַנְּשָׁמוֹת רִבּוֹן כָּל הַמַּעֲשִׂים הַבּוֹחֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָה מֶלֶךְ יָחִיד אֵל חֵי הָעוֹלָמִים׃

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יהוה׃ אֲדֹנָי שִׁמְעָה בְקוֹלִי תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנָי׃ אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר יָהּ אֲדֹנָי מִי יַעֲמֹד׃ כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּוָּרֵא׃ קִוִּיתִי יהוה קִוְּתָה נַפְשִׁי וְלִדְבָרוֹ הוֹחָלְתִּי׃ נַפְשִׁי לַאדֹנָי מִשֹּׁמְרִים לַבֹּקֶר שֹׁמְרִים לַבֹּקֶר׃ יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל יהוה כִּי עִם יהוה הַחֶסֶד וְהַרְבֵּה עִמּוֹ פְדוּת׃ וְהוּא יִפְדֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל מִכֹּל עֲוֹנוֹתָיו׃

אין לומר ועתה יגדל וגו׳ בשעה שאומר החזן יתגדל אלא יש לשמוע ולכוין ולשתוק אמנם יש לאומרו קודם שמתחיל החזן (ע״ש א״ח סימן נ״ו סוף סעיף ו׳)

ועתה יגדל נא כח אדני כאשר דברת לאמר׃ זכור רחמיך יהוה וחסדיך כי מעולם המה׃

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ וְיַצְמַח פּוּרְקָנֵהּ וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא. יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְעֵילָּא וּלְעֵילָּא מִכָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן׃

בשעה שאומר החזן ברכו אומרים הקהל יתברך

חזן בָּרְכוּ אֶת יְיָ הַמְבֹרָךְ׃

ק״ה בָּרוּךְ יהוה הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד׃

קהל יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא רִאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדָיו אֵין אֱלֹהִים. סֹלּוּ לָרֹכֵב בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ שְׁמוֹ וְעִלְזוּ לְפָנָיו. וּשְׁמוֹ מְרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה, בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד׃ יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם׃

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חוֹשֶׁךְ עוֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא אֶת הַכֹּל׃ אוֹר עוֹלָם בְּאוֹצַר חַיִּים אוֹרוֹת מֵאֹפֶל אָמַר וַיֶּהִי׃

מֶלֶךְ אָזוּר גְּבוּרָה. גָּדוֹל שִׁמְךָ בִּגְבוּרָה. לְךָ זְרוֹעַ עִם גְּבוּרָה׃ מֶלֶךְ בִּגְדֵי נָקָם. לָבַשׁ בְּיוֹם נָקָם. לְצָרָיו יָשִׁיב אֶל חֵיקָם׃ מֶלֶךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ. יַמִּים מְיַבֵּשׁ. וְגַאֲוַת אֲפִיקִים מְכַבֵּשׁ׃

מֶלֶךְ בַּעֲשָׂרָה לְבוּשִׁים. הִתְאַזָּר בִּקְדוֹשִׁים. אֵל נַעֲרָץ בְּסוֹד קְדוֹשִׁים קָדוֹשׁ׃

מֶלֶךְ דָּר בִּנְהוֹרָא. עוֹטֶה כַשַּׂלְמָה אוֹרָה. מִשְׁפָּטֵינוּ

פירוש

אור עולם באוצר חיים. אור שנברא מששת ימי בראשית הוא גנוז באוצר חיים כמ״ש ראה שאין העולם כדאי להשתמש בו וגנזו לצדיקים לע״ל ליום שכלו חיים׃ אורות מאופל. אור המשמש אצלנו׃ אמר ויהי. כמ״ש יהי מאורות ברקיע השמים להאיר על הארץ (הרז״ה)׃

מלך אזור לבא אל תוכן אמרי קודש בפיוט זה נקדים הקדמה וזו היא. אמרי׳ בפסיקתא עשרה לבושים יש לו להקב״ה ואלו הן. אזור גבורה. בגדי נקם. גאות לבש. דר בנהורא. עוטה אורה. וילבש צדקה. כובע ישועה. חמוץ בגדים. טליתו כשלג. יעט קנאה וכולם לבשן במ״ת והקב״ה לובש אותם על ישועתם של ישראל ולכן אנו מזכירים אותם בפיוט זה ביום תרועה שהוא יום ישועה. כדכתיב ותקעתם בחצוצרות ונושעתם וגו׳ והפייטן מונה העשרה לבושים על סדר א״ב. וידמה כי חילוף הפעולות ושינוי הכונות היוצאות מאחדותו ית׳ יתיחסו אליו בלבושים נערכים אל הענינים. וכבר הרחיבו לדבר בענינים האלה רבינו סעדיה גאון ז״ל במאמר האחדות והרמב״ם ז״ל במורה נבוכים וביחוד בפ׳ כ״ו ומ״ו והראב״ע בפירוש דניאל סי׳ י״א וזה שהתחיל הפייטן בתיבת מלך כי ביום הוא יושב על כסא הדין כמלך שיושב ודן כל באי עולם (מפי׳ הרז״ה) ועוד כי ביום זה ברא את האדם ונעשה מלך כי אין מלך בלא עם (הרא״ף)׃

מטה לוי

מלך היושב היום על כסא דין. אזור גבורה. הוא חגור באזור של גבורה שהוא א׳ מעשרה לבושים שהקב״ה לובש על ישועתם של ישראל בשביל שהם אזורים בגבורתו כמ״ש כאשר ידבק האזור במתני האיש כן הדבקתי אלי כל בית ישראל. אתה ית״ש כשתעשה דין ברשעים יהיה גדול שמך בגבורה יתגדל ויתקדש שמך בגבורות שתעשה בם ואני רואה בזה מדת טובך. כי אף אם. לך זרוע. שיש לך כח וממשלה להנקם מאויביך מיד אבל מדתך הוא עם גבורה למשול ברוח שלא ליפרע תיכף אך אנו בטוחים כי לא ינקה אותם ה׳ כי מלך בגדי נקם לבש ביום נקם. ליום העתיד ילבוש בגדי נקמה׃ לצריו. לצרי ישראל שהם צריו. שבעתים. ישיב אל חיקם. כי כבר ראינו שבמצריים מלך גאות לבש. לבש בגדי ישע ובלבוש ישע זה. ימים מיבש. עשה ים סוף ליבשה׃ וגאות אפיקים. וגאוה של מצרים שהיו גבורים וחזקים היה מכבש ומוריד אותם ירידה מפלאה. וכן אנו בטוחים לעתיד ג״כ׃ מלך בעשרה לבושים. שיש לו ית׳׃ התאזר. יתאזר. ויתגור מלבושים האלו׃ בקדושים. בשביל ישראל שנקראו קדושים׃ אל נערץ. הוא אל חזק ונורא׃ בסוד קדושים. בחברת הצדיקי׳ והמלאכים שאומרים על הקב״ה קדוש׃ מלך דר בנהורא. הקב״ה דר עם התורה׃ עוטה כשלמה

יוֹצִיא כָאוֹרָה: מֶלֶךְ הִתְאַזָּר עוֹז. יְמִינוֹ תָּעוֹז. וֶאֱנוֹשׁ אַל יָעוֹז: מֶלֶךְ וַיִּלְבַּשׁ צְדָקָה. וְנִקְדָּשׁ בִּצְדָקָה. לְךָ יְיָ הַצְּדָקָה: מֶלֶךְ זֶה הָדוּר בִּלְבוּשׁוֹ. וְכוֹבַע יְשׁוּעָה בְּרֹאשׁוֹ. אֱלֹהִים יָשַׁב עַל כִּסֵּא קָדְשׁוֹ: מֶלֶךְ חֲמוּץ בְּגָדִים. בְּדָרְכוֹ בּוֹגְדִים. יִבְצוֹר רוּחַ נְגִידִים: מֶלֶךְ טַלִּיתוֹ כַּשֶּׁלֶג מְצֻחְצָחָה. צַח וּבְצַחְצָחוֹת יְצַחְצֵחַ. מְצַחְצְחִים פָּעֳלָם לָנֶצַח: מֶלֶךְ יָעַט קִנְאָה. קַנֹּא קַנָּא גָּאֹה גָּאָה. כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יָעִיר קִנְאָה: מֶלֶךְ. כָּל אַפְסֵי אָרֶץ. יִשְׁתַּחֲווּ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ. כִּי בָא לִשְׁפּוֹט אֶת הָאָרֶץ: מֶלֶךְ לְיוֹם קוּמוֹ לָעַד. כָּל יְצוּר לְפָנָיו יִרְעַד. רָם וְנִשָּׂא שׁוֹכֵן עַד: מֶלֶךְ מוֹשֵׁל עוֹלָם בִּגְבוּרָתוֹ. יִרְעֲשׁוּ הָרִים מִגַּאֲוָתוֹ. וּכְאֵילִים יִרְקְדוּ מִגַּעֲרָתוֹ: מֶלֶךְ נוֹרָא לְמַלְכֵי אָרֶץ. חוּל תָּחוּל הָאָרֶץ. מִיּוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים תָּנוּט הָאָרֶץ: מֶלֶךְ שְׂאֵתוֹ מִי יַעֲצָר כֹּחַ. וְהוּא נוֹשֵׂא כֹל בַּכֹּחַ. נוֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ: מֶלֶךְ עָמְדוּ לָדִין. בְּיוֹם הַדִּין. שָׁפוּט גֵּאִים בַּדִּין: מֶלֶךְ פֹּלֵשׁ סוֹד הַמַּעֲמִיקִים. לַסְתִּיר עֵצָה בְּמַעֲמַקִּים. יַחְשׂוֹף וִיגַלֶּה עֲמוּקִים: מֶלֶךְ צִוָּה מִכָּל רוּחַ. עָרִיצֵי גַּסֵּי הָרוּחַ. לְאַפְפָם

מטה לוי

אורה. הקב"ה נתעטף באורה כשלמה. כשברא הקב"ה עולמו עטה מאור התורה טלית ונתעטף: מלך התאזר עוז. כמ"ש וכן יהי' כאשר. ימינו תעוז. כשתעוז ימינו להנקם מצריו אז אנוש אל יעוז. מפניו כמ"ש קומה ה'. אל יעוז אנוש (תהלים ט): מלך וילבש צדקה. כשריון מה שריון מצרף האומן כל טבעת וכל קליפה עד שנעשה שריון גדול כך הקב"ה מצרף כל פרוטה של צדקה לחשבון גדול ומתלבש בו כדי להצדיק אותנו בדין: ונקדש בצדקה. וכמו שאתה יתברך שמך הולך לעתיד לבקש צדקתם של ישראל ביום הדין כן תבקשם היום ותמצאם במשפט ואם לא תמצא בנו צדקה. אזי לך ה' הצדקה. המציא משלך ותצדיקנו בדין: מלך זה הדור בלבושו וכובע ישועה בראשו. כשיבא הקב"ה להלחם במלחמות גוג ומגוג יהיה הדור בלבושו מכל הלבושים וישים מצנפת של ברזל בראשו לישועת ישראל אז אלהים ישב על כסא קדשו. שיהיה הכסא שלם: מלך חמוץ בגדים. הבגדים שלו יהיו צבועים בדם: בדרכו בוגדים. כשידרוך הרשעים: יבצור רוח נגידים. כשיבצור כבוצר עוללות רוח נגידים ושרים של ע"א. ואף שלעתיד יהיה חמוץ בגדים. הנה עתה. טליתו כשלג מצוחצח. טליתו צח ולבן כשלג מצוחצח: ובצחצחות יצחצח. לישראל שהם מצחצחים פעלם. מעשיהם הרעים בתשובה. כדי לצאת בדין: מלך יעט קנאה. התעטף בקנאה: קנא קנא גאה גאה. על הים. וכמו שעשה בים כן. כאיש מלחמות יעיר קנאה. לע"ל להנקם מאויביו כגבור המתקנא: מלך. הקב"ה: כל אפסי ארץ. יש

הדרים בארבע פנות העולם. ישתחוו למלך על כל הארץ. ביום הדין. מלך ליום קומו לעד. בימות המשיח שיקום להתוועד עליהם: כל יצור לפניו ירעד. הן אדם והן כל הנבראים. ירעדו לפניו ליום הדין. הקב"ה שהוא רם ונשא. הוא שוכן עד. ומתמיד השגחתו בנבראים לכן ירעדו לפניו כל הנבראים לפי שתמיד השגחתו בהם: מלך מושל עולם בגבורתו. הקב"ה כשימשול ביום הדין על העולם בגבורתו אז ירעשו. וירקדו הרים וגבעות: מגאותו. מאימת הדין: מלך נורא. הקב"ה יראוי ומאוים. למלכי ארץ: חול תחול הארץ. תאחז חלחלה ואימה את יושבי הארץ: מיושב הכרובים. מאימת הקב"ה ע"י שמזכיר לצער בניו בגלות הוא מכה כף אל כף: תנוט הארץ. מתמוטטת הארץ: שאתו. פחדו ואימתו: מי יעצר כח. מי יש לו כח לעצור ולסבול אימתו ליום הדין: נותן ליעף כח. לישראל שהם עיפים נותן להם כח לכלכל ולסבול אימת יום הדין: מלך עמדו לדין. מתעכב ומאריך בדינם של ע"א: ביום הדין. שפוט גאים בדין. לשפוט הע"א הגאים בדין ולא ברחמים: פולש סוד המעמיקים. מגלה סוד של אותן המעמיקים לסתיר עצה במעמקים הרשעים המסתירים עצה בסתר מגלה הקב"ה עצתם ליום הדין: יחשוף ויגלה עמוקים. יגלה מחשבות עמוקים: בקשתינו מלפניך מלך צוה מכל רוח עריצי גסי הרוח. צוה על עריצי גסי הרוח מכל רוחות העולם: לאפפם בשטף רוח. לסבבם ברוח הקשה שבא בכח ובמרוצה כנחל שוטף לנער הרשעים: קהל מלכי אדמה.

בְּשַׁטֶּף רוּחַ: מֶלֶךְ קָהָל מַלְכֵי אֲדָמָה. בִּסְעָרוֹ מַשָּׂא דוּמָה. יִפְקוֹד עַל צְבָא רוּמָה: מֶלֶךְ רָם וְגָבוֹהַּ בְּמִשְׁפָּט. וְעוֹז מֶלֶךְ אֹהֵב מִשְׁפָּט. מְכוֹן כִּסְאוֹ צֶדֶק וּמִשְׁפָּט: מֶלֶךְ שׁוֹפֵט צֶדֶק. לְפָנָיו יְהַלֵּךְ צֶדֶק. לְהָלִיץ בְּעַד רוֹדְפֵי צֶדֶק: מֶלֶךְ תַּקִּיף בְּמֶמְשָׁלָה. וְכִסְאוֹ תָּלָה לְמַעְלָה. וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה: מֶלֶךְ תַּחַת חֶלֶד מֵהַבִּיטוֹ. מַרְעִיד יְסוֹד בְּהַבִּיטוֹ. בַּכֹּל מְשׁוֹטֵט מַבָּטוֹ: מֶלֶךְ תָּר בְּכָל פּוֹעַל בְּכֹל מַה יִפְעַל. בְּמַטָּה וּבְמַעַל: חזן מֶלֶךְ אֱלֹהֵי עוֹלָם. הִמְלִיכוּהוּ עַם עוֹלָם. יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם. קָדוֹשׁ:

בשבת הַכֹּל יוֹדוּךָ וְהַכֹּל יְשַׁבְּחוּךָ וְהַכֹּל יֹאמְרוּ אֵין קָדוֹשׁ כַּיהוה: הַכֹּל יְרוֹמְמוּךָ סֶּלָה. יוֹצֵר הַכֹּל: הָאֵל הַפּוֹתֵחַ בְּכָל יוֹם דַּלְתוֹת שַׁעֲרֵי מִזְרָח וּבוֹקֵעַ חַלּוֹנֵי רָקִיעַ. מוֹצִיא חַמָּה מִמְּקוֹמָהּ וּלְבָנָה מִמְּכוֹן שִׁבְתָּהּ: וּמֵאִיר לָעוֹלָם כֻּלּוֹ וּלְיוֹשְׁבָיו שֶׁבָּרָא בְּמִדַּת הָרַחֲמִים: הַמֵּאִיר לָאָרֶץ וְלַדָּרִים עָלֶיהָ בְּרַחֲמִים. וּבְטוּבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית: מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יהוה. כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ: הַמֶּלֶךְ הַמְרוֹמָם לְבַדּוֹ מֵאָז הַמְשֻׁבָּח וְהַמְפֹאָר וְהַמִּתְנַשֵּׂא מִימוֹת עוֹלָם: אֱלֹהֵי עוֹלָם בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים רַחֵם עָלֵינוּ. אֲדוֹן עֻזֵּנוּ צוּר מִשְׂגַּבֵּנוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ מִשְׂגָּב בַּעֲדֵנוּ: אֵין עֲרוֹךְ לְךָ וְאֵין זוּלָתֶךָ אֶפֶס בִּלְתֶּךָ וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ: אֵין עֲרוֹךְ לְךָ יהוה אֱלֹהֵינוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה. וְאֵין זוּלָתְךָ מַלְכֵּנוּ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. אֶפֶס בִּלְתְּךָ גּוֹאֲלֵנוּ לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ. וְאֵין דּוֹמֶה לְּךָ מוֹשִׁיעֵנוּ לִתְחִיַּת הַמֵּתִים:

אֵל אָדוֹן עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים. בָּרוּךְ וּמְבֹרָךְ בְּפִי כָּל הַנְּשָׁמָה. גָּדְלוֹ וְטוּבוֹ מָלֵא עוֹלָם. דַּעַת וּתְבוּנָה סֹבְבִים הוֹדוֹ: הַמִּתְגָּאֶה עַל חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ וְנֶהְדָּר בְּכָבוֹד עַל הַמֶּרְכָּבָה. זְכוּת וּמִישׁוֹר לִפְנֵי כִסְאוֹ. חֶסֶד וְרַחֲמִים מָלֵא כְבוֹדוֹ: טוֹבִים מְאוֹרוֹת שֶׁבָּרָא אֱלֹהֵינוּ. יְצָרָם בְּדַעַת בְּבִינָה וּבְהַשְׂכֵּל. כֹּחַ וּגְבוּרָה נָתַן בָּהֶם. לִהְיוֹת מוֹשְׁלִים בְּקֶרֶב תֵּבֵל: מְלֵאִים זִיו וּמְפִיקִים נֹגַהּ. נָאֶה זִיוָם בְּכָל הָעוֹלָם. שְׂמֵחִים בְּצֵאתָם וְשָׂשִׂים בְּבוֹאָם עֹשִׂים בְּאֵימָה רְצוֹן קוֹנָם: פְּאֵר וְכָבוֹד נוֹתְנִים לִשְׁמוֹ. צָהֳלָה וְרִנָּה לְזֵכֶר מַלְכוּתוֹ. קָרָא לַשֶּׁמֶשׁ וַיִּזְרַח אוֹר. רָאָה וְהִתְקִין צוּרַת הַלְּבָנָה: שֶׁבַח נוֹתְנִים לוֹ כָּל צְבָא מָרוֹם. תִּפְאֶרֶת וּגְדֻלָּה שְׂרָפִים וְחַיּוֹת וְאוֹפַנֵּי הַקֹּדֶשׁ:

לאל

מטה לוי

לקהל מלכי אדמה: בסערו משא דומה. בפקדו המשא הניבאת על אדום. ובתחלה יפקוד על צבא רומה. ישפיל לשרי מעלה: מלך. אע"פ שהוא רם וגבוה במשפט ועוז מלך ואף שהעוז והממשלה בידו. עכ"ז: אהב משפט. כי מכון כסאו צדק ומשפט: מלך. כו': להליץ בעד. ישראל שהם רודפי צדק: וכסאו תלה למעלה. וכסאו גבוה ותלוי למעלה באויר: מלך תחת חלד מהביטו. הארץ יראה ותחת ממבטו של הקב"ה: מרעיד יסוד. העולם: בהביטו. בכל משוטט מבטו. כמ"ש: עיני ה' משוטטות בכל הארץ (ד"ה ב טז ט): מלך תר בכל פועל. הקב"ה חוקר וחופש בכל נברא לראות. בכל מה יפעל. בהם הן הנבראים אשר במטה ובמעל: מלך אלהי עולם. המליכוהו עליכם אתם. עם עולם. ותאמרו. ה' ימלוך לעולם:

כשחל בחול

הַמֵּאִיר לָאָרֶץ וְלַדָּרִים עָלֶיהָ בְּרַחֲמִים. וּבְטוּבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית: מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יהוה. כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ. מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ: הַמֶּלֶךְ הַמְרוֹמָם לְבַדּוֹ מֵאָז. הַמְשֻׁבָּח וְהַמְפֹאָר וְהַמִּתְנַשֵּׂא

לָאֵל אֲשֶׁר שָׁבַת מִכָּל הַמַּעֲשִׂים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי נִתְעַלָּה וְיָשַׁב עַל כִּסֵּא כְבוֹדוֹ: תִּפְאֶרֶת עָטָה לְיוֹם הַמְּנוּחָה עוֹנֶג קָרָא לְיוֹם הַשַּׁבָּת: זֶה שֶׁבַח שֶׁל יוֹם הַשְּׁבִיעִי שֶׁבּוֹ שָׁבַת אֵל מִכָּל מְלַאכְתּוֹ וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי מְשַׁבֵּחַ וְאוֹמֵר מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת טוֹב לְהוֹדוֹת לַיָי. לְפִיכָךְ יְפָאֲרוּ וִיבָרְכוּ לָאֵל כָּל יְצוּרָיו. שֶׁבַח יְקָר וּגְדֻלָּה וְכָבוֹד יִתְּנוּ לָאֵל מֶלֶךְ יוֹצֵר כֹּל. הַמַּנְחִיל מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתוֹ בְּיוֹם שַׁבַּת קוֹדֶשׁ. שִׁמְךָ יהוה אֱלֹהֵינוּ יִתְקַדַּשׁ וְזִכְרְךָ מַלְכֵּנוּ יִתְפָּאַר בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת: תִּתְבָּרַךְ מוֹשִׁיעֵנוּ עַל כָּל שֶׁבַח מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ וְעַל מְאוֹרֵי אוֹר שֶׁעָשִׂיתָ הֵמָּה יְפָאֲרוּךָ סֶּלָה:

תִּתְבָּרֵךְ לָנֶצַח צוּרֵנוּ מַלְכֵּנוּ וְגוֹאֲלֵנוּ: בּוֹרֵא קְדוֹשִׁים. יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ: יוֹצֵר מְשָׁרְתִים וַאֲשֶׁר מְשָׁרְתָיו כֻּלָּם עוֹמְדִים בְּרוּם עוֹלָם וּמַשְׁמִיעִים בְּיִרְאָה יַחַד בְּקוֹל דִּבְרֵי אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם: כֻּלָּם אֲהוּבִים כֻּלָּם בְּרוּרִים כֻּלָּם גִּבּוֹרִים כֻּלָּם קְדוֹשִׁים וְכֻלָּם עוֹשִׂים בְּאֵימָה וּבְיִרְאָה רְצוֹן קוֹנֵיהֶם: וְכֻלָּם פּוֹתְחִים אֶת פִּיהֶם בִּקְדוּשָּׁה וּבְטָהֳרָה בְּשִׁירָה וּבְזִמְרָה וּמְבָרְכִין וּמְשַׁבְּחִין וּמְפָאֲרִין וּמַעֲרִיצִין וּמַקְדִּישִׁין וּמַמְלִיכִין:

אֶת שֵׁם הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא קָדוֹשׁ הוּא: וְכֻלָּם מְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם זֶה מִזֶּה וְנוֹתְנִים בְּאַהֲבָה רְשׁוּת זֶה לָזֶה לְהַקְדִּישׁ לְיוֹצְרָם בְּנַחַת רוּחַ. בְּשָׂפָה בְרוּרָה וּבִנְעִימָה קְדֻשָּׁה כֻּלָּם כְּאֶחָד עוֹנִים בְּאֵימָה וְאוֹמְרִים בְּיִרְאָה:

קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יהוה צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:

כל מלך שבשבת זה הוא קודש וקאי על הקב"ה תוץ ורב מלך וכן ממליך כל מלך הוא חול והד"ג כל בחולם ואז מלך אחריו קדוש:

כְּבוֹדוֹ אֹהֶל כְּהַיּוֹם בְּרַחֲמִים מֶלֶךְ. בּוֹחֵן כָּל עֶשְׁתּוֹנוֹת צָעִיר וָרַב מֶלֶךְ. גֵּאוּת וָעוֹז הִתְאַזָּר מֶלֶךְ. דּוֹק וָחֶלֶד יֶחֶרְדוּן מֵאֵימַת מֶלֶךְ: הַיּוֹצֵר יַחַד לִבָּם יָחוֹן מֶלֶךְ. וּמֵבִין אֶל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם יַצְדִּיק מֶלֶךְ. זִכָּרוֹן הוּא יוֹם תְּרוּעַת

מטה לוי

כבודו אהל כהיום ברחמים מלך . מלך הקדוש הכין לאוהל את השמים ברחמים סמוך ליום הזה של ר"ה ומפני מה ברא אותם ברחמים . כי בוחן כל עשתונות כו' להיותו בוחן כל מחשבות של קטן וגדול וראה שאין העולם מתקיים במדה"ד והקדים מדה"ר ושיתפה למדה"ד : גאות ועוז התאזר . במע"ב : דוק וחלד . שמים וארץ : יחרדון מאימת מלך . כמ"ש רז"ל ע"פ עמודי שמים ירופפו מלמד שגער בהם הקב"ה ונקרשו מאימתו : היוצר כו' מלך . המלך היוצר שהוא רואה יחד לבם הוא יחון : ומבין אל כל מעשיהם יצדיק מלך . המלך המבין אל כל מעשיהם הוא יצדיק אותם ויזכור אותם לטובה : זכרון הוא יום תרועת מלך . בזכות התרועה שהוא זכרון למלך כמ"ש ותקעתם בחצוצרות ונזכרתם לפני ה' אלהיכם . ויום זה חק לישראל הוא שיזכו בו לזכותם מלך. בזכות התרועה : טרף נתן ליראיו . הקב"ה שהוא נותן טירוף ליראיו בעוה"ז הוא .

כשחל בחול

מִימוֹת עוֹלָם: אֱלֹהֵי עוֹלָם בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים רַחֵם עָלֵינוּ. אֲדוֹן עֻזֵּנוּ. צוּר מִשְׂגַּבֵּנוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ מִשְׂגָּב בַּעֲדֵנוּ: אֵל בָּרוּךְ גְּדוֹל דֵּעָה הֵכִין וּפָעַל זָהֳרֵי חַמָּה טוֹב יָצַר כָּבוֹד לִשְׁמוֹ. מְאוֹרוֹת נָתַן סְבִיבוֹת עֻזּוֹ. פִּנּוֹת צְבָאָיו קְדוֹשִׁים רוֹמְמֵי שַׁדַּי תָּמִיד מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל וּקְדֻשָּׁתוֹ. תִּתְבָּרַךְ יהוה אֱלֹהֵינוּ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת עַל כָּל שֶׁבַח מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ וְעַל מְאוֹרֵי אוֹר שֶׁעָשִׂיתָ הֵמָּה יְפָאֲרוּךָ סֶּלָה:

תתברך וכו׳

מֶלֶךְ: חזן חוֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא לְזָכוּתָם מֶלֶךְ. טֶרֶף נָתַן לִירֵאָיו מַמְלִיךְ כָּל מֶלֶךְ. יִזְכּוֹר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ בְּזִכְרוֹן טוֹב מֶלֶךְ:

כַּלָּה אַל תַּעַשׂ לִשְׁאֵרִית בְּנֵי מֶלֶךְ. לָכֵן אָתָאנוּ לְךָ מַלְכֵּנוּ מֶלֶךְ. מֵאֶתְמוֹל קִדַּמְנוּךָ לְחַלּוֹתְךָ מֶלֶךְ: חזן נָא נְצוֹר חֶסֶד לְגִינֵי שֶׁלָּחוּ לוֹ שְׁלֹשֶׁת אֵילֵי מֶלֶךְ. סְכוּת בָּאֵי בְּתַחַן לְמַר בָּכוּ אֶרְאֶלֵּי מֶלֶךְ. עֲנוּתָם בַּל תִּבֶז לָלִין בְּמָקוֹם עָלוּ וְיָרְדוּ בוֹ מַלְאֲכֵי מֶלֶךְ:

פְּדֵם הַיּוֹם מִדִּין גָּמוּר מִלְּהִתְחַיְּבָם מֶלֶךְ: חזן צַדְּקֵם בְּרַחֲמִים וּפָקְדֵם לְטוֹבָה מֶלֶךְ. קְשׁוֹב קוֹל תְּקִיעָה מְתוֹקְעֵי (בשבת אומרים קְשׁוֹב זִכְרוֹן תְּרוּעָה מְזוֹכְרֵי) הַיּוֹם לְךָ מֶלֶךְ. רַחֲמִים תְּעוֹרֵר לִמְחַכֵּי לְךָ מֶלֶךְ:

חו״ק שְׁעֵה שַׁוְעַת עַם מְשַׁחֲרֶיךָ מֶלֶךְ. תֵּפֶן בְּתוֹמְכֵי בָּרוּךְ וּנְבָרֶכְךָ אֱלֹהִים חַיִּים וָמֶלֶךְ:

וְהַחַיּוֹת יְשׁוֹרֵרוּ וּכְרוּבִים יְפָאֵרוּ וּשְׂרָפִים יָרוֹנוּ וְאֶרְאֶלִּים יְבָרֵכוּ פְּנֵי כָּל חַיָּה וְאוֹפָן וּכְרוּב: (וְהָאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקּוֹדֶשׁ בְּרַעַשׁ גָּדוֹל מִתְנַשְּׂאִים) לְעוּמַּת שְׂרָפִים לְעוּמָּתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים: בָּרוּךְ כְּבוֹד יהוה מִמְּקוֹמוֹ:

לְאֵל בָּרוּךְ נְעִימוֹת יִתֵּנוּ לְמֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם זְמִירוֹת יֹאמֵרוּ וְתִשְׁבָּחוֹת יַשְׁמִיעוּ כִּי הוּא לְבַדּוֹ מָרוֹם וְקָדוֹשׁ. פּוֹעֵל גְּבוּרוֹת עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת בַּעַל מִלְחָמוֹת זוֹרֵעַ צְדָקוֹת מַצְמִיחַ יְשׁוּעוֹת בּוֹרֵא רְפוּאוֹת נוֹרָא תְהִלּוֹת אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת הַמְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. כָּאָמוּר לְעוֹשֵׂה אוֹרִים גְּדוֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ. (וְהִתְקִין מְאוֹרוֹת מְשַׂמֵּחַ עוֹלָמוֹ אֲשֶׁר בָּרָא) אוֹר חָדָשׁ עַל צִיּוֹן תָּאִיר וְנִזְכֶּה כוּלָּנוּ בִּמְהֵרָה לְאוֹרוֹ: בָּרוּךְ אַתָּה יהוה יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת:

אַהֲבָה רַבָּה אֲהַבְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ חֶמְלָה גְדוֹלָה וִיתֵרָה חָמַלְתָּ עָלֵינוּ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּעֲבוּר שִׁמְךָ הַגָּדוֹל וּבַעֲבוּר אֲבוֹתֵינוּ שֶׁבָּטְחוּ בְךָ וַתְּלַמְּדֵם חֻקֵּי חַיִּים

מטה לוי

ממליך כל מלך. שמלכי אדמה לנסות גם את ישראל ובזכות שהם מקבלים עליהם הטירוף מאהבה לכן יס״ר יזכור לעולם בריתו כו׳. שיזכור המלך הקב״ה את בריתו לעולם ויגאלנו:

כלה אל תעש לשארית בני מלך. לשארית ישראל שנקראו בנים לה׳: מאתמול כו׳ מלך. אתה מלך קדמנו להתפלל לפניך מער״ה: נא נצור חסד. בקשתינו שתשמור החסד שעשה א״א. לגיני. לבניו של א״א אשר שולחו לו שלשת אילי מלך. שנשלח לו מן השמים ג׳ מלאכים: סכות באי בתחן. הסכת וקבל תפלות ישראל בתחנונים: למר בכו אראלי מלך. בזכות יצחק שבעבורו בכו המלאכים: ענותם בל תבז. לעקתם ותפלתם אל תבזה: ללין. בזכות יעקב שלן במקום. אשר עלו וירדו בו מלאכי מלך:

פדם היום כו׳ מלך. אתה מלכנו פדה היום את ישראל שלא תדונם בדין גמור באין שיתוף מדה״ר שאז ודאי יתחייבו בדין: אך לדקם כו׳ מלך. אתה המלך שתף מדה״ר ולדקם גם ופקדם לטובה: קשוב קול כו׳ מלך. אתה המלך. קשוב קול תקיעה. מבניך שתוקעים לך היום לשם מלוה. ועל ידו: רחמים תעורר למחכי לך מלך. אתה המלך תעורר רחמים לבניך המחכים לך: שעה שועת עם משחריך מלך. אתה המלך שעה אל שועת עם המבקשים אותך: תפן בתומכי ברוך. תפנה לישראל שתומכים הברכה על כל העולם:

לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם כֵּן תְּחָנֵּנוּ וּתְלַמְּדֵנוּ: אָבִינוּ אָב הָרַחֲמָן הַמְרַחֵם רַחֵם עָלֵינוּ. וְתֵן בְּלִבֵּנוּ בִּינָה לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל לִשְׁמוֹעַ לִלְמוֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמוֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ בְּאַהֲבָה: וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ וְדַבֵּק לִבֵּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְיַחֵד לְבָבֵנוּ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ לְמַעַן לֹא נֵבוֹשׁ וְלֹא נִכָּלֵם וְלֹא נִכָּשֵׁל לְעוֹלָם וָעֶד: כִּי בְשֵׁם קָדְשְׁךָ הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא בָּטָחְנוּ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתֶךָ: וְרַחֲמֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וַחֲסָדֶיךָ הָרַבִּים אַל יַעַזְבוּנוּ נֶצַח סֶלָה וָעֶד: מַהֵר וְהָבֵא עָלֵינוּ בְּרָכָה וְשָׁלוֹם מְהֵרָה מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ. וּשְׁבוֹר עוֹל הַגּוֹיִם מֵעַל צַוָּארֵנוּ וְתוֹלִיכֵנוּ מְהֵרָה קוֹמְמִיּוּת לְאַרְצֵנוּ: כִּי אֵל פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת אָתָּה וּבָנוּ בָחַרְתָּ מִכָּל עַם וְלָשׁוֹן. וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה בֶּאֱמֶת וּבְאַהֲבָה. לְהוֹדוֹת לְךָ וּלְיַחֶדְךָ בְּאַהֲבָה וּלְאַהֲבָה אֶת שְׁמֶךָ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה:

יחיד אומר אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:

בלחש בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאָהַבְתָּ אֵת יהוה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל לְבָבֶךָ: וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל מְזֻזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וּלְעָבְדוֹ בְּכָל לְבַבְכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מְטַר אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ: וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ: הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתֶּה לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה אַף יְיָ בָּכֶם וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ: וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְיָ נֹתֵן לָכֶם: וְשַׂמְתֶּם אֶת דְּבָרַי אֵלֶּה עַל לְבַבְכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם: וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל יֶדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם: וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּכְתַבְתָּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְיָ לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יהוה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת כָּל מִצְוֹתָי וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם:

אֱמֶת וְיַצִּיב וְנָכוֹן וְקַיָּם וְיָשָׁר וְנֶאֱמָן וְאָהוּב וְחָבִיב וְנֶחְמָד וְנָעִים וְנוֹרָא וְאַדִּיר וּמְתֻקָּן וּמְקֻבָּל וְטוֹב וְיָפֶה הַדָּבָר הַזֶּה עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד: אֱמֶת אֱלֹהֵי

עוֹלָם מַלְכֵּנוּ צוּר יַעֲקֹב מָגֵן יִשְׁעֵנוּ לְדוֹר וָדוֹר. הוּא קַיָּם וּשְׁמוֹ קַיָּם וְכִסְאוֹ נָכוֹן וּמַלְכוּתוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ לָעַד קַיָּמֶת: וּדְבָרָיו חָיִים וְקַיָּמִים נֶאֱמָנִים וְנֶחֱמָדִים לָעַד וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים עַל אֲבוֹתֵינוּ וְעָלֵינוּ עַל בָּנֵינוּ וְעַל דּוֹרוֹתֵינוּ וְעַל כָּל דּוֹרוֹת זֶרַע יִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ:

עַל הָרִאשׁוֹנִים וְעַל הָאַחֲרוֹנִים דָּבָר טוֹב וְקַיָּם לְעוֹלָם וָעֶד: אֱמֶת וֶאֱמוּנָה חוֹק וְלֹא יַעֲבוֹר: אֱמֶת שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מַלְכֵּנוּ מֶלֶךְ אֲבוֹתֵינוּ גּוֹאֲלֵנוּ גּוֹאֵל אֲבוֹתֵינוּ יוֹצְרֵנוּ צוּר יְשׁוּעָתֵנוּ. פּוֹדֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ מֵעוֹלָם הוּא שְׁמֶךָ וְאֵין לָנוּ עוֹד אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ סֶלָה:

עֶזְרַת אֲבוֹתֵינוּ אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם מָגֵן וּמוֹשִׁיעַ לִבְנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם בְּכָל דּוֹר וָדוֹר: בְּרוּם עוֹלָם מוֹשָׁבֶךָ וּמִשְׁפָּטֶיךָ וְצִדְקָתְךָ עַד אַפְסֵי אָרֶץ: אֱמֶת אַשְׁרֵי אִישׁ שֶׁיִּשְׁמַע לְמִצְוֹתֶיךָ וְתוֹרָתְךָ וּדְבָרְךָ יָשִׂים עַל לִבּוֹ: אֱמֶת אַתָּה הוּא אָדוֹן לְעַמֶּךָ וּמֶלֶךְ גִּבּוֹר לָרִיב רִיבָם: אֱמֶת אַתָּה הוּא רִאשׁוֹן וְאַתָּה הוּא אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ: אֱמֶת מִמִּצְרַיִם גְּאַלְתָּנוּ יהוה אֱלֹהֵינוּ וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ: כָּל בְּכוֹרֵיהֶם הָרָגְתָּ וּבְכוֹרְךָ יִשְׂרָאֵל גָּאָלְתָּ וְיַם סוּף לָהֶם בָּקַעְתָּ וְזֵדִים טִבַּעְתָּ וִידִידִים הֶעֱבַרְתָּ וַיְכַסּוּ מַיִם צָרֵיהֶם אֶחָד מֵהֶם לֹא נוֹתָר: עַל זֹאת שִׁבְּחוּ אֲהוּבִים וְרוֹמְמוּ לָאֵל וְנָתְנוּ יְדִידִים זְמִירוֹת שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְמֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם: רָם וְנִשָּׂא גָּדוֹל וְנוֹרָא מַשְׁפִּיל גֵּאִים עֲדֵי אָרֶץ וּמַגְבִּיהַּ שְׁפָלִים עֲדֵי מָרוֹם. מוֹצִיא אֲסוּרִים וּפוֹדֶה עֲנָוִים וְעוֹזֵר דַּלִּים וְעוֹנֶה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּעֵת שַׁוְּעָם אֵלָיו: תְּהִלּוֹת לְאֵל עֶלְיוֹן גּוֹאֲלָם בָּרוּךְ הוּא וּמְבוֹרָךְ מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כֻלָּם: מִי כָמֹכָה בָּאֵלִים יהוה מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא:

שִׁירָה חֲדָשָׁה שִׁבְּחוּ גְאוּלִים לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל עַל שְׂפַת הַיָּם יַחַד כֻּלָּם הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ וְאָמְרוּ:

יהוה יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

צוּר יִשְׂרָאֵל קוּמָה בְּעֶזְרַת יִשְׂרָאֵל וּפְדֵה כִנְאֻמֶךָ יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל. וְנֶאֱמַר גֹּאֲלֵנוּ יהוה צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל:

שמ"ע תמצא אצל מעריב

תפלה לשליח צבור בקול

פותחין הארון אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל. וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת. וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:

מִסּוֹד חֲכָמִים וּנְבוֹנִים וּמִלֶּמֶד דַּעַת מְבִינִים • אֶפְתְּחָה פִּי בִּתְפִלָּה וּבְתַחֲנוּנִים לְחַלּוֹת וּלְחַנֵּן פְּנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים וַאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים : (נ"א פְּנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים מָלֵא רַחֲמִים) :

כוונת המחבר בלקיחת הס"ך רשות מהקב"ה ולהמליא כפרה ומחילה ושם המחבר יקותיאל בר משה חזק ואמץ יחי :

יָרֵאתִי בִּפְצוֹתִי שִׂיחַ לְהַשְׂחִיל • קוּמִי לְחַלּוֹת פְּנֵי נוֹרָא וְדָחִיל • וְקָטוֹנְתִּי מַעַשׂ לָכֵן אַזְחִיל • תְּבוּנָה חָסַרְתִּי • וְאֵיךְ אוֹחִיל • יוֹצְרִי הֲבִינֵנִי מוֹרָשָׁה לְהַנְחִיל • אַיְּלֵנִי וְאַמְּצֵנִי מֵרִפְיוֹן וָחִיל • לַחֲשִׁי יֵרָצֶה כְּמַנְטִיף וּמַשְׁחִיל • בִּטּוּיִי יוּמְתַּק כְּצוּף נְחִיל • רָצוּי בְּיוֹשֶׁר וְלֹא כְּמַכְחִיל • מְשַׁלְּחַי לְהַמְצִיא כּוֹפֶר וּמְחִיל • שַׁאֲגִי יֶעֱרַב וְלֹא כְּמַשְׁחִיל • הֵעָתֵר לְנִגָּשִׁים וְנֶחֱשָׁבִים כְּזָחִיל • חַנּוּן כְּהַבְטִיחֲךָ לְבִנְקֶרֶת מְחִיל • זַעֲקִי קְשׁוֹב בְּעֵת אַתְחִיל • קְרָבַי יֶחֱמָרוּ בְּחַקְרָךְ חַלוּחִיל • וּמֵאֵימַת הַדִּין נַפְשִׁי תַּבְחִיל • אִם כִּגְמוּל • הַלֵּב יָחִיל • מְקוֹרֵי עַפְעַפַּי אַזִּיל כְּמַזְחִיל • צְדָקָה אֲקַוֶּה מִמְּךָ וְאוֹחִיל • יוֹשֶׁר הוֹרַי זָכְרָה לְהָאֲחִיל • חַם לִבִּי בַּהֲגִיגִי יַנְחִיל • יִסְתָּעֵר בְּקִרְבִּי בְּעֵת אַתְחִיל : סוגרין הארון

בפיוט פתח באת חיל ולמד ממשה שפתח בזאת במה שסיים יעקב ע"ה ודוד פתח באשרי במה שסיים משה האריך

אֶת חִיל יוֹם פְּקוּדָה • בְּאֵימָיו כָּל לָחוּם לְשָׁקְדָה • גָּשִׁים בּוֹ בֶּרֶךְ לִיקוּדָה • דֵּעָם לְיַשֵּׁר כְּעַל מוֹקְדָה : הַיּוֹצֵר יַחַד כְּסֶל נִשְׁפָּט • וְשׁוֹעַ וָדַל בְּפִלּוּס יוּשְׁפָּט • זָכַר

מטה לוי

יראתי בפצותי שיח להשחיל. אני ירא בפתחי פי להוציא דבור ותפלה בעת. קומי לחלות פני נורא ודחיל. שאני קם להתפלל לפני הקב"ה שהוא נורא ואיום : וקטונתי מעש. ובעבור שקטונתי במע"ט : לכן אזחיל. לכן אירא : תבונה חסרתי. אני חסר תבונה : ואיך אוחיל. ואיך אתפלל ואקווה : יוצרי הבינני מורשה להנחיל. תן לי לב להבין בתורה ותהי לי לנחלה: איילני ואמצני מרפיון וחיל. תן לי חוזק ואומץ ולא תרפני ולא אחיל: לחשי ירצה. תפלתי תרצה לה' : כמנטיף ומשחיל. כמקטיר קטורת נטף ושחלת : בטויי ימתק. דבורי יהיה מתוק : כצוף נחיל. כדבש של נחיל דבורים : רצוי ביושר. דבורי יהיה רצוי לה' ביושר שלי ואיני ח"ו כצבוע שאין תוכו כברו : ולא כמכחיל עיניו ופניו בצבע העובר ואינו מתקיים : משלחי להמציא כופר ומחיל. להמציא כופר ומחילה לציבור המשלחים אותי : שאגי יערב. תפלתי תערב לפניו : ולא כמשחיל. ולא תהיה כשאגת קול שחל שצועק ואין ערבות ומתיקות בשאגתו : העתר. תהיה נעתר : לנגשים. לישראל הנגשים והצלחים : ונחשבים כזחיל. ונחשבים כרמש זוחלי עפר. ובקשתי מלפניך אתה ה' . חנון כהבטיחך לבנקרת מחיל. כמו שהבטחת למשה בעמדו בנקרת הצור ומחילת עפר שלא תהא תפלת ישראל חוזרת ריקם מלפניך כן גם עתה זעקי קשוב. תקבל תפלתי : בעת אתחיל. להתפלל : קרבי יחמרו בחקרך חלוחיל. בעת שעולה על לבי שאתה דורש מחשבות הנעלמי' בחלל הלב נתכווצו קרבי מרוב אימות ומאימת הדין נפשי תבחיל. נפשי קצה בעלמי מאימת הדין : אם כגמול תדין אותנו : הלב יחיל. לבי יפחד ויירא : וגם מקורי עפעפי. מקור עיני. אזיל כמזחיל. אוריד דמעות כצנור ומרזב. צדקה אקוה ממך. אני אקוה ממך שתדין אותנו בצדקה ובחסד ולא במדה"ד : ואוחיל. ואמתין : יושר הורי. זכות אבותי : זכרה להאחיל. כשאבוא לחנן לפניך : חם לבי בקרבי בהגיגי ינחיל. בעת שאני מדבר יחם לבי בקרבי כמו אש גחלת: יסתער בקרבי. כמו רוח סערה הנושב בגחלים הם יותר מתחממין כן לבי בוער : בעת אתחיל. לדבר :

את חיל יום פקודה. בא פחד יום הדין שבו הכל נפקדים: באימיו כל לחום לשקדה. מאימת יום הדין ממהרים כל בשר : גשים בו ברך ליקודה. וגשים בו לשוב ולכרוע על ברך ולקוד ארצה: דעם לישר כעל מוקדה. סברם מה שעוברי' לגם בחרט' ותעניות יחשב זאת כאילו הקריבו עולה שכתוב בה על מוקדה : היוצר יחד כסל נשפט. לפני היוצר יחד כל המחשבות נשפט : ושוע ודל בפילוס ישפט. ובין עשיר ובין דל ישפט בחודש

לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט. חִין עֶרְכּוֹ יִזָּכֵר בַּמִּשְׁפָּט: טֶרֶם כָּל מִפְעָל חָצָב. יָזַם בְּמַחֲשֶׁבֶת צוּר חָצָב. כְּאָחוֹר וָקֶדֶם בְּתָוֶךְ נֶחְצָב. לְיָהֵב עָלָיו כָּל הַמַּחְצָב: מְנָתוֹ כְּהַיּוֹם כֹּחַ דֶּשְׁנָה. נֶצֶר לְהַחֲנִיט לְתִשְׁעִים שָׁנָה. סְיָמָה אוֹת הֱיוֹת לְשׁוֹשַׁנָּה. עֲבוֹר לְפָנָיו בְּזֶה רֹאשׁ הַשָּׁנָה: פּוֹלְצוּ פְּרָחֶיהָ בְּזֶה יוֹם. צִיגָתָם פְּנֵי כֵס אָיוֹם. קוֹל דִּבּוּבָם יַרְחִישׁוּ הַיּוֹם. רוֹגְשִׁים לְהָרִיעַ לִמְצוֹא פִּדְיוֹם: שְׁעוּנִים עָלֶיהָ בָּהּ לְהִפָּקְדָה. שׁוֹאֲגִים בְּלַהַק דְּלָתוֹת לְשָׁקְדָה.

חזן תְּמוּכִים בְּדֶשֶׁן שֶׂה עֲקֵדָה. תֶּשֶׁר אֲשֶׁר בּוֹ נִפְקָדָה:

נַעֲלָה בַּדִּין עֲלוֹת בִּתְרוּעָה. גַּיְא עִם דָּרֶיהָ לְרוֹעֲעָה:

חזן בְּשׁוֹפָר אֲפַתֶּנּוּ (בשבת אומרים בְּזִכְרוֹן שׁוֹפָר אֲרַצֶּנּוּ) וּבְבֶרֶךְ כְּרִיעָה. בִּמְגִינַת רֵעִים בְּגַנּוֹ אֶתְרוֹעֲעָה:

זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים. וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים. לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים:
מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ: מוריד הטל
מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים: סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר: מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

תַּאֲלַת זוּ כְּחָפֵץ לְהַתְעִיל. שׁוּעַ עָרוֹךְ לְמָדָם לְהוֹעִיל. רוֹן הַרְרֵי קֶדֶם הַמּוֹעִיל. קְרֹא בְגָרוֹן מוֹקֵשׁ לְהַגְעִיל:

משה לוי

השרי שמזלו מאזנים : זכר. אברהם שאמר בתפלתו על סדום חלילה וגו' עד לא יעשה משפט : חין ערכו. תפלתו שסדר עליהם והם לא היו יואלי חלליו ולא בני ביתו : יזכר . לנו אותו זכות היום במשפט : טרם כל מפעל חצב . טרם שברא ופעל כל מפעל מעשה בראשית : יזם במחשבת צור חצב. היה חושב במחשבתו להיות אברהם נחצב ונברא : כאחור וקדם בתוך נחצב. ואולם לא נברא כי אם בתוך ובאמצע הדורות בין אחור ובין קדם כדי . ליהב עליו כל המחצב. לעמוס ולטעון עליו משאוי כל הנבראים ויגן זכותו לפניו ולאחריו : מנתו . שרה שהיתה מנת חלקו : כהיום . בר"ה : כח דשנה. נתדשנה בכח נערות ואחרי בלותה היתה לה עדנה עד שהיתה ראוי' : נצר להחניט לתשעים שנה . להצמיח פריה להוציא ענף וילדה את יצחק בת תשעים שנה לכן נפקדה בראש השנה : סוימה אות היות לשושנה. נשתיימה לאות לישראל הנקראים שושנה שעתידים . עבור לפניו . בתפלה ולהפקד בזה ראש השנה כמו שנפקדה שרה אמנו : פוללו פרחיה . נשעתו ונבהלו בניה : ציגתם פני כם היום. בעת עמידתם לפני כסא היום ונורא : קול דבובם. קול דבורם יגרמו שהם. ירחישו היום. את שפתי ישנים ויתפללו עלינו: רוגשים להריע . הומים וממהרין לתקוע כדי שעי"ז למצוא פדיום: שעונים עליה. סמוכים על זכות שרה : בה להפקדה להפקד לטובה בזכות' : שואגים בלהק . צועקים במקהלות : דלתות לשקדה. לשקוד על דלתות התפלה : תמוכים בדשן שה עקדה . סמוכים באפר ודשן של יצחק כשנעקד להיות עולה לה' ואפרו מונח לפני ה' : תשר . בתשרי : אשר בו נפקדה . שרה :

נעלה בדין עלות בתרועה . כשהוא מתעלה בדין הוא עולה בהתרועעות וברצולה : גיא עם דריה לרועעה. לשבור הארץ והדרים עליה . אבל אנו בנ"י . בשופר אפתנו . אפייסנו בשופר : ובברך כריעה . ובכריעת ברכים : במגינת רעים . בהקב"ה שהוא מגן אבות שנקראו רעים : **בגנו אתרועעה** . אתחבר בגנו שהיא ירושלים ובית המקדש :

תאלת זו כחפץ להתעיל . כאשר חפץ הקב"ה לעשות רפואה לאוולת ישראל הנקראים עם זו : שוע ערוך למדם להועיל. למדם הקב"ה לערוך לפניו שוע ותפלה להועיל להם . ומה היא התפלה שלמדם. רון הררי קדם . לחנן לפניו תפלות שחקקו אבות שנקראו הררי קדם : קרוא בגרון. ולקרוא בגרון : מוקש להגעיל . להמאיס היצר הרע שלא יקטרג להפלתינו : לדקם. של הררי קדם : להקפות. לגלות אותם :

צִדְקָם לְהַקְפּוֹת בְּנִיב שַׁוְעָה פָּעֳלָם בְּקֶרֶב שָׁנִים לְשָׁמְעָה עֵת רָצוֹן וְיוֹם יְשׁוּעָה סְבִיכַת קֶרֶן וּבְרִית שְׁבוּעָה: נוֹבְבִים בְּגִישַׁת חוֹתָמוֹת תִּשְׁעָה. מִסְפַּר שָׁתוֹת וְחוֹתָמֵיהֶן תִּשְׁעָה: לְמִנְיַן פִּלּוּל שֵׁמוֹת תִּשְׁעָה. כְּחַנָּה עֲקָרָה יָלְדָה שִׁבְעָה. יַאֲמִירוּ עוֹז מַלְכִיּוֹת עֶשֶׂר. טְבוּעוֹת לְשֵׁם בּוֹחַן בְּעֶשֶׂר. חַק זִכְרוֹנוֹת וְקוֹלוֹת עֶשֶׂר. זֵכֶר מְבָרֵךְ גְּבִיר בְּעֶשֶׂר: וְיִפֶן בְּאָהוּב אֲתוּי נַהֲרָיִם. הֶעָקוּד בְּהַר מוֹר אֲחוֹרָיִם. דִּשְּׁנוֹ יֵרָא לָחוֹן שִׁירָיִם. גָּשִׁים עָדָיו בּוֹקֶר וְצָהֳרָיִם: בְּזֶה פֶּרֶק חִנֵּן עֲתִירָה בְּעַד אֲסוּרָה עַד הוּתָּרָה:

חזן אֶנְקַת אָסִיר אָז כְּהוּכְתָּרָה. אֱלֵי לְהֵעָתֵר כְּמוֹ נֶעְתָּרָה:

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן וְנוֹרָא מִשְׁפָּטֵינוּ יוֹצִיא כָאוֹרָה: חזן אֲיַחֲלֶנּוּ כֶּתֶר לַעֲטָרָה. בְּטַלְלֵי תְחִי בְּחַסְדּוֹ אֶתְפָּאֲרָה:

מִי כָמוֹךָ אַב הָרַחֲמִים. זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים:

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אֶבֶן חוּג מְצוּק נְשִׁיָּה. תְּהוֹם רַבָּה צוּל שְׁאִיָּה. בְּפִנַּת רֹאשׁ יְסוֹד שְׁלִישִׁיָּה שְׁתָתוּ שְׁעוּן בָּהּ לִשְׁעִיָּה: גִּבְעַת שׁוֹרֶשׁ מְאֶסֶת בּוֹנִים. רוֹבְעָה הַיּוֹם מֵאַרְבָּעָה אֲבָנִים. דְּמָעוֹת מְבַכָּה עַל בָּנִים. קָשְׁבָה מְנָעִי אֵם הַבָּנִים: הָאַדְמוֹן כְּבִט שֶׁלֹּא חָלָה. צָבָה לְקַחְתָּהּ לוֹ וְנִתְבַּהֲלָה. וּפִלְלָה רַבִּים בְּעַד הַתּוֹחֶלָה. פְּרוּתָה

מטה לוי

בניב שועה. בשפתי תפלה: **פעלם בקרב שנים לשמעה**. פעולתם שפעלו האבות בקרב שני חייהם להשמיע ולהזכיר אותו: **עת רצון ויום ישועה**. של העקדה: **סביכת קרן**. כשאחז האיל בסבך בקרניו: **וברית שבועה**. שבמעמד ההוא כל זה לימדם לערוך לפניו: **נובבים בגישת חותמות תשעה**. מדברים בגשתם לפני התיבה להתפלל בתפלה החותמות בתשעה ברכות. והם ג' ראשונות וג' אחרונות וג' אמצעיות במלכות זכרונות ושופרות: **מספר שתות וחותמיהם תשעה**. מספר התפלות והשיחות הרבות שאנו שופכים לפני ה' הם לפי חתימתם תשעה: **למנין פלול שמות תשעה כחנה עקרה ילדה שבעה**. למנין תשע שמות שהזכירה חנה העקרה שנאמר עליה עד עקרה ילדה שבעה: **יאמירו עוז מלכיות עשר**. מה שהם אומרים ומשבחים בעשרה פסוקים של מלכיות: **טבועות**. מתוקן מטבע שלהם: **לשם בוחן בעשר**. לשם אברהם שנבחן בעשר נסיונות והמליך את הקב"ה על כל העולם: **חק זכרונות וקולות עשר**. ומה שאותק והתקן פסוקי זכרונות ושופרות עשר: **זכר מברך גביר בעשר**. הוא זכר ליצחק שברך ליעקב גביר אחיו בעשר ברכות. זכרונות הם נגד יצחק שאפרו מונח לזכרון. וקול שופרות הם כנגד יעקב. שנא' עליו הקול קול יעקב. ועתה בקשתינו מלפניו ית'. **ויפן באהוב**. שיפן ויסתכל הש"י ביצחק שאהוב לאביו: **אתוי נהרים**. שבא מארם נהרים: **העקוד בהר מור אחורים**. שנעקד בהר המוריה לאחוריו בעקדת יד ורגל: **דשנו ירא**. ירא הקב"ה את אפרו של האיל שקרב תחתיו כאלו הוא נעשה דשן: **לחון שירים**. לחונן בזה את שארית ישראל: **גשים עדיו בוקר וצהרים**. שהם עדתו הנגשים להתפלל אליו בוקר וצהרים: **בזה פרק**. בר"ה: **חנן עתירה בעד אסורה**. התפלל יצחק תפלה בעד רבקה האסורה ועצורה מלדת: **עד הותרה**. עד שנשמע תפלתו והותר' להריון: **אנקת אסיר אז כהוכתרה**. כמו שנעשית תפלת יצחק שהיה ג"כ אסור מלהוליד נעשית כתר להקב"ה ויעתר לו כן יה"ר. **אלי להעתר**. בתפלתי: **כמו נעתרה**. **אנקתי**: **איחלנו**. איחל ואצפה לו ית': **כתר לעטרה**. לעטרו בכתר: **בטללי תחי**. בטל של תחיית המתים: **בחסדו אתפארה**. שאתפאר בחסדו:

אבן חוג. יסוד שמים. **גם מצוק נשיה**. יסוד הארץ: **גם תהום רבה**. תהומות הגדולים: **גם צול**. מצולות הים: **שאיה**. שאית המדבר. כל הדברים האלו: **בפנת ראש יסוד שלישיה שתתו**. בזכות יעקב שהוא פנה וראש ויסוד לישראל הנקראים שלישיה נבראו ונתיסדו: **שעון בה לשעיה**. כולם נשענים על זכות פנה זו שישע ויפנה הקב"ה לתפלתם: **גבעת שורש**. רחל שהיתה א' מאמהות שנקראו גבעות עולם. והיא היתה שרש ועקרת הבית שבעבורה עבד יעקב בלבן: **מאוסת בונים**. והיתה מאוסה אצל שאר נשי יעקב שבנו ביתו לפי שלא ילדה: **רובעה היום מארבעה וכו'**. רביעית היא נעשית לשלשה העקרות שרה רבקה חנה ונפקדה ג"כ ביום זה: **דמעות מבכה על בניה**. רחל שהיתה מבכה שיהיו לה בנים והורידה דמעות: **קשבה מנעי אם הבנים**. קשבה קול מה' מנעי עיניך מדמעה: **האדמון**. עשו שהיה אדמוני: **כבט שלא חלה**. כשהביט שלא חלה רחל חבלי יולדה: **צבה לקחתה לו**.

מֵזֵד וְלֹא חוּלָלָה: זָכַר לָהּ יוֹשֶׁר אֳרָחוֹת. עוֹבֵר לְהָמִיר בְּבֶטֶן אָחוֹת. חוּשְׁבָה כְּהַיּוֹם זְכָרָה לְהֵאָחוֹת. סִילּוּף דִּינָה בִּיהוֹסֵף לְהַנְחוֹת: טֶבַע בִּכְלִי יוֹצֵר הֶעֱבִיר. נִסֵּי חֲיָלִים לְהַעֲצִים וּלְהַגְבִּיר. יָהּ כְּסָכַת אֶנְקַת גְּבִיר. מַטּוֹת שְׁנַיִם מֶנָּה הִסְבִּיר: כַּעֲקֶרֶת בַּיִת בְּתֶחֶל נִכָּרָה. כִּבְכוֹר רֵאשִׁית בְּתֶכֶל בּוּכָּרָה: אונו לְבַדֶּיהָ תַּעֲמוֹד בְּיוֹם זְכִירָה. לְהִזָּכֵר לָמוֹ כְּמוֹ נִזְכָּרָה:

יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ:

וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל אֵל נָא:

פותחין		הארון
אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ	⁝	בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ ⁝
גִּבּוֹר וְנַעֲרָץ	⁝	דָּגוּל מֵרְבָבָה ⁝
הוּא שָׂח וַיֶּהִי	⁝	וְצִוָּה וְנִבְרָאוּ ⁝
זִכְרוֹ לָנֶצַח	⁝	חַי עוֹלָמִים ⁝
טְהוֹר עֵינַיִם	⁝	יוֹשֵׁב סֵתֶר ⁝
כִּתְרוֹ יְשׁוּעָה	⁝	לְבוּשׁוֹ צְדָקָה ⁝
מַעֲטֵהוּ קִנְאָה	⁝	נֶאְפַּד נְקָמָה ⁝
סִתְרוֹ יוֹשֶׁר	⁝	עֲצָתוֹ אֱמוּנָה ⁝
פְּעֻלָּתוֹ אֱמֶת	⁝	צַדִּיק וְיָשָׁר ⁝
קָרוֹב לְקוֹרְאָיו בֶּאֱמֶת:	⁝	רָם וּמִתְנַשֵּׂא ⁝
שׁוֹכֵן שְׁחָקִים	⁝	תּוֹלֶה אֶרֶץ עַל בְּלִימָה: ⁝

סוגרין חַי וְקַיָּם נוֹרָא וּמָרוֹם וְקָדוֹשׁ: הארון

מטה לוי

דלא ליקח אותה שחשב שיגרשנה יעקב ויקחנה הוא: ונתבהלה. רחל: ופללה רבים. והתפללו תפלות רבות: בעד התולה. כנגד תוחלתו ותקותו של עשו: פדותה מזד. לפדותה מיד עשו הזד: ולא חוללה. ולא נתחללה: זכר לה. הקב"ה: יושר ארחות. יושר דרכיה. שמסרה ללאה הסימנים שמסר לה יעקב כדי שלא תכלם. זכות זה זכר לה: עובר להמיר בבטן וכו'. להחליף העובר שבבטן אחותה לאה שהיה נגזר להיות זכר לתוך בטנה של רחל: חושבה כהיום זכרה להאחות. ונתחשבה ביום זה של ר"ה ונזכרה זכרה להתחבר עם אחותה: סילוף דינה ביהוסף להנחות. שנתחלף דינה שהיתה בבטן רחל והיא בבטן לאה ויוסף שהי' בבטן לאה הי' בבטן רחל לעשות נ"ר לרחל: טבע בכלי יוצר העביר. היוצר והצורה העביר ושינה הטבע באשה שהיא הכלי ועשה מזכר נקבה ומנקבה זכר: נסי חיילים להעלים ולהגביר. העמיד ממנה חיילים עצומים וגבורים בעלי נס שהוא דגל אפרים שנא' והם רבבות אפרים

והם אלפי מנשה ונא' בני אפרים נושקי רומי קשת: יה כסכת אנקת גביר. כששמע הש"י הגערה שגער יעקב ברחל ואמר התחת אלהים אנכי: מטות שנים מנה הסביר. הוציא ממנה שני שבטים שתגדלם: כעקרת בית בתחל נכרה. בתחלה נחשבה כנכרית אף שהיתה העיקרת בבית: כבכור ראשית בתכל בוכרה אבל בסוף ותכלית כשילדה את יוסף. בכור שלה הי' כראובן שהיה בכור וראשית אונו: לבדיה תעמוד ביום זכירה. זכותה תעמוד לבניה בר"ה שהוא יום זכירה: להזכר למו. לפקוד לישראל לטובה: כמו נזכרה. כמו שהיא נפקדה לטובה ביום ההוא: ימלוך ה' לעולם. בקשתינו על ביאת המשיח בב"י ואז יהיה המלוכה שלו עד העולם ולא יכזב לנצח: אלהיך ציון. השוכן בציון הוא ימלוך: לדור ודור. ולא יפסק מלכותו: יושב סתר. הקב"ה נסתר מעין כל חי כמ"ש כי לא יראני האדם וחי (שמות ג כ): שח. דבר במעשה בראשית: ויהי. ויהי כן: נאפד נקמה. נתקשט ונתלבש בנקמה:

אַז דֶער עֶרְשְׁטֶער טָאג ראש הַשָּׁנָה גִיפַאלְט אִין דֶר וָואכוּן זָאגְט מֶען דָאס :

חו״ס תָּעִיר וְתָרִיעַ . לְהַכְרִית כָּל מֵרִיעַ . וְתֻקְדַּשׁ בְּיוֹדְעֵי לְהָרִיעַ. קָדוֹשׁ :

אַדֶּרֶת מַמְלָכָה. עַל מָה הוּשְׁלָכָה. וְעוֹד לֹא מָלְכָה. לְבֵל הִמְלִיכָה. וְאַחֲרָיו הָלְכָה. שֶׁלֹּא כַהֲלָכָה. עָלֶיהָ הוּמְלָכָה גְּבֶרֶת מַמְלָכָה. עַד תּוֹפִיעַ מְלוּכָה. זְבוּלִי חָרְבָה מִתְמִימֵי פְּרָכָה. וְנָתַן לָהּ אַרְכָּא רְחָבָה וַאֲרֻכָּה. וְקֶשֶׁת דְּרוּכָה. וְעוֹל הֶאֱרִיכָה. בְּעֵתָּהּ בְּרַכָּה. וְהִנֵּה דְרוּכָה וְעַד עַתָּה מוֹלְכָה: יְסוֹדוֹת עֲרֵמָה עָרָה וְהֶחֱרִימָה עַד יְסוֹד עָרְמָה. רֹאשׁ הֵרִימָה. וְסוֹד הֶעֱרִימָה וְיָדֶיהָ רָמָה. בְּעֵרָה מֵעָרְמָה וְעַד שַׁחַק רוֹמָה. וְתֶאְפּוֹד מְלוּכָה: יְרִיעוֹתַי גֵּדְדָה אָהֳלֵי שִׁדְּדָה. וְחָרְשָׁה וְשִׁדְּדָה. קְצִינוֹת

מטה לוי

תעיר ותריע. בקשתינו שתריע תרועת שופר מהג׳ שופרות שאתה עתיד לתקוע. א׳ לקבץ האבודים והנדחים. והב׳ להלוך בסערות תימן לפחד הרשעים. והג׳ להחיות המתים: **להכרית.** כל העושה רע לישראל: **ותוקדש ביודעי להריע.** ותוקדש מישראל שיודעים לרצות את בוראם בתרועה כל זאת בקשתינו מלפניך קדוש: **אדרת ממלכה.** מלכות ישראל שהיתה תפארת ממלכה: **על מה הושלכה.** כי מיום שנפסק מלכות בית דוד בימי צדקיהו: **ועוד לא מלכה.** לא מלכה עוד: **לבל המליכה.** ונכנסה להמליך עליה עובדי אליל בל: **ואחריו הלכה.** בעל כרחה: **שלא כהלכה** שאלו לא חטאו היו העכו״ם הולכין אחר ישראל ועכשיו הם הולכים אחר העכו״ם: **עליה.** על ישראל: **הומלכה גברת ממלכה.** מלכות בבל ובת כשדים מתגברת במלכות: **עד תופיע מלוכה.** עד שתתגלה עלינו מלכותו ית׳: **זבולי.** בהמ״ק: **חרבה.** שרפה באש: **מתמימי.** צדיקים שהיו מתמימים אותי לאבי שבשמים: **פרכה.** שברה אותם: **ונתן לה ארכא.** ונתן למלכותה זמן ארוך מכל המלכיות ופשט בכל העולם: **רחבה וארכה וקשת דרכה.** עלי לירות בי. **ועול האריכה.** לא כנוהג שבעולם שהרי הקשת הדרוך לזמן ארוך או היתר ניתק או הקשת נשבר ולא כן היא המלוכה הזאת: **בעתה.** הפחידה והבעיתה: **ברכה.** בישראל הרכה והענוגה: **והנה דרוכה.** ועדיין היא דרוכה תחתיה: **ועד עתה מלכה.** ומלכותה עליה: **יסודות ערמה.** בהמ״ק וירושלים: **ערה והחרימה.** חרבה והחרימה: **עד יסוד ערמה.** העמידה ערמה מכל טוב: **ראש הרימה.** על ישראל: **וסוד הערימה.** הם כולם הערימו עלה איך להזר לישראל עשו אמר שוטה הי׳ קין שהרג את אחיו בחיי אביו שיכול להוליד עדיין אבל אני יקרבו ימי אבל אבי ואהרגה את יעקב אחי. פרעה אמר שוטה הי׳ עשו שהמתין כ״כ אבל אני כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו. המן אמר שוטה הי׳ פרעה שלא שלח יד אלא בילדים זכרים קטנים אבל אני רוצה לאבד כל היהודים: **וידיה רמה.** על ישראל לכן בקשתינו. **בערה מערמה.** היא ביערה את ארצנו ובהמ״ק מהעמק: **ועד שחק רומה** עד רום השמים: **ותאפוד מלוכה** נתקשט׳ במלוכה: **יריעותי גדדה.** טיטוס גדד את הפרוכת: **אהלי שדדה.** חרבה את בהמ״ק: **וחרשה ושדדה.** וחרשה את ציון ועשתה אותה לשדה שנאמר ציון שדה תחרש (ירמיה כו יח מיכה ג יב): **קצינות רפדה.** בשררות התחזקה: ומלכות אפדה.

אַז דֶער עֶרְשְׁטֶער טָאג ראש הַשָּׁנָה גִיפַאלְט אוּם שַׁבָּת זָאגְט מֶען דָאס :

וּבְכֵן וַיְיָ פָּקַד אֶת שָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמָר :

חו״ק צֶאֱצָאֶיהָ כֵּן פְּקוֹד לְטוֹב הַיּוֹם. קָדוֹשׁ :

אֵם אֲשֶׁר בְּצֶדֶק נִתְיַשְּׁנָה. כְּמוֹ נִתְיָאֲשָׁה בְּתֶבֶל דְּשֵׁנָה. גוֹחָהּ פְּקָדָהּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה. דִּבְּבָה הַיּוֹם אֲנִי נִדּוֹנָה. הִנְנִי עֲגוּמָה כִּכְלוֹת עֶדְנָה. וַתְּחַתֵּם בְּצֶדֶק לְבַל הֱיוֹת עֲגוּנָה. זֹאת כְּהִתְבַּשְּׂרָה הוּשְׁקָדָה. חַלּוֹת פְּנֵי צַח שָׁקְדָה. טֶרֶם קָרְאָה מִיַּד נִפְקָדָה. יִצְחָק כָּל שׁוֹמֵעַ זֹאת שָׂמְחָה. כִּי נִגְלְמוּדָה לְלֹא עֵת צָמְחָה. לָהּ כָּל שָׁמְעוּ אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה: מָצְאָה הַשְׁקֵט אַחֲרֵי בְלוֹתָהּ נִתְחַדְּשָׁה כְּנֶשֶׁר בְּנַוְתָהּ. שָׂשׂוּ שָׂרוֹת לְלַוֹּתָהּ. עָלְזוּ וְשִׂישׂוּ עֲבוּרָהּ נִקְרָא. פָּצוּ עָדֶיהָ רָנִּי עֲקָרָה. צָמְקוּ שָׁדֶיהָ וְעוֹד בָּם יְקָרָה. קֹשַׁת רוּחַ אֲשֶׁר הוּעֲקָרָה. רוּפְּאָה לְקֵץ תִּשְׁעִים כְּנִתְבַּקְּרָה. שָׁלְחָה פֵּאָרוֹת וְלֹא שִׁקְּרָה: חזן תֵּפֶן בְּנִצָּרִים אֲשֶׁר חוּלָלוּ כְּהַיּוֹם. וְשָׁלֹשׁ עֲקָרוֹת שֶׁהָפְקְדוּ בְּזֶה יוֹם. תַּצְדִּיק בְּצִדְקָתָם מְיַחֲלֶיךָ אָיוֹם: צאצאיה

דְּפָּרָה. וּמַלְכוּת אָפְדָה. וְזֹאת הִקְפִּידָה. יָזְמָה וּמָרְדָה. עֲבוֹד לַזָר חָרְדָה וְחִלְּלָה מְלוּכָה: לְחָצָה בְּנֵי מֶלֶךְ. וּפָצָה לְעֵין מֶלֶךְ. מִי לִי בַּדּוֹק מֶלֶךְ: יָהֲרָה בְּכֵס מֶלֶךְ. זוּלָתִי אֵין מֶלֶךְ. אֲנִי וְאַפְסִי מֶלֶךְ: חזן רָם עַל כָּל מֶלֶךְ. תַּגְעִילֶנָּה מִמֶּלֶךְ. וּלְךָ תָּשִׁיב מְלוּכָה: תעיר וכו׳

וּבְכֵן וַיְיָ פָּקַד אֶת שָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמָר:

חזן וקהל צֶאֱצָאֶיהָ כֵּן פְּקוֹד לְטוֹב הַיּוֹם קָדוֹשׁ:

אם

מטה לוי

מתקשטה במלכות: וזאת. וישראל הנקראים זאת: הקפידה. הכרותה: יזמה ומרדה. חשבה מחשבות איך להמריד את ישראל בהקב״ה: עבוד לזר חרדה. מיהרה לפתות את ישראל לעבוד ע״א: וחללה מלוכה. וחללה מלכות שמים: לחצה את ב״י שהם. בני מלך. ופצה לעין מלך. ופתחה פיה לפני הקב״ה בגלוי ואמרה מי לי בדוק מלך. מי לי בשמים מלך וזהו טיטוס שאמר אי אלהימו: יהרה. נתגאה: בכס מלך.

אמר איכו דומה מגלה את המלך כשדה לגנלה אותו בבית, אמר זולתי אין מלך. אני ואפסי מלך. ואין עוד זולתי: ואמתנו בקשתינו מאתך. רם על כל מלך תגעילנה ממלך. תרחיקנה ותמאיסנה ממלוכה וגו׳. ולך תשיב מלוכה:

ובכן וה׳ פקד את שרה. זכר אותה לטובה. כאשר אמר. ובקשתינו מלאליה כו׳ תפקוד בניה נ״ב היום לטובה:

כשחל בשבת

שְׁמוֹ מְפָאֲרִים עֲדַת חֲבָלוֹ. וְנַעֲרָץ בְּאֶרְאֶלֵּי קוֹדֶשׁ הִלּוּלוֹ. וּבְהֵיכָלוֹ כָּבוֹד אוֹמֵר כּוּלּוֹ. קָדוֹשׁ:

שׁוֹמְרֵי מִצְוֹתָיו עוֹד יְשׁוּבוּן לְבִצָּרוֹן. נִדְבָּרִים יִרְאָיו בְּהַכְשֵׁר וְיִתְרוֹן. וַיַּקְשֵׁב יהוה וַיִּשְׁמַע וַיִּכָּתֵב בְּסֵפֶר זִכָּרוֹן. קָדוֹשׁ:

שַׁפְּרוּ מַעֲשֵׂיכֶם וּבְרִית לֹא תוּפָר. נַאֲקַתְכֶם יַאֲזִין שְׁחָקִים שַׁפָּר. וְתִיטַב לַיהוה מִשּׁוֹר פָּר. קָדוֹשׁ:

שִׁבְטֵי מְקוֹרָאֶךָ עֲלֵה וְהַמְשֵׁל. נְטִישׁוֹת צָרִים בְּהַתִּיזְךָ לְנַשֵּׁל. וְהָיְתָה לַיהוה הַמְּלוּכָה וּמוֹשֵׁל. קָדוֹשׁ:

שְׁבוּתֵינוּ מִמֶּרְחָק עֲלוֹת לְהַר קָדְשׁוֹ. וּנְפָאֲרֶנוּ תָּמִיד בִּדְבִיר מִקְדָּשׁוֹ. כִּי זָכַר אֶת דְּבַר קָדְשׁוֹ. קָדוֹשׁ:

כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל וְשׁוֹכְנֵי אָרֶץ. יֹאמְרוּ תָמִיד הִגְדִּיל יהוה לַעֲשׂוֹת בָּאָרֶץ. וְהָיָה יהוה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ. קָדוֹשׁ:

חזן אֶדֶר וָהוֹד אֶתֵּן בְּצִבְיוֹן. שֶׁוַע אֶעֱרוֹךְ בְּנִיב וְהִגָּיוֹן. קהל אֶקְרָא לֵאלֹהִים עֶלְיוֹן:

חזן בַּיּוֹם הַנִּבְחַר מִשְּׁמֵי עֶרֶץ. מֵשָׁרִים לִשְׁפּוֹט קְדוּשָּׁתוֹ לְהַעֲרִיץ. קהל יְיָ מָלָךְ תָּגֵל הָאָרֶץ:

חזן גַּאֲוָתוֹ גָּדְלָה עוֹלָם מֵהָכִיל. עֱזוּזוֹ לְסַפֵּר כֹּחַ מִי יָכִיל: קהל מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ אֱלֹהִים זַמְּרוּ מַשְׂכִּיל:

שְׁמוֹ מְפָאֲרִים עֲדַת חֲבָלוֹ. וְנַעֲרָץ בְּאֶרְאֶלֵּי קוֹדֶשׁ הִלּוּלוֹ. וּבְהֵיכָלוֹ כָּבוֹד אוֹמֵר כּוּלּוֹ. קָדוֹשׁ:

חזן דֵּיעַ יָשִׂימוּ כָּל בְּרִיּוֹתָיו. וְיֵדְעוּ כִּי גָדְלוּ

אֵם אֲשֶׁר בְּצֶדֶק נִתְיַשְּׁנָה בְּמוֹ נִתְיָאֲשָׁה · בְּתֶכֶל דְּשֵׁנָה נוּחָה פְּקָדָהּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה דִּבְבָה הַיּוֹם אֲנִי נִדּוֹנָה · הִנְנִי עֲגוּמָה כִּכְלוֹת עֶדְנָה · וַתְּחְתַּם בְּצֶדֶק לְבַל הֱיוֹת עֲגוּנָה: זֹאת כְּהִתְבַּשְּׂרָה הוּשְׁקְדָה · חַלּוֹת פְּנֵי צַח שָׁקְדָה · טֶרֶם

מטה לוי

אם אשר בצדק נתישנה. שרה אמנו אשר הזקינה בצדקה: כמו נתיאשה. כאשר נתיאשה מלדת שחדל להיות לה אורח כנשים: בתכל דושנה. בסוף נעשתה דושנה ונתעדן בשרה וחזר לה עדנה: נוחה הקב"ה המוליא' מבטן: פקדה. בר"ה: דבבה ערה: היום בר"ה. אני נדונה: הנני עגומה. היתה לי עגמת נפש: ככלות. ממנה עדנה: ותתחם בצדק. נחתם עליה בעבור צדקתה אז בר"ה שבו ממשלת צדק: לבל היות עגונה. שלא תהיה עוד עגונה בלא וולד: תוכף. זאת כהתבשרה הושקדה. נתן לה כח באיברי הסולדה: חלות פני לא שקדה. מיהרה להתפלל ולחלות פני הקב"ה שנקרא לא: טרם קראה מיד

כשחל בשבת

גְּבוּרוֹתָיו: קהל זֵכֶר עָשָׂה לְנִפְלְאוֹתָיו:

חזן הִצִּיב וְיָרָה אֶבֶן פִּנָּתוֹ · נַחֲלִיאֵל · עֲבוּר לְשַׁעֲשֵׁעַ בַּאֲיֻמָּתוֹ: קהל זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ:

חזן וְרָשַׁם בְּחוֹק דַּת הֶגְיוֹנַי · בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה · לִזְכּוֹר זִכְרוֹנַי: קהל לְזִכָּרוֹן בְּהֵיכַל יְיָ:

שׁוֹמְרֵי מִצְוֹתָיו עוֹד יְשׁוּבוּן לְבִצָּרוֹן. נִדְבָּרִים יִרְאָיו בְּהַכְשֵׁר וְיִתְרוֹן. וַיַּקְשֵׁב יהוה וַיִּשְׁמָע וַיִּכָּתֵב בְּסֵפֶר זִכָּרוֹן. קָדוֹשׁ:

חזן זֶבַח קוֹדֶשׁ כְּהוּכְשַׁר אָז בְּעֵינָיו · רֶגֶל תְּמוּרָתוֹ אַיִל לְהַקְרִיב לְפָנָיו: קהל אַחַר נֶאֱחַז בַּסְּבַךְ בְּקַרְנָיו:

חזן חִכֵּם חֲנִיטָיו לִתְקוֹעַ בְּזֶה חוֹדֶשׁ · יוֹם זֶה אִם יִקָּרֶה בְּשַׁבַּת קוֹדֶשׁ: קהל זִכְרוֹן תְּרוּעָה מִקְרָא קוֹדֶשׁ:

חזן טִבְעוּ אִם בְּחוֹל יְבוֹאֲכֶם · צַוּוּ לִתְקוֹעַ בְּכָל גְּבוּלְכֶם: קהל יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם:

שַׁפְּרוּ מַעֲשֵׂיכֶם וּבְרִית לֹא תוּפָר. נַאֲקַתְכֶם יַאֲזִין שְׁחָקִים שִׁפֵּר. וְתִיטַב לַיהוה מִשּׁוֹר פָּר. קָדוֹשׁ:

חזן יָרוּם צוּר יִשְׁעִי בְּפִיכָל אֻמִּים · חֲשׂוֹף זְרוֹעֲךָ לְהוֹשִׁיעַ מִמִּתְקוֹמְמִים: קהל מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים:

חזן כְּהִגָּלוֹתְךָ לְעֵין כֹּל שִׁכְנְךָ לְהִוָּעֵד · קְהִלּוֹת וּרְבָבוֹת בְּפִימוֹ לְהָעֵד: קהל יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

חזן לְךָ יָאֲתָה כָּבוֹד וָעוֹז הַגּוֹיִם · חֶלֶד וְכָל שׁוֹכְנֶיהָ וְכָל הָאִיִּים: קהל מִי לֹא יִירָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם:

קְרָאָה מִיַּד נִפְקָדָה. יִצְחַק כָּל שׁוֹמֵעַ זֹאת שָׂמֵחָה. כִּי גַלְמוּדָה לְלֹא עֵת צָמֵחָה. לָהּ כֹּל שָׁמְעוּ אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה: מָצְאָה הַשְׁקֵט אַחֲרֵי בְלוֹתָהּ. נִתְחַדְּשָׁה כַּנֶּשֶׁר בִּנְוָתָהּ. שָׂשׂוּ שָׂרוֹת לִלְוָתָהּ. עִלְזִי וְשִׂישִׂי עֲבוּרָהּ נִקְרָא. פָּצוּ עָדֶיהָ רָנִּי עֲקָרָה. צָמְקוּ שְׁדֵיהֶן וְעוֹד בָּם יְקָרָה. קְשַׁת רוּחַ אֲשֶׁר הוּעֲקָרָה. רוֹפְאָה לְקֵץ תִּשְׁעִים כְּנִתְבַּקְּרָה. שִׁלְּחָה פֹּארוֹת וְלֹא שִׁקְּרָה: חזן תֵּפֶן בַּנְּצָרִים אֲשֶׁר חוֹלָלוּ

מטה לוי

נפקדה כאלו התפללה: יצחק כל שומע זאת שמחה. וכן אמרה שרה כל השומע זאת השמועה יצחק לי: כי גלמודה. יושבת לבדה בלא בנים: ללא עת צמחה. צמחה והוציאה פירות בלא עת כי כבר זקנה: לה כל שמעו. הכל נאספו לשרה ואמרו אם הבנים שמחה: מצאה השקט אחרי בלותה. אחרי זקנתה מצאה מנוחה: עלזי ושישי עבורה נקרא. בעבור שרה נקראת בפי כל עלזי ושמחי כלן אמרו אלו הב' תיבות עלזי ושמחי כי בתחלה פצו פיהם עדיה. ואמרו רני עקרה קומי רוני בניגון את עקרה. אך כאשר צמקו שדיהן. של נשים שלא האמינו לה ואמרו ראו זקן וזקנה הביאו אסופי מן השוק ואומרים בנינו הוא אמר אברהם לשרה גלי דדיך. ונעשה נס שהיו דדיה נובעים חלב כשני מעינות והביאו כלם בניהם להניק כי נתייבשו דדיהם: ועוד בם יקרה. שעשו לה יותר כבוד ויקר גדול ע"י נס זה: שרה שהיתה. קשת רוח. בעבור. אשר הועקרה. אשר היתה עקרה: רופאה לקץ תשעי' כנתבקרה. כשפקד הקב"ה אותה בבשורה ע"י מלאך לרפאה אז. שלחה פארות ולא שקרה. ילדה בנים שאין בהם שום דופי. ועתה בקשתינו: תפן בנצרים אשר חוללו כהיום. תפן אל הצדיקים

כשחל בשבת

שִׁבְטֵי מְקוֹרָאֶךָ עֲלֵה וְהַמְשֵׁל. נְטִישׁוֹת צָרִים בְּהַתִּיזָךְ לְנַשֵּׁל. וְהָיְתָה לַיהוָה הַמְּלוּכָה וּמוֹשֵׁל. קָדוֹשׁ:

חזן מוֹטוֹת צָרִים שַׁבֵּר וְהַכְחִידֵם. וְרוֹעֵךְ קַבֵּץ וְחַנֵּם תִּפְדֵּם: קהל זְכוֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶּדֶם:

חזן נְדִיבֵי עַמִּים יְנוּחָמוּ בְּכִפְלַיִם. קָמֵיהֶם עַל פְּנֵימוֹ גַלֵּה שׁוּלַיִם: קהל זְכוֹר יְיָ לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלָיִם:

חזן סְלוּל מְסִלָּתֵנוּ יַשֵּׁר לִצְעוֹד. וּבֶן יַקִּירְךָ קַרְסוֹל לֹא יִמְעוֹד: קהל כְּנַמְתָּ זָכוֹר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד:

שְׁבוּתֵינוּ מִמֶּרְחָק עֲלוֹת לְהַר קָדְשׁוֹ. וּנְפָאֲרֵנוּ תָּמִיד בִּדְבִיר מִקְדָּשׁוֹ. כִּי זָכַר אֶת דְּבַר קָדְשׁוֹ. קָדוֹשׁ:

חזן קִרְיַת מָשׂוֹשׂ הֵיכָל וְאוּלָם. מִזְבֵּחַ יָשִׁיב וּכְלֵי שָׁרֵת כּוּלָם: קהל יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם:

חזן שָׁמַיִם וָאָרֶץ יְרַנְּנוּ לִשְׁמוֹ. יְעָרוֹת יִמְחָאוּ כַף לְהַנְעִימוֹ: קהל כִּי פָקַד יְיָ אֶת עַמּוֹ:

חזן תּוֹקֶף אֶרְאֶלִּים וְכוֹכְבֵי צֶפֶר. תְּהִלּוֹת יִתְּנוּ שֶׁבַח לְהַשְׁפֵּר: קהל הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר:

כְּהַיּוֹם • וְשָׁלשׁ עֲקָרוֹת שֶׁהָפְקְדוּ בְּזֶה יוֹם • תַּצְדִּיק בְּצִדְקָתָם מְיַהֲלֶיךָ אָיוֹם:

צֶאֱצָאֶיהָ כֵּן פְּקוֹד. לְטוֹב הַיּוֹם. קָדוֹשׁ:

חו"ק מֶלֶךְ מְמַלֵּט מֵרָעָה. לְיוֹדְעֵי תְרוּעָה. הָאֵל קָדוֹשׁ:

חו"ק מֶלֶךְ זְכוֹר אֱחוּז קֶרֶן. לְתוֹקְעֵי לְךָ הַיּוֹם בְּקֶרֶן. נוֹרָא וְקָדוֹשׁ:

אַאְפִּיד נֵזֶר אָיוֹם. בְּשִׁלּוּשׁ קְדוּשָּׁה בַּיּוֹם • גִּבּוֹרֵי כֹחַ גְּדֻלָּה • דַּהֲרוּהוּ בְּבֵית דְּגִילָה • הוֹגֵי הֶגֶה הֲמוּלָה • וַתְּקוּהוּ בְּהַלֵּל וּמִלָּה: זוֹכֵר לָעַד זָכִיּוֹת חַדְּשׁוּהוּ זֶמֶר חַיּוֹת טוֹב עוֹמֵס טוֹרַח • יַחֲדוּהוּ בְּחִדּוּשׁ יָרֵחַ: כּוֹבֵשׁ כָּל כְּעָסִים •

מטה לוי

שנבראו היום בר"ה ושם יצחק יוסף שמואל: ושלש עקרות. ואמותיהם שלש העקרות שרה רחל חנה: שהפקדו בזה יום. של ר"ה: תצדיק בצדקתם. בזכות העקרות ובניהם: מיהליך. ישראל. זאת בקשתינו מלפניך איום:

מלך כו'. יודעי תרועה האל קדוש. אתה מלך. האל קדוש. שמדתך למלט מרעה את ישראל בעבור שיודעים לפתותך בתרועה. לכן בקשתינו אתה המלך. זכור אחוז קרן. זכור עקידת יצחק שנאחז האיל בסבך בקרניו: לתוקעי לך היום בקרן. לישראל התוקעים היום לך בקרן השופר. זאת בקשתינו מלפניך. נורא וקדוש: אאפיד נזר. אתקן ואקשט כתר להקב"ה שנקרא איום: בשלוש קדושה ביום. ע"י הג' קדושות שאנו אומרים ביום זה שחרית ומוסף ומנחה: גבורי כח גדולה. ישראל שמתגברים ביצרם ובתורה ומצות וכוונתם לתת גדולה להקב"ה: דהרוהו בבית דגילה. עלזו לפניו בבהכ"נ שבאין לשם ישראל באסיפה בשירות ותשבחות: הוגי הגה המולה. המלאכים המדברים דבור בקול רם בעת שמשבחים למאריהון: ותקוהו בהלל ומלה. ספרו בהלל ודבור שהוא ותיק וחסיד: זוכר לעד זכיות. הש"י הזוכר לעד זכיות: חדשוהו. חדשו לו: זמר חיות. קודש. כמו שהם מזמרים להש"י אשר הוא טוב והוא. עומס טורח. בני האדם: יחדוהו. בר"ה אשר הוא בחידוש ירח: כובש כל כעסים. כובש העונות: לבל אף להשים. קדשוהו והללוהו שלא ישים אף וחרון על ישראל:

כשחל בשבת

כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל וְשׁוֹכְנֵי אָרֶץ. יֹאמְרוּ תָמִיד הִגְדִּיל יְיָ לַעֲשׂוֹת בָּאָרֶץ. וְהָיָה יהוה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ. קָדוֹשׁ:

חזן וקהל יִשְׁפּוֹט תֵּבֵל בְּצֶדֶק. וּלְאֻמִּים בְּמֵישָׁרִים. הָאֵל קָדוֹשׁ:

חזן וקהל וְהוּא בְאֶחָד וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ. וְנַפְשׁוֹ אִוְּתָה וַיָּעַשׂ. נוֹרָא וְקָדוֹשׁ:

אֵתָן לְפוֹעֲלִי צֶדֶק • בַּיּוֹם הַנִּבְחַר מֵעֵשׂ לְהִבָּדֵק • גַּאֲוָתוֹ מְאוֹד גָּדְלָה דֶּרֶךְ עֲנָוָתוֹ לְפִי הַגְּדוּלָּה. הוּא אֲדוֹן הָעוֹלָם וּמִי הִקְשָׁה אֵלָיו וַיִּשְׁלָם: זוֹכֵר הוֹלֵךְ בְּתוֹם • חוֹנֵן וְעוֹשֶׂה דִין יָתוֹם: טָהוֹר מָרוֹם וְנִשָּׂא • יָפֶה בְּעִתּוֹ הַכֹּל עָשָׂה: כַּבִּיר לֹא יִמְאָס • לְנִבְזֶה בְּעֵינָיו נִמְאָס: מְפוֹאָר רוֹכֵב עֲרָבוֹת • נוֹגַהּ נֶגְדּוֹ וְאֵשׁ לֶהָבוֹת: סוֹעֵף בֶּחֳרָבוֹת שְׁנוּנוֹת עֲבוּר יְתוֹמִים וְאַלְמָנוֹת: פּוֹעַל אָדָם יְשַׁלֵּם. צָר פֶּה וּמֵשִׂים אִלֵּם: קוֹנֵה הַכֹּל בְּרַחֲמִים • רָם וּמַשְׁפִּיל רָמִים: שׁוֹפֵט יְצוּרָיו בַּחֲנִינָה. תָּמִים פּוֹעַל אֵל אֱמוּנָה: שׁוֹפְטֵי אֶרֶץ כַּתֹּהוּ. מִפַּחְדּוֹ יִבָּהֲלוּ וְיִתְמָהוּ:

לְבַל אַף לְהָשִׁים ׃ מְשָׁרְתֵי בְּחִיל מוֹרָא ׃ נִכְחָם הַלְלוּ נוֹרָא ׃ שַׂרְפֵי סְבִיב סְעָרָה ׃ עֱנוּ לְמַעֲבִיר עֶבְרָה ׃ פְּלִיאִים פִּצְחוּ פֶּה צַלְצְלוּ הַכֹּל צוֹפֶה ׃ קְהִלּוֹת עַם קְדוֹשִׁים ׃ רוֹמְמוּהוּ רִבְבוֹת רוֹעֲשִׁים ׃ שֶׁמַע קוֹל שׁוֹפָר ׃ תַּאֲזִין וְאַשְׁמָה תוּפָר ׃ חזן תְּשַׁלֵּשׁ שׁוֹפָרוֹת בְּהַר הַקּוֹדֶשׁ ׃ וַאֲשַׁלֵּשׁ קְדוּשָּׁה בַּקּוֹדֶשׁ ׃ מלך זכור וכו׳

יהוה מֶלֶךְ יהוה מָלָךְ יהוה יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד ׃

אַדִּירֵי אֲיוּמָּה יַאְדִּירוּ בְקוֹל ׃ יְיָ מֶלֶךְ ׃
בְּרוּאֵי בָרָק יְבָרְכוּ בְקוֹל ׃ יְיָ מָלָךְ ׃
גִּבּוֹרֵי גוֹבַהּ יַגְבִּירוּ בְקוֹל ׃ יְיָ יִמְלוֹךְ ׃

יהוה מֶלֶךְ יהוה מָלָךְ יהוה יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד ׃

דּוֹהֲרֵי דוֹלְקִים יְדוֹבְבוּ בְקוֹל ׃ יְיָ מֶלֶךְ ׃
הֲמוֹנֵי הֲמוּלָּה יְהַלְלוּ בְקוֹל ׃ יְיָ מָלָךְ ׃
וַחֲיָלִים וְחַיּוֹת יְוַעֲדוּ בְקוֹל ׃ יְיָ יִמְלוֹךְ ׃

יהוה מֶלֶךְ יהוה מָלָךְ יהוה יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד ׃

מטה לוי

משרתי בחיל מורא. מלאכים המשרתים להקב״ה בחיל ומורא: נכחם. נגדם: הללו. את ה׳ נורא: שרפי סביב סערה. שרפים אשר סביבות הסערה: ענו שירה: למעביר עברה. להש״י המעביר עברה וזעם: פליאים. מלאכים ששמם פלאי: פצחו פה. פתחו פיהם: צלצלו. בצלצלים להש״י אשר הוא. הכל צופה. רואה הכל: קהלות. ישראל עם קדושים: רוממוהו רבבות רועשים. רוממוהו ברבבות אלפי ישראל בפחד ורעש: שמע קול שופר תאזין. תאזין שמיעת קול שופר: ואשמה תופר. ועי״ז תבטל האשמה שאשמנו: תשלש שופרות בהר הקודש. תתקע ג״פ בשופר. א׳ לקיבוץ גליות וא׳ לפחד הרשעים וא׳ לתחיית המתים:

אדירי האדירים שבישראל הנקראים איומה: יאדירו. יחזקו ליתן שבח להקב״ה: בקול. ולומר ה׳ מלך: ברואי ברק. מלאכים שנבראו מברק והם: יברכו בקול. ישבחו בקול ולומר ה׳ מלך: גבורי גובה. ישראל המתגברים ביצרם: דוהרי דולקים. מלאכים שהם אש דולק וקופצים מקצה לקצה בארץ: ידובבו. ידברו: המוני המולה. ישראל שמתקבצים המונים המונים וצועקים בקול גדול: וחיילים. של מעלה: וחיות.

כשחל בשבת

עוֹשֶׂה מִשְׁפַּט עַמּוֹ וּתְחִלָּה מְקַדְּמָם מִפְּנֵי זַעֲמוֹ ׃ נְדִיבִים בְּדִקְדּוּקָם יָחִילוּ ׃ בַּאֲשֶׁר מִשְׁפָּטוֹ פָּעֳלוֹ ׃ רוֹאֶה כָּל תַּעֲלוּמוֹת ׃ יוֹשֵׁב בְּגָבְהֵי מְרוֹמוֹת ׃ צוֹפֶה כָּל נוֹלָדוֹת ׃ חוֹפֵשׂ כָּל הָעֲתִידוֹת ׃ קוֹרֵא הַדּוֹרוֹת מֵרֹאשׁ ׃ הִקְרִיב לֵב לָתוּר וְלִדְרוֹשׁ ׃ חזן זוֹכֵר בְּרִית רִאשׁוֹנִים ׃ קַיֵּים שְׁבוּעָה לָאַחֲרוֹנִים ׃

יִשְׁפּוֹט תֵּבֵל בְּצֶדֶק ׃ וּלְאוּמִּים בְּמֵישָׁרִים ׃ הָאֵל קָדוֹשׁ ׃

דער נאך הייבט מען אן יי מלך

זוֹכְרֵי זְמִירוֹת יְזַמְּרוּ בְקוֹל: יְיָ מֶלֶךְ:
חַכְמֵי חִידוֹת יְחַסְנוּ בְקוֹל: יְיָ מָלָךְ:
טַפְסְרֵי טְפוּחִים יְטַכְּסוּ בְקוֹל: יְיָ יִמְלוֹךְ:
יהוה מֶלֶךְ יהוה מָלָךְ יהוה יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:
יוֹרְשֵׁי יְקָרָה יְיַשִּׁירוּ בְקוֹל: יְיָ מֶלֶךְ:
כַּבִּירֵי כֹחַ יַכְתִּירוּ בְקוֹל: יְיָ מָלָךְ:
לְבוּשֵׁי לֶהָבוֹת יְלַבְּבוּ בְקוֹל: יְיָ יִמְלוֹךְ:
יהוה מֶלֶךְ יהוה מָלָךְ יהוה יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:
מַנְעִימֵי מֶלֶל יְמַלְלוּ בְקוֹל: יְיָ מֶלֶךְ:
נוֹצְצֵי נוֹגַהּ יְנַצְּחוּ בְקוֹל: יְיָ מָלָךְ:
שְׂרָפִים סוֹבְבִים יְסַלְסְלוּ בְקוֹל: יְיָ יִמְלוֹךְ:
יהוה מֶלֶךְ יהוה מָלָךְ יהוה יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:
עוֹרְכֵי עוֹז יַעֲנוּ בְקוֹל: יְיָ מֶלֶךְ:
פּוֹחֲדֵי פְלָאֶיךָ יִפְצְחוּ בְקוֹל: יְיָ מָלָךְ:
צְבָאוֹת צֹאנְךָ יְצַלְצְלוּ בְקוֹל: יְיָ יִמְלוֹךְ:
יהוה מֶלֶךְ יהוה מָלָךְ יהוה יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:
קְהִלּוֹת קֹדֶשׁ יַקְדִּישׁוּ בְקוֹל: יְיָ מֶלֶךְ:
רִבְבוֹת רְבָבָה יְרַנְּנוּ בְקוֹל: יְיָ מָלָךְ:
שְׁבִיבֵי שַׁלְהֲבוֹת יְשַׁנְּנוּ בְקוֹל: יְיָ יִמְלוֹךְ:
יהוה מֶלֶךְ יהוה מָלָךְ יהוה יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:
תּוֹמְכֵי תְהִלּוֹת יַתְמִידוּ בְקוֹל: יְיָ מֶלֶךְ:
תּוֹקְפֵי תִפְאַרְתֶּךָ יַתְמִימוּ בְקוֹל: יְיָ מָלָךְ:
תְּמִימֵי תְעוּדָה יִתְּנוּ בְקוֹל: יְיָ יִמְלוֹךְ:
יהוה מֶלֶךְ יהוה מָלָךְ יהוה יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

מטה לוי

הקודש: יוועדו. יזמנו ויאמרו בקול: זוכרי זמירות. ישראל הזוכרים לומר על כל נס שנעשה להם: חכמי חידות. מלאכים היודעים חידות וסודות: יחסנו. יחזקו: טפסרי טפוחים. שרי מעלה שנעשו בטפת הש"י: יטכסו. יקשטו ויתקנו נזר: יורשי יקרה. ישראל שירשו התורה היקרה מפנינים: כבירי כח. מלאכים שכח רב להם: יכתירו. יעשו כתר: לבושי להבות. מלאכים שמראיהם כלהב אש: ילבבו. יאמרו בכל לב: מנעימי מלל. ישראל המנעימים מלים נעימים: ימללו. ידברו: נוצצי נוגה. מלאכים המאירים וזוהרים: ינצחו. יחזקו בשיר: שרפים סובבים. את הכסא: יסלסלו. ישבחו: עורכי. ישראל העורכים מלחמתה של תורה הנקראת עוז. יענו. יצעקו: פחודי פלאיך. ישראל הפחודים מפלאותיך: יפצחו. יפתחו פיהם: צבאות צאנך. ישראל הנקראים צאן: יצלצלו בקול. יתנו קול במצלתים: קהלות קודש. ישראל: רבבות רבבה. ישראל: שביבי שלהבות. מלאכים שהם גלולי אש: ישננו. יפרשו דבורם: תומכי תהלות. ישראל התומכים על חסדו שעליהם יאמרו תהלות: יתמידו בקול. יאמרו תמיד בלי הפסק ה' מלך: תוקפי תפארתך. ישראל שתוקפים ומפארים להקב"ה. ומתפלתם נעשה עטרת תפארת לראשו: יתמימו. יתפללו תפלתם תמים בלי פיגול ומחשבה זרה: תמימי תעודה. ישראל התמימים בתורה הנקראת תעודה: יתנו. יספרו בקול:

זכו:

הפיוט הזה מקושר עם הפיוט שלפניו. ורצונו שדרי מעלה עם דרי מטה יברכו וישבחו לאל עורך דין וכו'. ולכן שני הפיוטים שוים במספר חרוזיהם. (הרז"ה)׃

פותחין הארון קהל וחזן וּבְכֵן וּלְךָ הַכֹּל יַכְתִּירוּ׃

לְאֵל עוֹרֵךְ דִּין ׃ לְבוֹחֵן לְבָבוֹת בְּיוֹם דִּין ׃
לְגוֹלֶה עֲמוּקוֹת בַּדִּין ׃ לְדוֹבֵר מֵישָׁרִים בְּיוֹם דִּין ׃
לְהוֹגֶה דֵעוֹת בַּדִּין ׃ לְוָתִיק וְעֹשֶׂה חֶסֶד בְּיוֹם דִּין ׃
לְזוֹכֵר בְּרִיתוֹ בַּדִּין ׃ לְחוֹמֵל מַעֲשָׂיו בְּיוֹם דִּין ׃
לְטַהֵר חוֹסָיו בַּדִּין ׃ לְיוֹדֵעַ מַחֲשָׁבוֹת בְּיוֹם דִּין ׃
לְכוֹבֵשׁ כַּעְסוֹ בַּדִּין ׃ לְלוֹבֵשׁ צְדָקוֹת בְּיוֹם דִּין ׃
לְמוֹחֵל עֲוֹנוֹת בַּדִּין ׃ לְנוֹרָא תְהִלּוֹת בְּיוֹם דִּין ׃
לְסוֹלֵחַ לַעֲמוּסָיו בַּדִּין ׃ לְעוֹנֶה לְקוֹרְאָיו בְּיוֹם דִּין ׃
לְפוֹעֵל רַחֲמָיו בַּדִּין ׃ לְצוֹפֶה נִסְתָּרוֹת בְּיוֹם דִּין ׃
לְקוֹנֶה עֲבָדָיו בַּדִּין ׃ לְרַחֵם עַמּוֹ בְּיוֹם דִּין ׃
לְשׁוֹמֵר אוֹהֲבָיו בַּדִּין ׃ לְתוֹמֵךְ תְּמִימָיו בְּיוֹם דִּין ׃

סוגרין הארון וּבְכֵן וּלְךָ תַעֲלֶה קְדֻשָּׁה. כִּי אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ׃

מֶלֶךְ בַּמִּשְׁפָּט יַעֲמִיד אָרֶץ. עֶלְיוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ. יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל הָאָרֶץ. כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל וְשׁוֹכְנֵי אָרֶץ. מִקְצֵה הָאָרֶץ וְעַד קְצֵה הָאָרֶץ. כִּי הוּא בּוֹרֵא קְצוֹת כָּל הָאָרֶץ. עוֹשֶׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בָּאָרֶץ. בְּקוּמוֹ לַמִּשְׁפָּט יַשְׁקִיט הָאָרֶץ. לְהוֹשִׁיעַ כָּל עַנְוֵי אָרֶץ. לַעֲשׂוֹת כַּתֹּהוּ שׁוֹפְטֵי הָאָרֶץ. לֶאֱחוֹז בְּכַנְפוֹת הָאָרֶץ. לְנַעֵר כָּל רִשְׁעֵי אָרֶץ. וְקוֹל יַשְׁמִיעוּ בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ. מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ. וּבְמָלְכוֹ עַל כָּל הָאָרֶץ. יָרִיעוּ תַּחְתִּיּוֹת אָרֶץ. יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ. וַאֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל לָאָרֶץ. וַאֲשֶׁר בַּמַּיִם מִתַּחַת לָאָרֶץ. וְאָז יִפְצְחוּ רֶנֶן בְּעֶרֶץ. כְּבוֹדוֹ מְלֹא כָל הָאָרֶץ. יִמְלֹךְ תָּגֵל הָאָרֶץ. וּבְכֵן יְשַׁלֵּשׁ שׁוֹפְרוֹת עֶרֶץ. וִיפַחִיד חוֹרֵי יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ. וְיַהֲפוֹךְ כִּסֵּא מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ.

מטה לוי

ובכן לך הכל יכתירו. יתנו כתר: לאל. שהוא עורך דין בעבור שהוא עורך ומלמד לאדם דעת לשוב ולומר לפניו דבר רצוי ותשובה שיזכו בדין: לבוחן לבבות. מי שטוב בכל לבו ומי שאומר דברים ולבו כל עמו: לדובר מישרים. עושה לישראל לפנים משורת הדין: להוגה דעות. חושב דעות כל אדם. לטהר חוסיו. הוא מטהר העונות את החוסים בו: ללובש צדקות שישראל עושים: לסולח לעמוסיו. לישראל העמוסים ונשואים בזרוע של הקב"ה: לפועל רחמיו. שכל פעולתו של הקב"ה להתעורר רחמים על ישראל: לצופה נסתרות. מה שישראל עושין בסתר שנסתר ממנו ועשה בשוגג הכל צופה לכפר אותם: לקונה. ישראל שהם עבדיו בדין. ע"י שהוא מרחם עליהם בדין כאילו קונה אותן לעבדים: ובכן ולך תעלה קדושה. נכון הוא שתעלה לך קדושה. כי אתה הוא אלהינו מלך:

מלך במשפט יעמיד ארץ. כי כשברא הקב"ה את העולם אמר אם אבראנו במדה"ד אינו יכול להתקיים ואם אבראנו במדת רחמים יהיו כולם רשעים אלא אבראנו משניהם כמ"ש ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים (בראשית ב ד) ומתנהג כמו כן באותה מדה כשהוא דן את העולם במדה"ד ורואה שאין העולם יכול להתקיים מיד זוכר למדה"ר כדי להעמיד העולם. ובזה יעמיד ארץ וכן נאה לו לעשות כי הוא עליון על כל הארץ. ומנהגו של עולם אם הגבור למטה וחלש למעלה החלש נופל. כ"ש הקב"ה שהוא גבור וחזק ודר למעלה (הרא"ב"ן) ועוד בזה היום כשיעמידם בדין. יכירו וידעו כו'. ראוי להם להזכיר ולידע כי הוא בורא כו': בקומו למשפט. ומפני מורא משפטו ישקיט הארץ ממלחמות וריב: לעשות כתוהו שופטי הארץ. על שלא דנו כדין: לאחוז בכנפות הארץ. להחזיק בקצה הארץ: ובמלכו. אז על כל הארץ: יריעו. תרועה לה'. תחתיות ארץ. ישראל שהם בגלות בתכלית ובתחתית השפלות: ואז יפצחו רנן בערץ. יפתחו לרנן שירה בחוזק: ובכן ישלש שופרות ערץ. ואז יתקע בשופר גדול ותקע שלשה פעמים את

ויאמרו כל אשר נשמה באפו בארץ. מה אדיר שמך בכל הארץ. ויכונן משוש כל הארץ. ויעורר כל ישני ארץ. ויעלו זמירות מכנף הארץ. שירו ליי כל הארץ ארץ ודריה יצפו לדין. ויחתו ויחרדו מאימת הדין. כי גדול יום הדין. ומי יכילנו להצטדק בדין. וכל יושבי על מדין. וכל יודעי דת ודין. וכל שנעשה בו דין. אולי יחנן בשעת הדין. כי אין רחמים בדין. ולא ישא פנים בדין. והוא עד ובעל דין. לדעת בארץ מעשהו בדין. וביד כל אדם יחתום דין. ולפי משטרו יעשה לו דין. וכפעלו יפעל לו דין. ומעשיו יוכיחו אותו בדין. ואבן מקיר תזעק בדין. וכפים מעץ יעננה בדין. הכל באמת והכל בדין. במדת רחמים ובמדת הדין. והיום הוכן עמים בו לדין. לעשות אות ליום הדין. וכל נפשות בו ידין. והוא עשוי חוק זכרון ליום ראשון וליום אחרון. להזכר בו ישיני חברון. בצלם להתחבאות חבצלת השרון. בהם להצדיק שבים לבצרון. תוקעי בשופר וקוראי בגרון. למצוא בצדקתם מעשה כשרון. בם להנצל מאף וחרון: וכשמר אב דרך משפט וצדקה. יעשה לניניו במשפט חסד וצדקה. וכיונת אלם זרע לצדקה. יקצרו ניניו אמת וצדקה. וכנתן לתם באמת צדקה. ינתן לניניו אמת וצדקה. וכסא כבוד מתקן בצדקה. לפניו יעמוד מליץ וילמד צדקה. ובעלות שופר מדלי צדקה. יחננו ויפגיעו אבות הצדקה. ויאמרו לפני אוהב צדקה חלילה לך מדבר בצדקה. מעשות משפט בלא צדקה. ובמקום משפט אין צדקה. ובאין משפט יש צדקה. ואתה במשפט תעשה צדקה. לשפוט תבל במעשה הצדקה. ומכון כסאך משפט וצדקה. ובחפשך מעשים מבלי צדקה. הזכר לטוב מעט בצדקה. ובמתנת חנם תעשה צדקה. לפתות למו אוצרות הצדקה. ואם יצאה גזרה דחוקה לחבל יושבי ארקא בבוקה ומבוקה ומבולקה הסתכל בתבנית אשר בכסא חקוקה. ובתיבה אשר תחתיו פקוקה. ונפשות צורים בתוכה נקוקה. ובעטרה אשר בראשך

מטה לוי

להחיות המתים והאחד להכרית זרעו של עמלק והאחד לקבץ גליות: **ויכונן.** ירושלים שהי' משוש כל הארץ: **ויעורר כל ישני ארץ.** ויחיה המתים שנקראים ישני ארץ: **ארץ ודריה יצפו לדין.** ארץ עם הדרים עליה צופים ומיחלים מתי יבוא יום הדין. **ומי יכול** לשער ולמדוד בעצמו שיצדק בדין: **וכל יושבי על מדין.** כמושלים והשופטים: **וכל יודעי דת ודין.** הת"ח. ובכולם יעשה הקב"ה דין. איש כפי מעשיו: **וכל שנעשה בו דין.** שכבר דנוהו לרעה כולם מלפנים: **אולי יחנן בשעת הדין. כי אין רחמים בדין.** בלא תפלה: **והוא.** הקב"ה הוא עד ובעל דין וא"א לשקר לפניו: **לדעת בארץ מעשהו בדין.** כדי שידעו כל הארץ שמעשי ה' בדין ואין טוען עליו טענת שקר. לכן **וביד כל אדם יחתום דין.** כל אדם יחתום בעצמו כל מעשים שעשה ומראים לו חתימתו: **ולפי משטרו.** לפי מה שכתוב בשטרו שחתם עליו כך יעשה לו דין: **ואבן מקיר תזעק בדין.** אם הוא כופר ואומר לא חטאתי אז האבן צועק מן הכותל ואומר אני ראיתי שחטאת במקום פלו' או אם גזל אבן אפי' חתיכה קטנה מעץ צועקים האבנים והעצים לפני השם יתברך גזולים אנו: **במדת רחמים.** למי שנוהג במדת רחמים. **ובמדת הדין.** למי שנוהג במה"ד באכזריות כמ"ש פועל אדם ישלם לו (איוב לד יא): **והוא עשוי חוק זכרון ליום ראשון.** שבו נולד אדה"ר ונידון בו: **וליום אחרון.** שלעתיד יהיה יום הדין בר"ה: **להזכר בו.** זכות אבות. **ישיני חברון.** השוכנים במערת המכפלה אשר בחברון: **בצלם להתחבאות.** להסתר בצל שלהם ישראל הנקראים חבצלת השרון: **בהם.** בזכות האבות: **להצדיק.** את ישראל: **שבים לבצרון.** שהם מצפים לשוב לירושלים שהיתה עיר מבצר: **תוקעי שופר וקוראי בגרון.** והם תוקעים בשופר ומתפללים: **למצוא בצדקתם.** נמצא ע"י צדקם של האבות: **מעשה כשרון.** *מעשה כושר ויושר: **בם.** בשביל אלו המעשים. להנצל מאף וחרון: **וכשמר אב.** וכמו ששמר אברהם. **דרך משפט וצדקה. יעשה לניניו.** יעשה לבניו חסד וצדקה: **וכיונת אלם.** וכיונה אלמית ששותקת כששוחטין אותה כך יצחק בשעת עקדה שתק ועשה רצון אביו והוא זרע כל ממונו לצדקה כמו שאחז"ל במדרש ע"פ ויזרע יצחק: **יקצרו ניניו.** יקבלו בניו חסד מאת ה' יתברך לפי הצדקה והחסד שעשה יצחק: **וכנתן לתם** וכמו שנתן ליעקב הנקרא איש תם: **באמת צדקה.** האמת ינתן לו בצדקה כמ"ש תתן אמת ליעקב ולא לפי מעשיו כמ"ש קטונתי מכל החסדים: **וכסא כבוד.** ג"כ. מתוקן בצדקה כמ"ש בצדקה יכון כסא (משלי טז): **לפניו יעמוד מליץ.** יעקב אבינו החקוק תחת כסא הכבוד הוא יהיה למליץ: **וילמד** צדקה זכות על בניו: **ובעלות שופר מדלי צדקה.** וכאשר יעלה קול שופר מישראל שהם דלים בצדקה: **יחוננו כו': מדבר** בצדקה. דבורך והנהגתך עם בניך הכל בצדקה: **ובמקום משפט.** אף שכן דרך הארץ שבמקום המשפט אין צדקה. וכן להיפך ובאין משפט יש צדקה. כי הם ב' דברים סותרים זא"ז: **אך** אתה. אף שמחויבים אנו במשפט. עכ"ז תעשה עמנו צדקה והורה לנו התשובה והסלח לנו: **ובחפשך מעשים. אם תחפש**

זְקוּקָה. וּבְשֵׁם יִשְׂרָאֵל בְּבִנּוּי מְחוּזָקָה. וּבִדְמוּת שְׁבָטִים מְעוּזָקָה. וּבֵין כְּתֵפָיו שָׁכֵן בְּחָזָקָה. וּבָם אֶשָּׁעֲנָה וּבָם אֶתְחַזָּקָה: כִּי בְשִׁבְתּוֹ בַּכִּסֵּא לְשָׁפְטִי. יַעַמְדוּ כֻלָּם לִפְנֵי שׁוֹפְטִי. לְהַדְּמִים בַּשּׁוֹפָר בַּעַל מִשְׁפָּטִי. לְהָלִיץ בַּעֲדִי וְלִזְכוּת יִשְׁפְּטִי וּכְמִשְׁפְּטֵי הַגּוֹיִם בְּלִי לְשָׁפְטִי. כִּי לְאוֹר יוֹצִיא מִשְׁפָּטִי. וְנוֹגַהּ כָּאוֹר תִּהְיֶה בְּהִשָּׁפְטִי: רֹאשׁוֹ כֶּתֶם פָּז לְצַדְּקִי לְבוּשֵׁיהּ כִּתְלַג חִוָּר לְנַקִּי. וּשְׂעַר רֵישֵׁיהּ כַּעֲמַר נְקִי. בְּנַקֵּה לֹא יְנַקֶּה לְנַקִּי. בְּאוֹמֶר יְמַלֶּט אִי נָקִי. וְהוּא רוֹכֵב בָּעֲרָבוֹת מַבְהִיקִי: וְיוֹשֵׁב בְּחַדְרֵי תֵימָן כְּבָקִי. בִּגְבוּל בִּנְיָמִין בְּצֶלְצַח לְנַקִּי: וְרַגְלֵי הַחַיּוֹת אֲשֶׁר בְּמִישׁוֹר עֲרָבוֹת וָעַד לְמַעְלָה לְמַעְלָה רְבָבוֹת וְסִלְסוּל לְבָרוּךְ מִמְּקוֹמוֹ מַרְבּוֹת. וּפוֹרְדוֹת וּמַשִּׁיקוֹת סְלִיחָה לְהַרְבּוֹת. לְהַצְדִּיק בְּמִשְׁפָּט אַלְפֵי רְבָבוֹת. כְּמַרְאֵה בָזָק רָצוֹת וָשָׁבוֹת. וּמַרְאוֹת תְּמוּנַת דִּמְיוֹן מִתְחַבְּאוֹת וּמְטִיפוֹת. כְּנוֹפֶת רִשְׁפֵּי שַׁלְהֵבוֹת לְהֵעָשׂוֹת נְהַר דִּינוּר אֵשׁ לֶהָבוֹת: וְעַל רָאשֵׁיהֶם נָטוּי בְּמוֹרָא. דְּמוּת רָקִיעַ כְּקֶרַח הַנּוֹרָא. וּשְׁמֵי מְעוֹנָה מְקוֹם מַה נּוֹרָא. וְשָׁם אִתּוֹ שְׁרֵא נְהוֹרָא וּמִמַּעַל לָרָקִיעַ כְּאֶבֶן יְקָרָה. כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר כֵּס תִּפְאָרָה. וּבוֹ יוֹשֵׁב עוֹטֶה אוֹרָה. חוֹצֵב מִפִּיו תַּלְמוּד תּוֹרָה. וּמִשָּׁם שׁוֹמֵעַ שַׁוְעַת עֲתִירָה. וּמִימִינוֹ אֵשׁ דָּת כְּתוּרָה. וְשָׁם בְּיָמִין יֵשׁ חַלּוֹנוֹת. בְּצַד רָאשֵׁי הַכְּרוּבִים בִּמְעוֹנוֹת. כִּי דֶרֶךְ אוֹתָם הַחַלּוֹנוֹת. יַאֲזִין תְּפִלּוֹת וְיַקְשִׁיב תְּחִנּוֹת. פְּעָמִים פְּתוּחוֹת וּפְעָמִים צְפוּנוֹת. בְּכֵן עִתִּים הֵם לְהִתְעַנּוֹת. בְּעֵת רָצוֹן לְהִפָּתֵחַ וּלְהֵעָנוֹת. וּכְשֶׁיַּחְפּוֹץ רַחוּם לְשָׁעוֹת וְלַעֲנוֹת. יִגְזוֹר וְיִפָּתְחוּ אוֹתָן הַחַלּוֹנוֹת. וְיֵצְאוּ בָם אֶלֶף וּשְׁמוֹנָה מֵאוֹת. הַמְלִיצִים יוֹשֶׁר מִשְׁפָּט לִנְאוֹת. וִיקַבְּלוּ תְּפִלּוֹת מִלְּבוֹת בָּאוֹת. וְיִתְּנוּם בְּרֹאשׁ אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת. בְּכֶתֶר וָנֵזֶר בְּרֹאשׁוֹ לְהֵרָאוֹת. עֲשׂוֹת בָּמוֹ לְטוֹבָה אוֹת. בְּיוֹם

מטה לוי

ותמלא מעשים אשר הם מגלי לדקה : הזכר. היא חכר : לעוב מאד . שעושים שאף פושעי ישראל מלאים מלות כרמון וזה תמצא לנו בלדקה : הסתכל בתבנית . בדמות יעקב אשר בכסא חקוקה : ובתיבה אשר תחתיו פקוקה. ובתיבה העומלת תחת כסא הכבוד שבה דשן של ילחק סתומה : ונפשות לוריס בתוכה נקוקה. שבה נשמות ישראל : ובשם ישראל בכנוי מחוזקה . העטרה מחוזקה ברחשו של הקב"ה בשם כנוי של יעקב שהוא ישראל : ובדמות שבטים מעוזקה . שמות השבטים הם חקוקים סביב לעטרה כטבעת סביב לאלבע : ובין כתפיו. של בנימין שכן הקב"ה : בחזקה. בזכות שחיזק וסמך את אביו לעת זקנתו זכה שתשרה שכינה בחלקו : ובם אשענה ובם אתחזקה . בזכות כל אלה אתמוך ואתחזק : יעמדו כלם. מליצי יושר : לפני שופטי להדמים בשופר. להשתיק ע"י השופר המקטרג שהוא בעל משפטי : וכמשפטי הגוים. שהוא שופט אותם כפי התחייבות המשפט אם לזכות אם לחוב : בלי לשפטי כן. כי לאור יוציא משפטי כו': ראשו. התורה שנא' עליה ראש דברך אמת : כתם פז. היא יקרה מכתם פז : בזכותה לצדקי. להצדיק אותי: לבושיה כו' . ושער כו'. ומתואר הקב"ה בלבושו שהוא כשלג חיור ושער ראשו כעמר נקי הוא . כדי לנקה אותי מחטאתי : בנקה. במדת ונקה : לא ינקה לנקי'. לנקני ואף שלא ינקה לשאינם שבים מ"מ בקשתי אף שאין תשובתי מעולה ינקני : באומר . במאמר שאמר איוב : ימלט אי נקי. אף מי שאינו נקי ימלט אותו ה' : והוא רוכב בערבות . הקב"ה שוכן ברקיע ששמו ערבות שבו לדק ומשפט וגנזי חיים : מבהיקי . מנהיר ומאיר לי: ויושב בחדרי תימן כבקי. הקב"ה יושב בחדרי תימן בגלות אדום . כמ"ש כל מקום שגלו ישראל שכינה עמהם וגם יושב בבהמ"ק שלמעלה שמכוון נגד בהמ"ק שלמטה שהוא בדרום :

בגבול בנימין בללח : בירושלים שהיא לל להקב"ה שנקרא לח : לנקי . מחטאי בשביל הקרבנות שמקריבין בבהמ"ק של מעלה (רש"י ש"ב י. והרמב"ן) : ורגלי החיות כו'. ורגלי החיות אשר עומדות ברקיע ששמו ערבות והוא מישור כערבה : ועד למעלה למעלה רבות . כמו שכינו רגלי החיות כנגד כולן כו' : וסלסול כו' מרבות . שבח לה' . לברוך ממקומו כו' : ופורדות. מפרידים כנפיהם כדי לסככים תפלתם של ישראל : ומשיקות . יחד כנפיהם כדי שלא יכנס מקטרג להלשין על ישראל וכל זה עושין : סליחה להרבות. כדי להרבות סליח' על ישראל : להלדיק במשפט אלפי רבבות . את ישראל שנאמר עליהם. רבבות אלפי ישראל : כמראה בזק . כאור היוצא מפי הכבשן חוזר מהר. כן החיות . רצות ושבות : ומראות תמונת דמיון מתחבאות. מסתירות פניהם מלהסתכל בשכינה : ומטיפות כנופת. ומרוב אימה מטיפות מזיעה שלהם כדבר הנוטף טיפין טיפין : והם רשפי שלהבות . גחלי אש ולהבים . ומאותן רשפי שלהבות . להעשות נהר דינור אש להבות . ונופל על רשעים בגיהנם : ועל ראשיהם . של חיות : נטוי במורא דמות רקיע כקרח הנורא. שרקיע גדול ונורא ולבן וללול כקרח : ושמי מעונה . ועל הרקיע הזה הוא רקיע הנקרא מעונה : מקום מה נורא . הוא המקום שאמר עליו יעקב מה נורא . ושם אתו שרי נהורא . חונה אור : וממעל לרקיע כאבן יקרה וכס תפארה. כמ"ש וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר דמות כסא וגו' (יחזקאל א') : שועת עתירה. לעקת תפלה : אש דת כתורה . התורה הנכתרה : משפט לנאות . שמהדרין ומתפארים בזכותם : מלבות באות. בכוונת הלב : בכתר ונזר בראשו . מתפללין נעשה כתר ונזר בראשו של הקב"ה ובאותו

תְּרוּעָה מוֹפֵת לְהַרְאוֹת: וְאָז אֵלִים יְשַׁלְּשׁוּ קְדוּשׁוֹת. שְׁתַּיִם לְעַם קָדוֹשׁ מִתְפָּרְשׁוֹת. וְאַחַת בְּרֹאשׁ קָדוֹשׁ מַקְדִּישׁוֹת. וְקָדוֹשׁ בְּכָל מִינֵי קְדוּשׁוֹת: וּמִיָּדוֹ נִתַּן שְׁתֵּי קְדוּשׁוֹת. וַיְקֻדַּשׁ בְּאַחַת מִשָּׁלֹשׁ קְדוּשׁוֹת. וַיְעָרֵב לוֹ מִלְמַטָּה שָׁלֹשׁ תְּקִיעוֹת כְּמוֹ מִלְמַעְלָה שָׁלֹשׁ קְדוּשׁוֹת:

נ"ס נַקְדִּישְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ כְּנֹעַם שִׂיחַ סוֹד שַׂרְפֵי קֹדֶשׁ הַמְשַׁלְּשִׁים לְךָ קְדוּשָּׁה

נ"א כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: אָז בְּקוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל אַדִּיר וְחָזָק מַשְׁמִיעִים קוֹל מִתְנַשְּׂאִים לְעֻמַּת שְׂרָפִים לְעֻמָּתָם בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ: (מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים):

וְחַיּוֹת בּוֹעֲרוֹת מַרְאֵיהֶן כְּגַחֲלֵי אֵשׁ:
בְּזַהַל סוֹבְלוֹת כֵּס. אֵשׁ אוֹכְלָה אֵשׁ:
גְּסְתָמוֹת גְּוִיּוֹתֵיהֶן. בְּרִשְׁפֵּי לַבַּת אֵשׁ:
גְּאֹם הַדִּבּוּר מִשְׁמוֹעַ. הַנִּתָּן בָּאֵשׁ:
יִסְבְּלוּ סֵבֶל. נוֹזְלִים עַל רָאשֵׁיהֶם אֵשׁ:
יָעִיר לָזוּ לְזוּ. וְלֹא נִשְׁקַעַת הָאֵשׁ:
מְשַׁלְּחִים יַד שְׂרָפִים. תַּחַת כַּנְפֵי אֵשׁ:
מֻשְׁלָכִים בְּכַנְפֵיהֶם. גַּחֲלֵי לַהֲבַת אֵשׁ:
נִפְזָרוֹת לִמְקוֹם רְשָׁעִים לְהַכְנִיעָם בָּאֵשׁ:
נֶאֱלָחִים בָּמוֹ. כְּדוֹנַג מִפְּנֵי הָאֵשׁ:
בַּיִת לַחַשְׁמַלָּה. מַרְאֶיהָ כְּמַרְאִית אֵשׁ:
בְּנֹגַהּ סָבִיב. כְּקֶשֶׁת בֶּעָנָן אֵשׁ:
רָצוֹא וָשׁוֹב הַחַיּוֹת. דָּאוֹת בְּאַגַּפֵּי אֵשׁ:
רוֹחֲשׁוֹת בָּרוּךְ כְּבוֹדוֹ. בְּלַהַק יְקוּדֵי אֵשׁ:
שׁוֹנְנוֹת בְּמַאֲמַצֵּי רָם שְׁכִינָתוֹ בָּאֵשׁ:
שׁוֹאֲגוֹת כָּאֲרִי. קוֹל בְּלַהַב אֵשׁ:

מטה לוי

ובאותו שעה כל חיילי מרום רועים ומזדעזעים: ביום תרועה מופת להראות. שיראה הקב"ה נסים ומופתים לישראל: ישלשו קדושות. אומרים ק' ק' ק': שתים לעם כו' ואחד כו' ומידו נתן שתי קדושות. בכל יום העליונים מכתירים לפני הקב"ה ג' קדושות והקב"ה נותן בראשו א' ובראשו של ישראל שתים כדכתיב והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני הרי שתי קדושות לישראל וקדוש' א' להקב"ה:

וחיות בוערות. מאירות: בגחל. כמראה: סובלות. נושאות הכסא: אוכלה אש. הקב"ה שנקרא אש אוכלה: נסתמות. מכסות פניהם שלא להסתכל בשכינה: גופם. שג"כ נסתמות גויותיהן כדי שלא יוכלו לשמוע הדבור שיצא מהקב"ה לגלות לנביא: יסבלו. שנראה כסובלי סבל של הכסא: נוזלים. מחמת הפחד: יעיר. ל' חיבור: לו ללו. זה לזה. פי' הקב"ה מחבר אש למים ואפ"ה לא יכבו המים את האש: מושלכים כו'. כשפושטין את ידיהן אז מושלכין בכנפיהם כו'. שמשם נפזרות למקום רשעים לדונם בגיהנם: נאלחים. נשחתים הרשעים בתוכן גחנים: כדונג מפני האש. כשעוה הנימוח מן האש. דונג. שעוה: בית לחשמלה. פסוק הוא וארא כעין חשמל כמראה אש בית לה סביב ופירושו בית לחשמלה מלפנים המלאך שנקרא חשמל. מראיה כמראה אש: בנוגה סביב. מבפנים החשמל סביב לו זוהר ונוגה הקשת: בענן אש. כמראה הקשת שנראה בעננים שיש לו כמה גוונים כן סביב החשמל: רצוא ושוב החיות. רצים וזוקפין ראשן לראות פני השכינה ומיד שבים לאחוריהן מפני אימת השכינה: דאות באגפי אש. פורחים בכנפי אש. דאות לשון פורחות כמו ידאה הנשר. רוחשות ברוך כבודו. מדברות ומנענעות בשפתותיהם שכבוד ברוך: בלהק יקודי אש. בקהל שרפי אש. להק ל' קהל: שוננות במאמצי רם. כשנותן להם רשות לשבח את הקב"ה אז מתעלפי' מפחד הקב"ה והקב"ה סומך אותם באומץ כחו וזהו במאמצי רם שכינתו באש. הקב"ה הוא רם ויושב שוכן באש: שואגות

מ וְאֶחָד כֶּתֶר בְּפֶלֶל. בֵּית יַעֲקֹב אֵשׁ׃
מַ שְׁבִיעוּ שָׂרָף. לוֹהֵט שְׁבִיב אֵשׁ׃
ו מִזְדַּעְזְעִים חֵילֵי מָרוֹם. מְשַׁלְהֲבֵי אֵשׁ׃
ו מֵרַעַשׁ מִתְגַּלְגְּלִים. גַּלְגַּלֵּיכֶם אֵשׁ׃
אַף רְקִיעִים אֲחָזָתַם. חֶרְדַּת אֵשׁ׃
אָ ז יְשַׁלְּשׁוּ בַּקּוֹדֶשׁ לַנִּשְׁפָּט בָּאֵשׁ׃
לִ שְׂמֹאל וְלַיָּמִין. שְׁנֵי שַׂרְפֵי אֵשׁ׃
ל וְאֳטִים הָרֶגֶל. מִלְּהַזְכִּיר עֵגֶל אֵשׁ׃
אָ נָּא עִזּוּז וְגִבּוֹר. נַעֲרָץ בְּכִתֵּי אֵשׁ׃
אֵ לֶיךָ הָעַל שֶׁוַע. לוֹקְחֵי דַת אֵשׁ׃
מִ פְּעַל הַר מוֹר. נֶעֱקַד עֲלֵי עֵצִים וָאֵשׁ׃
מִ צּוּקָה נִנְצָל. מִמְּדוּרַת עֵצִים וָאֵשׁ׃
נָ א אִם חָטְאָה נִמְשְׁכָה וּבָעֲרָה כָּאֵשׁ׃
נִ חוּמֶיךָ יָגוֹלּוּ בְּשִׁבְתְּךָ עַל כִּסֵּא אֵשׁ׃
וְ הַכִּסֵּא יַפְגִּיעַ לָרוֹכֵב בְּמֶרְכֶּבֶת אֵשׁ׃
וְ יוֹשֶׁר יָלִיצוּ בַּעֲדֵנוּ חַיּוֹת אֵשׁ׃

חזן אָז בְּקוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל אַדִּיר וְחָזָק מַשְׁמִיעִים קוֹל מִתְנַשְּׂאִים לְעֻמַּת שְׂרָפִים. לְעֻמָּתָם בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ (מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים)׃ קהל בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ. מִמְּקוֹמְךָ מַלְכֵּנוּ תוֹפִיעַ. וְתִמְלוֹךְ עָלֵינוּ כִּי מְחַכִּים אֲנַחְנוּ לָךְ. מָתַי תִּמְלוֹךְ בְּצִיּוֹן בְּקָרוֹב בְּיָמֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד תִּשְׁכּוֹן׃ תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדֵּשׁ בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֵצַח נְצָחִים׃ וְעֵינֵינוּ תִרְאֶינָה מַלְכוּתֶךָ כַּדָּבָר הָאָמוּר בְּשִׁירֵי עֻזֶּךָ עַל יְדֵי דָוִד מְשִׁיחַ צִדְקֶךָ׃

מטה לוי

כתרי. צועקות כתרי: מואחד כתר בפלל. כתר של הקב״ה נתייחד מתפלתן של ישראל. מואחד. כמו מיוחד: בפלל. לשון תפלה: בית יעקב אש. פי׳ מתפלתם של בני יעקב שנא׳ עליו בית יעקב אש: משביעו שרף. שמלאכים משביעים הכתר שעולה על ראש הקב״ה: לוהט שביב אש. לוהט לשון להבה ושרפה: שביב. ל׳ ניצוץ פירוש הכתר שעולה מלהט סביב כל המקטריגים: ומזדעזעים חיילי מרום. ומתפחדים כל חיילי מרום בשעה שהכתר עולה לראשו של הקב״ה: משלהבי אש. אע״פ שהם כולם שלהבת אש: ומרעש מתגלגלים. המלאכים: אף רקיעים אחזתם חרדת אש. כלומר הרקיעים ג״כ מפחדים מחרדת הקב״ה שנקרא אש או מחרדת המלאכים שנקראים אש: אז ישלשו בקודש. אז אומרים קדוש קדוש קדוש: לנשפט באש. להקב״ה שהוא תובע יצורי עולמיו למשפט אש כן הוא נקרא ג״כ נשפט כי תובע ונתבע שניהם נשפטים: לשמאל ולימין שני שרפי אש. לשמאל ולימין של המרכבה: לואטים הרגל מלהזכיר עגל אש. לואטים לשון לוטה בשמלה מכסין רגליהן שדומין לרגל העגל שלא להזכיר על ישראל עון העגל שנשרף באש: נערץ בכתי אש. בכתי מחנות מלאכים משבחין ומעריצין להקב״ה שהוא עזוז וגבור: אליך העל שוע. העלה וקבל תפלת ישראל שקבלו התורה שנקראת דת אש וזהו לוקחי דת אש: מפעל הר מור. זה יצחק שנעקד בהר המוריה על העצים ואש בזכותו ננצל מצוק׳ דהיינו מצרה ומדין של גיהנם שהוא מדורת אש: נא אם חטאה נמשכה. שהן נשרשים ונמשכי׳ בעונות ובחטאים: ובערה כאש. ויצה״ר ושטן בוער בהן כאש: ניחומיך יגולו. יתגלגלו רחמיך על ישראל. בשבתך על כסא אש: והכסא יפגיע לרוכב במרכבת אש. יתפלל הכסא לרוכב בשמים זה הקב״ה שרוכב במרכבה שהיא של אש: ויושר יליצו בעדינו חיות אש. החיות יהיו מליצי יושר בעדינו:

אחד זה הקב״ה: קדוש. בכל מיני קדושות: אש אוכלה אש זה הקב״ה: בוערות טוענות כסאך. הן חיות שמשאות כסא הקב״ה: גאותך במחנה רעש. גאוה ושררה וממשלה של הקב״ה במחנה של המלאכים שמקלסין להקב״ה ברעש גדול

אֶחָד קָדוֹשׁ אֵשׁ אוֹכְלָה אֵשׁ:

בּוְעָרוֹת טוֹעֲנוֹת כִּסְאֲךָ מַרְאֵיהֶן כְּגַחֲלֵי אֵשׁ:

גַּאֲוָתְךָ בְּמַחֲנֶה רַעַשׁ. וְאַחַר הָרַעַשׁ אֵשׁ:

דוּגְמַת שִׁכְנָךְ כְּעֵין חַשְׁמַל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ:

הֲלֹא בְּהַרְאוֹתְךָ נַחַת זְרוֹעֲךָ בָּאֵשׁ:

וְיֵחַתּוּ וְיִמַּסּוּ מְשַׂנְאֶיךָ כַּדּוֹנַג מִפְּנֵי הָאֵשׁ:

זָעוּ מִיּוֹם תֵּקַע חֲרֵדֵי דְבָרְךָ בָּאֵשׁ:

חָלִים וְרוֹעֲדִים מִדִּינְךָ נִשְׁפָּט בָּאֵשׁ:

טַעֲמָם יִכּוֹן כִּקְטֹרֶת. נָתוּן עַל הָאֵשׁ:

יֵחָשֵׁב מִיעוּט חֶלְבָּם וְדָמָם כְּנִיחוֹחַ מִן הָאֵשׁ:

כּוֹשֶׁר מַעַשׂ אֵיתָן. מוּצָּל מֵאֵשׁ:

לְיוֹם צָרָה יוֹעֲמָד לְבָאֵי בַמַּיִם וּבָאֵשׁ:

מַעֲרֶכֶת עֵרֶךְ. וּבְיָדוֹ מַאֲכֶלֶת וְאֵשׁ:

נִינָיו בָּהּ יִנּוֹצְלוּ מִמְּדוּרַת עֵצִים וָאֵשׁ:

סָעוּ אַחֲרֶיךָ בַּמִּדְבָּר בִּנְחִיַּת עַמּוּד אֵשׁ:

עַזָּה אַהֲבָתָם תִּזְכּוֹר. רְשָׁפֶיהָ רִשְׁפֵּי אֵשׁ:

פְּלָאֶיךָ יֵדַע תִּשְׁבִּי. יְחֶדְךָ בַּעֲנִיַּת אֵשׁ:

צוֹעֲקֶיךָ גַּם הַיּוֹם תַּעֲנֶה. הוֹגֵי דָת אֵשׁ:

קַנֵּא לְעִירְךָ הָיְתָה לִשְׂרֵפַת אֵשׁ:

רַצֵּף שִׁכְנָךְ בְּתוֹכָהּ לְכָבוֹד סְבִיבָהּ חוֹמַת אֵשׁ:

שְׁעֵה שַׁוְעַת עַמְּךָ. בֵּית יַעֲקֹב אֵשׁ:

מטה לוי

גדול: ואחר הרעש אש. ואחר הרעש של המלאכים יוצא אש מפי החיות והאופנים: דוגמת שכנך. דומה כעין חשמל שנראה מתוך האש: הלא בהראותך נחת זרועך באש. נחת ל׳ חוזק כמו נחית זרועו תרגומו תקיף גבורתיה: ויחתו וימסו משנאיך. יפחדו וימקו כדונג מפני האש: זעו מיום תקע. לשון זיעה שהזיעה באה מחמת פחד: מיום תקע. מיום הדין שתוקעין בו: חרידי דברך. אלו ישראל שחרדין אל דבר ה׳ ומתיראים מדבר ה׳ שהוא כאש: חלים ורועדים מדינך נשפט באש. זה הקב״ה שתובע את הבריות לדין וע״ש זה שייך לשון נשפט ופשוטו מתווכח עם הבריות: טעמם יכון כקטורת. דבורם ותפלתם של ישראל יחשב לפניך כקטורת: יחשב מיעוט חלבם ודמם. שמתמעטים חלבם קודם ר״ה בתענית וכן ביוה״כ כריח ניחוח של הקרבנות שעולה מן האש: כושר מעש איתן מוצל מאש. כושר ויושר מעשיו של אברהם שנקרא איתן שמוצל מאור כשדים: ליום צרה יועמד. ויעמוד זכותו לישראל בצרה זהו לבאי במים ובאש: ניניו בה ינוצלו. בניו של יצחק ינוצלו בשביל זכות העקידה: ממדורת עצים ואש. מדין גיהנם שנקרא מדורות אש: סעו אחריך במדבר. נסעו אחריך במדבר: בנחיית עמוד אש. בהנהגה שנהגת בלילה לפניהם בעמוד אש: עזה אהבתם תזכור. אהבתם שהיא עזה תזכור: רשפיה רשפי אש שנשרפים על ק״ה יתעלה כגחלת אש וזהו היא אהבה עזה: פלאיך ידע תשבי. נסיך ונפלאותיך הודיע אליהו שנקרא תשבי: בעניית אש. כשענית לו בהר הכרמל שירד אש מן השמים ותאכל העולה אז כתב וירא כל העם וגו׳ ה׳ הוא האלהים: צועקיך גם היום תענה הוגי דת אש. ישראל הצועקים ומתפללים לפניך ועוסקין בתורה שנקראת דת אש היום בר״ה

תְּ שַׁכְלֵל הֵיכַל קָדְשְׁךָ מְהֵרָה וְאַל תִּתְיָאֵשׁ ׃
תְּ מִימֶיךָ יַמְלִיכוּךָ כְּמַלְאֲכֵי רוּחַ מְשָׁרְתֵי אֵשׁ ׃

חזן מָתַי תִּמְלוֹךְ בְּצִיּוֹן בְּקָרוֹב בְּיָמֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד תִּשְׁכּוֹן ׃ תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדֵּשׁ בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֵצַח נְצָחִים ׃ וְעֵינֵינוּ תִרְאֶינָה מַלְכוּתֶךָ כַּדָּבָר הָאָמוּר בְּשִׁירֵי עֻזֶּךָ. עַל יְדֵי דָוִד מְשִׁיחַ צִדְקֶךָ ׃ קהל יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ ׃

חזן לְדוֹר וָדוֹר נַגִּיד גָּדְלֶךָ וּלְנֵצַח נְצָחִים קְדֻשָּׁתְךָ נַקְדִּישׁ. וְשִׁבְחֲךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד ׃ כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה ׃

לְדוֹר וָדוֹר הַמְלִיכוּ לָאֵל כִּי הוּא לְבַדּוֹ מָרוֹם וְקָדוֹשׁ ׃

וּבְכֵן יִתְקַדַּשׁ שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ וְעַל מְכוֹנְךָ וְהֵיכָלָךְ ׃

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאֵימָתְךָ עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אֶחָת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם כְּמוֹ (כְּמָה) שֶׁיָּדַעְנוּ יהוה אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשָּׁלְטָן לְפָנֶיךָ עֹז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ ׃

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ. תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ וְתִקְוָה טוֹבָה לְדוֹרְשֶׁיךָ וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ. שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ. וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ. וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ ׃

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ. וִישָׁרִים יַעֲלֹזוּ. וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ. וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ בְּעָשָׁן [כֶּעָשָׁן] תִּכְלֶה. כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ ׃

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ מְהֵרָה לְבַדֶּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ. בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ. וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ. יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ ׃

קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ. וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ כַּכָּתוּב וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה ׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ ׃

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקֵרַבְתָּנוּ

מטה לוי

תשגה להם ותקבל תפלתם : קנא. תעורר קנאה על הע״א. בשביל עירך שהית׳ לשרפת אש : רלף. תחבר: שעה. פנה אל תפלת עמך : השכלל. תיסד : ואל תתיאש. ואל יהי׳ יאוש לאריכת זמן : תמימיך. אלו ישראל שהם התמימים במלותיך :

מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ׃

וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם (הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת יוֹם) הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה יוֹם (זִכְרוֹן) תְּרוּעָה (בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קוֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם׃

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ. וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ לִפְלֵיטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה׃ זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים (טוֹבִים)׃ וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחָנֵּנוּ וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה׃

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בִּכְבוֹדֶךָ. וְהִנָּשֵׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקָרֶךָ. וְהוֹפַע בַּהֲדַר גְּאוֹן עֻזֶּךָ עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל אַרְצֶךָ. וְיֵדַע כָּל פָּעוּל כִּי אַתָּה פְעַלְתּוֹ וְיָבִין כָּל יְצוּר כִּי אַתָּה יְצַרְתּוֹ. וְיֹאמַר כֹּל אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְאַפּוֹ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה׃ (לשבת אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה נָא בִמְנוּחָתֵנוּ) קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ. שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ (וְהַנְחִילֵנוּ יהוה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָנוּחוּ בוֹ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ) וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת. כִּי אַתָּה אֱלֹהִים אֱמֶת וּדְבָרְךָ אֱמֶת וְקַיָּם לָעַד׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ (הַשַּׁבָּת וְ) יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַזִּכָּרוֹן׃

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְלִתְפִלָּתָם שְׁעֵה. וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ. וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ׃

וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן׃

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד (צוּ"נוּ) צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר׃ נוֹדֶה לְּךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ (כִּי) מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ׃

מודים דרבנן מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי כָל בָּשָׂר יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עַל שֶׁהֶחֱיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ

כֵּן תְּחַיֵּינוּ וּתְקַיְּמֵנוּ וְתֶאֱסוֹף גָּלֻיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ לִשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ וּלְעָבְדְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם עַל שֶׁאֲנוּ מוֹדִים לָךְ בָּרוּךְ אֵל הַהוֹדָאוֹת׃

וְעַל כּוּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא (תָּמִיד) שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד׃

וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ׃

וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה. וִיהַלְלוּ (וִיבָרְכוּ) אֶת שִׁמְךָ (הַגָּדוֹל) בֶּאֱמֶת (לְעוֹלָם כִּי טוֹב). הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה (הָאֵל הַטּוֹב)׃ בָּרוּךְ אַתָּה יהוה הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת׃

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בָּרְכֵנוּ בַבְּרָכָה הַמְשׁוּלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה הַכְּתוּבָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ הָאֲמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו. כֹּהֲנִים. עַם קְדוֹשֶׁךָ כָּאָמוּר׃

יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ. יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ. יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ. וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם׃

נ״ס שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חַיִּים חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד (יַחַד) בְּאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה (וְרַחֲמִים) וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרְכֵנוּ וּלְבָרֵךְ אֶת כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ (בְּרוֹב עוֹז וְשָׁלוֹם)׃

בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה וּגְזֵרוֹת טוֹבוֹת יְשׁוּעוֹת וְנֶחָמוֹת נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם׃ נ״א עושה השלום

אים שבת זאגט מען ניט (אבינו מלכנו)

אַז מֶען עֶפִינְט דָאס אָרוֹן הַקּוֹדֶשׁ זָאגְט מֶען פְּתַח שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם לִתְפִלָּתֵנוּ׃

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חָטָאנוּ לְפָנֶיךָ׃

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה׃

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ׃

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חַדֵּשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה׃

א״מ בַּטֵּל מֵעָלֵינוּ כָּל גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת׃

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּטֵּל מַחְשְׁבוֹת שׂוֹנְאֵינוּ׃

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָפֵר עֲצַת אוֹיְבֵינוּ׃

א״מ כַּלֵּה כָּל צַר וּמַשְׂטִין מֵעָלֵינוּ׃

א״מ סְתוֹם פִּיּוֹת מַשְׂטִינֵנוּ וּמְקַטְרִיגֵנוּ׃

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כַּלֵּה דֶּבֶר וְחֶרֶב וְרָעָב וּשְׁבִי וּמַשְׁחִית וְעָוֹן וּשְׁמַד מִבְּנֵי בְרִיתֶךָ׃

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מְנַע מַגֵּפָה מִנַּחֲלָתֶךָ׃

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ סְלַח וּמְחַל לְכָל עֲוֹנוֹתֵינוּ׃

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מְחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטֹּאתֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ׃

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מְחוֹק בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים כָּל שִׁטְרֵי חוֹבוֹתֵינוּ׃

א״מ הַחֲזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ׃

א״מ שְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְחוֹלֵי עַמֶּךָ׃

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ קְרַע רוֹעַ גְּזַר דִּינֵנוּ׃

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ זָכְרֵנוּ בְּזִכָּרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ׃

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים טוֹבִים׃

א״מ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר גְּאוּלָּה וִישׁוּעָה׃

א״מ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר פַּרְנָסָה וְכַלְכָּלָה׃

יהי רצ״ו מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו האל הגדול הגבור והנורא עשה למענך ולמען שם הגדול והקדוש (דִּיקַרְנוֹסָא) היוצא מפסוק והריקותי לכם ברכה עד בלי די. ומפסוק נסה עלינו אור פניך יי שתזמין לנו ותתן די: ד לנו ולכל הסמוכים בשולחננו היום ובכל יום פרנסתינו ומזונותינו במילוי ובריות בכבוד ולא באיסור ולא בעמל ולא בטורח וביגיעה רבה רק בנחת ובשלוה ובהשקט כדי שנוכל לעבוד עבודתך הטהורה והקדושה בלי טרדת פרנסה ולא יהיה בה שום בושה וכלימה ושלא הצריכנו לידי מתנת בשר ודם כי אם לידך הפתוחה והקדושה ותצליחנו ותרויחנו וברכנו בכל מעשה ידינו ועסקינו ותן לנו מתנת ידיך. ושיהיה ביתי מלא ברכת יהוה (יזכר שלא יהגה ח״ו השם כהויותיו רק יאמרנו בשם של אדנות ויכוין להוי׳ בניקוד כזה בזכות שמך הגדול :ד:ד (דִּיקַרְנוֹסָא)

לקוטי צבי

(אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר פַּרְנָסָה וְכַלְכָּלָה) וָוען דֶר חַזָן זָאגְט דֶעם (אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ) זָאל מֶען זָאגֶן דָאס:

יְהִי רָצוֹן עֶס זָאל זַיין דֶר ווִילֶן פַר דִיר אוּנְזֶר גָאט אוּנ דֶער גָאט פוּן אוּנְזֶרִי עֶלְטֶערְן וָוס דִיא בִּיסְט הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא דִיא זָאלְסְט טוּן פוּן דַיינְט וֶועגִין אוּנ פוּן וֶועגִין דַיין גְרוֹסֶן נָאמֶן דֶעם הַיילִיגֶען וָוס גֵייט אַרוֹיס פוּן דֶעם פָּסוּק וַהֲרִיקוֹתִי לָכֶם בְּרָכָה עַד בְּלִי דַי אִיךְ וֶועל אוֹיף אַייךְ אוֹס גִיסִין בְּרָכוֹת בִּיז וִוי מֶער וִויא גֶנוּג אוּנ פוּן דֶעם פָּסוּק נְסָה עָלֵינוּ אוֹר פָּנֶיךָ ה׳ גָאט הֵייבּ אוֹף אוֹף אוּנְז דַיין לֶעכְטִיג פָּנִים בְּרֵייט אָן פַר אוּנְז אוּנ גִיבּ אוּנְז אִין אַלֶע מֶענְשִׁן וָוס עֶסִין בַּייא אוּנְזֶר טִישׁ אוּנְזֶר פַּרְנָסָה אוּנ אוּנְזֶר שְׁפַּייז הַיינְט אוּנ אַלֶע טָאג אוּנ שְׁפַּייז אוּנְז מִיט פִילְקַייט אוּנ מִיט דֶער בְּרֵייטוּנְג מִיר זָאלֶן הָאבֶּען אוּנְזֶר פַּרְנָסָה פוּן דַיין אָפֶענֶע הַאנְד דִי הַיילִיגֶע אוּנ דִיא זָאלְסְט אוּנְז בְּגְלִיקֶן אוּנ דֶער בְּרֵייטֶערִין אוּנ זָאלְסְט בֶּענְטְשִׁין אַלִין וָוס אוּנְזֶרִי הֶענְד וֶועלֶן טוּן אִין אוּנְזֶרֶע אַלֶע גְשֶׁעפְטִין אוּנ זָאלְסְט אוּנְז גֶעבִּין אַמַתָּנָה פוּן דַיין אוֹצָר אוּנ אִין מַיין שְׁטִיבּ זָאל זַיין פוּל בְּרָכָה: (מהח״מ):

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר זָכֻיּוֹת:		אָ״מַ חֲמוֹל עָלֵינוּ וְעַל עוֹלָלֵינוּ וְטַפֵּנוּ:
אָ״מַ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר סְלִיחָה וּמְחִילָה:		אָ״מַ עֲשֵׂה לְמַעַן הֲרוּגִים עַל שֵׁם קָדְשֶׁךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הַצְמַח לָנוּ יְשׁוּעָה בְּקָרוֹב:		אָ״מַ עֲשֵׂה לְמַעַן טְבוּחִים עַל יִחוּדֶךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָרֵם קֶרֶן יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:		אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן בָּאֵי בָאֵשׁ וּבַמַּיִם עַל קִדּוּשׁ שְׁמֶךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָרֵם קֶרֶן מְשִׁיחֶךָ:		אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ נְקוֹם לְעֵינֵינוּ נִקְמַת דַּם עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מַלֵּא יָדֵינוּ מִבִּרְכוֹתֶיךָ:		אָ״מַ עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ אִם לֹא לְמַעֲנֵנוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מַלֵּא אֲסָמֵינוּ שָׂבָע:		אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ:
אָ״מַ שְׁמַע קוֹלֵנוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ:		אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים:
אָ״מַ קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ:		אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא שֶׁנִּקְרָא עָלֵינוּ:
אָ״מַ פְּתַח שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם לִתְפִלָּתֵינוּ:		אָ״מַ חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ כִּי אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים עֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה וָחֶסֶד וְהוֹשִׁיעֵנוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ זָכוּר כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ:		
אָ״מַ נָא אַל תְּשִׁיבֵנוּ רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ:		
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ תְּהֵא הַשָּׁעָה הַזֹּאת שְׁעַת רַחֲמִים וְעֵת רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ:		

דער חזן זאגט קדיש שלם

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּא. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵיהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵיהּ (וְיַצְמַח פּוּרְקָנֵיהּ וִיקָרֵב מְשִׁיחֵיהּ) בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא. יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְעֵילָּא וּלְעֵילָּא מִכָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

חזן תִּתְקַבֵּל צְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קֳדָם אֲבוּהוֹן דִּי בִשְׁמַיָּא וְאִמְרוּ אָמֵן:

קהל קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ:

חזן יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

קהל יְהִי שֵׁם יְיָ מְבוֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

קהל עֶזְרִי מֵעִם יְיָ עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

הספרדים אומרים כאן שיר של יום תמצא אחר מוסף

איידער מען נעמט אויס דאס ספר תּוֹרָה זאגט מען דאס:

אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ:

אֵין כָּמוֹךָ בָאֱלֹהִים אֲדֹנָי וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר: יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם: אַב הָרַחֲמִים הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָיִם: כִּי בְךָ לְבַד בָּטָחְנוּ מֶלֶךְ אֵל רָם וְנִשָּׂא אֲדוֹן עוֹלָמִים:

בְּשַׁעַת מען נעמט אויס דיא סֵפֶר תּוֹרָה זאגט מען דאס:

וַיְהִי בִּנְסֹעַ הָאָרֹן וַיֹּאמֶר משֶׁה קוּמָה יְיָ וְיָפֻצוּ אֹיְבֶיךָ וְיָנֻסוּ מְשַׂנְאֶיךָ מִפָּנֶיךָ. כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וּדְבַר יְיָ מִירוּשָׁלָיִם: בָּרוּךְ שֶׁנָּתַן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתוֹ:

אַז עֶס גִפַאלְט אוּם שַׁבָּת זאגט מען ניט רבש״ע אין קיין י״ג מדות אין אַטייל ווענין זיך נוֹהֵג אַז ז׳ייא זאגין דאס יאָ:

ג״פ יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם מַלֵּא מִשְׁאֲלוֹת לִבִּי לְטוֹבָה וְהָפֵק רְצוֹנִי וְתֵן שְׁאֵלָתִי וּמְחוֹל לִי עַל כָּל עֲוֹנוֹתַי וְעַל כָּל עֲוֹנוֹת אַנְשֵׁי בֵיתִי. מְחִילָה בְּחֶסֶד מְחִילָה בְּרַחֲמִים וְטַהֲרֵנִי מֵחֲטָאַי וּמֵעֲוֹנַי וּמִפְּשָׁעַי. וְזָכְרֵנִי בְּזִכָּרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ וּפָקְדֵנִי בִּפְקֻדַּת יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים וְזָכְרֵנוּ לְחַיִּים אֲרוּכִים. לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה וְכַלְכָּלָה. וְלֶחֶם לֶאֱכוֹל וּבֶגֶד לִלְבּוֹשׁ וְעוֹשֶׁר וְכָבוֹד וַאֲרִיכַת יָמִים בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ וְשֵׂכֶל וּבִינָה לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל עִמְקֵי סוֹדוֹתֶיךָ. וְהָפֵק רְפוּאָה לְכָל מַכְאוֹבֵינוּ וּתְבָרֵךְ אֶת כָּל מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ. וְתִגְזוֹר עָלֵינוּ גְּזֵרוֹת טוֹבוֹת יְשׁוּעוֹת וְנֶחָמוֹת. וּבַטֵּל מֵעָלֵינוּ כָּל גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת וְרָעוֹת. וְתֵן בְּלֵב מַלְכוּת וְיוֹעֲצָיו וְשָׂרָיו עָלֵינוּ לְטוֹבָה אָמֵן וְכֵן יְהִי רָצוֹן: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי:

ג״פ וַאֲנִי תְפִלָּתִי לְךָ יְיָ עֵת רָצוֹן אֱלֹהִים בְּרָב חַסְדֶּךָ עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ:

בְּרִיךְ שְׁמֵיהּ דְּמָארֵי עָלְמָא בְּרִיךְ כִּתְרָךְ וְאַתְרָךְ: יְהֵא רְעוּתָךְ עִם עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל לְעָלַם וּפוּרְקַן יְמִינָךְ אַחֲזֵי לְעַמָּךְ בְּבֵית מַקְדְּשָׁךְ וּלְאַמְטוּיֵי לָנָא מִטּוּב נְהוֹרָךְ וּלְקַבֵּלָא צְלוֹתָנָא בְּרַחֲמִין: יְהֵא רַעֲוָא קֳדָמָךְ דְּתוֹרִיךְ לָן חַיִּין בְּטִיבוּתָא: וְלֶהֱוֵי אֲנָא פְּקִידָא בְּגוֹ צַדִּיקַיָּא לְמִרְחַם עָלַי וּלְמִנְטַר יָתִי וְיַת כָּל דִּי לִי וְדִי לְעַמָּךְ יִשְׂרָאֵל: אַנְתְּ הוּא זָן לְכוֹלָא וּמְפַרְנֵס לְכוֹלָא. אַנְתְּ הוּא שַׁלִּיט עַל כּוֹלָא. אַנְתְּ הוּא דְּשַׁלִּיט עַל מַלְכַיָּא וּמַלְכוּתָא דִּילָךְ הוּא. אֲנָא עַבְדָּא דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּסָגִידְנָא קַמֵּיהּ וּמִקַּמֵּי דִּיקַר אוֹרַיְתֵיהּ בְּכָל עִדָּן וְעִדָּן: לָא עַל אֱנָשׁ רָחִיצְנָא וְלָא עַל בַּר אֱלָהִין סָמִיכְנָא. אֶלָּא בֶּאֱלָהָא דִשְׁמַיָּא דְּהוּא אֱלָהָא קְשׁוֹט וְאוֹרַיְתֵיהּ קְשׁוֹט וּנְבִיאוֹהִי קְשׁוֹט וּמַסְגֵּא לְמֶעְבַּד טַבְוָן וּקְשׁוֹט. בֵּיהּ אֲנָא רָחִיץ וְלִשְׁמֵיהּ קַדִּישָׁא יַקִּירָא אֲנָא אֵימַר תֻּשְׁבְּחָן. יְהֵא רַעֲוָא קֳדָמָךְ דְּתִפְתַּח לִבָּאִי בְּאוֹרַיְתָא וְתַשְׁלִים מִשְׁאֲלִין דְּלִבָּאִי וְלִבָּא דְכָל עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל לְטַב וּלְחַיִּין וְלִשְׁלָם:

חו״ק שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:

חו״ק אֶחָד הוּא אֱלֹהֵינוּ גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ קָדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ:

חזן גַּדְּלוּ לַיהוָה אִתִּי וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו:

ווען דער חזן זאגט גדלו זאגט קהל דאס

לְךָ יְיָ הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ.

לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ: רוֹמְמוּ יהוה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדוֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא: רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קָדוֹשׁ יְיָ אֱלֹהֵינוּ:

אח״כ על כל א׳ לחבק ולנשק הס״ת כשהיא עוברת לפניו ואם יזדמן לו רוק בפיו ירוק ואח״כ ינשק אבל לא ינשק וירוק אח״כ:

עַל הַכֹּל יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. בָּעוֹלָמוֹת שֶׁבָּרָא הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא. כִּרְצוֹנוֹ וְכִרְצוֹן יְרֵאָיו וְכִרְצוֹן כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל: צוּר הָעוֹלָמִים אֲדוֹן כָּל הַבְּרִיּוֹת אֱלוֹהַּ כָּל הַנְּפָשׁוֹת: הַיּוֹשֵׁב בְּמֶרְחֲבֵי מָרוֹם הַשּׁוֹכֵן בִּשְׁמֵי שְׁמֵי קֶדֶם קְדֻשָּׁתוֹ עַל הַחַיּוֹת וּקְדֻשָּׁתוֹ עַל כִּסֵּא הַכָּבוֹד: וּבְכֵן יִתְקַדַּשׁ שִׁמְךָ בָּנוּ יהוה אֱלֹהֵינוּ לְעֵינֵי כָּל חָי וְנֹאמַר לְפָנָיו שִׁיר חָדָשׁ כַּכָּתוּב: שִׁירוּ לֵאלֹהִים זַמְּרוּ שְׁמוֹ סֹלּוּ לָרֹכֵב בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ שְׁמוֹ וְעִלְזוּ לְפָנָיו: וְנִרְאֵהוּ עַיִן בְּעַיִן בְּשׁוּבוֹ אֶל נָוֵהוּ כַּכָּתוּב כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ בְּשׁוּב יְיָ צִיּוֹן: וְנֶאֱמַר וְנִגְלָה כְּבוֹד יְיָ וְרָאוּ כָל בָּשָׂר יַחְדָּו כִּי פִּי יְיָ דִּבֵּר:

אַב הָרַחֲמִים הוּא יְרַחֵם עַם עֲמוּסִים וְיִזְכֹּר בְּרִית אֵיתָנִים וְיַצִּיל נַפְשׁוֹתֵינוּ מִן הַשָּׁעוֹת הָרָעוֹת וְיִגְעַר בְּיֵצֶר הָרָע מִן הַנְּשׂוּאִים וְיָחֹן אוֹתָנוּ לִפְלֵיטַת עוֹלָמִים וִימַלֵּא מִשְׁאֲלוֹתֵינוּ בְּמִדָּה טוֹבָה יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים:

שבת אין יום טוב זאגט דער חזן דאס

ויעזור ויגן ויושיע לכל החוסים בו ונאמר אמן. הכל הבו גודל לאלהינו ותנו כבוד לתורה (כהן קרב יעמוד) (פב״פ) ברוך שנתן תורה לעמו ישראל בקדושתו. תורת יי תמימה משיבת נפש. עדות יי נאמנה מחכימת פתי. פקודי יי ישרים משמחי לב. מצות יי ברה מאירת עינים. יי עוז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום האל תמים דרכו אמרת יי צרופה מגן הוא לכל החוסים בו: (ואח״כ יאמרו הקהל) ואתם הדבקים ביי אלהיכם חיים כלכם היום:

ווען מען רופט אוף דער זאגט דיא ברכה

בָּרְכוּ אֶת יְיָ הַמְבֹרָךְ: קהל ואח״כ העולה בָּרוּךְ יְיָ הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

ווען מען האט אפ געלייענט ד״א פרשה זאגט מען דיא ברכה

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

מי שבירך לעולה לתורה

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את (פב״פ) בעבור שעלה לכבוד המקום ולכבוד התורה (ולכבוד השבת) ולכבוד יום הדין ובשכר זה הקב״ה ישמרהו ויצילהו מכל צרה וצוקה ומכל נגע ומחלה וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיו ויכתבהו ויחתמהו לחיים טובים בזה יום הדין עם כל ישראל אחיו. ונאמר אמן:

ליולדת מי שבירך אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את האשה היולדת (פב״פ) ואת בנה הנולד (לנקבה) ואת הילדה הנולדה) לה במזל טוב (לנקבה) ויקרא שמה בישראל) (פב״פ) בעבור שבעלה נדר לצדקה. בשכר זה יגדלו (לנקבה ינדלה) (לזכר לתורה ו) לחופה ולמעשים טובים. ונאמר אמן:

לחולה מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב משה אהרן דוד ושלמה הוא ירפא את החולה (לנקבה החולנית (פב״פ) בעבור (פב״פ) נדר מתנה בעבורו (בעבורה) בשכר זה הקב״ה ימלא רחמים עליו להחלימו ולרפאותו ולהחזיקו ולהחיותו (עליה להחלימה ולרפאותה ולהחזיקה ולהחיותה) וישלח לו (לה) מהרה רפואה שלמה מן השמים לרמ״ח אבריו (אבריה) ושס״ה גידיו (גידיה) בתוך שאר חולי ישראל רפואת הנפש ורפואת הגוף השתא בעגלא ובזמן קריב. ונאמר אמן:

קריאה ליום א של ראש השנה

מען לייענט אין איין ספר און פרשת וירא אין מען רופט אויף פינף מענשין. אין אז עס גיפאלט אום שבת רופט מען אויף זיבען מענשין דער נאך לייענט מען אין דעם אנדערין ספר אין פרשת פנחס:

וַיהוָה פָּקַד אֶת־שָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמָר וַיַּעַשׂ יְהוָה לְשָׂרָה כַּאֲשֶׁר דִּבֵּר: וַתַּהַר וַתֵּלֶד שָׂרָה לְאַבְרָהָם בֵּן לִזְקֻנָיו לַמּוֹעֵד אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֹתוֹ אֱלֹהִים: וַיִּקְרָא אַבְרָהָם אֶת־שֶׁם־בְּנוֹ הַנּוֹלַד־לוֹ אֲשֶׁר־יָלְדָה־לּוֹ שָׂרָה יִצְחָק: וַיָּמָל אַבְרָהָם אֶת־יִצְחָק בְּנוֹ בֶּן־שְׁמֹנַת יָמִים כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים: לוי וְאַבְרָהָם בֶּן־מְאַת שָׁנָה בְּהִוָּלֶד לוֹ אֵת יִצְחָק בְּנוֹ: וַתֹּאמֶר שָׂרָה צְחֹק עָשָׂה לִי אֱלֹהִים כָּל־

השמע יצחק־לי: ותאמר מי מלל לאברהם היניקה בנים שרה כי־ילדתי
בן לזקניו: ויגדל הילד ויגמל ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל
את־יצחק: בשבת ג ותרא שרה את־בן־הגר המצרית אשר־ילדה לאברהם
מצחק: ותאמר לאברהם גרש האמה הזאת ואת־בנה כי לא יירש בן־
האמה הזאת עם־בני עם־יצחק: וירע הדבר מאד בעיני אברהם על אודת
בנו: ויאמר אלהים אל־אברהם אל־ירע בעיניך על־הנער ועל־אמתך
כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקלה כי ביצחק יקרא לך זרע: ישראל
בשבת ד וגם את־בן־האמה לגוי אשימנו כי זרעך הוא: וישכם אברהם
בבקר ויקח־לחם וחמת מים ויתן אל־הגר שם על־שכמה ואת־הילד
וישלחה ותלך ותתע במדבר באר שבע: ויכלו המים מן־החמת ותשלך
את־הילד תחת אחד השיחים: ותלך ותשב לה מנגד הרחק כמטחוי
קשת כי אמרה אל־אראה במות הילד ותשב מנגד ותשא את־קלה
ותבך: וישמע אלהים את־קול הנער ויקרא מלאך אלהים | אל־הגר מן־
השמים ויאמר לה מה־לך הגר אל־תיראי כי־שמע אלהים אל־קול הנער
באשר הוא־שם: בשבת ה קומי שאי את־הנער והחזיקי את־ידך בו כי־לגוי
גדול אשימנו: ויפקח אלהים את־עיניה ותרא באר מים ותלך ותמלא את־
החמת מים ותשק את־הנער: ויהי אלהים את־הנער ויגדל וישב במדבר
ויהי רבה קשת: וישב במדבר פארן ותקח־לו אמו אשה מארץ מצרים: פ
רביעי ובשבת ו ויהי בעת ההוא ויאמר אבימלך ופיכל שר־צבאו אל־אברהם
לאמר אלהים עמך בכל אשר־אתה עשה: ועתה השבעה לי באלהים
הנה אם־תשקר לי ולניני ולנכדי כחסד אשר־עשיתי עמך תעשה עמדי
ועם־הארץ אשר־גרתה בה: ויאמר אברהם אנכי אשבע: והוכח אברהם
את־אבימלך על־אודות באר המים אשר גזלו עבדי אבימלך: ויאמר
אבימלך לא ידעתי מי עשה את־הדבר הזה וגם־אתה לא־הגדת לי וגם
אנכי לא שמעתי בלתי היום: ויקח אברהם צאן ובקר ויתן לאבימלך
ויכרתו שניהם ברית: חמישי בשבת ז ויצב אברהם את־שבע כבשת הצאן
לבדהן: ויאמר אבימלך אל־אברהם מה הנה שבע כבשת האלה אשר
הצבת לבדנה: ויאמר כי את־שבע כבשת תקח מידי בעבור תהיה־לי
לעדה כי חפרתי את־הבאר הזאת: על־כן קרא למקום ההוא באר שבע
כי שם נשבעו שניהם: ויכרתו ברית בבאר שבע ויקם אבימלך ופיכל שר־
צבאו וישבו אל־ארץ פלשתים: ויטע אשל בבאר שבע ויקרא־שם
בשם יהוה אל עולם: ויגר אברהם בארץ פלשתים ימים רבים:

צו מפטיר נעמט מען דיא אנדערי **ספר תורה** אין מען לייענט אין **פרשת פנחס**

ובחודש השביעי באחד לחדש מקרא קודש יהיה לכם כל מלאכת עבודה לא
תעשו יום תרועה יהיה לכם: ועשיתם עולה לריח ניחוח ליהוה פר בן בקר אחד
איל אחד כבשים בני שנה שבעה תמימים: ומנחתם סולת בלולה בשמן שלשה
עשרונים לפר שני עשרונים לאיל: ועשרון אחד לכבש האחד לשבעת הכבשים:
ושעיר עזים אחד חטאת לכפר עליכם: מלבד עולת החדש ומנחתה ועולת התמיד
ומנחתה ונסכיהם כמשפטם לריח ניחוח אשה ליהוה:

בָּרוּךְ אַתָּה יהוה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בִּנְבִיאִים טוֹבִים וְרָצָה בְדִבְרֵיהֶם הַנֶּאֱמָרִים בֶּאֱמֶת׃ בָּרוּךְ אַתָּה יהוה הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ וּבְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ וּבִנְבִיאֵי הָאֱמֶת וָצֶדֶק׃ עונים אמן

הפטרה ליום א של ר״ה בשמואל א סי׳ א׳

וַיְהִי אִישׁ אֶחָד מִן הָרָמָתַיִם צוֹפִים מֵהַר אֶפְרָיִם וּשְׁמוֹ אֶלְקָנָה בֶּן יְרֹחָם בֶּן אֱלִיהוּא בֶּן תֹּחוּ בֶן צוּף אֶפְרָתִי׃ וְלוֹ שְׁתֵּי נָשִׁים שֵׁם אַחַת חַנָּה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית פְּנִנָּה וַיְהִי לִפְנִנָּה יְלָדִים וּלְחַנָּה אֵין יְלָדִים׃ וְעָלָה הָאִישׁ הַהוּא מֵעִירוֹ מִיָּמִים יָמִימָה לְהִשְׁתַּחֲוֹת וְלִזְבֹּחַ לַייָ צְבָאוֹת בְּשִׁלֹה וְשָׁם שְׁנֵי בְנֵי עֵלִי חָפְנִי וּפִנְחָס כֹּהֲנִים לַייָ׃ וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּזְבַּח אֶלְקָנָה וְנָתַן לִפְנִנָּה אִשְׁתּוֹ וּלְכָל בָּנֶיהָ וּבְנוֹתֶיהָ מָנוֹת׃ וּלְחַנָּה יִתֵּן מָנָה אַחַת אַפָּיִם כִּי אֶת חַנָּה אָהֵב וַייָ סָגַר רַחְמָהּ׃ וְכִעֲסַתָּה צָרָתָהּ גַּם כַּעַס בַּעֲבוּר הַרְּעִמָהּ כִּי סָגַר יְיָ בְּעַד רַחְמָהּ׃ וְכֵן יַעֲשֶׂה שָׁנָה בְשָׁנָה מִדֵּי עֲלֹתָהּ בְּבֵית יְיָ כֵּן תַּכְעִסֶנָּה וַתִּבְכֶּה וְלֹא תֹאכַל׃ וַיֹּאמֶר לָהּ אֶלְקָנָה אִישָׁהּ חַנָּה לָמֶה תִבְכִּי וְלָמֶה לֹא תֹאכְלִי וְלָמֶה יֵרַע לְבָבֵךְ הֲלוֹא אָנֹכִי טוֹב לָךְ מֵעֲשָׂרָה בָּנִים׃ וַתָּקָם חַנָּה אַחֲרֵי אָכְלָה בְשִׁלֹה וְאַחֲרֵי שָׁתֹה וְעֵלִי הַכֹּהֵן יֹשֵׁב עַל הַכִּסֵּא עַל מְזוּזַת הֵיכַל יְיָ׃ וְהִיא מָרַת נָפֶשׁ וַתִּתְפַּלֵּל עַל יְיָ וּבָכֹה תִבְכֶּה׃ וַתִּדֹּר נֶדֶר וַתֹּאמַר יְיָ צְבָאוֹת אִם רָאֹה תִרְאֶה בָּעֳנִי אֲמָתֶךָ וּזְכַרְתַּנִי וְלֹא תִשְׁכַּח אֶת אֲמָתֶךָ וְנָתַתָּה לַאֲמָתְךָ זֶרַע אֲנָשִׁים וּנְתַתִּיו לַייָ כָּל יְמֵי חַיָּיו וּמוֹרָה לֹא יַעֲלֶה עַל רֹאשׁוֹ׃ וְהָיָה כִּי הִרְבְּתָה לְהִתְפַּלֵּל לִפְנֵי יְיָ וְעֵלִי שֹׁמֵר אֶת פִּיהָ׃ וְחַנָּה הִיא מְדַבֶּרֶת עַל לִבָּהּ רַק שְׂפָתֶיהָ נָּעוֹת וְקוֹלָהּ לֹא יִשָּׁמֵעַ וַיַּחְשְׁבֶהָ עֵלִי לְשִׁכֹּרָה׃ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ עֵלִי עַד מָתַי תִּשְׁתַּכָּרִין הָסִירִי אֶת יֵינֵךְ מֵעָלָיִךְ׃ וַתַּעַן חַנָּה וַתֹּאמֶר לֹא אֲדֹנִי אִשָּׁה קְשַׁת רוּחַ אָנֹכִי וְיַיִן וְשֵׁכָר לֹא שָׁתִיתִי וָאֶשְׁפֹּךְ אֶת נַפְשִׁי לִפְנֵי יְיָ׃ אַל תִּתֵּן אֶת אֲמָתְךָ לִפְנֵי בַּת בְּלִיָּעַל כִּי מֵרֹב שִׂיחִי וְכַעְסִי דִּבַּרְתִּי עַד הֵנָּה׃ וַיַּעַן עֵלִי וַיֹּאמֶר לְכִי לְשָׁלוֹם וֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יִתֵּן אֶת שֵׁלָתֵךְ חסר א׳ אֲשֶׁר שָׁאַלְתְּ מֵעִמּוֹ׃ וַתֹּאמֶר תִּמְצָא שִׁפְחָתְךָ חֵן בְּעֵינֶיךָ וַתֵּלֶךְ הָאִשָּׁה לְדַרְכָּהּ וַתֹּאכַל וּפָנֶיהָ לֹא הָיוּ לָהּ עוֹד׃ וַיַּשְׁכִּמוּ בַבֹּקֶר וַיִּשְׁתַּחֲווּ לִפְנֵי יְיָ וַיָּשֻׁבוּ וַיָּבֹאוּ אֶל בֵּיתָם הָרָמָתָה וַיֵּדַע אֶלְקָנָה אֶת חַנָּה אִשְׁתּוֹ וַיִּזְכְּרֶהָ יְיָ׃ וַיְהִי לִתְקֻפוֹת הַיָּמִים וַתַּהַר חַנָּה וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שְׁמוּאֵל כִּי מֵייָ שְׁאִלְתִּיו׃ וַיַּעַל הָאִישׁ אֶלְקָנָה וְכָל בֵּיתוֹ לִזְבֹּחַ לַייָ אֶת זֶבַח הַיָּמִים וְאֶת נִדְרוֹ׃ וְחַנָּה לֹא עָלָתָה כִּי אָמְרָה לְאִישָׁהּ עַד יִגָּמֵל הַנַּעַר וַהֲבִאֹתִיו וְנִרְאָה אֶת פְּנֵי יְיָ וְיָשַׁב שָׁם עַד עוֹלָם׃ וַיֹּאמֶר לָהּ אֶלְקָנָה אִישָׁהּ עֲשִׂי הַטּוֹב בְּעֵינַיִךְ שְׁבִי עַד גָּמְלֵךְ אֹתוֹ אַךְ יָקֵם יְיָ אֶת דְּבָרוֹ וַתֵּשֶׁב הָאִשָּׁה וַתֵּינֶק אֶת בְּנָהּ עַד גָמְלָהּ אֹתוֹ׃ וַתַּעֲלֵהוּ עִמָּהּ כַּאֲשֶׁר גְּמָלַתּוּ בְּפָרִים שְׁלֹשָׁה וְאֵיפָה אַחַת קֶמַח וְנֵבֶל יַיִן וַתְּבִאֵהוּ בֵית יְיָ שִׁלוֹ וְהַנַּעַר נָעַר׃ וַיִּשְׁחֲטוּ אֶת הַפָּר וַיָּבִיאוּ אֶת הַנַּעַר אֶל עֵלִי׃ וַתֹּאמֶר בִּי אֲדֹנִי חֵי נַפְשְׁךָ אֲדֹנִי אֲנִי הָאִשָּׁה הַנִּצֶּבֶת עִמְּכָה בָּזֶה לְהִתְפַּלֵּל אֶל יְיָ׃ אֶל הַנַּעַר הַזֶּה הִתְפַּלָּלְתִּי וַיִּתֵּן יְיָ לִי אֶת שְׁאֵלָתִי אֲשֶׁר שָׁאַלְתִּי מֵעִמּוֹ׃ וְגַם אָנֹכִי הִשְׁאִלְתִּהוּ לַייָ כָּל הַיָּמִים אֲשֶׁר הָיָה הוּא שָׁאוּל לַייָ וַיִּשְׁתַּחוּ שָׁם לַייָ׃ וַתִּתְפַּלֵּל חַנָּה וַתֹּאמַר עָלַץ לִבִּי בַּייָ רָמָה קַרְנִי בַּייָ רָחַב פִּי עַל אוֹיְבַי כִּי שָׂמַחְתִּי בִּישׁוּעָתֶךָ׃ אֵין קָדוֹשׁ כַּייָ כִּי אֵין בִּלְתֶּךָ וְאֵין צוּר כֵּאלֹהֵינוּ׃ אַל תַּרְבּוּ תְדַבְּרוּ גְּבֹהָה גְבֹהָה יֵצֵא עָתָק מִפִּיכֶם כִּי אֵל דֵּעוֹת יְיָ וְלֹא ולו קרי נִתְכְּנוּ עֲלִלוֹת׃ קֶשֶׁת גִּבֹּרִים חַתִּים וְנִכְשָׁלִים אָזְרוּ חָיִל׃ שְׂבֵעִים בַּלֶּחֶם נִשְׂכָּרוּ וּרְעֵבִים חָדֵלּוּ עַד עֲקָרָה יָלְדָה שִׁבְעָה וְרַבַּת בָּנִים אֻמְלָלָה׃ יְיָ מֵמִית וּמְחַיֶּה מוֹרִיד שְׁאוֹל וַיָּעַל׃ יְיָ מוֹרִישׁ וּמַעֲשִׁיר מַשְׁפִּיל אַף מְרוֹמֵם׃ מֵקִים מֵעָפָר דָּל מֵאַשְׁפֹּת יָרִים אֶבְיוֹן לְהוֹשִׁיב עִם נְדִיבִים וְכִסֵּא כָבוֹד יַנְחִלֵם כִּי לַייָ מְצֻקֵי אֶרֶץ וַיָּשֶׁת עֲלֵיהֶם תֵּבֵל׃ רַגְלֵי חֲסִידָו חסידיו ק׳ יִשְׁמֹר

וּרְשָׁעִים בַּחֹשֶׁךְ יִדָּמּוּ כִּי לֹא בְכֹחַ יִגְבַּר אִישׁ׃ יְיָ יֵחַתּוּ מְרִיבָו מריביו ק׳ עָלָו עליו ק׳
בַּשָּׁמַיִם יַרְעֵם יְיָ יָדִין אַפְסֵי אָרֶץ וְיִתֶּן עֹז לְמַלְכּוֹ וְיָרֵם קֶרֶן מְשִׁיחוֹ׃

המפטיר אומר הברכות

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם צוּר כָּל הָעוֹלָמִים צַדִּיק בְּכָל הַדּוֹרוֹת הָאֵל הַנֶּאֱמָן הָאוֹמֵר וְעוֹשֶׂה הַמְדַבֵּר וּמְקַיֵּם שֶׁכָּל דְּבָרָיו אֱמֶת וָצֶדֶק׃

נֶאֱמָן אַתָּה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנֶאֱמָנִים דְּבָרֶיךָ. וְדָבָר אֶחָד מִדְּבָרֶיךָ אָחוֹר לֹא יָשׁוּב רֵיקָם. כִּי אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן וְרַחֲמָן אָתָּה׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַנֶּאֱמָן בְּכָל דְּבָרָיו׃

רַחֵם עַל צִיּוֹן כִּי הִיא בֵּית חַיֵּינוּ וְלַעֲלוּבַת נֶפֶשׁ תּוֹשִׁיעַ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְשַׂמֵּחַ צִיּוֹן בְּבָנֶיהָ׃

שַׂמְּחֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא עַבְדֶּךָ וּבְמַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ׃ בִּמְהֵרָה יָבֹא וְיָגֵל לִבֵּנוּ. עַל כִּסְאוֹ לֹא יֵשֵׁב זָר וְלֹא יִנְחֲלוּ עוֹד אֲחֵרִים אֶת כְּבוֹדוֹ׃ כִּי בְשֵׁם קָדְשְׁךָ נִשְׁבַּעְתָּ לּוֹ שֶׁלֹּא יִכְבֶּה נֵרוֹ לְעוֹלָם וָעֶד׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן דָּוִד׃

עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוֹדָה וְעַל הַנְּבִיאִים (לשבת) (וְעַל יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה) וְעַל יוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה שֶׁנָּתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ (לִקְדוּשָּׁה וְלִמְנוּחָה) לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת׃

עַל הַכֹּל יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אוֹתָךְ יִתְבָּרֵךְ שִׁמְךָ בְּפִי כָּל חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד. וּדְבָרְךָ אֱמֶת וְקַיָּם לָעַד. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ (הַשַּׁבָּת וְ) יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַזִּכָּרוֹן׃

אז עס גיפאלט אים שבת זאגט מען דאס

יְקוּם פֻּרְקָן מִן שְׁמַיָּא חִנָּא וְחִסְדָּא וְרַחֲמֵי וְחַיֵּי אֲרִיכֵי וּמְזוֹנֵי רְוִיחֵי וְסִיַּעְתָּא דִשְׁמַיָּא וּבַרְיוּת גּוּפָא וּנְהוֹרָא מַעַלְיָא זַרְעָא חַיָּא וְקַיָּמָא זַרְעָא דִּי לָא יִפְסוּק וְדִי לָא יִבְטוּל מִפִּתְגָּמֵי אוֹרַיְתָא. לְמָרָנָן וְרַבָּנָן חֲבוּרָתָא קַדִּישָׁתָא דִּי בְאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל וְדִי בְבָבֶל לְרֵישֵׁי כַלֵּה וּלְרֵישֵׁי גַלְוָתָא וּלְרֵישֵׁי מְתִיבָתָא וּלְדַיָּנֵי דְבָבָא. לְכָל תַּלְמִידֵיהוֹן וּלְכָל תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן וּלְכָל מָאן דְּעָסְקִין בְּאוֹרַיְתָא. מַלְכָּא דְעָלְמָא יְבָרֵךְ יַתְהוֹן יַפִּישׁ חַיֵּיהוֹן וְיַסְגֵּא יוֹמֵיהוֹן וְיִתֵּן אַרְכָא לִשְׁנֵיהוֹן וְיִתְפָּרְקוּן וְיִשְׁתֵּזְבוּן מִן כָּל עָקָא וּמִן כָּל מַרְעִין בִּישִׁין מָרַן דִּי בִשְׁמַיָּא יְהֵא בְסַעְדְּהוֹן כָּל זְמַן וְעִדָּן וְנֹאמַר אָמֵן׃

יְקוּם פֻּרְקָן מִן שְׁמַיָּא חִנָּא וְחִסְדָּא וְרַחֲמֵי וְחַיֵּי אֲרִיכֵי וּמְזוֹנֵי רְוִיחֵי וְסִיַּעְתָּא דִשְׁמַיָּא וּבַרְיוּת גּוּפָא וּנְהוֹרָא מַעַלְיָא זַרְעָא חַיָּא וְקַיָּמָא זַרְעָא דִּי לָא יִפְסוּק וְדִי לָא יִבְטוּל מִפִּתְגָּמֵי אוֹרַיְתָא. לְכָל קְהָלָא קַדִּישָׁא הָדֵין. רַבְרְבַיָּא עִם זְעֵירַיָּא טַפְלָא וּנְשַׁיָּא. מַלְכָּא דְעָלְמָא יְבָרֵךְ יַתְכוֹן יַפִּישׁ חַיֵּיכוֹן וְיַסְגֵּא יוֹמֵיכוֹן וְיִתֵּן אַרְכָא לִשְׁנֵיכוֹן. וְתִתְפָּרְקוּן וְתִשְׁתֵּזְבוּן מִן כָּל עָקָא וּמִן כָּל מַרְעִין בִּישִׁין מָרַן דִּי בִשְׁמַיָּא יְהֵא בְסַעְדְּכוֹן כָּל זְמַן וְעִדָּן וְנֹאמַר אָמֵן׃

מִי שֶׁבֵּרַךְ אֲבוֹתֵינוּ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב הוּא יְבָרֵךְ אֶת כָּל הַקָּהָל הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה עִם כָּל קְהִלּוֹת הַקֹּדֶשׁ. הֵם וּנְשֵׁיהֶם וּבְנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם וְכָל אֲשֶׁר לָהֶם. וּמִי שֶׁמְּיַחֲדִים בָּתֵּי כְנֵסִיּוֹת לִתְפִלָּה. וּמִי שֶׁבָּאִים בְּתוֹכָם לְהִתְפַּלֵּל. וּמִי שֶׁנּוֹתְנִים נֵר לַמָּאוֹר וְיַיִן לְקִדּוּשׁ וּלְהַבְדָּלָה. וּפַת לָאוֹרְחִים וּצְדָקָה לָעֲנִיִּים׃ וְכָל מִי שֶׁעוֹסְקִים בְּצָרְכֵי צִבּוּר בֶּאֱמוּנָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יְשַׁלֵּם שְׂכָרָם וְיָסִיר מֵהֶם כָּל מַחֲלָה וְיִרְפָּא לְכָל גּוּפָם וְיִסְלַח לְכָל עֲוֹנָם וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם עִם כָּל יִשְׂרָאֵל אֲחֵיהֶם וְנֹאמַר אָמֵן׃

(א) צריך לתקוע מעומד ואין לסמוך על שום דבר שאם ינטל אותו דבר יפול אבל הציבור יכולין לישב בתקיעות דמיושב אבל בתקיעות שעל סדר הברכות צריכין הציבור ג"כ לעמוד אבל בדיעבד אם תקע מיושב יצא (מ"א סי' תקפ"ה) ונוהגים לתקוע התקיעות אצל דף התפלה על הבימה: (ב) קודם שיתקע מברך אקב"ו לשמוע קול שופר (ולא יאמר בקול שופר כי היכי דלא לישתמע שהוא צריך לקול שופר) ויברך שהחיינו ואין חילוק בין אם מברך לעצמו או שכבר יצא ומברך להוציא אחרים כגון הנשים שאינן יודעין לברך בעצמן אפ"ה מברך שתי ברכות אלו אבל אם תוקע להוציא הנשים שיודעין בעצמן לברך והתוקע בעצמו יצא כבר השומע יברך שתי ברכות אלו (שם) וכן ביום שני בתקיעת שופר אומר שתי ברכות אלו לשמוע קול שופר ושהחיינו וכוון שילבש בגד חדש בתקיעת שופר ביום שני: (ג) טוב להקוע בצד ימין אם אפשר ולא בשמאל משום דשמאל התפילין מגינין ולכן היטר שמניח תפילין בימינו צריך להקוע בשמאלו וגם משום דכתיב והשטן עומד על ימינו (א"ר שם). יהפוך השופר למעלה בשעת תקיעות (שם): (ד) אם בירך תוקע א' ולא היה יכול לתקוע אחר לתקוע על סמך ברכה שבירך הראשון וכן אם התחיל לתקוע ולא יכול להשליש וכן אפי' ד' וה' יכולין להקוע על סמך ברכה שבירך הראשון כיון ששמע הברכה אבל אם התוקע הב' בא לביהכ"נ אחר שבירך הראשון שלא שמע הברכה מהראשון אם לא יצא השני י"ח יכול להקוע בברכה ואם יצא השני י"ח תוקע בלא ברכה כיון שהציבור כבר שמעו הברכה מהראשון (שם בא"ר): (ה) בתקיעות שעל סדר התפלה יתקע אחר ולא הש"ץ כדי שלא יתבלבל ואם הוא מובטח שיחזור לתפלתו רשאי לתקוע אפי' אם יש שם אחר שיכול לתקוע ולכן הוידנא שמתפללין מתוך הסידור אף שיש אחר שיכול לתקוע רשאי הש"ץ בעצמו לתקוע וכ"ש בתקיעות דמיושב שיכול הש"ץ לתקוע בעצמו אף שיש שם אחר (שם) אבל אסור להיות מקרא בתקיעות שעל הסדרים שאסור להפסיק: (ו) ונוהגין להקרות לפני התוקע מלה במלה כל סדר התקיעות דמיושב ועל סדר הברכות כדי שלא יטעה (שם) וגם נוהגים שמחלקין התקיעות שעל סדר הברכות לכמה תוקעין ואין למחות בהם כדי לחבב המצוה (ט"ז שם): (ז) פ"א לא היו יכולין לתקוע והפך התוקע השופר וקרא לתוכו ויהי נועם וטוב יכלו לתקוע (מהרי"ל ומ"א):

מי הם הראוין לתקוע שופר

(א) כל מי שאינו מחויב בדבר אינו מוציא אחרים י"ח (סי' תקפ"ט): (ב) אשה פטורה מתק"ש משום דהוי מ"ע שהז"ג ואע"פ שפטורה יכולה לתקוע וכן אחר אף שיצא כבר יכול לתקוע להוציא אותה אבל אינו רשאי לברך להוציאה בברכה אם הוא יצא כבר רק האשה תברך בעצמה והוא יתקע לה (שם) ואין לתקוע רק אחר יציאה מביהכ"נ: (ג) סומא חייב בתק"ש ויכול להוציא אחרים י"ח ואם היה מוחזק לתקוע וסלקוהו מחמת שחששו לסברת ר"י דס"ל כר"י דסומא פטור ממצות אם אין בקי כמוהו יכולין לחזור למנות אותו להיות תוקע ולכתחלה אין לסלקו אף שמצא בקי כמוהו (מ"א שם): (ד) המתעסק בתק"ש להתלמד לא יצא י"ח וכן השומע מן המתעסק אף שכוון השומע לצאת לא יצא (שם): (ה) נתכוין השומע ולא נתכוין התוקע להוציאו או להיפך לא יצא י"ח (שם): (ו) ש"צ שתוקע להוציא כל הציבור ושמע א' אחורי בהכ"נ התקיעות וכוון לבו לצאת יצא אף שהש"ץ א"י להוציא זה שעומד שם אעפ"כ יצא כי הש"ץ דעתו להוציא לכל מי שישמע תקיעתו ובלבד שלא יעמוד רחוק מביהכ"נ כ"כ שאפשר שלא ישמע קול שופר רק קול הברכה (סימן תקפט וסימן תקפז):

סדר התקיעות

(א) תקיעות דמיושב שלשה פעמים תשר"ת ושלשה פעמים תש"ת ושלשה פעמים תר"ת (סי' תקצ): (ב) שיעור תקיעה של תשר"ת צריך להיות כשיעור שברים ותרועה והיינו י"ח כוחות כל שהוא ובדיעבד אם לא עשה התקיעה של תשר"ת רק כשיעור תשעה כוחות כל שהוא יצא אבל אם עשה פחות מתשעה כוחות לא יצא (שם): (ג) שברים של תשר"ת לכתחלה לא יעשה יותר מג' שברים ואם עשה הרבה שברים בדיעבד כשר ולא יאריך בשבר א' יותר מג' כוחות דהיינו שבכל השברים לא יהיה רק ט' כוחות ובדיעבד אם האריך בשבר א' של תשר"ת עד י"ז כוחות כשר אבל אם האריך עד י"ח לא יצא שכבר נעשה תקיעה (א"ר) אבל אם לא האריך בתקיעה של תשר"ת כשיעור ח"י כוחות ובשבר האריך לא יצא אליבא דכ"ע אף בדיעבד (שם): (ד) תקיעה של תש"ת לכה"פ צריך לעשותה כשיעור ט' כוחות ואם לא עשה כן אפילו בדיעבד לא יצא ובשבר מהשברים של תש"ת אם האריך כשיעור ט' כוחות אפילו בדיעבד לא יצא (מ"א שם): (ה) תקיעה של תר"ת צריך לכתחלה לעשותה כשיעור ט' כוחות ואם לא עשה בדיעבד רק אפילו כשיעור ג' כוחות כשר (שם): (ו) התרועה של כל הסדרים צריך לעשותה לא פחות מט' כוחות ובדיעבד אם עשאה כשיעור ג' כוחות כשר (שם): (ז) השלשה שברים צריך לעשותם בנשימה א' ובדיעבד יצא אפי' עשה בב' נשימות (שם): (ח) ג' שברים ותרועה דתשר"ת עושים בשני נשימות רק שלא ישהה בנתיים כדי נשימה והמקרא צריך להקרות לו בפ"א שברים תרועה כדי שלא יפסיק התוקע בנתיים כדי נשימה (שם):

דיני טעות בתקיעות

(א) אם טעה בתשר"ת ואחר שתקע ב' שברים טעה ולא תקע השבר הג' והתחיל להריע בין אם נזכר באמצע התרועה קודם שתקע ג' כוחות בין אם לא נזכר עד אחר שגמר התרועה צריך לחזור ולתקוע ג' שברים ותרועה בנשימה א' אבל התקיעה ראשונה לא הפסיד וכן אם טעה בתשר"ת וקודם שהתחיל השברים תקע תרועה לא הפסיד תקיעה ראשונה וא"צ לחזור ולתקוע תשר"ת מחדש (סי' תקצ"ו א"ר ודלא כט"ז): (ב) אם טעה בתש"ת ואחר שתקע ב' שברים התחיל להריע או קודם שהתחיל לתקוע השברים התחיל להריע אפילו נזכר באמצע תרועה הפסיד גם תקיעה ראשונה וצריך לתקוע תש"ת מחדש (שם): (ג) אם טעה בתר"ת וקודם שהריע ג' כוחות כשיעור התרועה התחיל שברים או קודם שהתחיל התרועה תקע השברים אפילו לא תקע אלא שבר א' הפסיד התקיעה ראשונה וצריך לתקוע מחדש (שם): (ד) ואם טעה ותקע שתי שברים זה אחר זה או ב' תקיעות זה אחר זה אם לא הפסיק ביניהם בשתיקה הוי כא' ויצא ואם הפסיק ביניהם בשתיקה הוי הפסק והפסיד גם התקיעה ראשונה וצריך לתקוע מחדש הסדר שעומד בה (שם מ"א) אם התחיל לתקוע תקיעה אחרונה מהסדר ואין קולו עולה יפה ומתחיל לתקוע שניה נחשבים הכל לתקיעה אחת ולא הוי הפסק (מ"א שם): (ה) ואם טעה ותקע גם תקיעה אחרונה מהסדר ונזכר שטעה בהסדר אותה תקיעה האחרונה עולה בשביל תקיעה ראשונה ותוקע הסדר שטעה בו מחדש חוץ מתקיעה ראשונה (מ"א שם): (ו) אם טעה בתקיעות דמיושב בתשר"ת א' ושאר תשר"ת עשה כהוגן ולא נזכר עד שהתחיל לתקוע תש"ת או תר"ת גומר הסדר כולו ואח"כ תוקע התשר"ת שטעה (מ"א שם): (ז) בכל זה אין חילוק בין תקיעות דמיושב ובין התקיעות שעל סדר הברכות אבל התקיעות שתוקעין אחר התפלה אין בכך כלום (מ"א שם):

דין הפסק בין ברכה לתקיעות

(א) בין התוקע ובין הציבור לא ישיחו בין ברכה עד סוף התקיעות דמעומד ובין הברכה עד סוף התקיעות דמיושב אסור להפסיק אפילו בתפלות לכן לא יאמר היה"ר הנדפס במחזורים בין התקיעות דמיושב רק יהרהר בלבו ואל יוציא בפיו או שיאמר היה"ר בסוף התקיעות דמיושב ואם הפסיק בין התקיעות אפילו בשיחה שאין צורך כלל א"צ לחזור ולברך אבל אם הפסיק בין הברכה לתחלת התקיעה שלא מענין התקיעות אפי' מענין התפלה צריך לחזור ולברך ואם מענין התקיעות הפסיק כגון שאמר הבא שופר לתקוע או שאמר לשכשך השופר שא"י לתקוע אין צריך לחזור ולברך (סי' תקצב):

דיני טלטול השופר

(א) ר"ה שחל בשבת שאין תוקעין בו אסור לטלטל השופר אם לא לצורך גופו ומקומו (סי' תקפ"ח): (ב) ר"ה שחל בחול לאחר שתוקעין אסור לתקוע בחנם ואפילו רוצה להתלמד ביום ראשון כדי שיתקע ביום ב' אסור אבל לטלטל השופר אחר שתקע מותר וכן לולב מותר לטלטל אף אחר שכבר יצא בו לפי שראוי עוד לאנשים אחרים שלא יצאו עדיין ואף ביה"ש מותרים ביום ראשון שמי שמכא ביום ראשון עד ביה"ש צריך

לתקוע ביה"ש וכן ליטול לולב ביה"ש (א"ר סי' תקצ"ו וכ"מ במ"ז שם) וכן קטנים אף שהגיעו לחינוך מותרים לומר לו לתקוע כל היום כדי שיתחנך (סי' תקצ"ו): (ג) בט"ז האריך בשאלה בר"ה שחל להיות ביום ה' ז' ולא בא להם שופר עד אחר שהתפללו של שבת מנע"י והתיר לתקוע אלא בברכה (סי' ת"ל):

אמרו רז"ל שלא להזכיר בר"ה בשעת התפלה חטא ועון ופשע. ונמצא בכתבי האריז"ל שיתודה בלחש בשפתיו בין הסר"ת להש"ת ובין תש"ת לתר"ת בתקיעות מיושב ולא בשעת התקיעה כי אז השטן מעורבב ולא שיזכיר חטא ועון ופשע רק שהוא פורט בשפתיו חטאיו כך וכך עשיתי:

הגה"ה כתוב בש"ע סי' תקנ"ב לא ישיח לא התוקע ולא הצבור בין תקיעות מיושב ובין תקיעות מעומד. כי שני התקיעות שייכים להדדי ובשעת התקיעות אפילו לרוק אסור מיהו בענין התקיעות והתפלות אין הפסק:

דיני מילה בראש השנה

מילה בר"ה מלין קודם התקיעות וסי' לדבר זכור ברית אברהם הוא המילה ואח"כ עקידת יצחק הוא שופר של איל ובשבת שאין תוקעין מלין אחר אשרי ואחר המילה אומר החזן יהללו ואומרים. יום ליבשה דוקא אם חל ראש השנה בשבת (מהרמ"ק). ושמעתי שכן הדין בכל י"ט כשחל בשבת אומרים יום ליבשה במילה ולא כשחל י"ט בחול:

דבר ענני שופר בעתו

(א) **(מכלל עקידה שער ס"ז)** להיות הכחות הפנימיות מתפעלות מפעולות החילוקות כו'. כמו שנתבאר מהמלאכות המיוחדות לזה. כמו מלאכת הנגון שעניינה להעיר שמחה או עצב בלב השומע לעורר אותו אל מה שיצטרך אליו מההשכלה או מהרוחניות. כאמור (מ"ב ג) והי' כנגן המנגן ותהי עליו יד ה'. או מהבכי והאבל כאומרו (ירמיה ט) קראו למקוננות וגו'. וכבר המליצו החכמים מלאכות ותחבולות כו' אל השמירה והזכירה בו' שיש כלים מכלים שונים אשר להם סגולות כו'. כלים שעיקרן ליישב המנוחה והשמחה בלבות האנשים כמ"ש (ש"ב ו) ודוד וכל בית ישראל משחקים לפני ה' בכל עצי ברושים ובכנורות ובנבלים בתופים וגו'. וכלים מיוחדים לעורר הצער והחרדה. כמ"ש (שם) אשר פרץ עוזא. ודוד וכל בית ישראל מעלים את ארון ה' בתרועה וקול שופר כמו שזכרנו שער ג"ט (בפ' שמיני אמר כי נאמר בין ההמון כיתב השמחה עוברת את הגבול הנכון ע"פ הדת. ע"כ נמלא דהע"ה אח"כ את השמחה לתקן את אשר עותו בראשונה. ולכן בא בתרועה וקול שופר להחריד הלבבות) ולזה מה שנתייסד בנגוני ר"ה זה הכלי מכל זולתו. כמ"ש ז"ל אמרו לפני מלכיות כו'. ובמה בשופר. כי הוא המיוחד אל החרדה וההתעוררות. מכל יתר הכלים כאמור. (עמוס ג) אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו. ואומר (יחזקאל לג) ותקע בשופר והזהיר את העם וגו'. ולפי שהיום הזה יום חרד' והתעוררות מכל הימים. אמר המשורר עליו (תהלים פא) הרנינו לאלקים עוזנו הריעו לאלקי יעקב. שאו זמרה ותנו תוף כנור נעים עם נבל. תקעו בחודש שופר וגו' כי חק לישראל הוא וגו'. הנה שכל מיני השירים בשיר ברנה והרועה כי הם עניינים קרובים. כמ"ש (ויקרא ט) וירא העם וירונו ויפלו על פניהם. ואומר (מ"א כב) ויעבור הרנה במחנה ומכל כלי הזמר אין לך כי אם בשופר. ולכן אמר שישאו הזמרה מלבניהם. ויתנו התוף והכנור. נעים עם נבל. ברית משמרהם או למי שירצו. ושיקחו בידם ביום החודש הזה את השופר לתקוע בו בכסה ליום חגנו כי חק וגו' ולזה אמרו ז"ל (ר"ה כט) התוקע לשיר כדרך שאמר וביום שמחתכם וגו' ותקעתם בחצוצרות. לא יצא. כי העיקר היום לא השיר כי אם חרדת הלב ע"י השופר להעביר הרנה במחנה העברים כו' אשר ע"ז אמרו ובמה בשופר:

(ב) **(בס' בל"ע עת משפט דרוש א)** תקעו בחודש שופר וגו'. כי באמת דבר זה איננו מושג לנו לצייר בשכלנו אשר הש"י יקבע יום אחד להזמין לדין ולעשות הכנות לזה הלא אליו יתברך כולן נסקרין בסקירה אחת ובכל רגע הכל לפניו העבר וההוה והעתיד שוים. אללו אבל באמת היא מהדברים הנסתרים מנגד עיני שכלנו. וע"ז אמר המשורר תקעו בחודש שופר (שזה אות להכריז להתעורר ולהזדמן לדין לפני השופט יתברך) בכסה ליום חגנו (אף אם הדבר נכסה ונעלם מאתנו למה לו ית' לבחור יום מיוחד בחג הזה להכין כסאות למשפט) כי חק לישראל הוא (אך באמת הוא לבני ישראל חק הנעלם הטעם ככל חוקותיו ית') משפט לאלקי יעקב (הוא הדבר הנפלא מאתנו איך אלקי יעקב ית' יכנס במשפט לדון המון האנושי כעין השופטים כביכול. אבל כך גזרה חכמתו יתברך לסבה ידועה לו כי כן יאתה):

(ג) **(בס' בני יששכר דרוש א' לתקיעת שופר)** תקעו בחודש שופר וגו'. הזכיר לשון תקיעה שאינו מבואר בתורה כ"א תרועה. והטעם הוא בכסה ליום חגנו. אני אומר לך הדבר הנעלם ומכוסה בתורה ביום חג זה שאין מבואר לא שופר ולא תקיעה (כי אם סתם יום תרועה וגו') כי חק לישראל הוא אותו החג נמסר לישראל שיפעלו הם התפשטות הרחמים אשר ע"י מורה התקיעה והשופר (כאשר באר שם לפני זה) ע"כ צריכים הם ללמוד הדבר הזה בעצמם. משא"כ התרועה המורה על הדין והמשפט (כמבואר שם) שהוא מהשי"ת עצם היום יום הדין. זה מבואר בפירוש בתורה. וזה"ש משפט לאלקי יעקב. ע"כ נאמרה התרועה בפי' בתורה והתקיעה והשופר ילמד ישראל יען חק לישראל הוא:

(ד) **(שם מאמר ג)** שמעתי בשם כבוד ד"ז סבא קדישא מהרמ"ז זלה"ה במאמר תקעו בחודש וגו' שנראה שנותן טעם לשופר כי חק לישראל הוא וגו'. ואין מובן. אכן כשהקב"ה רוצה טענות המקטריגים והוא רוצה בכ"ו להושיע את ישראל כו' והנה שואלים המקטריגים מה טעם יש בדבר כו' כיון שאין זכות ח"ו. אז הוא ית' משיב כי הדת והמשפט הוא להושיעם גם מבלי טעם. לאשר הם מקיימין מצותי שהם חוקים מבלי טעם. והמשפט הצדק הלא הוא לשלם ע"פ הדין מדה כנגד מדה. וז"ל תקעו בחודש שופר וגו' כי חק לישראל הוא. ר"ל חוקה מבלי טעם (כאמרם ז"ל למה תוקעין רחמנא אמר תקעו) וא"כ משפט לאלקי יעקב (גם למדת הדין המתנהגת ע"פ המשפט. הנה משפטה להושיעכם) ולפי זה יפורש באין מליץ יושר וגו' תגיד ליעקב (כאשר אין טעם נגד המקטרג. אז תגיד להמקטרג על אודות יעקב) דבר חק ומשפט. רצה לומר כי ליעקב יתאחדו החק והמשפט. כי בעבור שהם מקיימים החק של הקב"ה. ע"כ המשפט נותן להושיעם מבלי טעם. וא"כ לדקנו במשפט המלך המתנהג ע"פ משפט לשלם מכ"מ:

(ה) **(שם דרוש ד')** אשרי העם יודעי תרועה ה' באור פניך יהלכון אמרו ז"ל וכי העכו"ם אינם יודעים להריע כו' אלא יודעים לרצות את בוראם בתרועה. נ"ל ע"פ מ"ש (בחו"ה בשביעי משער אהבת ה') בסימני אוהבי הש"י שאחד מהם הוא אשר תראה צורתם שעלה עליהם האור. ואם תעמוד על הלבבות תראה לבבות נשברות לאלקים. ר"ל פניהם אדומים כאור מחמת להבת תשוקתם ליוצרם ובוראם. ולבותיהם נשברות מפחדו ומוראו שאינם יוצאים י"ח בעבודתו ובמצותיו יתברך והן אמנם סימן הוא זה לאיש הישראלי האמת. אבל העכו"ם אין להם סי' זה. כי גם כשיעשו איזו מצוה כצדקה וכדומה. יגבה לבבם כו'. וסי' זה רמוז בתרועה שהיא השבר' מהבל הלב קולות נשברים יורה על לב נשבר. ובכ"ז הנה פני התוקע מאדימים (ע' כוונת האר"י ז"ל בענין אדמת פני התוקע) וזה שאז"ל יודעים לרצות את בוראם בתרועה. שמרמזים בה לבוראם ראה נא מה בינינו לעכו"ם. וסימנו הוא סימן התרועה כמ"ש תראה צורתם שעלה עליהם האור. דמיון פני התוקע. ואם תעמוד על הלבבות תראה לבבות נשברות לאלקים דמיון תנועת התרועה מהבל הלב. וזהו מה שסיים הכתוב ה' באור פניך יהלכון:

נכון לומר קודם תקיעת שופר **מאמר הזוהר** גם ללמדו בליל ראש השנה:

זוהר

בחודש השביעי באחד לחודש רבי יצחק פתח תקעו בחודש שופר בכסא ליום חגנו. זכאין אינון ישראל דקודשא בריך הוא אקריב לון לגביה מן כל אומין עכו"ם ואתרעי בהו ומאתר רחיקא קריב לון לגביה הה"ד ויאמר יהושע אל כל העם כה אמר יי אלהי ישראל בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם לאתחזאה דהא מאתר רחיקא אתרעי בהו וקריב לון לגביה וכתיב ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר וגו' הני קראי אית לאסתכל' בהו וכי כל ישראל לא הוי ידעי דא וכל שכן יהושע אלא אורייתא כולא סתים וגליא כמא דשמא קדישא סתים וגליא בגין דאורייתא כולא שמא קדישא היא ועל דא איהי סתים וגליא. אי ישראל ויהושע הוי ידעי אמאי כתיב כה אמר ה' אלא ודאי סתימא דמלה טיבו סגי עביד קודשא בריך הוא בישראל דאתרעי בהו באבהתא ועבד לון רתיכא קדישא עלאה ליקריה ואפיק לון מנו נהרא עילאה יקירא קדישא בוציני דכל בוצינין בגין דיתעטר בהו הה"ד כה אמר ה' בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם הנהר ההיא נהר דאשתמודע ואתידע מעולם מאי קא בעי הכא אלא לאחזאה חכמתא מעבר הנהר. מעולם אלא ההיא נהר עולם איקרי ועל דא בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם לאחזאה טיבו וקשוט דעבד קודשא בריך הוא לישראל. ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר מאי קא מיירי אלא אברהם לא אתדבק ביה בההוא נהר כמו יצחק דאתדבק בי' בסטרי' לאתתקפא תא חזי ההוא נהר אע"ג דלאו איהו דינא דינין נפקין מסטריה ואתתקפו ביה. וכד יצחק אתתקף בבנוי ברינוי כדין עילאין ותתאין מתכנשין לדינא וכורסיי' דדינא אתתקן ומלכא קדישא יתיב על כורסיי' דדינ' ודאין עלמא כדין תקעו בחודש שופר בכסא ליום חגנו. זכאין אינון ישראל דידעין לסלקא כורסיי' דדינא ולתקנא כורסיי' דרחמי ובמה בשופר רבי אבא הוה יתיב קמיה דרבי שמעון אמר ליה הא זימנין סגיאן שאילנ' על האי שופר מאי קא מיירי ועד כאן לא אתישבנא ביה אמר ליה ודאי האי ברירה דמלה דישראל בעיין ביומא דדינא שופר ולא קרן בגין דקרן הא אתיירע באן אתר איהו לואתדבק' דינא דלא בעינא. אבל דא תנינן במלין ובעובדא בעינן לאתחזאה ולאתערי מלין סתימין תא חזי כד האי שופר עלאה דנהירא דכלא בי' אסתלק ולא נהיר לבנין כדין דינין אתערו וכורסוון אתתקנן לבי דינ' והאי שופר אילו דיצחק אתקרי תוקפיה דיצחק תושבחת' דאבהן וכד אסתלק ההוא שופר גדול דלא ינקה לבנין כדין יצחק אתתקף ואתתקן לדינא בעלמ' וכד אתער ההיא שופר ובני נשא תייבין מחטאיהון בעיין לנגדא קול שופר וההוא קלא סליק לעיל' כדין אתער שופרא אחר' ואתער רחמי ואסתלק דינא ובעינן לאחזאה עיברא בשופר ולאתערי שופרא אחרא ולאפק' בהאי שופרא אינון קלין לאחזאה דכל אינון קלין דלעילא כלילן כולהו בהאי שופרא עלאה ובהני קלין יהבו ישראל חילא לרחמי מתתא ואתער שופר גדול לעילא ועל דא בעינן לזמני' שופר ולכוונא ביה דביה כלילין קלין ובגין לאתער' שופר אחר ולסדרי' קלין בשופר:

סדרא קדמאה קלא נפיק ומתעטר לעילא סליק רקיעין ואתבקע בין טורי רמאי ומטי לגבי דאברהם ושריא ברישיה ואתעטר ואתער היא ואתקן לכורסייא. ובספרא דאגדת' תנינן בשעתא דההיא קלא קדמאה אתער אתעטר אברהם ואתקן לכורסיא ופקיד עליה אבא ואמא אדהכי סלקא תניינא תקיפא לתבר' תוקפי דרוגזין ודאי סדרא תניינא ההוא קלא תבירא בתוקפוי וכדין סלקין ובל דינין דיתערון (ס"א דאתערן) קמיה אתכרו עד דסליק לאתריה דיצחק כיון דיצחק אתער וחמי לאברהם מתקן לכורסייא לקיימי' קמיה כדין אתכפין ותבר תוקפי קשיא ובחשי כפי מאן דתקע לכוונה לבא ורעות' בגין לתברא

רעיא מהימנא

בחודש השביעי באחד לחודש וגו' פקודא דא לתקוע שופר. בר"ה דהוא יומא דדינא לעלמא כמה דאוקימנא והא אוקמוה דכתיב תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו. והא אתמר דהא איהו יומא דסיהרא אתכסי ביה. וקאים עלמא בדינא בגין דההוא מקטרגא חפי וכסי ואנעל פתחא על עלמא. אתר דדינא שריא, למתבע דינא על עלמא. ואי תימא איך איתייהיב ליה רשו להווא מקטרגא לחפאה ולמתבע דינא אלא ודאי בירא דהאי מקטרגא שוי קוב"ה למתבע דינא על כל עלמא ושוי ליה יומא ידיעא למתבע קמיה כל דינין דעלמא דהא קוב"ה עבד ליה ושוי ליה קמיה למהוי דחילו דקוב"ה סלקא ושריא על כלא ורזא דא והאלהים עשה שייראו מלפניו מאי עשה עשה להאי מקטרגא ואתקין ליה קמיה למהוי סייפא שננא על כל עלמא וכל דא דידחלון מקמי קוב"ה כלא. ודא איהו סנסירא דתבע חובי בני נשא זתבע דינא והפיש בני נשא וקטיל לון ואלקי לון כלא כמא דנפק מן דינא כגוונא דההוא ממונה ב"ד דלתתא דאתייהיב ליה רשו לארכרא קמי בי דינא פלוני עבר כך ופלוני עבר על כך ולמתבע עלייהו דינא ותנן רשו אתייהיב להווא ממונה ב"ד לאנעלא על בי דינא פתחא עד דיגזרון דינא על כל מה דאיהו תבע ולית רשו לב"ד לדחיא ליה בגין כי אני יי אוהב משפט. ואיהו בעי דעלמא יתקיים בדינא ולמנדע דאית דין ואית דיין כהאי גוונא שוי קוב"ה קמיה להאי דאיהו תבע דינא קמי מלכא על כל בני עלמא ובהאי יומא אתייהיב ליה רשו לכסאה פתחא דמלכא וסיהרא אתחפיא לגו עד דיתגזר דינא על כל בני עלמא ואע"פ דכלא אתגלי קמיה קוב"ה לא בעי אלא בדינא כלא כגוונא חדא עילא ותתא אתקין כורסייא דדינא בהאי יומא וסנסירא אתא ותבע דינא על כל עובדי בני עלמא כל חד וחד כפום אורחוי וכפום מה דעבד וסהדין אתיין וסהדי על כל עובדי בני עלמא ואלין אינון עיני יי דאינון משטטי בכל עלמא וכמה אינון עיני יי דלית לון חושבנא דקא אזלי ומשטטי בכל עלמא וחמאן כל עובדי בני עלמא ווי לאינון דלא משגיחין ולא מסתכלין בעובדיהון דהא לגבייהו קיימין אלין סהדי מלכא ומשגיחין וחמאן כל מה דאינון עבדין וקאמרי דהא אינון סלקי וסהדי קמי מלכא. והא סנסירא קאים קמי מלכא ותבע דינא פלוני עבר דינא פלוני עבר כך והא הכא סהדי ועד דקוב"ה לא שאיל לון לית לון רשו לסהדי כדין אינון סהדי סהדותא וכלא אכתיב קמי מלכא בפתקא בבי מלכא אית חד היכלא היכלא דא מליא אשא חוורא והאי אשא מתגלגלא (פי' בגלגל עגול) בפלקא ולהיט שביבין והאי לא פסיק לעלמין בגו האי היכלא אית היכלא אחרא מליא אשא אוכמא דלא פסיק לעלמין תרין ספרין קיימין תדיר קמי מלכא בשעתא דדינא סהדין כל סהדי קמי מלכא אינון סהדין וסופרין נטלין מההוא פלקא אשא דוורא וכתבי עליה מההוא אשא אוכמא וכדין מלכא אחמיץ דינא עד זמנא ידיעא דלמא בין כך ובין כך יהדרון בתשובה אי יהדרון מתקנן נקרעין ואין לא מלכא יתיב וכל אינון דני זכותא קיימי קמי כרוזא קם וכריז פלוני עבר כך מאן יליף עליה זכות אי אית מאן דיוליף עליה זכות יאות ואי לאו הא אתמסר לסנסירא כלא ירע קוב"ה אמאי איצטריך לכל דא אלא בגין דלא יתא פטרא דפומא לגבי עלמא אלא לאחזאה כלא עביד בארח קשוט וניחא קמיה מאן דאשתזיב מן דוניה ואי תימא מנלן האי אתמסר לחכימין ואפי' למאן דלא ידע מאן דבעי לאסתכלא ישגח במה דאיהו באתגלייא וידע במה דאיהו בסתרא דהא כלא כגוונא חדא כל מה דפקיד קוב"ה בארעא כלא איהו כגוונא דלעילא יומא דראש השנה איהו יומא דדינא ומלכא יתיב בכורסיא דדינא סנסירא קאי אתי וחפי פתחא דמלכא

דמלכא ותבע דינא ואע"ג דקוב"ה רחים ליה לדינא כד"א כי אני יי אוהב משפט נצח רחימו דבנוי לרחימו דדינא ובשעתא דסנגירא קם לטעון מילין עלייהו פקיד למתקע בשופר בגין לאתערא רחמי מתתא לעילא בההוא שופר סלקא ההוא קלא כלילא באשא ורוחא ומיא ואתעביד מנייהו קלא חדא ואתער קלא אחרא לעילא כד ההוא קלא אתער לעילא ומתתא כדין כל טענות דקא טעין ההוא מקטרגא מתערבבי: ביומא דר"ה נפיק יצחק בלחודוי וקרי לעשו לאטעמא לי' תבשילין דכל עלמא כל חד כפום ארחיה דהא בההוא שעתא ותכהין עיניו מראות דנפיק מיניה מאן דאחשך אפי בריין ואתפרש ושכיב על ערסיה דדינא וקריא לעשו ואמר וצידה לי צידה ועשה לי מטעמים והביאה לי ורבקה אמרה אל יעקב בנה רחימא דנפשה דבנה רחימא אתמסר לה מיומא דאתברי עלמא ופקידת לי' לאתערא איהו באינון מטעמים דיליה ויעקב אתער מתתא מתלבש בצלותין ובעותין והקול קול יעקב בההוא שופר דקא סלק ואתער יעקב לגביה ואתקריב בהדיה ויגש לו ויאכל ואתכליל דא בדא כיון דאתכליל בהדיה ויבא לו יין דא יין דמנטרא יין דהוא חדו דלבא רזא דעלמא דאתי כדין וירח את ריח בגדיו צלותין דסלקין ובעיתין ויברכהו נח רוגזיה וחדי לבא וכלא איהו רחמי כיון דאיהו אתכליל ביעקב כל אינון חילין ותוקפין ורוגזין דהוו זמינין אתברו ולא אשתכחו תמן וישראל נפקין מן דינא בחדות ובברכאן. ויהי אך יצא יצא יעקב מאת פני יצחק אביו ביומא דא בחדוה ובברכאן עלאין ועשו בא מצידו טעון מעיני מעובדוי דעלמא ויעש גם הוא מטעמים. חריד לשניה למטען טענות אתקן מהרי ויבא לאביו ויאמר יקום אבי יתער בדיניה ויאכל כמה עיבדין בישין דכל עלמא דקא אשכחנא ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאוד דהא לא יכיל לאתפרשא מכללא דיעקב דאיהו בחדוה ויאמר מי אפוא הוא הצד ציד בכמה צלותין ובעותין ואכל מכל בטרם תבא ואברכהו גם ברוך יהי' כשמע עשו את דברי אביו ויצעק צעקה וגו' דחמי דהא צידו לא הוה כלום עד לבתר דאמר ליה הנה משמני הארץ יהי' וגו' אלין תקיפין ואוכלוסין דשאר עמין ודא קשיא ליה מכלא וישטם עשו את יעקב למיזל אבתריה ולקטרגא ליה תדיר ויעקב אזיל באינון יומי דבין ראש השנה ליום הכפורים עריק לאשתזבא מניה תב בתיובתא שוי גרמיה בתעניתא עד דאתי ר"ה ויוה"כ כדין ידעין ישראל דעשו בא ועמו ארבע מאות איש כולהו מקטרגי זמינין לקטרגא לון מיד ויירא יעקב מאוד ויצר לו ואסגי בצלותין ובעיתין ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם ואלהי אבי וגו' עד דנטל עיטא ואמר כי אכפרה פניו במנחה ההולכת לפני ויקח מן הבא בידו מנחה וגו' עזים מאתים ותישים עשרים וגומר גמלים וגומר כך הוא סטרא דיליה גמלים היא נחש כמין גמל בשעתא דפתי סמא"ל לאדם ארכיב על נחש כמין גמל תנינן מאן דחמי גמל בחלמיה מיתה נקנסה עליו מלמעלה ואשתזיב מיניה וכל חד וכדין אהדר

חילא ותוקפא דדינא קשיא הדא הוא דכתיב אשרי העם יודעי תרועה יודעי תרועה ודאי: סדרא תליתאה קלא נפיק וסליק ובקע כל אינון רקיען ורחמי מתערין ומפי ההיא קלא לרישא דיעקב ויעקב אתער וחמי לאברהם מתתקן בנימ' אחרא כדין אחידן תרוייהו ביה ביצחק דא מהאי סטרא ודא מהאי סטרא ולא יכלין תוקפוי לנפקא לבר והני תלתא סדרין כולהו סדרא חד: סדרא אחרא קלא נפיק וסליק ונטל לאברהם מאתריה ונגיד ליה לתתא לאתר דתוקפיהון דיצחק שרין וקיימין ליה לאברהם בגווייהו. סדרא תניינא נפק קלא תבירא לא תקיפא בקדמאה לא דחלש ההוא קלא דתקע אלא דהאי קלא לאו איהו לגבי יצחק בקדמייתא דתמן תוקפא תקיפא שריא אלא לגבי אינין ביה דינין דלתתא מותבן דינא דאינון רפיין יתיר וכלהו חמאן לאברהם לגבייהו ואתכפיין קמיה ארהבי סדרא תליתאה קלא נפיק יסליק ואתעטר ברישיה דיעקב ונגיד ליה לתתא לההוא אתר דאינון גביראין שריין וקאים לקבלייהו. אברהם מהאי סטרא ויעקב מהאי סטרא ואינון באמצעיתא כדין כלהו אתכפין ומשתכחין (ס"א ומשתככין) באתרייהו והני כלהו סדרא אחרא תניינא. סדרא בתראה דבעי לסלק' לון לאתרייהו וליושב' (ס"א ולישר') בינייהו ליצחק כמלקדמין בגין דהאי בעי לישר' ליה באתרא ולא יפוק בתיקפי' לבר כדין דינין כלהו אתכפיין ורחמין אתערו על דא בעי לכוונה לבא ורעותא בהני קלא ולמהדר בתיובתא קמי מאריהון כדין כל ישראל מתקני ומסדרי קלין כדקא יאות בשופרא דא וישראל ברעותא דלבא אהדר ההוא שופר עלאה וכד אהדר מעטר ליה ליעקב ואתקנת על כלא וכרסייא אחרא רמיו וכדין חידו אשתכח בכולי' וקודשא בריך הוא מרחם על עלמא וכאה חולקיהון דישראל דידעין לנגד' ולאמשכ' למאריהון מדינא לרחמי ולתקנא כולהו עלמין על ידיהו. תא חזי לקבל תלתא ספרין פתיחין ביומא דא וכמא דרתמין מתערין ודינין קשיין אתכפיין ועאלין לדוכתייהו כך הוא לתתא כגווני' דלעילא דינין קשיין אתכפיין ואתעברו מעלמא ומאן אינון אילין רשיעין נמורין דאינון דינין קשיין דאתכפיין ואתעברו מעלמא ועל דא נכתבים ונחתמים וכו' אמר רבי אבא ודאי דא הוא בירה דמלה בריך רחמנא דשאילנא ורווחנא בהני מילי אמר רבי יהודה כתיב זכרון תרועה זכרון עבדינן לכוונא לבא ורעיתא ישראל עבדין זכרון לתתא במה בעובד' בגין דיתער מלה בההיא גוונא לעילא אמר רבי אלעזר כתיב בכסא ליום חגנו דאתכסייא ביה סיהרא והאיך אתכסייא אלא כד קיימא עיבא ושימשא לא נהיר כדין סיהרא אתכסייא ולא נהיר ועל דא מקסי עיבא שמשא לא נהיר כל שכן סיהרא דאתכסייא ולא נהיר ועל דא בכסה ליום חגנו בה"א דאתכסייא סיהרא וכמה נהיר כלא בתיובתא ובקיל שופרא דכתיב אשרי העם יודעי תרועה כדין יי באור פניך יהלכון:

(ע"כ מאמר הזוהר)

עשו אפוטרופסא דיעקב ויעקב לא בעא דובשיה ועוקציה יעבר נא אדוני לפני עבדו כדין וישב ביום ההוא עשו לדרכו אימתי בשעת נעילה דהא אתפרש מעמא קדישא וקודשא בריך הוא שביק לחוביהון וכפר עלייהו כיון דהוא מקטרגא אזיל בההוא דורונא ואתפרש מנייהו בעי קב"ה למחדי בבנוי מה כתיב ויעקב נסע סכותה ויבן לו בית וגו' על כן קרא שם המקום סכות כיון דיתבו בסכות הא אישתזבו מן מקטרגא וקוב"ה חדי בבנוי זכאה חולקהון בהאי עלמא ובעלמא דאתי:

התעוררות קודם תקיעות

בפרק ראשון דר"ה אמר רבי אבהו למה תוקעין בשופר של איל אמר הקב"ה תקעו בשופר של איל כדי שאזכור לכם עקדת יצחק כאלו עקדתם עצמיכם לפני. וכל זה למצוה ולא לעכובי דבכל השופרות יוצאין חוץ משל פרה כך הוא דעת הפוסקים אמר רבי יצחק למה תוקעין ומריעין כשהן יושבין ותוקעין ומריעין כשהן עומדין כדי לערבב את השטן ובפרק בתרא סדרי תקיעות שלש של שלש שלש שהרי השטן בשלשה ענינים יורד ומתעה עולה ומקטרג יורד וממית כנגדם תקנו שלשה תקיעות של שלש שלש לכפר. לכך בהפטרה ואמר סלו סלו פנו דרך יש בסופי תיבות שט"ן רפש וטיט אין שלום ופסוק

יפתיך ליה בשופר הרם קולך לערבב השטן. וכתיב אין "שטן "ואין "פגע "רע ראשי תיבות שופ"ר וכתיב אין שטן כי הוא מעורבב. בכל אלה ומצוה פירשו במשנה או בגמ' הלכותיה. אבל הלכות תקיעות התקין ר' אבהו בקסרי. ובתרועה היו מסתפקין אם הוא שברים או תרועה ממש והולך בכל ענייני ספיקות פן יבא השטן בעניין אחר לכך רמז שופר אצל השטן. ולפי שהשטן הוא יצר הרע בשלשה עניינים מחטיא ומקטרג וממית. לכך שלשה תיבות בין שטן לשטן כגון והשטן עומד על ימינו לשטנו. ויאמר ה' אל השטן יגער ה' בך השטן ויגער לכך תוקעין שלש של שלש שלש ואז זוכר הקב"ה ג' אבות. וכן ג' תיבות מן האבות וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור. ולכך יהפוך השופר לצד ימין שנא' והשטן עומד על ימינו לשטנו. ולפי שכ' עלה אלהים בתרועה ה' בקול שופר צריך לזקוף השופר למעלה:

מטה משה

לפי שהתקיעות הם מעוררים הרחמים ומעלים זכרונם של ישראל לפני אביהם שבשמים נהגו רבים לעשות לזה הכנה רבה. ואחר גמר קריאת הס"ת הולך התוקע והמקרא לפניו סדר תקיעות והש"ץ המתפלל מוסף לטבול משום טהרה יתירה. הללו הולכין לטבול ושאר הצבור זה מעיין בפירוש וכוונת התקיעות וזה שונה וזה אומר תהלים הכל לפי מה שהוא אדם והכל הולך לכוונה אחת לייחד לבם לאהבה וליראה ולעורר לבם לתשובה גמורה. ואחר טבילתם לובשים קיטל ועולים על הבימה מקום שקורין בס"ת ואם יש שם חכם בעל מדות טובות אומר לפני הצבור דברי' כבושים ואין לומר ענינים דרך דרוש אף אם הם מתוקים לחיך אין זה ענינו של יום ומה גם להמוני עם אשר לא ידעו ולא יבינו טובם ויפיים רק יאמר לפניהם דברים הכובשים את הלבבות ומכניעים אותם לשוב בתשובה ע"ד שאמרו בש"ס אחינו בני ישראל לא שק ולא תענית גורמים כו'. ואותן פסוקים שיאמר יהי' מענינו של יום בענין שופר או ענין יום הדין יפרש אותם בדרך קרוב לפשט או בדרך רמז על תוכחת מוסר למען ישמע העם בדבריו. ובפרט אם הוא בעל בכי יתן את קולו בבכי וישמעו אחיו העברים ויתנו לב בהרהורי תשובה ובזה יהיה זוכה ומזכה את אחיו עמו ותעל שועתם ותקיעתם השמימה:

המקרא והתוקע והש"ץ המתפלל מוסף הם ראוי להם להתעורר יותר בהרהור תשובה מאחר שהם נעשים אמצעים בינו יתברך לבין הציבור. וידקדקו לחזור אחר תוקע שיהי' כגון בעל תורה ומפ"ט כאשר כתבנו בענין הש"ץ וכן המקרא. ויהיו נוהגין פרישות וטהרה מכל דבר המביא לידי טומאת קרי ר"ל עכ"פ שלשה ימים קודם ר"ה וילמדו כוונת התפילות והתקיעות. ואם לא נמצא תוקע אשר רוח אלהים בו לכוין סודות התקיעות ראוי שיהי' המקרא יודע ובשעה שיקרא לפני התוקע יכוין ואף שהכוונות ארוכות וא"א לכוונם בשעת המיר' כמו רגע יאחוז דרך קצרה כללות הענין ויעיין בשל"ה ובסידור הגאון ר"י עמדין ואם לא נמצא כזה איש אשר יהי' לו תפיסת יד גם בחכמה זו. עכ"פ צריך לבחור נבון וחכם היותר גדול וירא שמים. והמקרא ותוקע ראוי להם שילמדו היטב דיני השופר וסדר התקיעות כי לפעמים מאיזה סיבה נופל טעות בפי המקרא או בשגגות התוקע ואם לא יהי' בקי בדין איך לעשות אם לתקוע להלן או לחזור לראש הסדר יצוותו עליו בבית המדרש כמעשה שהביא הרא"ש בשם הרמב"ן וזה מביא לידי בלבול וטירוף הדעת התוקע והשומעים. ונוהגין בכל מקום שיש שם אב"ד שהוא המקרא:

אחר שגומר החכם דברי כבושים אומרים כל הצבור יחד קפיטל מ"ז בתהלים למנצח כו' כל העמים תקעו כף וגו' עד גמר המזמור שבע פעמים ואח"כ מתפלל התוקע בלחש תפלה קצרה הכתוב בספרים ואח"כ אומר המקרא והתוקע פסוק מן המצר כו'. קולי שמעת כו' ויאמר התוקע בלחש בפה מלא הריני מכוון בתקיעות אלו שאתקע להוציא את הציבור י"ח שמיעת קול שופר. (ונוהגין לכסות השופר במפה הפרוסה על השולחן ויהי' מכוסה עד גמר הברכות שנוטלו משם לתקוע בו): ואז יתחיל הברכ' מעומד בניגון המיוחד לו ויאמר בא"י כו' לשמוע קול שופר ולא יאמר בקול ובהיבת קול יגביה קולו ויאריך קצת וימתינו הצבור עד שיגמור התוקע תיבת שופר ויענו אמן ולא ימהרו לענות אמן חטופה ואם בירך לשמוע בקול שופר או שאמר הקב"ו לתקוע בשופר יצא. ואח"כ יאמר בא"י כו' שהחיינו כו'. והציבור יכוונו לצאת בברכה זו ברכת מצות שמיעת קול שופר. וברכת שהחיינו שהם מחויבים בה והתוקע מוציא אותם. בברכות גם יכוונו דעתם ורצונם לצאת י"ח בתקיעות הלו שיתקע התוקע כי צריך שיתכוון השומע ומשמיע כאשר יתבאר בסי' תקפ"ט. והאסור לשוח בשעת התקיעות ואפי' לרוק אסור [עי' בסי' תקנ"ו] ומי שדרכו לכחור יעצור עצמו בשעת התקיעות כדי שישמע היטב ומבלי בלבול האחרים משמיעת התקיעות:

(מטה אפרים)

מוסר וכוונות פשטיות לפני התקיעות

כתיב אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו. הנה המליץ הנביא כי מהראוי להחריד אף בעת נשמע השופר רק בעיר אף כי בשומע קול התקיעות שם נקבצו כולם באו לעמוד על נפשם לבקש רחמים בצרות ביה. אלהינו אשר מהראוי כי שם תאחז להשומע רעדה חיל כיולדה והכלית החרדה להזכיר עצמו במה שמרד את פי ה' למרות עיני כבודו יתברך מעודו עד היום הזה. ולהיות נרתע מאוד עליהם. ומתחרט בלב שלם ונפש חפצה בכל מאודו. והיינו בגוף בנפש ובממון. ואם אמנם לא יוכל להוציא בתשובה לעת הזאת בפועל ירצה עכ"פ לקיימה בשלימות בכח המחשבה ודבור להיות מודה ועוזב ולקבל על עצמו לבלתי ישוב עוד אל מעשיו הרעים. וה' יעשה הטוב לצרף מחשבתו הטובה למעשה לעזור לו לגמור המחשבה אח"כ בפועל. כי לא יחפוץ במות המת כי אם בשובו מדרכיו וחיה ולא כאותן אנשים הפורקים מעליהם עול היראה למלאות פיהם שיחה בטלה בשעה שהתוקע מבקש על נפשו בתחנונים המתוקנים לו. עד כי יבלבלו אותו ושארי החרדים לדבר ה' העומדים לבקש על נפשם. עליהם הכתוב אומר הקוטפים מלוח עלי שיח ושורש רתמים לחמם. אוי להותה בושה אוי להותה כלימה. הלא כאשר יאות הבכה גדול ועצום ורב מאד הפשע להותם העומדים בבהכ"נ לדבר שיחות בטילות. הנשמע או הנראה כדבר הזה לעמוד בחדר הפנימי מקום משכן המלך והוא עומד לפניהם אשר שם יפול כתר המלך על האדם לירא ולהחריד מפניו. לבלתי עשות אף תנועה קלה לדבר דבר כמעט. אף כי לפעור פיו לבלי חוק ולהעלות על במתי שפתיו המרות זרות מרים כלענה למרות עיניו. וק"ו בן בנו של ק"ו בימים הנוראים העלומים וכ"ש בשעת התקיעות אשר השטן יעמוד נצב כמו נד כגבור יריע אף יצריח לבלי יהי' מנוצח מהבאים לנצחו והתוקע עומד בשברון רוח ולב נדכה לבקש רחמים בעדו ובעד כל קהל ישראל כי יהיה לרצון ולא ינצח הבעל דין חלילה. ומהנכון א"כ לעמוד לימין התוקע להיות בעוזריו בתפלה ובתחנונים. ולתת הילה לגבורא ית' על כי גבר עלינו חסדו בתתו בידינו חרב פיפיות והוא השופר להכרית בו החוחים והקוצים הסובבים את השכינה העליונה. והיך יעלה א"כ על לב לאבד עצמו לדעת חלילה לתת בעצמו חרב ביד שונאו למען הרבות כחו להפילו שחת. אשר ע"כ כל איש יחרד ויאחזו פלצות בעת ההוא בגבורה בכל כחו ולנקות כתמי עונותיו בדמעות עיניו כי יזלו מים על אשר הרבה לפשוע בה'

אמרו רבותינו ז"ל (בר"ה ט"ז ע"א) א"ר אבהו למה תוקעים בשופר של איל אמר הקב"ה תקעו לפני בשופר של איל כדי שאזכור לכם עקידת יצחק. ומעלה אני עליכם כאלו עקדתם עצמיכם וכתבו המפרשים הכוונה לעשות האדם ענינים להיות נראה כאלו הוא היה נעקד ומוסר נפשו לה'. והוא בהתכוון ברתת וזיע כאלו יוכל לטבח להיות נקרב ע"ג המזבח ומהראוי בעת יקרא או שומע קריאת הכתוב הנזכר בעקידה לעקוד את יצחק בנו לכוין עצמו כי הוא מוכן להיות נעקד ותכלית העקידה

תחת שהיה אלא יאחז עקידת ידים ורגלים יהיה לו עקידת יצה"ר ידיו ורגליו והוא בהתחרט בכל לב ויפשפש במעשיו באה שעשה בידים ורגלים דהיינו שליחות יד. וגזל. והונאה. והרמת יד על חבירו. ועשיית כתב שקר. וכן ברגליו אשר הלך בעצת רשעים. והוא ממהר לרוץ לרעה אם למקום אם לחבירו. והיו עיניו ולבו נשואות לשמים על שני סרסורי דעבירה והם המביאים אותו לידי לשה"ר. ורכילות. וגאוה. וכעס וקנאה. ותאוה וכבוד. והתכבדות בקלון חבירו אשר מהם אין אדם ניצול בכל יום. ועל אלו המדות רעות צריך תשובה ביותר כי הם נגעים הנספחים בקרבו. וצריכין רפואה גדולה לשרש אחריהן עד כי לא יהיה נשאר בקרבו אף מעט מהם לכן מן הראוי להתוודות עליהן ולפרט אותן בשפתיו בין התקיעות ויראה לבכות עליהם כי בהכנעת לבו ביותר ובהורדת עיניו דמעה יכבה בגדיו הם העבירות הנדבקים בקרב איש ולב עמוק וירחצם במי הדמעות ויטהר:

עוד אמרו רז"ל מצות ואהבת לרעך כמוך. היא מצוה שכל התורה כולה תלוי' בה ומהראוי להתאמץ מאוד להחזיק בה. והזהירו מאד לקבל על עצמו בכל יום קודם שיכנס להתפלל לקיים המצוה הזאת לאהוב כל איש כנפשו. ואף כי בימים האלה הנזכרים ונעשים אשר הפליגו מאד בעונש עבירות שבין אדם לחבירו עד כי אמרו עבירות שבין אדם למקום יוה"כ מכפר ועבירות שבין אדם לחבירו אין יוה"כ מכפר עד שירצה את חבירו בפיוס גמור. ואמרו עוד כי בהתעכבות התשובה על עבירות שבין אדם לחבירו גם שבין אדם למקום לא יתכפרו. וכן הדין נותן כי איך אפשר שהקב"ה יעבור על מדותיו אם האדם הפחות הבא מטפה סרוחה לא יבקש לעבור על מדותיו. ולכן להיות עכ"פ באותו שעה כל איש באחיו ידובקו יחדיו יתלכדו ואסיריהם באהבה יחזיקו והגי זאת נחמתנו להיות עונותינו נמוקים. ולדקותינו בספר יכתבו בעט ברזל יוחקו אמן סלה: הבכיה בין התקיעות היא הוראה עצומה על נשמתו שהיא מתוקנת ומי שאינו בוכה בימים אלו ודאי אין נשמתו טובה ושלימה. מי שנתעורר בבכיה גדולה בפתע פתאום מאליו סימן הוא שדנין אותו בזה העת בב"ד של מעלה ונפשו מרגשת ולכן בא לו הבכיה מאליו וטוב שישוב מיד בתשובה בכל לבבו: בשעת התקיעה יכוין על העקידה שהיה עקידת ידים ורגלים יראה לו עקידת יצה"ר ידיו ורגליו ויכוין עצמו כאלו עקוד ידיו ורגליו אסורים ויתחרט ממעשי ידיו. הן בגזילה בשליחות יד שיש בו חסרון כיס. הן ברגל אשר הלך בעצת רשעים. ויהא לבו נשוא לשמים על שני סרסורי דעבירה וישוב מהם:

משל לפני התקיעות כת"י דהרב הצדיק ר' ישעיה מרינאוויטש זצ"ל

משל לפני התקיעות. מלך גדול מפואר ששלח את בניו ללמוד ליד ותעו הבנים מהדרך והיו צועקים אולי ישמע האב ולא היו נענים ואמרו בלבם אולי שכחנו את הלשון של אבינו לפיכך אינו שומע את צעקתינו בכן נזעק בקול בלא דיבור. וישבו א"ע שישלחו את האחד לצעוק והזהירו את האחד ראה והבין כי כולנו תלוים בך. הנמשל הקב"ה שלח אותנו להעלות ניצוצות הקדושות ותעינו מאבינו ואולי מפני ששכחנו הדיבור של אבינו אין אנו יכולים להתפלל בדיבור נשלח אותך בעל התוקע שתעורר רחמים עלינו בקול בלא דיבור וראה והזהר כי כולנו תלוים בך ואעפ"כ יחזיק א"ע לאין כי הוא רק כמגריפה שהיא עור ויש בה נקבים ודרך הנקבים יוצא הקול זמר וכי יתגאה העור במה שיוצא ממנה קול זמר כך האדם המחשבה והדבור וכל המדות שורים בו כבתוך כלי ומה יתגאה הלא הוא בעצמו הינו כלום ואין בו רק מדות טובות והוא מחויב להעלות אותם אל הקב"ה והוא מביא את ס' ח"ו בהם ומלביש אותו בקליפות כביכול ח"ו ר"ל ואם בא במחשבתו שהוא עובד ה' אזי בוודאי הוא גרוע מקודם:

מצאתי וז"ל שמעתי ממורי ורבי מוהר"ז ליון מעשה אירע למה"ר מענלין ז"ל שהיה בעירו שלשה תוקעים מובהקים וברה"כ בא הא' לתקוע ולא יכול. בא השני ולא יכול. בא השלישי ולא יכול. וצוה מהר"ר מענלין ז"ל להפך השופר ולקרות בו ויהי נועם. וכן עשה ואז היה תוקע ואמר מהר"ר מענלין ז"ל שהשטן הי' שם ועכבן מלתקוע:

אל יאריך בשברים שלא יהא נראה כתקיעה ויעשה שלשה שברים לבד ההפסקה. ורבינו תם כתב שאין לעשות שברים ותרועה בנשימה א'. והרא"ש מסיק דוקא בנשימה א'. ומהרא"י הכריע בת"ה סי' קמ"ב וכבר נהוג עלמא כרבינו תם ואין לשנות:

אלו דברים שאסור לדבר בהם "הלל "ס"ת "ברכת כהנים "תפילין "ודוי "שופר "מגילה "עומר. וסי' בר"ת הסכ"ת ושמ"ע. רבינו סעדיה גאון. ולא ידבר בין תקיעות מיושב לתקיעות מעומד כל הסדרים לא התוקע ולא השומע. מ"מ אם שח בנתיים אין צריך לחזור ולברך: (מטה משה)

שלשה פעמים כתיב בתורה תרועה אחד ביובל וב' פעמים בר"ה ולמדו חז"ל לחת של זה בזה בגז"ש ונמצא שיש שלשה תרועות בר"ה ולמדו עוד חז"ל שיש בכל תרועה תקיעה לפניה ותקיעה לאחריה הרי שלשה פעמים תקיעה תרועה תקיעה. ותקיעה ילפינן מקרא שהוא העברת קול פשוט אבל תרועה לא ידעינן מה היא ומדתרגם התרג"ם יבבא ידענו שהוא הקול שמשמיע האדם כשה"א בוכה ומיילל שכן כתיב גבי אמיה דסיסרא ותיבב. אבל אנו אין יודעים אם הוא כאדם הגונח מלבו כדרך החולה שמשמיע קולות קצרים קול אחר קול ומאריך בהם קצת והוא הנקרא גונח והם שברים או כאדם המיילל ומקונן שמשמיע קולות קצרים תכיפין זה לזה והוא הנקרא יליל או אם הוא שניהם כאחד. הלכך מכח ספיקות אלו אנחנו עושים תשר"ת ג"פ תש"ת ג"פ תר"ת ג"פ שבזה אנו יוצאין ידי כל הספיקות ותהיה התרועה פשוטה לפניה ואחריה כדין מבלי הפסק דבר בין תקיעה הראשונה לתרועה או בין תרועה לתקיעה אחרונה:

מרבינו סעדיה גאון זצללה"ה

מה שלונו הבורא ית' לתקוע בשופר בר"ה יש בזה עשרה ענינים

הענין הראשון מפני שהיום תחלת הבריאה שבו ברא הקב"ה העולם ומלך עליו. וכן עושים המלכים שתוקעים לפניהם בחצוצרות ובקרנות להודיע ולהשמיע בכל מקום תחלת מלכותו וכן אנו ממליכין עלינו את הבורא ית' ביום זה וכך אמר דוד בחצוצרות וקול שופר הריעו לפני המלך יי:

הענין השני כי יום ר"ה הוא ראשון לעשרת ימי תשובה ותוקעים בו בשופר להכריז על ראשינו כמו שמזהיר ואומר כל הרוצה לשוב ישוב ואם לאו לא יקרא תגר על עצמו וכן עושים המלכים מזהירין את העולם תחלה בגזרותם וכל העובר אחר האזהרה אין שומעין לו טענה:

הענין השלישי להזכירנו מעמד הר סיני שנא׳ בו וקול שופר חזק מאד ונקבל על עצמינו מה שקבלו אבותינו על עצמם נעשה ונשמע:

הענין הרביעי להזכירנו דברי נביאים שנמשלו לתקיעת שופר שנאמר ושמע השומע את קול השופר ולא נזהר ותבא חרב ותקחהו דמו בראשו יהיה והוא נזהר את נפשו מלט:

הענין החמישי להזכירנו חורבן בית המקדש וקול תרועת מלחמות האויבים כמו שנאמר כי קול שופר שמעה נפשי תרועת מלחמה וכשאנו שומעים בקול השופר נבקש מאת השם על בנין בהמ״ק:

הענין הששי להזכירנו עקידת יצחק שמסר נפשו לשמים וכן אנחנו נמסור נפשינו על קדושת שמו ויעלה זכרוננו לפניו לטובה:

הענין השביעי כשנשמע תקיעת שופר נירא ונחרד ונשבר עצמינו לפני הבורא כי כך הוא טבע השופר מרעיד ומחריד כמו שכתוב אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו:

הענין השמיני להזכיר יום הדין הגדול וליראה ממנו שנאמר כי קרוב יום ה׳ הגדול קרוב מהר מאוד יום שופר ותרועה:

הענין התשיעי להזכירנו קבוץ נדחי ישראל ולהתאסף אליו שנא׳ בו והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדים בארץ אשור וגו׳:

הענין העשירי להזכירנו תחית המתים ולהאמין בה שנא׳ כל יושבי תבל ושוכני ארץ כנשוא נס הרים תראו וכתקוע שופר תשמעו ואומר במדרש כל השנה השטן מקטרג על ישראל לפני הקב״ה והקב״ה דוחה אותו לר״ה וליום הדין. ובראש השנה בא השטן לקטרג ומביא החמה להעיד על עונותיהם של ישראל והחמה מעידה והקב״ה אומר לו עד אחד הוא ואין אחד נאמן הבא עוד עד אחר עמך והוא הולך להביא את הלבנה ואינו מוצא אותה שהיא נכנסת שנא׳ תקעו בחודש שופר בכסא ליום חגנו יום שהלבנה מתבקשת ואינה נמצאת שהיא מכוסה. עוד תמצא בכסה בגי׳ לבנה לרמוז שהוא מתכסה בו. ואמרינן, בפסיקתא רבי ברכיה פתח תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו וכי כל החדשים אינם נכסים אלא ליום חגינו והלא ניסן חודש ונכסה ויש לו חג בפני עצמו אלא חודש ויש לו חג וחגו בן יומו ואיזה זה תשרי. תשרי על שם תשרי ותשבוק על חוביהם אימתי בחודש השביעי:

קודם התקיעות לומר התוקע אלו התפלות. מספר לקוטי צבי

רבונו של עולם בניך בני רחומיך שמו פניהם לנגדך ובטחו על רוב חסדיך. ושמוני שליח לתקוע שופר לפניך. כדי שתזכור להם זכות אברהם אבינו ע״ה ותפלתו בהר המוריה וזכות יעקב אבינו ע״ה ותמימותו אשר התהלך לפניך באמת ובלב שלם. זכות יצחק אבינו ע״ה. ועקדתו שנעקד על גב המזבח. ותעמוד מכסא הדין ותשב על כסא רחמים כדבר שנאמר.

עָלָה אֱלֹהִים בִּתְרוּעָה יְיָ בְּקוֹל שׁוֹפָר:

ואני יודע בעצמי שאיני כדאי לבקש על עצמי וכל שכן על אחרים וכל שכן כי אין בי לא דעת ולא חכמה לכוון כוונת התקיעות וצירופי שמותיך הקדושים וכל היחודים וזיווגי המדות העליונות. ומיתוק הדינים קשין ורפין. הראוים לבא על ידיהן. אבל בטחתי ברחמיך. וידעתי כי לא תביישני. כי לתקן שלחוני ולא לקלקל ואתה בטובך תעורר רחמיך:

וִיהִי נֹעַם יְיָ אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:

ותצרף מחשבתנו הטובה דרך כלל למעשה כאלו אתכוין בכל צירופי שמותיך הקדושים העולים מתוכם ובכל היחודים וזיווגי מדותיך העליונות. ומיתוק הדינים הראוים לבא על ידיהן. ויעלו תקיעות אלו לעורר רחמיך עם תקיעות בני עלייה בניך היודעים והמכוונים כל כוונות שמותיך הקדושים וזיווגי מדות העליונות המעוררים את הרחמים. ובכן יכבשו רחמיך את כעסך ויגולו רחמיך על מדותיך ותרחם על בניך. והפוך להם גם ע״י תקיעות אלו מדת הדין. והחזק במדת החסד ובמדת הרחמים. וזכור לנו את זכות אבותינו ויהי היום הקוקים אברהם בראש ויצחק בנתיים ויעקב כנגדו. ותכנס לפנים משורת הדין וסתום וחתום פי שטן ואל

ישטין עלינו. ובבוא תוכחה שמנו מספרך אל תמח. וכתוב לחיים טובים כל בני ביתינו אמן וכן יהי רצון. יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי:

פאַר שופר בלאָזין זאָגט מען דאָס זיבען מאָל.

לַמְנַצֵּחַ לִבְנֵי קֹרַח מִזְמוֹר: כָּל הָעַמִּים תִּקְעוּ כָף הָרִיעוּ לֵאלֹהִים בְּקוֹל רִנָּה: כִּי יְיָ עֶלְיוֹן נוֹרָא מֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל הָאָרֶץ: יַדְבֵּר עַמִּים תַּחְתֵּינוּ וּלְאֻמִּים תַּחַת רַגְלֵינוּ: יִבְחַר לָנוּ אֶת נַחֲלָתֵנוּ אֶת גְּאוֹן יַעֲקֹב אֲשֶׁר אָהֵב סֶלָה: עָלָה אֱלֹהִים בִּתְרוּעָה יְיָ בְּקוֹל שׁוֹפָר: זַמְּרוּ אֱלֹהִים זַמֵּרוּ זַמְּרוּ לְמַלְכֵּנוּ זַמֵּרוּ: כִּי מֶלֶךְ כָּל הָאָרֶץ אֱלֹהִים זַמְּרוּ מַשְׂכִּיל: מָלַךְ אֱלֹהִים עַל גּוֹיִם אֱלֹהִים יָשַׁב עַל כִּסֵּא קָדְשׁוֹ: נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ עַם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם כִּי לֵאלֹהִים מָגִנֵּי אֶרֶץ מְאֹד נַעֲלָה:

תפלה לתוקע מהר"י וצלה"ה

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וֵאלֹהֵי הָאָרֶץ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם וֵאלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא שֶׁתִּשְׁלַח לִי כָּל הַמַּלְאָכִים הַטְּהוֹרִים מְשָׁרְתִים הַנֶּאֱמָנִים בִּשְׁלִיחוּתָם וַחֲפֵצִים לְזַכּוֹת אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל הַמַּלְאָךְ הַגָּדוֹל (פ צ פ צ י ה) (פ צ י פ י ה) הַמְּמוּנֶּה לְהוֹצִיא זְכֻיּוֹתֵיהֶן שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּעֵת שֶׁתּוֹקְעִין עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּשׁוֹפָר וְאֶת הַמַּלְאָךְ הַגָּדוֹל (ת ש ב ש) הַמַּלְאָךְ הַמְּמוּנֶּה לְהַשְׁמִיעַ זְכֻיּוֹתֵיהֶן שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְהַבְעִית אֶת הַשָּׂטָן בִּתְקִיעָתָם וְאֶת הַמַּלְאָכִים הַגְּדוֹלִים (ה ד ר נ י א ל) (ס נ ד ל פ ו ן) הַמְּמוּנִים עַל הַתְּקִיעָה הַמַּעֲלִים אֶת תְּקִיעָתֵנוּ לִפְנֵי כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ וְאֶת הַמַּלְאָךְ (שמשיאל) הַמְּמוּנֶּה עַל הַתְּרוּעָה וְאֶת הַמַּלְאָךְ (תרסטאל) (תְּורסניאל) הַמְּמוּנֶּה עַל (תשר"ת) לִהְיוֹת מְזוּמָּנִים בִּשְׁלִיחוּתָם לְהַעֲלוֹת תְּקִיעָתֵנוּ לִפְנֵי הַפָּרוֹכֶת וְלִפְנֵי כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ וּתְמַלֵּא עַל עַמְּךָ רַחֲמִים וְתִסְתַּכֵּל בְּאֵפֶר שֶׁל יִצְחָק אָבִינוּ הַצָּבוּר עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ וְתִתְנַהֵג עִם בָּנֶיךָ בְּמִדַּת הָרַחֲמִים וְתִכָּנֵס לָהֶם לִפְנִים מִשּׁוּרַת הַדִּין. וּזְכוֹר לָהֶם עֲקֵידַת יִצְחָק לְזַרְעוֹ כִּי אַתָּה אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן זוֹכֵר הַבְּרִית: בָּרוּךְ אַתָּה זוֹכֵר הַבְּרִית:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיכבשו רחמיך את כעסך מעלינו ויגולו רחמיך על מדותיך ותרחם על בניך ותהפך להם ע"י תקיעותיהם ממדת הדין למדת הרחמים ותזכור להם זכות שלשת אבות ויהיו הם הקוקים בכסא על סדר תולדותם אברהם בראש יצחק כנגדו יעקב בנתיים ואל יעכב כל חטא ועון. ותכנס להם לפנים משורת הדין ותרצני לפניך ותרחם עלי אמן:

אלו המלאכים הממונים על התקיעות אנקתים הוא בגי' השופ"ר ובגי' שר הכס"א והוא מעלה את השופר. שברים בגי' ש"ר (יהואל) והוא מעלה את השברים. תרועה בגי' שמשיאל והוא שר של מזרח והוא מעלה את התרועה תקיעה בגי' הדרניאל וסנדלפון. והם מעלין את התקיעה. תקיעה גי' (הש"ף) גם הוא מעלה את התקיעה: ספת"ם בגי' תקיעה. כמו כן ממונה על התקיעה. גם האו"ז תקנו עזרא וזכוזב"ל ובהם שמות שהם טובים למדת הדין ולמדם הכתבים והם מעלים את השופר. כל זה מלאתי: כתוב בספר יסן (הועתק מש"י לוהות הב"ית). לכך התוקע לכוות השופר בשעת הברכה ובין כל סימן וסימן. ב"ש:

לכך לומר קודם התקיעות דמיושב אלו הפסוקים כדי למתק הדינים:

מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי יָּהּ עָנָנִי בַמֶּרְחַב יָהּ:

ויאמר ששה פסוקים אלו סר"ת קרע שטן

ק וֹלִי שָׁמַעְתָּ אַל תַּעְלֵם אָזְנְךָ לְרַוְחָתִי לְשַׁוְעָתִי :

ר אשׁ דְּבָרְךָ אֱמֶת וּלְעוֹלָם כָּל מִשְׁפַּט צִדְקֶךָ :

ע רוֹב עַבְדְּךָ לְטוֹב אַל יַעַשְׁקוּנִי זֵדִים :

שָׂ שׂ אָנֹכִי עַל אִמְרָתֶךָ כְּמוֹצֵא שָׁלָל רָב :

ט וּב טַעַם וָדַעַת לַמְּדֵנִי כִּי בְמִצְוֹתֶיךָ הֶאֱמָנְתִּי :

נ דְבוֹת פִּי רְצֵה נָא יְהוָה וּמִשְׁפָּטֶיךָ לַמְּדֵנִי :

יכוין שאלו שני שמות יְקַהֲרוֹעֲהַ יְשַׁהֲטוֹנֶהָ והם ב"פ סו"ת ומעורב ביניהם אותיות קרע שטן שני' אותיות

קרא׳ שטן נקרא השטן וע״כ יאמר אלו הפסוקים שר״ת אלהם קר״ע שטן:
אחר אלו הפסוקים יאמר תפלה זו ולא יוליא השמות מפיו:

יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו אלהי המשפט שבזכות אלו השמות היוצאים מר״ת ׳אל ׳נא ׳קרב ׳תשועת ׳מצפיך (אנקתם) ׳פהודך ׳סר ׳תוציאם ׳ממאסר (פסתם) ׳פדה ׳סועים ׳פתח ׳סומים ׳ימינך ׳מצפים (פספסים) ׳דלה ׳יוקשים ׳וקבץ ׳נפוצים ׳סמוך ׳יה ׳מפלתינו (דיונסים) שיהיה עתה עת רצון לפניך ותקרע ברחמיך הרבים ובחסדיך הגדולים כל המסכים אשר הם מבדילים בינך ובין עמך ישראל עד היום הזה. והעבר מלפניך כל המסטינים והמקטרינים על עמך ישראל. סתום פי שטן ואל יסטין עלינו כי אליך תליות עינינו ארוממך אלהי המלך אלהי המשפט שומע קול תרועת עמו ישראל ברחמים:

ויאמר מקודם פסוק זה עלה אלהים בתרועה אין לענות ב״ה וב״ש על ברכות הללו:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לִשְׁמוֹעַ קוֹל שׁוֹפָר:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה:

טוב לתקוע בצד ימין של פיו גם פי השופר יהיה למעלה:

תקיעה . שברים . תרועה . תקיעה:
תקיעה . שברים . תרועה . תקיעה:
תקיעה . שברים . תרועה . תקיעה:
שב

קשר״ק בגימטריא ברכת והוא מעלה את הברכה למג״ל: והוא שם של הקב״ה:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁתְּקִיעַת תשר״ת שֶׁאֲנַחְנוּ תוֹקְעִין תְּהֵא מְרוּקֶּמֶת בִּירִיעָה עַל יְדֵי הַמְּמוּנֶּה (טַרְטִ אֵל) כְּשֵׁם שֶׁקִּבַּלְתָּ עַל יְדֵי אֵלִיָּהוּ ז״ל וְיֵשׁוּעַ שַׂר הַפָּנִים וְשַׂר (מט״ט) וּתְמַלֵּא עָלֵינוּ בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה בַּעַל הָרַחֲמִים:

תקיעה . שברים . תקיעה:
תקיעה . שברים . תקיעה:
תקיעה . שברים . תקיעה:
שב

קש״ק בגימטריא שר וזהו שם של שר הנקרא שרשי״ה והוא מעלה את (הקש״ק):

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁתְּקִיעַת תש״ת שֶׁאֲנַחְנוּ תוֹקְעִין שֶׁתַּעֲשֶׂה עֲטָרָה מִמֶּנָּה ע״י הַמְּמוּנֶּה (שרשי״ה) לִהְיוֹת עוֹלָה וְיוֹשֵׁב בְּרֹאשׁ אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת וְיַעֲשֶׂה עִמָּנוּ אוֹת לְטוֹבָה: וּתְמַלֵּא עָלֵינוּ בְּרַחֲמִים בָּרוּךְ אַתָּה בַּעַל הָרַחֲמִים:

תקיעה . תרועה . תקיעה:
תקיעה . תרועה . תקיעה:
תקיעה . תרועה . תקיעה גדולה:
שב

קר"ק צג"י אליהו הנביא זכור לטוב והזה מפלס (קר"ק) וצג"י ישעיה"ה כך סמו סל של הפנים מטטרו"ן :

ובכן יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיעלו אלו המלאכים היוצאים, מן השופר ומן התקיעה ומן השברים ומן התרועה ומן תשר"ת ומן תש"ת ומן תר"ת לפני כסא כבודך וימליצו טוב בעדינו לכפר על כל חטאתינו :

חו"ק **אשרי העם יודעי תרועה, יי באור פניך יהלכון :**

חו"ק בשמך יגילון כל היום ובצדקתך ירומו :

חו"ק כי תפארת עוזמו אתה וברצונך תרום קרננו :

חו"ק **אשרי יושבי ביתך עוד יהללוך סלה :**

אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי אלהיו : תהלה לדוד ארוממך אלהי המלך ואברכה שמך לעולם ועד : בכל יום אברכך ואהללה שמך לעולם ועד : גדול יהוה ומהולל מאד ולגדולתו אין חקר : דור לדור ישבח מעשיך וגבורותיך יגידו : הדר כבוד הודך ודברי נפלאותיך אשיחה : ועזוז נוראותיך יאמרו וגדולתך אספרנה : זכר רב טובך יביעו וצדקתך ירננו : חנון ורחום יי ארך אפים וגדל חסד : טוב יי לכל ורחמיו על כל מעשיו : יודוך יי כל מעשיך וחסידיך יברכוכה : כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו : להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו : מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור : סומך יי לכל הנופלים וזוקף לכל הכפופים : עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו : פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון : צדיק יי בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו : קרוב יי לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת : רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם : שומר יי את כל אוהביו ואת כל הרשעים ישמיד : תהלת יי ידבר פי ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד : ואנחנו נברך יה מעתה ועד עולם הללויה :

חזן יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יהוה כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ׃

קהל הוֹדוֹ עַל אֶרֶץ וְשָׁמָיִם וַיָּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ תְּהִלָּה לְכָל חֲסִידָיו לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם קְרוֹבוֹ הַלְלוּיָהּ׃

אים שבת זאגט מען דאס

מִזְמוֹר לְדָוִד הָבוּ לַייָ בְּנֵי אֵלִים הָבוּ לַייָ כָּבוֹד וָעֹז׃ הָבוּ לַייָ כְּבוֹד שְׁמוֹ הִשְׁתַּחֲווּ לַייָ בְּהַדְרַת קֹדֶשׁ׃ קוֹל יְיָ עַל הַמָּיִם אֵל הַכָּבוֹד הִרְעִים יְיָ עַל מַיִם רַבִּים׃ קוֹל יְיָ בַּכֹּחַ קוֹל יְיָ בֶּהָדָר׃ קוֹל יְיָ שֹׁבֵר אֲרָזִים וַיְשַׁבֵּר יְיָ אֶת אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן׃ וַיַּרְקִידֵם כְּמוֹ עֵגֶל לְבָנוֹן וְשִׂרְיוֹן כְּמוֹ בֶן רְאֵמִים׃ קוֹל יְיָ חֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ׃ קוֹל יְיָ יָחִיל מִדְבָּר יָחִיל יְיָ מִדְבַּר קָדֵשׁ׃ קוֹל יְיָ יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת וַיֶּחֱשֹׂף יְעָרוֹת וּבְהֵיכָלוֹ כֻּלּוֹ אֹמֵר כָּבוֹד׃ יְיָ לַמַּבּוּל יָשָׁב וַיֵּשֶׁב יְיָ מֶלֶךְ לְעוֹלָם׃ יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם׃

אין דער וואכין זאגט מען דאס

לְדָוִד מִזְמוֹר לַייָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיוֹשְׁבֵי בָהּ. כִּי הוּא עַל יַמִּים יְסָדָהּ וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנֶהָ. מִי יַעֲלֶה בְהַר יהוה וּמִי יָקוּם בִּמְקוֹם קָדְשׁוֹ. נְקִי כַפַּיִם וּבַר לֵבָב אֲשֶׁר לֹא נָשָׂא לַשָּׁוְא נַפְשִׁי וְלֹא נִשְׁבַּע לְמִרְמָה. יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יהוה וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ. זֶה דּוֹר דֹּרְשָׁיו מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ יַעֲקֹב סֶלָה. שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבוֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד. מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יהוה עִזּוּז וְגִבּוֹר יהוה גִּבּוֹר מִלְחָמָה. שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד. מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה׃

ווען מען שטעלט די ספר תורה אין היכל זאגט מען דאס

וּבְנֻחֹה יֹאמַר שׁוּבָה יְיָ רִבְבוֹת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל׃ קוּמָה יְיָ לִמְנוּחָתֶךָ אַתָּה וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ׃ כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וַחֲסִידֶיךָ יְרַנֵּנוּ׃ בַּעֲבוּר דָּוִד עַבְדֶּךָ אַל תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ׃ כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אַל תַּעֲזֹבוּ׃ עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ וְתֹמְכֶיהָ מְאֻשָּׁר׃ דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נֹעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם׃ הֲשִׁיבֵנוּ יְיָ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם׃

תפלה לש״ץ לאומרה בכוונה וכרתת ובחרדה קודם התפלה׃

הִנְנִי הֶעָנִי מִמַּעַשׂ נִרְעָשׁ וְנִפְחָד מִפַּחַד יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל. בָּאתִי לַעֲמוֹד וּלְהִתְחַנֵּן לְפָנֶיךָ עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר שְׁלָחוּנִי וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵינִי כְדַאי וְהָגוּן לְכָךְ. לָכֵן אֲבַקֵּשׁ מִמְּךָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. שַׁדַּי אָיוֹם וְנוֹרָא הֱיֵה נָא מַצְלִיחַ דַּרְכִּי אֲשֶׁר אָנֹכִי הוֹלֵךְ וְעוֹמֵד לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים עָלַי וְעַל שׁוֹלְחַי וְנָא אַל תַּפְשִׁיעֵם בְּחַטֹּאתַי וְאַל תְּחַיְּבֵם בַּעֲוֹנוֹתַי כִּי חוֹטֵא וּפוֹשֵׁעַ אָנִי.

וְאַל יִכָּלְמוּ בִּפְשָׁעַי וְאַל יֵבוֹשׁוּ בִּי וְאַל אֵבוֹשׁ בָּם וְקַבֵּל תְּפִלָּתִי כִּתְפִלַּת זָקֵן וְרָגִיל וּפִרְקוֹ נָאֶה וּזְקָנוֹ מְגוּדָּל וְקוֹלוֹ נָעִים וּמְעוּרָב בְּדַעַת עִם הַבְּרִיּוֹת. וְתִגְעַר בְּשָׂטָן לְבַל יַשְׂטִינֵנִי וִיהִי נָא דִּגְלֵנוּ (נ״א דלוגינו) עָלֶיךָ אַהֲבָה. וּפְשָׁעֵינוּ תְּכַסֶּה בְּאַהֲבָה: וְכָל צָרוֹתֵינוּ וְעִנּוּיֵינוּ הֲפוֹךְ לָנוּ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם: הָאֱמֶת וְהַשָּׁלוֹם אֱהָבוּ. וְאַל יְהִי שׁוּם מִכְשׁוֹל בִּתְפִלָּתִי. וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה. שֶׁכָּל הַמַּלְאָכִים שֶׁהֵם פּוֹעֲלֵי תְּפִלּוֹת יָבִיאוּ תְּפִלָּתִי לִפְנֵי כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ וְיָפִיצוּ אוֹתָהּ לְפָנֶיךָ. בַּעֲבוּר כָּל הַצַּדִּיקִים וְהַחֲסִידִים וְהַתְּמִימִים וְהַיְשָׁרִים. וּבַעֲבוּר כְּבוֹד שִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

נ״א תפלה לש״ץ קודם מוסף

אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן שַׁדַּי מֶלֶךְ עֶלְיוֹן קַבֵּל שַׁוְעָתִי בְּרָצוֹן אָמוּץ לְבָבִי (כוזו במוכסז כוזו) אֵל חַי הַדַּיָּן אֱמֶת שׁוֹפֵט צֶדֶק רַחוּם וְחַנּוּן רַחֵם עָלַי וּשְׁמַע הַיּוֹם אֲשֶׁר אַעְתִּיר בַּעֲדִי וּבְעַד בֵּיתִי וּבְעַד עֲדָתִי הַמַּסְכִּימִים עִמִּי בִּתְפִלָּתִי וְתִכְלוֹל תְּפִלָּתֵינוּ עִם כָּל תְּפִלּוֹת הַיְשָׁרוֹת וְהַנְּקִיּוֹת שֶׁיַּעֲשׂוּ הַיּוֹם בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. וְתַחְתּוֹר תַּחַת כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ כְּמוֹ שֶׁחָתַרְתָּ לִתְפִלַּת מֹשֶׁה (נ״א מְנַשֶּׁה) שֶׁלֹּא יֵבוֹשׁוּ שׁוֹלְחַי בִּי וְלֹא אֲנִי בָּהֶם: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי אָמֵן סֶלָה: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ אָיוֹם וְנוֹרָא שֶׁתִּתֶּן לִי קוֹל עָרֵב וְנָעִים הַיּוֹם וְאַל יִפְסַק קוֹלִי וְאַל יִחַר גְּרוֹנִי וִיהֵא קוֹלִי נָעִים וְחָזָק כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ וְחָזֵק מְאֹד אָמֵן סֶלָה:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּא. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵיהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵיהּ: וְיַצְמַח פּוּרְקָנֵיהּ וִיקָרֵב מְשִׁיחֵיהּ. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא. יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְעֵילָּא וּלְעֵילָּא מִכָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ:

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:

זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים. וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים:

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן: בָּרוּךְ אַתָּה יהוה מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ: מוריד הטל
מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר: מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

מִי כָמוֹךָ אָב הָרַחֲמִים. זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים:

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יהוה מְחַיֵּה הַמֵּתִים:
אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה:

לְדוֹר וָדוֹר הַמְלִיכוּ לָאֵל כִּי הוּא לְבַדּוֹ מָרוֹם וְקָדוֹשׁ:

וּבְכֵן יִתְקַדֵּשׁ שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ וְעַל מְכוֹנְךָ וְהֵיכָלָךְ:

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאֵימָתְךָ עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אֶחָת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם כְּמוֹ (כְּמָה) שֶׁיָּדַעְנוּ יהוה אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשָּׁלְטָן לְפָנֶיךָ עֹז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ:

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ. תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ וְתִקְוָה טוֹבָה לְדוֹרְשֶׁיךָ וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ. שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ. וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ. וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ. וִישָׁרִים יַעֲלוֹזוּ. וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ. וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ

בְּעָשָׁן [כֶּעָשָׁן] תִּכְלֶה. כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ:

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ מְהֵרָה לְבַדֶּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ. בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ. וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ. כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ. יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ:

קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ. וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ כַּכָּתוּב וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ:

וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם (הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת יוֹם) הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה יוֹם (זִכְרוֹן) תְּרוּעָה (בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קוֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ. וְנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל אַדְמָתֵינוּ. וְאֵין אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת חוֹבוֹתֵינוּ בְּבֵית בְּחִירָתֶךָ בַּבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלְּחָה בְּמִקְדָּשֶׁךָ: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מֶלֶךְ רַחֲמָן שֶׁתָּשׁוּב וּתְרַחֵם עָלֵינוּ וְעַל מִקְדָּשְׁךָ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים וְתִבְנֵהוּ מְהֵרָה וּתְגַדֵּל כְּבוֹדוֹ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ גַּלֵּה כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ מְהֵרָה וְהוֹפַע וְהִנָּשֵׂא עָלֵינוּ לְעֵינֵי כָּל חָי. וְקָרֵב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וּנְפוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ: וַהֲבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּה וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם. וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ תְּמִידִים כְּסִדְרָם וּמוּסָפִים כְּהִלְכָתָם. וְאֶת מוּסַף (לשבת מוספי יום השבת הזה וְ) יוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה: נַעֲשֶׂה וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר:

לשבת וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עֹלַת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתּוֹ עַל עֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ: זֶה קָרְבַּן שַׁבָּת וְקָרְבַּן הַיּוֹם כָּאָמוּר:

וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ. יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם: וַעֲשִׂיתֶם עֹלָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוה. פַּר בֶּן בָּקָר אֶחָד. אַיִל אֶחָד. כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם:

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כִּמְדֻבָּר שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ וּשְׁנֵי שְׂעִירִים לְכַפֵּר וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם:

מִלְּבַד עֹלַת הַחֹדֶשׁ וּמִנְחָתָהּ וְעֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵּיהֶם כְּמִשְׁפָּטָם לְרֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַיהוה:

לשבת יִשְׂמְחוּ בְמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֹנֶג עַם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי כֻּלָּם יִשְׂבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוּבֶךָ וּבַשְּׁבִיעִי רָצִיתָ בּוֹ וְקִדַּשְׁתּוֹ חֶמְדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל הֲמוֹנָם: וַאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ

בָּרוּךְ הוּא: שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים: הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד. אֱמֶת מַלְכֵּנוּ אֶפֶס זוּלָתוֹ כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתוֹ וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד:

עַל כֵּן נְקַוֶּה לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לִרְאוֹת מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ לְהַעֲבִיר גִּלּוּלִים מִן הָאָרֶץ וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן. לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי וְכָל בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ לְהַפְנוֹת אֵלֶיךָ כָּל רִשְׁעֵי אָרֶץ. יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל כִּי לְךָ תִּכְרַע כָּל בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל לָשׁוֹן. לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וְיִפּוֹלוּ וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יְקָר יִתֵּנוּ. וִיקַבְּלוּ כֻלָּם אֶת עוֹל מַלְכוּתֶךָ וְתִמְלוֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלוֹךְ בְּכָבוֹד. כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד:

וְנֶאֱמַר לֹא הִבִּיט אָוֶן בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עָמָל בְּיִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהָיו עִמּוֹ וּתְרוּעַת מֶלֶךְ בּוֹ: וְנֶאֱמַר וַיְהִי בִישֻׁרוּן מֶלֶךְ בְּהִתְאַסֵּף רָאשֵׁי עָם יַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר כִּי לַייָ הַמְּלוּכָה וּמוֹשֵׁל בַּגּוֹיִם: וְנֶאֱמַר יְיָ מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ יְיָ עֹז הִתְאַזָּר אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט. וְנֶאֱמַר שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבוֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ עִזּוּז וְגִבּוֹר יְיָ גִּבּוֹר מִלְחָמָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה:

וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים כָּתוּב לֵאמֹר: כֹּה אָמַר יְיָ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְגֹאֲלוֹ: יְיָ צְבָאוֹת אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדַי אֵין אֱלֹהִים: וְנֶאֱמַר וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן לִשְׁפֹּט אֶת הַר עֵשָׂו וְהָיְתָה לַייָ הַמְּלוּכָה: וְנֶאֱמַר וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: וּבְתוֹרָתְךָ כָּתוּב לֵאמֹר שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יהוה אֱלֹהֵינוּ יהוה אֶחָד:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בִּכְבוֹדֶךָ. וְהִנָּשֵׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקָרֶךָ. וְהוֹפַע בַּהֲדַר גְּאוֹן עֻזֶּךָ עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל אַרְצֶךָ. וְיֵדַע כָּל פָּעוּל כִּי אַתָּה פְעַלְתּוֹ וְיָבִין כָּל יְצוּר כִּי אַתָּה יְצַרְתּוֹ. וְיֹאמַר כֹּל אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְאַפּוֹ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה: (לשבת אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה נָא בִמְנוּחָתֵנוּ) קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ. שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ

(והנחילנו יהוה אלהינו באהבה וברצון שבת קדשך וינוחו בו ישראל מקדשי שמך) וטהר לבנו לעבדך באמת . כי אתה אלהים אמת ודברך אמת וקים לעד : ברוך אתה יי מלך על כל הארץ מקדש (השבת ו) ישראל ויום הזכרון :

מ"ס תוקעין תשר"ת תש"ת תר"ת ואומרים היום הרת עולם גם בלחש

אתה זוכר מעשה עולם ופוקד כל יצורי קדם . לפניך נגלו כל תעלומות והמון נסתרות שמבראשית . כי אין שכחה לפני כסא כבודך ואין נסתר מנגד עיניך : אתה זוכר את כל המפעל וגם כל היצור לא נכחד ממך : הכל גלוי וידוע לפניך יי אלהינו צופה ומביט עד סוף כל הדורות . כי תביא חוק זכרון להפקד כל רוח ונפש. להזכר מעשים רבים והמון בריות לאין תכלית. מראשית כזאת הודעת ומלפנים אותה גלית. זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון. כי חוק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב : ועל המדינות בו יאמר. איזו לחרב ואיזו לשלום. איזו לרעב ואיזו לשובע. ובריות בו יפקדו להזכירם לחיים ולמות. מי לא נפקד כהיום הזה. כי זכר כל היצור לפניך בא. מעשה איש ופקודתו ועלילות מצעדי גבר. מחשבות אדם ותחבולותיו ויצרי מעללי איש : אשרי איש שלא ישכחך ובן אדם יתאמץ בך: כי דורשיך לעולם לא יכשלו ולא יכלמו לנצח כל החוסים בך : כי זכר כל המעשים לפניך בא. ואתה דורש מעשה כולם : וגם את נח באהבה זכרת. ותפקדהו בדבר ישועה ורחמים : בהביאך את מי המבול לשחת כל בשר מפני רוע מעלליהם. על כן זכרונו בא לפניך יי אלהינו להרבות זרעו כעפרות תבל וצאצאיו כחול הים. ככתוב בתורתך ויזכור אלהים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה אשר אתו בתבה ויעבר אלהים רוח על הארץ וישכו המים ונאמר וישמע אלהים את נאקתם ויזכור אלהים את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב : ונאמר וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק. ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור : ובדברי קדשך כתוב לאמר. זכר עשה לנפלאותיו חנון ורחום יי : ונאמר טרף נתן ליראיו יזכור לעולם בריתו. ונאמר ויזכור להם בריתו וינחם כרוב חסדיו :

ועל ידי עבדיך הנביאים כתוב לאמר : הלוך וקראת באזני ירושלים לאמר. כה אמר יהוה זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה. ונאמר וזכרתי אני את בריתי אותך בימי נעוריך והקימותי לך ברית עולם. ונאמר. הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים. כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד על כן המו מעי לו רחם ארחמנו נאם יהוה :

אלהינו ואלהי אבותינו זכרנו בזכרון טוב לפניך ופקדנו בפקודת ישועה ורחמים משמי שמי קדם. וזכר לנו יי אלהינו את הברית ואת החסד ואת השבועה אשר נשבעת לאברהם אבינו בהר המוריה ותראה לפניך עקידה שעקד אברהם אבינו את יצחק בנו על גבי המזבח וכבש רחמיו לעשות רצונך בלבב שלם . כן יכבשו רחמיך את כעסך מעלינו. ובטובך הגדול ישוב חרון אפך מעמך

וּמֵעִירְךָ וּמֵאַרְצְךָ וּמִנַּחֲלָתֶךָ: וְקַיֶּם לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת הַדָּבָר שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר. וְזָכַרְתִּי לָהֶם בְּרִית רִאשׁוֹנִים אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם לִהְיוֹת לָהֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְיָ: כִּי זוֹכֵר כָּל הַנִּשְׁכָּחוֹת אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם וְאֵין שִׁכְחָה לִפְנֵי כִסֵּא כְבוֹדֶךָ וַעֲקֵדַת יִצְחָק לְזַרְעוֹ הַיּוֹם בְּרַחֲמִים תִּזְכּוֹר: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ זוֹכֵר הַבְּרִית:

מ״ס תוקעין תשר״ת תש״ת תר״ת ואומרים היום הרת עולם גם בלחש

אַתָּה נִגְלֵיתָ בַּעֲנַן כְּבוֹדֶךָ עַל עַם קָדְשֶׁךָ לְדַבֵּר עִמָּם מִן הַשָּׁמַיִם הִשְׁמַעְתָּם קוֹלֶךָ וְנִגְלֵיתָ עֲלֵיהֶם בְּעַרְפְלֵּי טֹהַר. גַּם כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ חָל מִפָּנֶיךָ וּבְרִיּוֹת בְּרֵאשִׁית חָרְדוּ מִמֶּךָּ: בְּהִגָּלוֹתְךָ מַלְכֵּנוּ עַל הַר סִינַי לְלַמֵּד לְעַמְּךָ תּוֹרָה וּמִצְוֹת: וַתַּשְׁמִיעֵם אֶת הוֹד קוֹלֶךָ וְדִבְּרוֹת קָדְשֶׁךָ מִלַּהֲבוֹת אֵשׁ: בְּקוֹלוֹת וּבְרָקִים עֲלֵיהֶם נִגְלֵיתָ וּבְקוֹל שׁוֹפָר עֲלֵיהֶם הוֹפָעְתָּ: כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיוֹת הַבֹּקֶר וַיְהִי קֹלֹת וּבְרָקִים וְעָנָן כָּבֵד עַל הָהָר וְקֹל שֹׁפָר חָזָק מְאֹד וַיֶּחֱרַד כָּל הָעָם אֲשֶׁר בַּמַּחֲנֶה: וְנֶאֱמַר וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ וְחָזֵק מְאֹד מֹשֶׁה יְדַבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל: וְנֶאֱמַר וְכָל הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת וְאֶת הַלַּפִּידִם וְאֵת קוֹל הַשֹּׁפָר וְאֶת הָהָר עָשֵׁן וַיַּרְא הָעָם וַיָּנֻעוּ וַיַּעַמְדוּ מֵרָחוֹק: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר עָלָה אֱלֹהִים בִּתְרוּעָה יהוה בְּקוֹל שׁוֹפָר: וְנֶאֱמַר בַּחֲצֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יְיָ: וְנֶאֱמַר תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֵּסֶא לְיוֹם חַגֵּנוּ: כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב:

וְנֶאֱמַר הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ. הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ. הַלְלוּהוּ בִגְבוּרֹתָיו. הַלְלוּהוּ כְּרֹב גֻּדְלוֹ. הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר. הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר. הַלְלוּהוּ בְּתֹף וּמָחוֹל. הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֻגָב. הַלְלוּהוּ בְצִלְצְלֵי שָׁמַע. הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ:

וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים כָּתוּב לֵאמֹר כָּל יֹשְׁבֵי תֵבֵל וְשֹׁכְנֵי אָרֶץ כִּנְשֹׂא נֵס הָרִים תִּרְאוּ וְכִתְקֹעַ שׁוֹפָר תִּשְׁמָעוּ: וְנֶאֱמַר וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וּבָאוּ הָאֹבְדִים בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר וְהַנִּדָּחִים בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם וְהִשְׁתַּחֲווּ לַיהוה בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלָיִם. וְנֶאֱמַר וַיְיָ עֲלֵיהֶם יֵרָאֶה וְיָצָא כַבָּרָק חִצּוֹ וַאדֹנָי יֱהֹוִה בַּשּׁוֹפָר יִתְקָע וְהָלַךְ בְּסַעֲרוֹת תֵּימָן: יהוה צְבָאוֹת יָגֵן עֲלֵיהֶם כֵּן תָּגֵן עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בִּשְׁלוֹמֶךָ:

אלהינו ואלהי אבותינו תקע בשופר גדול לחרותנו ושא נס לקבץ גליותינו. וקרב פזורנו מבין הגוים ונפוצותינו כנס מירכתי ארץ. והביאנו לציון עירך ברנה ולירושלים בית מקדשך בשמחת עולם: ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו במצוה עלינו בתורתך על ידי משה עבדך מפי כבודך כאמור:

וביום שמחתכם ובמועדיכם ובראשי חדשיכם ותקעתם בחצוצרות על עולותיכם ועל זבחי שלמיכם והיו לכם לזכרון לפני אלהיכם אני יי אלהיכם. כי אתה שומע קול שופר ומאזין תרועה ואין דומה לך: ברוך אתה יי שומע קול תרועת עמו ישראל ברחמים:

מ"ס תוקעין תשר"ת תש"ת תר"ת ואומרים היום הרת עולם גם בלחש

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה. והשב את העבודה לדביר ביתך. ואשי ישראל ותפלתם באהבה תקבל ברצון ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך:

ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים: ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון:

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד (צורנו) צור חיינו מגן ישענו אתה הוא לדור ודור: נודה לך ונספר תהלתך על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך ועל נסיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובוקר וצהרים הטוב כי לא כלו רחמיך והמרחם כי לא תמו חסדיך (כי) מעולם קוינו לך:

ועל כולם יתברך ויתרומם ויתנשא (תמיד) שמך מלכנו תמיד לעולם ועד:

וכתוב לחיים טובים כל בני בריתך:

וכל החיים יודוך סלה. ויהללו (ויברכו) את שמך (הגדול) באמת (לעולם כי טוב). האל ישועתנו ועזרתנו סלה (האל הטוב): ברוך אתה יהוה הטוב שמך ולך נאה להודות:

נ"ס שים שלום טובה וברכה חיים חן וחסד ורחמים עלינו ועל כל ישראל עמך ברכנו אבינו כלנו כאחד (יחד) באור פניך. כי באור פניך נתת לנו יי אלהינו תורת חיים ואהבת חסד וצדקה (ורחמים) וברכה ורחמים וחיים ושלום וטוב בעיניך לברכנו ולברך את כל עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך (ברוב עוז ושלום):

בספר חיים ברכה ושלום ופרנסה טובה וגזרות טובות ישועות ונחמות נזכר ונכתב לפניך אנחנו וכל עמך בית ישראל לחיים טובים ולשלום:

ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום: נ"א עושה השלום

אלהי נצור לשוני מרע ושפתי מדבר מרמה. ולמקללי נפשי תדום ונפשי כעפר לכל תהיה. פתח לבי בתורתך ואחרי מצותיך תרדוף נפשי. וכל הקמים והחושבים עלי לרעה מהרה הפר עצתם וקלקל מחשבתם: עשה למען שמך. עשה למען ימינך. עשה למען קדושתך. עשה למען תורתך. למען יחלצון ידידיך הושיעה ימינך וענני: יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי: עשה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך: ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות: וערבה ליי מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות:

פותחין הארון אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל. וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת. וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:

מִסּוֹד חֲכָמִים וּנְבוֹנִים וּמִלֶּמֶד דַּעַת מְבִינִים. אֶפְתְּחָה פִּי בִּתְפִלָּה וּבְתַחֲנוּנִים לְחַלּוֹת וּלְחַנֵּן פְּנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים וַאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים: (נ״א פְּנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים מָלֵא רַחֲמִים):

אֻפַּד מֵאָז לְשֶׁפֶט הַיּוֹם. בְּחוֹן מַעֲשֵׂה כָּל יוֹם. גִּישַׁת יְקוּמִים פְּנֵי אָיוֹם. דִּינָם בּוֹ לְפַלֵּס לְפִדְיוֹם: הָרִאשׁוֹן אָדָם בּוֹ נוֹצָר. וְצֻוָּה חוֹק וְלֹא נָצָר. זֶה מֵלִיץ בְּהַרְחִיב בַּצָּר. חֻקְּקוֹ לַמִּשְׁפָּט וְלַדּוֹרוֹת מוּנְצָר: טִיעַת חוֹצֵב גְּבָעוֹת וְצוּרִים. יָלְדוּ בוֹ מֵרֹאשׁ צוּרִים. כְּיוֹשְׁבֵי נְטָעִים הֵמָּה הַיּוֹצְרִים. לְלַמֵּד בּוֹ צֶדֶק לַעֲצוּרִים: מְיוּחָס שְׁמוֹ בְּשֵׁם אֵיתָנִים. נֵס לְהִתְנוֹסֵס עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים. סְפָרִים נִפְתָּחִים וּמַעֲשִׂים מִתַּנִּים. עוֹבְרִים לְפָנֶיךָ וְחֶשְׁבּוֹן נוֹתְנִים: פָּקִיד הוּכַן לְתִקּוּן מוֹעֲדֶיךָ. צֹאן לְהַעֲבִיר בְּשֵׁבֶט עָדֶיךָ: חזן קֶרֶן בְּמָשְׁכָם בשבת אומרים (בְּזָכְרָם) הַיּוֹם עָדֶיךָ. רַחוּם. זְכוֹר שְׁבוּעַת עֲבָדֶיךָ: נַעֲלֶה בשבת (זִכָּרוֹן) שׁוֹפָר עִם תַּחֲנוּן. שַׁדַּי לְפַתּוֹתְךָ בָּם

מטה לוי

איפד מאז לשפט היום. נתקן והוכן מיום בריאת העולם לשפוט ביום ר״ה כל באי עולם. כי בר״ה נכנס אדה״ר לדין ויצא ברחמים: **בחון** מעשה כל יום. לבחון בו כל המעשים שעשו כל ימות השנה: **גישת** יקומים פני איום. שיגשו בו כל יקום לפני הש״י האיום. ולכן בקשתינו דינם בו לפלס לפדיום. לשקול את דינם בפלס בר״ה שיצאו לפדיום: **הראשון.** שאמו אדם: בו נוצר. בר״ה נברא: וצוה. ונצטוה על מצות א׳: ולא נצר. ולא שמר אותה: זה מליץ בהרחיב בצר. הקב״ה שהמליץ בעדו והרחיב לו זמן בעת צרתו שא״ל ביום אכלך ממנו מות תמות ונתן לו יום מיומו שהוא אלף שנים: חקקו למשפט. אז קבע היום ההוא חק ומשפט: ולדורות מונצר. ונשמר לדורי דורות: **טיעת חוצב.** נטיעת אברהם שנק׳ חוצב שממנו חוצבו: גבעות וצורים. יצחק ויוסף: נולדו בו. נולדו בר״ה: מראש צורים. מאברהם שנק׳ ראש צורים: כיושבי נטעים. כמו שנבראו בר״ה אדם וחוה שהיו יושבים בגן אצל הנטעים אשר נטע ה׳: המה היוצרים. הצדיקים. ולכן נולדו כלם בר״ה. ללמד בו צדק לעצורים. לישראל העצורים בצרה ונעצרים יחד להתפל׳: **מיוחס** שמו. מכונה שמו של חודש תשרי: בשם איתנים. כמ״ש מ״א ח׳ בירח האיתנים ודרז״ל בירח שנולדו בו איתני העולם הם האבות ונק׳ שמו ע״ש האבות: נס להתנוסס עליונים ותחתונים. הוקבע חודש זה לנסות את אברהם אבינו בעקידת יצחק בעוה״ז ולגדלו לעוה״ב: ספרים נפתחים. בר״ה: ומעשים מתנים. הספרים עצמם הם מספרים מעשים רעים של אדם: **פקיד** הוכן לתקון מועדיך. היום הזה של ר״ה הוכן להיות פקיד ורב על כל המועדים כי כל המועדים נקבעים אחר ר״ה י׳ ימים ליוה״כ ט״ו לסוכות: צאן להעביר בשבט עדיך. שכל באי עולם עוברים לפניו כאשר יעבור צאן תחת השבט: קרן במשכם היום עדיך. וישראל שהם עדים שאתה אחד והוקעים היום בשופר בקשתינו מלכניך אתה. רחום. זכור שבועת עבדיך. השבועה שנשבעת בעקידה להרבות זרעם זכור להם היום: נעלה שופר עם תחנון. אנו נעלה לפניך שופר עם תחנונים. ובקשתינו מלפניך. שדי לפתותך בם בתיגון. בתקיעת שופר ובתפלה לפתות ולרצות אותך. ואם ח״ו יצא מלפניך להט החרב חדה לרעה: תשיב לנדן ברק השנון. תשיבה אל נדנה ולא תהא מתוחה על ישראל מדה״ד שהוא חרבך החדה: תחוק מגן לגוננו בגיונו. החוק מגן להגן אותי במגינך:

בְּחִנּוּן: תָּשִׁיב לְנִדָּן בְּרַק הַשָּׁנוּן תְּחַזֵּק מָגֵן לְגוֹנְנִי בְּגִנּוּן:

זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים. וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים. לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים: מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ: מוריד הטל

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

תֵּפֶן בְּמָכוֹן לְכֵס שֶׁבֶת. שְׁעוֹן וּמוּסָר כְּעָלוּ בְּמַחֲשֶׁבֶת. רָם תְּהִי אָזְנְךָ קַשֶּׁבֶת. קוֹל שׁוֹפָר שְׁעוֹת מְנוּשָּׁבֶת: צָרַת אֹמֶר לֹא יָדוֹן. פַּעֲמַיִם לֹא תָקוּם לַאֲבַדּוֹן. עוֹלָם אֲשֶׁר בְּאַרְבָּעָה נִדּוֹן. סְמוֹךְ בְּחַסְדְּךָ וּבַאֲמִתְּךָ אָדוֹן: נוֹעָדִים בְּיוֹם קְרָב וְנִלְחָמִים. מוּל אֶבֶן נֶגֶף מִתְלַחֲמִים. לְבוּב תְּרוּעָתָם שְׁעֵה מִמְּרוֹמִים. כִּסֵּא דִין לְהָמִיר בְּשֶׁל רַחֲמִים: יָחִיד אֲשֶׁר בְּעֵקֶד נִשְׁפָּט. טְלָאָיו בּוֹ יְחוֹנְנוּ מִלְּהִשָּׁפֵט. חָלִילָה לְּךָ אֱלֹהֵי הַמִּשְׁפָּט. זְכוֹר לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט: וְאִם כְּאָדָם עָבְרוּ בְּרִית. הָאֵל כָּאֵל הַבֵּט לַבְּרִית: חזן דִּבְּרוֹת. אֵלֶּה דִּבְרֵי הַבְּרִית. גַּלֵּה בְּזִכְרוֹן שְׁלוֹשׁ בְּרִית:

קהל עוֹלָם בְּבַקָּרְךָ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה. בְּהַכְרָעַת צֶדֶק תַּכְרִיעַ שָׁנָה: חזן אֲסוּמָה טְלוּלָה גְשׁוּמָה אִם שְׁחוּנָה. אֲטוּמִים לְהַחֲיוֹת בְּטַלְלֵי שָׁנָה:

מִי כָמוֹךָ אָב הָרַחֲמִים זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים:

מטה לוי

תפן במכון לכס שבת. בקשתינו מלפניך כשתכין היום לכסא דין שהוא מכון לשבתך: **שעון ומוסר כעלו במחשבה.** כשיעלה במחשבתך מדת רחמים לשעון העולם ומדת הדין שמייסר העולם בקשתינו מלפניך אתה רם ונשא: **תהי אזנך קשבת** קול שופר שעות מנושבת. תקבל קול שופר מישראל היוצא מכח נשיבת פיהם: **צרת אומר לא ידון.** צרת המבול הנגזר במאמר לא ידון רוחי באדם לעולם ונשבעת אשר. פעמים לא תקום לאבדון. שלא יהיה עוד מבול. ולכן עולם אשר בארבעה פרקים בשנה נדון. בפסח על התבואה. בעצרת על פירות האילן. בר״ה על כל העולם. בחג על המים. בקשתינו מלפניך: **סמוך בחסדך ובאמתך ארון.** אתה האדון תמיך את העולם בזכות אברהם ויעקב שנא׳ בהם תתן אמת ליעקב חסד לאברהם: **נועדים ביום קרב.** ישראל המתועדים ביום זה שהוא יום קרב: **ונלחמים מול אבן נגף מהלחמים.** הנה מתלחמים מול יצה״ר שהוא אבן מכשול לאדם לקטרג עליהם: לכן בקשתינו. **לבוב תרועתם שעה ממרומים.** קבל משמים אהבת לבם בתרועתם: **כסא דין להמיר בשל רחמים.** כמדתך שבתחלה אתה יושב על כסא דין וכשאתה שומע קול תרועה אתה עולה מכסא דין ויושב על כסא רחמים: **יחיד אשר בעקד נשפט.** יצחק שהיה יחיד לאמו והיה נשפט להיות עקוד על המזבח לכן בקשתינו. **טלאיו בו יחוננו מלהשפט.** בזכותו יחוננו ילדיו שלא להשפט במדה״ד: **חלילה לך כו׳ זכור כו׳.** זכור לאברהם שאמר חלילה לך וגו׳ השופט כל הארץ לא יעשה משפט לכן גם אותנו בזכותו אל תעשה משפט אך במה״ר: **ואם כאדם עברו ברית.** אם בניך נהגו עצמם כאדם לעבור ברית כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא: **האל כאל.** ואתה האל נוהג עצמך כמדתך שאתה אל רחום וחנון: **הבט לברית.** שאמרת וזכרתי להם ברית ראשונים: **דברות.** קללות שבמשנה תורה שמסיימין. אלה דברי הברית אשר צוה ה׳ את משה: בקשתינו. **גלה.** הסר הקללות: **בזכרון שלוש ברית.** בזכרון ברית שכרת לג׳ האבות: רבש״ע. **עולם בבקרך.** כשאתה חוקר ובודק העולם בר״ה. בקשתינו מלפניך: **בהכרעת צדק תכריע שנה.** תכריע הכף לצדק בזו השנה: **אסומה טלולה.** שתהא השנה הזאת מאוסם בפירות ובטללים: **גשומה אם שחונה.** אם נגזר עליה שתהי׳ חמה ויבשה. תהיה גשומה ג״כ: **אטומים להחיות.** ולהחיות הטמונים בקבר: **בטללי שנה.** בטל של תחיית המתים.

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אַף אֹרַח מִשְׁפָּטֶיךָ יְיָ קִוִּינוּךָ. תַּאֲוַת לֵב בְּצַר פְּקָדְנוּךָ. בְּרִי לֵבָב מֵאֶתְמוֹל קִדַּמְנוּךָ. שׁוֹפָר תְּרוּעָה טֶרֶם שְׁמַעֲנוּךָ: גְּזֵרָה חֻקַּת מִיצִירַת בְּרֵאשִׁית. רֹאשׁ דְּבָרְךָ תְּשׁוּבָה לְהָשִׁית. דִּין טֶרֶם הוּעֲרַךְ מֵרֵאשִׁית. קָדְמָה לְמַלֵּט שׁוֹבָבִים מֵחֲרִישִׁית: הַיּוֹצֵר יַחַד שְׁנֵי לְבָבֵיהֶם. צוֹפֶה וּמַבִּיט סַרְעַף קִרְבֵיהֶם. וְאִם אָוֶן נִרְאָה בְּמַחְבּוֹאֵיהֶם. פָּקוֹד תִּפְקוֹד לָמוֹ קְרוֹבֵיהֶם: זְכֹר הֲסָרַת שִׁכְמָם מִסֵּבֶל. עֶבֶד כְּהָחְפַּשׁ מֵעִנּוּי כֶּבֶל. חֲנִיטָיו אִם תּוֹעֲתָעוּ בְּתֶבֶל. שִׁיחוּ יְחוֹנְנֵם לְחַיֵּי הֶבֶל: טְמִינַת לֵב וּנְקִימַת קֵץ. נִדָּחִים לֶאֱסוֹף בּוֹ בְּקֵץ. יוֹם מוּכָן עִתִּים לְהָקֵץ. מִיָּמִים יָמִימָה וּמִקֵּץ לְקֵץ: כֶּסֶא לְהַקְפּוֹת חוֹדֶשׁ לִקּוֹב. כְּסוּחִים בְּלַהֲטוֹ לְהַהֲבֵב לִרְקוֹב:
חזן לְהָסִיר מִכְשׁוֹל מִלֵּב הֶעָקוֹב. לְהִזָּכֵר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב:

יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ: וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל אֵל נָא:

חזן וקהל אֵל אֱמוּנָה בְּעָרְכְּךָ דִּין. אִם תְּמַצֶּה עֹמֶק

מטה לוי

אף אורח משפטיך ה'. אף כשאתה דן אותנו בדרך משפטיך ע"י צרות ויסורין אעפ"כ. קוינוך. אין אנו מניחין אלהותך ומקוים אנחנו לך: תאות לב בצר פקדנוך. כשאנו בצרה קוראים אנחנו לך בתאוה ובלב שלם: ברי לבב. החסידים והישרים המתענים ומתפללים בער"ה. מאתמול קדמנוך שופר תרועה טרם שמענוך. קודם שמענוך קול שופר. קדמנו פניך בתפלה ותענית: גזרה חקת מיצירת בראשית כו' להשים. מיד ביצירת בראשית גזרת בראש דברך לשוב בתשובה: דין טרם הוערך מראשית כו' שובבים. קודם שהערכת דין לשפוט העולם. הקדמת התשוב' להציל ולמלט השבים שהיו שובבים: מחרישית. מדין קשה של גיהנם שנקרא חרישית: היוצר. הקב"ה היוצר. יחד שני לבביהם הוא צופה ומביט סרעף קרביהם. מחשבות לבביהם. ואם און נראה במחבואיהם. אם נראה און ועבירה בסתרי לבב: פקוד תפקוד למו קרוביהם. זכור תזכור זכות אבותיהם שהם קרוביהם של ישראל ותרחם עליהם: זכר הסרת שכם מסבל. זכרו של יוסף שהוסר עול משכמו שהי' בעבוי ובסבל: עבד כהוחפש מעבוי כבל. הי' עבד ויצא חפשי מעינוי כבלי ברזל בר"ה. ולכן חניטיו אם הועתעו בתבל. בנ"י שנקראו בית יוסף אם הלכו תועה בארץ וחטאו בזנות: שיחו יחוננם לחיי הבל. מ"ש לאשת אדוניו וחטאתי לאלהים יחוננם לחיי העוה"ז שהם חיי הבל: טמינת לב וגו' יום נקם שהוא. קץ הימין שהוא טמון בלב הקב"ה: נדחים לאסוף וגו'. לקבץ נדחי ישראל בעת הקץ בו ביום ר"ה יהי' כדברי ר"א בתשרי עתידין להגאל: יום זה של ר"ה. מוכן עתים להקץ. הוא שמור ומוכן לעשות קץ לעתות בצרה ביום הזה שהוא. מימים ימימה ומקץ לקץ. שהוא מדי שנה בשנה. הראב"ן: כסא. עתה נקרא כסא שיום נקם טמון ומכוסה: להקפות. וכשיתגלה הקץ. חודש לקוב. לפרש ואז יהי' נקרא שמו חודש. והימתי יהי' זה. כסוחים בלהטו. כשילהט את הרשעים המשולים לקוצים כרותים: להבהב. בגיהנם שנקרא הב הב: לרקוב. ויהיה גופם נרקב: כשעתיד להסיר מכשול מלב העקוב. להסיר היצה"ר המכשיל את הבריות. ויסיר אותו מלב שהוא עקוב ומרומה מכל האיברים ואותה שעה עתיד להזכר לאברהם ליצחק וליעקב כי לולי זכות אבות לא הי' מדה"ד נותנת שיגאלו עולמית:

אל אמונה בערכך דין. כשתעריך דין לשפוט: אם תמצה עומק הדין: אם תדקדק לבא עד תכלית עומק הדין: מי יצדק לפניך בדין. כי אין צדיק בארץ אשר לא יחטא: אם לא כו' ויסיר כו'. אם לא בשביל קדושת שמו הגדול יסיר חרון האף:

אין

הַדִּין . מִי יִצְדַּק לְפָנֶיךָ בַּדִּין . קָדוֹשׁ :

חזן וקהל אִם לֹא לְמַעֲנוֹ יַעַשׂ . וְיָסִיר מֶנּוּ חֲרוֹן אַף וְכַעַס . אֵין לְבַקֵּר וְלִמְצוֹא מַעַשׂ . קָדוֹשׁ :

כוונת הפייטן להזכיר מאדם הראשון עד יאשיהו שכל אחד ואחד לא עמד זכאי בדין ומזה יבינו כל יצורי ארץ אם בצדיקים דקדק הקב"ה כך ברשעים עאכ"ו. ושם המחבר מכופל בראשי החרוזות אליעזר ברבי קליר :

אוֹמֶץ אַדִּירֵי כָּל חֵפֶץ . בְּהִתְבַּקְּרָם בַּדִּין חוּיְּבוּ לְנַפֵּץ . כְּלֹא נִמְצָא בָהֶם חֵפֶץ : אָדָם יְצִיר עָפָר מֵאֲדָמָה . לְאֵילֵי מָרוֹם אוֹתוֹ דִּמָּה . לֹא בָן וְלַהֶבֶל דָּמָה : לַעֲבוֹד וְלִשְׁמוֹר גַּן הִפְרִישׁוֹ . וְעָבַר עַל צִוּוּיוֹ וַיְגָרְשׁוֹ . וְיוֹם זֶה לְיוֹשֶׁר דְּרָשׁוֹ : לְעֵת הֵאִיר אֶזְרָח מִמַּאֲפֵל . עוֹלָם הָיָה תֹהוּ וּמְאֻפָּל . עֶשְׂרִים דּוֹר בָּזוּי וְשָׁפָל : עִקְּשִׁים בְּאוֹרַח מִישׁוֹר מַסְלוּל יִדַּע . וְעַל נָאֳמוֹ בַּמָּה אֵדַע . נִדּוֹן בְּקַו יָדוֹעַ תֵּדַע : עוֹבְרִים בְּעֵמֶק הַבָּכָא לְהִבָּדֵק . אִם כְּפָעֳלָם בְּרִיב יְדַקְדֵּק . לִפְנֵי שׁוֹפֵט מִי יִצְטַדָּק : זַךְ הַמַּשְׁלִים בְּעֶקֶד נֶפֶשׁ . בְּזוֹקֶן לֹא מָצָא נוֹפֶשׁ . וַתִּכְהֶיןָ עֵינָיו בְּעֶשֶׁן טִפֵּשׁ : זֵרְעוֹ רֶגֶל בְּאָהֳלֵי תוֹרָה . וְעַל אָמְרוֹ דַּרְכִּי נִסְתָּרָה . נִכְסָה מֶנּוּ פּוֹרָת בִּסְתִירָה : רָשָׁע אֲשֶׁר בְּמַחֲבָא יַחְתֵּר . צֶדֶק לְפָנָיו יְהַלֵּךְ וְיַנְתֵּר . אוּלַי בְּיוֹם אַף יִסָּתֵר : רֵעִים שְׁנַיִם

מטה לוי

אין לבקר ולמצוא מעש. מעשה שראוי לזכות אותנו בדין :

אומץ אדירי כל חפץ. חוזק חשובי העולם שכל מה שחפץ הקב"ה מהם היו עושים ואעפ"כ. בהתבקרם בדין. בהבקשם לדין: חויבו לנפץ. התחייבו לשביר' והריג': כלא נמצא בהם חפץ. כאלו לא נמצא בהם אפי' חפץ א': אדם כו' לאילי מרום אותו דמה. המשילו למלאכי מרום דכתיב הן האדם הי' כאחד ממנו ואמרו בב"ר כא' ממלאה"ש ועוד שקודם החטא הי' רואה מסוף עולם ועד סופו: לא בן. אך הוא לא הבין להותו כבוד: ולהבל דמה. על שהי' דומה לבהמ' כמ"ש אדם ביקר ולא יבין נמשל כבהמות נדמו (תלים מט): לעבוד כו'. הפרישו מן האדמ' לעבוד ולשמור הגן: ועבר על צוויו ויגרשו: ויום זה. של ר"ה. ליושר דרשו הי' הקב"ה דורש בעד יושרו לתת לו יום מיומו שהוא אלף שנים: לעת האיר אזרח ממאפל. כאשר בא אברהם שנק' איתן האזרח והאיר מחושך ואפילה: עשרים דור בזוי ושפל. עשרה דורות מנח עד אברהם שכולם היו מכעיסין לפניו לכן היו בזוים ושפלים. וכשבא אברהם. עקשים באורח מישור מסלול ידע. הודיע לעקשים שכפרו בה' את המסלול ואורח המישור והשיב בני דורו לעבודת ה' ועכ"ז. ועל נאמו במה אדע. בעבור שאמר במה אדע כי אירשנה: נדון בקו ידוע תדע. נענש בקו המדה וא"ל הש"י ידוע תדע כי גר יהי' זרעך א"כ באברהם כך. כ"ש עוברים בעמק הבכא. העוברים בהבל שהיא עמק המבוכה ונבוכית ואין מבקשים לחקור אחר הדרך הישר רק הולכים תועה. וכשבא העת להבדק מעשיהם : אם כפעלם בריב ידקדק. אם ידקדק הש"י בדין לדונם כפי פעלם: לפני שופט מי יצטדק. מי יצדק בדין לפני הקב"ה השופט : זך המשלים בעקד נפש. יצחק שהשלים נפשו כשנעקד אבין. ועכ"ז. בזוקן לא מצא נופש. לעת זקנתו לא מצא מנוחה: ותכהין עיניו בעשן טפש. כהו עיניו בעשן קרבנות שהקריבו נשי עשו לע"ז: זרעו רגל באהלי תורה. יעקב שהרגיל את זרעו באהלי תורה: ועל אמרו דרכי נסתרה. לפי שאמר נסתר' דרכי מה' (ישעיה מ) ואין מע"ע שלי גלוים לפניו: נכסה מנו פורת בסתיר'. נתעלם ממנו יוסף הנק' בן פורת. כ"ש רשע אשר במחבא יחתר. הבא במחתרת שצריך לשוב בתשוב': עוד צדק לפניו יהלך ויתר. התשוב' והצדק' יהלכו לפניו ויקפלו בזריזות לפני הש"י: אולי. ימחול לו הקב"ה. וביום אף יסתר: רעים שנים. שנים עשר שבטים שהיו רעים ואחים : כהבדיק. כשבדק הקב"ה מעשיהם לא מצא אותם שלמים : בריב. בדין שלהם : אותם לא הצדיק. על מכרם בכסף צדיק. על שמכרו את יוסף אחיהם הצדיק. וא"כ מה אלו שמכרו את יוסף בכסף בדבר שאינו של' גנאי ונענשו כ"ש

עָשָׂר כְּהִבְדִיק. בְּרִיב אוֹתָם לֹא הִצְדִיק. עַל מִכְרָם
בְּכֶסֶף צַדִּיק: בְּנֵי בְלִי שֵׁם בְּמָכְרָם עֲמוּסִים. בְּזוֹנָה
וּבְיַיִן וּבְשׁוֹד חֲמָסִים. אֵיךְ בַּדִּין יִהְיוּ נֶעֱמָסִים בְּהִתְיַצְּבִי
לָרִיב בְּעָמְדוֹ לָדִין. עַל זֹאת אוֹתָם יָדִין. לְמַעַן יֵדְעוּן
שַׁדּוּן בַּדִּין: יָרַד אֲשֶׁר הוֹרִיד אֲמָרִים. וְהִדְרִיךְ בְּכוֹר
שׁוֹר מֵחֲמוֹרִים. וְנֶעֱנַשׁ בְּשָׁמְעוּ נָא הַמּוֹרִים: יַעַן אֲשֶׁר
נוֹקַשׁ בְּעֶשֶׂר. נֶחֶרְתוּ בוֹ מִיתוֹת עֶשֶׂר. וּכְנָגַע גְּבוּל כְּבַל
בְּאוֹסֶר: רָאשֶׁיהָ אֲשֶׁר בְּשׁוֹחַד יִשְׁפּוֹטוּ. אֵיךְ בְּקַו צֶדֶק
יִשָּׁפֵטוּ. כִּי אִם כְּמוֹ שָׁפָטוּ: רוֹבִים עֲלֵי אֵשׁ זָרָה. פָּגְעָה
בָם בְּאַף גְּזֵרָה. לְלַמֵּד בָּם פּוֹשְׁעֵי פְזוּרָה: בַּעַר חָמַד מִן
הַחֵרֶם. וְנִלְכַּד הוּא וְכָל אֲשֶׁר לוֹ בַּחֵרֶם. מַגְדִּישׁ וְעַד
קָמָה וָכֶרֶם: בּוֹגֵד וְשׁוֹדֵד מַה מּוֹעִיל. הוֹן בְּעֶבְרָה לֹא
יוֹעִיל. כִּי אִם לְחַלּוֹת פְּנֵי מְלַמֵּד לְהוֹעִיל: יָד שָׁלַח אֶחוּז
בָּאָרוֹן. נַעֲשָׂה בוֹ מִשְׁפָּט וְחָרוֹן. מַה יַּעֲשׂוּ עוֹבְרֵי כִּבְנֵי
מָרוֹן: יוֹדֵעַ נַגֵּן כְּפָץ בְּהֶגְיוֹנִי. נִבְחַן וְנָם חִנָּם חָנֵּנִי. וְאַל
תָּבֹא בַמִּשְׁפָּט לְדַיְּנֵנִי: קוֹרְאֵי בְגָרוֹן וְקוֹל שׁוֹפָר. אִם
פִּשְׁעָם בַּדִּין יְכֻפָּר. בְּמַתְּנַת הִנָּם הַיּוֹם יְכוּפָּר: קָצִין
כְּגָאָה לְקַטֵּר לְשֵׁם. נָגַע בְּמִצְחוֹ זָרַח לְהֵרָשֵׁם. וְנִשְׁפַּט
בְּלֹא יָדַע וְאָשֵׁם: לְעֵת תָּמוּט רֶגֶל זֵדִים. אֲשֶׁר בָּאוּ

מטה לוי

רשעים שהם. בני בלי שם. הכשדים. במכרם. ישראל הנקראים עמוסים מני בטן. כדבר של גנאי: בזונה וביין. כמ״ש ויתנו הילד בזונה והילדה מכרו ביין (יואל ד ג) שנתנו הילד בשכר זונה והילדה בשביל יין: ובשוד חמסים. שגוזלים וחומסים את ישראל: איך בדין יהיו נעמסים. יהיו נסבלים בצער ויסורים על שאמ׳ לבנ״י: בהתיצב כו׳ על זאת אותם ידין. על הגזילות ועל השפיכות דמים: למען ידעון שדון בדין. שהש״י דן בדין: ירד אשר הוריד אמרים. משה רבינו ע״ה שהוריד אמרי תורה: והדריך בכור שור מחמורים. עשה דרור וחפשי את ישראל שנקראו בית יוסף שהוא בכור שור מתחת יד מצרים הנקראים חמורים: ונענש בשמעו נא המורים. ואעפ״כ נענש בדבור מ״ש לישראל שמעו נא המורים: יען אשר נוקש בעשר. עשר פעמים קרא את ישראל בשם גנאי: ולכן נחרתו בו מיתות עשר. עשר פעמים נכתב בתורה מיתת מרע״ה: וכנגע גבול. כאשר הגיע בגבול א״י נשבע ה׳ שלא יכנס וימות בהר כאלו כבל באוסר. אוסר בכבל רגלו. ואם למשה כך. ראשיה אשר בשוחד ישפוטו. דיינים המקבלים שוחד לדין: איך בקו צדק ישפטו. בצדקה וברחמים: כי אם כמו שפטו. הקב״ה ידין אותם לפי מעשיהם ומשפטיהם: רובים. נדב ואביהו

שהיו ילדים: עלי אש זרה. על שהקריבו לפנים אש זרה: פגעה בם באף גזירה. מיתתו: ללמד בם פושעי פזורה. פושעי ישראל הנקראים שה פזורה יקחו מוסר אם כן באלו כ״ש ברשעים: בער חמד מן החרם. עכן בר כרמי שלקח מן החרם שהחרים יהושע: ונלכד כו׳. ומזה ילמוד כל בוגד ושודד מה מועיל: הון בעברה לא יועיל. שום הון אינו מועיל בעברתו וזעמו של הקב״ה: כי אם לחלות פני הקב״ה אשר מלמד לחזור בתשובה להועיל לו: יד שלח. עוזא הכהן אחוז בארון. לאחוז בארון כי שמטו הבקר: נעשה בו משפט וחרון כמ״ש ויחר ה׳ בעוזא ויכהו שם: א״כ. מה יעשו. כל באי עולם. עוברי כבני מרון: דוד שהי׳ יודע נגן כפץ בהגיגי כשאמר בחנני ונסני: נבחן. בבת שבע ולא עמד בנסיון: ונם. ואמר אח״כ. חנם חנני ואל תבא במשפט לדייני. כי לא אצדק במשפט. כן ישראל קוראי כו׳: אם פשעם בדין יכופר. בקשתינו. במתנת הנם היום יכופר. כמו שעשית לדוד המע״ה: קצין כגאה. עוזיה המלך כשנתגאה ואמר אני מלך וראוי. לקטר לשם. כזה למלך לשרת למנך: נגע במצחו זרח להרשם. זרח לרעת במצחו שיהא דופיו ניכרת ונרשמת. ואע״פ שטעה שהי׳ סובר שהמלך כשר לעבודה: ונשפט בלא ידע

לְהֵיכַל מְזִידִים. יִשָּׁפְטוּ בְּמַכְנִיעַ זֵדִים: לְעֵת יְבוּקְּרוּ פּוֹעֲלֵי שֶׁקֶר. לְהִשָּׁפֵט בְּוִכּוּחַ אַף וָחֵקֶר. יִסָּכֵר פִּי דוֹבְרֵי שָׁקֶר: יָשָׁר מִתְהַלֵּךְ לְפָנָיו בֶּאֱמֶת. אֵיךְ אַחֲרֵי הַדְּבָרִים וְהָאֱמֶת. חִשֵּׁב פָּעֳלוֹ אֱלֹהִים אֱמֶת: יְדִיד אֲשֶׁר לְפָנָיו וְאַחֲרָיו. לֹא קָם כָּמוֹהוּ בִּבְחִירָיו. וְאַחֲרֵי כָּל זֹאת דִּקְדֵּק אַחֲרָיו: יָבִינוּ כָּל יְצוּרֵי אֶרֶץ. אִם כַּךְ בִּמְצוּקֵי אֶרֶץ. מַה יַּעֲשׂוּ רִשְׁעֵי אָרֶץ: רָאֹה יִרְאוּ יַעֲרֵי שִׂיחִים. אִם אֵשׁ אָחֲזָה בַּלַּחִים. אָז יָנוּעוּ יְבֵשִׁים כְּסוּחִים: רְאֵה כִּי אֵין אִישׁ. לְהַפְגִּיעַ בְּעַד בְּנֵי אִישׁ. וְאַתָּה אֵל וְלֹא אִישׁ: חזן רָשׁוּם בִּכְתָב אֱמֶת אֲשַׁנְּנָה. מַעֲשֵׂה כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה לִרְצוֹתְךָ בַּשּׁוֹפָר בשבת אומרים (בְּזִכְרוֹן שׁוֹפָר) בְּזֶה רֹאשׁ הַשָּׁנָה: אם לא למענו וכו'

פותחין וּבְכֵן וַיְהִי בִישֻׁרוּן מֶלֶךְ: חארת

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: אֵל דָּר בַּמָּרוֹם. אַדִּיר בַּמָּרוֹם. אוֹמֶץ יָדוֹ תָּרוֹם. לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: גִּבּוֹר לְהָקִים. גּוֹזֵר וּמֵקִים. גּוֹלֶה עֲמוּקִים. לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: הַמְדַבֵּר בִּצְדָקָה. הַלּוֹבֵשׁ צְדָקָה. הַמַּאֲזִין צְעָקָה. לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: זוֹכֵר צוּרִים. זַכּוּת יְצוּרִים. זוֹעֵם צָרִים. לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

מטה לוי

שאסור לו לעבוד : ואשם. והכיר בעונו שאשם שנא' וגם הוא נדחף לצאת כי נגעו ה' וא"כ כ"ש. לעת תמוט רגל זדים. כשיבא העת שימוטו רגל רשעים: אשר באו להיכל מזידים ישפטו במכניע זדים. ישפטו ע"י התפלה שאנו מתפללים לפניך שובר אויבים ומכניע זדים: לעת יבוקרו פועלי שקר. כשיבא העת שיוחקרו רשעים הפועלים שקר : להשפט בויכוח אף וחקר. שיתווכח עמהם בחרון אפו וירצה לחקור עד עומק הדין. אז יסכר פי דוברי שקר. שלא יפעלו עוד און : ישר. חזקיהו המלך: מתהלך לפניו באמת. שאמר זכר נא אשר התהלכתי לפניך באמת. והנה אף שלבו היה שלם עם הקב"ה ראו איך דקדק הקב"ה עמו שנאמר אחרי הדברים והאמת האלה בא סנחריב : חשב פעלו. דקדק במעשיו. אלהים אמת : ידיד. יאשיהו המלך : אשר לפניו ואחריו לא קם כמוהו בבחיריו. במלכיות שנבחרו להיות מלכים : ואחרי כל זאת דקדק אחריו. הקב"ה בדינו על שעבדו מתחלה ע"א ועלה עליו פרעה נכה ועשה לו יסורים קשים דכתיב ויורו המורים למלך יאשיהו (ד"ה ב לה כג) : יבינו כל יצורי ארץ. אם כך. דקדק הקב"ה : במצוקי ארץ. בצדיקים שהם יסודי הארץ : מה כו'. אם אש אחזה בלחים. בצדיקים : אז ינועו כו'. כ"ש שינועו ויפחדו הפושעים : ועתה אתה ה'. ראה כי אין איש. צדיק בדורינו : להפגיע. להתפלל : בעד בני. אבות שכ"א נקרא איש : ואתה אל ולא איש הי' מליץ בעדינו. ואחר שאין איש. רשום בכתב כו' השנה. אספר בעצמי מעשי של כל ימות השנה שהם כתובים ורשומים לפניך בכתב אמת שאין כ"א יכול לכזב כי חותם כל אדם על מעשהו ומודה ועוזב ירוחם ועוד אני בא. לרצותך כו':

מלך עליון. על כל: אומץ ידו תרום. ירים ימינו על אויביו ויתגבר אז כשישובו ישראל מן הגלות כי עתה בזמן הזה השיב אחור ימינו : לעדי עד ימלוך. מלכותו לא יכלה: גבור להקים. גבור לקיים גזירותיו : זוכר צורים זכות יצורים. זוכר האבות לזכות כל יצורים : זועם צרים. וזועם וכו' :

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: טוֹב שׁוֹכֵן עַד. טוּבוֹ לָעַד. טִפַּח שְׁמֵי עַד. לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: כַּשַּׂלְמָה עוֹטֶה אוֹר. כָּל מְאוֹרֵי אוֹר. כַּבִּיר וְנָאוֹר. לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: מֶלֶךְ עוֹלָמִים. מְפַעֲנֵחַ נֶעֱלָמִים. מֵשִׂיחַ אִלְּמִים. לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: סוֹבֵל הַכֹּל. סָב וּמְבַלֶּה כֹּל. סוֹקֵר הַכֹּל. לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: פְּאֵרוֹ עוֹז. פּוֹעַל יְמִינוֹ תָּעוֹז. פּוֹדֶה וּמָעוֹז. לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: קְדוֹשָׁיו לַהַב. קוֹרֵא מֵי רַהַב. קָרוֹב לְקוֹרְאָיו בְּאַהַב. לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: שֵׁנָה אֵין לְפָנָיו. שֶׁקֶט בִּפְנִינָיו. שֶׁבַח טוֹב בְּמִצְפּוּנָיו. לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

סוגרין הארון

מֶלֶךְ אֶבְיוֹן. בָּלֹה וְרָד שַׁחַת. בִּשְׁאוֹל וּבְתַחַת. בְּלֵיאוּת בְּלִי נַחַת. עַד מָתַי יִמְלוֹךְ:

מֶלֶךְ אֶבְיוֹן. תְּנוּמָה תְּעוֹפְפֶנּוּ. תַּרְדֵּמָה תְּעוֹפְפֶנּוּ. תֹּהוּ יְשׁוּפֶנּוּ. עַד מָתַי יִמְלוֹךְ:

ופותחין מיד

אֲבָל מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: תָּקְפּוֹ לָעַד. תִּפְאַרְתּוֹ עֲדֵי עַד. תְּהִלָּתוֹ עוֹמֶדֶת לָעַד. לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

וּבְכֵן וּלְךָ תַעֲלֶה קְדֻשָּׁה. כִּי אַתָּה (הוּא) אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ:

וּנְתַנֶּה תֹּקֶף קְדֻשַּׁת הַיּוֹם. כִּי הוּא נוֹרָא וְאָיוֹם וּבוֹ תִנָּשֵׂא מַלְכוּתֶךָ וְיִכּוֹן בְּחֶסֶד כִּסְאֶךָ. וְתֵשֵׁב עָלָיו בֶּאֱמֶת: אֱמֶת כִּי אַתָּה הוּא דַיָּן וּמוֹכִיחַ וְיוֹדֵעַ

מטה לוי

דרי ישראל: טוב שוכן עד. הקב"ה הוא טוב ושוכן לעולם: טובו לעד. טובו עד עולמי עד: טפח שמי עד. השמים העומדים לעולם מדד בזרת: כשלמה עוטה אור. הלביש את העולם באור כשלמה המעטה גוף האדם: כל מאורי אור. כל המאורות ממנו: מפענח נעלמים. מגלה דברים הנעלמים: משיח אלמים. מרפא אותם שיכולים לדבר: סב ומבלה כל. אף שנקרא זקן כמ"ש ועתיק יומין (דניאל ז ט) אעפ"כ מבלה הכל שהכל בלה וכלה והוא חי וקים לעולם: סוקר הכל. רואה הכל: פארו עוז. כמ"ש עוז ותפארת במקדשו: פועל ימינו תעוז. בהמ"ק הוא פעולתו כמ"ש מקדש אדני כוננו ידיך:

קדושיו. מלאכיו: להב. להבי אש: שקט בפניניו. השקט ושלוה במלאכיו שהם לפני ולפנים וזהו. שבח טוב וגדול שיש שלום. במצפוניו. במלאכיו הצפונים וטמונים מאימתו: מלך אביון. הוא האדם אשר המשילו אלהים במעשה ידיו על הארץ וכל שת תחת רגליו: בליאות. בעייפות ויגיעה: בלי. מלוא נחת: תנומה תעופפנו. תחשיך עליו תנומה: תרדמה תעופפנו. תרדמה תעופף עליו במהירות:

ונתנה תוקף קדושת היום. נספר תקפו וגבורתו של קדושת יום זה ומה קדושתו שהוא: נורא ואיום. ובו תנשא מלכותך. ע"י ישראל שאומרים לפניך מלכיות זכרונות שופרות תנשא

וָעֵד. וְכוֹתֵב וְחוֹתֵם (וְסוֹפֵר וּמוֹנֶה) וְתִזְכּוֹר כָּל הַנִּשְׁכָּחוֹת וְתִפְתַּח אֶת סֵפֶר הַזִּכְרוֹנוֹת. וּמֵאֵלָיו יִקָּרֵא וְחוֹתָם יַד כָּל אָדָם בּוֹ: וּבַשּׁוֹפָר גָּדוֹל יִתָּקַע. וְקוֹל דְּמָמָה דַקָּה יִשָּׁמַע. וּמַלְאָכִים יֵחָפֵזוּן וְחִיל וּרְעָדָה יֹאחֵזוּן וְיֹאמְרוּ הִנֵּה יוֹם הַדִּין לִפְקוֹד עַל צְבָא מָרוֹם בַּדִּין. כִּי לֹא יִזְכּוּ בְעֵינֶיךָ בַּדִּין. וְכָל בָּאֵי עוֹלָם יַעַבְרוּן לְפָנֶיךָ כִּבְנֵי מָרוֹן: חזן כְּבַקָּרַת רוֹעֶה עֶדְרוֹ מַעֲבִיר צֹאנוֹ תַּחַת שִׁבְטוֹ. כֵּן תַּעֲבִיר וְתִסְפּוֹר וְתִמְנֶה וְתִפְקוֹד נֶפֶשׁ כָּל חָי. וְתַחְתּוֹךְ קִצְבָה לְכָל בְּרִיּוֹתֶיךָ. וְתִכְתּוֹב אֶת גְּזַר דִּינָם:

בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה יִכָּתֵבוּן. וּבְיוֹם צוֹם כִּפּוּר יֵחָתֵמוּן. כַּמָּה יַעַבְרוּן וְכַמָּה יִבָּרֵאוּן: מִי יִחְיֶה. וּמִי יָמוּת: מִי בְקִצּוֹ. וּמִי לֹא בְקִצּוֹ: מִי בַמַּיִם. וּמִי בָאֵשׁ: מִי בַחֶרֶב. וּמִי בַחַיָּה: מִי בָרָעָב. וּמִי בַצָּמָא: מִי בָרַעַשׁ וּמִי בַמַּגֵּפָה: מִי בַחֲנִיקָה. וּמִי בַסְּקִילָה מִי יָנוּחַ וּמִי יָנוּעַ: מִי יִשָּׁקֵט. וּמִי יִטָּרֵף: מִי יִשָּׁלֵו. וּמִי יִתְיַסָּר: מִי יֵעָנִי. וּמִי יֵעָשֵׁר: מִי יִשָּׁפֵל. וּמִי יָרוּם:

צום   קול   ממון

בקול רם וּתְשׁוּבָה וּתְפִלָּה וּצְדָקָה:

מַעֲבִירִין אֶת רֹעַ הַגְּזֵרָה:

מטה לוי

מלכותך: וכותב וחותם. יחידי אין מי שחותם עמו: ותזכור כל הנשכחות. כי אין שכחה לפניך: ותפתח את ספר הזכרונות. כמ"ש רז"ל ג' ספרים נפתחים כו': ובשופר גדול יתקע. שכשמקבלים ישראל עליהם את מ"ע תשרי אומר הקב"ה למלאכים העומדים בימה והשב למטה ותוקעים בשופר כנגדן שהיום ר"ה ויאספו כולם לדין: וקול דממה כו'. הוד קולו של הקב"ה ישמע שכולם שותקים ומשתיקים את העולם כדי להשמיע דבריו של הקב"ה כביכול: וחיל ורעדה יאחזון. משיהיה קול דממה שילא מפי הקב"ה ואומרים הלא היום. יום הדין. שנאמר: לפקוד על צבא מרום בדין. כמ"ש והיה ביום ההוא יפקוד ה' על צבא המרום במרום (ישעי' כד): כי לא יזכו בעיניך בדין. כמ"ש ושמים לא זכו בעיניו והפי' מלאכי שמים: וכל באי עולם. גם בני אדם: יעברון לפניך. אך אינו דן את העולם בכלל אלא. כבני מרון. כבני צאן שעוברים בזה אחר זה ודן אותן בהשגחה פרטיות: כבקרת רועה עדרו. כמו שמבקר ומונה הרועה את עדרו: מעביר צאנו כו'. ומעביר אותם תחת שבטו: ותחתוך קצבה לכל בריותך. מכל דבר הן ממונות הן משאר צרכים:

כמה יעברון. מן העולם הן הנולדים כן במעי אמן: וכמה יבראון. בעולם. וזהו דרך כלל. ודרך פרט מי יחיה ומי ימות בזו השנה: מי בקיצו. שימלא שנותיו לפי טבעו שנולד בו: ומי לא בקיצו. שהעון גורם למות שלא זמנו: מי ברעש. שימות בידי שנים מגרד ומבקרים: ומי במגפה. ממיתת מלאך המות: מי ינוח. במקומו: ומי ינוע. ממקום למקום: מי ישקט. מי שישב בהשקט מן הבריות: ומי יטרף. מהאחרים המטרפים דעתו ורצונו: מי ישלו. בבריאות גופו:

כִּי כְּשִׁמְךָ כֵּן תְּהִלָּתֶךָ. קָשֶׁה לִכְעוֹס וְנוֹחַ לִרְצוֹת. כִּי לֹא תַחְפּוֹץ בְּמוֹת הַמֵּת כִּי אִם בְּשׁוּבוֹ מִדַּרְכּוֹ וְחָיָה: וְעַד יוֹם מוֹתוֹ תְּחַכֶּה לוֹ. אִם יָשׁוּב מִיַּד תְּקַבְּלוֹ: חזן אֱמֶת כִּי אַתָּה הוּא יוֹצְרָם. וְאַתָּה יוֹדֵעַ יִצְרָם. כִּי הֵם בָּשָׂר וָדָם: אָדָם יְסוֹדוֹ מֵעָפָר וְסוֹפוֹ לֶעָפָר. בְּנַפְשׁוֹ יָבִיא לַחְמוֹ. מָשׁוּל כְּחֶרֶס הַנִּשְׁבָּר. כֶּחָצִיר יָבֵשׁ. וּכְצִיץ נוֹבֵל. וּכְצֵל עוֹבֵר. וּכְעָנָן כָּלָה. וּכְרוּחַ נוֹשָׁבֶת. וּכְאָבָק פּוֹרֵחַ. וְכַחֲלוֹם יָעוּף:

בקול רם וְאַתָּה הוּא מֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם:

אֵין קִצְבָה לִשְׁנוֹתֶיךָ. וְאֵין קֵץ לְאוֹרֶךְ יָמֶיךָ. וְאֵין לְשַׁעֵר מַרְכְּבוֹת כְּבוֹדֶךָ. וְאֵין לְפָרֵשׁ עִילוּם שְׁמֶךָ: שִׁמְךָ נָאֶה לְךָ וְאַתָּה נָאֶה לִשְׁמֶךָ וּשְׁמֵנוּ קָרָאתָ בִשְׁמֶךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ. וְקַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ עַל מַקְדִּישֵׁי שְׁמֶךָ. בַּעֲבוּר כְּבוֹד שִׁמְךָ הַנַּעֲרָץ וְהַנִּקְדָּשׁ. כְּסוֹד שִׂיחַ שַׂרְפֵי קוֹדֶשׁ הַמַּקְדִּישִׁים שִׁמְךָ בַּקּוֹדֶשׁ דָּרֵי מַעְלָה עִם דָּרֵי מַטָּה. (קוֹרְאִים וּמְשַׁלְּשִׁים בְּשִׁלּוּשׁ קְדוּשָּׁה בַּקּוֹדֶשׁ):

כֶּתֶר יִתְּנוּ לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מַלְאָכִים הֲמוֹנֵי מַעְלָה עִם עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל קְבוּצֵי מַטָּה: יַחַד כּוּלָּם קְדֻשָּׁה לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ. כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יהוה צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: כְּבוֹדוֹ מָלֵא עוֹלָם מְשָׁרְתָיו שׁוֹאֲלִים זֶה לָזֶה אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ לְעֻמָּתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים (בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ):

וְחַיּוֹת אֲשֶׁר הֵנָּה מְרֻבָּעוֹת כִּסֵּא. בְּמָאתַיִם וַחֲמִשִּׁים

מטה לוי

ומי יתיסר. ביסורים: ומי ירום. במעלה וחשיבות: ותשובה כו'. הג' דברים הללו מעבירים את רוע הגזירה. מן האדם: כי כשמך. שם של הוי"ה שהוא מורה על מדת הרחמים: כן תהלתך. שאתה אל רחום וחנון: קשה לכעוס. שאתה ארך אפים. ואף לאחר הכעס אתה. נוח לרצות: כי לא תחפוץ. אפי' במות המת. במיתת הרשעים שבחייהם קרואים מתים כי אם בזה אתה חפץ. בשובו כו': ועד יום מותו תחכה לו. אפי' הי' רשע כל ימיו אם ישוב יום אחד לפני מותו מיד תקבלו: אמת כו' יודע יצרם. מי ששב בכל לבו כי אתה. יוצרת חדרי לבבו: כי הם בשר ודם. והם גורמין להחטיאו: וסופו לעפר. ואותו מעט שהוא חי: בנפשו. בסכנת נפשו יביא לחמו: משול כחרס הנשבר. שאין לו תקנה אחר שבירה: כחציר יבש. כעשב יבש: וכציץ נובל. כפרח שהוא כמוש ונרקב: וכצל עובר. ולא כצל היום שהוא עומד לשעתו אלא כצל של עוף הפורח שהוא עובר: וכחלום יעוף. שהוא פורח ולא ימלאהו. אם אנוש הוא בלא חטא בחייו ובמותו לכן בקשתינו רחם נא עליו כל ימי חיי הבלו שהם מעט ורעים: ואתה הוא מלך אל חי וקים. לעולם וא"כ אם חטאתי מה אפעול לך: ואין לשער. כמה מלאכים הם. מרכבות כבודך: ואין לפרש עלום שמך. שלא ניתן לפרש ברבים כמ"ש זה שמי לעלם חסר וא"ו: שמך נאה לך. לא כמלך ב"ו שמשבחים אותו ואין בו אבל בך יש יותר ממה שמשבחים לך: ואתה נאה לשמך. שמורה על היה הוה ויהיה: ושמנו קראת בשמך. אנחנו נקראים ישראל ושני אותיות של סוף שמנו הוא שמך. ועוד החנוכי הפלואי ראש וסוף של שמנו הוא שמך. ועוד כי יו"ד ה"א במילוי הוא כמנין יהודי: עשה למען שמך. עשה עמנו חסד ומחול לעונותינו ואל תעשה בנו כלייה ואז שמך יהי' קדוש ואם ח"ו תעשה בנו כליה אתה מחלל שמך שיאמרו בגוים אין גמול ואין עונש. ומבלתי יכולת: דרי מעלה. המלאכים הגדולים במעלה: עם דרי מטה. הקטנים מהם במעלה וגדולה. הקטן נוטל רשות מהגדול:

וחיות אשר הנה מרבעות כסא. בל מספר שבהן מרובע

ושש מכניפות כבא. גועשות בו בסוככם פנים בפנים לכסא. דמות רקיע בראשם נטוי לכסא. הוא כעין הקרח ובו שביב כסא. וממעל לרקיע כמראה דמות כסא. זעות בלי לאות מחיל כסא: חזן חשות ברצוא ושוב מרעישות כסא. טסות כבזק ולא מזיזות הוד כבא. יודעות כי כל מקום לא יכיל מקום כסא:

כף רגל חמש מאות וחמש עשרה ישרה לכסא. לעת תרשינה לפאר קופצות מתחת לכסא. מתעלפות מפחד רם יושב על כסא. נראות נושאות והם נשואות עם כסא: סבלות מתחת זרועות עולם לכסא. עתירת זו כתעל תרפינה כנף כסא. פשעים אם עצמו משיקות כסא. צורר כי יסטין יפרשז ענן כסא. קול שופר לעת יעל מאחז פני כסא. רחמים יליץ בעד רשומים בכסא שופט אם ירצה שבת באולם הכסא. תבנית תם יפן החקוקה בכסא. ארבע חיות נושאות ומנשאות עם כסא: חזן לבלתי לנבל למענו כסא. עוד יפצה פה ויפגיע כסא. זכור ליושבי נטעים אשר עמך בכבא:

משה לוי

ד' חיות ד' פנים וארבע כנפים: במאתים וחמשים ושש מכניפות כסא. שיהיו מסוככים הכסא ברנ"ו כנפים: גועשות בו בסוככם פנים בפנים לכסא. מתנודדות ומתנענעות בהביטם פנים בפנים לכסא. בפני כבוד של מעלה שבכסא ואף שאינם מסתכלים בו מ"מ רועשות וגועשות ממנו ועוד פליאה יותר גדול' שאע"פ שיש כמה מחיצות שמפסיקין ביניהם: לכסא. כי פניהם מכוסה בכנפיהם ועוד. דמות רקיע בראשם נטוי לכסא. על ראשם של חיות נטוי דמות רקיע הוא כעין הקרח כו': וממעל לרקיע. יש אבן ספיר: כמראה דמות כסא. הרי כמה מחיצות מפסיקין ואעפ"כ הם. זעות. נעות ומתפחדות ומזיעות: בלי לאות. ולא מחמת לאות ועיפות רק. מחיל כסא. מפחד וחיל כסא: חשות ברצוא ושוב. ממהרות ורצות להוליך ראשיהם מתחת הרקיע הנטוי למעלה מהן. וממהרות להשיב ראשן: מרעישות כסא. מרעש ומורא שיש להם מכבוד היושב על כסא: טסות כבזק. פורחות ומעופפות כשלהבת היוצא מפי הכבשן שיוצא וחוזר כהרף עין: ולא מזיזות הוד כסא. ממקומו. וזו פליאה גדולה היא שאע"פ שהן טסות ורצות אין הכסא זז ממקומו. כי הן יודעות. כי כל מקום כי כל מלוא העולם: לא יכיל מקום כסא. לא יחזיק ולא יסבול מקום כסא שהוא מקומו של העולם ואין העולם מקומו:

כף רגל. של המלאכים חמש מאות ומן הארץ עד לרקיע מהלך חמש מאות שנה. וז' רקיעים ושנה אוירים כ"ח מהלך ת"ק שנה וכף רגלי החיות נ"ל מהלך ת"ק שנה. הרי חמש עשרה פעמים מהלך ת"ק כמנין ישרה ש"ר י"ה פעמים ת"ק. ומכוונות לכסאו: לעת תרשנה. כשניתן להם רשות לפאר לומר שירה: קופצות. דולגות וממהרות להוציא ראשיהם מתחת הכסא: מתעלפות. ומתחלשות מפחד רם כו': נראות. כאלו נושאות. את הכ"כ אשר עליהם. אבל באמת. והם נשואות עם כסא: סבולות מתחת כו'. נשואות מתחת זרועות עולם. לא כמנהג ב"ו שסובל משאו על גבו אבל הקב"ה אינו כן סובל את הכל מתחתיו: עתירת זו. תפלתן של ישראל שנקראים עם זו: כתעל. כאשר תעלה לרקיע: תרפינה כנף כסא. אז הם מרפים ופורדים כנפיהם זמ"ז כדי שתעלה תפלתם לכסא. בקשתינו מלפניך רבש"ע. פשעים אם עצמו. ונתגברו יהיו משיקות וחוברות כנפים יחד לבל יעלו הפשעים אל כסא: צורר כי יסטין. כשיבא השטן לקטרג. יפרשז ענן כסא. יפריש הענן סביב הכסא ולא יוכל לגשת אבל. קול שופר לעת יעל. יהא מאחז ומקרב את קול השופר. פני כסא. ועי"ז רחמים יליץ. יוכל להליץ רחמים בעד ישראל שהם. רשומים בכסא: שופט אם ירצה שבת באולם הכסא. ואם ירצה השופט האמת לשבת באולם הכסא שהוא כסא הדין: תבנית תם יפן. ואז יפנה לראות בתבנית יעקב איש תם שהיא. חקוקה בכסא. וימלא רחמים על בניו: ארבע חיות. אשר הם נראים: נושאות ומנושאות. באמת. עם כסא. מתפללי' הם לבלתי לנבל. לישראל: למענו כסא. למען יעקב החקוק בכסא: עוד יפצה פה ויפגיע כסא. הכסא עצמו יפצה פה ויפגיע

רַחֵם מְצוּקִים אֲשֶׁר עֲלֵיהֶם שַׁבַּת הֲדוֹם וְכִסֵּא. וְאָז יִתְרַעֵם הַגַּלְגַּל וְיִתְרַעֵשׁ הַכִּסֵּא. וְאוֹפָן לְאוֹפָן וּכְרוּב לִכְרוּב וְחַיָּה לְחַיָּה לְעוּמַּת כִּסֵּא:

חזן כְּבוֹדוֹ מָלֵא עוֹלָם מְשָׁרְתָיו שׁוֹאֲלִים זֶה לָזֶה *) אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְעֻמָּתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים: קהל בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: מִמְּקוֹמוֹ הוּא יִפֶן בְּרַחֲמִים וְיָחוֹן עַם הַמְיַחֲדִים שְׁמוֹ עֶרֶב וָבֹקֶר בְּכָל יוֹם תָּמִיד פַּעֲמַיִם בְּאַהֲבָה שְׁמַע אוֹמְרִים:

*) ישאל א' מג' דברים בזמן שהחזן אומר מלת איה או עושר מופלג או בנים לדיקים או השגת רוח הקודש:

על עושר מופלג יאמר זה: יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שתתן לי ולבני ביתי ולכל הסמוכים על שולחני ביום הזה ובכל יום ויום מזונותינו בכבוד ובריוח בזכות שמך הגדול דִּיקַרְנוּסָא (ס"א ניקוד זה) דִּיקְרָנוּסָא הממונה על הפרנסה ואל תצריכני לידי מתנות בשר ודם כי אם בשמך חנני ומאוצר מתנת חנם תכלכלני ותשפיע לי. אמן אמן אמן סלה סלה סלה:

על השגת רוה"ק יאמר זה: יהי רצון מלפניך ה' אל"א שתגזור עלי (פנ"פ) גזירות טובות מלפני כסא כבודך יתן לי לב מבין להשיג רוח הקודש:

על בנים לדיקים יאמר זה: יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שתתן לי בנים טובים וכשרים הגונים לעסוק בתורתך ובמצותיך:

ויאמר יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו אבינו שבשמים שתמלא שאלתי ובקשתי בשם יְהְ יָפְ עֲנְ הְתְ הְדְ דְיְ מְיְ הְדְ אְמְ אְתְ בְגְ דְםְ שְׁםְ אְתְ וְוְ אְתְ שְׁהְ לְבְ הְהְ אְבְ לְהְ לְךְ אְרְ אְםְ:

וְעַמְּךָ תְּלוּאִים בִּתְשׁוּבָה לְהִתְיַחֵד. שְׁנֵי לְבָבוֹת לְךָ כְּאַחַד לְאֶחָד. רַחֵץ בְּנִקָּיוֹן כַּפַּיִם נָשׂוּא לֵב אֶחָד. קוֹל שׁוֹפָר כָּפוּף כְּפוּף לֵב אֶחָד. צִיּוּן שׁוֹפָר פָּשׁוּט פְּשׁוּט לֵב אֶחָד. פּוּר יָמִים יוּצָרוּ בָּם לָבוּר אֶחָד. עוֹבְרִים בּוֹ לְהַקְבִּיל פְּנֵי יוֹצֵר אֶחָד: חזן סְמוּכִים בְּצִדְקַת אָב הָיָה אֶחָד. נִשְׁעָנִים בְּסִבְךְ יָחִיד וּמְיוּחָד. מוּבְטָחִים בְּתוֹם (נ"א בְּתָם) וּבְיוֹשֶׁר אָב אֶחָד:

לְהִזָּכֵר לָמוֹ עֲנִיַּת קוֹל אֶחָד. כְּשִׁבְתּוֹ בְּכִסֵּא שֹׁפֵט גּוֹי אֶחָד. יַעֲמִיד מֵלִיץ יוֹשֶׁר מִנִּי אֶלֶף אֶחָד. טוֹבוֹת לְהַגִּיד בַּשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד. הָשֵׁב גֵּר וְאֶזְרָח לְמִשְׁפָּט אֶחָד. זַךְ וָרַע מֵהַיּוֹם מוּדָע דִּינָם לְאֶחָד. וַאֲשֶׁר מַעֲשָׂיו שְׁקוּלִים עַד עָשׂוֹר יוּאֲחַד הוּא כְּחָפֵץ

מטה לוי

בעד ישראל ויאמר. זכור ליושבי נטעים כו'. זכור לנשמות הלדיקים אשר בתיבה העומדת תחת הכסא. עוד יאמר הכסא רחם מלוקים. רחם בזכות הלדיקים. אשר עליהם שמת הדום וכסא. אשר בשבילם בראת שמים וארץ: ואז. כשהחיות מתפללים: יתרעם הגלגל. גם הגלגלים שקבועים בו י"ב מזלות כנגד י"ב שבטים משבחים כולם להקב"ה בקול רעש וקול מהומה: ויתרעש הכסא. וגם הכסא מתרעש בקולו לשבח להש"י: ואופן. מלטרף. לאופן כו'. ומבקשים רחמים: לעמת כסא. לעומת ישראל החקוקים בכסא:

ועמך תלואים בתשובה. רבש"ע כשעמך סמוכים לתשובה בקשתינו שתכין את לבבנו: להתיחד שני לבבות. לך ושיהיו שני הילרים יל"ט וילה"ר שוים כאחד לטוב: לאחד. לה' אחד: רחץ בנקיון כפים. ולרחוץ אותם שיהיו נקיים מן החטא: נשוא לב א'. שיעשו תשובה בכל לבם: קול שופר כפוף. בר"ה וביו"כ של יובל שאלו בכפופים משום לרמז: כפוף לב א'. כמ"ש כתם דכייף איניש דעתיה טפי מעלי: ליון שופר פשוט. ובתעניות שאלו בפשוטין לרמז. פשוט לב א'. כמ"ש כמה דפשיט איניש דעתי' טפי מעלי: פור ימים יולרו. בכל הימים שברא הקב"ה הפיל פור הוא הגורל: בם לבור א'. לבור ולבחור בם יום א' והוא יו"כ: וכל באי עולם. עוברים בו. להקביל פני יולר א'. שהוא א': סמוכים בלדקת אב הי' א'. אברהם שנא' עליו א' הי' אברהם (יחזקאל לג): נשענים בסבך. בעקידת ילחק שנא' עליו. יחיד ומיוחד. כמ"ש את בנך את יחידך ומיוחד שבאחיו מישמעאל ובני קטורה: מובטחים בתום וביושר. בתמימות וביושרו של יעקב: אב א'. לכל השבטים: להזכר למו ענית קול א'. מובטחים הם ישראל שיזכור להם עניה שענו אבותינו במ"ת קול א' ואמרו כל הדברים אשר דבר ה' נעשה: כשבתו בכסא שפוט, את ישראל גוי א'. בארץ: יעמיד מליץ יושר מני אלף א'. כמשרז"ל אפי' תתקל"ט מקטריגין וא' מלמד זכות הקב"ה מקבלו: טובות להגיד. על האדם: בשביעי. בחודש השביעי: באחד לחודש. הוא ר"ה: תשוב גר והזרח למשפט א'. לפי מעשיהם הם נידונים כמ"ש תורה א' ומשפט א' יהי' לכם ולגר ולאזרח (במדבר טו יז): זך ורע. לדיק גמור ורשע גמור: מהיום

לְהַצְדִּיק עֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה יִחֵד. דֶּלֶת פְּתוּחָה לַשָּׁבִים תֵּת צְרִי לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. גּוֹלֶה זְכוּת וָרֶשַׁע לְהַגִּישׁ אֶחָד בְּאֶחָד. בִּקּוּר חֶשְׁבּוֹן לִמְצוֹא אֶחָד לְאֶחָד: חזן אִם יַשְׁקִיט וּמִי יַרְשִׁיעַ כְּהֶשִׁיבֵנוּ וְהוּא בְאֶחָד. אֱמֶת חוֹתָמוֹ לְהוֹדִיעַ כִּי הוּא אֶחָד. לְעֵת תָּמוּט וּכְבַל. יַד עַם אֶחָד:

עוֹד יִזְכּוֹר לָמוֹ מַטַּת שְׁכֶם אֶחָד. וְזֹאת הַמִּתְמֶדֶת שְׁמַע פֶּה אֶחָד. רוֹגֶשֶׁת נֶשֶׁף וָשַׁחַר לְיַחֵד לְאֶחָד:

חזן מִמְּקוֹמוֹ הוּא יִפֶן בְּרַחֲמִים וְיָחוֹן עַם הַמְיַחֲדִים שְׁמוֹ עֶרֶב וָבֹקֶר בְּכָל יוֹם תָּמִיד פַּעֲמַיִם בְּאַהֲבָה שְׁמַע אוֹמְרִים: קהל שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד: הוּא אֱלֹהֵינוּ הוּא אָבִינוּ הוּא מַלְכֵּנוּ הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ. וְהוּא יַשְׁמִיעֵנוּ בְּרַחֲמָיו שֵׁנִית לְעֵינֵי כָּל חַי לֵאמֹר. הֵן גָּאַלְתִּי אֶתְכֶם אַחֲרִית כְּרֵאשִׁית לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים: אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

כתב הראב"ן אל ישיאך הפסקות של רבי אליעזר הקליר שאתה סבור כשאתה מגיע להפסקה והוא חוזר ומתחיל. שהענין של מטה אופלג מענין של מעל'. דע לך כי סמוך ומחובר הוא לפי שאמר למעלה שישראל רוגשים נשף ושחר בק"ש לכן אמר (ואתה) הקב"ה (אזון קול מפאריך בכל אבריהם) אלו ישראל שקורין ק"ש שיש בה רמ"ח תיבות כמנין אברים שבאדם ותפס לו הל' שמלא במדרש שכך שמע מר' עזריאל שהל' הזה מלא במדרש לדיקים שבישראל מתיראים מיום הדין ומברכים ומיחדים ומקדשים להקב"ה בכל אבריהם. ובמיתתן הקב"ה מרבילן בכבוד גדול תחת עץ החיים ובקבריהם נותן להם מנוחה וכל ע"ש וי"ט עומדים מקבריהם ומשבחים להקב"ה שנא' יעלזו חסידים בכבוד ירננו על משכבותם ואחר הל' הזה יסד הפיוט הזה עכ"ל:

וְאַתָּה אָזוֹן קוֹל מְפָאֲרֶיךָ בְּכָל אֵבְרֵיהֶם תּוֹכֵן מִצְוֹת מַעֲשֵׂיהֶם. בְּמָאתַיִם וְאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה אֵבְרֵיהֶם: בְּזֶה הוֹדֶשׁ תִּקְעוּ שְׁלֹשִׁים. כְּמוֹ שְׁלֹשִׁים בְּכַף רַגְלֵיהֶם. שְׁנֵי מוּסְפֵי יוֹם עֲשָׂרָה. כְּמוֹ עֲשָׂרָה בְּקַרְסוּלֵיהֶם: גָּשִׁים פְּנֵי תֵבָה שַׁחֲרִית שְׁתַּיִם. כְּמוֹ שְׁתַּיִם בְּשׁוֹקֵיהֶם: רְשׁוּמִים קְרוֹת בּוֹ חֲמִשָּׁה. כְּמוֹ חֲמִשָּׁה עַל בִּרְכֵּיהֶם. דְּרוּשִׁים תְּקוֹעַ בַּכֶּסֶא בְּאֶחָד. כְּמוֹ אֶחָד בְּיַרְכוֹתֵיהֶם: קֶרֶן יִמְשְׁכוּ לְשַׁלֵּשׁ שְׁלֹשָׁה. כְּמוֹ שְׁלֹשָׁה בְּקוֹטְלֵיהֶם: הֵן מוּסְפֵי חוֹדֶשׁ עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה. כְּמוֹ עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה צַלְעוֹתֵיהֶם: צִקּוּן לַחֲשָׁם בְּרָכוֹת תֵּשַׁע. כְּמוֹ תִּשְׁעָה שֶׁבִּזְרוֹעוֹתֵיהֶם וּמַלְכֻיּוֹת וְזִכְרוֹנוֹת וְשׁוֹפָרוֹת שְׁלֹשִׁים. כְּמוֹ שְׁלֹשִׁים בְּפִסַּת יְדֵיהֶם. פִּלּוּל תְּמִידִים שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה כְּמוֹ שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה חוּלְיוֹת שֶׁבְּשִׁדְרוֹתֵיהֶם: זִבְחֵי תְמִידִים תְּקִיעוֹת תֵּשַׁע. כְּמוֹ תִּשְׁעָה שֶׁבְּרָאשֵׁיהֶם: עֲתִירוֹת שְׁתַּיִם שְׁחוֹחַ בָּם שְׁמוֹנָה. כְּמוֹ שְׁמוֹנָה שֶׁבְּצַוָּארֵיהֶם: חוֹק דָּתָם סְפָרִים

משה לוי

מודע דינם לא' . לא' אחד זה לחיים וזה למות : נאשר מעשיו שקולים . שהוא בינוני : עד עשור יואחד . יואחד עצמו לגד א' בפל עשרת ימי תשובה לשוב בתשובה עד יו"כ שהוא בעשור לחודש ואם ישוב יהי' עם הלדיקים : הוא . הש"י : כחפץ להלדיק . הרשע. תקן וקבע עשרת ימי תשובה יחד. שבהם דלת פתוחה לשבים. אף ליחיד הבא לשוב : תת לרי . לתת להם לרי ומרפא לכאו"א : גולה זכות ורשע. הקב"ה מגלה זכות ורשע : להגיש א' בא'. להגישן יחד זל"ז כדי לשוקלם בכף מאזנים : בקור חשבון. מבקר חשבון: למלוא א' לא'. ע"י הלטרפות א' לא' למלוא חשבון : אם ישקיט. אם ירלה הש"י לזכות א' בא' ולהשקיטו בימי רעה : ומי ירשיע להשיבנו . מי ימחה בידו וירשיענו ויאמר לו לא יפה דנת להשיב דינו : והוא באחד. והלא הוא א' וכל אשר חפץ עשה ומי יאמר לו מה תעשה: אמת חותמו . כמשרז"ל חותמו של הקב"ה אמת א' בראש אלפא בית"א מ' באמלע ת' בסוף כי הוא ה' הוה ויהי' לכך חותמו אמת : להודיע כי הוא א' . ואימתי יודע שהוא א' : לעת תמוט וכלל . כשימוטו וכלות יד ישראל שהם א' . ואפס עלור ועזוב אז יודע שהוא אחד :

עוד יזכור למו מטת שכם אחד. יזכור לישראל נטייתם לעבדו שכם א' : והיא זאת המתמדת. ישראל הנקראים זאת עולה מן המדבר הם אומרים תמיד . שמע פה א' : רוגשת נשף ושחר . אומרים ק"ש בקבוץ המון ערב ובוקר ליחד בזה. לא' להקב"ה שהוא א' : ואתה אזון קול מפאריך . שמע קול ישראל המפארים אותך בכל איבריהם : תוכן . שכוס ומכין : מלות מעשיהם . מ"ע שבתורה שהם רמ"ח : במאתים כו' . הם כנגד רמ"ח איברים : כמו שלשים בכף רגליהם . כמשז"ל ל' איברים יש בפיסת הרגל : שי מוספי יום . קרבנות מוסף של ר"ה הם עשרה . פר ואיל ושעיר וז' כבשים : כמו עשר' בקרסוליהם . בתחתית הרגל עם העקב יש י' אברים : גשים פני תיבה שחרית שתים . יולר ומוסף : כמו שתים . איברים בשוקיהם . שיש בכל שוק שני אברים : רשומים קרות בו . קורין בתורה בר"ה חמשה : כמו חמשה על ברכיהם . על הרכוב' שלהם : דרושים תקוע בכסא בא' . המלוה המיוחדת לתקוע בתשרי בא' לחודש כמו כו' . קרן ימשכו לשלש שלשה . סדר תקיעות של שלש שלש : כמו שלשה בקוטליהם: בעלם שהירך אדוק בו : הן מוספי חודש . שבר"ה הקריבו גם מוסף ר"ח שהם . עשתי עשרה . שני פרים ואיל ושעיר וז' כבשים נמלא בר"ה הקריב עוד פר א' בשביל ד"ח לבד מעשרה קרבנות של ר"ה ובין כולם י"א כמו כו' : לקון לחשם . שפך תפלתם של מוסף : ברכות השע . ג' ראשונות וג' אחרונות ומלכיות זכרונות ושופרות ג' ברכות. כמו כו'. מלכיות זכרונות ושופרות יש בהם שלשים פסוקים כמו שלשים בפיסת ידיהם. שיש בכף היד שלשים גידים : פלול תמידים שמונה עשרה . התפלה תמידיות שבכל יום שהן

חֲמִשָּׁה. כְּמוֹ חֲמִשָּׁה שֶׁבְּנִקְבֵיהֶם: חזן שָׁם הֲלִיכוֹת עוֹלָם שִׁשָּׁה. כְּמוֹ שִׁשָּׁה בִּלְבָבֵיהֶם. טוּחוֹת וְכֶסֶל וְשֶׁכְוִי וְסַרְעַף וּבֶטֶן וְקֶרֶב וְעֶשְׁתּוֹנוֹתֵיהֶם. נֶפֶשׁ רוּחַ נְשָׁמָה יְחִידָה חַיָּה עוֹר וּבָשָׂר וְגִיד וַעֲצָמוֹתֵיהֶם:

יִשְׂאוּ עַיִן וְיִכְרוּ אוֹזֶן וְיִפְצוּ פֶה וְלָשׁוֹן וְנִיב שִׂפְתוֹתֵיהֶם. מִכַּף רֶגֶל וְעַד רֹאשׁ נִתְוַכְּחוּ פְּרוּט מַעֲשֵׂיהֶם. כִּתְקוֹעַ שׁוֹפָר בְּקוֹל יַחְפְּרוּ שׁוֹטְנֵיהֶם. לְהַצְדִּיקָם בְּיוֹם דִּין שְׁמוֹעַ שֵׁנִית מֵאֱלֹהֵיהֶם:

חזן הוּא אֱלֹהֵינוּ הוּא אָבִינוּ הוּא מַלְכֵּנוּ הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ וְהוּא יַשְׁמִיעֵנוּ בְּרַחֲמָיו שֵׁנִית לְעֵינֵי כָּל חַי לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים: אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם: קהל אַדִּיר אַדִּירֵנוּ יְיָ אֲדוֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ. וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

תְּהִלּוֹת כְּבוֹדְךָ אָמְצְךָ מְלֹא כָל הָאָרֶץ. שִׁמְעֲךָ דִּין מִשָּׁמַיִם בְּכֵן יָרְאָה וְשָׁקְטָה הָאָרֶץ. רַעַשׁ יוֹם מִשְׁפָּט גָּעֲשׁוּ תְּהוֹמוֹת הָאָרֶץ. קוֹל שׁוֹפָר חָזָק דַּבֵּר וַיִּקְרָא אָרֶץ. צְבִי לַצַּדִּיק בִּזְמֹר הִשְׁמִיעַ מִכְּנַף הָאָרֶץ. פַּחַד וָפַחַת וָפָח וּפַלָּצוּת יְבַעֲתוּ אָרֶץ. עֵת תָּקוּם לַמִּשְׁפָּט וְזוֹעֵם כָּל אַפְסֵי אָרֶץ: חזן סוֹלּוּ פְּנוּ דֶרֶךְ יְנוֹבְבוּ חֲרֵדִים מֵחֶרְדַּת הָאָרֶץ. נָאוֹר וְאַדִּיר טַעַם תָּשִׁיב לָאָרֶץ. מַה תִּירְאִי אֲדָמָה יָרִיעוּ תַּחְתִּיּוֹת אָרֶץ:

חו״ק **לְהִתְוַדַּע וּלְהִגָּלוֹת כִּי הוּא מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ. כְּמוֹ פְאֵרוֹ וּמְאוֹ בַּשַּׁחַק יוֹרִשׁוּ בְחוֹנָיו לְפָאֲרוֹ בָּאָרֶץ:**

חזן אַדִּיר אַדִּירֵנוּ יְיָ אֲדוֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ. וְהָיָה יהוה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יהוה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: קו״ח וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר: יִמְלֹךְ יהוה לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

חזן לְדוֹר וָדוֹר נַגִּיד גָּדְלֶךָ וּלְנֵצַח נְצָחִים קְדֻשָּׁתְךָ נַקְדִּישׁ. וְשִׁבְחֲךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה:

מטה לוי

י״ח ברכות לנד ברכת המיניס שתקנוהו ביבנה כמו כו׳: זבחי תמידים תקיעות השע. לכל קרבן תמיד היו ט׳ תקיעות. כמו כו׳: עתירות שתים. תפלת היום שתים שחרית ומוסף: שחוח בם שמונה. שבהם ח׳ השתחויות כי בכ״א ב׳ השתחויות בתחלה וב׳ בסוף. כמו כו׳: חוק דתם ספרים חמשה. ה׳ חומשי תורה: כמו חמשה שבנקביהם. פה אוזן חוטם פי האמה ופי הטבעת: שם הליכות עולם ששה. הנהגות העולם ששה סדרי משנה. כמו ששה בלבביהם. ששה עלמות שבלב. לכן כל יצר ומחשבות האדם הנקראים. טוחות וכסל כו׳. וגם נפש רוח כו׳. בכל עניני נשמה: ועלמותיהם. שהם מחברים האיברים שלא יתפורו כולם:

ישאו עין כו׳. יהיו מכוונין לשאת עין להקב״ה ויחפרו אזניס לשמוע תורה. ויפלחו פה ולשון ודבור שפתותיהם להתפלל לפני הקב״ה: מכף רגל ועד ראש כו׳. כי כל מעשיהם הטובים כבר נתוכחו נפרטי בפרטות שהם מכוונים לאיבריהם שמכף רגל ועד ראש: ולכן כתקוע שופר בקול יחפרו שוטניהם. יבושו שוטניהם מלהסטין: להצדיקם ביום דין. בזכות המלות שעושים באיבריהם: שמוע שנית מאלהיהם. ויושעו לקבץ אותם שנית:

תהלות כבודך. וגם אמצך. מלא כל הארץ: בעת שמעך. כשהשמעת דין תמימים שנתת התורה לישראל: בכן יראה ושקטה הארץ. אז יראה הארץ שמא לא יקבלו ישראל את התורה ויחזור העולם לתוהו ובוהו ולבסוף כשקבלו ישראל התורה אז שקטה בהשקט ובמנוחה: רעש יום משפט. מגודל הרעש שהי׳ ביום מ״ת געשו ורעשו תהומות הארץ כסבורין היו שהגיע יום הדין שיחזור העולם לתוהו ובהו כי שמעו. קול שופר חזק מאוד. דבר ויקרא ארץ. ונדמה להם כאילו קורא כל דיירי הארץ ויחרב העולם לכן רעשו וגעשו אז במ״ת וכן יהי׳. צבי לצדיק כו׳ כשיבוא אותו יום של גאולה שנאמר בו מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק שיהיו ישראל והארץ מזמרים ועושים רצונו של הקב״ה שנקרא צדיק. באותו שעה. פחד ופחת ופח ופלצות יבעיתו. את הרשעים יושבי הארץ: עת תקום כו׳ ובקשתינו מלפניך ית״ש, נזכה לאותו עת כשתקום למשפט לזעום כל מלכי עכו״ם הדרים באפסי הארץ: סולו כו׳ מחרדת הארץ. כן יאמרו הרשעים שהיו מצירים לישראל ויהיו חרדים מחרדת הארץ. אותו היום. יאמרו סולו פנו דרך. אתה ה׳. נאור ואדיר טעם תשיב לארץ. השוב תשובה נכונה ליושבי הארץ ותאמר להם כך. מה תיראי. יושבי אדמה. מאימת יום הדין: אדרבא יריעו התתיות הארץ. על הגאולה כמ״ש אל תיראי אדמה גילי ושמחי כי הגדיל ה׳ לעשות (יואל ג):

יש נוהגין לומר אתה קדוש וכו׳ לְדוֹר וָדוֹר הַמְלִיכוּ לָאֵל כִּי הוּא לְבַדּוֹ מָרוֹם וְקָדוֹשׁ:

חֲמוֹל עַל מַעֲשֶׂיךָ. וְתִשְׂמַח בְּמַעֲשֶׂיךָ. וְיֹאמְרוּ לְךָ חוֹסֶיךָ. בְּצַדֶּקְךָ עֲמוּסֶיךָ. תֻּקְדַּשׁ אָדוֹן עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ. כִּי מַקְדִּישֶׁיךָ כִּקְדוּשָּׁתְךָ (נ״א כְּעֶרְכְּךָ) קָדַשְׁתָּ. נָאֶה לְקָדוֹשׁ פְּאֵר מִקְּדוֹשִׁים:

וּבְכֵן יִתְקַדֵּשׁ שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ. עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ. וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ. וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ. וְעַל מְכוֹנְךָ וְהֵיכָלֶךָ:

עוֹד יִזְכּוֹר לָנוּ אַהֲבַת אֵיתָן. אֲדוֹנֵינוּ. וּבַבֵּן הַנֶּעֱקַד יַשְׁבִּית מְדַיְּנֵנוּ. וּבִזְכוּת הַתָּם יוֹצִיא אָיוֹם (נ״א הַיּוֹם) לְצֶדֶק דִּינֵנוּ. כִּי קָדוֹשׁ הַיּוֹם לַאֲדוֹנֵינוּ:

בְּאֵין מֵלִיץ יוֹשֶׁר מוּל מַגִּיד פֶּשַׁע. תַּגִּיד לְיַעֲקֹב דְּבַר חוֹק וּמִשְׁפָּט. וְצַדְּקֵנוּ בַּמִּשְׁפָּט. הַמֶּלֶךְ הַמִּשְׁפָּט: המלך המשפט והאוחז ביד אומרים בנשימה אחת

הָאוֹחֵז בְּיַד מִדַּת מִשְׁפָּט: וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא אֵל אֱמוּנָה:

הַבּוֹחֵן וּבוֹדֵק גִּנְזֵי נִסְתָּרוֹת: וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא בּוֹחֵן כְּלָיוֹת:

הַגּוֹאֵל מִמָּוֶת וּפוֹדֶה מִשַּׁחַת: וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא גּוֹאֵל חָזָק:

הַדָּן יְחִידִי לְבָאֵי עוֹלָם: וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא דַּיָּן אֱמֶת:

מטה

לדתודע כו׳. כמו שאמרוהו מאז בשחק. כמו שראה ישעיה שהמלאכים אמרוהו בשמים ואמרו קדושה. כן יורשו בחיריו יתן רשות לישראל הבחונים בגרות: לאמרו בארץ. לאמר קדושה בארץ וזה יהיה להתודע ולהגלות כי הוא מלך על כל הארץ:

חמול כו׳. בצדקך עמוסיך. כשתצדיק את ישראל העמוסים מני בטן יתפללו לפניך ויאמרו. תוקדש אדון על כל מעשיך: כי מקדישך. ת״א: כערכך קדשת. כי אמרת את ה׳ אלהיך תירא לרבות ת״ח: עוד יזכור לנו אהבת איתן אדונינו. אתה אדונינו תזכור לנו אהבת אברהם שנק׳ איתן האזרחי: ובבן הנעקד. ובזכות יצחק: ישבית מדיננו. השטן בעל דיננו: ובזכות התם. יעקב איש תם. יוציא כו׳: באין מליץ יושר כו׳. אם לא יהיה מליץ יושר נגד המקטרג המגיד פשע: תגיד. אתה ליעקב

לוו

דברחוק ומשפט. וצדקנו במשפט. בדבר זה אתה שמלך אשר לך המשפט:

האוחז ביד מדת משפט. שאינו מותח המשפט לגמרי רק אוחזו בידו ומשיבה לאחור אם יצאה גזירה על האדם והוא שב בתשובה הקב״ה משיב הגזירה שהכל המשפט אחוז בידו. וכל. כל הבריות מאמינים שמדה זו נוהגת בו לפי שהכתוב מעיד עליו שהוא אל אמונה ולא יעשה עול: הבוחן ובודק גנזי נסתרות. הוא בוחן ובודק כל מעשה בני אדם שעושים בסתר ובהטמנה: וכל. כל הבריות מאמינים שמדה זו נוהגת בו לפי שהכתוב מעיד עליו שהוא בוחן כל מחשבות הבאים מן הכליות: ופודה משחת. מבור של גיהנם: וכל מאמינים. שמדה זו נוהגת בו לפי שהכתוב מעיד עליו. שהוא גואל חזק. גואלי

הַהֹגוּי בְּאֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה : וְ מַ״שֶׁ הָיָה הֹוֶה וְיִהְיֶה׃
הַוַּדַּאי שְׁמוֹ כֵּן תְּהִלָּתוֹ : וְ״מַ שֶׁהוּא וְאֵין בִּלְתּוֹ׃
הַזּוֹכֵר לְמַזְכִּירָיו טוֹבוֹת זִכְרוֹנוֹת : וְ״מַ״שֶׁ זוֹכֵר הַבְּרִית׃
הַחוֹתֵךְ. חַיִּים לְכָל חַי : וְ״מַ שֶׁהוּא חַי וְקַיָּם׃
הַטּוֹב. וּמֵטִיב לָרָעִים וְלַטּוֹבִים : וְ״מַ שֶׁהוּא טוֹב לַכֹּל׃
הַיּוֹדֵעַ. יֵצֶר כָּל יְצוּרִים : וְ מַ״שֶׁ יוֹצְרָם בַּבָּטֶן׃
הַכֹּל יָכוֹל וְכוֹלְלָם יַחַד : וְ״מַ שֶׁהוּא כֹּל יָכוֹל׃
הַלָּן בְּסֵתֶר בְּצֵל. שַׁדַּי : וְ״מַ שֶׁהוּא לְבַדּוֹ הוּא׃
הַמַּמְלִיךְ מְלָכִים וְלוֹ הַמְּלוּכָה : וְ״מַ שֶׁהוּא מֶלֶךְ עוֹלָם׃
הַנּוֹהֵג בְּחַסְדּוֹ כָּל דּוֹר : וְ״מַ שֶׁהוּא נוֹצֵר חָסֶד׃
הַסּוֹבֵל וּמַעְלִים עַיִן מְסוֹרְרִים : וְ״מַ שֶׁהוּא סוֹלֵחַ סֶלָה׃
הָעֶלְיוֹן. וְעֵינוֹ אֶל יְרֵאָיו : וְ״מַ שֶׁהוּא עוֹנֶה לָחַשׁ׃
הַפּוֹתֵחַ שַׁעַר לְדוֹפְקֵי בִּתְשׁוּבָה : וְ״מַ שֶׁהוּא פְּתוּחָה יָדוֹ׃
הַצּוֹפֶה לָרָשָׁע וְחָפֵץ בְּהִצָּדְקוֹ : וְ מַ״שֶׁ צַדִּיק וְיָשָׁר׃
הַקָּצַר בְּזַעַם וּמַאֲרִיךְ אַף : וְ מַ״שֶׁ קָשֶׁה לִכְעוֹס׃
הָרַחוּם. וּמַקְדִּים רַחֲמִים לְרֹגֶז : וְ״מַ שֶׁהוּא רַךְ לִרְצוֹת׃
הַשָּׁוֶה. וּמַשְׁוֶה קָטֹן וְגָדוֹל : וְ״מַ שֶׁהוּא שׁוֹפֵט צֶדֶק׃
הַתָּם. וּמִתַּמֵּם עִם תְּמִימִים : וְ מַ״שֶׁ תָּמִים פָּעֳלוֹ׃

משה

את ישראל בחזקה גדולה. ועוד שמקבל מליץ יושר א' נגד תתקצ"ט מליצי אמורים : הדן יחידי וכו'. וכל מאמינים שאע"פ שהוא דן יחידי. ואין מי שיעכב על ידו על"ז הוא. דיין אמת. גם הכתוב מעיד עליו שהוא דיין אמת : ההגוי באהיה אשר אהיה. שנק' בתחלה בשם אהיה אשר אהיה : וכל מאמינים. כמשמעו של פי' אהיה שפתרונו ומשמעו היה הוה ועתיד להיות לפי שהוא היה הוה ויהיה : הודאי כמו. ודאי הוא שמו כי מנין אותיות אהי"ה הן מנין אותיות ודא"י. וכמו שמך מורה שאתה מושל בכל. כן תהלתך. גדול בפי כל : וכל מאמינים. שהוא לבדו ואין בלתו : הזוכר כו'. הזוכר זכרונות טובות לישראל המזכירים בכל יום שמע ישראל : וכל מאמינים. שיש בו מדה זו לפי שהכתוב מעיד עליו שהוא זוכר הברית : החותך חיים. הפוסק וגוזר חיים : לכל חי. ימיו ושנותיו : וכל מאמינים. שכן הוא לפי שהוא חי וקיים. ולפי שעמו מקור החיים לכך מאמינים בו שהוא חותך חיים לכל חי: הטוב. בעצמו : ומטיב לרעים ולטובים. היסורים שמביא על הצדיקים ועל הרשעים כולם לטובה הם כי בשבילם יזכו לחיי העולם הבא : וכל מאמינים. שכן הוא לפי שהכתוב מעיד עליו שהוא טוב לכל : היודע יצר. יצה"ר של כל יצורים :

לוי

וכל מאמינים. שכן הוא לפי שהוא. יוצרם בבטן. ולכן יודע מה שבלבם : הכל יכול. הכל יכול לעשות כאשר ישר בעיניו : וכל מאמינים. שכן הוא. לפי שהכתוב מעיד עליו שהוא כל יכול : הלן בסתר בצל שדי. הקב"ה ששמו שדי הוא לן ויושב בסתר ואין מי שדר עמו בצלו : וכל מאמינים. שכן הוא לפי שהכתוב מעיד עליו. שהוא לבדו הוא הנוהג בחסדו כל דור : וכל מאמינים שכן הוא לפי שהכתוב מעיד עליו שהוא. נוצר חסד : הסובל. סובל ונושא עונות. ומעלים עין מסוררים. מעלים עיניו מדרכי רשעים כאילו אינו רואה אותם וממתין אולי ישובו : העליון. אף שהוא בגובהי השמים מ"מ תמיד. עינו אל יראיו : עונה לחש. עונה להמתפללים לפניו בלחש. לדופקי בתשובה. למכים תמיד על דלתי בהכ"נ ובהמ"ד לעשות תשובה : הצופה לרשע. ממתין אולי יחזור בתשובה : וחפץ בהצדקו. וכאילו חפץ להצדיקו : הקצר בזעם. מקצר רוגזו כי זעמו רגע כמימרא : ומאריך אף. אינו כועס מיד רק מאריך אפו : השוה. הקב"ה הוא שוה תדיר כמ"ש אני ה' לא שניתי (מלאכי ג ו) : ומשוה קטן וגדול. ביום הדין כמ"ש לא ניכר שוע לפני דל (איוב לה יח) : התם כו'. הקב"ה שהוא תם מתמם עצמו עם ישראל שנקראים תמימים :

תּוּשְׂגַּב לְבַדְּךָ וְתִמְלוֹךְ עַל כֹּל בְּיִחוּד:
כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְהָיָה יהוה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יהוה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: כשסיים האוחז ביד יאמר אנא בכח וכו׳ ואח״כ יאמר זה

בְּשִׁמְךָ שַׁדַּי יְיָ צְבָאוֹת שֶׁתַּעֲשֶׂה שְׁאֵלָתִי וּבַקָּשָׁתִי וְהָיָה יהוה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יהוה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאֵימָתְךָ עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אֶחָת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם כְּמוֹ (כְּמָה) שֶׁיָּדַעְנוּ יהוה אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשָּׁלְטָן לְפָנֶיךָ עֹז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ:

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ. תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ וְתִקְוָה טוֹבָה לְדוֹרְשֶׁיךָ וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ. שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ. וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ. וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ. וִישָׁרִים יַעֲלוֹזוּ. וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ. וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ בְּעָשָׁן [כֶּעָשָׁן] תִּכְלֶה. כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ:

וְיֶאֱתָיוּ כֹּל לְעָבְדֶךָ. וִיבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדֶךָ. וְיַגִּידוּ בָאִיִּים צִדְקֶךָ. וְיִדְרְשׁוּךָ עַמִּים לֹא יְדָעוּךָ. וִיהַלְלוּךָ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ. וְיֹאמְרוּ תָמִיד יִגְדַּל יהוה: וְיִזְבְּחוּ לְךָ אֶת זִבְחֵיהֶם וְיִזְנְחוּ אֶת עֲצַבֵּיהֶם וְיַחְפְּרוּ עִם פְּסִילֵיהֶם. וְיַטּוּ שְׁכֶם אֶחָד לְעָבְדֶךָ. וְיִירָאוּךָ עִם שֶׁמֶשׁ מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ. וְיַכִּירוּ כֹּחַ מַלְכוּתֶךָ. וִילַמְּדוּ תוֹעִים בִּינָה. וִימַלְלוּ אֶת גְּבוּרָתֶךָ. וִינַשְּׂאוּךָ מִתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ. וִיסַלְּדוּ בְחִילָה פָּנֶיךָ. וִיעַטְּרוּךָ נֵזֶר תִּפְאָרָה: וְיִפְצְחוּ הָרִים רִנָּה. וְיִצְהֲלוּ אִיִּים בְּמָלְכֶךָ. וִיקַבְּלוּ עוֹל מַלְכוּתְךָ עֲלֵיהֶם. וִירוֹמְמוּךָ בִּקְהַל עָם. וְיִשְׁמְעוּ רְחוֹקִים וְיָבֹאוּ. וְיִתְּנוּ לְךָ כֶּתֶר מְלוּכָה:

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ מְהֵרָה לְבַדֶּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ. בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ. וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ. כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ. יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ. וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ כַּכָּתוּב וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקֵרַבְתָּנוּ

מלכנו

מטה לוי

ויאתיו כו׳. כשתעביר החוטאים בזדון מן הארץ אז יבואו כולם לעבדך: ויזבחו. ך לא לעכו״ם: ויחפרו. יבושו ויכלמו עם פסיליהם: וייראוך עם שמש. יקבלו מוראך: וינשאוך שבקים שיאמרו לפניך יה׳ שאתה הוא מתנשא לכל לראש: ויסלדו בחילה פניך. ויבקשו ויחננו במורא לפניך: ויהללו איים במלכך. אפי׳ עכו״ם ישמחו במלכך. וישמעו. עכו״ם שהיו רחוקים מן המלות ישמעו למלכותך: ויבאו ויתנו כו׳:

מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ׃

וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם (הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת יוֹם) הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה יוֹם (זִכְרוֹן) תְּרוּעָה (בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קוֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם׃

וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ. וְנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל אַדְמָתֵנוּ. וְאֵין אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת חוֹבוֹתֵינוּ בְּבֵית בְּחִירָתֶךָ בַּבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלְּחָה בְּמִקְדָּשֶׁךָ׃ יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מֶלֶךְ רַחֲמָן שֶׁתָּשׁוּב וּתְרַחֵם עָלֵינוּ וְעַל מִקְדָּשְׁךָ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים וְתִבְנֵהוּ מְהֵרָה וּתְגַדֵּל כְּבוֹדוֹ׃ אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ גַּלֵּה כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ מְהֵרָה וְהוֹפַע וְהִנָּשֵׂא עָלֵינוּ לְעֵינֵי כָּל חָי. וְקָרֵב פְּזוּרֵנוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וּנְפוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ׃ וַהֲבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּה וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם. וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ תְּמִידִים כְּסִדְרָם וּמוּסָפִים כְּהִלְכָתָם. וְאֶת מוּסַף (לשבת מוספי יום השבת הזה ו) יוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה׃ נַעֲשֶׂה וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר׃

לשבת וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן וְנִסְכּוֹ׃ עֹלַת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתּוֹ עַל עֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ׃ זֶה קָרְבַּן שַׁבָּת וְקָרְבַּן הַיּוֹם כָּאָמוּר׃

וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ. יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם׃ וַעֲשִׂיתֶם עֹלָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוה. פַּר בֶּן בָּקָר אֶחָד. אַיִל אֶחָד. כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם׃

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כִּמְדֻבָּר שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאַיִל וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ וּשְׁנֵי שְׂעִירִים לְכַפֵּר וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם׃

מִלְּבַד עֹלַת הַחֹדֶשׁ וּמִנְחָתָהּ וְעֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵּיהֶם כְּמִשְׁפָּטָם לְרֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַיהוה׃

ישמחו

תפלה לתקון קרי. כשהחזן אומר ומפני חטאינו יאמר תחנה זו ותכוין להשתתף עצמך עם צער השכינה שהיא בגלות ונתמעט אורה בסוד מיעוט הירח והנחנו מאריכים הגלות בעוונותינו מחמת חטא קרי שאל״כ היתה חוזרת בסוד אור החמה כמ״ש אור הלבנה כאור החמה לכן יאמר תפלה זו. והיא מס׳ עבוה״ק והיא תפלה קדומה אך שהוא ז״ל תיקן הלשון והוסיף נופך משלו:

רבונו של עולם בושנו מאוד ונמס לבנו על אשר פגמנו באות ברית קודש בכמה מיני פגם. ובפרט בכמה מיני קרי וטיפות זרע לבטלה שיצאו ממני ומכל ישראל בכלל ובפרט שלא במקום מצוה באונס וברצון בגלגול זה ובגלגולים אחרים וגם הנשמות העשוקות בקליפות הנפוצות בארבע כנפות הארץ ונשמות ערטילאות הנפזרות בין הגוים וע״י זה נתארך גלותנו ושמם בית מקדשנו. ובכן במרירות נפש וחרטה גמורה באנו לבקש רחמים וסליחות ויהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו אב הרחמים שתרחם עלינו העניים והאביונים מרים ונאנחים ועתה יגדל נא כח ה׳ ותפלוט הקליפות כל הנצוצות הקדושות וטיפות קרי וזרע לבטלה שיצאו ממני ומכל ישראל בגלגול זה וגלגולים אחרים וההוד לקבצם בקדושה שנית והיו למאורות בכח שם הקדוש ביט (ויכוין שיוצא מפסוק) ״בזרועו ״יקבץ ״טלאים ופסוק כי בי חשק ואפלטהו (והוא גימטריא אהי״ה) ושם הקדוש חבין היוצא מפסוק ״חיל ״בלע ״ויקיאנו מבטנו יורישנו אל ותקרב פזורנו מבין הגוים ונפוצותינו כנס מירכתי הארץ ויקוים בנו מקרא שכתוב ושב ה׳ אלהיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך מכל העמים אשר הפיצך ה׳ אלהיך שמה ותגאלנו גאולת עולם עשה למען שמך עשה למען ימינך עשה למען תורתך עשה למען קדושתך עשה למען אברהם יצחק יעקב משה ואהרן יוסף דוד החתימים ונאחזים במדות העליונות הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד יסוד ומלכות ותתקן אשר פגמנו ותיחד אשר הפרדנו ותלקט אשר פזרנו וברחמיך הרבים תשמרנו מכל רע מעתה ועד עולם ותשפיע עלינו שפע קדושה וטהרה לעבדך באמת אנו וזרענו וזרע זרענו רחו״ם חנו״ן שומ״ר תומך מצי״ל יש״ר פוד״ה (יכוין בר״ת שהיא רח״ש תמי״ף שם קדוש) חוס ורחם עלינו וקבל תפלתנו כדכתיב לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה וכתיב כי לא בזה ולא שקץ ענות עני ולא הסתיר פניו ממנו ובשועו אליו שמע: יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה׳ צורי וגואלי:

לשבת יִשְׂמְחוּ בְמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֹנֶג ׃ עַם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי כֻּלָּם יִשְׂבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוּבֶךָ וּבַשְּׁבִיעִי רָצִיתָ בּוֹ וְקִדַּשְׁתּוֹ חֶמְדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית ׃

ביי‎א עלינו ‏שפיגט מען דאס ארון הקודש בשלא שם חלקנו מאכט מען צו ביי‎א ואנחנו מאכט מען אויף

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל הֲמוֹנָם ׃ וַאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא ׃ שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים ׃ הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד. אֱמֶת מַלְכֵּנוּ אֶפֶס זוּלָתוֹ כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתוֹ וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד ׃

והשליח צבור חוזר בקול רם הוא אלהינו וגו׳ . ובשעה שהצבור אומרים הוא אלהינו וגו׳ אומר החזן אלו הפסוקים אתה הראת וטוב לבטל גזירות רעות וקבלה הוא מן רבי אליעזר בעל הרוקח ׃

אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ ׃ וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד ׃ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד ׃ הֵן לַייָ אֱלֹהֶיךָ הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר בָּהּ ׃ כִּי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וַאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֲשֶׁר לֹא יִשָּׂא פָנִים וְלֹא יִקַּח שֹׁחַד ׃ כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ ׃ יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם ׃ סוגרין הארון ׃

מגדל עוז שם יי בו ירוץ צדיק ונשגב . רבונו של עולם מיום שחרב בית המקדש אין לנו במה לכפר לא קרבן ולא בגדי כהונה ולא מנחה ולא זבח ולא מזבח רק שמך הגדול עומד לנו. ויהי רצון שתהא שעה זו עת רצון ליכנס תפלתי למרום כשאני מזכיר יי יי אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת נוצר חסד לאלפים נושא עון ופשע וחטאה ונקה ׃ אנא בכח וכו׳ ׃

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ הֱיֵה עִם פִּיפִיּוֹת שְׁלוּחֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל . הָעוֹמְדִים לְבַקֵּשׁ תְּפִלָּה וְתַחֲנוּנִים מִלְּפָנֶיךָ עַל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל . הוֹרֵם מַה שֶּׁיֹּאמֵרוּ . הֲבִינֵם מַה שֶּׁיְּדַבֵּרוּ . הֲשִׁיבֵם מַה שֶּׁיִּשְׁאֲלוּ . יַדְּעֵם אֵיךְ יְפָאֵרוּ . בְּאוֹר פָּנֶיךָ יְהַלֵּכוּן . בֶּרֶךְ לְךָ יִכְרָעוּן . עַמְּךָ בְּפִיהֶם יְבָרְכוּן וּמִבִּרְכוֹת פִּיךָ כֻּלָּם יִתְבָּרְכוּן . עַמְּךָ לְפָנֶיךָ יַעֲבִירוּן וְהֵם בַּתָּוֶךְ יַעֲבֹרוּן ׃ עֵינֵי עַמְּךָ בָּם תְּלוּיוֹת . וְעֵינֵיהֶם לְךָ מְיַחֲלוֹת ׃ גָּשִׁים מוּל אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ בְּאֵימָה . לְשַׁכֵּךְ כַּעַס וְחֵימָה . וְעַמְּךָ מְסַבְּבִים אוֹתָם כַּחוֹמָה . וְאַתָּה מִן הַשָּׁמַיִם תַּשְׁגִּיחַ אוֹתָם לְרַחֲמָה ׃ עַיִן נוֹשְׂאִים לְךָ לַשָּׁמַיִם . לֵב שׁוֹפְכִים נֹכְחָךְ כַּמַּיִם . וְאַתָּה תִּשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם ׃ שֶׁלֹּא יִכָּשְׁלוּ בִּלְשׁוֹנָם . וְלֹא יִנָּקְשׁוּ בְּשִׁנּוּנָם . וְלֹא יֵבוֹשׁוּ בְּמַשְׁעֵנָם וְלֹא יִכָּלְמוּ בָּם שְׁאוֹנָם . וְאַל יֹאמַר פִּיהֶם דָּבָר שֶׁלֹּא כִרְצוֹנֶךָ ׃ כִּי חֲנוּנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ הֵמָּה חֲנוּנִים וּמְרוּחָמֶיךָ הֵמָּה מְרוּחָמִים . כְּמָה שֶׁיָּדַעְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֵת אֲשֶׁר תָּחוֹן יוּחָן . וְאֵת אֲשֶׁר תְּרַחֵם יְרוּחָם . כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ וַיֹּאמֶר אֲנִי אַעֲבִיר כָּל טוּבִי עַל פָּנֶיךָ וְקָרָאתִי בְשֵׁם יְיָ לְפָנֶיךָ וְחַנֹּתִי אֶת אֲשֶׁר אָחֹן וְרִחַמְתִּי אֶת אֲשֶׁר אֲרַחֵם

מטה לוי

אלהינו כו׳ . עיני עמך בם תלויות. על השלוחים ׃ לך תיקלות ׃ גשים. החזנים מול ארון הקודש. באימה ׃ ולא ינקשו בשנונם . שלא יטרפו בדבורם ׃ ולא יבושו במשענם. ולא יבושו הצבור בשלוחם שהוא משענם ׃ ולא יכלמו בם שאונם . ולא יבושו הצבור בשלוחם ׃

אֲרַחֵם: וְנֶאֱמַר אַל יֵבוֹשׁוּ בִּי קֹוֶיךָ אֲדֹנָי אֱלֹהִים צְבָאוֹת אַל יִכָּלְמוּ בִי מְבַקְשֶׁיךָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

פותחין הארון **אוֹחִילָה לָאֵל אֲחַלֶּה פָנָיו. אֶשְׁאֲלָה מִמֶּנּוּ מַעֲנֵה לָשׁוֹן: אֲשֶׁר בִּקְהַל עָם אָשִׁירָה עֻזּוֹ. אַבִּיעָה רְנָנוֹת בְּעַד מִפְעָלָיו: לְאָדָם מַעַרְכֵי לֵב. וּמֵיהוה מַעֲנֵה לָשׁוֹן: אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח. וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יהוה צוּרִי וְגוֹאֲלִי:** סוגרין הארון

אז דער ערשטער טאג ראש השנה גיפאלט שבת זאגט מען אחללה

אַנְסִיכָה מַלְכִּי. לְפָנָיו בְּהִתְהַלְּכִי. אָמְצוֹ בְּהַמְלִיכִי. יֶאְזוֹר עוֹז וְיִמְלוֹךְ: אֱלִיל בְּהַשְׁלִיכִי. לִפְנֵי בֹּא יוֹם מַלְכִּי. אִישׁ מַלְאָכִי יִשְׁלַח. וְאָז יִמְלוֹךְ בְּבוֹאוֹ לַהֲלוֹךְ. נְתוֹשׁ חוֹנֵף מִמְּלוֹךְ. בֵּית גֵּאִים בְּבִי מְלוֹךְ. יָשַׁח לְבַל יִמְלוֹךְ: בְּתוֹכִי יַהֲלוֹךְ. בְּהוֹפִיעוֹ לִמְלוֹךְ. בְּמַלְכוּתוֹ אֶמְלוֹךְ. וְאָז יִמְלוֹךְ: גְּבֶרֶת מַמְלָכוֹת. בְּמַגְּרוֹ מַמְלָכוֹת. גֵּאִים בַּהֲלָכוֹת. יָהוֹם וְהוּא יִמְלוֹךְ: גִּלָּיוֹן הֲלִיכוֹת. וְסֵפֶר תַּהֲלוּכוֹת. גַּל הַיּוֹם לְזַכּוֹת. חוֹכָיו לִמְלוֹךְ: דּוֹרֶכֶת נְסִיכוֹת. בְּחִנּוּן קוֹל בָּכוֹת. דִּבְּרָה אֲנִי בְּמַלְכוּת. וּמִי יוּכַל לִמְלוֹךְ: דַּכְּאֵי רוּחַ נְמִיכוֹת. מְחַפְּשֵׂי בְּיוֹם דִּין זְכוּת. דָּשָׁה בְּעוֹל גָּלוּת. עַד צוּר יִמְלוֹךְ: הִלּוּךְ מַהֲלַךְ חֲמֵשׁ מֵאוֹת הִלֵּךְ. הָדוּר עַד הוּמְלַךְ. בְּעֻזּוֹ לִמְלוֹךְ: הַבֵּל הַמּוּמְלַךְ. עַל מָה מָלַךְ. הֲלֹא בְּמִי נִמְלַךְ. כִּי אָיִן לִמְלוֹךְ: וּמִלִּפְנֵי מְלוֹךְ מֶלֶךְ. חַי

מלפנים

מטה לוי

אוחילה אקוה: לאל. שיקיים בקשתי שבקשתי היה עם **פיפיות**: אחלה פניו. אתפלל לפניו: אשאלה ממנו. שיתן לכ״א מאתנו מענה לשון. כי מלך ב״ו כשמזמין האדם לדין וחושב האדם בלבו כך וכך אטעון ובזו הטענה אזכה בדין וכשחוזר ורואה שאין אותה טענה ישרה חושב בלבו טענה אחרת. אבל כשחפץ הקב״ה להצדיק את האדם נותן בלבו מענה לשון שבו נתרצה המלך. לכן בקשתי מלפניו שיתן מענה לשון להצריך לפניו תפלה ברצון: בעד מפעליו. בעד ישראל שהם מפעליו של הקב״ה: לאדם מערכי לב. לערוך ולסדר דברים בלבו: ומה׳ מענה לשון. אך להוציא הדברים מפיו כתקונם צריך עזר אלהים אע״פ שנערכו הדברים בלבו באופן שלא יתבלבלו הדברים בפיו. וכן הוא בראב״ן:

אנסיכה מלכי. אעשה למלכי נסך: לפניו בהתהלכי. בהתהלכי לפניו לשמוע בקולו: אמצו בהמליכי. באותו זמן בהמליכי אמצו של הקב״ה עלי. יאזור עוז וימלוך. יהיה נאזר בגבורה ואז ימלוך ה׳ על כל הארץ: אליל בהשליכי. כשאשליך את עכו״ם: לפני בא. יום הגדול והנורא שהוא. יום מלכי. ואז איש מלאכי ישלח. ישלח את אליהו הנביא וילמד לעשות תשובה: ואז ימלוך. ה׳ לע״ו: בבואו. בבוא אליהו. להלוך נתוש חונף ממלוך. ילך לנתוש ולשבר את עשו ממלכותו אשר היה חנף לאביו האיך מעשרין תבן ומלח: בית גאים כו׳ ישח. בתי עכו״ם שלהם יתוץ וישבר אותם וימנע. לבל ימלוך. עוד: ואז בתוכי יהלוך. לקיים הפסוק והתהלכתי בתוככם: בהופיעו למלוך. כשיגלה ויאיר במלכותו למלוך על כל עכו״ם. אזי במלכותו אמלוך אני. ואז ימלוך. ה׳ על כל הארץ. גברת ממלכות. עכו״ם והיא עכשיו מלכות גברת שפשטה מלכותה בכל העולם: במגרו ממלכות. כשישבר ויפיל ממלכות שלה אז. גאים וממלכות יהום. אותם: והוא ימלוך. לבדו: גליון. הספר שכתוב בו הליכות האדם ומעשיו: ספר תהלוכות. הספר שרשומים בו מצעדי גבר: גל היום. בקשתינו שיסיר ויעביר פשעינו היום מנגד עיניו: לזכות חוכיו. לזכות את ישראל המקוים ומחכים לו שיקרב הגאולה ויזכו. למלוך: עד מתי תהיה מלכות עכו״ם. דורכת נסיכות. נוהגת שררה ומלכות שלא כל זה שמסכה מלכותה הוא. בחנון קול בכות. בשכר דמעה שבכה עשו שלשה דמעות כשקבל יעקב הברכות: דברה. ועד עתה היא מדברת בגאוה אני במלכות ומי יוכל למלוך מבלעדי: דכאי רוח נמיכות. ישראל שאינם מתגאים כמו מלכות עכו״ם רק הם דכאי רוח ונמוכים בגלות: מחפשי׳. הם מחפשים היום: ביום דין זכות. על מה היא. דשה. שנדשה ומשועבדת בעול מלכות של עכו״ם: עד צור ימלוך. עד שימלוך הקב״ה כשיגאלם ולו נאה למלוך. כי בגאולת מצרים. הילוך מהלך חמש מאות. שנה הלך משמים לארץ: הדור עד הומלך. עד שהומלך הקב״ה שנק׳ הדור בלבושו. ועוד נלחם להם על הים: בעוזו. עד שקבלו ישראל אותו למלוך. עליהם ואמרו ה׳ ימלוך לע״ו. הבל המומלך. מלכות בבל העובדת ע״ז שנקראת בל: על מה. ולמה מלך. וכי איזו אומה גאל מתו

מלפנים מלך . ועד תכל כל מלך . הוא לבדו ימלוך : ומה יעוז מולך . בעוז משפט
מלך . וכעבור סופה בהלך . יחלוף ממלוך : זך דין בערכו . יאחז דרכו . זדים
בדרכו נקם יעט וימלוך : זר זד בשלכו . יתן עוז למלכו . זכים בהמליכו . על כל
ימלוך : חדשו מלוכה . כדת וכהלכה . חוטר ממלכה . במישור ימלוך : חובש ארוכה .
וארך יום מבוכה . חתולה למכה . יעל בעת ימלוך : טורח מלכיות . עובדי משכיות
טמאו חמד שכיות . בגאיה למלוך : טוהר זכיות ושאג קול בכיות . טבע צול דכיות .
יפן ובם ימלוך : יהב משליכים עליו בני מלכים . יום זה לו מחכים . בו יבא למלוך :
יעברו מתהלכים לפניו כמלאכים . יחד ממליכים ה' ימלוך : כתים בכתתו . איים
בהכותו . כס ממלכתו . יכון וימלוך : כבוד מלכותו . וקודש הליכתו . כגמרו מלאכתו .
לעין כל ימלוך : לכל גובה יפיל . והר וגבע ישפיל . לכל אום יאפיל . ובאור זרוע
ימלוך : לראי יקפיל . וחדשים יכפיל . ליום זה פור הפיל . מציון למלוך : מטו
אשורים . המו גאים . מעדו מתגאים . גאה בבואו למלוך : מלכו דגוים נוטלו
סגוים . מלך הגוים . עת אתא למלוך : נדיבי עמים . יאוספו מעמים . נשוא מעוטי
עמים . אל מקומם ימלוך : נגון נעימים . למולם מנעימים . נשאם מעממים . עליהם
למלוך : סכות אלילים . כיון גלולים . סחוב כמו חללים . יושלכו בלי למלוך : סוד
אל אלים . הבו בני אלים . שאו זמרה והלולים . לאדון כי ימלוך : עזוז יד בהשיאו
להרים נשיאו . עמוסיו בנשאו . יעוז וימלוך : על רום משאו . ידהו בנשאו . על
הוד כסאו ישב וימלוך : פור תפורר ארץ . בכליון וחרץ . פח ביושבי הארץ . ירגיז

מטה לוי

אומה אחרת שיהיה כדאי להמליכו . רמב"ן : הלא במי נמלך ממי נטל רשות , כי אין למלוך . כי מיהר למלוך : ומלפני מלוך מלך . עד שלא היה שום מלך . הקב"ה שהוא . חי מלפנים מלך . מלכותו היתה מלפנים : ועד תוכל כל מלך . כשיכלו כל המלכים הוא לבדו ימלוך : ומה יעוז . מלך ב"ו אף שהוא : מולך . בעוז משפט . של הקב"ה שנק' מלך . הלא וכעבור סופה בהלך . וכעבור רוח סערה שהולך מהרה כן מהרה . יחלוף ממלוך . כי אחר ימות : זך . הקב"ה : דין בערכו . כשעריך דין על ישראל : יאחז דרכו . שהוא מדת הרחמים : זדים בדרכו . אבל כשעריך דין לדרוך את הזדים : נקם יעט . יתלבש בגדי נקם להנקם מהם וימלוך : זר זד בשלכו . כשישליך כתר מלוכה של עשו : יתן עוז למלכו . יתן עוז המלוכה למשיחו : זכים בהמליכו כשימליך את ישראל . אז על כל ימלוך : חדשו מלוכה כדת וכהלכה . כשיתחדש מלכות ישראל כראוי וכנכון : חוטר כו' אז ימלוך במישור משיח בן דוד אשר לו שבט המלוכה . הקב"ה אשר הוא חובש ארוכה . רפואה : וארך . ואריכות החורבן והקץ שהוא . יום מבוכה . חתולה למכה יעל . יעלה רפואה למכה : בעת ימלוך . ואז ירפא אותה : טורח . העול מעכו"ם : עובדי משכיות . עובדי כוכבים ומזלות אשר . טמאו חמד שכיות בגאוה למלוך . טמאו כלים חמודים בבהמ"ק הנק' שכיות כדי למלוך בגאוה כמו שעשה טיטוס שנטל ס"ת וכו' . וישים הקב"ה עיניו על . טוהר זכיות . של ישראל : ושאג קול בכיות . שצועקין ולועקין על אורך הקץ ועל : טבע צול דכיות . מה שטובעין את ישראל במצולות ים על יחוד השם . על כל אלה . יפן הקב"ה ובם ימלוך ובדין הוא שיפן הקב"ה בגללם : יהב משליכים עליו . כי ישראל שהם בני מלכים . משליכים על הקב"ה משאם : יום זה כו' למלוך . ומחכים לו שיבוא ביום זה של ר"ה למלוך : יעברו מתהלכים לפניו . צדיקים המתהלכים לפניו יעברו לפני התיבה בר"ה : כמלאכים . מלובשים ומעוטפים בטליתות והם כולם יחד ממליכים . בזה שאומרים פסוקי מלכיות ואומרים . ה' ימלוך : כתים בכתתו . כשישבר ויכתת את הרומיים : איים בהכותו . ויכה את הכתיים שנקראו איי כתים : אז כס ממלכתו יכון . ויהיה הכסא שלם וימלוך : כבוד מלכותו וקודש הליכתו . אימתי יהיה זה . כנגמרו מלאכתו . ויכלם

נקמתו ברשעים : ואז לעין כל ימלוך : לכל גובה . כל השרים שעובדים כו"ם אשר גובה ארזים גובהם : יפיל . אותם : והר וגבע . והמלכים והשלטונים : ישפיל . אותם : ולכל אום יאפיל . יחשיך לכל האומות עכו"ם : ובאור זרוע ימלוך . מלכותו תהיה גלויה לכל כאור זרוע : לראי יקפיל . יקפיל ויגלגל את השמים ויעשה מהן כמין שופר ויתקע בהם כמ"ש והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול : חדשים יכפיל . ויברא שמים חדשים : ליום זה . של ר"ה : פור הפיל . נפל הגורל שבו יושעו ויגאלו בנ"י : מציון למלוך . ונקבע יום זה למלוך בהר ציון : מטו אשורים המו גאים מעדו מתגאים . כמ"ש המו גוים מטו ממלכות ואימתי יתקיים זאת . גאה בבואו למלוך . בבוא ה' הגאה על כל גאים למלוך אז ימטו ויתמעדו כל הגאים : מלכו דגוים נוטלו סגוים . ואימתי ימלכו ישראל שנא' עליהם וידגו לרוב ויוגבהו ישראל שנקראו סגוים : מלך הגוים עת אתא למלוך . כשיבא הקב"ה שהוא מלך הגוים למלוך : נדיב עמים . שרי העכו"ם : יאוספו מעמים . יתקבלו מארבע רוחות : נשוא מעוטי עמים . לנשוא על כתפם את ישראל שנא' עליהם כי אתם המעט מכל העמים : אל מקומם . לארץ ישראל ימלוך . ואז נגון נעימים למולם מנעימים . העכו"ם יהיו מנגנים בנעימות נגד ישראל : נשאם מעממים עליהם למלוך . הקב"ה מנשא ישראל מכל העמים למלוך עליהם : סכות אלילים כיון גלולים סחוב . והעצבים והעכו"ם יהיו נגררים כמו חללים יושלכו בלי למלוך עוד : סוד אל אלים . שם המפורש שהוא סוד וגדולתו של הקב"ה : הבו בני אלים . אתם בני אברהם יצחק ויעקב תנו כבוד לשמו : עזוז . הקב"ה שהוא עזוז וגבור : יד בהשיאו . כאשר ירים ידו : להרים נשיאו . להרים משיח בן דוד שהוא נשיא ישראל : עמוסיו בנשאו . וכשינשא את ישראל העמוסים מני בטן אז יעוז וימלוך : על רום משאו ידהו בנשאו כאשר ירים הקב"ה את ידו על רום מלכיות אדום ועמלק שהיו לו למשא : אז על הוד כסאו ישב . שיהיה הכסא שלם וימלוך : פור תפורר ארץ . הקב"ה ישבר הרשעים לחתיכות קטנות : בכליון וחרץ . בכליון וכריתה : פח ביושבי הארץ . מלודה ופח יפרוש על יושבי הארץ : פחד שופרות ערץ ישלש . שלש פעמים יתקע הקב"ה בשופר חזק שיפחדו ממנו כל העכו"ם : ובם ירגז .

וימלוך: פחד שופרות ערץ. ישלש ובם ירץ. פאר מכנף הארץ. יעלו כי ימלוך: צבי מהדום יעל. ואדר משעל. צהל משמי מעל. ירננו כי ימלוך: צבאות כל פועל. לצלעם ירטי תעל. צפירת פאר להעל. הן לצדק ימלוך: קצינים אשר מלכו. אדרת ישליכו. קול יתנו וימליכו. לאדון כי ימלוך: קרואים ימלוכו. ואחריו יהלוכו. קוממיות ילכו. ובראשם ימלוך: רז המוכמן ליום זה מזומן. רשום למועד וזמן. ובו נוקם ימלוך: רועה נאמן. בבואו מתימן. רוח יסעיר בתימן. ובגלעד ימלוך: שגאן עליות. וסוד פליאות. שיר מתלוליות. יפצחו כי ימלוך: שאיות תחתיות. והוד אותיות. שאון המון בריות. יריעו כי ימלוך: תכון כם כשמש. שמו לפני שמש. תוארו כצאת השמש. במלכו ימלוך: חזן תומך ממזרח שמש. ועד מבואת שמש תמה ברה כשמש. ירומם וימלוך:

על כן נקוה לך יי אלהינו לראות מהרה בתפארת עזך להעביר גלולים מן הארץ והאלילים כרות יכרתון. לתקן עולם במלכות שדי וכל בני בשר יקראו בשמך להפנות אליך כל רשעי ארץ. יכירו וידעו כל יושבי תבל כי לך תכרע כל ברך תשבע כל לשון. לפניך יי אלהינו יכרעו ויפולו ולכבוד שמך יקר יתנו. ויקבלו כלם את עול מלכותך ותמלוך עליהם מהרה לעולם ועד. כי המלכות שלך היא ולעולמי עד תמלוך בכבוד. ככתוב בתורתך יי ימלוך לעולם ועד:

ונאמר לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל יי אלהיו עמו ותרועת מלך בו: ונאמר ויהי בישורון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל: ובדברי קדשך כתוב לאמר כי ליי המלוכה ומושל בגוים: ונאמר יי מלך גאות לבש לבש יי עוז התאזר אף תכון תבל בל תמוט. ונאמר שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבוא מלך הכבוד: מי זה מלך הכבוד יי עזוז וגבור יי גבור מלחמה: שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד: מי הוא זה מלך הכבוד יי צבאות הוא מלך הכבוד סלה:

ועל

מטה לוי

וישראל אשר בם ירנה: פאר מכנף הארץ יעלו. יעלו זמר מכנף הארץ בעת כי ימלוך: צבי. מהדום יעל. פארו ויפיו של הקב"ה יעלו מארץ שהיא הדום רגליו שהארץ תאמר שירה להקב"ה: ואדר. ושבח אדיר וחוק יעלה. משעל. ממים שמדדו בשעל של הקב"ה: צהל משמי מעל. ואהלה משמי מעלה כל אלו ירננו כי ימלוך: צבאות כל פועל. אדם ובהמה וחיה ואילנות ועשבים: לצלעם ירטי תעל. מעלה להם רטיה ורפואה למכתם ולמומם: צפירת פאר להעל. הן לצדק ימלוך. כדי להעל צפירת פאר כאשר ימלוך בצדק: קצינים שרי העובדי כו"ם: אשר מלכו. מתחלה ועד עתה: אדרת. מלכות' ישליכו מעליהם: קול יתנו. יספרו שבח של הקב"ה: וימליכו לאדון כי ימלוך: ישראל שהם קרואים. ומזומנים לסעודת לויתן: ימלוכו ואחריו יהלוכו. ואותם אשר אחרי הקב"ה. קוממיות ילכו. בקומה זקופה ילכו כי יש לדיק שיהיה קומתו מאה אמה: ובראשם ימלוך. כמ"ש ויעבור מלכם לפניהם וה' בראשם (מיכה ב ג): רז המוכמן. סוד הגאולה שסתום וחתום ליום זה. של ר"ה הוא מזומן כי בתשרי עתידין להגאל: רשום למועד וזמן. והסוד רשום למועד מועדים וחצי [דניאל יב ז]: ובו. בעת הקץ הקב"ה שהוא נוקם ימלוך: הקב"ה שהוא רועה נאמן: בבואו מתימן. כמ"ש אלוה מתימן יבא (חבקוק ג ג) כשיבא ליתן תורה לעשו ולא קבלוהו. וכן לעתיד רוח יסעיר בתימן. רוח סערה יסעיר על בני עשו שיושבים בתימן: ובגלעד ימלוך. בירושלים ימלוך: שגאן עליות. מלאכים שנקראים שנאנים ודרים בשמי עליות וסוד פליאות ומלאכי המופלאים בשמותיהם בסוד שלא נודע: שיר מתלוליות. ומגבה מרומים כולם. יפצחו. בשיר: כי ימלוך. בעת אשר ימלוך: שאיות תחתיות. האראלות התחתיות. והוד אותיות. ואותות השמים: שאון כו' ימלוך. וכל הבריות יריעו בשמחה בעת אשר ימלוך. כל אלה יהיה תכון כם כשמש. כאשר יהיה מוכן כסא של משיח שנ' עליו וכסאו כשמש נגדי (תלים פט לו): אשר שמו לפני שמש. הוכן. כמ"ש לפני שמש יכון שמו (תהלים עב יז) ששמו נברא קודם בריאת העולם ואשר תוארו של משיח כצאת השמש. בגבורתו: במלכו. כאשר ימלוך משיח: אז ימלוך. הקב"ה: תומך. הקב"ה התומך כל העולם: ממזרח שמש ועד מבואת שמש. ממזרח עד מערב: תמה ברה כשמש ירומם. ירומם את ישראל הנקראים תמה ואז ימלוך:

וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים כָּתוּב לֵאמֹר: כֹּה אָמַר יְיָ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְגוֹאֲלוֹ: יְיָ צְבָאוֹת אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדַי אֵין אֱלֹהִים: וְנֶאֱמַר וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן לִשְׁפּוֹט אֶת הַר עֵשָׂו וְהָיְתָה לַייָ הַמְּלוּכָה: וְנֶאֱמַר וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: וּבְתוֹרָתְךָ כָּתוּב לֵאמֹר שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יהוה אֱלֹהֵינוּ יהוה אֶחָד:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בִּכְבוֹדֶךָ. וְהִנָּשֵׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקָרֶךָ. וְהוֹפַע בַּהֲדַר גְּאוֹן עֻזֶּךָ עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל אַרְצֶךָ. וְיֵדַע כָּל פָּעוּל כִּי אַתָּה פְעַלְתּוֹ וְיָבִין כָּל יְצוּר כִּי אַתָּה יְצַרְתּוֹ. וְיֹאמַר כֹּל אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְאַפּוֹ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה: (לשבת אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה נָא בִמְנוּחָתֵנוּ) קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ. שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ (וְהַנְחִילֵנוּ יהוה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָנוּחוּ בוֹ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ) וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת. כִּי אַתָּה אֱלֹהִים אֱמֶת וּדְבָרְךָ אֱמֶת וְקַיָּם לָעַד: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ (הַשַּׁבָּת וְ) יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַזִּכָּרוֹן:

תוקעין תשר״ת תש״ת תר״ת ואומרים. היום הרת עולם

הַיּוֹם הֲרַת עוֹלָם. הַיּוֹם יַעֲמִיד בַּמִּשְׁפָּט כָּל יְצוּרֵי עוֹלָמִים. אִם כְּבָנִים אִם כַּעֲבָדִים אִם כְּבָנִים רַחֲמֵנוּ כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים. וְאִם כַּעֲבָדִים עֵינֵינוּ לְךָ תְלוּיוֹת עַד שֶׁתְּחָנֵּנוּ וְתוֹצִיא כָאוֹר מִשְׁפָּטֵנוּ אָיוֹם קָדוֹשׁ:

בשבת א״א זה אֲרֶשֶׁת שְׂפָתֵינוּ יֶעֱרַב לְפָנֶיךָ אֵל רָם וְנִשָּׂא. מֵבִין וּמַאֲזִין. מַבִּיט וּמַקְשִׁיב לְקוֹל תְּקִיעָתֵנוּ. וּתְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן סֵדֶר מַלְכִיּוֹתֵינוּ:

מטה לוי

זכר

היום הרת עולם. כאשה הרה עכשיו ויולדת לאחר זמן כמו כן נגזר על הבריות היום מה שיארע להם כל השנה ואין אנו יודעים באיזה ענין תדונינו: אם כבנים. אם תדונינו על ענין שאנו בניך כמ״ש בנים אתם לה׳ אלהיכם: ואם כעבדים. ואם תדונינו על ענין שאנו עבדיך שנא׳ כי לי בנ״י עבדים ואין דרך לרחם על העבד כעל הבן: אם כבנים. אם זכינו שתדונינו כבנים. רחמנו כו׳: ואם כעבדים. ואם לא זכינו שתדונינו כבנים אלא כעבדי׳: עינינו לך תלויות עד שתחננו כי יש הרבה אדונים מרחמי׳ על עבדיהם ועיני העבדים תלויות אל אדוניהם שנא׳ הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם וגומר: ותוציא כו׳ איום קדוש. אתה מלך חזק וקדוש הוציא משפטינו לאורה: איום. מל׳ איומה כנדגלות:

זְכֹר תְּחִלַּת כָּל מַעַשׂ. אֲשֶׁר בְּכָל שָׁנָה נַעַשׂ. תּוֹחַלְתָּם לִמְאֹס. יוֹצֵר כֹּל יִזְכּוֹר:
תּוֹכַחַת מַעַשׂ. אִם יָצְאָה בְּכַעַס. תּוֹמֵךְ לְמַעֲנוֹ יַעַשׂ. וִיצוּרִים יִזְכּוֹר: זֵכֶר
שֶׁמִּבְּרֵאשִׁית. תְּבוּאַת רֵאשִׁית. שׁוֹרֵשׁ בְּכוֹר רֵאשִׁית. פֶּרֶא וְיִזְכּוֹר: שֶׁצֶף חֲרִישִׁית.
אִם חָר לְהָשִׁית. שׁוּבָה אֲשֶׁר הֵשִׁית. לַשּׁוֹבָבִים יִזְכּוֹר: זֵכֶר רֹאשׁ עֲפָרוֹת. וְתוֹלְדוֹת
סְפוּרוֹת. רְשׁוּם סְפִירוֹת. לְמִסְפַּר חוֹל יִזְכּוֹר: רוֹבַע מְסֻפָּרוֹת. מְחַנְנֵי לְכַפָּרוֹת. רֶגֶשׁ
שׁוֹפָרוֹת. לְשַׁפְּרָם יִזְכּוֹר: זֵכֶר קְרִיאַת סֵפֶר אֲשֶׁר גָּלְמֵי שֵׁפֶר. קָצַב לוֹ בְּסֵפֶר.
בְּכָל דּוֹר וָדוֹר יִזְכּוֹר: קֶצֶף אִם הוּחֲרַט בְּסֵפֶר. לְבִלְתִּי מְצוֹא כוֹפֶר. קִיּוּם זִכְרוֹן זֶה
סֵפֶר. לְפָנָיו יִזְכּוֹר: זֵכֶר צָפוּן מוֹרְדֵי אוֹר. תָּמִים דּוֹר בָּאוֹר. צִיָּה כְּתַר לָאוֹר.
קְנוּיָו יִזְכּוֹר: צְפוּפִים פְּנֵי נָאוֹר. מִשְׁפָּטָם תֵּת לָאוֹר. צַחַן רוֹעַ שְׂאוֹר. בְּרִיב כֹּל
יִזְכּוֹר: זֵכֶר פְּעוּלַּת אֶזְרָח. הֶעֱרַת מִמִּזְרָח. פְּעָלוֹ יִזְרָח. בְּקֶרֶב שָׁנִים יִזְכּוֹר: פַּח
אִם הוּטְרַח. פְּרָחָיו לְמֶרַח. פִּלּוּלוֹ יֶצְרַח. בַּעֲדָם יִזְכּוֹר: זֵכֶר עֲקֵדַת מוֹרִיָּה. כְּהִיַּת
רְאִיָּה. עֲדֵי עָרוֹם וְעֶרְיָה. סִבּוּכוֹ יִזְכּוֹר: עֶצֶב טְרִיָּה. אִם כּוֹאֲבָה פּוּרִיָּה. עֲתָרוֹ
לִרְאִיָּה. וְלִזְכוּת יִזְכּוֹר: זֵכֶר סֻלָּם חָלָם. וְעָלָיו מְחוּלָּלָם. שָׂרֵי אַרְבַּע וְעֻלָּם. בּוֹ
כְּמֵאָז יִזְכּוֹר: שָׂרִיגָיו בְּמַעֲלָם. וַיֹּאמַר לְגָעֳלָם. שִׂיחוֹ יוֹעִילָם. בְּרִית לִזְכּוֹר: זֵכֶר
נְקוּבֵי מַטּוֹת. שְׁבוּעַת מַטּוֹת. גְּדִידוֹת הַמַּטּוֹת. לַאֲמָצָם יִזְכּוֹר: נוֹשְׂאֵי עוֹל מִטּוֹת.
אִם פָּץ לְהַמְטוֹת. גֶּפֶן חֲדַר הַמַּטּוֹת. לְכַפּוּר יִזְכּוֹר: זֵכֶר מְצוּקִים. יְסוֹד מוּצָקִים.
מִפְּעָלָם לְצוֹעֲקִים בְּפוּט חָשׁ לִזְכּוֹר: מִפִּי יוֹנְקִים. אֲשֶׁר בְּסוּף נוֹאֲקִים. מַאֲמַר בְּרִית
וְחוּקִּים

מטה לוי

זכר תחלת כל מעש אשר בכל שנה נעש. היום הזה שהוא נעשה בכל שנה זכר לתחלת כל מעשה בראשית וגו' מיחלים ישראל להיות נזכרים לפניו לטוב: תוחלתם למאס יוצר כל יזכור. בקשתינו שאל יזכור היוצר תוחלתנו למאוס בשביל פשעינו: תוכחת מעש אם יצאה בכעס. אם כבר יצאה הגזירה בכעס להוכיח ולייסר אותם על מעשיהם בקשתינו מהש"י שהוא. תומך הכל למענו יעש. יעשה למען שמו: ויצורים יזכור. ויזכור יצורים מעשה ידיו: זכר שמבראשית. ישראל שעלו במחשבה לבראם קודם שנברא העולם: תבואת ראשית. ונקראו ראשית תבואתו: שורש בכור ראשית. האבות שנאמר עליהם כבכורה בתאנה בראשיתה ראיתי אבותיכם (הושע ט׳) זכותם ירא ויזכור: שצף חרישית אם חר. אם חרה קצף חזק עלינו. להשית. שובה אשר השית לשובבים. התשו' אשר שת לבנים המורדים ושבים בתשובה. זאת יזכור לנו: זכר ראש עפרות. זכרון אדה"ר שנברא תחלה לכל הילודים מעפר: ותולדות ספורות. וגם הוא הוא ראש לתולדות הספורות בתורה שנא' זה ספר תולדות אדם: רשום ספורות. וזכרון תע"ע שנרשמים ונספרים: למספר חול. לישראל שמספרם כחול הים: יזכור הקב"ה אותם: רובע מספרות. ישראל שהם ספורים בד' דגלים מחנני לכפרות. המתחננים לכפרה: רגש שופרות. רוגשים ומתקבצים לשמוע קול שופר: לשפרם יזכור. יזכור הקב"ה להקנם: זכר קריאת ספר אשר גלמי ספר. אדה"ר שסיפר הוהו בתוהו. גולם שאני מסופר בו. ועד שהיה גולם הראה לו כל הדורות ונרשם בספר: קצב לו בספר בכל דור ודור. לזכור לישראל בכל דור לרחם עליהם בר"ה כמו שילא אדה"ר ברחמים בר"ה: לכן קצף אם הוחרט בספר. אם חרט הקב"ה גזירה בספר שיהיה קצף: לבלתי מצוא כופר. הלא למיתה: קיום זכרון זה ספר לפניו יזכור. יזכור זכות מה שמקיימין מה שכתוב בספר שלפניו: זכר צפון מורדי אור. זכרונו של נח שהיה צפון וטמון בתיבה בדור המבול שמרדו במאור: תמים דור באור. נח שהיה צדיק תמים בדורותיו שהאיר לעולם בצדקתו: ציה כתר לאור. בעת שחרה אפו לכלל האדמה: קנויו יזכור. יזכור זכותו לישראל שהם קניניו. ישראל העומדים צפופים. פני הקב"ה שהוא נאור ואדיר. משפטם תת לאור

ומבקשים שיוציא משפטם לאור: צחן רוע שאור. סרחון עבירות שבא מיצה"ר: בריב כל יזכור. אל יזכור אותם בדין: זכר פעולת אזרח. זכרונו של צדקת פעלו של אברהם אבינו הנקרא איתן האזרחי: הערת ממזרח. אשר הקיצות ממזרח שהיתה ארץ מולדתו: פעלו יזרח. מעשיו יאירו: בקרב שנים. בקרב ימים שלנו: יזכור. לפדות אותנו: פח אם הוטרח. אם הוטח רשת ומצודה: פרחיו למרח. למרח ולמעך בניו שהם פרחיו: פלולו יצרח בעדם יזכור. יזכור את תפלתו שהוא מתפלל בעדם: זכר עקדת. יצחק בהר המוריה. ושע"י העקדה בא לידי. כהית ראיה שבכו המלאכים ונפלו הדמעות בתוך עיניו: עדי ערום ועריה. כשישראל ערומים מן המצות: סבוכו יזכור. יזכור את האיל הנאחז בסבך תחתיו: עצב טריה. אם כואב' פורי'. אם נגזרה על ישראל שתלקה במכאוב עצב טריה עבור שחטאו: עתרו לראיה ולזכות יזכור. יזכור עתירתו ותפלתו לראיה ולזכות: זכר סולם חלם. זכרונו של יעקב שחלם לו סולם מוצב ארצה: ועליו מחוללם. על ראש הסולם עמד הקב"ה שהוא מחולל יוצא נגד המלאכים הבאים להזיקו והראה לו שרי ארבע. עכו"ם: ועולם. ועול שלהם. שיהיו בניו משועבדים תחת עול שלהם ולבסוף יכלו: בו כמאז יזכור. כמו שזכר אז שהיה הקב"ה מניף בסודר כדי שלא יזיקוהו המלאכים כך יזכור לנו בזה ר"ה ויצילנו משעבוד עכו"ם: שריגיו. ישראל שהם שרשיו וענפיו. במעלם. כשימעלו בה': ויאמר לגעלם. להפליט ולמאוס אותם: שיחו יועילם. יועיל להם תפלתו שהתפלל הצילני נא מיד אחי מיד עשו אותה תפלה תועיל. ברית לזכור. מה שנאמר וזכרתי את בריתי יעקב: זכר נקובי מטות. זכרונם של שנים עשר שבטי יה הקבועים בשמותם: שבועת מטות. שנשבע הקב"ה שיהיו י"ב שבטים: גדידות המטות. שנדדו ונעו במדבר ולא שכבו על מטותם: לאמצם יזכור. יזכור להם זאת כדי לחזקם: ישראל שהם נושאי עול מטות. אם פץ להמטות. אם אמר הקב"ה להמטותם ולדכאותם: גפן חדר המטות לכפור יזכור. יזכור לכפר עליהם את שברון וחורבן בהמ"ק: זכר מצוקים. זכרונם של האבות שהם מצוקי ארץ: יסוד מוצקים. שנוצקו להיות יסוד האומה: מפעלם לצועקים בפוט חש לזכור. ימהר הקב"ה לזכור

וְחוּקִים . דְּבַר קָדְשׁוֹ יִזְכּוֹר : זֵכֶר לִין כְּפָרִים . וְאִמְרֵי שְׁפָרִים . לִמְשַׁלְּמֵי פָרִים . בְּשָׂפָה יִזְכּוֹר : לְעֵת בִּקּוּר סְפָרִים . סְתָרִים מְסַפְּרִים . לִשְׁנֵי עֳפָרִים . לְצֶדֶק יִזְכּוֹר : זֵכֶר כָּבוֹד מִשְׁכָּן . מְקוֹם דּוֹד שָׁכַן . כְּרוּבִים בּוֹ שִׁכֵּן . חֶסֶד נְעוּרִים יִזְכּוֹר : כִּיּוֹר עִם כֵּן . וְנוֹעַם קוֹל דּוּכָן . כַּבִּיר בְּיוֹם מוּכָן . לִנְבוֹנִים יִזְכּוֹר : זֵכֶר יְלִיד נוּן . וּמִשְׁפְּטֵי אוּרִי אַפְּנוּן יִזָּכְרוּ בְּרִנּוּן . פְּלָאִם לִזְכּוֹר : יוֹקֶשׁ בְּרַק הַשָּׁנוּן . אִם הוּשְׁלַף לְתַאֲנוּן . יַקְשִׁיב תַּחֲנוּן חֲנוּנָיו לִזְכּוֹר : זֵכֶר טַעַם שׁוֹפְטִים . וְאוֹת קְצִיר חִטִּים . טֶפֶשׁ שׁוֹטְטִים . יַחֲתִיל מִלִּזְכּוֹר : טוֹרַח אַרְבַּעַת שְׁפָטִים . אִם נֶעֶנְשׁוּ נִשְׁפָּטִים . טֶבַע מִשְׁפָּטִים . אֲשֶׁר שָׂם יִזְכּוֹר : זֵכֶר חֲצוֹת לַיְלָה . וְתוֹדוֹת מִשְׁפְּטֵי לַיְלָה . חוֹשֶׁךְ בְּאִישׁוֹן לַיְלָה . נִגּוּנוֹ לָמוֹ יִזְכּוֹר : חֵקֶר מִפְקַד לַיְלָה . יַגִּיהַּ בְּלַהַב לַיְלָה . חוֹק הֶגֶה יוֹם וָלַיְלָה . לְגִיהָם יִזְכּוֹר : זֵכֶר זֶה זְבוּל . אֲשֶׁר בְּבִצְעֵי חָבוּל . זְדוֹנוֹת סָבוּל . עוֹד בַּל יִזְכּוֹר : זַעַם כְּמַבּוּל . אִם יָצָא לְחַבּוּל . זִכְרוֹן יֶרַח בּוּל . לְחֶמְלָה יִזְכּוֹר : זֵכֶר וֶכַח כָּל פּוֹעַל . בְּקוֹ וָפֶלֶס יַעַל . וְאִם בְּמֶרֶד וְאִם בְּמַעַל . רַב חֶסֶד יִזְכּוֹר : וְאִם טוֹב וְאִם רַע . אֲשֶׁר בּוֹ יֶאֱרַע . וְסֵתוֹ יִפָּרַע . בְּסַאסְּאָה מִלִּזְכּוֹר : זֵכֶר הַחַיִּים עַד כַּמָּה הֵם חַיִּים . הֵן לַמָּוֶת אִם לַחַיִּים . חַי חַי יִזְכּוֹר : הֲמוֹן שְׁאוֹן בְּרוּאִים . יַעַבְרוּ לְפָנָיו כִּמְרִיאִים . הֲלֹא כְּמוֹ רְאוּיִם . לְכָל אֶחָד יִזְכּוֹר : זֵכֶר דַּלּוּת וָעוֹשֶׁר . בַּצּוֹרֶת וָחוֹשֶׁר . דּוֹפִי וְגַם יוֹשֶׁר . בַּדִּין הוּא יִזְכּוֹר : דְּבַר גָּלוּי וָסֵתֶר . בְּנִיָּנוֹת וָסוֹתֵר דֵּי חָסֵר וָיֶתֶר . לְקֶצֶב יִזְכּוֹר : זֵכֶר גְּנוּנִים לֵישֵׁב בַּמִּדְבָּר וְיוֹשֵׁב . גֶּשֶׁם וְרוּחַ לְנַשֵּׁב . מֵהַיּוֹם יִזְכּוֹר : זֵכֶר גָּרוֹן לְהַקְשֵׁב . מֵעַם שְׁמוֹ חוֹשֵׁב גליות

מטה לוי

מעשיהם הטובים לצועקים במצרים הנקראים פוט: מפי יונקים אשר בסוף נואקים. בזכות יונקי שדים שהם ג"כ אמרו שירה על הים: מאמר ברית כו'. יום מתן תורה שדבר בקדשו יזכור כל אלה זכרון המצוקים ושיחת יונקים וקבול התורה יזכור עתה (הרא"ב"ן): זכר לין כפרים ואמרי שפרים. זכרונם של ת"ח העוסקים מתוך הדחק בתורה שהיא אמרי שפר: למשלמי פרים בשפה יזכור. זאת יזכור לישראל המשלמים פרים בשפתותם: לעת ביקור ספרים סתרים מספרים. בר"ה שהוא יום ביקור הספרים המספרים מעשים שעשו בסתר: לשני עפרים לצדק יזכור. יזכור את משה ואהרן שהם עפרים לצדקם בזכותם: זכר כבוד משכן מקום דוד שכן. זכרון של כבוד המשכן מקום שהקב"ה שנקרא דוד שכן בו. גם. כרובים בו שכן ועוד זכרון חסד נעורים. לכתיכו אחריו במדבר בארץ ציה וצלמות כל אלה יזכור: כיור עם כן. זכרון של כיור נחושת וכנו: ונועם קול דוכן. נועם קול הלוים שהיו משוררים על דוכן: כביר ביום מוכן לנבונים יזכור. כל אלה יזכור הקב"ה שהוא כביר לישראל שהם נבונים בר"ה שהוא יום מוכן לשפוט: זכר יליד נון. זכרון של יהושע בן נון: ומשפטי אורי אפנון. וזכרון אלעזר הכהן שהי' לבוש במשפט האורי' והתומים המודיעים כל דבר על אופניו: יזכרו ברנון. יזכרו בתפלות ישראל: פלאם לזכור. יזכור הפלא שהיה בהם שהיו האותיות בולטות: יוקש ברק השנון אם הושלף לתאנון. אם שלף חרב הקב"ה שהוא ברק שנון להיות מוקש לישראל ולהרבות להם תאניה ואניה: יקשיב תחנון חנוניו לזכור. יקבל תחנונים לזכור את ישראל שהם חנוניו: זכר טעם שופטים. זכרונם של השופטים הצדיקים ששפטו מטעמי תורה: ואות. שעשה שמואל בימי קציר חטים. טפש שוטים יחתל. זכותם ירפא חטא חוטאים מלזכור עוד: טורח ארבעת שפטים אם נענשו נשפטים. אם יצאה הגזרה לענוש את ישראל הנשפטים היום בטרדות ויסורים של ארבעה שפטים הרעים חרב ורעב וחיה רעה ודבר: טבע משפטים אשר שם יזכור. יזכור מטבע ותיקון אשר שם בפרשת ואלה המשפטים והתורה מצלת ומגנת. זכר חצות לילה ותודות כו'. זכרון דוד המע"ה שאמר חצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקך. ואם נגזר ח"ו. חושך באישון לילה. שיהיו ישראל חשוכים וחשוכים בגלות הדומים ללילה: נגונו למו יזכור. יזכור להם נגונו של דוד: חקר מפקד לילה. כשיחקור הקב"ה עבירות הנעשים בלילה ובסתר: יגיה בלהב לילה. יאיר' בזכות הקרבנות שנאמר בהם היא העולה על מוקדה כל הלילה ועכשיו בשביל הנרות שדולקים בבהכ"נ יום ולילה: חוק הגה יומם ולילה. זכות התורה שהוגים בה יום ולילה. לגיהם יזכור. יזכור להאיר להם מחשכת הגלות: זכר זה זבול אשר בבצעי חבול. וזכרון בהמ"ק אשר הוא ממושכן בבצעי ובגזילתי ועוד. זדונות סבול. שהוא סובל זדונות ישראל שהוא עדיין חרוב: עוד בל יזכור. כל אלה זדונות בל יזכור עוד: זעם כמבול אם יצאה לחבול. אם יצא זעם מאת ה' לחבל את העולם כמו בדור המבול שהיה בחשון: זכרון ירח בול לחמלה יזכור. יזכור את חודש חשוון לחמלה. שבו נשלמה מלאכת הבית: זכר וכח כל פועל בקו ופלס יעל. זכרון ויכוח של כל אדם יעלו במשקל: ואם במרד ובמעל. ואם יכרעו העונות שעשו במרד ובמעל. רב חסד יזכור. יזכור במדת רב חסד שהוא מטה כלפי חסד: ואם טוב ואם רע אשר בו יארע. פעולותיו של אדם אשר יקרה בו בין טוב ובין רע וסתו יפרע. חוק וזמן שלו כשיגיע ליפרע. בסאסאה מלזכור. שלא למדוד לאדם מדה כנגד מדה: זכר. של כל החיים נקצבים עד כמה הם חיים: הן למות הן לחיים חי חי יזכור. הקב"ה זוכר כל החיים בלשון חיות. בין שיגזור עליהם חיים בין מיתה כן הוא גזירתו עד כמה הם חיים: המון כו' כמריאים. ואף שכולם עוברין יחד ככבשים שמנים שמבקר אותם הרועה זה אחר זה. וכך הם עוברים: הלא כמו ראוים לכל אחד יזכור. יזכור לכל אחד כראוי לו: זכר דלות ועושר. מי יעני ומי יעשר: בצורת וחוסר. רעב ושבע: דופי וגם יושר. חטא וזכות: בדין הוא יזכור. הכל יזכור ביום הדין: דבר גלוי וסתר בנינות וסותר. בין לבנות בין להרוס: די חסר ויתר. בין שיהיה לו די מחסורו בין שיהיה לו מותרות: לקצב יזכור. הכל יזכור כמדתו וכקצבתו: זכר גנונים לישב. ישראל שגנונים ומסתופפים בצלו של הקב"ה

גליות להשב. ביום תקע יזכור: זכר בהל וחימה. קרב ומלחמה. ביקוע חומה לחומת ים יזכור: באדם ובבהמה. אם הוקנס מהומה. בצור קול הומה. לאדמה יזכור: זכר אמונה ושקר. אזון שיח וסקר. אות פקודת בוקר לרגעים יזכור: חזן אם לזול אם ליוקר. אם לטעת אם לעקר. אנוש בדקדוק וחקר למשפט יזכור:

אתה זוכר מעשה עולם ופוקד כל יצורי קדם. לפניך נגלו כל תעלומות והמון נסתרות שמבראשית. כי אין שכחה לפני כסא כבודך ואין נסתר מנגד עיניך: אתה זוכר את כל המפעל וגם כל היצור לא נכחד ממך: הכל גלוי וידוע לפניך יי אלהינו צופה ומביט עד סוף כל הדורות. כי תביא חוק זכרון להפקד כל רוח ונפש. להזכר מעשים רבים והמון בריות לאין תכלית. מראשית כזאת הודעת ומלפנים אותה גלית. זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון. כי חוק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב: ועל המדינות בו יאמר. איזו לחרב ואיזו לשלום. איזו לרעב ואיזו לשובע. ובריות בו יפקדו להזכירם לחיים ולמות. מי לא נפקד כהיום הזה. כי זכר כל היצור לפניך בא. מעשה איש ופקודתו ועלילות מצעדי גבר. מחשבות אדם ותחבולותיו ויצרי מעללי איש: אשרי איש שלא ישכחך ובן אדם יתאמץ בך: כי דורשיך לעולם לא יכשלו ולא יכלמו לנצח כל החוסים בך: כי זכר כל המעשים לפניך בא. ואתה דורש מעשה כולם: וגם את נח באהבה זכרת. ותפקדהו בדבר ישועה ורחמים: בהביאך את מי המבול לשחת כל בשר מפני רוע מעלליהם. על כן זכרונו בא לפניך יי אלהינו להרבות זרעו כעפרות תבל וצאצאיו כחול הים. ככתוב בתורתך ויזכור אלהים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה אשר אתו בתבה ויעבר אלהים רוח על הארץ וישכו המים: ונאמר וישמע אלהים את נאקתם ויזכור אלהים את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב: ונאמר וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק. ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור: ובדברי קדשך כתוב לאמר. זכר עשה לנפלאותיו חנון ורחום יי: ונאמר טרף נתן ליראיו יזכור לעולם בריתו. ונאמר ויזכור להם בריתו וינחם כרוב חסדיו:

ועל ידי עבדיך הנביאים כתוב לאמר: הלוך וקראת באזני ירושלים לאמר. כה אמר יהוה זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה. ונאמר וזכרתי אני את בריתי אותך בימי נעוריך והקימותי לך ברית עולם. ונאמר. הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים. כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד על כן המו מעי לו רחם ארחמנו נאם יהוה:

אלהינו

מטה

זוכר הקב"ה אותם לגזור עליהם לישב. במדבר ויושב. במדברות אלו בישוב: גשם ורוח לנשב. האיך לגשם הגשם והאיך לנשב הרוח הכל. מהיום, יזכור: בקשתינו מהש"י. זכרון להקשיב תעם שמו חושב. שיקשיב התפלות מעם החושבים שמו: גליות להשב ביום תקע יזכור. יזכור היום ביום תקיעה להשיב גליותינו: זכר בהל וחימה קרב ומלחמה. זכרון לרות שעברו עלינו בהלות וחימה ומלחמה:

לוי

ביקוע חומה. וחומת ירושלים שנבקע: לחומת ים יזכור. את כל אלה יזכור לישראל הנקראים חומת ים: באדם כו' מהומה. אם הוקנס מגפה ומהומה: בצור קול הומה. וחוזק הקול ההומה מצעקתן של ישראל: לאדמה יזכור. יזכור זאת לארץ: זכר כל מעשי האדם בין מעשי הלב שהם. אמונה ושקר: ובין איזונשית וסקר. שמיעה ודיבור וראיה שבאלה אדם חוטא וזוכה: אות. וכל אלה הדברים נכתבים לפניו לאות פקודת בוקר לרגעים יזכור:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ זָכְרֵנוּ בְּזִכָּרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ וּפָקְדֵנוּ בִּפְקֻדַּת יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים מִשְּׁמֵי שְׁמֵי קֶדֶם. וּזְכָר לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד וְאֶת הַשְּׁבוּעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה וְתֵרָאֶה לְפָנֶיךָ עֲקֵדָה שֶׁעָקַד אַבְרָהָם אָבִינוּ אֶת יִצְחָק בְּנוֹ עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ וְכָבַשׁ רַחֲמָיו לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. כֵּן יִכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כַּעַסְךָ מֵעָלֵינוּ. וּבְטוּבְךָ הַגָּדוֹל יָשׁוּב חֲרוֹן אַפְּךָ מֵעַמְּךָ וּמֵעִירְךָ וּמֵאַרְצְךָ וּמִנַּחֲלָתֶךָ: וְקַיֶּם לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת הַדָּבָר שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר. וְזָכַרְתִּי לָהֶם בְּרִית רִאשֹׁנִים אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם לִהְיוֹת לָהֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְיָ: כִּי זוֹכֵר כָּל הַנִּשְׁכָּחוֹת אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם וְאֵין שִׁכְחָה לִפְנֵי כִסֵּא כְבוֹדֶךָ וַעֲקֵדַת יִצְחָק לְזַרְעוֹ הַיּוֹם בְּרַחֲמִים תִּזְכּוֹר: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ זוֹכֵר הַבְּרִית:

תוקעין תשר״ת תש״ת תר״ת ואומרים היום הרת עולם

הַיּוֹם הֲרַת עוֹלָם. הַיּוֹם יַעֲמִיד בַּמִּשְׁפָּט כָּל יְצוּרֵי עוֹלָמִים. אִם כְּבָנִים אִם כַּעֲבָדִים אִם כְּבָנִים רַחֲמֵנוּ כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים. וְאִם כַּעֲבָדִים עֵינֵינוּ לְךָ תְלוּיוֹת עַד שֶׁתְּחָנֵּנוּ וְתוֹצִיא כָאוֹר מִשְׁפָּטֵנוּ אָיוֹם קָדוֹשׁ: בשבת א״א ארשת

אֲרֶשֶׁת שְׂפָתֵינוּ יֶעֱרַב לְפָנֶיךָ אֵל רָם וְנִשָּׂא. מֵבִין וּמַאֲזִין. מַבִּיט וּמַקְשִׁיב לְקוֹל תְּקִיעָתֵינוּ. וּתְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן סֵדֶר זִכְרוֹנוֹתֵינוּ:

אֶשָּׂא דֵעִי בְּצֶדֶק. תֵּת לְפוֹעֲלִי צֶדֶק אֶשְׁאֲלָה מִשְׁפְּטֵי צֶדֶק. קוֹל לְהָרִים בַּשּׁוֹפָר אֵין קוֹרֵא בְצֶדֶק רוֹדֵף צֶדֶק צֶדֶק אֶקְרָא שִׁמְעָה צֶדֶק. בְּקוֹל בָּלוּל בַּשּׁוֹפָר: בַּנְתִּי בְּמַדָּעִי לְמֵרָחוֹק שְׂאֵת דֵּעִי. בִּטּוּי תְרוּעָה בְּיַדְּעִי בְּקוֹל מַתַּן שׁוֹפָר: בּוֹ בַּהֲרִיעִי אֶרָצֶה לִי רוֹעִי. בְּאָמְצוֹ זְרוֹעִי. בְּקוֹל כֹּחַ שׁוֹפָר: גַּשְׁתִּי בְּיוֹם דִּין לְהִתְוַכֵּחַ בַּדִּין. גּוֹלֶה עוֹמֶק הַדִּין. בְּקוֹל קִפְאוֹן שׁוֹפָר: גְּזֵירַת דַּת וָדִין. אִם חֻיַּבְתִּי בַּדִּין. גְּרוֹנִי יְעַכֵּב מוֹרַע דִּין. בְּקוֹל עִם שׁוֹפָר: דְּרוֹשׁ וְהַעַל רְטִיָּה לִפְנֵי טְרִיָּה. דַּעַת לִרְטוּיָה. קוֹל חוֹבֵשׁ שׁוֹפָר: דָּחוּי לִכְרוּיָה. בְּעַד נָכְרִיָּה דְּרוֹר לְכָל בְּרִיָּה.

מטה לוי

אשא דעי. אכוין דעתי: בצדק תת לפועלי. להקב״ה שפעל ועשה אותי אתן לו צדק: אשאלה משפטי צדק. אבקשה ממנו שיעשה לי משפט בצדק: קול להרים בשופר. ארים קולי בתפלתי כקול השופר: אין קורא בצדק רודף צדק צדק. אין איש שיכול לשאול מאת הקב״ה בצדקתו כי אין מי שרודף אחר צדקה לעשות בממונו לכן. שמעה צדק בקול בלול בשופר. בקשתינו שמע צדק בתפלה בלולה עם שופר: בנתי במדעי. התבוננתי בדעתי: למרחוק שאת דעי. לשאת דעתי להש״י שהוא העילוי הרחיק: ובקשתי מאתו ית״ש. בטוי תרועה בידעי. כשהתפללתי לפניו תפלת שופרות יהא חשוב לפניו תפלתי: בקול יותן שופר: כקול שופר שהיה במ״ת: בו בהריעי. כאשר אריע בשופר: ארצה לי רועי. יתרצה לי הש״י שהוא רועי: באמצו זרועי בקול כח שופר. ויאמץ זרועי וכחי ע״י כח קול שופר וידחה היצה״ר: גשתי כו׳. גולה עומק הדין. לגלות ולהסיר עומק הדין: בקול קפאון שופר. קול השופר: בזכות גילוי גזירת דת ודין. אף אם חויבתי בדין: גרוני. המוליא תפלה: יעכב מורע דין בקול. תפלה. עם שופר: דרוש והעל רטיה לפני טריה. הבא רפואה לפני בוא מכה טריה: דעת לרטויה. הודע את ישראל הרטויה ולוקה בין העכו״ס: קול חובש שופר. איך יתקעו שופר שיתרפאו בקול שופר כמו שנתרפאו במ״ת ע״י קול שופר: דחוי לכרויה בעד נכריה. הנדחת להיות נרצע ונכר׳ באזנו מפני שאמר אהבתי את אשתי הנכריה. ועכ״ז הוא יוצא ביובל אשר הוא. דרור לכל בריה בקול העברת שופר. כמו כן. הוכשל במאפוף. מי שנכשל בזנות וניאוף: בזרת גיפוף. בחיבוק חיק אשה זרה. הולך צריך לפוף בקול חרדת שופר. אף שעומד בדין סדפוק

בְּקוֹל הַעֲבָרַת שׁוֹפָר: הָכְשַׁל בְּנַאֲפוּף. בְּזָרַת גִּפּוּף.
הֻצַּג בְּרִיב צָפוּף. בְּקוֹל חֶרְדַּת שׁוֹפָר: הוּעֲנַשׁ בְּאַפּוּף.
וְשָׁב הֱיוֹת חָפוּף. הוֹעִילוּ לֵב כָּפוּף בְּקוֹל כְּפִיפַת שׁוֹפָר:
וְאִם שׁוֹד יַעֲלְזוּ. וּבַדִּין יָלִיזוּ. וְצֶדֶק יָרוּץ לְאָחֲזוּ. בְּקוֹל
חִיל שׁוֹפָר: וּכְמוֹ מַכְנִים בְּזוֹ. וּמוֹצִיא בְזוֹ וְכֵן מֶנּוּ יְגִיזוּ.
בְּקוֹל רוּחַ שׁוֹפָר: זֶה מִכָּל קוֹלוֹת. אֲשֶׁר בְּמַקְהֵלוֹת. זִקֵּק
לִקְהִלּוֹת. קוֹל תֵּקַע שׁוֹפָר: זוֹמְמֵי עֲקַלְקַלּוֹת. מְחוּיָּבֵי
סְקִילוֹת זָעוּ בְּגָדוּעַ מַקְלוֹת. בְּקוֹל שֵׁמַע שׁוֹפָר: חַי מִכָּל
שָׁנָה. יוֹם זֶה שִׁנָּה חָקוּק לְשׁוֹשַׁנָּה לְקוֹל חֵרוּת שׁוֹפָר:
חִבָּתוֹ מְשׁוּנָּה שְׁנִיָּה מֵרִאשׁוֹנָה. חֵטְא כָּל הַשָּׁנָה דְחוֹת
בְּקוֹל שׁוֹפָר: טֶבַע בְּרָכוֹת תֵּשַׁע. מוּל שׁוֹפָרוֹת תֵּשַׁע.
טָהוֹר מֵהֶם יִשַׁע בְּקוֹל דַּת שׁוֹפָר: טֶנֶף צְחוּנֵי רֶשַׁע.
בְּשׁוּבָם מִפֶּשַׁע. טְרִיָּתָם תְּשַׁעֲשַׁע בְּקוֹל שֶׁוַע שׁוֹפָר: יוּטַב
מִשּׁוֹר פָּר. וּמֵאֵיל הַמְשׁוּפָּר. יוֹם הַמְסוּפָּר. לְקוֹל חִדּוּשׁ
שׁוֹפָר: יוֹקֵשׁ יוּפָר. וְסוֹטֵן יוּחְפָּר. יוֹשֶׁר לֵב יוּשְׁפָּר. בְּקוֹל
שִׁפּוּר שׁוֹפָר: כָּעֵת הֵם תּוֹקְעִים. גַּיְא מַבְקִיעִים כְּרַכִּים
מַשְׁקִיעִים. בְּקוֹל שְׁאוֹן שׁוֹפָר: כָּל הֲמוֹן מְרֵעִים בְּחִיל

מטה לוי

והכריזו עליו משמים ע"י שופר: הוענש באפוף. וע"י אותו עון נענש באף וחימה: ושב היות כפוף. ואח"כ שב בתשובה להיות נקי וטהור בלי להוסיף עוד: הועילו לב כפוף. מן הראוי שיועילו לו כפיפת לבו והכנעתו: בקול כפיפת שופר. עם קול היוצא משופר כפוף: ואם סוד יעלזו. ואם ישמח היצה"ר את האדם בהסיתו לעבירה: ובדין יליזו. ואח"כ יקטרג עליו בדין כמאמרם יורד ומסטין עולה ומקטרג. עצה טובה לאדם. וצדק ירוץ לאחזו. ירוץ מהרה אחר צדק לאחוז בו. ושיהא מעורבב. בקול חיל שופר. בקול חיל ורעדה של שופר: וכמו מכנים בזו ומוציא בזו. כמו שמכנים אדם הקול בשופר מצד זה ויוצא מצד אחר: וכן מנו יגיזו בקול רוח שופר. כן יעבור ממנו קטגור ודבר המקטרג על ידי זכות קול שופר: זה. הקב"ה שנקרא זה: מכל קולות אשר במקהלות. ישראל אשר היו תוקעים בחצוצרות: זיקק. והצריך לקהלות ישראל. לתקוע קול תקע שופר. דוקא: זוממי עקלקלות. החושבים מחשבות און לע"א. שהקב"ה מצרף בעבירה זו מחשבה למעשה: זעו בגדוע מקלות בקול שמע שופר. יזדעזעו בעת שמע קול שופר ביום הגאולה שיכרתו אז מקהלות ע"א: הקב"ה שהוא חי וקים. חי מכל שנה יום זה שינה. שינה יום זה של ר"ה מכל ימות השנה: חקוק לשושנה. נכתב ונחקק לישראל שנקראים שושנה שיתקעו ביום זה בשופר: לקול חרות שופר. זכרון שיצאו לחרות בחודש זה ע"י שופר. חבתו משונה שניה מראשונה. חבה שניה של ר"ה משונה וגדולה מראשונה. שחיבה ראשונה הוא שחקק לתקוע בו כדי לזכו הגאולה אך זו גדולה יותר: חטא כל השנה דחות בקול שופר לדחות בקול שופר חטא כל השנה: טבע ברכות תשע מול שופרות תשע. מטבע ברכות שטבעו חכמים בתפלת מוסף ט' ברכות הם כנגד ט' קולות שופר: טהור מהם ישע בקול דת שופר. הקב"ה הטהור ישע ויקבל מישראל שצונו בתורה לשמע קול שופר ויתפייס בשופר: טנף לחוני רשע. זוהמת מגואל רשעות: טריתם תשעשע. יסורים של תשובתם יקובל בחדוה: בקול שוע שופר. בקול תפלה ובשופר: בקשתנו יוטב לפניך. משור פר. שהקריב אדה"ר. ומאיל המשופר. שהקריב אאע"ה. יוטב מהם. יום המסופר. יום ר"ה שמספרין בו מעשה בני אדם. ומזומן. לקול חדוש שופר. שיתחדש ביום זה. עוד אנו מבקשים. יוקש יופר וסוטן יוחפר. יצה"ר המוקש ומסית לחטוא יופר ויבוטל והמקטרג יבוש ויכלם: יושר לב יושפר. והאדם יושר לבב יהא יפה ויוטב לפניך: בקול שופר. ע"י קול נהה של שופר כי כחו של שופר הוא גדול מאד. הלא במלחמת יריחו: כעת הם תוקעים. כאשר היו תוקעים בעת הזאת: גיא מבקיעים כו' שאון שופר. ע"י קול המון של שופר נבקע העיר וחומותיה היו מתבקעות בארץ: כל המון מרעים. העכו"ם שהם זרע מרעים: בחיל מתרועעים וכו'. כאשר היו ישראל מתריעים בשופר מרוב פחד וחיל היו העכו"ם משתברים: לכן בקשתינו קול יריע. יריע הקב"ה על העכו"ם בקול שופר כמ"ש וה' אלהים בשופר יתקע וגו':

מתרועעים. כאשר הם מתריעים. קול יריע בשופר:
לקולו כיוקשב. יובעת כל מושב לרעים בסער יוגשב.
בקול סערת שופר: ליודעיו יושב לאות טוב יתחשב
לעת יתישב. בקול טעם שופר: מואסיו להבקיע בוגדיו
לקעקע. מורדיו להשקיע בקול חזוק שופר: מאריך
בהתקע. מקצר בהבקע. מריע ותוקע בקול שלוש
שופר: נותן אימות. מחפיז אמות נוסו נואמות. מקול
בוך שופר: נותץ חומות. משבית מלחמות. נוהם
כהמות. קול שאג שופר: סודו כגלה. בסין לסגלה.
סים מגילה. בקול הלוך שופר: סוד יום גאלה. בחשפו
לדגולה ששון וגילה. קול ישמיע שופר: עשור דוחה.
עונג מדחה. עבירות ממחה. בקול צרח שופר: עונות
מוחה עבדות מאחה. עבודות מנחה. קול חצור שופר:
פגר והסעיר גדולת שעיר. פשעיו תעיר. בקול קולות
שופר: פתחי העיר תשקיע ותבעיר. פחד רב וצעיר.
מקול המית שופר: ציון רמז אות. שופרות שלש מאות.
צוחה במדין דאות. בקול שתוף שופר: צפצפו צבאות
כשרו פלאות. צור כעש נפלאות. בקול ערב שופר:

מטה

לקולו כיוקשב. כשיהיה נשמע קול שופר לעתיד: יובעת. יפחדו ויבהלו כל יושבי ארץ: לאומים בסערי יושב בקול סערת שופר. ע"י רוח סערה של קול השופר יושב וידאה העכו"ם אבל ליודעיו. לישראל יודעי תרועה: יושב להם תשובה משמים אל תפחדו כי לכם לאות טוב יתחשב. קול השופר: לעת יתישב בקול טעם שופר. ע"י קול השופר תתישבו בארץ רק השופר בא מואסיו להבקיע לשבר הרשעים המואסים בו ית'. בוגדיו לקעקע. לעקור הבוגדים בו: מורדיו להשקיע להטביע המורדים בו. בקול חזוק שופר. ע"י קול החזק של השופר: מאריך בהתקע. בשיעור תקיעה מאריך כג' תרועות. מקצר בהבקע. בשברים הוא מקצר ואח"כ הוא. מריע ותוקע בקול שלוש שופר. וכן עושה ג"פ בקול שופר: נותן אימות מחפיז אומות. קול השופר של הקב"ה יתן אימה ותפזון לעכו"ם. נוסו נואמות. עד שאומרות זו לזו נוסו מלטו נפשכם: מקול בוך שופר. מקול ערבוב שופר: נותץ חומות כו' שאג שופר. קול שאגת שופר משבר החומות ומשבית ומבטל מלחמות והומה בהמומה גדולה כהמומות ים וגליו: סודו כגלה בסין. כאשר גילה סוד תורתו לעם סגולתו בהר סיני: סים מגילה. סיים וגמר התורה כשהלך וסילק שכינתו בשופר כמ"ש במשוך היובל המה יעלו בהר שמשיכת השופר הוא סי' לסלוק שכינה ואמו שנתינת התורה היתה בקול שופר.

לוי

כך סוד יום גאולה בחשפו. כשיגלה לישראל הנקראים דגולה את סוד יום הגאולה: ששון וגילה. ששון ושמחה אשר יהיה בעת הזאת יהיה ע"י קול שופר: עשור דוחה. גדול כח השופר שדוחה יו"כ של יובל: עונג מדחה. ודוחה את שבת שנקרא עונג אם חל ר"ה בשבת היו תוקעין במקדש: עבירות ממחה. מטהר את העבירות: בקול צרח שופר. בקול צעקת שופר: עונות. מוחה עונות: עבדות. עושה העבדים כאחים עם אדוניהם ביובל: עבודות מנחה. ונותן להם מנוחה מעבודות וכל זה נעשה ע"י. קול חצור. שמחצצרים בקול שופר: פשעיו. תעורר ותזכור פשעיו של מלכות אדם: פחד. תפול פחד על. רב ולעיר. קטן וגדול. מקול המית שופר: ציון רמז אות. מצוין לרמז ואות. שופרות שלש מאות. גדעון שלקח שלש מאות צדיקים עמו במלחמת מדין וכ"א שופר בידו ואמר להם כשאתקע בשופר גם אתם תתקעו: צוחה כו' שתוף שופר. והיתה צוחה שלהם פורחת באויר עד למרחוק והיתה משתתפת ומתערבת עם קול השופרות וזהו סימן ואות לישראל שינלחו את אויביהם לעתיד בתקיעת שופר: צפצפו צבאות. צבאות ישראל דברו שירה. כשרו פלאות. כשראו פלאות שעשה ה' נפלאות. אז אמרו שירה בקול ערב שופר: קול חלושה בארקא חלשה. ישראל שהם אומה חלושה בין העכו"ם ובארץ חלושה נותנים קולות מתן שלשה לזכר:

קוֹל חֲלוּשָׁה. בְּאַרְקָא חֲלָשָׁה קוֹלוֹת מַתַּן שְׁלֹשָׁה. קוֹלוֹת כְּנָתְנוּ בַּשּׁוֹפָר: קֶרֶן מְשֻׁלָּשָׁה הַיּוֹם לְזֵכֶר אֲשַׁלֵּשָׁה קְרוֹא עוֹד שְׁלֹשָׁה. עָתוּד בְּקוֹל שׁוֹפָר: רָחַשְׁתִּי לַעֲלִיּוֹת וְעֵינַי תְּלוּיוֹת. רְאוֹת כְּנוּס גָּלֻיּוֹת. בְּקוֹל גָּדוֹל שׁוֹפָר: רְבִיעִית חַיּוֹת. לִיקוֹד לִהְיוֹת. רֶשֶׁף שַׁלְהֲבִיּוֹת בְּקוֹל לַהַב שׁוֹפָר. שֵׁנָה תְּעוֹרֵר לְשַׁלֵּם גְּמוּל לְצוֹרֵר. שְׁאוֹנוֹ תְּפוֹרֵר. בְּקוֹל גְּבוּרוֹת שׁוֹפָר: שׁוֹשָׁן תַּדְרֵר. גְּאֻלָּה תְּבָרֵר שׁוֹכְנִים תְּזוֹרֵר. בְּקוֹל הֶעָרַת שׁוֹפָר: תָּשׁוּר מֵחֶרְמוֹן. לְרוֹעַע אַדְמוֹן. תַּשְׁלֵג בְּצַלְמוֹן. בְּקוֹל הֲמוֹן שׁוֹפָר: חזן תִּצְעַד כְּבִישִׁימוֹן בְּמַתַּן אָמוֹן. תַּשְׁמִיעַ בְּאַרְמוֹן. קוֹל קוֹרֵא כַּשּׁוֹפָר:

אַתָּה נִגְלֵיתָ בַּעֲנַן כְּבוֹדֶךָ עַל עַם קָדְשֶׁךָ לְדַבֵּר עִמָּם מִן הַשָּׁמַיִם הִשְׁמַעְתָּם קוֹלֶךָ וְנִגְלֵיתָ עֲלֵיהֶם בְּעַרְפְלֵּי טֹהַר. גַּם כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ חָל מִפָּנֶיךָ וּבְרִיּוֹת בְּרֵאשִׁית חָרְדוּ מִמֶּךָ: בְּהִגָּלוֹתְךָ מַלְכֵּנוּ עַל הַר סִינַי לְלַמֵּד לְעַמְּךָ תּוֹרָה וּמִצְוֹת: וַתַּשְׁמִיעֵם אֶת הוֹד קוֹלֶךָ וְדִבְּרוֹת קָדְשְׁךָ מִלַּהֲבוֹת אֵשׁ: בְּקוֹלוֹת וּבְרָקִים עֲלֵיהֶם נִגְלֵיתָ וּבְקוֹל שׁוֹפָר עֲלֵיהֶם הוֹפָעְתָּ: כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיֹת הַבֹּקֶר וַיְהִי קֹלֹת וּבְרָקִים וְעָנָן כָּבֵד עַל הָהָר וְקֹל שֹׁפָר חָזָק מְאֹד וַיֶּחֱרַד כָּל הָעָם אֲשֶׁר בַּמַּחֲנֶה: וְנֶאֱמַר וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ וְחָזֵק מְאֹד מֹשֶׁה יְדַבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל: וְנֶאֱמַר וְכָל הָעָם רֹאִים

מטה לוי

קולות כנתנו בשופר. במ״ת שהיה משולשת בתנ״ך: קרן משולשה. הקולות שהן תקיעות של שלש שלש: היום לזכר שלשה. כי לעתיד בזמן קבוץ גליות יהיה ג״כ ג׳ קולות והם כבר הקענו שני פעמים למלכיות וזכרונות. קרוא עוד כו׳. והקרא עוד שלשה זכר לקול שופר העתיד זכר לשלש שופרות שעתיד הקב״ה לתקוע א׳ לכנוס גליות וא׳ להחיות בו את המתים וא׳ להערת הימן: רחשתי לעליות. דברתי כלפי מעלה: ועיני תלויות. למעלה לראות כנוס גליות כשיתקע בשופר גדול. (הרמב״ן): רביעית חיות. מלכות עכו״ם: ליקוד להיות. הכתוב מבקשים שתהיה למוקד אש: רשף שלהביות גחלי שלהבת. בקול להב שופר. בזכות הקול שופר של מ״ת שהיה בלהב אש: שנה תעורר. בקשתינו שתעורר משינתך כביכול: לשלם גמול לצורר. לעשו: שאונו. גאונו תפזר לחתיכות קטנות: שושן. ישראל שנקראים שושנה: תדרר. הקרא להם דרור: גאולה תברר. ברר וגלה קץ הגאולה שהוא סתום: שוכנים. מתים השוכנים בקבר. תזורר. יתעטשו. בקול הערת שופר: תשור מחרמון. בקשתינו תביט מהר חרמון: לרועע אדמון. לשבר את אדום: תשלג בצלמון. תלבן הגיהנם ויעלו הנתונים שם: תצעד. תחזור ללכת בינינו: כבישימון. כמו שהלכת במדבר: במתן אמון. בשעת מ״ת: תשמיע בארמון. בבהמ״ק שהוא הארמון: תשמיע קול קורא כשופר. לקבץ נדחי ישראל ולהחיות המתים בב״א:

אֶת הַקּוֹלוֹת וְאֶת הַלַּפִּידִים וְאֵת קוֹל הַשּׁוֹפָר וְאֶת הָהָר עָשֵׁן וַיַּרְא הָעָם וַיָּנֻעוּ וַיַּעַמְדוּ מֵרָחוֹק: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר עָלָה אֱלֹהִים בִּתְרוּעָה יְהוָה בְּקוֹל שׁוֹפָר: וְנֶאֱמַר בַּחֲצוֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יְיָ: וְנֶאֱמַר תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶא לְיוֹם חַגֵּנוּ: כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב:

וְנֶאֱמַר הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ. הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ. הַלְלוּהוּ בִגְבוּרֹתָיו. הַלְלוּהוּ כְּרֹב גֻּדְלוֹ. הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר. הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר. הַלְלוּהוּ בְּתֹף וּמָחוֹל. הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעוּגָב. הַלְלוּהוּ בְצִלְצְלֵי שָׁמַע. הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ:

וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים כָּתוּב לֵאמֹר כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל וְשֹׁכְנֵי אָרֶץ כִּנְשֹׂא נֵס הָרִים תִּרְאוּ וְכִתְקֹעַ שׁוֹפָר תִּשְׁמָעוּ: וְנֶאֱמַר וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וּבָאוּ הָאֹבְדִים בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר וְהַנִּדָּחִים בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם וְהִשְׁתַּחֲווּ לַיהוָה בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלָיִם. וְנֶאֱמַר וַיְיָ עֲלֵיהֶם יֵרָאֶה וְיָצָא כַבָּרָק חִצּוֹ וַאדֹנָי יֱהוִֹה בַּשּׁוֹפָר יִתְקָע וְהָלַךְ בְּסַעֲרוֹת תֵּימָן: יְהוָה צְבָאוֹת יָגֵן עֲלֵיהֶם כֵּן תָּגֵן עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בִּשְׁלוֹמֶךָ:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ תְּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוּתֵנוּ וְשָׂא נֵס לְקַבֵּץ גָּלֻיּוֹתֵינוּ. וְקָרֵב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וּנְפוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ. וַהֲבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּה וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם: וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ כְּמִצְוָה עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר:

וּבְיוֹם שִׂמְחַתְכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְרָאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם וּתְקַעְתֶּם בַּחֲצוֹצְרוֹת עַל עֹלֹתֵיכֶם וְעַל זִבְחֵי שַׁלְמֵיכֶם וְהָיוּ לָכֶם לְזִכָּרוֹן לִפְנֵי אֱלֹהֵיכֶם אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם. כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ קוֹל שׁוֹפָר וּמַאֲזִין תְּרוּעָה וְאֵין דּוֹמֶה לָּךְ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹמֵעַ קוֹל תְּרוּעַת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים:

היום

פירוש בנוסח הפיוט היום הרת עוֹלם

ואם כעבדים עינינו **לך** תלויות וכו'. אין להדברים האלה ביאור וכמש"ל ויתבאר הדבר ע"פ דברי הגמ' בחלק. ת"ר בשעה שהפיל נ"נ לחנניה מישאל ועזריה לכבשן האש א"ל הקב"ה ליחזקאל לך והחי' מתים בבקעת דורא באו עצמות וטפחו לו לאותו רשע ע"פ אמר מה טיבן א"ל חבריהם של אלו מחיה מתים בבקעת דורא פתח ואמר אתוהי כמה רברבין וכו' מלכותיה מלכות עלם וכו' עוד שם מאן נינהו מתים שהחיה יחזקאל **אמר** שמואל אלו ב"א שכפרו בתח"ה וכו' ר' ירמיה בר אבא אמר אלו ב"א שאין בהם לחלוחית של מצוה ופי' עי' בס' פרשת דרכים דרך ארוכה למה החיה הש"י דוקא אנשים רשעים כאלה ופי' הוא ז"ל דהנה ישראל באו אז לפני יחזקאל וא"ל עבד שמכרו רבו וכו' יש לזה ע"ז כלום השיב להם הש"י והעולה על רוחכם וכו' חי אני נאם ה' וכו' והנה במס' קידושין פליגי ר"מ ור"י בנים אתם לה' אלקיכם בזמן שאתם נוהגים מנהג בנים אתם קרויים בנים אין אתם נוהגים וכו'. דברי ר' יהודה ר"מ אומר בין כך ובין כך אתם קרויים בנים. והנה במס' סנה' א"ל ההוא מינא לר' אבהו אלקיכם כהן הוא כי קבר למשה במאי טבל וכו' וכתבו התוס' הא דלא הקשה שאין קברים הא כהן אסור וכו' משום דישראל נקראו בנים והנה תחה"מ הוא ע"י הקב"ה בעצמו דכתיב כי אני ה' בפתחי את קברותיכם וכמ"ש אני ה' אני ולא השליח וא"כ אז שאמרו ישראל עבד שמכרו רבו וכו' והיתה סברתם לפסוק כר' יהודה בזמן שאין עושין רש"מ אינם קרויים בנים רק עבדים ועבד שמכרו רבו וכו' בעבור זה הנה הש"י החיה אז את המתים רשעים גמורים והוא ע"י הקב"ה בעצמו. וכביכול הוא כהן והאיך וכו' אע"כ מוכח מזה דהלכה כר"מ בין כך ובין כך קרויים בנים והבן לא יעוייר בשום פעם באופן אחר דאפי' הוא ברשות אחרים בן יתקרי לאביו ע"ש בארוכה. והנה לפ"ז יש לפרש בנוסח הפייט אם כבנים אם כעבדים אם הלכה כר"מ או כר"י יאתה לך להושיענו אם כבנים דהלכה כר"מ הנה רחמיו כרחם אב על בנים. ואם כעבדי"ם דהלכה כר"י הנה אעפ"כ עינינו לך תלויות וכו' ואין אנחנו כאותו הדור שבאו בימי יחזקאל לטעון עבד שמכרו רבו וכו' ובאו בעלילות טענה זו לפרוק עול. אבל אנחנו עינינו לך תלויות עד שתחננו וכו': (בני יששכר)

תוקעין תשר"ת תש"ת תר"ת ואומרים היום הרת עולם

היום הרת עולם. היום יעמיד במשפט כל יצורי עולמים. אם כבנים אם כעבדים אם כבנים רחמנו כרחם אב על בנים. ואם כעבדים עינינו לך תלויות עד שתחננו ותוציא כאור משפטנו איום קדוש: בשבת א א ארשת

ארשת שפתינו יערב לפניך אל רם ונשא. מבין ומאזין. מביט ומקשיב לקול תקיעתנו. ותקבל ברחמים וברצון סדר שופרותינו:

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה. והשב את העבודה לדביר ביתך. ואשי ישראל ותפלתם באהבה תקבל ברצון ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך:

אז מען דוכענט זאגט מען ותערב אין אז מען דיכענט נישט זאגט דער חזן ותחזינה

ותערב לפניך עתירתנו כעולה וכקרבן. אנא רחום ברחמיך הרבים השב שכינתך לציון עירך וסדר העבודה לירושלים: ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות: כ"כ והש"ץ מסיים ברוך אתה יהוה שאותך לבדך ביראה נעבוד:

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד (צורנו) צור חיינו מגן ישענו אתה הוא לדור ודור: נודה לך ונספר תהלתך על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך ועל נסיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובוקר וצהרים הטוב כי לא כלו רחמיך והמרחם כי לא תמו חסדיך (כי) מעולם קוינו לך:

מודים דרבנן מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי כל בשר יוצרנו יוצר בראשית ברכות והודאות לשמך הגדול והקדוש על שהחייתנו וקימתנו כן תחיינו ותקימנו ותאסוף גליותינו לחצרות קדשך לשמור חקיך ולעשות רצונך ולעבדך בלבב שלם על שאנו מודים לך ברוך אל ההודאות:

ועל כולם יתברך ויתרומם ויתנשא (תמיד) שמך מלכנו תמיד לעולם ועד:

אבינו מלכנו זכור רחמיך וכבוש כעסך וכלה דבר וחרב ורעב ושבי ומשחית ועון ומגפה ופגע רע וכל מחלה וכל תקלה וכל קטטה וכל מיני פורעניות וכל גזרה רעה ושנאת חנם מעלינו ומעל כל בני בריתך:

וכתוב לחיים טובים כל בני בריתך:

וכל החיים יודוך סלה. ויהללו (ויברכו) את שמך (הגדול) באמת (לעולם כי טוב). האל ישועתנו ועזרתנו סלה (האל הטוב): ברוך אתה יהוה הטוב שמך ולך נאה להודות:

אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו בברכה המשולשת בתורה הכתובה על ידי משה עבדך האמורה מפי אהרן ובניו. כהנים. עם קדושך כאמור:

דעם יהי רצון זאגין די כהנים פאר דעם דיכענין

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו שתהא הברכה הזאת שצויתנו לברך את עמך ישראל ברכה שלמה ולא יהיה בה שום מכשול ועון מעתה ועד עולם:

דער חזן זאגט כהנים . אין די כהנים זאגין די ברכה

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר קדשנו בקדושתו של אהרן וצונו לברך את עמו ישראל באהבה: אמן

יְבָרֶכְךָ. יְבָרֶכְךָ יְיָ מִצִּיּוֹן עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:
יהוה. יְיָ אֲדוֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ:
וְיִשְׁמְרֶךָ. שָׁמְרֵנִי אֵל כִּי חָסִיתִי בָךְ:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אֲנִי שֶׁלָּךְ וַחֲלוֹמוֹתַי שֶׁלָּךְ חֲלוֹם חָלַמְתִּי וְאֵינִי יוֹדֵעַ מַה הוּא. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יהוה אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁיִּהְיוּ כָּל חֲלוֹמוֹתַי עָלַי. וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל לְטוֹבָה. בֵּין שֶׁחָלַמְתִּי עַל עַצְמִי וּבֵין שֶׁחָלַמְתִּי עַל אֲחֵרִים וּבֵין שֶׁחָלְמוּ אֲחֵרִים עָלַי. אִם טוֹבִים הֵם חַזְּקֵם וְאַמְּצֵם וְיִתְקַיְּמוּ בִי וּבָהֶם כַּחֲלוֹמוֹתָיו שֶׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק וְאִם צְרִיכִים רְפוּאָה רְפָאֵם כְּחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה מֵחָלְיוֹ וּכְמִרְיָם הַנְּבִיאָה מִצָּרַעְתָּהּ וּכְנַעֲמָן מִצָּרַעְתּוֹ וּכְמֵי מָרָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּינוּ וּכְמֵי יְרִיחוֹ עַל יְדֵי אֱלִישָׁע וּכְשֵׁם שֶׁהָפַכְתָּ אֶת קִלְלַת בִּלְעָם הָרָשָׁע מִקְּלָלָה לִבְרָכָה כֵּן תַּהֲפוֹךְ כָּל חֲלוֹמוֹתַי עָלַי וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל לְטוֹבָה וְתִשְׁמְרֵנִי וּתְחָנֵּנִי וְתִרְצֵנִי. אָמֵן:

יָאֵר. אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ וִיבָרְכֵנוּ יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה:
יְיָ. יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת:
פָּנָיו. פְּנֵה אֵלַי וְחָנֵּנִי כִּי יָחִיד וְעָנִי אָנִי:
אֵלֶיךָ. אֵלֶיךָ יהוה נַפְשִׁי אֶשָּׂא:
וִיחֻנֶּךָּ. הִנֵּה כְעֵינֵי עֲבָדִים אֶל יַד אֲדוֹנֵיהֶם. כְּעֵינֵי שִׁפְחָה אֶל יַד גְּבִרְתָּהּ. כֵּן עֵינֵינוּ אֶל יהוה אֱלֹהֵינוּ עַד שֶׁיְּחָנֵּנוּ: רבש״ע

יִשָּׂא. יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יהוה וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ. וּמְצָא חֵן וְשֵׂכֶל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם:
יהוה. יהוה חָנֵּנוּ לְךָ קִוִּינוּ הֱיֵה זְרֹעָם לַבְּקָרִים אַף יְשׁוּעָתֵנוּ בְּעֵת צָרָה:
פָּנָיו. אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי בְּיוֹם צַר לִי הַטֵּה אֵלַי אָזְנֶךָ בְּיוֹם אֶקְרָא מַהֵר עֲנֵנִי:
אֵלֶיךָ. אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי אֶת עֵינַי הַיֹּשְׁבִי בַּשָּׁמָיִם:
וְיָשֵׂם. וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲנִי אֲבָרְכֵם:
לְךָ. לְךָ יהוה הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ לְךָ יהוה הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ:
שָׁלוֹם. שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָרָחוֹק וְלַקָּרוֹב אָמַר יהוה וּרְפָאתִיו:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתַּעֲשֶׂה לְמַעַן קְדֻשַּׁת חֲסָדֶיךָ וְגוֹדֶל רַחֲמֶיךָ הַפְּשׁוּטִים וּלְמַעַן טָהֳרַת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא בֶּן עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת הַיּוֹצְאִים מֵהַפְּסוּקִים שֶׁל בִּרְכַּת כֹּהֲנִים אנקת״ם פסת״ם פספסי״ם דיונסי״ם הָאֲמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו עַם קְדוֹשֶׁיךָ שֶׁתִּהְיֶה קָרוֹב לִי בְּקָרְאִי לָךְ וְתִשְׁמַע תְּפִלָּתִי נַאֲקָתִי וְאֶנְקָתִי תָּמִיד כְּמוֹ שֶׁשָּׁמַעְתָּ אֶנְקַת יַעֲקֹב תְּמִימֶךָ הַנִּקְרָא אִישׁ תָּם וְתִתֶּן לִי וּלְכָל נַפְשׁוֹת בֵּיתִי מְזוֹנוֹתֵינוּ וּפַרְנָסָתֵנוּ בְּרֶוַח וְלֹא בְּצִמְצוּם בְּהֶתֵּר וְלֹא בְּאִסּוּר בְּנַחַת וְלֹא בְּצַעַר מִתַּחַת יָדְךָ הָרְחָבָה כְּשֵׁם שֶׁנָּתַתָּ פִּסַּת לֶחֶם לֶאֱכוֹל וּבֶגֶד לִלְבּוֹשׁ לְיַעֲקֹב אָבִינוּ הַנִּקְרָא אִישׁ תָּם: וְתִתְּנֵנִי לְאַהֲבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל רוֹאַי וְיִהְיוּ דְבָרַי נִשְׁמָעִים לַעֲבוֹדָתֶךָ כְּשֵׁם שֶׁנָּתַתָּ אֶת יוֹסֵף צַדִּיקֶךָ בְּשָׁעָה שֶׁהִלְבִּישׁוֹ אָבִיו כְּתֹנֶת פַּסִּים לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל רוֹאָיו וְתַעֲשֶׂה עִמִּי נִפְלָאוֹת וְנִסִּים וּלְטוֹבָה אוֹת וְתַצְלִיחֵנִי בִּדְרָכַי. וְתֵן בְּלִבִּי בִּינָה לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ וְסוֹדוֹתֶיהָ וְתַצִּילֵנִי מִשְּׁגִיאוֹת וּתְטַהֵר רַעְיוֹנַי וְלִבִּי לַעֲבוֹדָתֶךָ. וְתַאֲרִיךְ יָמַי (וִימֵי אִשְׁתִּי וּבָנַי וּבְנוֹתַי) (בחור אומר וִימֵי אָבִי וְאִמִּי) בְּטוֹב וּבִנְעִימוֹת בְּרוֹב עֹז וְשָׁלוֹם אָמֵן סֶלָה:

אדיר

נאך דעם דיכענן זאגט קהל דאס

אַדִּיר בַּמָּרוֹם שׁוֹכֵן בִּגְבוּרָה אַתָּה שָׁלוֹם וְשִׁמְךָ שָׁלוֹם. יְהִי רָצוֹן שֶׁתָּשִׂים עָלֵינוּ וְעַל כָּל־עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל חַיִּים וּבְרָכָה לְמִשְׁמֶרֶת שָׁלוֹם:

נאך דעם דיכענן זאגן דיא כהנים דאס

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם עָשִׂינוּ מַה שֶּׁגָּזַרְתָּ עָלֵינוּ וְאַף אַתָּה עֲשֵׂה עִמָּנוּ כְּמָה שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ. הַשְׁקִיפָה מִמְּעוֹן קָדְשְׁךָ מִן הַשָּׁמַיִם וּבָרֵךְ אֶת־עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל וְאֵת הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לָנוּ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ:

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חַיִּים חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד (יַחַד) בְּאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה (וְרַחֲמִים) וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרְכֵנוּ וּלְבָרֵךְ אֶת כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ (בְּרוֹב עֹז וְשָׁלוֹם):

בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה וּגְזֵרוֹת טוֹבוֹת יְשׁוּעוֹת וְנֶחָמוֹת נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם:

וְנֶאֱמַר כִּי בִי יִרְבּוּ יָמֶיךָ וְיוֹסִיפוּ לְךָ שְׁנוֹת חַיִּים. לְחַיִּים טוֹבִים תִּכְתְּבֵנוּ אֱלֹהִים חַיִּים. כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים. כַּכָּתוּב וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיהוה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם:

פותחין הארון

הַיּוֹם תְּאַמְּצֵנוּ	אמן:	הַיּוֹם תִּשְׁמַע שַׁוְעָתֵנוּ	אמן:
הַיּוֹם תְּבָרְכֵנוּ	אמן:	הַיּוֹם תְּקַבֵּל בְּרַחֲמִים	
הַיּוֹם תְּגַדְּלֵנוּ	אמן:	וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ	אמן:
הַיּוֹם תִּדְרְשֵׁנוּ לְטוֹבָה	אמן:	הַיּוֹם תִּתְמְכֵנוּ בִּימִין צִדְקֶךָ:	

כְּהַיּוֹם הַזֶּה תְּבִיאֵנוּ שָׂשִׂים וּשְׂמֵחִים בְּבִנְיַן שָׁלֵם. כַּכָּתוּב וַהֲבִיאוֹתִים אֶל הַר קָדְשִׁי וְשִׂמַּחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי עוֹלוֹתֵיהֶם וְזִבְחֵיהֶם לְרָצוֹן עַל מִזְבְּחִי כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקָּרֵא לְכָל הָעַמִּים: וְנֶאֱמַר וַיְצַוֵּנוּ יְיָ לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל הַחֻקִּים הָאֵלֶּה לְיִרְאָה אֶת יהוה אֱלֹהֵינוּ לְטוֹב לָנוּ כָּל הַיָּמִים לְחַיֹּתֵנוּ כְּהַיּוֹם הַזֶּה: (ונאמר) וּצְדָקָה תִּהְיֶה לָּנוּ כִּי נִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל הַמִּצְוָה הַזֹּאת לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֵינוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּנוּ: וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם יִהְיֶה לָנוּ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל עַד הָעוֹלָם: בָּרוּךְ אַתָּה יהוה עוֹשֵׂה הַשָּׁלוֹם: (נ״ס) בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם: סוגרין הארון

דער חזן זאגט ק״ש שלם

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּא. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵיהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵיהּ (וְיַצְמַח פֻּרְקָנֵיהּ וִיקָרֵב מְשִׁיחֵיהּ) בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא. יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְעֵילָא וּלְעֵילָא מִכָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

חזן תִּתְקַבֵּל צְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קֳדָם אֲבוּהוֹן דִּי בִשְׁמַיָּא וְאִמְרוּ אָמֵן:

קהל קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ:

חזן יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

קהל יְהִי שֵׁם יְיָ מְבוֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

קהל עֶזְרִי מֵעִם יְיָ עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

קַוֵּה אֶל יהוה חֲזַק וְיַאֲמֵץ לִבֶּךָ וְקַוֵּה אֶל יהוה: אֵין קָדוֹשׁ כַּיְיָ כִּי אֵין בִּלְתֶּךָ וְאֵין צוּר כֵּאלֹהֵינוּ: כִּי מִי אֱלוֹהַּ מִבַּלְעֲדֵי יהוה וּמִי צוּר זוּלָתִי אֱלֹהֵינוּ:

אֵין כֵּאלֹהֵינוּ אֵין כַּאדוֹנֵינוּ אֵין כְּמַלְכֵּנוּ אֵין כְּמוֹשִׁיעֵנוּ מִי כֵאלֹהֵינוּ מִי כַאדוֹנֵינוּ מִי כְמַלְכֵּנוּ מִי כְמוֹשִׁיעֵנוּ: נוֹדֶה לֵאלֹהֵינוּ נוֹדֶה לַאדוֹנֵינוּ נוֹדֶה לְמַלְכֵּנוּ נוֹדֶה לְמוֹשִׁיעֵנוּ: בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ בָּרוּךְ אֲדוֹנֵינוּ בָּרוּךְ מַלְכֵּנוּ בָּרוּךְ מוֹשִׁיעֵנוּ: אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ אַתָּה הוּא אֲדוֹנֵינוּ אַתָּה הוּא מַלְכֵּנוּ אַתָּה הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ: אַתָּה הוּא שֶׁהִקְטִירוּ אֲבוֹתֵינוּ לְפָנֶיךָ אֶת קְטֹרֶת הַסַּמִּים:

פִּטּוּם הַקְּטֹרֶת הַצְּרִי וְהַצִּפֹּרֶן הַחֶלְבְּנָה וְהַלְּבוֹנָה. מִשְׁקַל שִׁבְעִים שִׁבְעִים מָנֶה: מוֹר וּקְצִיעָה שִׁבֹּלֶת נֵרְדְּ וְכַרְכֹּם מִשְׁקַל שִׁשָּׁה עָשָׂר שִׁשָּׁה עָשָׂר מָנֶה: הַקֹּשְׁטְ שְׁנֵים עָשָׂר. קִלּוּפָה שְׁלֹשָׁה וְקִנָּמוֹן תִּשְׁעָה. בּוֹרִית כַּרְשִׁינָה תִּשְׁעָה קַבִּין. יֵין קַפְרִיסִין סְאִין תְּלָתָא וְקַבִּין תְּלָתָא. וְאִם אֵין לוֹ יֵין קַפְרִיסִין מֵבִיא חֲמַר חִוַּרְיָן עַתִּיק. מֶלַח סְדוֹמִית רוֹבַע הַקַּב מַעֲלֶה עָשָׁן כָּל שֶׁהוּא. רַבִּי נָתָן אוֹמֵר אַף כִּפַּת הַיַּרְדֵּן כָּל שֶׁהוּא וְאִם נָתַן בָּהּ דְּבַשׁ פְּסָלָהּ וְאִם חִסֵּר אַחַת מִכָּל סַמָּנֶיהָ חַיָּב מִיתָה:

רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר הַצְּרִי אֵינוֹ אֶלָּא שְׂרָף הַנּוֹטֵף מֵעֲצֵי הַקְּטָף. בּוֹרִית כַּרְשִׁינָה שֶׁשָּׁפִין בָּהּ אֶת הַצִּפֹּרֶן כְּדֵי שֶׁתְּהֵא נָאָה: יֵין קַפְרִיסִין שֶׁשּׁוֹרִין בּוֹ אֶת הַצִּפֹּרֶן כְּדֵי שֶׁתְּהֵא עַזָּה וַהֲלֹא מֵי רַגְלַיִם יָפִין לָהּ אֶלָּא שֶׁאֵין מַכְנִיסִין מֵי רַגְלַיִם בָּעֲזָרָה מִפְּנֵי הַכָּבוֹד:

הַשִּׁיר שֶׁהַלְוִיִּם הָיוּ אוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ: בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן הָיוּ אוֹמְרִים לַיְיָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיוֹשְׁבֵי בָהּ: בַּשֵּׁנִי הָיוּ אוֹמְרִים גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הַר קָדְשׁוֹ: בַּשְּׁלִישִׁי הָיוּ אוֹמְרִים אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת אֵל בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט. בָּרְבִיעִי הָיוּ אוֹמְרִים אֵל נְקָמוֹת יְיָ אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ: בַּחֲמִישִׁי הָיוּ אוֹמְרִים הַרְנִינוּ לֵאלֹהִים עוּזֵּנוּ הָרִיעוּ לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב: בַּשִּׁשִּׁי הָיוּ אוֹמְרִים יְיָ מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ יְיָ עֹז הִתְאַזָּר אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט: בַּשַּׁבָּת הָיוּ אוֹמְרִים מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת מִזְמוֹר שִׁיר לֶעָתִיד לָבֹא לְיוֹם שֶׁכֻּלּוֹ שַׁבָּת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים:

תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא שנאמר הליכות עולם לו אל תקרי הליכות אלא הלכות:

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינָא תַּלְמִידֵי חֲכָמִים מַרְבִּים שָׁלוֹם בָּעוֹלָם שֶׁנֶּאֱמַר וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְיָ וְרַב שְׁלוֹם בָּנָיִךְ. אַל תִּקְרֵי בָּנָיִךְ אֶלָּא בּוֹנָיִךְ: שָׁלוֹם רָב לְאֹהֲבֵי

תּוֹרָתֶךָ וְאֵין לָמוֹ מִכְשׁוֹל: יְהִי שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ: לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי אֲדַבְּרָה נָּא שָׁלוֹם בָּךְ: לְמַעַן בֵּית יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ: יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם: קדיש דרבנן

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל הֲמוֹנָם: וַאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים: הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד. אֱמֶת מַלְכֵּנוּ אֶפֶס זוּלָתוֹ כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתוֹ וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד:

עַל כֵּן נְקַוֶּה לְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לִרְאוֹת מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ לְהַעֲבִיר גִּלּוּלִים מִן הָאָרֶץ וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי וְכָל בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ לְהַפְנוֹת אֵלֶיךָ כָּל רִשְׁעֵי אָרֶץ. יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל כִּי לְךָ תִּכְרַע כָּל בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל לָשׁוֹן. לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וְיִפֹּלוּ וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יְקָר יִתֵּנוּ. וִיקַבְּלוּ כֻלָּם אֶת עוֹל מַלְכוּתֶךָ וְתִמְלוֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד: כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלוֹךְ בְּכָבוֹד. כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד. וְנֶאֱמַר וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: (וּבְתוֹרָתְךָ כָּתוּב לֵאמֹר שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד): ק"י

שיר של יום

ליום ראשון היום יום ראשון בשבת שבו היו הלוים אומרים בבית המקדש:

לְדָוִד מִזְמוֹר לַייָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ. כִּי הוּא עַל יַמִּים יְסָדָהּ וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנֶהָ. מִי יַעֲלֶה בְהַר יְיָ וּמִי יָקוּם בִּמְקוֹם קָדְשׁוֹ: נְקִי כַפַּיִם וּבַר לֵבָב אֲשֶׁר לֹא נָשָׂא לַשָּׁוְא נַפְשִׁי וְלֹא נִשְׁבַּע לְמִרְמָה. יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יהוה וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ. זֶה דּוֹר דֹּרְשָׁיו מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ יַעֲקֹב סֶלָה. שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבוֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד. מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ עִזּוּז וְגִבּוֹר יהוה גִּבּוֹר מִלְחָמָה. שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד. מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה:

ליום שני היום יום שני בשבת שבו היו הלוים אומרים בבית המקדש:

שִׁיר מִזְמוֹר לִבְנֵי קֹרַח: גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הַר קָדְשׁוֹ. יְפֵה נוֹף מְשׂוֹשׂ כָּל הָאָרֶץ הַר צִיּוֹן יַרְכְּתֵי צָפוֹן קִרְיַת מֶלֶךְ רָב: אֱלֹהִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נוֹדַע לְמִשְׂגָּב: כִּי הִנֵּה הַמְּלָכִים נוֹעֲדוּ עָבְרוּ יַחְדָּו: הֵמָּה רָאוּ כֵּן תָּמָהוּ נִבְהֲלוּ נֶחְפָּזוּ. רְעָדָה אֲחָזָתַם שָׁם חִיל כַּיּוֹלֵדָה: בְּרוּחַ קָדִים תְּשַׁבֵּר אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ: כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ כֵּן רָאִינוּ בְּעִיר יהוה צְבָאוֹת בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהִים יְכוֹנְנֶהָ עַד עוֹלָם סֶלָה: דִּמִּינוּ אֱלֹהִים חַסְדֶּךָ בְּקֶרֶב הֵיכָלֶךָ: כְּשִׁמְךָ אֱלֹהִים כֵּן תְּהִלָּתְךָ עַל קַצְוֵי אֶרֶץ צֶדֶק מָלְאָה יְמִינֶךָ: יִשְׂמַח הַר צִיּוֹן תָּגֵלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ: סֹבּוּ צִיּוֹן וְהַקִּיפוּהָ סִפְרוּ מִגְדָּלֶיהָ: שִׁיתוּ לִבְּכֶם לְחֵילָה פַּסְּגוּ אַרְמְנוֹתֶיהָ לְמַעַן תְּסַפְּרוּ לְדוֹר אַחֲרוֹן: כִּי זֶה אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ עוֹלָם וָעֶד הוּא יְנַהֲגֵנוּ עַל מוּת:

ליום שלישי היום יום שלישי בשבת שבו היו הלוים אומרים בבית המקדש:

מִזְמוֹר לְאָסָף אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת אֵל בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט: עַד מָתַי תִּשְׁפְּטוּ עָוֶל

וּפְנֵי רְשָׁעִים תִּשְׂאוּ סֶלָה: שִׁפְטוּ דָל וְיָתוֹם עָנִי וָרָשׁ הַצְדִּיקוּ. פַּלְּטוּ דַל וְאֶבְיוֹן מִיַּד רְשָׁעִים הַצִּילוּ. לֹא יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ בַּחֲשֵׁכָה יִתְהַלָּכוּ. יִמּוֹטוּ כָּל מוֹסְדֵי אָרֶץ. אֲנִי אָמַרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי עֶלְיוֹן כֻּלְּכֶם. אָכֵן כְּאָדָם תְּמוּתוּן וּכְאַחַד הַשָּׂרִים תִּפֹּלוּ. קוּמָה אֱלֹהִים שָׁפְטָה הָאָרֶץ כִּי אַתָּה תִנְחַל בְּכָל הַגּוֹיִם:

ליום רביעי — היום יום רביעי בשבת שבו היו הלוים אומרים בבית המקדש:

אֵל נְקָמוֹת יְיָ אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ. הִנָּשֵׂא שֹׁפֵט הָאָרֶץ הָשֵׁב גְּמוּל עַל גֵּאִים. עַד מָתַי רְשָׁעִים יְיָ עַד מָתַי רְשָׁעִים יַעֲלֹזוּ. יַבִּיעוּ יְדַבְּרוּ עָתָק יִתְאַמְּרוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן: עַמְּךָ יְיָ יְדַכְּאוּ וְנַחֲלָתְךָ יְעַנּוּ. אַלְמָנָה וְגֵר יַהֲרֹגוּ וִיתוֹמִים יְרַצֵּחוּ. וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה יָּהּ וְלֹא יָבִין אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: בִּינוּ בֹּעֲרִים בָּעָם וּכְסִילִים מָתַי תַּשְׂכִּילוּ: הֲנֹטַע אֹזֶן הֲלֹא יִשְׁמָע אִם יֹצֵר עַיִן הֲלֹא יַבִּיט. הֲיֹסֵר גּוֹיִם הֲלֹא יוֹכִיחַ הַמְלַמֵּד אָדָם דָּעַת. יְיָ יֹדֵעַ מַחְשְׁבוֹת אָדָם כִּי הֵמָּה הָבֶל. אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר תְּיַסְּרֶנּוּ יָהּ וּמִתּוֹרָתְךָ תְלַמְּדֶנּוּ. לְהַשְׁקִיט לוֹ מִימֵי רָע עַד יִכָּרֶה לָרָשָׁע שָׁחַת: כִּי לֹא יִטֹּשׁ יְיָ עַמּוֹ וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב. כִּי עַד צֶדֶק יָשׁוּב מִשְׁפָּט וְאַחֲרָיו כָּל יִשְׁרֵי לֵב. מִי יָקוּם לִי עִם מְרֵעִים מִי יִתְיַצֵּב לִי עִם פֹּעֲלֵי אָוֶן. לוּלֵי יְיָ עֶזְרָתָה לִּי כִּמְעַט שָׁכְנָה דוּמָה נַפְשִׁי. אִם אָמַרְתִּי מָטָה רַגְלִי חַסְדְּךָ יְיָ יִסְעָדֵנִי. בְּרֹב שַׂרְעַפַּי בְּקִרְבִּי תַּנְחוּמֶיךָ יְשַׁעַשְׁעוּ נַפְשִׁי. הַיְחָבְרְךָ כִּסֵּא הַוּוֹת יֹצֵר עָמָל עֲלֵי חֹק. יָגוֹדּוּ עַל נֶפֶשׁ צַדִּיק וְדָם נָקִי יַרְשִׁיעוּ. וַיְהִי יְיָ לִי לְמִשְׂגָּב וֵאלֹהַי לְצוּר מַחְסִי. וַיָּשֶׁב עֲלֵיהֶם אֶת אוֹנָם וּבְרָעָתָם יַצְמִיתֵם יַצְמִיתֵם יְיָ אֱלֹהֵינוּ:

לְכוּ נְרַנְּנָה לַייָ נָרִיעָה לְצוּר יִשְׁעֵנוּ: נְקַדְּמָה פָנָיו בְּתוֹדָה בִּזְמִרוֹת נָרִיעַ לוֹ כִּי אֵל גָּדוֹל יְיָ וּמֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים:

ליום חמישי — היום יום חמישי בשבת שבו היו הלוים אומרים בבית המקדש:

לַמְנַצֵּחַ עַל הַגִּתִּית לְאָסָף: הַרְנִינוּ לֵאלֹהִים עוּזֵּנוּ הָרִיעוּ לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב: שְׂאוּ זִמְרָה וּתְנוּ תֹף כִּנּוֹר נָעִים עִם נָבֶל: תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ: כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב: עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שָׂמוֹ בְּצֵאתוֹ עַל אֶרֶץ מִצְרָיִם שְׂפַת לֹא יָדַעְתִּי אֶשְׁמָע: הֲסִירוֹתִי מִסֵּבֶל שִׁכְמוֹ כַּפָּיו מִדּוּד תַּעֲבֹרְנָה. בַּצָּרָה קָרָאתָ וָאֲחַלְּצֶךָּ אֶעֶנְךָ בְּסֵתֶר רַעַם אֶבְחָנְךָ עַל מֵי מְרִיבָה סֶלָה: שְׁמַע עַמִּי וְאָעִידָה בָּךְ יִשְׂרָאֵל אִם תִּשְׁמַע לִי. לֹא יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֵכָר. אָנֹכִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ הַמַּעַלְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם הַרְחֶב פִּיךָ וַאֲמַלְאֵהוּ. וְלֹא שָׁמַע עַמִּי לְקוֹלִי וְיִשְׂרָאֵל לֹא אָבָה לִי: וָאֲשַׁלְּחֵהוּ בִּשְׁרִירוּת לִבָּם יֵלְכוּ בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם: לוּ עַמִּי שֹׁמֵעַ לִי יִשְׂרָאֵל בִּדְרָכַי יְהַלֵּכוּ כִּמְעַט אוֹיְבֵיהֶם אַכְנִיעַ וְעַל צָרֵיהֶם אָשִׁיב יָדִי: מְשַׂנְאֵי יְיָ יְכַחֲשׁוּ לוֹ וִיהִי עִתָּם לְעוֹלָם: וַיַּאֲכִילֵהוּ מֵחֵלֶב חִטָּה וּמִצּוּר דְּבַשׁ אַשְׂבִּיעֶךָ:

ליום ששי — היום יום ששי בשבת שבו היו הלוים אומרים בבית המקדש:

יְיָ מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ יהוה עֹז הִתְאַזָּר אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט: נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז מֵעוֹלָם אָתָּה: נָשְׂאוּ נְהָרוֹת יהוה נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דָּכְיָם: מִקֹּלוֹת מַיִם רַבִּים אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי יָם אַדִּיר בַּמָּרוֹם יהוה: עֵדֹתֶיךָ נֶאֶמְנוּ מְאֹד לְבֵיתְךָ נַאֲוָה קֹדֶשׁ יהוה לְאֹרֶךְ יָמִים:

ליום השבת — היום יום שבת קודש שבו היו הלוים אומרים בבית המקדש:

מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת: טוֹב לְהֹדוֹת לַייָ וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֶלְיוֹן: לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת: עֲלֵי עָשׂוֹר וַעֲלֵי נָבֶל עֲלֵי הִגָּיוֹן בְּכִנּוֹר: כִּי שִׂמַּחְתַּנִי יְיָ בְּפָעֳלֶךָ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן: מַה גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ מְאֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבֹתֶיךָ: אִישׁ בַּעַר לֹא יֵדָע וּכְסִיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת: בִּפְרֹחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ

עֵשֶׂב וַיָּצִיצוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן לְהִשָּׁמְדָם עֲדֵי־עַד: וְאַתָּה מָרוֹם לְעוֹלָם יְיָ: כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יְיָ כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יֹאבֵדוּ יִתְפָּרְדוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן: וַתָּרֶם כִּרְאֵים קַרְנִי בַּלֹּתִי בְּשֶׁמֶן רַעֲנָן: וַתַּבֵּט עֵינִי בְּשׁוּרָי בַּקָּמִים עָלַי מְרֵעִים תִּשְׁמַעְנָה אָזְנָי: צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּה: שְׁתוּלִים בְּבֵית יְיָ בְּחַצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יַפְרִיחוּ: עוֹד יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ: לְהַגִּיד כִּי יָשָׁר יְיָ צוּרִי וְלֹא עַוְלָתָה בּוֹ:

קודם פתיחת הארון לאנעים זמירות

בְּשַׁעַת מֶען עֶפִינְט דָאס אָרוֹן הַקּוֹדֶשׁ צוּא אַנְעִים זְמִירוֹת זָאגְט מֶען דָאס:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ פְּתַח שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם לִתְפִלָּתֵינוּ. שַׁעֲרֵי רַחֲמִים שַׁעֲרֵי תְפִלָּה שַׁעֲרֵי תַחֲנוּנִים שַׁעֲרֵי עֵת רָצוֹן שַׁעֲרֵי עֵת בַּקָּשָׁה שַׁעֲרֵי רְפוּאָה שְׁלֵמָה שַׁעֲרֵי קְדוּשָּׁה שַׁעֲרֵי תוֹרָה שַׁעֲרֵי חַיִּים טוֹבִים שַׁעֲרֵי גְאוּלָה וִישׁוּעָה שַׁעֲרֵי גְדוּלָּה שַׁעֲרֵי בָּנִים וּבְנֵי בָנִים שְׁעָרִים שֶׁל צַדִּיקִים וְתַלְמִידֵי חֲכָמִים וַאֲרִיכַת יָמִים וְשָׁנִים וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹת לִשְׁמָהּ. שַׁעֲרֵי שְׁמוּעוֹת טוֹבוֹת שַׁעֲרֵי בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת. בִּזְכוּת אָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים אַבְרָהָם יִצְחָק יַעֲקֹב מֹשֶׁה אַהֲרֹן דָּוִד וּשְׁלֹמֹה אֵלִיָּהוּ אֱלִישָׁע וּבִזְכוּת אִמָּהוֹת הַצַּדְקָנִיּוֹת שָׂרָה רִבְקָה רָחֵל לֵאָה בִּלְהָה וְזִלְפָּה חַנָּה אֲבִיגַיִל וּבִזְכוּת מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה:

שִׁיר הַכָּבוֹד

פותחין הארון

אַנְעִים זְמִירוֹת וְשִׁירִים אֶאֱרוֹג. כִּי אֵלֶיךָ נַפְשִׁי תַעֲרוֹג:
נַפְשִׁי חָמְדָה בְּצֵל יָדֶךָ. לָדַעַת כָּל רָז סוֹדֶךָ:
מִדֵּי דַבְּרִי בִּכְבוֹדֶךָ. הוֹמֶה לִבִּי אֶל דּוֹדֶיךָ:
עַל כֵּן אֲדַבֵּר בְּךָ נִכְבָּדוֹת. וְשִׁמְךָ אֲכַבֵּד בְּשִׁירֵי יְדִידוֹת:
אֲסַפְּרָה כְבוֹדְךָ וְלֹא רְאִיתִיךָ. אֲדַמְּךָ אֲכַנְּךָ וְלֹא יְדַעְתִּיךָ:
בְּיַד נְבִיאֶיךָ בְּסוֹד עֲבָדֶיךָ. דִּמִּיתָ הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ:
גְּדֻלָּתְךָ וּגְבוּרָתֶךָ. כִּנּוּ לְתוֹקֶף פְּעֻלָּתֶךָ:
דִּמּוּ אוֹתְךָ וְלֹא כְּפִי יֶשְׁךָ. וַיְשַׁוּוּךָ לְפִי מַעֲשֶׂיךָ:
הִמְשִׁילוּךָ בְּרוֹב חֶזְיוֹנוֹת. הִנְּךָ אֶחָד בְּכָל דִּמְיוֹנוֹת:
וַיֶּחֱזוּ בְךָ זִקְנָה וּבַחֲרוּת. וּשְׂעַר רֹאשְׁךָ בְּשֵׂיבָה וְשַׁחֲרוּת:
זִקְנָה בְּיוֹם דִּין וּבַחֲרוּת בְּיוֹם קְרָב. כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יָדָיו לוֹ רָב:
חָבַשׁ כּוֹבַע יְשׁוּעָה בְּרֹאשׁוֹ. הוֹשִׁיעָה לּוֹ יְמִינוֹ וּזְרוֹעַ קָדְשׁוֹ:

טַלְלֵי אוֹרוֹת רֹאשׁוֹ נִמְלָא. קְוֻצּוֹתָיו רְסִיסֵי לָיְלָה:
יִתְפָּאֵר בִּי כִּי חָפֵץ בִּי. וְהוּא יִהְיֶה לִי לַעֲטֶרֶת צְבִי:
כֶּתֶם טָהוֹר פָּז דְּמוּת רֹאשׁוֹ. וְחַק עַל מֵצַח כְּבוֹד שֵׁם קָדְשׁוֹ:
לְחֵן וּלְכָבוֹד צְבִי תִפְאָרָה. אֻמָּתוֹ לוֹ עִטְּרָה עֲטָרָה:
מַחְלְפוֹת רֹאשׁוֹ כְּבִימֵי בְחֻרוֹת. קְוֻצּוֹתָיו תַּלְתַּלִּים שְׁחוֹרוֹת:
נְוֵה הַצֶּדֶק צְבִי תִפְאַרְתּוֹ. יַעֲלֶה נָא עַל רֹאשׁ שִׂמְחָתוֹ:
סְגֻלָּתוֹ תְּהִי נָא בְיָדוֹ עֲטֶרֶת. וּצְנִיף מְלוּכָה צְבִי תִפְאֶרֶת:
עֲמוּסִים נְשָׂאָם עֲטֶרֶת עִנְּדָם. מֵאֲשֶׁר יָקְרוּ בְעֵינָיו כִּבְּדָם:
פְּאֵרוֹ עָלַי וּפְאֵרִי עָלָיו. וְקָרוֹב אֵלַי בְּקָרְאִי אֵלָיו:
צַח וְאָדוֹם לִלְבוּשׁוֹ אָדוֹם. פּוּרָה בְדָרְכוֹ בְּבוֹאוֹ מֵאֱדוֹם:
קֶשֶׁר תְּפִלִּין הֶרְאָה לֶעָנָיו. תְּמוּנַת יְיָ לְנֶגֶד עֵינָיו:
רוֹצֶה יהוה בְּעַמּוֹ עֲנָוִים יְפָאֵר. יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת בָּם לְהִתְפָּאֵר:
רֹאשׁ דְּבָרְךָ אֱמֶת קוֹרֵא מֵרֹאשׁ. דּוֹר וָדוֹר עַם דּוֹרֶשְׁךָ דְּרוֹשׁ:
שִׁית הֲמוֹן שִׁירַי נָא עָלֶיךָ. וְרִנָּתִי תִּקְרַב אֵלֶיךָ:
תְּהִלָּתִי תְּהִי נָא לְרֹאשְׁךָ עֲטֶרֶת. וּתְפִלָּתִי תִּכּוֹן קְטֹרֶת:
תִּיקַר שִׁירַת רָשׁ בְּעֵינֶיךָ. כַּשִּׁיר יוּשַׁר עַל קָרְבָּנֶיךָ:
בִּרְכָתִי תַעֲלֶה לְרֹאשׁ מַשְׁבִּיר. מְחוֹלֵל וּמוֹלִיד צַדִּיק כַּבִּיר:
וּבְבִרְכָתִי תְנַעֲנַע לִי רֹאשׁ וְאוֹתָהּ קַח לְךָ כִּבְשָׂמִים רֹאשׁ:
יֶעֱרַב נָא שִׂיחִי עָלֶיךָ. כִּי נַפְשִׁי תַעֲרוֹג אֵלֶיךָ: סוגרין הארון

לְךָ יְיָ הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ לְךָ יהוה הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ. מִי יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת יהוה יַשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ: ק״ו

לְדָוִד יְיָ אוֹרִי וְיִשְׁעִי מִמִּי אִירָא יְיָ מָעוֹז חַיַּי מִמִּי אֶפְחָד: בִּקְרֹב עָלַי מְרֵעִים לֶאֱכֹל אֶת בְּשָׂרִי צָרַי וְאֹיְבַי לִי הֵמָּה כָשְׁלוּ וְנָפָלוּ: אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה לֹא יִירָא לִבִּי אִם תָּקוּם עָלַי מִלְחָמָה בְּזֹאת אֲנִי בוֹטֵחַ: אַחַת שָׁאַלְתִּי מֵאֵת יְיָ אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ שִׁבְתִּי בְּבֵית יְיָ כָּל יְמֵי חַיַּי לַחֲזוֹת בְּנֹעַם יְיָ וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ: כִּי יִצְפְּנֵנִי בְּסֻכֹּה בְּיוֹם רָעָה יַסְתִּרֵנִי בְּסֵתֶר אָהֳלוֹ בְּצוּר יְרוֹמְמֵנִי: וְעַתָּה יָרוּם רֹאשִׁי עַל אֹיְבַי סְבִיבוֹתַי וְאֶזְבְּחָה בְאָהֳלוֹ זִבְחֵי תְרוּעָה אָשִׁירָה וַאֲזַמְּרָה לַייָ: שְׁמַע יְיָ קוֹלִי אֶקְרָא וְחָנֵּנִי וַעֲנֵנִי: לְךָ אָמַר לִבִּי בַּקְּשׁוּ פָנָי אֶת פָּנֶיךָ יְיָ אֲבַקֵּשׁ: אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי אַל תַּט בְּאַף עַבְדֶּךָ עֶזְרָתִי הָיִיתָ אַל תִּטְּשֵׁנִי וְאַל תַּעַזְבֵנִי אֱלֹהֵי יִשְׁעִי: כִּי אָבִי וְאִמִּי עֲזָבוּנִי וַייָ יַאַסְפֵנִי: הוֹרֵנִי יְיָ דַּרְכֶּךָ וּנְחֵנִי בְּאֹרַח מִישׁוֹר לְמַעַן שׁוֹרְרָי: אַל תִּתְּנֵנִי בְּנֶפֶשׁ צָרָי כִּי קָמוּ בִי עֵדֵי שֶׁקֶר וִיפֵחַ חָמָס. לוּלֵא הֶאֱמַנְתִּי לִרְאוֹת בְּטוּב יְיָ בְּאֶרֶץ חַיִּים: קַוֵּה אֶל יְיָ חֲזַק וְיַאֲמֵץ לִבֶּךָ וְקַוֵּה אֶל יְיָ: אדון עולם וכו׳

א כשיוצאין מבהכ״נ אז בהמ״ד יש ללכת בנחת לא כהמוני עם הרגים ילכו דחופים ומבוהלים כאילו רוצים להיות מעטרה ראשונים היוצאין מבהכ״נ ויש שמתקנין כליהם כאנשים זמירות או סמוך לו מלפניו שיהיה הכל מוכן לרוץ אורח מבהכ״נ כשיגמור ואפי׳ בחול אסור לרוץ בבהכ״נ עלמה ביליאתו מבהכ״נ כמבואר בסי׳ ל׳ וק״ו ביום הקדוש הזה שאין לראות שנהגו בכבדות ויתנו פ״פ למקטריגין. וכן אמר הנביא ולא אותי קראת יעקב כי יגעת בי ישראל. ולכן אע״פ שהיום רד מאוד ועת האוכל גם הלוס כל ערוס בירא׳ יעשה בדעת להראות בעלמו כאילו ילא בדימוס בדינו מלפני המלך שמח וטוב לב וילך וישוב לביתו בשובה ונחת ואם יש קלת פנאי שיוכל ללמוד אפי׳ ענין קלת ילמוד ומכ״ש אם יש לו שיעור קבוע אחר התפלה כמבואר בסי׳ קנ״ה ה׳ המרבה כו׳: (ב) אע״פ שמאריכים הרבה בתפלות ותקיעות ופיוטים ונמשך עד אחר חלות היום שאסור בשאר י״ע ת״מ בר״ה שעומדים לבקש על נפשם מותר ות״ת אין להתענות לגמרי בר״ה אלא אוכלים ושותים ושמחים לפי שמובטחים

בילאו בדימוס בדינס. אמנס לא יאכלו כל שבעס למעולא יקלו ראשס ותהיה יראת ה' על פניהס: (ג)קודס הסעודה יקדש על כוס של יין ואינו אומר פסוקים קודס רק וידבר משה כו' וברכת בפה"ג (כ"כ בסידור ר"י עמדין) ואס חל בשבת אומר פסוקים קודס כמנהגו בכל שבת ואע"פ שאס אחר הקידוש שותה מיד רביעית יין ג"כ חשוב קידוש במקוס סעודה כמבואר בסי' רע"ג מ"מ בר"ה לא יעשה כן פן ישתה וישכח תוקף קדושת היוס ויברך ברכה אחרונה על היין אס שתה רביעית ויטול ידיו ויסעוד מיד אחר הקידוש ואס לריך לנוח מעט ואינו נוטל ידיו לסעודה מיד יאכל מיני תרגימא מה' מינים ללאת ידי קידוש במקוס סעודה ויברךאחריו ברכה א'מעין ג' ויכלול בזה גס ברכה אחרונה שעל היין ג"כ ויאמר על המחיה ועל הכלכלה ועל הגפן ועל פרי הגפן וזכרנו לטובה ביוס הזכרון הזה ואס חל בשבת יאמר רלה והחליצנו ביוס השבת הזה וזכרנו כו'. ונודה לך על הארץ ועל המחיה ועל פרי הגפן בא"י על הארץ ועל המחיה ועל פרי הגפן: (ד) טובלין פרוסת המוליא בדבש ואומרים יה"ר כו' ע"ד המבואר בסי' תקל"ג ושאר דברים הנזכרים שס לסי' טוב יש להס מקוס לאכול בר"ה גס בסעודה זו אס יש לו ורולה וכמו שנתבאר בענין אכילת דגים. ויש לעשות הבדיל נוסף כמו שעושין בכל י"ט כיון שי"א שלריך שלש סעודות גס בי"ט ויחשב במקוס סעודה ג' כמבואר בסי' תקכ"ט אבל אס חל בשבת אין לסמוך ע"ז אלא יחליק סעודתו לשניס כמבואר בסי' רל"א ויגוח מעט בין שני הסעודות ויאמר מזמור ה' רועי כו'. ואס זמנו בהול וא"א לחלוק סעודתו או שסכח לעשות כן יש לו לאכול מיני תרגימא מה' מיניס שי"א שיולא בכך כמבואר סי' רי"א ואין לו לסמוך שילא סעודה ג' בעסק התורה. ואס שכח בסעודה ג' רלה ויעלה ויבא אינו חוזר אפי' על של שבת ואס לא פתח הטוב והמטיב אומר ברוך שנתן כו'. וכבר נתבאר שאין לאכול לשבעה במילוי הכרס וגס יש למעט בשתיה ובשיחה כל מה דאפשר רק יהיו כל דבריו בדברי תורה ויראה וקדושה ואף בזה לא ימשוך הרבה ויקיים מ"ש חטוף ואכול כו'. ומיד שיגמור סעודתו יטול ידיו מיס אחרוניס ולא יפסיק ביניס לבהמ"ז וכבר נתבאר ס"ס תקפ"ג. יש מי שאומר שאס שכח יעו"י אינו חוזר לרהמ שי"א שמלוה להתענות בר"ה וכמו שיתבאר ומ"מ אס עדיין לא פתח הטו"ה אומר בא"י המ"ה אשר נתן ימיס טוביס כו'. ואינו חותס כמו בר"ח וי"א שאף בסעודת היוס אס שכח ולא נזכר עד שפתח הטו"ה חוזר לרהמ ואס לא פתח עדיין אומר בא"י כו'. וחותס ג"כ ואינו אומר ימיס טוביס לישראל לשון ולשמחה כשאר י"ט רק יאמר ימיס טוביס לישראל את יוס הזכרון הזה בא"י מקדש ישראל ויוס הזכרון. ואין אומר קודס החתימה ודברך אמת ואס חל בשבת נתבאר שס סי' תקנ"ג:

מאמר הזוהר לסעודת ר״ה

(בב' ימים דר"ה בסעודתו ילמד זה דמאמר מסה"ז)

ובחדש השביעי. כמה דאתמר יומא דר"ה דינא דכל עלמא דינא תקיפא ודינא רפיא. ועשיתס עולה. והקרבתס מבעי ליה כשאר כל יומין מאי ועשיתס. אלא ביומא דא ועשה לי מטעמיס כתיב כמה מטעמיס ותבשילין עבדי ישראל בהני יומי בעוד דמקטרג אזיל לפשפשא בחובין דעלמא. וע"ד לא כתיב והקרבתס אלא ועשיתס עולה. ולא אשה עולה. וכן בכל שאר יומין (ר"ל ביו"ט של עלרת וביו"כ) לא כתיב אשה דליה ליה חולקא בכל הני יומי. כ"ש בהאי יומא דאנן עבדין מטעמיס ותבשילין כלא דעתא דס"א דהא ילחק מסדר ליה ללוד לידה דחובין דבני עלמא ולאייתאה לגביה. ובעוד דאיהו אזיל ישראל נטלי עיטא ברבקה ועבדין כל אינון פולחנין כל אינון ללותין מזמנין שופר ותוקעין ביה בגין לאתערא רחמי. והא אוקימנא ויבא לו יין וישת דאתי מרחוק מגו אתר דחמרא עתיקא. ושהה ואטעיס ליה וחדי ואח"כ מברך ליה בכמה ברכאן ואעבר על חובוי. מה כתיב אך ילא ילא יעקב ועשו אחיו בא מלידו טעין מכמה טועני כמה דאתמר והא אוקימנא מלה ובג"כ איהו יומא דיבבא. וקרבנא איהו עולה היל א' כמה דאתמר בגין אילו דילחק ושעיר עזיס א' לחטאת שוחד לסמא"ל לכפר' אנפוי בההוא בכיה דאיהו בכי בהאי יומא כיון דחמי דלא אתעביד רעותיה והא למגנא לד לידה כמה דאתמר. ברוך ה' לעולס אמן ואמן:

מנחה ליום א של ר״ה

אומרים קרבנות אשרי תמצא אצל תפלת חול

וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשָׁבֵי פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב נְאֻם יְיָ: וַאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם אָמַר יהוה רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרַי אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְּפִיךָ לֹא יָמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זַרְעֲךָ וּמִפִּי זֶרַע זַרְעֲךָ אָמַר יְיָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל. וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: וּמְקַבְּלִין דֵּין מִן דֵּין וְאָמְרִין קַדִּישׁ בִּשְׁמֵי מְרוֹמָא עִלָּאָה בֵּית שְׁכִינְתֵּיהּ קַדִּישׁ עַל אַרְעָא עוֹבַד גְּבוּרְתֵּיהּ קַדִּישׁ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: יְיָ צְבָאוֹת מַלְיָא כָל אַרְעָא זִיו יְקָרֵהּ: וַתִּשָּׂאֵנִי רוּחַ וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: וּנְטָלַתְנִי רוּחָא וּשְׁמָעִית בַּתְרַי קָל זִיעַ סַגִּיא דִּמְשַׁבְּחִין וְאָמְרִין בְּרִיךְ יְקָרָא דַיְיָ מֵאֲתַר בֵּית שְׁכִינְתֵּהּ: יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: יְיָ מַלְכוּתֵיהּ קָאֵים לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: יהוה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבוֹתֵינוּ שָׁמְרָה זֹּאת לְעוֹלָם לְיֵצֶר מַחְשְׁבוֹת לְבַב עַמֶּךָ וְהָכֵן לְבָבָם אֵלֶיךָ: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ: כִּי אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסַלָּח וְרַב חֶסֶד לְכָל קוֹרְאֶיךָ: צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת: תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם: בָּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם יוֹם יַעֲמָס לָנוּ הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְיָ

צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ: יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ: בָּרוּךְ הוּא אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאָנוּ לִכְבוֹדוֹ וְהִבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים וְנָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ. הוּא יִפְתַּח לִבֵּנוּ בְּתוֹרָתוֹ וְיָשֵׂם בְּלִבֵּנוּ אַהֲבָתוֹ וְיִרְאָתוֹ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ וּלְעָבְדוֹ בְּלֵבָב שָׁלֵם לְמַעַן לֹא נִיגַע לָרִיק וְלֹא נֵלֵד לַבֶּהָלָה: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁנִּשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְנִזְכֶּה וְנִחְיֶה וְנִרְאֶה וְנִירַשׁ טוֹבָה וּבְרָכָה לִשְׁנֵי יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא: לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָבוֹד וְלֹא יִדֹּם יְיָ אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ: בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּיהוה וְהָיָה יְיָ מִבְטַחוֹ: בִּטְחוּ בַיהוה עֲדֵי עַד כִּי בְּיָהּ יהוה צוּר עוֹלָמִים: וְיִבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ כִּי לֹא עָזַבְתָּ דֹּרְשֶׁיךָ יהוה: יהוה חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר: ח״ק

לשבת וַאֲנִי תְפִלָּתִי לְךָ יְיָ עֵת רָצוֹן אֱלֹהִים בְּרָב חַסְדֶּךָ עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ:

ויהי בנסוע בריך שמיה וכו׳

כשחל בשבת מוציאין ספר תורה וקוראים ג׳ אנשים בפ׳ האזינו:

האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי: יערוף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי כשעירים עלי דשא וכרביבים עלי עשב: כי שם יהוה אקרא הבו גודל לאלהינו: הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט אל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא: שחת לו לא בניו מומם דור עקש ופתלתל: הליהוה תגמלו זאת עם נבל ולא חכם הלא הוא אביך קנך הוא עשך ויכוננך: זכור ימות עולם בינו שנות דור ודור שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך: בהנחל עליון גוים בהפרידו בני אדם יצב גבלות עמים למספר בני ישראל: כי חלק יהוה עמו יעקב חבל נחלתו: ימצאהו בארץ מדבר ובתהו ילל ישימון יסובבנהו יבוננהו יצרנהו כאישון עינו: כנשר יעיר קינו על גוזליו ירחף יפרוש כנפיו יקחהו ישאהו על אברתו: יהוה בדד ינחנו ואין עמו אל נכר:

מגביהין וגוללין ומחזירין ס״ת להיכל ואומר הש״ץ ח״ק. ומתפללין תפלה בלחש:

דרך החיים — דיני תענית בר״ה

(א) יש מקומות שקבלה בידם שכל מי שרגיל להתענות בר״ה ומשנה רגילתו ואינו מתענה שאינו משלים שנתו ומי שאינו ירא לנפשו א״צ להתענות כל ימיו רק צריך התרה כמו שאר נדר (סי׳ תקלג): (ב) המתענה פ״א בר״ה א״ח אם היה ביום ראשון צריך להתענות כל ימיו שני הימים ואם היה ביום שני מתענה כל ימיו יום שני לבד (ומי שאינו ירא לנפשו א״צ להתענות כל ימיו וא״צ התרה אבל אם התענה עוד פ״א משום שהיה ירא ואח״כ אינו רוצה להתענות עוד צריך התרה כיון שכבר התענה הוי כמי שגמר בדעתו להתענות יום קבוע בכל שנה והמתענה אפי׳ פ״א צריך התרה אבל בשביל פעם ראשון א״צ התרה כי בפעם הראשון הי׳ מחמת חיוב ולא מחמת נדר כנלע״ד) ומה שמשמע בא״ר שגם בה״א צריך להתיר נדרו אפשר כוונתו שגמר בתחלה בדעתו להתענות כל ימיו ורוצה לחזור בו אז צריך להתיר נדרו: (ג) בלא ה״א אסור להתענות בר״ה כמו שאר י״ט. מי שחלם לו חלום שהוא ספק אם מתענין עליו בשבת אין מתענין (מ״א א״ר): (ד) המתענה בר״ה א״צ למיתב תענית לתעניתו וה״ה עכנו בר״ה אם מתענה (שם): (ה) דין המתענה בר״ה אם מותר לבשל לעצמו או לאחרים על י״ט או שבת. ע״ל בה׳ י״ט בדין עירוב תבשילין: (ו) אפי׳ מי שנוהג להתענות בר״ה. בלילה אסור להתענות (שם במ״א): (ז) ר״ה שחל בשבת א״א צ״צ במנחה (סי׳ תקפח): (ח) שופר של ר״ה אין מחללין עליו י״ט ואפי׳ בדבר שיש בו משום שבות כילד הי׳ השופר בראש האילן או בעבר הנהר ואין לו שופר אלא הוא אינו עולה באילן ואין שט על פני המים כדי להביאו וע״י עכו״ם מותר דהוי שבות דשבות במקום מצוה לא גזרו (סי׳ תקפו): (ט) דיני אמירה לעכו״ם מתוך לתחום או מחוץ לי״ב מילין בין בשבת בין בי״ט דינו כמו בלולב ונתבאר שם בה׳ לולב כל פרטי דינים: (י) יכול ליתן מים או שאר משקין בשופר בי״ט כדי לצחצחו:

סדר תשליך

רגילין לילך אל הנהר זכר לעקידה משום דאי׳ במדרש כשהלך אאע״ה לעקוד את יצחק בנו הוליכו השטן במים עד צוארו ואמר אברהם הושיעני ה׳ כי באו מים עד נפש וכולי. ורגילין לילך במקום שיש דגים לזכור שאנו משולים לדגים קיים שנאחזים פתאום כך אנו נאחזים במצודת המות והדין ומתוך כך יהרהר יותר בתשובה. וטוב לילך ביום ראשון אחר מנחה קודם שקיעת החמה ויאמר אלו הפסוקים שסודם רב ורם כנודע לבעלי קבלה:

ה׳ ה׳ אל רחום וחנון ארך

א מִי אֵל כָּמוֹךָ: ב נוֹשֵׂא עָוֹן: ג וְעוֹבֵר עַל פֶּשַׁע: ד לִשְׁאֵרִית נַחֲלָתוֹ: ה לֹא

אפים ורב חסד ואמת נוצר חסד

הֶחֱזִיק לָעַד אַפּוֹ: ו כִּי חָפֵץ חֶסֶד הוּא: ז יָשׁוּב יְרַחֲמֵנוּ: ח יִכְבּוֹשׁ עֲוֹנֹתֵינוּ:

לאלפים נושא עון ופשע
ט וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצוּלוֹת יָם כָּל חַטֹּאתָם: י תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב: יא חֶסֶד לְאַבְרָהָם:
וחטאה ונקה ה׳ ארך
יב אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ: יג מִימֵי קֶדֶם: א מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי יָּהּ: ב עָנָנִי
אפים ורב חסד נושא עון ופשע וחטאה ונקה לא
בַּמֶּרְחָבְיָהּ: ג יְיָ לִי: ד לֹא אִירָא: ה מַה יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם: ו יְיָ לִי בְּעֹזְרָי: ז וַאֲנִי
ינקה פוקד עון אבות על בנים על שלשים ועל
אֶרְאֶה בְשֹׂנְאָי: ח טוֹב לַחֲסוֹת בַּייָ מִבְּטֹחַ בָּאָדָם: ט טוֹב לַחֲסוֹת בַּייָ
רבעים
מִבְּטֹחַ בִּנְדִיבִים: רננו צדיקים ניפינט מען פארינט ביים דאווינין

נָאךְ דֶעם זָאל מֶען זָאגֶען דֶעם פָּסוּק

לֹא יָרֵעוּ וְלֹא יַשְׁחִיתוּ בְּכָל הַר קָדְשִׁי כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת יְיָ כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים:

תפלה להרב אזולאי ז״ל

רבש״ע בהעלותינו על לבבנו רוב קצורינו בעבודתך ובעסק תורתך הקדוש׳ וקיום מצותיך כל עצמותינו יאחזמו רעד ונמס לבבנו והיה למים. מה נענה ומה נאמר כי הצר הצורר בחברת החומר העכור היו בעוכרינו גם אסור נלוה עמם אסורים ולטושים בגליות קשים גלות הנפש והגוף. האמנם גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך ולשקוד על דלתותיך כי טוב יום בחצריך מאלף בחרנו. ויראים וחרדים אנחנו מאימת דינך הקדוש על כן באנו אליך בכפיפת ראש ונמיכת קומה וחלישות חיל להזכיר ולעורר רחמיך:

ויהי רצון מלפניך ה׳ אלהי ואלהי אבותי אל עליון מוכתר בתליסר מכילן דרחמי שתהא שעה זו עת רצון מלפניך ויהי עולה לפניך קריאת י״ג מדות של רחמים שבפסוקי מי אל כמוך המכוונים אל י״ג מדות אל רחום וגו׳ אשר קרינו לפניך כאלו השגני כל הסודות וצירופי שמות הקדושים היוצאים מהם וזיוגי מדותיהם אשר אחד באחד יוגשו להמתיק הדינים תקיפים ובכן תשליך במצולות ים כל חטאתינו ואתה בטובך תעורר רחמיך ונהיה נקיים מכל טומא וחלאה וזוהמא ויעלו כל נצוצי הקדושה אשר נתפזרו ויתבררו ויתלבנו במדת טובך אתה אל ישועתנו נו״צר ח״סד ל״אלפים. וברוב רחמיך תתן לנו חיים ארוכים חיים של שלום חיים של טובה חיים של ברכה חיים של פרנסה טובה חיים של חלוץ עצמות חיים שיש בהם יראת חטא חיים שאין בהם בושה וכלימה. חיים של עושר וכבוד לעבודתך חיים שתהא בנו אהבת תורה ויראת שמים. חיים שתמלא כל משאלות לבנו לטובה. זכרינו לחיים מלך חפץ בחיים וכתבנו בספר החיים למענך אלהים חיים וקרע רוע גזר דיננו ויקראו לפניך זכיותנו ותאריך אפך עלינו לטובה אמן:

אל מלא רחמים יהמו נא רחמיך לקבל ברצון הכנעתנו והרהורי תשובה המתנוצצים בנו בשגם לבנו אטום סתום וחתום ולא אתנו יודע זו היא ביאה זו היא שיבה מה אנו ומה באנו לתקן רב להושיע האר עינינו כאשר בגודל רחמיך הבטחתני פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם. וראה כי אזלת יד ואפס עצור ועזוב ואין חונן ואין מרחם זולתך כי חנוניך הם חנונים ומרוחמיך הם מרוחמים כדכתיב וחנותי את אשר אחון ורחמתי את אשר ארחם. ובכן לב טהור ברא לנו אלהינו ורוח נכון חדש בקרבנו ורשפי התעוררות לבנו באהבתך ובתורתך יתמידו ויתגברו בלי הפסק. עזרנו אלהי ישענו על דבר כבוד שמך תחל שנה וברכותיה. ותזכנו שיהא לבנו נכון ומסור בידינו ולא נתכעס ולא נקפיד ונהיה אוהבי שלום ומרבים שלום. ובצל כנפיך נחסה. ותזכנו להתרחק מליצנות ושקר וחנופה ולשון הרע ודבור חול בשבת וכל דבור אסור. ויהיה רוב דבורנו בתורה ובסדר ואופן עבודתך עבודת הקודש ותאזרנו חיל לשמור לפינו מחסום מחטוא בלשוננו:

אב הרחמן תן בנו כח ובריאות וזכנו להתרחק מתאוות תענוגי והבלי העוה״ז ונאכל לשובע נפשנו. ובכן בכל צרכינו יהיו כל מעשינו לשם שמים ותזכנו להיות שמחים בעסק תורתך ומצותיך ולהיות בטחוננו בך תדיר ולהיות לנו לב שמח לעבודתך:

אנא מלך רחום וחנון הנשמה לך והגוף פעלך חוסה על עמלך ובכן יהמו רחמיך עלינו ותזכנו להשלים תקון נר״ן בגלגול זה ולא נאבד ח״ו ותשפיע שפע קדוש על נר״ן להתמיד בעבודתך ולעשות רצונך כרצוננו כל ימי חיינו אנחנו וזרעינו וזרע זרענו וזכנו לעסוק בתורתך הקדושה לשמה ולכוין לאמתה של תורה ותצילנו מכל טעות בהלכה ובהוראה ואל תצל מפינו דבר אמת

לעולם ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה ומקיימי מצותיך ולא ימצא בנו ולא בזרענו ולא בזרע זרעינו שום פגם ושום פסול ולא יתחלל שמך על ידינו ח"ו :

וראה כי עמך הגוי הגדול הזה זרע אהוביך אברהם יצחק וישראל עבדיך בניך בני בחוניך ובגלותם ודלותם ושפלותם ולחצם ודוחקם גם כמה מאות שנים קוראים בשמך ומאמינים בך בתורתך • וכמה אלפים ורבבות מסרו עצמן להריגה ולשריפה על קדושת שמך . נא גבור דורשי יחודך כבבת שמרם. ותתמלא רחמים על כל אחינו בית ישראל הנפוצים בד׳ כנפו׳ הארץ ובפרט על כל יושבי ארץ ישראל ועל יושבי העיר הזו ועל כל הקהל הקודש הזה ותרחם עלינו ועליהם ותצילנו ותצילם מרעה ומשבי ובזה ומכל חטא ותשלח רפואה שלימה לכל חולי עמך ישראל אל נא רפא נא להם ותקיים בכל א׳ מהם מקרא שכתוב ה׳ יסעדנו על ערש דוי כל משכבו הפכת בחליו. והבריאים מעמך ישראל תתמיד בריאותם שלא יחלו ח"ו ותצילנו ולכל ישראל מכל נזק ומכל צר ומסטן ומקטרג ומרות רעה ומרקרוקי עניות ומכל מיני פורעניות המתרגשו׳ בעולם ותפקוד בזרע של קיימא וזרע קודש לכל חשוכי בנים והיושבו׳ על המשבר תוציא אותן מאפילה לאור ויצא הולד בשעה טובה ולא יארע שום צער ושום נזק לא ליולדת ולא לילדיהן ולא ימשול אסכרה ושדין ורוחין ולילין בכל ילדי עמך בית ישראל ותגדלם לתורתך ולמצותיך בחיי אביהם ואמם : ובני ישראל עמך יורדי הים פצם והצילם ממים רבים מיד בני נכר הצילם מטיט ואל יטבעו ינצלו משאונים וממעמקי מים ובני ישראל ההולכים ביבשה הדריכם בדרך ישרה ללכ׳ אל עיר מושב ותצילם מכף כל אויב ואורב בדרך וכל האסורים מעמך ישראל התר מאסריהם ותוציאם לרוחה ותשוב ליראתך האנוסים ביד גאים ותחון זכות אבות להוציא לאור משפטינו : כתבנו בספר החיים למענך אלהים חיים. והאר פניך על מקדשך השמם למענאדני: אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן רחם עלינו טוב ומטיב הדרש לנו שובה אלינו בהמון רחמיך בגלל אבות שעשו רצונך בנה ביתך כבתחלה וכונן בית מקדשך על מכונו והראנו בבנינו ושמחנו בתקונו והשב שכינתך לתוכו והשב כהנים לעבודתם ולוים לדוכנם לשירם ולזמרם והשב ישראל לנויהם ומלאה הארץ דעה את ה׳ ליראה ולאהבה את שמך הגדול והנורא אכי"ר • כל כלי יוצר עליך לא יצלח וכל לשון תקום אתך למשפט תרשיעי זאת נחל׳ עבדי ה׳ וצדקתם מאת"י (ר"ת מצו׳ אהב׳ תורה יראה)נאם ה׳ לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי כי מלאה הארץ דעה את ה׳ כמים לים מכסים :

שיר המעלו ממעמקים קראתיך יי : אדני שמעה בקולי תהיינה אזניך קשובו׳ לקול תחנוני: אם עונו׳ תשמר יה אדני מי יעמוד: כי עמך הסליחה למען תורא : קויתי ה׳ קותה נפשי ולדברו הוחלתי . נפשי לאדני משומרים לבוקר שומרים לבוקר : יחל ישראל אל ה׳ כי עם ה׳ החסד והרבה עמו פדות : והוא יפדה את ישראל מכל עונותיו :

יהי רצון מלפניך שעל ידי האר׳ תיקונים עתיקא קדישא דעתיקין בזעיר שבאריך יכבשו רחמיך את כעסך ויגולו רחמיך על מדותיך ותתנהג עמנו במדת הרחמים . ותתן לנו חיים ארוכים וטובים בעסקי תורתך וקיום מצותיך לעשות רצונך אמן כן יהי רצון :

כתב הגאון המקובל החסיד בעהמ"ח ספר החיים פ' ח' מחלק ד' וז"ל ביותר לריך לדקדק אחר ש"ץ הגון בימי התשובה. ומיד אחר שירד ש"ץ לפני התיבה הוא מתחיל להרים קולו ולועק **המלך**: ומיד כל המקטריגים מסתלקים משל ללסטיס שתפס איש א' ומוליכו דרך עיר המלך ובבוא בשוק העיר מקום אסיפת עם רב לועק הנתפס בקול רם **המלך**: ומבקש עזרת המלך ואנשיו שילילוהו מיד מבקשי נפשו. ומיד הלסטין שומטין ידיו ממנו ונחבא בתוך אסיפת העם ובורח הוא על נפשו. ולא נודע הלסטים מי הוא. וממילא הנתפס פטור מתפיסתו כך אנו נמסרין כל השנה ביד מנוול זה יצר הרע ש.כ.א נפשנו ואין להמלט ממנו עד כי נהלך ונבואה יחדיו בקול המון חוגג בבית אלהינו מקדש מעט בימים אלו ואז נלעק אל תשועת המלך הגדול ית"ש ואז השטן מהיירא על נפשו ומסתלק ממנו. וכן בכל התפלה כשמזכיר המלך ירים את קולו ויכוין למה שכתבתי עכ"ל:

הַמֶּלֶךְ

יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רָם וְנִשָּׂא:

שׁוֹכֵן עַד מָרוֹם וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ. וְכָתוּב רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיְיָ. לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה:

בְּפִי יְשָׁרִים תִּתְרוֹמָם:
וּבְשִׂפְתֵי צַדִּיקִים תִּתְבָּרֵךְ:
וּבִלְשׁוֹן חֲסִידִים תִּתְקַדָּשׁ:
וּבְקֶרֶב קְדוֹשִׁים תִּתְהַלָּל:

המ"ך ג' כס יש שבר"ה ימלא שמו וכסאו וזהו שאומרי' אח"כ יושב על כסא ולא כיושב ר"ל יושב על כסא שלם. למ"ד מושך למעלה הנקרא מגדל עוז. ד' מושכת למטה וזה עולם התחתון שבו מקלסין בק' ברכות כמנין כ"ף. מ"ם עולם האמצעי לרמוז שבר"ה פוקד כל ג' עולמות. ופשוטו הקב"ה יושב על כסאו והקב"ה רם ונשא אז הכסא רם במקומו אחד ונשא למעלה. בשם רוקח: (בפי. בשפתי. ובלשון. ובקרב. ישרים. צדיקים. חסידים. קדושים. תתרומם. תתברך. תתקדש. תתהלל) כנגד י"ב הויות. י"ב שבטים. י"ב מזלות. י"ב חדשים. י"ב שעות לילה. וי"ב יום. ר"ל המזלות וישראל מהללים בכל יום ובכל שעה. רוקח:

המ"ך ג'. אותיות של מלך הם אחר היו"ד לומר שהוא מלך על העולם שנברא בעשרה מאמרות ואותיו' מלך הפוכים דרך תשר"ק מ"ם קודם ואחריו למ"ד ואחריו כ"ף פונה מלמעלה למטה ומביט אל היו"ד ואל הטי"ת באותיות שלפניהם לומר שהקב"ה פונה ומשגיח על כל מה שנברא ביו"ד מאמרות ורואה מעשיהם מגדול ועד קטן: (רננו צדיקים) ת"י שבחו צדיקיא קדם ה': (לישרים נאוה תהלה) כלומר לישרי לב שמחה היודעים לכוין אתת אל אחת עד מדת תהלה ולא לכל אדם לפי שספירת בינה עמוקה היא להבינה ולספר שבחה ותהלתה:

מה שתקנו ילחק ורבקה ומהפכין החרוזות לריכין לומר לפי שכתוב ויעתר ילחק לה' לנוכח אשתו זה עומד ומתפלל בזוית זו וזו עומדת ומתפללת בזוית זו ויעתר לו לפי שאינו דומה תפלת לדיק וכו' הא הם היה אביה ג"כ לדיק הפלת זו וזה שוין א"כ ראויה להזכירה עם בעלה בר"ה וכשם שהם נפקדו כן יעתר לנו כל לרכנו ולא יהיה בנו עקר ועקרה ולא תהא תפלתנו עקרה. (בשם הרוקח):

ולריך להפסיק בין תיבת סילוריס לתיבת לפניך שלא יחריב העולם ח"ו:

וּבְמַקְהֲלוֹת רִבְבוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרִנָּה יִתְפָּאַר שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר. שֶׁכֵּן חוֹבַת כָּל הַיְצוּרִים. לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. לְהוֹדוֹת לְהַלֵּל לְשַׁבֵּחַ לְפָאֵר לְרוֹמֵם לְהַדֵּר וּלְנַצֵּחַ לְבָרֵךְ לְעַלֵּה וּלְקַלֵּס עַל כָּל דִּבְרֵי שִׁירוֹת וְתִשְׁבְּחוֹת דָּוִד בֶּן יִשַׁי עַבְדְּךָ מְשִׁיחֶךָ:

וּבְכֵן יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ. כִּי לְךָ נָאֶה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ: שִׁיר וּשְׁבָחָה הַלֵּל וְזִמְרָה עֹז וּמֶמְשָׁלָה נֶצַח. גְּדֻלָּה וּגְבוּרָה תְּהִלָּה וְתִפְאֶרֶת קְדֻשָּׁה וּמַלְכוּת: בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ וּמֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם אַתָּה אֵל: בָּרוּךְ אַתָּה יהוה אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וּמְהֻלָּל בַּתִּשְׁבָּחוֹת אֵל הַהוֹדָאוֹת. אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת בּוֹרֵא כָּל הַנְּשָׁמוֹת רִבּוֹן כָּל הַמַּעֲשִׂים הַבּוֹחֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָה מֶלֶךְ יָחִיד אֵל חֵי הָעוֹלָמִים:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יהוה: אֲדֹנָי שִׁמְעָה בְקוֹלִי תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנָי: אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר יָהּ אֲדֹנָי מִי יַעֲמֹד: כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּוָּרֵא: קִוִּיתִי יהוה קִוְּתָה נַפְשִׁי וְלִדְבָרוֹ הוֹחָלְתִּי: נַפְשִׁי לַאדֹנָי מִשֹּׁמְרִים לַבֹּקֶר שֹׁמְרִים לַבֹּקֶר: יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל יהוה כִּי עִם יהוה הַחֶסֶד וְהַרְבֵּה עִמּוֹ פְדוּת: וְהוּא יִפְדֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל מִכֹּל עֲוֹנוֹתָיו:

אין לומר ובכן יגדל וגו' בשעה שאומר החזן יתגדל אך יש לשמוע ולכוין ולשתוק אמנם יש לאומרו קודם שמתחיל החזן (ש"ע א"ח סימן נ"ו סוף סעיף ז')

ובכן יגדל נא כח אדני כאשר דברת לאמר: זכור רחמיך יהוה וחסדיך כי מעולם המה:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּא. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵיהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵיהּ וְיַצְמַח פּוּרְקָנֵיהּ וִיקָרֵב מְשִׁיחֵיהּ. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא. יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵיהּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְעֵילָּא וּלְעֵלָּא מִכָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תּוּשְׁבְּחָתָא וְנֶחָמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

בשעה שאומר החזן ברכו אומרים הקהל יתברך

חזן בָּרְכוּ אֶת יְיָ הַמְבוֹרָךְ:

קו"ח בָּרוּךְ יְהוָה הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

קהל יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא רִאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדָיו אֵין אֱלֹהִים. סֹלּוּ לָרוֹכֵב בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ שְׁמוֹ וְעִלְזוּ לְפָנָיו. וּשְׁמוֹ מְרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה. בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: יְהִי שֵׁם יְיָ מְבוֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חוֹשֶׁךְ עוֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא אֶת הַכֹּל: אוֹר עוֹלָם בְּאוֹצַר חַיִּים אוֹרוֹת מֵאוֹפֶל אָמַר וַיֶּהִי:

יוצר ליום ב' דר"ה רבינו שמעון הגדול זצ"ל חברו כ"כ הראב"ן:

מיוסד ע"פ א"ב ברחשי חרוזות וגם המחבר חתם שמו כפול שמעון בר יצחק אלחנן זצ"ל:

מֶלֶךְ אָמוֹן מַאֲמָרְךָ מֵרָחוֹק מֻצָּב. שִׁמְךָ יִתְפָּאֵר בַּעֲדָתְךָ יִתְיַצָּב. לְעוֹלָם יְיָ דְּבָרְךָ נִצָּב: מֶלֶךְ בְּכַלּוֹתְךָ הַיּוֹם מַעַשׂ אָמְנוּתֶךָ. מִדִּין הִצַּלְתָּ מְרֻקָּם בִּתְמוּנָתֶךָ. לְדוֹר וָדוֹר אֱמוּנָתֶךָ: מֶלֶךְ גָּזַרְתָּ כְּמוֹ כֵן לְצֶאֱצָאֵימוֹ פִּדְיוֹם עֲבוּר לְהִמָּלֵט מִשְּׂאֵתְךָ אָיוֹם. לְמִשְׁפָּטֶיךָ עָמְדוּ הַיּוֹם:

חזן שׁוֹמְרֵי מִצְוֹת עֵדֶיךָ וְעוֹבְדֶיךָ. נַטְּלֵם וְנַשְּׂאֵם לְהַרְבּוֹת כְּבוֹדֶךָ. כִּי הַכֹּל עֲבָדֶיךָ. קָדוֹשׁ:

זְכוֹר דּוֹרְשֶׁיךָ לְתֶחִי לְעוֹדְדֵם. וְהָרֵם קַרְנָם בְּרַחֲמֶיךָ לְהַקְדֵּם. זְכוֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶּדֶם: זְכוֹר הַמְּשׁוּכָה אַחֲרֶיךָ בְּאַהַב לְחַלּוֹתֶךָ. נִסְמֶכֶת בְּשַׁעֲשׁוּעַ דַּת

מטה לוי

מלך. בקשתינו מלפניך אתה המלך: אמון מאמריך. שהאמן מאמרך. אשר מרחוק מוצב. שהבטחת לאדה"ר ואמרת לו הא סי' לבניך כשם שעמדת לפני בדין ביום זה ויצאת בדימוס זכאי כך עתידין בניך לעמוד לפני בדין ביום זה ויוצאים מלפני בדימוס (ויקרא ר"ה פכ"ט) ועי"ז שמך יתפאר בעדתך יתיצב. ועוד הלא ה' דברך נצב. לעולם אין אתה בא עלינו בדין אלא בהוי"ה מדת רחמים: מלך בכלותך היום מעש אומנותיך. כשבראת אדם בר"ה שהוא הכלית כל מעשה בראשית: מדין. הנגזר עליו ביום אכלך ממנו מות תמות (בראשית ב יז) הצלת. את האדם אשר הוא. מרוקם בתמונתיך. שנברא בצלמך ובדמותך. והראית לו ליום שלך שהוא אלף שנה: ועשית כל זאת. לדור ודור. כדי להגיד בכל דור. אמונתך: מלך גזרת כמו כן לצאצאימו פדיום. שאמרת כמו כן עתידים בניך לעמוד לפני בדין. עבור להמלט משאתך היום, בעבור להכלל מגזירתך: אתה איום ונורא. בנין אשר. למשפטיך עמדו היום. והם שומרי מצות: והם עדיך. שאין אלהים זולתך: ועובדיך והם עובדים לך לכן נטלם ונשאם כו' קדוש. אתה המלך הקדוש תנשא ותרומם אותם כדי להרבות כבודך. כי הכל עבדיך והם הכל עבדיך יראה כבודך: זכור. את ישראל שהם דורשיך: לתחי לעודדם. לחזקם לחיים: והרם קרנם ברחמיך להקדם. במותך שאתה מקדים רחמים לרוגז: זכור עדתך קנית קדם. ממצרים: זכור את ישראל. המשוכה אחריך. שאמרו משכני אחריך נרוצה: באהב לחלותך. להתפלל ולחלות פניך באהבה ועוד שהיא נסמכת בשעשוע דת גאלתך. בתורה שהיא שעשוע של הקב"ה והיא דת אשר בזכותה. גאלת שבט נחלתיך. ממצרים: זכור כו'. ברחמיך יקר. תיקר ותגדל ברחמים את ישראל הנקראים לעירי האלמן: תוקם הטריפם. הטריפם את הצטרכותם; פימי וחילון. לאם לאמל ובגד ללבגד

נַחֲלָתֶךָ. גָּאַלְתָּ שֵׁבֶט נַחֲלָתֶךָ: זְכוֹר וּמַהֵר יוֹם יִשְׁעֲךָ לְקִרְבוֹ. בִּרְבִירָךְ לְהִשְׁתַּחֲווֹת וּבְמִשְׁכְּנוֹתֶיךָ לָבֹא. הַר צִיּוֹן זֶה שָׁכַנְתָּ בּוֹ:

חזן בְּרַחֲמִים יֶקֶר צְעִירֵי הַצֹּאן. חוֹקֵם הַמְּרִיפִּים פְּנִימִי וְחִיצוֹן. וַאֲנִי תְפִלָּתִי לְךָ יהוה עֵת רָצוֹן. קָדוֹשׁ:

שׁוֹפָר זְמַנּוֹ בָּא תְּקוֹעַ בְּעִנְיָנָיו. בְּקֶרֶן אַיִל לְהִזָּכֵר לִבְחוּנָיו. אַחַר נֶאֱחַז בַּסְּבַךְ בְּקַרְנָיו: שׁוֹפָר חָרַד הַמַּחֲנֶה מֵרָחוֹק לַעֲמוֹד. רַחוּם זָכְרֵהוּ וּלְצַדְּקֵנוּ תַחְמוֹד. הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ וְחָזֵק מְאוֹד: שׁוֹפָר טִכַּסְתָּ בַּכֶּסֶה לְמִי מָנָה עָפָר. יְשׁוּבוּן מֵאָוֶן בְּכִפּוּר לְהִתְכַּפֵּר. תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר:

חזן אֵל חָנַן נַחֲלָתוֹ בְּנוֹעַם לְהַשְׁפַּר. יְדָעָם קְרוֹא קָרְבְּנוֹתָיו בְּמִסְפָּר. וְתִיטַב לַיְיָ מִשּׁוֹר פָּר. קָדוֹשׁ:

מֶלֶךְ יִשְׁפּוֹט עַמִּים בְּמֵישָׁרִים לִנְשָׂאוֹ. צוֹפֶה לְדַקְדֵּק דִּינָם בְּהִתְנַשְּׂאוֹ. כּוֹנֵן לַמִּשְׁפָּט כִּסְאוֹ: מֶלֶךְ כַּבִּיר נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה לְבַדּוֹ. חַי יִגְבַּהּ בַּמִּשְׁפָּט בְּהִתְכַּבְּדוֹ. לַעֲשׂוֹת מִשְׁפַּט עַבְדּוֹ: מֶלֶךְ לְרוֹגֶז רַחֵם יִזְכּוֹר כִּנְאֻמוֹ. קָרוֹב לְהַצְדִּיק עַם הַמְיַחֲדִים שְׁמוֹ. עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ:

חזן יֵרָאֶה פָּעָלְךָ וַהֲדָרְךָ לִתְמִימִים. חָיוֹת בְּצִלְּךָ לְאֹרֶךְ יָמִים. מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים. קָדוֹשׁ:

זְכוֹר מְקַוֶּיךָ נַחַת שֻׁלְחָנְךָ לְעָרְכָה. אֵדֶר תְּהִלָּתְךָ בְּפִימוֹ לְהִתְבָּרְכָה. זֵכֶר צַדִּיק לִבְרָכָה: זְכוֹר נְדִיבֵי עַמִּים אֲבוֹת הָעוֹלָם חֲשׂוֹךְ עֲבָדֶיךָ מִזָּדוֹן וְנֶעְלָם. וְחֶסֶד יהוה מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם: זְכוֹר סֻכַּת שָׁלֵם הַיּוֹשֶׁבֶת בְּדוּדָה. חוּשָׁה לַהֲכִין אוֹתָהּ וּלְסַעֲדָהּ. יִשְׂמַח הַר צִיּוֹן

מטה לוי

שופר זמנו בא. עתה. תקוע בעניניו. לתקוע בו באותו ענין שתקנו חכמים ואלו חכמים סמך שיש לתקוע: בקרן איל. דוקא כדי להזכר לבחוניו. להזכר לאברהם ויצחק שנבחנו באותו נסיון. וסמכו חכמים עמ״ש. אחר נאחז בסבך בקרניו. וזה היה איל. לכן השופר של ר״ה של איל הוא ונדר הקב״ה לאברהם אז שנשבע שיהיו בניו נאחזים בגלות ונסבכים בעבירות יזכור להם עקידה: שופר. אשר חרד המחנה. בהר סיני: מרחוק לעמוד. כמ״ש וירא העם וינעו ויעמדו מרחוק בקשתינו מלפניך אתה. רחום זכרהו. את השופר: ולצדקנו תחמוד. בזכות השופר הולך וחזק מאוד: שופר. טכסת בכסה. תקנת לתקוע שופר בר״ה: למי מנה עפר. לישראל שנא׳ בהם מי מנה עפר יעקב: ישובון מאון. כי ישמעו תקיעה ישובו מעבירות: בכפור להתכפר. ועי״ז יתכפרו ביה״כ ולכן צויתי להם תקעו בחודש שופר. כדי שיחרדו ויעשו תשובה:

אל חנן נחלתו. חנן ורימם את נחלתו: בנועם להשפר. ליפה אותם בנועם. שפרי ידעם קרוא. הודיעם לקרוא סדר קרבנותיו: במספר. שהן חייבים להקריב מדי יום ביום והקב״ה אמר לאברהם בזמן שאין ביהמ״ק קיים תקנתי להם סדר קרבנות ובזמן שקורין בהם לפני מעלה אני עליהם כאילו הקריבום לפני ואני מוחל להם עונותיהם (תענית כז). ובקשתינו ותיטב לה׳ כו׳ קדוש. ותיטב לה׳ הקדוש קריאת הקרבנות יותר משור פר שהקריב אדה״ר כי בקריאתם מקיימים גם מצות ת״ת וטובה מהקרבה לבדה: מלך ישפוט עמים במישרים. לע״ל ישפוט את עכו״ם על אשר שהעבדו בישראל כדי לנשאו. את ישראל: צופה לדקדק בדינם. ואז ידקדק הקב״ה בדינם (הרמב״ן): בהתנשאו. לשבת על כסא דין: כונן למשפט כסאו. ובאותו דין יכונן הקב״ה כסאו: מלך הקדוש הנקרא כביר. נקדש בצדקה לבדו. מלך אשר הוא חי יגבה במשפט. ועי״ מה. בהתכבדו לעשות משפט עבדו. כשיתכבד לנקום מהרשעים נקמת ישראל שנקראים עבדו: מלך לרוגז. כשראוי להתרגז על ישראל. רחם יזכור. יזכור זכות אברהם שנקוש להקב״ה מרחם: כנואמו. כמאמרו כמ״ש ברוגז רחם תזכור (חבקוק ג ב) וראוי לנו ית׳ להתנהג עמהם כך. כי הוא קרוב להצדיק כו׳: דבר יום ביומו בכל יום קורים ק״ש ומיחדים שמו. בקשתינו שיבוא משיח ויבנה ביהמ״ק ויראה בזה. פעלך והדרך לתמימים. לישראל התמימים: חיות בצלך. ונחיה בצלך לאורך ימים כמ״ש הנער בן מאה שנה ימות. ותהיה מלכותך מלכות כל עולמים זאת בקשתינו מלפניך קדוש:

תְּגֵלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה:

חזן לְחַיֵּי עוֹלָם יִכָּתְבוּ אֱמוּנַי. יִזְכּוּ לַחֲזוֹת בְּנֹעַם יְיָ. לְזִכָּרוֹן בְּהֵיכַל יְיָ. קָדוֹשׁ:

שׁוֹפָר עֲבָרַת קוֹלוֹ נִשְׁמַע בְּאַשּׁוּר. לְהֵעָטוֹת שִׂמְחַת עוֹלָם בְּקִשּׁוּר. וּבָאוּ הָאֹבְדִים בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר: שׁוֹפָר פֵּצַח קוֹלוֹ בְּעֶבְרֵי נַהֲרַיִם. חֵרוּת לְהַשְׁמִיעַ יְהוּדָה וְאֶפְרַיִם. וְהַנִּדָּחִים בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם: שׁוֹפָר צָרְפַת וּסְפָרַד יִצְרַח לְהִתְקַדֵּשׁ נְפוּצִים בְּאַרְבַּע נֶצַח יְחַדֵּשׁ. וְהִשְׁתַּחֲווּ לַייָ בְּהַר הַקֹּדֶשׁ:

חזן אִמְרֵי נְחוּמֶיךָ יְשַׁעַשְׁעוּנִי בְּכִפְלַיִם. סֶלָה לְעָבְדְּךָ בְּכָל גְּבוּלַיִם. בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלָיִם. קָדוֹשׁ:

מֶלֶךְ קָדוֹשׁ שׁוֹכֵן שְׁמֵי עֶרֶץ. נַחַץ מְבַשֵּׂר עֲלוֹת הַפּוֹרֵץ. יְיָ מֶלֶךְ תָּגֵל הָאָרֶץ: מֶלֶךְ רָם וְנִשָּׂא הַיּוֹדֵעַ וָעֵד. בְּנֵה קִרְיָתְךָ כִּי בָא מוֹעֵד. יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: מֶלֶךְ שִׁלְטוֹנְךָ לָעַד בַּכֹּל מָשְׁלָה. יַשֵּׁר לִירֵאֶיךָ דֶּרֶךְ לְהוֹעִילָם. יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם:

חזן תְּנַהֲגֵנוּ בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים לְהִתְהַלְּכָה. בְּאוֹר יהוה לְכוּ וְנֵלְכָה. וְהָיְתָה לַיהוה הַמְּלוּכָה. קָדוֹשׁ:

הַמֵּאִיר לָאָרֶץ וְלַדָּרִים עָלֶיהָ בְּרַחֲמִים. וּבְטוּבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית: מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יהוה. כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ. מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ: הַמֶּלֶךְ הַמְרוֹמָם לְבַדּוֹ מֵאָז. הַמְשֻׁבָּח וְהַמְפֹאָר וְהַמִּתְנַשֵּׂא מִימוֹת עוֹלָם: אֱלֹהֵי עוֹלָם בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים רַחֵם עָלֵינוּ. אֲדוֹן עֻזֵּנוּ. צוּר מִשְׂגַּבֵּנוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ מִשְׂגָּב בַּעֲדֵנוּ: אֵל בָּרוּךְ גְּדוֹל דֵּעָה הֵכִין וּפָעַל זָהֳרֵי חַמָּה טוֹב יָצַר כָּבוֹד לִשְׁמוֹ. מְאוֹרוֹת נָתַן סְבִיבוֹת עֻזּוֹ. פִּנּוֹת צְבָאָיו קְדוֹשִׁים רוֹמְמֵי שַׁדַּי תָּמִיד מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל וּקְדֻשָּׁתוֹ. תִּתְבָּרַךְ יהוה אֱלֹהֵינוּ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת. עַל כָּל שֶׁבַח מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ. וְעַל מְאוֹרֵי אוֹר שֶׁעָשִׂיתָ הֵמָּה יְפָאֲרוּךָ סֶּלָה:

תִּתְבָּרַךְ לָנֶצַח צוּרֵנוּ מַלְכֵּנוּ וְגוֹאֲלֵנוּ: בּוֹרֵא קְדוֹשִׁים. יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ: יוֹצֵר מְשָׁרְתִים וַאֲשֶׁר מְשָׁרְתָיו כֻּלָּם עוֹמְדִים בְּרוּם עוֹלָם וּמַשְׁמִיעִים

מטה

זכור מקויך. זכור להלדיקים המקוים לך: נחת שולחניך לערכה. לערוך להם נחת שולחניך: הדר תהלתך כפימו להתברכה. ועי״ז פיהם יברכו הוד תהלתך. ויהיה. זכר לדיק לברכה: זכור נדיבי עמים. הם אבות העולם. אברהם ילחק ויעקב ובזכותם. חשוך עבדך מזדון ומעלם. ממזיד ושוגג: וחסד ה׳. ידעו הכל כי חסד ה׳ הוא מעולם ועד עולם: זכור הכת שלם. כ״ה בירושלים היושבת עתה בדודה בקשתינו חושה כו׳: ולמטה. שיקים סוכת דוד הנופלת ואז ישמח הר ליון כו׳:

שופר עברת קולו נשמע באשור. השופר שהעברת קולו ישמע בחוזק ביום הגאולה. יה״ר שנשמע אותו קול השופר: להעטות שמחת עולם בקשור. להתעטף בקשר של קיימא אותם שני כתרים שנתפרקו בעון העגל לאותם שנא׳ עליהם ובאו האובדים כו׳ ובקשתינו. שופר פלך קולו בעברי נהרים. שיתפשט קול שופר לאותם השבטים שגלו מעבר נהר פרת. חירות להשמיע בבני יהודה ואפרים כו׳: שופר לרפת כו׳ להתקדש. ילרח

לוי

השופר על פראנקרייך ושפני״א שהם עיקר הגלות כי שם הרעו מאד לישראל שיתקדשו ויכינו עלמם לבוא לירושלים. ואותם אשר הם נפולים בארבע כנפות הארץ. נלח יחדש. יחדש אותם לנלח: אמרי נחומיך שנחמתנו ע״י נביאים. ישעשעוני בכפלים. כי אמרת נחמו נחמו עמי ב״פ: סלה כו׳. בקשתינו שתקיימנו עתה כדי שנוכל לעבדך לעולם. בכל גבולים. ובאיזה גבולים. בהר הקודש בירושלים. באכילת ק״ק לפנים מן הקלעים ובאכילת קדשים קלים בכל העיר כדי שעי״ז נזכה לנחמות עוה״ב:

מלך קדוש כו׳. נחץ מבשר. מהר את אליהו המבשר: עלות הפורץ. ומהר עליית המשיח ואז יקויים ה׳ מלך תגל הארץ: מלך שלטונך לעד בכל משלה. שממשלתך לעד בכל ממשלתם של מלכי אדמה: ישר לראיך דרך להועילם. היושר ליראיך דרך מעקשים בכדי להועילם שיזכו לשמוע. ימלוך ה׳ לעולם: תנהגנו. כשתנהגנו לארלות כו׳:

בְּיִרְאָה יַחַד בְּקוֹל דִּבְרֵי אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם: כֻּלָּם אֲהוּבִים כֻּלָּם בְּרוּרִים כֻּלָּם גִּבּוֹרִים כֻּלָּם קְדוֹשִׁים וְכֻלָּם עוֹשִׂים בְּאֵימָה וּבְיִרְאָה רְצוֹן קוֹנֵיהֶם: וְכֻלָּם פּוֹתְחִים אֶת פִּיהֶם בִּקְדוּשָּׁה וּבְטָהֳרָה בְּשִׁירָה וּבְזִמְרָה וּמְבָרְכִין וּמְשַׁבְּחִין וּמְפָאֲרִין וּמַעֲרִיצִין וּמַקְדִּישִׁין וּמַמְלִיכִין:

אֶת שֵׁם הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא קָדוֹשׁ הוּא: וְכֻלָּם מְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם זֶה מִזֶּה וְנוֹתְנִים בְּאַהֲבָה רְשׁוּת זֶה לָזֶה לְהַקְדִּישׁ לְיוֹצְרָם בְּנַחַת רוּחַ. בְּשָׂפָה בְרוּרָה וּבִנְעִימָה. קְדֻשָּׁה כֻּלָּם כְּאֶחָד עוֹנִים בְּאֵימָה וְאוֹמְרִים בְּיִרְאָה:

קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יהוה צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:

כל מלך מכשכח זה הוא קודם וקאי על הקב״ה חוץ ורב מלך וכן ממליך כל מלך הוא חול ואח״כ כל בחולם ואז מלך אחריו קדוש:

כְּבוֹדוֹ אֹהֵל כְּהַיּוֹם בְּרַחֲמִים מֶלֶךְ. בּוֹחֵן כָּל עֶשְׁתּוֹנוֹת צָעִיר וְרַב מֶלֶךְ. גֵּאוּת וָעוֹז הִתְאַזָּר מֶלֶךְ. דּוֹק וָחֶלֶד יֶחֶרְדוּן מֵאֵימַת מֶלֶךְ: הַיּוֹצֵר יַחַד לִבָּם יָחוֹן מֶלֶךְ. וּמֵבִין אֶל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם יַצְדִּיק מֶלֶךְ. זִכָּרוֹן הוּא יוֹם תְּרוּעַת מֶלֶךְ: חוּן חוֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא לְזַכּוֹתָם מֶלֶךְ. טֶרֶף נָתַן לִירֵאָיו מַמְלִיךְ כָּל מֶלֶךְ. יִזְכּוֹר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ בְּזִכְרוֹן טוֹב מֶלֶךְ:

כַּלֵּה אַל תַּעַשׂ לִשְׁאֵרִית בְּנֵי מֶלֶךְ. לָכֵן אֲתָאנוּ לְךָ מַלְכֵּנוּ מֶלֶךְ. מֵאֶתְמוֹל קִדַּמְנוּךָ לְחַלּוֹתְךָ מֶלֶךְ: חוּן נָא נְצוֹר חֶסֶד לְנִינֵי שְׁלָחוֹ לוֹ שְׁלֹשֶׁת אֵילֵי מֶלֶךְ. סְכוּת בָּאֵי בְּתַחַן לְמַר בָּכוּ אֶרְאֶלֵּי מֶלֶךְ. עֲנוּתָם בַּל תִּבֶז לָלָן בִּמְקוֹם עָלוּ וְיָרְדוּ בוֹ מַלְאֲכֵי מֶלֶךְ.

פְּדֵם הַיּוֹם מִדִּין גָּמוּר מִלְּחַיְּבָם מֶלֶךְ. חוּן צַדְּקֵם בְּרַחֲמִים וּפָקְדֵם לְטוֹבָה מֶלֶךְ. קָשׁוּב קוֹל תְּקִיעָה מִתּוֹקְעֵי הַיּוֹם לְךָ מֶלֶךְ. רַחֲמִים תְּעוֹרֵר לִמְחַכֵּי לְךָ מֶלֶךְ:

חו״ק שְׁעֵה שַׁוְעַת עַם מְשַׁחֲרֶיךָ מֶלֶךְ. תֵּפֶן בְּתוֹמְכֵי בָּרוּךְ וּנְבָרֶכְךָ אֱלֹהִים חַיִּים וָמֶלֶךְ:

וְהַחַיּוֹת יְשׁוֹרֵרוּ וּכְרוּבִים יְפָאֵרוּ וּשְׂרָפִים יָרוֹנּוּ וְאֶרְאֶלִּים יְבָרֵכוּ פְּנֵי כָל חַיָּה וְאוֹפָן וּכְרוּב: וְהָאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ בְּרַעַשׁ גָּדוֹל מִתְנַשְּׂאִים לְעֻמַּת שְׂרָפִים לְעֻמָּתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים: בָּרוּךְ כְּבוֹד יהוה מִמְּקוֹמוֹ:

לָאֵל בָּרוּךְ נְעִימוֹת יִתֵּנוּ לְמֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם זְמִירוֹת יֹאמֵרוּ וְתִשְׁבָּחוֹת יַשְׁמִיעוּ כִּי הוּא לְבַדּוֹ מָרוֹם וְקָדוֹשׁ . פּוֹעֵל גְּבוּרוֹת עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת בַּעַל מִלְחָמוֹת זוֹרֵעַ צְדָקוֹת מַצְמִיחַ יְשׁוּעוֹת בּוֹרֵא רְפוּאוֹת נוֹרָא תְהִלּוֹת אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת הַמְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. כָּאָמוּר לְעֹשֵׂה אוֹרִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ. (וְהִתְקִין מְאוֹרוֹת מְשַׂמֵּחַ עוֹלָמוֹ אֲשֶׁר בָּרָא) אוֹר חָדָשׁ עַל צִיּוֹן תָּאִיר וְנִזְכֶּה כֻלָּנוּ בִּמְהֵרָה לְאוֹרוֹ : בָּרוּךְ אַתָּה יהוה יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת:

אַהֲבָה רַבָּה אֲהַבְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ חֶמְלָה גְדוֹלָה וִיתֵרָה חָמַלְתָּ עָלֵינוּ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּעֲבוּר שִׁמְךָ הַגָּדוֹל וּבַעֲבוּר אֲבוֹתֵינוּ שֶׁבָּטְחוּ בְךָ וַתְּלַמְּדֵם חֻקֵּי חַיִּים לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם כֵּן תְּחָנֵּנוּ וּתְלַמְּדֵנוּ: אָבִינוּ אָב הָרַחֲמָן הַמְרַחֵם רַחֵם עָלֵינוּ. וְתֵן בְּלִבֵּנוּ בִּינָה לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל לִשְׁמוֹעַ לִלְמוֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמוֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ בְּאַהֲבָה: וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ וְדַבֵּק לִבֵּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְיַחֵד לְבָבֵנוּ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ לְמַעַן לֹא נֵבוֹשׁ וְלֹא נִכָּלֵם וְלֹא נִכָּשֵׁל לְעוֹלָם וָעֶד : כִּי בְשֵׁם קָדְשְׁךָ הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא בָּטָחְנוּ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתֶךָ : וְרַחֲמֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וַחֲסָדֶיךָ הָרַבִּים אַל יַעַזְבוּנוּ נֶצַח סֶלָה וָעֶד : מַהֵר וְהָבֵא עָלֵינוּ בְּרָכָה וְשָׁלוֹם מְהֵרָה מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ. וּשְׁבוֹר עוֹל הַגּוֹיִם מֵעַל צַוָּארֵנוּ וְתוֹלִיכֵנוּ מְהֵרָה קוֹמְמִיּוּת לְאַרְצֵנוּ : כִּי אֵל פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת אָתָּה וּבָנוּ בָחַרְתָּ מִכָּל עַם וְלָשׁוֹן. וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה בֶּאֱמֶת וּבְאַהֲבָה . לְהוֹדוֹת לְךָ וּלְיַחֶדְךָ בְּאַהֲבָה וּלְאַהֲבָה אֶת שְׁמֶךָ : בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה :

יחיד אומר אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן :

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד :

בלחש בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד :

וְאָהַבְתָּ אֵת יהוה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ : וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל לְבָבֶךָ : וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ : וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ : וּכְתַבְתָּם עַל מְזֻזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ :

וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וּלְעָבְדוֹ בְּכָל לְבַבְכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם : וְנָתַתִּי מְטַר אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ : וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ : הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתֶּה לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם וְחָרָה אַף יְיָ בָּכֶם וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ : וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְיָ נֹתֵן לָכֶם : וְשַׂמְתֶּם אֶת דְּבָרַי אֵלֶּה עַל לְבַבְכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם : וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל יֶדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם : וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ : וּכְתַבְתָּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ :

לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְיָ לַאֲבוֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יהוה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת כָּל מִצְוֹתָי וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם:

אֱמֶת וְיַצִּיב וְנָכוֹן וְקַיָּם וְיָשָׁר וְנֶאֱמָן וְאָהוּב וְחָבִיב וְנֶחְמָד וְנָעִים וְנוֹרָא וְאַדִּיר וּמְתֻקָּן וּמְקֻבָּל וְטוֹב וְיָפֶה הַדָּבָר הַזֶּה עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד: אֱמֶת אֱלֹהֵי עוֹלָם מַלְכֵּנוּ צוּר יַעֲקֹב מָגֵן יִשְׁעֵנוּ לְדוֹר וָדוֹר הוּא קַיָּם וּשְׁמוֹ קַיָּם וְכִסְאוֹ נָכוֹן וּמַלְכוּתוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ לָעַד קַיֶּמֶת: וּדְבָרָיו חָיִים וְקַיָּמִים נֶאֱמָנִים וְנֶחֱמָדִים לָעַד וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים עַל אֲבוֹתֵינוּ וְעָלֵינוּ עַל בָּנֵינוּ וְעַל דּוֹרוֹתֵינוּ וְעַל כָּל דּוֹרוֹת זֶרַע יִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ:

עַל הָרִאשׁוֹנִים וְעַל הָאַחֲרוֹנִים דָּבָר טוֹב וְקַיָּם לְעוֹלָם וָעֶד: אֱמֶת וֶאֱמוּנָה חוֹק וְלֹא יַעֲבוֹר: אֱמֶת שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מַלְכֵּנוּ מֶלֶךְ אֲבוֹתֵינוּ גּוֹאֲלֵנוּ גּוֹאֵל אֲבוֹתֵינוּ יוֹצְרֵנוּ צוּר יְשׁוּעָתֵנוּ. פּוֹדֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ מֵעוֹלָם הוּא שְׁמֶךָ וְאֵין לָנוּ עוֹד אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ סֶלָה:

עֶזְרַת אֲבוֹתֵינוּ אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם מָגֵן וּמוֹשִׁיעַ לִבְנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם בְּכָל דּוֹר וָדוֹר: בְּרוּם עוֹלָם מוֹשָׁבֶךָ וּמִשְׁפָּטֶךָ וְצִדְקָתְךָ עַד אַפְסֵי אָרֶץ: אֱמֶת אַשְׁרֵי אִישׁ שֶׁיִּשְׁמַע לְמִצְוֹתֶיךָ וְתוֹרָתְךָ וּדְבָרְךָ יָשִׂים עַל לִבּוֹ: אֱמֶת אַתָּה הוּא אָדוֹן לְעַמֶּךָ וּמֶלֶךְ גִּבּוֹר לָרִיב רִיבָם: אֱמֶת אַתָּה הוּא רִאשׁוֹן וְאַתָּה הוּא אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ: אֱמֶת מִמִּצְרַיִם גְּאַלְתָּנוּ יהוה אֱלֹהֵינוּ וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ: כָּל בְּכוֹרֵיהֶם הָרַגְתָּ וּבְכוֹרְךָ יִשְׂרָאֵל גָּאָלְתָּ וְיַם סוּף לָהֶם בָּקַעְתָּ וְזֵדִים טִבַּעְתָּ וִידִידִים הֶעֱבַרְתָּ וַיְכַסּוּ מַיִם צָרֵיהֶם אֶחָד מֵהֶם לֹא נוֹתָר: עַל זֹאת שִׁבְּחוּ אֲהוּבִים וְרוֹמְמוּ לָאֵל וְנָתְנוּ יְדִידִים זְמִירוֹת שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְמֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם: רָם וְנִשָּׂא גָּדוֹל וְנוֹרָא מַשְׁפִּיל גֵּאִים עֲדֵי אָרֶץ וּמַגְבִּיהַּ שְׁפָלִים עֲדֵי מָרוֹם. מוֹצִיא אֲסוּרִים וּפוֹדֶה עֲנָוִים וְעוֹזֵר דַּלִּים וְעוֹנֶה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּעֵת שַׁוְּעָם אֵלָיו: תְּהִלּוֹת לְאֵל עֶלְיוֹן גּוֹאֲלָם בָּרוּךְ הוּא וּמְבוֹרָךְ מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כֻלָּם: מִי כָמֹכָה בָּאֵלִים יהוה מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא:

שִׁירָה חֲדָשָׁה שִׁבְּחוּ גְאוּלִים לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל עַל שְׂפַת הַיָּם יַחַד כֻּלָּם הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ וְאָמְרוּ:

יהוה יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

צוּר יִשְׂרָאֵל קוּמָה בְּעֶזְרַת יִשְׂרָאֵל וּפְדֵה כִנְאֻמֶךָ יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל. וְנֶאֱמַר גֹּאֲלֵנוּ יהוה צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל:

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ׃

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל. וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת. וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה׃

זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים. וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים׃

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן׃ בָּרוּךְ אַתָּה יהוה מָגֵן אַבְרָהָם׃

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ׃ מוריד הטל

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר׃ מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה׃

מִי כָמוֹךָ אָב הָרַחֲמִים. זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים׃

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים׃ בָּרוּךְ אַתָּה יהוה מְחַיֵּה הַמֵּתִים׃

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה׃ כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה׃

לְדוֹר וָדוֹר הַמְלִיכוּ לָאֵל כִּי הוּא לְבַדּוֹ מָרוֹם וְקָדוֹשׁ׃

וּבְכֵן יִתְקַדַּשׁ שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ וְעַל מְכוֹנְךָ וְהֵיכָלֶךָ׃

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יהוה אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאֵימָתְךָ עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אֶחָת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם כְּמוֹ (כְּמָה) שֶׁיָּדַעְנוּ יהוה אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשָּׁלְטָן לְפָנֶיךָ עֹז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ׃

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ. תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ. וְתִקְוָה טוֹבָה לְדוֹרְשֶׁיךָ. וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ. שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ. וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ. וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ׃

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ. וִישָׁרִים יַעֲלוֹזוּ וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ. וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ בְּעָשָׁן (כֶּעָשָׁן) תִּכְלֶה. כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ׃

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ מְהֵרָה לְבַדֶּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ. בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ. וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ. יִמְלוֹךְ יְיָ

לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ. וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ. כַּכָּתוּב וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ:

וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה יוֹם תְּרוּעָה מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ לִפְלֵיטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה: זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים (טוֹבִים): וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחָנֵּנוּ וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בִּכְבוֹדֶךָ. וְהִנָּשֵׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקָרֶךָ. וְהוֹפַע בַּהֲדַר גְּאוֹן עֻזֶּךָ עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל אַרְצֶךָ. וְיֵדַע כָּל פָּעוּל כִּי אַתָּה פְעַלְתּוֹ וְיָבִין כָּל יְצוּר כִּי אַתָּה יְצַרְתּוֹ. וְיֹאמַר כֹּל אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְאַפּוֹ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה: קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ. שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת. כִּי אַתָּה אֱלֹהִים אֱמֶת וּדְבָרְךָ אֱמֶת וְקַיָּם לָעַד: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַזִּכָּרוֹן:

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְלִתְפִלָּתָם שְׁעֵה. וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ. וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד (צוּרֵנוּ) צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר: נוֹדֶה לְּךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ עַל

חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת עֶרֶב וָבוֹקֶר וְצָהֳרָיִם הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ (כִּי) מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ׃

וְעַל כּוּלָּם יִתְבָּרֵךְ וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא (תָּמִיד) שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד׃

וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ׃

וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה. וִיהַלְלוּ (וִיבָרְכוּ) אֶת שִׁמְךָ (הַגָּדוֹל) בֶּאֱמֶת (לְעוֹלָם כִּי טוֹב). הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה (הָאֵל הַטּוֹב)׃ בָּרוּךְ אַתָּה יהוה הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת׃

נ"ס שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חַיִּים חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד (יַחַד) בְּאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה (וְרַחֲמִים) וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרְכֵנוּ וּלְבָרֵךְ אֶת כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ (בְּרוֹב עוֹז וְשָׁלוֹם)׃

בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה וּגְזֵרוֹת טוֹבוֹת יְשׁוּעוֹת וְנֶחָמוֹת נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם׃ נ"א עושה השלום

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה. פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וְאַחֲרֵי מִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי. וְכָל הַקָּמִים וְהַחוֹשְׁבִים עָלַי לְרָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחְשְׁבוֹתָם׃ עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן קְדוּשָּׁתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ. לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי׃ יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי׃ עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן׃

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ׃ וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת׃ וְעָרְבָה לַיְיָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלָיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת׃

פותחין אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ: הארון

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל. וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת. וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:

מִסּוֹד חֲכָמִים וּנְבוֹנִים וּמִלֶּמֶד דַּעַת מְבִינִים. אֶפְתְּחָה פִּי בִּתְפִלָּה וּבְתַחֲנוּנִים לְחַלּוֹת וּלְחַנֵּן פְּנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים וַאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים: (נ"א פְּנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים מָלֵא רַחֲמִים:)

אָתִיתִי לְחַנְּנָךְ בְּלֵב קָרוּעַ וּמוּרְתָּח. בַּקֵּשׁ רַחֲמִים כְּעָנִי בַּפֶּתַח. גַּלְגֵּל רַחֲמֶיךָ וְדִין אַל תִּמְתַּח. אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח: דָּבָר אֵין בְּפִי וּבִלְשׁוֹנִי מִלָּה. הֵן יְיָ יָדַעְתָּ כוּלָּה. וּמִמַּעֲמַקֵּי הַלֵּב לְפָנֶיךָ אוֹחִילָה. אֶחֱסֶה בְּסֵתֶר כְּנָפֶיךָ סֶלָה: זַלְעָפָה וּפַלָּצוּת אֲחָזוּנִי בְּמוֹרָא. חַלּוֹת פְּנֵי נוֹרָא בְּנֶפֶשׁ יְקָרָה. טוּב טַעַם וָדַעַת קְטוּנָּתִי לְהַסְרָה. עַל כֵּן זָחַלְתִּי וָאִירָא: יָגַעְתִּי בְּאַנְחָתִי אֵיךְ לַעֲמוֹד לְפָנֶיךָ. כִּי אֵין מַעֲשִׂים לְזַכּוֹת בְּעֵינֶיךָ. לְחַלּוֹתְךָ שְׁלָחוּנִי מַקְהֵלוֹת הֲמוֹנֶיךָ. תָּכִין לִבָּם תַּקְשִׁיב אָזְנֶךָ: מָה אֲנִי וּמֶה חַיַּי תּוֹלֵעָה וְרִמָּה. נִבְעַר מִדַּעַת וּבְאֶפֶס מְזִמָּה. סָמַכְתִּי יְתֵדוֹתַי בְּסֵפֶר הַחָכְמָה. מַעֲנֶה רַךְ מֵשִׁיב חֵמָה: עוּזִּי אֵלֶיךָ

מטה לוי

אתיתי לחננך. באתי להתחנן לך: בלב קרוע ומורתח. בלב נשבר ונדכה ומתחמם מאימת יום הדין לשוב בתשובה: בקש. לבקש רחמים כעני העומד בפתח ומבקש פרוטה: גלגל רחמיך. הכמר רחמיך: ודין אל תמתח. אל המשיך מדה"ד לדון אותנו כמעשנו:-ה' שפתי תפתח. שהשאל לרכי עמך כהוגן: הן ה' ידעת כלה. שאין בי כח לשאול לרכם: וממעמקי הלב. בכוונת הלב: לפניך אוחילה. אבקש לפניך: אחסה כו'. מפני השטן שלא יבא לקטרג אחסה בצל כנפיך: זלעפה ופלצות. בהלה ופחד וחרדה. אחזוני במורא: חלות. לחלות ולהתפלל: פני נורא בנפש יקרה. בכובד ראש: טוב טעם ודעת קטונתי לחסרה. לפי שקטונתי מרוב דבור ודעת שחסרו לי. ע"כ זחלתי ואירא: יגעתי באנחתי. אני מתיגע מרוב אנחות: איך לעמוד לפניך. בהעלות על לבי כי אין מעשים לזכות בעיניך: לחלותך שלחוני מקהלות המוניך. קהל ישראל שלחוני להתפלל אליך. בקשתי שתכין לבם לעובדיך: תקשיב אזניך. לשמוע את תפלתי. כי מה אני ומה חיי. להתפלל לפניך בהיותי רמה ותולעה: ובאפס מזימה. בלא מחשבה ועצה: סמכתי יתדותי. מתתי מבטחי: בספר החכמה. בס' משלי: מענה רך ישיב חמה. (שם טו א) ע"כ גם אני אתחנן בדברים רכים ותשיב חמתך מעלי: אתה ה'. עוזי אליך אשמרה. אמתין ואקוה אליך לסעדי.

אֶשְׁמְרָה לְסַעֲדִי. פֶּתַח דְּבָרֶיךָ הָאֵר לְהַגִּידִי. צַדְּקֵנִי וְאַמְּצֵנִי וְתֵן לְאֵל יָדִי. כִּי אַתָּה מִשְׂגַּבִּי אֱלֹהֵי חַסְדִּי: קְהָלֶיךָ עוֹמְדִים לְבַקֵּשׁ מְחִילָתֶךָ. רַחֲמֶיךָ יִכְמְרוּ לְרַחֵם בְּחֶמְלָתֶךָ. שׁוֹפְכִים לֵב כַּמַּיִם לְעֻמָּתֶךָ. וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם מְכוֹן שִׁבְתֶּךָ: תְּחַזֵּק לְעַמְּךָ יָדַיִם הָרָפָה. שְׁלַח מֵאִתְּךָ עֵזֶר וּתְרוּפָה. נוֹאֲמֶיךָ יַשִּׂיגוּ לְחַזֵּק וּלְתָקְפָה. כָּל אִמְרַת אֱלוֹהַּ צְרוּפָה:

ס׳גרין הארון

אִמְרָתְךָ צְרוּפָה וְעֵדוֹתֶיךָ צֶדֶק. בָּאֵי עָדֶיךָ בְּרִיב אַל תְּדַקְדֵּק. גִּשְׁתְּךָ לְחַפֵּשׂ כָּל תַּעֲלוּם וָבֶדֶק. דִּין עֲנִיֶּיךָ בְּמִשְׁפַּט הַצֶּדֶק: הֵן עוֹלָמְךָ בָּנִיתָ בְּחֶסֶד. וְרַב חֶסֶד מַטֶּה כְּלַפֵּי חֶסֶד. זָכִיּוֹת הַכְרַע וְעֻזְּךָ תְּיַסֵּד. חוֹן עַל נִינֵי מוֹצָא מִכֶּשֶׂד: טֶרֶם נִקְרָא אַתָּה תַעֲנֶה. יִמָּצֵא לָנוּ חֶסֶד בְּמַעֲנֶה. כְּפָקְדְךָ הַיּוֹם יְצוּרֶיךָ לְהִמָּנֶה. לָנוּ מַלְאָכֶיךָ סָבִיב יַחֲנֶה: מִדַּת טוּבְךָ עָלֵינוּ הַגְבֵּר. נַקֵּנוּ מֵעָוֹן וּפְשָׁעֵינוּ הַעֲבֵר. סַגֵּב בִּזְרוֹעַ לִמְקַוֶּיךָ בְּסֵבֶר. עוֹז חֲלִיפַת כֹּחַ וַעֲלִיַּת אֵבֶר: פְּעוּלַּת אֶזְרָחִי לְפָנֶיךָ לְהִזָּכֵר. צִדְקוֹ יָלִיץ כּוֹשֵׁר וּמַסְטִין יִסָּכֵר. קַבֵּל מוֹרָאֲךָ יְחוּדְךָ לְהַכֵּר. רְצֵה בְּפִקּוּדֶךָ לְיַשֵּׁר וּלְיַקֵּר: שָׁלֵם נִמְצָא בְּכָל אֲשֶׁר נִפְקָד.

שועשע

מטה לוי

לכ״ך ולסעוד אותי: פתח דברך האר להגידי. בתחלת דבורך האר לדקי להגיד מלאתי כופר: נואמיך. כל דברי הנביאות שנבאו הנביאים לטוב. ישיגו ישראל לחזק אותם ולתקפם: כי כל אמרת אלוה צרופה. זקוקה וברורה בלי שום דופי ולא יפול דבר מדבריהם ארצה:

אמרתך כו׳: באי עדיך. באים אליך בתפלה בקשתינו. בריב. בעמדם לדין. אל תדקדק עמהם: גשתך. כשתבוא לחפש כל תעלום ובדק. לחפש ולחקור מה שנעשה בסתר בקשתינו דין ישראל הנקראים עניך: במשפט הצדק. הצדק אותם במשפט: הן עולמך בנית בחסד. כי לא היית מעושה ומוכרח לבראותו: ורב חסד. ואתה רב חסד מ״תך היא. מטה כלפי חסד. לכן בקשתינו. זכיות הכרע. כשיהיו הזכיות והחובות מחלה על מחלה שתכריע כף הזכיות: ועזך תיסד. ע״י שתנלח במדת הרחמים את מדה״ד ע״ז כראה עוזך וגבורותיך: חון על ישראל שהם נינו ונכדי אברהם: אשר. מוצא מכשד. שיצא מאור כשדים: ימצא לנו חסד במענה. שתענה לנו חסד על שאלתינו: כפקדך היום. מעשיהם הרעים של יצוריך להמנה. לספר ולמנות: לנו כו׳ יחנה. יחנה מלאכיך סביב לנו: סגב בזרוע. חזק ואמץ בכח זרועך: למקויך בסבר. המקוים ומסברים לך בסבר פנים יפות: עוז חליפת כח. תחליף חליפת כח ותתן להם כח ועוז: ועלית אבר. שיהיו קל כנשר לעשות רצון הקב״ה: פעולת אזרחי. מעשה אברהם לפניך להזכר: צדקו יליץ כושר. צדקתו יליץ בעדינו את מעשינו הטובים. ומסטין יסכר. ומקטרג יסתם פי׳. כי אברהם קבל מוראך יחודך להכר. בן ג׳ שנים

שׁוּעֲשַׁע כְּהַיּוֹם בְּחֶנֶט מוּפְקַד: חזן תְּהִלָּה וָעוֹז לִמְרַחֲמוֹ שָׁקַד. תַּמָּתוֹ בְּעֵת אֲשֶׁר פָּקָד:

קהל בּוֹ שׁוּעֲנוּ מֵעוֹלָם וַיַּעֲנֵנוּ נוֹרָאוֹת. בִּרְצוּי חִנּוּנֵינוּ קַבֵּל כְּהַעֲלָאוֹת: חזן יְחַלְּצֵנוּ בְּמָגִנּוֹ מִתַּחֲלוּאֵי תוֹצָאוֹת. כְּצִפֳּרִים עָפוֹת כֵּן יָגֵן יהוה צְבָאוֹת:

זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים. וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים. לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים: מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ: מוריד הטל

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

תָּמִים פָּעָלְךָ גְּדוֹל הָעֵצָה. שִׁחַרְנוּ פָנֶיךָ וְצִדְקָתְךָ נִמְצָא. רַחֵץ טֶנֶף וְהָתֵם שִׁמְצָה. קַבֵּל אֶנֶק וּגְדוֹר פִּרְצָה: צֹאן לָטֶבַח נִגְזַר מִמִּכְלָה. פָּרִים וּכְבָשִׂים לִשְׁלָמִים וְעוֹלָה. עֲרִיכַת שָׂפָה נַעֲרוֹךְ בִּתְפִלָּה. שִׂיחֵנוּ יוּשְׁפַּר כְּהֶקְטֵר וּבְלוּלָה: נְתִיב יוֹשֶׁר אִם נֶעֱקַל בְּלֶכֶת. מִשְׁלַחְתְּךָ לַעֲזוֹב לְהִתְרַפּוֹת בִּמְלֶאכֶת. לְנֶגְדְּךָ יִפָּקֵד מִזְבַּח מַעֲרֶכֶת. כְּמַאֲכֶלֶת הַמַּאֲכִילָה מֵאָז נֶעֱרֶכֶת: יַחַד אָב וּבֵן בְּלֶכְתָּם לְהַר מוֹר. טֶבַח לְהָכֵן מִפְּקֻדֶיךָ לִשְׁמוֹר. חִנּוּכָם נְצוֹר רַחֲמִים לִכְמוֹר. זֵכֶר שְׁבוּעָה כִּקְטוֹרֶת לִתְמוֹר: וּבְשִׁבְתְּךָ הַיּוֹם לָדִין עַמִּים. הַמָּלֵא עַל צֶאֱצָאֵימוֹ

מטה לוי

כביר את יחודך: שלם נמלא בכל אשר נפקד. בנסיונות נמלא שלם: שועשע כהיום בחנט מפקד. נשתעשע כהיום בר"ה בבשור' להיות נפקד בזרע: תהלה ועוז למרחמו שקד. מיהר לתת תהלה ועוז להקב"ה המרחם עליו: תמתו בעת אשר פקד. בעת אשר פקד את שרה: בו שועננו מעולם. בהקב"ה אנו נסמכים מעולם: ויעננו נוראות. ותמיד ענינו בנסים ונוראות. לכן בקשתינו. ברצוי חנונינו קבל כהעלאות. קבל תחנונינו גם היום ברצון כקרבנות העולות לפניך לרצון: יחלצנו במגנו. יצילנו ע"י מגן המגין עלינו: מתחלואי תוצאות מתתק"ג מיני תחלואים שהם כמנין תוצאות: כצפרים עפות. כצפרים הפורחים במהרה: כן יגן ה' צבאות. כן ימהר הקב"ה להגין עלינו:

גדול העצה. כל העצות יוצאות ממך: שחרנו פניך. דרשנוך ובקשנוך בתפלה: וצדקתך נמצא. בקשתינו שנמצא צדקתך: רחץ טנף. העבירות: והתם שמצה. וכלה החטא: קבל אנק. קבל צעקה: וגדור פרצה. שפרצו בנו העכו"ם: צאן לטבח גזר ממכלה. נכרת מלאכת השלמים צאן לטבח. גם אין עוד פרים וכבשים לשלמים ועולה. ולכן בקשתינו. עריכת שפה. אשר נערוך לפניך בתפל': שיחנו. שיח שפתותינו: יושפר. תהא יפה לפניך: כהקטר ובלולה. כקטורת ומנחה בלולה בשמן: נתיב יושר אם נעקל בלכת. אם עזבנו נתיב יושר והלכנו תחתיו בארחות עקלקלות: משלחתך לעזוב. לעזוב מצותיך אשר שלחת ביד הנביאים: להתרפות במלאכת. התורה: לנגדך יפקד מזבח מערכת. יוזכר לפניך מערכת תפלתינו כמזבח. כמאכלת המאכיל' מאז נערכת. וכמאכלת הנערכת מאז בעקידה המאכילה את ישראל בזכותה בעוה"ז: יחד כו' לשמור. כשהלכו אברהם ויצחק יחד להר המוריה שחיטת בנו לתקן לשמור מצותיך בקשתינו בזכותם. חנוכם נצור. שמור בניהם: רחמים לכמור. ויכמרו רחמיך עליהם: זכר שבועה. שאנו מזכירים היום שנשבעת לאברהם: כקטורת לתמור. תקבל כתמרות עשן הקטורת:

רַחֲמִים. דִּינֵנוּ הַצְהֵר וְלֹא נֵצֵא נִכְלָמִים. גֶּפֶן נְטִיעָתְךָ תָּכִין לְאֹרֶךְ יָמִים: בִּזְכוּת נֶעֱקַד הַקְשִׁיבָה מִשַּׁחַק. אֶבְיוֹנֵי אָדָם קוֹרְאֶיךָ מִדּוֹחַק: חזן שָׂמֵנוּ עַל סִפְרְךָ לְחַיִּים יוֹחַק. וְנִיב שְׂפָתֵינוּ הַקְשֵׁב כְּנֶעְתַּר יִצְחָק:

קהל שְׂפָתֵינוּ מְדוֹבְבוֹת עוֹז וּבְצִדְקָתוֹ נִחְיֶה. בְּרַחֲמִים יַצְדִּיקֵנוּ וְזַרְעֵנוּ יִהְיֶה: חזן יְחַיֵּינוּ כְּקֶדֶם מִיּוֹמַיִם אֶהְיֶה בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יְקִימֵנוּ וְנִחְיֶה:

מִי כָמוֹךָ אָב הָרַחֲמָן זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים:

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

פותחין הארון

שְׁלַחְתִּי בְּמַלְאֲכוּת סֶגֶל חֲבוּרָה. שׁוֹמְרֵי אֱמוּנָתְךָ וּמְיַחֲדֶיךָ בְּמוֹרָא. שָׁפַכְתִּי שִׂיחַ לְבַקֵּשׁ עֲתִירָה. שְׁמַע יְיָ קוֹלִי אֶקְרָא: סוגרין הארון

מְדַבֵּר בִּצְדָקָה חוֹנֵן וּמִתְרַצֶּה. מַחֲסֶה וּמִסְתּוֹר לְדוֹרְשֶׁיךָ הִמָּצֵא. מֶתַח דִּינְךָ אִם בִּיצוּרִים תְּמַצֶּה. מִלְּפָנֶיךָ מִשְׁפָּטִי יֵצֵא: עֵרֶךְ תְּקִיעָתֵנוּ שְׁעֵה בְּבֵירוּרִים. עַרְבֵּב קַטֵּיגוֹר וְאַמֵּץ סַנֵּגוֹרִים. עֲקֶרֶת בַּיִת וַחֲצוּבַת צוּרִים. עֵינֶיךָ תֶּחֱזֶינָה מֵישָׁרִים: וְיִזָּכֵר לְפָנֶיךָ צִדְקַת הַתָּם. וַעַד אוֹהָלֶיךָ וּבְכִסְאֲךָ נֶחְתָּם. וְחַלְּצֵנוּ מִפֶּשַׁע וּמֵעָוֹן נִכְתָּם. וְאַל יִמְשְׁלוּ בִי אָז אֵיתָם: נוֹהֵג בְּחֶסֶד זוֹכֵר הַבְּרִית. נַקֵּנוּ מִנִּסְתָּרוֹת וְנִזְכֶּה כְּבוֹרִית. נְחֵנוּ בַּאֲמִתֶּךָ וּתְנֵנוּ לְאַחֲרִית. נוֹשֵׂא עָוֹן וְעוֹבֵר עַל פֶּשַׁע לִשְׁאֵרִית: בְּהִנָּשְׂאֲךָ לְכִסֵּא נוֹרָא וְאָיוֹם. בְּרוּאֵי חֶלֶד לְהִשָּׁפֵט כְּהַיּוֹם. בְּרַחֲמֶיךָ עָלֵינוּ הַמְצִיאֵנוּ פִדְיוֹם. בֵּאלֹהִים הִלַּלְנוּ כָּל הַיּוֹם: רוֹעַ יִצְרֵנוּ הָסֵר בְּחֶמְלָתֶךָ. רְצֵנוּ וְסוֹכְכֵנוּ בְּמַחַס אֶבְרָתֶךָ. רְצֵה תְּשׁוּבָתֵנוּ

מט״ז

גפן נטיעתך. ישראל שנקראים גפן ונטיעה. תכין לאורך ימים: ישראל שנקראים. אביוני אדם קוראיך מדוחק. של גליות:

שפתינו מדובבות עוז. שפתינו מדובבות תוקף ועוז של מעשה העקידה: ובצדקתו נחיה. שלכך נקראת מאכלת שמאכילה לישראל בעוה״ז בזכות העקידה: וזרעינו יהיה. מחזקינו וכחינו יהיה: יחיינו כקדם מיומים. כמו שהחיינו מקדם מגלות מצרים ומבבל כן יחיינו מגלות זה ובן חורין אהיה: ביום השלישי. בגאולה שלישית: יקימנו ונחיה. לפניו:

שלחתי במלאכות סגל חבורה. נשלחתי בשליחות חבורת עם סגולה: שומרי אמונתך. לומר אמן על ברכת הש״ץ: ומיחדך. שאומרים ק״ש. במורא. שפכתי שיח. שפכתי תפלתי: לבקש עתירה. שתעתר לי ה': אתה ית״ש שמדתך מדבר בצדק' חונן ומתרצ'. לבריות בקשתינו מלפניך. מחסה ומסתור לדורשיך המצא. שתמצא ותהי מחסה ומסתור לדורשיך לחסות ולהסתיר אותם תחת כנפיך ביום הדין: מתח דינך אם ביצורים תמצה. אם תדקדק עם היצורים בהתפשטות דיניך לבא עד תמציתו. בקשתי. מלפניך משפטי יצא. ולא יצא משפטי לפני ב״ד של מעלה שנאמר כי לא ישא לפשעכם (שמות כג כא)

לוי

אבל אתה ית״ש עמך הסליחה: ערך תקיעתינו שעה בבירורים. קבל תקיעתנו בלי ערבוב: ערבב קטיגור. ערבב השטן שלא יקטרג: ואמץ סנגורים. שיליצו בעדינו: עקרת בית וחצובת צורים. עיניך תחזינה מישרים. עיניך תחזינה המישרים שעשו אברהם ושרה: ויזכר לפניך צדקת התם ויעד אוהליך. צדקת יעקב איש תם יושב אוהלים: ובכסאך נחתם. וצורתו חתומה בכה״כ: וחלצנו. ובזכותם חלץ אותנו. מפשע ומעון נכתם. אתה יתברך אשר אתה נוהג בחסד ואתה זוכר הברית בקשתינו. נקנו מנסתרות. מעונות שעשינו בסתר: ונזכה כבורית. ונהיה זך ונקי כמכובס בבורית: ותננו לאחרית. הטוב. כי אתה. נושא עון לשארית. ישראל: בהנשאך לכסא נורא ואיום. אתה יתברך נורא ואיום בהנשאך לשבת על כסא הדין: ברואי חלד. הנבראים מן האדמה: להשפט כהיום. בקשתינו ברחמיך עלינו המציאנו פדיום. ממיתה. ואנו. באלהים הללנו כל היום: וסוככנו במחס אברתך. ותסכך עלינו במחסה כנפיך: רעה. עמך בשבטך. ותעבירם תחת השבט להיות קודש לה' כי כל צאן נחלתך: ואורחותיך לתמוד. ללכת תמיד באורחותיך: כי וכו'. ואלה בגלות: צדקתך.

וְהַרְבֵּה מְחִילָתֶךָ. רְעֵה עַמְּךָ בְּשִׁבְטֶךָ צֹאן מַרְעִיתֶךָ: יַדְעֵנוּ דְּרָכֶיךָ וְאוֹרְחוֹתֶיךָ לִתְמוֹד. יוֹשֶׁר פִּקּוּדֶיךָ בְּלִבֵּנוּ לִצְמוֹד. יִכְמְרוּ רַחֲמֶיךָ סְלִיחָתֵינוּ לַחֲמוֹד. יָדַעְנוּ כִּי חָטָאנוּ וְאֵין מִי יַעֲמוֹד: צַוֵּה יְשׁוּעָתֶךָ לְרַעְיָתְךָ הָאֲהוּבָה. צָמְאָה לְחַסְדְּךָ כְּמֵהָה וּתְאֵבָה. צְפֵה וְהַבֵּט כִּי מְאוֹד נִכְאָבָה. צִדְקָתְךָ כְּהַרְרֵי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה: חֲפוֹץ בְּהֶגְיוֹנֵינוּ וּבְקוֹל תְּרוּעָתֵנוּ. חֲטָאֵינוּ הַלְבֵּן וְהַפְקֵר שְׁגָגֵנוּ. חַבֵּל וְהַצְמֵת קָדְקוֹד מַסְטִינֵנוּ. חָנֵּנוּ יְיָ חָנֵּנוּ כִּי בְךָ חָסְיָה נַפְשֵׁנוּ: קָרְבֵנוּ לְיֶשְׁעֲךָ בְּזֶה רֹאשׁ שְׁנָתִי. קַבֵּץ נְפוּצוֹתֵינוּ לְמַרְבֵּץ קִרְיָתִי: חיוו קָמִים יֶחֱזוּ כִּי מֵאִתְּךָ תְּהִלָּתִי. קַוֵּה קִוִּיתִי יְיָ תּוֹחַלְתִּי:

יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ:

וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל אֵל נָא:

פותחין — הארון

אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ ∶ בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ ∶
גִּבּוֹר וְנַעֲרָץ ∶ דָּגוּל מֵרְבָבָה ∶
הוּא שָׂח וַיֶּהִי ∶ וְצִוָּה וְנִבְרָאוּ ∶
זִכְרוֹ לָנֶצַח ∶ חַי עוֹלָמִים ∶
טְהוֹר עֵינַיִם ∶ יוֹשֵׁב סֵתֶר ∶
כִּתְרוֹ יְשׁוּעָה ∶ לְבוּשׁוֹ צְדָקָה ∶
מַעֲטֵהוּ קִנְאָה ∶ נֶאְפַּד נְקָמָה ∶
סִתְרוֹ יוֹשֶׁר ∶ עֲצָתוֹ אֱמוּנָה ∶
פְּעוּלָּתוֹ אֱמֶת ∶ צַדִּיק וְיָשָׁר ∶
קָרוֹב לְקוֹרְאָיו בֶּאֱמֶת ∶ רָם וּמִתְנַשֵּׂא ∶
שׁוֹכֵן שְׁחָקִים ∶ תּוֹלֶה אֶרֶץ עַל בְּלִימָה ∶

סוגרין — הַי וְקַיָּם נוֹרָא וּמָרוֹם וְקָדוֹשׁ: — הארון

אַז דֶער עֶרְשְׁטֶער טָאג רֹאשׁ הַשָּׁנָה גִיפַאלְט אִין דֶר וָואכִן זָאגְט מֶען דָאס:

שְׁמוֹ מְפָאֲרִים עֲדַת חֶבְלוֹ. וְנַעֲרָץ בְּאֶרְאֶלֵּי קוֹדֶשׁ הִלּוּלוֹ. וּבְהֵיכָלוֹ כָּבוֹד אוֹמֵר כֻּלּוֹ. קָדוֹשׁ:

מטה לוי

גדולה כמו שתרצה לדון בחסד: כהררי אל. כהרים החזקים: משפטיך. למי שתרצה לדון במשפט תורידנו עד תהום רבה: והפקר שגגנו. השלך את שגגתינו למקום הפקר כדבר שאינו נחשב לכלום: למרבץ קריתי. למקום שמקבלים בירושלים עירי: קמים. שונאים הקמים עלינו: יחזו כי מאתך תהלתי. יראו כי מאת הקב"ה הייתי לנס ולתהלה בכל עמי הארץ: קוה קויתי ה' תוחלתי. לה' תקותי ותוחלתי שיגאלני מן הגלות לקיים. ימלוך ה' לעולם וגו:

כשחל בשבת

אַז דֶער עֶרְשְׁטֶער טָאג רֹאשׁ הַשָּׁנָה גִיפַאלְט אוּם שַׁבָּת זָאגְט מֶען דָאס דֶעם אַנְדֶערִין טָאג:

חוי"ק תָּעִיר וְתָרִיעַ. לְהַכְרִית כָּל מֵרִיעַ. וְתִקְדַּשׁ בְּיוֹדְעֵי לְהָרִיעַ. קָדוֹשׁ:

שׁוֹמְרֵי מִצְוֹתָיו עוֹד יְשׁוּבוּן לְבִצָּרוֹן. גִּדְבָרִים יֵרָאָיו בְּהַכְשֵׁר וְיִתְרוֹן. וַיַּקְשֵׁב יהוה וַיִּשְׁמָע וַיִּכָּתֵב בְּסֵפֶר זִכָּרוֹן. קָדוֹשׁ:

שַׁפְּרוּ מַעֲשֵׂיכֶם וּבְרִית לֹא תוּפָר. נַאֲקַתְכֶם יַאֲזִין שְׁחָקִים שִׁפָּר. וְתִיטַב לַיהוה מִשּׁוֹר פָּר. קָדוֹשׁ:

שִׁבְטֵי מִקּוֹרָאֲךָ עָלֶה וְהַמְשֵׁל. נְטִישׁוֹת צָרִים בְּהַתִּיזְךָ לְנַשֵּׁל. וְהָיְתָה לַיהוה הַמְּלוּכָה וּמוֹשֵׁל. קָדוֹשׁ:

שְׁבוּתֵינוּ מִמֶּרְחָק עֲלוֹת לְהַר קָדְשׁוֹ. וּנְפָאֲרֶנּוּ תָּמִיד בִּדְבִיר מִקְדָּשׁוֹ. כִּי זָכַר אֶת דְּבַר קָדְשׁוֹ. קָדוֹשׁ:

שֶׁבַח מִגְדּוֹל עוֹז שֵׁם הַגָּדוֹל. נֶצַח בְּתִתּוֹ לְמַלְכּוֹ עוֹז וּמִגְדּוֹל. בַּיּוֹם הַהוּא יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל קָדוֹשׁ:

כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל וְשׁוֹכְנֵי אָרֶץ. יֹאמְרוּ תָמִיד הִגְדִּיל יהוה לַעֲשׂוֹת בָּאָרֶץ. וְהָיָה יהוה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ. קָדוֹשׁ:

חזן אֶדֶר וָהוֹד אֶתֵּן בִּצְבִיּוֹן. שֶׁוַע אֶעֱרוֹךְ בְּנִיב וְהִגָּיוֹן. קהל אֶקְרָא לֵאלֹהִים עֶלְיוֹן:

חזן בַּיּוֹם הַנִּבְחַר מִשְּׁמֵי עֶרֶץ. מֵשָׁרִים לִשְׁפּוֹט קְדוּשָּׁתוֹ לְהַעֲרִיץ. קהל יְיָ מָלָךְ תָּגֵל הָאָרֶץ:

מטה לוי

שמו מפארים עדת תבלו. יעקב חבל נחלתו מפארים שמו: ונערץ באראלי קודש הלולו. ונערץ הלולו באראלי קודש. מלאכים הקדושים מספרים הלולו: ובהיכלו כו'. ובהיכלו של מעלה אומרים כולם שכבודו הוא קדוש: עוד ישובון לבצרון. ישובו לירושלים שתהא עיר בצורה וחזקה: גדברים יראיו. כשידברו יראיו: בהכשר ויתרון. בתורה שהיא הכשר ויתרון לישראל: ובזכות זה. ויקשב ה' כו': שפרו מעשיכם. היטיבו מעשיכם: וברית. מילה והתורה אשר כרת אתכם לא תופר ובזכות זה. נאקתכם יאזין. הקב"ה אשר. שחקים שפר. תקן והאהיל את השמים: ותיטב לה'. תפלתינו משור פר שהקריב אדה"ר: שבטי. ישראל שהם. מקוראך עלה והמשל. אותם על העכו"ם: נטישות צרים בהתיזך לנשל. בהכריתך ענפי צרים להסיר ולהשליך אותם ואז והיתה וגו':

שבותינו ממרחק עלות להר קדשו. וקיים לנו ושב ה' אלהיך את שבותך וגו' והעלה אותנו מארץ מרחקים לירושלים הר קדשך: ונפארנו תמיד בדביר מקדשו. ונפאר אותך ית' התיד בבה"מ על. כי זכר את דבר קדשו. שהבטיחנו אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך וגו' (דברים לד): שבח מגדול עוז שם הגדול. שבח לשמו הגדול שנקרא מגדול עוז: נצח בתתו למלכו עוז ומגדול. בתתו למלכו מלך המשיח נצח מלכות החזק כמגדול: ביום ההוא יתקע בשופר גדול. לקבץ גליותינו: כל יושבי כו' הגדיל ה' לעשות נסים ונפלאות בארץ: אדר והוד אתן בצביון. פאר והוד אתן ברצון: שוע אערוך. תפלה אערוך: בניב והגיון. בדבור ובמחשבה: ביום הנבחר משמי ערץ. בר"ה הנבחר מהשוכן בשמים החזקים: מישרים לשפוט. לשפוט בו במישרים וע"ז ראוי קדושתו להעריץ.

כשחל בשבת

אַדֶּרֶת מַמְלָכָה. עַל מָה הוּשְׁלָכָה. וְעוֹד לֹא מָלְכָה. לְבַל הִמְלִיכָהּ. וְאַחֲרָיו הָלְכָה. שֶׁלֹּא כַהֲלָכָה. עָלֶיהָ הוּמְלְכָה גְּבֶרֶת מַמְלָכָה. עַד תּוֹפִיעַ מְלוּכָה. וּבוּלֵי חֲרָכָה מַתְמִימֵי פְּרָכָה. וְנָתַן לָהּ אַרְכָּא רְחָבָה וַאֲרֻכָּה. וְקֶשֶׁת דְּרָכָה. וְעוֹל הֶאֱרִיכָה. בְּעֵתָהּ בְּרַכָּה. וְהִנֵּה הֲרוּכָה וְעַד עַתָּה מוּלְכָה: יְסוֹדוֹת עֲרֵמָה עָרָה וְהֶחֱרִימָה עַד יְסוֹד עָרְמָה. רֹאשׁ הֵרִימָה. וְסוֹד הֶעֱרִימָה וְיָדֶיהָ רָמָה. בְּעֵרָה מֵעָרְמָה וְעַד שַׁחַק רוֹמָה. וְתֶאְפּוֹד מְלוּכָה:

חזן גַּאֲוָתוֹ גָּדְלָה עוֹלָם מֵהָכִיל · עֻזּוֹ לְסַפֵּר כֹּחַ מִי יָכִיל׃ קהל מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ אֱלֹהִים זַמְּרוּ מַשְׂכִּיל׃

שְׁמוֹ מְפָאֲרִים עֲדַת חֶבְלוֹ. וְנַעֲרָץ בְּאֶרְאֶלֵּי קוֹדֶשׁ הִלּוּלוֹ. וּבְהֵיכָלוֹ כָּבוֹד אוֹמֵר כּוּלּוֹ. קָדוֹשׁ׃

חזן דֵּיעַ יָשִׂימוּ כָּל בְּרִיּוֹתָיו · וְיֵדְעוּ כִּי גָּדְלוּ גְבוּרוֹתָיו׃ קהל זֵכֶר עָשָׂה לְנִפְלְאוֹתָיו׃

חזן הִצִּיב וְיָרָה אֶבֶן פִּנָּתוֹ · נַחֲלִיאֵל · עֲבוּר לְשַׁעֲשֵׁעַ בַּאֲיֻמָּתוֹ׃ קהל זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ׃

חזן וְרָשַׁם בְּחוֹק דַּת הֶגְיוֹנִי · בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה לִזְכּוֹר זִכְרוֹנַי׃ קהל לְזִכָּרוֹן בְּהֵיכַל יְיָ׃

שׁוֹמְרֵי מִצְוֹתָיו עוֹד יָשׁוּבוּן לְבִצָּרוֹן. נִדְבָּרִים יִרְאָיו בְּהַכְשֵׁר וְיִתְרוֹן · וַיַּקְשֵׁב יהוה וַיִּשְׁמָע וַיִּכָּתֵב בְּסֵפֶר זִכָּרוֹן. קָדוֹשׁ׃

חזן זֶבַח קוֹדֶשׁ כְּהוּכְשַׁר אָז בְּעֵינָיו · רֶגֶל תְּמוּרָתוֹ אַיִל לְהַקְרִיב לְפָנָיו׃ קהל אַחַר נֶאֱחַז בַּסְּבַךְ בְּקַרְנָיו׃

חזן חִכֵּם חֲנִיכָיו לִתְקוֹעַ בְּזֶה חוֹדֶשׁ · יוֹם זֶה אִם יִקָּרֶה בְּשַׁבַּת קוֹדֶשׁ׃ קהל זִכְרוֹן תְּרוּעָה מִקְרָא קוֹדֶשׁ׃

חזן טִבְעוּ אִם בְּחוֹל יְבוֹאֲכֶם · צַוּוּ לִתְקוֹעַ בְּכָל גְּבוּלְכֶם׃ קהל יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם׃

מטח לוי

לחזק קדושתו ולומר. ה' מלך תגל הארץ. כי כשהקב"ה עושה דין הוא מתעלה ומתקלס: גאותו גדלה עולם מהכיל. שלא יוכל העולם לסבלו כמ"ש ירעשו הרים מגאותו (תהלים מו) וכתיב השמים לא יכלכלוך (ד"ה כו יח): עזוז לספר כח מי יכיל. כח של מי יסבול לספר גבורתו של מלך: זמרו. שבחוהו. משכיל. כי הוא המשכיל והמחכים: דיע ישימו כל בריותיו. כל בריותיו ישימו דעה אל לבם וידעו כי גדלו גבורותיו. שהרי זכר עשה לנפלאותיו. מה שהארץ עושה פירות עכשיו בהמתנה הוא רק לזכרון הנפלאות שהי' בימי אדה"ר שנאמר עץ עושה פרי בו ביום וכן לעתיד תעשה הארץ פירות בני יומן מיד אחר הזריע' והנטיע': הציב וירה אבן פנתו. העמיד והשליך אבן שתיה לפינה אחד ויסד העולם: נחליאל עבור לשעשע באומתו. בעבור לתת התור' לישראל אומתו להיות' שעשוע להם: לכן זכר לעולם. התור' שהיא בריתו כמש"כ זכר לעולם בריתו דבר צוה לאלף דור שהעביר

תתקע"ד דורות ונתל' לכ"ו דורות שמאדם עד משה (הרא"ב"ן): ורשם בחוק דת הגיוני. וכתב בתור' שהיא דת הגיוני: לחוק בכל שנה ושנה לזכור זכרוני. להזכר בכל שנה מלכיות זכרונות ושופרות והם יעלו לזכרון בהיכל ה' כי אמר הקב"ה אמרו לפני זכרונות כדי שיעלה זכרוניכם לפני לטוב': זבח קודש. יצחק שהועל' לזבח קדש. כהוכשר אז בעיניו. כאשר הוכשר אז בעיני ה' מעשה האב והבן: רגל תמורתו איל להקריב לפניו. עקד חלופו איל: אחר נאחז בסבך בקרניו. להקריב לפניו: חכם חניטיו. החכים את בניו ולימד אותם. לתקוע בזה חודש: יום זה של ר"ה. אם יקרה בשבת קודש. יהי רק זכרון תרועה מקרא קודש. שאין תוקעין במדינה רק במקדש: טבעו. תקנו ודינו. אם בחול יבואכם אם יבוא לכם ר"ה בחול: צוו לתקוע בכל גבולכם. תצוו לתקוע אף במדינ': יום תרוע' יהי' לכם:

כשחל בשבת

יְרִיעוֹתַי גִּדְּדָה אָהֳלִי שׁוּדָּדָה · וְהָרְשָׁה וְשׁוֹדְדָה · קְצִינוּת רָפְדָה · וּמַלְכוּת אָפְדָה · וְזֹאת הִקְפִּידָה · וְזָמָה וּמָרְדָה · עֲבוּד לְזָר חָרְדָה וְחָלְלָה מְלוּכָה׃ לְחַצֵּה בְּנֵי מֶלֶךְ ·

שַׁפְּרוּ מַעֲשֵׂיכֶם וּבְרִית לֹא תוּפָר. נַאֲקַתְכֶם יַאֲזִין שְׁחָקִים שֹׁפָר. וְתִיטַב לַיהוה מִשּׁוֹר פָּר. קָדוֹשׁ:

חזן יָרוּם צוּר יִשְׁעִי בְּפִיכָל אֻמִּים. חֲשׂוֹף זְרוֹעֲךָ לְהוֹשִׁיעַ מִמִּתְקוֹמְמִים: קהל מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים:

חזן כְּהִגָּלוֹתְךָ לְעֵין כֹּל שֹׁכְנְךָ לְהִוָּעֵד. קְהִלּוֹת וּרְבָבוֹת בְּפִימוֹ לְהָעֵד: קהל יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

חזן לְךָ יָאֲתָה כָּבוֹד וָעוֹז הַגּוֹיִם. חֶלֶד וְכָל שׁוֹכְנֶיהָ וְכָל הָאִיִּים: קהל מִי לֹא יִירָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם:

שִׁבְטֵי מְקוֹרָאֶיךָ עֲלֵה וְהַמְשֵׁל. נְטִישׁוֹת צָרִים בְּהַתִּיזְךָ לְנַשֵּׁל. וְהָיְתָה לַיהוָה הַמְּלוּכָה וּמוֹשֵׁל. קָדוֹשׁ:

חזן מוֹטוֹת צָרִים שַׁבֵּר וְהַכְחִידֵם. זְרוֹיְךָ קַבֵּץ וְתַנֵּם תִּפְדֵּם: קהל זְכוֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶּדֶם:

חזן נְדִיבֵי עַמִּים יְנוּחָמוּ בְּכִפְלַיִם. קָמֵיהֶם עַל פָּנֵימוֹ גַּלֵּה שׁוּלַיִם: קהל זְכוֹר יְיָ לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלָיִם:

מטה לוי

ירום צור ישעי. ירום הקב"ה בפי כל אומים: חשוף זרועך. גלה זרועך: להושיע ממתקוממים. ממתקוממים עלינו ואז יהי' מלכותך כו': כהגלותך לעין כל שכנך להועד. להתועד בציון שהיא שכנך: אז קהלות ישראל. ורבבות. עעכו"ם בפימו להעד. יעידו בפיהם. ה' ימלוך לעולם ועד: לך יאתה כבוד ועוז הגוים. יאה ונאה להיות המורים לך כבוד ועז: חלד. תבל: וכל שוכניה וכל האיים. וכל יושבי איי הים יאמרו מי לא ייראך מלך הגוים: מוטות צרים. מוטות עול הצרים: שבר והכחידם. והחרם אותם: זרויך. ישראל הנפוצי' בין העכו"ם קבץ. אותם: ותנם תפדם: ישראל הנקראים. נדיבי עמים ינוחמו בכפלים. עבור שלקו בכפלים כדכתיב כי לקחה מיד ה' כפלים (ישעי' מב ג) ועוד בנחמות ישעי' כתיב לכן בארצם

כשחל בשבת

וּפָצָה לְעֵין מֶלֶךְ. מִי לִי כַּדּוֹק מֶלֶךְ: יֶהֱרֶה בְּכֵם מֶלֶךְ זוּלָתִי אֵין מֶלֶךְ. אֲנִי וְאַפְסִי מֶלֶךְ: חזן רָם עַל כָּל מֶלֶךְ. תַּגְעִילֶנָּה מִמֶּלֶךְ. וּלְךָ תָּשִׁיב מְלוּכָה: תעיר וכו'

חו"פ מֶלֶךְ מְמַלֵּט מֵרָעָה. לְיוֹדְעֵי תְרוּעָה. הָאֵל קָדוֹשׁ:

חו"פ מֶלֶךְ זָכוּר אֲחוּז קֶרֶן. לְתוֹקְעֵי לְךָ הַיּוֹם בְּקֶרֶן. נוֹרָא וְקָדוֹשׁ:

אַאֲפִּיד נֵזֶר אָיוֹם. בְּשִׁלּוּשׁ קְדוּשָּׁה בַּיּוֹם. גִּבּוֹרֵי כֹחַ גְּדֹלָה. דַּהֲרוּהוּ בְּבֵית דְּגִילָה. הוֹגֵי הֶגֶה הַמּוּלָה. וַתִּקְוּהוּ בְּהַלֵּל וּמִלָּה: זוֹכֵר לָעַד זָכִיּוֹת הַדְּשׁוּהוּ זֶמֶר חַיּוֹת טוֹב עוֹמֵס טוֹרַח. יַחֲדוּהוּ בְּחִדּוּשׁ יָרֵחַ: כּוֹבֵשׁ כָּל כְּעָסִים, לְבַל אַף לְהָשִׁים: מְשָׁרְתֵי בְּחִיל מוֹרָא. נִכְּחָם הַלְלוּ נוֹרָא. שַׂרְפֵי סְבִיב סְעָרָה. עֲנוּ לְמַעֲבִיר עֶבְרָה פְּלִיאִים

חזן סְלוּל מְסִלָּתֵנוּ יַשֵּׁר לִצְעוֹד. וּבֶן יַקִּירְךָ קַרְסוֹל לֹא יִמְעוֹד: קהל כְּנַמְתָּ זָכוֹר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד:

שְׁבוּתֵינוּ מִמֶּרְחָק עֲלוֹת לְהַר קָדְשׁוֹ. וּנְפָאֲרֶנּוּ תָּמִיד בִּדְבִיר מִקְדָּשׁוֹ. כִּי זָכַר אֶת דְּבַר קָדְשׁוֹ. קָדוֹשׁ:

חזן עֲמוּסֶיךָ תּוֹקְעִים וּמְרִיעִים בַּשּׁוֹפָר. אִמְרָתְךָ לְקַיֵּים כְּחוֹק הַמְּסוּפָּר: קהל תִּקְעוּ בַחוֹדֶשׁ שׁוֹפָר:

חזן פִּשְׁעָם הַעֲבֵר וַעֲוֹנָם כַּפֵּר. מַעֲנָם יֶעֱרַב כְּהַקְרָבַת כְּבָשִׂים וּפָר: קהל בַּחֲצוֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר:

חזן צְמָחֵיהֶם יִרְבּוּ כְּחוֹל אֵין מִסְפָּר. צְבָרֵיהֶם יְעוֹרְרוּ וְיַעֲלוּ מֵעָפָר: קהל כִּנְשׂוֹא נֵס הָרִים תִּרְאוּ וְכִתְקוֹעַ שׁוֹפָר:

שֶׁבַח מִגְדּוֹל עוֹז שֵׁם הַגָּדוֹל. נֶצַח בְּתִתּוֹ לְמַלְכּוֹ עוֹז וּמִגְדּוֹל. בַּיּוֹם הַהוּא יִתָּקַע בַּשּׁוֹפָר גָּדוֹל. קָדוֹשׁ:

חזן קִרְיַת מְשׂוֹשׂ הֵיכָל וְאוּלָם. מִזְבֵּחַ יָשִׁיב וּכְלֵי שָׁרֵת כּוּלָם: קהל יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם:

חזן שָׁמַיִם וָאָרֶץ יְרַנְּנוּ לִשְׁמוֹ. יְעָרוֹת יִמְחֲאוּ כָף לְהַנְעִימוֹ: קהל כִּי פָקַד יְיָ אֶת עַמּוֹ:

חזן תּוֹקֶף אֶרְאֶלִּים וְכוֹכְבֵי צֶפֶר. תְּהִלּוֹת יִתְּנוּ שֶׁבַח לְהַשְׁפֵּר: קהל הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר:

כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל וְשׁוֹכְנֵי אָרֶץ. יֹאמְרוּ תָמִיד הִגְדִּיל יְיָ לַעֲשׂוֹת בָּאָרֶץ. וְהָיָה יהוה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ. קָדוֹשׁ:

חזן וקהל יִשְׁפּוֹט תֵּבֵל בְּצֶדֶק. וּלְאֻמִּים בְּמֵישָׁרִים. הָאֵל קָדוֹשׁ:

חזן וקהל וְהוּא בְּאֶחָד וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ. וְנַפְשׁוֹ אִוְּתָה וַיָּעַשׂ. נוֹרָא וְקָדוֹשׁ:

מטה לוי

משנה יירשו וגו' (שם סא ז): סלול מסילתינו. שבילי דרכינו: ישר לצעוד. היישר ללכת: קרסול לא ימעוד. לא ימעדו קרסוליו: כנמת. כאשר אמרת זכור כו': עמוסיך כו' כחוק המסופר. בתור' שנא' יתקעו כו': מענם. תפלתם: יערב כהקרבת כבשים ופר שנא' שם ותקעתם בחצוצרו' וכו': צמחיהם. בניהם ירבו כו': צבוריה' המתי' הקבורי' בעפר: יעוררו. יקיצו ויעלו מעפר: כנשוא נס הרים. כנשוא דגל על ההרים תראו: וכתקוע שופר. יקיצו המתים מקולו: קרית. עיר ירושלים אשר היא משוש כל הארץ: היכל ואולם מזבח. כל אלה ישיב וכלי שרת כולם ואז ה' ימלוך לעולם: שמים כו' יערות ימחאו כף. יקשקשו כף אל כף: להנעימו. לשבחו בנעימות. כי פקד כו': תוקף אראלים. מלאכים: וכוכבי צפר. כוכבי בוקר: תהלות יתנו. יספרו תהלות: שבח להשפר. ליפות שבחו: ויאמרו הללוהו כו': והוא באחד. באחדותו הוא דן את העולם ומי ישיבנו מי יאמר לו למה דנת כך להשיב דינו. ונפשו אותה ויעש. כל מה שמתאוה יעשה להמית או להחיות ואין מוחה בידו: אתן לפועלי. אתן להקב"ה צדק: ביום הנבחר מעם להצדק. ביום ר"ה הנבחר להיות נצדק בו מעשה ב"א: גאותו כו'.

כשחר בשבת

פִּצְחוּ פֶּה צַלְצְלוּ הַכֹּל צוֹפֶה: קְהִלּוֹת עַם קְדוֹשִׁים. רוֹמְמוּהוּ רִבְבוֹת רוֹעֲשִׁים: שְׁמַע קוֹל שׁוֹפָר. תַּאֲזִין וְאַשְׁמָה תוֹפָר: חזן תְּשַׁלֵּשׁ שׁוֹפָרוֹת בְּהַר הַקּוֹדֶשׁ.

אֶתֵּן לְפוֹעֲלִי צֶדֶק ׃ בַּיּוֹם הַנִּבְחַר מֵעֵשׂ לְהִבָּדֵק ׃ גַּאֲוָתוֹ מְאוֹד גָּדְלָה דֶּרֶךְ עֲנָוָתוֹ לְפִי הַגְּדוּלָּה ׃ הוּא אֲדוֹן הָעוֹלָם וּמִי הִקְשָׁה אֵלָיו וַיִּשְׁלָם ׃ זוֹכֵר הוֹלֵךְ בְּתוֹם ׃ חוֹנֵן וְעוֹשֶׂה דִּין יָתוֹם ׃ טָהוֹר מָרוֹם וְנִשָּׂא ׃ יָפֶה בְּעִתּוֹ הַכֹּל עָשָׂה ׃ כַּבִּיר לֹא יִמְאָס ׃ לְנִבְזֶה בְּעֵינָיו נִמְאָס ׃ מְפוֹאָר רוֹכֵב עֲרָבוֹת ׃ נוֹגַהּ נֶגְדּוֹ וְאֵשׁ לֶהָבוֹת ׃ סוֹעֵף בַּחֲרָבוֹת שְׁנוּנוֹת עֲבוּר יְתוֹמִים וְאַלְמָנוֹת ׃ פּוֹעַל אָדָם יְשַׁלֵּם ׃ צָר פֶּה וּמֵשִׂים אִלֵּם ׃ קוֹנֵה הַכֹּל בְּרַחֲמִים ׃ רָם וּמַשְׁפִּיל רָמִים ׃ שׁוֹפֵט יְצוּרָיו בַּחֲנִינָה ׃ תָּמִים פּוֹעֵל אֵל אֱמוּנָה ׃ שׁוֹפְטֵי אֶרֶץ כַּתֹּהוּ ׃ מִפַּחְדּוֹ יִבָּהֲלוּ וְיִתְמָהוּ ׃ עוֹשֶׂה מִשְׁפַּט עַמּוֹ וּתְהִלָּה מְקַדְּמָם מִפְּנֵי זַעְמוֹ ׃ נְדִיבִים בְּדִקְדּוּקָם יָחִילוּ ׃ כַּאֲשֶׁר מִשְׁפָּטוֹ פָּעֳלוֹ ׃ רוֹאֶה כָּל תַּעֲלוּמוֹת ׃ יוֹשֵׁב בְּגָבְהֵי מְרוֹמוֹת ׃ צוֹפֶה כָּל נוֹלָדוֹת ׃ חוֹפֵשׂ כָּל הָעֲתִידוֹת ׃ קוֹרֵא הַדּוֹרוֹת מֵרֹאשׁ ׃ חִקְרֵי לֵב לָתוּר וְלִדְרוֹשׁ ׃ חזן זוֹכֵר בְּרִית רִאשׁוֹנִים ׃ קַיֵּם שְׁבוּעָה לָאַחֲרוֹנִים ׃

ישפוט

מטה לוי

ענותו לפי הגדולה. שבכל מקום שאתה מוצא גדולתו הקב"ה שם אתה מוצא ענותנותו: ומי הקשה אליו. ומי הקשה עורף כנגדו: וישלם. ויצא בשלום: זוכר. את כל איש הולך בתום: חונן ועושה דין יתום. חונן את ישראל ועושה דין בעכו"ם בשביל שנקראו יתומים: הקב"ה שהוא אל כביר. לא ימאס לנבזה בעיניו נמאס. לא ימאס את מי שפל ונבזה בעיני עצמו ואינו מתגאה: סועף בחרבות שנונות. חותך בחרבות חדות: עבור יתומי' ואלמנות. מן המענה יתומים ואלמנות: פועל אדם ישלם משלם לאיש כמעשיהו: קונה הכל. ברא וקיים העולם ברחמים: עושה. שופטי ארץ. הרשעים כתוהו: ומפחדו יבהלו ויתמהו. כאשר הוא. עושה משפט עמו. ותהלה מקדמם מפני זעמו. כמאמרז"ל ישראל נכנסין תחלה לדין מקמי דליפוש חרון אף: נדיבים. צדיקים. בדקדוקם יחילו. אפי' כמה הם מדקדקים במצות מ"מ יחילו ויחרדו. כי הקב"ה מדקדק עמהם כחוט השערה: כאשר משפטו. אפי' בצדיקים שעשו משפטו מ"מ מראה להם פעלו ודינו: קורא הדורות מראש. מתחל' קרא דור המבול והפלג' ודור אנוש והעבירן בשביל ישראל שהם חקרי לב לתור ולדרוש. בתורה הניתנ' להם:

כשחל בשבת

וַאֲשַׁלֵּשׁ קְדוּשָּׁה בַּקּוֹדֶשׁ ׃

מֶלֶךְ זָכוּר אֱחוֹז קֶרֶן ׃ לְתוֹקְעֵי לְךָ הַיּוֹם בְּקֶרֶן נוֹרָא וְקָדוֹשׁ ׃

שֶׁבַח מִגְדּוֹל עוֹז שֵׁם הַגָּדוֹל ׃ נֶצַח בְּתִתּוֹ לְמַלְכּוֹ עוֹז וּמִגְדּוֹל ׃ בַּיּוֹם הַהוּא יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל קָדוֹשׁ ׃

חזן עֲמוּסֶיךָ תּוֹקְעִים וּמְרִיעִים בַּשּׁוֹפָר ׃ אִמְרָתְךָ לְקַיֵּם כְּחוֹק הַמְּסוּפָּר ׃ קהל תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר ׃

חזן פִּשְׁעָם הַעֲבֵר וַעֲוֹנָם כַּפֵּר ׃ מַעֲנָם יֶעֱרַב כְּהַקְרָבַת כְּבָשִׂים וּפָר ׃ קהל בַּחֲצוֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר ׃

יִשְׁפּוֹט תֵּבֵל בְּצֶדֶק. וּלְאוּמִּים בְּמֵישָׁרִים. הָאֵל קָדוֹשׁ:

חזן וקהל אָדוֹן אִם מַעֲשִׂים אֵין בָּנוּ. שִׁמְךָ הַגָּדוֹל יַעֲמָד לָנוּ. וְאַל תָּבֹא בַמִּשְׁפָּט עִמָּנוּ קָדוֹשׁ:

חזן וקהל הֵן לֹא יַאֲמִין בִּקְדוֹשָׁיו. וְתָהֳלָה יָשִׂים בְּאֵילֵי תַרְשִׁישָׁיו. וְאֵיךְ יִצְדְּקוּ קְרוּצֵי גוּשָׁיו בַּמִּשְׁפָּט קָדוֹשׁ:

שַׁבְתִּי וְרָאֹה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ. אֵין טוֹב לְאָדָם מֵהִתְחַמֵּשׁ. בְּיִרְאַת מָעוּזּוֹ לְהִתְחַזֵּק וְלֹא לְדָמֵשׁ: שׁוּרַת הַדִּין רָאֲתָה עֵינִי. נָבִין תְּחִלָּה מֵאָדָם הַקַּדְמוֹנִי בְּצֶלֶם אֱלֹהִים נִבְרָא בְּעֵדֶן גַּנִּי: מֵעֵת הֵפֵר פִּי מַמְלֶכֶת. בִּיקָר לֹא לָן וְנִגְרַשׁ בְּשַׁלֶּכֶת. וְאֵת לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת: מְדָּרַךְ בְּדֶרֶךְ טוֹבִים לְהוֹעִילוֹ. מִמִּזְרַח הָעִיר עֶלֶט מֵאֲפֵלוֹ. צֶדֶק יִקְרָאֵהוּ לְרַגְלוֹ: עַל נִסּוּתוֹ מִבְטָחוֹ בִּבְחִינָה. וּפָץ לְהוֹדִיעַ אִם יִירָשֶׁנָּה. נִגְרְרוּ גִזְעָיו גֵּרוּת אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה: עוּרוּ נְדִיבִים וְהִתְאוֹשְׁשׁוּ לְתַאֲוָה. בַּקְּשׁוּ צֶדֶק בַּקְּשׁוּ עֲנָוָה. אוּלַי יֵשׁ תִּקְוָה: וְתִיק הַנֶּעֱלָה בְּאַחַד הֶהָרִים. לִשְׁמוֹנָה קִיֵּם בְּרִית בִּבְשָׂרִים. וְזָרַע וּמָצָא מֵאָה שְׁעָרִים: וְלִשִּׁשִּׁים נֶחֱנַט בְּמֵצִיק וּמְשַׁעֲשֵׁעַ. וּלְשֵׁיבָה כָּהֲה מֵאוֹרוֹ לְהָשַׁע. עֲבוּר שְׂאֵתוֹ פְּנֵי הָרָשָׁע: נָא שִׂימוּ עַל לֵב מוֹרָאוֹת. וַהֲשִׁיבוּ יָד מֵעָוֶל לְהִמָּלֵט מִתְּלָאוֹת. אוּלַי יֶחֱנַן יהוה צְבָאוֹת: נְעִים אֲשֶׁר טוֹבוּ אֹהָלָיו. וְתוֹאֲרוֹ חָקוּק בְּכֵס זְבוּלָיו. וְהִנֵּה יהוה נִצָּב עָלָיו: בְּשׁוּבוֹ מִפַּדָּן וְנֶחֱלַץ מִתְּלָאָה. וְנִדְרוֹ אַחֵר לָאֵל לוֹ נִרְאָה. נִכְשַׁל בְּדִינָה בַּת לֵאָה: בִּינוּ יְצוּרָיו לְרַחֲמָיו לִשְׁאֹף. גּוּרוּ לָכֶם מִפְּנֵי סַעֲרַת חֲרוֹן אַף. אוּלַי תִּסָּתְרוּ בְּיוֹם אַף: רֵעִים וְאַחִים בְּנֵי הַיִּצְהָר. אֲשֶׁר אָצוּ בְּמִשְׁלַחְתָּם כִּצְבִי לְמַהֵר. וְהִגְבִּילוּ סְגֻלָּה בְּתַחְתִּית הָהָר: רוֹבֵי תוֹרָה כָּתְבוּ לָעָם. וְהוֹרוּם דַּרְכֵי יוֹשֶׁר וּמִשְׁפְּטֵי נוֹעַם. וּבְמֵי מְרִיבָה הוּפְקְדוּ בְּזַעַם יָדְעוּ זֹאת כָּל יוֹשְׁבֵי

מטה לוי

אדון אם מעשים אין בנו. כדי להכלל בהם בדין: שמך הגדול. המשותף בשמינו יעמד לנו: הן לא יאמין בקדושיו. שמא יחטאו ע"כ אינו מייחד שמו עליהם בחייהם: ותהל'. הוללות וערבוב וששות: ישים באילי תרשישיו. במלאכיו החזקים: ואיך ילדקו קרולי גושיו. הנחתכים מגוש ולדור עפר:

שבתי וראה כו'. אין שום דבר תחת השמים טוב יותר לאדם: מהתחמש. מהזדרז ביראת אל הוא מעוזו: להתחזק ולא להמש. לא יתן לו רפיון והסרה בזה: שורת הדין ראתה עיני. ראיתי שהדין נוטה אף על לדיקים: נבין תחלה כו' מעת הפר את פי ממלכת. דבור מלכו של עולם: ביקר לא לן. אפי' לינה א' לא הי' בכבוד בג"ע: ונגרש בשלכת. והשליכו מחוץ לגן כמ"ש ויגרש את האדם וגו': ואת להט החרב וגו': מדרך כו'. אברהם שהלך בדרך טובים להועיל לו: ממזרח העיר עלט מאפילו. אופל וחושך של אביו שהי' עובד כו"ם העיר אותו: לדק יקראהו לרגלו. לדק' יפגשהו מהקב"ה לעשות בשבילו: אך על נסותו את הקב"ה שהוא מבטחו בבחינ' ופץ להודיע אם יירשנה. ואמר במה אדע כי אירשנ' ובקש בחינה לכן. נגררו גזעיו גירות. נמשכו בניו בגירות ארבע מאות שנה: עורו נדיבי'. הקילו ישראל: והתאוששו לתאוה. והתחזקו לתאות ה': וזאת היא. בקשו לדק בקשו ענוה אולי יש תקוה. עי"ז ביום הדין: ותיק. ילחק הנעל' כו': לשמונ' כו'. נמול לבן שמונת ימי': וזרע ומצא מאה שערים. יתר על המנהג שאחרי' מולאי': לששים שנה נחנט. חנט פירותיו שנתברך בשני בנים: במליק. עשו שהי' מליק ומצער את העולם: ומשעשע. יעקב שהי' ילד שעשועים: ולשיב' כהה מאורו. כדכתיב ויהי כי זקן ילחק ותכהין עיניו: להשע. לטוח ולסתום: עבור שאתו פני הרשע. שהי' נושא פנים לעשו הרשע: נא שימו על לב מוראות. מורא שמים: להמלט מתלאות מטרדות ויגיעת יום הדין: נעים אשר טובו אוהליו. יעקב אשר הי' יושב אוהלים: ותוארו חקוק בכס זבוליו. ודמות פרצופו חקוק בכסה"כ: והנה ה' נלב עליו. לשמרו. אח"כ. בשובו מפדן ונחלץ מתלאה. וניצול מצרות לבן ועשו: ונדרו אחר לאל לו נראה. ונדרו אשר נדר לאל הנראה אליו עשר אעשרנו לך. אחר מלשלם: ונענש בעבור זה אשר נכשל בדינה בת לאה: בינו יצוריו לרחמיו לשאף. להתאוות ולקוות לרחמיו: גורו כו' אף. פחדו לכם מפני סערת חרון אף של הקב"ה: רעים ואחים כו'. משה ואהרן: אצו במשלחתם. מיהרו בשליחותם לגאול את ישראל: והגבילו. עשו גבול לישראל עם סגולה בתחתית ההר. שלא יגעו בהר סיני: רובי כו' והורום. ולמדו אותם. ועכ"ז ובמי מריב'. בשביל מי מריב': הופקדו בזעם. כעס עליהם הקב"ה ואמר לכן לא תביאו וגו' (במדבר כ יב): ידעו כי

כשחל בשבת

חזן צְמֵהֶיהֶם יִרְבּוּ כְּחוֹל אֵין מִסְפָּר. צְבוּרֵיהֶם יְעוֹרְרוּ וְיַעֲלוּ מֵעָפָר: קהל כִּבְנְשׂוֹא נֵס הָרִים תִּרְאוּ וְכִתְקוֹעַ שׁוֹפָר:

שֶׁבַח מִגְדּוֹל עֹז שֵׁם הַגָּדוֹל. נֶצַח בִּתְתוֹ לְמַלְכּוֹ עֹז וּמִגְדּוֹל. בַּיּוֹם הַהוּא יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל. קָדוֹשׁ. ומתחילין אדון אם מעשים אי״ן בנו וכו׳:

אֲדָמָה. אִם כֵּן בִּתְמִימֵי חָכְמָה. מַה יַּעֲשׂוּ מְלֵאֵי מִרְמָה: יְדִיד יְהוָה אֲשֶׁר מָלַךְ תְּחִלָּה. כְּבֶן שָׁנָה נָקִי מִכָּל עַוְלָה. וְלֹא נֶעֱצַל מִמִּלְחֶמֶת עֲבוּר הַצָּלָה: צִוָּה עַל מְחִיַּת הַמְזַנֵּב. שְׁנָה מִפְקָד וְהוֹבִישׁ כְּגוֹנֵב. בְּחָמְלוֹ מַעֲדַנּוֹת בִּכְשָׁפָיו מִתְגַּנֵּב: צוּר נִחַם כִּי הִמְלִיכוֹ. וְהִפִּילוֹ בְּיַד אוֹיְבָיו לְדַעְכוֹ וּמַה יַּעֲשׂוּ מְפִירֵי דִין כְּעֶרְכּוֹ: חָסִיד הַמַּנְעִים זְמִירוֹת לְקוֹנוֹ. וְהוּכַן בְּחֶסֶד כִּסֵּא גְאוֹנוֹ. וְעוֹשֶׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה לַהֲמוֹנוֹ. חָתַף לִבְרוֹחַ מִפְּנֵי פְּרִי בִטְנוֹ. הִקְדִּימוֹ רָכִיל מְשַׁקֵּר עַל אֲדוֹנוֹ. וְחָלַק לוֹ שָׂדֶה בְּחַלַּק לְשׁוֹנוֹ. קוֹל הַחִלּוּק כְּהִסְכִּית מִמְּעוֹנוֹ. חִלֵּק מַלְכוּתוֹ בֵּין עַבְדּוֹ וּבֵין בְּנוֹ. וּמַה יַּעֲשֶׂה מְלָשְׁנִי כִּפְקוֹד עָלָיו חֲרוֹנוֹ: קְהִלּוֹת וּרְבָבוֹת וַאֲלָפִים. אֲשֶׁר לְפָנֵינוּ עָבְרוּ חֲלוּפִים. וְלֹא יָכְלוּ לְהִצְטַדֵּק הֱיוֹת חַפִּים: הֵן שָׁמַיִם בְּעֵינָיו לֹא זַכּוּ. וְכָל לִגְיוֹנֵי שַׁחַק כַּפִּשְׁתָּה דּוֹעֲכוּ. וְנִתְעָב וְנֶאֱלַח מַה יִּזְכֶּה: קוֹבֵץ מִרְמָה וּמִסְתַּתֵּר בְּעִנְיָנָיו. אִם יֹאמַר בְּלִבּוֹ מִי יְעִידֵנִי לְפָנָיו. קוֹרוֹתָיו וְרָהִיטָיו וְעֵצָיו וַאֲבָנָיו: טְהוֹר עֵינַיִם בְּרָע מֵרְאוֹת. הַצֵּל חֲטָאֵינוּ בְּעִמְקֵי מַחְבּוֹאוֹת. עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְטוֹבָה אוֹת: נַחְנוּ אִם פָּשַׁעְנוּ מֵאַחֲרֶיךָ. הִזָּכֵר לַאֲבוֹת עוֹלָם בְּחִירֶיךָ. וְאַל תִּתְעַלֵּם מִתַּחַן מְשַׁחֲרֶיךָ: חֵלֶף פָּרִים וּמִנְחָה הֲגוּנָה. זְכוֹר הֶגְיוֹנֵינוּ וְתֵן לָנוּ חֲנִינָה קַיְּמֵנוּ לְחַיִּים טוֹבִים בְּזֶה רֹאשׁ הַשָּׁנָה: הן לא יאמין וכו׳

פותחין הארון וּבְכֵן וַיְהִי בִישׁוּרוּן מֶלֶךְ:

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: אַמִּיץ הַמְנוּשָּׂא. לְכָל רֹאשׁ מִתְנַשֵּׂא. אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה. מָעוֹז וּמַחֲסֶה. נוֹשֵׂא וְנוֹשָׂא. מוֹשִׁיב מְלָכִים לַכִּסֵּא: לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: גִּבּוֹר בִּגְבוּרוֹת. קוֹרֵא הַדּוֹרוֹת. גּוֹלֶה נִסְתָּרוֹת. אֲמָרוֹתָיו טְהוֹרוֹת. יוֹדֵעַ סְפוּרוֹת. לְתוֹצָאוֹת מַזָּרוֹת: לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

מטה לוי

א״כ. עשה ה׳ בתמימי חכמ׳. מה יעשו מלאי מרמ׳ להמלט מיום הדין: ידיד ה׳. שאול בח ר ה׳: אשר מלך תחלה כבן שנה. הי׳ נקי מכל עולה: ולא נעצל ממלחמת לא נתעצל מלהלחם עבור הצלה. להציל ישראל מיד עכו״ם: צוה. נצטוה על מחית המזנב למחות את עמלק: שנה מפקד. והוא שינה את הגוי. והוביש כגונב. הי׳ לו לבושת כבושת לגנב כי ימלא: בחמלו. על אגג שהלך אליו. מעדנות: בכשפיו מתגנב. שהי׳ מתגנב ומהכסה עלמו ע״י כשפי׳. צור ניחם כי המליכו שנא׳ נחמתי כי המלכתי וגו׳: והפילו ביד אויביו לדעכו. לכבות נרו: ומה יעשו מפירי דין. המפירי׳ דין במזיד מה יעשו: כערכו. הקב״ה משפט עמהם הלא שאול עבר בשוגג ונענש: חסיד. דהע״ה: המנעים זמירות לקונו. הממתיק שבח להקב״ה בכנורים ובנבלים: כסא גאונו. כסא ממשלתו: חותף. פתאום הולרך לברוח מפני פרי בטנו. מפני אבשלום בנו: הקדימו רכיל משקר על אדונו. ליבא עבד מפיבושת הי׳ מקדים לבא לפניו ברכילות על מפיבושת אדוניו: וחלק לו שדה בחלק לשונו ובחלקלקות לשונו של ליבא אמר דוד למפיבושת אתה וליבא תחלקו את השדה: קול החילוק כהסכית ממעונו. כאשר שמע הקב״ה ממעון קדשו את קול החלוקה בין מפיבושת וליבא: חלק. הקב״ה. מלכות בין עבדו ובין בנו. כאות׳ שעה יצא׳ בת קול ואמרה ירבעם עבדו של שלמה ורחבעם בנו יחלקו את המלוכה: ומה יעשה מלשני. הולכי רכיל בסתר: כפקוד עליו חרונו. איך ימלט: קהלות ורבבות וכו׳ חלופים.

רבבות הם אשר כבר עברו וחלפו מן עולם: ולא יכלו להצטדק היות חפים. טהורים ונקיים: הן שמים בעיניו לא זכו. שעתיד הקב״ה ליטב עליהם בדין ולקלקלם ולהרסם: וכל לגיוני שחק כפשתה דועכו. וכל חילי מרום נדחפו כפשתה כי המלאכים המשבחים להקב״ה בכל יום. טובלים בנהר דינור ונשרפים והקב״ה בורא חדשים לבקרים: ונתעב ונאלח מה יזכה. כ״ש אדם הנמאס הבא מטיפה סרוחה איך יזכה בדין: קובץ מרמה ומסתתר בעניניו. אדם העושה מרמה ורע בסתר: ואם יאמר בלבו מי יעידני לפניו. מי יעיד לפני הקב״ה: הן קורותיו כו׳ ואבניו המה יעידו עליו שראו שחטא וא״כ אין לנו להבטן אלא על אבינו שבשמים לכן בקשתינו מלפניך אתה ית״ש. טהור עינים ברע מראות. מלראות ברע לתור אחר העין כמו כ״ו: הצלל חטאינו בעמקי מחבואות. הטבע והשקע חטאינו בעמק מצולה ומחבואות: מתחן משחריך. מתחינת דורשיך ישראל: חלף פרים ומנחה הגונה. במקום קרבנות ומנחה ראוי׳: זכור הגיוננו. זכור תפלתינו: ותן לנו חנינה. חמלה: מלך עליון. הקב״ה: אמיץ המנושא. מנושא ומרומם נפי כל: לכל ראש מתנשא. נותן גדולה למי שירצה וכשמתגאה הוא מתנשא עליו להראות לו השגחתו שהוא מריס ומשפיל: אומר ועושה. מקיים הבטחתו כי סופק בידו לעשות משא״כ ביד בשר ודם: מעוז. לדל: ומחסה לאביון: נשא. מכל העולם שמנשאים אותו: ונושא. והוא נושא וסובל את הכל: מושיב

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: הַמְפוֹאָר בְּפִי כֹל. וְהוּא כֹּל יָכוֹל.
הַמְרַחֵם אֶת כֹּל. וְנוֹתֵן מִחְיָה לַכֹּל וְנֶעְלָם
מֵעֵין כֹּל. וְעֵינָיו מְשׁוֹטְטוֹת בַּכֹּל: לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:
מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: זוֹכֵר נִשְׁכָּחוֹת. חוֹקֵר טוּחוֹת. עֵינָיו
פְּקוּחוֹת. מַגִּיד שִׂיחוֹת. אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת.
אֲמָרוֹתָיו נְכוֹחוֹת: לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:
מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: טָהוֹר בִּזְבוּלָיו. אוֹת הוּא בְּאֶרְאֶלָּיו.
אֵין עָרוֹךְ אֵלָיו. לִפְעוֹל כְּמִפְעָלָיו. חוֹל
שָׂם גְּבוּלָיו. כַּהֲמוֹת יָם לְגַלָּיו: לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:
מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: כּוֹנֵס מֵי הַיָּם. רוֹגַע גַּלֵּיָם. תּוֹעֵר שְׁאוֹן
דָּכְיָם. מְלֹא הָעוֹלָם דַּיָּם. מַשְׁבִּיחָם
בַּעְיָם. וְשָׁבִים אָחוֹר וְאִיִּם: לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:
מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: מוֹשֵׁל בִּגְבוּרָה. דַּרְכּוֹ סוּפָה וּסְעָרָה.
עוֹטֶה אוֹרָה. לַיְלָה כַּיּוֹם לְהָאִירָה. עֲרָפֶל
לוֹ סִתְרָה. וְעִמֵּהּ שְׁרֵא נְהוֹרָא: לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:
מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: סִתְרוֹ עָבִים. סְבִיבָיו לְהָבִים. רְכוּבוֹ
כְּרוּבִים. מְשָׁרְתָיו שְׁבִיבִים. מַזָּלוֹת
וְכוֹכָבִים הִלּוּלוֹ מַרְבִּים: לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

משה

מלכים להם. כמ"ש מהעדה מלכין ומהקם מלכין (דניאל ב כא): הגבור בגבורות. הוא גבור מכל חי בגבורות: קורא הדורות. הוא יודע כל הדורות הבאים וקורא כל דור לעמוד בעתו: אמרותיו טהורות. שנקט הכתוב שמונה אותיות כו' יודע. ספורות לתגלות מזרות. מונה מספר לכוכבים ומזלות בדרך זה שמגלה במספר לכלם: ונעלם מעיני כל. כמ"ש כי לא יראני האדם וחי ואחז"ל על שאר חי אפי' המלאכים: זוכר דברי' אשר נשכחו. מגלה הדם: עיניו פקוחו' עיניו פתוחו' על כל בני אדם: מגיד שיחות. דברים בטלים שדיבר יוכיחו אותו ביום הדין: אלהי הרוחות לכל בשר: אמרותיו נכוחות. ישרות: טהור בזבוליו. בשחקים: אות הוא באראליו. הוא ניכר במלאכיו שדרז"ל למה נקרא צבאות שהוא אות בצבא שלו: כי אין ערוך אליו לפעול כמפעליו: חול שם גבוליו. הרים של

לוי

חול שמה סביבות הים שלא יצא חוץ לגבול: כהמות ים לגליו. יהמו גליו ולא יעברוהו. ומכל זה נראה לכל שאומן זה לעדי עד כו': רוגע. שוכך: גלי ים. פעם שוקט גלי ים אשר דרכם להמות ולרעוש. ופעם מעורר שאון דכים. מוליך בסערה והלאה כקב"ה שוכך לגלי הים אזי היו דוחקים עצמם חוץ לגבול אשר שם לו והיו שוטפים לכל העולם: כי מלא העולם דים. הים די במי הים למלאות כל העולם כולו. אך הקב"ה משביחם בעים. משפיל שאון גליהם בכוחו: ושבים אחור. עד שלא ניכר עוד מקומם: ואים. ונעשים עליהם איים הם: דרכו סופה וסערה. דרכו ומנהגו ליפרע מן הרשעים ברוח סערה כמ"ש סערת ה' חמה על ראש רשעים יחול (ירמיה כג יט): ואף כו'. ערפל לו סתרה. ת"י ועמיה שרא נהורא: סתרו עבים. עננים סתר לו: רכובו כרובים. כמ"ש וירכב על

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: פּוֹתֵחַ יָד וּמַשְׂבִּיעַ. צוֹרֵר מַיִם וּמַנְבִּיעַ. יַבֶּשֶׁת לְהַטְבִּיעַ. לְשַׁלִּישׁ וּלְרַבִּיעַ. יוֹם לְיוֹם יַבִּיעַ. שִׁבְחוֹ לְהַבִּיעַ: לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: קָדוֹשׁ וְנוֹרָא. בְּמוֹפֵת וּבְמוֹרָא. מְמַדֵּי אֶרֶץ קָרָא. וְאֶבֶן פִּנָּתָהּ יָרָה. וְכָל הַנִּבְרָא לִכְבוֹדוֹ בָּרָא: לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: שׁוֹמֵעַ אֶל אֶבְיוֹנִים. וּמַאֲזִין חִנּוּנִים. מַאֲרִיךְ רְצוֹנִים. וּמְקַצֵּר חֲרוֹנִים. רִאשׁוֹן לָרִאשׁוֹנִים. וְאַחֲרוֹן לָאַחֲרוֹנִים: לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

סוגרין הארון:

מֶלֶךְ אֶבְיוֹן. בָּלֶה וְיָרֵד שַׁחַת. בִּשְׁאוֹל וּבְתַחַת. בְּלֵיאוּת בְּלִי נַחַת. עַד מָתַי יִמְלוֹךְ:

מֶלֶךְ אֶבְיוֹן. תְּנוּמָה תְעוֹפְפֶנּוּ. תַּרְדֵּמָה תְּעוֹפְפֶנּוּ תֹּהוּ יְשׁוּפֶנּוּ. עַד מָתַי יִמְלוֹךְ:

ופותחין מיד אֲבָל מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: שׁוֹפֵט הָאֱמֶת. מַעֲבָדָיו אֱמֶת. עוֹשֶׂה חֶסֶד וֶאֱמֶת. וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת. נְתִיבוֹתָיו אֱמֶת. חוֹתָמוֹ אֱמֶת: לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

יהוה מֶלֶךְ יהוה מָלָךְ יהוה יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

כָּל שִׁנְאַנֵּי שַׁחַק. בְּאוֹמֶר מַאֲדִירִים יְיָ מֶלֶךְ:

כָּל שׁוֹכְנֵי שֶׁקֶט. בִּבְרָכָה מְבָרְכִים: יְיָ מָלָךְ:

אֵלּוּ וָאֵלּוּ בְּגוֹבַהּ מַגְדִּילִים: יְיָ יִמְלוֹךְ:

יהוה מֶלֶךְ יהוה מָלָךְ יהוה יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

מטה לוי

מרוב (תהלי' קמה טז). פותח יד ומשביע. לכל חי רצון : צורר מים. קושר את המים בעבים ואינו מניחם לרדת ובשעה רוצה פותח אותם : ומשביע. שיהיו נשבעים : יבשת להטביע להשקיע את היבשה במים ועושה מזה : לשליש ולרביע. חלקים חלקים כמ"ש והמטרתי על עיר אחת ועל עיר אחת לא אמטיר. חלקה אחת תמטר וחלקה אשר לא אמטיר עליה תיבש (עמוס ד ז) כי לא אמטיר עליה כולה בבת אחת : יום ליום יביע. מתוך שמתחדשים נפלאותיו בכל יום מספרים בני אדם יום ליום נוראותיו : שבחו להביע. ומספרים שבחו שהוא קדוש ונורא : במופת ובמורא. ע"י מופתים ומוראים שעשה בעולמו : ממדי ארץ קרא. כמ"ש עמד וימודד ארץ (חבקוק ג ו) וכתיב דבר ויקרא ארץ : ואבן פנתה ירה. השליך אבן שתיה במקום בהמ"ק שנקרא פנת יקרת כדי שלא יציף את העולם : מאריך רצונים. קשה לכעוס : ומקצר חרונים. רץ לרצות : ראשון כו' לאחרונים. הקב"ה שהוא ראשון והוא אחרון לעדי עד ימלוך :

בליאות בלי נחת. בעייפות בלי מנוחה כי אדם לעמל יולד : תנומה תעופפנו. התנומה תחשיכנו : ותרדמה תעופפנו. התרדמה תגרום לו נע ונד בשינתו כי רואה חלומות מצערים אותו ואין לו מנוחה בדעתו : מעבדיו אמת. מעשיו הם אמת: עושה חסד ואמת. עושה חסד של אמת שאינו צריך לצפות לתשלום גמול : ורב חסד ואמת. הוא אדון החסד והאמת ולא תמו חסדיו : נתיבתו אמת. תורתו יש בה ל"ב נתיבות חכמה : חותמו אמת. כשארז"ל נפל פתקא מרקיע לארעא. פי' כתב דכתיב בי' אמת אמרו ש"מ חותמו של הקב"ה הוא אמת : כל שנאני. מלאכי שחקים : באומר מאדירים. שאומרים מה אדיר שמך : כל שוכני שקט. ישראל השוכנים בשקט שומעים חרפתם והם משיבים : בברכה מברכים. ה' מלך. שאומרים מלך העולם אשר קדשנו דמשמע שמלך כבר : בגובה מגביהים מגביהים את קולם ואומרים ה' ימלוך: מושלי מטה. ישראל שמושלים ביצרם וברוחם : בודאי מודים. מתודים [illegible]

כָּל מַלְאֲכֵי מַעְלָה בְּדֵעָה מַדְגִּילִים　　　יְיָ מֶלֶךְ:
כָּל מוֹשְׁלֵי מַטָּה בְּהַלֵּל מְהַלְלִים:　　　יְיָ מָלָךְ:
אֵלּוּ וָאֵלּוּ בְּוַדַּאי מוֹדִים　　　יְיָ יִמְלוֹךְ:
יהוה מֶלֶךְ יהוה מָלָךְ יהוה יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

כָּל עֲרִיצֵי עֶלְיוֹנִים. בְּזֶמֶר מְזַמְּרִים:　　　יְיָ מֶלֶךְ:
כָּל עוֹבְרֵי עוֹלָמִים. בְּחַיִל מְחַסְּנִים:　　　יְיָ מָלָךְ:
אֵלּוּ וָאֵלּוּ בְּטַעַם מְטַכְּסִים:　　　יְיָ יִמְלוֹךְ:
יהוה מֶלֶךְ יהוה מָלָךְ יהוה יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

כָּל וְעוּדֵי וָעַד. בְּיוֹשֶׁר מְיַפִּים:　　　יְיָ מֶלֶךְ:
כָּל וָתִיקֵי וֶסֶת. בְּכוֹשֶׁר מְכַלְלִים:　　　יְיָ מָלָךְ:
אֵלּוּ וָאֵלּוּ בְּלַהַג מְלַהֲגִים:　　　יְיָ יִמְלוֹךְ:
יהוה מֶלֶךְ יהוה מָלָךְ יהוה יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

כָּל נְדִיבֵי נְדָבוֹת בְּמַאֲמַר מְמַלְּלִים:　　　יְיָ מֶלֶךְ:
כָּל נִכְבַּדֵּי נוֹעַם. בְּנִצּוּחַ מְנַצְּחִים　　　יְיָ מָלָךְ:
אֵלּוּ וָאֵלּוּ בְּשִׂיחַ מְשׂוֹחֲחִים:　　　יְיָ יִמְלוֹךְ:
יהוה מֶלֶךְ יהוה מָלָךְ יהוה יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

כָּל בַּעֲלֵי בִינָה. בְּעִלּוּי מְעַלִּים:　　　יְיָ מֶלֶךְ:
כָּל בְּרוּאֵי בְּרִיָּה. בְּפֶצַח מְפַצְּחִים:　　　יְיָ מָלָךְ:
אֵלּוּ וָאֵלּוּ בְּצִפְצוּף מְצַפְצְפִים:　　　יְיָ יִמְלוֹךְ:
יהוה מֶלֶךְ יהוה מָלָךְ יהוה יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

כָּל רִשְׁפֵּי רוּמָה. בְּקוֹל מַקְדִּישִׁים:　　　יְיָ מֶלֶךְ:
כָּל רָאשֵׁי רוֹן בְּרֶנֶן מְרַנְּנִים:　　　יְיָ מָלָךְ:
אֵלּוּ וָאֵלּוּ. בְּשִׁירָה מְשׁוֹרְרִים:　　　יְיָ יִמְלוֹךְ:
יהוה מֶלֶךְ יהוה מָלָךְ יהוה יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

מטה לוי

מלאכים חזקים: עוברי עולמים. בני אדם שמתים ועוברים מן העולם: בחיל מחסנים. מחזקים בכח ואומרים ה' מלך: ועודי ועד. ישראל המתוועדים בקיבוץ לבה"כ: ביושר. לבבם: מיפים שבחו של מקום ואומרי' ה' מלך: ותיקי וסת. מלאכים המזקים בזמן שאין הזמן והווסת שולט בהם שאינם מתים: בכושר מכללים בכשרון עושים כתר: בלהג מלהגים. בדבור מדברים: נדיבי נדבות. מלאכים הממונים על הנשמות שנאמר גשם נדבות תניף אלהים (תהלים ס"ח י): נכבדי נועם ישראל שנתכבדו בתורה שהיא אמרי נועם: בנצות מנצחים הם מנצחים להקב"ה בתשובה ותפל' וצדקה: בשיח משוחחים בדבור מדברים: בעלי בינה. מלאכים: בעילוי מעלים מקלסים בשבח: ברואי בריה. ישראל שכל העולם נברא בשבילם: בפצח מפצחים. בפתיחות פיהם פותחים ואומרים. ה' מלך: רשפי רומה. מלאכי מרום מאש: כל ראשי רוני. ישראל שהם ראשים ברינה שמקדימים לרנן כמ"ש רז"ל. אין מלאכי השרת אומרים שירה למעל' עד שיאמרו ישראל למטה: יפירו יופי. מלאכים

כָּל יַקִּירֵי יוֹפִי. בְּתוֹקֶף מְתַנִּים: יְיָ מֶלֶךְ:
כָּל יוֹשְׁבֵי יִשּׁוּב. בְּיִחוּד מְיַחֲדִים: יְיָ מָלָךְ:
אֵלּוּ וָאֵלּוּ בְּאֶדֶר מְאַדְּרִים: יְיָ יִמְלוֹךְ:
יהוה מֶלֶךְ יהוה מָלָךְ יהוה יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

כָּל צוֹבְאֵי צָבָא בְּלֶמֶד מְלַמְּדִים: יְיָ מֶלֶךְ:
כָּל צְנוּפֵי צְפִירָה בְּצֶדֶק מַצְדִּיקִים: יְיָ מָלָךְ:
אֵלּוּ וָאֵלּוּ בְּחַיִל מְחַזְּרִים: יְיָ יִמְלוֹךְ:
יהוה מֶלֶךְ יהוה מָלָךְ יהוה יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

כָּל חֲיָלֵי חוֹסֶן בַּחֲרָדָה מְחַלִּים: יְיָ מֶלֶךְ:
כָּל חֲשׁוּקֵי חֶמֶד. בְּחֶזְקָה מְחַזְּקִים: יְיָ מָלָךְ:
אֵלּוּ וָאֵלּוּ. בְּנִגּוּן מְנַגְּנִים: יְיָ יִמְלוֹךְ:
יהוה מֶלֶךְ יהוה מָלָךְ יהוה יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

כָּל קְדוֹשֵׁי קָדוֹשׁ. בִּקְדוּשָׁה מַקְדִּישִׁים: יְיָ מֶלֶךְ:
כָּל קְבוּצֵי קָהָל. בְּקוֹשֶׁט מְקַשְּׁטִים: יְיָ מָלָךְ:
אֵלּוּ וָאֵלּוּ בְּנוֹעַם מַנְעִימִים: יְיָ יִמְלוֹךְ:
יהוה מֶלֶךְ יהוה מָלָךְ יהוה יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

כָּל חַשְׁמַלֵּי זִיקִים. לַבְּקָרִים מִתְחַדְּשִׁים: יְיָ מֶלֶךְ:
כָּל תַּרְשִׁישֵׁי גוֹבַהּ. בִּדְמָמָה מְלַחֲשִׁים: יְיָ מָלָךְ:
אֵלּוּ וָאֵלּוּ בְּשִׁלּוּשׁ מְשַׁלְּשִׁים: יְיָ יִמְלוֹךְ:
יהוה מֶלֶךְ יהוה מָלָךְ יהוה יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

פותחין הארון קהל וחזן וּבְכֵן וּלְךָ הַכֹּל יַכְתִּירוּ:

לָאֵל עוֹרֵךְ דִּין: לְבוֹחֵן לְבָבוֹת בְּיוֹם דִּין:
לְגוֹלֶה עֲמוּקוֹת בַּדִּין: לְדוֹבֵר מֵישָׁרִים בְּיוֹם דִּין:
לְהוֹגֶה דֵעוֹת בַּדִּין: לְוָתִיק וְעֹשֶׂה חֶסֶד בְּיוֹם דִּין:

מטה לוי

יקרי׳ ביופי שאין בהם כל מום: בתוקף מתנים. בחוזק מספרי׳: יושבי ישוב. ישראל שבכל העולם נתיישבו: בשבילם ביחוד מיחדי׳. מיחדי׳ שמו של הקב״ה ביחוד שלם: צובאי צבא. צבא מעלה: צנופי צפירה. המקושטי׳ בצפירה ותפארת של תורה: אלו ואלו בחיל מחזרים. חוזרים סלילה הסבת בכח המלאכים חוזרים תפלתם אחר תפלת ישראל וישראל חוזרין מחיל אל חיל מבה״כ לבהמ״ד שנאמר ילכו מחיל אל חיל (תהלים פ״ד ח): חילי חוסן. מלאכים החזקים: בחרדה מחלים. מתפללים את פני הש״י בחרדה: חשוקי חמד ישראל החושקים בתורה הנחמדה מזהב: קדושי קדוש. המלאכים שהם קדושי הש״י הקדוש: קבוצי קהל. ישראל הקבוצי׳ יחד להתפלל: בקושט מקשטים. באמת וביושר מיפים שבחו של הקב״ה: חשמלי זיקים. מלאכים הנקראים חשמלים והם זקוקים של אש: לבקרים מתחדשים. שהם מתחדשים בכל בוקר: תרשישי גובה. מלאכים שנאמר עליהם וגויתו כתרשיש: בדממה מלחשים. מלחשים בקול דממה דקה: ה׳ מלך:

לְזוֹכֵר בְּרִיתוֹ בַּדִּין : לְחוֹמֵל מַעֲשָׂיו בְּיוֹם דִּין :
לְטַהֵר חוֹסָיו בַּדִּין : לְיוֹדֵעַ מַחֲשָׁבוֹת בְּיוֹם דִּין :
לְכוֹבֵשׁ כַּעֲסוֹ בַּדִּין : לְלוֹבֵשׁ צְדָקוֹת בְּיוֹם דִּין :
לְמוֹחֵל עֲוֹנוֹת בַּדִּין : לְנוֹרָא תְהִלּוֹת בְּיוֹם דִּין :
לְסוֹלֵחַ לַעֲמוּסָיו בַּדִּין : לְעוֹנֶה לְקוֹרְאָיו בְּיוֹם דִּין :
לְפוֹעֵל רַחֲמָיו בַּדִּין : לְצוֹפֶה נִסְתָּרוֹת בְּיוֹם דִּין :
לְקוֹנֶה עֲבָדָיו בַּדִּין : לְרַחֵם עַמּוֹ בְּיוֹם דִּין :
לְשׁוֹמֵר אוֹהֲבָיו בַּדִּין : לְתוֹמֵךְ תְּמִימָיו בְּיוֹם דִּין :

סוגרין וּבְכֵן וּלְךָ תַעֲלֶה קְדֻשָּׁה. כִּי אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ : הארון

אֲשֶׁר מִי יַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֶׂיךָ וְכִגְבוּרוֹתֶיךָ. וּמִי יְהַדֵּר אַחַר מִדּוֹתֶיךָ. וּמִי יְמַלֵּל קְצָת תִּפְאַרְתֶּךָ. וּמִי יַשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתֶךָ. וּמִי יַעֲרִיץ הוֹד קְדוּשָּׁתֶךָ. שָׁמַיִם וּשְׁמֵי שָׁמַיִם לֹא יְכַלְכְּלוּ אֵימָתֶךָ. הָאָרֶץ וַעֲמוּדֶיהָ יִתְפַּלָּצוּן מִגַּעֲרָתֶךָ. אֵין כָּמוֹךָ וְאֵין בְּעֶרְכְּךָ וְאֵין בִּלְתֶּךָ. אַתָּה רִאשׁוֹן וְאַתָּה אַחֲרוֹן וְאֶפֶס זוּלָתֶךָ. אֵין קֵץ וְחֵקֶר וְסוֹף לִתְבוּנָתֶךָ. צָפוּן וְנֶעֱלָם וְנִסְתָּר גָּלוּי לְעוּמָּתֶךָ. לְךָ הַהוֹד וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח הַדְרָתֶךָ : לְךָ יְיָ הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה וּכְיִרְאָתֶךָ עֶבְרָתֶךָ. מֵאֵין כָּמוֹךָ יְיָ גָּדוֹל אַתָּה וְגָדוֹל שִׁמְךָ כִּגְדוּלָּתֶךָ. לְךָ הַשָּׁמַיִם וְכָל צְבָאָם נִבְרְאוּ לְשָׁרְתֶךָ. לְךָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ הֲדוֹם מַרְגְּלוֹתֶיךָ. לְךָ הַיָּם וְהַיַּבָּשָׁה וְהַכֹּל כּוֹנְנוּ אֶצְבְּעוֹתֶיךָ. לְךָ הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב וְכָל שְׂכִיּוֹת חֶמְדָּתֶךָ. לְךָ כָּל הַנְּפָשׁוֹת יַחַד מוּפְקָדוֹת בְּאוֹצְרוֹתֶיךָ. לְךָ הַחָכְמָה וְהַתְּבוּנָה וְהַשֵּׂכֶל מִבִּינָתֶךָ. חֲכַם לֵבָב וְאַמִּיץ כֹּחַ הִתְנַהֵג בַּחֲסִידָתֶךָ. כִּי מִי בַשַּׁחַק יַעֲרוֹךְ לְךָ לְדַמּוֹתֶךָ. מִי כָמוֹךָ חֲסִין יָהּ אֵל בִּצְבָאוֹתֶיךָ. אֵל נַעֲרָץ בְּסוֹד קְדוֹשִׁים רַבָּה וְנוֹרָא עַל כָּל סְבִיבוֹתֶיךָ. חוֹשֶׁךְ סִתְרֶךָ וַעֲרָפֶל סֻכָּתֶךָ. מִנֹּגַהּ נֶגְדְּךָ בָּרָד וְאֵשׁ גַּחֲלָתֶךָ. הָאֵל הַנֶּאֱמָן שׁוֹמֵר הַבְּרִית וְהַחֶסֶד בְּמִשְׁמַרְתֶּךָ. לָתֵת לְאִישׁ כִּדְרָכָיו בְּשַׁלְּמָךְ מַשְׂכּוּרְתֶּךָ. הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ וְאֵין עָוֶל אֱמֶת פְּעוּלָּתֶךָ. מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה וּכְהַרְרֵי אֵל צִדְקוֹתֶיךָ : עוֹזֵר וְסוֹמֵךְ לְכָל מְהִירֵי מְלַאכְתֶּךָ. אֶת הַכֹּל עָשִׂיתָ יָפֶה בְּעִתּוֹ בְּחָכְמָתֶךָ. בְּטֶרֶם הָרִים יוּלָּדוּ וַתְּחוֹלֵל אַדְמָתֶךָ. בָּרָאתָ תְּשׁוּבָה לְמַרְפֵּא אֲרוּכָתֶךָ. וְעַד לֹא מַכָּה הִקְדַּמְתָּ תַּעֲלָתֶךָ. וְעַד לֹא מָזוֹר הִגְהַתָּ רְפוּאָתֶךָ. כִּי גָלוּי וְצָפוּי לְפָנֶיךָ פֶּה שְׁכִינָתֶךָ. כִּי אֵין צַדִּיק בָּאָרֶץ לְהִזָּהֵר מִנַּחֲלָתֶךָ. אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טּוֹב וְלֹא יַעֲבוֹר מִתּוֹרָתֶךָ. כִּי לֹא תַאֲמִין בַּעֲבָדֶיךָ וּבִמְשָׁרְתֶיךָ. וּתְהִלָּה

תשים

כמה לוי

אשר פו׳. ומי יהדר אחר מדותיך · לומר לא כדין יפאר פורעניות על האדם : ומי יעריץ הוד קדושתך׳ למי יש גבורות וכח לפאר הוד קדושתך : וכירחתך. כמו שאתה מגין על פירא אותך : עברתך. כך אתה פורע כועס ועברה למי שאינו ירא את שמך : שכיות חמדתיך. פלטרין דלופין במשכיות ירלפת מים התמודים : כל הנפשות כו׳ באוצרותיך. הנשמות מופקדות בפקדון אצלך באוצרותיך כשאדם ישן בלילה : לך החכמה כו׳ מבינתך. שאינך מקבל חכמה מלך אחר : ברד ואש גחלתך. לספרע בהם מרשעים : בשלמך משכורתך. לעתיד לבוא : מהירי מלאכתך. מלאכת שמים : בטרם הרים כו׳ נבראת תשובה. כי היא מהז׳ דברים שנבראו קודם שנברא העולם : ועד כו׳ הקדמת תעלתך. רפואתך שהיא התשובה : ועד לא מזור. ועד לא מכאוב : הגהת רפואתך. הכנת רפואתך להזהר מנחלתך. שלא יטוה אחד של גיהנם : אף. כ״ש : שוכני בתי חומר עפרותיך, בני אדם הקלוכים מעפר הנדלים. ומגודלים בעון : ותשם בסד רגלם כו׳. שנתפסים בעולם על ידי יצר הרע המסית לסור מאורחותיך הטובים : וביד כל אדם יחתום. והאדם בעצמו חותם בידו העונות :

תשים בגדודי מחנותיך. אף שוכני בתי חומר עפרותיך. הגדלים בעון ועוברים על מצותיך. ותשם בסד רגלם כי סורו מאורחותיך. וביד כל אדם יחתום בגזרותיך. ותגד להם פשעם בתוכחותיך. והתודו את עונם ויצדיקו דין אמתך. ולכן הקדמת צרי למריתך. כי ישובון מאון ויבקשו מחילתך. ואתה קרוב לקוראיך להשיב מהם חמתך. ויום זה בחרת לישב במשפט על בריותיך. וכבני מרון יעברון לפניך בספרתך. וכולם נסקרין בסקירת צפיתך. ותראה יחד לבם בריאתך. ותגזור עליהם כל גזרותיך. ותקצוב מזונותיהם ופרנסתיהם באמרתך ועמך בתחנונים מתועדים לחלותך. ותוקעין ומריעין כאמור בתורתך. ומערבבים קטיגור בלי להשטינם לקראתך. ותזכור כמו עקידת יצחק כשבועתך. ותהפוך מדת הדין לרחמים כי בן מדתך. ותרחם עליהם ברוב חמלתך. כי הם בניך וצאן מרעיתך. והיום יפתחו שלשה ספרים מנוקדים. של צדיקים שומרי פקודים. של בינונים ושל זדים. צדיקים נכתבים לחיי עד שקודים. ורשעים נכתבים לתבערת יקודים. ובינונים עד יום כפור תלוים ועומדים אם ישובו ממעשיהם ויהיו חרדים. ויתקנו מעלליהם וייטיבו צעדים. חלקם בחיים יזכו נחמדים. ואם לא זכו למיתה יהו נאחדים. וכמו כן יעשה ליום הדין ויבאו מעשיהם להעיד בעדים. ובמאזנים יעלו משני צדדים. ואם יכריעו טובים על הרעים ויהיו כבדים. בעלים יהיו בטוחים ולא פחודים. ואם מחצה על מחצה יהו אגודים. ורב חסד מטה כלפי חסדים. ישוב וירחם יכבוש עון מורדים. וישא עון ויגביה מרדים. ויכריעו נעימים וענודים. ויעביר ראשון ראשון אחדים. כי צדיק יהוה בכל דרכיו ומעשיו חסדים. רוצה בתשובה מכל עולות ותמידים. התשובה ומעשה הטוב כתרים בפני שודדים:

אנא אדון מלא רחמים. בקומך למשפט על יצורי עולמים. רוגז בל תעיר על מעוטי עמים. המיחדים שמך לילות וימים. ולנצחך תמיד מעריבים ומשכימים וכאב על בן יכמרו רחמיך בניחומים. לנקותם מכובד עון ואשמים. והזכר לברית שלשת תמימים. ולאב המון אשר היה תמים. ונתנסה בעשר נסיונות עצומים ונמצא שלם בכל פעמים: הנס הראשון בהולדו נתיעצו החרטומים ובקשו להרגו גדולי המלכות והקוסמים. ונחבא בארץ שלש עשרה שנה שלמים. ולא ראה שמש וירח וכוכבי מרומים. ולאחר שלש עשרה שנה יצא מחוכם בחכומים. ומאס אלילים ושקץ מזלים. ובטח ביוצרו ונפל חבלו בנעימים: השני השליכוהו לכבשן אש פחמים. ומלך הכבוד פשט ימינו והצילו ברחמים. וגם אני יי אשר הוצאתיך מאור כשדים בנאמים: השלישי

בגזירותיך. כליוויך: הקדמת צרי. נטף שטוב לרפואה הקדמת למריתך. למכה טריה שסלחת וזו כיא. כי ישובון מאון כו'. ותראה יחד לבם בריאתך. ברואי' אתה אתה רואה כל כוונת לבם: כאמור בתורתך. בתהלי' תקעו וגו' (פא ד): כשבועתך. שאמרת בי נשבעתי וגו' (בראשית כב טז): כי בן מדתך לעמוד מכסא דין ולישב על כסא רחמים ע"י תקיעת שופר: לתבערת יקודים. לשריפת אש של גיהנם: ויהיו חרדים אל דבר ה': יהו נאחדים. מיוחדים. וכמו שעשה בר"ה כן יעשה ליום הדין. לעתיד לבוא: מעשיהם. של ישראל: ויגביה מרדים. יגביה הכף מאזנים של עבירות כאלו הם קלות ממאזני הזכיות כדי שיכריע אותן מאזני הזכיות ויהיה נראה כאילו הזכיות מרובות על העונות: ויכריעו נעימים. המעשים טובים: וענודים. והמקושטים: ויעביר ראשון ראשון אחדים. מעביר אחד אחד מן העונות ומשליכם חוץ מן המאזנים: ומעשיו חסדים. שהוא הולך בתשוב': כתרים בפני שודדים. כמו תריסים ומגינים שמצילים את האדם משודדים וגזלנים כך מגינה התשובה מן הפורעניות: על מעוטי עמים. ישראל שנא' עליהם כי אתם המעט מכל העמים: המיחדים שמך. בק"ש: ולנצחך. בתפלה ותשובה תמיד כו': שלשת תמימים. האבות: ולאב המון. אברהם. אשר היה תמים. שהיה שלם בכל פעם: ובקשו להרגו על שביער ע"ז של אביו: ונחבא כו'. היה נטמן במערה י"ג שנה: יצא מחוכם. שלמד תורה שלש עשרה שנה: ונפל חבלו בנעימים. ונפל גורלו במתיקות: מאור כשדים בנאמים. בדבור ובמאמר ולא בידים: בגלת שלומים. שגזר שילך בשלום: למושל עמים. לפרעה: בליל שמורים. בליל פסח: כנאמר לבכורי. להכות בו בכורי מצרים: מלך

הגלהו ממולדתו הגלת שלומים. הרביעי הביא רעב באותן הימים. הוא
הרעב הראשון אשר בא לעולמים. ולא בכל הארץ ובכל התחומים. כי אם
בארץ כנען לנסותו ולהורידו לאדמת ענמים: החמישי נלקחה שרה למושל
עמים. בליל שמורים הנשמר לבכורי חמים. וינגע יי את פרעה נגעים
גדולים ואיומים. וגר בארץ פלשתים רבים ימים. וישלח מלך גרר ולקח יפת
פעמים. ונעשה הוא וכל בני ביתו טומטמים. וירד מיכאל המלאך להרגו
בזעמים. וזעק הגוי גם צדיק תהרוג ותשפוך דמים. ואמר לו השב אשת
האיש כי נביא הוא ואב לחכמים. ולקח צאן ובקר ועבדים ושפחות והשיב לו
תשלומים. ויתפלל אברהם אל האלהים ויעתר לו ממרומים. וירפא אותם
מעצירת רחמים: הששי בבוא עליו המלכים הקדומים. עם כדרלעומר
מלך עלמים. ובן אחיו התחילו תחלה שוטמים. ובשבילו לקחו את כל
רכוש סדומים. ובא הפליט והגיד מה עשו קמים. וירק את חניכיו ילידי
ביתו רשומים. הם ענר אשכול וממרא ואליעזר מסויימים ויחלק עליהם
לילה ויכם במהלומים. הוא הלילה אשר היה מקדומים. וישב את כל
הרכוש בעזרת משפיל רמים: השביעי כשנדבר עמו בין הבתרים. והראהו
ארבע מלכיות כבירים. שמושלים בזמנם ולא לדור דורים. עגלה משלשת
זו מלכות אבירים. אשר היא כעגלה דשה וכחזירי יערים. ועז משלשת אלו
יונים שנמשלו לצפירים. ואיל משולש זו מלכות מדי ופרס חברים. כענין
שנאמר האיל אשר ראית בבירורים. ותור אלו בני ישמעאל שנמשלו
לשורים. וגוזל אלו ישראל שנמשלו ליונים ותורים. כענין שנאמר יונתי
בחגוי הסלע ובסתרים. ולקח ובתרם לשני בתרים. כדי להתיש כוחם
וזכרם להחרים. וירד העיט לאבדם זה דוד ראש הגבורים. כצאת השמש
היה מניף עליהם בסודרים. שלא ימשול בהם העיט עד הערב כסוד מורים.
להודיע שאין מושלים אלא יום אחד מיומו של יוצר הרים. חוץ משני ידות
שעה בשעורים. כשהחמה נוטה במערב שתי ידות שעה מכהה אורים. כן
עד שלא יבא הערב יצמח אור לישרים. והיה לעת ערב יהיה אור להדורים:
השמיני בהמולו ערלת בשרים. בעשור לחודש ביום הכפורים. ובכל שנה
נראה דם מילתו כדם פרים ואמורים. ומכפר עונות עמו להצדיקם כישרים:
התשיעי בשלחו ישמעאל ואמו למדברים. מעל יחיד הנערה באחד ההרים.

מטה

גרר. אבימלך: וירד מיכאל. כמ"ש ויבא אלהים וגו' ויאמר הנך מת על האשה וגו': וזעק. אבימלך הגוי כו': המלכים הקדומים. אמרפל וחבריו שקדמו במלכות שאמרפל הוא נמרוד שהחל להיות גבור בארץ ותהי ראשית ממלכתו בבל וגו': ובא הפליט. עוג: רשומים. הם בתור' בשמותם שהם גדולי הארץ: במהלומות. בכל מכה חזקה: הוא הלילה אשר היה מקדומים. מקדם גזר הקדוש ברוך הוא שבחצי האחד מהליל' ההוא יכלה אברהם את המלכים וחציו הב' להכות בכורי מצרים: ארבע מלכיות כבירים: חזקים שמושלים כל א' מהם בזמנם: ולא לדור דורים. זו מלכות אבירים. אשר היא כעגלה דשה. שעל מלכות אדם אמר (דניאל ז) וחיותא רביעתא וגו' אכלה ומדקה ושארא ברגלה רפסה: וכחזירי יערים. וגם נמשלו לחזירי יער כמ"ש יכרסמנה חזיר מיער (תהלים פ) ודרשו רז"ל על אדם: ועז משולשת. אלו יונים:

לוי

שנמשלו לצפירים. שנא' והצפיר השעיר מלך יון (דניאל ח): ואיל משולש כו'. האיל אשר ראית בעל הקרנים זו מלכות פרס ומדי (שם). ותור אלו בני ישמעאל. כי תרגום של שור תור ועל ויהי לי שור וחמור דרשו רז"ל שור זה ישמעאל: ובתרם לשני בתרים. חתכם לשני חלקים. כדי להתיש כחם של ד' מלכיות: זה דוד. שעשה חורבה בע"א ורצה להחרים את כל הע"א: היה מניף עליהם בסודרים. כמ"ש וישב אותם אברם: שלא ימשול בהם העיט. שלא ימשול בהם דוד לכלותם עד הערב. עד שיעריב העוה"ז: כסוד מורים. כאשר ידוע בסוד לחכמים ואז יכלה אותם מלך המשיח כמ"ש והי' לעת ערב יהיה אור (זכריה יד): להודיע כו': כשהחמה נוטה. אחר חצי היום כשהיא במערב ואז. שתי ידות שעה. שני חלקים משעה או זוהרה מכהה. מחשיך. שאר אורים. או מאירה בתקפה קודם הערב: כן עד שלא יבא הערב. עד

מִזֶּה וְלַבָּא לְדוֹר דּוֹרִים: הָעֲשִׂירִי הָיָה אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּמִילָה. וְנִסָּהוּ קַח נָא אֶת בִּנְךָ וְהַעֲלֵהוּ לִי לְעוֹלָה. וְהֵשִׁיבוֹ לְאֵיזֶה בֵּן לְבֶן הָעָרְלָה אוֹ לְבֶן הַמִּילָה. אֶת יְחִידְךָ אֲשֶׁר אָהַבְתָּ בְּחֶמְלָה. עַל הָהָר אֲשֶׁר עָלָיו שְׁכִינָה מְכוּלָּלָה. וְהִשְׁכִּים בַּבּוֹקֶר וְלֹא נִתְעַצֵּל בַּעַצְלָה. וְחָבַשׁ הַחֲמוֹר בְּעַצְמוֹ בִּגְלָה: הוּא הַחֲמוֹר אֲשֶׁר רָכַב עָלָיו דַּלָּה דָּלָה. וְהוּא שֶׁעָתִיד עָנִי לִרְכּוֹב עָלָיו בְּעֵת הַגְּאוּלָה. וְהָלְכוּ לְדַרְכָּם בְּיוֹשֶׁר מְסִילָה. כְּשֶׁהִגִּיעוּ לְצוֹפִים רָאוּ שַׁלְהֶבֶת תְּלוּלָה וְהֵבִין כִּי הוּא הָהָר לִתְלָלָה. וּבְאֶצְבַּע הֶרְאָהוּ הַמִּזְבֵּחַ שֶׁל שׁוֹכֵן מַעְלָה. הוּא הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר הָיָה מִתְּחִלָּה. וְצִוָּה יָחִיד לִקְשׁוֹר יָדָיו וְרַגְלָיו לְרַגְלָה. שֶׁלֹּא יְבַעֵט מִצְוַת כַּבֵּד לְחַלְּלָה. וַעֲקָדוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ כְּטָלֶה עוֹלָה. וְעָרַךְ הָאֵשׁ וְהָעֵצִים הֶעֱלָה. וְלָקַח הַמַּאֲכֶלֶת לְשָׁחֲטוֹ בְּחַלְחָלָה. וְכֹהֵן גָּדוֹל הִגִּישׁ מִנְחָה בְּלוּלָה. וְיוֹשֵׁב וְרוֹאֶה נוֹרָא עֲלִילָה. הָאָב מַעֲקִיד וְהַבֵּן נֶעֱקָד בְּחִילָה. הֵן אֶרְאֶלִּים צָעֲקוּ חוּצָה בִּילָלָה. וְהוּשְׁמַע אַל תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל הַנַּעַר לַעֲשׂוֹתוֹ כָּלָה. וְהָאַיִל אֲשֶׁר הוּצְפַּן מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי בְרֵאשִׁית לְעוֹלָה. נִתַּן כָּפְרוֹ וְהוּחְשַׁב לוֹ לְשֵׁם וְלִתְהִלָּה. וְנִשְׁבַּע לְבָרְכוֹ בִּבְרָכָה מְעוּלָּה. וְלִזְכּוֹר עֲקֵדָתוֹ לְאוֹם נִרְגָּלָה. לְמַלְּטֵם מִכָּל עָוֹן וְעַוְלָה. וְלִקְנוֹתָם לִהְיוֹת לוֹ לְעַם סְגוּלָּה. לִהְיוֹת יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה. וְהַיּוֹם הַזֶּה לְפָנֶיךָ יוּפְקַד. כּוֹשֵׁר מִפְעָלוֹת עוֹקֵד וְנֶעֱקָד. וִישִׁיבַת הַתָּם אוֹהָלֶיךָ שָׁקַד. זְכוֹר אָדוֹן בְּרַחֲמִים לִפְקֹד. וְתַרְשִׁישֵׁי חַשְׁמַלֵּי יָקַד. יִכְרְעוּ וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ לִיקוֹד: חיו וְזֶה אֶל זֶה יַעֲרִיצוּ. וְזֶה אֶל זֶה יַקְדִּישׁוּ. וּשְׁלוֹשׁ קְדוּשָּׁה לְקָדוֹשׁ מַקְדִּישִׁים:

נ״ס נַקְדִּישְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ כְּנוֹעַם שִׂיחַ סוֹד שַׂרְפֵי קוֹדֶשׁ הַמְשַׁלְּשִׁים לְךָ קְדוּשָּׁה

נ״א כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: אָז בְּקוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל אַדִּיר וְחָזָק מַשְׁמִיעִים קוֹל מִתְנַשְּׂאִים לְעֻמַּת שְׂרָפִים לְעֻמָּתָם בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ: (מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים):

וְהַחַיּוֹת בּוֹעֲרוֹת מַרְאֵיהֶן כְּגַחֲלֵי אֵשׁ:
בְּ זָהַל סוֹבְלוֹת כֵּס. אֵשׁ אוֹכְלָה אֵשׁ:
גְּ סְתָמוֹת גְּוִיּוֹתֵיהֶן. בְּרִשְׁפֵּי לַבַּת אֵשׁ:
נְ אֻם הַדִּבּוּר מַשְׁמוּעַ. הַנִּתָּן בָּאֵשׁ:
יְ סָבְלוּ סֵבֶל. נוֹזְלִים עַל רָאשֵׁיהֶם אֵשׁ:
יָ עִיר לְזָלְלוֹ. וְלֹא נִשְׁקַעַת הָאֵשׁ:
מְ שַׁלְּחִים יַד שְׂרָפִים. תַּחַת כַּנְפֵי אֵשׁ:
מְ שַׁלְּבִים בְּכַנְפֵיהֶם. גַּחֲלֵי לַהֲבַת אֵשׁ:

מטה לוי

שאף יצאה האלף השני. שאתה אור לעברים: מעל יחיד. מעל יצחק: והעלהו. לעולה כאחד הסדרים: שלחם. מזה. שלא יירש שמם כירושת אביו ולבא לדור דורים. ולא כירושת הארץ לדורות: לבן הערלה. לבן שנולד כשהייתי ערל: או לבן המילה. לבן הנולד משהייתי מהול: והלכו לדרכם ביושר מסילה. ונלכו אברהם ויצחק בדרך הישר: וכשהגיעו לצופים. למקום שיכולים לראות משם ירושלים: ראו שלהבת תלולה. שלהבת גבוה כתל גבוה שהשלהבת הגיע לשמים: והבין כו׳ לתללה. להעלות עליו עולה שכולה תבוה: ובאצבע הראהו. אברהם ליצחק את המזבח של שוכן מעלה. שהשכינה שורה עליו: הוא הו׳ מתחלה. הבל הקריב עליו מבכורות צאנו וישע ה׳ אליו: וכו׳. יצחק שהיה יחיד לאמו: לקשור ידיו ורגליו לרגלה שלא יבעט. בשביל שלא יתחלל ויבעט ביד או ברגל את אביו בשעת שחיטה מלעה השחיטה: מצות כבד לחללה. ויחלל מצות כבד את אביך: ויושב ורואה. הקב״ה שהוא נורא עלילה כאשר התב וכו׳:

נ פְזוֹרוֹת לִמְקוֹם רְשָׁעִים לְהַכְנִיעָם בָּאֵשׁ:
נָ אֱלֹהִים בָּמוֹ. כַּדּוֹנָג מִפְּנֵי הָאֵשׁ:
בֵּ ית לַחַשְׁמַלָּה. מַרְאֶיהָ כְּמַרְאִית אֵשׁ:
בְּ נוֹגַהּ סָבִיב. כְּקֶשֶׁת בֶּעָנָן אֵשׁ:
רָ צוֹא וָשׁוֹב הַחַיּוֹת. דָּאוֹת בְּאַגְפֵּי אֵשׁ:
ר וַחֲשׁוּת בָּרוּךְ כְּבוֹדוֹ. בְּלַהַק יְקוּדֵי אֵשׁ:
שְׁ עוּנוֹת בְּמַאֲמַצֵּי רָם שְׁכִינָתוֹ בָּאֵשׁ:
שׁ וֹאֲגוֹת כְּאֲרִי. קוֹל בְּלַהַב אֵשׁ:
מ וּאֲחַד כֶּתֶר בְּפֶלֶל. בֵּית יַעֲקֹב אֵשׁ:
מַ שְׁבִּיעוּ שָׂרָף. לוֹהֵט שְׁבִיב אֵשׁ:
וּ מְזַדַּעְזְעִים חַיְלֵי מָרוֹם. מִשַּׁלְהֲבֵי אֵשׁ:
וּ מֵרַעַשׁ מִתְגַּלְגְּלִים. גַּלְגַּלֵּיכֶם אֵשׁ:
אַף רְקִיעִים אֲחָזָתָם. חֶרְדַּת אֵשׁ:
אָ ז יְשַׁלְּשׁוּ בְּקוֹדֶשׁ לַנִּשְׁפָּט בָּאֵשׁ:
לִ שְׂמֹאל וְלַיָּמִין. שְׁנֵי שַׂרְפֵי אֵשׁ:
לְ וּאָטִים הָרֶגֶל. מִלְּהַזְכִּיר עֵגֶל אֵשׁ:
אָ נָא עִזּוּז וְגִבּוֹר. נַעֲרָץ בְּכִתֵּי אֵשׁ:
אֵ לֶיךָ הַעַל שַׁוְעַ. לוֹקְחֵי דַת אֵשׁ:
מִ פֹּעַל הַר מוֹר. נֶעֱקַד עֲלֵי עֵצִים וָאֵשׁ:
מִ צוּקָה נִגְּצַל. מִמְּדוּרַת עֵצִים וָאֵשׁ:
נָ א אִם חֵטְאָה נִמְשְׁכָה וּבָעֲרָה כָּאֵשׁ:
נִ חוּמֶיךָ יָגוֹלּוּ בְּשִׁבְתְּךָ עַל כִּסֵּא אֵשׁ:
וְ הַכִּסֵּא יַפְגִּיעַ לָרוֹכֵב בְּמֶרְכֶּבֶת אֵשׁ:
וְ יוֹשֶׁר יָלִיצוּ בַּעֲדֵנוּ חַיּוֹת אֵשׁ:

חזן אָז בְּקוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל אַדִּיר וְחָזָק מַשְׁמִיעִים קוֹל מִתְנַשְּׂאִים לְעֻמַּת שְׂרָפִים. לְעֻמָּתָם בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ (מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים): קהל בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ. מִמְּקוֹמְךָ מַלְכֵּנוּ תוֹפִיעַ. וְתִמְלוֹךְ עָלֵינוּ כִּי מְחַכִּים אֲנַחְנוּ לָךְ. מָתַי תִּמְלוֹךְ בְּצִיּוֹן בְּקָרוֹב בְּיָמֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד תִּשְׁכּוֹן: תִּתְגַּדַּל וְתִתְקַדַּשׁ בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֵצַח נְצָחִים: וְעֵינֵינוּ תִרְאֶינָה מַלְכוּתֶךָ כַּדָּבָר הָאָמוּר בְּשִׁירֵי עֻזֶּךָ עַל יְדֵי דָוִד מְשִׁיחַ צִדְקֶךָ:

אֶ חָד קָדוֹשׁ אֵשׁ אוֹכְלָה אֵשׁ:

בּ וְעָרוֹת טוֹעֲנוֹת כִּסְאֲךָ מַרְאֵיהֶן כְּגַחֲלֵי אֵשׁ:
גַּ אֲוָתְךָ בְּמַחֲנֶה רַעַשׁ. וְאַחַר הָרַעַשׁ אֵשׁ:
ד וּגְמַת שִׁכְנְךָ כְּעֵין הַחַשְׁמַל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ:
הֲ לֹא בְּהַרְאוֹתְךָ נַחַת זְרוֹעֲךָ בָּאֵשׁ:
וְ יֵחַתּוּ וְיִמַּסּוּ מְשַׂנְאֶיךָ כַּדּוֹנַג מִפְּנֵי הָאֵשׁ:
זָ עוּ מִיּוֹם תֵּקַע חֲרֵדֵי דְבָרְךָ בָּאֵשׁ:
חָ לִים וְרוֹעֲדִים מִדִּינְךָ נִשְׁפָּט בָּאֵשׁ:
טַ עֲמָם יִכּוֹן כִּקְטֹרֶת. נָתוּן עַל הָאֵשׁ:
יֵ חָשֵׁב מִיעוּט חֶלְבָּם וְדָמָם כְּנִיחוֹחַ מִן הָאֵשׁ:
כּ וֹשֶׁר מַעֲשֵׂה אֵיתָן. מוּצָּל מֵאֵשׁ:
לְ יוֹם צָרָה יוֹעֲמַד לְבָאֵי בַמַּיִם וּבָאֵשׁ:
מַ עֲרֶכֶת עָרַךְ. וּבְיָדוֹ מַאֲכֶלֶת וָאֵשׁ:
נִ יגְיוֹ בָּהּ יִנּוֹצְלוּ מִמְּדוּרַת עֵצִים וָאֵשׁ:
סָ עוּ אַחֲרֶיךָ בַּמִּדְבָּר בִּנְחִיַּת עַמּוּד אֵשׁ:
עַ זָּה אַהֲבָתָם תִּזְכּוֹר. רְשָׁפֶיהָ רִשְׁפֵּי אֵשׁ:
פְּ לָאֶיךָ יָדַע תִּשְׁבִּי. יְחֶדְךָ בַּעֲנִיַּת אֵשׁ:
צ וּעֲקָיךָ גַּם הַיּוֹם תַּעֲנֶה. הוֹגֵי דָת אֵשׁ:
קַ נֵּא לְעִירְךָ הָיְתָה לִשְׂרֵיפַת אֵשׁ:
רַ צֵּף שִׁכְנְךָ בְּתוֹכָהּ לְכָבוֹד סְבִיבָהּ חוֹמַת אֵשׁ:
שְׁ עֵה שַׁוְעַת עַמְּךָ. בֵּית יַעֲקֹב אֵשׁ:
תְּ שַׁכְלֵל הֵיכַל קָדְשְׁךָ מְהֵרָה וְאַל תִּתְיָאֵשׁ:
תְּ מִימֶיךָ יַמְלִיכוּךָ כְּמַלְאֲכֵי רוּחַ מְשָׁרְתֵי אֵשׁ:

חזן מָתַי תִּמְלוֹךְ בְּצִיּוֹן בְּקָרוֹב בְּיָמֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד תִּשְׁכּוֹן: תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדֵּשׁ בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֵצַח נְצָחִים: וְעֵינֵינוּ תִרְאֶינָה מַלְכוּתֶךָ כַּדָּבָר הָאָמוּר בְּשִׁירֵי עֻזֶּךָ. עַל יְדֵי דָוִד מְשִׁיחַ צִדְקֶךָ: קו״ח יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

חזן לְדוֹר וָדוֹר נַגִּיד גָּדְלֶךָ וּלְנֵצַח נְצָחִים קְדֻשָּׁתְךָ נַקְדִּישׁ. וְשִׁבְחֲךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד: כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה:
לְדוֹר וָדוֹר הַמְלִיכוּ לָאֵל כִּי הוּא לְבַדּוֹ מָרוֹם וְקָדוֹשׁ:
וּבְכֵן יִתְקַדַּשׁ שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ וְעַל

צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ וְעַל מְכוֹנְךָ וְהֵיכָלֶךָ׃

חזן גומר הש״ץ אבינו מלכנו ק״ש ויהי בנסוע י״ג מדות רבש״ע בריך שמיה על הכל תתגדל לעיל אצל סדר ליום ראשון׃

קריאה ליום ב של ראש השנה

וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת־אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו
אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי׃ וַיֹּאמֶר קַח־נָא אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידְךָ אֲשֶׁר־אָהַבְתָּ אֶת־
יִצְחָק וְלֶךְ־לְךָ אֶל־אֶרֶץ הַמֹּרִיָּה וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה עַל אַחַד הֶהָרִים אֲשֶׁר
אֹמַר אֵלֶיךָ׃ וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר וַיַּחֲבֹשׁ אֶת־חֲמֹרוֹ וַיִּקַּח אֶת־שְׁנֵי
נְעָרָיו אִתּוֹ וְאֵת יִצְחָק בְּנוֹ וַיְבַקַּע עֲצֵי עֹלָה וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־
אָמַר־לוֹ הָאֱלֹהִים׃ לוי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא אֶת־
הַמָּקוֹם מֵרָחֹק׃ וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־נְעָרָיו שְׁבוּ־לָכֶם פֹּה עִם־הַחֲמוֹר וַאֲנִי
וְהַנַּעַר נֵלְכָה עַד־כֹּה וְנִשְׁתַּחֲוֶה וְנָשׁוּבָה אֲלֵיכֶם׃ וַיִּקַּח אַבְרָהָם אֶת־עֲצֵי
הָעֹלָה וַיָּשֶׂם עַל־יִצְחָק בְּנוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ אֶת־הָאֵשׁ וְאֶת־הַמַּאֲכֶלֶת וַיֵּלְכוּ
שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו׃ וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל־אַבְרָהָם אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הִנֶּנִּי בְנִי
וַיֹּאמֶר הִנֵּה הָאֵשׁ וְהָעֵצִים וְאַיֵּה הַשֶּׂה לְעֹלָה׃ וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֱלֹהִים
יִרְאֶה־לּוֹ הַשֶּׂה לְעֹלָה בְּנִי וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו׃ שלישי וַיָּבֹאוּ אֶל־הַמָּקוֹם
אֲשֶׁר אָמַר־לוֹ הָאֱלֹהִים וַיִּבֶן שָׁם אַבְרָהָם אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעֲרֹךְ אֶת־הָעֵצִים
וַיַּעֲקֹד אֶת־יִצְחָק בְּנוֹ וַיָּשֶׂם אֹתוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ מִמַּעַל לָעֵצִים׃ וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם
אֶת־יָדוֹ וַיִּקַּח אֶת־הַמַּאֲכֶלֶת לִשְׁחֹט אֶת־בְּנוֹ׃ וַיִּקְרָא אֵלָיו מַלְאַךְ יְהֹוָה
מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם ׀ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי׃ וַיֹּאמֶר אַל־תִּשְׁלַח יָדְךָ
אֶל־הַנַּעַר וְאַל־תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה כִּי ׀ עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי־יְרֵא אֱלֹהִים אַתָּה וְלֹא
חָשַׂכְתָּ אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידְךָ מִמֶּנִּי׃ וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה־
אַיִל אַחַר נֶאֱחַז בַּסְּבַךְ בְּקַרְנָיו וַיֵּלֶךְ אַבְרָהָם וַיִּקַּח אֶת־הָאַיִל וַיַּעֲלֵהוּ לְעֹלָה
תַּחַת בְּנוֹ׃ וַיִּקְרָא אַבְרָהָם שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא יְהֹוָה ׀ יִרְאֶה אֲשֶׁר יֵאָמֵר
הַיּוֹם בְּהַר יְהֹוָה יֵרָאֶה׃ רביעי וַיִּקְרָא מַלְאַךְ יְהֹוָה אֶל־אַבְרָהָם שֵׁנִית מִן־
הַשָּׁמָיִם׃ וַיֹּאמֶר בִּי נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם־יְהֹוָה כִּי יַעַן אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה
וְלֹא חָשַׂכְתָּ אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידֶךָ׃ כִּי־בָרֵךְ אֲבָרֶכְךָ וְהַרְבָּה אַרְבֶּה אֶת־זַרְעֲךָ
כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכַחוֹל אֲשֶׁר עַל־שְׂפַת הַיָּם וְיִרַשׁ זַרְעֲךָ אֵת שַׁעַר אֹיְבָיו׃
וְהִתְבָּרְכוּ בְזַרְעֲךָ כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ בְּקֹלִי׃ וַיָּשָׁב אַבְרָהָם
אֶל־נְעָרָיו וַיָּקֻמוּ וַיֵּלְכוּ יַחְדָּו אֶל־בְּאֵר שָׁבַע וַיֵּשֶׁב אַבְרָהָם בִּבְאֵר שָׁבַע׃ פ
חמישי וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֻּגַּד לְאַבְרָהָם לֵאמֹר הִנֵּה יָלְדָה מִלְכָּה גַם־
הִוא בָּנִים לְנָחוֹר אָחִיךָ׃ אֶת־עוּץ בְּכֹרוֹ וְאֶת־בּוּז אָחִיו וְאֶת־קְמוּאֵל אֲבִי
אֲרָם׃ וְאֶת־כֶּשֶׂד וְאֶת־חֲזוֹ וְאֶת־פִּלְדָּשׁ וְאֶת־יִדְלָף וְאֵת בְּתוּאֵל׃ וּבְתוּאֵל
יָלַד אֶת־רִבְקָה שְׁמֹנָה אֵלֶּה יָלְדָה מִלְכָּה לְנָחוֹר אֲחִי אַבְרָהָם׃ וּפִילַגְשׁוֹ
וּשְׁמָהּ רְאוּמָה וַתֵּלֶד גַּם־הִוא אֶת־טֶבַח וְאֶת־גַּחַם וְאֶת־תַּחַשׁ וְאֶת־מַעֲכָה׃

דיא קריאה פון מפטיר גיפינט מען בייא דעם ערשטין טאג

ברכת הפטרה

בָּרוּךְ אַתָּה יהוה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בִּנְבִיאִים טוֹבִים וְרָצָה

בְּדִבְרֵיהֶם הַנֶּאֱמָרִים בֶּאֱמֶת: בָּרוּךְ אַתָּה יהוה הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה וּבְמשֶׁה עַבְדּוֹ וּבְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ וּבִנְבִיאֵי הָאֱמֶת וָצֶדֶק: עונים אמן

הפטרה ליום ב׳ של ר״ה בירמיה סי׳ לא

כֹּה אָמַר יְיָ מָצָא חֵן בַּמִּדְבָּר עַם שְׂרִידֵי חָרֶב הָלוֹךְ לְהַרְגִּיעוֹ יִשְׂרָאֵל: מֵרָחוֹק יְיָ נִרְאָה לִי וְאַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיךְ עַל כֵּן מְשַׁכְתִּיךְ חָסֶד: עוֹד אֶבְנֵךְ וְנִבְנֵית בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל עוֹד תַּעְדִּי תֻפַּיִךְ וְיָצָאת בִּמְחוֹל מְשַׂחֲקִים: עוֹד תִּטְּעִי כְרָמִים בְּהָרֵי שֹׁמְרוֹן נָטְעוּ נֹטְעִים וְחִלֵּלוּ: כִּי יֶשׁ יוֹם קָרְאוּ נֹצְרִים בְּהַר אֶפְרָיִם קוּמוּ וְנַעֲלֶה צִיּוֹן אֶל יְיָ אֱלֹהֵינוּ: כִּי כֹה אָמַר יְיָ רָנּוּ לְיַעֲקֹב שִׂמְחָה וְצַהֲלוּ בְּרֹאשׁ הַגּוֹיִם הַשְׁמִיעוּ הַלְלוּ וְאִמְרוּ הוֹשַׁע יְיָ אֶת עַמְּךָ אֵת שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל: הִנְנִי מֵבִיא אוֹתָם מֵאֶרֶץ צָפוֹן וְקִבַּצְתִּים מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ בָּם עִוֵּר וּפִסֵּחַ הָרָה וְיֹלֶדֶת יַחְדָּו קָהָל גָּדוֹל יָשׁוּבוּ הֵנָּה: בִּבְכִי יָבֹאוּ וּבְתַחֲנוּנִים אוֹבִילֵם אוֹלִיכֵם אֶל נַחֲלֵי מַיִם בְּדֶרֶךְ יָשָׁר לֹא יִכָּשְׁלוּ בָּהּ כִּי הָיִיתִי לְיִשְׂרָאֵל לְאָב וְאֶפְרַיִם בְּכֹרִי הוּא: שִׁמְעוּ דְבַר יְיָ גּוֹיִם וְהַגִּידוּ בָאִיִּים מִמֶּרְחָק וְאִמְרוּ מְזָרֵה יִשְׂרָאֵל יְקַבְּצֶנּוּ וּשְׁמָרוֹ כְּרֹעֶה עֶדְרוֹ: כִּי פָדָה יְיָ אֶת יַעֲקֹב וּגְאָלוֹ מִיַּד חָזָק מִמֶּנּוּ: וּבָאוּ וְרִנְּנוּ בִמְרוֹם צִיּוֹן וְנָהֲרוּ אֶל טוּב יְיָ עַל דָּגָן וְעַל תִּירֹשׁ וְעַל יִצְהָר וְעַל בְּנֵי צֹאן וּבָקָר וְהָיְתָה נַפְשָׁם כְּגַן רָוֶה וְלֹא יוֹסִיפוּ לְדַאֲבָה עוֹד: אָז תִּשְׂמַח בְּתוּלָה בְּמָחוֹל וּבַחֻרִים וּזְקֵנִים יַחְדָּו וְהָפַכְתִּי אֶבְלָם לְשָׂשׂוֹן וְנִחַמְתִּים וְשִׂמַּחְתִּים מִיגוֹנָם: וְרִוֵּיתִי נֶפֶשׁ הַכֹּהֲנִים דָּשֶׁן וְעַמִּי אֶת טוּבִי יִשְׂבָּעוּ נְאֻם יְיָ: כֹּה אָמַר יְיָ קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים רָחֵל מְבַכָּה עַל בָּנֶיהָ מֵאֲנָה לְהִנָּחֵם עַל בָּנֶיהָ כִּי אֵינֶנּוּ: כֹּה אָמַר יְיָ מִנְעִי קוֹלֵךְ מִבֶּכִי וְעֵינַיִךְ מִדִּמְעָה כִּי יֵשׁ שָׂכָר לִפְעֻלָּתֵךְ נְאֻם יְיָ וְשָׁבוּ מֵאֶרֶץ אוֹיֵב: וְיֵשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתֵךְ נְאֻם יְיָ וְשָׁבוּ בָנִים לִגְבוּלָם: שָׁמוֹעַ שָׁמַעְתִּי אֶפְרַיִם מִתְנוֹדֵד יִסַּרְתַּנִי וָאִוָּסֵר כְּעֵגֶל לֹא לֻמָּד הֲשִׁבֵנִי וְאָשׁוּבָה כִּי אַתָּה יְיָ אֱלֹהָי: כִּי אַחֲרֵי שׁוּבִי נִחַמְתִּי וְאַחֲרֵי הִוָּדְעִי סָפַקְתִּי עַל יָרֵךְ בֹּשְׁתִּי וְגַם נִכְלַמְתִּי כִּי נָשָׂאתִי חֶרְפַּת נְעוּרָי: הֲבֵן יַקִּיר לִי אֶפְרַיִם אִם יֶלֶד שַׁעֲשׁוּעִים כִּי מִדֵּי דַבְּרִי בּוֹ זָכֹר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד עַל כֵּן הָמוּ מֵעַי לוֹ רַחֵם אֲרַחֲמֶנּוּ נְאֻם יְיָ:

המפטיר אומר הברכות

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם צוּר כָּל הָעוֹלָמִים צַדִּיק בְּכָל הַדּוֹרוֹת הָאֵל הַנֶּאֱמָן הָאוֹמֵר וְעוֹשֶׂה הַמְדַבֵּר וּמְקַיֵּם שֶׁכָּל דְּבָרָיו אֱמֶת וָצֶדֶק:

נֶאֱמָן אַתָּה הוּא יהוה אֱלֹהֵינוּ וְנֶאֱמָנִים דְּבָרֶיךָ. וְדָבָר אֶחָד מִדְּבָרֶיךָ אָחוֹר לֹא יָשׁוּב רֵיקָם. כִּי אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן וְרַחֲמָן אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַנֶּאֱמָן בְּכָל דְּבָרָיו:

רַחֵם עַל צִיּוֹן כִּי הִיא בֵּית חַיֵּינוּ וְלַעֲלוּבַת נֶפֶשׁ תּוֹשִׁיעַ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְשַׂמֵּחַ צִיּוֹן בְּבָנֶיהָ:

שַׂמְּחֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא עַבְדֶּךָ וּבְמַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ: בִּמְהֵרָה יָבֹא וְיָגֵל לִבֵּנוּ. עַל כִּסְאוֹ לֹא יֵשֶׁב זָר וְלֹא יִנְחֲלוּ עוֹד אֲחֵרִים אֶת כְּבוֹדוֹ: כִּי בְשֵׁם קָדְשְׁךָ נִשְׁבַּעְתָּ לּוֹ שֶׁלֹּא יִכְבֶּה נֵרוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן דָּוִד:

עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוֹדָה וְעַל הַנְּבִיאִים וְעַל יוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה שֶׁנָּתַתָּ לָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת:

עַל הַכֹּל יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אוֹתָךְ יִתְבָּרַךְ שִׁמְךָ בְּפִי כָּל חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד. וּדְבָרְךָ אֱמֶת וְקַיָּם לָעַד. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַזִּכָּרוֹן:

סדר תקיעת שופר. אשרי. יהללו ובנחה יאמר ח״ק אין שמ״ע נגינט מען בייא יום א׳

אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם
אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא
אל עליון גומל חסדים טובים וקונה הכל. וזוכר חסדי
אבות. ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה:

זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים. וכתבנו בספר החיים למענך אלהים חיים:

מלך עוזר ומושיע ומגן: ברוך אתה יהוה מגן אברהם:

אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להושיע: מוריד הטל
מכלכל חיים בחסד מחיה מתים ברחמים רבים. סומך נופלים ורופא
חולים ומתיר אסורים ומקיים אמונתו לישני עפר: מי כמוך בעל גבורות
ומי דומה לך מלך ממית ומחיה ומצמיח ישועה:

מי כמוך אב הרחמים. זוכר יצוריו לחיים ברחמים:

ונאמן אתה להחיות מתים: ברוך אתה יהוה מחיה המתים:

בקצת קהלות אומרים לאל עורך דין למוסף. תמצא בשחרית

ובכן ולך תעלה קדושה. כי אתה (הוא) אלהינו מלך:

ונתנה תוקף קדושת היום. כי הוא נורא ואיום
ובו תנשא מלכותך ויכון בחסד כסאך. ותשב
עליו באמת: אמת כי אתה הוא דין ומוכיח ויודע
ועד. וכותב וחותם (וסופר ומונה) ותזכור כל
הנשכחות ותפתח את ספר הזכרונות. ומאליו
יקרא וחותם יד כל אדם בו: ובשופר גדול יתקע.
וקול דממה דקה ישמע. ומלאכים יחפזון וחיל
ורעדה יאחזון ויאמרו הנה יום הדין לפקוד על
צבא מרום בדין. כי לא יזכו בעיניך בדין. וכל
באי עולם יעברון לפניך כבני מרון: חזן כבקרת
רועה עדרו מעביר צאנו תחת שבטו. כן תעביר
ותספור ותמנה ותפקוד נפש כל חי. ותחתוך
קצבה לכל בריותיך. ותכתוב את גזר דינם:

בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה יִכָּתֵבוּן. וּבְיוֹם צוֹם כִּפּוּר יֵחָתֵמוּן. כַּמָּה יַעַבְרוּן וְכַמָּה יִבָּרֵאוּן: מִי יִחְיֶה. וּמִי יָמוּת: מִי בְקִצּוֹ. וּמִי לֹא בְקִצּוֹ: מִי בַמַּיִם. וּמִי בָאֵשׁ: מִי בַחֶרֶב. וּמִי בַחַיָּה: מִי בָרָעָב. וּמִי בַצָּמָא: מִי בָרַעַשׁ וּמִי בַמַּגֵּפָה: מִי בַחֲנִיקָה. וּמִי בַסְּקִילָה מִי יָנוּחַ וּמִי יָנוּעַ: מִי יִשָּׁקֵט. וּמִי יִטָּרֵף: מִי יִשָּׁלֵו. וּמִי יִתְיַסָּר: מִי יֵעָנִי. וּמִי יֵעָשֵׁר: מִי יִשָּׁפֵל. וּמִי יָרוּם:

צוֹם קוֹל מָמוֹן

בקול רם וּתְשׁוּבָה וּתְפִלָּה וּצְדָקָה:

מַעֲבִירִין אֶת רֹעַ הַגְּזֵרָה:

כִּי כְּשִׁמְךָ כֵּן תְּהִלָּתֶךָ. קָשֶׁה לִכְעוֹס וְנוֹחַ לִרְצוֹת. כִּי לֹא תַחְפּוֹץ בְּמוֹת הַמֵּת כִּי אִם בְּשׁוּבוֹ מִדַּרְכּוֹ וְחָיָה: וְעַד יוֹם מוֹתוֹ תְּחַכֶּה לוֹ. אִם יָשׁוּב מִיַּד תְּקַבְּלוֹ: חזן אֱמֶת כִּי אַתָּה הוּא יוֹצְרָם. וְאַתָּה יוֹדֵעַ יִצְרָם. כִּי הֵם בָּשָׂר וָדָם: אָדָם יְסוֹדוֹ מֵעָפָר וְסוֹפוֹ לֶעָפָר. בְּנַפְשׁוֹ יָבִיא לַחְמוֹ. מָשׁוּל כְּחֶרֶס הַנִּשְׁבָּר. כֶּחָצִיר יָבֵשׁ. וּכְצִיץ נוֹבֵל. וּכְצֵל עוֹבֵר. וּכְעָנָן כָּלָה. וּכְרוּחַ נוֹשָׁבֶת. וּכְאָבָק פּוֹרֵחַ. וְכַחֲלוֹם יָעוּף:

בקול רם וְאַתָּה הוּא מֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם:

אֵין קִצְבָּה לִשְׁנוֹתֶיךָ. וְאֵין קֵץ לְאוֹרֶךְ יָמֶיךָ. וְאֵין לְשַׁעֵר מַרְכְּבוֹת כְּבוֹדֶךָ. וְאֵין לְפָרֵשׁ עִילּוּם שְׁמֶךָ: שִׁמְךָ נָאֶה לְךָ וְאַתָּה נָאֶה לִשְׁמֶךָ וּשְׁמֵנוּ קָרָאתָ בִּשְׁמֶךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ. וְקַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ עַל מַקְדִּישֵׁי שְׁמֶךָ. בַּעֲבוּר כְּבוֹד שִׁמְךָ הַנַּעֲרָץ וְהַנִּקְדָּשׁ. כְּסוֹד שִׂיחַ שַׂרְפֵי קוֹדֶשׁ הַמַּקְדִּישִׁים שִׁמְךָ בַּקּוֹדֶשׁ דָּרֵי מַעְלָה עִם דָּרֵי מַטָּה. (קוֹרְאִים וּמְשַׁלְּשִׁים בְּשִׁלּוּשׁ קְדוּשָּׁה בַּקּוֹדֶשׁ):

כֶּתֶר יִתְּנוּ לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מַלְאָכִים הֲמוֹנֵי מַעְלָה עִם עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל קְבוּצֵי מַטָּה: יַחַד כּוּלָּם קְדֻשָּׁה לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ. כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יהוה צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: כְּבוֹדוֹ מָלֵא עוֹלָם מְשָׁרְתָיו שׁוֹאֲלִים

זַד לָזֶה אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ לְעֻמָּתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים (בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ):

וְחַיּוֹת אֲשֶׁר הֵנָּה מְרֻבָּעוֹת כִּסֵּא. בְּמָאתַיִם וַחֲמִשִּׁים וָשֵׁשׁ מְכֻנָּפוֹת כִּסֵּא. גּוֹעֲשׁוֹת בּוֹ בְּסוֹבְבָם פָּנִים בְּפָנִים לַכִּסֵּא. דְּמוּת רָקִיעַ בְּרָאשָׁם נָטוּי לַכִּסֵּא. הוּא כְּעֵין הַקֶּרַח וּבוֹ שְׁבִיב כִּסֵּא. וּמִמַּעַל לָרָקִיעַ כְּמַרְאֶה דְּמוּת כִּסֵּא. זָעוֹת בְּלִי לֵאוּת מֵחִיל כִּסֵּא: חזן חָשׁוֹת בְּרָצוֹא וָשׁוֹב מֵרְעִישׁוּת כִּסֵּא. טָסוֹת כְּבָזָק וְלֹא מְזִיזוֹת הוֹד כִּסֵּא. יוֹדְעוֹת כִּי כָל מָקוֹם לֹא יָכִיל מְקוֹם כִּסֵּא:

כַּף רֶגֶל חָמֵשׁ מֵאוֹת וַחֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה יְשָׁרָה לַכִּסֵּא. לְעֵת תַּרְשִׁישָׁה לְפָאֵר קוֹפְצוֹת מִתַּחַת לַכִּסֵּא. מִתְעַלְּפוֹת מִפַּחַד רָם יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא. נִרְאוֹת נוֹשְׂאוֹת וְהֵם נְשׂוּאוֹת עִם כִּסֵּא: סְבֻלּוֹת מִתַּחַת וְרוֹעֲשׁוֹת עוֹלָם לַכִּסֵּא. עֲתִירַת זוֹ כְּתַעַל תְּרַפֶּינָּה כְּנַף כִּסֵּא. פְּשָׁעִים אִם עָצְמוּ מַשִּׁיקוֹת כִּסֵּא. צוֹרֵר כִּי יַסְטִין יְפַרְשֵׁז עֲנַן כִּסֵּא. קוֹל שׁוֹפָר לְעֵת יַעַל מְאַחֵז פְּנֵי כִּסֵּא. רַחֲמִים וְלִיץ בְּעַד רְשׁוּמִים בְּכִסֵּא שׁוֹפֵט אִם יִרְצֶה שֶׁבֶת בְּאוּלָם הַכִּסֵּא. תַּבְנִית תָּם יָפֶן חֲקוּקָה בַּכִּסֵּא. אַרְבַּע חַיּוֹת נוֹשְׂאוֹת וּמְנֻשָּׂאוֹת עִם כִּסֵּא: חזן לְבִלְתִּי לְנַבֵּל לְמַעֲנוֹ כִּסֵּא. עוֹד יִפְצֶה פֶּה וְיַפְגִּיעַ כִּסֵּא. זְכוֹר לְיוֹשְׁבֵי נְטָעִים אֲשֶׁר עִמְּךָ בַּכִּסֵּא:

רַחֵם מְצוּקִים אֲשֶׁר עֲלֵיהֶם שַׁמְתָּ הֲדוֹם וְכִסֵּא. וְאָז יִתְרַעֵם הַגַּלְגַּל וְיִתְרַעֵשׁ הַכִּסֵּא. וְאוֹפָן לְאוֹפָן וּכְרוּב לִכְרוּב וְחַיָּה לְחַיָּה לְעֻמַּת כִּסֵּא:

חזן כְּבוֹדוֹ מָלֵא עוֹלָם מְשָׁרְתָיו שׁוֹאֲלִים זֶה לָזֶה *) אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְעֻמָּתָם מְשַׁבְּחִים

*) ישאל אי מג' דברים בזמן שהחזן אומר מלת איה או עושר מופלג או בנים לדיקים או השגת רוח הקודש:

על עושר מופלג יאמר זה: יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שתתן לי ולבני ביתי ולכל הסמוכים על שולחני ביום הזה ובכל יום ויום פרנסותינו בכבוד ובריוח בזכות שמך הגדול דִּיקַרְנוּסָא (ס"א ניקוד זה) דִּיקְרְנוּסָא הממונה על הפרנסה ואל תצריכני לידי מתנת בשר ודם כי אם בשמך חנני ומאוצר מתנת חנם תכלכלני ותשפיע לי. אמן אמן אמן סלה סלה סלה:

על השגת רוה"ק יאמר זה: יהי רצון מלפניך ה' או"א שתגזור עלי (פנ"פ) גזירות טובות מלפני כסא כבודך ותן לי לב מבין להשיג רוח הקודש:

על בנים לדיקים יאמר זה: יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שתתן לי בנים טובים וכשרים והגונים לעסוק בתורתך ובמצותיך:

ויאמר יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו אבינו שבשמים שתמלא שאלתי ובקשתי בשם יה

יָם עָנ הָת הָד דָי מָי הָד אָם אָת בָנ דָם שָׁם אָת וָו אָת שָׁה לָב הָה אָב לָה לָק אָר אָם:

ואומרים: קהל ברוך כבוד יי ממקומו: ממקומו הוא יפן ברחמים ויחון עם המיחדי שמו ערב ובוקר בכל יום תמיד פעמים באהבה שמע אומרים:

ועמך תלואים בתשובה להתיחד. שני לבבות לך כאחד לאחד. רחץ בנקיון כפים נשוא לב אחד. קול שופר כפוף כפוף לב אחד. ציון שופר פשוט פשוט לב אחד. פור ימים יוצרו בם לבור אחד. עוברים בו להקביל פני יוצר אחד: חזן סמוכים בצדקת אב היה אחד. נשענים בסבך יחיד ומיוחד. מובטחים בתום (נ״א בתם) וביושר אב אחד:

להזכר למו ענית קול אחד. כשבתו בכסא שפוט גוי אחד. יעמיד מליץ יושר מני אלף אחד. טובות להגיד בשביעי באחד. חשוב גר ואזרח למשפט אחד. זך ורע מהיום מודע דינם לאחד. ואשר מעשיו שקולים עד עשור יואחד הוא כחפץ להצדיק עשרת ימי תשובה יחד. דלת פתוחה לשבים תת צרי לכל אחד ואחד. טלה זכות ורשע להגיש. אחד באחד. ביקור חשבון למצוא אחד לאחד: חזן אם ישקיט ומי ירשיע כהשיבנו והוא באחד. אמת חותמו להודיע כי הוא אחד. לעת תמוט וכבל. יד עם אחד:

עוד יזכור למו מטת שכם אחד. זאת המתמדת שמע פה אחד. רוגשת נשף ושחר ליחד לאחד:

חזן ממקומו הוא יפן ברחמים ויחון עם המיחדים שמו ערב ובוקר בכל יום תמיד פעמים באהבה שמע אומרים: קהל שמע ישראל יי אלהינו יי אחד: הוא אלהינו הוא אבינו הוא מלכנו הוא מושיענו. והוא ישמיענו ברחמיו שנית לעיני כל חי לאמר. הן גאלתי אתכם אחרית כראשית להיות לכם לאלהים: אני יהוה אלהיכם:

כתב הרמב״ן אל ישיחו הפסקות של רבי אליעזר הקליר שהוא סבור כשהוא מגיע להפסקם והוא חוזר ומתחיל. שהענין של תשה מוכלג תענין של מעל׳. דע לך כי סמוך ומחובר הוא לפי שאמר למעלה שישראל רוגשים נשף ושחר בק״ש לכן אמר (ואתה) הקב״ה (אזון קול מפארך בכל אבריהם) אלא ישראל שקורין ק״ש שיש בה רמ״ח תיבות כמנין אברים שבאדם ותפס לו הל׳ שמלא במדרש שכך שמע מר׳ עזריאל שהל׳ הזה מלא במדרש לדיקים שבישראל מתיראים מיום הדין ומערכים ומיחדים ומקדשים להקב״ה בכל אבריהם. ובמיתתן הקב״ה מרגילן בכבוד גדול תחת עץ החיים ובקבריהם נותן להם מנוחה ובכל ע״ש וי״ט עומדים מקבריהם ומשבחים להקב״ה שנא׳ יעלזו חסידים בכבוד ירננו על משכבותם ואחר הל׳ הזה יסד הפיוט הזה עכ״ל.

ואתה אזון קול מפארך בכל אבריהם תוכן מצות מעשיהם. במאתים וארבעים ושמונה איבריהם: בזה חודש תקוע שלשים. כמו שלשים בכף רגליהם. שי מוספי יום עשרה. כמו עשרה בקרסוליהם: גשים פני תיבה שחרית שתים. כמו שתים בשוקיהם: רשומים קרות בו חמשה. כמו חמשה על ברכיהם. דרושים תקע בכסא באחד. כמו אחד בירכותיהם: קרן ימשכו לשרש שלשה. כמו שלשה בקוטליהם: הן מוספי חודש עשתי עשרה. כמו עשתי עשרה צלעותיהם: צקון לחשם ברכות תשע. כמו תשעה שבזרועותיהם ומלכיות וזכרונות ושופרות שלשים.

כְּמוֹ שְׁלֹשִׁים בְּפִיסַּת יְדֵיהֶם. פְּלוּל תְּמִידִים שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה כְּמוֹ שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה חוּלְיוֹת שֶׁבִּשְׁדְרוֹתֵיהֶם: זִבְחֵי תְמִידִים תְּקִיעוֹת תֵּשַׁע. כְּמוֹ תִּשְׁעָה שֶׁבְּרָאשֵׁיהֶם: עֲתִירוֹת שְׁתַּיִם שְׁהוּחַ בָּם שְׁמוֹנָה. כְּמוֹ שְׁמוֹנָה שֶׁבְּצַוָּארֵיהֶם: חוּק דָּתָם סְפָרִים חֲמִשָּׁה. כְּמוֹ הַחֲמִשָּׁה שֶׁבְּנִקְבֵיהֶם: חזן שָׂם הֲלִיכוֹת עוֹלָם שִׁשָּׁה. כְּמוֹ שִׁשָּׁה בִּלְבָבֵיהֶם. טוּחוֹת וְכֶסֶל וְשֶׁבִי וְסַרְעַף וּבֶטֶן וְקֶרֶב וְעֶשְׁתּוֹנוֹתֵיהֶם. נֶפֶשׁ רוּחַ נְשָׁמָה יְחִידָה חַיָּה עוֹר וּבָשָׂר וְגִיד וַעֲצְמוֹתֵיהֶם:

יִשְׂאוּ עַיִן וְיַכִּירוּ אוֹזֶן וְיִפְצוּ פֶה וְלָשׁוֹן וְנִיב שִׂפְתוֹתֵיהֶם. מִכַּף רֶגֶל וְעַד רֹאשׁ נִתּוּכְחוּ פְּרוּט מַעֲשֵׂיהֶם. כְּתִקּוּעַ שׁוֹפָר בְּקוֹל יַחְפְּרוּ שׂוֹטְנֵיהֶם. לְהַצְדִּיקָם בְּיוֹם דִּין שְׁמוֹעַ שֵׁנִית מֵאֱלֹהֵיהֶם:

חזן הוּא אֱלֹהֵינוּ הוּא אָבִינוּ הוּא מַלְכֵּנוּ הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ וְהוּא יַשְׁמִיעֵנוּ בְּרַחֲמָיו שֵׁנִית לְעֵינֵי כָּל חַי לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים: אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם: קהל אַדִּיר אַדִּירֵנוּ יְיָ אֲדוֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ. וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

תְּהִלּוֹת כְּבוֹדְךָ אָמְצָךְ מְלֹא כָל הָאָרֶץ. שִׁמְעֲךָ דִּין מִשָּׁמַיִם בְּכֵן יָרְאָה וְשָׁקְטָה הָאָרֶץ. רַעַשׁ יוֹם מִשְׁפָּט גָּעֲשׁוּ תְּהוֹמוֹת הָאָרֶץ. קוֹל שׁוֹפָר חָזָק דִּבֵּר וַיִּקְרָא אָרֶץ. צְבִי לַצַּדִּיק בְּזֶמֶר הַשְׁמִיעַ מִכְּנַף הָאָרֶץ. פַּחַד וָפַחַת וָפַח וּפַלָּצוּת יַבְעִיתוּ אָרֶץ. עֵת תָּקוּם לַמִּשְׁפָּט וְעוֹם כָּל אַפְסֵי אָרֶץ: חזן סוֹרוּ פְנוּ דֶרֶךְ יְגוֹבְבוּ חֲרֵדִים מֵחֶרְדַּת הָאָרֶץ. נָאוֹר וְאַדִּיר טַעַם תָּשִׁיב לָאָרֶץ. מַה תִּירְאִי אֲדָמָה יָרִיעוּ תַּחְתִּיּוֹת אָרֶץ:

חו"ק לְהִתְוַדַּע וּלְהִגָּלוֹת כִּי הוּא מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ. כְּמוֹ פֵּאֲרוּהוּ מֵאָז בְּשַׁחַק יוֹרְשׁוּ בְּחוּנָיו לְפָאֲרוֹ בָּאָרֶץ:

חזן אַדִּיר אַדִּירֵנוּ יְיָ אֲדוֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ. וְהָיָה יהוה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יהוה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: קו"ח וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר: יִמְלֹךְ יהוה לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

חזן לְדוֹר וָדוֹר נַגִּיד גָּדְלֶךָ וּלְנֵצַח נְצָחִים קְדֻשָּׁתְךָ נַקְדִּישׁ. וְשִׁבְחֲךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה:

יש נוהגין לומר אתה קדוש וכו' לְדוֹר וָדוֹר הַמְלִיכוּ לָאֵל כִּי הוּא לְבַדּוֹ מָרוֹם וְקָדוֹשׁ:

חֲמוֹל עַל מַעֲשֶׂיךָ. וְתִשְׂמַח בְּמַעֲשֶׂיךָ. וְיֹאמְרוּ לְךָ חוֹסֶיךָ. בְּצַדֶּקְךָ עֲמוּסֶיךָ. תּוּקְדַּשׁ אָדוֹן עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ. כִּי מַקְדִּישֶׁיךָ כִּקְדוּשָּׁתְךָ (נ"א כערכך) קִדַּשְׁתָּ. נָאֶה לְקָדוֹשׁ פְּאֵר מִקְּדוֹשִׁים:

וּבְכֵן יִתְקַדַּשׁ שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ. עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ. וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן

כְּבוֹדֶךָ ׃ וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ ׃ וְעַל מְכוֹנְךָ וְהֵיכָלֶךָ ׃

עוֹד יִזְכּוֹר לָנוּ אַהֲבַת אֵיתָן ׃ אֲדוֹנֵנוּ ׃ וּבַבֵּן הַנֶּעֱקַד יַשְׁבִּית מְדַיְּנֵנוּ ׃ וּבִזְכוּת הַתָּם יוֹצִיא אָיוֹם נ״א היום לְצֶדֶק דִּינֵנוּ ׃ כִּי קָדוֹשׁ הַיּוֹם לַאדוֹנֵנוּ ׃

בְּאֵין מֵלִיץ יוֹשֶׁר מוּל מַגִּיד פֶּשַׁע ׃ תַּגִּיד לְיַעֲקֹב דְּבַר חוֹק וּמִשְׁפָּט ׃ וְצַדְּקֵנוּ בַּמִּשְׁפָּט ׃ הַמֶּלֶךְ הַמִּשְׁפָּט ׃ המלך המשפט והאוחז ביד אומרים בנשימה אחת

הָאוֹחֵז בְּיַד מִדַּת מִשְׁפָּט ׃ וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא אֵל אֱמוּנָה ׃

הַבּוֹחֵן וּבוֹדֵק גִּנְזֵי נִסְתָּרוֹת ׃ וְמ״שׁ בּוֹחֵן כְּלָיוֹת ׃
הַגּוֹאֵל מִמָּוֶת וּפוֹדֶה מִשַּׁחַת ׃ וְמ״שׁ שֶׁהוּא גּוֹאֵל חָזָק ׃
הַדָּן יְחִידִי לְבָאֵי עוֹלָם ׃ וְמ״שׁ שֶׁהוּא דַּיָּן אֱמֶת ׃
הֶהָגוּי בְּאֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה ׃ וְמ״שׁ שֶׁהָיָה הֹוֶה וְיִהְיֶה ׃
הַוַּדַּאי שְׁמוֹ כֵּן תְּהִלָּתוֹ ׃ וְמ״שׁ שֶׁהוּא וְאֵין בִּלְתּוֹ ׃
הַזּוֹכֵר לְמַזְכִּירָיו טוֹבוֹת זִכְרוֹנוֹת ׃ וְמ״שׁ זוֹכֵר הַבְּרִית ׃
הַחוֹתֵךְ ׃ חַיִּים לְכָל חַי ׃ וְמ״שׁ שֶׁהוּא חַי וְקַיָּם ׃
הַטּוֹב ׃ וּמֵטִיב לָרָעִים וְלַטּוֹבִים ׃ וְמ״שׁ שֶׁהוּא טוֹב לַכֹּל ׃
הַיּוֹדֵעַ ׃ יֵצֶר כָּל יְצוּרִים ׃ וְמ״שׁ יוֹצְרָם בַּבָּטֶן ׃
הַכֹּל יָכוֹל וְכוֹלְלָם יַחַד ׃ וְמ״שׁ שֶׁהוּא כֹּל יָכוֹל ׃
הַלָּן בְּסֵתֶר בְּצֵל ׃ שַׁדַּי ׃ וְמ״שׁ שֶׁהוּא לְבַדּוֹ הוּא ׃
הַמַּמְלִיךְ מְלָכִים וְלוֹ הַמְּלוּכָה ׃ וְמ״שׁ שֶׁהוּא מֶלֶךְ עוֹלָם ׃
הַנּוֹהֵג בְּחַסְדּוֹ כָּל דּוֹר ׃ וְמ״שׁ שֶׁהוּא נוֹצֵר חֶסֶד ׃
הַסּוֹבֵל וּמַעְלִים עַיִן מִסּוֹרְרִים ׃ וְמ״שׁ שֶׁהוּא סוֹלֵחַ סֶלָה ׃
הָעֶלְיוֹן ׃ וְעֵינוֹ אֶל יְרֵאָיו ׃ וְמ״שׁ שֶׁהוּא עוֹנֶה לָחַשׁ ׃
הַפּוֹתֵחַ שַׁעַר לְדוֹפְקֵי בִּתְשׁוּבָה ׃ וְמ״שׁ שֶׁהוּא פְּתוּחָה יָדוֹ ׃

הַצּוֹפֶה לָרָשָׁע וְחָפֵץ בְּהִצָּדְקוֹ : וְ מַ״שֶׁ צַדִּיק וְיָשָׁר :
הַקְּצַר בְּזַעַם וּמַאֲרִיךְ אַף : וְ מַ״שֶׁ קָשֶׁה לִכְעוֹס :
הָרַחוּם. וּמַקְדִּים רַחֲמִים לְרוֹגֶז : וְ״מַ שֶׁהוּא רַךְ לִרְצוֹת :
הַשָּׁוֶה. וּמַשְׁוֶה קָטֹן וְגָדוֹל : וְ״מַ שֶׁהוּא שׁוֹפֵט צֶדֶק :
הַתָּם. וּמִתַּמֵּם עִם תְּמִימִים : וְ מַ״שֶׁ תָּמִים פָּעֳלוֹ :

תּוּשְׂגַּב לְבַדְּךָ וְתִמְלוֹךְ עַל כֹּל בְּיִחוּד :

כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְהָיָה יהוה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יהוה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד : כשסיים האוחז ביד יאמר אנא בכח וכו׳ ואח״כ יאמר זה

בְּשִׁמְךָ שַׁדַּי יְיָ צְבָאוֹת שֶׁתַּעֲשֶׂה שְׁאֵלָתִי וּבַקָּשָׁתִי וְהָיָה יהוה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יהוה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד :

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יהוה אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאֵימָתְךָ עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אֶחָת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם כְּמוֹ (כְּמָה) שֶׁיָּדַעְנוּ יהוה אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשָּׁלְטָן לְפָנֶיךָ עֹז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ :

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ. תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ. וְתִקְוָה טוֹבָה לְדוֹרְשֶׁיךָ. וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ. שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ. וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ. וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ :

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ. וִישָׁרִים יַעֲלֹזוּ וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ. וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ בֶּעָשָׁן (כְּעָשָׁן) תִּכְלֶה. כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ :

וְיֶאֱתָיוּ כֹּל לְעָבְדֶךָ. וִיבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדֶךָ. וְיַגִּידוּ בָאִיִּים צִדְקֶךָ. וְיִדְרְשׁוּךָ עַמִּים לֹא יְדָעוּךָ. וִיהַלְלוּךָ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ. וְיֹאמְרוּ תָמִיד יִגְדַּל יהוה : וְיִזְבְּחוּ לְךָ אֶת זִבְחֵיהֶם וְיִזְנְחוּ אֶת עֲצַבֵּיהֶם וְיַחְפְּרוּ עִם פְּסִילֵיהֶם. וְיַטּוּ שְׁכֶם אֶחָד לְעָבְדֶךָ. וְיִירָאוּךָ עִם שֶׁמֶשׁ מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ. וְיַכִּירוּ כֹּחַ מַלְכוּתֶךָ. וִילַמְּדוּ תוֹעִים בִּינָה. וִימַלְּלוּ אֶת גְּבוּרָתֶךָ. וִינַשְּׂאוּךָ מִתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ. וִיסַלְּדוּ בְחִילָה פָּנֶיךָ. וִיעַטְּרוּךָ נֵזֶר תִּפְאָרָה : וְיִפְצְחוּ הָרִים רִנָּה. וְיִצְהֲלוּ אִיִּים בְּמָלְכֶךָ. וִיקַבְּלוּ עוֹל מַלְכוּתְךָ עֲלֵיהֶם. וִירוֹמְמוּךָ בִּקְהַל עָם. וְיִשְׁמְעוּ רְחוֹקִים וְיָבֹאוּ. וְיִתְּנוּ לְךָ כֶּתֶר מְלוּכָה :

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ מְהֵרָה לְבַדֶּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ. בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ. וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ. יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ :

קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ. וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ. כַּכָּתוּב וַיִּגְבַּהּ יְיָ

צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ:

וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה יוֹם תְּרוּעָה מִקְרָא קוֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ. וְנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל אַדְמָתֵנוּ. וְאֵין אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת חוֹבוֹתֵינוּ בְּבֵית בְּחִירָתֶךָ בַּבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלְּחָה בְּמִקְדָּשֶׁךָ: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מֶלֶךְ רַחֲמָן שֶׁתָּשׁוּב וּתְרַחֵם עָלֵינוּ וְעַל מִקְדָּשְׁךָ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים וְתִבְנֵהוּ מְהֵרָה וּתְגַדֵּל כְּבוֹדוֹ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ גַּלֵּה כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ מְהֵרָה וְהוֹפַע וְהִנָּשֵׂא עָלֵינוּ לְעֵינֵי כָּל חָי. וְקָרֵב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וּנְפוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ: וַהֲבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּה וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם. וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ תְּמִידִים כְּסִדְרָם וּמוּסָפִים כְּהִלְכָתָם. וְאֶת מוּסְפֵי יוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה: נַעֲשֶׂה וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר:

וּבַחוֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחוֹדֶשׁ מִקְרָא קוֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבוֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ. יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם: וַעֲשִׂיתֶם עוֹלָה לְרֵיחַ נִיחוֹחַ לַיהוה. פַּר בֶּן בָּקָר אֶחָד. אַיִל אֶחָד. כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם:

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כִּמְדֻבָּר שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ וּשְׁנֵי שְׂעִירִים לְכַפֵּר וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם:

מִלְּבַד עֹלַת הַחוֹדֶשׁ וּמִנְחָתָהּ וְעֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵּיהֶם כְּמִשְׁפָּטָם לְרֵיחַ נִיחוֹחַ אִשֶּׁה לַיהוה:

תפלה לתקון קרי. כשהחזן אומר ומפני חטאינו יאמר תחנה זו והכוין להשתתף עצמך עם צער השכינה שהיא בגלות ונתמעט אורה בסוד מיעוט ירח ואנחנו מאריכים הגלות בעונותינו מחמת חטא קרי שהל״כ היתה חוזרת בסוד אור החמה כמ״ש אור הלבנה כאור החמה לכן יאמר תפלה זו. והיא מס׳ עבוה״ק והיא תפלה קדומה אך שהוא ז״ל תיקן הלשון והוסיף נופך משלו:

רבונו של עולם בושנו מאוד ונמס לבנו על אשר פגמנו באות ברית קודש בכמה מיני פגם. ובפרט בכמה מיני קרי וטיפות זרע לבטלה שיצאו ממני ומכל ישראל בכלל ובפרט שלא במקום מצוה באונס וברצון בגלגול זה ובגלגולים אחרים וגם הנשמות העשוקית בקליפות הנפוצית בארבע כנפות הארץ ונשמות ערטילאות הנפזרות בין הגוים וע״י זה נתארך גלותנו ושמם בית מקדשנו. ובכן במרירות נפש וחרפה גמורה באנו לבקש רחמים וסליחות ויהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו אב הרחמים שתרחם עלינו העניים והאביונים מרים ונאנחים ועתה יגדל נא כח ה׳ ותפלוט הקליפות כל הנצוצות הקדושות וטיפות קרי וזרע לבטלה שיצאו ממני ומכל ישראל בגלגול זה וגלגולים אחרים ותחזור לקבצם בקדושה שנית והיו למאורות בכח שם הקדוש ב״י״ן (יכוין שיוצא מפס״ק) "בזרועו "יקבץ "טלאים ופסוק כי בי חשק ואפלטהו (והוא גימטריא אהי״ה) ושם הקדוש חב״ין היוצא מפסוק "חיל "בלע "ויקיאנו מבטנו יורישנו אל ותקרב פזורנו מבין הגוים ונפוצותינו כנס מירכתי הארץ ויקוים בנו מקרא שכתוב ושב ה׳ אלהיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך מכל העמים אשר הפיצך ה׳ אלהיך שמה ותגאלנו גאולת עולם עשה למען שמך עשה למען ימינך עשה למען תורתך עשה למען קדושתך עשה למען אברהם יצחק יעקב משה ואהרן יוסף דוד החתומים ונאחזים במדות העליונות הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד יסוד ומלכות ותתקן אשר פגמנו ותיחד אשר הפרדנו ותלקט אשר פזרנו וברחמיך הרבים תשמרנו מכל רע מעתה ועד עולם ותשפיע עלינו שפע קדושה וטהרה לעבדך באמת אנו וזרענו וזרע זרענו רחו״ם חנו״ן שומ״ר תומך מצי״ל יש״ר פו״ה (יכוין בר״ת שהיא רח״ש תמי״ף שם קדוש) חוס ורחם עלינו וקבל תפלתנו כדכתיב לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה וכתיב כי לא בזה ולא שקץ ענות עני ולא הסתיר פניו ממנו ובשועו אליו שמע: יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה׳ צורי וגואלי:

בייא עלינו פּינם מען דאס ארון הקודש בשלא שם חלקנו מאכט מען צו בייא ואנחנו מאכט מען אוף

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל לָתֵת גְּדוּלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל הֲמוֹנָם: וַאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים: הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד. אֱמֶת מַלְכֵּנוּ אֶפֶס זוּלָתוֹ כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתוֹ וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד:

סגליה לכור חוזר בקול רם הוא אלהינו וגו׳. ובשעה שהצבור אומרים הוא אלהינו וגו׳ אומר החזן אלו הפסוקים אתה
סגלה וטוב לבטל גזירות רעות וקבלה הוא מן רבי אליעזר בעל הרוקח :

אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ: וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד: הֵן לַייָ אֱלֹהֶיךָ הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמָיִם הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר בָּהּ: כִּי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וַאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבֹּר וְהַנּוֹרָא אֲשֶׁר לֹא יִשָּׂא פָנִים וְלֹא יִקַּח שֹׁחַד: כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ: יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: סוגרין הארון

מגדל עוז שם יי בו ירוץ צדיק ונשגב. רבונו של עולם מיום שחרב בית המקדש אין לנו במה לכפר לא קרבן ולא בגדי כהונה ולא מנחה ולא זבח ולא מזבח רק שמך הגדול עומד לנו. ויהי רצון שתהא שעה זו עת רצון ליכנס תפלתי למרום כשאני מזכיר יי יי אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת נוצר חסד לאלפים נושא עון ופשע וחטאה ונקה : אנא בכח וכו׳ :

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ הֱיֵה עִם פִּיפִיּוֹת שְׁלוּחֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. הָעוֹמְדִים לְבַקֵּשׁ תְּפִלָּה וְתַחֲנוּנִים מִלְּפָנֶיךָ עַל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. הוֹרֵם מַה שֶּׁיֹּאמֵרוּ. הֲבִינֵם מַה שֶּׁיְּדַבֵּרוּ. הֲשִׁיבֵם מַה שֶּׁיִּשְׁאֲלוּ. יַדְּעֵם אֵיךְ יְפָאֵרוּ. בְּאוֹר פָּנֶיךָ יְהַלֵּכוּן. בֶּרֶךְ לְךָ יִכְרָעוּן. עַמְּךָ בְּפִיהֶם יְבָרְכוּן וּמִבִּרְכוֹת פִּיךָ כֻּלָּם יִתְבָּרְכוּן. עַמְּךָ לְפָנֶיךָ יַעֲבִירוּן וְהֵם בַּתָּוֶךְ יַעֲבוֹרוּן: עֵינֵי עַמְּךָ בָּם תְּלוּיוֹת. וְעֵינֵיהֶם לְךָ מְיַחֲלוֹת: גָּשִׁים מוּל אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ בְּאֵימָה. לְשַׁכֵּךְ כַּעַס וְחֵימָה. וְעַמְּךָ מְסַבְּבִים אוֹתָם כַּחוֹמָה. וְאַתָּה מִן הַשָּׁמַיִם תַּשְׁגִּיחַ אוֹתָם לְרַחֲמָה: עַיִן נוֹשְׂאִים לְךָ לַשָּׁמַיִם. לֵב שׁוֹפְכִים נֹכְחָךְ כַּמַּיִם. וְאַתָּה תִּשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם: שֶׁלֹּא יִכָּשְׁלוּ בִּלְשׁוֹנָם. וְלֹא יִנָּקְשׁוּ בְּשִׁנּוּנָם. וְלֹא יֵבֹשׁוּ בְּמַשְׁעֵנָם וְלֹא יִכָּלְמוּ בָּם שְׁאוֹנָם. וְאַל יֹאמַר פִּיהֶם דָּבָר שֶׁלֹּא כִּרְצוֹנֶךָ: כִּי חֲנוּנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ הֵמָּה חֲנוּנִים וּמְרוּחָמֶיךָ הֵמָּה מְרוּחָמִים. כְּמָה שֶׁיָּדַעְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֵת אֲשֶׁר תָּחוֹן יוּחָן. וְאֵת אֲשֶׁר תְּרַחֵם יְרוּחָם. כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ וַיֹּאמֶר אֲנִי אַעֲבִיר כָּל טוּבִי עַל פָּנֶיךָ וְקָרָאתִי בְשֵׁם יְיָ לְפָנֶיךָ וְחַנֹּתִי אֶת אֲשֶׁר אָחֹן וְרִחַמְתִּי אֶת אֲשֶׁר אֲרַחֵם: וְנֶאֱמַר אַל יֵבֹשׁוּ בִי קֹוֶיךָ אֲדֹנָי אֱלֹהִים צְבָאוֹת אַל יִכָּלְמוּ בִי מְבַקְשֶׁיךָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

פותחין הארון אוֹחִילָה לָאֵל אֲחַלֶּה פָנָיו. אֶשְׁאֲלָה מִמֶּנּוּ מַעֲנֵה לָשׁוֹן: אֲשֶׁר בִּקְהַל עָם אָשִׁירָה עֻזּוֹ. אַבִּיעָה רְנָנוֹת בְּעַד מִפְעָלָיו: לְאָדָם מַעַרְכֵי לֵב.

וּמֵיהוָה מַעֲנֵה לָשׁוֹן: אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח. וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגוֹאֲלִי: סוגרין הארון

אז דער ערשטער טאג ראש השנה געפאלט שבת זאגט מען אהללה אין דעם אנדרין טאג זאגט מען אנסיכה

אֲהַלְלָה אֱלֹהַי אָשִׁירָה עֻזּוֹ. אֲסַפְּרָה כְּבוֹדוֹ. אֲאַפְּדֶנּוּ מְלוּכָה: אֲשַׂגֵּב לְפוֹעֵל אֲשֶׁר שָׂח וּפָעַל. אַנְוֵהוּ. כִּי לוֹ יָאֲתָה מְלוּכָה: בְּעֻזּוֹ נֶצַח אֲשַׁנֵּן כִּי צְבָאוֹ אָנִי. וְלִי נָאָה שִׂיחַ גּוֹדֶל הַמְּלוּכָה: בְּקָהָל אֲבַשֵּׂר בְּרָב עָם אֲדַבֵּר. לְמִי שְׂאֵת וְיֶתֶר עוֹז. וּלְמִי הַמְּלוּכָה: גּוֹשׁוּ גוֹיִם וּבוֹאוּ מַמְלָכוֹת. רְאוּ מַה נֶּהְדָּר. בְּמֵזַח הַמְּלוּכָה: גַּדְּלוּהוּ אִתִּי וּנְרוֹמְמֶנְהוּ יַחַד וְאַל תִּתְגָּאוּ בְּנֵזֶר הַמְּלוּכָה: דְּרָכִים בְּעֵת נֶעֶשְׂתָה מְצוּלָה. הִתְבּוֹנְנוּ יַחַד. לְמִי נִזְרְקָה מְלוּכָה: דָּרַךְ סוּס בַּיָּם. כְּנֶגֶד שֵׁשׁ מֵאוֹת רֶכֶב. וּמַה יּוֹעִיל גֶּבֶר עוֹז בִּמְלוּכָה: הֶאֱזִינוּ רוֹזְנִים אָז וַיִּרְגָּזוּ הִבִּיטוּ חִתַּת וּמָאֲסוּ מְלוּכָה: הִגִּידוּ כֹּחוֹ לְאֻמִּים וְדַבְּרוּ. לָזֶה יִכָּתֵב שֵׁם הַמְּלוּכָה: וְנִלְחַם רֵאשִׁית גּוֹיִם וְאָבַד כִּי נִשְׁבַּע חַי בְּכִסֵּא מְלוּכָה: וַיּוּלְעַג בְּכָל דּוֹר כִּי לֹא לָמַד מִי נִלְחַם בַּיָּם וְעָטָה מְלוּכָה: זָד עַל אֲדוֹנָיו עֶבֶד יוֹשֵׁב נֶגֶב. בְּזֹאת תִּרְגַּז אֶרֶץ.

מטה לוי

אהללה אספרה כבודו. בקהל עם: אאפדנו מלוכ'. אקשט אותו בכתר מלכות: אשגב לפועל. ארומם להקב"ה שהוא פועל הכל: אשר שח ופעל. על שהוא אמר ויהי הוא צוה ויעמוד: לכן אנוהו. אספר נויו ושבחו לבאי עולם: כי לו יאת' המלוכ'. כי לו נאה והגונ' המלוכ': בעזו נצח אשנן. בתקפו ובתורתו אדבר תמיד: כי צבאו אני. כי אני מצבא שלו לכן ולי נאה שיח גודל המלוכ'. לי נאה לספר ולדבר גודל המלוכ' יותר מע"א שאינם לגיון של מלך: בקהל אבשר ברב עם אדבר. הדרת מלך: למי שאת. למי ראוי הנשיאות: ויתר עוז. של מלכות: ראו מה נהדר. כמה נהדר השם יתברך במזח המלוכ'. בתוקף המלוכ'. לכם אני אומר אתם העו"א. גדלוהו אתי. כו': ואל תתגאו בנזר המלוכ'. שנתן לכם ואביא לכם ראיות שאין מלכות בני אדם כלום נגדו: דרכים בעת נעשת' מצול'. בעת שנעשת' מצולת ים סוף לדרכים לכל י"ב שבטים דרך בפני עצמו: התבוננו. כולם יחד וראו. למי זרקה מלוכ'. בעת ההיא באה להקב"ה שנאמר ה' ימלוך לעולם ועד וזה הי' כאשר דרך הקב"ה. סוס בים. כנגד שש מאות רכב חיל פרע': ומה יועיל גבר עוז במלוכ'. ומה הועיל אז מלכות פרע' כנגד עוזו של הקב"ה אשר בידו המלוכ': האזינו רוזנים אז וירגזו. אז שמעו שרי העכו"ם קריעת ים סוף כמ"ש שמעו עמים ירגזון: הביטו חתת. ראו מחתה: ומאסו מלוכ'. ומאסו מלכותם: הגידו כחו לאומים. ולאומים הגידו כחו: ודברו לזה יכתב שם המלוכ'. לזה ראוי ליכתב שם המלוכ' ולא לאחר: ועת' הספר. לכם איך העביר הקב"ה מלכות עכו"ם ונסים שעש' הקב"ה עמנו בכל דור ודור: ונלחם ראשית גוים. עמלק נלחם בראשון עם ישראל: ואבד. ונאבד באות' מלחמ': כי נשבע חי בכסא מלוכ'. כמ"ש כי יד על כס יה שלא יהי' השם שלם ולא הכסא שלם עד שינקום מעמלק: ויולעג בכל דור. לכן יהי' עמלק ללעג בכל דור על כי לא למד ק"ו ממצרים והי' לו לומר. מי נלחם בים. והטביעם: ועטה מלוכ'. ונתעטף במלוכ' שהמליכוהו עליהם ואמרו ה' ימלוך לעולם ועד כ"ש שיציל אותם ביבש': זד על אדוניו עבד יושב נגב. זה הכנעני מלך ערד יושב הנגב שנאמר עליו עבד עבדים יהי' לאחיו הזיד על אדוניו ישראל כי בא להלחם אתם: בזאת תרגז ארץ בשאת עבד מלוכה. כמ"ש תחת שלש רגזה ארץ תחת עבד כי ימלוך וכנען בא להנשא במלוכ': ישראל

בשאת עבד מלוכה: זרע ברוכים החרימו ארורים כי נתנו קול לאדיר במלוכה: חשבון ובשן עוררו מלחמה בלי לתת דרך. לצבאות מלוכה: חילם נשמד וארצם חלקה. ומעל זרועם נפלה מלוכה: טפשו בני כנען. כי נכרים הם באדמת בני שם. זרע מלוכה: טבחם בן נון עד פנה ארץ. לפני ארון הברית. אדון המלוכה: יושבי חרושת אז הקשה לחץ עזרוהו בלי בצע אפסי מלוכה: יה נלחם בם צבא בלי בצע. כן יאבדו שאר ולאל המלוכה: כארז בלבנון אשור גדל. וחרף אוריד כביר ממלוכה: כליל אש הממם בליל שמורים. ואז ידעו כל כי לאל המלוכה: לשחת כרע בל. בחשבו עלות לשחק וסר מנו לבב אנוש. וירד ממלוכה: לכנו הושב וכח אל הכיר. למרים ומשפיל. השלים מלוכה: מוגרה צאן לטבח. ונתכנו עלילות. בלבוש צעיר רודם המלוכה: מכורי בלא הון. פדויי בלא כסף. סולו למטה כמים לב המלוכה: נמכרו יונים לבני יונים. ורחקום מעל גבול מלוכה: נארו ברית ודת. והמרידו עם באל. ומגרום בלא כח מכהני מלוכה: שעיר

מטה לוי

שהם זרע ברוכים החרימו. את כנען שהם ארורים. כי נתנו קול בתפל': לאדיר במלוכה. להקב"ה שהוא אדיר במלוכ' ואומרו אם נתן תתן את העם הזה בידי והחרמתי את עריהם וישמע ה' בקול ישראל (במדבר כא): חשבון ובשן. סיחון מלך חשבון ועוג מלך הבשן: עוררו מלחמה. עם ישראל: בלי לתת דרך לצבאות מלוכ'. לעבור דרך ארצם: חילם נשמד וארצם חולקה. לראובן וגד וחצי שבט מנשה: ומעל זרועם נפלה מלוכה. בהיותם בתקפם נפלה מלכותם: טפשו. הסכילו בני כנען שהתישבו בארץ ישראל וכבשו את הארץ מיד בני שם ולא הבינו כי נכרים הם שעשאם נח נכרים מאדמת ישראל שהם בני שם והם זרע מלוכה לפי שהנחיל נח את כל העולם לשם יפת ולכנען עשה כנכרי שלא נתן לו חלק בעולם: טבחם. הרגם יהושע בן נון: עד פינה ארץ. עד שביער ופנה אותם מארץ ישראל: לפני ארון הברית אדון המלוכ'. כמ"ש הנה ארון הברית אדון כל הארץ עובר לפניכם בירדן ואמרו רז"ל שארון הי' מכלה וממית בכנענים ומכבש את הארץ: יושבי חרושת. סיסרא שר צבא יבין היושב בחרושת הגוים: אז הקשה לחץ. הקשה ללחוץ את ישראל עשרים שנה: עזרוהו בלי בצע. עזרו לו בלי שכר אפסי מלוכה: יה נלחם בם. הקב"ה פרע להם מדה כנגד מדה ונלחם בם ג"כ בצבא בלי בצע. כמ"ש

מן השמים נלחמו הכוכבים ממסילותם כן יאבדו שאר אויביך: ולאל. ואז יהי' לאל המלוכ': כארז בלבנון אשור גדל. כנחריב מלך אשור גדל כארז שכבש כל העמים: וחרף. וחרף להקב"ה ואמר. אוריד כביר. אוריד כבירו ותקיפו של עולם שלא יהי' לו המלוכה: כליל אש. מלאך שכולו אש: הממם בליל שמורי'. שהיתה בליל פסח: ואז ידעו כל כי לאל המלוכ': לשחת כרע בל כחשבו עלות לשחק. נבוכדנצר שעבד לבל כאשר חשב לעלות לשחק שאמר אעלה על במתי עב ירד לשחת ולשאול: וסר מנו. ועוד זאת שסר ממנו לבב אנוש ונעשה חיה: וירד ממלוכה. ולאחר ז' שנים שהלך כדרך חיה במדבר: לכנו הושב. הושב על כנו: וכח אל הכיר כו'. והכיר כח אל שהוא ית' המרים ומשפיל והודה שמלכותו של הקב"ה שלימה: מוגרה צאן לטבח. ישראל שנקראו צאן נאספו ונמסרו לטבח בימי המן שנגזר עליהם חרב והרג ואבדון: ונתכנו עלילות. ונמנו מעשים הטובים של ישראל להקב"ה: בלבוש צעיר רודם המלוכ'. בזכות מרדכי שלבש לבוש מלכות ובא מבנימין שנק' צעיר רודם. וישראל שהיו מכורי בלא הון. כמ"ש הכסף נתון לך: פדויי בלא כסף. וכן נפדו בלא כסף רק בתפל' ובצום ובתחנונים: סולו למטה כו'. שבחו להקב"ה המטה לב המלך כמים בימי חשמונאים: נמכרו. ישראל הנקראי' יונים לבני יונים: רחקום כו'. כמ"ש ובני

הֶחֱנִיף לְהוֹרֵהוּ בְּצֵידוֹ. וַיָּרַשׁ בְּקוֹל בְּכִי חֶרֶב וּמְלוּכָה:
חזן סוֹגֵב חֵלֶק הֱיוֹת גְּבִיר לְאֶחָיו. וְעוֹד תִּסּוֹב לִישֻׁרוּן מְלוּכָה:

עֲשֵׂה לְךָ בְּצִיּוֹן שֵׁם נוֹרָאוֹת. כְּאָז תַּצְלִיחֶנָּה. בְּכִסֵּא מְלוּכָה: עוֹרֵר וְהָקֵץ מְשׂוֹשׂ כָּל הָאָרֶץ. וְכוֹנֵן כִּסְאֲךָ בְּקִרְיַת מְלוּכָה: פְּנֵי מְאוֹר לְבָנָה וְחַמָּה תַּחְפִּיר וְיֵבוֹשׁוּ עוֹבְדֵימוֹ. בִּשְׂאֵתְךָ מְלוּכָה: פְּאֵר עִיר יוֹפִי. לְבָרָה כַּחַמָּה. וְגַלֵּה לְנֶגְדֵּנוּ כְּבוֹד הַמְּלוּכָה: צִבְאוֹת גְּאוּלֵי צוֹעַן. שׁוֹרְרוּ בְּלֵיל חַג וְהוּא לַיְלָה נִשְׁמַר לְסַחֵף מְלוּכָה: צָעֲדוּ בְּמֵי שַׁעַל. צָפוּ בְּרוּחַ שֵׂכֶל. אָנָה יוּנְטְעוּ וִיקַבְּלוּ מְלוּכָה: קוֹמְטוּ שַׁעֲרֵי זְבוּל בֵּית עוֹלָמִים. כִּי מְבִינֵימוֹ שָׁבְתָה מְלוּכָה: קָדוֹשׁ יָבֹא בָם לְעוֹלָמִים וְאָז יִשְׂאוּ רֹאשׁ בְּחַדְּשׁוֹ מְלוּכָה: רְבֻצָה עֲדִינָה. שָׁקְטָה מֵאַלְמוֹן. כִּי אָרַךְ לָהּ קֵץ הַמְּלוּכָה: רִיבוּ (נ"א רִיצוּ) מוֹשִׁיעִים שְׂאוּ אֶדֶר מֵתֵימָן. וְשִׁיתוּ עַל אָדוֹן. הוֹד הַמְּלוּכָה: שָׁוְא שָׂנֵא אֵל. וְהוּא עַל לְשׁוֹנֵנוּ. בַּקֵּשׁ אֱמֶת וָאַיִן וְרָחֲקָה מְלוּכָה:

מטה לוי

ישראל מכרתם לבני היונים למען הרחיקם מעל גבולם (יואל ו): נאמרו ברית ודת. הפרו ברית מילה ותורה שגזרו שמד על ישראל שלא ישמרו שבת ושלא למול: והמרידו עם בחל. שהרב' מישראל ככשלו בגזירת': ונמגרום בלא כח מהכני המלוכה. אך כהני המלוכ' החשמונאים אף שהיו חלשים בלא כח עכ"ז הפילום וגררום בהשגחת הש"י: שעיר החניף להורהו בצידו. עשו החניף לאביו כי ציד בפיו ששאל לו היאך מעשרין את התבן: וירש בקול בכי. כדכתיב וישא עשו את קולו ויבך עי"ז ירש חרב ומלוכה: סוגב חלק. כשגב יעקב איש חלק: היות גביר לאחיו. באותה ברכה עצמה שברך לעשו אמר הן גביר שמתיו לך וגו' לכן. ועוד תסוב לישורון מלוכה. עוד תחזור לישראל המלוכ':

עשה לך בציון שם נוראות. ע"י שהעלה את ישראל משפלות' הגדול שהם בתכלית הירידה תעשה לך שם: כאז תצליחנה. כמו שהצליחו מאז בכסא דוד. כן תצליח לנו גם עתה להושיב אותנו בכסא מלוכ': עורר והקץ כו' בקרית מלוכ'. תעורר לכונן כסאך בציון שנקראת משוש כל הארץ והיא קרית מלוכ' ואז. פני מאור לבנה וחמה תחפיר. כמ"ש וחפרה הלבנה ובושה החמ' וגו': ויבושו עובדימו. כמו שת"י ויבהתון דפלחין לסיהרא ויתכנעון דסגדין לשמשא: בשאתך מלוכה. כשירא התנשאות מלוכ' אז יבושו העובדים לחמה ולבנה: פאר עיר יופי. בקשתינו שתפאר ירושלים שנקראת כלילת יופי: לברה כחמה. לישראל הנקראים ברה כחמה. וגלה כו': צבאות גאולי צוען שוררו בליל חג. צבאות ישראל שנגאלו ממצרים אמרו שירה בליל פסח: והוא לילה. והלילה הסיא נשמר לסחף מלוכה. לשחת ולכלות עכו"ם כמו שאמרו רז"ל ליל שמורים ליל המשומר ובא לעתיד לבא: צעדו במי שעל. דרכו והלכו במי הים שנמדדו בשעלו של הקב"ה: צפו ברוח שכל. הביטו וראו ברוח הקודש: אנה יונטעו. אימתי יהי' הנטיעה האמיתית שאין אחריה נתילה ונתיש': ראו. שיהיה זה בזמן הקיבוץ כי הם בעצמם לא יבואו שם רק לדורות הבאים והוא לימות המשיח ויקבלו אז מלוכה וכמו שאמרו ברוח הקודש. כן הוה: קומטו שערי זבול. נכרתו ונגדעו שערי ביהמ"ק הנקרא בית עולמים: כי מבינימו שבתה מלוכה. כי בשלה מהם הנבוא' שנתנבאו על אותן השערים שנאמר עליהם ובאו בשערי העיר הזאת מלכים ושרים שבתו המלכים והשרים מבין אותן השערים. הרמב"ן: אך קדוש יבא בם לעולמים. כשהקב"ה יבא בשערים ההם לא יצא מהם לעולם אחר כיאה זו ואז ישאו ראש בחדשו מלוכה. ואז כחדש הקב"ה המלוכה ישאו השערים אשר טבעו בארץ ראשם ויתנשאו מן הארץ. אתם מושיעי ישראל משיח בן יוסף ומשיח בן דוד הביטו איך. רבצה עדינה. ארץ יושבת במנוחה ותענוג: שקטה מאלמון. יושבת שקטה בלי אלמנות: ארך לה קץ המלוכה. כי משכה מלכותה יותר מכל העכו"ם: לכן ריבו מושיעים. עליכם מוטל הדבר שנאמר ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו לכן ריבו והשפטו עם העכו"ם: שאו אדר מתימן. קבלו וקחו מתימן חוזק ויופי המלוכה: ושימו על אדון. ושימו על הקב"ה הוד המלוכ'. אך מה לנו לצעוק על אריכת הקץ ואנחנו הגורמים. כי שוא שנא אל. הקב"ה שונא שוא ושקר ועכ"ז והוא על לשונינו בקש. הקב"ה אמת ואין. לכך הגלנו ורחקה מלוכה מאתנו: שדי הסר און

שַׁדַּי הָסֵר אָוֶן מִצְּבָאֶיךָ · וְיָרִיעוּ לְךָ תְּרוּעַת מְלוּכָה: תַּחְגּוֹר גֵּאוּת תִּתְאַזָּר עוֹז לְבַל יִשְׂתָּרֵר · זָר בִּמְלוּכָה: תִּכּוֹן תֵּבֵל · כִּי יִנָּעֵר רֶשַׁע וְשָׂם צֶדֶק לְרַגְלָיו · וְיִצְנוֹף מְלוּכָה: תָּקוּם גּוֹיִם תּוֹכִיחַ לְאוּמִּים. תִּשְׁבּוֹר מַטֵּה רֶשַׁע מוֹשֵׁל הַמְּלוּכָה: חזן תַּעֲבִיר טוּמְאָה · תּוּשְׂגַּב לְבַדֶּךָ תִּקָּרֵא נֶצַח יָחִיד בִּמְלוּכָה:

עַל כֵּן נְקַוֶּה לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לִרְאוֹת מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ לְהַעֲבִיר גִּלּוּלִים מִן הָאָרֶץ וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן. לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי וְכָל בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ לְהַפְנוֹת אֵלֶיךָ כָּל רִשְׁעֵי אָרֶץ. יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל כִּי לְךָ תִּכְרַע כָּל בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל לָשׁוֹן. לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וְיִפּוֹלוּ וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יְקָר יִתֵּנוּ. וִיקַבְּלוּ כֻלָּם אֶת עוֹל מַלְכוּתֶךָ וְתִמְלוֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלוֹךְ בְּכָבוֹד. כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְנֶאֱמַר לֹא הִבִּיט אָוֶן בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עָמָל בְּיִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהָיו עִמּוֹ וּתְרוּעַת מֶלֶךְ בּוֹ: וְנֶאֱמַר וַיְהִי בִישֻׁרוּן מֶלֶךְ בְּהִתְאַסֵּף רָאשֵׁי עָם יַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר כִּי לַייָ הַמְּלוּכָה וּמוֹשֵׁל בַּגּוֹיִם: וְנֶאֱמַר יְיָ מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ יְיָ עוֹז הִתְאַזָּר אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט. וְנֶאֱמַר שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבוֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ עִזּוּז וְגִבּוֹר יְיָ גִּבּוֹר מִלְחָמָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה:

וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים כָּתוּב לֵאמֹר: כֹּה אָמַר יְיָ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְגוֹאֲלוֹ: יְיָ צְבָאוֹת אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדַי אֵין אֱלֹהִים: וְנֶאֱמַר וְעָלוּ מוֹשִׁעִים בְּהַר צִיּוֹן לִשְׁפּוֹט אֶת הַר עֵשָׂו וְהָיְתָה לַייָ הַמְּלוּכָה: וְנֶאֱמַר וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: וּבְתוֹרָתְךָ כָּתוּב לֵאמֹר שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:

אלהינו

מטה לוי

מצבאיך · רבש״ע הסר און מצבאות ישראל כמו לשעבר שהייתו מה נאים כדבר זה כמ״ש לא הביט און ביעקב · אז יריעו לך תרועת מלוכה: תחגור גאות תתאזר עוז · תלבוש גאות ועוז שהם שני מלבושים שלך שאתה לובש בשעת נקמה לבל ישתרר זר במלוכה. שלא יבא שררה לזר במלוכה שלך: תכון תבל. מתוקן תהיה הארץ: כי יונער רשע. ממנה: ואז ושם צדק. ישים משיח. לרגליו. בירושלים ובבהמ״ק שנקראו הדום רגליו: ויצנוף. משיח במצנפת מלוכה: תקום גוים תעשה נקמה בעכו״ם: תוכיח לאומים. תתוכח עמהם על מה שעשו לנו: תשבור מטה רשע. שבור שבט מלכיות ישמעאל הרשע אשר הוא מושל במלוכה: תעביר טומאה · ואז תושגב לבדך הקרא נאה. והקרא לעולם. יחיד במלוכה כמ״ש והיה ה׳ למלך כו׳ ביום ההוא יהיה ה׳ אחד ושמו אחד:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בִּכְבוֹדֶךָ. וְהִנָּשֵׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקָרֶךָ. וְהוֹפַע בַּהֲדַר גְּאוֹן עֻזֶּךָ עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל אַרְצֶךָ. וְיֵדַע כָּל פָּעוּל כִּי אַתָּה פְעַלְתּוֹ וְיָבִין כָּל יְצוּר כִּי אַתָּה יְצַרְתּוֹ. וְיֹאמַר כֹּל אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְאַפּוֹ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה: קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ. שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת. כִּי אַתָּה אֱלֹהִים אֱמֶת וּדְבָרְךָ אֱמֶת וְקַיָּם לָעַד: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַזִּכָּרוֹן:

תוקעין תשר״ת תש״ת תר״ת ואומרים היום הרת עולם

הַיּוֹם הֲרַת עוֹלָם. הַיּוֹם יַעֲמִיד בַּמִּשְׁפָּט כָּל יְצוּרֵי עוֹלָמִים. אִם כְּבָנִים אִם כַּעֲבָדִים אִם כְּבָנִים רַחֲמֵנוּ כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים. וְאִם כַּעֲבָדִים עֵינֵינוּ לְךָ תְלוּיוֹת עַד שֶׁתְּחָנֵּנוּ וְתוֹצִיא כָאוֹר מִשְׁפָּטֵינוּ אָיוֹם קָדוֹשׁ:

בשבת א״א זה אֲרֶשֶׁת שְׂפָתֵינוּ יֶעֱרַב לְפָנֶיךָ אֵל רָם וְנִשָּׂא. מֵבִין וּמַאֲזִין. מַבִּיט וּמַקְשִׁיב לְקוֹל תְּקִיעָתֵנוּ. וּתְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן סֵדֶר מַלְכִיּוֹתֵינוּ:

אֶפְחַד בְּמַעֲשַׂי. אֶדְאַג בְּכָל עֵת. אִירָא בְּיוֹם דִּין. בְּבֹאִי לְזִכָּרוֹן: אֶדְרוֹשׁ לְחַנּוּן. אֲחַלֶּה לְרַחוּם אֲחַנֵּן לְחַק לִי יוֹם לְזִכָּרוֹן: בְּבֹאִי לַמִּשְׁפָּט בְּמִי אֶשָּׁעֵן. וּמִי יְחַפֵּשׂ לִי צֶדֶק לְזִכָּרוֹן: בְּאָבוֹת בָּטַחְתִּי. וּפָעֳלָם אָבַלְתִּי. וְהֵם הָיוּ לִי. קֶדֶם לְזִכָּרוֹן: גָּבְרָה זְרוֹעִי כְּשֵׁשׁ מֵחֵנִי נָא לְבַל יִמַּח מֶנִּי שֵׁם וְזִכָּרוֹן: גֶּבֶר אִם יַעֲמוֹד לְפָנָיו הֲיוֹעִיל. בְּעֵת יְבַקֵּשׁ מֶנִּי זְכוּת לְזִכָּרוֹן: דָּרַצְתִּי בְּלוֹבֵשׁ אֵפוֹד. וְחוֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט. אֲשֶׁר בָּם הוּחַק שְׁמִי לְזִכָּרוֹן: דָּלַג בְּמַחְתָּה עַד יֵעָצֵר נֶגֶף. בְּגֶשֶׁת זָר מְכַהֵן. יָקוּד לְזִכָּרוֹן: הַבִּיטָה אֵל בְּעוֹמְדֵי לְפָנֶיךָ אֵין בְּקִרְבִּי אֱנוֹשׁ תָּוִי לְזִכָּרוֹן: הֲיֵשׁ מִי יְפַלֵּל וְיָשִׁיב חֵמָה וְיוּחַק לַדּוֹרוֹת שְׁמוֹ לְזִכָּרוֹן: וּמִי

מטה לוי

אפחד במעשי. אני מתפחד בשביל מעשי הרעים: אדאג אני דואג: בכל עת. על עונותי: אירא ביום דין בבואי לזכרון. אני ירא כשיבוא זכרוני לפניו ביום הדין: אדרוש לקרא בתפלה לחנון: אחנן לחק לי. אתחנן למי שחקק לי יום הדין שיהיה לזכרון כמ״ש זכרון תרועה: ומי יחפש לי צדק. וזכות שיהיה לזכרון לפני הקב״ה: באבות. בזכות אבות אברהם יצחק ויעקב בטחתי: ופעלם. זכות מעשיהם אכלתי כבר: והם היו לי. והם עמדו לי בכמה צרות שעברו עלי מקדם. לזכרון. לפניו: גברה זרועי. נתחזק כחי בזכות מרע״ה: כשה. כשדבר: מחני נא מספרך. ורצה שימחה הוא לבל ימח מני. ולא ימחה ממני. שם וזכרון. מיד נשמעה תפלתו שנא׳ סלחתי כדבריך אבל עתה שפסקו אנשי מעשה. גבר אם יעמוד לפניו. להתפלל בעדי: היועיל בעת יבקש מני זכות לזכרון. זכות זכרון מע״ט ואין זכות עמדי: דלתי. שמחתי: בלובש האפוד. באהרן לובש אפוד וחושן המשפט. אשר בם הוחק שמי שבהם היו חקוקים שמות בנ״י לזכרון: דלג במחתה. וירץ אל תוך הקהל במחתה ויתן את הקטרת: עד יעצר נגף. ותעצר המגפה אשר היתה. בגשת זר מכהן. כשקרב קרח שהיה זר ורצה להיות מכהן. יקוד לזכרון. ונשרף קרח להיות זכרון לבני ישראל אשר לא יקרב איש זר אבל עתה. הביטה אל בעמדי לפניך. אין בקרבי אנוש כזה: תוי לזכרון. שאוכל לרשום אותו לזכרון: היש בינינו מי יפלל וישיב חמה. כפנחס שנאמר בו ויעמוד פנחס ויפלל (תלים קו) השיב את חמתי. (במדבר כה) ויוחק שמו לזכרון. כמ״ש והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם (שם): ומי שוחה בלע כו׳. או היש בנו איש כשמואל שהיה שוחה בלע שיוכל לדבר כשמואל שאמר הנני ענו בי נגד ה׳ ונגד משיחו את שור מי לקחתי וגו׳: ויען כו׳ לזכרון. ויען אהרן ה׳ ויאמר אני עד לזכרון לשמואל: ובטלה חלב כו׳. ואין עכשיו איש שיכפר בעדנו בטלה חלב כשמואל שהעלה עלה חלב מתוסר זמן ונרצה

שׁוֹנֵא בֶצַע יְדַבֵּר עָנוּ בִּי וַיַּעַן וַיֹּאמַר. עַד אָדוֹן לְזִכָּרוֹן: וּבִטְלֵה חָלָב יְכַפֵּר
בַּעֲדֵנוּ וּכְנֶגֶד שְׁנֵי עֳפָרִים יַעַל לְזִכָּרוֹן: זַעַף יֵרָא וַיֹּאמַר. תְּהִי יָדְךָ בִּי. אֲשֶׁר
כִּלֵּב אֱלֹהָיו. הוּא לְזִכָּרוֹן: זָעַק וְהֵשִׁיב חֶרֶב אֶל נְדָנָהּ. וְהוּשַׁת לוֹ כַּשֶּׁמֶשׁ
כֵּס לְזִכָּרוֹן: חִכִּיתִי בְּעֵת עוֹצֶר. לְפוֹתֵחַ וּמַמְטִיר. כְּמֵשִׁיב רוּחַ לַיֶּלֶד. אָבַד
מִזִּכָּרוֹן: חַי לִרְאוֹת בְּרִית בְּדַבְּרוֹ קִנֵּאתִי. כִּי עָזְבוּ עַם בְּרִית וְזִכָּרוֹן: טֶרֶם הָיָה
לִי מְכַפֵּר פָּנִים. מִנְחָה הוֹלֶכֶת כְּשׁוֹחַד לְזִכָּרוֹן: טֶרֶף גֵּרֶד וְסַמִּים. לְמֵסַב
חֲדָרָיו. דָּם וְחֵלֶב לְנִיחוֹחַ וְלֶחֶם הַפָּנִים לְזִכָּרוֹן. יָצַגְתִּי עַל גְּחָלֵי רֵקָה כִּי לֹא
אַלְמָן שַׁתִּי לְזִכָּרוֹן: יָהּ אֶבְטַח בְּךָ וְלֹא בִּנְדִיבִים. כִּי הֵמָּה בַּקֶּבֶר. וְלָנֶצַח שִׁמְךָ
לְזִכָּרוֹן: כָּל אֵלֶּה סְמָכוּנִי וְרַחֲמֶיךָ בַּקָּשָׁתִי. לוּלֵי הֵם תַּמּוֹתִי. וְאֵינִי לְזִכָּרוֹן:
כִּי הֵם בִּזְרוֹעַ. עָדֶיךָ לֹא בָאוּ. רוֹמְמוֹתֶיךָ בְּפִיהֶם שָׂמוּ לְזִכָּרוֹן: לְיוֹם זֶה נִכְמָס.
סֶכֶם חֶשְׁבּוֹנוֹת תְּחִלָּה לְיָמִים וְרֹאשׁ לְזִכָּרוֹן: לְהִקָּרֵא בּוֹ כְּתַב עֵט וְשָׁמִיר. גָּלוּי
וּבָאֵר. וְיָדוּעַ לְזִכָּרוֹן: מָוֶת וְחַיִּים שָׁלוֹם וּמִלְחָמוֹת צַחֲצָחוֹת וְשׂוֹבַע. בָּאִים
לְזִכָּרוֹן: מַעַלְלֵי גֶבֶר וּמִסְפַּר צְעָדָיו. נִשְׁכְּחוּ מֵאֱנוֹשׁ וְלָאֵל לְזִכָּרוֹן: נִסְתְּרָה
דַרְכִּי. מִי יוּכַל שִׂיחַ. לַשָּׁוְא נִכְתַּב לִי. חֵטְא לְזִכָּרוֹן: נֶגֶד פְּנֵי גֶבֶר. מַעֲשָׂיו
יוֹכִיחוּ וְיַעֲנֶה בּוֹ כַּחֲשׁוֹ. עַד לְזִכָּרוֹן: שִׂיחוּ מְזִמּוֹת אֵל. יַחַד כָּל בְּנֵי אִישׁ.
עוֹבְרֵי תַּחַת שֵׁבֶט. כַּצֹּאן לְזִכָּרוֹן: חזן סוֹגֵר דֶּלֶת בְּעַד תְּמִימִים בְּזַעַם. עַד בֹּא
קִצָּם. צֵאת לְזִכָּרוֹן:

מטה לוי

בו כמ"ש ויענהו ה' (שמואל א ז ט): וכנגד שני עפרים יעל לזכרון. ואין בנו איש שמו יעלה לזכרון כשמואל ששקול היה כנגד משה ואהרן שנקראו שני עפרים כמ"ש משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו (תלים צט ו). והיה בנו איש זעף ירא. שירא זעף של הקב"ה: ויאמר תהי ידך בי. כמ"ש דוד אל ה' כשראה המלאך המכה בעם ויאמר וגו' תהי נא ידך בי וגו': אשר כלב אלהיו הוא נכתב עליו. לזכרון. במ"ש בקש לו ה' איש כלבבו (שמואל א יג): ואין זעק בתפלה: והשיב. המלאך חרב אל נדנה: ועל זאת והושת לו כשמש כס. הושת לו כסא כשמש לזכרון כמ"ש וכסאו כשמש נגדי (תהלים פט): חכיתי בעת עוצר. בעת עצירת גשמים הייתי מחכה ומצפה מקדם: לפותח וממטיר. לאליהו שמסר לו הקב"ה מפתח של מטר והוא נשבע חי ה' אם יהיה השנים האלה טל ומטר והיה העולם בצרה גדולה ובחמלת ה' עלינו מצא דרך שיחזיר לו הקב"ה מפתח של מטר וזהו. כמשיב רוח לילד. הצרפתי. כבר היה. אבוד מזכרון. ובקש מהקב"ה מפתח של תחיה אמר הקב"ה אין דרך שיהיה ביד עבד שני מפתחות וביד האדון א' והחזיר להקב"ה מפתח של מטר ואליהו עדיין הוא חי כדי לראות ברית מילה שמקיימין ישראל בעולם. כי בדברו. בעת דיבר אליהו קנאתי כי עזבו עם ברית וזכרון. לכן בעבור שקטרג על ישראל שעזבו ברית אמר לו הקב"ה אתה מקנא על ברית חייך שאין ישראל עושין ברית מילה עד שאתה רואה בעיניך: טרם היה לי מכפר פנים כו'. ומאז היה לי כהן המכפר את כעס ופני ה' במנחה ההולכת לפניו כשוחד ליד השופט לזכרון לפני ה': טרף נרד וסמים למסב חדריו. במזון נרד וסמים שבקטורת שנקטרו במסיבת חדריו ההיכל והדביר: דם וחלב לניחוח. לה': ולחם הפנים לזכרון. כמ"ש והיתה ללחם לאזכרה: והנה כל אלה היו לי מקדם לכפרה. ועתה מכולם. יצגתי על גחלי רקה. הועמדתי ונשארתי ריק כקדרה ריקה העומדת על גחלים שתשרף כי אין לנו שום מגין אך הבטחת כי לא אלמן. ישראל ויהודה מאלהיו. שתי. שמתי לי: לזכרון. שלא אהיה אלמן ממנו

ובזה בטחתי: יה כו'. ולא בנדיבים כי המה בקבר. אבל אתה לנצח חי שמך לזכרון: כל אלה. אף שכל אלה הנזכרים סמכוני. בזכותם: ורחמיך בקשתי. ובכל זה הוצרכתי לבקש רחמיך. כי לולי הם. לולי רחמיך: תמתי הייתי כלה ואיני לזכרון ואף שבזכותם בקשתי רחמיך. אך כי הם. עצמם. בזרוע עדיך לא באו. לא באו אליך בזרוע שתעשה למען מעשיהם הטובים: רק רוממותך בפיהם שמו לזכרון. כי צדיקים אינם מבקשים רק מתנת חנם. ליום זה. של ר"ה: נכמס. כמוס ונטמן: סכם חשבונות. סכום ומספר החשבונות מעלילות ב"א. ויום זה תחלה לימים וראש לזכרון כמ"ש זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון. ואיזה דבר הוא לזכרון להקרא בו כתב העונות כתובים ע"י עט ברזל: ושמיר. וצפורן שמיר: גלוי ובאר וידוע לזכרון. בכתב בלתי עלול למחוק רק הם גלוים וידועים לזכרון לפניו. ועל המדינות בו יאמר. מות וחיים ושלום ומלחמה. צחצחות. יבישות וצמאון: ושובע כולם באו לזכרון: מעללי גבר ומספר צעדיו. מעשיו ופסיעותיו אף אם. נשכחו מאנוש. אך לאל כולם הם לזכרון: נסתרה דרכי מי יוכל שיח. מי יכול לומר נסתרה דרכי מה' שלא ראה מעשיו החטאים הכתובים בספר: לשוא נכתב לי חטא לזכרון כי לא עשיתים: הלא נגד פני גבר מעשיו יוכיחו. מעשיו הרעים יתווכחו נגד פניו כי חותם יד כל אדם בו: ויענה בו כחשו עד לזכרון. והכזב שהוא אומר יעיד בו כעד לזכרון: שיחו מזימות אל יחד כל בני איש. אתם בני אדם יחד דברו וספרו בנפלאות מחשבות הקב"ה: עוברי כו' לזכרון ויהי לכם לזכרון איך הקב"ה מעביר כל בני אדם תחת השבט ביום הדין כרועה זה המעביר צאנו תחת שבטו: סוגר דלת בעד תמימים בזעם. הקב"ה סוגר דלת בעד תמימים בעת זעם כמו שעשה לנח שנקרא תמים שסגר דלת וחלונות התיבה בעדו ובעד בני ביתו: עד בא קיצם צאת לזכרון. להוציאם מן התיבה כמ"ש ויזכור אלהים את נח וגו' צא מן התיבה (ברא' ח פי) וכן תגן עלינו עד יעבור זעם לדין אותנו ברחמים:

עָשָׂה פֶּלֶא לְחַיִּים. לְבַל יִהְיוּ כְּמֵתִים. הֲיֵשׁ אֲמִתֶּךָ. בְּקֶבֶר לְזִכָּרוֹן: עוֹרַרְתָּ אָז בְּפוֹעַל. עוֹרְרֵנוּ בְּלֹא פוֹעַל. הֲלֹא לְנִפְלְאוֹתֶיךָ תַּעַשׂ לְזִכָּרוֹן: פְּנֵה אֱלֹהִים בְּיוֹשְׁבֵי גַנִּים הַקְשֵׁב לְנִדְבָּרֵימוֹ. בְּדַת לְזִכָּרוֹן: פְּעָלָם לְפָנֶיךָ. וּשְׂכָרָם אִתָּךְ אוֹכְלֵי לֶחֶם הָעֲצָבִים. בְּסֵפֶר לְזִכָּרוֹן: צָצוּ שֻׁעָלִים מְחַבְּלִים כְּרָמִים. לְהַכְרִית מִגֶּפֶן שׁוֹרֶשׁ וְזִכָּרוֹן: צְרוּרִים בְּפֶרֶךְ. נָאֲקוּ וְנוֹשָׁעוּ. בְּבוֹשֶׂר הַרְרֵי קֶדֶם. הוּחַק לְזִכָּרוֹן: קֶדֶם בַּנִּתָּ לְדוֹרוֹת. וְאֵין בָּהֶם חֵפֶץ. חִלַּפְתָּם וְאִבַּדְתָּם. מִהְיוֹת לְזִכָּרוֹן: קַחַת דּוֹר מֵאֶלֶף. אֲמָרֶיךָ הִנְחַלְתָּם. לְמַעֲנָם בְּכָל דּוֹר חַקְּתָּ לְזִכָּרוֹן: רָם חָשַׁק מְאֹד בְּכַלַּת נְעוּרִים. הֲרוּגֶיהָ וַעֲנִיֶּיהָ תַּתָּה לְזִכָּרוֹן: רָצְתָה אַחֲרֶיךָ בְּגֵיא צִיָּה וְצַלְמָוֶת. אַהֲבַת כְּלוּלוֹתֶיהָ תַּעַשׂ לְזִכָּרוֹן: שִׁחֲתוּ עַם זוּ. שְׂאֵת שִׂמְצָה בְּקָמֵיהֶם. שָׂם פֶּסֶל וְלֹא אֵל שָׁתוּ לְזִכָּרוֹן: שֻׁבְּלוּ כְּמֵעַט רֶגַע. לוּלֵי קָם בְּפֶרֶץ מְעוֹרֵר שְׁבוּעָה וּבְרִית לְזִכָּרוֹן: תַּעֲבַת מֵאָז. עֲדַת כָּל לְאֻמִּים חִשַּׁקְתָּנוּ מֵהֶם. עֵדוּת לְזִכָּרוֹן: תְּמוּר כֶּסֶף נִמְאָס דּוֹר נִשְׁכַּח קַחַת. קְנִינוּ שֵׁנִית. כִּי שְׁכַחְנוּ מִזִּכָּרוֹן: תַּר אִישׁ תָּם בְּמִי זַרְעוֹ יִכָּנֶה. שִׂכֵּל יָדָיו לְאוֹת וְזִכָּרוֹן: חזן תְּרַפֵּק מְשׁוֹל אֶפְרַיִם בְּשַׁעֲשׁוּעַ יֶלֶד וּבֵן יַקִּיר. הֲלֹא בְכוֹרִי הוּא חֻקַּת לְזִכָּרוֹן:

אַתָּה זוֹכֵר מַעֲשֵׂה עוֹלָם וּפוֹקֵד כָּל יְצוּרֵי קֶדֶם. לְפָנֶיךָ נִגְלוּ כָּל תַּעֲלוּמוֹת וַהֲמוֹן נִסְתָּרוֹת שֶׁמִּבְּרֵאשִׁית. כִּי אֵין שִׁכְחָה לִפְנֵי כִסֵּא כְבוֹדֶךָ וְאֵין נִסְתָּר מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ: אַתָּה זוֹכֵר אֶת כָּל הַמִּפְעָל וְגַם כָּל הַיְצוּר לֹא נִכְחַד מִמֶּךָּ: הַכֹּל גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ צוֹפֶה וּמַבִּיט עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת. כִּי תָבִיא חוֹק זִכָּרוֹן לְהִפָּקֵד כָּל רוּחַ וָנֶפֶשׁ. לְהִזָּכֵר מַעֲשִׂים רַבִּים וַהֲמוֹן בְּרִיּוֹת לְאֵין תַּכְלִית.

מטה לוי

עשה פלא לחיים. הלא נאמר הלמתים תעשה פלא מכלל שמדתך לעשות פלא לחיים ולא למתים לכן עשה פלא לחיים: לבל יהיו כמתים. שאם ח"ו לא תעש' פלא לחיים הרי אנו חשובים כמתים. כרא"בן: היש אמתך בקבר לזכרון. היגידו שוכני קבר אמתך להיותך מוזכר מהם: עוררת אז. התעוררת לגאלנו בגאולת מצרים: בפועל. במע"ט של האבות ולדיקי הדור קהת עמרם משה ואהרן ומרים. עתה שאין בנו לדקה ומע"ט: עוררנו. מגלות זה: בלא פועל. אלא בחסד ומתנת חנם: הלא לנפלאותיך תעש לזכרון. ועי"ז תעשה שם וזכר לנפלאותיך שתעשה עמנו: פנה אלהים ביושבי גנים. תפנה את"ח היושבים בבהמ"ד לזכור זכותם לנו כי אתה מקשיב לנדברימו בדת לזכרון. כמ"ש אז נדברו יראי וגו' ויקשב וגו' בספר זכרון (מלאכי ג ט): פעלם לפניך. גלוי וידוע: ושכרם אתך. כתוב בספר: אוכלי לחם העצבים. ת"ח העוסקים בתור' אוכלים לחם התור' בעצב ויגיע' יכתבו לפניך בספר לזכרון: צצו שועלים. היינו המצרים מחבלים כרמים. לחבל את ישראל: להכרית מגפן שורש וזכרון. לעקור אותם מן השורש ולאבד זכרם לפי שהיו המצרים שומרים כל בנות ישראל לכתוב יום הטביל' שלהם וחשבו אח"כ ט' חדשים ובא ליקח את הילד והיא מומנתו והמצרי הביא תינוק קטן מביתו לבית יהודי ומצער את הילד שלו כדי שיבכה וכשמוע תינוק של עברי קול בכיות הילד המצרי הי' ג"כ בוכה והמצרי נטלו והשליכו ליאור: צרורים בפרך. אסורים בעבודת פרך אך נאקו ישראל אל ה': ונושעו בבושר הררי קדם. נושעו בזכות בשורות האבות שהם הררי קדם: הוחק לזכרון. וזה נכתב ונחקק בתור' כמ"ש וישמע אלהים את נאקתם ויזכור וגו': קדם בנת לדורות ואין בהם חפץ. ולפני בריאת העולם ראית תתקע"ד דורות שאין בהם חפץ לקבל התור': חלפתם ואבדתם. מן העולם. מהיות לזכרון. וכ"ו דורות של אחר הבריא' מאדה"ר עד משה עם תתקע"ד דורות שהם יחד אלף: קחת דור מאלף. לקחת הדור הזה:

אמריך הנחלתם. והנחלתם תורתך: למענם בכל דור חקת לזכרון. זכותם כתבת שיהי' לזכרון לכל דור ככתוב זכר לעולם בריתו דבר צוה לאלף דור (תהלים קה): רם. הקב"ה שהוא רם: חשק מאוד בכלת נעורים. בישראל: הרוגיה. שנהרגים בגלות: וענייה. ועניי ישראל: תתה לזכרון. נתת אותם לזכרון כמ"ש כי דורש דמים אותם זכר (תהלים ט יג): רצתה אחריך. רצתה והלכ' אחריך: בגיא ציה וצלמות. במדבר כמ"ש משכני אחריך נרוצ': אהבת כלולותי'. אהבת תשוקותיה: תעש לזכרון. לנו: שחתו. ישראל הנקראים עם זו ועשו עגל: שאת. עליהם. שמצה בקמיהם. חרפה בין האויבים. שם פסל ולא אל שתו לזכרון. על ששמו לזכרון שם פסל ולא אל: שובלו כמעט רגע. וכמעט נשמדו כולם כרגע וכמ"ש רגע אחד אעלה בקרבך וכליתיך: לולי קם בפרץ. לולי משה שעמד בתפלה לגדור הפרץ בזה שהי' מעורר שבועה וברית לזכרון שאמר זכור לאברהם וגו' אשר נשבעת וגו' (שמות לב): תעבת מאז. מאז שהתפלל משה: עדת כל לאומים חשקתנו. יותר מהם והתורה שנקראת עדות. אותה נתן לזכרון. כמ"ש ויבחר בזרעם אחריהם: תמור. תחת ישראל שבחורבן ראשון הנקראים. כסף נמאס. תמורת'. דור נשכח קחת. לקחת את ישראל שעלו מגלות בבל שהי' דור נשכח עד שנתייאשו מן הגאולה. ועתה בקשתינו קנינו שנית. ויתקיים נבואת ישעי' ביום ההוא יוסיף אדני שנית ידו לקנות שאר עמו כי בגלות הזה כבר נשכחנו מזכרון. כמ"ש וה' שכחנו: תר איש תם. חקר יעקב ברוה"ק: במי זרעו יכונה. וראה שיקראו ע"ש אפרים לכן. שכל ידיו. כברכתו לשום ימינו על ראש אפרים: לאות וזכרון. לרמז שהוא לעתיד ממשלת המלכות בחלק אפרים לכן בקשתינו. תרפק. תחבר ותקרב ישראל הנקראים אפרים: משול אפרים בשעשועי ילד ובן יקיר. ונמשלו לילד שעשועים ובן יקיר: הלא בכורי הוא חקת לזכרון. הלא אתה חקקת לזכרון ואמרת בני בכורי ישראל:

מֵרֵאשִׁית כָּזֹאת הוֹדַעְתָּ וּמִלְּפָנִים אוֹתָהּ גִּלִּיתָ. זֶה הַיּוֹם תְּחִלַּת מַעֲשֶׂיךָ זִכָּרוֹן לְיוֹם רִאשׁוֹן. כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב: וְעַל הַמְּדִינוֹת בּוֹ יֵאָמֵר. אֵיזוֹ לַחֶרֶב וְאֵיזוֹ לְשָׁלוֹם. אֵיזוֹ לָרָעָב וְאֵיזוֹ לָשׂוֹבַע. וּבְרִיּוֹת בּוֹ יִפָּקֵדוּ לְהַזְכִּירָם לְחַיִּים וְלַמָּוֶת. מִי לֹא נִפְקַד כְּהַיּוֹם הַזֶּה. כִּי זֵכֶר כָּל הַיְצוּר לְפָנֶיךָ בָּא. מַעֲשֵׂה אִישׁ וּפְקֻדָּתוֹ וַעֲלִילוֹת מִצְעֲדֵי גָבֶר. מַחְשְׁבוֹת אָדָם וְתַחְבּוּלוֹתָיו וְיִצְרֵי מַעַלְלֵי אִישׁ: אַשְׁרֵי אִישׁ שֶׁלֹּא יִשְׁכָּחֶךָּ וּבֶן אָדָם יִתְאַמֶּץ בָּךְ: כִּי דוֹרְשֶׁיךָ לְעוֹלָם לֹא יִכָּשֵׁלוּ וְלֹא יִכָּלְמוּ לָנֶצַח כָּל הַחוֹסִים בָּךְ: כִּי זֵכֶר כָּל הַמַּעֲשִׂים לְפָנֶיךָ בָּא. וְאַתָּה דוֹרֵשׁ מַעֲשֵׂה כוּלָּם: וְגַם אֶת נֹחַ בְּאַהֲבָה זָכַרְתָּ. וַתִּפְקְדֵהוּ בִּדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים: בַּהֲבִיאֲךָ אֶת מֵי הַמַּבּוּל לְשַׁחֵת כָּל בָּשָׂר מִפְּנֵי רוֹעַ מַעַלְלֵיהֶם. עַל כֵּן זִכְרוֹנוֹ בָּא לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְהַרְבּוֹת זַרְעוֹ כְּעַפְרוֹת תֵּבֵל וְצֶאֱצָאָיו כְּחוֹל הַיָּם. כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֵת כָּל הַחַיָּה וְאֶת כָּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה וַיַּעֲבֵר אֱלֹהִים רוּחַ עַל הָאָרֶץ וַיָּשֹׁכּוּ הַמָּיִם: וְנֶאֱמַר וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקָתָם וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ אֶת אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק וְאֶת יַעֲקֹב: וְנֶאֱמַר וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקוֹב וְאַף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק. וְאַף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכֹּר וְהָאָרֶץ אֶזְכֹּר: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר. זֵכֶר עָשָׂה לְנִפְלְאוֹתָיו חַנּוּן וְרַחוּם יְיָ: וְנֶאֱמַר טֶרֶף נָתַן לִירֵאָיו יִזְכֹּר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ. וְנֶאֱמַר וַיִּזְכֹּר לָהֶם בְּרִיתוֹ וַיִּנָּחֵם כְּרֹב חֲסָדָיו:

וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים כָּתוּב לֵאמֹר: הָלֹךְ וְקָרָאתָ בְאָזְנֵי יְרוּשָׁלַיִם לֵאמֹר. כֹּה אָמַר יהוה זָכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרַיִךְ אַהֲבַת כְּלוּלֹתָיִךְ לֶכְתֵּךְ אַחֲרַי בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה. וְנֶאֱמַר וְזָכַרְתִּי אֲנִי אֶת בְּרִיתִי אוֹתָךְ בִּימֵי נְעוּרָיִךְ וַהֲקִימוֹתִי לָךְ בְּרִית עוֹלָם. וְנֶאֱמַר. הֲבֵן יַקִּיר לִי אֶפְרַיִם אִם יֶלֶד שַׁעֲשׁוּעִים. כִּי מִדֵּי דַבְּרִי בּוֹ זָכֹר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד. עַל כֵּן הָמוּ מֵעַי לוֹ רַחֵם אֲרַחֲמֶנּוּ נְאֻם יהוה:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ זָכְרֵנוּ בְּזִכָּרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ וּפָקְדֵנוּ בִּפְקֻדַּת יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים מִשְּׁמֵי שְׁמֵי קֶדֶם. וּזְכָר לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד וְאֶת הַשְּׁבוּעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה וְתֵרָאֶה לְפָנֶיךָ עֲקֵדָה שֶׁעָקַד אַבְרָהָם אָבִינוּ אֶת יִצְחָק בְּנוֹ עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ וְכָבַשׁ רַחֲמָיו לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. כֵּן יִכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כַּעַסְךָ מֵעָלֵינוּ. וּבְטוּבְךָ הַגָּדוֹל יָשׁוּב חֲרוֹן אַפְּךָ מֵעַמְּךָ וּמֵעִירְךָ וּמֵאַרְצְךָ וּמִנַּחֲלָתֶךָ: וְקַיֶּם לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת הַדָּבָר שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר. וְזָכַרְתִּי לָהֶם בְּרִית רִאשֹׁנִים אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם לִהְיוֹת לָהֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְיָ: כִּי זוֹכֵר כָּל הַנִּשְׁכָּחוֹת אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם וְאֵין שִׁכְחָה לִפְנֵי כִסֵּא כְבוֹדֶךָ. וַעֲקֵדַת יִצְחָק לְזַרְעוֹ הַיּוֹם בְּרַחֲמִים תִּזְכֹּר: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ זוֹכֵר הַבְּרִית:

תוקעין תשר״ת תש״ת תר״ת ואומרים היום הרת עולם

הַיּוֹם הֲרַת עוֹלָם. הַיּוֹם יַעֲמִיד בַּמִּשְׁפָּט כָּל יְצוּרֵי עוֹלָמִים. אִם כְּבָנִים אִם כַּעֲבָדִים אִם כְּבָנִים רַחֲמֵנוּ כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים. וְאִם כַּעֲבָדִים עֵינֵינוּ לְךָ תְלוּיוֹת עַד שֶׁתְּחָנֵּנוּ וְתוֹצִיא כָאוֹר מִשְׁפָּטֵנוּ אָיוֹם קָדוֹשׁ:

בשבת א״א ארשת

אֲרֶשֶׁת שְׂפָתֵינוּ יֶעֱרַב לְפָנֶיךָ אֵל רָם וְנִשָּׂא. מֵבִין וּמַאֲזִין. מַבִּיט וּמַקְשִׁיב לְקוֹל תְּקִיעָתֵנוּ. וּתְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן סֵדֶר זִכְרוֹנוֹתֵינוּ:

אָנוּסָה לְעֶזְרָה. אֶמְצָא נֶגְדִּי אֵל קָרוֹב לִי. בְּעֵת קוֹרְאִי בְּקוֹל: אֲשֶׁר בַּעֲדַת אֵל. בְּקִרְבִּי נִצָּב. וּפֹה בְּמִקְדָּשׁ מְעַט. אֲצַפְצֵף לוֹ בְּקוֹל: בַּקְּרָנַי דְּרָשַׁנִי. שֶׂה פְזוּרָה אֲנִי. נִגְזַזְתִּי וְנֶאֱלַמְתִּי בְּלִי לְהָרִים קוֹל: בֶּאֱמוֹר. גּוֹזְזַי נִדָּחָה הִיא. שׁוֹמְרָה וְצִלָּהּ לֹא יִשְׁאַג בְּקוֹל: גַּלֹּתִי שִׂיחַ בְּחֻקָּיו וְחִכִּי עָרֵב. וְהִטָּה אֹזֶן וְשָׂח הַשְׁמִיעִנִי אֶת קוֹלֵךְ קוֹל: גָּז וּבָרַח מֶנִּי כְּעוֹפֶר עַל הָרֵי בָתֶר. בְּבַקְשׁוֹ דַּת וָאוֹת בְּמִשְׁכְּנוֹתַי וְאֵין קוֹל: דִּלֵּג מִבֶּתֶר לְבֶתֶר. הֲשִׁיבֵהוּ אֵלַי אוּלַי יִשָּׂא פָנֶיךָ. עֵקֶב שָׁמְעֲךָ בְּקוֹל: דְּרוֹשׁ טוֹבָה לָמוֹ. וּרְאֵה שֶׂה מוֹרִיָּה. אִלֵּם פִּיהוּ יְהִי צֶדֶק. לְלֹא שָׁמְעָה בְקוֹל: הָסֵר מֵחָלָק יָדַיִם שְׂעִירוֹת. הוֹגֶה בְּתַחֲנוּנִים. כִּי לְךָ הַקּוֹל: הוֹשַׁע כִּי לֹא תִשָּׁכַח עֵדוּת. וּמִפִּי זַרְעוֹ לֹא יָסוּף קוֹל. וְחוֹזַי וּמְלִיצַי הֵם בְּנֵי אִמִּי. וְאָז נִחֲרוּ בִי לְמַעַן אֶשְׁמַע קוֹל: וְעַל מִשְׁמַרְתָּם יַעֲמֹדוּ וְיִזְעֲקוּ וְגַל לָהֶם סוֹד. וְהוּא יַעֲנֵם בְּקוֹל: זֶה חָמַק מֶנִּי אֲסוֹבֵב וַאֲבַקְשֶׁנּוּ בְּכָל מָקוֹם הוּא אָנָה אֶשָּׂא קוֹל: זֵכֶר דּוֹדִי לְמַטָּה. אַדִּיר בַּמָּרוֹם. מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. לְמַעְלָה קוֹרְאִים בְּקוֹל:

מטה לוי

אנוסה. כאשר יראתי ואנוס לעזרה: בטוח אני כי אמצא נגדי אל קרוב לי וגו׳: אלהים אשר נצב בעדת אל. בקרבי נצב ופה במקדש מעט. בבהכ״נ שנקרא מקדש מעט. אצפצף וגו׳. ונאלמתי כאלם לא יפתח פיו. בלי להרים קול: באמור גוזזי. העכו״ם שהם גוזזי ובוזזים אותי ואומרים. עלי נדחה היא כמ״ש כי נדחה קראו לך ציון וגו׳ וה׳ שפי׳. שומרה וצלה. כמ״ש ה׳ שומריך ה׳ צלך: לא ישאג בקול. עוד עליה לגאלה כמו ששאג עד עתה כמ״ש ה׳ ממרום ישאג שאוג ישאג על נוהו (ירמי׳ כה ל): גלתי שיח בחקיו. שגליתי דבור בתורתו ואמרתי נעשה ונשמע אז חכי הי׳ ערב: והטה. הש״י אוזן אלי: ושח. ואמר: השמיעני וגו׳. כמ״ש מי יתן והי׳ לבבם זה להם וגו׳ אבל. גז. עף ופרח: וברח מני כעופר על הרי בתר. כעופר האילים על הרים המופלגים ממני. ואימתי הי׳ זה. בבקשו דת ואות במשכנותי. כאשר בקש הקב״ה אצלי תור׳ ומצות: ואין קול. ולא מצא בי קול מצפצף בבית הכנסת ובבית המדרש אז נסעה השכינה עשר מסעות: אתה אברהם. דלג מבתר לבתר. אשר דלגת נקפלת מבתר לבתר כשנתת איש בתרו לקראת רעהו וראית בנבואה שדוד ידלג לעקור הע״א ואתה עכבת כמ״ש וישב אותם אברם ומאחר שגרמת לנו אורך הקץ והקב״ה גז ממנו בקשתינו מלפניך. השיבהו אלי. בזכותך: אולי ישא פניך עקב שמעך בקול: עקב אשר שמעת בקולו. ואתה ה׳ דרוש טובה למו. דרוש טובה לישראל: וראה. את יצחק שהי׳ במקום שה לעולה בהר מוריה: אלם פיהו. והחריש וסתם פיו כאלם: יהי צדק. יהי נזכר לצדקה לישראל: ללא שמעה בקול. בקול ה׳: הסר מחלק [illegible] הסר מיעקב ידים שעירות של עשו: הוגה בתחנונים כי לך הקול. כי רק לך מדבר יעקב בתחנונים הרבה ולא לאל אחר: הושע. ליעקב בעבור אשר לא תשכח עדות מפי זרעו: לא יסוף קול. קול התורה: וחוזי ומליצי. לאמר הם בני אמי בני אומתי: ואז נחרו בי. ומקדם התגרו בי: למען אשמע קול. ה׳: ועל משמרתם יעמדו. הנביאים: ויזעקו וגל להם סוד. הקץ: והוא יענם בקול. כי כמו שנגער בי שאשמע בקול ה׳ כן מלך הסני לעקו לה׳ להודיעם קץ הגאולה. כמו שמצינו חבקוק שנתרעם על אריכת שלות הרשעים עג עוגה ועמד בתוכה ואמר נשבע אני בשמך הגדול שאיני זז משם עד שתודיעני קץ הגאולה ונאמר שם ויענני ה׳ ויאמר וגו׳: הקב״ה הנק׳ זה אלי. חמק מני. נסתר ממני: אסובב ואבקשנו. בתפלה באשר בכל מקום הוא מלוי וא״כ. אנה אשא קול: זכר. הקב״ה שהוא דודי זכרו ושבחו: למטה. לישראל הוא שמספרים שבחו אך שהמים מקלסין אותו ואומרים. אדיר במרום הוא מלא כל כו׳ בקול. למעלה המלאכים קוראים בקול זה ואומרים ק׳ ק׳ ק׳ ה׳ צבאות מלא כל הארץ כבודו. שאלתי את המים אשר בם שבילו של הקב״ה: ובם דברו. לו תמונה כו׳. חפשתי וסימן הים. בקשתי אותו במדבר ואמר המדבר אינני פה: קדש תתו עוז. רק מקדש בנ״ת אז: ביעתני בקול הקדוש בקול כמ״ש קול ה׳ יחיל מדבר כו׳ קדש: אדיר הקב״ה: ד״ל

חֲיָלֵי מַיִם אֲשֶׁר בָּם שְׁבִילוֹ. דִּבְרוֹ תְמוּנָה לֹא רָאִינוּ זוּלָתִי קוֹל: חִפַּשְׂתִּי יְשִׁימוֹן הֲיֵשׁ וְאָמַר אָיִן. וְקֶדֶם תִּתּוֹ עוֹז. בְּעָתַנִי בְקוֹל: טָהוֹר דִּלֵּג הָרִים וְעָבַר וּמִמְּעוֹן הַר מוֹר אָז נָתַן קוֹל: טִמֵּאתִי יְדִידוּת שִׁכְנוֹ וְעָלָה. לְיוֹם כֶּסֶא יָבֹא. בְּאָזְנַי קוֹל: יָקַרְתִּי בְעֵינָיו וְנִלְוָה לִי בַּשֶּׁבִי. עִמּוֹ אָנֹכִי אָז הִבְטִיחַנִי בְקוֹל: יָרַד לְשִׁנְעָר. וְשָׂם כֵּס בְּעֵילָם הִשְׁמִיעַ כָּאֲרִי. וּבְנָחָשׁ קוֹל: כִּלָּה מְנִי דוֹב. כְּהִתְרַפָּה מִמְּלֶאכֶת חֹק בְּמִכְתָּב. וַיַּעֲבֵר קוֹל: כָּבַשׁ לִי אַרְבָּעָה רָאשֵׁי נָמֵר וְגַם אֲנִי בְּהוֹדָיוֹת סֶלָה אַשְׁמִיעַ לוֹ בְקוֹל: לְחַיַּת קָנֶה. אָז מָכַר אֶרֶץ. מִי לִי בַשָּׁמַיִם. אָז הֲרִימָה קוֹל: לֵאלֹהֵי יִשְׁעִי מִשִּׁנֵּי בַרְזֶל שִׁוַּעְתִּי. וּמֵרֶגֶל עַב טִיט. הִצְרַחְתִּי בְקוֹל: מִדַּת קִצִּי לֹא הוֹדִיעַנִי. מָתַי בְּאַרְצִי תּוֹר יַשְׁמִיעַ קוֹל: מְיוּדָעֵי סֵפֶר חָתַם קִצִּי לְבַל דַּעַת צוֹפַי עֵת יִשְׂאוּ קוֹל: נָא הַבֵּט וּרְאֵה. עָנְיִי וּמְרוּדִי. אֵין לִי מַכִּיר לְמִי אֶשָּׂא קוֹל. נֶצַח אֲקַוֶּה. כִּי לֹא יִפּוֹל דָּבָר מִמַּקְשִׁיבֵי דְמָמָה וְקוֹל: שׂוֹשׂ יָשִׂישׂ לִבִּי בְּקִרְבִּי. בְּשָׁמְעִי דוֹדִי דוֹפֵק עַל פְּתָחַי קוֹל: חזן סֶלָה יְשִׂימֵנִי כַּחוֹתָם עַל לֵב. כְּאָז תַּחַת הַתַּפּוּחַ. עוֹרַרְתַּנִי בְקוֹל:

מטה לוי

הרים. אשר במדבר: ועבר. אל ביהמ"ק שהוא בהר המוריה: וממעון הר מור. מביהמ"ק שהוא בהר המוריה: אז נתן קול. לנביאים: טמאתי. ביהמ"ק שהוא. ידידות משכנו שהעמדתי צלם בהיכל ועלה לרקיע: ליום כסא. וליום הנסתר המוכן לבא משיח בו: אז יבוא באזני קול: מבשר: ועכ"ז יקרתי. הייתי יקר בעיניו: ונלוה לי בשבי. בכל מקום: עמו אנכי אז הבטיחני בקול. כמו שהבטיחני אז בקול לאמר עמו אנכי בצרה שגם השכינ' הולכת עמנו: כי ירד לשנער. עמנו בגלות בבל: ושם כס בעילם: ושם את כסאו בגלות עילם: והשמיע כארי ובנחש קול: והשמיע את קולו כארי וכנחש והושיענו משם. כלה מני דוב. כלה הקב"ה ממני המלכות מדי שנמשלו לדוב: כהתרפ' ממלאכת. כשהי' מרפה את ידי ישראל ממלאכת ביהמ"ק עד שנת דריוש. חק במכתב ויעבר קול. לבנות ביהמ"ק כמ"ש ויעבר קול בכל מלכותו וגם במכתב לאמר מי בכם מכל עמו יהי אלהיו עמו ויעל: כבש לי ארבע' ראשי נמר. מלכות יון שנמשלו בשוות פניהם לנמר של ארבע' ראשים שהוא אלכסנדר מוקדן כבשום לי ע"י החשמונאים: גם אני בהודיות. בחנוכה שקבעו חכמים להודות ולהלל גם אני. סלה אשמיע לו בקול הודי' על זה לפרסם הנס. על הנסים האלו עשה לי הקב"ה בג' גליות הללו אבל אח"כ לחית קנה אז מכר ארץ: מכר אותנו להרס שנמשלו לחית קנה שהיא יותר מסוכנת מחית השד': ומי לי כו' קול. אותה אומה הרימה קול ואמרה מי לי בשמים: לאלהי ישעי משני ברזל שועתי. אני צועק לאלהי ישעי כאלו הייתי בין שיני ברזל: מרגל עב טיט הצרחתי בקול. ואני צועק בקול כאלו רגלי שקוע בטיט עב שלא אוכל לצאת: מדת קצי. של גלות זה: לא הודיעני. ע"י נביאים: מתי בארצי תור ישמיע קול. מתי קול התור ישמע בארצנו: מיודעי ספר חתם קצי לבל דעת צופי. ואף הנביאים לא ידעו: עת ישאו קול. מתי ישאו קול רנה והואיל ונחתם קצי לכן בקשתי. נא הבט וראה עניי ומרודי. כי אין לי מכיר בדור הזה: למי אשא קול. להתפלל בעדי אליך. אך זאת אשיב אל לבי. נצח אקוה כי לא יפול דבר ממקשיבי דממה וקול. מדברי הנביאים ששמעו קול דממה דקה ודאי יתקיימו כל הנחמות ולא יפול דבר: שוש ישיש לבי בקרבי בשמעי כו' קול. כשאשמע שהש"י יהי' דופק על פתחי נביאיו ויאמר שנת גאולי באה ישיש לבי ואז. סלה לנצח ישימני כחותם על לב. שלא ישכחני: כאז תחת התפוח. תחת הר סיני שה' כתפוח: עוררני. משכתני: בקול. כמ"ש ויהי ביום השלישי בהיות הבוקר ויהי קולות וגו': עליתני אף על כל בנות. הגברתני על כל עו"א: כי בעבורי בחורב תתה קול. בעבור שנתת לי התורה בחורב בקולות: עלה אלהים מאוד נתעלית מאז: גם. לא תתעלם בתרועת קול.

עִלִּיתַנִי אֵל עַל כָּל בָּנוֹת כִּי בַּעֲבוּרִי בְּחוֹרֵב תַּתָּה קוֹל: עַל כָּל אֱלֹהִים. מְאֹד נִתְעַלִּיתָ. נֶצַח תִּתְעַלֶּה בִּתְרוּעַת קוֹל: פָּעָה מִמִּדְבָּר. צִפּוֹר מִמִּצְרַיִם. וְיוֹנָה הִשְׁמִיעָה מֵאַשּׁוּר קוֹל: פְּקוֹד צִפּוֹר בַּיִת. דְּרוֹשׁ יוֹנַת אֵלֶם תְּקַע לָמוֹ בַּשּׁוֹפָר. וּשְׁרוֹק לָמוֹ בְּקוֹל: צוּר חֻקִּים מֶנִּי לְבַל יָעוּפוּ כַּנֶּשֶׁר לְבַל יִכָּנְפוּ מַשְׁמִיעֵי קוֹל: צְרוּפָה אֶלְמַד וְעֵינַי לְמוֹרַי. כְּאָז צִיר מְדַבֵּר. וְאֵל מְשִׁיבוֹ בְּקוֹל: קָרַב קֵץ. בָּא עֵת מִשְׁפָּט. קָם מֵלִיץ יוֹשֶׁר לְהִתְחַנֵּן בְּקוֹל: קִדַּשׁ חוֹדֶשׁ. וְהוּכַן מוֹעֵד. וְאֶתְקַע בַּשּׁוֹפָר וְיַעֲנֶה לִי בְּקוֹל: רֶגֶשׁ מִקֶּבֶר. צְוָחָה מִסֶּלַע. בְּתֵת יְבֵשֵׁי עֶצֶם מֵעָפָר קוֹל: רְאוּ נֵס בֶּהָרִים וְקוֹל שׁוֹפָר בָּאָרֶץ. לְהַשְׁמִיעַ רֶנֶן מִדְּמוּמֵי קוֹל: שֶׁגֶג לֵב הוֹתֵל עוֹד בַּל יַטֵּנוּ. בְּלִי לְהַכְבִּיד אוֹזֶן מִשְּׁמוֹעַ קוֹל: שׁוֹבֵב לִי כְּקֶדֶם דַּת מוֹרָשָׁה אֲשֶׁר בָּהּ עִלַּפְתַּנִי בְּלַפִּידִים וְקוֹל: תְּבוּנָה הֵפִיק אִישׁ נְבוֹן דָּבָר וְחָקַק נוֹעַם זְמִירוֹת. בִּנְעִימוֹת קוֹל: תְּהִלָּה יִתְּנוּ אָז לַכֹּל הִשְׁמִיעַ. לָאֵל מוֹשֵׁל בַּכֹּל יַמְתִּיקוּ בְּקוֹל: תַּחַת בְּנֵי צִיּוֹן בְּנֵי הָאוֹיֵב שָׁחוּ. הַבְרָקַת חִצִּים וַתְּהֻמֵּם בְּקוֹל: חוּן תַּרְעִם לְבוּזֵי תִּתְקַע בַּשּׁוֹפָר. בְּסַעֲרוֹת תֵּימָן. אָז יֵלֵךְ קוֹל:

מטה לוי

כשתשמיענו תרועה וקול שלעתיד יתקע בשופר גדול: פעה ממדבר. צעקה כנ"י כשעלתה מן המדבר: צפור ממצרים כו' קול. ישראל שנמשלו לצפור וליונה השמיעו קול תפלה: פקוד צפור בית דרוש יונת אלם. ישראל שנקראו צפור בית ויונת אלם פקוד ודרוש אותם: תקע למו בשופר ושרוק למו בקול. וקיים להם מה שאמרת להם ע"י זכרי' אשרקה להם ואקבצם. צור חקים. קשור וחתום חוקיך על לוח לבי: מני לבל יעופו כנשר. שלא יעופו כנשר ממני כמ"ש התעיף עיניך בו ואיננו: לבל יכנפו משמיעי קול. שלא יסתרו פניהם ממני ת"ת המשמיעי' קול: צרופה. תורה הצרופה: אלמוד ועיני למורי. ועיני יהיו רואות את מורי: כאז ציר מדבר. כמו שמאז הי' משה מדבר. ואל משיבו בקול: קרב קץ. השנה שעברה: בא עת משפט קם חזן מליץ יושר להתחנן בקול. בעד הקהל: קדש חודש תשרי. והוכן מועד. של ר"ה. ולכן אתקע בשופר ויענה לי ה'. בקול. זכות קול השופר: יעלה. רגש מקבר. וישמע. צוחה מסלע. בתת יבישי עצם מעפר קול. כשיקיצו בתחיית המתים ויתנו עצמות מתים היבשות קול מעפר כמ"ש ירונו יושבי סלע מראש הרים יצוחו (ישעי' מב). לכן בקשתינו. ראו נס בהרים וקול שופר בארץ. שיקוים עלינו הפסוק כנשוא נס הרים תראו וכתקוע שופר תשמעו: גם להשמיע אותנו רנן מדמומי קול. המתים שהם דומים כ"ן שהם מתים: שגג לב הותל. יצה"ר שמסית את לב הותל לעבור עבירות: עוד בל יטנו. לאיש לחטוא: בלי להכביד אוזן משמוע קול ה'. רק שיתבטל היצה"ר כמ"ש ואת הצפוני ארחיק מעליכם (יואל ב כ): שובב לי כקדם. השב לי כקדם: דת מורשה. התור' שהיא מורשה לנו: אשר בה עלפתני. אשר בעבור' החרדתני: בלפידים וקול. כמ"ש וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים וגו' וינועו ויעמדו מרחוק שחזרו לאחוריהם י"ב מיל: תבונה הפיק איש נבון דבר. דהמע"ה שנקרא איש נבון דבר הוציא ספר תהלים שהוא מלא תבונ': וחק. וחקק בספר נועם זמירות כו'. בנעימים בקול זמירות: תהלות יתנו לאל לכל השמיע. אז השמיע לכל ישראל שיספרו תהלה: לאל מושל בכל ימתיקו בקול. וימתיקו בקול לאל המושל בכל לומר השבח של הללו אל בקדשו וגו': תחת יד בני ציון בני האויב שחו. נפלו: הברקת חצים. החצים יצאו על האויב חיש קל ומבריק כברק וזאת הנבוא' נתקיימ' בימי החשמונאים פירש"י (זכרי' ט יג) ועתה בקשתינו. תתקע בשופר. כמ"ש וה' אלהים בשופר יתקע והלך בסערות תימן. וזוהי רוח סערה: אז ילך קול. יוליך את הקול לכל הרשעים שהצירו לישראל:

אַתָּה נִגְלֵיתָ בַּעֲנַן כְּבוֹדְךָ עַל עַם קָדְשְׁךָ לְדַבֵּר עִמָּם מִן הַשָּׁמַיִם הִשְׁמַעְתָּם קוֹלֶךָ וְנִגְלֵיתָ עֲלֵיהֶם בְּעַרְפִלֵּי טֹהַר. גַּם כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ חָל מִפָּנֶיךָ וּבְרִיּוֹת בְּרֵאשִׁית חָרְדוּ מִמֶּךָּ: בְּהִגָּלוֹתְךָ מַלְכֵּנוּ עַל הַר סִינַי לְלַמֵּד לְעַמְּךָ תּוֹרָה וּמִצְוֹת: וַתַּשְׁמִיעֵם אֶת הוֹד קוֹלֶךָ וְדִבְּרוֹת קָדְשְׁךָ מִלַּהֲבוֹת אֵשׁ: בְּקוֹלוֹת וּבְרָקִים עֲלֵיהֶם נִגְלֵיתָ וּבְקוֹל שׁוֹפָר עֲלֵיהֶם הוֹפָעְתָּ: כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיֹת הַבֹּקֶר וַיְהִי קֹלֹת וּבְרָקִים וְעָנָן כָּבֵד עַל הָהָר וְקֹל שֹׁפָר חָזָק מְאֹד וַיֶּחֱרַד כָּל הָעָם אֲשֶׁר בַּמַּחֲנֶה: וְנֶאֱמַר וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ וְחָזֵק מְאֹד מֹשֶׁה יְדַבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל: וְנֶאֱמַר וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת וְאֶת הַלַּפִּידִם וְאֵת קוֹל הַשֹּׁפָר וְאֶת הָהָר עָשֵׁן וַיַּרְא הָעָם וַיָּנֻעוּ וַיַּעַמְדוּ מֵרָחוֹק: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר עָלָה אֱלֹהִים בִּתְרוּעָה יהוה בְּקוֹל שׁוֹפָר: וְנֶאֱמַר בַּחֲצֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יְיָ: וְנֶאֱמַר תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶא לְיוֹם חַגֵּנוּ: כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב:

וְנֶאֱמַר הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ. הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ. הַלְלוּהוּ בִגְבוּרֹתָיו. הַלְלוּהוּ כְּרֹב גֻּדְלוֹ. הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר. הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר. הַלְלוּהוּ בְתֹף וּמָחוֹל. הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֻגָב. הַלְלוּהוּ בְצִלְצְלֵי שָׁמַע. הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ:

וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים כָּתוּב לֵאמֹר כָּל יֹשְׁבֵי תֵבֵל וְשֹׁכְנֵי אָרֶץ כִּנְשֹׂא נֵס הָרִים תִּרְאוּ וְכִתְקֹעַ שׁוֹפָר תִּשְׁמָעוּ: וְנֶאֱמַר וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וּבָאוּ הָאֹבְדִים בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר וְהַנִּדָּחִים בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם וְהִשְׁתַּחֲווּ לַיהוה בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלָיִם. וְנֶאֱמַר וַיְיָ עֲלֵיהֶם יֵרָאֶה וְיָצָא כַבָּרָק חִצּוֹ וַאדֹנָי יֱהֹוִה בַּשּׁוֹפָר יִתְקָע וְהָלַךְ בְּסַעֲרוֹת תֵּימָן: יהוה צְבָאוֹת יָגֵן עֲלֵיהֶם כֵּן תָּגֵן עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בִּשְׁלוֹמֶךָ:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ תְּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוּתֵנוּ וְשָׂא נֵס לְקַבֵּץ גָּלֻיּוֹתֵינוּ. וְקָרֵב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וּנְפוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ. וַהֲבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּה וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם: וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ כְּמִצְוָה עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר:

וּבְיוֹם שִׂמְחַתְכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְרָאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם וּתְקַעְתֶּם בַּחֲצֹצְרֹת עַל עֹלֹתֵיכֶם וְעַל זִבְחֵי שַׁלְמֵיכֶם וְהָיוּ לָכֶם לְזִכָּרוֹן לִפְנֵי אֱלֹהֵיכֶם אֲנִי יְיָ:

אֱלֹהֵיכֶם. כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ קוֹל שׁוֹפָר וּמַאֲזִין תְּרוּעָה וְאֵין דּוֹמֶה לָּךְ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹמֵעַ קוֹל תְּרוּעַת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים:

תוקעין תשר"ת תש"ת תר"ת ואומרים היום הרת עולם

הַיּוֹם הֲרַת עוֹלָם. הַיּוֹם יַעֲמִיד בַּמִּשְׁפָּט כָּל יְצוּרֵי עוֹלָמִים. אִם כְּבָנִים אִם כַּעֲבָדִים אִם כְּבָנִים רַחֲמֵנוּ כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים. וְאִם כַּעֲבָדִים עֵינֵינוּ לְךָ תְלוּיוֹת עַד שֶׁתְּחָנֵּנוּ וְתוֹצִיא כָאוֹר מִשְׁפָּטֵנוּ אָיוֹם קָדוֹשׁ: בשבת א"א ארשת

אֲרֶשֶׁת שְׂפָתֵינוּ יֶעֱרַב לְפָנֶיךָ אֵל רָם וְנִשָּׂא. מֵבִין וּמַאֲזִין. מַבִּיט וּמַקְשִׁיב לְקוֹל תְּקִיעָתֵנוּ. וּתְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן סֵדֶר שׁוֹפְרוֹתֵינוּ:

רצה. נ"כ היום תאמצנו ק"ש א"כ עלינו ק"י אנעים זמירות שיר של יום תמצא ביום א':

הלכות ערב יום הכפורים

וסדר הנהגות טובות

בעיוה"כ מקדימין להתפלל מנחה. כדי שיהיה לו שהות אח"כ לאכול סעודה המפסקת. בתפלת מנחה וכן בכל תפלות יוה"כ יאמר פסוק יהיו לרצון קודם הוידוי ואחר הוידוי אלהי נצור לשוני. ואחר יהיו לרצון אלהינו ואלהי אבותינו. אשמנו. אתה יודע. ע"ח עד וחליים רעים. כ"ז תמצא בתפלת יו"כ. ויאמר אלהי נציר וס"ץ חוזר התפלה עד עושה השלום וא"א וידוי ק"ש עלינו. ק"י. ואח"כ מלקין ברצ ע"ה של ענל. הנלקה מוטה פניו לצפון ואחוריו לדרום. ואומר אשמנו כו' ג"פ. והמלקה אומר ג"פ והוא רחום ל"ט תיבות כנגד ל"ט מלקות. סעודה המפסקת אוכלים דברים קלים הנוחין להתעכל מהרה היינו עופות ומפסיקין מבע"י ומברכין בהמ"ז בבכי ובכונה. וישקול בדעתו באיזה מקום לבכות. לובשים בגדים נקיים לבנים ובגד מת ס העליון. רבים נוהגים לטבול במקוה נ"פ אחר סעוד' המפסקת. קודם שיכנס למקוה יהרהר בתשוב' מעונותיו ויתודה ג"כ. וקודם שילך לביהכ"נ יברך את בניו בבכיה עצומה. עיקר הברכ' יהי' שיהיו עובדי השם כל ימיהם ויתן ה' לחם חיים ארוכים ושלום ויזכה לראות מהם בנים ובני בנים עוסקים בתור' ובמצות כל ימי חייהם. ויוכיח אותם שילכו ביראת הש"ם כל ימי חייהם ויכוין בתוכח' זו לתת נ"ר להבורא ית"ש. ויזהר מאד קודם שילך לבהכ"נ לפייס למי שהקניט אותו אף בדבור בעלמא כי הוא דינא דגמרא. ויזהר מאד בעיה"כ לשלם כל מה שנדר בענייני צדקה קודם לכ"נ ויזהר מאד לתקן בלבו כל תיקון עניני עבודת הבורא ית"ש היינו שירגיש בעצמו כשיבא לבהכ"נ לכל נדרי שהוא נקי וטהור מכל פשע ממש כמלאך בחזרת תשובה וקבלי' על להבא בכל הענינים. וקודם שילך לביה"כ יאמר בפה מלא בשמחה עצומה ובחליצת מנעלים דוקא בזה"ל:

הריני מקבל עלי לענות נפשי וגופי ביום הכפורים הזה כאשר צוני יוצרי ובוראי יתברך שמו בתורתו הקדושה ועניתם את נפשותיכם בתשעה וגו' והריני מקבל עלי מעתה איסור מלאכה וחמשה עניים איסור אכילה ושתיה ורחיצה וסיכה ונעילת הסנדל ותה"מ לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה:

וילך לבהכ"נ בלא מנעלים. נכנסין לבהכ"נ בעוד היום גדול מחמת התרת נדרים שצ"ל ביום חול. גם מפני שמתעסקים בסליח. ונהגו לברך עליו וכשהיא אפי' בספק חשכה אין לברך עליו ואם שכח עד הלילה מ"מ יברך: והנה כי תבוא לבהכ"נ תיכף ומיד יתודה איש ואיש את כל נגעי לבבו אשר ידע בעצמו שלא הי' נזהר ב"ם עד הנה. אך דעו נא שעיקר הוידוי היא התשוב' שמעה"ת כמ"ש הרמב"ם ז"ל ויעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא עוד לעולם ר"ל שהבורא ית"ש שיודע מחשבות אדם בוחן את האדם בעת הוידוי שקבל בלבו קבלה אמיתית בתכלית החרט' שמשע' זו ולהלן יקשר עצמו בקשר אמיץ וחזק שיהי' בלתי אפשר שיבא עוד לאותו חטא וא"כ איך לא יבוש האדם בפ"ע לומר הוידוי רק בשפתיו בלי הרהור תשוב' אמיתית בלבו אף כי לנפשו בטח סר חטאתו ואדרבא הרי הוא מוסיף על חטאתו פשע כי הרי הוא כגונב דעת המקום ב"ה ר"ל. ועונשו גדול מאד כמבואר בזוה"ק פרשת במדבר. וכ' השל"ה הק' שכל הוידויים צ"ל דוקא בשחיית הגוף עד שיתפקקו כל החוליות שבסדרי' כמו במודים:

דרך החיים

דיני הדלקת נרות בעיו"כ

(א) מהגין להרבות נרות ביוה"כ בבתי כנסיות ובתי מדרשות וגם בביתו מדליק ומברכין להדליק נר של יו"כ ואם חל בשבת אומר בברכה של שבת ושל יו"כ וצריך להדליק גם בחדר שישן שם כדי שלא יבא לשמש עם אשתו (סימן תר"י סע"א): (ב) נוהגין שכל איש עושה לו נר ועוד נר לאביו ולאמו שמתו ונוהגין לעשות לנר בהכ"נ פתילות עבות כדי להרבות אורו ואם כבו נרות אלו ביו"כ אסור לומר לעכו"ם להדליקם או לקבל שעוה שנוטף ממנו רק לוקחין לעכו"ם לשמור הנרות שלא יבא חיו לידי דליקה (שם): (ג) אם כבו הנר של אותן שמדליקין אותם המולאי יוה"כ ולא יכבנו עוד אלא ימתם דלוק עד גמירא וגם יקבל עליו שכל ימיו לא יכבה נרו במולאי יוה"כ לא הוא ולא אחר ויש לגלים שמחתנו ביום הכיפורים כמו בשבת:

איסור רחיצה ביום הכיפורים

(א) אסור לרחוץ ביוה"כ ואפי' להושיט אצבעו במים אסור ואם היו רגליו או שאר גופו מלוכלכים בטיט או בצואה או שנטף דם מחוטמו מותר לרחצם וצריך ליזהר שלא ירחץ רק מקום המלוכלך לבד ולא יותר (סי' תרי"ג מ"א שם) אבן אם היו ידיו מלוכלכות בצואה או שנגע בגופו במקומות המכוסים אפי' לא נגע רק באצבע א' צריך לרחוץ כל ידיו עד קשרי

מלבושיו ואם תע ידו בטיט או ברפש א"צ לרחוץ רק מקום המלוכלך בלבד (ועי' פ"מ סי' ק"ח במ"ז): (ב) בשחרית נוטל ידיו עד סוף קשרי אצבעותיו ומברך ענט"י ולא יכוין להנאת רחיצ' רק להעביר רו"ר מעל הידים: (ג) אם הטיל מים ושפשף ברגלות או עשה צרכיו מותר ליטול ידיו עד סוף קשרי אצבעותיו וכן כהן שעולה לדוכן נוטל ידיו אף שכבר טהורות (שם): אסור לרחוץ פיו ביוה"כ (שם): (ד) אם רואה קרי ביוה"כ אסור לו לטבול אפי' רגיל לטבול בשאר ימות השנה אסור רק רוחץ מקומות המלוכלכים בו לבד ומתפלל (שם): (ה) אשה אסור' לטבול ביוה"כ אפי' הגיע זמן טבילת' בו ביום אבל ללבוש לבנים מותרת ביוה"כ ורואה בין ירכותיה בדרכה ואם רוצה לטבול במוצאי יוה"כ תעשה החפיפה ערב יוה"כ (שם):

דין סיכה ונעילת הסנדל ביוה"כ

(א) אסור לסוך אפי' מקצת גופו ביוה"כ ואפי' אינו אלא להעביר הזוהמא אסור אבל אם הוא חולה אפי' אין בו סכנה או שיש לו חטטין בראשו מותר (סימן תרי"ד) והיינו דוקא במקום שנוהגין לסוך בחול אפי' איש בריא אבל במקום שאין נוהגין לסוך בחול איש בריא אסור לסוך ע"ג חטטין בין ביו"כ בין בשבת מש"ס דמוכח דהוא משום רפואה (ועי' בט"ז בסימן שכ"ז ס"ק ב): (ב) אסור לנעול מנעל או סנדל של עור ומנעלים המנעלים מבע"י (היינו שגם בזה צריך לעשות תוס' כמו באכילה) אפי' מנעל של עץ ומחופ' עור אסור לנעול אבל של גמי או של קש ושאר מינים מותר אפי' לצאת בהם לר"ה (שם): (ג) ומותר לעמוד ע"ג כרים וכסתות אפי' של עור אם צריך לו מחמת כאב רגל או צינה והמחמיר גם בזה תע"ב. אבל בשעת תפלת ש"ע אסור לעמוד על גביהם משום דאסור לעמוד ע"ג מקום גבוה בשעה שמתפלל ועוד שנראה כמתגאה אם עומד על כרים (שם ובמ"א): (ד) היולדת כל שלשים יום מותרת לנעול סנדל וכן חולה אף שאין בו סכנה וכן מי שיש לו מכה ברגלו מותרים לנעול סנדל (שם): (ה) כל אדם מותר לנעול סנדל במקום שמצויין שם נחשים ועקרבים במסבים (שם): (ו) ואם ירדו גשמים ורוצ' לילך מביתו לביהכ"נ או להיפוך והוא איסטניס מותר לנעול מנעליו עד שיבא לביהכ"נ במקום מוצנע ולא יגע בהם כ"א ע"י בגד אבל אם נגע במנעלים שלא ע"י בגד צריך ליט"ל ידיו אבל מי שאינו איסטניס לא ינעול מנעליו אם צריך לו לילך אפי' ירדו גשמים ובפרט שהולכין בהנפלאות א"כ אין להם צער כ"כ בלא מנעלים ואם רוצה לילך לביהכ"נ ויודע שילכלך שם רגליו במקום מטונף מותר לנעול מנעליו אבל תיכף כשיוצא משם צריך להסיר אותם וכן איסטניס תיכף כשיבא למקום שאין לו צער צריך להסיר אותם דלא כאותן שנוהגין שהולכין בסנדל אפילו בביהכ"נ עד שיושבים על מקומם ואיסור גדול הוא ואפי' במקום שמותר לנעול צריך להחליף המנעלים של ימין לשל שמאל (שם ובמ"א): (ז) אם צריך לילך לבין הערים אעפ"כ אסור לנעול סנדל אף דהליכה למיחש שילעיגו עליו כיון דל"א שאוא דאורייתא (מ"א): (ח) ביוה"כ אסור בתשמיש המטה ואסור ליגע באשתו אפי' ביום כאלו ה"א נדה וגם לא ירבה דברים עמה (סי' תרטו):

סדר ליל יוה"כ

(א) קודם כל נדרי הולכים שנים מחשובי העיר שמתפללין שם בביהכ"נ ועומדים אצל הש"ץ עד אחר ברכו ואומר הרב או הגדול שעומד אצל הש"ץ בישיבה של מעלה כו' (סי' תרי"ט): (ב) ומתעטפים בטליתות מבע"י ומברכין עליו ואם לא נתעטף מבע"י אלא בלילה אין מברך עליו (סי' יח): (ג) ונוהגין שאומר כל נדרי ג"פ מבע"י וממשיך בנגונים עד הלילה ובכל פעם מגביה קולו יותר מבראשונה (שם): (ד) ואומר הש"ץ קודם מעריב שהחיינו בלא כוס ואם חל בשבת אומרים קודם ברכו מזמור שיר ליום השבת אפי' הנוהגים בשאר יו"ט להתחיל מזמור לדוד גם א"א מזמור ה' רועי ואומרים בליל יוה"כ ומחרתו בשכמל"ו בק"ר (שם): (ה) אם חל יוה"כ בשבת א"א א"מ ואחר ש"ע אומרים ויכולו וברכה מעין שבע וחותם מקדש השבת (שם) וא"א ביוה"כ א"א רצה במנוחתנו אפי' חל בשבת רק מתחילין קדשנו במצותיך כמו ביוה"כ שחל בחול ואם חל בשבת אומרים והנחילנו ה' אלהינו (באהב' וברצון) ואם חל בחול א"א וא"א באהבה רק מקרא קודש זכר ליצ"מ (שם): (ו) אל ישנה אדם ממנהג העיר אפי' בניגונים או בפיוטים שאומרים (שם): (ז) יש שעומדים על רגליהם כל היום וכן בלילה בשעת תפלת ערבית אבל כל הלילה אין לעמוד מפני שלא יוכל להתפלל אח"כ בכוונה ביום ואם נחלשו יכולין לסמוך עצמם לשום דבר ומי שעושה כן פ"א ודעתו לעשות כן תמיד ואח"כ אין רוצה לעשות כן צריך התרה וטעם שעמידה ביו"כ שהוא דוגמת המלאכים ולכן לנשים אין תועלת בעמידה (שם ובמ"א וא"ר): (ח) יש נוהגין ללון בביה"כ ואומרים שירות ותשבחות בלילה ונכון לישן רחוק מן הארון ומי שאינו רוצה לומר שירות ותשבחות לא יישן שם ומי שיודע בעצמו שאם יהי' ניעור בלילה לא יוכל להתפלל ביום בכוונה טוב שילך לביתו לישן ויאמר קודם שישן הד' מזמורים ראשונים של תהלים שהם שומרים מקרי וכן הזקנים שמתפללים ביום לא יהיו נעורים בלילה שלא יאבדו קולם (שם):

לקוטי דינים ומנהגים ישרים

אחר גמר תפלת מנחה לוקה מלקות ארבעים שמתוך כך יתן אל לבו לשוב מעבירות שבידו. והנלקה לא עומד ולא יושב אלא מוטה. ואומר בשעת ההכא' ודוי אשמנו. והמלק' אומר ג' פעמים והוא רחום שהוא ל"ט תיבות כמנין מלקות (א"ח ואור זרוע) וברצועה של עגל מכהו שנאמר ארבעים יכנו ולא יוסיף וסמוך לי' לא תחסום שור בדישו. או על דרך ידע שור קונהו: מטה משה

לא יאכל בסעודה המפסקת דברים המחממים כגון מיני בשמים ויין וביצים וחלב:

נהגו שכל איש שהוא נשוי עושין נר בשבילו לבהכ"נ ליוה"כ אבל אשה אפי' אלמנה אינה עושה בשביל עצמה ואם היא רוצ' לעשות נר בשביל עצמה הרשות בידה והנר הזה שעושין בשביל חיים קורין אותו נר הבריא (ראם געזינטע ליכט) ואין עושין רק נר אחד לבד לאיש ולאשתו ובשביל הבנים והבנות אין נוהגין לעשות כלל אפי' הם גדולים כל זמן שאינם נשואים. ומלבד הנר הזה עושין ג"כ נר בשביל אביו ואמו שמתו וקורין אותו נר נשמה ועושין ג"כ נר אחד בין אם מתו שניהם בין אם לא מתו רק אחד ונר הזה קורין נר נשמה. גם אשה אלמנ' עושה בשביל אביה ואמה שמתו או בשביל אחד מהם. ונר הבריא נותנין לעשות נר גדול ונר נשמה עושין קטן ונכון לעשות שעכ"פ יהי' דולק והולך עד מוצאי יוה"כ. ויש נוהגין ליקח נר הבריא לבהכ"נ ונר נשמה מניחין בביתם להיות דולק שמה כדי שיהי' לו נר דולק כשיבא לביתו בליל' אחר התפל' ואין ראוי לעשות כן רק יקחו כל נרות של מצוה לבהכ"נ: מטה אפרים

נהגו כל אחד לעשות נר ומדליקין הנרות משום שכתב המרדכי ס' שרת' לידע אם יעלה שנתו יקח נר דליק מר"ה עד י"כ והא דמדליקין ביום כיפורים משום דיום הדין הוא להנסר ועוד שהן מכפרות על הנפש שנקרא נר שנא' נר אלהים נשמת אדם א"נ זכרון ללוחות שניתנו בי"כ ונאמר כי נר מצוה ותורה אור ובא"ח פי' משום כבוד דכתיב ע"כ באורים כבדו ה' ומתרגמינן בפנסיא יקרו ה'. ומה שנהגו אנשים ונערים ולא נשים אמר מהרי"ו סולן בשם חמיו מהר"ר אברהם ז"ל משום דנר שקול כנגד אברים של אדם לכפר עליהם והם רמ"ח ורוח ונשמה הרי ר"ן כמנין נר. ה"ל שירחם המקום על כולם אבל הנשים יש להם אברים יתרים כגון דלת וצירים להכי הנשים אין נוהגות בנרות הללו. ומהר"ר זלמן קיצנג'ן דרש דנרא' אליו דלהכי נשים פטורות מן הנרות משום דאנשים חייבים רמ"ח מצות עשה שבתור' ועוד שתי לאוין חשובין כמו עשה ולא לאו הניתק לעשה

ולאו הבא מכלל עשה היינו ר"ן. ומכל אלו נשים פטורות דאינן חייבין כ"א בלאוין. ומ"ש שאינן חייבין כ"א בלאוין לאו דוקא שהרי אין הנשים פטורות רק ממצות עשה שהזמן גרמא ואפי' במצות עשה שהזמן גרמא בשנים מהם חייבים כגון עשה דאכילת מצה וקידוש שבת. אך מ"מ מאחר שאינן מחויבים בכולן לא שייך בהו הנרות הללו. ונוהגים שכל איש גדול או קטן עושים לו נר נשמה לאביו ולאמו שמתו. וכן כתבו מקצת רבוותא. ואם כבו הנרות הללו בי"כ אין לומר לנכרי שיחזור וידליקם. מי שכבה נרו בי"כ יחזור וידליקנו במוצאי יו"כ ולא יכבנו עוד אלא יניחנו לדלוק עד גמירא. וגם יקבל עליו שכל ימיו לא יכבה במוצאי יום כפורים נרו לא הוא ולא אחר. כך נמצא במנהגים ישנים : מטה משה

נוהגים שבעת הליכ' לתפלת מנחה לבהכ"נ כ"א נושא עמו הנרות של שעוה אשר נעשו לכבוד היום אע"פ שאין מדליקין אותן אלא קודם הלילה מ"מ מביאין אותן עכשיו מפני שיש שהות לתחכם בחול ולהעמידם כראוי שלא יפלו לא כן אחר המנחה שוסנו בחול שאפשר שמחמת המהירות והעירבוב יהיו מסים ליפול ויבא מזה בלבול התפלה ביום הקדוש : מטה אפרים

נוהגים אנשים ללבוש הקיטל שהוא לבן ונקי וגם לפי שהוא בגד מתים ועי"ז לב האדם נכנע ונשבר ולכן גם האבל תוך ל' או תוך י"ב חודש על אביו ואמו יכול ללבוש הקיטל ביוה"כ ונהגו בעת הנשואין שעושין הקיטל לחתן מימים איתו ועושין בו עטרה של כסף על בית הצואר לפי שלובשין אותו ביום הקדוש וגם ביו"ט של פסח בשני הלילות הראשונים וכן היו נוהגין מלפנים לעשות הבית הצואר מעוטר בעטרה של כסף וזה מקרוב שעושין של זהב או מקצתם כסף ומקצתם זהב למען הראות תפארת גדולתם ולא ידעו שיש סמך מן התלמוד שלא ללובשו זהב ולכן ראוי להחזיר עטרת ליושנה להיות נחשה בכסף וכן הנשים הלובשות לבנים ביום הקדוש הזה אין מעטרין אותם בזהבים ומנהג ישראל תורה היא : מטה אפרים

סדר ליל יום כפור

מנהג ללבוש הקיטל להכניע הלב משום שהוא בגד מתים ועוד שהוא בגד לבן לרמז על הפסוק בכל עת יהיו בגדיך לבנים ולרמז שמלות ביום כבגדי לבן שדן הקב"ה את העולם במדת הרחמים ולכן לא יעטרהו בזהב שלא יהי' סנגור קטגור. ר"ל לפי שהוא מזכיר עון דהיינו עון העגל שהי' של זהב והוא חטא השמור לדורות כדכתיב וביום פקדי וגו' אמרי' בסנה' אין לך פקידה שאין בה מעון העגל ולכן גם הנשים אין ללבוש בגדים המחופים זהב :

מנהג לשטוח עשבים בבהכ"נ בערב יוה"כ סמוך לכניסת הלילה לפי שהצבור צריכין ליפול ע"פ במוסף באמירת העבוד' כשאומרים ונופלים ע"פ ואסור לאדם ליפול על פניו במקום רצפת אבנים ולכן מכינים העשבים בערב יוה"כ ומשאי לבנרים ומונחים בקרן זוית או מקום מיוחד עד אחר הליכת הצבור מתפלת המנחה לביתם ואז מפזרים השמשים העשבים בכל בהכ"נ (וע' לקמן סי' תרכ"א בסדר העבודה וע' במ"א סי' קל"א ס"ק כב דבר"ה בעלינו אין נופלים על פניהם ולכן א"צ לשטוח עשבים ע"פ) : [מטה אפרים]

ערב יוה"כ ערבית נוהגין להדליק נרות בבהכ"נ שהן מכפרין על הנפש הנק' נר שנ' נר אלהים נשמת אדם ונאמ' ג"כ כי נר מצוה וגו' ומתעטפין בציצית מבעוד יום ויברך עליו. וירד ש"ץ לפני התיבה מבעוד יום כי אין מתירין נדרים בשבת אלא לצורך שבת וי"כ ג"כ איקרי שבת. ואי' במכילתא שצריך הש"ץ להעמיד שני ת"ח אצלו שנא' ואהרן וחור תמכו בידיו ואומרים על דעת המקום וכו'. ומתחיל הש"ץ כל נדרי וכו' ג"פ כדין התרת נדרים וגם הקהל אומרים בנחת מלה במלה דתרי קלי לא משתמעי וכדי להתיר לעצמו והטעם שאומר הש"ץ כל נדרי ג"פ דמי שלא שמע בפעם ראשון ישמע בפעם שני או שלישי ולכך מגביה קולו בפעם שני ושלישי :

הועתק מספר של"ה הקדוש

תנן את זו דרש רבי אליעזר בן עזריה מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו עבירות שבין אדם למקום יוה"כ מכפר ושבינו לבין חבירו אין יוה"כ מכפר וזה נאמר הן על עסקי ממון שבינו לבין חבירו או אונו בקנטה. וכן איתא שם בסוף יומא א"ר יצחק כל המקניט את חבירו אפי' בדברים צריך לפייסו שנ' בני אם ערבת לרעך תקעת לזר כפך נוקשת באמרי פיך עשה זאת איפוא בני והנצל אם יש בידך התר לו פיסת יד ואם לאו הרבה עליו ריעים אמר רב חסדא וצריך לפייסו בשלש שורות של ג' בני אדם שנא' ישור על אנשים ויאמר חטאתי וישר העויתי ולא שוה לי ע"כ ופירש"י בני אם ערבת לרעך תקעת לזר כפיך בשביל זר לערבו בממון או אם הקנטת באמרי פיך שהקנטתו. בדברים עשה זאת והנצל כי באת בכף רעך על עסקי ממון לך התר פס יד ופרע לו על עונש אמרי פיך אם הקנטתו הבה רעיך הרבה ריעים לבקש הימנו מחילה. ריעיך

כתרא דקרא אלא כתיב לפי שהוא לי רעים בני שורות ג"פ יפייסהו בג' אנשים תנ' בני אדם עכ"ל :

ומצאתי כתוב ויבקשו מחילה זה מזה ג"פ כמו אנא שא נא שאמרו אחי יוסף ליוסף והמוחל לא יהא אכזרי וימחלו זה לזה בלב שלם אבל המוציא שם רע על חבירו אין לו למחול. מהרי"ו בדרשותיו דף פ"א. והוא מהירושלמי דפ"ק דיומא דאיתא התם שמואל אמר האי מאן דחטא לחברי' צריך למימר ליה סרחית עליך אי קבליה הא טבות ואי לא מייתי בני נשא ומפייס ליה קדמיהון הה"ד ישור על אנשים ויאמר חטאתי וישר העויתי ואי מיית צריך למיזל ומפייסי' על קבריה ומימר לי' סרחית עלך א"ר יוסה באחר כל העבירות אבל המוציא שם רע על חבירו אין לו מחילה עולמית ע"כ וכתב מהרי"ו בן חביב ז"ל מכאן נראה מנהג של טעות מה שמנהגין בזמנינו אם יחטא איש לאיש והקניטו בדברים נכנס ביניהם אמצעי ועושה שלום ומדבר עם העלוב שירצה לקבל פיוס העולב ואחר זאת ההקדמה יבא העולב לבקש מחילה ממנו ואין זאת כוונת שמואל אלא שהעולב ילך מעצמו לפני העלוב ויאמר סרחית עלך ואם לא קבלו אז יביא אנשים עמו וחוזר לפניו פניו לפייסו שימחול לו וכן יורה דקדוק לשון שמואל. ועוד יעיד עליו רעו שאמר ואי מיית צריך למיזל לקברים הרי דראוי שנאמר שהאליכה לפיים לפני החי והמת אין בהם הקדמת ידיעה רק שהעולב ילך מעצמו לפיים וזאת הבושה והבזיון הם לכפר עליו מאחר חטא לחבירו אפי' לא הקניטו אלא בדברים וכשהולך לפייסו על קברו יוליך עמו עשרה אנשים ויאמר בפניהם חטאתי לה' אלהי ישראל ולפלוני זה שפגעתי בו והם ישיבו לו מחול לך מחול לך ע"כ מצאתי :

ואע"פ שבכל ימות השנה חייב אדם לרצות חבירו תיכף לפשיעתא אבל עכ"פ כשיגיע יוה"כ לא יאחר לשלום ואף אם הפושע הוא קשה עורף ימציא הוא את עצמו לו כדי שיביא הדברים לידי פיוס כדי שיסולק המכשול מבעוד יום. ומי לנו גדול מרב דהו"ל מילתא בהדי ההוא טבחא אזיל מריסר ירחי שתא ולא אתא לפיוס כי מטא מעלי יומא דכפורי אמר אמר איזיל אנא כו' כדאיתא שם בסוף יומא :

ערבית מעמידין ב' חשובי הקהל א' מימין הש"ץ וא' משמאלו עד שמפייס ובסלח ומתחילין כו' בישיבה של מעלה כו' והקהל אומרים כל נדרי עם הש"ץ בלחש דאי אתמר הש"ץ מוציא [illegible] לצבור ובאמירת כל נדרי יתעורר אדם לבו מאוד אל הבכי לתקן עון נדרים כי הוא תיקון גדול מאד על עון זה ויזהר לאומרו בכונה שלימה כי הוא ג"כ מתיקוני התפלה והוא בזוה"ק :

כל נדרי וכו' ומה שאומרים כל נדרי ביוה"כ ולא בר"ה כתב הקשה מהרי"ל ותירץ די"כ נמי מתקרי ר"ה ועוד שביוה"כ [illegible] רוב עם הוא וכו' וגם בטלים ממלאכתם אף שלחנן אוכל [illegible] ולא יאמר בחזן בעד כל הקהל לבטור מדעתו ע"כ [illegible]

יו"ל כגה: כתב הרא"ש נוהגים העולם לו' מיו"כ זה עד יו"כ הבא הדעתכם כנישין כו' וכ"פ ר"ת כ"ל כלומר מה שאני עתיד להתיר מיו"כ זה עד יו"כ הבא עלינו ולא אמרי' מיו"כ שעבר כו' שהרי אין זה התרה' כו' עכ"ל בקיצור: כתב מהרי"ל יזהר כל אדם לומר כל נדרי עם שליח ציבור כדי שיהיו לכל הפחות ג' מתירים. עוד כתב מהרי"ל ברמזו' אומר כל נדרי בלחש ובשניה מרים קולו יותר ועוד יותר בשלישית משום דלא נשמע בראשונה ובשניה ואומר ג"פ משום דל' חכמים כך הוא אתרוג אתרוג מגל זו מגל זו מגל זו. טעם אחר משום דהתרת הנדר ג"פ הוא נגד שאמר החכם מותר לך מותר לך מותר לך כשעת התרת הנדר. עוד כי טוב הוא לאתמולי כל נדרי בעוד יום משום דהתרת הנדר הוא ואין מתירין נדרים לא בשבת ולא ביו"ט כי אם לצורך שבת ויו"ט לפיכך יתחיל ש"ץ כל נדרי טרם שיקדש היום אכן יאריך בו בניגונים להמשיך עד הלילה ולהכי נמי יקדים את עצמו לבא לבהכ"נ כדי שיבקשו זא"ז מחילה טרם ירד הש"ץ לפני התיבה (הג"ה כ'מהרי"ל סג"ל טרם ירד הש"ץ בליל כל נדרי לפני התיב' הי' עומד הוא לפני התיב' ואמר כיפיכה של מעלה כו'): בס' בני יששכר מאמר לומד רבה. אמר הכוונה כמו הרה תקריב ללדת תחיל תזעק בחבליה כן היינו מפניך ה'.
הנה הל"ל כמו הרה שיושבת על המשבר תחיל וכו' שאז הוא עיקר החבלים והצירים. והנה הרב הק' בעל נועם מגדים הגה"ק מהרנינגרהד זצוק"ל פי' דה"פ דהנה ר"ש דרש טעמא דקרא מפני מה נוהגה התורה ליולדת להביא קרבן דבשעה שכורעת לילד היא נשבעת שלא תזקק לבעלה ואח"כ עוברת על שבועתה ע"כ מביאה קרבן. והנה זה דרכה כל היום כאשר

טוב תתעבר וכורעת לילד שוב נשבעת כנ"ל ואח"כ מחללת שבועתה ושוב מביאה קרבן וזאת היא מאמר הנביא עבור כלי כשחוטאין בני אדם להש"י כי אדם אין צדיק בארץ וכו' הנה בהגיע ימי התשוב' ובפרט יום הקדוש יום הכיפורים ויבהו בני ישראל אחרי ה' ומבטיחים להש"י שלא ישובו עוד לכסלה.
והנה אח"כ שוב חוטאין ושוב שבין אליו כן הוא בכל שנה והש"י מוחל להן וז"ש כמו הרה תקריב (היינו מקרבת קרבן) ללדת (עבור לידתה היא מקרבת קרבן) והוא לבעבור תחי"ל תזעק בחבליה (על שתיללה השבועה אשר זעקה בשעת חבליה וזה משפטה כל הימים כנ"ל) כן היינו מפניך ה' כי גם אנחנו זה דרכינו כל הימים כמו האשה הנ"ל זה תוכן דברי הרב הקדוש הנ"ל. ועפ"ז פירשתי בדרך צחות פי' הפסוק אל האש' אמר. הרבה ארבה עצבונך והרונך וכו' פירשו בו עצבונך צער גידול בנים והרונך צער הריון. והנה לפ"ז הוא שלא כסדר ופירשנו דה"ק הרבה ארבה עצבונך זה עצבון וצער חבלי לידה ואעפ"כ ארבה ג"כ הרונך שתתאוה אח"כ להתעבר ומפרש הכתוב כי בעצב תלדי בנים ואעפ"כ ואל אישך תשוקתך כנ"ל והוא (היינו אישך בנ"ל איש הישראלי) ימשל בך. יקח אותך למשל ולדוגמא באומרו לפני הש"י בעת שובו בתשובה יאמר כמו הרה תקריב ללדת וכו' כן היינו וכו' וכנ"ל ונבון:
מתפללין בר"ה וביו"כ בקו"ר כדי שילמדו זה מזה. ולא חיישינן שיטעו זה את זה הואיל ומצוי בידים מחזורים. ותפלת מרדכי במס' יומא והב"י כ' יבשאו"ת סי' קא לפי שהם ימי תשובה משמיעים קולם כדי לכוין יותר. ואיידי דתביבי להו יהבי דעתייהו ואינם מטעים וא"ז אע"פ שמשמיעים קולם. (מטה משה):

צדה לדרך התעוררות קודם התפלה פרק רביעי

כתיב ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחדש וכי בתשעה לחדש מתענין והלא בעשירי מתענין אלא כל האוכל ושותה בתשיעי שהוא ערב יום הכפורים כאלו מתענ' תשיעי ועשירי. ור"ל שתכינו עצמכם לאכול ולשתות כדי שתוכלו להתענות מחר. ומאהבת ה' אותנו שלא צונו להתענות אלא יום אחד בשנה לכפר על נפשותינו כי הי"א רופאנו כמו שאמר כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך. והרופא יאמר על השימר הבריאות ועל המסיר החולי והשם רופא הגוף והנפש. רופא הגוף שמנעו מכל מאכל מזיק כמו שכתבתי בהלכות איסור והיתר ולא צונו להתענות ענוים גדולים ושלא לאכול בשר רוב שנותינו כחוקות שאר עממין. וגם צינו במצות המונעות חלי הנפש והמורות דרך ישרה להכניע היצר לא' להקשות ערפנו ולבבנו כמו שהיה חולי פרעה ועבדיו ולכן אמר כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך. שידוע הוא שהזק לבם והקשה ערפם לפי דעתם עד שמנע מהם דרכי תשובה ובאו המכות עליהם ונתחייבו כליה גמורה על רוב ענשם לרוב עונתם שקדמו להם בבחירתם והקב"ה הבטיחנו מזה וזה הוא שכר מצוה בשביל והיה אם שמוע תשמע. הקב"ה יכון לבבנו ליראתו ויסיר ממנו כל חולי שהוא יצר הרע המחליא בזה והממית לעת"ל לבא. וכשם שהרופא נותן סדר והנהגה לבריאות הגוף ולרפואת החולי כן רופאנו רופא חנם נתן לנו תורתו ומצותיו לבריאות הנפש ולרפואת חליה. בא וראה כי האדם צריך מזון להתמדת הבריאות פעמים ביום עם הנמשך אליה מתפל' ותלמוד תורה. וכשם שצריך אדם קצת הנאות פנים אחת בשבת ברחיצ' כן צותה התור' על השבת להתענג בו על ת' בידיעת דרכיו מתוך השבית' והפנאי כמו שפירשתי במקומו. וכשם שצריך הקוה פעמים שלש לרוב בני אדם כן צותה התורה על שלש רגלים בשנה שהם עונג הנפש כמו שכתוב מקרא קדש. ולא נאמר זה על המאכל והמשת' אלא שהם ימי מנוחת הגוף להתענג ולתת חלק לנפש להתבונן בדרכי ה' ולשמוע מצותיו ותורותיו. וכשם שצריכין קצת בני אדם משקים קלים וקצת רפואה בכל חדש כפי מזגו ומזג הזמן כן ציתה על ראשי חדשים שיש בהם קצת זכרון בקרבן ובתפל' שהם זמן כפרה לכל תולדות החדשים הבאים מצד השטן המשחית היצר שהוא האויב והשונא באמת וזרו שתקנו בראש חדש זכרון לכלם יהיו ותשועת נפשם מיד שונא. והעד מה שתקנו לד' ותשועת נפשם כי אם הי"ז אומרים על הגוף ההווה והנפסד הי' להם לומר ותשועתם כי הנפש אינ' צריכ' ישוע' מידי אדם כי אם הגוף כמו שאמר הכתוב ונזכרתם לפני ה' אלהיכם ונושעתם מאויביכם. וכשם שצריך לאספרגו"ס בכל שנה כדי לנקותו מן הליחות אשר נפסדו בו מחמת העיפוש שהם המביאות כל חולי. כן צוה על יום הכפורים לענות אדם נפשו כדי פלוט כל הליחות המעופשות והמחשבות הרעות העולות בסבת היצר ומתוך העפו' התשוב' נתוכות ויוצאות. וידוע הוא שקודם האספרגו"ס שהוא המשק' מעשבין שפולטין ומוציאין כל העפושין הנפסדים שהם סבת החלאים הרעים שותה האדם ימים מספר משקה הסכנגבין שהוא מרפא מעיו ומסקל דרך לפעיל האספרגו"ס ולפלוט הראוי לפלוט ולהניח הראוי להניח כן נתן רופאנו ימי התשוב' מראש השנה עד יום הכפורים שהם עשרה ימים והוא המספר הסובב בתור' כנגד עשר' רקיעים כמו שכתבתי בהלכות שבועות. וכמו מצות' התור' בראש חדש להקריב שעיר חטאת שנקרא חטאת לה' להעיר לאדם שלא יזבחו לשעירים שהם השדים והכחות הרעים שכו הבאים מצד השטן המשחית שהוא יצר הרע והחלק המתעורר המעורר כל הדינים ולהודיע כי אנו מבניעין אותו ומשברים אותו על כל המתחדש ממנו בתפלותינו ובקרבנינו בזמן שבית המקדש קיים. כן צותה התור' ביום הכפורים שהוא יום כפרה שלימה להביא קרבן כפרה שלימ' שהם שני שעירים האחד לשם והשני לעזאזל. וידוע הוא כי כל החטאות והעונות כוללים אותם שני מינים כמו שדרשו בפסוק ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם. ואמרו אחרי לבבכם זו מינות ואחרי עיניכם זו זנות וזנות כולל כל העונות הגשמיות הנמשכות אל התאו' וטבע הגוף הכלה ההוו' הנפסד וזה ראוי לדחותו בשמאל ולקרבו בימין לא לשלתו כלה. אבל כל המותרות הנמשלות לשמאל צריך לדחותם וכל הצריך לגוף לקיומו ולעבודת השם לקרבו.

עד מרל אל לאל לפי שכל המעשים שהם לעבודת השם ואם הם גופיים כמו מאכל ומשתי ומשגל לקיום המין אם לאל. ולפי שצריך ליכנע לזה התמם הרנסות לכן צות' התור' ביום הזה חמש' ענויים כדי להשלים הבוג' שהוא לשם ולא לגרים אשר אתו. אבל שעיר המשתלח הוא כנגד מין הקביר' של אפיקורסית שרוצה להאמין כל אמונת כיצה והוא הראוי לשלחו בלה ולגרשו במקים חרוב במדבר שמסה מקום שאין בני אדם מצויין שם כמו שדרשו בפסוק ואת הצפוני ארחיק מעליכם והדחתיו וגו' ואמר זה על היצר הצפון בלבו של אדם כמו שאמרו אחרי לבבכם זו מינות וזהו החטא שהכל תלוי בו והמוד' בו ככופר בכל התורה כולה. ולפיכך משלחין שעיר זה לעזאזל והוא שם משותף להעיר אותם שהשעיר שהוא היצר והוא השטן והמלאך המות אל לו. והוא שאמר בפרקי רבי אליעזר לפיכך היו נותנין שוחד לסמאל ביום הכפורים שלא ינפל קרבנם שבו היו מפייסים היצר הרע ומעבירין מהם כל מחשבה כוזבת עד שלא יבטל קרבנם והוא היה נושא כל קרבנם אל ארץ גזרה ובו היו מלבנים עונותם. שאם אין זאת הכוונה הרעה כאן כל הטוב כאן. ולזה צריך יום מיוחד ומקום מיוחד לעבודה ובגדים מיוחדים שכל עבודת היום בבגדי לבן להורות על המדות הטובות ועל המחשבות הטובות כמו שאמר החכם בכל עת יהיו בגדיך לבנים. וכשהם לבנים נזהר בהם שלא יקבלו כתם וטנוף. גל זה לזה שמדה שהקב"ה דן איתנו במדת רחמים ולא במדת הדין. לפיכך אנחנו חייבין להעלות בלבבנו כונת היום ולשוב בתשובה שלמה ולכוין בתפלה וכל הכונות הנעשות בעבודה ובקריאת הפרשיות שחרית פרשת השעירים וההפטורה ואמר סולו סולו שיש תוכחה גדולה לחוטאים ומוסר גדול לשבים. ובתפלת מוסף שאנו מזכירין עבודת היום ואשרי עין ראתה כל אלה ואוי להם לנורמים חרבן הבית ולמונעים ולמאחריו, בנינו מרוב עונות. וכן יכוין בפרשת מנחה שאנו קורין במעשה ארץ מצרים ובפ' עריות ששם השני מיני עבירות ליזהר מכל אמונה כוזבת במעשה ארץ מצרים וכחוקותיהם בעריות. וכן מי שמשל בו יצר התאוה במשגל וכיוצא בו ישוב מדרכו הרעה. וכן ההפטרה של נינוה שעשו תשובה שלמה ואם אינם בני ברית ומה נעשה ואנה נוליך חרפתינו ובשתנו אנו שעמדו אבותינו על הר סיני וראינו ושמענו דברי החכמים והנביאים המדברים ברוח הקדש ודברי חכמינו ונאונינו גולה אחר גולה וכל זה איננו שוה עד שארך גלותנו והיינו חרפה לשכנינו. כל אלה הם כונות טובות והערות נכונות לכונת היום וכל שכן אם יש לכל אלה המעשים שזכרתי כונות מעולות ליודעי חן. ומה שכתבתי לא דבר רק הוא. וכאשר ניתן אל לבנו כל הקורות אותנו לפי מעשינו. מי האיש קשה עורף ועז מצח שלא יבוש ולא יכלם מחטאיו וממעשיו הרעים. וכאשר ישוב אל ה' ירחמהו. ויכפר עונותיו וישליך במצולות ים כל חטאתיו, כמו שאמר הנביא יעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו וישוב אל ה' וירחמהו ואל אלהינו כי ירבה לסלוח:

ווידוי להשב משליה הקדוש זללה"ה

(בסידורו שער השמים): זה סדר הוידוי יפשפש במעשיו ויהי' לו לזכרון אחר הטוב. וילטער ויגזם ויבכה ויאמר

אוי לי מה עשיתי איך מרדתי במלך מ"ה הקב"ה ובתורתו הקדושה איך פגמתי בנשמתי והחלפתי עולם עומד בעולם עובר ומה אעשה ליום פקודה כרדתי שחת. אללי לי. ולבי עלי דוי ביותר במה שמרדתי במלך מ"ה הקב"ה הוא טהור ומשרתיו טהורים עושים רצונו. ואני נבזה כלב סרות חוטא מגול איך טמאתי את עצמי הנני מתחרט בחרפה נמורה ולא אעשה עוד כן כל ימי חיי ואף אוסיף נדרים וסייגים והרחקות שלא אבוא לידי כך ואחרי שובי נחמתי והנני מודה ועוזב:

וזה נוסח הוידוי בכפיפת ראש ובעינים זולגות ובחלילת מנעל:

הנני מתאבל על החטאים והעונות והפשעים שחטאתי ושעויתי ושפשעתי נגד אדון עולם בורא"י יוצר"י עושי"י אשר המיב עמדי בכל מכל כל ואני הרעותי וע"ז הנני מבויש ומבייש א"ע אוי לי לאותה בושה וכלימה הרי אני נכנע ונפשי כעפר:

אח"ז ישב על הארץ בתרידות ויתפלש בעפר ויבכה ואח"כ יעמוד ויתודה:

הנני עומד בתודה בכפיפת ראש ובשברון לב ובידים רפות וברגלים עיפות ובהתפקקות כל חוליות שבשדרה ובריסוק אברים. אלהי ואלהי אבותי תבא לפניך תפלתי ואל תתעלם מתחנתי שאין אני עז פנים כו'. מה אומר לפניך יושב מרום כו' עד ואין נסתר מנגד עיניך:

אנא ה' אלהי ואלהי אבותי בוראי כראתני גדלתני זנתני פרנסתני וכלכלתני עד היום הזה ואנכי באולתי גמלתי הרע בעיניך עשיתי ובעסתיך במעשי הרעים סידי יום יום הסכלתי ואשנה הרבה מאד לפניך בהרבה עבירות שבעולם (וכפרט עבירה פלונית ופלונית שעשיתי במקום פלוני) הריני מודה ועוזב ומתחרט ותרחמני כמ"ש ומודה ועוזב ירוחם. נחמתי את אשר עשיתי והריני מקבל עלי שלא אעשה עוד וארחיק את עצמי בכל הרחקות סוה. אנא אב הרחמים הנני קורע את לבבי באנחתי לפניך ובמסתרים תבכה נפשי ומבקש אני את רחמיך והסריך כעני בפתח לעודני בתשובה שלמה לפניך. א"ם עשה למענך ולא למעני. א"ם עשה למען שמך הגדול הגבור והנורא. שנקרא עלינו. הריני מעכשיו כובש את יצרי סייעני ועזרני כי אני ב"ו נגד היצר. יהי"ר מלפניך אתה ה' רחום וחנון הרוצה בתשובה שיתהפכו זדונותי לזכיות ומלאך רע יהיה טוב כנאמר טוב וישר ה'. ע"כ יורה חטאים בדרך. דרכיך ה' הודיעני אורחותיך למדני. קראתיך ה' בכל לב ענני ה' חקיך אצורה: יהיו לרצון וגו'

מספר חיי אדם **סדר ברכת הבנים** ומספר שער הגולך

קודם שילך לבית הכנסת יברך את בניו וישים ידיו על ראשם ויאמר כך:

יְשִׂימְךָ אֱלֹהִים כְּאֶפְרַיִם וְכִמְנַשֶּׁה: יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם: יְהִי רָצוֹן מִלִּפְנֵי אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם שֶׁיִּהְיוּ בְּנֵי הַחֲבִיבִים חַיִּים וְקַיָּמִים וְלֹא יְהִיוּ נִתְפָּסִים חַס וְשָׁלוֹם בַּעֲוֹנִי. וְיִתֵּן יְיָ בְּלִבְּכֶם אַהֲבָתוֹ וְיִרְאָתוֹ וְתִהְיֶה יִרְאַת יְיָ עַל פְּנֵיכֶם תָּמִיד שֶׁלֹּא תֶחֱטָאוּ: וּתְהִיֶה חֶשְׁקְכֶם בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹת וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹן אֲבִיכֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם. וְיִתֵּן לִי אֱלֹהִים פַּרְנָסָה בְּרֶיוַח בְּהֵיתֵר וּבְנַחַת מִתַּחַת יָדוֹ הָרְחָבָה וְלֹא עַל יְדֵי מַתְּנַת

בְּשָׂר וָדָם שֶׁאוֹכֵל לְזוּנְכֶם וּלְכַלְכֵּל אֶתְכֶם וּלְגַדֶּלְכֶם וּלְהַדְרִיכְכֶם בְּדַרְכֵי טוֹבִים וִישָׁרִים וּלְהוֹבִילְכֶם לְחוּפָּה וַיְיָ יַשְׁפִּיעַ. עֲלֵיכֶם שֶׁפַע בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם וְיִכְתּוֹב וְיַחְתּוֹם אֶתְכֶם לְחַיִּים טוֹבִים וַאֲרוּכִים. בְּתוֹךְ כָּל צַדִּיקִים וּבְתוֹךְ כָּל יִשְׂרָאֵל אָמֵן:

תפלה זכה

לומר קודם כל נדרי וקודם תפלת מוסף

רִבּוֹן כָּל הָעוֹלָמִים אַב הָרַחֲמִים וְהַסְּלִיחוֹת. אֲשֶׁר יְמִינְךָ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שָׁבִים וְאַתָּה בָּרָאתָ אֶת הָאָדָם לְהֵטִיב לוֹ בְּאַחֲרִיתוֹ וּבָרָאתָ לוֹ שְׁנֵי יְצָרִים יֵצֶר טוֹב וְיֵצֶר הָרָע כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה הַבְּחִירָה בְּיָדוֹ לִבְחוֹר בְּטוֹב אוֹ בְּרָע וּכְדֵי לִיתֵּן לוֹ שָׂכָר טוֹב עַל טוֹב בְּחִירָתוֹ כִּי כֵן גָּזְרָה חָכְמָתְךָ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב רְאֵה נָתַתִּי לְפָנֶיךָ אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַטּוֹב וְאֶת הַמָּוֶת וְאֶת הָרָע וּבָחַרְתָּ בַּחַיִּים. וְעַתָּה אֱלֹהַי לֹא שָׁמַעְתִּי לְקוֹלֶךָ וְהָלַכְתִּי בַּעֲצַת יֵצֶר הָרָע וּבְדַרְכֵי לִבִּי וּמָאַסְתִּי בְּטוֹב וּבָחַרְתִּי בְּרָע וְלֹא דַי שֶׁלֹּא קִדַּשְׁתִּי אֶת אֵבָרַי אֶלָּא טִמֵּאתִי אוֹתָם. בָּרָאתָ בִּי מוֹחַ וָלֵב וּבָהֶם חוּשׁ הַמַּחֲשָׁבָה לַחֲשׁוֹב מַחֲשָׁבוֹת טוֹבוֹת וְהִרְהוּרִים טוֹבִים וָלֵב לְהָבִין דִּבְרֵי קָדְשֶׁךָ וּלְהִתְפַּלֵּל וּלְבָרֵךְ כָּל הַבְּרָכוֹת בְּמַחֲשָׁבָה טְהוֹרָה. וַאֲנִי טִמֵּאתִי אוֹתָם בְּהִרְהוּרִים רָעִים וּמַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת. וְלֹא דַי בָּזֶה אֶלָּא שֶׁעַל יְדֵי הִרְהוּרִים רָעִים בָּאתִי לִידֵי הוֹצָאוֹת זֶרַע לְבַטָּלָה פַּעַם בְּרָצוֹן וּפַעַם בְּאוֹנֶס בְּטוּמְאַת קֶרִי הַמְטַמֵּא אֶת כָּל הַגּוּף וּמֵהֶם בָּרָאתִי מַשְׁחִיתִים וּמְחַבְּלִים הַנִּקְרָאִים נִגְעֵי בְּנֵי אָדָם. אוֹי לִי כִּי תַּחַת הַמַּחֲשָׁבוֹת טוֹבוֹת שֶׁיִּהְיֶה נִבְרָא עַל יְדֵי זֶה מַלְאָכִים קְדוֹשִׁים שֶׁיִּהְיוּ סַנֵּגוֹרִים וּפְרַקְלִיטִים טוֹבִים עָלַי. תַּחְתֵּיהֶם בָּרָאתִי מַשְׁחִיתִים לְחַבֵּל אֶת עַצְמִי כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב וְהוֹכַחְתִּיו בְּשֵׁבֶט אֲנָשִׁים וּבְנִגְעֵי בְּנֵי אָדָם: בָּרָאתָ בִּי עֵינַיִם וּבָהֶם חוּשׁ הָרְאוּת לִרְאוֹת בָּהֶם מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה וּלְקַדֵּשׁ אוֹתָם בִּרְאִיַּת כָּל דָּבָר שֶׁבִּקְדוּשָׁה. הִזְהַרְתָּ בְּתוֹרָתְךָ וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם. אוֹי לִי כִּי הָלַכְתִּי אַחֲרֵי עֵינַי וְטִמֵּאתִי אוֹתָם לְהִסְתַּכֵּל בְּנָשִׁים וּבְכָל דָּבָר טוּמְאָה. בָּרָאתָ בִּי אָזְנַיִם לִשְׁמוֹעַ דִּבְרֵי קְדוּשָׁה וְדִבְרֵי תוֹרָה אוֹי לִי כִּי טִמֵּאתִי אוֹתָם בִּשְׁמוֹעַ דִּבְרֵי נְבָלָה וְלָשׁוֹן הָרָע וְכָל דְּבָרִים הָאֲסוּרִים. אוֹי לְאָזְנַיִם שֶׁכַּךְ שׁוֹמְעוֹת. בָּרָאתָ בִּי פֶּה וּלְשׁוֹן וְשִׁנַּיִם וְחֵיךְ וְגָרוֹן וְנָתַתָּ בָּהֶם כֹּחַ לְדַבֵּר בָּהֶם חֲמִשָּׁה מוֹצָאוֹת הָאוֹתִיּוֹת הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל אי״ב אֲשֶׁר בָּהֶם בָּרָאתָ שָׁמַיִם וָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ וּבָהֶם אָרַגְתָּ תּוֹרָתְךָ הַקְּדוֹשָׁה. וּבְכֹחַ הַדִּיבּוּר הִבְדַּלְתָּ אֶת הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה וַאֲפִילוּ כִּבְהֵמָה לֹא הָיִיתִי. כִּי טִמֵּאתִי פִּי בְּדִבְרֵי נְבָלָה. בִּלְשׁוֹן הָרָע. בִּשְׁקָרִים. לֵיצָנוּת. רְכִילוּת. מַחֲלוֹקֶת. מַלְבִּין פְּנֵי חֲבֵירוֹ. מְקַלֵּל אֶת חֲבֵירוֹ. מִתְכַּבֵּד בִּקְלוֹן חֲבֵירוֹ. דִּבְרֵי מַשָּׂא וּמַתָּן בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב. בִּשְׁבוּעוֹת וּנְדָרִים. בָּרָאתָ בִּי יָדַיִם וְחוּשׁ הַמִּישּׁוּשׁ לַעֲסוֹק בָּהֶם בְּמִצְוֹת וַאֲנִי טִמֵּאתִי אוֹתָם בְּמִשְׁמוּשִׁין שֶׁל אִיסּוּר לְהַכּוֹת בְּאֶגְרוֹף רֶשַׁע וּלְהָרִים יַד לְהַכּוֹת וּטִלְטֵל דְּבָרִים הַמּוּקְצִים בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב. בָּרָאתָ בִּי רַגְלַיִם לַהֲלוֹךְ לְכָל דְּבַר מִצְוָה וַאֲנִי טִמֵּאתִי אוֹתָם בְּרַגְלַיִם מְמַהֲרִים לָרוּץ לָרָעָה. בָּרָאתָ בִּי רֹאשׁ הַגְּוִיָּה וְחָתַמְתָּ אוֹתוֹ בְּאוֹת בְּרִית קוֹדֶשׁ לִהְיוֹת עֶבֶד נֶאֱמָן לַעֲבוֹדָתֶךָ וַאֲנִי טִמֵּאתִי אוֹתוֹ בְּהוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה וּבְקֶרִי וּבְקִשּׁוּת עַצְמִי לָדַעַת שֶׁלֹּא בִּמְקוֹם מִצְוָה. (וּבָעַלְתִּי בְּעִילוֹת אֲסוּרוֹת). מִשַּׁשְׁתִּי אֶת כָּל אֵבָרַי וּמְצָאתִי אוֹתָם בַּעֲלֵי מוּמִין מִכַּף רַגְלִי

ועד ראשי אין בי מתום. ואתה יי אלהי גלוי וידוע לפניך שלא נתכוונתי בכל החטאים והעונות להכעים אותך ולמרוד כנגדך אך הלכתי בעצת יצרי הרע אשר תמיד בכל יום פורש רשת לרגלי ללכדני ואני עני ואביון תולעת ולא איש כשל כחי לעמוד כנגדו ועמל הפרנסה לפרנס את בני ביתי וטרדת הזמן ומקריהם היו בעוכרי. ולפי שכל זה גלוי וידוע לפניך כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא לכן ברחמיך הרבים נתת לנו יום אחד בשנה יום אדיר וקדוש יום הכפורים הזה הבא לטובה לשוב לפניך ולכפר את כל עונותינו ולטהר אותנו מכל טומאותינו כמו שכתוב כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי תטהרו. ועתה ראה עמך ישראל אשר לקחת אותם לעם ומי כעמך ישראל טהורים וקדושים המיחלים ומצפים למחילתך. באנו לפניך בלב נשבר ונדכה כעניים כדלים ורשים לבקש ממך מחילה וסליחה וכפרה על כל מה שחטאנו ועוינו ופשענו לפניך. ידענו יי רשענו עון אבותינו. בושנו ונכלמנו להרים פנינו אליך כבושת גנב כי ימצא. ואיך נפתח פה ונרים ראש. כי ברוב עונינו עברו מעלינו הצלם הקדוש אשר הוא מלביש אותנו אשר כל המזיקים והמקטריגים אינם יכולים להביט בפניו כמה שכתוב וראו כל עמי הארץ כי שם יי נקרא עליך ויראו ממך; והחלפנו אותו בצלם טמא והלבשנו בגדים צואים. ואיך נבוא בשער המלך בלבוש שק מלוכלך בצואה. מתמיהים אנחנו על נפשינו איך נעשה התועבה הזאת כי הוצאנו נפשינו ורוחינו מעולם הקדוש וברחנו למקום מדבר ציה וצלמות למקום טומאת הקליפות: ואתה יי אלהינו הרוצה בתשובת רשעים כמה שכתוב שובו שובו בית ישראל כי לא אחפוץ במות המת כי אם בשובו מדרכיו וחיה: עתה שמנו אל לבנו לשוב ולבוא לפניך בבושת פנים. אבינו מלכנו רחם עלינו כרחם אב על בנו שמרד באביו ויצא מביתו וכשובו אל אביו בבושת פנים ובכי וצעקה ומתנפל לפניו. מדרך האב לרחם על בנו ואם עבדים אנחנו המכה את עבדו ביסורים כשמרד בו הנה כבר לקינו בשעבוד מלכיות ויסורין שבגוף ועניות וצער גידול בנים ושאר מכאובים רחם עלינו וצוה למלאכיך הקדושים הממונים על הטהרה להפשיט את הבגדים הצואים מעלינו וטהרנו מכל חטאתינו והלבש אותנו שנית בלבוש הקדושה כמה שכתוב הסירו הבגדים הצואים מעליכם והלבש אותנו מחלצות. וכתפלת דוד המלך עליו השלום השיבה לי ששון ישעך ורוח נדיבה תסמכני לב טהור ברא לנו אלהים ורוח חדשה תתן בקרבנו: ואם פשענו ומרדנו כמדת בשר ודם. אתה עשה כמדתך למחול ולסלוח. ואל יעכבו עונותינו מלשוב לפניך כמדתך לקבל שבים וחזק לבנו בתורתך וביראתך שתהיה יראתך תמיד קבועה בלבנו. וטהר רעיונינו ומחשבותינו לעבודתך. וראה בשברון לבי כי מתנחם אני על מעשי הרעים שעשיתי עד היום הזה ובוכה ומתאונן ומתודה עליהם ואומר חטאתי עויתי פשעתי לפניך וקבל תשובותינו בתוך תשובת כל עמך ישראל השבים לפניך בכל לבם כי גם אני מבני אברהם יצחק ויעקב ואל יעכבו עונותי הרבים מלשוב לפניך בכל לב. וזכני שאשוב לפניך בלב שלם ולהתחרט על עונותי חרטה גמורה ולעזוב מעשי הרעים עזיבה עולמית ורחם עלי והצילני עד עולם מכל חטא ועון כי לולי רחמיך וחסדיך אי אפשר לעמוד נגד היצר הרע אשר הוא בוער כאש בעצמותי ולכן רחם עלי ותן בי כח לעמוד כנגדו כמו שאמרו חכמים והצדיקים בדברי קדשם הבא לטהר מסייעין

אותו וְהִנֵּה אֲנִי מְקַבֵּל עָלַי קְדוּשַּׁת יוֹם הַכִּפּוּרִים וּלְהִתְעַנּוֹת בּוֹ בַּחֲמִשָּׁה עִנּוּיִם שֶׁצִּוִּיתָ לָנוּ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ בְּתוֹרָתְךָ הַקְּדוֹשָׁה: אֲכִילָה שְׁתִיָּה. רְחִיצָה סִיכָה. נְעִילַת הַסַּנְדָּל. תַּשְׁמִישׁ הַמִּטָּה. וְלִשְׁבּוֹת בְּיוֹם הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה מִכָּל מְלָאכָה: וְעַל יְדֵי עִנּוּי שֶׁל אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה תְּכַפֵּר לָנוּ מַה שֶּׁחָטָאנוּ בַּאֲכִילוֹת וּשְׁתִיּוֹת אֲסוּרוֹת. וְעַל יְדֵי עִנּוּי רְחִיצָה וְסִיכָה תְּכַפֵּר לָנוּ מַה שֶּׁחָטָאנוּ בְּתַעֲנוּגִים בִּימֵי הַחוֹל. וּבִפְרַט תַּעֲנוּגִים הָאֲסוּרִים. וְעַל יְדֵי עִנּוּי נְעִילַת הַסַּנְדָּל תְּכַפֵּר לָנוּ מַה שֶּׁחָטָאנוּ בְּרַגְלַיִם הַמְמַהֲרִים לָרוּץ לָרַע. וְאֵת אֲשֶׁר עָבַרְנוּ עַל כ״ד דְּבָרִים שֶׁבֵּית דִּין מְנַדִּין עֲלֵיהֶם וְנִתְחַיַּבְנוּ לִהְיוֹת יְחֵפֵי רַגְלַיִם כִּנְדוּיִם. וְעַל יְדֵי עִנּוּי מִתַּשְׁמִישׁ הַמִּטָּה תְּכַפֵּר לָנוּ מַה שֶּׁחָטָאנוּ וּפָגַמְנוּ בִּבְרִית קוֹדֶשׁ בְּקִישּׁוּי שֶׁלֹּא בִּמְקוֹם מִצְוָה וּבְטוּמְאַת קֶרִי וּבְהוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה (וּמַה שֶּׁבָּעַלְנוּ בִּבְעִילוֹת אֲסוּרוֹת. וְעַל יְדֵי חֲמִשָּׁה תְּפִלּוֹת וּתְחִינוֹת וּבַקָּשׁוֹת יְתוּקַּן מַה שֶּׁפָּגַמְנוּ בה׳ מוֹצָאוֹת הַפֶּה הַחֵךְ וְהַגָּרוֹן וְהַלָּשׁוֹן וְהַשִּׁינַיִם וּשְׂפָתַיִם שֶׁמֵּהֶם יוֹצֵא הַדִּיבּוּר וְטִמֵּאתִי אוֹתָם בְּכָל דְּבָרִים הָאֲסוּרִים וּנְדָרִים וּשְׁבוּעוֹת. וְעַל יְדֵי חִיבּוּק וְנִישּׁוּק הַסֵּפֶר תּוֹרָה. וְעַל יְדֵי זְכוּת הַתְּפִלּוֹת שֶׁנִּתְפַּלֵּל בְּיוֹם הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה יַעֲלֶה וְיָבוֹא וְיַגִּיעַ וְיִצְטָרֵף עִמָּהֶם כָּל הַתְּפִלּוֹת הַפְּסוּלוֹת שֶׁהִתְפַּלַּלְנוּ בְּכָל הַשָּׁנָה בְּלֹא כַּוָּנָה וְיִהְיוּ כּוּלָּם נִכְלָלוֹת בִּתְפִלַּת הַיּוֹם הַזֶּה וְיַגִּיעַ לְרֹאשְׁךָ לִהְיוֹת עֲטָרָה לְרֹאשְׁךָ בִּכְלַל תְּפִלַּת יִשְׂרָאֵל. וְעַל יְדֵי דִּמְעוֹת עֵינַי יְתוּקַּן מַה שֶּׁפָּגַמְנוּ בִּרְאִיַּת עֵינַיִם בְּכָל דָּבָר טָמֵא וְהִסְתַּכְּלוּת בְּנָשִׁים. וְעַל יְדֵי רְתִיחַת גּוּפֵנוּ עַל יְדֵי הַתַּעֲנִית וְהַתְּפִלּוֹת יְתוּקַּן מַה שֶּׁהִרְתַּחְנוּ רמ״ח אֵבָרֵינוּ ושס״ה גִּידֵינוּ בְּאֵשׁ שֶׁל יֵצֶר הָרָע וּבְמִיעוּט חֶלְבֵּנוּ וְדָמֵנוּ עַל יְדֵי הַתַּעֲנִית יְכוּפַּר עַל מַה שֶּׁחָטָאנוּ וְשֶׁעָוִינוּ וְשֶׁפָּשַׁעְנוּ לְפָנֶיךָ וְיִהְיֶה נֶחְשָׁב לְפָנֶיךָ הַתַּעֲנִית כְּאִלּוּ הִקְרַבְנוּ אֶת גּוּפֵנוּ עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ וִיקוּבַּל לְפָנֶיךָ לְרֵיחַ נִיחוֹחַ כְּקָרְבָּן וּכְעוֹלָה: וְהִנֵּה יָדַעְנוּ כִּי אֲנַחְנוּ מְחוּיָּבִים לְהִתְעַנּוֹת עַל פִּי תִּקּוּנֵי הַתְּשׁוּבָה עַל כָּל חֵטְא וְחֵטְא וּלְסַגֵּף אֶת גּוּפֵנוּ בִּתְשׁוּבַת הַמִּשְׁקָל נֶגֶד מַה שֶּׁהִתְעַנַּגְנוּ בַּעֲבֵירוֹת. אַךְ גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ שֶׁאֵין בָּנוּ כֹּחַ לְהִתְעַנּוֹת אֲפִילוּ עַל חֵטְא אֶחָד וּמִכָּל שֶׁכֵּן עַל כָּל עָוֹן וְעָוֹן כִּי רַבּוּ עֲוֹנוֹתֵינוּ מִלִּסְפּוֹר וְכָשַׁל כּוֹחֵנוּ. וּלְכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁיִּהְיֶה צוֹם הַתַּעֲנִית בְּיוֹם הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה יוֹם הַכִּפּוּרִים הַבָּא עָלֵינוּ לְטוֹבָה כַּפָּרָה עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים הָרוֹצֶה בִּתְשׁוּבַת רְשָׁעִים שֶׁתִּתֵּן בְּלִבֵּנוּ וּבְלֵב כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל אַהֲבָתְךָ וְיִרְאָתְךָ לְיִרְאָה אוֹתְךָ כָּל הַיָּמִים. וּבְתוֹכָם תְּרַתֵּם עַל פּוֹשְׁעֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל וְתֵן בְּלִבָּם פַּחַד הֲדַר גְּאוֹנֶךָ וְהַכְנַע לִבָּם הָאֶבֶן וְיָשׁוּבוּ לְפָנֶיךָ בְּלֵב שָׁלֵם כְּמוֹ שֶׁהִבְטַחְתָּ עַל יְדֵי נְבִיאֶךָ לְבַל יִדַּח מִמֶּנּוּ נִדָּח גַּם כִּי הִרְבּוּ אַשְׁמָה לְפָנֶיךָ עַד שֶׁנִּנְעַל בִּפְנֵיהֶם דַּרְכֵי הַתְּשׁוּבָה אַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים תַּחְתּוֹר לָהֶם חֲתִירָה מִתַּחַת כִּסֵּא כְּבוֹדֶךָ וְקַבְּלֵם בִּתְשׁוּבָה וְרַחֵם עָלֵינוּ וְתֵן בָּנוּ כֹּחַ לַעֲבוֹד אוֹתְךָ כָּל הַיָּמִים, וְהָסֵר מִמֶּנּוּ כָּל הַמְּנִיעוֹת וְהַסִּבּוֹת הַמּוֹנְעִים אוֹתָנוּ מִלַּעֲבוֹד אוֹתְךָ כִּי אַתָּה יְצַרְתָּם וְיָדַעְתָּ כָּל מַחְסוֹרֵי בְּנֵי אָדָם וְטִבְעָם הַמְּבַלְבְּלִים אוֹתָם מֵעֲבוֹדָתְךָ וּבְיָדְךָ לַהֲסִירָם וּלְמָנְעָם וְלֹא תִּטְרוֹף עָלֵינוּ אֶת הַשָּׁעָה עַד שֶׁנָּשׁוּב לְפָנֶיךָ בְּלֵב שָׁלֵם וּנְגַמֵּר כָּל יָמֵינוּ בִּתְשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים עַד סוֹף רֶגַע אַחֲרוֹנָה אֲשֶׁר יִהְיֶה לְרָצוֹן לְפָנֶיךָ לֶאֱסוֹף אֶת נִשְׁמָתֵנוּ אֵלֶיךָ אָז יִהְיֶה כָּל מַחְשְׁבוֹתֵינוּ דְּבוּקוֹת בָּךְ וְאָז תֵּצֵא נִשְׁמָתֵנוּ בִּקְדוּשָּׁה וּבְטָהֳרָה וְאָז נִזְכֶּה לִהְיוֹת מ״ן לַעֲלוֹת מִמַּטָּה לְמַעְלָה וּלְהַשְׁפִּיעַ שֶׁפַע בְּכָל הָעוֹלָמוֹת מִמַּעְלָה לְמַטָּה וְתֵן בָּנוּ כֹּחַ לְהִתְעַנּוֹת בְּיוֹם הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה וּלְהַשְׁלִים הַתַּעֲנִית בְּכָל חֲמִשָּׁה עִנּוּיִם וְשֶׁלֹּא יִגְרוֹם מַעֲשֵׂינוּ

להיות נכשל חס ושלום בשום אחד מן החמשה ענויים כי כולנו זרע אברהם יצחק ויעקב ידידיך. וזכנו לגדל בנינו לתורה ולמעשים טובים ולא יתפסו חס ושלום בעונותינו. ותחתמנו בספר חיים טובים של יראי שמך חיים שנעבוד אותך בלב שלם חיים שלא נכשל חס ושלום בשום חטא ועון ואשמה חיים של פרנסה בנחת ובכבוד ובהיתר ולא יטרידנו הפרנסה בטרדת הזמן פרנסה בהשקט ושלוה כדי שיהיה לבנו פנוי לעבודתך וטהר רעיונינו ומחשבותינו כדי שנהיה אנחנו דבוקים בך תמיד:

ולהיות שידעתי שבמעט אין צדיק בארץ אשר לא יחטא בין אדם לחבירו בממון או בקפו או במעשה או בדיבור פה ועל זה דוה לבי בקרבי כי על חטא שבין אדם לחבירו אין יום הכפורים מכפר עד שירצה את חבירו ועל זה נשבר לבי בקרבי ורחפו עצמותי כי אפילו אין יום המיתה מכפר ולכן אני מפיל תחנתי לפניך שתרחם עלי ותתנני לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל בני אדם והנני מוחל במחילה גמורה לכל מי שחטא נגדי בין בגופי ובין בממוני או שדיבר עלי לשון הרע ואפילו הוצאת שם רע וכן לכל מי שהזיק לי בגופי או בממוני ולכל חטאת האדם אשר בין אדם לחבירו חוץ מממון אשר אני אוכל להוציא על פי דין וחוץ מי שחטא כנגדי ואמר אחטא לו והוא ימחול לי וחוץ מאלו אני מוחל במחילה גמורה ולא יענש שום אדם בסבתי וכשם שאני מוחל לכל אדם כן תתן את חיני בעיני כל אדם שימחול לי במחילה גמורה ובכן יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע תפלתינו קבל רנת עמך שגבנו טהרנו נורא ותוציא כל הניצוצות הקדושות שנפלו לקליפה על ידי חטאתינו ועל ידי קדושת יום הכפורים תתעורר מדותיך הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ לך יי המלכה אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה ותתפשט עליהם קדושת יום הכפורים לכפר עלינו כמה שכתוב בתורת משה עבדך כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי תטהרו: ויהי נועם יי אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו: ותעביר ממשלת זדון מן הארץ ומלוך על כל העולם כולו בכבודך והנשא על כל הארץ ביקרך ותן שמחה לארצך וששון לעירך וצמיחת קרן לדוד עבדך. אמן כן יהי רצון: יהיו לרצון וכו׳ וידוי של רבינו נסים זצ״ל

רבונו של עולם קודם כל דבר אין לי פה להשיב ולא מצח להרים ראש כי מפני שעונותי רבו מלמנות וחטאתי עצמו מספר וכמשא כבד יכבדו ממני מתודה אני לפניך יי אלהי בכפיפת ראש בכפיפת קומה. בכניעת חיל בחלישת כח. בשבירת לב. בנמיכת רוח. בקדה בכריעה בהשתחויה באימה בבעתה. ברתת. בזיע. בחלחול. ביראה. במורא: אומר אני לפניך יי אלהי מקצת מעשי הרעים ומדרכי המכוערים. ומעללי המקולקלים לאומרם אי אפשר לבררם אין בי כח לגלותם לא אעצר חיל. לדברם לא אדעם. להגידם איני כדאי לתבוע עליהם סליחה ומחילה וכפרה. מה אני מה חיי. אני הבל וריק. אני רמה ותולעה. אני עפר ואפר. בוש אני מחטאי ומובלם אני מפשעי. אין לי פתחון פה להתודות לפניך. גדול עוני מנשוא. עצמו פשעי מספר. בושתי וגם נכלמתי כגנב הנמצא במחתרת:

רבונו של עולם אם עמדתי לפרש את חטאי ולבארם

יִכְלֶה הַזְּמַן וְהֵם לֹא יִכְלוּ. עַל אֵיזֶה מֵהֶם אֶתְבַּע. וְעַל אֵיזֶה מֵהֶם אֲבַקֵּשׁ. וְעַל אֵיזֶה מֵהֶם אֶתְוַדֶּה עַל הַכְּלָל אוֹ עַל הַפְּרָט. עַל הַנִּסְתָּרוֹת אוֹ עַל הַנִּגְלוֹת. עַל הָרִאשׁוֹנוֹת אוֹ עַל הָאַחֲרוֹנוֹת. עַל הַחֲדָשׁוֹת אוֹ עַל הַיְשָׁנוֹת. עַל הַטְּמוּנוֹת אוֹ עַל הַנּוֹדָעוֹת. עַל הַנִּזְכָּרוֹת אוֹ עַל הַנִּשְׁכָּחוֹת מִמֶּנִּי. יוֹדֵעַ אֲנִי בְּעַצְמִי שֶׁאֵין בִּי לֹא תּוֹרָה וְלֹא חָכְמָה. לֹא דַעַת וְלֹא תְבוּנָה. לֹא צְדָקָה וְלֹא יַשְׁרוּת. וְלֹא גְּמִילוּת חֲסָדִים. אֲבָל אֲנִי סָכָל וְלֹא יוֹדֵעַ. בַּעַר וְלֹא מֵבִין. גַּזְלָן וְלֹא נֶאֱמָן. חַיָּב וְלֹא זַכַּאי. רָשָׁע וְלֹא צַדִּיק. רָע וְלֹא טוֹב. וְכָל מַעֲשִׂים רָעִים עָשִׂיתִי. וְגַם עֲבֵירוֹת רָעוֹת עָשִׂיתִי. וְאִם אַתָּה דָן אוֹתִי כְּמַעֲשַׂי אוֹי לִי וַוי לִי אֲהָהּ עָלַי אוֹיָה עַל נַפְשִׁי. וְאִם תְּבַקֵּשׁ לְנַקּוֹתִי כִּמְטַהֵר וְכִמְצָרֵף כֶּסֶף. לֹא יִשָּׁאֵר מִמֶּנִּי מְאוּמָה. כִּי אֲנִי כְּקַשׁ לִפְנֵי אֵשׁ וְכָעֵצִים יְבֵשִׁים לִפְנֵי הָאוּר. כֶּסֶף סִיגִים מְצֻפֶּה עַל חֶרֶשׂ הֲבַל הֲבָלִים אֵין בּוֹ מַמָּשׁ:

בַּמֶּה אֲקַדֵּם אוֹ מָה רְפוּאָה אֲבַקֵּשׁ. כְּבֵן סוֹרֵר וּמוֹרֶה הָיִיתִי. כְּעֶבֶד מוֹרֵד עַל אֲדוֹנָיו. כְּתַלְמִיד חוֹלֵק עַל רַבּוֹ: אֶת אֲשֶׁר טִהַרְתָּ טִמֵּאתִי. וַאֲשֶׁר טִמֵּאתָ טִהַרְתִּי. אֶת אֲשֶׁר הִתַּרְתָּ אָסַרְתִּי. וַאֲשֶׁר אָסַרְתָּ הִתַּרְתִּי. אֶת אֲשֶׁר אָהַבְתָּ שָׂנֵאתִי. וַאֲשֶׁר שָׂנֵאתָ אָהַבְתִּי. אֶת אֲשֶׁר הֵקַלְתָּ הֶחֱמַרְתִּי. וַאֲשֶׁר הֶחֱמַרְתָּ הֵקַלְתִּי. אֶת אֲשֶׁר קֵרַבְתָּ רִחַקְתִּי. וַאֲשֶׁר רִחַקְתָּ קֵרַבְתִּי. אַךְ לֹא לְהַכְעִיסְךָ נִתְכַּוַּנְתִּי. וּבְעַזּוּת מֵצַח בָּאתִי לְבַקֵּשׁ סְלִיחָה מִלְּפָנֶיךָ. שַׂמְתִּי פָּנַי כַּכֶּלֶב. הֵעַזּוֹתִי מֵצַח כַּזּוֹנָה. וְנִגַּשְׁתִּי לְפָנֶיךָ בְּבוֹשֶׁת פָּנִים. וְכֵן כָּתוּב וּמֵצַח אִשָּׁה זוֹנָה הָיָה לָךְ מֵאַנְתְּ הִכָּלֵם:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם לֹא עַל עַצְמִי בִּלְבַד אֲנִי מִתְפַּלֵּל

ומתודה כי אם בעדי ובעד קהליך העומדים לפניך. ואף על פי שאיני ראוי ולא זכאי להתודות על עצמי וכל שכן על אחרים. אבל כי דרכך להאריך אפך ומדתך להעביר קצפך ומנהגך לרחם על בריותך. וביותר. לשבים אליך ומודים לפניך ועוזבים ומתנחמים על פשעיהם. ולא מכסים אותם. שכן כתוב. מכסה פשעיו לא יצליח. ומודה ועוזב ירוחם. ומציל את נפשו מדינה של גיהנם:

רבונו של עולם. מנהג בית דינך הצדק לא כמנהג בתי דינין של בני אדם. שמדת בני אדם. כשהוא תובע את חבירו בממון אל הבית דין או אל השופט אם יכפור ינצל מן הממון. ואם יודה מתחייב ליתן ובית דינך הצדק לא כן הוא. אלא אם יכפור אדם אוי לו ואוי לנפשו. ואם מודה ועוזב אתה מרחמהו:

רבונו של עולם. לולי חטאינו ופשעינו. לא היינו בושים ונכלמים. ועל מה היינו מתודים. כי אי אפשר לו לאדם לבקש על חטא והוא לא חטא. ולא ידע עוז רחמיך אלא בהעבירך חטאת יראיך. ולא על עצמי בלבד אני מתודה. כי אם בעדי ובעד כל קהליך: יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתסלח ותמחל על כל עונותינו ופשעינו ותכפר לנו על כל חטאתינו:

מדבר קדמות (מהרב חיד"א ז"ל. מערכת ב' סי' נו):
יוה"כ אמרו בילקוט. ונשא השעיר עליו את כל עונותם [עונות תם] זה יעקב מלמד שביוה"כ נוטל הקב"ה כל העונות ומשימם ע"ג תם' וכו'. והטעם פי' מהר"א אשכנזי ז"ל שמ"ש בק"מ סי' כח העדים שאמרו שקר שעדם נאמנים לעולם ומשלמים מינים ואמרו רז"ל כי ביוה"כ שטן מדבר טוב על ישראל ואומר יש לך אומה בארץ כמלאכ"ש וה"ל כאומר שקר שעדותי שכרי של שנה עלם ומששון וכפי הדין נאמן על עצמו ואחרי שכל מה שהעיד כל השנה שקר הי' וישראל נשארו נקיים והקב"ה שם על אותו טוב על ישראל הינו שאבד אלא ישלם הפ' מגיטו וישא כל עונותם.
[יום ט' לימי התשובה שהוא ערב יוה"כ יאמר זה]. (שם סי' כ"ר):
רבש"ע אם פגמתי באות ט' וכל האשמות ועונות הנכללות בט"ית וכן אם פגמתי בכל המצות התלוים במדת חכמ"ה יהא תשובה זו מרוצת ומקובלת לפניך שאני מקבל עלי ביום זה שהוא יום תשיעי לימי התשובה בזכות נסיון התשיעי שנתנסה אברהם אבינו אוהבך ששלח ישמעאל ואמו למדבר:
יום י' לימי התשובה שהוא יוה"כ יאמר זה. (שם כ"ר):
רבש"ע אם פגמתי באות יו"ד וכל האשמות ועונות הנכללות ביו"ד וכן אם פגמתי בכל המצות התלוים במדת כת"ר יהא תשובה זו מרוצה ומקובלת לפניך שאני מקבל עלי ביום זה שהוא יום עשירי לימי התשובה בזכות נסיון העשירי שנתנסה אברהם אוהבך שלקח את יצחק בנו יחידו לעולה:

וביום העשירי שהוא יום הכפורים יתגלו כל המאורות שהם יתפשטו בסולם מעולם האצילות לעולם הבריאה. ומעולם הבריאה לעולם היצירה. ומעולם היצירה לעולם העשייה. ומשם לעולם הגלגלים. ומשם לעולם השפל שיהיו נשפעים בהברכה עליונה (נצח פרותנו תצמיח לתאר יחודך) ונזכה לשנה טובה אמן: •

דינים ומנהגים טובים

יש נוהגין לקחת עשב מיני בשמים לברים בהם כדי להשלים מאה ברכות: (מטה אפרים):

תקנו כל נדרי בל' ארמית לפי שבבבל תקנו ושם היו מדברים בל' ארמית וכדי שיבינו הכל. הג"ה במהרא"ק. ונוהגים לאומרו קודם ברכו משום דאמרי' אין נשאלים לנדרים בשבת אלא לצורך השבת. א"ח: (מטה משה):

כתב במנהגים הקהל יאמרו עמו בנחת כי התרת נדרים בשלשה ובהגהות כתב והטעם שנהגו הקהל לאומרו בנחת עם הש"ץ כדי להתיר לש"ץ כי אין יכול להתיר לעצמו. ואמת שכן הוא במרדכי ז"ל בפ' יומא וגם נהגו לקרות כל נדרי עם ש"ץ כדי שיהיו לכל הפחות ג' מתירין. וכן כאשר ש"ץ מתיר להם אף הם מתירין לו לש"ץ שאין יכול להתיר לעצמו כדתניא כל הנדרים אדם מתיר חוץ מנדרי עצמו ע"כ. וכ"ז אינו אלא לאותן האומרים מיוה"כ שעבר עד יוה"כ זה דהוי כעין התרת נדרים. אבל לפי מה שהגיה ר"ת מיוה"כ זה עד יוה"כ הבא עלינו לטובה ותומר שא"א משום התרת נדרים שעברו אלא משום תנאי בנדרים העתידים לנדור בשנה הבא. אין אנו צריכין לכל זה רק יאמרו עמו כי כ"א יתנה לעצמו ותהתימא על בעל המנהיג שכ' זה וכו' דנוהגים כר"ת ולא דק במילתי' שלפי דעת ר"ת אין כאן התרת נדרים: (מטה משה):

במדינות אלו נוהגים בהרבה מקומות קודם כל נדרי שמוציאין הרבה ס"ת מהאה"ק ואנשי מעשה לוקחין הס"ת בחיבוק וניסוק ומבקשים מחילה וסליחה על שפגמו בכבוד התורה ויש אומרים פסוק אור זרוע כו' ומאמר מהזוהר קס ר"ס הכתוב בקצת סידורים בבכי ובתחנונים וכל מקום יעשה כמנהגו ואח"כ מחזירין הס"ת למקומה ואח"כ הולכין שני אנשים מחשובי הקהל ועומדים אצל החזן א' מימינו וא' משמאלו • והחזן ואלו השנים אומרים בישיבה של מעלה ובישיבה של מטה ע"ד המקום וע"ד הקהל אנו מתירין להתפלל עם העבריינים. ויש מקומות שנוהגים לומר להתפלל את העבריינים. ובמדינתינו נוהגין לומר עם העבריינים ואין לשמת ואומרים כן ג"פ והשנים עומדים עד אחר שיאמר החזן ברכו כו' ועונין ברוך כו' והולכין למקומם ואם חל בשבת שאומרים מזמור שיר ליום השבת קודם ברכו יכולים לחזור למקומם בתחילת אמירת מזמור שיר ליום השבת: (מטה אפרים):

שחרית משכימים מאד לבה"כ כדי לקרות ק"ש בזמנו וש"ץ מתחיל המלך יושב כמו בר"ה ונוהגים לומר לאל עורך דין קודם הסילוק מי יתנה ופותחין הארון קודם אמרו עד אחר האדרת והאמונה עד הסילוק מי יתנה • קדושה כבודו כו' עם אדיר אדירנו וכן בכל ארבע תפלות לפי שיש בו ממקומו הוא יפן שעייך לומר ביה"כ לפי שבו ביום מרבים בתפלות ותשבחות ואז הכסא כבוד עולה ונגבה. גם אומרים בו מערתיו שואלים זל"ז איה מקום כבודו כי אף המלאכים לא ידעו מקומו מתוך שכבודו עולה ונגבה ואין שייך לומר ממקומך. לכן אין לומר נקדש שיש בו ממקומך. ומזה הטעם אומרים בכל שבת ממקומו למוסף לפי שכבר הרבו בשירות ותשבחות. וי"א בשחרית אומר ממקומך לפי שאז עדיין הם ג' שעות הראשונות שיושב הקב"ה על כסא כבודו וזן את כל העולם כולו מקרני ראמים ועד ביצי כנים ושייך לומר לשון נוכח. אבל במוסף כבר עמד מכסאו וישב על כסא דין ודן כי סתם מוסף בשניות ואנו מתפללים שיפנה מכסא דין לישב בכסא רחמים כן הוא בתוספת פ"ק דע"ז. ולכן ביה"כ שהוא דן את כל העולם כולו אומר בכל הד' תפלות ממקומו. ממקומו הוא יפן. מקום הוא שם של ד' כי מקום עולה קפ"ו והשם של ד' עולה נ"כ קפ"ו במספר מרובע ע"ד י' פעמים י' ה' פעמים ה' כו'. וזהו יפן ברחמים. כלומר השם של ד' הוא בא"ת ב"ש מצפ"ץ והוא נגי' ברפמי"ם ולכן יו' הוא מדת הרחמים. וזהו שאנו אומרים ממקומו הוא יפן ברחמים. פי' יו' שהוא מקום הוא יפן באנפא בית ההפוך לברחמים וכן מעולם בגי' קפ"ו חסד. מעולם וכן וה' אלהים חיים בגי' קפ"ו וזהו ברוך כבוד ד' ממקומו: (מטה משה):

נהגי לפסוק לדקה בעד המתים וראיה לזה מפרק ענלה ערופה דתניא כפר לעמך ישראל אלו החיים אשר פדית אלו המתים מלמד שהמתים צריכים כפרה. מרדכי. ומה שפוסקים לדקה בעד המתים ביה"כ ולא בשאר י"ט או בר"ה. יש להם אסמכתא שכתוב בס"פ ואתה תלוה הכפורים א' בשנה יכפר וסמיך ליה ונתנו איש כופר נפשו לה' בזמן שיתן לכפרת הנפש. ומה מועיל למת שהחי יתן לדקה בעדו אלא הש"י בוחן לבבות החיים והמתים אם הי' אותו המת בחיים הי' נותן לדקה. ואם היה עני אותו המת אך בטוב והיה נותן אם היה לו אז תועיל לו קצת. כי החי יכול לבקש להקל דין המת כדוד על אבשלום וכר' יוחנן על אחר לכשאמות אפסוק עשן מקברו אבל אם נתן בעבור רשע אין מועיל. ונותנין לכבוד המתים שהצדיקים מליצים על נאצאיהם כי יונאים מתחת הכסא שהוא תלול למטה ממקום שכינה: (מטה משה):

במנחה מפטירין יונה והטעם ללמד לבני אדם שאין ביכולתו של אדם לברוח מאת השם אם עבר עבירות כדכתיב אנה אלך מרוחך ואנה מפניך אברח. ועוד לעורר בתשובה כמו שעשו אנשי נינוה ובה נושעו ברחמת השם מעשיהם כי שבו. (מטה משה):

בתפלת נעילה אחר הפזמונים אומר שמע פעם א'. ברוך שם כבוד מלכותו ג"פ כנגד כהנים לוים ישראלים. ועוד ע"ש הפסוק שנ' ה' מלך ה' מלך ה' ימלוך לעולם ועד. פי' ה' מלך קודם שנברא עולם. ה' מלך בעוה"ז. ה' ימלוך לעתיד (מטה משה):

ה' הוא האלהים ז"פ. כנגד ז' רקיעים שקרע לישראל והראה להם שאין עוד מלבדו. טעם אחר פי' לסלוק שכינה שאנו מלוין השכינה משמים לשמים מלוין כו' לפי שברתה בינינו מערב עד ערב כדאי' בע"ז. וכתו' כתבו פ' אין עומדין מה שאומרים אותו ז"פ ביה"כ וביום ערבה. כנגד ז' רקיעים מכבחים לבורא שהוא דר למעלה מז' ומנהג כשר הוא. וגם מצינו בקרא כ"פ ה' הוא האלהים גבי אליהו וכן כתבו הר' יונה והרי"ר אשר ז"ל: (מטה משה):

ואח"כ תוקעין תקיעה א'. וטעם תקיעה זו כ' השבולי לקט וז"ל שמעתי משום דשטן ביה"כ לית ליה רשותא לספוני וכמוצאי יה"כ בחזירתו מגערין בו. ורבינו האי גאון ז"ל כ' בתשובותיו לא מצאתי טעם אלא דומה שהוא זכר ליובל שנא' ביה"כ תעבירו שופר בכל ארצכם ולפי שאינו ברור חשבון זמן היובל התקינו בכל שנה לתקוע זכר ליובל. ואני מצאתי טעם אחר לפי מה שמצינו בפרקי ר"א שכשעלה מרע"ה לקבל לוחות האחרונות עלה בר"ח אלול וירד י' בתשרי ונוה לתקוע בשופר בעלייתו וירידתו. לכך התקינו דורות האחרונים לתקוע בלילי ר"ח אלול ובמוי"כ לזכר אותן התקיעות שקבלו לוחות האחרונות בשמחה. עוד מצאתי טעם אחר לפי שבר"ה כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון וגזר דינם נחתם ביה"כ ואלו הימים ימי תשובה הן והשב בנחיים מוחלין לו כל עונותיו. לפיכך תוקעין במוצאי יה"כ להודיע כי נצטדקו בדין. וכן מנהג העולם כשחוזרים מערכי המלחמה ונצחו את שונאיהן מוזרים בחדוה ובתרועה להרים קול-עכ"ל. והרוקח כ' הטעם לומר נלחנו השטן ע"פ האגדה דפרקי ר"א ראה סמאל שאינו מוצא בהן חטא כו'. עוד מצאתי רמז לסילוק שכינה שנ' עלה אלהים בתרועה. עוד מצאתי טעם שכשאמר תפלה הקב"ה תותם על הרעה והטובה לפיכך תוקעין בשופר שיזכור עקידתו של יצחק ויחתום גזר דינם לטובה. עוד שיזכור קולות של תקיעות מתן תורה שקבלו התורה בלב שלם ובנפש חפצה. וכתו' פי' אלו קשריה כתבו טעם תקיעה

להראות שהוא י"ט להרבות בסעודה בזה הלילה שנכנסים ימי שמחה ועוד בת קול מכרזת ואומרת כמו שאמרו לך אכול בשמחה לחמך וכ"כ הסמ"ג בסי' ס"ט בלאווין. וכתב מפני שאין י"ט זה מפורסם עשו בו תקנה לפרסמו ואלמלא לכתב ולכן יפקידו איש את אחיו בגלתו מבהכ"נ ויאמר איש לרעהו כדרך שאומר בשבת וי"ט בגלתו מבהכ"נ ע"כ (מטה משה):

מוסר קודם כל נדרי

דברי כבושין שאמר הרב הצדיק הקדוש וכו' ר' שמואל שמעלקי מניקלשפורג (והובא בס' דברי תורה)

בעיו"כ לעת ערב קודם כל נדרי בביהכ"נ. בבוא הרב לפתח ביהכ"נ מעוטף בטליתו ובדרך הלוכו מן הפתח עד מקום הארון קרא בקול גדול ובבכיה רב הפ' כי ביום הזה וכו' עד תטהרו ומשנת אר"ע כו' לפני מי אתם מטהרים ומי מטהר אתכם אבינו שבשמים. מיד נעו כולם בבכיה לקול צעקתו ובכייתו. ואחרי הגיעו למקום הארון התחיל בפ' המעוררים על תשובה וצעק. קרעו סגור לבב אבן, לך לבדך חטאתי עוני אגיד תחטאני באזוב וכו' וזרקתי עליכם מים טהורים. ועוד פסוקים רבים המעוררים על התשובה ואמר בתוך דבריו מוסרים רבים באלו הפסוקים אך לא הבינו דבריו מרוב הבכיה והתחיל לדבר במעלות עצם היום הזה הקדוש והנורא יו"כ איך שבנקל יוכל אדם למצא עזר ביום הזה ולהחיש ישועה לפדות נפשו מני שחת. ואמר משל לבן שר ונכבד שהלבישו עליו תמיד א' מהממונים פ"א נסע השליח לדרכו וירץ הבן לאביו ובכה ויתחנן לו ומתחרט ומתנחם על הרע' אשר עשה מנעוריו ואיך כי קרחה בו ימי הנעורים ומקבל עליו מעתה לעזוב דרכו הרע' וזעק בקול מר צורח מיד נכמרו רחמי האב עליו ויקרבהו ויקחהו בחיקו ושמח עמו מאוד והנמשל מובן ע"ד שאחז"ל השט"ן בגי' שס"ד וההוא יומא לית ליה רשות לאסטונא. ובלי ספק כי נדרוש אל ה' בעצם היום הזה ונתחנן ונבכ' במר נפש ותחת צור ילדך תשי. ועתה יגדל נא כח ה' ובז' יהי' לנו הכנה ליום שמ"ע הבא לקראתינו ולגרום שמח' לאבינו שבשמים ע"ד אני ואתם נשמח יום א'. אך אם נטהר א"ע מכל נשמותינו בתשוב' ובבכית ותחנונים ע"כ אוהבי אחי צמודי לבבנו באו חזקו ונתחזק' בבכי ותחנונים לפני אבינו שבשמים כי ביום הזה אין שטן ופגע רע. ולפני ה' תטהרו תבואו אל החדר הפנימי לפני ממה"מ הקב"ה ויכמרו רחמיו עלינו. אך דעו נא אחי כי העיקר הגדול לתשוב' הוא לומר ק"ש במס"נ על ק"ה כי הלא א"א מסר נפשו על ק"ה והפיל א"ע בכבשן האש. וזרעו יצחק מסר עצמו על העקיד' ובלי ספק שימסרו להמליץ בעדינו ביום הקדוש והנורא. אך גם אנחנו בעקבותיהם נלך ולעשות כמעשיהם ולקדש שמו הגדול באה"ר ונאמר כולנו יחד פ' שמע ישראל בכוונ' זו (מיד נעו כל העם בבכי' יתיר' ויענו כולם כן). הנה אחר שזכינו לקדש וליחד שמו באה"ר ובלי ספק שזכינו לטהר לבבינו לעבודתו וליראתו ית"ש אך עדיין צריכים אנחנו אל הדבר הזה שהוא שורש גדול אל התשוב' דהיינו לקבל עלינו מצות ואהבת לרעך כמוך (ויקרא כל העם פ' הזה). הנה אחר שזכינו לקדש שמו ית' ולייחד גם נשמותינו חלק אלהי ממעל בלי ספק נמצא עזר משדי להיות יוצא בדימוס ביום הזה ונזכ' לטהר נשמתינו ומחשבותינו לעבודתו ית"ש כאשר צונו בתוה"ק וגם התור' תמליץ בעדינו. ופתח דלתות ההיכל [ואמר] אך דעו נא אחי כי תכסנו בושה וכלימ' להרים פנינו (אליך) [אליו] כי פגמנו בהתור' ובכ"ב אותיות שבה. ודעו נא שיצטרך כ"א לפרש בהוידוי עונותיו הידועים לו ויבכה ויתחנן ויתמרמר על חטאותיו וחטאת נעוריו בבכי' רבה ומרה. ואחר גמר הוידוי הוציא ס"ת והתחיל להתעורר על עון ז"ל ר"ל ודבר בפ' הן בעון חוללתי וכו' שהוא לפתח חטאת רובץ מנעוריו וזה עון פלילי. ומי ישמע דברי אלה ולא יקרע לבבו לי"ב קרעים ואם אבן הוא נמוח ושבס"ת הזה נעש' תיקון גדול לעון הזה: ויאמרו כל הקהל הזה אור זרוע לצדיק ויענו כן ויען ויאמר דעו נא עיקר ענין טהרתינו היא מרומז [במשנ'] שתלי התרומ' שנטמאו שתלן טהרו מלטמא. והענין שהגרעין זרע ההיא עיקרה ומקור' מוצאת מן הארץ ואם שתלן בקרקע אחר שנטמאת הנה בכח הזריע' היא כהדבק אותה למקור' היא הארץ היא בטלת אגב הקרקע ופרח ממנה טומאת'. כן אנחנו אשר מקור נשמתינו חצוב' מתחת כסא כבודו ית"ש והנה בבואת לעוה"ז נטמאת בצואת עונותיו והנ' הטהר' העיקרית הוא כהחזיר' למקור' ולהדביק ולקשר מחשבתו אל אלהיו ובזה נתנה לו ארוכ' למחלתו להטהר מטומאתו כהחזיר' למקור' אשר ממנה חוצב' וז"ש ואתם הדבקים בה' אלהיכם שבזה שמדבק נשמתו באלהיו הוא מחיה את הנשמ' בהטהר אותה מטומאת' כמ"ש חיים כולכם היום. וז"ש אור זרוע וכו' שבזה שטהרנו אור נשמתינו בזרוע החוזרת למקור' עי"ז יהיה לישרי לב שמח': ויען ויאמר דעו נא כי הבכי' שביום הזה אם דרך עוצב בו לא תצלח כי אין השכינ' שורה וכו' והנה שמחה גדולה שביום הזה אשר באמצעותו נזכ' לפשט כל עקמימות שבלב מכח התשוב' והצום והבכי' עד שנזכ' בישרות לב להתקרב לפני ממ"ה הקב"ה להחזיר הנשמ' למקור' וידו פשוט' לקבל שבים וביום הזה יכפר וכו' לטהר נשמתינו מטומאת'. ועי"ז תהי' כל בכיות של יום זה של שמחה שזכינו לקרב עצמינו להיות דבקים באלהים חיים כולנו ביום הזה. וזהו עבדו את ה' בשמח' וגילו ברעדה וזה ולישרי לב שמחה אחרי הנענו לפשוט עקמימות שבלב ונוכח למעלה יושר לבב בודאי שזה שמחה גמורה:

דרוש מספר ערבי נחל לי"כ שחל בשבת

אמר הכתוב יום אירא אני אליך אבטח. פירשנו ד"מ שהיה מלך רב ושליט נשא בעיניו חן עבד א' מעבדיו שמצא את לבבו נאמן לפניו ויגדלהו וינשאהו וימניהו על ביתו וכל יש לו נתן בידו על פיו יתן כל עמו וכל ב"ב ומסר בידו כל אוצרותיו ובנה לו פלטרין לדור יחד עם שני בני המלך. ויהי כראו בני המדינה והשרים את אשר גדלו המלך נפל קנאתם עליו ויחפשו לו עלילות ועדי שקרים ובאו תמיד בקובלנא לפני המלך וצוה המלך להושיב ב"ד ולעיין [illegible] עד שלא היה יכול לעמוד נגדם. אכן בני המלך שהיו

אתו כרוב אהבתם אותו ונפשם קשורה בנפשו תמיד הלכו עמו לב״ד ויעידו עליו איך המסטינים שקר הם דוברי׳ ויושיעוהו מכל הקמים עליו . פ״א אירע שנתקוטט עם בני המלך וביזה אותם בדברי׳ ולא די בזה אלא הכה אותם הכה ועשה חבורו׳ ופצעים להם עד שנהפכו עליו לאכזר ושונאו נמורי׳ . ובתוך כך נתעורר עליו עלילה גדולה לפני המלך רבים קמים עליו ופצרו פיהם לבולעו וצוה המלך להושיב ב״ד ולעיין בדינו כמנהג ויהי כשמעו הדברי האלה התחיל לקונן במר נפשו לאמר לא די שאין לי עתה על מי להשען ומי שיקום עבורי כעמוד ברזל כמו שהיו רגילי׳ אלו בני המלך אלא שנהפכו ג״כ לאויב לי אותם אשר לא היה לי שום בטחון רק עליהם עתה מה אעשה . אוי לי מיום הדין אוי לי מיום התוכחה. מי יצילנו מיד הרבים דקמים עלי. ויהי בבואו לפני הב״ד ראה שא׳ מבני המלך האלו הוא א׳ מהדיינים שלו . ויהי כראותו זאת התחיל לצעוק ולקונן עוד יותר ואמר אוי לי לא די לצרתי שכל איש שלומי אשר בטחתי בו נהפך לאויב לי אלא שהוא יושב על דיני איך אזכה וילך הלוך ובכה א״ל איש חכם מה לך כי תבכה אין לך תשובה אלא שתבכה ותתחנן לפני אותו בן המלך ותפייסהו ותפול לפני רגליו עד שימחול לך ויתהפך לאוהב לך כבראשונה ויעמוד לימין צדקך ואז ודאי טיב לך יותר ממה שהיה תמיד מאחר שהוא עצמו הוא דיין וכן עשה וייטב לו

דנמשל ממ״ה הקב״ה בחר בכ״א בישראל וינשאם וינדלם ומסר בידינו כל העולמו׳ וכל המפתחו הכל בידינו ועל פינו יזכו כל העולמו׳ כידוע שהאדם סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה ואנו גורמין במעשינו לכל העולמו׳ הן תיקון או קלקול וזהו מלאכי אלהים עולים ויורדי׳ בו ר״ל שבהטיב האדם מעשיו יש במלאכי׳ עליה ונתרבה שפע להם ובהיפך ח״ו גורמים ירידה להם הרי הכל בידנו . ולא זו בלבד אלא חיבה יתירה נודעת לנו שנתן לנו התורה שנקראת בת המלך ונתן לנו השבת שנק׳ ג״כ בן המלך ועשה דירה להם אצלנו כמשרז״ל מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה ואני מבקש ליתנה לישראל והנה המקטריגי׳ מקנאים בנו ומעוררי׳ עלינו משפט מדי שנה שנה והקב״ה אוהב משפט ויושבים ב״ד של מעלה לעיין בדיננו ובכל עת התורה והשבת מושיעים לנו ומליצי׳ טוב בעדנו לכפר על חטאתינו לרוב אהבתם כי נקשרה נפשנו בהם כי אורייתא וישראל חד . אמנם אחינו ב״י לעת כזאת רבתה קטטה בינינו ובין בני מלכים האלו לא כבדנו׳ כראוי וכדאי בזיון וקצף שלא כבדנום כראוי לבני מלכים האדירי׳ האלה גם כמה חבורות ופצעי׳ עשינו בשבת קודש כמה אבות מלאכו עברנו כמה תולדות כמה שבותים דרבנן עד שנהפכו לאויבים לנו ועתה בתוך כך שהגיענו יום הדין הגדול הזה אוי לנו מיום הדין מי יקום בעדנו כי תמיד אין לנו להשען כי אם עליהם עתה נהפכו לאויבי׳ כמה יש לנו לקונן ולצעוק ולא זו בלבד אלא בהגיענו ליום הדין הזה והנה השבת קודש הוא בב״ד והוא א מהדיינים שלנו אוי לנו איך נשא פנינו איך נצטדק הלא יום אירא אני אליך אבטח ר״ל שאני ירא מאותו היום אשר כל עיקר בטחוני הי׳ עליו . ועתה לא די שאין לבטוח בו אלא שעוד אני ירא אותו . הנה אחינו ב״י אין לנו שום תקנה זולת לפייס התוה״ק והשבת ולקבל על עצמינו מהיום והלאה בלב שלם לשמור השבת כהלכתו עד שיהפך לנו לאוהב כבראשונה ואז טוב לנו וכ״א יתודה ויאמר בתוך הוידוי חללתי את השבת קודש ויקבל ע״ע לבלתי ישוב לכסלה עוד ואזי קוה קוינו וישמע שועתינו אמן וכיה״ר :

עוד דרש בספרו ערבי נחל על מה שמחבקין ומנשקין את הס״ת

אמר הכתוב הראיני את מראיך השמיעני את קולך . והנה חז״ל דימו אותנו בגלו׳ לספינה המטורפת בים אשר בכל רגע מושכת ליטבע ואין לה תקנה כי אם תקוות רחמי הי״ת להצילה כי אין לה שום עצה אחרת כן אנחנו בגלו׳ כגון באזיא ובאפריקא ויום יום חושבין מחשבו׳ להאבידנו ואין מקוה כי אם לקוות לרחמי ה׳ שיצילנו כי אין לנו עצה אחרת וע״ז צווח הפסוק ויונה ירד אל ירכתי הספינה וישכב וירדם כנ״י ליונה אימתלא ורוה״ק צווחה מה לך נרדם אין פנאי להיו׳ נרדם רק קום קרא אל אלהיך אולי יתעשת האלהים לנו ולא נאבד. וכן אמר לנו מרע״ה בצר לך כשיהיה צר מאד כאשר אנו רואים עכשיו שנתארך הגלו׳ מאד ומצאוך כל הדברים האלה באחרי׳ הימים כמו שהוא עכשיו שישראל שרוים אסורים בכל מ״נו׳ אזיא ואפריקא ואין להם תגינה. אז אין לך עצה אחרת רק ושבת עד ה׳ אלהיך ושמעת בו כי אל רחום כו׳ וכן אמר שהמע״ה אם לא תדעי לך היפה בנשים שאם לא תדעי כלל שום עצה לשית בנפשך ולמי תפנה . אזי צאי לך בעקבי הצאן . ראה מה עשו אבותינו וכן תעשה גם את׳ . והיינו שנאמר במצרים ויאנחו כו׳ ויזעקו כו׳ ותעל שועתם כו׳ כי אין לנו עוד צעקה כי אם לזעוק אל המלך . וביארתי ענין הראיני את מראיך כו׳ בדרך משל מלך גדול שמלך בכל העולם היה לו בן חביב ומרד פ״א לפניו ונשבע שלא יבא להיכלו משך זמן קצוב

אח"כ היה לו רחמנו' מאד רק שא"א לעבור על השבועה ודחפו מהיכלו וכאשר בא אל החוץ מצאוהו לסטים ושבו או זו אל ארץ רחוקה. וכאשר נתוודע זאת למלך בכה בכי גדול ואמר בלבו אולי יעבירוהו הלסטים מן העולם קודם בוא זמן השבועה. מה עשה המלך כתב אגרו' לד' פנות העולם שבכ"מ שיבואו הלסטים עם בן המלך יצילו אותו מידם שלא יסרוהו ובאמת לך היה כי בכ"מ בואו הכירוהו שזה ודאי בן המלך כי תוארו כתואר פני המלך ולבוש בגדי מלכו' לכן בכ"מ בואו הצילוהו. מה עשו הלסטים כראותם דבר זה הפשיטו לבוש מלכו' מעליו והלבישוהו לבוש שק בגדים צואים וגם יסרוהו עד שחשך משחור תוארו ושוב לא ניכר כלל שהוא בן המלך והוליכוהו למדינה רחוקה ושם עשו בו כרצונם אף שגם שם היו האגרו' מהמלך הק לא ידעו כלל אם זה הוא בן המלך. ויהי בהיותו שם שמע שהמלך אביו יסע שם דרך אותה מדינה וכשמעו זאת שמח וחשב בלבו שיתראה לפני המלך בנסעו ובודאי יחמול עליו כאשר יחמול איש על בנו. אמנם כאשר עשה כן נדחף עד לפני המלך עמד עליו ולא הכירו כלל כי לא היה בו שום היכר עד שגם המלך עצמו לא הכירו וכראותו כי כן התחיל לבכות מאד וצעק הלא אבי אתה ואיך תתאפק ואיככה תוכל לראו' ברעוי המוצאו' אותי. וכאשר צעק כך מאד הכירו אביו בקולו וריחם עליו והושיעו כי אף שנשבע שלא יבוא להיכלו מ"מ חוץ להיכלו ודאי יושיעו בלי יאבד קודם בוא זמן של השבועה. הנמשל הנה אבינו הקב"ה נשבע שלא נבוא להיכלו עד זמן ארוך באמרו אשר נשבעתי כו' ואף שרחמי הש"י מרובים מאד אך הוכרח לקיים השבועה וכאשר נתרחקנו מהיכלו מצאונו הלסטים המה עכו"ם ושרים דלהון דאקרון לסטים כמבואר בזה"ק ושבו אותנו ואכלונו בכל פה ועשו בנו כרצונם. וחשש הקב"ה פן ח"ו יכלו ישראל בין העכו"ם קודם בוא זמן משך השבועה זמן הגאולה ושוב לא יהיה לו את מי לגאול ח"ו מה עשה הקב"ה איתא בז"ה כד איתבדרו ישראל ביני עממיא קרא קוב"ה לד' סטרי עלמא ואמר להון. מזרח מזרח באומאה עלך אי בני יתבדרון בגוך דתסתכל כו' ותנטור להון. דרום דרום באומאה עלך כו' ותתער לגבי אברהם רחימי כו' להודיעו מצער בנוי כדי שיצילם. צפון צפון כו' ותתער לגבי יצחק עקדה כו'. מערב מערב כו'. הרי השביע לכל רוחו' העולם להציל את ישראל מיד הלסטים ובאמת כך הוא שכ"ז שניכרים שהם בני המלך הקב"ה ית"ש שיש להם תואר פני המלך היינו צלם אלהים אשר מזה מזדעזעין עילאין ותתאין וגם הם מלובשי בלבושי מלכו' כי איתא שבבוא הנשמה לעוה"ז היא מלובשת במלבוש קדוש השורה עליו שם שדי ואזי בכ"מ בואם כל רואם יכירום כי הם זרע ברך ה' וכי הם אותן בני המלך אשר השביע המלך עליהם כי ניכרו בתוארם ובלבושם אזי ודאי אין מניחין ללסטים לעשות להם רעה כי מי זה ערב את לבו לעבור על שבועת הש"י אכן מה עשו הלסטים הפשיטו הלבוש היינו ע"י שהחטיאו' ואיתא שנסתלק היו"ד ונעשה לבוש שק מלבוש טמא וזהו והודי ר"ל הבגד היפה שיש לו הוד נהפך למשחית. ר"ל שנעשה ממנו משחית והנשמה נקראת נעמי מל' נועם ה' וביאר בזוה"ק שכאשר חוזרת לשם ותהום כל העיר כל מכירה ותאמרנה הזאת נעמי ומשיבה אל תקראנה לי נעמי קראן לי מרה כי המר לי שדי מאוד ר"ל שם שד"י נתהפך שנעשה ממלבוש קדוש מלבוש טמא בגדים צואים. וזה הגורם מה שהעכו"ם עושין בישראל כרצונם והרי הקב"ה השביע לרוחות העולם להצילם אלא שלא ניכרו כלל שהם ישראל כי אין המלבוש קדוש וגם הצלם נסתלק ח"ו ע"י חטאת נעורים מי שלא תיקן הפגם. והנה שמענו וידענו שבוא יבוא המלך הקדוש בעצמו לזה העולם היינו ביום הקדוש הזה שמשרה הש"י שכינתו בבהכ"נ מק"ש מעט ומה אנחנו עושים הנה כולנו נסים לבית התפלה ואומרי בלבנו הנה נבוא לפני המלך ית"ש בעצמו ודאי ירחם עלינו ויושיענו. אבל בבואם לבהכ"נ הש"י משגיח עליהם ואין מכירם כלל יעמוד ולא יכיר מראהו כי אין לו ח"ו צלם יהודי כלל ואומר הש"י הראיני את מראיך היכן המראה הקדושה שלך אשר בראתיך בצלם קדוש היכן ואם אין לך המראה אז עכ"פ השמיעני את קולך אולי אכירך בקול קול יעקב שתצעק אלי מתוך תשובה כי אם יהיה קולך ערב אזי יומשך ומראיך נאוה שיתוקן הצלם אלהים וכן מבואר בבאר"י ז"ל שבמה שמפייסין עכשיו הת רה ומחבקין ומנשקין וצועקין מכאב לב מתוך תשובה וחרטה ועזיבת החטא מתקנין החטאת נעורים ויתוקן הצלם אלהים אולי נזכה ב"ב לגאולה שלימה כיה"ר אמן :

פאר כל נדרי נעמט מען אויס דיא ספר תורה אין מען זאגט דעם פסוק עטליכי מאל ג

אוֹר זָרֻעַ לַצַּדִּיק ס״ת קרעו וּלְיִשְׁרֵי לֵב שִׂמְחָה ס״ת בגימטריא טוב

דער נאך זאגט מען דאס

קָם רִבִּי שִׁמְעוֹן סַלִּיק יְדוֹי לְגַבֵּי עֵילָּא וְשַׁבַּח לְמָארֵי עָלְמָא וְאָמַר רִבּוֹן עָלְמִין עֲבִיד בְּגִין שְׁכִינְתָּא דְאִיהִי בְּגָלוּתָא. וְאִם אִיהִי בְּאוּמָאָה הָא אַבָּא וְאִמָּא דְאִינוּן חָכְמָה וּבִינָה יָכְלִין לְמֶעְבַּד הַתָּרָה ההד יי צְבָאוֹת יָעָץ וּמִי יָפֵר אִם הַתַּלְמִיד אוֹמֵי הָרַב יָכִיל לְמֶעְבַּד הַתָּרָה. וְאִם נָדַר אוֹ נִשְׁבַּע בֵּן דְאִיהוּ י׳ דְּלָא יִפְרוֹק לָהּ אֶלָּא דִתְהֵי בְּגָלוּתָא עַד זִמְנָא יְדִיעָה וְנֶדֶר אוֹ שְׁבוּעָה אִיהוּ בי״ה דְאִינוּן חָכְמָה וּבִינָה וְאִיתוּ אִתְחָרַט הָא תְּלַת בְּנֵי נָשָׁא יָכְלִין לְמִפְטַר לֵיהּ וְאִינוּן תְּלַת אֲבָהָן לְעֵילָּא לְקִבְלַיְהוּ. וְאִם לָא תִתְחָרַט. אֲנָא בְּעִינָא מִינָךְ וּמִכָּל אִינוּן דִּמְתִיבְתָּא דִלְעֵילָּא וְתַתָּא דְתַעֲבִיד בְּגִין רַעְיָא מְהֵימְנָא דְלָא זָז מִשְּׁכִינְתָּא בְּכָל אֲתַר וְאִיהוּ אָעַל שְׁלָם בֵּינָךְ וּבֵינָהּ זִמְנִין סַגִּיאִין. וּמָסַר גַּרְמֵיהּ לְמִיתָה בְּגִינָהּ וּבְגִין בְּנָהָא ההד וְאִם אַיִן מְחֵנִי נָא מִסִּפְרְךָ אֲשֶׁר כָּתָבְתָּ וְאִם הוּא נָדַר מִסִּטְרָא דְאַבָּא וְאִמָּא וְלָא בָּעֵי אֲנָא סַלִּיק לְגַבֵּי הַהוּא דְאִתְּמַר בֵּיהּ כִּי יִפָּלֵא מִמְּךָ דָבָר דְאִתְּמַר בֵּיהּ בְּמוּפְלָא מִמְּךָ אַל תִּדְרוֹשׁ דְיִפְטוֹר נֶדֶר. וְאַף עַל גַּב דִּשְׁכִינְתָּא אִיהִי בְּגָלוּתָא לְגַבֵּי בַּעְלָהּ כְּנִדָּה דְאִיהוּ יַפְרִישׁ בֵּין דָּם לְדָם וְאִתְפַּתַּח מְקוֹרָא דִילָהּ לְדַכָּאָה לָהּ בְּמַיִם דְאוֹרַיְתָא מַיִם חַיִּים דְּלָא פָּסְקִין וְאַפְרֵישׁ מִינָהּ דַּם נִדָּה דְאִיהִי לִילִית דְּלָא אִתְקְרִיבַת בַּהֲדָהּ דְאִיהִי חוֹבָא דְנִשְׁמְתָא דְסָאִיבַת לָהּ וְלֵית לָהּ רְשׁוּ לְסַלְּקָא נִשְׁמָתָא לְגַבֵּי בַּעְלָהּ לְהַהוּא אֲתַר דְאִתְיְהִיבַת מִתַּמָּן וְאִתְדָּנַת בֵּין דִּין לְדִין בֵּין דִּינֵי נְפָשׁוֹת לְדִינֵי מָמוֹנוֹת. דְאִית מַאן דְּפָרַע בְּמָמוֹנֵיהּ וְאִית מַאן דְּפָרַע בְּנַפְשֵׁיהּ. וּבֵין נֶגַע לְנֶגַע כְּמָא דְאוֹקְמוּהוּ אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד דְאִיהִי חֲשִׁיבָא שְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא כִּמְצוֹרָע דְאִתְּמַר בֵּיהּ בָּדָד יֵשֵׁב מִחוּץ לַמַּחֲנֶה מִחוּץ וַדַּאי דָא גָלוּתָא דְאִיהִי לְבַר מֵאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל דְאִיהוּ מוֹתְבָא דְאָת (ה) וְאִי מְקוֹרָא לָא יָכִיל לְמִפְתַּח עַד דְיִפְתַּח לֵיהּ הַהוּא דְסָגִיר לֵיהּ אֲנָא מְפַיְּסָנָא לֵיהּ בְּגִין (יו״ד ה״א וא״ו ה״א) דְאִיהוּ יִחוּדָא (דְיִחוּדֵיהּ תַּמָּן) וּבְגִין לְבוּשִׁין דְאִתְלַבֵּשׁ מִיַּד אִתְפַּתְּחַת מְקוֹרָא וְאִתְדַּכִּיאַת שְׁכִינְתָּא וְרָזָא דְמִלָּה מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל יי מוֹשִׁיעוֹ בְּעֵת צָרָה מוֹשִׁיעוֹ וַדַּאי הַהוּא דִמְקוֹרָא דְמִקְוָה בִּידֵיהּ אָמֵן:

דיני יום כפור

הקטנים פחות מבן ט׳ אין מענין אותם אפי׳ לשעות כדי שלא יבואו לידי סכנה אפי׳ אם רוצים להחמיר ע״ע מוחין בידם. קטן וקטנה הבריאים בני ט׳ י׳ וי״א שנה מחנכין אותם לשעות. כיצד היה רגיל לאכול בב׳ שעות מאכילין אותו בג׳ לפעמים מאכילין אותו בד׳: קטנה בת י״ב שנה ויום א׳ וקטן בן י״ג שנה ויום א׳ אם הביאו ב׳ שערות מתענין ומשלימין מד״ס ואפי׳ אם נעשו בני י״ב וי״ג ביוה״כ עצמו צריכין להתענות ולהשלים: חולה שאכל ביוה״כ אם נתיישב דעתו אח״כ ויכול לברך צריך להזכיר יע״ו בבהמ״ז ואם הוא שבת צ״ל ג״כ רצה ואם שכח להזכיר עד שסיים ברכת בונה ירושלים א״צ להזכיר אבל קידוש א״צ: מתעטפים בטליתים מבע״י ומברכים עליו ואם לא נתעטף ביום אלא בלילה אין מברכין עליו. ונוהגין להוציא ס״ת קודם כל נדרי. ונהגו מעשה לוקחים הס״ת בחיבוק ונישוק ומבקשים מחילה וסליחה על שפגמו בכבוד התורה ואומרים פסוק אור זרוע וכו׳ כמה פעמים:

(א) בפי' מעגל ינק. עיו"כ יש כפרה לחיים גם למתים כדאמרי' כפר לעמך ישראל אלו החיים אשר פדית אלו המתים. כי כפור לפני ה' תטהרו נכללים ג"כ נפשות המתים כו' ולכן נהגו להדליק נר כפרה לזכרו ולאמו בעיו"כ וכן לכל מתים ואין לכבות אותם במוצאי יוה"כ: (ב) בס' פרוש"ם. אתך תחזה מסלותי אמוני ישראל בכל שנה ושנה כהגיע ימי הרצון וימי התשובה וכפרת ביוה"כ כולם כא' עושין תשובה בכל לבבם ונפשם ומקבלים עליהם לעזוב פשעיהם ולאזור מדרכיהם ומעשיהם מולדים לעבוד את ה' באהבה רבה כ"א לפי ערך זכות נשמתו וטוב לבבו והכנתו קודם יוה"כ כן מקבל עליו בלבבו כגוף הטהור לעבוד לבוראו בשנה הבאה לקראתו. ויהי כאשר יעברו ימים האדירים האלה ימי משפט חוזר לקדמותו ולעשות כמעשהו בשנה העברה כל יחסר דבר ולא הועיל לו בל אמירתו בפה וקבלתו בלב מה שקיבל ע"פ שלא לחזור לעבור בעבירות כאלו שהתודה ביוה"כ זה כו'. שאין הדבר תלוי באמירה רק שאומר שלא לחזור עוד לסורו. אך בקבלת הלב שיקבל עליו בלב שלם שלא יעשה עוד העבירה יתוקן להיום כן אך הכה כזאת אחזה לו שימקור השורש שלבו שהיא פלותיו הרעות של כל העב רות שתרגים בנפשו שמורגל לעשותם וישבר ויכניע תורשי לבבו שלא יתמוך לברכות הון מכלל ויסתפק במה שאתן לו הבורא ית' אם מעט ואם הרבה כו' ע"ש באורך: (ג) בס' נב"י (מאמר ודוי דברים) במדרש וי"ר פ"ג ארבכ"א מילד אדם צריך להודות עיו"כ. נ"ל מודה אני כו' כל רע שעשיתי לפניך בדרך רע הייתי עומד. וכל מה שעשיתי לא אעשה עוד כמוהו. יהר"מ או"א שתמחול לי על כל עונותי ותסלח לי על כל פשעי ותכפר לי על כל חטאתי. עכ"ל. ינוהר פרמ"ם הרפ"ג כנו"א כמ"ש ז"ל שבישראל הקב"ה מלרף מחשבה טובה למעשה. ולא מחשבה רעה. ובעכו"ם בהפך. יען נפש הישראלית טובה הי' בעצם ועיקר. והרע הוא רק במקרה. ובעצם הנה הוא טבע קיים אבל המקר' לא יתמיד ונפשות העכו"ם בהפך. ולכן ישראל שעלמותו טוב כיון שמחשב לעשות הטוב אף שלא נגמר במעשה. אך סהדי שהי' אנוס כנגר ולולא זה הי' עושה מחשבתו מבכת אל הפועל. אכן כשחטאו רע ח"ו אכן סהדי שאינו רוצה בעצם לעשותו אלא מקרה הוא קרה לו במחשבתו לפי שעה. ובעכו"ם כ"ז להפך ולפ"ז גם כשישראל פועל פ"ו הרע הנה גם הוא מקרה ולא עצם כעכו"ם (ומטעם זה מהני תשובה בישראל ולא בעכו"ם וכהן) ועפ"ז ימאר המדרש שיאמר בוידוי כל רע שעשיתי בדרך רע הייתי עומד ר"ל אך מקרה קרה לי כשעה ההיא ולא בעצם ולכן כל מה שעשיתי לא אעשה עוד כמוהו וכהן. אגב נפקא לן ממדרש זה. סדר הוידוי. מחילה לעונות סליחה לפשעים כפרה לחטאים (ואף שלא נאמר במקרא פה. לאקדים הפשעים פהם שוגג לעונות שהם מזיד ולאחור לבסוף הפשעים כפסק הכלל' אשר כסדר הזה לכבת אמרו בדרך רע הייתי עומד כו' לא אעשה עוד. וזה לא יתכן על שוגג ואיך יבטיח שלא יקרה שוגג לידו שהוא תלוי דעת האמור כתוה"ק (דברים ד מב ובס"פ) ולכן האל מודרגות בסדרג' לתרדים. ואח"ז ינקט ג"כ כפרה לחטאים. אבל עכ"פ נלמד מזה סדר הלשון (עלש אלה) :

סימן מזוהר הקדוש לבכיות ביום הקדוש

דער זוהר הקדוש טייטשט דם פסוק ותפתח ותראהו את הילד מיינט מען די ישראל זייא ווערן אן גרופן (ילד שעשועים) אז די שכינה קוקט אויף די ישראל אונ זיא זעהט (והנה נער בוכה) זייא וויינען אויף זייערע מעשה נערות זייא פערגיסען טרערן אויף זייערע חטאים (ותחמול עליו) מיט זי זיך אובר זיי ערבארימען (ותאמר מילדי העברים זה) אונ זיא זאגט דא זעהט מען דאס יודישע הארץ דיא זענען ראוי דיא זאלין געהאלפין ווערין איבער דעם דארף יעדער יוד ניט צו שפארין קיין טרערין צוא וויינין פאר הקדוש ברוך הוא דען דיא טרערין זענין דער סימן פון דאס הארץ וואס איז פול מיט יודישקייט :

מעריב ליל יום כפור

דאס זאגט דער חזן דרייא מאל אין דאס קהל בלייבט שטיל

עַל דַּעַת הַמָּקוֹם וְעַל דַּעַת הַקָּהָל בִּישִׁיבָה שֶׁל מַעְלָה
וּבִישִׁיבָה שֶׁל מַטָּה אָנוּ מַתִּירִין לְהִתְפַּלֵּל עִם הָעֲבַרְיָנִים:

כָּל נִדְרֵי. וֶאֱסָרֵי וּשְׁבוּעֵי. וַחֲרָמֵי. וְקוֹנָמֵי. וְקִנּוּסֵי וְכִנּוּיֵי: דְּאִנְדַּרְנָא. וּדְאִשְׁתַּבַּעְנָא. וּדְאַחֲרִימְנָא. וּדְאָסַרְנָא עַל נַפְשָׁתָנָא: מִיּוֹם כִּפּוּרִים זֶה. עַד

ספה לוי

כל נדרי. כנדרים דאפיקת בל' נדר: ואסרי. הן דאפקית בל' איסור: ושבועי. וחרמי. שאמרתי יהא אסור דבר זה עלי כחרם: וקונמי. שאמרתי יהא אסור דבר זה עלי כהקדש: וקנסי. שהכנסתי לעצמי מה שאיני חייב: וכנויי. נדרים שאמרתי בל' כנוים כלשי' כנדרים: דאנדרנא ודאשתבענא כו'. שם שנדרנו ושנשבענו ושהחרמנו ושאסרנו על נפשותינו: כולהון אתחרטנא בהון. מהיום אני מתחרט בכלהון כלהון יהון שרן. כלהון יהון מותרין: שביקין. עזובין. שביתין. ישבתו: בטלין. מבוטלים: ומבוטלין. מותרים שבטלום: לא שרירין. לא יהיו חזקים. ולא קיימין. לא יהיו מקוימין: נדרנא לא נדרי. נדרים

יוֹם כִּפּוּרִים הַבָּא עָלֵינוּ לְטוֹבָה: בְּכֻלְהוֹן אִחֲרַטְנָא בְהוֹן. כֻּלְהוֹן יְהוֹן שָׁרָן: שְׁבִיקִין. שְׁבִיתִין. בְּטֵלִין.וּמְבוּטָּלִין. לָא שְׁרִירִין. וְלָא קַיָּמִין: נִדְרָנָא לָא נִדְרֵי. וֶאֱסָרָנָא לָא אֱסָרֵי. וּשְׁבוּעָתָנָא לָא שְׁבוּעוֹת: ג״פ

דער חזן זאגט דרייא מאל ונסלח אין דער נאך זאגט דאס קה״ל דרייא מאל

ג״פ וְנִסְלַח לְכָל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם. כִּי לְכָל הָעָם בִּשְׁגָגָה:

חזן סְלַח נָא לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה כְּגוֹדֶל חַסְדֶּךָ. וְכַאֲשֶׁר נָשָׂאתָה לָעָם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד הֵנָּה. וְשָׁם נֶאֱמַר:

והקהל אומרים ג״פ בקו״ל רם וַיֹּאמֶר יְיָ סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ:

דיא ברכה זאגט איטליכר מענטש מיט דעם חזן שטילערהייט:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה:

סדר קבלת שבת

ווען עס גיפאלט יום טוב אום שבת זאגן דיא ספרדיים דאס

מִזְמוֹר לְדָוִד הָבוּ לַייָ בְּנֵי אֵלִים הָבוּ לַייָ כָּבוֹד וָעוֹז: הָבוּ לַייָ כְּבוֹד שְׁמוֹ הִשְׁתַּחֲווּ לַייָ בְּהַדְרַת קוֹדֶשׁ: קוֹל יְיָ עַל הַמָּיִם אֵל הַכָּבוֹד הִרְעִים יְיָ עַל מַיִם רַבִּים: קוֹל יְיָ בַּכֹּחַ קוֹל יְיָ בֶּהָדָר: קוֹל יְיָ שׁוֹבֵר אֲרָזִים וַיְשַׁבֵּר יְיָ אֶת אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן: וַיַּרְקִידֵם כְּמוֹ עֵגֶל לְבָנוֹן וְשִׂרְיוֹן כְּמוֹ בֶן רְאֵמִים: קוֹל יְיָ חוֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ: קוֹל יְיָ יָחִיל מִדְבָּר יָחִיל יְיָ מִדְבַּר קָדֵשׁ: קוֹל יְיָ יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת וַיֶּחֱשֹׂף יְעָרוֹת וּבְהֵיכָלוֹ כֻּלּוֹ אוֹמֵר כָּבוֹד: יְיָ לַמַּבּוּל יָשָׁב וַיֵּשֶׁב יְיָ מֶלֶךְ לְעוֹלָם יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם: אנא בכח וכו׳

לְכָה דוֹדִי לִקְרַאת כַּלָּה פְּנֵי שַׁבָּת נְקַבְּלָה: לכה

משה לוי

אומר נדרים: ונסלח. מוסב ע״ז מהר״ז ע״פ וה׳ יסלח לה. כמה שכתוב מדבר כאשה שנדרה בנזיר ושמע בעלה והפר לה והיא לא ידעה וכו׳ שותה יין ומטמאה למתים זו היא שצריכה סליחה. וכן אנחנו אם נדור ועבור עליו אף שהנדר בטל הנהיל ולא זכרנו התנאי עכ״ז צריכים אנו סליחה. ע״ש תקנו לומר ונסלח וגו׳:

שָׁמוֹר וְזָכוֹר בְּדִבּוּר אֶחָד. הִשְׁמִיעָנוּ אֵל הַמְיוּחָד. יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד
לְשֵׁם וּלְתִפְאֶרֶת וְלִתְהִלָּה: לכה

לִקְרַאת שַׁבָּת לְכוּ וְנֵלְכָה. כִּי הִיא מְקוֹר הַבְּרָכָה. מֵרֹאשׁ מִקֶּדֶם נְסוּכָה.
סוֹף מַעֲשֶׂה בְּמַחֲשָׁבָה תְּחִלָּה: לכה

יָמִין וּשְׂמֹאל תִּפְרוֹצִי. וְאֶת יְיָ תַּעֲרִיצִי. עַל יַד אִישׁ בֶּן פַּרְצִי. וְנִשְׂמְחָה
וְנָגִילָה: לכה

בּוֹאִי בְשָׁלוֹם עֲטֶרֶת בַּעְלָהּ. גַּם בְּרִנָּה (בְּשִׂמְחָה) וּבְצָהֳלָה. תּוֹךְ אֱמוּנֵי
עַם סְגֻלָּה. בּוֹאִי כַלָּה בּוֹאִי כַלָּה שַׁבָּת מַלְכְּתָא: לכה

מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת: טוֹב לְהֹדוֹת לַייָ וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֶלְיוֹן: לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת: עֲלֵי עָשׂוֹר וַעֲלֵי נָבֶל עֲלֵי הִגָּיוֹן בְּכִנּוֹר: כִּי שִׂמַּחְתַּנִי יְיָ בְּפָעֳלֶךָ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן: מַה גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ מְאֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבוֹתֶיךָ: אִישׁ בַּעַר לֹא יֵדָע וּכְסִיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת: בִּפְרֹחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב וַיָּצִיצוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן לְהִשָּׁמְדָם עֲדֵי עַד: וְאַתָּה מָרוֹם לְעֹלָם יְיָ: כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יְיָ כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יֹאבֵדוּ יִתְפָּרְדוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן: וַתָּרֶם כִּרְאֵים קַרְנִי בַּלֹּתִי בְּשֶׁמֶן רַעֲנָן: וַתַּבֵּט עֵינִי בְּשׁוּרָי בַּקָּמִים עָלַי מְרֵעִים תִּשְׁמַעְנָה אָזְנָי: צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּה: שְׁתוּלִים בְּבֵית יְיָ בְּחַצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יַפְרִיחוּ: עוֹד יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ: לְהַגִּיד כִּי יָשָׁר יְיָ צוּרִי וְלֹא עַוְלָתָה בּוֹ:

יְיָ מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ יהוה עֹז הִתְאַזָּר אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט: נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז מֵעוֹלָם אָתָּה: נָשְׂאוּ נְהָרוֹת יהוה נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דָּכְיָם: מִקֹּלוֹת מַיִם רַבִּים אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי יָם אַדִּיר בַּמָּרוֹם יהוה: עֵדֹתֶיךָ נֶאֶמְנוּ מְאֹד לְבֵיתְךָ נַאֲוָה קֹדֶשׁ יהוה לְאֹרֶךְ יָמִים:

מעריב ליל יום כפור

ווען דער חזן זאגט ברכו

חזן בָּרְכוּ אֶת יְיָ הַמְבֹרָךְ:

קהל בָּרוּךְ יהוה הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

זאגט קהל יתברך

קהל יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא שמו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שהוא ראשון והוא אחרון ומבלעדיו אין אלהים: ומרומם על כל ברכה ותהלה. יהי שם יהוה מבורך מעתה ועד עולם:

בָּרוּךְ אַתָּה יהוה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בִּדְבָרוֹ מַעֲרִיב עֲרָבִים. בְּחָכְמָה פּוֹתֵחַ שְׁעָרִים וּבִתְבוּנָה מְשַׁנֶּה עִתִּים וּמַחֲלִיף אֶת הַזְּמַנִּים וּמְסַדֵּר אֶת הַכּוֹכָבִים בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם בָּרָקִיעַ כִּרְצוֹנוֹ. בּוֹרֵא יוֹם וָלָיְלָה גּוֹלֵל אוֹר מִפְּנֵי חֹשֶׁךְ וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי אוֹר וּמַעֲבִיר יוֹם וּמֵבִיא לָיְלָה וּמַבְדִּיל בֵּין יוֹם וּבֵין לָיְלָה יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ. אֵל

חַי וְקַיָּם תָּמִיד יִמְלוֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּעֲרִיב עֲרָבִים:

אַהֲבַת עוֹלָם בֵּית יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ אָהָבְתָּ. תּוֹרָה וּמִצְוֹת חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים אוֹתָנוּ לִמַּדְתָּ. עַל כֵּן יהוה אֱלֹהֵינוּ בְּשָׁכְבֵנוּ וּבְקוּמֵנוּ נָשִׂיחַ בְּחֻקֶּיךָ. וְנִשְׂמַח בְּדִבְרֵי (תַלְמוּד) תּוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאֹרֶךְ יָמֵינוּ וּבָהֶם נֶהְגֶּה יוֹמָם וָלָיְלָה: וְאַהֲבָתְךָ אַל תָּסִיר מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יהוה אוֹהֵב עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

יחיד אומר אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:

בקול רם בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאָהַבְתָּ אֵת יהוה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל לְבָבֶךָ: וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל מְזֻזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וּלְעָבְדוֹ בְּכָל לְבַבְכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מְטַר אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ: וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ: הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתֶּה לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם וְחָרָה אַף יְיָ בָּכֶם וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ: וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְיָ נֹתֵן לָכֶם: וְשַׂמְתֶּם אֶת דְּבָרַי אֵלֶּה עַל לְבַבְכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם: וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל יֶדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם: וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּכְתַבְתָּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְיָ לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יהוה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת כָּל מִצְוֹתָי וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם:

אֱמֶת וֶאֱמוּנָה כָּל זֹאת וְקַיָּם עָלֵינוּ כִּי הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֵין זוּלָתוֹ וַאֲנַחְנוּ יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ: הַפּוֹדֵנוּ מִיַּד מְלָכִים מַלְכֵּנוּ הַגּוֹאֲלֵנוּ מִכַּף כָּל הֶעָרִיצִים: הָאֵל הַנִּפְרָע לָנוּ מִצָּרֵינוּ וְהַמְשַׁלֵּם גְּמוּל לְכָל אוֹיְבֵי נַפְשֵׁנוּ: הָעֹשֶׂה גְדוֹלוֹת עַד אֵין חֵקֶר נִסִּים וְנִפְלָאוֹת עַד אֵין מִסְפָּר: הַשָּׂם נַפְשֵׁנוּ בַּחַיִּים וְלֹא נָתַן לַמּוֹט רַגְלֵנוּ:

הַמַּדְרִיכֵנוּ עַל בָּמוֹת אוֹיְבֵינוּ וַיָּרֶם קַרְנֵנוּ עַל כָּל שׂוֹנְאֵינוּ: הָעֹשֶׂה לָּנוּ נִסִּים וּנְקָמָה בְּפַרְעֹה, אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים בְּאַדְמַת בְּנֵי חָם: הַמַּכֶּה בְעֶבְרָתוֹ כָּל בְּכוֹרֵי מִצְרָיִם וַיּוֹצֵא אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם לְחֵרוּת עוֹלָם: הַמַּעֲבִיר בָּנָיו בֵּין גִּזְרֵי יַם סוּף אֶת רוֹדְפֵיהֶם וְאֶת שׂוֹנְאֵיהֶם בִּתְהוֹמוֹת טִבַּע: וְרָאוּ בָנָיו גְּבוּרָתוֹ שִׁבְּחוּ וְהוֹדוּ לִשְׁמוֹ: וּמַלְכוּתוֹ בְּרָצוֹן קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כֻלָּם: מִי כָמֹכָה בָּאֵלִים יהוה מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא: מַלְכוּתְךָ רָאוּ בָנֶיךָ בּוֹקֵעַ יָם לִפְנֵי מֹשֶׁה זֶה אֵלִי עָנוּ וְאָמְרוּ: יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: וְנֶאֱמַר כִּי פָדָה יְיָ אֶת יַעֲקֹב וּגְאָלוֹ מִיַּד חָזָק מִמֶּנּוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל:

הַשְׁכִּיבֵנוּ יהוה אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם. וְהַעֲמִידֵנוּ מַלְכֵּנוּ לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם. וּפְרוֹס עָלֵינוּ סֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ. וְתַקְּנֵנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ. וְהוֹשִׁיעֵנוּ מְהֵרָה לְמַעַן שְׁמֶךָ. וְהָגֵן בַּעֲדֵנוּ וְהָסֵר מֵעָלֵינוּ אוֹיֵב דֶּבֶר וְחֶרֶב וְרָעָב וְיָגוֹן. וְהָסֵר שָׂטָן מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵינוּ. וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ תַּסְתִּירֵנוּ. כִּי אֵל שׁוֹמְרֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ אָתָּה כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה. וּשְׁמוֹר צֵאתֵנוּ וּבוֹאֵנוּ לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

וּפְרוֹס עָלֵינוּ סֻכַּת רַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַפּוֹרֵס סֻכַּת שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְעַל יְרוּשָׁלָיִם: אמן

לשבת וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם: בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִוא לְעֹלָם. כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יהוה אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנָּפַשׁ:

כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יהוה תִּטְהָרוּ:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּא. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵיהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵיהּ וְיַצְמַח פּוּרְקָנֵיהּ וִיקָרֵב מְשִׁיחֵיהּ. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא. יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְעֵילָּא וּלְעֵילָּא מִן כָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל. וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת. וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:

זכרנו

זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים. וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים. לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים:
מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:
אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ: סוריד הטל
מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים: סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר: מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:
מִי כָמוֹךָ אַב הָרַחֲמִים. זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים:
וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֶּה הַמֵּתִים:
אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה:
לְדוֹר וָדוֹר הַמְלִיכוּ לָאֵל כִּי הוּא לְבַדּוֹ מָרוֹם וְקָדוֹשׁ:
וּבְכֵן יִתְקַדֵּשׁ שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ וְעַל מְכוֹנְךָ וְהֵיכָלָךְ:

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאֵימָתְךָ עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם כְּמוֹ (כְּמָה) שֶׁיָּדַעְנוּ יהוה אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשָּׁלְטָן לְפָנֶיךָ עֹז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ:

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ. תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ וְתִקְוָה טוֹבָה לְדוֹרְשֶׁיךָ וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ. שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ. וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ. וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ. וִישָׁרִים יַעֲלוֹזוּ. וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ. וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ בְּעָשָׁן [כְּעָשָׁן] תִּכְלֶה. כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ:

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ מְהֵרָה לְבַדֶּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ. בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ. וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ. כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ. יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:
קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ. וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ כַּכָּתוּב וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקֵרַבְתָּנוּ

מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ׃
וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם (לשבת הַשַּׁבָּת הַזֶּה לִקְדוּשָּׁה וְלִמְנוּחָה וְאֶת יוֹם) הַכִּפּוּרִים הַזֶּה לִמְחִילָה וְלִסְלִיחָה וּלְכַפָּרָה וְלִמְחָל בּוֹ אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ (בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קוֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם׃

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ לִפְלֵיטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים הַזֶּה׃ זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים (טוֹבִים)׃ וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחָנֵּנוּ וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה׃

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מְחוֹל לַעֲוֹנוֹתֵינוּ בְּיוֹם (לשבת הַשַּׁבָּת הַזֶּה וּבְיוֹם) הַכִּפּוּרִים הַזֶּה. מְחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטֹּאתֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ. כָּאָמוּר אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מוֹחֶה פְשָׁעֶיךָ לְמַעֲנִי וְחַטֹּאתֶיךָ לֹא אֶזְכּוֹר׃ וְנֶאֱמַר מָחִיתִי כָעָב פְּשָׁעֶיךָ וְכֶעָנָן חַטֹּאתֶיךָ שׁוּבָה אֵלַי כִּי גְאַלְתִּיךָ׃ וְנֶאֱמַר כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ׃ לשבת (אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה נָא בִמְנוּחָתֵנוּ) קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ. שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ לשבת (וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָנוּחוּ בָהּ כָּל יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ) וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת. כִּי אַתָּה סָלְחָן לְיִשְׂרָאֵל וּמָחֳלָן לְשִׁבְטֵי יְשֻׁרוּן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ אֶלָּא אָתָּה׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ לַעֲוֹנוֹתֵינוּ וְלַעֲוֹנוֹת עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל וּמַעֲבִיר אַשְׁמוֹתֵינוּ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ (הַשַּׁבָּת וְ) יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַכִּפּוּרִים׃

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְלִתְפִלָּתָם שְׁעֵה. וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ. וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ׃

ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים: ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון:

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד (צורנו) צור חיינו מגן ישענו אתה הוא לדור ודור: נודה לך ונספר תהלתך על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך ועל נסיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובוקר וצהרים הטוב כי לא כלו רחמיך והמרחם כי לא תמו חסדיך (כי) מעולם קוינו לך:

ועל כולם יתברך ויתרומם ויתנשא (תמיד) שמך מלכנו תמיד לעולם ועד:
וכתוב לחיים טובים כל בני בריתך:

וכל החיים יודוך סלה. ויהללו (ויברכו) את שמך (הגדול) באמת (לעולם כי טוב). האל ישועתנו ועזרתנו סלה (האל הטוב): ברוך אתה יהוה הטוב שמך ולך נאה להודות:

נ״ס **שלום רב על ישראל עמך תשים לעולם כי אתה הוא מלך אדון לכל השלום וטוב בעיניך לברך את עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך:**

בספר חיים ברכה ושלום ופרנסה טובה וגזרות טובות ישועות ונחמות נזכר ונכתב לפניך אנחנו וכל עמך בית ישראל לחיים טובים ולשלום:
ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום: נ״א עושה השלום
יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי:

אלהינו ואלהי אבותינו תבא לפניך תפלתנו ואל תתעלם מתחינתנו שאין אנו עזי פנים וקשי עורף. לומר לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו צדיקים אנחנו ולא חטאנו. אבל אנחנו ואבותינו חטאנו:

אשמנו. בגדנו. גזלנו. דברנו דופי: העוינו. והרשענו. זדנו. חמסנו. טפלנו שקר יעצנו רע. כזבנו. לצנו. מרדנו. נאצנו. סררנו. עוינו. פשענו. צררנו. קשינו עורף: רשענו. שחתנו. תעבנו. תעינו. תעתענו: סרנו ממצותיך וממשפטיך הטובים ולא שוה לנו. ואתה צדיק על כל הבא עלינו כי אמת עשית ואנחנו הרשענו:

מה נאמר לפניך יושב מרום ומה נספר לפניך שוכן שחקים הלא כל הנסתרות והנגלות אתה יודע:

אתה יודע רזי עולם ותעלומות סתרי כל חי. אתה חופש כל חדרי בטן ובוחן כליות ולב. אין דבר נעלם ממך ואין נסתר מנגד עיניך: ובכן יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתכפר לנו על כל חטאתינו ותסלח לנו על כל עונותינו ותמחל לנו על כל פשעינו:

בכל חטא יתן להרהר בחטא' בכל פרטי הווידוי שמזכיר בה. ול״ל ג״כ בהכנעה גדולה ובמתון ולא כמו שנוהגין המון עם שאומרים במהירות ובהלה. בכי נחשב זה לווידוי. בפה יכפר בעדם. ובווידוי שיתוודה פ״ב עם הש״ץ יזהר מאוד להתוודות בהכנעה גדולה ובהרהור תשובה כי כוא׳ דינא דגמ׳ להתוודות עם הש״ץ ובענ״ה המון עם אינם נזהרים בזה:

על חטא שחטאנו לפניך באונס וברצון:	על חטא שחטאנו לפניך בבלי דעת: 1
ועל חטא שחטאנו לפניך באמוץ הלב:	ועל חטא שחטאנו לפניך בבטוי שפתים: 2

עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּגִלּוּי עֲרָיוֹת :
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּגָלוּי וּבַסָּתֶר :
ע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּדַעַת וּבְמִרְמָה :
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּדִבּוּר פֶּה :
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּהוֹנָאַת רֵעַ :
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּהַרְהוּר הַלֵּב :
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּוְעִידַת זְנוּת :
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּוִדּוּי פֶּה :
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּזִלְזוּל הוֹרִים וּמוֹרִים :
וְע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּזָדוֹן וּבִשְׁגָגָה :
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּחוֹזֶק יָד :
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּחִלּוּל הַשֵּׁם :
ע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּטוּמְאַת שְׂפָתָיִם :
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּטִפְּשׁוּת פֶּה :
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּיֵצֶר הָרָע :
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּיוֹדְעִים וּבְלֹא יוֹדְעִים :

וְעַל כּוּלָּם אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת סְלַח לָנוּ מְחַל לָנוּ כַּפֶּר לָנוּ :

עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּכַחַשׁ וּבְכָזָב :
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּכַפַּת שׁוֹחַד :
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּלָצוֹן :
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּלָשׁוֹן הָרָע :
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּמַשָּׂא וּבְמַתָּן :
וְע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּמַאֲכָל וּבְמִשְׁתֶּה :
ע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּנֶשֶׁךְ וּבְמַרְבִּית :
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּנְטִיַּת גָּרוֹן :
ע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׂיחַ שִׂפְתוֹתֵינוּ :
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּסִקּוּר עָיִן :
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּעֵינַיִם רָמוֹת :
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּעַזּוּת מֵצַח :

וְעַל כּוּלָּם אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת סְלַח לָנוּ מְחַל לָנוּ כַּפֶּר לָנוּ :

עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּפְרִיקַת עוֹל :
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּפְלִילוּת :
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּצְדִיַּת רֵעַ :
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּצָרוּת עָיִן :
ע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּקַשְׁיוּת עוֹרֶף :
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּקַלּוּת רֹאשׁ :
ע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּרִיצַת רַגְלַיִם לְהָרַע :
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּרְכִילוּת :
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׂנְאַת חִנָּם :
וְע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּשְׁבוּעַת שָׁוְא :
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּתְשׂוּמֶת יָד .
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּתִמְהוֹן לֵבָב .

וְעַל כּוּלָּם אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת סְלַח לָנוּ מְחַל לָנוּ כַּפֶּר לָנוּ :

וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם עוֹלָה :
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם חַטָּאת :
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם קָרְבָּן עוֹלֶה וְיוֹרֵד :
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם אָשָׁם וַדַּאי וְתָלוּי :
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מַכַּת מַרְדּוּת :
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מַלְקוּת אַרְבָּעִים :
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מִיתָה בִּידֵי שָׁמָיִם :
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם כָּרֵת וַעֲרִירִי :
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין :

סְקִילָה שְׂרֵפָה הֶרֶג וְחֶנֶק. עַל מִצְוַת עֲשֵׂה וְעַל מִצְוַת לֹא תַעֲשֶׂה. בֵּין שֶׁיֵּשׁ בָּהּ קוּם עֲשֵׂה וּבֵין שֶׁאֵין בָּהּ קוּם עֲשֵׂה : אֶת הַגְּלוּיִם לָנוּ. וְאֶת שֶׁאֵינָם גְּלוּיִם לָנוּ . אֶת הַגְּלוּיִם לָנוּ כְּבָר אֲמַרְנוּם לְפָנֶיךָ וְהוֹדִינוּ לְךָ עֲלֵיהֶם . וְאֶת שֶׁאֵינָם גְּלוּיִם לָנוּ לְפָנֶיךָ הֵם גְּלוּיִם וִידוּעִים כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר הַנִּסְתָּרֹת לַיְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהַנִּגְלֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם

לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת. כִּי אַתָּה סָלְחָן לְיִשְׂרָאֵל וּמָחֳלָן לְשִׁבְטֵי יְשֻׁרוּן בְּכָל דו״ וד״ר וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ אֶלָּא אָתָּה:

אֱלֹהַי. עַד שֶׁלֹּא נוֹצַרְתִּי אֵינִי כְדַאי. וְעַכְשָׁיו שֶׁנּוֹצַרְתִּי כְּאִלּוּ לֹא נוֹצַרְתִּי. עָפָר אֲנִי בְּחַיָּי. קַל וָחֹמֶר בְּמִיתָתִי. הֲרֵי אֲנִי לְפָנֶיךָ כִּכְלִי מָלֵא בוּשָׁה וּכְלִמָּה. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁלֹּא אֶחֱטָא עוֹד. וּמַה שֶּׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ מְחוֹק בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. אֲבָל לֹא עַל יְדֵי יִסּוּרִים וָחֳלָיִים רָעִים:

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה. פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וְאַחֲרֵי מִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי. וְכָל הַקָּמִים וְהַחוֹשְׁבִים עָלַי לְרָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם: עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך: ושם נעבדך. ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות: וערבה ליי מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות:

אז יום כפור ניפאלט אים שבת זאגט מען דאס

וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ: כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

חזן בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

קהל מָגֵן אָבוֹת בִּדְבָרוֹ. מְחַיֶּה מֵתִים בְּמַאֲמָרוֹ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ שֶׁאֵין כָּמוֹהוּ. הַמֵּנִיחַ לְעַמּוֹ (יִשְׂרָאֵל) בְּיוֹם שַׁבַּת קָדְשׁוֹ. כִּי בָם רָצָה לְהָנִיחַ לָהֶם. לְפָנָיו נַעֲבוֹד בְּיִרְאָה וָפַחַד. וְנוֹדֶה לִשְׁמוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד. מֵעֵין הַבְּרָכוֹת. אֵל הַהוֹדָאוֹת אֲדוֹן הַשָּׁלוֹם. מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת וּמְבָרֵךְ שְׁבִיעִי וּמֵנִיחַ בִּקְדֻשָּׁה לְעַם מְדֻשְּׁנֵי עֹנֶג זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

חזן אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בִמְנוּחָתֵנוּ. קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ. שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ. וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת. וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָנוּחוּ בָהּ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

פותחין מיוסד ע״ס תשר״ק אחר התיבות יעלה ויבוא ויראה האר״ן

יַעֲלֶה תַחֲנוּנֵנוּ מֵעֶרֶב. וְיָבוֹא שַׁוְעָתֵנוּ מִבֹּקֶר. וְיֵרָאֶה רִנּוּנֵנוּ. עַד עָרֶב:

יַעֲלֶה קוֹלֵנוּ מֵעֶרֶב • וְיָבוֹא צִדְקָתֵנוּ מִבּוֹקֶר •
וְיֵרָאֶה פִּדְיוֹנֵנוּ• עַד עָרֶב :
יַעֲלֶה עִנּוּיֵנוּ מֵעֶרֶב• וְיָבוֹא סְלִיחָתֵנוּ מִבּוֹקֶר •
וְיֵרָאֶה נַאֲקָתֵנוּ• עַד עָרֶב :
יַעֲלֶה מְנוּסֵנוּ מֵעֶרֶב • וְיָבוֹא לְמַעֲנוֹ מִבּוֹקֶר •
וְיֵרָאֶה כִּפּוּרֵנוּ• עַד עָרֶב :
יַעֲלֶה יִשְׁעֵנוּ מֵעֶרֶב • וְיָבוֹא טָהֳרֵנוּ מִבּוֹקֶר •
וְיֵרָאֶה חִנּוּנֵנוּ• עַד עָרֶב :
יַעֲלֶה זִכְרוֹנֵנוּ מֵעֶרֶב • וְיָבוֹא וִעוּדֵנוּ מִבּוֹקֶר •
וְיֵרָאֶה הֲדָרָתֵנוּ• עַד עָרֶב :
יַעֲלֶה דָּפְקֵנוּ מֵעֶרֶב • וְיָבוֹא גִּילֵנוּ מִבּוֹקֶר •
וְיֵרָאֶה בַּקָּשָׁתֵנוּ• עַד עָרֶב :
יַעֲלֶה אֶנְקָתֵנוּ מֵעֶרֶב • וְיָבוֹא אֵלֶיךָ מִבּוֹקֶר •
וְיֵרָאֶה אֵלֵינוּ• עַד עָרֶב : סוגרין הארון

שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה עָדֶיךָ כָּל בָּשָׂר יָבוֹאוּ : יָבֹא כָל בָּשָׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְפָנֶיךָ יְיָ יָבֹאוּ וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ אֲדֹנָי וִיכַבְּדוּ לִשְׁמֶךָ : בֹּאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרָעָה נִבְרְכָה לִפְנֵי יְיָ עֹשֵׂנוּ : בֹּאוּ שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה חֲצֵרוֹתָיו בִּתְהִלָּה הוֹדוּ לוֹ בָּרְכוּ שְׁמוֹ : הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יְיָ כָּל עַבְדֵי יְיָ הָעוֹמְדִים בְּבֵית יְיָ בַּלֵּילוֹת : שְׂאוּ יְדֵיכֶם קוֹדֶשׁ וּבָרְכוּ אֶת יְיָ נָבוֹאָה לְמִשְׁכְּנוֹתָיו נִשְׁתַּחֲוֶה לַהֲדוֹם רַגְלָיו : רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדוֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא : רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קָדוֹשׁ יְיָ אֱלֹהֵינוּ : הִשְׁתַּחֲווּ לַייָ בְּהַדְרַת קוֹדֶשׁ חִילוּ מִפָּנָיו כָּל הָאָרֶץ : וַאֲנַחְנוּ בְּרוֹב חַסְדְּךָ נָבֹא בֵיתֶךָ נִשְׁתַּחֲוֶה אֶל הֵיכַל קָדְשְׁךָ בְּיִרְאָתֶךָ : נִשְׁתַּחֲוֶה אֶל הֵיכַל קָדְשְׁךָ וְנוֹדֶה אֶת שִׁמְךָ עַל חַסְדְּךָ וְעַל אֲמִתֶּךָ כִּי הִגְדַּלְתָּ עַל כָּל שִׁמְךָ אִמְרָתֶךָ : יְיָ אֱלֹהֵי צְבָאוֹת מִי כָמוֹךָ חֲסִין יָהּ וֶאֱמוּנָתְךָ סְבִיבוֹתֶיךָ :

מטה לוי

יעלה תחנונינו כו': עד ערב. תחנונינו ושועתינו וכל הרנה והתפלה שאנו מתפללים מערב ומבוקר עד ערב יעלה ויבוא ויראה לפניו ית' וירצה ויקובל: יעלה ענוינו. ענוי נפש שלנו: מנוסינו. שאנו נסים אליו לחסות בצלו: ויבא למענו. יבא מנוס לנו למענו: כפורינו. תפלתינו המכפרת בזה"ז כמו קרבן: ישענו. יעלה ישועה לנו: טהרנו. שאנו מטהרים אותנו ביוה"כ: תחנונינו. תפלתינו שאנו מתפללים בעת רצון: זכרונינו. זכות שאנו מזכירים שמך: ויעודנו. שאנו מתוועדים בתפלה: הדרתינו. שאנו נותנים לו הדר בתפלה. גם שנלך מלפניך מהודרים: דפקנו. שאנו דופקים על דלתי התשובה: גילנו. אף שאנו בצרות מ"מ שמחים אנו בתפלתינו ומנגנים אותה: אנקתינו. צעקתינו:

כִּי מִי בַשַּׁחַק יַעֲרֹךְ לַייָ יִדְמֶה לַייָ בִּבְנֵי אֵלִים: כִּי גָדוֹל אַתָּה וְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת
אַתָּה אֱלֹהִים לְבַדֶּךָ: כִּי גָדוֹל מֵעַל שָׁמַיִם חַסְדֶּךָ וְעַד שְׁחָקִים אֲמִתֶּךָ: גָּדוֹל יְיָ
וּמְהֻלָּל מְאוֹד וְלִגְדוּלָּתוֹ אֵין חֵקֶר: גָּדוֹל יְיָ וּמְהוּלָּל מְאוֹד נוֹרָא הוּא עַל
כָּל אֱלֹהִים: כִּי אֵל גָּדוֹל יְיָ וּמֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים: אֲשֶׁר מִי אֵל
בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כְמַעֲשֶׂיךָ וְכִגְבוּרוֹתֶיךָ: מִי לֹא יִרָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם
כִּי לְךָ יָאָתָה כִּי בְכָל חַכְמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם מֵאֵין כָּמוֹךָ: מֵאֵין כָּמוֹךָ
יְיָ גָּדוֹל אַתָּה וְגָדוֹל שִׁמְךָ בִּגְבוּרָה: לְךָ זְרוֹעַ עִם גְּבוּרָה תָּעֹז יָדְךָ תָּרוּם
יְמִינֶךָ: לְךָ יוֹם אַף לְךָ לָיְלָה אַתָּה הֲכִינוֹתָ מָאוֹר וָשָׁמֶשׁ: אֲשֶׁר בְּיָדוֹ מֶחְקְרֵי
אָרֶץ וְתוֹעֲפוֹת הָרִים לוֹ: מִי יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת יְיָ יַשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ: לְךָ יְיָ
הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ: לְךָ יְיָ
הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ: לְךָ שָׁמַיִם אַף לְךָ אָרֶץ תֵּבֵל וּמְלוֹאָהּ אַתָּה
יְסַדְתָּם: אַתָּה הִצַּבְתָּ כָּל גְּבוּלוֹת אָרֶץ קַיִץ וָחֹרֶף אַתָּה יְצַרְתָּם: אַתָּה רִצַּצְתָּ
רָאשֵׁי לִוְיָתָן תִּתְּנֶנּוּ מַאֲכָל לְעָם לְצִיִּים: אַתָּה בָקַעְתָּ מַעְיָן וָנָחַל אַתָּה הוֹבַשְׁתָּ
נַהֲרוֹת אֵיתָן: אַתָּה פוֹרַרְתָּ בְעָזְּךָ יָם שִׁבַּרְתָּ רָאשֵׁי תַנִּינִים עַל הַמָּיִם: אַתָּה
מוֹשֵׁל בְּגֵאוּת הַיָּם בְּשׂוֹא גַלָּיו אַתָּה תְשַׁבְּחֵם: גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאוֹד בְּעִיר
אֱלֹהֵינוּ הַר קָדְשׁוֹ: יְיָ אֱלֹהֵי צְבָאוֹת יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים אַתָּה אֱלֹהִים לְבַדֶּךָ:
אֵל נַעֲרָץ בְּסוֹד קְדוֹשִׁים רַבָּה וְנוֹרָא עַל כָּל סְבִיבָיו: וְיוֹדוּ שָׁמַיִם פִּלְאֲךָ יְיָ
אַף אֱמוּנָתְךָ בִּקְהַל קְדוֹשִׁים: לְכוּ נְרַנְּנָה לַייָ נָרִיעָה לְצוּר יִשְׁעֵנוּ נְקַדְּמָה פָנָיו
בְּתוֹדָה בִּזְמִירוֹת נָרִיעַ לוֹ: צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כִּסְאֶךָ חֶסֶד וֶאֱמֶת יְקַדְּמוּ פָנֶיךָ:
אֲשֶׁר יַחְדָּיו נַמְתִּיק סוֹד בְּבֵית אֱלֹהִים נְהַלֵּךְ בְּרָגֶשׁ: אֲשֶׁר לוֹ הַיָּם וְהוּא עָשָׂהוּ
וְיַבֶּשֶׁת יָדָיו יָצָרוּ: אֲשֶׁר בְּיָדוֹ נֶפֶשׁ כָּל חָי וְרוּחַ כָּל בְּשַׂר אִישׁ: הַנְּשָׁמָה לָךְ
וְהַגּוּף פָּעֳלָךְ חוּסָה עַל עֲמָלָךְ: הַנְּשָׁמָה לָךְ וְהַגּוּף שֶׁלָּךְ יְיָ עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ:
אָתָאנוּ עַל שִׁמְךָ יְיָ עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ: בַּעֲבוּר כְּבוֹד שִׁמְךָ כִּי אֵל חַנּוּן וְרַחוּם
שְׁמֶךָ: לְמַעַן שִׁמְךָ יְיָ וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ כִּי רַב הוּא:

חזן וקהל **דַּרְכְּךָ אֱלֹהֵינוּ לְהַאֲרִיךְ אַפֶּךָ. לָרָעִים וְלַטּוֹבִים וְהִיא תְהִלָּתֶךָ:**

חזן וקהל **לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵינוּ עֲשֵׂה וְלֹא לָנוּ. רְאֵה עֲמִידָתֵנוּ דַּלִּים וְרֵקִים:**

אָמְנָם אֲשָׁמֵינוּ עָצְמוּ מִסַּפֵּר. אַנְחוֹת דּוֹרֵנוּ רַבּוּ מִלְּדַבֵּר

מטה

דרכך אלהינו להאריך אפך לרעים ולטובים. כן מדתך להאריך אף לרשעים ולצדיקים. כי כאשר בקש משה ממך הודיעני נא את דרכך ואמרת לו ה' ה' כו' ארך אפים וביה תהלתך. כמ"ש למען שמי אאריך אפי ותהלתי אחטם לך: למענך אלהינו עשה ולא לנו. לא בשבילנו ובכושר מעשנו תעשה עמנו כי לשמך תוכיח שלא יאמרו איה אלהיהם: ראה עמידתינו

לוי

דלים ורקים. ראה שפלתינו אנו דלים ורקים ממע"ט לכן ראוי לעשות למענך להאריך אפך. הרא"ז"ן:
אמנם אשמינו עצמו מספר. באמת שאשמנו וחטאתינו הרבו מלמנות ומלספר: עצמו. ל' חזקו: אנחות דורינו רבו מלדבר. מדה כנגד מדה בשביל שעונותינו חזקו מלהמנות לכך שבר והאנחה של כל דור ודור נתרבו מלדבר: אשר לא הקשבנו

מִלְּדַבֵּר. אֲשֶׁר לֹא הִקְשַׁבְנוּ גְעָרָה בְּמֵבִין. אֲפָפוּנוּ
מַכּוֹת כִּכְסִיל הֵזַדְנוּ: ורכך בְּדַרְכְּךָ לָנוּ שׁוּבָה פָּנֵינוּ
הִסְתַּרְנוּ. בְּמִרְמָה בִקַּשְׁנוּ וְאֵלֶיךָ לֹא שַׁבְנוּ. בְּטוּב
לֹא דְרַשְׁנוּךָ בְּרֹב כֹּל שְׁכַחֲנוּךָ. בְּעֵת הַצַּר לָנוּ אֵיךְ
תִּמָּצֵא: למענך גְבוּרוֹת אֵין בָּנוּ אֲשֶׁר בָּם נָבֹא. גְּדוּעֵי
זְרוֹעַ כְּפוֹעֵל בְּתֵת שָׂכָר בּוֹשְׁנוּ. גָּמַרְנוּ וְאָכַלְנוּ צִדְקַת
אֲבוֹתֵינוּ. גַּם קֶרֶן גַּם פְּרִי לֹא מָלְאוּ סֶפֶק: ורכך דָּכְאוּ
מֶנּוּ שְׂכִיּוֹת הַחֶמְדָּה. דּוֹפְקֵי דְלָתֶיךָ בְּכֹחַ וּגְבוּרָה.
דּוֹבְרֵי בְגַאֲוָה נַעֲשֵׂינוּ עֲשֵׂה לָנוּ כְּרַחֲמֶיךָ. דָּחָה מִשְׁפָּט
חֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת: למענך הוּרַקְנוּ וְהוּצַגְנוּ כְּקַשׁ מִדָּגָן.
הָיִינוּ כְּמוֹץ וְאֵין דּוֹרֵשׁ לְאָסְפוֹ. הֲלֹא כְּהִלָּקַח דָּגָן בְּעִתּוֹ
הוּצַת לְשׁוֹן אֵשׁ בְּקַשׁ הַיָּבֵשׁ: ורכך וּמַה נְּדַבֵּר וּמַה
נִּצְטַדָּק. וּמַה נֹּאמַר וְיוּצַק חֵן בְּשִׂפְתוֹתֵינוּ. וּמִי בַּעַל
דְּבָרִים יְדַבֵּר צַחוֹת. וּבְפִתְחוֹן פִּיו לֹא יִכָּלֵם: למענך זֶה
דַרְכֵּנוּ כֶּסֶל נָהֲלְנוּ אִוֶּלֶת. זֵדִים חוֹטְאִים זוֹלְלִים
וְסוֹבְאִים. זָכִיתִי לִבִּי מִי יוּכַל שִׂיחַ. זֶרַע קְבוּרַת רַתַם

כא

מטה לוי

גערה במבין. שלא שמענו לקול מוכיחנו שגערו בנו ולא קיימנו תחת גערה במבין (משלי יז פ׳ ג) שפירושו הכנעת גערה נכרת במבין יותר ממאה מכות בכסיל. וזהו שתיקן. אפפונו וכו׳ הזדנו. סבבונו מכות ככסיל שלקינו בק׳ מכות על שהזדנו ולא שמענו לקול מוכיחים ואע״פ שאנו חייבים מ״מ דרכך אלהינו וכו׳: בדרכך לנו שובה. כלומר אתה פתחת כ״פ שובו בנים שובבים בירמיה פ׳ כ״ב וכן שובה ישראל עד ה׳ אלהיך בהושע י״ד כ״ב: פנינו הסתרנו. לא הקשבנו ולא שמענו לדבורך: במרמה בקשנו. ואם בקשנו ועשינו תפלה הכל היה במרמה ובאון כדכתיב (בישעיה א פ׳ יג) לא אוכל און ועצרה וזהו. ואליך לא שבנו. ולא שבנו אליך בלב שלם אלא כטובל ושרץ בידו: בטוב לא דרשנוך. בעוד שהשפעת לנו טובה: ברב כל. שהשפעת לנו כל טוב אעפ״כ שכחנוך: בעת הצר לנו. בעת צרותינו: איך תמצא. לנו הואיל ששכחנוך בעת טובה: גבורות אין בנו. מע״ט להתגבר בם ולבא לפניך: גדועי זרוע כפועל בתת שכר בושנו. י״מ משל לגידם שתבע שכרו שנטע אילנות ואין לו ידים הלא יש לו בושה גם אנו בושים שבכל יום אנו מבקשים שכר בלי שום פועל טוב: גם קרן גם פרי לא מלאו ספק. לא הספיקו שיהם לעמוד בעדינו הקרן וגם פרי על דרך אלו דברים שאדם אוכל פירותיהם בעוה״ז והקרן קיימת לעוה״ב: ספק. ל׳ די: שכיות החמדה. ביהמ״ק שהיה במשכיות ברצפה: שכיות. ענין ציור. ועריכה מל׳ הבטה כו דבר המצוייר יביט בו האדם וי״מ אלו הצדיקים שנמשלו לשכיות החמדה: בכח וגבורה. אותן שהיו רגילין לעמוד בפרץ ולהתפלל לפניך בכח וגבורה ג״כ. דכאו מנו. ל׳ נוטלו ודחו ממנו: דוברי בגאוה חסרנו. אותן שהיו מדברים בגאוה כמו מביאי ביכורים שהיו רגילין לומר עשינו ככל אשר צויתנו וגם הכהנים אחר הדוכן כל אלו בעונותינו דכאו ונטלו ממנו ואין לנו לעמוד בפרץ לכך אנו מבקשים שתעשה לנו ברחמיך כי אין בנו עושי מצות כמו הם. ויש גורסים. נעשינו. ור״ל כמו שהרשעים מדברים בגאות כדכתיב (בתהלים יז פ׳ יג) פימו דברו בגיאות כן נעשינו ואין לנו זכות רק מבקשין שתעשה לנו ברחמיך הרבים: חרב המתהפכת. זה גיהנם דכתיב (בראשית ג פכ״ד) ולהט חרב המתהפכת: הורקנו. מצדיקים שבדור ולא נשארו אלא רקים שבדור: היינו כמוץ. הנזרק מן הדגן מנפיעין את הדגן וזורקים את המוץ לרוח ואין שום אדם דורש למוץ לאספו כן צדיקים שדומין לדגן בעתו סולקו ממנו בעונינו ואנו נשארנו דומין למוץ שאין לנו לדרוש ולא לבקש: ומה נצטדק. כלומר באיזה מעשים שעשינו נצטדק: ויוצק חן בשפתותינו. מי בנו אשר יוכל לשפוך תפלה שתהא לחן בעיניך. יוצק ל׳ שפיכה: מי בעל דברים ידבר צחות. מי יש בעל דברים שירד לפני התיבה שידבר צחות לשון בבירור ובליבון: ובפתחון פיו לא יכלם. בתמיה אם ידבר צחות ויתפאר במע״ט שאין בו לא יכלם: זה דרכינו כסל. דרך זה תפסנו מנעורינו על דוך דרכם כסל למו (תהלים מט) ופירשו רז״ל זה דרכם של רשעים יודעים שהם אבודים כסל למו שפוי שחלב יש על הכסלים ומכסה את כליותיהם ואין יועצים אותן לטוב מרעתם כסל ל׳ שטות וי״מ ל׳ מחשבה: נהלנו אולת.

בָּא וְהוֹלֵךְ בַּהֶבֶל: דרכך חָזוּת וּמוֹפֵת הִתְוִינוּ בָּאָרֶץ. חֲתוּמֵי בְּאוֹת בְּרִית וְחֻקִּים יְשָׁרִים. חֶשְׁבְּנוּ זֶרַע קוֹדֶשׁ בָּנִים לְאֵל חָי. חֻלַּלְנוּ וְנִקְרָאנוּ אוֹם טֻמְאַת הַשֵּׁם: למענך

טְהוֹר עֵינַיִם מֵרְאוֹת בְּרָע. טֶרֶם לֹא רָאָה עָמָל בְּיִשְׂרָאֵל טֶרֶף לֹא לָנוּ נִכְסְפָה נַפְשֵׁנוּ. טֻבַּחְנוּ רַב וְצָעִיר כִּבְלִיעַת דָּגִים: דרכך יָהּ בְּדַלּוּתֵנוּ צְדָקָה חוֹנַנְתָּנוּ. יָד בָּנוּ הֶחֱזַקְתָּ בְּעֵת מָטָה יָדֵינוּ. יְדַעְתָּנוּ זֹאת עֲשׂוּ וִחְיוּ. יָדַיִם לֹא חָלוּ בָנוּ כַּהֲפוּכַת רָגַע: למענך

תַּעֲלָה אֲרוּכָה לְעָלֶה נִדָּף. תְּנָחֵם עַל עָפָר וָאֵפֶר. תַּשְׁלִיךְ חֲטָאֵינוּ וְתָחוֹן מַעֲשֶׂיךָ. רְאֵה כִּי אֵין אִישׁ עֹשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה: דרכך

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים מִתְנַהֵג בַּחֲסִידוּת מוֹחֵל עֲוֹנוֹת עַמּוֹ. מַעֲבִיר רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן מַרְבֶּה מְחִילָה לְחַטָּאִים וּסְלִיחָה לַפּוֹשְׁעִים. עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם כָּל בָּשָׂר

מטה

ע"ד מעשה אבות יירשו בנים: זדים חוטאים זוללים. היינו מתעוררים זוללים וסובאים וזדים: זכיתי לבי מי יוכל שיח. מי יוכל לומר זך אני ולבי כי כלם מלוכלכים בחטא: זרע קבורת רמה בא והולך בהבל. כלומר בא מקבר הרמה שרמה אשה נק' קבר והולך בהבל כל ימיו כלומר מטפה סרוחה בא ולעפר ישוב: חזות מופת התוינו בארץ. אנו מופת ואות בין העכו"ם במה שחתומי באות ברית וחוקים ישרים. כלומר באות המילה ובחקים של תורה: חזות. ל' מופת ואות. וי"מ חזות למראה מופת נכתבנו בארץ שניכרים בארץ ע"י חותם אות ברית וכו' שנאמר וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך גו' (דברים כח כו): חשבנו זרע קדש בנים לאל חי. בתחלה היינו נקראים עם קדוש לה' (דברים יד פ"ב) בנים אתם לה' אלהיכם (שם פא): חוללנו ונקראנו אום טמאת השם. כדכתיב (באיכה ד' טו) סורו טמא קראו למו ובטומאותינו כאילו כביכול טמאינו לשם: טהור עינים מראות ברע. זה הקב"ה שנקרא טהור ואינו רואה ברע: טרם לא ראה עמל. קודם שלא ראה עמל ואון בישראל: טרף לא לנו. לא נתן אותנו טרף לשניהם של עכו"ם ועכשיו. נכספה נפשנו. מתבייש פנינו בעונות: טובחנו רב וצעיר כבליעת דגים. חויבנו כליה קטן וגדול כדגים שנבלעים במצוד' או כדגים שכל הגדול מחבירו בולעו: נכספה. ל' אכסף שהוא ל' נתבייש או י"ל קודם שלא ראה עמל ואון בישראל. טרף לא לנו נכספה נפשנו כלומר שלא היינו תאיבים וחסרים מזון. טרף ל' הטריפני לחם חוקי (משלי ל פ' ח) ועכשיו טבחנו כו' וי"מ טרף לא לנו נכספה נפשינו עכשיו נתאוה נפשינו לממון שאינו שלנו בשביל אותה עבירה טבחנו רב וצעיר. נכספה ל' תאוה כמו נכסף נכספת (בראשית לא פ' ל): יה בדלותינו וכו'. וכל זאת עשית לנו מקודם: חוננתנו. החזקתנו. בעת מטה בעניות וצרות: מטה ל' כי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו (ויקרא כה פ' לה) ואנו נקראים אחים למקום דכתיב (בתהלים קכב פ' ח) למען אחי ורעי.

לוי

ידעתנו זאת עשו וחיו. עשו כמו שאני עושה שאני חונן דלים ומחזיק ידים כושלות ומוטות ממעי תראו וכן תעשו אבל אנחנו. ידים לא חלו בנו כהפוכת רגע. כדאמרינן במדרש על פסוק באיכה (ד' פ' ו) ויגדל עון בת עמי מחטאת סדום ההפוכה כמו רגע א"כ למה נשתייר פליטה מישראל אלא אותה ההפוכה כמו רגע לא חלו בה ידים א"ר תנחום לא חלתה יד ליד להחזיק לחם לעני ולא פשטו ידיהם במצות אבל אלו ישראל פשטו ידיהם להחזיק לחם לעני שנאמר (באיכה ד' פ' י) ידי נשים רחמניות וגו'. ועי' זה באיכה רבתי באלו הפסוקים ובב"ר דף י"ד עמוד ד'. ואמר הפייט שאנחנו בדור זה לא חלו בנו ידינו כמו סדום ההפוכה זה הפי' הוא נכון וי"מ ידעתנו כו' שהודעתנו ואמרת שובו מדרכיכם דכתיב ביחזקאל י"ח פ' כ"א הרשע כי ישוב וגו' בצדקתו אשר עשה יחיה: ידים לא חלו בנו כהפוכת רגע. כלומר לא היינו מוכים וחולים ע"י העכו"ם אלא היינו כסדום ועמורה שהיו הפוכים כמו רגע ונא' בהם ולא חלו בה ידים או י"ל ידים לא חלו שלא חלינו ידינו לפשוט פרוטה לעני כי מי שמגביה ופושט ידו קצת מחליש אותו לכך לא חלו כמו ידי עכו"ם והיינו כסדום ועמורה:

תעלה ארוכה. תעלה רפואה: לעלה נדף. לישראל שהם בורחים בגלות מקול עלה נדף: תנחם. תנחם על הרעה: ותחון מעשיך. תחון ותרחם על ישראל שהם מעשי ידיך: ראה כי אין איש. צדיק שיפגע בעדנו לכן. עשה עמנו צדקה. בשבילך:

אל אף שהוא אל חזק ואמיץ אלהי האלהים. מלך מלכי המלכים ומלכותו בכל משלה ומי יאמר לו מה תעשה ומנהג מלך ב"ו כשרואה עצמו מושל על כל הוא מכביד ידו על בני ממשלתו. והקב"ה אינו כן אלא שהוא יושב על כסא רחמים. ורחום בדין אלא שהוא. מתנהג בחסידות לפנים משורת הדין: מוחל עונות עמו. ואיך המחילה. מעביר ראשון ראשון השלשה עונות הראשונים הוא מעביר אותם ואינו כותב אותם עם שאר עונות. מרבה מחילה לחטאים. החטאים שהם שגגות

וְרוּחַ. לֹא כְרָעָתָם תִּגְמוֹל: אֵל. הוֹרֵיתָ לָּנוּ לוֹמַר שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה. וּזְכָר לָנוּ הַיּוֹם בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה. כְּהוֹדַעְתָּ לֶעָנָו מִקֶּדֶם כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב וַיֵּרֶד יהוה בֶּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְשֵׁם יהוה:

וַיַּעֲבוֹר יהוה עַל פָּנָיו וַיִּקְרָא:

יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת. נוֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים. נוֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה. וְנַקֵּה. וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵינוּ וּלְחַטָּאתֵינוּ וּנְחַלְתָּנוּ: סְלַח לָנוּ אָבִינוּ כִּי חָטָאנוּ מְחַל לָנוּ מַלְכֵּנוּ כִּי פָשָׁעְנוּ כִּי אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסַלָּח וְרַב חֶסֶד לְכָל קוֹרְאֶיךָ:

הַאֲזִינָה יְיָ תְּפִלָּתֵנוּ וְהַקְשִׁיבָה בְּקוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ: הַקְשִׁיבָה לְקוֹל שַׁוְעֵנוּ מַלְכֵּנוּ וֵאלֹהֵינוּ כִּי אֵלֶיךָ נִתְפַּלָּל. תְּהִי אָזְנְךָ קַשּׁוּבוֹת וְעֵינֶיךָ פְקוּחוֹת אֶל תְּפִלַּת עֲבָדֶיךָ עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. וְשָׁמַעְתָּ הַשָּׁמַיִם מְכוֹן שִׁבְתְּךָ אֶת תְּפִלָּתָם וְאֶת תְּחִנָּתָם וְעָשִׂיתָ מִשְׁפָּטָם: וְסָלַחְתָּ לְעַמְּךָ אֲשֶׁר חָטְאוּ לָךְ: כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים כֵּן תְּרַחֵם יְיָ עָלֵינוּ: לַיְיָ הַיְשׁוּעָה עַל עַמְּךָ בִרְכָתֶךָ סֶּלָה: יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בּוֹטֵחַ בָּךְ: יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ:

סְלַח נָא לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה כְּגוֹדֶל חַסְדֶּךָ. וְכַאֲשֶׁר נָשָׂאתָה לָעָם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד הֵנָּה וְשָׁם נֶאֱמַר:

וַיֹּאמֶר יהוה סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ:

הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ וּשְׁמָע פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שׁוֹמְמוֹתֵינוּ וְהָעִיר אֲשֶׁר נִקְרָא שִׁמְךָ עָלֶיהָ. כִּי לֹא עַל צִדְקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. אֲדֹנָי שְׁמָעָה אֲדֹנָי סְלָחָה אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל תְּאַחַר לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי שִׁמְךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ:

פותח הארון אלהינו ואלהי אבותינו

סְלַח נָא אֲשָׁמוֹת וּפִשְׁעֵי לְאֻמֶּךָ. לַעֲוֹן בָּנֶיךָ. כָּל יֶחֱרֶה זַעְמֶךָ:

סלח

מטה לוי

הוא מוחק אותם מכל וכל: וסליחה לפשעים. ולפשעים שהם המורדים הוא נוהג בם סליחה שהוא בלתי ירידה בקו הדין: עושה צדקות עם כל בשר ורוח. שהוא משלם שכר ועונש לגוף ונפש: אל הורית לנו לומר שלש עשרה. שנתעטפת כש"צ והראית למשה ואמרת לו כ"ז שישראל חוטאים יעשו לפני כסדר הזה ואמחול להם: לעניו. למשה ע"ה: ה'. הוא מדת הרחמים קודם שיחטא האדם: ה'. הוא מדה"ר לאחר שיחטא וישוב: אל. תקיף ובעל היכולת להמציא מזון לכל בריותיו: רחום. שלא ישחית המחוייב עונש: וחנון. נותן מתנת חנם: ארך אפים. מאריך אף לרשעים: ורב חסד. מעביר ראשון ראשון: ואמת. מאמת דבריו. נוצר חסד לאלפים. נושא עון. מזיד: ופשע. מרד להכעיס: וחטאה. שוגג: ונקה. לשבים: סלח כו': לאומך. ישראל: געולם. עונותיהם המגועלים: ויחיו ממקור. חיים אשר עמך: לעון דגליך שא. חטא לעם

סְלַח נָא גְעוּלָם וְיֶחְיוּ מִמְּקוֹר עִמָּךְ· לַעֲוֹן דְּגָלֶיךָ שָׂא· וְתִנָּחֵם כְּנָאֳמָךְ׃

סְלַח נָא הַכֹּל מוֹדִים וְעוֹזְבִים כִּרְשׁוּמֶךָ· לַעֲוֹן וָפֶשַׁע מְחַל· לְמַעַן שְׁמֶךָ׃

סְלַח נָא זְדוֹנוֹת וּשְׁגָגוֹת לִבְרוּאֵי לִשְׁמֶךָ· לַעֲוֹן חֲטָאֵימוֹ חַטֵּא· בִּנְדִיבַת גִּשְׁמֶךָ׃

סְלַח נָא טֶפֶשׁ טִפְלוּת רִשְׁעֵי עַמֶּךָ· לַעֲוֹן יְדִידֶיךָ יְבֻקַּשׁ וְאֵינֶנּוּ· כִּנְאֻמֶךָ׃

סְלַח נָא כַּהַשׁ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים לְעֻמָּךְ· לַעֲוֹן לְקוּחֶיךָ כַּפֵּר· בְּטוּב טַעֲמֶךָ׃

סְלַח נָא מְרִי מְיַחֲלֶיךָ וּמְיַחֲדֶיךָ בְּעוֹלָמֶךָ· לַעֲוֹן נִדָּחִים מְחֵה· וּבְנֵה אוּלָמֶךָ׃

סְלַח נָא סִלּוּפָם וְגוֹנְנֵם בְּסֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ· לַעֲוֹן עֲבָדֶיךָ עַלֵּם· וּכְבוֹשׁ בְּעִלּוּמֶךָ׃

סְלַח נָא פֶּן יֵעָנְשׁוּ מִמְּרוֹמֶךָ· לַעֲוֹן צֹאנְךָ שַׁבַּח· וְהִיא תְהִלָּתְךָ וְרוֹמְמֶךָ׃

סְלַח נָא קְלוֹנָם וַהֲמוֹל עָלֵימוֹ מִמְּרוֹמֶךָ· לַעֲוֹן רְחוּמֶיךָ תִּשָּׂא· מִלְצוֹדָם בְּחֶרְמֶךָ׃

סלח

מטה לוי

לישראל שהם דגל שלך: ותנחם. על הרעה: כנואמיך. כאשר אמרת סלחתי כדברך: הכל מודים. ישראל שמודים על כל עונותיהם: ועוזבים. אותם לכן סלח נא להם: כרשומך. כמו שרשמת וכתבת ומודה ועוזב ירוחם (משלי כח יג): לברואי לשמך. לישראל שנבראו לשמך כמ"ש כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו (ישעיה מג ז): לעון חטאימו חטא. תטהרם טהר: בנדיבת גשמך. בגשם נדבות שלך: טפש טפלות רשעי עמך. השטות והשפשות שנטפל ברשעי עמך: ואיננו כנואמיך. כמ"ש ע"י ירמיה נאום ה' ויבוקש עון ישראל ואיננו (ירמיה נ): כהש כורעים כו'. לעונות ישראל שהם כורעים ומשתחוי' נגדך: לעון לקוחיך. לעון ישראל שלקחת לך לעם: כפר. תכפר להם: מרי מיחליך ומיחדיך. מרי של ישראל המיחלים לך ומיחדים אותך בעולמך: לעון נדחים. לעון ישראל הנדחים מארצם: מחה ובנה אולמיך. ובנה אולם הבית: סלופם. עוותם וקלקולם: עלם וכבוש בעלומך. תתעלם וכבוש אותם בתעלומות שלך ובסתרך במקום אשר לא יזכרו ולא יפקדו: רמומיך

סְלַח נָא שֶׁמֶץ תַּעְתּוּעַ תִּעוּב רְחוּמֶיךָ. לַעֲוֹן תְּמִימֶיךָ הַעֲבֵר. כְּגֹדֶל רַחֲמֶיךָ: אל מלך

אַל תָּבֹא בַמִּשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָּל חָי: מַה נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וּמַה נְּדַבֵּר וּמַה נִּצְטַדָּק: אֱלֹהֵינוּ בּוֹשְׁנוּ בְּמַעֲשֵׂינוּ וְנִכְלַמְנוּ בַּעֲוֹנֵינוּ: אֱלֹהֵינוּ בּוֹשְׁנוּ וְנִכְלַמְנוּ לְהָרִים אֱלֹהֵינוּ פָּנֵינוּ אֵלֶיךָ: יָדַעְנוּ כִּי חָטָאנוּ וְאֵין מִי יַעֲמוֹד בַּעֲדֵנוּ שִׁמְךָ הַגָּדוֹל יַעֲמָד לָנוּ בְּעֵת צָרָה: כרחם אב. לייי הישועה. ייי צבאות. ייי הושיעה וכו׳

אלהינו ואלהי אבותינו

אָ מְנָם כֵּן. יֵצֶר סוֹכֵן. בָּנוּ. בָּךְ לְהַצְדֵּק.
רַב צֶדֶק. וַעֲנֵנוּ. סָלַחְתִּי:
גְּ עוֹל מְרַגֵּל. וְגַם פִּגֵּל. סִפְּרוֹ. דוֹד שׁוֹאֵג
בְּקוֹל. יִתֵּן קוֹל. דְּבָרוֹ. סָלַחְתִּי:
הַ ס קַטֵּגוֹר. וְקַח סַנֵּגוֹר. מְקוֹמוֹ. וִיהִי יְיָ
לְמִשְׁעָן לוֹ. לְמַעַן נוֹאֲמוֹ. סָלַחְתִּי:
זְ כוּת אֶזְרָח. גַּם יִפְרַח. לְשׁוֹשַׁנָּה. חֵטְא הַעֲבֵר.
וְקוֹל הַגֶּבֶר. מִמְּעוֹנָה. סָלַחְתִּי:
טְ וֹב וְסַלָּח. מְחַל וּסְלַח אֲשָׁמִים. יָהּ הַקְשֵׁב. וְגַם
הָשֵׁב. מִמְּרוֹמִים. סָלַחְתִּי:
כְּ אֵב תַּחְבּוֹשׁ. וּבְצוּל תִּכְבּוֹשׁ עֲוֹנִי. לְךָ תְּהִלָּה.
אֱמוֹר מִלָּה. לְמַעֲנִי. סָלַחְתִּי:
מְ חֵה פֶּשַׁע. וְגַם רֶשַׁע. בְּנֵי בְרִית. נְ הוֹג חַסְדְּךָ.
כֵּן הוֹדְךָ. לִשְׁאֵרִית. סָלַחְתִּי:
סְ כוּת רַחְשִׁי. וְגַם לַחֲשִׁי תִּרְצֶה. עֹז נוֹשֵׂא.
לְמַעַנְךָ עֲשֵׂה. וְתִפְצֶה. סָלַחְתִּי:

מטה לוי

ישראל אהוביך: תשא מגלודם בחרמיך. מגלוד הותם במלודך ורשתך: שמץ תעתוע תיעוב רחומיך. שמץ ותרפה שהלכו תועים והועבת ישראל אהוביך:

אמנם באמת כן הוא: יצר סוכן בנו׳ שהיצ״ר מושל בנו אך בך תלוי. להצדק. אותנו. כי אתה. רב צדק ועננו. ולעצות לנו סלחתי: געול מרגל. התעב והמאס השטן המרגל בנו שיורד ומסית ועולה ומסטין: וגם פגל. יגס תתעב: ספרו. מה שמספר עלינו: הקב״ה שנק׳. דוד. אשר הוא. שואג בקול על כל העולם. יתן קול דברו. ויאמר סלחתי: הס קטיגור. השתק השטן: וקח סניגור מקומו. וקח מליץ יושר תחתיו:

פנה

ויהי ה׳ חילו. וכחו של סניגור להיות למשען לו. לסניגור: למען נואמו. כדי שיאמר הקב״ה. סלחתי: זכות אברהם שנק׳ אזרח: גם יפרח לשושנה. לישראל שנקרא יש שושנה: וקול הגבר ממעונ׳. תענה ממעון שמים בקול גבורה סלחתי: כאב התבוש. תרפא את כאב העונות: ובצול. ובמצולות ים: תכבוש עוני: לך תהלה אמור כו׳. זו תהלתך לאמר מלה זו סלחתי לתעני: כן ה דך. זה הודך אם תאמר לשארית ישראל סלחתי: סכות רחשי. הסכת ושמע הגיון לבי: וגם לחשי תרצה. גם לחש תפלתי תקבל ברצון. אתה נושא עון: למענך עשה ותפלה. ותאמר סלחתי: פנה לצלבון. שאנו נכלמים בעונותינו: במקום עולבנים.

פְּ נֵה לְעֶלְבּוֹן. מְקוֹם עָוֹן. לְהָשִׁים. צַ חַן הָסֵר. וְגַם תְּבַשֵּׂר. לְבָךְ חוֹסִים. סָלַחְתִּי:

ק וֹלִי שְׁמַע. וּרְאֵה דֶמַע עֵינִי. רִ יב רִיבִי. שְׁעֵה נִיבִי. וַהֲשִׁיבֵנִי. סָלַחְתִּי:

שֶׁ מֶץ טַהֵר. כְּעָב מַהֵר. כְּנֶאֱמַר. תְּ מְחֵה פֶּשַׁע. לְעַם נוֹשַׁע. וְתֹאמַר. סָלַחְתִּי:

אל מלך ויעבור כו׳:

כִּי הִנֵּה כַּחוֹמֶר. בְּיַד הַיּוֹצֵר. בִּרְצוֹתוֹ מַרְחִיב. וּבִרְצוֹתוֹ מְקַצֵּר. כֵּן אֲנַחְנוּ בְּיָדְךָ חֶסֶד נוֹצֵר. לַבְּרִית הַבֵּט וְאַל תֵּפֶן לַיֵּצֶר: כי הנה

כִּי הִנֵּה כָּאֶבֶן. בְּיַד הַמְסַתֵּת. בִּרְצוֹתוֹ אוֹחֵז. וּבִרְצוֹתוֹ מְכַתֵּת. כֵּן אֲנַחְנוּ בְּיָדְךָ. מְחַיֶּה וּמְמוֹתֵת: לַבְּרִית הַבֵּט וְאַל תֵּפֶן לַיֵּצֶר: כי הנה

כִּי הִנֵּה כַּגַּרְזֶן. בְּיַד הֶחָרָשׁ. בִּרְצוֹתוֹ דִבֵּק לָאוֹר. וּבִרְצוֹתוֹ פֵּרַשׁ. כֵּן אֲנַחְנוּ בְּיָדְךָ. תּוֹמֵךְ עָנִי וָרָשׁ לַבְּרִית הַבֵּט וְאַל תֵּפֶן לַיֵּצֶר. כי הנה

כִּי הִנֵּה כְּהֶגֶה בְּיַד הַמַּלָּח. בִּרְצוֹתוֹ אוֹחֵז. וּבִרְצוֹתוֹ שִׁלַּח. כֵּן אֲנַחְנוּ בְּיָדְךָ אֵל טוֹב וְסַלָּח: לַבְּרִית הַבֵּט וְאַל תֵּפֶן לַיֵּצֶר: כי הנה

כִּי הִנֵּה כִּזְכוּכִית בְּיַד הַמְזַגֵּג. בִּרְצוֹתוֹ חוֹגֵג. וּבִרְצוֹתוֹ מְמוֹגֵג. כֵּן אֲנַחְנוּ בְּיָדְךָ מַעֲבִיר זָדוֹן וְשׁוֹגֵג: לַבְּרִית הַבֵּט וְאַל תֵּפֶן לַיֵּצֶר: כי הנה

כִּי הִנֵּה כַּיְרִיעָה בְּיַד הָרוֹקֵם. בִּרְצוֹתוֹ מְיַשֵּׁר וּבִרְצוֹתוֹ מְעַקֵּם. כֵּן אֲנַחְנוּ בְּיָדְךָ אֵל קַנָּא וְנוֹקֵם:

מטה לוי

להפיס העלבון שאנו סובלים במקום העונש: צחן. הסר העונות: גם תבשר לבך חוסים. תבשר לחוסים בך. סלחתי: שעה ניבי. קול דבורי: שמץ טהר כעב מהר. כתם העון טהר מהר כעב שממהר ללכת ואיננו: כנאמר. מחיתי כעב פשעיך:
כחומר ביד היוצר. כטיט ביד העושה כלי חרס. ברצותו מרחיב. מפיח ועושה הכלי גדול: וברצותו מקצר׳ כן אנחנו בידך חסד נוצר. שאתה נוצר חסד לאלפים: לברית. של אלש אברהם: הבט. וסלח: ואל תפן ליצר. ואל תפן אל דברי היצר המקטרג: ברצותו אוחז. מתקנו ביתי׳ ראוי לאחוז בקירות הבית: ברצותו מכתת. משבר אותו ומקלקלו: כגרזן ביד החרש. ביד האומן העוש׳ בברזל: ברצותו דבק לאור. ברצותו מדבק הגרזן לאור לעשות מתנו כלי: וברצותו פרש. מן האור ואין

לַבְּרִית הַבֵּט וְאַל תֵּפֶן לַיֵּצֶר׃ כי הנה

כִּי הִנֵּה כַּכֶּסֶף בְּיַד הַצּוֹרֵף. בִּרְצוֹתוֹ מְסַגְסֵג וּבִרְצוֹתוֹ מְצָרֵף. כֵּן אֲנַחְנוּ בְיָדְךָ מַמְצִיא לְמָזוֹר תֶּרֶף׃

לַבְּרִית הַבֵּט וְאַל תֵּפֶן לַיֵּצֶר׃ כי הנה

סוגרין הארון אל מלך וגו׳

זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה׃ אַל תִּזְכָּר לָנוּ עֲוֹנוֹת רִאשׁוֹנִים מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ כִּי דַלּוֹנוּ מְאֹד׃ זָכְרֵנוּ יְיָ בִּרְצוֹן עַמֶּךָ פָּקְדֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ׃ זְכוֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶּדֶם גָּאַלְתָּ שֵׁבֶט נַחֲלָתֶךָ הַר צִיּוֹן זֶה שָׁכַנְתָּ בּוֹ׃ זְכוֹר יְיָ חִבַּת יְרוּשָׁלָיִם אַהֲבַת צִיּוֹן אַל תִּשְׁכַּח לָנֶצַח׃ זְכוֹר יְיָ לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלָיִם הָאֹמְרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ׃ אַתָּה תָקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחֶנְנָהּ כִּי בָא מוֹעֵד׃ זְכוֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ וַתְּדַבֵּר אֲלֵיהֶם אַרְבֶּה אֶת זַרְעֲכֶם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם וְכָל הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֶתֵּן לְזַרְעֲכֶם וְנָחֲלוּ לְעוֹלָם׃ זְכוֹר לַעֲבָדֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב אַל תֵּפֶן אֶל קְשִׁי הָעָם הַזֶּה וְאֶל רִשְׁעוֹ וְאֶל חַטָּאתוֹ׃

אַל נָא תָשֵׁת עָלֵינוּ חַטָּאת אֲשֶׁר נוֹאַלְנוּ וַאֲשֶׁר חָטָאנוּ׃ חָטָאנוּ צוּרֵנוּ סְלַח לָנוּ יוֹצְרֵנוּ׃

בקצת קהלות אין אומרים זה רק מתחילין הן יעביר זדון וכו׳:

אוֹתְךָ אֶדְרוֹשׁ וְאֵלֶיךָ אֶתְוַדָּע. גָּדוֹל בִּיהוּדָה וּבְיִשְׂרָאֵל נוֹדָע. הֵן אַתָּה חֲקַרְתָּנוּ וַתֵּדָע. כִּי פְשָׁעַי אֲנִי אֵדָע׃ אֵדַע אֲבָל אֲשֵׁמִים אֲנַחְנוּ. וּמֵהֲמוֹן רַחֲמֶיךָ לֹא זֻנַּחְנוּ. הֵן אֵלָיו כַּפַּיִם שִׁטַּחְנוּ. כִּי בְשֵׁם קָדְשׁוֹ בָטָחְנוּ׃ חטאנו בָּטַחְנוּ בְשִׁמְךָ לְנֶפֶשׁ תַּאֲוָה. וְהִפַּקְנוּ מָגֵן בְּלִי גַאֲוָה. הֵן בְּמָעֻזְּךָ לְדַל תִּקְוָה. כִּי הִשְׁפִּילוּ וַתֹּאמֶר גֵּוָה׃ גֵּוָה גֵּאִים עָלַי מַגְדִּילִים. בְּרוֹגֶז שְׁבֵעִים לֹא נֶחְדָּלִים. הֵן גָּלַל הַמֵּצִיק מִתְדַּלְדְּלִים. כִּי רָצַץ עָזַב דַּלִּים׃ חטאנו דַּלִּים דִּינְךָ פָּחֲדוּ וְרָהוּ. בָּאִים

מטה לוי

עושה כלים: כהנה. כעינן שמעגנים בו הספינ׳ שלא תזוז ממקומה: ביד המלח. ביד המנהיג את הספינ׳: ביד המזגג. אומן של כלי זכוכית: ברצותו אוגג. יתארהו כמחוגה בתיקונו: וברצותו ממוגג. ממסמס ומקלקל אותו: ביד הרוקם. ביד האומן במעשה מחט לעשות ציורים בבגד: ברצותו מישר עושה ציורים ישרים: ברצותו מעקם לעשות ציורים עקומים ומעוותים: מסגסג היינו מצרף אותו כראוי לבל ישאיר בו סגים: מצרף · אותו איכות כסף טהור: ממציא למזור תרף. ממציא למכה תרופ׳:

אותך אדרוש. בתפלה ובתחינה: ואליך אתוודע. אתגלה ואודה לך פשעי. כי אתה. גדול ביהודה ובישר״ל נודע. אלהותך ניכר לכל יושבי יהודה ויושבי ירושלים וישראל בכלל: הן אתה חקרתנו ותדע. שאין בנו מעשים טובים: כי פשעי אני אדע. ואשוב להתוודות עליהם: אדע אבל. ידעתי באמת: כי אשמים אנחנו ומהמון רחמיך. ומסבת המון רחמיך. לא זונחנו ולולי הם כבר נשכחנו: בטחנו בשמך לנפש תאוה. בטחנו בשמך שהוא תאוה לנפש: והפקנו מגן בלי גאוה. התפללנו תפלתינו בלי גאוה רק בהכנעה: הן במעוזך. יש לדל תקוה. כי השפילו. אם ישפילו הבריות את עצמם בהכנעה לפניך: ותאמר עליהם. גוה. שיתרוממו ויתנשאו: גוה גאים עלי מגדילים. צרינו הגאים מגדילים עלינו בגאות וגאון. לכן אנחנו תמיד. ברוגז שבעים לא נחדלים. ואין אנחנו נחדלים ממנו: והן גלל המציק. ומיצר לנו אנו מתדלדלים. כי רצץ. המציק: עזב דלים. היינו עוזבים לישראל הדלים עד שמשברים ומכתתים אותם: דלים מדינך פחדו ורהו. ישראל שנקראו דלים מתפחדים ומתבהלים מאימת דינך: באים כמודה ועוזב לרחמהו. באים להתודות לפניך ולעזוב עונם כדי שתרחם עליהם: כן דפים ·

כְּמוֹדֶה וְעוֹזֵב לְרַחֲמֵהוּ. הֵן דְּפִים הַיּוֹם תְּכַפְּרֵהוּ. כִּי יוֹם
כִּפֻּרִים הוּא: הוּא הוֹד וְהָדָר יִלְבָּשׁ. יָשׁוּב יְרַחֲמֵם וְעָוֹן יִכְבֹּשׁ.
הֵן הוּמְתַּק בְּפִי כִּדְבַשׁ. כִּי הוּא יַכְאִיב וְיֶחְבָּשׁ: חטאנו
וְיֶחְבַּשׁ וְלִשְׁמוֹ כֹּל יוֹדוּ. כִּי יָסִיר מַשְׂאוֹת כְּבֵדוֹ. הֵן
וְעַמּוֹ לְפָנָיו יִתְוַדּוּ. כִּי בַדָּבָר אֲשֶׁר זָדוּ: זָדוֹ זְדוֹנוֹת
וּשְׁגָגוֹת שְׁגוּיִם. סְלַח נָא כְּפִימוֹ הַגּוֹיִם. הֵן זַכֵּם לְתֶחִי
נְחוּיִם. כִּי עִמְּךָ מְקוֹר חַיִּים: חטאנו הַחַיִּים (וְחֶסֶד) חוֹן לְעַם
מְנַטְלֶיךָ. לְבַב עִקֵּשׁ מֵהֶם בְּבַטְלֶךָ. הֵן תַּשְׁרַת מֵי טוֹהַר
בְּהַטִּילֶךָ. כִּי טַל אוֹרוֹת טַלֶּךָ: טַלֶּךָ טְלָאֶיךָ בוֹ לְהִתְכַּפֵּר.
הָעֵת תַּמְצִיאֵם סְלִיחָה וָכוֹפֶר. הֵן טַהֲרֵם כְּאָמוּר בַּסֵּפֶר.
כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר: חטאנו יְכַפֵּר יִרְצֶה כְּאָז בְּהַעֲלִיּוֹתַי.
בִּהְיוֹת אֲרִיאֵל בְּבוֹחֵן עֲלִיּוֹתַי. הֵן יָדַעְתָּ פִּקּוּק חֲלִיּוֹתַי.
כִּי אַתָּה קָנִיתָ כִלְיוֹתָי: כִּלְיוֹתַי כְּטוּחֵי אָבִין לְעָבְדוֹ.
וְתֶעֱרַב לְפָנָיו תְּחִנַּת עַבְדּוֹ. הֵן כַּבֵּד יְכַבֵּד מְכַבְּדוֹ. כִּי
נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ: חטאנו לְבַדּוֹ לוֹ לְהִתְחוֹלֵל כָּל אֱנוֹשׁ.
אָוֶן לֹא יִתְבּוֹנֵן לֶאֱנוֹשׁ. הֵן לֹא טוֹב לַצַּדִּיק לַעֲנוֹשׁ. כִּי
יִרְבֶּה אֱלוֹהַּ מֵאֱנוֹשׁ: מֵאֱנוֹשׁ מִמַּעֲשָׂיו יָגוֹרְתִּי וְאֵימָתִי.
פֶּן אֶכָּשֵׁל כַּאֲשֶׁר אָשַׁמְתִּי. הֵן מֵיחֵל שִׁוִּיתִי וְדוֹמַמְתִּי. כִּי
אַחֲרֵי שׁוּבִי נִחַמְתִּי: חטאנו נִחַמְתִּי נֶפֶשׁ נַעֲנָה לְהָשֵׁם.

מטה לוי

דופי ועון שלהם: ביום תכפרהו. כי כו': הוא הוד והדר ילבש. ביום דין לכך בוא. ישוב אפו: ירחם. אותנו: ועון יכבוש. וימחן במלולה. הומתק בפי כדבש כמאמר הכתוב: כי הוא יכאיב ויחבש. אף על פי שהוא מכאיב ומייסר אותנו מ"מ במהרה יחבוש ויתן רפואה למכותינו: ויחבש. ובשעת שיחבש אותנו אז. ולשמו כל יודו. הכל יודו לשמו: כי יסיר משאת כבדו. שיסיר ממנו עול השכו"ם שהכבידו עלינו: הן ועמו לפניו יתוודו כי בדבר אשר זדו. חטאו בדבורם אוזרים ומתוודים בדבורם: זדו זדונות ושגגות שגוים. סלח נא בפימו הגוים. ובפיהם הם אומרים סלח נא: הן זכם לתחי נחויב. זכה אותם שיהיו נהוגים לחיים כי יש כח בידך לעשות. כי עמך מקור חיים: חיים חון לעם מנטליך. לישראל המנשאים אותך בשבחים תחון אותם בחיים: הן תשרת מי טוהר בהטילך. בהשליכך עליהם רבוי מי גשמי ברכה: כי טל אורות טלך. כי נאה לך לעשות כן שיהא טל תורתך ומלגתך להם טל של אור: טלך טלאיך בו להתכפר. ישראל שנקראו צאן של הקב"ה יתכפרו בטל שלך כמ"ש וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם (יחזקאל לו כה): העת תמציאם. בעת תמליץ והספיק להם סליחה וכופר: יכפר ירצה כאז בהעליותי. יקבל ותהא מרוצה תפלתי לכפרה כעת העלותי קרבנות וזה הי'. בהיות אריאל בבוחן עליותי.

בהיות המזבח בנוי במבחר עליותי: הן ידעת פקוק חליותי ידוע לפניך שאני מקיים אמרז"ל חייב לכרוע במודים עד שיתפקקו כל החליות שבשדר': כי אתה קנית כליותי. קנין שלך הם ואתה כוננת' ויודע אתה מחשבתם: כליותי כטוחי אבין לעבדו. הכליות והקרב שלי שהם כלי המחשב' אכין לעבדו: ותערב לפניו. ויומתק לפניו תחנת עבדו: הן כבד יכבד מכבדו. הוא מכבד להמכבדים אותו: לבדו לו להתחולל כל אנוש. יתחולל ויקוה לו לבדו: און לא יתבונן לאנוש. ידמה כאילו לא יתבונן הש"י האון שבאנוש כי מאריך אפו: הן לא טוב לצדיק לענוש כי אפי' לצדיק בשר ודם לא טוב לענוש כ"ש שאין להקב"ה לדקדק ולענוש הבריות: כי ירבה אלוה מאנוש. כי ראוי להקב"ה להרבות צדקה יותר מאנוש: מאנוש ממעשיו. בעבור שמעשה האנוש רעים וחטאים לכן. יגורתי ואימתי. יראתי: פן אכשל כאשר אשמתי. פן אכשל ואלכד כראוי לאשמתי. הן מיחל שויתי ודוממתי. אמנם שמתי א"ע ליחל לו ולדומם: כי אחרי שובי נחמתי. שלא היו אשמותי במרידה כי אם בסבת הרגשות והתפעלות רוחי שהרי מיד אחרי שובי והשקיט ההרגשות נחמתי והתחרטתי על חטאתי נחמתי על עונותי: נפש נענה נהשם. ובאתי להשים נפשי בהכנעה ובענוה. התוודות היום נסתר ומפורסם. להתוודות היום על עונותי הנסתרות והנגלות: הן נלא לכפור כושם. יוה"כ

הִתְוַדּוּת הַיּוֹם נִסְתָּר וּמְפֻרְסָם. הֵן נֶצַח לְכִפּוּר הוּשָׂם. כִּי בְּרִית עוֹלָם שָׂם: שָׂם סְלִיחָה לְהוֹעִיל לְלַמְּדִי תְּשׁוּבָה מְכַפֶּרֶת כְּזִבְחֵי תְמִידִי. הֵן סֻמָּה בְּצִלּוֹ לְהַעֲמִידִי. כִּי יָדַע דֶּרֶךְ עִמָּדִי: חטאנו עִמָּדִי עֲשׂוֹת חֶסֶד בְּהַפְלִיאֶךָ. כִּי תְבַקֵּר צֹאנְךָ וּטְלָאֶיךָ. הֵן עָלֶיךָ יַעֲזוֹב חֵילֶךָ. כִּי אֶזְכְּרָה מִקֶּדֶם פִּלְאֶךָ: פִּלְאֲךָ פְּעוֹל יְרֵאֶיךָ לְנָצְרָם. הֱיוֹת יִרְאַת יְיָ הִיא אוֹצָרָם. הֵן פְּלִילֵינוּ לֵידַע בְּהִתְבַּצְּרָם. כִּי לֹא כְצוּרֵנוּ צוּרָם: חטאנו צוּרָם צוּר יִשְׂרָאֵל וּקְדוֹשׁוֹ. יֹאמְרוּ בַגּוֹיִם לְעֵינֵיהֶם בְּהִתְקַדְּשׁוֹ. הֵן צָמְחָה יְשׁוּעָה לְמַקְדִּישׁוֹ. כִּי הִשְׁקִיף מִמְּעוֹן קָדְשׁוֹ: קָדְשׁוֹ קוֹמֵם קְדוֹשָׁיו לְהַקְרִיבָם. לְהַצִּיב הוֹד שְׁכִינָתוֹ בְּקִרְבָּם. הֵן קוּמוֹ יֵחַתּוּ מְרִיבָם. כִּי יְיָ יָרִיב רִיבָם: חטאנו רִיבָם רִיב וְשׂוֹטְנֵיהֶם לִבְלוֹם. יִדְּמוּ פֶּה קַטֵּגוֹרִים לֶאֱלוֹם. הֵן רַעְיָתְךָ תְּהַלֶּלְךָ לְעֵלוֹם. כִּי אַחֲרִית לְאִישׁ שָׁלוֹם: שָׁלוֹם שְׁפוֹת לְהַזְרִיחַ נְהָרָה. הֲגִיגֵנוּ בִּין כְּמִנְחָה טְהוֹרָה. הֵן שְׁכָנְךָ תַּגִּיהַּ כְּאוֹרָה. כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה: חטאנו תּוֹרָה שָׁמְעוּ נֶאֱמָנֶיךָ בְּסִינָי. רְצוּהָ יְצָרוּהָ חֲקָרוּהָ לְעֵינָי. הֵן הַיּוֹם יְכַפֵּר לַאֲמוּנָי. כִּי אֵל רַחוּם יְיָ: יְיָ יְנַהֲלֵנוּ עַלְמוּת לְנַהֲגָה. וְיָסִיר מִמֶּנּוּ חֲרוֹן אַף וְתוּגָה:

הן

מטה לוי

הושם לכאן לכפרת ישראל: כי ברית עולם שם. לבריות שיהא יום סליחה וכפרה לעולם לדורותיכם: שם סליחה. אחר התשובה בתפלת ש"ע: כדי להועיל ללמדי. תשובה מכפרת כזבחי תמידי. ללמד להועיל לאדם שהתשוב' מכפרת כקרבן התמיד: הן סימה. התשובה מסוימת: בצלו להעמידי. להעמידי לפניו בצלו. כי ידע דרך עמדי. כי יודע דרכי ויצרי הרע ולכן הושם התשוב' כדי שלא אהיה נדחה מפניו: עמדי עשות כו' וטלאיך. תעשה עמדי פלאות בחסד שתבקר לישראל הנקראים צאנך וטלאיך: הן עליך יעזוב חילך. ישראל שהם קהל שלך יעזבו עליך: כי אזכרה מקדם פלאיך. שהפלאת לעשות לנו מקדם כן גם עתה תעשה עמנו פלאות: פלאיך פעול יראיך לנצרם. תפעול פלאות ליראיך לשמרם ולנצרם: היות יראת ה' היא אוצרם לכן ראוים שתעש' אליהם פלאות: הן פלילינו לידע בהתבצרם. עשה עמנו פלאות כדי שידעו אויבינו פלילים במבצריהם וחזקם ויאמרו כי לא כצורינו צורם: צורם צור ישראל כו' בהתקדשו. כשיתקדש הקב"ה לעיניהם יאמרו צורם צור ישראל וקדושו. ועוד יאמרו הן צמחה צדקה למקדישו. צמח ישועת צדקה לישראל מקדישו:

כי השקיף עליהם ממעון קדשו משמים: קדשו קומם. גם הקים הקב"ה קדושיו להקריבם. בעבור ישראל עם קדושו כדי להקריבם אליו וכדי. להציב הוד שכינתו בקרבם: הן קומו יחתו מריבם. הן בקומו של צור ישראל לדון יחתו ויפחדו מפניו. כי ה' יריב ריבם. רבש"ע בקשתינו. ריבם ריב ריבם של ישראל ושוטניהם. המקטרגים למעלה: לבלום. לסגור פיהם: ידמו פה קטגורים לאלום. להיות אלמים: הן ישראל רעיתך תהללך לעלום. תהלל עוד לזמן העלם. כי אחרית לאיש שלום: שלום שפות. תכין ותערוך שלום: להזריח נהרה. להזריח עלינו אור: הגיגנו בין. תבין ותקבל דבורינו. כמנחה טהורה: הן שכנך תגיה כאורה. שכינתך תגיה ותזריח כאורה ככתוב כי מציון תצא תורה: תורה שמעו נאמניך בסיני. ישראל הנאמנים לך שמעו תורה בסיני: רצוה יצרוה. נתרצו בה לשמור ולנצור אותה באמרם נעשה ונשמע: גם חקרוה לעיני. כל: הן היום יכפר לאמוני. לישראל אמונים בני מאמינים: עלמות לנהגה. בחוזק ובגבורה ינהג אותנו כדי שנוכל לקיים התורה והמצות: הן יעביר זדון לתוגה. יעביר הזדונות לשגגות: כי לכל העם בשגגה. הן למזידים הן לשוגגים:

הֵן יַעֲבִיר זָדוֹן לִמְשׁוּגָה. כִּי לְכָל הָעָם בִּשְׁגָגָה: חטאנו

זְכוֹר לָנוּ בְּרִית אָבוֹת כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקוֹב וְאַף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק וְאַף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכֹּר וְהָאָרֶץ אֶזְכֹּר:

זְכוֹר לָנוּ בְּרִית רִאשׁוֹנִים כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ: וְזָכַרְתִּי לָהֶם בְּרִית רִאשׁוֹנִים אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם לִהְיוֹת לָהֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְיָ: עֲשֵׂה עִמָּנוּ כְּמָה שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אֹיְבֵיהֶם לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים לְכַלּוֹתָם לְהָפֵר בְּרִיתִי אִתָּם כִּי אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיהֶם: הָשֵׁב שְׁבוּתֵנוּ וְרַחֲמֵנוּ כְּמָה שֶׁכָּתוּב וְשָׁב יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וְרִחֲמֶךָ וְשָׁב וְקִבֶּצְךָ מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר הֱפִיצְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה: קַבֵּץ נִדָּחֵינוּ כְּמָה שֶׁכָּתוּב אִם יִהְיֶה נִדַּחֲךָ בִּקְצֵה הַשָּׁמָיִם מִשָּׁם יְקַבֶּצְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ וּמִשָּׁם יִקָּחֶךָ: מְחֵה פְשָׁעֵינוּ כָּעָב וְכֶעָנָן כְּמָה שֶׁכָּתוּב מָחִיתִי כָעָב פְּשָׁעֶיךָ וְכֶעָנָן חַטֹּאתֶיךָ שׁוּבָה אֵלַי כִּי גְאַלְתִּיךָ: מְחֵה פְשָׁעֵינוּ לְמַעַנְךָ כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מֹחֶה פְשָׁעֶיךָ לְמַעֲנִי וְחַטֹּאתֶיךָ לֹא אֶזְכֹּר: הַלְבֵּן חֲטָאֵינוּ כַּשֶּׁלֶג וְכַצֶּמֶר כְּמָה שֶׁכָּתוּב לְכוּ נָא וְנִוָּכְחָה יֹאמַר יְיָ אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ אִם יַאְדִּימוּ כַתּוֹלָע כַּצֶּמֶר יִהְיוּ: זְרוֹק עָלֵינוּ מַיִם טְהוֹרִים וְטַהֲרֵנוּ כְּמָה שֶׁכָּתוּב וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם מִכֹּל טֻמְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גִּלּוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם: כַּפֵּר חֲטָאֵינוּ בַּיּוֹם הַזֶּה וְטַהֲרֵנוּ כְּמָה שֶׁכָּתוּב כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ: רַחֵם עָלֵינוּ וְאַל תַּשְׁחִיתֵנוּ כְּמָה שֶׁכָּתוּב כִּי אֵל רַחוּם יְיָ אֱלֹהֶיךָ לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא יַשְׁחִיתֶךָ וְלֹא יִשְׁכַּח אֶת בְּרִית אֲבוֹתֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָהֶם: מוֹל אֶת לְבָבֵנוּ לְאַהֲבָה אֶת שְׁמֶךָ כְּמָה שֶׁכָּתוּב וּמָל יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת לְבָבְךָ וְאֶת לְבַב זַרְעֶךָ לְאַהֲבָה אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ לְמַעַן חַיֶּיךָ: הִמָּצֵא לָנוּ בְּבַקָּשָׁתֵנוּ כְּמָה שֶׁכָּתוּב וּבִקַּשְׁתֶּם מִשָּׁם אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ וּמָצָאתָ כִּי תִדְרְשֶׁנּוּ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשֶׁךָ: תְּבִיאֵנוּ אֶל הַר קָדְשֶׁךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בְּבֵית תְּפִלָּתֶךָ כְּמָה שֶׁכָּתוּב וַהֲבִיאוֹתִים אֶל הַר קָדְשִׁי וְשִׂמַּחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי עוֹלוֹתֵיהֶם וְזִבְחֵיהֶם לְרָצוֹן עַל מִזְבְּחִי כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקָּרֵא לְכָל הָעַמִּים:

שְׁמַע קוֹלֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ. וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ: הֲשִׁיבֵנוּ יְיָ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם: אֲמָרֵינוּ הַאֲזִינָה יְיָ בִּינָה הֲגִיגֵנוּ: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִינוּ וְהֶגְיוֹן לִבֵּנוּ לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרֵנוּ וְגוֹאֲלֵנוּ: אַל תַּשְׁלִיכֵנוּ מִלְּפָנֶיךָ וְרוּחַ קָדְשְׁךָ אַל תִּקַּח מִמֶּנּוּ: אַל תַּשְׁלִיכֵנוּ לְעֵת זִקְנָה כִּכְלוֹת כֹּחֵנוּ אַל תַּעַזְבֵנוּ: אַל תַּעַזְבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַל תִּרְחַק מִמֶּנּוּ: עֲשֵׂה עִמָּנוּ אוֹת

לְטוֹבָה וְיִרְאוּ שׂוֹנְאֵינוּ וְיֵבֹשׁוּ כִּי אַתָּה יְיָ עֲזַרְתָּנוּ וְנִחַמְתָּנוּ: כִּי לְךָ יְיָ הוֹחָלְנוּ אַתָּה תַעֲנֶה אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אַל תַּעַזְבֵנוּ וְאַל תִּטְּשֵׁנוּ וְאַל תַּכְלִימֵנוּ. וְאַל תָּפֵר בְּרִיתְךָ אִתָּנוּ. קָרְבֵנוּ לְתוֹרָתֶךָ לַמְּדֵנוּ מִצְוֹתֶיךָ הוֹרֵנוּ דְרָכֶיךָ. הַט לִבֵּנוּ לְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ: וּמוֹל אֶת לְבָבֵנוּ לְאַהֲבָתֶךָ. וְנָשׁוּב אֵלֶיךָ בֶּאֱמֶת וּבְלֵב שָׁלֵם. וּלְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל תִּמְחוֹל וְתִסְלַח לַעֲוֹנֵנוּ כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ. לְמַעַן שִׁמְךָ יְיָ וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵינוּ כִּי רַב הוּא:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. סְלַח לָנוּ מְחַל לָנוּ. כַּפֶּר לָנוּ: כִּי אָנוּ עַמֶּךָ וְאַתָּה אֱלֹהֵינוּ. אָנוּ בָנֶיךָ וְאַתָּה אָבִינוּ. אָנוּ עֲבָדֶיךָ וְאַתָּה אֲדוֹנֵנוּ. אָנוּ קְהָלֶךָ וְאַתָּה חֶלְקֵנוּ. אָנוּ נַחֲלָתֶךָ וְאַתָּה גוֹרָלֵנוּ. אָנוּ צֹאנֶךָ וְאַתָּה רוֹעֵנוּ. אָנוּ כַרְמֶךָ וְאַתָּה נוֹטְרֵנוּ. אָנוּ פְעוּלָּתֶךָ וְאַתָּה יוֹצְרֵנוּ. אָנוּ רַעְיָתֶךָ וְאַתָּה דוֹדֵנוּ. אָנוּ סְגֻלָּתֶךָ וְאַתָּה אֱלֹהֵינוּ. אָנוּ עַמֶּךָ וְאַתָּה מַלְכֵּנוּ. אָנוּ מַאֲמִירֶךָ וְאַתָּה מַאֲמִירֵנוּ: אָנוּ עַזֵּי פָנִים וְאַתָּה רַחוּם וְחַנּוּן. אָנוּ קְשֵׁי עֹרֶף וְאַתָּה אֶרֶךְ אַפַּיִם. אָנוּ מְלֵאֵי עָוֹן וְאַתָּה מָלֵא רַחֲמִים. אָנוּ יָמֵינוּ כְּצֵל עוֹבֵר. וְאַתָּה הוּא וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתָּמּוּ:

ונכון שישהה עד שיתפקקו כל חוליותיו ויאמר בשברון לב ואנחה:

אָנָּא תָּבֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ וְאַל תִּתְעַלַּם מִתְּחִנָּתֵנוּ. שֶׁאֵין אָנוּ עַזֵּי פָנִים וּקְשֵׁי עֹרֶף. לוֹמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. צַדִּיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חָטָאנוּ אֲבָל אֲנַחְנוּ וַאֲבוֹתֵינוּ חָטָאנוּ:

אָשַׁמְנוּ. בָּגַדְנוּ. גָּזַלְנוּ. דִּבַּרְנוּ דֹפִי. הֶעֱוִינוּ. וְהִרְשַׁעְנוּ. זַדְנוּ. חָמַסְנוּ. טָפַלְנוּ שֶׁקֶר: יָעַצְנוּ רָע. כִּזַּבְנוּ. לַצְנוּ. מָרַדְנוּ. נִאַצְנוּ. סָרַרְנוּ. עָוִינוּ. פָּשַׁעְנוּ. צָרַרְנוּ. קִשִּׁינוּ עֹרֶף: רָשַׁעְנוּ. שִׁחַתְנוּ. תִּעַבְנוּ. תָּעִינוּ. תִּעְתָּעְנוּ:

סַרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא שָׁוָה לָנוּ. וְאַתָּה צַדִּיק עַל כָּל הַבָּא עָלֵינוּ כִּי אֱמֶת עָשִׂיתָ וַאֲנַחְנוּ הִרְשָׁעְנוּ:

הִרְשַׁעְנוּ וּפָשַׁעְנוּ לָכֵן לֹא נוֹשָׁעְנוּ. וְתֵן בְּלִבֵּנוּ לַעֲזוֹב דֶּרֶךְ רֶשַׁע וְחִישׁ לָנוּ יֶשַׁע: כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ יַעֲזוֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ וְאִישׁ אָוֶן מַחְשְׁבוֹתָיו וְיָשׁוֹב אֶל יְיָ וִירַחֲמֵהוּ וְאֶל אֱלֹהֵינוּ כִּי יַרְבֶּה לִסְלוֹחַ:

או"א סלח ומחל כצ"ל כי סליחה קלה ממחילה. אבל בסמוך אומרים הזדונות והשגגות אתה מכיר בדרך לא זו אף זו לא בלבד הזדונות והגלוים אתה מכיר כי אף השגגות שנעלמו מעיני ב"א אתה מכיר וכן כולם (הרא"ף):

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ סְלַח וּמְחַל לַעֲוֹנוֹתֵינוּ בְּיוֹם לשבת (הַשַּׁבָּת הַזֶּה וּבְיוֹם)

הכפורים הזה והעתר לנו בתפלתינו. מחה והעבר פשעינו וחטאתינו מנגד עיניך. וכוף את יצרנו להשתעבד לך. והכנע ערפנו לשוב אליך באמת. וחדש כליותינו לשמור פקודיך. ומול את לבבינו לאהבה וליראה את שמך: ככתוב בתורתך ומל יי אלהיך את לבבך ואת לבב זרעך לאהבה את יי אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך למען חייך: הזדונות והשגגות אתה מכיר. הרצון והאונס הגלוים והנסתרים לפניך הם גלוים וידועים. מה אנו מה חיינו. מה חסדנו. מה צדקותינו. מה ישועתינו. מה כחנו. מה גבורתנו. מה נאמר לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו הלא כל הגבורים כאין לפניך. ואנשי השם כלא היו וחכמים כבלי מדע ונבונים כבלי השכל כי רוב מעשיהם תוהו וימי חייהם הבל לפניך. ומותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל. מה נאמר לפניך יושב מרום ומה נספר לפניך שוכן שחקים הלא כל הנסתרות והנגלות אתה יודע:

מיוס׳ ע״פ א״ב כפול. בקצת קהלות א״א **אתה מבין** רק מתחילין שמך מעולם

אתה מבין תעלומות לב. אפס לך נגלות וגם נסתרות. באנו בדברים לפתותך בם. ברשענו אל תפן ולא במעללנו. גשתנו ביום זה כירא וחרד. גאה כרחום למענך עשה חסד. דין אל תמתח מול עפר ואפר. דע אחריתנו רמה ותולעה. האם שגגנו ונעלם ממנו. הלא אתה לבד מבין שגיאות. ואל תחשוב לנו כעושה בזדון. וידוי שפתינו שעה בעת רצון. זה כפר לנו הודע ולא הודע. זדון ונעלם עשה ולא תעשה. חלצנו מעונש כרת ומיתה. חמול על חומר מעשי ידיך. טפשנו ברוע יצר אשר מנעורינו. טמון בקרבנו כרשת לפעמינו. יוצרנו ועושנו יודע יצרנו. יהמו רחמיך ואל תשחיתנו. כי מלפניך מי יסתר. כל גלוי לך כאור וכצהרים. לבית דין הורית ארבע מיתות. למענך עשה ומהם חלצנו. מאז יצרתנו ותדע. מעשינו כי המה עמל ואון. נצור נפשותינו כי בידך כל נפש. נא תקר נפש ממעני לך נפש. סקילה שריפה הרג וחנק. סודם גלית ליודעי אמתך. על כל פשעינו אלוה כפר לנו. על ידוע לנו ועל נעלם ממנו. פשעינו הודינו לך חוקר לב. פדנו מחטא נקנו מעון. צור אל תפן באנוש חציר. צדקה עשה עמנו כעשית עם כל חי. קדמנו בנשק קרבנו בשוע. קרבנו אליך קשוב קריאתנו. רשענו אל תפן רחמנו ונצטדקה. רחמיך יבואונו רחום וחנון:

שמך מעולם עובר על פשע. שועתינו תאזין בעמדנו לפניך בתפלה. תעבור על פשע לעם שבי פשע. תמחה פשעינו מנגד עיניך:

אתה יודע רזי עולם ותעלומות סתרי כל חי. אתה חופש כל חדרי בטן ובוחן כליות ולב. אין דבר נעלם ממך ואין נסתר מנגד עיניך: ובכן יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתכפר לנו על כל חטאתינו ותסלח לנו על כל עונותינו ותמחל לנו על כל פשעינו:

על חטא שחטאנו לפניך באונס וברצון: ועל חטא שחטאנו לפניך באמוץ הלב:

עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּבְלִי דָעַת:
וְעַ״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּבִיטּוּי שְׂפָתָיִם:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּגִלּוּי עֲרָיוֹת:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּגָלוּי וּבַסָּתֶר:
עַ״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּדַעַת וּבְמִרְמָה:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּדִבּוּר פֶּה:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּהוֹנָאַת רֵעַ:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּהִרְהוּר הַלֵּב:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּוְעִידַת זְנוּת:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּוִידּוּי פֶּה:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּזִלְזוּל הוֹרִים וּמוֹרִים:
וְעַ״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּזָדוֹן וּבִשְׁגָגָה:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּחוֹזֶק יָד:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּחִלּוּל הַשֵּׁם:
עַ״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּטוּמְאַת שְׂפָתָיִם:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּטִפְּשׁוּת פֶּה:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּיֵצֶר הָרָע:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּיוֹדְעִים וּבְלֹא יוֹדְעִים:

וְעַל כּוּלָּם אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת סְלַח לָנוּ מְחַל לָנוּ כַּפֶּר לָנוּ:

עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּכַחַשׁ וּבְכָזָב:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּכַפַּת שׁוֹחַד:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּלָצוֹן:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּלָשׁוֹן הָרָע:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּמַשָּׂא וּבְמַתָּן:
וְעַ״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּמַאֲכָל וּבְמִשְׁתֶּה:
עַ״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּנֶשֶׁךְ וּבְמַרְבִּית:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּנְטִיַּת גָּרוֹן:
עַ״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׂיחַ שִׂפְתוֹתֵינוּ:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּסִקּוּר עָיִן:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּעֵינַיִם רָמוֹת:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּעַזּוּת מֵצַח:

וְעַל כּוּלָּם אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת סְלַח לָנוּ מְחַל לָנוּ כַּפֶּר לָנוּ:

עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּפְרִיקַת עוֹל:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּפְלִילוּת:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּצְדִיַּת רֵעַ:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּצָרוּת עָיִן:
עַ״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּקַלּוּת רֹאשׁ:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּקַשְׁיוּת עוֹרֶף:
עַ״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּרִיצַת רַגְלַיִם לְהָרַע:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּרְכִילוּת:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּשְׂנְאַת חִנָּם:
וְעַ״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּשְׁבוּעַת שָׁוְא:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּתְשׂוּמֶת יָד:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּתִמְהוֹן לֵבָב:

וְעַל כּוּלָּם אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת סְלַח לָנוּ מְחַל לָנוּ כַּפֶּר לָנוּ:

וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם עוֹלָה:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם חַטָּאת:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם קָרְבָּן עוֹלֶה וְיוֹרֵד:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם אָשָׁם וַדַּאי וְתָלוּי:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מַכַּת מַרְדּוּת:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מַלְקוּת אַרְבָּעִים:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מִיתָה בִּידֵי שָׁמָיִם:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם כָּרֵת וַעֲרִירִי:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין:

סְקִילָה שְׂרֵיפָה הֶרֶג וְחֶנֶק. עַל מִצְוַת עֲשֵׂה וְעַל מִצְוַת לֹא תַעֲשֶׂה. בֵּין שֶׁיֵּשׁ בָּהּ קוּם עֲשֵׂה וּבֵין שֶׁאֵין בָּהּ קוּם עֲשֵׂה: אֶת הַגְּלוּיִם לָנוּ. וְאֶת שֶׁאֵינָם גְּלוּיִם לָנוּ. אֶת הַגְּלוּיִם לָנוּ כְּבָר אֲמַרְנוּם לְפָנֶיךָ וְהוֹדִינוּ לְךָ עֲלֵיהֶם. וְאֶת שֶׁאֵינָם גְּלוּיִם לָנוּ לְפָנֶיךָ הֵם גְּלוּיִם וִידוּעִים כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר הַנִּסְתָּרוֹת לַיְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהַנִּגְלוֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם

לעשות את כל דברי התורה הזאת. כי אתה סלחן לישראל ומחלן לשבטי ישורון בכל דור ודור ומבלעדיך אין לנו מלך מוחל וסולח אלא אתה:

ודוד עבדך אמר לפניך שגיאות מי יבין מנסתרות נקני. נקנו יי אלהינו מכל פשעינו וטהרנו מכל טומאותינו וזרוק עלינו מים טהורים וטהרנו. ככתוב על יד נביאך וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טומאותיכם ומכל גלוליכם אטהר אתכם:

מיכה עבדך אמר לפניך מי אל כמוך נושא עון. ועובר על פשע לשארית נחלתו. לא החזיק לעד אפו כי חפץ חסד הוא. ישוב ירחמנו יכבוש עונותינו ותשליך במצולות ים כל חטאתם וכל חטאת עמך בית ישראל תשליך במקום אשר לא יזכרו ולא יפקדו ולא יעלו על לב לעולם: ונאמר תתן אמת ליעקב חסד לאברהם אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם:

דניאל איש חמודות שוע לפניך הטה אלהי אזנך ושמע פקח עיניך וראה שוממותינו והעיר אשר נקרא שמך עליה. כי לא על צדקותינו אנחנו מפילים תחנונינו לפניך כי על רחמיך הרבים. אדני שמעה אדני סלחה אדני הקשיבה ועשה אל תאחר למענך אלהי כי שמך נקרא על עירך ועל עמך:

עזרא הסופר אמר לפניך אלהי בושתי ונכלמתי להרים אלהי פני אליך: כי עונותינו רבו למעלה ראש ואשמתינו גדלה עד לשמים: ואתה אלוה סליחות חנון ורחום ארך אפים ורב חסד ולא עזבתם. אל תעזבנו אבינו. ואל תטשנו בוראנו. ואל תזניחנו יוצרנו. ואל תעש עמנו כלה כחטאתינו. וקים לנו יי אלהינו את הדבר שהבטחתנו בקבלה על ידי ירמיהו חוזך. כאמור בימים ההם ובעת ההוא נאום יהוה יבוקש את עון ישראל ואיננו ואת חטאת יהודה ולא תמצאינה. כי אסלח לאשר אשאיר. עמך ונחלתך. רעבי טובך. צמאי חסדך. תאבי ישעך. יכירו וידעו כי ליהוה אלהינו הרחמים והסליחות.

°) אל רחום שמך. אל חנון שמך. בנו נקרא שמך. יי עשה למען שמך. עשה למען אמיתך. עשה למען בריתך. עשה למען גדלך ותפארתך. עשה למען דתך. עשה למען

הודך

°) פזמון גדול הזה מיוסד על י"ג העיקרים ונשנים בו כ"ו הויו"ת כנגד מספר שם הוי"ה. וקודם שיאמר החזן אל רחום שמך יאמרו הקהל בנעימ' בלחש ויכוין ליחד הקב"ה ויהיו בטוחים שלא יצא גזיר' באות' שנה:

יהוה מנת חלקי וכוסי. מעזי ומבטחי ומנוסי: יהוה הוא אשר בלתי מחודש והוא נמצא אמת קדוש ומקודש: יהוה הוא ואין עוד מלבדו. והוא אחד מלא עולם כבודו: יהוה הוא מעלה ומפאר. ואין לו גוף ולא דמיון ותואר: יהוה הוא אשר לו הגדולה. והוא קדמון גם נשגב ונפלא: יהוה הוא אשר הכל עבדיו. וחייבים להתפלל לו ידידיו: יהוה הוא אשר השכיל וידע. ולא יתחדשו לו דין ומדע: יהוה הוא אשר בחר ביראיו. ומשרה שכינתו על נביאיו: יהוה הוא אשר משה בחת וידעו בשם וחפץ ביקרו: יהוה הוא אשר שם דת וחקה. לישראל מנופת מתוקה. יהוה הוא אשר חקק לעם הוק. ולא חק לו זמן לכלות ולמחוק: יהוה הוא אשר אתו שכרו. לקויו. רק לאיביו אף שמרו: יהוה הוא אשר ישע יקרב. לעם חוכה בכל בוקר וערב: יהוה הוא מחיה העצמות. אשר אחרי מות הם יבשות: יהוה הוא מאיר עולם בפיו. ויודעיו יאמרו תמיד איו: יהוה הוא אשר ברא בראשית. ושם חכמה קדומת כל ראשית: יהוה הוא ובנתיבות פליאות. מחוקק כל אלהי הצבאות: יהוה הוא אשר נקדש בסודם. ומה גדול כבודו מכבודם: יהוה הוא אשר לשמו משרתים. ומזיו זהרו אוכלים ושותים: יהוה הוא אשר בשמו קרואים. ומודים לו ומפני יראים: יהוה הוא לכל חפציו דרושים. ומספרם שתים ושלשים: יהוה הוא בקעה ידו נהרות.

הודך. עשה למען ויעודך. עשה למען זכרך. עשה למען חסדך. עשה למען טובך. עשה למען יחודך. עשה למען כבודך. עשה למען למודך. עשה למען מלכותך. עשה למען נצחך. עשה למען סודך. עשה למען עוזך. עשה למען פארך. עשה למען צדקתך. עשה למען קדושתך. עשה למען רחמיך הרבים: עשה למען שכינתך. עשה למען תהלתך. עשה למען אוהביך שוכני עפר. עשה למען אברהם יצחק ויעקב. עשה למען משה ואהרן. עשה למען דוד ושלמה. עשה למען ירושלים עיר קדשך. עשה למען ציון משכן כבודך. עשה למען שוממות היכלך. עשה למען הריסות מזבחך. עשה למען הרוגים על שם קדשך. עשה למען טבוחים על יחודך. עשה למען באי באש ובמים על קדוש שמך. עשה למען יונקי שדים שלא חטאו. עשה למען גמולי חלב שלא פשעו. עשה למען תינוקות של בית רבן. עשה למענך אם לא למעננו. עשה למענך והושיענו:

עננו יי עננו. עננו אלהינו עננו. עננו אבינו עננו. עננו בוראנו עננו. עננו גואלנו עננו. עננו דורשנו עננו. עננו האל הנאמן עננו. עננו ותיק וחסיד עננו. עננו זך וישר עננו. עננו חי וקים עננו. עננו טוב ומטיב עננו. עננו יודע יצר עננו. עננו כובש כעסים עננו. עננו לובש צדקות עננו. עננו מלך מלכי המלכים עננו. עננו נורא ונשגב עננו. עננו סולח ומוחל עננו. עננו עונה בעת צרה עננו. עננו פודה ומציל עננו. עננו צדיק וישר עננו. עננו קרוב לקוראיו עננו. עננו רחום וחנון עננו. עננו שומע אל אביונים עננו. עננו תומך תמימים עננו. עננו אלהי אבותינו עננו. עננו אלהי אברהם עננו. עננו פחד יצחק עננו. עננו אביר יעקב עננו. עננו משגב אמהות עננו. עננו עזרת השבטים עננו. עננו קשה לכעוס עננו. עננו רך לרצות עננו. עננו עונה בעת רצון עננו. עננו אבי יתומים עננו. עננו דין אלמנות עננו:

מי שענה לאברהם אבינו בהר המוריה הוא יעננו: מי שענה ליצחק בנו כשנעקד על גבי המזבח הוא יעננו. מי שענה ליעקב בבית אל הוא יעננו. מי שענה ליוסף בבית האסורים הוא יעננו. מי שענה לאבותינו על ים סוף הוא יעננו

והוא שם סוד לעשר ספירות: יהוה הוא שם ברית אחד ממצע. בסוד עשר ספירות הוא באמצע: יהוה הוא אשר עשה ערבות. נשמות בם וגם גשם נדבות: יהוה הוא אשר נודע לעמו. וברוך שם כבודו ממקומו: יהוה הכל ואשכול. והוא ממציא לכל נמצא ויסוד כל: יהוה הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד:

מיוחד באהיה אשר אהיה הוא היה והוא הוה והוא יהיה. הוא ממית ומחיה. לפניו לא נוצר אל ואחריו לא יהיה: עננו אלהי אברהם עננו: עננו פחד יצחק עננו עננו אביר יעקב עננו: עננו מגן דוד עננו: עננו העונה בעת רצון עננו: עננו העונה בעת רחמים עננו: עננו אלהי המרכבה עננו: עננו סולח ומוחל עננו: עננו רחום וחנון עננו: אדני חננו והקימנו. ובספר חיים זכרנו. כתבנו וחתמנו: אדני עשה למען שמך וחוסה על ישראל עמך. אלהינו שבשמים שמע קולנו וקבל תפלתינו ברצון אלהינו שבשמים יהמו נא רחמיך עלינו. אלהינו שבשמים כתבנו בספר חיים טובים. אלהינו שבשמים כתבנו בספר צדיקים: אלהינו שבשמים כתבנו בספר מזונות ופרנסה טובה. אלהינו שבשמים חמול עלינו ועל טפנו ועל עוללנו: אלהינו שבשמים מלא משאלות לבנו לטובה. אלהינו שבשמים צדקנו במשפטיך היום הזה: אלהינו שבשמים שים שלום בינינו אלהינו שבשמים תכון תפלתנו קטורת לפניך:

יַעֲנֵנוּ. מִי שֶׁעָנָה לְמשֶׁה בְּחוֹרֵב הוּא יַעֲנֵנוּ. מִי שֶׁעָנָה לְאַהֲרֹן בַּמַּחְתָּה הוּא יַעֲנֵנוּ. מִי שֶׁעָנָה לְפִינְחָס בְּקוּמוֹ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הוּא יַעֲנֵנוּ. מִי שֶׁעָנָה לִיהוֹשֻׁעַ בַּגִּלְגָּל הוּא יַעֲנֵנוּ. מִי שֶׁעָנָה לִשְׁמוּאֵל בַּמִּצְפָּה הוּא יַעֲנֵנוּ. מִי שֶׁעָנָה לְדָוִד וּשְׁלֹמֹה בְנוֹ בִּירוּשָׁלַיִם הוּא יַעֲנֵנוּ. מִי שֶׁעָנָה לְאֵלִיָּהוּ בְּהַר הַכַּרְמֶל הוּא יַעֲנֵנוּ. מִי שֶׁעָנָה לֶאֱלִישָׁע בִּירִיחוֹ הוּא יַעֲנֵנוּ. מִי שֶׁעָנָה לְיוֹנָה בִּמְעֵי הַדָּגָה הוּא יַעֲנֵנוּ. מִי שֶׁעָנָה לְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה בְּחָלְיוֹ הוּא יַעֲנֵנוּ. מִי שֶׁעָנָה לְדָנִיֵּאל בְּגוֹב אֲרָיוֹת הוּא יַעֲנֵנוּ. מִי שֶׁעָנָה לְמָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה הוּא יַעֲנֵנוּ. מִי שֶׁעָנָה לְעֶזְרָא בַּגּוֹלָה הוּא יַעֲנֵנוּ. מִי שֶׁעָנָה לְכָל הַצַּדִּיקִים וְהַחֲסִידִים וְהַתְּמִימִים וְהַיְשָׁרִים הוּא יַעֲנֵנוּ: רַחֲמָנָא דְּעָנֵי לַעֲנִיֵּי עֲנֵנָא. רַחֲמָנָא דְּעָנֵי לִתְבִירֵי לִבָּא עֲנֵנָא. רַחֲמָנָא דְּעָנֵי לְמַכִּיכֵי רוּחָא עֲנֵנָא. רַחֲמָנָא עֲנֵנָא. רַחֲמָנָא חוּס. רַחֲמָנָא פְּרוֹק. רַחֲמָנָא שְׁזִיב. רַחֲמָנָא רְחַם עֲלָן. הַשְׁתָּא בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב:

אום שבת ויגם מען נישט אבינו מלכנו

אַז מֶען עֶפִינְט דָאס אָרוֹן הַקּוֹדֶשׁ זָאגְט מֶען פְּתַח שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם לִתְפִלָּתֵנוּ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חָטָאנוּ לְפָנֶיךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חַדֵּשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה:
אָ״מ בַּטֵּל מֵעָלֵינוּ כָּל גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּטֵּל מַחְשְׁבוֹת שׂוֹנְאֵינוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָפֵר עֲצַת אוֹיְבֵינוּ:
אָ״מ כַּלֵּה כָּל צַר וּמַשְׂטִין מֵעָלֵינוּ:
אָ״מ סְתוֹם פִּיּוֹת מַשְׂטִינֵנוּ וּמְקַטְרִיגֵנוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כַּלֵּה דֶּבֶר וְחֶרֶב וְרָעָב וּשְׁבִי וּמַשְׁחִית וְעָוֹן וּשְׁמַד מִבְּנֵי בְרִיתֶךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מְנַע מַגֵּפָה מִנַּחֲלָתֶךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ סְלַח וּמְחַל לְכָל עֲוֹנוֹתֵינוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מְחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטֹּאתֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מְחוֹק בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים כָּל שִׁטְרֵי חוֹבוֹתֵינוּ:
אָ״מ הַחֲזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ:
אָ״מ שְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְחוֹלֵי עַמֶּךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ קְרַע רוֹעַ גְּזַר דִּינֵנוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ זָכְרֵנוּ בְּזִכָּרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים טוֹבִים:
אָ״מ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר גְּאֻלָּה וִישׁוּעָה:
אָ״מ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר פַּרְנָסָה וְכַלְכָּלָה:

יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו האל הגדול הגבור והנורא עשה למענך ולמען שם הגדול והקדוש (דִּיקַרְנוּסָא) היוצא מפסוק והריקותי לכם ברכה עד בלי די . וממסוק נסה עלינו אור פניך יי שתזמין לנו ותתן (ד׳ י׳ ד) לנו ולכל הסמוכים בשולחננו היום ובכל יום פרנסתינו ומזונותינו במילוי וברויח בכבוד ולא באיסור ולא בעמל ולא בטורח וביגיעה רבה רק בנחת ובשלוה ובהשקט כדי שנוכל לעבוד עבודתך הטהורה והקדושה בלי טרדת פרנסה ולא יהיה בה שום בושה וכלימה ושלא תצריכנו לידי מתנת בשר ודם כי אם לידך הפתוחה והקדושה ותצליחנו ותרויחנו ותברכנו בכל מעשה ידינו ועסקינו ותן לנו מתנת ידיך ושיתיה ביתי מלא ברכת יְהֹוָה (יזהר שלא יסגה ח״ו לשם בלאותיותיו רק יהרהר בשם של הדנות ויכוון לשוי׳ ניקוד שם בזכות שמך הגדול (ד׳ ה׳ ד) (דִּיקַרְנוּסָא)

לקוטי צבי

(אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר פַּרְנָסָה וְכַלְכָּלָה) וָוען דֶר חַזָן זָאגְט דָעם (אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ) זָאל מֶען זָאגֶן דָאס:

יְהִי רָצוֹן עֶס זָאל זַיין דֶר ווילֶן פַר דִיר אוּנְזֶער גָאט אוּנ דֶער גָאט פוּן אוּנְזֶערֶע עֶלְטֶערְן וָוס דִיא בִּיסְט הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא דִיא זָאלְסְט טוּן פוּן דַיינְט וֶועגְן אוּנ פוּן וֶועגְן דַיין גְרוֹסְן נָאמֶן דֶעם הֵיילִיגֶען וָוס גֵייט אַרוֹיס פוּן דֶעם פָּסוּק וַהֲרִיקוֹתִי לָכֶם בְּרָכָה עַד בְּלִי דַי אִיךְ וֶועל אוֹיף אַייךְ אוֹם גִיסְן בְּרָכוֹת בִּיז וִוי מֶער וִויא גֶנוּג אוּנ פוּן דֶעם פָּסוּק נְסָה עָלֵינוּ אוֹר פָּנֶיךָ ה׳ גָאט הֵייבּ אוֹיף אוֹיף אוּנְז דַיין לֶעכְטִיג פָּנִים בַּרַייט אָן פַר אוּנְז אוּנ גִיבּ אוּנְז אִין אַלֶע מֶענְשְׁן וָוס עֶסְין בַּייא אוּנְזֶער טִישׁ אוּנְזֶער פַּרְנָסָה אוּנ אוּנְזֶער שְׁפַּייז הַיינְט אוּנ אַלֶע טָאג אוּנ שְׁפַּייז אוּנְז מִיט פִילְקַייט אוּנ מִיט דֶער בְּרֵייטוּנְג מִיר זָאלֶן הָאבֶּען אוּנְזֶער פַּרְנָסָה פוּן דַיין אָפֶענֶע הַאנְד דִי הֵיילִיגֶע אוּנ דִיא זָאלְסְט אוּנְז בַּגְלִיקֶן אוּנ דֶער בְּרֵייטֶערִין אוּנ זָאלְסְט בֶּענְטְשִׁין אַלְץ וָוס אוּנְזֶערֶע הֶענְד וֶועלֶן טוּן אִין אוּנְזֶערֶע אַלֶע גְשֶׁעפְטִין אוּנ זָאלְסְט אוּנְז גֶעבִּין אַמַתָּנָה פוּן דַיין אוֹצָר אוּנ אִין מַיין שְׁטִיבּ זָאל זַיי פוּל בְּרָכָה: (מהה״מ):

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר זְכֻיּוֹת :
א״מ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר סְלִיחָה וּמְחִילָה :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הַצְמַח לָנוּ יְשׁוּעָה בְּקָרוֹב :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָרֵם קֶרֶן יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָרֵם קֶרֶן מְשִׁיחֶךָ :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מַלֵּא יָדֵינוּ מִבִּרְכוֹתֶיךָ :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מַלֵּא אֲסָמֵינוּ שָׂבָע :
א״מ שְׁמַע קוֹלֵנוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ :
א״מ קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ :
א״מ פְּתַח שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם לִתְפִלָּתֵנוּ :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ זָכוּר כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ :
א״מ נָא אַל תְּשִׁיבֵנוּ רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ תְּהֵא הַשָּׁעָה הַזֹּאת שְׁעַת רַחֲמִים וְעֵת רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ :
א״מ חֲמוֹל עָלֵינוּ וְעַל עוֹלָלֵינוּ וְטַפֵּנוּ :
א״מ עֲשֵׂה לְמַעַן הֲרוּגִים עַל שֵׁם קָדְשֶׁךָ :
א״מ עֲשֵׂה לְמַעַן טְבוּחִים עַל יִחוּדֶךָ :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן בָּאֵי בָאֵשׁ וּבַמַּיִם עַל קִדּוּשׁ שְׁמֶךָ :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ נְקוֹם לְעֵינֵינוּ נִקְמַת דַּם עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ :
א״מ עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ אִם לֹא לְמַעֲנֵנוּ :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים :
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא שֶׁנִּקְרָא עָלֵינוּ :
א״מ חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ כִּי אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים עֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה וָחֶסֶד וְהוֹשִׁיעֵנוּ :

דִּיא סְפָרַדִּים זָאגִין דֶעם מִזְמוֹר פַאר קַדִּישׁ שָׁלֵם :

לְדָוִד מִזְמוֹר לַיָי הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ. כִּי הוּא עַל יַמִּים יְסָדָהּ וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנֶהָ. מִי יַעֲלֶה בְהַר יְיָ וּמִי יָקוּם בִּמְקוֹם קָדְשׁוֹ. נְקִי כַפַּיִם וּבַר לֵבָב אֲשֶׁר לֹא נָשָׂא לַשָּׁוְא נַפְשִׁי וְלֹא נִשְׁבַּע לְמִרְמָה. יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְיָ וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ. זֶה דּוֹר דֹּרְשָׁיו מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ יַעֲקֹב סֶלָה. שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד. מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ עִזּוּז וְגִבּוֹר יְיָ גִּבּוֹר מִלְחָמָה. שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד. מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה :

ואח״כ יתפלל תפלה הזאת על הפרנסה שנוהגים לומר בלילי ר״ה ויוה״כ וסיא לקוחה מס׳ כף אחת להרחיד״א

יהי רצון מלפניך יי אלהינו האל הגדול הגבור והנורא שתתמלא רחמי׳ ותחון עלינו למענך ולמען קדושת הפזמור הזה והסמיכ׳ הקדושים הנזכרים בו וקדושת פסוקיו ותיבותיו ואותיותיו ונקודותיו וטעמיו ותגיו וקדושת השם הקדוש דקרנוסא (ני׳ תחך עם ראותיות) היוצא מפסוק והריקותי לכם ברכ׳ עד בלי די ומפסוק נסר עלינו אור פניך ה׳ וכתבנו בספר פרנס׳ טובה וכלכלה שנה זו וכל שנה ושנה לנו ולכל בני ביתנו כל ימי חיינו במילוי וברווח בהיתר ולא באיסור בנחת ולא בצער ולא בעמל וטורח בשלוה והשקט ובטח בלי שום עין הרע ותזכנו לעבוד עבודת הקודש בלי שום טרדה ותפרנסני פרנס׳ שלא יהיה בה שום בושה וכלימה ולא נצטרך למתנות בשר ודם כי אם לידך המלאה והרחב׳ ותצליחנו והרויחנו בכל למודנו ובכל מעש׳ ידינו ועסקינו וידיה ביתנו מלא ברכת ה׳ ונשבע לחם ונדיה טובים רחום חנון שומר תומך מציל ישר פדה (יכוין רח״ש תמי״ת רחם עלינו ושמע תפלתנו כי אתה שומע תפלת כל פה ברוך ש״ת : יכוין אוכף אראריתא כוזו אזבוגה

דער חזן זאגט קדיש שלם

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ וְיַצְמַח פּוּרְקָנֵהּ וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא. יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְעֵילָּא וּלְעֵילָּא מִכָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן :

תִּתְקַבַּל צְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קֳדָם אֲבוּהוֹן דִּי בִשְׁמַיָּא וְאִמְרוּ אָמֵן :

קהל קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ :

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן :

קהל יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

קהל עֶזְרִי מֵעִם יְיָ עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל לָתֵת גְּדוּלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל הֲמוֹנָם: וַאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים: הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד. אֱמֶת מַלְכֵּנוּ אֶפֶס זוּלָתוֹ כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתוֹ וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד:

עַל כֵּן נְקַוֶּה לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לִרְאוֹת מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ לְהַעֲבִיר גִּלּוּלִים מִן הָאָרֶץ וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי וְכָל בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ לְהַפְנוֹת אֵלֶיךָ כָּל רִשְׁעֵי אָרֶץ. יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל כִּי לְךָ תִּכְרַע כָּל בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל לָשׁוֹן. לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וְיִפֹּלוּ וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יְקָר יִתֵּנוּ. וִיקַבְּלוּ כֻלָּם אֶת עוֹל מַלְכוּתֶךָ וְתִמְלוֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד: כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלוֹךְ בְּכָבוֹד. כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד. וְנֶאֱמַר וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: (וּבְתוֹרָתְךָ כָּתוּב לֵאמֹר שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד): ק"י

אומרים אנעים זמירות תמצא ביום א של ראש השנה

הנהגת ליל יום כפור

גודל מעלת תהלים. אכתוב מעשה רב מענין תהלים מספר של"ה שכתב בשם עמק המלך שגדול כח תהלים האומרו בכל יום בכדי להגין לבות בני אדם באמירתו בפרט בימים הנוראים האלו. וז"ל: בשנת קי"ב שנתיים אחר הגזירות כאשר בכפר אחד סמוך לפראנקפורט ש"ז שלטו בו המזיקים והי' יושב איש מסכן וחסיד לא כ"כ יודע לבד פסוקי המקרא והי' זקן ונפטר בשיבה טובה ותוך ל' יום לפטירתו בא בחלום לחכם אחד מופלג וחסיד שהי' בפראנקפורט ודמה לו עומד לפניו בתכריכין וספר קטן בזרועו אז אמר לו החסיד וכי אינך המת אשר קברנו ביום פלוני פה. א"ל כן דברת אני הוא א"ל ומה הספר הזה אשר לך א"ל ספר תהלים ובאתי להזהירך שתזהיר את בני הישוב ההוא שהייתי דר בו שיבריחו עצמם מן העיר וימלטו את נפשם כי כלתה אליהם הרעה וימלטו אל הקהילות כי כל עוד שהייתי חי שלמתי וגמרתי ספר תהלים בכל שבוע כמה שנים בזכות זה האריכו בשלוה ונלוו עד הנה ומעת' אין מי שיגין עליהם. ויהי בבוקר ותפעם רוח החסיד ושלח שליח מיוחד לשם בכתבו והזהירם והנ' מקצתם היראים לדברי החסיד נמלטו וניצולו ומקצתם שנתייאשו מן הפורענות נשארו שם ולא השגיחו בדברי החסיד עד שפגעה' בהם יד ה' ומדת דינו ומהיום ההוא ששמע א"מ הקדוש ז"ל הדבר הזה לא הי' נמנע לומר ספר תהלים כל שבוע ע"פ ז' חלקים על כן אל תרפה ידך ממנו כי מי שהוא רגיל ודש בספר תהלים הוא דוחה כל מיני פורעניות וכמה נגעים רעים מעליו ומעל בני ביתו ומגן משפחתו ומעל כל בני דורו ומגלגל עליו ועליהם כל מיני שפע ברכות וטובות והצלחות אשרי הזוכה ומזכ' רבים עכ"ל. יש נעורים כל הלילה אבל למקדש וטוב הדבר למי שכחו יפה ומובטח בעצמו שלא יערד למחר בתפילתו ולא יזיק לו בתעניתו דאל"כ יצא שכרו בהפסדו:

ויש נוהגים לעמוד על רגליהם כל הלילי' וכל היום ואשרי חלקם. וכ' של"ה הק' אבל מי שאינו יודע שלא יזיק לו עמיד' א בשעת התפלה שיתנמנם או שלא יוכל להתפלל כראוי עביר' הוא ואפי' ביום אין לעמוד עכ"ל. וכ' היוש"ה ויש נוהגין עוד בסיגוף זה להשפיל יד אחד נגד הארץ ואינו מגביה אותה כלל כל עת תפלת כל נדרי וכל יום המחרת ואשרי חלקם ובודאי כל סיגוף שיסער האדם בעצמו ובכחו שיוכל לעמוד בו ראוי ויפה לעשותו לכבוד יוצרו ובוראו ית"ש כנגד מה שהכעיס אותו ית"ש בעונותיו בכדי שירחם עליו ביום הנורא הזה שהוא קץ וסוף לכפרת עונותיו ואם לא עכשיו אימתי. ואם רוצ' לישן יאמר קודם השינ' לשיקב"ה כו' בשביל עבודת הבורא ית"ש שלמחר. ולא יעטוף א"ע בכרים וכסתות המחממים ויסיר המחמקאות מרגליו קודם השינ'. ויזהר שלא יכסה אותם בדבר המחממם אין

וכן הובא בספרים: **ויזהר מאד** קודם השינ' לנקות גופו מנקבים גדולים וזהו ג"כ זהירות להנצל מטומאת קרי ר"ל בעת השינ'. קודם יזהר לומר הד' מזמורים כנ"ל ויש בהם ש"י תיבות. וד' מזמורים יעל' למנין קרי. ויקרא ק"ש על המטה וברכת המפיל בכוונ' עצומ'. והישן בבהכ"נ יישן במערב. ויזהר להכין אצלו מים. גם כלי אחד שיוכל לרחוץ ידיו תיכף אחר השינ' ולא ילך ד' אמות בלא נטילת ידים ח"ו ביוה"כ הנורא ובנעילת הסנדל כי הוא איסור דאורייתא לפי דעת כל הפוסקים ובעוה"ר רבים אינם נזהרים: כל שאסור בשבת מד"ת ומד"ס אסור ביוה"כ ואסור באכיל' ושתיה ורחיצ' וסיכ' ותה"מ ואסור ליגע באשתו ולא ירבה עמה דברים ונעילת הסנדל של עור אסור ושל גמי ושל בגד מותר. ובנע"י דינו כע"כ. והאש' הלובשת לבנים מותרת לרחוץ מעט בין ירכותיה (ש"ע). ואם היו ידיו או רגליו מטונפים בטיט או בצוא' או שנטף דם מחוטמו מותר לרחוץ במקום המטונף לבד. הרוא' קרי ח"ו בליל יוה"כ אם לח הוא מקנחו במפ' ודיו ואם יבש או נתלכלך בו רוחץ מקומות המלוכלכות שבגופו. ואסור לרחוץ או לטבול אע"פ שרגיל בזה כל השנה. וידאג כל השנ' ואם עלת' לו שנה מובטח לו שהוא בן עוה"ב: והתיקון לזה למי שאירע לו קרי בליל יוה"כ ח"ו מצאתי בגאון צבי. מעש' שהי' כך הי' בליל יוה"כ שנת תנ"ד הקרה לי מקר' בלתי טהור וחרד' גדול' נפלה עלי בהקיצי וראיתי כי השביעני במרורים במה שכל העולם רעב התפרדו כל עצמותי ולבי דאג עלי. רצתי ביגוני לבית התפל' שפכתי דמעות כל הליל' וכל היום תפילתי ותחינתי עד לא נותר בי כח בנשמתי וקבלתי על עצמי כמה תעניתים בלי חשבון והי' העולם חשך בעדי ולא הי' לי בפני מי לגלות רק לבן הביבי הגאון כו'. ונחמתי מאד על אשר גליתי לו והייתי מצטער מאד בצום ובכי ובמספד כמה ימים, וכמה פעמים שני לילות ושני ימים לא נתתי שינה לעיני ולעפעפי תנומ' כי מכאובי נגדי תמיד ונפשי זעומ'. והי' בתוך הפסק' אחת בליל שני לתעניתי בדד ישבתי באמצע הליל' וספרי פתוח נרדמתי וארא' בחלום איש זקן בא בפתח ועמדתי מלפניו ונתתי לו שלום והחזיר לי שלום. ובא בפנים שיחקות והפצרתיו שישב וישב לו סמוך לשולחני וירא בהסתכלות רב עלי ויאמר הלא פקודי ה' ישרים משמחי לב ועתה רוא' אני שפניך זועמות הלא כל מחסורך עלי רק הגד נא לי ולא רציתי לגלות לו. ואמר לי הנני נשבע בשמו הגדול יש לאל ידי לעזרך מצרת נפשך רק אם אין הדבר נוגע לאיז' עסק ממין רחוק ממני דבר זה כי אין בידי להושיע בזה. והפציר בי הפצרות הרבה עד שהגדתי כל אמתתי. ויהי כשמעו ויאמר אלי הנה כמעט נתחייבת בנפשך שרצית להעלים ממני וברוך ה' ויתב"ש אשר שלחני לכאן. והנה אורך בני בדרך זו תלך וכיצד תתנהג כל השנ' ותרא' זרע ותאריך ימים ולא תתן שום דאגה בלבך והרחק מפתח ביתך הצומות ותענית כי ממעט אתה במלאכת שמים הן בלימוד הן בתפל' הן בשארי דברים. ע"כ הט אזנך כאפרכסת ושמור ועשה ככל אשר אצוך וטוב לך וככה תתנהג. ראשונ' תרצה ליתן הערך שלך הכתוב בתורה דהיינו שתחשוב כל שקל שנים עשר ג"פ ותתן הערך כפי ערך הנזכר בתור' לפי ערך השנים שלך ותרצה לחלק את כ"ז לעניים הגונים ובשעת נתינת הערך תאמר בפיך צדק' זו הנני נותן ערכי לחלק לעניים כי צדק' תציל ממות וכן תוציאני ממות לחיים (ושרי למעבד הכי) ותחיים ויזכני לראות זרע ולהאריך ימים ושנים אמן. שוב מלבד הערך הנ"ל שכבר אמרת תתן כל יום בתיבה מיוחדת א' גדול ואני להיות צדקה זו מגנת עליךותאמר ג"כ כ"פ בפיךהנני נותן זה לצדק' המצלת ממות שיצילני ה' אלהי ויוציאני ממות לחיים טובים ויזכני לראות זרע ולהאריך ימים כנ"ל. ובכל ער"ח אמר אני שאתן ג"כ כפלים כמנין שמי צב"י בזה האופן מתחל'ליקח צ' טפלים ואח"כ ב' ואח"כ י' כמנין האותיות.ובשעת נתינ'לומר ג"כ הנני נותן צדקה זו לחלק לעניים כדי שאנצל ממות לחיים. ויזכני ה' אלהי לראות זרע ולהאריך ימים כנ"ל אמן. ואחר שתתן כל הטפלים בער"ח תקח כל מה שנתת בערך כל יום המונח אצלך בקופסא ותאסוף כל הטפלים הנ"ל שנתת כמנין שמך וכולם בכלל תחלק לעניים הגונים כפי אומד דעתך. וכן תעשה בכל ער"ח עד תום השנ' כולה בחיים ושלום אי"ה:

אח"כ מצאתי בספר ע"ח וז"ל למי שאירע סואב לבן בליל צומא רבא טוב לו שיאמר כל ל' יום רצופים אחר יוה"כ כל הפיוטים של ד' קדושות המסודרים בשחרית במוסף במנחי ונעיל' בהכנעי' ודממ' וילל. ויתחיל משחרית מיד מה שמסודר לאחר האל עורך דין שמתחיל ובכן ולך תעלה כו' ומי יתנה תוקף בשברון ודכות רוח. וכאשר תבוא לכתוב על יד נביאך כו' אל תאמר הקדוש' רק תתחיל מיד לומר אל ברוב עצות. וכשתבוא לכבודו מלא עולם תתחיל מיד תמיד תתלונן כו'. וכשתבוא לממקומו הוא יפן תאמר אליך ועדיך כו'. ואח"כ תאמר אליך תלויות כו' עד ימלוך ה' לעולם. ואח"כ תתחיל מה שמסודר במוסף עשה למען שמך וקדש כו' ותתחיל לומר מיד אז מלפני בראשית כו' ותאמר ע"פ אופן הנ"ל עד ימלוך כו' ואח"כ תתחיל במנח' בפיוט כי רבו כו' עד האל הנערץ כו'. ואח"כ תתחיל בנעיל' שערי ארמון כו' ויאמר כאן כל הקדושה עד ימלוך לעולם ואח"כ תאמר חמול על מעשיך כו' עד המלך המשפט ולא יותר ואח"כ תסיים במזמור קמ"ג ה' שמע תפלתי כו' ואל תבא במשפט כו' למען שמך ה' תחיינו כו' ע"כ:

עס איז איי נמנהג צו זאגן דיא ערשטי פיר בזמורים פון תהלים

תמוס ונשלמה פרים שפתינו ראיתי מאנשי מעשה ודורשי ה' ומנהגים קדמונים שלמדו ביוה"כ משניות מס' יומא עם פירושיהן שהם הוזכרו עבודות יום כפורים :

פרק א שִׁבְעַת יָמִים קוֹדֶם יוֹם הַכִּפּוּרִים מַפְרִישִׁין כֹּהֵן גָּדוֹל מִבֵּיתוֹ לְלִשְׁכַּת פַּלְהֶדְרִין. וּמַתְקִינִין לוֹ כֹּהֵן אַחֵר תַּחְתָּיו. שֶׁמָּא יֶאֱרַע בּוֹ פְּסוּל. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַף אִשָּׁה אַחֶרֶת מַתְקִינִין לוֹ שֶׁמָּא תָמוּת אִשְׁתּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא טז) וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ. בֵּיתוֹ זוֹ אִשְׁתּוֹ. אָמְרוּ לוֹ אִם כֵּן אֵין לַדָּבָר סוֹף: ב כָּל שִׁבְעַת יָמִים הוּא זוֹרֵק אֶת הַדָּם וּמַקְטִיר אֶת הַקְּטוֹרֶת. וּמֵטִיב אֶת הַנֵּרוֹת. וּמַקְרִיב אֶת הָרֹאשׁ וְאֶת הָרֶגֶל. וּשְׁאָר כָּל הַיָּמִים אִם רָצָה לְהַקְרִיב מַקְרִיב. שֶׁכֹּהֵן גָּדוֹל מַקְרִיב חֵלֶק בָּרֹאשׁ וְנוֹטֵל חֵלֶק בָּרֹאשׁ: ג מָסְרוּ לוֹ זְקֵנִים מִזִּקְנֵי בֵּית דִּין וְקוֹרִין לְפָנָיו בְּסֵדֶר הַיּוֹם. וְאוֹמְרִים לוֹ אִישִׁי כֹּהֵן גָּדוֹל. קְרָא אַתָּה בְּפִיךָ. שֶׁמָּא שָׁכַחְתָּ אוֹ שֶׁמָּא לֹא לָמַדְתָּ. עֶרֶב יוֹם כִּפּוּרִים שַׁחֲרִית מַעֲמִידִין אוֹתוֹ בְּשַׁעַר מִזְרָח וּמַעֲבִירִין לְפָנָיו פָּרִים וְאֵילִים וּכְבָשִׂים כְּדֵי שֶׁיְּהֵא מַכִּיר וְרָגִיל בָּעֲבוֹדָה: ד כָּל שִׁבְעַת הַיָּמִים לֹא הָיוּ מוֹנְעִין מִמֶּנּוּ מַאֲכָל וּמִשְׁתֶּה. עֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים עִם חֲשֵׁכָה לֹא הָיוּ מַנִּיחִין אוֹתוֹ לֶאֱכוֹל הַרְבֵּה. מִפְּנֵי שֶׁהַמַּאֲכָל מֵבִיא אֶת הַשֵּׁנָה: ה מְסָרוּהוּ זִקְנֵי בֵית דִּין לְזִקְנֵי כְהוּנָּה. וְהֶעֱלוּהוּ לַעֲלִיַּת בֵּית אַבְטִינָס וְהִשְׁבִּיעוּהוּ וְנִפְטְרוּ וְהָלְכוּ לָהֶם וְאָמְרוּ לוֹ אִישִׁי כֹּהֵן גָּדוֹל אָנוּ שְׁלוּחֵי בֵית דִּין. וְאַתָּה שְׁלוּחֵנוּ וּשְׁלִיחַ בֵּית דִּין. מַשְׁבִּיעִין אָנוּ עָלֶיךָ בְּמִי שֶׁשִּׁכֵּן שְׁמוֹ בַּבַּיִת הַזֶּה. שֶׁלֹּא תְשַׁנֶּה דָבָר מִכָּל מַה שֶּׁאָמַרְנוּ לָךְ. הוּא פוֹרֵשׁ וּבוֹכֶה. וְהֵן פּוֹרְשִׁין וּבוֹכִין: ו אִם הָיָה חָכָם דּוֹרֵשׁ וְאִם לַאו תַּלְמִידֵי חֲכָמִים דּוֹרְשִׁין לְפָנָיו. וְאִם רָגִיל לִקְרוֹת קוֹרֵא. וְאִם לַאו קוֹרִין לְפָנָיו. וּבַמֶּה קוֹרִין לְפָנָיו. בְּאִיּוֹב. וּבְעֶזְרָא. וּבְדִבְרֵי הַיָּמִים. זְכַרְיָה בֶּן קְבוּטַל אוֹמֵר. פְּעָמִים הַרְבֵּה קָרִיתִי לְפָנָיו בְּדָנִיֵּאל: ז בִּקֵּשׁ לְהִתְנַמְנֵם. פִּרְחֵי כְהוּנָּה מַכִּין לְפָנָיו בְּאֶצְבַּע צְרָדָה. וְאוֹמְרִים לוֹ אִישִׁי כֹּהֵן גָּדוֹל עֲמוֹד וְהָפֵג אַחַת עַל הָרִצְפָּה. וּמַעֲסִיקִין אוֹתוֹ עַד שֶׁיַּגִּיעַ זְמַן הַשְּׁחִיטָה: ח בְּכָל יוֹם תּוֹרְמִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ בִּקְרִיאַת הַגֶּבֶר. אוֹ

פ"א שבעת ימים מפרישין כהן גדול. שכל עבודות יוה"כ אין כשירות אלא בו שנא' גבי יום הכפורים וכפר הכהן אשר ימשח אותו והפרשה זו נפקא לן מדכתיב בשבעת ימי המלואים ומפתח אוה"מ לא תצאו שבעת ימים וכתיב בתריה כאשר עשה ביום הזה צוה ה' לעשות לכפר עליכם. ודרשו רבותינו לעשות זה מעשה פרה לכפר עליכם זה מעשה יוה"כ שהכהן השורף את הפרה והכהן העובד ביוה"כ שניהם טעונין הפרשה מביתם שבעת ימים כמו שהיו טעונים אהרן ובניו בשבעת ימי המלואים: ללשכת פלהדרין. פקודי המלך נקראים פלהדרין ומתוך שהכהנים הגדולים שהיו בבית שני אחר שמעון הצדיק היו נותנין ממון כדי לשמש בכהונ' גדול' ומתוך שרשעים היו לא היו משלימין שנתן והיו מתחלפין כל יב"ח כפקידי המלך שהמלך מחליפן כל שנה. לכך נקראת לשכה זו לשכת פלהדרין: ומתקינין לו. מזמינין כהן אחר להיות כ"ג תחתיו אם יארע לו קרי או שאר טומאה: א"כ אין לדבר סוף. א"כ דחיישת למיתה אין לדבר סוף שמא גם זו תמות. אלא לטומאה דשכיחא חיישי' לפיכך מתקינין לו כהן אחר. למיתה דלא שכיחא שימות מת כפתע פתאום לא חיישי' הלכך אין מתקינין לו אשה אחרת. והלכה כחכמים: ב הוא זורק את הדם. של תמידים כדי שיהא רגיל בעבודה: ומטיב את הנרות. מדשן מן האפר של הפתילות שכבו: ושאר כל הימים אם רצה להקריב. כל קרבן שירצה מקריב ואין אנשי המשמר יכולין לעכב על ידו: מקריב חלק בראש. ראש הוא להקריב כל חלק שיבחר: ונוטל חלק בראש. בחלוקת הקדשים נוטל מנה יפה שיבחר לו. וה"מ בקדשי מזבח אבל בקדשי גבול א' כ"ג וא' כהן הדיוט חולקין בשוה: ג וקורין לפניו. כל ז' הימים בסדר היום. בפ' אחרי מות: אישי. אדוני: שמא לא למדת. שבמקדש שני היו צריכין לכך שהיו מעמידין כ"ג שאינן מהוגנים ע"פ המלכות. דאלו במקדש ראשון לא היו מעמידין כ"ג אלא הגדול שבכהנים בחכמ' בנוי בכח ובעושר ואם לא הי"ל עושר אחיו הכהנים מגדלין אותו משלהם. שנא' (ויקרא כא) והכהן הגדול מאחיו גדלוהו משל אחיו: שיהא מכיר. מתבונן בבהמות העוברות לפניו לתת אל לבו הלכות סדר היום: ד לא היו מניחין אותו לאכול הרבה. אפי' מן המאכלים שאין מביאים לידי חמום ומונעים ממנו לגמרי כל מאכל המביא לידי חמום וקרי. כגון חלב וביצים ובשר שמן ויין ישן וכיו"ב: ה מסרוהו זקני ב"ד. שקראו לפניו בסדר היום: לזקני כהונה. ללמדו חפינת הקטורת שנאמר (שם טז) ומלא חפניו קטרת סמים ועבודה קשה היא: בית אבטינס הם העושים את הקטורת וכותשים אותם ומערבין הסמנים: והשביעוהו. שלא יהא צדוקי לתקן קטרת על המחתה מבחוץ ולהכניס מבפנים שהם דורשין כי בענן אראה על הכפורת (שם) כי בענן עשן קטרת יבא ואז אראה על הכפורת ואין הדבר כן שהרי הכתוב אומר (שם) ונתן את הקטרת על האש לפני ה': הוא פורש ובוכה. שחשדוהו לצדוקי: והן פורשין ובוכין על שחשדוהו. דאמר מר החושד בכשרים לוקה בגופו: ו אם היה חכם דורש. בדבר הלכה כל ליל יום הכיפורים שלא יישן ויראה קרי. ואם תלמיד הוא ולא חכם שיודע להבין ולשמוע דבר הלכה ואינו יודע לדרוש דורשים לפניו: באיוב ובעזרא. שהן דברים המושכים את הלב לשומען ואין שינה חוטפתו: ז פרחי כהונה. בחורים שמתחיל שער זקנם לפרוח קרוין פרחי: באצבע צרדה. האצבע הסמוכ' לאגודל. ול' צרדה צרתה דהא כלו' צרתה של האגודל הסמוכ' לו היו מחברים האגודל באצבע הסמוכ' לה ושומטה ומכה על כפו ומשמיע קול כדי שלא יישן: כהן גדול עמוד. על רגליך: והפג א' על הרצפ'. של שיש להקיר חומם שצינון הרגלים מסיר השינה. והפג ל' הסרה כמו תפיגין טעמן: ח תורמין את המזבח. תרומת הדשן שהוא חותה מן הדשן במחתה בין רב בין מעט ונותנו במזרחו של כבש ונבלע שם במקומו והיא היתה תחלת העבוד' בשחרית: או סמוך לו. סמוך לקריאת הגבר או מלפניו או מלאחריו: בי"ה תורם מחצות. משום חולשא דכ"ג שעליו לבדו מוטל הכל צריך להשכים יותר: ברגלים. דנפישי ישראל ונפישי קרבנות ורב הדשן במקום המערכ' וצריך להעלות הדשן מן המערכ' למקום שבאמצע המזבח ששמו תפוח שלשם גל גדול של דשן לצבור מכוונת כתפוח היו צריכים להשכים יותר והיו משכימין מן

סָמוּךְ לוֹ. בֵּין לְפָנָיו בֵּין לְאַחֲרָיו. וּבְיוֹם הַכִּפּוּרִים מֵחֲצוֹת. וּבָרְגָלִים. מֵאַשְׁמוּרָה הָרִאשׁוֹנָה. וְלֹא הָיְתָה קְרִיאַת הַגֶּבֶר מַגַּעַת עַד שֶׁהָיְתָה עֲזָרָה מְלֵאָה מִיִּשְׂרָאֵל:

פרק ב בָּרִאשׁוֹנָה כָּל מִי שֶׁרוֹצֶה לִתְרוֹם אֶת הַמִּזְבֵּחַ תּוֹרֵם. וּבִזְמַן שֶׁהֵן מְרֻבִּין. רָצִין וְעוֹלִין בַּכֶּבֶשׁ. וְכָל הַקּוֹדֵם אֶת חֲבֵרוֹ בְּאַרְבַּע אַמּוֹת זָכָה. וְאִם הָיוּ שְׁנֵיהֶם שָׁוִין. הַמְמֻנֶּה אוֹמֵר לָהֶם הַצְבִּיעוּ. וּמָה הֵן מוֹצִיאִין. אַחַת אוֹ שְׁתַּיִם. וְאֵין מוֹצִיאִין אֲגוּדָל בַּמִּקְדָּשׁ: ב מַעֲשֶׂה שֶׁהָיוּ שְׁנֵיהֶן שָׁוִין. וְרָצִין וְעוֹלִין בַּכֶּבֶשׁ. וְדָחַף אֶחָד מֵהֶן אֶת חֲבֵרוֹ וְנָפַל. וְנִשְׁבְּרָה רַגְלוֹ. וְכֵיוָן שֶׁרָאוּ בֵית דִּין שֶׁבָּאוּ לִידֵי סַכָּנָה. הִתְקִינוּ שֶׁלֹּא יְהוּ תוֹרְמִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ. אֶלָּא בְּפַיִס. אַרְבַּע פַּיְסוֹת הָיוּ שָׁם. וְזֶה הַפַּיִס הָרִאשׁוֹן: ג הַפַּיִס הַשֵּׁנִי. מִי שׁוֹחֵט. מִי זוֹרֵק. וּמִי מְדַשֵּׁן מִזְבַּח הַפְּנִימִי. וּמִי מְדַשֵּׁן אֶת הַמְּנוֹרָה. וּמִי מַעֲלֶה אֵבָרִים לַכֶּבֶשׁ. הָרֹאשׁ וְהָרֶגֶל. וּשְׁתֵּי הַיָּדַיִם. הָעֹקֶץ וְהָרֶגֶל. הֶחָזֶה וְהַגֵּרָה. וּשְׁתֵּי הַדְּפָנוֹת. וְהַקְּרָבַיִם. וְהַסֹּלֶת וְהַחֲבִיתִּין. וְהַיַּיִן. שְׁלֹשָׁה עָשָׂר כֹּהֲנִים זָכוּ בוֹ. אָמַר בֶּן עַזַּאי לִפְנֵי רַבִּי עֲקִיבָא מִשּׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ דֶּרֶךְ הִלּוּכוֹ הָיָה קָרֵב: ד הַפַּיִס הַשְּׁלִישִׁי חֲדָשִׁים לִקְטֹרֶת. בּוֹאוּ וְהָפִיסוּ. וְהָרְבִיעִי חֲדָשִׁים עִם יְשָׁנִים. מִי מַעֲלֶה אֵבָרִים מִן הַכֶּבֶשׁ לַמִּזְבֵּחַ: ה תָּמִיד קָרֵב בְּתִשְׁעָה. בַּעֲשָׂרָה. בְּאַחַד עָשָׂר. וּבִשְׁנֵים עָשָׂר. לֹא פָחוֹת וְלֹא יוֹתֵר. כֵּיצַד. עַצְמוֹ בְּתִשְׁעָה. בֶּחָג בְּיַד אֶחָד צְלוֹחִית שֶׁל מַיִם. הֲרֵי כָּאן עֲשָׂרָה. בֵּין הָעַרְבַּיִם בְּאַחַד עָשָׂר. הוּא עַצְמוֹ בְּתִשְׁעָה. וּשְׁנַיִם בְּיָדָם שְׁנֵי גִזְרֵי עֵצִים. וּבְשַׁבָּת בְּאַחַד עָשָׂר. הוּא עַצְמוֹ בְּתִשְׁעָה. וּשְׁנַיִם בְּיָדָם שְׁנֵי בָזִיכֵי לְבוֹנָה שֶׁל לֶחֶם הַפָּנִים. וּבְשַׁבָּת שֶׁבְּתוֹךְ הֶחָג בְּיַד אֶחָד צְלוֹחִית שֶׁל מָיִם:

איל

באשמורה הראשונה שהוא שליש הלילה: ולא היתה קריאת הגבר מגעת. ברגלים: עד שהיתה עזרה מלאה מישראל. שמביאים קרבנותיהם להקריבם מיד אחר תמיד של שחר:

פ״ב בראשונה כל מי שרוצה לתרום. כל כהן שהוא מאותו בית אב ורוצה לתרום את הדשן שחרית תורם ולא הי' פיים בדבר: ובזמן שהם מרובים. הבאים לתרום זה אומר אני תורם וזה אומר אני תורם זה הי' משפטם: רצים ועולים בכבש. המזבח שהוא ל״ב אמה אורך: וכל הקודם. ליכנס לתוך ד״א עליונות של כבש הסמוכות לראש המזבח זכה לתרום. וזהו גורלם: ואם היו שניהם שוים. בכניסתם אין א' מהם זוכה לתרום. אבל מעתה כולם באין להטיל גורל ומהו הגורל הממונה אומר לכולם הצביעו כלו' הוציאו אצבעותיכם כ״א יראה אצבעו מפני שאסור למנות אנשים מישראל לפיכך הוצרכו להוציא האצבעות כדי שימנו האצבעות ולא אנשים. וכיצד עושים מקיפים ועומדים בעגולה והממונ' בא ונוטל מצנפת מראשו של א' מהם וממנו הפיים מתחיל למנות ומוציא כ״א אצבעו והממונ' מוציא מפיו סך ומנין או מאה או שפים הרבה יותר ממה שיש שם כהנים ואומר מי שיכלה חשבון זה אצלו יזכה ומתחיל למנות מזה שנטל מראשו המצנפת וסובב והולך ומונה האצבעות וחוזר חלילה עד סוף המנין ומי שהמנין כלה בו הוא הזוכה. וכן כל הפייסות שבמקדש: אחת או שתים. אצבע אחד אם הוא בריא או שתים אם הוא חולה שהחול' אינו יכול לכבוש אצבעותיו דכשמוציא א' יוצא חברת' עמה ואין הב' נמנין אלא א': ואין מוציאים אגודל במקדש. מפני הרמאים כשיקרב המנין לכלות ויבינו למי יכלה יוציא זה העומד לפניו שתי אצבעות כדי שימנ' לב' ב״א וימסר המנין לכלות בו והממונ' לא יבין לפי שאדם יכול להרחיק האגודל מן האצבע הרבה עד שנרא' כאצבעות ב' ב״א מה שאין יכול לעשות כן בשאר אצבעות: ב אלא בפיים. זה שפרשנו. ד' פייסות היו שם. ד״פ ביום נאספים לפיים ולא היו מפייסים על כולם באסיפ' א' כדי להשמיע קול ד״פ שיש עם רב בעזר'. וזהו כבודו של מ״ד שנא' (תלים נה) בבית אלהים נהלך ברגש: ג מי שוחט. את התמיד: מי זורק כו'. כל העבודות הללו בפיים א' הן שמי שיכלה בו החשבון כמו שפירשנו זכה והוא זורק את הדם למזבח אחר שקבל הדם במזרק. שהזורק הוא המקבל והסמוך לו שוחט ואע״פ שהשחיט' קודמת לקבלת הדם מ״מ מפני שעבודת הזריק' גדולה מן השחיט' שהשחיט' כשרה בזר משא״כ בזריק'. דמקבל' ואילך מצות כהונה לפיכך זכה הראשון שהגיע לו בפיים בזריק' והסמוך לו בשחיט'. והסמוך לשוחט מדשן את המזבח והסמוך למדשן את המזבח מדשן את המנורה וכן כולם: הראש והרגל. של ימין בכהן א': ושתי הידים. בכהן שני: העוקץ. הוא הזנב והרגל של שמאל בכהן שלישי: החזה. הוא שותן החזה הרוא' את הקרקע ומותכין אותו אילך ואילך בלא ראשי הצלעות: והגרה. מקום שהוא מעל' גרה הוא הצואר ובו מחוברים קנה הריאה עם הכבד והלב: החזה והגרה. בכהן רביעי: ושתי הדפנות. בכהן חמישי: והקרבים. בששי: והסלת. עשרון למנח' נסכו של תמיד בשביעי: והחביתים. חצי עשרון למנחתו של כ״ג שקריבה עם התמידים בכל יום שנא' (ויקרא ו) מחצית' בבוקר ומחצית' בערב בשמיני. והיין ג' לוגין לנסך התמיד בתשיעי: י״ג כהנים זוכין בו. בפיים זה י״ג עבודות של כהנים המנויות כאן כפי הסדר הכתוב במשנ': כדרך הלוכו. כאיזו הי' קרב התמיד. ת״ק סבר כשור והיפה קרב תחלה ובן עזאי סבר כדרך הלוכו. הראש והרגל החזה והגרה. ושתי הידים. ושתי הדפנות. העוקץ והרגל ואין הל' כבן עזאי: ד חדשים לקטרת. כך היו מכריזין בעזר' כלו' מי שלא זכה בקטרת כל ימיו יבא ויפיס ולא היו מניחין למי שזכה בה פ״א לשנות בה מפני שמעשרת דכתיב (דברים לג) ישימו קטורה באפך וכו' ברך ה' חילו ולפי שכל כהן המקטיר קטרת הי' מתעשר ומתברך בשביל' לפיכך לא היו מניחין לשנות בה אדם כדי שיהיו הכל מתעשרים ומתברכים בה: חדשים גם ישנים. מי שזכה בפיים פעמים אחרות ומי שלא זכה בו מעולם באו ופייסו: מי מעלה אברים מן הכבש למזבח. כשהיו מוליכין האברים מבית המטבחים לא היו מוליכין אותם למזבח אלא נותנים אותם מחצי כבש ולמטה במזרח ומפייסין פיים אחר מי מעל' אותם ממקום שהנחתן בכבש למזבח והיו עושין כן משום ברוב עם הדרת מלך: ה תמיד קרב. משעת הולכת אברים ואילך קחשיב: עצמו. בכל יום ט' שהם לאברים ולקרבים כדאמרי' לעיל. א' לסלת וא' לחביתין וא' ליין: ובחג שצריך ב' נסכין א' של יין וא' של מים וביד כהן א' צלוחית של מים: של בין הערבים. שבכל יום שנים בידם שני גזרי עצים להוסיף על עצי מערכה דכתיב (ויקרא א) וערכו עצים על האש. אם אינו ענין לתמיד של שחר שכבר נא' ובער עלי' הכהן תנהו לתמיד של בין הערבים שמוסיפין שני גזירי עצים: ו הבשר בחמשה. כאיברים של כבש כך אברים של איל: בסלת. שני עשרונים היו בשני כהנים: ז כו״א.

וְאַיִל קָרֵב בְּאַחַד עָשָׂר. הַבָּשָׂר בַּחֲמִשָּׁה. הַקְּרָבַיִם. וְהַסֹּלֶת. וְהַיַּיִן. בִּשְׁנַיִם שְׁנַיִם:

ז פַּר קָרֵב בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה. הָרֹאשׁ וְהָרֶגֶל. הָרֹאשׁ בְּאֶחָד. וְהָרֶגֶל בִּשְׁנַיִם. הָעֹקֶץ וְהָרֶגֶל. הָעֹקֶץ בִּשְׁנַיִם. וְהָרֶגֶל בִּשְׁנַיִם. הֶחָזֶה וְהַגֵּרָה. הֶחָזֶה בְּאֶחָד. וְהַגֵּרָה בִּשְׁלשָׁה. שְׁתֵּי יָדַיִם בִּשְׁנַיִם. שְׁתֵּי דְפָנוֹת בִּשְׁנַיִם. הַקְּרָבַיִם וְהַסֹּלֶת וְהַיַּיִן בִּשְׁלשָׁה שְׁלשָׁה. בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים בְּקָרְבְּנוֹת צִבּוּר. אֲבָל בְּקָרְבַּן יָחִיד אִם רָצָה לְהַקְרִיב מַקְרִיב. הֶפְשֵׁטָן וְנִתּוּחָן שֶׁל אֵלּוּ וְאֵלּוּ שָׁוִין:

פרק ג אָמַר לָהֶם הַמְמֻנֶּה צְאוּ וּרְאוּ אִם הִגִּיעַ זְמַן הַשְּׁחִיטָה. אִם הִגִּיעַ הָרוֹאֶה אוֹמֵר בַּרְקַאי. מַתְיָא בֶּן שְׁמוּאֵל אוֹמֵר הֵאִיר פְּנֵי כָל הַמִּזְרָח עַד שֶׁבְּחֶבְרוֹן וְהוּא אוֹמֵר הֵן:

ב וְלָמָּה הוּצְרְכוּ לְכָךְ שֶׁפַּעַם אַחַת עָלָה מְאוֹר הַלְּבָנָה וְדִמּוּ שֶׁהֵאִיר הַמִּזְרָח וְשָׁחֲטוּ אֶת הַתָּמִיד וְהוֹצִיאוּהוּ לְבֵית הַשְּׂרֵפָה. הוֹרִידוּ כֹהֵן גָּדוֹל לְבֵית הַטְּבִילָה. זֶה הַכְּלָל הָיָה בַמִּקְדָּשׁ כָּל הַמֵּסֵךְ אֶת רַגְלָיו טָעוּן טְבִילָה. וְכָל הַמֵּטִיל מַיִם טָעוּן קִדּוּשׁ יָדַיִם וְרַגְלָיִם:

ג אֵין אָדָם נִכְנָס לָעֲזָרָה לָעֲבוֹדָה אֲפִילוּ טָהוֹר עַד שֶׁיִּטְבּוֹל. חָמֵשׁ טְבִילוֹת וַעֲשָׂרָה קִדּוּשִׁין טוֹבֵל כֹּהֵן גָּדוֹל וּמְקַדֵּשׁ בּוֹ בַּיּוֹם וְכֻלָּן בַּקֹּדֶשׁ עַל בֵּית הַפַּרְוָה חוּץ מִזּוֹ בִּלְבָד:

ד פֵּרְסוּ סָדִין שֶׁל בּוּץ בֵּינוֹ לְבֵין הָעָם. פָּשַׁט יָרַד וְטָבַל עָלָה וְנִסְתַּפָּג. הֵבִיאוּ לוֹ בִּגְדֵי זָהָב וְלָבַשׁ וְקִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו. הֵבִיאוּ לוֹ אֶת הַתָּמִיד קְרָצוֹ וּמֵרַק אַחֵר שְׁחִיטָה עַל יָדוֹ. קִבֵּל אֶת הַדָּם וּזְרָקוֹ נִכְנַס לְהַקְטִיר קְטֹרֶת שֶׁל שַׁחַר וּלְהֵיטִיב אֶת הַנֵּרוֹת. וּלְהַקְרִיב אֶת הָרֹאשׁ וְאֶת הָאֵבָרִים. וְאֶת הַחֲבִתִּין. וְאֶת הַיַּיִן:

ה קְטֹרֶת שֶׁל שַׁחַר הָיְתָה קְרֵבָה בֵּין דָּם לְאֵבָרִים. שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם בֵּין אֵבָרִים לִנְסָכִים. אִם הָיָה כֹהֵן גָּדוֹל זָקֵן אוֹ אִסְטְנִיס. מְחַמִּין לוֹ חַמִּין. וּמְטִילִין לְתוֹךְ הַצּוֹנֵן. כְּדֵי שֶׁתָּפוּג צִנָּתָן:

ו הֱבִיאוּהוּ לְבֵית הַפַּרְוָה וּבַקֹּדֶשׁ הָיְתָה. פֵּרְסוּ סָדִין שֶׁל בּוּץ בֵּינוֹ לְבֵין הָעָם. קִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפָשַׁט. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר פָּשַׁט קִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו. יָרַד וְטָבַל עָלָה וְנִסְתַּפָּג. הֵבִיאוּ לוֹ בִּגְדֵי לָבָן. לָבַשׁ וְקִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו:

דבעינן כל הני כהנים לכל בהמה. ובעינן פיים: אם רצה להקריב. כהן יחידי את הכל ובלא פיים. הפשטן ונתוחן של יחיד ושל צבור שוין להיות כשרים בזר. ואין צריכין כהן:

פ״ג א״ל הממונה. הוא הסגן: צאו וראו. על מקום גבוה שהי׳ להם במקדש: זמן השחיטה. שהשחיט׳ פסול׳ בליל׳ שנ׳ (ויקרא יט) ביום זבחכם: ברקאי. האיר והבריק השחר האיר פני המזרח. זמן זה אחר ברקאי דאמר ת״ק והלכה כמתיא בן שמואל: עד שבחברון. אותן שעומדין למטה שואלין לו הגיע האור לחברון. והוא משיב הן וכדי להזכיר זכות אבות מזכירין חברון: ב שפ״א עלה מאור הלבנ׳. לאו ביוהכ״פ קאמר דא״א לעלות מאור הלבנ׳ סמוך לשחר ביוה״כ שהוא בשלים לחודש אלא בסוף א׳ מן החדשים כשהלבנ׳ עולה סמוך לעלות השחר אירע זה הטעות וחששו שמא ביוה״כ יארע טעות אחר ביוה״כ לכך הוצרכו לכ״ז: הורידו כ״ג. מלתא באנפי נפשה הוא והשתא מהדר להא דתנינן לעיל עד חברון והוא אומר הן ולאחר שהשיב הרואה הן. היו מורידין כ״ג לבית הטביל׳. שהי׳ טעון טביל׳ קודם שישחוט התמיד: המיסך רגליו. כנוי לנקבים גדולים: ג לעבודה. לאו דוקא: עד שיטבול. שהדבר ק״ו ומה כ״ג המשנ׳ מקודש לקודש מעבודת חוץ לעבודת פנים. ומעבודת פנים לעבודת חוץ טעון טביל׳ בין עבוד׳ לעבוד׳ זה הבא מביתו שהוא מחול לקודש לא כ״ש שטעון טבילה: על בית הפרוה. על לשכת בית הפרוה: חוץ מזו. הראשונ׳ שהית׳ בחול ע״ג שער המים ובצד לשכתו היתה: ד סדין של בוץ. כדי שיכיר שעבודת היום בבגדי בוץ לפי שהוא רגיל לשמש כל השנה כולה בבגדי זהב: ונסתפג. ונתקנח: וקדש ידיו ורגליו. מן הכיור שצריך לכל חליפות בגדי היום קדוש לפשיטה וקדוש ללביש׳ וטביל׳ ראשונ׳ זו שהפשיט׳ של בגדי חול היא לא הוצרך קדוש ידים ורגלים על הפשיטה: קרצו. שחטו ברוב שני סימנין הכשר שחיט׳ בלבד: ומירק אחר. וגמר כהן אחר השחיט׳ לפי שאין קבלת הדם כשרה אלא בכ״ג וצריך למהר ולקבל: על ידו. בשבילו. אי נמי על ידו אחריו וסמוך לו כמו ועל ידו החזיק בס׳ עזרא: ה בין דם לאברים. לא״ד דהא תנן לעיל קבל את הדם וזרקו נכנס להקטיר קטורת ולהטיב את הנרות. ולהקריב את הראש ואת האברים. אלמא היתה קטרת קריבה בין דם לנרות ולא בין דם לאברים. אלא לא בא התנא עכשיו לומר סדר הקרבות זו אחר זו איך היו. אבל ר״ל בלבד שלא היתה זריקת הדם והקרבת האברים רצופים זו אחר זו שהרי הקטרת היתה מפסקת ביניהן וה״ה נמי שהטבת הנרות היתה ביניהן לאחר הקטרת קודם הקרבת האברים: איסטנים. שגופו מפונק וקר: מחמין לו חמין. בעיה״כ: ומטילין. ביוה״כ לתוך חקק בבנין בית טבילתו: שתפוג. להסיר צנתן במקלת כמו מפיגין טעמן: ו לבית הפרוה. מכשף א׳ ששמו פרוה בנאה ונקראת על שמו: ובקדש היתה. שטביל׳ שניה זו עם כל שאר טבילות חוץ מן הראשונ׳. טעונות מקום קדוש כדכתיב (ויקרא טז) ורחץ את בשרו במים במקום קדוש: ר״מ אומר פשט. תחלה ואח״כ מקדש ואין הל׳ כר״מ: בגדי לבן. כתונת ומכנסים ואבנט ומצנפת האמורים בפ׳ אחרי מות. שכל עבודות פנימיות היו בהן. ועבודות חיצוניות כגון תמידין ומוספין היו בבגדי זהב שהוא משמש בהן כל השנה כולה ובין

בל

ז בְּשַׁחַר הָיָה לוֹבֵשׁ פְּלוּסִין שֶׁל י״ב מָנֶה וּבֵין הָעַרְבַּיִם הִנְדְּוִין שֶׁל ח׳ מֵאוֹת זוּז ׃ דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים בְּשַׁחַר הָיָה לוֹבֵשׁ שֶׁל י״ח מָנֶה. וּבֵין הָעַרְבַּיִם שֶׁל י״ב מָנֶה. הַכֹּל שְׁלֹשִׁים מָנֶה. אֵלּוּ מִשֶּׁל צִבּוּר. וְאִם רָצָה לְהוֹסִיף. מוֹסִיף מִשֶּׁלּוֹ ׃

ח בָּא לוֹ אֵצֶל פָּרוֹ. וּפָרוֹ הָיָה עוֹמֵד בֵּין הָאוּלָם לַמִּזְבֵּחַ. רֹאשׁוֹ לַדָּרוֹם וּפָנָיו לַמַּעֲרָב וְהַכֹּהֵן עוֹמֵד בַּמִּזְרָח וּפָנָיו לַמַּעֲרָב וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו וּמִתְוַדֶּה. וְכָךְ הָיָה אוֹמֵר. אָנָּא הַשֵּׁם. עָוִיתִי. פָּשַׁעְתִּי. חָטָאתִי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי. אָנָּא הַשֵּׁם. כַּפֶּר נָא לַעֲוֹנוֹת. וְלַפְּשָׁעִים . וְלַחֲטָאִים. שֶׁעָוִיתִי וְשֶׁפָּשַׁעְתִּי. וְשֶׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ. אֲנִי וּבֵיתִי. כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ (ויקרא טז) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם וגו׳ וְהֵן עוֹנִין אַחֲרָיו . בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד׃

ט בָּא לוֹ לְמִזְרַח הָעֲזָרָה לִצְפוֹן הַמִּזְבֵּחַ . הַסְּגָן מִימִינוֹ וְרֹאשׁ בֵּית אָב מִשְּׂמֹאלוֹ. וְשָׁם שְׁנֵי שְׂעִירִים וְקַלְפֵּי הָיְתָה. שָׁם. וּבָהּ שְׁנֵי גוֹרָלוֹת. שֶׁל אֶשְׁכְּרוֹעַ הָיוּ וַעֲשָׂאָן בֶּן גַּמְלָא שֶׁל זָהָב. וְהָיוּ מַזְכִּירִין אוֹתוֹ לְשֶׁבַח׃

י בֶּן קָטִין עָשָׂה שְׁנֵים עָשָׂר דַּד לַכִּיּוֹר. שֶׁלֹּא הָיוּ לוֹ אֶלָּא שְׁנַיִם. וְאַף הוּא עָשָׂה מוּכְנִי לַכִּיּוֹר שֶׁלֹּא יִהְיוּ מֵימָיו נִפְסָלִין בְּלִינָה. מוּנְבַּז הַמֶּלֶךְ עָשָׂה כָּל יְדוֹת הַכֵּלִים שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁל זָהָב הִילְנִי אִמּוֹ עָשְׂתָה נִבְרֶשֶׁת שֶׁל זָהָב עַל פִּתְחוֹ שֶׁל הֵיכָל. וְאַף הִיא עָשְׂתָה טַבְלָא שֶׁל זָהָב שֶׁפָּרָשַׁת סוֹטָה כְּתוּבָה עָלֶיהָ . נִקָנוֹר נַעֲשׂוּ נִסִּים לְדַלְתוֹתָיו. וְהָיוּ מַזְכִּירִין אוֹתוֹ (נ״א אוֹתָן) לְשֶׁבַח׃

יא וְאֵלּוּ לִגְנַאי. שֶׁל בֵּית גַּרְמוּ לֹא רָצוּ לְלַמֵּד עַל מַעֲשֵׂה לֶחֶם הַפָּנִים. שֶׁל בֵּית אַבְטִינָס לֹא רָצוּ לְלַמֵּד עַל מַעֲשֵׂה הַקְּטֹרֶת . הֻגְרוֹס בֶּן לֵוִי הָיָה יוֹדֵעַ פֶּרֶק בַּשִּׁיר. וְלֹא רָצָה לְלַמֵּד. בֶּן קַמְצָר לֹא רָצָה לְלַמֵּד עַל מַעֲשֵׂה הַכְּתָב עַל הָרִאשׁוֹנִים נֶאֱמַר זֵכֶר צַדִּיק לִבְרָכָה. וְעַל אֵלּוּ נֶאֱמַר וְשֵׁם רְשָׁעִים יִרְקָב .

פ״ד טָרַף בַּקַּלְפִּי. וְהֶעֱלָה שְׁנֵי גוֹרָלוֹת . אֶחָד כָּתוּב עָלָיו לַשֵּׁם. וְאֶחָד כָּתוּב עָלָיו לַעֲזָאזֵל. הַסְּגָן מִימִינוֹ. וְרֹאשׁ בֵּית אָב מִשְּׂמֹאלוֹ. אִם שֶׁל שֵׁם עָלָה בִּימִינוֹ . הַסְּגָן אוֹמֵר לוֹ אִישִׁי כֹּהֵן גָּדוֹל הַגְבַּהּ יְמִינְךָ. וְאִם שֶׁל שֵׁם עָלָה בִּשְׂמֹאלוֹ. רֹאשׁ בֵּית אָב אוֹמֵר לוֹ אִישִׁי כֹּהֵן גָּדוֹל הַגְבַּהּ שְׂמֹאלְךָ. נְתָנוֹ (ירושלמי) (נְתָנָם) עַל שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים

כל חליפה וחליפה טעון טבילה. ושתי קדושי ידים ורגלים מן הכיור : ז פלוסין. בוץ דק ויפה הבא מארץ רעמסס תרגום ירושלמי רעמסס פילוסא: הנדוין. מארץ הודו: ובין הערבים. בגדים שלובש להוצאת כף ומחתה : הכל שלשים מנה. להכי הדר כללינהו תנא לאשמועי' דשלשים מנה ס"ה לומר לך שאם פיחת מאותן של שחרית ורבה לאותן של ערבית ל"ל בה : אם רצה להוסיף מוסיף משלו. ובלבד שיתן אותו תוספת מתנה להקדש : ח בין האולם ולמזבח. כל צפון העזר' הי' כשר מן הדין להעמדת הפר דכולה לפני ה' היא ולא היו מעמידים הפר בין האולם ולמזבח קרוב להיכל אלא משום חולשא דכ"ג שלא יכבד עליו טורח משא שזרק הדם למרחוק : ראשו לדרום ופניו למערב. בדין הי' שיהי' ראשו להיכל שהוא במערב ואחוריו למזבח אלא שמא יטיל גללים וגנאי הוא להראות בית הרעי שלו כנגד מזבח. לפיכך הי' ראשו לדרום וזנבו לצפון דהכי שפיר טפי. ואמצע גופו בין האולם ולמזבח ועוקם ראשו עד שיהי' פניו למערב : והכהן עומד. ואחוריו למזרח :
ט בא לו למזרח העזר'. שלא היו מכניסים השעירים בין האולם ולמזבח כשרוצ' לתת עליהם גורלות אלא בעזר' היו עד שעת שחיטה: וקלפי. כלי עץ חלול : של אשכרוע. ביש"ו בלע"ז מין עץ וחשוב הוא: בן גמלא. יהושע בן גמלא כשנתמנה להיות כ"ג. עשאן של זהב : י בן קטין. כ"ג הי' : עשה י"ב דדין לכיור. כדי שיהיו י"ב כהנים הזוכים בפיים של תמיד השחר מקדשים בב"א ואע"פ שי"ג כהנים היו כדאמרן בפרקא ברא"כ'. לא עשה דד לשוחט שהשחיט' כשרה בזר : מוכני. גלגל שעשה בבור שיהיו מימיו מחוברים בבור ולא יפסלו בלינה : נברשת. מנורה : שפ' סוטה כתובה עליה. ולא יצטרך להביא תורה לכתוב ממנה פ' סוטה : נקנור. שם אדם : שנעשו נסים לדלתותיו. שהלך לאלכסנדריא של מצרים להביא דלתות. בחזרתו עמד סער גדול בים לטבען. נטלו א' מהן והטילוהו בים להקל מעליהם בקשו להטיל האחרת אמר להם הטילוני עמה מיד נח הים מזעפו כיון שהגיעו לנמל של עכו היתה מבצבצת ויוצאת מתחת דופני הספינ' : יא לא רצו ללמד על מעשה לחם הפנים. שלא היו יודעים שום אדם לרדותו מן התנור שלא יהא נשבר מפני שהי' עשוי כמין תיבה פרוצה: לא רצו ללמד על מעשה הקטרת. מכירין היו בעשב א' שמעלה עשן וכשהיו מערבים אותו עם סממני הקטרת הי' עשן הקטרת מתמר ועולה כמין מקל ולא הי' פונה אילך ואילך : פרק בשיר. הכרעת קול נעימה : על מעשה הכתב. קושר ד' קולמוסים בד' אצבעותיו וכותב שם בן ד' אותיות כא' : על הראשונים. בן גמלא ובן קטין מונבז והלני אמו וניקנור : ועל האחרונים. בית גרמו ובית אבטינס הגרוס בן לוי ובן קמצר ואע"ג דבית גרמו ובית אבטינס נתנו טעם לדבריהם שלא רצו ללמד שלא ילמד אדם שאינו הגון וילך ויעבוד ע"ז בכך לא קבלו חכמים את דבריהם :

פ"ד טרף בקלפי. טרף.חטף ולקח שתיהם בחטיפ': (בקלפי איכא לעיל וקלפי הית' שם ולמה בחטיפ') כדי שלא יתכוין להכין בשמאלו אותה של שם ויעלנו בימין לפי שסי' יפה הי' כשהי' עולה בימין: והעלה ב' גורלות. א' בימין וא' בשמאל. והשעירים עומדים א' לימין וא' לשמאל ונתן גורל שעלה בימין על שעיר של ימין וגורל שעלה בשמאל על שעיר של שמאל : לה' חטאת. שם המפורש הי' מזכיר הוא שם של יו"ד ה"א כמו שהוא נכתב ור"י אומר לא הי' צריך כו'. ואין הל' כר"י :

והן

וְאוֹמֵר לַיְיָ חַטָּאת. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר לֹא הָיָה צָרִיךְ לוֹמַר חַטָּאת. אֶלָּא לַיְיָ. וְהֵן עוֹנִין אַחֲרָיו. בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: ב קָשַׁר לָשׁוֹן שֶׁל זְהוֹרִית בְּרֹאשׁ שָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ. וְהֶעֱמִידוֹ כְּנֶגֶד בֵּית שִׁלּוּחוֹ. וְלַנִּשְׁחָט כְּנֶגֶד בֵּית שְׁחִיטָתוֹ. בָּא לוֹ אֵצֶל פָּרוֹ שְׁנִיָּה. וְסָמַךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו וּמִתְוַדֶּה. וְכָךְ הָיָה אוֹמֵר. אָנָּא הַשֵּׁם. עָוִיתִי. פָּשַׁעְתִּי. חָטָאתִי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי. וּבְנֵי אַהֲרֹן עַם קְדוֹשֶׁךָ. אָנָּא הַשֵּׁם. כַּפֶּר נָא. לַעֲוֹנוֹת. וְלַפְּשָׁעִים. וְלַחֲטָאִים. שֶׁעָוִיתִי. וְשֶׁפָּשַׁעְתִּי וְשֶׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי וּבְנֵי אַהֲרֹן עַם קְדוֹשֶׁךָ. כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ (ויקרא טז) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ. וְהֵן עוֹנִין אַחֲרָיו בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: ג שְׁחָטוֹ וְקִבֵּל בְּמִזְרָק אֶת דָּמוֹ. וּנְתָנוֹ לְמִי שֶׁהוּא מְמָרֵס בּוֹ עַל הָרֹבֶד הָרְבִיעִי שֶׁבַּהֵיכָל בִּכְדֵי שֶׁלֹּא יִקְרוֹשׁ. נָטַל מַחְתָּה וְעָלָה לְרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ. וּפִנָּה גֶחָלִים אֵילָךְ וְאֵילָךְ. וְחוֹתֶה מִן הַמְעֻכָּלוֹת הַפְּנִימִיּוֹת. וְיָרַד וְהִנִּיחָהּ עַל הָרֹבֶד הָרְבִיעִי שֶׁבָּעֲזָרָה: ד בְּכָל יוֹם הָיָה חוֹתֶה בְּשֶׁל כֶּסֶף וּמְעָרֶה בְּתוֹךְ שֶׁל זָהָב. וְהַיּוֹם חוֹתֶה בְּשֶׁל זָהָב וּבָהּ הָיָה מַכְנִיס. בְּכָל יוֹם חוֹתֶה בְּשֶׁל ד' קַבִּין וּמְעָרֶה בְּתוֹךְ שֶׁל שְׁלֹשֶׁת קַבִּין. וְהַיּוֹם חוֹתֶה בְּשֶׁל שְׁלֹשֶׁת קַבִּין וּבָהּ הָיָה מַכְנִיס. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר בְּכָל יוֹם חוֹתֶה בְּשֶׁל סְאָה וּמְעָרֶה בְּתוֹךְ שְׁלֹשֶׁת קַבִּין וְהַיּוֹם חוֹתֶה בְּשֶׁל שְׁלֹשֶׁת קַבִּין וּבָהּ הָיָה מַכְנִיס. בְּכָל יוֹם כְּבֵדָה. וְהַיּוֹם קַלָּה. בְּכָל יוֹם הָיְתָה יָדָהּ קְצָרָה וְהַיּוֹם אֲרוּכָּה. בְּכָל יוֹם זְהָבָהּ יָרוֹק. וְהַיּוֹם אָדוֹם. דִּבְרֵי רַבִּי מְנַחֵם. בְּכָל יוֹם מַקְרִיב פְּרַס בְּשַׁחֲרִית וּפְרַס בֵּין הָעַרְבַּיִם. וְהַיּוֹם מוֹסִיף מְלֹא חָפְנָיו. בְּכָל יוֹם הָיְתָה דַקָּה. וְהַיּוֹם דַּקָּה מִן הַדַּקָּה: ה בְּכָל יוֹם כֹּהֲנִים עוֹלִין בְּמִזְרָחוֹ שֶׁל כֶּבֶשׁ וְיוֹרְדִין בְּמַעֲרָבוֹ. וְהַיּוֹם כֹּהֵן גָּדוֹל עוֹלֶה בָאֶמְצַע וְיוֹרֵד בָּאֶמְצַע (נ"א וְהַיּוֹם עוֹלִין בְּאֶמְצַע וְיוֹרְדִין בְּאֶמְצַע) רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לְעוֹלָם כֹּהֵן גָּדוֹל עוֹלֶה בָאֶמְצַע וְיוֹרֵד בָּאֶמְצַע. בְּכָל יוֹם כֹּהֵן גָּדוֹל מְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו מִן הַכִּיּוֹר וְהַיּוֹם מִן הַקִּיתוֹן שֶׁל זָהָב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. לְעוֹלָם כֹּהֵן גָּדוֹל מְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו מִן הַקִּיתוֹן שֶׁל זָהָב: ו בְּכָל יוֹם הָיוּ שָׁם אַרְבַּע מַעֲרָכוֹת. וְהַיּוֹם חָמֵשׁ. דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר בְּכָל יוֹם שָׁלֹשׁ. וְהַיּוֹם אַרְבַּע. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בְּכָל יוֹם שְׁתַּיִם. וְהַיּוֹם שָׁלֹשׁ:

והן עונין אחריו. כשמזכיר את השם: ב לשון של זהורית. למר לצבוע אדום: כנגד בית שלוחו. כנגד שער שיוליאו בו: ולנשחט. הי' קושר לי' של זהורית כנגד בית שחיטתו כלומר בצוארו והשתא לא אתי לאחלופי בשעיר המשתלח שזה בראשו וזה בצוארו ותרווייהו בשאר שעירים לא מתחלפי שאלו לי' של זהורית קשור' בהם ושעירים אחרים אין לי' של זהורית קשורה בהם: עויתי פשעתי חטאתי. מתני' ר"מ היא דיליף מקרא דכתיב (ויקרא טז) והתודה עליו את כל עונות ב"י ואת כל פשעיהם לכל חטאתם. אבל חכמים פליגי עליה ואמרי עונות אלו זדונות ופשעים אלו מרדים חטאים אלו שגגות לאחר שהתודה על הזדונות ועל המרדים חוזר ומתודי' על השגגות בתמיה אלא אומר חטאתי עויתי פשעתי וכן בדוד הוא אומר (תלים קו) חטאנו עם אבותינו העוינו והרשענו והל' כחכמים ומהו ז"ש משה (שמות לד) נושא עון ופשע וחטאה כך אמר משה לפני המקום בשעה שישראל חוטאים ועושים תשובה עשה להם זדונות כשגגות: ג ממרס. מגיס ומנער ומערב בו שלא יקפה כשישהה עד שיעשה' עבודת הקטרת: על הרובד הרביעי. כל שורה ושורה של אבני הרצפ' קרויה רובד וא"א לפרש רובד הרביעי שבהיכל שורה רביעית שבתוך ההיכל מפתח ההיכל ולפנים דהא כתיב וכל אדם לא יהי' באוה"מ וגו' אלא תני רובד רביעי של היכל כלומר הרביעי שבעזר' כשיצא מן ההיכל לעזר' מונה את הרובדין ומניחו על הרובד הרביעי. ושם עומד הממרס בו דאלו בתוך ההיכל א"א כדאמרן: וחותה את הגחלים. ומניח את המחת' עד שיחפון בחפניו הקטרת ויתן לתוך הכף ואח"כ יכניס כף ומחתה לפנים: ד בכל יום. כשחותה גחלים ממערכ' ב' של הקטרת להכניס על מזבח הפנימי לקטרת שחרית וערבית: חותה בשל כסף ומערה בשל זהב. ואינו חותה בשל זהב שמתיית הגחלים שוחקת הכלי ומחסרתו. והתורה חסה על ממונן של ישראל: והיום חותה בשל זהב. שלא להטריח על כ"ג לערות מכלי אל כלי: כבדה. שהי' דופנה עבה: והיום קלה. שהי' דופנה דק: והיום ארוכה. כדי שתסא זרוע של כ"ג מסייעתו: והיום אדום. מזהב הקרוי זהב פרוים ע"ש שדומה לדם פרים: פרס. חצי מנה: דקה מן הדקה. דכתיב (ויקרא טז) ומלא חפניו קטרת סמים דקה ומה ת"ל והלא כבר נאמר (שמות ל) ושחקת ממנה הדק אלא לומר לך שקטרת של יוה"כ תהא דקה מן הדקה: ה בכל יום עולין במזרחו של כבש. דאמר מר כל פנות שאתה פונה לא יהו אלא דרך ימין שהוא למזרח שהרי הכבש בדרום לכך עולין במזרחו של כבש שסמוך לפנות לימין: והיום כ"ג. משום כבודו להראות חשיבותו שהוא כהן בית והולך במקום שהוא חפץ מה שאין שאר כהנים רשאין לעשות כן: ו בכל יום היו שם. במזבח החיצון: ארבע מערכות. של עצים שמסדרים עליהם האש. א' מערכה גדולה שמקריבין עליה התמיד. וא' מערכה שניה שממנה נוטלים אש למזבח הקטרת וא' מערכה של קיום האש שלא תסור מהם אש לעולם. וא' מערכה של אברים ופדרים של תמיד של בין הערבים שלא נתעכלו מבערב ולא נשרפו כל הלילה שורפין אותם במערכה זו ומוסיפין ביוה"כ עוד מערכה א' ליטול

הוציאו

ממנה נוטלים לקטרת לפני ולפנים: ר"י אומר בכל יום ג'. דתלתא קראי כתיבי (ויקרא ו) על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר זו מערכה גדולה (שם) ואש המזבח תוקד בו זו מערכה שנייה של קטרת (שם) והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה זו מערכה ג' של קיום האש ומערכה רביעית לאברים ופדרים שלא נתעכלו ל"ל לר"י דס"ל שאברים ופדרים שלא נתעכלו בצדי מערכה גדולה הם נשרפים: ר"י אומר בכל יום שתים. דל"ל מערכה שלישית של קיום האש ומקרא שלישי של והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה דריש לי' ר"י שהמבעיר קסמים דקים כדי להצית האש על המערכ' הגדול' לא יצית על הרצפה ויעלה כשהם דולקים למזבח אלא ידליקם בראש המזבח והלכה כר"י:

פ"ה הוציאו לו. מלשכת הכלים: וכך היתה מדתה. כמדתה בחוץ כך מדתה בפנים מה בחוץ הי' חופן בחפניו ממש לא בכלי, כך בפנים כשמערה הקטרת מן הכף לתוך חפניו לא הי' מערה בכלי עשוי כמדת חפניו אלא לתוך חפניו ממש: נטל את המחתה בימינו. לפי שהיא כבדה וחמה וכף הקטרת קלה הימנה לכך מחתה בימינו וכף בשמאלו: והי' מהלך בהיכל. נכנס ומהלך בתוכה למערב: לבין שתי הפרוכת. לפי שנסתפקו בבית שני אם האמה המבדלת בין הקדש ובין קדש הקדשים שהית' בבית ראשון והי' עוביה אמה אי אותה אמה כלפנים או כלחוץ לפיכך עשו שתי פרוכות א' חיצונה וא' פנימית: וביניהן. אויר אמה לקלוט ביניהן אויר מקום המחיצה: (החיצונה) פרופה מן הדרום. רבנן קאמרי לה דפליגי עליה דר' יוסי ואמרי והבדילה הפרכת לכם במשכן בלבד נאמר: פרופה. ראשה כפולה לצד החילון ונאחזה בקרס של זהב להיות (פתוחה) מן הדרום ועומדת: מהלך ביניהן. נכנס בפריפת הדרום ומהלך ביניהם עד שמגיע לפריפת הצפון: הגיע לצפון. משנכנס לתוך חלל בית קודש הקדשים הפך פניו לדרום לילך עד בין הבדים שהוא באמצע החלל שהבדים היו ארוכין עד הפרוכת ראשו א' למערב וסב' לו למזרח. א' בראש הארון לצפון וא' בראשו לדרום: מהלך לשמאלו עם הפרוכת. שהמהלך מצפון לדרום שמאלו למזרח והפרוכת בית' במזרח נמצא שמאלו עם הפרוכת: עד שהוא מגיע לארון. למקום ארון ולא לארון ממש דבבית שני לא הי' שם ארון: דרך כניסתו. שלא הי' מיסב את פניו לצאת אלא יוצא דרך אחוריו ופניו לארון: מתפלל תפלה קצרה. וזו היא יהר"מ ה' אלהי שאם שנה זו שחונה פי' חמה שתהא גשומה ולא יעדי עבד שולטן מדבית יהודה ולא יהיו עמך ישראל צריכים פרנס' זמ"ז ולא מעם אחר ולא תכנס לפניך תפלת עוברי דרכים פי' מפני שהם מתפללין שלא ירדו גשמים: בבית החיצון. בהיכל: שלא להבעית את ישראל. שיאמרו מת הוא: ב ושתיה היתה נקראת. ע"ש שממנה נשתת העולם שבה יסד הקב"ה את עולמו. שתיה. יסוד: ג למקום שנכנס. בבית קדש הקדשים: במקום שעמד. בין הבדים: ולא הי' מתכוון להזות לא למעלה. שתהא א' למעל' בחודה של כפורת העליון והשבע למטה [בצוניה] שהרי לא על הכפורת נוגעים אלא לארץ נופלים: אלא כמצליף. כמלקה הזה שמתחיל בין הכתפים ויורד למטה כך הי' מתכוון שיהיו ח הזאות הללו בארץ כשורה. זו תחת זו: אחת ואחת. שאם לא ימנה הזאה ראשונ' שלמעל לעצמ' עם כל שבע שלמטה פעמים שיטע' וימנה הז' ראשונ' עם ז' שלמט' ובהזא' הראשונ' שלמטה ימנה שתים ואין לומר ימנה הזאה שלמעל' עם שבע שלמט' וימנה עד שמנה די"ל מלוה להפסיק מתכות שליטה מתוך שבעם ולא מתוך שמנה: ד נטל דם הפר והניח דם השעיר.

פרק ה הוֹצִיאוּ לוֹ. אֶת הַכַּף וְאֶת הַמַּחְתָּה. וְחָפַן מְלֹא חָפְנָיו. וְנָתַן לְתוֹךְ הַכַּף. הַגָּדוֹל לְפִי גָדְלוֹ. וְהַקָּטָן לְפִי קָטְנוֹ. וְכַךְ הָיְתָה מִדָּתָהּ. נָטַל אֶת הַמַּחְתָּה בִּימִינוֹ וְאֶת הַכַּף בִּשְׂמֹאלוֹ הָיָה מְהַלֵּךְ בְּהֵיכָל. עַד שֶׁמַּגִּיעַ לְבֵין שְׁתֵּי הַפָּרוֹכוֹת הַמַּבְדִּילוֹת בֵּין הַקּוֹדֶשׁ וּבֵין קוֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים. וּבֵינֵיהֶן אַמָּה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר לֹא הָיְתָה שָׁם אֶלָּא פָּרוֹכֶת אַחַת בִּלְבָד. שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כו) וְהִבְדִּילָה הַפָּרוֹכֶת לָכֶם בֵּין הַקּוֹדֶשׁ וּבֵין קוֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים. הַחִיצוֹנָה הָיְתָה פְּרוּפָה מִן הַדָּרוֹם. וְהַפְּנִימִית מִן הַצָּפוֹן. מְהַלֵּךְ בֵּינֵיהֶן עַד שֶׁמַּגִּיעַ לַצָּפוֹן. הִגִּיעַ לַצָּפוֹן. הוֹפֵךְ פָּנָיו לַדָּרוֹם. מְהַלֵּךְ לִשְׂמֹאלוֹ עִם הַפָּרוֹכֶת עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לָאָרוֹן. הִגִּיעַ לָאָרוֹן. נוֹתֵן אֶת הַמַּחְתָּה בֵּין שְׁנֵי הַבַּדִּים. צָבַר אֶת הַקְּטֹרֶת עַל גַּבֵּי גֶחָלִים וְנִתְמַלֵּא כָּל הַבַּיִת כֻּלּוֹ עָשָׁן. יָצָא וּבָא לוֹ בְּדֶרֶךְ בֵּית כְּנִיסָתוֹ וּמִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה קְצָרָה בַּבַּיִת הַחִיצוֹן וְלֹא הָיָה מַאֲרִיךְ בִּתְפִלָּתוֹ. שֶׁלֹּא לְהַבְעִית אֶת יִשְׂרָאֵל: ב מִשֶּׁנִּטַּל הָאָרוֹן. אֶבֶן הָיְתָה שָׁם מִימוֹת נְבִיאִים רִאשׁוֹנִים. וּשְׁתִיָּה הָיְתָה נִקְרֵאת. גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ שָׁלֹשׁ אֶצְבָּעוֹת וְעָלֶיהָ הָיָה נוֹתֵן: ג נָטַל אֶת הַדָּם מִמִּי שֶׁהָיָה מְמָרֵס בּוֹ. נִכְנַס לַמָּקוֹם שֶׁנִּכְנַס. וְעָמַד בַּמָּקוֹם שֶׁעָמַד וְהִזָּה מִמֶּנּוּ אַחַת לְמַעְלָה וְשֶׁבַע לְמַטָּה. וְלֹא הָיָה מִתְכַּוֵּן לְהַזּוֹת לֹא לְמַעְלָה וְלֹא לְמַטָּה אֶלָּא כְּמַצְלִיף. וְכַךְ הָיָה מוֹנֶה. אַחַת. אַחַת וְאַחַת. אַחַת וּשְׁתַּיִם. אַחַת וְשָׁלֹשׁ. אַחַת וְאַרְבַּע. אַחַת וְחָמֵשׁ. אַחַת וָשֵׁשׁ. אַחַת וָשֶׁבַע. יָצָא וְהִנִּיחוֹ עַל כַּן הַזָּהָב שֶׁבַּהֵיכָל: ד הֵבִיאוּ לוֹ אֶת הַשָּׂעִיר שְׁחָטוֹ וְקִבֵּל בַּמִּזְרָק אֶת דָּמוֹ. נִכְנַס לַמָּקוֹם שֶׁנִּכְנַס וְעָמַד בַּמָּקוֹם שֶׁעָמַד וְהִזָּה מִמֶּנּוּ אַחַת לְמַעְלָה וְשֶׁבַע לְמַטָּה. וְלֹא הָיָה מִתְכַּוֵּן לְהַזּוֹת לֹא לְמַעְלָה וְלֹא לְמַטָּה. אֶלָּא כְּמַצְלִיף. וְכַךְ הָיָה מוֹנֶה. אַחַת. אַחַת וְאַחַת. אַחַת וּשְׁתַּיִם וכו'. יָצָא וְהִנִּיחוֹ עַל כַּן הַזָּהָב הַשֵּׁנִי שֶׁהָיָה בַּהֵיכָל. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לֹא הָיָה שָׁם אֶלָּא כַּן אֶחָד בִּלְבָד. נָטַל דַּם הַפָּר. וְהִנִּיחַ דַּם הַשָּׂעִיר. וְהִזָּה מִמֶּנּוּ עַל הַפָּרוֹכֶת שֶׁכְּנֶגֶד הָאָרוֹן מִבַּחוּץ. אַחַת לְמַעְלָה וְשֶׁבַע לְמַטָּה. וְלֹא הָיָה מִתְכַּוֵּן וכו' וְכַךְ הָיָה מוֹנֶה וכו'. נָטַל דַּם הַשָּׂעִיר וְהִנִּיחַ דַּם

הפר והזה ממנו על הפרכת שכנגד הארון מבחוץ. אחת למעלה ושבע למטה וכו'. ערה דם הפר לתוך דם השעיר ונתן את המלא בריקן: ה ויצא אל המזבח אשר לפני ה'. זה מזבח הזהב. התחיל מחטא ויורד. מהיכן הוא מתחיל. מקרן מזרחית צפונית. צפונית מערבית. מערבית דרומית. דרומית מזרחית. מקום שהוא מתחיל בחטאת על מזבח החיצון משם היה גומר על מזבח הפנימי. רבי אליעזר אומר במקומו היה עומד ומחטא. ועל כלן היה נותן מלמטה למעלה חוץ מזו שהיתה לפניו שעליה היה נותן מלמעלה למטה: ו והזה על טהרו של מזבח שבע פעמים ושירי הדם היה שופך על יסוד מערבי של מזבח החיצון. ושל מזבח החיצון היה שופך על יסוד דרומי. אלו ואלו מתערבין באמה ויוצאין לנחל קדרון ונמכרין לגננין לזבל ומועלין בהן: ז כל מעשה יום הכפורים האמור על הסדר אם הקדים מעשה לחברו לא עשה כלום. הקדים דם השעיר לדם הפר. יחזור ויזה מדם השעיר לאחר דם הפר. ואם עד שלא גמר את המתנות שבפנים נשפך הדם. יביא דם אחר. ויחזור ויזה בתחלה בפנים. וכן בהיכל וכן במזבח הזהב. שכלן כפרה בפני עצמן. רבי אלעזר ורבי שמעון אומרים ממקום שפסק הוא מתחיל:

פרק ו שני שעירי יום הכפורים מצותן שיהיו שניהן שוים במראה ובקומה ובדמים ובלקיחתן כאחד. ואף על פי שאינן שוין כשרין. לקח אחד היום ואחד למחר כשרין. מת אחד מהן אם עד שלא הגריל מת יקח זוג לשני. ואם משהגריל מת יביא זוג אחר ויגריל עליהם בתחלה. ויאמר אם של שם מת. זה שעלה עליו הגורל לשם יתקיים תחתיו. ואם של עזאזל מת זה שעלה עליו הגורל לעזאזל יתקיים תחתיו. והשני ירעה עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה. שאין חטאת צבור מתה. רבי יהודה אומר תמות. ועוד אמר רבי יהודה נשפך הדם ימות המשתלח. מת המשתלח ישפך הדם: ב בא לו אצל שעיר המשתלח. וסומך

מסקנא דמלתא דר' יהודה היא דאמר לא הוי שם. אלא כן הוא וצריך ליטול דם הפר תחלה כדי להניח דם השעיר בכן שהי' עליו דם הפר ואין הל' כר"י: על הפרוכת. דכתיב וכן יעשה לאוה"מ: עירה דם הפר. דכתיב במתנות המזבח (שם) ולקח מדם הפר ומדם השעיר מדם שניהם יחד: ונתן את המלא בריקן, וחוזר ומערה מזרק מלא תוך הריקן כדי שיתערבו הדמים יפה יפה: ה הי' מחטא ויורד. האי תנא סבר שהי' הכהן הולך ברגליו לכל קרן וקרן וכל מתנה ומתנה היתה בקרן שלפניו וסמוך לו ולהכי נקט מחטא ויורד כלומר שהי' נותן מתנה מלמעל' למטה שאם יתן מלמטה למעלה בקרן שלפניו הדם זב לתוך בית יד שלו ומטנף את בגדיו ור"א סבר שהכהן עומד בקרן א' ומשם נותן המתנות על כל הקרנות שהרי כל המזבח אינו אלא אמה על אמה מרובע וכיון שאין שלשת הקרנות סמוכות לו יכול ליתן מלמטה למעל' ולא יטנף את בגדיו חוץ מקרן זו שהוא עומד אצלה שא"א לו לנדד ראשי אצבעותיו לרטה אלא למעל' שאם ינדד ראשי אצבעותיו למטה ויתן מתנה מלמטה למעל' הרי הדם זב לתוך בית יד כתונת שלו. ואין הל' כר"א: ו על טהרו. אחר שגמר כל המתנות של קרנות מזה עליו ז"פ כדכתיב (ויקרא טז) והזה עליו מן הדם. טהרו. במקום המגול' שבו שחיתה האפר והגחלים אילך ואילך. ומזה על זהבו של מזבח: ושל מזבח החיצון. שירי דם החטאות החיצונות הי' שופך על יסוד דרומי: אלו ואלו. דמי החיצונים והפנימים הנשפכים על מזבח העולה היו שותתים ונופלים מן היסוד לרצפה ומתערבין באמה. שילון שבעזר' היוצא לנחל קדרון: לגננים. לבעלי גנות: ומועלין בהם. אסור ליהנות מהם בלא דמים: ז כל מעשה יוה"כ. כל עבודות שעושה בבגדי לבן בפנים ובהיכל האמור על הסדר. במשנתינו: וכן בהיכל. נתן מקצת מתנות בפרוכת ונשפך הדם יביא פר אחר ויתחיל מתנות הפרוכת וא"צ לחזור ולהתחיל בפנים: שכלן כפרה בפ"ע. לפיכך כפרה שנגמר' נגמר': ממקום שפסק. ואפי' לא נגמר' אותה כפרה א"צ לחזור וליתן מה שנתן ואין הל' כר"א ור"ש:

פ"ו שני שעירי. במרא'. שיהיו לבנים או שניהם שחורים: ובקומה ובדמים. דתלתא קראי כתיבי (ויקרא טז) ומאת עדת ב"י יקח שני שעירים ולקח את שני השעירים ונתן אהרן על שני השעירים וכיון דשעירים תרי משמע מה ת"ל שני שני תלתא זמני אלא שיהיו שוים במרא' ובקומה ובדמים: ויאמר אם של שם מת כו'. הכי מפרשא אם של שם מת יאמר זה שעלה עליו הגורל לשם יתקיים תחתיו: ואם של עזאזל מת. יאמר זה שעלה עליו כו': והשני. אם של עזאזל מת ועכשיו יש כאן שנים לשם אחד מזוג ראשון וא' מזוג שני בא' מהן יתכפרו והשני ירעה. וכן אם של שם מת והרי יש כאן שנים לעזאזל בא' ישתלח והשני ירעה ושני שבזוג שני הוא שירעה עד שיפול בו מום ושני שבזוג ראשון הוא שיקרב אם הוא של שם או ישתלח אם הוא של עזאזל שאין בעלי חיים נדחין ואם אירע בהן שעת פסול עדיין יכולין להתקן כשיזדווג לו אחר: שאין חטאת צבור מתה. דכי גמירי חטאות מתות ביחיד גמירי ושעירי יוה"כ חטאות צבור הן דכתיב (ויקרא טז) ומאת עדת ב"י יקח. וחטאת מתה היא שמכניסים אותה לבית א' ומניחין אותה שם עד שתמות: ועוד אמר ר"י נשפך הדם. של שעיר של השם ימות המשתלח דהא לא אתעבידא מצוה דדם וככל העבודות הנעשות בבגדי לבן בין בפנים בין בחוץ חקה כתיב בהו לעכב וצריך להביא דם אחר וא"א אלא בהגרלה וכיון דאית ליה בעלי חיים נדחין ימות המשתלח הראשון: מת המשתלח. אע"ג דשלוח לא מעכב לדברי הכל דלא כתיב חקה לעכב אלא בדברים שהכהן עושה בבגדי לבן לא על דברים הנעשים ביד איש עתי מ"מ ולפי' מקרא

שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו וּמִתְוַדֶּה. וְכָךְ הָיָה אוֹמֵר. אָנָּא הַשֵּׁם. עָווּ. פָּשְׁעוּ. חָטְאוּ (נ״א חָטְאוּ עָווּ פָּשְׁעוּ) לְפָנֶיךָ עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. אָנָּא בְשֵׁם. כַּפֶּר נָא לַעֲוֹנוֹת וְלַפְּשָׁעִים וְלַחֲטָאִים שֶׁעָווּ. וְשֶׁפָּשְׁעוּ. וְשֶׁחָטְאוּ (נ״א לַחֲטָאִים וְלַעֲוֹנוֹת וְלַפְּשָׁעִים שֶׁחָטְאוּ וְשֶׁעָווּ וְשֶׁפָּשְׁעוּ) לְפָנֶיךָ עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ לֵאמֹר (ויקרא טז) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ. וְהַכֹּהֲנִים וְהָעָם הָעוֹמְדִים בָּעֲזָרָה. כְּשֶׁהָיוּ שׁוֹמְעִים שֵׁם הַמְפוֹרָשׁ שֶׁהוּא יוֹצֵא מִפִּי כֹהֵן גָּדוֹל. הָיוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וְנוֹפְלִים עַל פְּנֵיהֶם. וְאוֹמְרִים בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: ג מְסָרוֹ לְמִי שֶׁהָיָה מוֹלִיכוֹ. הַכֹּל כְּשֵׁרִין לְהוֹלִיכוֹ. אֶלָּא שֶׁעָשׂוּ הַכֹּהֲנִים (גְּדוֹלִים) קֶבַע. וְלֹא הָיוּ מַנִּיחִין אֶת יִשְׂרָאֵל לְהוֹלִיכוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי מַעֲשֶׂה וְהוֹלִיכוֹ עַרְסְלָא וְיִשְׂרָאֵל הָיָה: ד וְכֶבֶשׁ עָשׂוּ לוֹ מִפְּנֵי הַבַּבְלִיִּים שֶׁהָיוּ מְתַלְּשִׁים בִּשְׂעָרוֹ וְאוֹמְרִים לוֹ טוֹל וְצֵא. מִיַּקִּירֵי יְרוּשָׁלַיִם הָיוּ מְלַוִּין אוֹתוֹ עַד סֻכָּה הָרִאשׁוֹנָה. עֶשֶׂר סֻכּוֹת מִירוּשָׁלַיִם וְעַד צוּק תִּשְׁעִים רִיס. שִׁבְעָה וּמֶחֱצָה לְכָל מִיל: ה עַל כָּל סֻכָּה וְסֻכָּה אוֹמְרִים לוֹ. הֲרֵי מָזוֹן וַהֲרֵי מַיִם. וּמְלַוִּין אוֹתוֹ מִסֻּכָּה לְסֻכָּה. חוּץ מֵאַחֲרוֹנָה שֶׁבָּהֶן. שֶׁאֵינוֹ מַגִּיעַ עִמּוֹ לַצּוּק. אֶלָּא עוֹמֵד מֵרָחוֹק וְרוֹאֶה אֶת מַעֲשָׂיו: ו מֶה הָיָה עוֹשֶׂה. חוֹלֵק לָשׁוֹן שֶׁל זְהוֹרִית. חֶצְיוֹ קָשַׁר בַּסֶּלַע וְחֶצְיוֹ קָשַׁר בֵּין שְׁתֵּי קַרְנָיו. וּדְחָפוֹ לַאֲחוֹרָיו. וְהוּא מִתְגַּלְגֵּל וְיוֹרֵד. וְלֹא הָיָה מַגִּיעַ לַחֲצִי הָהָר עַד שֶׁנַּעֲשָׂה אֵבָרִים אֵבָרִים. בָּא וְיָשַׁב לוֹ תַּחַת סֻכָּה אַחֲרוֹנָה עַד שֶׁתֶּחְשַׁךְ. וּמֵאֵימָתַי מְטַמֵּא בְּגָדִים. מִשֶּׁיָּצָא חוּץ לְחוֹמַת יְרוּשָׁלַיִם. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. מִשְּׁעַת דְּחִיָּתוֹ לַצּוּק: ז בָּא לוֹ אֵצֶל פַּר וְשָׂעִיר הַנִּשְׂרָפִין. קְרָעָן וְהוֹצִיא אֶת אֵימוּרֵיהֶן. נְתָנָן בְּמָגֵס וְהִקְטִירָן עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ. קְלָעָן בְּמַקְלְעוֹת נ״א (בְּמַקְלוֹת) וְהוֹצִיאָן לְבֵית הַשְּׂרֵפָה. וּמֵאֵימָתַי מְטַמְּאִין בְּגָדִים. מִשֶּׁיֵּצְאוּ חוּץ לְחוֹמַת הָעֲזָרָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר מִשֶּׁיַּצִּית הָאוּר בְּרוּבָּן: ח אָמְרוּ לוֹ לְכֹהֵן גָּדוֹל. הִגִּיעַ שָׂעִיר לַמִּדְבָּר. וּמִנַּיִן הָיוּ יוֹדְעִין שֶׁהִגִּיעַ שָׂעִיר לַמִּדְבָּר. דַּרְכִּיּוֹת הָיוּ עוֹשִׂין וּמְנִיפִין

דכתיב (שם) יעמד חי לפני ה׳ לכפר עליו עד אימתי זקוק המשתלח לעמוד חי עד שעת מתן דמו של חבירו הא אם מת קודם לכן אין כפרת הדם כלום לכך צריך תשלומים ובלא הגרל׳ א״א וזקוק לשנים וראשון ידחה דהכל מודים בשחוטים שנדחים: ב בא לו אצל שעיר. לאחר שגמר מתן דמים של פר ושעיר בא לו הכהן אצל המשתלח במקום שהעמידו שם כנגד בית שלוחו: ג אלא שעשו הכהנים קבע. להיות משלחין אותו ולא היו ב״ד של כהנים מניחין את ישראל להוליכו: ערסלא. שם האיש: ד וכבש. כמין מעלה עשו שהוא גבוה ויוצא דרך הכבש חוץ לעזר׳ וחוץ לעיר כדי שלא יוכלו הבבליים ליגע במשלח לפי שהיו רגילין לתלשו בשערו ואומרים לו טול מהר ולא ואל תשהא עונותינו אצלינו עוד: ז מיקירי ירושלים. מחשובי ירושלים: ז עד סוכה ראשונ׳. סוכות עשו לו בדרך והולכין ב״א לגור שם לפני יה״כ שמלווין אותו מסוכה לסוכה: תשעים ריס. מירושלים ועד הצוק. כל הר גבוה וזקוף קרוי צוק: שבעה ומחצ׳ ריסין לכל מיל. הכי שמעתי דרוס גרסי׳ בוי״ו והם מאתים וס״ו פסיעות כחשבון רוס כמלאו ז׳ ריסין ומחצ׳ אלפים פסיעות פחות ה׳ קרוב למדת תחום שבת ול׳ ריס הם י״ב מיל: ה הרי מזון והרי מים. לא היו אומרים לו כך אלא כדי שייטב לבו שמי שיש לו פת בסלו אינו רעב כמי שאין לו פת בסלו אבל מעולם לא הוצרך אדם לכך: ומלוין אותו מסוכה לסוכה שמירושלים ועד סוכה ראשונ׳ מיל: יעשר סוכות. ובין כל סוכה וסוכה מיל הרי מירושלים עד סוכה אחרונ׳ עשר מילין נשאר מסוכה אחרונ׳ לצוק ב׳ מילין ומלוין אותו מיל במדת תחום שבת ועומדים מרחוק ורואין את מעשיו: ו חציו קשר בסלע וחציו קשר בין קרניו. לא הי׳ קושר כל הל׳ של זהורית בסלע שמא תלבין מיד קודם דחיפת השעיר ותשמחת לבון הל׳ של זהורית שמרא׳ שכבר נתכפרו העונות ושכח מצות הדחיפ׳ וידמה שכבר נשלמ׳ המצו׳ מאחר שהלבין הל׳ ולא הי׳ קושר כולה בין קרניו שמא בשעת דחיפ׳ יכוף השעיר ראשו תחת גופו כשיפול לאחוריו ולא יכול לראות הל׳ כשתלבין ויהיו כל ישראל מצפין לפיכך קשר חציה בסלע והיא לא תלבין לחצאין עד שהגמר מלאכ׳ כולה וכשקושר באחרונ׳ חציה בין קרניו אע״פ שתלבין מיד לא יניח מלדחפו הואיל והוא עסוק בה: בא וישב לו. חוזר עד סוכה אחרונ׳ ואע״פ שהיוצא חוץ לתחום אפי׳ ברשות חכמים אין לו אלא אלפים אמה ממקום שיצא לשם ברשות לזה התירו לפי שירא לעמוד במדבר משתחשך: מטמא בגדים. דכתיב (ויקרא טז) והמשלח את השעיר לעזאזל יכבס בגדיו: ר״ש אומר כו׳. ואין הל׳ כר״ש: ז בא לו. אחר שמסר כ״ג השעיר המשתלח למשלח בא לו אצל פר ושעיר העומדים לישרף וקרען והוציא אמוריהן: ונתנם במגים. בקער׳ של כלי שרת: והקטירן. א״א לומר שהי׳ מקטירן עכשיו דהא בבגדי לבן הוא לבוש ועדיין עליו לקרות הפ׳ בבגדי לבן אלא ה״ק נתנן במגים כדי להקטירן אח״כ כשיגיע זמנן לאחר שיטבול וילבש בגדי זהב: קלען במקלעות. כמין קליע׳ ושלמים הם עם עורותם ובשרם ופרשם אלא שנקרע כרסם להוציא אמוריהן: והוציאן לבית השריפ׳. חוץ לירושלים: ומאימתי מטמאין בגדים. העוסקין בהם דכתיב (ויקרא טז) והשורף אותם יכבס בגדיו: ר״ש אומר כו׳. ואין הל׳ כר״ש: ח הגיע שעיר למדבר. שאינו רשאי להתחיל בעבוד׳ אחרת עד שיגיע שעיר

בסודרין. ויודעין שהגיע שעיר למדבר. אמר רבי יהודה. והלא סימן גדול היה להם. מירושלים ועד בית הדודו (נ"א חורון) שלשת מילין. הולכין מיל וחוזרין מיל ושוהין כדי מיל. ויודעין שהגיע שעיר למדבר. רבי ישמעאל אומר והלא סימן אחר היה להם. לשון של זהורית היה קשור על פתחו של היכל. וכשהגיע שעיר למדבר היה הלשון מלבין. שנאמר (ישעיה א) אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו:

פ"ז בא לו כהן גדול לקרות. אם רצה לקרות בבגדי בוץ קורא. ואם לאו. קורא באצטלית לבן משלו. חזן הכנסת נוטל ספר תורה ונותנו לראש הכנסת. וראש הכנסת נותנו לסגן. והסגן נותנו לכהן גדול. וכהן גדול עומד ומקבל (וקורא עומד) וקורא אחרי מות ואך בעשור. וגולל ספר תורה. ומניחו בחיקו ואומר יותר ממה שקראתי לפניכם כתוב כאן. ובעשור שבחומש הפקודים קורא על פה. ומברך עליה שמונה ברכות. על התורה. ועל העבודה. ועל ההודאה ועל מחילת העון. ועל המקדש בפני עצמו. ועל ישראל בפני עצמן. ועל ירושלים בפני עצמה. ועל הכהנים בפני עצמן. (נ"א ועל הכהנים ועל ישראל) ועל שאר התפלה: ב הרואה כהן גדול כשהוא קורא. אינו רואה פר ושעיר הנשרפין. והרואה פר ושעיר הנשרפין. אינו רואה כהן גדול כשהוא קורא. ולא מפני שאינו רשאי. אלא שהיתה דרך רחוקה. ומלאכת שניהן שוה כאחת (נ"א היתה נעשית כאחת): ג אם בבגדי בוץ קורא. קדש ידיו ורגליו. פשט ירד וטבל. עלה ונסתפג. הביאו לו בגדי זהב ולבש וקדש ידיו ורגליו. ויצא ועשה את אילו ואת איל העם. ואת שבעת כבשים תמימים בני שנה. דברי רבי אליעזר. רבי עקיבא אומר. עם תמיד של שחר היו קרבין. ופר העולה ושעיר הנעשה בחוץ היו קרבין עם תמיד של

בין

שעיר למדבר שנא' (שם) ושלח את השעיר במדבר ואח"כ ואת חלב החטאת יקטיר: דרכיות. אבנים גדולות וגבוהות זו על זו שהם העומדים ומניפים בסודרין: ועד בית חדודו. הוא ראש המדבר וס"ל לר"י שמשהגיע השעיר שם נעשית מצותו אע"פ שלא הגיע לצוק ואין הל' כר"י: הולכין מיל. כדאמרי' לעיל יקירי ירושלים מלוין אותו עד סוכה ראשונה וכשחוזרין ושוהין אח"כ כדי הלוך מיל כבר ידעו שהגיע שעיר למדבר:

פ"ז בא לו כ"ג לקרות. פ' היום: בבגדי בוץ. שעבד בהם עבודת היום: קורא. שמותר ללבוש בגדי כהונ' אפי' שלא בשעת עבוד' דבגדי כהונ' נתנו ליהנות בהן: באצטלית. לבוש עשוי כמין חלוק לבן: משלו. שקריאת הפ' אינה עבוד': חזן הכנסת. שמש: ראש הכנסת. על פיו נחתכים כל צרכי הכנסת מי מפטיר ומי פורס על שמע ומי עובר לפני התיב' ונותנים ס"ת מזל"ז משום יקרא דכ"ג להראות שיש שררות הרבה למעלה ממנו: עומד ומקבל. מכלל דעד השתא יושב הוה מכאן למדים דבעזרת נשים הוה קורא דאי בעזרת ישראל וכ"ש במקום המקודש יותר ממנה אסור לישב אלא למלכי בית דוד מותר להם לישב בעזר' דכתיב ויבא המלך דוד וישב לפני ה': וקורא אחרי מות. ואך בעשור שבפ' אמור שמותר לדלג בתור' בענין א' כשהוא קרוב בכדי שלא יפסיק התורגמן אבל אם קודם שיגלול הס"ת עד מקום הדלוג יפסיק התורגמן המתרגם פסוק שקרא הקורא אסור לדלג ולגלול שמלאו צבור יושבים ומצפים ואין זה כבוד הצבור: יותר ממה שקריתי לפניכם כתוב כאן. שלא להוציא לעז על הס"ת כשרואין אותו קורא פ' ג' על פה יהיו סבורים שס"ת חסר אותה פ': ובעשור שבחומש הפקודים קורא על פה. שהיא רחוק' מפ' אחרי ואך בעשור יותר מכדי שיפסיק התורגמן לפיכך אינו יכול לגלול ס"ת עד שם לפי שאין גוללים ס"ת בצבור מפני כבוד הצבור וס"ת אחר אינו יכול להביא משום פגמו של ראשון שלא יאמרו הראשון חסר הוא: על התורה. שתי ברכות א' לפניה וא' לאחרי' כדרך שמברכין בב"ה: על העבוד' ועל ההודא'. רצה ומודים: ועל מחילת העון. סלח לנו: ועל המקדש. שתשר' בו שכינה: ועל הכהנים שיתברכו ויהי' קרבנותם לרצון: ועל ישראל ועל שאר התפל'. מפרש בגמ' רנה בקשה מלפניך [על]עמך ישראל שצריכין להושע ברוך אתה ה' שומע תפלה: ב לא מפני שאינו רשאי. דמהו דתימא דהרוא' עבודה א' אינו רשאי להניח' כדי לילך לראות עבוד' אחרת דאין מעבירין על המצוה וראיית עבוד' מצוה היא משום ברוב עם הדרת מלך קמ"ל דלא מעבר מצוה הוא כיון שאינו עסוק בה: ג אילו ואיל העם. טעמא דר"א משום דאילו ואיל העם ואימורי חטאת והוצאת כף ומחתה כל הני דכתיבי ברישא בת"כ בפ' היום עביד להו ברישא והדר עביד מוספין פר העולה וז' כבשים ושעיר הנעש' בחוץ כולן עם תמיד של בין הערבים דכתיב לבסוף בחומש הפקודים: ור"ע אומר. פר העולה וז' כבשים של מוספין: עם תמיד של שחר היו קרבין. דכתיב מלבד עולת הבוקר אשר לעולת התמיד וכו' אלמא מוספין עם עולת הבקר נעשים בסמוך לה ואח"כ עבודת היום ואח"כ שעיר הנעש' בחוץ ואע"פ שהוא מן המוספין אינו יכול להקדים לעבודת היום לפי שכת' בו מלבד חטאת הכפורים למדנו ששעיר הפנימי שהוא מעבודת היום קודמו ואח"כ אילו ואיל העם ואח"כ אימורי חטאת כל אלו בטביל' שלישית ואח"כ הוצאת כף ומחתה ואח"כ תמיד של בין הערבים והלכה כר' עקיבא:

ולהטיב

בֵּין הָעַרְבָּיִם: (ד) קִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפָשַׁט וְיָרַד וְטָבַל וְעָלָה וְנִסְתַּפָּג הֵבִיאוּ לוֹ בִּגְדֵי לָבָן וְלָבַשׁ. וְקִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו. נִכְנַס לְהוֹצִיא אֶת הַכַּף וְאֶת הַמַּחְתָּה. קִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו. וּפָשַׁט. וְיָרַד וְטָבַל. וְעָלָה וְנִסְתַּפָּג הֵבִיאוּ לוֹ בִּגְדֵי זָהָב וְלָבַשׁ. וְקִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו. וְנִכְנַס לְהַקְטִיר (נ"א וְהִקְטִיר) קְטֹרֶת שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם וּלְהֵיטִיב (נ"א וְהֵיטִיב) אֶת הַנֵּרוֹת. וְקִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו. וּפָשַׁט. הֵבִיאוּ לוֹ בִּגְדֵי עַצְמוֹ וְלָבַשׁ. וּמְלַוִּין אוֹתוֹ עַד בֵּיתוֹ. וְיוֹם טוֹב הָיָה עוֹשֶׂה לְאוֹהֲבָיו בְּשָׁעָה שֶׁיָּצָא בְשָׁלוֹם מִן הַקֹּדֶשׁ: ה כֹּהֵן גָּדוֹל מְשַׁמֵּשׁ בִּשְׁמוֹנָה כֵלִים. וְהַהֶדְיוֹט בְּאַרְבָּעָה בְּכֻתֹּנֶת וּמִכְנָסַיִם. וּמִצְנֶפֶת. וְאַבְנֵט. מוֹסִיף עָלָיו כֹּהֵן גָּדוֹל. חֹשֶׁן. וְאֵפוֹד. וּמְעִיל. וְצִיץ. בְּאֵלּוּ נִשְׁאָלִין בְּאוּרִים וְתֻמִּים. וְאֵין נִשְׁאָלִין אֶלָּא לְמֶלֶךְ וּלְבֵית דִּין וּלְמִי שֶׁהַצִּבּוּר צָרִיךְ בּוֹ:

פרק ח יוֹם הַכִּפּוּרִים אָסוּר בַּאֲכִילָה וּבִשְׁתִיָּה. וּבִרְחִיצָה. וּבְסִיכָה. וּבִנְעִילַת הַסַּנְדָּל. וּבְתַשְׁמִישׁ הַמִּטָּה. וְהַמֶּלֶךְ וְהַכַּלָּה יִרְחֲצוּ אֶת פְּנֵיהֶם. וְהַחַיָּה תִּנְעוֹל אֶת הַסַּנְדָּל. דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וַחֲכָמִים אוֹסְרִים: ב הָאוֹכֵל כְּכוֹתֶבֶת הַגַּסָּה. כָּמוֹהָ וּכְגַרְעִינָתָהּ. וְהַשּׁוֹתֶה מְלֹא לֻגְמָיו חַיָּב. כָּל הָאֳכָלִין מִצְטָרְפִין לְכַכּוֹתֶבֶת. וְכָל הַמַּשְׁקִין מִצְטָרְפִין לִמְלֹא לֻגְמָיו. הָאוֹכֵל וְשׁוֹתֶה. אֵין מִצְטָרְפִין: ג אָכַל וְשָׁתָה בְּהֶעְלֵם אֶחָת אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא חַטָּאת אַחַת. אָכַל וְעָשָׂה מְלָאכָה. חַיָּב שְׁתֵּי חַטָּאוֹת. אָכַל אֳכָלִין שֶׁאֵינָן רְאוּיִן לַאֲכִילָה וְשָׁתָה מַשְׁקִין שֶׁאֵינָן רְאוּיִן לִשְׁתִיָּה. וְשָׁתָה צִיר. אוֹ מוּרַיִס פָּטוּר: ד הַתִּינוֹקוֹת אֵין מְעַנִּין אוֹתָן בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. אֲבָל מְחַנְּכִין אוֹתָן לִפְנֵי שָׁנָה. וְלִפְנֵי שְׁנָתַיִם. בִּשְׁבִיל שֶׁיִּהְיוּ רְגִילִין בְּמִצְוֹת: ה עֻבָּרָה שֶׁהֵרִיחָה. מַאֲכִילִין אוֹתָהּ עַד שֶׁתָּשִׁיב (נַפְשָׁהּ). חוֹלֶה מַאֲכִילִין אוֹתוֹ עַל פִּי בְקִיאִין. וְאִם אֵין שָׁם בְּקִיאִין. מַאֲכִילִין אוֹתוֹ עַל פִּי עַצְמוֹ עַד שֶׁיֹּאמַר דָּי: ו מִי שֶׁאֲחָזוֹ בּוּלְמוֹס. מַאֲכִילִין אוֹתוֹ אֲפִלּוּ דְבָרִים טְמֵאִים. עַד שֶׁיֵּאוֹרוּ עֵינָיו. מִי שֶׁנְּשָׁכוֹ כֶּלֶב שׁוֹטֶה. אֵין מַאֲכִילִין אוֹתוֹ מֵחֲצַר כָּבֵד שֶׁלּוֹ. וְרַבִּי מַתְיָא בֶּן חָרָשׁ מַתִּיר. וְעוֹד אָמַר

ד ולהטיב את הנרות. השתא זו הדלק' היא : ה באלו נשאלין. כהן השואל באורים ותומים צריך ללבוש ח' בגדים וכיצד שואלים באורים ותומים השואל פניו אחורי הכהן הנשאל והנשאל פניו כלפי הארון והשואל אומר אעשה דבר פ' או לא אעשה ואינו שואל בק"ר ולא מהרהר בלבו אלא בקול נמוך ורוה"ק לובשת את הכהן ומביט בחושן ורואה אותיות בולטות בחשן כנגד פניו עשה כך או לא תעשה כך לפי שהיו כתובים על אבני החשן שמות של י"ב שבטים ואברהם יצחק יעקב ושבטי יה נמצאת כל האלפא ביתא שם ורוה"ק היתה מודיע' לכהן איך יצרף האותיות הבולטות זו עם זו עד שיבין משמעותן של הדברים: אלא למלך וכו'. דכתיב (במדבר כז) ולפני אלעזר הכהן יעמוד וגו'. הוא זה מלך וכל ב"י ישראל אתו מי שכל ב"י אתו לצאת למלחמ' אחריו זה משוח מלחמ' ולמי שצורך הצבור בו (דכתיב) וכל העדה אלו סנהדרי גד' :

פ"ח יוה"כ אסור באכיל' ובשתי'. אע"ג דב[אכילה] ושתיה ענוש כרת משום דבעי למתני שאר ענויין דלית בהו כרת תנא אסור והני ה' ענויין כנגד ה' ענויין הכתובים בתורה דשבת שבתון דאמור אל הכהנים ושבת שבתון דאחרי מות וי' לחדש דבחומש הפקודים ואך בעשור דאמור אל הכהנים והיתה זאת לכם לחקת עולם דאחרי מות בכלהו כתיב תענו ועניתם והכי דמתני' נמי ה' ענויין נינהו דשתיה ואכיל' א' הן : והמלך. צריך שיתראה נאה דכתיב (ישעי' לג) מלך ביפיו תחזינה עיניך : והכלה. צריכה נוי כדי לחבב' על בעלה וכל שלשים יום קרויה כלה: והחיה. יולדת : תנעול. מפני הצנה : דברי ר"א. אכלהו קאי אמלך וכלה וחיה והל' כר"א:
ב ככותבת. תמרה גסה והיא פחות מכביצ' ואע"ג דכל שיעורי אכיל' בכזית היינו משום דכתיב בהו אכיל' אבל הכא דלא כתיב הלא אשר לא תעונה גמירי דבכליר תכותבת לא מיתבא דעתיה והוי מעונה ומיהו קי"ל דחצי שיעור אסור מה"ת אלא שאין חייבין כרת ולא לוקין אלא על השיעור : כמלא לוגמיו. כל שאלו יסלקנו לצד א' יראה אותו הצד כולו ונראה נקר' מלא לוגמיו ושיעור זה באדם בינוני הוא פחות מרביעית :
ג אינו חייב אלא חטאת א'. דמחד קרא נפקי אכיל' ושתיה וחד שמא הוא : אכל ועשה מלאכ'. מתרי קראי נפקי ותרי שמות נינהו : ד אין מענין אותם. אין חייבין למנוע מהן מאכל : מחנכין אותן. לשעות הוי' רגיל לאכול בד' שעות מאכילין אותו בחמש או בשש כפי כח הבן : קודם לשנה. שנה א' קודם לפרקו אם התינוק חולה ותש כחו ואינו יכול לסבול וקודם לשתים או שני שנים קודם פרקו אם התינוק בריא ופרקן הוי התינוקת בת י"ב שנה ויום א' שאין דרכה להביא סימנין עד זמן זה ואז היא בת עונשין ופרקו של תינוק הוי בן י"ג שנה ויום א' וקודם זה אינו בר עונשין :
ה עוברה שהריחה. העובר מריח ריח התבשיל והיא מתאו' לו ואם אינה אוכלת שניהם מסוכנים : ע"פ בקיאין. רופאים מומחין באומנותן: אין שם בקיאין מאכילין אותו ע"פ עצמו. הכי מפרשה מתני' בגמ' בד"א דסומכין על דברי בקיאין בזמן שהחול' אומר איני צריך או שותק אבל אומר' צריך אין שם בקיאין כלל כלו' אין בקיאותן חשובה לכלום אבל מאכילין אותו ע"פ עצמו ואע"פ שהבקיאין אומרים א"צ : ו בולמוס. חולי האוחז מחמת רעבון ומסוכן למות וכשמראיתו חוזרת בידוע שנתרפא : כלב שוטה. רוח רעה שורה עליו וסימנים שלו פיו

רבי מתיא בן חרש. החושש בגרונו נ"א בשיניו נ"א (בפיו) מטילין לו סם בתוך פיו בשבת. מפני שהוא ספק נפשות. וכל ספק נפשות דוחה את השבת: ז מי שנפלה עליו מפולת. ספק הוא שם. ספק אינו שם. ספק חי. ספק מת. ספק נכרי. ספק ישראל מפקחין עליו את הגל. מצאוהו חי מפקחין עליו. ואם מת יניחוהו: ח חטאת ואשם ודאי מכפרין. מיתה ויום הכפורים מכפרין עם התשובה. תשובה מכפרת על עבירות קלות. על עשה ועל לא תעשה. ועל החמורות הוא תולה עד שיבא יום הכפורים ויכפר: ט האומר אחטא ואשוב אחטא ואשוב. אין מספיקין בידו לעשות תשובה. אחטא ויום הכפורים מכפר. אין יום הכפורים מכפר. עבירות שבין אדם למקום יום הכפורים מכפר. עבירות שבין אדם לחברו. אין יום הכפורים מכפר עד שירצה את חברו: את זו דרש רבי אלעזר בן עזריה. מכל חטאתיכם לפני יי תטהרו. עבירות שבין אדם למקום יום הכפורים מכפר. עבירות שבין אדם לחברו אין יום הכפורים מכפר עד שירצה את חברו: אמר רבי עקיבא אשריכם ישראל. לפני מי אתם מטהרין. ומי מטהר אתכם. אביכם שבשמים שנאמר (יחזקאל לו) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם. ואומר מקוה ישראל יהוה. מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקדוש ברוך הוא מטהר את ישראל:

סליק מסכת יומא

פיו פתוח ידיו כיסק אזניו סרוחות וזנבו מונחת לו בין ירכותיו ומהלך על צדי דרכים וי"א אף כובא ואין קולו נשמע: אין מאכילין אותו מחצר כבד שלו. ואע"פ שנוהגים הרופאים ברפואה זו אינה רפואה גמורה להתיר לו איסור בכמ' שמאה על כך: ור' מתיא בן חרש מתיר. קסבר רפואה גמורה היא ואין הל' כר' מתיא בן חרש: החושש בשניו. שמתחיל בשר החניכי' להתאכל ומשם הולך לחיך ולגרון: מטילין לו סם. שורש עשב לרפוא': וכל ספק נפשות דוחה את השבת. כל לאתויי כגון דפשיטא לן דבשבת זו לא ימות אלא ספק שאם לא יעשו לו היום שמא ימות לשבת הבא' וכגון דאמדוהו לשהות סם זה לתמניא יומי ויומא קמא שבתא מהו דתימא לטרחינהו עד לאורתא כי היכי דלא ניחול עליה תרי שבתא קמ"ל:
ז מפקחין עליו. חופרין את הגל ומחפשין אחריו ואם בדקו עד חוטמו בין מלמעל' למטה בין מלמט' למעל' ולא מצאו בו נשמ' בידוע שהוא מת ושוב אין מפקחין עליו דכתיב (בראש' ז) כל אשר נשמת רוח חיים באפיו: מצאוהו חי מפקחין עליו. לא נצרכה אלא שראוהו בו שא"א שיחיה אלא חיי שעה ומיד הוא מת קמ"ל דמפקחין עליו בשביל אותו חיי שעה: מת אין מפקחין עליו. הא קמ"ל דאפי' לדברי האומר מצילין את המת מפני הדליק' בהא מודה דאין מפקחין דגבי דליקה התירו לטלטל המת ולהוציאו דאי לא שרית לי' אתי לכבויי מתוך שאדם בהול על מתו הכא אי לא שרית לי' לפקח את הגל מאי אית לי' למעבד דתהוי אסורה דאורייתא דנשרי הא מקמי הא:
ח חטאת ואשם ודאי מכפרין עם התשוב'. ולא חש התנא להזכיר' דמסתמא כשהוא מביא חטאתו ואשמו כבר עשה תשוב' שאם לא הי' מתחרט לא הי' מביא קרבן: אשם ודאי. כגון אשם גזילות ואשם מעילות: על עשה ועל ל"ת. הניתק לעשה התשוב' מכפרת אבל ל"ת שיש בה מלקות תשובה תולה ויוה"כ מכפר ומסקנא דמלתא בגמ' שאם הזיד בעשה ובלאו הניתק לעשה או שגג בל"ת שיש בו מלקות ועשה תשוב' אינו זז משם עד שמוחלין לו ואם הזיד בלאו שיש בו מלקות תשובה תולה ויוה"כ מכפר ואם שגג בחייבי כריתות ומיתות ב"ד החטאת מכפרת עם התשוב' ואם הזיד בהם תשוב' ויוה"כ תולין ויסורין ממרקין וה"מ בשלא חלל את השם כלומר שלא חטא והחטיא אחרים אבל אם חלל את השם אין כפרתו נגמרת עד שימות וכ"ז בזמן שאין שם שעיר המשתלח אבל בזמן שיש שעיר המשתלח הוא מכפר על כל העבירות קלות וחמורות חוץ מהעבירות שבין אדם לחברו שאין מתכפר לו עד שירצה את חברו: ט אחטא ואשוב אחטא ואשוב. תרי זמני: אין מספיקין בידו וכו'. שכיון שעבר עבירה ושנה בה שוב אינו פורש ממנה לפי שדומה עליו כהיתר:

כתוב בספה״ק בשם הפל״ה שיש ללמוד בליל יוה״כ המאמרים בס״פ יומא המדברים ממעלת התשובה :

אמר רבי חמא ברבי חנינא גדולה תשוב׳ שמביאה רפאות לעולם שנ׳ ארפא משובתם אוהבם נדבה רבי חמא ברבי חנינא רמי כתיב שובו בנים שובבים דמעיקרא שובבים אתם וכתיב ארפא משובותיכם לא קשיא כאן מאהבה כאן מיראה. רב יהודה רמי כתי׳ב שובו בנים שובבים ארפא משובותיכם. וכתיב כי אנכי בעלתי בכם ולקחתי אתכם אחד מעיר ושנים ממשפחה. לא קשיא כאן מאהבה או מיראה כאן על ידי יסורין. אמר רבי לוי גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד שנאמר שובה ישראל עד ה׳ אלהיך אמר רבי יוחנן גדולה תשובה שדוח׳ את לא תעשה שבתורה שנאמר לאמר הן ישלח איש את אשתו והלכה מאתו והיתה לאיש אחר הישוב אליה עוד הלא חנוף תחנף הארץ ההיא ואת זנית רעים רבים ושוב אלי נאום ה׳. א״ר יוחנן גדולה תשובה שמקרבת את הגאולה שנ׳ ובא לציון גואל ולשבי פשע ביעקב מה טעם ובא לציון גואל משום ולשבי פשע ביעקב. אמר רבי יהושע בן לוי גדולה תשובה שזדונות נעשות לו כשגגות שנ׳ שובה ישראל עד ה׳ אלהיך כי כשלת בעונך הא עון מזיד הוא וקא קרי ליה מכשול איני והאמר ריש לקיש גדולה תשובה שזדונות נעשות לו כזכיות שנ׳ בשוב רשע מרשעתו ועשה משפט וצדקה (ה) עליהם הוא יחיה לא קשיא כאן מאהבה כאן מיראה. אמר רב שמואל בר נחמני אמר רבי יוחנן גדולה תשובה שמארכת שנותיו של אדם שנ׳ ובשוב רשע מרשעתו הוא יחיה אמר רבי אמרי במערבא משמיה דרבה בר מרי בוא וראה שלא כמדת הקב״ה מדת ב״ו מדת ב״ו מקניט את חבירו בדברים.ספק מתפיים הימנו ספק אין מתפיים הימנו וא״ת מתפיים הימנו ספק מתפיים בדברים ספק אין מתפיים בדברים אבל הקדוש ב״ה אדם עובר עבירה בסתר מתפיים הימנו. בדברים שנ׳ קחו עמכם דברים ושובו אל ה׳ ולא עוד אלא שמחזיק לו טובה שנ׳ וקח טוב. ולא עוד אלא שמעלה עליו הכתוב כאילו הקריב פרים שנאמר ונשלמה פרים שפתינו שמא תאמר פרי חובה תלמוד לומר ארפא משובתם אוהבם נדבה. תניא היה רבי מאיר אומר גדולה תשובה שבשביל יחיד שעשה תשובה מוחלין לכל העולם כולו שנאמר ארפא משובתם אוהבם נדבה כי שב אפי ממנו מהם לא נאמר אלא ממנו :

רש״י

דמעיקרא שובבים אתם. כשעשו תשובה מעלה אני עליכם כאלו חטאת השגג׳ ע״י גזרות ושגות ושובבות: וכתיב ארפא. משמע מכאן ואילך כבעל מום שנתרפא שמקיים שמו עליו: כאן מאהבה השב מאהבה נעקר עונו מתחילתו: כתיב שובו בנים. אלמא בעלי תשובה קרויין בנים: וכתיב כי אנכי בעלתי. אלמא עבדים מקרי: כאן ע״י יסורין. שלא שבו עד שנתייסרו ביסורין קרויין עבדים: ל״ת שבתורה. לא יוכל בעלה הראשון וגו׳: כי כשלת בעונך. עונך יחשב כמכשול שהוא שגגה: עליהם הוא יחיה. על כל מה שעשה אף על עבירות: מתפיים הימנו. מקבל הימנו פיוסים: ונשלמה פרים שפתינו. במקום פרים: נדבה מקובלת ברצון יותר מחובה: ארפא משובתם [נ״י הג״ה של רבים לפי שהב אפי] מן היחיד:

אדרא זוטא

י׳ הרב אזולאי בס׳ עבוה״ק חלק תורה באזנעוסי׳ פ׳ דנכון בליל יוה״כ אחר ערבית לומר כל ס׳ תהלים ואח״כ האדרא זוטא :

תאנא בההוא יומא דאתכנשו חברייא לבי ר״ש והוה מסדר מילוי לאסתלקא מן עלמא והוו קמיה ר״א בריה ור׳ אבא ושאר חבריא והוה מליא ביתא. זקיף עינוהי ר״ש וחזי דאתמלא ביתא בכה ר״ש ואמר בזמנא אחרא כד הוינא בבי מרע׳ והוה ר״פ בן יאיר קמאי ועוד דברירנא דוכתאי אוריכו לי עד השתא וכד תבנא אסחר אשא מקמאי ומעלמין לא אתפסק ולא הוה עאל ב״נ אלא ברשותא והשתא חמינא אתפסק ודא אתמלא ביתא עד דהוו יתבי פתח עינוי ר״ש וחמא מה דחמא ואסחר אשא בביתא נפקו כולהו ואשתארו ר״א בריה ורבי אבא ושאר חברייא יתבו אבראי. אר״ש לר״א בריה פוק חזי אי הכא ר׳ יצחק דאנא מערבנא ביה אימא ליה דיסדר מלוי ויתיב לגבי. זכאה חולקיה. קם ר״ש ויתיב וחייך וחדי אמר אן אינון חברייא קם רבי אלעזר ואעל לון יתבו קמיה זקיף ידוי ר״ש ומצלי צלותיה והוה חדי ואמר אינון חברייא דאשתכחו בבי אידרא יזדמנון הכא נפקי כולהו ואשתארו ר״א בריה ור׳ אבא ור׳ יהודה ור׳ יוסי ור׳ חייא אדהכי עאל ר׳ יצחק א״ל ר״ש כמה יאות חולקך כמה חידוי בעי לאתוספא לך בהאי יומא יתיב ר׳ אבא אכתפוי (נ״א בתר כתפוי)

ור"א קמיה אר"ש הא השתא שעתא דרעיתא הוא ואנא בעינא למיעל בלא כיסופא לעלמא דאתי והא מילין קדישין דלא גליאן עד השתא בעינא לגלאה קמי שכנתא דלא יימרון דהא בגריעותא אסתלקנא מעלמא ועד כאן טמירין הוו בלבאי למיעל בהו לעלמא דאתי וכך אסדרנא לכו רבי אבא יכתוב ור' אלעזר ברי ילעי ושאר חבריא ירחשון בלבייהו קם רבי אבא מבתר כתפוי ויתיב ר"א בריה א"ל קום ברי דהא אחרא יתיב בההוא אתר קם ר' אלעזר אתעטף ר"ש ויתיב פתח ואמר לא המתים יהללויה ולא כל יורדי דומה לא המתים יהללויה הכי הוא ודאי אינון דאיקרון מתים דהא קוב"ה חי איקרי והוא שארי בין אינון דאקרון חיים ולא עם אינון דאקרון מתים וסיפיה דקרא כתיב ולא כל יורדי דומה וכל אינון דנחתין לדומה בגיהנם ישתארון שארי אינון דאיקרון חיים דהא קוב"ה בעי ביקריהון. אר"ש כמה שניא שעתא דא מאדרא דבאדרא אזדמן קוב"ה ורתיכוי והשתא הא קוב"ה הכא ואתי עם אינון צדיקיא דבגנתא דעדן מה דלא ארעאי באדרא וקוב"ה בעי ביקריהון דצדיקייא יתיר מיקרא דילי' כמה דכתיב בירבעם דהוה מקטר ומפלח לע"ז וקוב"ה אוריך ליה וכיון דאושיט ידיה לקבלי דעדו נביאה אתיבש ידיה דכתיב ותיבש ידו וגו' ועל דפלח לע"ז לא כתיב אלא על דאושיט ידיה לעדו נביאה והשתא קוב"ה בעי ביקרא דילן וכלהו אתאן עמיה :

סגולה לקרי

דער וואס האט געזעהן קרי יום כפור ביי נאכט זאל ער זארגין אגאנץ יאר דריביר האבין אינזרי חכמים גפינין פר אום אתיקון פון מארגין נאך יום כפור זאל ער גאנצי דרייסיג טאג דעם פיוט פון דיא פיר קדושות פון יום כפור פון שחרית מוסף מנחה נעילה אונ ביי שחרית זאל ער אן הייבין פון ובכן ולך תעלה קדושה אונ ווייטיר מי יתנה תוקף תהלתך אונ ווייטיר ביז קדושה משולשת. נאך דעם זאל ער זאגין פון אל ברוב עצות תכן אונ ווייטיר ביז יבוא בם הרוח. נאך דעם זאל ער זאגין תמיד תתלונן ביז את הנפש אליך ועדיך אונ ווייטיר ביז יהם כל בשר נאך דעם זאל ער זאגין אליך תלויות ביז לדור ודור הללויה. ביי מוסף זאל ער אן הייבין עשה למען שמך וקדש. ביז קדושה בקודש. אז מלפני בראשית ביז לעומת שרפים. אז מלפני ביז בלעדיו אז מלפני ביז ביד ינון אז מלפני בוז הללויה ביי מנחה זאל ער הייבין כי רכובו בערבות ביז והנקדש בקודש. ביי נעילה זאל ער אן הייבין שערי ארמון אונ דיא גאנצי קדושה ביז הללויה. תמול על מעשיך ביז המלך המשפט אונ זאל זאגין דאס קפיטול תהלים קמ"ג אונ זאל אום לאזין ה' שמע תפלתי אזו זאל ער זאגין דרייסיג טאג וועט אום השי"ת העלפין :

התעוררות קודם התפלה מספר יוש"ה

סדר שחרית הנה זה בא למעלה בספרים הקודמי' לעורר לב האדם אל התפלה בכוונה וק"ו הדברים ביום הלום הקדוש והנורא הזה ולכן היום לעורר את האדם עוד פעם אחר פעם ביום זה הגדול והנורא הזה על שני דברים והן זהירו' דקדוק התיבו' בכל התפלות כמבואר למעלה בתפלת החול וזהירות שלא יצאו שמותיו ית"ש מפיו בלא אימה ויראה . ודי בהערה זו : עפי"כ האריז"ל לא יברך ברכה שעשה לי כל צרכי ביו"כ. וישתדל שיענו אחרים אמן אחר ברכותיו כנזכר בזוה"ק שמובא למעלה בספר ב' פ"י ופ"ט ויזהר לומר פ' העקידה בכוונה שלימה. עוד זה הדבר אשר היום באתי לעורר פא"פ את האדם אל זהירות הי"ג מדות לאומרם בכוונה שלימה מאוד ומאוד כי אמרתם בכוונה מעוררים רחמי' גדולים בעולמות העליונים והזכרתם היא סגולה נפלאה לכפרת העונות וכשישמע שהתחילו הצבור לומר הי"ג מדות אף אם הוא עדיין לא סיים הסליחה יפסוק באמצע ויאמר הי"ג מדות עם הצבור ויתחיל מפסוק ויעבור ה' על פניו ויקרא ולא כמו שנוהגים להתחיל מה' ה' אל רחום וגו' ויזהר האדם מאד בדק' וק התיבות של הי"ג מדות כפי שמבואר למעלה בתפלת החול בי"ג מדות שאחר תפלת י"ח ופ"ש גם אל מלך יושב כי תפלה זו הובא בזוה"ק ובתיקונים ואת מספר כ"ו ויעבור בי"כ ימלא כאשר הובא בשו"ע סי' תר"ך בערבית חמשה פעמים ויעבור ובשחרית חמשה ובמוסף שבעה ובמנחה ששה ובנעילה שלשה וכ"ה בכתבי האריז"ל שהם עולים כ"ו כמספר הוי"ה. כ"ה וב"ש ואין לזוז ממספר זה אף שהטור הביא ג"כ דעות במספרים שונים זהו הנכון וכתוב בספרים שראוי להשתדל לקנות פתיחת הארון הקודש של הוצאת ס"ת לקריאת הפ' כי פתיחת. הארה"ק מרמז לסוד גדול בעולמות העליונים. וישתדל לקנות קודם יוה"כ עלי' לס"ת ביום הק' הנורא הזה . ובעת שיתחיל הקורא לקרות הפ' אחרי מות שני בני אהרן יכניס אדם צער גדול ועגום בלבו על מיתתם של הצדיקים הגדולים האלו בכדי שיוכל לבוא לידי בכיה ולהוריד

(פשוט ח"א) 15

דמעות כי היא סגולה נפלאה לכפרת העונות כמבואר בזוה"ק פ' אחרי דנ"ו ע"ב. וז"ל בכל זמנא דצדיקיא מסתלקי מעלמא דינא אסתלק מעלמא ומיתתהון דצדיקיא מכפרת על חובי דרא ועי"ד פרשתא דבני אהרן ביומא דכפורא קרינן לה לאהוי כפרה לחוביהן דישראל אמר קוב"ה אתעסקו במיתתהון דצדיקיא אלין ויתחשב לכון כאלו אתון מקרבין קרבנין בההוא יומא לכפרא עלייכו דתנינן כל זמנא דישראל יהון בגלותא לא יקריבו קרבנין בהאי יומא ולאו מרין ספידין לא יכלין לקרבא יהא להון דוכרנא דתרי בני אהרן ויתכפר עלייהו עכ"ל ועוד שם דנ"ז ע"ב ז"ל ע"ד ביומי דא קורין אחרי מות שני בני אהרן דישמעון פ' זה ויצטערון על אובדהון דצדיקיא ויכפר להו חובייהו וכל דמצטער על אבדהון דצדיקיא או אחית דמעין עלייהו קב"ה מכריז עליה ואומר וסר עונך וחטאתך תכופר ולא עוד אלא דלא ימותון בנוי ביומוי ועלי' כתיב יראה זרע יאריך ימים עכ"ל לכן יזהר האדם בזה מאד. גם יזהר מהיסח דעת ס"ת בעת הקריאה וישמע כל תיבה ותיבה מפי הקורא בכוונה שלימה. אחר שמיעת הפ' יקרא ההפטורה בכוונ' שלימ' ויעורר לבו אל המוסר והתוכחה הנאמר בה ויקבל ע"ע קבלה אמתית לקיים. מ"ש בה כי לכן נתקנה הפטורה זו ביום הדין הנורא הזה ודי בזה. מנתי כבר אמורה למעלה שיאמר שיר של יום קודם תפלת המוספין אח"כ יכין עצמו להתפלל תפלת מוסף בכוונה שלימה מאוד וכבר מבואר למעלה בספרים הקודמים בעז"ה כוונת תפלת המוספין של כל השנ' יעו"ש :

אגרת מוסר מרמב"ן

מה שכתב לבנו על הענוה ויראת שמים וצוה שיקראה תמיד וילמדה גם לאחרים תמיד למען תהיה רגילה על פיהם. ובישר כי ביום שיקרא איש זאת האגרת יענוהו מן השמים כל מה שישאל. לכן טוב לאומרה בכל יום. נדפס ראשונה במנטובה שנת שפ"ג :

שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך. תתנהג תמיד לדבר כל דבריך בנחת לכל אדם ובכל עת. ובזה תנצל מן הכעס שהיא מדה רעה להחטיא בני אדם. וכן אמרו רבותינו ז"ל. כל הכועס כל מיני גיהנם שולטין בו. שנאמר והסר כעס מלבך. והעבר רעה מבשרך. ואין רעה אלא גיהנם. שנא' וגם רשע ליום רעה. וכאשר תנצל מן הכעס תעלה על לבך מדת הענוה שהיא מדה טובה מכל המדות טובות. שנאמר עקב ענוה יראת ה'. ובעבור הענוה תעלה על לבך מדת היראה כי תתן אל לבך תמיד מאין באת. ולאן אתה הולך. שאתה רמה ותולעה בחייך. ואף כי במותך. ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון לפני מלך הכבוד. שנא' הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך. אף כי לבות בני אדם. ונאמר הלא את השמים ואת הארץ אני מלא נאם ה'. וכאשר תחשוב את כל אלה. תירא מבוראך ותשמור את עצמך מן החטא. ובמדות האלה תהיה שמח בחלקך. וכאשר תתנהג במדת הענוה להתבושש מכל אדם ולהתפחד ממנו ומן החטא. אז תשרה עליך רוח השכינה וזיו כבודה וחיי העולם הבא. ועתה בני דע וראה כי המתגאה בלבו על הבריות מורד הוא במלכות שמים. כי מתפאר הוא בלבוש מלכות שמים שנא' ה' מלך גאות לבש וגו'. ובמה יתגאה לב האדם. אם בעושר. ה' מוריש ומעשיר. ואם בכבוד. הלא לאלהים הוא. שנא' והעושר והכבוד מלפניך. ואיך מתפאר בכבוד קונו. ואם מתפאר בחכמה. מסיר שפה לנאמנים וטעם זקנים יקח. נמצא הכל שוה לפני המקום. כי באפו משפיל גאים וברצונו מגביה שפלים. לכן השפל עצמך וינשאך המקום. על כן אפרש לך איך תתנהג במדת הענוה ללכת בה תמיד. כל דבריך יהיו בנחת. וראשך כפוף. ועיניך יביטו למטה לארץ ולבך למעלה. ואל תביט בפני אדם בדברך עמו. וכל אדם יהיה גדול ממך בעיניך. ואם חכם או עשיר הוא. עליך לכבדו. ואם רש הוא ואתה עשיר או חכם ממנו. חשוב בלבך כי אתה חייב ממנו. והוא זכאי ממך. שאם הוא חוטא. הוא שוגג ואתה מזיד. בכל דבריך ומעשיך ומחשבותיך ובכל עת חשוב בלבך כאלו אתה עומד לפני קודשא בריך הוא ושכינתו עליך. כי כבודו מלא העולם. ודבריך יהיו באימה וביראה כעבד לפני רבו. ותתבייש מכל אדם. ואם יקראך איש אל תענהו בקול רם רק בנחת כעבד העומד לפני רבו. והוי זהיר לקרות בתורה תמיד אשר תוכל לקיימה. וכאשר תקום מן הספר. תחפוש באשר למדת אם יש בו דבר אשר תוכל לקיימו. ותפשפש במעשיך בבקר ובערב. ובזה יהיו כל ימיך בתשובה. והסר כל דברי העולם מלבך בעת התפלה. והכן לבך לפני המקום ברוך הוא. וטהר רעיוניך. וחשוב הדבור קודם שתוציאנו מפיך. וכן תעשה כל ימי חיי הבלך בכל דבר ודבר ולא תחטא. ובזה יהיו דבריך ומעשיך ומחשבותיך ישרים. ותפלתך תהיה זכה וברה ונקיה. ומכוונת ומקובלת לפני המקום ברוך הוא. שנא' תכין לבם תקשיב אזנך. תקרא האגרת הזאת פעם אחת בשבוע. ולא תפחות לקיימה. וללכת בה תמיד אחר השם יתברך. למעז תצליח בכל דרכיך. ותזכה לעולם הבא הצפון לצדיקים. ובכל יום שתקראנה. יענוך מן השמים. כאשר יעלה על לבך לשאול עד עולם אמן סלה :

שִׁיר הַיִּחוּד לְיוֹם רִאשׁוֹן

במקום שנהגו לו' שיר היחוד יש ליזהר לאומרו בנחת ובמתון ולא במרוצה כי משום הכי נקרא שיר היחוד
וש' הכבוד שיאמרנו כמו שיר בנחת ואשרי למי שנזהרים בזה ויהי שכרם רב :

חזן אָשִׁירָה וַאֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי. הָאֱלֹהִים הָרוֹעֶה אוֹתִי מֵעוֹדִי :
קהל עַד הַיּוֹם הֶחֱזַקְתָּ בְּיָדִי. חַיִּים וָחֶסֶד עָשִׂיתָ עִמָּדִי :
חזן בָּרוּךְ יְיָ וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ. כִּי עַל עַבְדּוֹ הִפְלִיא חַסְדּוֹ :
קהל לֵאלֹהֵי מָרוֹם בַּמֶּה אֲקַדֵּם. וּבַמֶּה אִכַּף לֵאלֹהֵי קֶדֶם :
חזן אִלּוּ הָרִים לְמַעֲרָכָה. וְכָל עֲצֵי לְבָנוֹן בְּכֹל עֲרוּכָה :
קהל וְאִם כָּל בְּהֵמוֹת וְחַיּוֹת קְרוּצִים. נְתָחִים עֲרוּכִים עַל הָעֵצִים :
חזן וְאַף זָוִיּוֹת מִזְבֵּחַ מְבוּסִים. דָּם כְּמֵימֵי לַיָּם מְכַסִּים :
קהל וְכַחוֹל סוֹלֶת דָּשֵׁן וְשָׁמֵן. בָּלוּל בְּרִבְבוֹת נַחֲלֵי שָׁמֶן :
חזן וּלְאַזְכָּרָה לְבוֹנָה וְסַמִּים. וְלִקְטוֹרֶת כָּל רָאשֵׁי בְשָׂמִים :
קהל וְאִלּוּ נֵרוֹת עַל הַמְּנוֹרוֹת. יִהְיוּ מְאִירוֹת כִּשְׁנֵי הַמְּאוֹרוֹת :
חזן וּכְהַרְרֵי אֵל לֶחֶם הַפָּנִים. עַל שֻׁלְחָנוֹת עֲרוּכִים בִּפְנִים :
קהל וְיַיִן כִּמְטַר הַשָּׁמָיִם. וְשֵׁכָר לְנֶסֶךְ כְּעֵינוֹת מָיִם :
חזן וְאִלּוּ כָּל בְּנֵי אָדָם כֹּהֲנִים. לְוִיִּם מְשׁוֹרְרִים בִּכְנַף רְנָנִים :
קהל וְכָל עֲצֵי עֵדֶן וְכָל עֲצֵי יְעָרִים. כִּנּוֹרוֹת וּנְבָלִים לְשָׁרִים :
חזן וְכָל בְּנֵי אֱלֹהִים בְּקוֹל תְּרוּעָתָם. וְהַכּוֹכָבִים מִמְּסִלּוֹתָם :
קהל וְכָל הַלְּבָנוֹן עוֹלָה כָלִיל. אֵין דֵּי בָעֵר וְאֵין דֵּי עוֹלָה :
חזן הֵן בְּכָל אֵלֶּה אֵין דֵּי לַעֲבוֹד. וְאֵין דֵּי לְקַדֵּם רְגֶל הַכָּבוֹד :
קהל כִּי נִכְבַּדְתָּ מְאֹד מַלְכֵּנוּ. וּבַמֶּה נְכַף לַאדוֹנֵינוּ :
חזן אָמְנָם לֹא יוּכְלוּ כַּבְּדֶךָ. כָּל חַי אַף כִּי אֲנִי עַבְדֶּךָ :
קהל וַאֲנִי נִבְזֶה וַחֲדַל אִישִׁים. נִמְאָס בְּעֵינַי וּשְׁפַל אֲנָשִׁים :
חזן וְאֵין לְעָבְדְךָ כֹּל לְכַבְּדֶךָ. לְהָשִׁיב לְךָ גְּמוּל עַל חֲסָדֶיךָ :
קהל כִּי הִרְבֵּיתָ טוֹבוֹת אֵלַי. כִּי הִגְדַּלְתָּ חַסְדְּךָ עָלַי :
חזן וְרַב שִׁלּוּמִים לְךָ חִיַּבְתִּי. כִּי עָשִׂיתָ טוֹבוֹת אִתִּי :
קהל וְלֹא חִיַּבְתָּ לִי גְּמוּלֶיךָ. כָּל טוֹבָתִי בַּל עָלֶיךָ :
חזן עַל הַטּוֹבוֹת לֹא עֲבַדְתִּיךָ. אַחַת לְרִבּוֹא לֹא גְמַלְתִּיךָ :
קהל אִם אָמַרְתִּי אֲסַפְּרָה נָא כְמוֹ. לֹא יָדַעְתִּי סְפֹרוֹת לָמוֹ :
חזן וּמָה אָשִׁיב לְךָ וְהַכֹּל שֶׁלָּךְ. לְךָ שָׁמַיִם אַף אֶרֶץ לָךְ :
קהל יַמִּים וְכָל אֲשֶׁר בָּם בְּיָדֶךָ. וְכֻלָּם יִשְׂבְּעוּן מִיָּדֶךָ :
חזן וַאֲנַחְנוּ עַמְּךָ וְצֹאנֶךָ. וַחֲפֵצִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ :
קהל וְאֵיךְ נַעֲבוֹד וְאֵין לְאֵל יָדֵנוּ. וְלִשְׂרֵפַת אֵשׁ בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ :
חזן וְאֵיךְ נַעֲבוֹד וְאֵין זֶבַח וּמִנְחָה. כִּי לֹא בָאנוּ אֶל הַמְּנוּחָה :
קהל וּמַיִם אַיִן לְהַעֲבִיר טֻמְאָה. וַאֲנַחְנוּ עַל אֲדָמָה טְמֵאָה :
חזן שָׂשׂ אָנֹכִי עַל אֲמָרֶיךָ. וַאֲנִי בָאתִי בִדְבָרֶיךָ :
קהל כִּי כָתוּב לֹא עַל זְבָחֶיךָ. וְעוֹלוֹתֶיךָ אוֹכִיחֶךָ :
חזן עַל דְּבַר זֶבַח וְעוֹלוֹתֵיכֶם. לֹא צִוִּיתִי אֶת אֲבוֹתֵיכֶם :
קהל מָה שָׁאַלְתִּי וּמָה דָּרַשְׁתִּי. מִמְּךָ כִּי אִם לְיִרְאָה אוֹתִי :

חזן לַעֲבוֹד בְּשִׂמְחָה וּבְלֵבָב טוֹב. הִנֵּה שְׁמוֹעַ מִזֶּבַח טוֹב:
קהל וְלֵב נִשְׁבָּר מִמִּנְחָה טְהוֹרָה. זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה:
חזן זֶבַח וּמִנְחָה לֹא חָפַצְתָּ. חַטָּאת וְעוֹלָה לֹא שָׁאָלְתָּ:
קהל מִזְבֵּחַ אֶבְנֶה בְּשִׁבְרוֹן לִבִּי. וַאֲשַׁבְּרָה אַף רוּחִי בְּקִרְבִּי:
חזן רוּם לֵב אַשְׁפִּיל וְאֶת רוּם עֵינָי. וְאֶקְרַע לְבָבִי לְמַעַן אֲדֹנָי:
קהל שִׁבְרֵי רוּחִי הֵם זְבָחֶיךָ. יַעֲלוּ לְרָצוֹן עַל מִזְבְּחֶךָ:
חזן וְאַשְׁמִיעַ בְּקוֹל הוֹדְיוֹתֶיךָ. וַאֲסַפְּרָה כָּל נִפְלְאוֹתֶיךָ:
קהל וַאֲשֶׁר יָדְעָה נַפְשִׁי אַחְבִּירָה. אֲמַלֵּל גְּבוּרוֹת וַאֲדַבֵּרָה:
חזן וּמָה אֶעֱרוֹךְ וְלֹא יָדַעְתִּי מָה. הֲיָכוֹל אוֹכַל דַּבֵּר מְאוּמָה:
קהל כִּי אֵין חֵקֶר לִגְדֻלָּתוֹ. וְגַם אֵין מִסְפָּר לִתְבוּנָתוֹ:
חזן חֲכַם לֵבָב הוּא וּמִי כָּמוֹהוּ. שַׂגִּיא כֹחַ לֹא מְצָאנוּהוּ:
קהל עֹשֶׂה גְדוֹלוֹת וְרַב נוֹרָאוֹת. גָּדוֹל אַתָּה וְעֹשֶׂה נִפְלָאוֹת:
חזן עַד אֵין מִסְפָּר וְעַד אֵין חֵקֶר. וְלֹא נוֹדַע כִּי לֹא יֵחָקֵר:
קהל אֵיזוֹ עַיִן אֲשֶׁר תְּעִידֶךָ. וְאֵיזֶה פֶּה אֲשֶׁר יַגִּידֶךָ:
חזן חַי לֹא רָאֲךָ וְלֵב לֹא יְדָעֶךָ. וְאֵיזֶה שֶׁבַח אֲשֶׁר יַצִּיעֶךָ:
קהל גַּם מְשָׁרְתֶיךָ לֹא רָאוּךָ. וְכָל חַכְמֵי לֵב לֹא מְצָאוּךָ:
חזן אַתָּה לְבַדְּךָ מַכִּיר שְׁבָחֶיךָ. וְאֵין זוּלָתְךָ יוֹדֵעַ כֹּחֶךָ:
קהל וְאֵין יוֹדֵעַ בִּלְעָדֶיךָ. שְׁבָחוֹת רְאוּיוֹת לִכְבוֹדֶךָ:
חזן עַל כֵּן תְּבוֹרַךְ כָּרָאוּי לָךְ. כְּפִי קָדְשְׁךָ כְּבוֹדְךָ וְגָדְלָךְ:
קהל וּמִפִּי הַכֹּל בְּכָל אֱיָלוּתָם. כְּפִי מַדָּע אֲשֶׁר אַתָּה חֲנַנְתָּם:
חזן יוֹדוּ פִּלְאֲךָ הַשָּׁמַיִם. וִיאַדְּרוּךָ קוֹלוֹת מָיִם:
קהל וְיָרִיעוּ לְךָ כָּל הָאָרֶץ. יוֹדוּךָ כָּל מַלְכֵי אָרֶץ:
חזן אַף יוֹדוּךָ כָּל הָעַמִּים. וִישַׁבְּחוּךָ כָּל הָאֻמִּים:
קהל כָּל זֶרַע יַעֲקֹב עֲבָדֶיךָ. כִּי עֲלֵיהֶם גָּבְרוּ חֲסָדֶיךָ:
חזן אֶת שֵׁם יְיָ יְהַלְלוּ כֻלָּם. אֵל אֱלֹהִים אֱמֶת וּמֶלֶךְ עוֹלָם:

ברוך אתה יחיד ומיוחד יי אחד ושמו אחד

ליום שני

חזן וַאֲנִי עַבְדְּךָ בֶּן אֲמָתֶךָ. אֲדַבֵּר אֲמַלֵּל גְּבוּרוֹתֶיךָ:
קהל דַּרְכֵי שִׁבְחֲךָ קְצָתָם אֲסַפְּרָה. מַעֲשֶׂיךָ מַה נּוֹרָא אוֹמְרָה:
חזן אֵין אֵלֶיךָ עֲרוֹךְ בַּסֵּפֶר. אַגִּיד שְׁבָחוֹת עָצְמוּ מִסַּפֵּר:
קהל חֵקֶר אֱלוֹהַּ לֹא יִמָּצֵא. וְתַכְלִית שַׁדַּי לֹא תִקָּצֵה:
חזן וְלִתְבוּנָתוֹ הֲלֹא אֵין חֵקֶר. וּמִסְפַּר שָׁנָיו לֹא יֵחָקֵר:
קהל וְגַם אֵין מִסְפָּר לִגְדוּדֶיךָ. בְּצִבְאוֹתֶיךָ אוֹת כְּבוֹדֶךָ:
חזן אֵיזוֹ עַיִן אֲשֶׁר תְּעִידֶךָ. וְחַי לֹא רָאָה פְּנֵי כְבוֹדֶךָ:
קהל נָבוֹן וְחָכָם הֵן לֹא יֵדָע. וְאֵיךְ אֶעֱרוֹךְ עַל אֲשֶׁר לֹא נוֹדָע:
חזן וְאִם יֹאמַר אִישׁ עַד תַּכְלִיתוֹ. אֶעֱרוֹךְ אֵלָיו וּבְמַתְכֻּנְתּוֹ:
קהל אָבֹא וְאֶמְצָא תַּכְלִית שִׁבְחוֹ. לֹא נֶאֶמְנָה אֶת אֵל רוּחוֹ:

שִׁיר הַיִּחוּד לְיוֹם שֵׁנִי

חזן יְבֻלַּע כִּי לֹא יֵדַע עֶרְכּוֹ. אַחֲרִית פִּיהוּ רֵאשִׁית דַּרְכּוֹ:

קהל וְעָמְדִי לֹא כֵן אָנֹכִי. וּפִי לֹא אֶתֵּן לַחֲטֹא וְחִכִּי:

חזן אֲסַפְּרָה לְאֶחָי קְצוֹת דַּרְכֵי אֵל. וּלְיִשְׂרָאֵל מַה פָּעַל אֵל:

קהל כַּכָּתוּב אִמְרוּ לֵאלֹהִים. מַה נּוֹרָא מַעֲשֶׂיךָ אֱלֹהִים:

חזן וְאָמַרְתָּ עַם זוּ לִי יָצַרְתִּי. יְסַפְּרוּ שְׁמִי וּתְהִלָּתִי:

קהל בְּמִצְרַיִם שַׂמְתִּי עֲלִילוֹתַי. לְמַעַן תְּסַפֵּר אֶת אוֹתוֹתַי:

חזן וַאֲנִי עַבְדְּךָ עַל כֵּן אֲסַפֵּר. כַּאֲשֶׁר אֶדְרוֹשׁ מֵעַל סֵפֶר:

קהל תְּהַלֵּל נַפְשִׁי כֹּחַ מַעֲשֶׂיךָ. וְכָל קְרָבַי אֶת שֵׁם קָדְשֶׁךָ:

חזן וַאֲבָרֶכְךָ בְּכָל עִנְיָנָי. וּבְכָל לִבִּי אוֹדֶה אֶת אֲדֹנָי:

קהל גַּם בִּגְרוֹנִי רוֹמְמוֹתֶךָ. וְאֶת פִּי אֲמַלֵּא תְּהִלָּתֶךָ:

חזן כִּי פִּי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ. כָּל הַיּוֹם תִּפְאַרְתֶּךָ:

קהל וְאוֹמְרָה נָא עֱזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ. וְאָשִׂיחָה דִּבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ:

חזן וְאַזְכִּיר טוּבְךָ וְצִדְקוֹתֶיךָ. חֲסָדֶיךָ וּגְבוּרוֹתֶיךָ:

קהל יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל אַתָּה. עַל כָּל אֱלֹהִים מְאֹד גָּדַלְתָּ:

חזן כִּי כָל אֱלֹהֵי הָעַמִּים הֵם. אֱלִילִים אִלְּמִים וְרוּחַ אֵין בָּהֶם:

קהל הֵן לְעוֹבְדֵיהֶם גְּמוּל אֵין מְשִׁיבִים. וְלָמָּה לָהֶם הֵמָּה מְטִיבִים:

חזן בְּעֵת צָרָה אָז יִתְפַּלָּלוּ. וְלֹא יַעֲנוּם כִּי לֹא יוֹעִילוּ:

קהל דּוֹרְשִׁים בְּכָל לֵב וְרוּחַ אֵין בּוֹ. וְקָרוֹב יְיָ אֶל עַם קְרוֹבוֹ:

חזן הַיּוֹצֵר כֹּל הוּא אֱלֹהֵינוּ. הוּא עָשָׂנוּ וְלוֹ לְבַד אֲנַחְנוּ:

קהל עַם מַרְעִיתוֹ וְצֹאן יָדוֹ. נְבָרֵךְ שְׁמוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

חזן בַּצַּר לָנוּ מְאֹד נִמְצֵאתָ. כִּי דוֹרְשֶׁיךָ לֹא עָזַבְתָּ:

קהל וְתָמִיד בְּפִינוּ תְּהִלָּתֶךָ. וּמְהַלְלִים לְשֵׁם תִּפְאַרְתֶּךָ:

חזן עַד אַתָּה בְּךָ וּבִכְבוֹדֶךָ. וּמְשָׁרְתֶךָ אַף עֲבָדֶיךָ:

קהל אֲשֶׁר כְּבוֹדְךָ מְלֹא כָל הָאָרֶץ. וּכְבוֹדְךָ עַל כָּל הָאָרֶץ:

חזן וַאֲבוֹתֵינוּ בָּחֲרוּ אוֹתָךְ. לְבַדְּךָ לַעֲבוֹד וְאֵין לְזָר אִתָּךְ:

קהל גַּם אֲנַחְנוּ אוֹתְךָ לְבַדֶּךָ. נַעֲבוֹד כְּבֵן אָב וּנְכַבְּדֶךָ:

חזן וְהִנְנוּ עַל יִחוּדֶךָ. יוֹמָם וָלַיְלָה עֵדֶיךָ:

קהל בְּפִי כֻלָּנוּ וּבִלְבָבֵנוּ. שֶׁאַתָּה לְבַדְּךָ אֱלֹהֵינוּ:

חזן אֱלֹהֵינוּ אַתָּה עַל יִחוּדֶךָ. עֵדִים אֲנַחְנוּ וַעֲבָדֶיךָ:

קהל אֵין תְּחִלָּה אֶל רֵאשִׁיתֶךָ. וְאֵין קֵץ וְתִכְלָה לְאַחֲרִיתֶךָ:

חזן רִאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן מִבְּלִי רֵאשִׁית. וּמִבְּלִי אַחֲרִית וְאֵין לֵב לְהָשִׁית:

קהל אֵין קִצָּה אֶל גַּבְהוּתֶךָ. וְאֵין סוֹף לְעוֹמֶק מְרוֹתֶיךָ:

חזן אֵין לְךָ סוֹבֵב וְאֵין לְךָ פֵּאָה. עַל כֵּן אוֹתְךָ חַי לֹא רָאָה:

קהל אֵין צַד וָצֶלַע יַצְלִיעוּךָ. וְרוֹחַב וְאוֹרֶךְ לֹא יַמְצִיעוּךָ:

חזן אֵין פֵּאָה לִסְבִיבוֹתֶיךָ. וְאֵין תָּוֶךְ מַבְדִּיל בֵּינוֹתֶיךָ:

קהל אֵין חָכְמָה אֲשֶׁר תֵּדָעֶךָ. וְאֵין מַדָּע אֲשֶׁר יַגִּיעֶךָ:

חזן וְלֹא יַשִּׂיג אוֹתְךָ כָּל מַדָּע. וְאֵין שֵׂכֶל אֲשֶׁר יָבִין וְיֵדָע:
קהל מִמְּךָ מְאוּמָה וְאֵיכָה אַתָּה. וְאֵיךְ בְּלִי מְאוּמָה כֹּל בָּרָאתָ:

ליום שלישי

חזן אָמְנָם יָדַעְתִּי כִּי אַתָּה. אֱלֹהֵי יַעֲקֹב כֹּל יָצַרְתָּ:
קהל אַתָּה בּוֹרֵא וְלֹא נִבְרֵאתָ. אַתָּה יוֹצֵר וְלֹא נוֹצַרְתָּ:
חזן אַתָּה מֵמִית וְאֶת כֹּל תְּבַלֶּה. אַתָּה מוֹרִיד שְׁאוֹל וְאַף תַּעֲלֶה:
קהל וְנֶאֱמָן לְהַחֲיוֹת מֵתִים אָתָּה. וְעַל יְדֵי נְבִיאֶךָ כֵּן הוֹדַעְתָּ:
חזן וְלֹא תָמוּת אֵל חַי וְלֹא מֵתָּה. מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם אָתָּה:
קהל מַשְׁבִּיר וּמוֹלִיד וְלֹא נוֹלַדְתָּ. מוֹחֵץ וְרוֹפֵא וְלֹא חָלִיתָ:
חזן מָוֶת וּמַדְוֶה אֵין לְפָנֶיךָ. תְּמוּנָה וְשֵׁנָה אֵין לְעֵינֶיךָ:
קהל הֲלֹא מִקֶּדֶם אֵל חַי אַתָּה. מֵאֲשֶׁר בְּךָ לֹא נִשְׁתַּנֵּיתָ:
חזן וְעַד הָעוֹלָם לֹא תִשְׁתַּנֶּה. וּמֵאֱלָהוּתְךָ לֹא תִתְגַּנֶּה:
קהל חָדָשׁ וְנוֹשָׁן לֹא נִמְצֵאתָ. חִדַּשְׁתָּ כֹּל וְלֹא חֻדַּשְׁתָּ:
חזן לֹא יָחִילוּ זִקְנָה וּבַחֲרוּת. עָלֶיךָ גַּם שֵׂיבָה וְשַׁחֲרוּת:
קהל וְלֹא חָלוּ בְךָ שִׂמְחָה וָעֶצֶב. וְדִמְיוֹן נוֹצָר וְכָל דְּבַר קֶצֶב:
חזן כִּי לֹא יְסוֹבֵב אוֹתְךָ גּוֹשֶׁם. אַף לֹא תִדְמֶה אֶל כָּל גֶּשֶׁם:
קהל כָּל הַיְצוּרִים גְּבוּל סִבַּבְתָּם. אֶל רֵאשִׁיתָם וּלְאַחֲרִיתָם:
חזן כִּי כָל הַבְּרוּאִים בִּגְבוּל שַׂמְתָּם. וְלִימֵי צְבָאָם גְּבוּל הִקַּפְתָּם:
קהל וּלְךָ אֵין גְּבוּל וּלְיָמֶיךָ. וְלִשְׁנוֹתֶיךָ וּלְעָצְמֶךָ:
חזן עַל כֵּן אֵינְךָ צָרִיךְ לַכֹּל. לְיָדְךָ וּלְחַסְדְּךָ צְרִיכִים הַכֹּל:
קהל הַכֹּל צְרִיכִים לְצִדְקוֹתֶיךָ. וְאֵינְךָ צָרִיךְ לִבְרִיּוֹתֶיךָ:
חזן בְּטֶרֶם כָּל יְצִיר הָיִיתָ. לְבַדְּךָ מְאוּמָה לֹא נִצְרַכְתָּ:
קהל רֵאשִׁית וְאַחֲרִית בְּיָדְךָ עֲרוּכִים. אַתָּה בָם וְהֵם בְּרוּחֲךָ שְׂרוּכִים:
חזן כָּל אֲשֶׁר הָיָה בָּרִאשׁוֹנָה. וַאֲשֶׁר יִהְיֶה בָּאַחֲרוֹנָה:
קהל כָּל הַיְצוּרִים וְכָל מַעֲשֵׂיהֶם. וְכָל דִּבְרֵיהֶם וּמַחְשְׁבוֹתֵיהֶם:
חזן מֵרֹאשׁ וְעַד סוֹף תֵּדַע כֻּלָּם. וְלֹא תִשְׁכַּח כִּי אַתָּה אֶצְלָם:
קהל אַתָּה בְּרָאתָם וּלְבַדְּךָ עֲרָכָם. לְבַדְּךָ תֵּדַע מְקוֹמָם וְדַרְכָּם:
חזן הֵן אֵין דָּבָר מִמְּךָ נֶעְלָם. כִּי לְפָנֶיךָ נְכוֹנִים כֻּלָּם:
קהל אֵין חֹשֶׁךְ וְאֵין מָנוֹס וָסֵתֶר. לָנוּס שָׁמָּה וּלְהִסָּתֵר:
חזן אֵת אֲשֶׁר תְּבַקֵּשׁ אַתָּה מוֹצֵא. בְּלִי נְטוֹת אֲלֵיהֶם בְּעֵת שֶׁתִּרְצֶה:
קהל כִּי אֶת הַכֹּל כְּאַחַת תִּרְאֶה. לְבַדְּךָ תַּעֲשֶׂה כֹל וְאֵינְךָ נִלְאֶה:
חזן כִּי עַל כָּל גּוֹי וְעַל אָדָם יָחַד. עַל כֹּל תְּדַבֵּר בְּרֶגַע אֶחָד:
קהל תִּשְׁמַע בְּרֶגַע כָּל הַקּוֹלוֹת. זַעַק וְלַחַשׁ וְכָל הַתְּפִלּוֹת:
חזן אַף תָּבִין אֶל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם. בְּרֶגַע תַּחֲקוֹר כָּל לְבָבֵיהֶם:
קהל וְלֹא תַאֲרִיךְ עַל מַחְשְׁבוֹתֶיךָ. וְלֹא תִתְמַהְמַהּ עַל עֲצָתֶךָ:
חזן אֵצֶל עֲצָתְךָ גְּזֵרָתֶךָ. לְקֵץ וּלְמוֹעֵד קְרִיאָתֶךָ:
קהל וְכֻלָּם בֶּאֱמֶת בְּתוֹם וּבְיוֹשֶׁר. מִבְּלִי עוֹדֵף וּמִבְּלִי חוֹסֵר:
חזן מִמְּךָ דָּבָר לֹא יֵאָבֵד. וְדָבָר מִמְּךָ לֹא יִכָּבֵד:

שיר היחוד ליום שלישי

קהל כָּל אֲשֶׁר תַּחְפּוֹץ תּוּכַל לַעֲשׂוֹת. וְאֵין מִי מוֹחֶה בְּיָדְךָ מֵעֲשׂוֹת:
חזן יְכוֹלֶת יְיָ בְּחֶפְצוֹ קְשׁוּרָה. וּבִרְצוֹת יְיָ לֹא אִחֲרָה:
קהל אֵין דָּבָר סֵתֶר מִמְּךָ נִכְחַד. עֲתִידוֹת וְעוֹבְרוֹת לְךָ הֵם יָחַד:
חזן אֲשֶׁר מֵעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם. הֵם כֻּלָּם בְּךָ וְאַתָּה בְּכֻלָּם:
קהל חֲדָשׁוֹת תַּגִּיד וְסוֹד דְּרָכֶיךָ. אֶל עֲבָדֶיךָ וּמַלְאָכֶיךָ:
חזן וְאֵינְךָ צָרִיךְ לְהַשְׁמִיעֶךָ. דְּבַר סוֹד וָסֵתֶר לְהוֹדִיעֶךָ:
קהל כִּי מִמְּךָ כָּל סוֹד יִגָּלֶה. בְּטֶרֶם עַל לֵב כָּל יְצִיר יַעֲלֶה:
חזן בְּלֵב כָּל נִבְרָא לֹא תִמָּצֵא. וּמִפִּינוּ עָתָק לֹא יֵצֵא:
קהל בְּאֵין לוֹ קָצֶה וְלֹא יֵחָצֶה. לֵב לֹא יָתוּר וְאֵין פֶּה פּוֹצֶה:
חזן בְּאֵין לוֹ רוּחוֹת וְלֹא רְוָחוֹת. אֵין לוֹ שִׂיחוֹת בּוֹ מוֹכִיחוֹת:
קהל לְמֵרָחוֹק מִי יִשָּׂא דֵעוֹ. לְלֹא תְחִלָּה וְלֹא סוֹף לְהַגִּיעוֹ:
חזן אֲגוּדִים אֲחוּדִים תּוֹךְ וְסוֹף וְרֹאשׁ. פֶּה וָלֵב אֶבְלוֹם מִדְּרוֹשׁ וּמֵחֲרוֹשׁ:
קהל גֹּבַהּ וְעֹמֶק נְעוּצִים בְּסוֹבֵב. חֲכַם לֵב וְנָבוֹן לֹא יְרַבֵּב:
חזן סוֹבֵב אֶת הַכֹּל וּמָלֵא אֶת כֹּל. וּבִהְיוֹת הַכֹּל אַתָּה בַכֹּל:
קהל אֵין עָלֶיךָ וְאֵין תַּחְתֶּיךָ. אֵין חוּץ לְךָ וְאֵין בֵּינוֹתֶיךָ:
חזן אֵין מַרְאֶה וָגַב לְאַחוּדֶךָ. וְאֵין גּוּף לְעוֹצֶם יִחוּדֶךָ:
קהל וְאֵין בְּתָוֶךְ מִמְּךָ נִבְדָּל. וְאֵין מָקוֹם דַּק מִמְּךָ נֶחְדָּל:
חזן וְאֵינְךָ נֶאֱצָל מִכֹּל וְנִבְדָּל. וְאֵין מָקוֹם רֵק מִמְּךָ וְנֶחְדָּל:
קהל מִקְרֶה וְשִׁנּוּי אֵין בְּךָ נִמְצָא. וְלֹא זְמַן וַעֲרָעֵר וְלֹא כָּל שִׁמְצָה:
חזן כָּל זְמַן וְכָל עֵת אַתָּה מְכִינָם. אַתָּה עוֹרְכָם וְאַתָּה מְשַׁנָּם:
קהל כָּל מַדָּע לֹא יַשִּׂיג אוֹתְךָ. אֵין שֵׂכֶל אֲשֶׁר יִמְצָא אוֹתְךָ:
חזן כְּמִדָּתְךָ חָכְמָתֶךָ. כִּגְדוּלָּתְךָ תְּבוּנָתֶךָ:
קהל חָכָם אַתָּה מֵאֵלֶיךָ. חַי מֵעַצְמְךָ וְאֵין כְּגִילְךָ:
חזן זוּלַת חָכְמָתְךָ אֵין חָכְמָה. בִּלְתִּי בִינָתְךָ אֵין בִּינָה וּמְזִמָּה:
קהל חִלַּקְתָּ בְּרֵב חֲכָמִים שֵׂכֶל. וְרוּחֲךָ תְּמַלְאֵם וְדַעְתָּם תַּשְׂכֵּל:
חזן וּמִבַּלְעֲדֵי כֹחֲךָ אֵין גְּבוּרָה. וּמִבַּלְעֲדֵי עֻזְּךָ אֵין עֶזְרָה:
קהל אֵין נִכְבָּד כִּי אִם כִּבַּדְתּוֹ. וְאֵין גָּדוֹל כִּי אִם גִּדַּלְתּוֹ:
חזן כָּל יָקָר וְכָל טוֹב מִיָּדֶךָ. כַּאֲשֶׁר תַּחְפּוֹץ עֲשׂוֹת חֲסָדֶיךָ:
קהל אֵין חֵקֶר לִגְדוּלָּתֶךָ. וְאֵין מִסְפָּר לִתְבוּנָתֶךָ:
חזן אֵין עוֹד זוּלַת הֲוָיוֹתֶיךָ. חַי וְכֹל תּוּכַל וְאֵין בִּלְתֶּךָ:
קהל וְלִפְנֵי הַכֹּל אַתָּה הָיִיתָ. וּבִהְיוֹת הַכֹּל כֹּל מִלֵּאתָ:
חזן לֹא לְתָצוּךְ וְלֹא הִטּוּךְ. יְצוּרֶיךָ אַף לֹא מִעֲטוּךְ:
קהל בַּעֲשׂוֹתְךָ כֹּל לֹא נִבְדַּלְתָּ. מִתּוֹךְ מְלַאכְתְּךָ לֹא נֶהְדַּלְתָּ:
חזן בַּעֲשׂוֹתְךָ אֶת הַשָּׁמַיִם. אֶת הָאָרֶץ וְאֶת הַמָּיִם:
קהל לֹא קֵרְבוּךָ וְלֹא רִחֲקוּךָ. כִּי כָּל קִירוֹת לֹא יְחַלְּקוּךָ:
חזן זֶרֶם מַיִם לֹא יִשְׁטְפֶךָ. וְרוּחַ כַּבִּיר לֹא יְהַדְּפֶךָ:
קהל אַף כָּל טִנּוֹפֶת לֹא תְטַנְּפֶךָ. אֵשׁ אוֹכְלָה אֵשׁ לֹא תִשְׂרְפֶךָ:

חזן לַהֲוָיָתְךָ אֵין חִסָּרוֹן. וּלְיִחוּדְךָ אֵין יִתָּרוֹן:
קהל כְּמוֹ הָיִיתָ לְעוֹלָם תִּהְיֶה. חוֹסֵר וְעוֹדֵף בְּךָ לֹא יִהְיֶה:
חזן וְשִׁמְךָ מְעִידְךָ כִּי הָיִיתָ. וְהֹוֶה וְתִהְיֶה וּבַכֹּל אָתָּה:
קהל הֹוֶה לְעוֹלָם וְכֵן נוֹדַעְתָּ. גְּעִידְךָ וְכֵן בְּךָ הַעִידוֹתָ:
חזן שֶׁאַתָּה הוּא וְהֹוֶה בַּכֹּל. שֶׁלְּךָ הַכֹּל וּמִמְּךָ הַכֹּל:
קהל שֵׁמוֹת יְקָרְךָ יַעֲנוּ וְיָעִידוּ. בְּתוֹקֶף יְקָרְךָ בְּךָ יַסְהִידוּ:

לְיוֹם רְבִיעִי

חזן אֲרוֹמֵם אֱלֹהֵי אָבִי וְאֵלִי. אַנְוֶה אֱלֹהֵי צוּרִי וְגוֹאֲלִי:
קהל אֲיַחֵד אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם. וְהָאָרֶץ בְּכָל יוֹם פַּעֲמָיִם:
חזן אֵל חַי אֶחָד הוּא בְּרָאָנוּ. אֲבִיר יַעֲקֹב אָב לְכֻלָּנוּ:
קהל אֲדוֹנֵינוּ אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ:
חזן אֵין כָּאֵל אֵשׁ אוֹכְלָה וְקַנָּא. לְעוֹלָם יְיָ אֱמֶת אֵל אֱמוּנָה:
קהל אוֹרִי וְיִשְׁעִי מָעוֹז חַיָּי. עָלָיו תְּלוּיִם כָּל מַאֲוַיָּי:
חזן אֱלֹהִים אֱמֶת הוּא אֱלֹהִים חַיִּים. לֹא יָכִילוּ זַעְמוֹ גוֹיִם וְאִיִּים:
קהל אַדִּיר וְאַמִּיץ כֹּחַ וְרַב אוֹנִים. אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וַאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים:
חזן אֱלוֹהַּ עוֹשֵׂי אִישִׁי וּבוֹעֲלִי. אַלּוּף נְעוּרַי שׁוֹמְרִי וְצִלִּי:
קהל בּוֹרֵא כֹּל וְיִשְׂרָאֵל גּוֹאֵל. בָּרוּךְ אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:
חזן בּוֹרֵא רוּחַ הָרִים יוֹצֵר. מִמְּךָ מְזִמָּה לֹא יִבָּצֵר:
קהל גֵּאֶה מֵשִׁיב גְּמוּל עַל גֵּאִים. עַל הָרָמִים וְעַל הַנִּשָּׂאִים:
חזן גִּבּוֹר בְּקוּמוֹ לַעֲרוֹץ בְּעֶבְרָה. מֵהֲדַר גְּאוֹנוֹ מִי לֹא יִירָא:
קהל גָּבוֹהַּ כָּל אֲשֶׁר תַּחְתָּיו נוֹשֵׂא. וּגְדָל כֹּחַ גְּדוֹלוֹת עֹשֶׂה:
חזן גָּדוֹל הוּא וּשְׁמוֹ בִּגְבוּרָה. אַרְיֵה שָׁאַג מִי לֹא יִירָא:
קהל דּוֹדִי דָּגוּל הוּא מֵרְבָבָה. אֵל נַעֲרָץ בְּסוֹד קְדוֹשִׁים רַבָּה:
חזן דַּיָּן יָתִיב כְּעַתִּיק יוֹמִין. וּצְבָאוֹ עַל שְׂמֹאל וְעַל יָמִין:
קהל הֲדָרוֹ וְהוֹדוֹ עַל בְּנֵי עֲבָדָיו. הָדָר הוּא לְכָל חֲסִידָיו:
חזן הוּא אֵל אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת לְכָל. בָּשָׂר. שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה מִכֹּל:
קהל וַדַּאי וָתִיק יוֹדֵעַ וָעֵד. יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:
חזן וַאֲשֶׁר חֶרֶב גַּאֲוָתֵנוּ. לְהִלָּחֵם מִלְחַמְתֵּנוּ:
קהל זוֹכֵר לְעוֹלָם בְּרִית רִאשׁוֹנִים. כְּיוֹם אֶתְמוֹל לוֹ אֶלֶף שָׁנִים:
חזן זֶה אֱלֹהֵינוּ וְלוֹ קִוִּינוּ. וְזִמְרָת יָהּ הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ:
קהל חֵלֶק יַעֲקֹב יוֹצֵר הַכֹּל. חַנּוּן יְיָ וְחָסִיד בַּכֹּל:
חזן חֵי הָעוֹלָמִים יְיָ חֶלְקִי. חֲכַם הָרָזִים יְיָ חִזְקִי:
קהל טוֹב וּמֵטִיב הַמְלַמֵּד דֵּעָה. טְהוֹר עֵינַיִם מֵרְאוֹת בְּרָעָה:
חזן יָשָׁר יְיָ וְיָשָׁר דְּבָרוֹ. יְדִידֵי יְדִידוּת מִשְׁכְּנוֹת דְּבִירוֹ:
קהל יוֹעֵץ וְגוֹזֵר מִי יְפִירֶנָּה. וְיַחְתּוֹף וְיִפְעַל מִי יְשִׁיבֶנָּה:
חזן יָפֶה דוֹדִי יָפְיוֹ וְטוּבוֹ. יִרְאוּ וְיֶחֱזוּ צִיּוֹן בְּשׁוּבוֹ:
קהל כְּגִבּוֹר יֵצֵא כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת. יָעִיר קִנְאָה לַעֲשׂוֹת נְקָמוֹת.

שִׁיר הַיִּחוּד לְיוֹם רְבִיעִי

חזן כְּנֶשֶׁר עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים. נָשָׂא עֲבָדָיו וַיְּשַׁר הֲדוּרִים:
קהל כְּרוּב שַׁכּוּל וּכְנָמֵר שַׁחַל. כְּרָקָב וְכָעָשׁ וְרוּחוֹ כַּנָּחַל:
חזן כְּדוֹב שַׁכּוּל וּכְנָמֵר שׁוֹקֵד. דְּבָרוֹ לַעֲשׂוֹת כְּמַקֵּל שָׁקֵד:
קהל כַּבִּיר כֹּחַ לֵב כְּמוֹ שָׁחַל. כְּלָבִיא וְכָאֲרִי וְרוּחוֹ כַּנָּחַל:
חזן כְּאֶרֶז בָּחוּר בִּגְדֻלָּתוֹ. כִּבְרוֹשׁ רַעֲנָן עַנְוְתָנוּתוֹ:
קהל כְּתַפּוּחַ בְּרֵיחוֹ עוֹז אַהֲבָתוֹ. עַל יִשְׂרָאֵל גַּאֲוָתוֹ:
חזן כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר. כֵּן דּוֹדִי עִם יוֹשְׁבֵי שָׁעַר:
קהל כַּבִּיר כֹּחַ לְמַרְגִּיזֵי אֵל. נוֹקֵם. וְכַטַּל הוּא לְיִשְׂרָאֵל:
חזן כּוֹסִי מְנָת חֶלְקִי וְגוֹרָלִי. אֲנִי לְדוֹדִי נַחֲלָה וְדוֹדִי לִי:
קהל כְּבוֹדִי יְיָ לֹא אֲמִירֶנּוּ. הֶאֱמַרְנוּהוּ וְהֶאֱמִירָנוּ:
חזן כְּאַרְיֵה יִשְׁאַג וְכַכְּפִיר יִנְהָם. אַל יִהְיֶה כְּגֵר וּכְאִישׁ נִדְהָם:
קהל כְּרוֹעֶה גִּבּוֹר אֲשֶׁר לֹא יוּכַל. צֹאנוֹ לְהַצִּיל וְהָיָה לְמַאֲכָל:
חזן כְּגִבּוֹר אֵין אֱיָל וּכְאוֹרֵחַ. נָס וּבוֹרֵחַ מַר צוֹרֵחַ:
קהל כְּאַרְיֵה מַשְׁחִית וְכַכְּפִיר לְעוֹזְבָיו. כְּרָקָב גַּם כָּעָשׁ לְאוֹיְבָיו:
חזן כַּבִּיר כֹּחַ כְּשָׁמִיר וָשַׁיִת. וְלֹא יַשְׁאִיר כְּנוֹקֶף זַיִת:
קהל כְּשָׁמִיר וָשַׁיִת צָרִים יְמַגֵּן. כְּצִפֳּרִים עָפוֹת לְעִירוֹ יָגֵן:
חזן כְּגִשְׁמֵי נְדָבָה לָנוּ יָבֹא. כְּמַלְקוֹשׁ וְכַטַּל לְדְבֵקִים בּוֹ:
קהל כְּנֶשֶׁר יְרַחֵף עַל גּוֹזָלָיו. וּבְצֵל כְּנָפָיו יֶחֱסוּ מְיַחֲלָיו:
חזן כְּצִפֳּרִים עַל עִירוֹ יָגֵן. וּבְצֵל כְּנָפָיו רְנָנוֹת נְנַגֵּן:
קהל לְבַדּוֹ (יְיָ) הוּא וְנִפְלָאוֹת גְּדוֹלוֹת. עֹשֶׂה אֵל נוֹרָא עֲלִילוֹת:
חזן לִצְבִי וְעוֹפֶר דּוֹמֶה דּוֹדִי. כִּי יְקַדְּמֵנִי אֱלֹהֵי חַסְדִּי:
קהל לִפְנֵי עַמּוֹ יְיַשֵּׁר הֲדוּרִים. וַיִּנַּשְּׂאֵם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים:
חזן לְעוֹלָם יְיָ הוּא חֶלְקִי וְצוּר לְבָבִי. כָּלָה שְׁאֵרִי לְךָ וּלְבָבִי:
קהל לְבַדּוֹ יְיָ הוּא וְנִפְלָאוֹת. גְּדוֹלוֹת עֹשֶׂה וְרַב נוֹרָאוֹת:
חזן מָקוֹם אַתָּה לְעוֹלָמֶךָ. וְאֵין יוֹדֵעַ אֶת מְקוֹמֶךָ:
קהל מוֹרָאִי אֵל רוֹעִי וְיוֹצְרִי. צוּר יְלָדַנִי מְחוֹלְלִי וְצוּרִי:
חזן מָרוֹם וּמָעוֹז הוּא לִי וּמַחְסִי. מִגְדַּל עוֹז שֵׁם יְיָ מְנוּסִי:
קהל מֶלֶךְ יַעֲקֹב מִשְׂגָּב לָנוּ. הוּא מְחוֹקְקֵנוּ וּמוֹשִׁיעֵנוּ:
חזן מִגְדּוֹל יְשׁוּעוֹת מִשְׁעָן יְהִי לִי. מִבְטַח אֱלֹהִים יְיָ חֵילִי:
קהל מוֹשֵׁל עוֹלָם מַלְכוּתֶךָ. בְּכָל דּוֹר וָדוֹר מֶמְשַׁלְתֶּךָ:
חזן מִי יִתֶּנְךָ כְּאָח לִי לְצָרָה. הוֹשַׁע (יְיָ) כִּי יָדְךָ לֹא קָצְרָה:
קהל מְקוֹר חַיִּים מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל. לֹא אֶעֱזוֹב כִּי מָעֻזִּי אֵל:
חזן מָגֵן יִשְׁעִי וְחֶרֶב גַּאֲוָה. לְשִׁמְךָ וּלְזִכְרְךָ נֶפֶשׁ תַּאֲוָה:
קהל מָגֵן הוּא לְכָל הַחוֹסִים בּוֹ. אַשְׁרֵי אָדָם אֲשֶׁר עוֹז לוֹ בוֹ:
חזן נָבָר וְנָעִים נָאוֹר וְנוֹרָא. נֶאְדָּר וְנֶאְזָר שְׁמוֹ בִּגְבוּרָה:
קהל נֶאֱמָן נֵצַח יִשְׂרָאֵל וְגוֹאֲלוֹ. לֹא יְשַׁקֵּר אַשְׁרֵי כָּל חוֹכֵי לוֹ:

חזן נֵצַח יִשְׁרוּן הָאֵל הַנֶּאֱמָן. מֵאֱלֹהָיו יְהוּדָה לֹא אַלְמָן:

קהל נִפְלָא עַל כָּל הַנִּפְלָאִים. וּמִתְנַשֵּׂא עַל כָּל הַנִּשָּׂאִים:

חזן נִקְדָּשׁ וְנַעֲרָץ אֱלֹהֵי קְדוֹשִׁי. נָכוֹן וְנִשְׂגָּב יְיָ נִסִּי:

קהל נוֹקֵם וְנוֹטֵר וּבַעַל חֵמָה. לְצָרָיו לְאוֹיְבָיו אִישׁ מִלְחָמָה:

חזן נֵרִי יְיָ בְּהִלּוֹ נֵרוֹ. עֲלֵי רֹאשִׁי וְנֵר לְרַגְלִי דְּבָרוֹ:

קהל סוֹמֵךְ וְסוֹעֵד יְיָ סַלְעִי. סוֹבֵל וְסוֹלֵחַ וְנוֹשֵׂא פִּשְׁעִי:

חזן סַהֲדִי יְיָ סַלְעִי וְסִתְרִי. סוֹלֵחַ וְסוֹבֵל סַעֲדִי וְשִׂבְרִי:

קהל סַלְעֵנוּ (יְיָ) וּמְצוּדָתֵנוּ. עֶזְרָתֵנוּ וּמְפַלְטֵנוּ:

חזן עִזּוּז וְגִבּוֹר עֻזִּי וְעֶזְרִי. עֶלְיוֹן עוֹז לִי אַל יְהִי עָרִי:

קהל עִיר וְקַדִּישׁ שָׁת סְבִיבָיו סֵתֶר. אָכֵן אַתָּה אֵל מִסְתַּתֵּר:

חזן עַד מְמַהֵר לְשַׁלֵּם גְּמוּל לְאוֹיְבָיו. שׁוֹמֵר הַבְּרִית וְהַחֶסֶד לְאֹהֲבָיו:

קהל פָּדָה אֶת אַבְרָהָם יְדִידוֹ. הוּא יִפְדֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ:

חזן פַּחַד יִצְחָק יִתֵּן פַּחְדּוֹ. עַל צָרֵי בְּנֵי יַעֲקֹב עַבְדּוֹ:

קהל פּוֹעֵל וְחוֹקֵר וְדוֹרֵשׁ וּבוֹדֵק. כָּל הַלְּבָבוֹת לוֹ אֶתֵּן צֶדֶק:

חזן צְרוֹר הַמּוֹר אֶשְׁכּוֹל הַכֹּפֶר. נוֹתֵן לְעַמּוֹ צָרָיו כּוֹפֶר:

קהל צַח וְאָדוֹם דּוֹדִי בִּצְבָאָיו אוֹת. עַל כֵּן נִקְרָא שְׁמוֹ יְיָ צְבָאוֹת:

חזן צַדִּיק יְיָ הַצּוּר תָּמִים. אֶבְטַח עֲדֵי עַד בְּצוּר עוֹלָמִים:

קהל צְבָא הַשָּׁמַיִם מִשְׁתַּחֲוִים לוֹ. שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ:

חזן קָדוֹשׁ הוּא בְּכָל מִינֵי קְדֻשּׁוֹת. כִּתּוֹת שָׁלֹשׁ קָדוֹשׁ מְשַׁלְּשׁוֹת:

קהל קַיָּם לְעָלְמִין אֱלָהָא חַיָּא. מָרָא דְאַרְעָא וּמָרָא דִשְׁמַיָּא:

חזן קוֹנִי מְרַחֵם מְקַנֵּא לְשׂוֹנְאָיו. קֶרֶן יִשְׁעִי וְקָרוֹב לְקוֹרְאָיו:

קהל רָחוֹק מִכֹּל וְאֶת כֹּל רוֹאֶה. כִּי רָם יְיָ וְשָׁפָל יִרְאֶה:

חזן רוֹעִי יְיָ לֹא אֶחְסָר כֹּל. וְרַב כֹּחַ וְרַב חֶסֶד לַכֹּל:

קהל רַחוּם יְיָ רוֹפֵא וּמְחַבֵּשׁ. לִשְׁבוּרֵי לֵב וְעָוֹן כּוֹבֵשׁ:

חזן רֵעִי כֻּלּוֹ הוּא מַחֲמַדִּים. מִשְׁפָּטָיו אֱמֶת מְתוּקִים וְנֶחֱמָדִים:

קהל רִאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם. אַתָּה אֵל שׁוֹכֵן עַד:

חזן שַׁלִּיט מֶלֶךְ שְׁמַיָּא בְּכָל דָּר וְדָר. לֵיהּ אֲנָא מְשַׁבַּח וּמְרוֹמֵם וּמְהַדָּר:

קהל שֶׁמֶשׁ וּמָגֵן יְיָ אֱלֹהִים. שׁוֹפֵט צֶדֶק וּמַשְׁפִּיל גְּבוֹהִים:

חזן שַׂגִּיא כֹחַ לֹא מְצָאנוּהוּ. יַשְׂגִּיב בְּכֹחוֹ וּמִי כָמוֹהוּ:

קהל שְׁלֹמֹה שְׁמוֹ כִּי שֶׁלּוֹ שָׁלוֹם. כִּי יְדַבֵּר אֶל חֲסִידָיו שָׁלוֹם:

חזן שֵׁם יְיָ אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה. כְּתוֹעֲפוֹת רְאֵם לוֹ כַּכְּפִיר וּכְאַרְיֵה:

קהל שַׁדַּי מְאוֹרִי מַלְכִּי וְאֵלִי. הַלְלוּיָהּ שְׁמוֹ נַפְשִׁי הַלְלִי:

חזן תִּתַּמָּם עִם יוֹשְׁבֵי נְטָעִים. הַשָּׁרִיגִים שְׁלֹשֶׁת הָרוֹעִים:

קהל תִּתְחַסָּד תִּתַּבָּר עִמָּם. וְעִם עִקְּשִׁים תִּתַּפָּל לַהֲמָם:

חזן תָּמִים דְּרָכֶיךָ תַּקִּיף מִכֹּל. תּוּכַל לְבַדְּךָ לַעֲשׂוֹת אֶת כֹּל:

קהל תּוֹחַלְתִּי וְשִׂבְרִי וְתִקְוָתִי. תַּאֲוַת נַפְשִׁי וּתְשׁוּקָתִי:

חזן תְּהִלָּתִי וְתִפְאַרְתִּי וְעֻזִּי. מִמְּעֵי אִמִּי גּוֹחִי וְגוֹזִי:

שיר היחוד ליום רביעי

קהל תְּמִים דֵּעִים אֵל דֵּעוֹת אֶחָד. כָּל הַלְּבָבוֹת דּוֹרֵשׁ יָחַד:

ליום חמישי

חזן מִי כָמוֹךָ רֵעָה מוֹרֶה. נִיב שְׂפָתַיִם אַתָּה בּוֹרֵא:
קהל מַחְשְׁבוֹתֶיךָ עָמְקוּ וָרָמוּ. וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתָּמּוּ:
חזן לֹא לְמַדּוּךָ חָכְמָתֶךָ. וְלֹא הֱבִינוּךָ תְּבוּנָתֶךָ:
קהל לֹא קִבַּלְתָּ מַלְכוּתֶךָ. וְלֹא יָרַשְׁתָּ מֶמְשַׁלְתֶּךָ:
חזן לְעוֹלָם יְהֵא לְךָ לְבַדֶּךָ. וְלֹא לַאֲחֵרִים כְּבוֹד הוֹדֶךָ:
קהל וְלֹא תִתֵּן לֵאלֹהִים אֲחֵרִים. תְּהִלָּתְךָ לַפְּסִילִים וְזָרִים:
חזן וְכָבוֹד וְגַם יְקָר מֵאִתְּךָ. וּכְבוֹדְךָ לֹא לְזָרִים אִתְּךָ:
קהל אַתָּה תָעִיד בְּיִחוּדֶךָ. וְתוֹרָתְךָ וַעֲבָדֶיךָ:
חזן אֱלֹהֵינוּ עַל יִחוּדֶךָ. אַתָּה עֵד אֱמֶת וַאֲנַחְנוּ עֲבָדֶיךָ:
קהל לְפָנֶיךָ לֹא אֵל הִקְדִּימָךְ. וּבִמְלַאכְתְּךָ לֹא הָיָה זָר עִמָּךְ:
חזן לֹא נוֹעַצְתָּ וְלֹא לוּמַּדְתָּ. בְּחַדֶּשְׁךָ בְּרִיאוֹת כִּי נְבוֹנוֹתָ:
קהל מִמַּעֲמַקֵּי מַחְשְׁבוֹתֶיךָ. וּמִרְבְּךָ כָּל פְּעוּלוֹתֶיךָ:
חזן קְצוֹת דְּרָכֶיךָ הֲלֹא הִכַּרְנוּ. וּמִמַּעֲשֶׂיךָ הֵן יָדַעְנוּ:
קהל שֶׁאַתָּה אֶת כֹּל יָצַרְתָּ. לְבַדְּךָ מְאוּמָה לֹא נִגְרַעְתָּ:
חזן לַעֲשׂוֹת מְלַאכְתְּךָ לֹא לוּחַצְתָּ. וְגַם לְעֵזֶר לֹא נִצְרַכְתָּ:
קהל כִּי אַתָּה הָיִיתָ לִפְנֵי הַכֹּל. וְאָז בְּאֵין כֹּל לֹא נִצְרַכְתָּ כֹּל:
חזן כִּי מֵאַהֲבָתְךָ עֲבָדֶיךָ. כֹּל בָּרָאתָ לִכְבוֹדֶךָ:
קהל לֹא נִשְׁמַע מִן אָז וָהָלְאָה. וְלֹא קָם וְלֹא נִהְיָה וְלֹא נִרְאָה:
חזן וְלֹא נוֹדַע אֵל זוּלָתֶךָ. וְאֵין כָּמוֹךָ וְאֵין בִּלְתֶּךָ:
קהל וְגַם אַחֲרֶיךָ לֹא יִהְיֶה אֵל. רִאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן אֵל יִשְׂרָאֵל:
חזן בָּרוּךְ יהוה יָחִיד וּמְיוּחָד. יהוה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:
קהל אֲשֶׁר מִי יַעֲשֶׂה בִמְלַאכְתֶּךָ. כְּמַעֲשֶׂיךָ וְכִגְבוּרוֹתֶיךָ:
חזן אֵין יְצִיר זוּלַת יְצִירָתֶךָ. וְאֵין בְּרִיאָה כִּי אִם בְּרִיאָתֶךָ:
קהל כֹּל אֲשֶׁר תַּחְפּוֹץ תַּעֲשֶׂה בַכֹּל. כִּי אַתָּה נַעֲלֵיתָ עַל כֹּל:
חזן אֵין כָּמוֹךָ וְאֵין בִּלְתֶּךָ. כִּי אֵין אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ:
קהל אַתָּה הָאֵל עוֹשֵׂה פֶלֶא. וְדָבָר מִמְּךָ לֹא יִפָּלֵא:
חזן מִי כָמוֹךָ נוֹרָא תְהִלּוֹת. אֱלֹהִים לְבַדְּךָ עוֹשֶׂה גְדוֹלוֹת:
קהל אֵין אוֹתוֹת כְּמוֹ אוֹתוֹתֶיךָ. אַף אֵין מוֹפֵת כְּמוֹ מוֹפְתֶיךָ:
חזן אֵין תְּבוּנָה כִּתְבוּנָתֶךָ. אֵין גְּדוּלָּה כִּגְדוּלָּתֶךָ:
קהל כִּי מְאֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבוֹתֶיךָ. וְגָבְהוּ דַּרְכֵי אוֹרְחוֹתֶיךָ:
חזן אֵין גַּאֲוָה כְּמוֹ גַאֲוָתֶךָ. אֵין עֲנָוָה כְּעַנְוָתֶךָ:
קהל אֵין קְדוּשָּׁה כִּקְדוּשָּׁתֶךָ. אֵין קְרֵבוּת כְּמוֹ קְרֵבוּתֶךָ:
חזן אֵין צְדָקָה כְּמוֹ צִדְקָתֶךָ. אֵין תְּשׁוּעָה כִּתְשׁוּעָתֶךָ:
קהל אֵין זְרוֹעַ כִּזְרוֹעוֹתֶיךָ. אֵין קוֹל כְּרַעַם גְּבוּרוֹתֶיךָ:
חזן אֵין רַחֲמִים כְּרַחֲמָנוּתְךָ. אֵין חֲנִינוּת כַּחֲנִינוּתֶיךָ:
קהל אֵין אֱלָהוּת כֵּאלָהוּתֶךָ. וְאֵין מַפְלִיא כְּשֵׁם תִּפְאַרְתֶּךָ:

חזן כִּי שְׁמוּעָתֶךָ אֵלִים מְרוּצִים. בְּזָכְרְךָ לְחוּצִים לְהַפְלִיא נְחוּצִים:
קהל וְאַשָּׁף וְחַרְטֹם לֹא יְלַחֲצוּךָ. וְכָל שֵׁם וְלַהַט לֹא יְנַצְּחוּךָ:
חזן לֹא יְנַצְּחוּךָ כָּל הַחֲכָמִים. כָּל הַקּוֹסְמִים וְהַחַרְטֻמִּים:
קהל אַתָּה מֵשִׁיב לְאָחוֹר חֲכָמִים. לֹא יוּכְלוּ לְךָ עֲרוּמִים וְקוֹסְמִים:
חזן לְהָשִׁיב לְאָחוֹר מְזִמּוֹתֶיךָ. לְהָפֵר עֲצַת סוֹד גְּזֵרָתֶךָ:
קהל מֵרְצוֹנְךָ לֹא יַעֲבִירוּךָ. לֹא יְמַהֲרוּךָ וְלֹא יְאַחֲרוּךָ:
חזן עֲצָתְךָ תָּפֵר עֲצַת כָּל יוֹעֲצִים. וְעֻזְּךָ מַחֲלִישׁ לֵב אַמִּיצִים:
קהל אַתָּה מְצַוֶּה וּפַחְדְּךָ מְשַׁוֶּה. וְאֵין עָלֶיךָ פָּקִיד מְצַוֶּה:
חזן אַתָּה מְקַוֶּה וְאֵינְךָ מְקַוֶּה. לְךָ כָּל מְקַוֶּה נֶפֶשׁ תְּרַוֶּה:
קהל וְכָל הַיְצוּרִים וְכָל עִנְיָנָם. וְכָל יְקָר אֲשֶׁר בְּךָ אֵין דִּמְיוֹנָם:
חזן לֹא מַחְשְׁבוֹתָם מַחְשְׁבוֹתֶיךָ. כִּי אֵין בּוֹרֵא זוּלָתֶךָ:
קהל וְאֵין דִּמְיוֹן נִפְלָא אֱלֹהֵינוּ. וְאֵין חֵקֶר נִשְׂגָּב אֲדוֹנֵינוּ:
חזן סָתוּר מִכָּל סָתוּר וְעָמוּס. מִכָּל עָמוּס וּמִכָּל כָּמוּס:
קהל דַּק מִכָּל דַּק וְצָפוּן מִכֹּל. צָפוּן. וְיָכוֹל מִכֹּל יָכוֹל:
חזן נִשְׂגָּב מִכָּל נִשְׂגָּב וְנֶעְלָם. מִכָּל נֶעְלָם וּשְׁמוֹ לְעוֹלָם:
קהל גָּבוֹהַּ מִכָּל גָּבוֹהַּ וְעֶלְיוֹן. מִכָּל עֶלְיוֹן וּמִכָּל הֶבְיוֹן:
חזן חָבוּי וְעָמוֹק מִכָּל עָמוֹק. לֵב כָּל דַּעַת עָלָיו חָמוֹק:
קהל שֶׁאֵין שֵׂכֶל וּמַדָּע וְחָכְמָה. יְכוֹלִים לְהַשְׁווֹת לוֹ כָּל מְאוּמָה:
חזן לֹא מַשִּׂיגִים לוֹ אֵיךְ וְכַמֶּה. וְלֹא מוֹצְאִים לוֹ דָּבָר דּוֹמֶה:
קהל מִקְרֶה וְעַרְעָר וְשִׁנּוּי וְטָפֵל. וְחִבּוּר וּמִסְמַךְ אוֹר וְגַם אֹפֶל:
חזן וְלֹא מוֹצְאִים לוֹ מַרְאֶה וָצֶבַע. וְלֹא כָּל טֶבַע אֲשֶׁר שֵׁשׁ וָשֶׁבַע:
קהל לָכֵן נְבוּכוֹת כָּל עֶשְׁתּוֹנוֹת. וְנִבְהָלוֹת כָּל הַחֶשְׁבּוֹנוֹת:
חזן וְכָל שַׂרְעַפִּים וְכָל הִרְהוּרִים. נִלְאִים לָשׂוּם בּוֹ שִׁעוּרִים:
קהל מִלְּשָׁעֲרֵהוּ וּמִלְּהַגְבִּילֵהוּ. וּמִלְּתָאֲרֵהוּ וּמִלְּפַרְסְמֵהוּ:
חזן בְּכָל שִׂכְלֵנוּ חִפַּשְׂנוּהוּ. בְּמַדָּעֵנוּ לִמְצֹא מַה הוּא:
קהל לֹא מְצָאנוּהוּ וְלֹא יְדַעְנוּהוּ. אַךְ מִמַּעֲשָׂיו הִכַּרְנוּהוּ:
חזן שֶׁהוּא לְבַדּוֹ יוֹצֵר אֶחָד. חַי וְכֹל יוּכַל וְחָכָם מְיֻחָד:
קהל כִּי הָיָה לַכֹּל קוֹדֵם. עַל כֵּן נִקְרָא אֱלֹהֵי קֶדֶם:
חזן בַּעֲשׂוֹתוֹ בְּלִי כָל מְאוּם אֶת כֹּל. יָדַעְנוּ כִּי הוּא כֹּל יָכוֹל:
קהל בַּאֲשֶׁר מַעֲשָׂיו בְּחָכְמָה כֻּלָּם. יָדַעְנוּ כִּי בְּבִינָה פְּעָלָם:
חזן בְּכָל יוֹם וָיוֹם בְּחַדְּשׁוֹ כֻּלָּם. יָדַעְנוּ כִּי הוּא אֱלֹהֵי עוֹלָם:
קהל בַּאֲשֶׁר הָיָה קוֹדֵם לְכֻלָּם. יָדַעְנוּ כִּי הוּא חַי וְקַיָּם לְעוֹלָם:
חזן וְאֵין לְהַרְהֵר אַחַר יוֹצְרֵנוּ. בְּלִבֵּנוּ וְלֹא בְּסִפּוּרֵנוּ:
קהל לְמַמָּשׁ וְגוֹדֶשׁ לֹא נְשַׁעֲרֵהוּ. לְטָפֵל וְתוֹאַר לֹא נְדַמֵּהוּ:
חזן וְלֹא נַחְשְׁבֵהוּ לְעִקָּר וְנִצָּב. וְלֹא לְמִין וְכָל אוֹן וּלְכָל נִקְצָב:
קהל כָּל הַנִּרְאִים וְהַנִּשְׂכָּלִים. וְהַמַּדָּעִים בְּעֶשֶׂר כְּלוּלִים:
חזן וְשֶׁבַע כַּמָּיוֹת וְשֵׁשֶׁת נִדּוֹת. וְשָׁלֹשׁ גְּזֵרוֹת וְעִתּוֹת וּמִדּוֹת:
קהל הֵן בַּבּוֹרֵא אֵין גַּם אֶחָד. כִּי הוּא בְרָאָם כֻּלָּם יָחַד:

חזן כֻּלָּם יִבְלוּ אַף יַחֲלוֹפוּ. הֵם יֹאבֵדוּ וְאַף יָסוּפוּ:

קהל וְאַתָּה תַעֲמוֹד וּתְבַלֶּה כֻלָּם. כִּי חַי וְקַיָּם אַתָּה לְעוֹלָם:

ליום ששי

חזן אַתָּה לְבַדְּךָ יוֹצֵר כֹּל הוּא. וְלֹא יִדְמֶה מַעֲשֵׂה לְעוֹשֵׂהוּ:

קהל כָּל הָאֲרָצוֹת לֹא יְכִילוּךָ. וְאַף הַשָּׁמַיִם לֹא יְכַלְכְּלוּךָ.

חזן אָז יָחִילוּ מַיִם חַיִּים. מִפָּנֶיךָ אֱלֹהִים חַיִּים:

קהל רָעֲשָׁה אֶרֶץ וְנָסוּ מָיִם. וְנָטְפוּ מַיִם מִן הַשָּׁמָיִם:

חזן נוֹטֶה לְבַדְּךָ הַשָּׁמַיִם. רוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם:

קהל עָשִׂיתָ כָּל חֶפְצְךָ לְבַדֶּךָ. וְלֹא נִצְרַכְתָּ עֵזֶר כְּנֶגְדֶּךָ.

חזן סוֹעֵד אֵין מִי יִסְעָדֶךָ. הַכֹּל מִמְּךָ וּמִיָּדֶךָ:

קהל כְּכֹחֲךָ אָז כֵּן עַתָּה וְדַעְתָּךְ. וּלְעוֹלָם כָּל כְּבוֹדְךָ אִתָּךְ

חזן וְלֹא יָעַפְתָּ וְלֹא יָגַעְתָּ. כִּי בִמְלַאכְתְּךָ לֹא עָמַלְתָּ:

קהל כִּי בִדְבָרְךָ כָּל יְצוּרֶיךָ. וּמַעֲשֵׂה חֶפְצְךָ בְּמַאֲמָרֶךָ:

חזן וְלֹא אֵחַרְתּוֹ וְלֹא מִהַרְתּוֹ. הַכֹּל עֲשִׂיתוֹ יָפֶה בְּעִתּוֹ:

קהל מִבְּלִי מְאוּמָה כֹּל חִדַּשְׁתָּ. וְאֶת הַכֹּל בְּלִי כֹל פָּעַלְתָּ:

חזן וְעַד לֹא יְסוֹד כֹּל יִסַּדְתָּ. בִּרְצוֹן רוּחֲךָ כֹּל תָּלִיתָ:

קהל זְרוֹעוֹת עוֹלָם אֶת כֹּל נוֹשְׂאוֹת. מֵרֹאשׁ וְעַד סוֹף וְאֵינָם נִרְאוֹת:

חזן בְּעֵינֶיךָ לֹא דָבָר הוּקְשָׁה. רְצוֹנְךָ כָּל דָּבָר רוּחֲךָ עוֹשָׂה:

קהל לִפְעוּלָּתֶךָ לֹא דִמִּיתָ. אֶל כָּל תּוֹאַר לֹא שִׁוִּיתָ:

חזן וְלֹא קָדְמָה לִמְלַאכְתְּךָ מְלָאכָה. חָכְמָתְךָ הִיא הַכֹּל עָרְכָה:

קהל לִרְצוֹנְךָ לֹא קִדְּמוּ וְאֵחֲרוּ. וְעַל חֲפָצֶיךָ לֹא נוֹסְפוּ וְחָסְרוּ:

חזן מִכָּל חֶפְצְךָ לֹא שָׁכַחְתָּ. וְדָבָר אֶחָד לֹא חִסַּרְתָּ:

קהל לֹא הֶחֱסַרְתָּ וְלֹא הֶעְדַּפְתָּ. וְדָבָר רֵק בָּם לֹא פָעַלְתָּ:

חזן אַתָּה תְשַׁבְּחֵם וּמִי הִתְעִיבָם. וְשֶׁמֶץ דָּבָר לֹא נִמְצָא בָם:

קהל הַחִילוֹתָ בְּחָכְמָה עֲשִׂיתָם. בִּתְבוּנָה וּבְדַעַת כִּלִּיתָם:

חזן מֵרֵאשִׁית עַד אַחֲרִית עֲשׂוּיִם. בֶּאֱמֶת וְיוֹשֶׁר וְטוֹב רְאוּיִם:

קהל הִקְדַּמְתָּ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ. רוֹב רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ:

חזן כִּי רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ. הֲלוֹא מֵעוֹלָם עַל עֲבָדֶיךָ:

קהל וְעַד לֹא כָּל חַי הוּכַן כִּלְכַּלְתָּ. לִפְנֵי אוֹכֵל תִּתֵּן אוֹכֶל:

חזן וּמָעוֹן וּמִקְוֶה תַּעֲשֶׂה בְּפִי כֹל. צָרְכֵי הַכֹּל כַּאֲשֶׁר לַכֹּל:

קהל שְׁלֹשֶׁת יָמִים הָרִאשׁוֹנִים. אָז הֲכִינוֹתָם לָאַחֲרוֹנִים:

חזן אָז עָטִיתָ אוֹר כַּשַּׂלְמָה. אֶדֶר מְאוֹרוֹת מִמּוּל שַׂלְמָה:

קהל בְּטֶרֶם כָּל הַיְצוּר מְאוֹד גָּדַלְתָּ. וְאַחַר כֹּל מְאוֹד נִתְגַּדַּלְתָּ:

חזן אָז בְּאֵין לְבוּשׁ הוֹד וְהָדָר לוֹבֵשׁ. עַד לֹא אוֹרֵג גֵּאוּת לָבֵשׁ:

קהל אוֹר כַּשַּׂלְמָה וְכִמְעִיל עוֹטֶה. שָׁמַיִם כִּירִיעָה נוֹטֶה:

חזן עָשִׂיתָ בָם לְאוֹרִים דְּרָכִים. רָצוֹא וָשׁוֹב בְּנַחַת מְהַלְּכִים:

קהל הִבְדַּלְתָּ בֵּין מַיִם לְמָיִם. בִּמְתִיחַת רְקִיעַ הַשָּׁמָיִם:

חזן מְזוֹנוֹת מְעוֹנוֹת לְשֶׁרֶץ מַיִם. וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמָיִם:

קהל עֵשֶׂב וְחָצִיר לְבַהֲמַת אֲדָמָה. מַאֲכָל לְחַיָּה וּלְכָל בְּהֵמָה:

חזן בְּקֶרֶן בֶּן שֶׁמֶן גַּן נָטַעְתָּ. אֶל הָאָדָם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ:

קהל עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ עָשִׂיתָ לּוֹ. דֵּי מַחְסוֹרוֹ אֲשֶׁר יֶחְסַר לוֹ:
חזן כָּל מַעֲשֶׂיךָ בְּיָדוֹ תַּתָּה. וְתַחַת רַגְלָיו הַכֹּל שַׁתָּה:
קהל לְהַעֲלוֹת מֵהֶם בָּקָר וָצֹאן. עַל מִזְבְּחֲךָ יַעֲלוּ לְרָצוֹן:
חזן עָשִׂיתָ לוֹ כְּתוֹנֶת כְּשָׁרֶת. לְהַדְרַת קוֹדֶשׁ וּלְתִפְאָרֶת:
קהל שַׂמְתָּ בְּקִרְבּוֹ חָכְמַת אֱלֹהִים. כִּי יְצַרְתּוֹ לְךָ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים:
חזן לֹא מָנַעְתָּ עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. צָרְכֵי אָדָם וְכוּלָם בְּחָכְמָה:
קהל מַעֲשֶׂיךָ מְאוֹד רַבּוּ וְגָדְלוּ. וְשִׁמְךָ יְיָ כּוּלָּם יְהַלְלוּ:
חזן רַבּוּ וְגָדְלוּ מְאוֹד מַעֲשֶׂיךָ. יוֹדוּךָ יְיָ כָּל מַעֲשֶׂיךָ
קהל כֹּל פָּעַלְתָּ לְמַעֲנֶךָ. וְלִכְבוֹדְךָ כָּל קִנְיָנֶיךָ:

לְיוֹם הַשַּׁבָּת

חזן אָז בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי נַחְתָּ. יוֹם הַשַּׁבָּת עַל כֵּן בֵּרַכְתָּ:
קהל וְעַל כָּל פּוֹעַל תְּהִלָּה עֲרוּכָה. חֲסִידֶיךָ בְּכָל עֵת יְבָרְכוּכָה:
חזן בָּרוּךְ יְיָ יוֹצֵר כֻּלָּם. אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם:
קהל כִּי מֵעוֹלָם עַל עֲבָדֶיךָ. רוֹב רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ:
חזן וּבְמִצְרַיִם הַחִילוֹתָ. לְהוֹדִיעַ כִּי מְאוֹד נַעֲלֵיתָ:
קהל עַל כָּל אֱלֹהִים בַּעֲשׂוֹתְךָ בָהֶם. שְׁפָטִים גְּדוֹלִים וּבֵאלֹהֵיהֶם:
חזן בְּבָקְעֲךָ יַם סוּף עַמְּךָ רָאוּ. יָד הַגְּדוֹלָה וַיִּירָאוּ:
קהל נִהַגְתָּ עַמְּךָ לַעֲשׂוֹת לָךְ. שֵׁם תִּפְאֶרֶת לְהַרְאוֹת גָּדְלָךְ:
חזן וְדִבַּרְתָּ עִמָּם מִן הַשָּׁמַיִם. וְגַם הֶעָבִים נָטְפוּ מָיִם:
קהל יָדַעְתָּ לֶכְתָּם בַּמִּדְבָּר. בְּאֶרֶץ צִיָּה אִישׁ לֹא עָבָר:
חזן תַּתָּה לְעַמְּךָ דְּגַן שָׁמַיִם. וְכֶעָפָר שְׁאֵר וּמִצּוּר מָיִם:
ק״ל תְּגָרֵשׁ גּוֹיִם רַבִּים עַמִּים. יִירְשׁוּ אַרְצָם וַעֲמַל לְאֻמִּים:
חזן בַּעֲבוּר יִשְׁמְרוּ חֻקִּים וְתוֹרוֹת אִמְרוֹת יְיָ אֲמָרוֹת טְהוֹרוֹת:
קהל וַיִּתְעַדְּנוּ בְּמִרְעֶה שָׁמֵן. וּמֵחַלְמִישׁ צוּר פַּלְגֵי שָׁמֶן:
חזן בְּנוּחָם בָּנוּ עִיר קָדְשֶׁךָ. וַיְפָאֲרוּ בֵּית מִקְדָּשֶׁךָ:
קהל וַתֹּאמֶר פֹּה אֵשֵׁב לְאֹרֶךְ יָמִים. צֵידָהּ בָּרֵךְ אֲבָרֵךְ:
חזן כִּי שָׁם יִזְבְּחוּ זִבְחֵי צֶדֶק. אַף כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק:
קהל וּבֵית הַלֵּוִי נְעִימוֹת יְזַמֵּרוּ. לְךָ יִתְרוֹעֲעוּ אַף יָשִׁירוּ:
חזן בֵּית יִשְׂרָאֵל וְיִרְאֵי יְיָ. יְכַבְּדוּ וְיוֹדוּ שִׁמְךָ יְיָ:
קהל הֱטִיבוֹתָ מְאֹד לָרִאשׁוֹנִים. כֵּן תֵּיטִיב גַּם לָאַחֲרוֹנִים:
חזן יְיָ תָּשִׂישׂ נָא עָלֵינוּ. כַּאֲשֶׁר שַׂשְׂתָּ עַל אֲבוֹתֵינוּ:
קהל אוֹתָנוּ לְהַרְבּוֹת וּלְהֵיטִיב. וְנוֹדֶה לְךָ לְעוֹלָם כִּי תֵיטִיב:
חזן יְיָ תִּבְנֶה עִירְךָ מְהֵרָה. כִּי עָלֶיהָ שִׁמְךָ נִקְרָא:
קהל וְקֶרֶן דָּוִד תַּצְמִיחַ בָּהּ. וְתִשְׁכּוֹן לְעוֹלָם יְיָ בְּקִרְבָּהּ:
חזן זִבְחֵי צֶדֶק שָׁמָּה נִזְבְּחָה. וְכִימֵי קֶדֶם תֶּעֱרַב מִנְחָה:
קהל וּבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ בְּאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי חֲפֵצִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ:
חזן וּבִרְצוֹנְךָ תַּעֲשֶׂה חֶפְצֵנוּ. הַבֵּט נָא עַמְּךָ כֻּלָּנוּ:

קהל בְּחַרְתָּנוּ לִהְיוֹת לְךָ לְעַם סְגֻלָּה. וְעַל־עַמְּךָ בִּרְכָתְךָ סֶּלָה:
חזן וְתָמִיד נְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ. וּנְהַלֵּל לְשֵׁם תִּפְאַרְתֶּךָ:
קהל וּמִבִּרְכָתְךָ עַמְּךָ יְבוֹרָךְ. כִּי אֶת כָּל אֲשֶׁר תְּבָרֵךְ מְבוֹרָךְ:
חזן וַאֲנִי בְּעוֹדִי אֲהַלְלָה בּוֹרְאִי. וַאֲבָרְכָכָה כָּל יְמֵי צְבָאִי:
קהל יְהִי שֵׁם יְיָ מְבוֹרָךְ לְעוֹלָם. מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם:

כַּכָּתוּב בָּרוּךְ יהוה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וַיֹּאמְרוּ כָל הָעָם אָמֵן וְהַלֵּל לַייָ: עָנֵה דָנִיֵּאל וְאָמַר לֶהֱוֵא שְׁמֵהּ דִּי אֱלָהָא מְבָרַךְ מִן עָלְמָא וְעַד עָלְמָא דִּי חָכְמְתָא וּגְבוּרְתָא דִּי לֵהּ הִיא: וְנֶאֱמַר וַיֹּאמְרוּ הַלְוִיִּם יֵשׁוּעַ וְקַדְמִיאֵל בָּנִי חֲשַׁבְנְיָה שֵׁרֵבְיָה הוֹדִיָּה שְׁבַנְיָה פְתַחְיָה קוּמוּ בָּרְכוּ אֶת יהוה אֱלֹהֵיכֶם מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וִיבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדֶךָ וּמְרוֹמַם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה: וְנֶאֱמַר בָּרוּךְ יהוה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וְאָמַר כָּל הָעָם אָמֵן הַלְלוּיָהּ: וְנֶאֱמַר וַיְבָרֶךְ דָּוִיד אֶת יהוה לְעֵינֵי כָּל הַקָּהָל וַיֹּאמֶר דָּוִיד בָּרוּךְ אַתָּה יהוה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָבִינוּ מֵעוֹלָם עַד עוֹלָם:

שִׁיר שֶׁל יוֹם

ליום שני — היום יום שני בשבת שבו היו הלוים אומרים בבית המקדש:

שִׁיר מִזְמוֹר לִבְנֵי קֹרַח: גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הַר קָדְשׁוֹ: יְפֵה נוֹף מְשׂוֹשׂ כָּל הָאָרֶץ הַר צִיּוֹן יַרְכְּתֵי צָפוֹן קִרְיַת מֶלֶךְ רָב: אֱלֹהִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נוֹדַע לְמִשְׂגָּב: כִּי הִנֵּה הַמְּלָכִים נוֹעֲדוּ עָבְרוּ יַחְדָּו: הֵמָּה רָאוּ כֵּן תָּמָהוּ נִבְהֲלוּ נֶחְפָּזוּ: רְעָדָה אֲחָזָתַם שָׁם חִיל כַּיּוֹלֵדָה: בְּרוּחַ קָדִים תְּשַׁבֵּר אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ: כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ כֵּן רָאִינוּ בְּעִיר יהוה צְבָאוֹת בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהִים יְכוֹנְנֶהָ עַד עוֹלָם סֶלָה: דִּמִּינוּ אֱלֹהִים חַסְדֶּךָ בְּקֶרֶב הֵיכָלֶךָ: כְּשִׁמְךָ אֱלֹהִים כֵּן תְּהִלָּתְךָ עַל קַצְוֵי אֶרֶץ צֶדֶק מָלְאָה יְמִינֶךָ: יִשְׂמַח הַר צִיּוֹן תָּגֵלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ: סֹבּוּ צִיּוֹן וְהַקִּיפוּהָ סִפְרוּ מִגְדָּלֶיהָ: שִׁיתוּ לִבְּכֶם לְחֵילָה פַּסְּגוּ אַרְמְנוֹתֶיהָ לְמַעַן תְּסַפְּרוּ לְדוֹר אַחֲרוֹן: כִּי זֶה אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ עוֹלָם וָעֶד הוּא יְנַהֲגֵנוּ עַל מוּת:

ליום רביעי — היום יום רביעי בשבת שבו היו הלוים אומרים בבית המקדש:

אֵל נְקָמוֹת יְיָ אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ: הִנָּשֵׂא שֹׁפֵט הָאָרֶץ הָשֵׁב גְּמוּל עַל גֵּאִים: עַד מָתַי רְשָׁעִים יְיָ עַד מָתַי רְשָׁעִים יַעֲלֹזוּ: יַבִּיעוּ יְדַבְּרוּ עָתָק יִתְאַמְּרוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן: עַמְּךָ יְיָ יְדַכְּאוּ וְנַחֲלָתְךָ יְעַנּוּ: אַלְמָנָה וְגֵר יַהֲרֹגוּ וִיתוֹמִים יְרַצֵּחוּ: וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה יָּהּ וְלֹא יָבִין אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: בִּינוּ בֹּעֲרִים בָּעָם וּכְסִילִים מָתַי תַּשְׂכִּילוּ: הֲנֹטַע אֹזֶן הֲלֹא יִשְׁמָע אִם יֹצֵר עַיִן הֲלֹא יַבִּיט: הֲיֹסֵר גּוֹיִם הֲלֹא יוֹכִיחַ הַמְלַמֵּד אָדָם דָּעַת: יְיָ יֹדֵעַ מַחְשְׁבוֹת אָדָם כִּי הֵמָּה הָבֶל: אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר תְּיַסְּרֶנּוּ יָּהּ וּמִתּוֹרָתְךָ תְלַמְּדֶנּוּ: לְהַשְׁקִיט לוֹ מִימֵי רָע עַד יִכָּרֶה לָרָשָׁע שָׁחַת: כִּי לֹא יִטֹּשׁ יְיָ עַמּוֹ וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב: כִּי עַד צֶדֶק יָשׁוּב מִשְׁפָּט וְאַחֲרָיו כָּל יִשְׁרֵי לֵב: מִי יָקוּם לִי עִם מְרֵעִים מִי יִתְיַצֵּב לִי עִם פֹּעֲלֵי אָוֶן: לוּלֵי יְיָ עֶזְרָתָה לִּי כִּמְעַט שָׁכְנָה דוּמָה נַפְשִׁי: אִם אָמַרְתִּי מָטָה

קהל עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ עָשִׂיתָ לּוֹ. דֵּי מַחְסוֹרוֹ אֲשֶׁר יֶחְסַר לוֹ:
חזן כָּל מַעֲשֶׂיךָ בְּיָדוֹ תַּתָּה. וְתַחַת רַגְלָיו הַכֹּל שַׁתָּה:
קהל לְהַעֲלוֹת מֵהֶם בָּקָר וָצֹאן. עַל מִזְבַּחֲךָ יַעֲלוּ לְרָצוֹן:
חזן עָשִׂיתָ לוֹ כְּתֹנֶת כְּשֵׁרֶת. לְהַדְרַת קֹדֶשׁ וּלְתִפְאֶרֶת:
קהל שַׂמְתָּ בְּקִרְבּוֹ חָכְמַת אֱלֹהִים. כִּי יְצַרְתּוֹ לְךָ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים:
חזן לֹא מָנַעְתָּ עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. צָרְכֵי אָדָם וְכוּלָם בְּחָכְמָה:
קהל מַעֲשֶׂיךָ מְאוֹד רַבּוּ וְגָדְלוּ. וְשִׁמְךָ יְיָ כּוּלָם יְהַלְלוּ:
חזן רַבּוּ וְגָדְלוּ מְאוֹד מַעֲשֶׂיךָ. יוֹדוּךָ יְיָ כָּל מַעֲשֶׂיךָ
קהל כֹּל פָּעַלְתָּ לְמַעֲנֶךָ. וְלִכְבוֹדְךָ כָּל קִנְיָנֶיךָ:

ליום השבת

חזן אָז בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי נַחְתָּ. יוֹם הַשַּׁבָּת עַל כֵּן בֵּרַכְתָּ:
קהל וְעַל כָּל פּוֹעַל תְּהִלָּה עֲרוּכָה. חֲסִידֶיךָ בְּכָל עֵת יְבָרְכוּכָה:
חזן בָּרוּךְ יְיָ יוֹצֵר כֻּלָּם. אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם:
קהל כִּי מֵעוֹלָם עַל עֲבָדֶיךָ. רוֹב רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ:
חזן וּבְמִצְרַיִם הַחִילוֹתָ. לְהוֹדִיעַ כִּי מְאוֹד נַעֲלֵיתָ:
קהל עַל כָּל אֱלֹהִים בַּעֲשׂוֹתְךָ בָהֶם. שְׁפָטִים גְּדוֹלִים וּבֵאלֹהֵיהֶם:
חזן בְּבָקְעֲךָ יַם סוּף עַמְּךָ רָאוּ. יָד הַגְּדוֹלָה וַיִּירָאוּ:
קהל נִהַגְתָּ עַמְּךָ לַעֲשׂוֹת לָךְ. שֵׁם תִּפְאֶרֶת לְהַרְאוֹת גָּדְלָךְ:
חזן וְדִבַּרְתָּ עִמָּם מִן הַשָּׁמַיִם. וְגַם הֶעָבִים נָטְפוּ מָיִם:
קהל יָדַעְתָּ לֶכְתָּם בַּמִּדְבָּר. בְּאֶרֶץ צִיָּה אִישׁ לֹא עָבַר:
חזן נָתַתָּה לְעַמְּךָ דְּגַן שָׁמַיִם. וְכֶעָפָר שְׁאֵר וּמִצּוּר מָיִם:
קהל תְּגָרֵשׁ גּוֹיִם רַבִּים עַמִּים. יִירְשׁוּ אַרְצָם וַעֲמַל לְאֻמִּים:
חזן בַּעֲבוּר יִשְׁמְרוּ חֻקִּים וְתוֹרוֹת אִמְרוֹת יְיָ אֲמָרוֹת טְהוֹרוֹת:
קהל וַיִּתְעַדְּנוּ בְּמִרְעֶה שָׁמֵן. וּמֵחַלְמִישׁ צוּר פַּלְגֵי שָׁמֶן:
חזן בְּנוּחָם בָּנוּ עִיר קָדְשֶׁךָ. וַיְפָאֲרוּ בֵּית מִקְדָּשֶׁךָ:
קהל וַתֹּאמֶר פֹּה אֵשֵׁב לְאֹרֶךְ יָמִים. צֵידָהּ בָּרֵךְ אֲבָרֵךְ:
חזן כִּי שָׁם יִזְבְּחוּ זִבְחֵי צֶדֶק. אַף כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק:
קהל וּבֵית הַלֵּוִי נְעִימוֹת יְזַמֵּרוּ. לְךָ יִתְרוֹעֲעוּ אַף יָשִׁירוּ:
חזן בֵּית יִשְׂרָאֵל וְיִרְאֵי יְיָ. יְכַבְּדוּ וְיוֹדוּ שִׁמְךָ יְיָ:
קהל הֱטִיבוֹתָ מְאֹד לָרִאשׁוֹנִים. כֵּן תֵּיטִיב גַּם לָאַחֲרוֹנִים:
חזן יְיָ תָּשִׂישׂ נָא עָלֵינוּ. כַּאֲשֶׁר שַׂשְׂתָּ עַל אֲבוֹתֵינוּ:
קהל אוֹתָנוּ לְהַרְבּוֹת וּלְהֵיטִיב. וְנוֹדֶה לְךָ לְעוֹלָם כִּי תֵיטִיב:
חזן יְיָ תִּבְנֶה עִירְךָ מְהֵרָה. כִּי עָלֶיהָ שִׁמְךָ נִקְרָא:
קהל וְקֶרֶן דָּוִד תַּצְמִיחַ בָּהּ. וְתִשְׁכּוֹן לְעוֹלָם יְיָ בְּקִרְבָּהּ:
חזן זִבְחֵי צֶדֶק שָׁמָּה נִזְבְּחָה. וְכִימֵי קֶדֶם תֶּעֱרַב מִנְחָה:
קהל וּבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ בְּאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי חֲפֵצִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ:
חזן וּבִרְצוֹנְךָ תַּעֲשֶׂה חֶפְצֵנוּ. הַבֵּט נָא עַמְּךָ כֻּלָּנוּ:

קהל בְּחַרְתָּנוּ לִהְיוֹת לְךָ לְעַם סְגֻלָּה. וְעַל־עַמְּךָ בִּרְכָתְךָ סֶלָה:
חזן וְתָמִיד נְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ. וּנְהַלֵּל לְשֵׁם תִּפְאַרְתֶּךָ:
קהל וּמִבִּרְכָתְךָ עַמְּךָ יְבוֹרָךְ. כִּי אֶת כָּל אֲשֶׁר תְּבָרֵךְ מְבוֹרָךְ
חזן וַאֲנִי בְּעוֹדִי אֲהַלְלָה בוֹרְאִי. וַאֲבָרְכְכָה כָּל יְמֵי צְבָאִי:
קהל יְהִי שֵׁם יְיָ מְבוֹרָךְ לְעוֹלָם. מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם:

כַּכָּתוּב בָּרוּךְ יהוה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וַיֹּאמְרוּ כָל הָעָם אָמֵן וְהַלֵּל לַיְיָ: עָנֵה דָנִיֵּאל וְאָמַר לֶהֱוֵא שְׁמֵהּ דִּי אֱלָהָא מְבָרַךְ מִן עָלְמָא וְעַד־עָלְמָא דִּי חָכְמְתָא וּגְבוּרְתָא דִּי לֵהּ הִיא: וְנֶאֱמַר וַיֹּאמְרוּ הַלְוִיִּם יֵשׁוּעַ וְקַדְמִיאֵל בָּנִי חֲשַׁבְנְיָה שֵׁרֵבְיָה הוֹדִיָּה שְׁבַנְיָה פְתַחְיָה קוּמוּ בָּרְכוּ אֶת יהוה אֱלֹהֵיכֶם מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וִיבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדֶךָ וּמְרוֹמַם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה: וְנֶאֱמַר בָּרוּךְ יהוה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וְאָמַר כָּל הָעָם אָמֵן הַלְלוּיָהּ: וְנֶאֱמַר וַיְבָרֶךְ דָּוִיד אֶת יהוה לְעֵינֵי כָּל הַקָּהָל וַיֹּאמֶר דָּוִיד בָּרוּךְ אַתָּה יהוה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָבִינוּ מֵעוֹלָם עַד עוֹלָם:

שיר של יום

ליום שני — הַיּוֹם יוֹם שֵׁנִי בְּשַׁבָּת שֶׁבּוֹ הָיוּ הַלְוִיִּם אוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ:

שִׁיר מִזְמוֹר לִבְנֵי קֹרַח: גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הַר קָדְשׁוֹ: יְפֵה נוֹף מְשׂוֹשׂ כָּל הָאָרֶץ הַר צִיּוֹן יַרְכְּתֵי צָפוֹן קִרְיַת מֶלֶךְ רָב: אֱלֹהִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נוֹדַע לְמִשְׂגָּב: כִּי הִנֵּה הַמְּלָכִים נוֹעֲדוּ עָבְרוּ יַחְדָּו: הֵמָּה רָאוּ כֵּן תָּמָהוּ נִבְהֲלוּ נֶחְפָּזוּ: רְעָדָה אֲחָזָתַם שָׁם חִיל כַּיּוֹלֵדָה: בְּרוּחַ קָדִים תְּשַׁבֵּר אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ: כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ כֵּן רָאִינוּ בְּעִיר יהוה צְבָאוֹת בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהִים יְכוֹנְנֶהָ עַד עוֹלָם סֶלָה: דִּמִּינוּ אֱלֹהִים חַסְדֶּךָ בְּקֶרֶב הֵיכָלֶךָ: כְּשִׁמְךָ אֱלֹהִים כֵּן תְּהִלָּתְךָ עַל־קַצְוֵי אֶרֶץ צֶדֶק מָלְאָה יְמִינֶךָ: יִשְׂמַח הַר צִיּוֹן תָּגֵלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ: סֹבּוּ צִיּוֹן וְהַקִּיפוּהָ סִפְרוּ מִגְדָּלֶיהָ: שִׁיתוּ לִבְּכֶם לְחֵילָה פַּסְּגוּ אַרְמְנוֹתֶיהָ לְמַעַן תְּסַפְּרוּ לְדוֹר אַחֲרוֹן: כִּי זֶה אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ עוֹלָם וָעֶד הוּא יְנַהֲגֵנוּ עַל מוּת:

ליום רביעי — הַיּוֹם יוֹם רְבִיעִי בְּשַׁבָּת שֶׁבּוֹ הָיוּ הַלְוִיִּם אוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ:

אֵל נְקָמוֹת יְיָ אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ: הִנָּשֵׂא שֹׁפֵט הָאָרֶץ הָשֵׁב גְּמוּל עַל גֵּאִים: עַד מָתַי רְשָׁעִים יְיָ עַד מָתַי רְשָׁעִים יַעֲלֹזוּ: יַבִּיעוּ יְדַבְּרוּ עָתָק יִתְאַמְּרוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן: עַמְּךָ יְיָ יְדַכְּאוּ וְנַחֲלָתְךָ יְעַנּוּ: אַלְמָנָה וְגֵר יַהֲרֹגוּ וִיתוֹמִים יְרַצֵּחוּ: וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה יָּהּ וְלֹא יָבִין אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: בִּינוּ בֹּעֲרִים בָּעָם וּכְסִילִים מָתַי תַּשְׂכִּילוּ: הֲנֹטַע אֹזֶן הֲלֹא יִשְׁמָע אִם יֹצֵר עַיִן הֲלֹא יַבִּיט: הֲיֹסֵר גּוֹיִם הֲלֹא יוֹכִיחַ הַמְלַמֵּד אָדָם דָּעַת: יְיָ יֹדֵעַ מַחְשְׁבוֹת אָדָם כִּי הֵמָּה הָבֶל: אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר תְּיַסְּרֶנּוּ יָּהּ וּמִתּוֹרָתְךָ תְלַמְּדֶנּוּ: לְהַשְׁקִיט לוֹ מִימֵי רָע עַד יִכָּרֶה לָרָשָׁע שָׁחַת: כִּי לֹא יִטֹּשׁ יְיָ עַמּוֹ וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב: כִּי עַד צֶדֶק יָשׁוּב מִשְׁפָּט וְאַחֲרָיו כָּל יִשְׁרֵי לֵב: מִי יָקוּם לִי עִם מְרֵעִים מִי יִתְיַצֵּב לִי עִם פֹּעֲלֵי אָוֶן: לוּלֵי יְיָ עֶזְרָתָה לִּי כִּמְעַט שָׁכְנָה דוּמָה נַפְשִׁי: אִם אָמַרְתִּי מָטָה

אין לומר ועתה יגדל וגו׳ בשעה שאומר החזן יתגדל אך יש לשמוע ולכוין ולשתוק אמנם יש לאומרו קודם שמתחיל החזן (ש״ע א״ח סימן נ״ו סוף סעיף ז׳)

ועתה יגדל נא כח אדני כאשר דברת לאמר ׃ זכור רחמיך יהוה וחסדיך כי מעולם המה ׃

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ וְיַצְמַח פּוּרְקָנֵהּ וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ . בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא. יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְעֵילָּא וּלְעֵילָּא מִכָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תּוּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן ׃

בשעה שאומר החזן ברכו אומרים הקהל יתברך

חזן בָּרְכוּ אֶת יְיָ הַמְבוֹרָךְ.

קו״ח בָּרוּךְ יהוה הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד.

קהל יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא רִאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדָיו אֵין אֱלֹהִים . סֹלּוּ לָרֹכֵב בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ שְׁמוֹ וְעִלְזוּ לְפָנָיו. וּשְׁמוֹ מְרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה. בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד ׃ יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם ׃

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַפּוֹתֵחַ לָנוּ שַׁעֲרֵי רַחֲמִים וּמֵאִיר עֵינֵי הַמְחַכִּים לִסְלִיחָתוֹ ׃ יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ עֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא אֶת הַכֹּל ׃ אוֹר עוֹלָם בְּאוֹצַר חַיִּים אוֹרוֹת מֵאֹפֶל אָמַר וַיֶּהִי ׃

חו״ק סְלַח לְגוֹי קָדוֹשׁ . בְּיוֹם קָדוֹשׁ . מָרוֹם וְקָדוֹשׁ ׃

חו״ק חָטָאנוּ צוּרֵנוּ . סְלַח לָנוּ יוֹצְרֵנוּ ׃

ביו״ד בתשרי אמר הקב״ה למשה פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים. ולוהו על מלאכת המשכן והראה לו שמחל לישראל עון העגל. והורה לו סדר בקשת רחמים כדאי׳ בש״ר ס״פ מ״ו. ובפדר״א פמ״ו בעשור לחודש השביעי ביוה״כ ירד משה ולקח את התורה והכחילה לישראל לחק עולם כו׳. ר׳ זכריה אומר קראו בתורה ומלאו כתיב בה ועניתם את נפשותיכם ובו ביום העבירו שופר בכל המחנה שילומו כל העם מאיש ועד אשה מקטן ועד גדול ואילולי יוה״כ לא הי׳ העולם עומד שיוה״כ מכפר בעוה״ז ובעוה״ב כו׳ ובו ביום אמר משה לפני הקב״ה הראני נא את כבודך. אמר משה לפניו סלח נא לעונותיהם של ישראל על מעשה העגל כו׳ א״ל הקב״ה הרי כדבריך עשיתי שנא׳ ויאמר ה׳ סלחתי כדבריך עכ״ל. וזהו שסדר הפייטן אז ביוה״כ סליחה הורית כו׳ ׃

אָז בְּיוֹם כִּפּוּר סְלִיחָה הוֹרֵיתָ . אוֹר וּמְחִילָה לְעַם זוּ קָנִיתָ ׃ בְּסָלְחָךְ לַעֲוֹנוֹת וַחֲטָאֵי עֵדָה . בֶּעָשׂוֹר סְמוּכִים בְּבֵית הַוַּעֲדָה ׃ סלח גָּבְרוּ חֲטָאִים בְּאַנְשֵׁי יְשֵׁנָה . גַּשׁ יוֹם אֶחָד בִּימֵי שָׁנָה ׃ דּוֹבְבוּ בְּתַחֲנוּן לְמוֹחֵל וְסוֹלֵחַ . דּוֹפְקֵי בִתְשׁוּבָה לְיוֹצֵר אוֹר וְסַלָּח ׃ חטאנו הַמְתֵּק הָאוֹר לִסְלִיחָתִי

מטה לוי

אז. ביוה״כ. כשנתרצית על עון העגל ׃ סליחה הורית. הורית למשה סדר בקשת רחמים ׃ אור ומחילה לעם זו קנית. לישראל הנקראים עם זו קנית והנחלת להם התורה וקבעת יום זה למחילה ׃ בעשור סמוכים בבית הועדה. ביוה״כ היו סמוכים ובטוחים במלאכת המשכן שהוא בית הועד שבו ביום נצטוו עליה ׃ גברו חטאים באנשי ישנה. אז במעשה העגל התגברו חטאים בישראל שהית׳ ישנה מן המצות ׃ גש כו׳. הנה נגש יום א׳ יוה״כ ׃ בו דובבו בתחנון . דברו בתפלה למוחל וסולח ׃ דופקי בתשוב׳ . ישראל דפקו על פתחי התשובה ליוצר אור וסלח׳ ומחל להם כמ״ש סלחתי כדברך ׃ המתק האור.תהא התור׳ מתוקה לך ׃ לסליחתי . לסלוח בזכותה כי התור׳ מגנת לעולם אף בעידנא דלא עסיק בה ואין עבירה מכבה תורה אשר לזאת נמשלת לאור ׃ העת . בעת הזאת וביום הזה. תענה ותאמר סלחתי ׃ ותאיר עינינו . בתורתך׃

העת תענה ותאמר סלחתי: ותאיר עינינו ותעבור על פשע. וחוטאי בשגגה אל נא תמית ברשע: סלח זדנו והרשענו ברוע מעללנו. זה צדיק אתה על כל הבא עלינו: חטאנו לך מלך עולמים. הנכנו באורך. ולא נצא נכלמים: חטאנו טוב וסלח לך היא הצדקה. טהרנו במעינך לובש צדקה: יומם ולילה שפכנו לב ונפש. יזרח לנו אור בכפור ענוי נפש: סלח כחנון תחפש סתרי מעשים. כרחום תסלח עונות עמוסים: למען נרוץ באור פניך. ולא נצא היום ריקם מלפניך: חטאנו מלבין כשלג חטאי עמך. מקור חיים וחסד עמך. נבואה עדיך זוכר הברית. נהלנו באורך כמו נסתר בנחל כרית: סלח שר המכפר בעד צאן מרעית. סוככנו באורך כסוכת מראית. עננו אבינו ממעמקים. עורר כאור נוגה שושנת העמקים: חטאנו פתח לנו שער ותעלה תפלה. פניך נחלה שוכן מעלה: צאתינו תנקה ובחטא לא נתנזק. צרפנו ככסף שבעתים מזקק: סלח קרבנו לישעך באור שני עפרים. קוראי קדושת יום כפורים: רענו כמקדם ותוארנו יוהר. רחום הקשיבה ועשה אל תאחר: חטאנו שפכנו כמים אבני לבות. שחר אור יגיה בוחן לבבות: חזן תחטאנו באזוב ונטהר ביום סליחתי. תקשיב סלח נא ותאמר סלחתי: סלח לגוי וכו'

הכל

מטה לוי

ותעבור על פשעי בזכיתה: אל נא תמית. אותם בעד רשעים שנה: זדנו כו' זה צדיק. בשביל שאנו מלוכלכים בזדונות במעשים רעים לכן אנו מצדיקים עלינו את הדין: הנכנו באורך. תקינו באורה של דין שתאמר סלחתי: ולא נצא נכלמים. כי מי שהוא מלוכלך בחטא ונתחייב יוצא בבושת פנים מב"ד: טהרנו במעינך. זרוק עלינו מים טהורים ממעין ממקור מים חיים שהם עמך. אתה לובש צדקה. יזרח לנו אור של סליחה: בכפור. ביו"כ. בזכות. ענוי נפש: כחנון. כמדת חנינותיך: כרחום. כמדת רחמנותיך: למען נרוץ באור פניך. ונזכה בדין: מקור חיים וחסד עמך. לכן. נבואה עדיך. נבואה אליך. זוכר הברית: נהלנו באורך. כמו שנהלת לאליהו אשר הי' נסתר בנחל כרית. ועשית עמו שם כמה מיני חסדים שלוית את העורבים לכלכלו: שר המכפר כו' הקב"ה הוא שר המכפר בעד צאן מרעיתו: סוככנו באורך. תעשה לנו ומגן באור שלך: כסוכת מראית. כמו שסכת את משה בקירון עור פניו והיה סוכה ורואה מראה אחוריו של הקב"ה: עננו אבינו. כשאנו קוראים אליך ממעמקים: עורר כאור נוגה שושנת העמקים. כשם שאתה מעורר האור נוגה בכל יום ומביאה להאיר כן תעורר ותקיץ את ישראל מצרות: ובחטא לא נתנזק. שלא נהי' ניזוקין מחמת החטא: צרפנו. מכל חטאתינו ונהי' זכאים לפניך ככסף. אשר הוא שבעתיים. ז"פ שבעה: מזקק. מצורף: קרבנו לישעך באור שני עפרים. בזכות משה ואהרן שנמשלו לשני עפרים תאמי צביה. בזמן שהם תושיע לישראל: קוראי קדושת יו"כ שקוראים יו"כ מקרא קודש: רענו. כמרע' טוב כקדם: ותוארנו יוהר. קלסתר פנינו יאיר: שפכנו כמים אבני לבות. שחר אור יגיה בוחן לבבות אתה ית"ש בוחן לבבות שפכנו את לב האבן אשר ב[illegible] שיגיה אור השחר שתאיר לנו הגאולה: תקשיב. תקבל נ[illegible] שאנו צועקים סלח נא. ותען ותאמר סלחתי:

בשבת הַכֹּל יוֹדוּךָ וְהַכֹּל יְשַׁבְּחוּךָ וְהַכֹּל יֹאמְרוּ אֵין קָדוֹשׁ כַּיהוה: הַכֹּל יְרוֹמְמוּךָ סֶּלָה. יוֹצֵר הַכֹּל. הָאֵל הַפּוֹתֵחַ בְּכָל יוֹם דַּלְתוֹת שַׁעֲרֵי מִזְרָח וּבוֹקֵעַ חַלּוֹנֵי רָקִיעַ. מוֹצִיא חַמָּה מִמְּקוֹמָהּ וּלְבָנָה מִמְּכוֹן שִׁבְתָּהּ: וּמֵאִיר לָעוֹלָם כֻּלּוֹ וּלְיוֹשְׁבָיו שֶׁבָּרָא בְּמִדַּת הָרַחֲמִים: הַמֵּאִיר לָאָרֶץ וְלַדָּרִים עָלֶיהָ בְּרַחֲמִים. וּבְטוּבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית: מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יהוה. כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ: הַמֶּלֶךְ הַמְרוֹמָם לְבַדּוֹ מֵאָז הַמְשֻׁבָּח וְהַמְפֹאָר וְהַמִּתְנַשֵּׂא מִימוֹת עוֹלָם: אֱלֹהֵי עוֹלָם בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים רַחֵם עָלֵינוּ. אֲדוֹן עֻזֵּנוּ צוּר מִשְׂגַּבֵּנוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ מִשְׂגָּב בַּעֲדֵנוּ: אֵין עֲרוֹךְ לְךָ וְאֵין זוּלָתֶךָ אֶפֶס בִּלְתֶּךָ וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ: אֵין עֲרוֹךְ לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה. וְאֵין זוּלָתְךָ מַלְכֵּנוּ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. אֶפֶס בִּלְתְּךָ גּוֹאֲלֵנוּ לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ. וְאֵין דּוֹמֶה לְּךָ מוֹשִׁיעֵנוּ לִתְחִיַּת הַמֵּתִים:

אֵל אָדוֹן עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים. בָּרוּךְ וּמְבוֹרָךְ בְּפִי כָּל הַנְּשָׁמָה. גָּדְלוֹ וְטוּבוֹ מָלֵא עוֹלָם. דַּעַת וּתְבוּנָה סוֹבְבִים הוֹדוֹ: הַמִּתְגָּאֶה עַל חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ וְנֶהְדָּר בְּכָבוֹד עַל הַמֶּרְכָּבָה. זְכוּת וּמִישׁוֹר לִפְנֵי כִסְאוֹ. חֶסֶד וְרַחֲמִים מָלֵא כְבוֹדוֹ: טוֹבִים מְאוֹרוֹת שֶׁבָּרָא אֱלֹהֵינוּ. יְצָרָם בְּדַעַת בְּבִינָה וּבְהַשְׂכֵּל. כֹּחַ וּגְבוּרָה נָתַן בָּהֶם. לִהְיוֹת מוֹשְׁלִים בְּקֶרֶב תֵּבֵל: מְלֵאִים זִיו וּמְפִיקִים נֹגַהּ. נָאֶה זִיוָם בְּכָל הָעוֹלָם. שְׂמֵחִים בְּצֵאתָם וְשָׂשִׂים בְּבוֹאָם. עוֹשִׂים בְּאֵימָה רְצוֹן קוֹנָם: פְּאֵר וְכָבוֹד נוֹתְנִים לִשְׁמוֹ. צָהֳלָה וְרִנָּה לְזֵכֶר מַלְכוּתוֹ. קָרָא לַשֶּׁמֶשׁ וַיִּזְרַח אוֹר. רָאָה וְהִתְקִין צוּרַת הַלְּבָנָה: שֶׁבַח נוֹתְנִים לוֹ כָּל צְבָא מָרוֹם. תִּפְאֶרֶת וּגְדֻלָּה שְׂרָפִים וְחַיּוֹת וְאוֹפַנֵּי הַקֹּדֶשׁ:

לָאֵל אֲשֶׁר שָׁבַת מִכָּל הַמַּעֲשִׂים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי נִתְעַלָּה וְיָשַׁב עַל כִּסֵּא כְבוֹדוֹ: תִּפְאֶרֶת עָטָה לְיוֹם הַמְּנוּחָה עֹנֶג קָרָא לְיוֹם הַשַּׁבָּת: זֶה שֶׁבַח שֶׁל יוֹם הַשְּׁבִיעִי שֶׁבּוֹ שָׁבַת אֵל מִכָּל מְלַאכְתּוֹ וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי מְשַׁבֵּחַ וְאוֹמֵר מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת טוֹב לְהוֹדוֹת לַייָ. לְפִיכָךְ יְפָאֲרוּ וִיבָרְכוּ לָאֵל כָּל יְצוּרָיו. שֶׁבַח יְקָר וּגְדֻלָּה וְכָבוֹד יִתְּנוּ לָאֵל מֶלֶךְ יוֹצֵר כֹּל. הַמַּנְחִיל מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתוֹ בְּיוֹם שַׁבַּת קֹדֶשׁ. שִׁמְךָ יהוה אֱלֹהֵינוּ יִתְקַדַּשׁ וְזִכְרְךָ מַלְכֵּנוּ יִתְפָּאַר בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת: תִּתְבָּרַךְ מוֹשִׁיעֵנוּ עַל כָּל שֶׁבַח מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ וְעַל מְאוֹרֵי אוֹר שֶׁעָשִׂיתָ הֵמָּה יְפָאֲרוּךָ סֶּלָה:

תִּתְבָּרַךְ לָנֶצַח צוּרֵנוּ מַלְכֵּנוּ וְגוֹאֲלֵנוּ: בּוֹרֵא קְדוֹשִׁים. יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ: יוֹצֵר מְשָׁרְתִים וַאֲשֶׁר מְשָׁרְתָיו כֻּלָּם עוֹמְדִים בְּרוּם עוֹלָם וּמַשְׁמִיעִים

כשחל בחול

הַמֵּאִיר לָאָרֶץ וְלַדָּרִים עָלֶיהָ בְּרַחֲמִים. וּבְטוּבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית: מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יהוה. כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ. מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ: הַמֶּלֶךְ הַמְרוֹמָם לְבַדּוֹ מֵאָז. הַמְשֻׁבָּח וְהַמְפֹאָר וְהַמִּתְנַשֵּׂא מִימוֹת עוֹלָם: אֱלֹהֵי עוֹלָם בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים רַחֵם עָלֵינוּ. אֲדוֹן עֻזֵּנוּ. צוּר מִשְׂגַּבֵּנוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ מִשְׂגָּב בַּעֲדֵנוּ: אֵל בָּרוּךְ גְּדוֹל דֵּעָה הֵכִין וּפָעַל זָהֳרֵי חַמָּה טוֹב יָצַר כָּבוֹד לִשְׁמוֹ. מְאוֹרוֹת נָתַן סְבִיבוֹת עֻזּוֹ. פִּנּוֹת צְבָאָיו קְדוֹשִׁים רוֹמְמֵי שַׁדַּי תָּמִיד מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל וּקְדֻשָּׁתוֹ. תִּתְבָּרַךְ יהוה אֱלֹהֵינוּ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת. עַל כָּל שֶׁבַח מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ וְעַל מְאוֹרֵי אוֹר שֶׁעָשִׂיתָ הֵמָּה יְפָאֲרוּךָ סֶּלָה: תתברך וכו׳

בְּיִרְאָה יַחַד בְּקוֹל דִּבְרֵי אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם: כֻּלָּם אֲהוּבִים כֻּלָּם בְּרוּרִים כֻּלָּם גִּבּוֹרִים כֻּלָּם קְדוֹשִׁים וְכֻלָּם עוֹשִׂים בְּאֵימָה וּבְיִרְאָה רְצוֹן קוֹנֵיהֶם: וְכֻלָּם פּוֹתְחִים אֶת פִּיהֶם בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה בְּשִׁירָה וּבְזִמְרָה וּמְבָרְכִין וּמְשַׁבְּחִין וּמְפָאֲרִין וּמַעֲרִיצִין וּמַקְדִּישִׁין וּמַמְלִיכִין:

אֶת שֵׁם הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא קָדוֹשׁ הוּא: וְכֻלָּם מְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם זֶה מִזֶּה וְנוֹתְנִים בְּאַהֲבָה רְשׁוּת זֶה לָזֶה לְהַקְדִּישׁ לְיוֹצְרָם בְּנַחַת רוּחַ. בְּשָׂפָה בְרוּרָה וּבִנְעִימָה. קְדֻשָּׁה כֻּלָּם כְּאֶחָד עוֹנִים בְּאֵימָה וְאוֹמְרִים בְּיִרְאָה:

קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יהוה צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:

בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתוֹ בִּקְהַל עֲדָתִי. וּכְבוֹדוֹ הִיא אֱמוּנָתִי. אֵלָיו בִּקַּשְׁתִּי לְכַפֵּר עֲוֹן חַטָּאתִי. וּבְיוֹם צוֹם כִּפּוּר סְלִיחָתִי יַעֲנֶה וְיֹאמַר סָלַחְתִּי:

קָדוֹשׁ אַדִּיר בַּעֲלִיָּתוֹ: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ

קָדוֹשׁ בִּתְשׁוּבָה שָׁת סְלִיחָתוֹ: בָּשֵׁכְ"מַ: מלכותו

קָדוֹשׁ גִּלָּה לְעַמּוֹ סוֹד דָּתוֹ: בָּשֵׁכְ"מַ:

קָדוֹשׁ דָּן עַל כַּפָּרַת צֹאן מַרְעִיתוֹ: בָּשֵׁכְ"מַ: מלכותו

קָדוֹשׁ הַסּוֹלֵחַ לַאֲיֻמָּתוֹ: בָּשֵׁכְ"מַ:

קָדוֹשׁ וְעַמּוֹ יְמַלְּלוּ גְבוּרָתוֹ: בָּשֵׁכְ"מַ: מלכותו

קָדוֹשׁ זוֹכֵר אֲיֻמָּה בְּאַהֲבָתוֹ: בָּשֵׁכְ"מַ:

קָדוֹשׁ חָפֵץ בְּעִנּוּי נֶפֶשׁ תַּמָּתוֹ: בָּשֵׁכְ"מַ: מלכותו

קָדוֹשׁ טִהֵר טְמֵאִים בְּמֵי זְרִיקָתוֹ: בָּשֵׁכְ"מַ:

קָדוֹשׁ יַלְבִּין כַּשֶּׁלֶג חֲטָאֵי סְגֻלָּתוֹ: בָּשֵׁכְ"מַ: מלכותו

קָדוֹשׁ כִּפֵּר לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל שִׁגְגָתוֹ: בָּשֵׁכְ"מַ:

קָדוֹשׁ לְיוֹם אֶחָד בַּשָּׁנָה שָׁת קְרִיאָתוֹ: בָּשֵׁכְ"מַ: מלכותו

קָדוֹשׁ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ לַעֲדָתוֹ: בָּשֵׁכְ"מַ:

קָדוֹשׁ נִרְאָה בְּהַר מְרוֹם הָרִים עֲמִידָתוֹ: בָּשֵׁכְ"מַ: מלכותו

קָדוֹשׁ סוֹלֵחַ וְטוֹב לְסוֹבְלֵי עוֹל יִרְאָתוֹ: בָּשֵׁכְ"מַ:

מטה לוי

מלכותו. נתקבל. בקהל עדתי. שאנו אומרים בשכמל"ו: וכבודו היא אמונתי. שאיני מאמין בשום דבר אלא בכבודו: אדיר בעליתו. בשמים: בתשובה שת סליחתו. של אדם ואז הוא מולח ועי"ז אנו אומרים בשכמל"ו: גלה לעמו סוד דתו. סוד י"ג מדותיו שאינן חוזרות ריקם מלפניו: דן על כפרת צאן מרעיתו. בכפרת ישראל על מעשה העגל: טהר טמאים כו'. הקב"ה מטהר טמאים כמש"ה וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם: ליום אחד בשנה שת קריאתו. שם קריאתו לומר בשכמל"ו ביוה"כ: נראה בהר מרום הרים עמידתו. כבהמ"ק שהרימו הקב"ה על כל ההרים נראה שכינתו ביוה"כ כמ"ש כ

קָדוֹשׁ עָוֹן יְכַפֵּר וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ: בָּשֵׁכְ״מַ: מלכותו
קָדוֹשׁ פְּשָׁעִים מַעֲבִיר בְּצִדְקָתוֹ: בָּשֵׁכְ״מַ:
קָדוֹשׁ צוֹם הֶעָשׂוֹר יְקַבֵּל לִתְשׁוּבָתוֹ: בָּשֵׁכְ״מַ: מלכותו
קָדוֹשׁ קְדוֹשִׁים יַעֲרִיצוּ קְדוּשָּׁתוֹ: בָּשֵׁכְ״מַ:
קָדוֹשׁ רַחוּם וְחַנּוּן וְאֵין זוּלָתוֹ: בָּשֵׁכְ״מַ: מלכותו
קָדוֹשׁ שׁוֹכֵן שְׁחָקִים בִּמְכוֹן שִׁבְתּוֹ: בָּשֵׁכְ״מַ:
קָדוֹשׁ תַּרְשִׁישִׁים יַגִּידוּ תִפְאַרְתּוֹ: בָּשֵׁכְ״מַ:

מַלְכוּתוֹ בִּקְהַל עֲדָתִי. וּכְבוֹדוֹ הִיא אֱמוּנָתִי. אֵלָיו בִּקַּשְׁתִּי לְכַפֵּר עֲוֹן חַטָּאתִי. וּבְיוֹם צוֹם כִּפּוּר סְלִיחָתִי. יַעֲנֶה וְיֹאמַר סָלַחְתִּי:

וְהַחַיּוֹת יְשׁוֹרֵרוּ וּכְרוּבִים יְפָאֵרוּ וּשְׂרָפִים יָרוֹנּוּ וְאֶרְאֶלִּים יְבָרֵכוּ פְּנֵי כָּל חַיָּה וְאוֹפָן וּכְרוּב: (וְהָאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקּוֹדֶשׁ בְּרַעַשׁ גָּדוֹל מִתְנַשְּׂאִים) לְעוּמַּת שְׂרָפִים לְעוּמָּתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים: בָּרוּךְ כְּבוֹד יהוה מִמְּקוֹמוֹ:

לָאֵל בָּרוּךְ נְעִימוֹת יִתֵּנוּ לְמֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם זְמִירוֹת יֹאמֵרוּ וְתִשְׁבָּחוֹת יַשְׁמִיעוּ. כִּי הוּא לְבַדּוֹ מָרוֹם וְקָדוֹשׁ. פּוֹעֵל גְּבוּרוֹת עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת בַּעַל מִלְחָמוֹת זוֹרֵעַ צְדָקוֹת מַצְמִיחַ יְשׁוּעוֹת בּוֹרֵא רְפוּאוֹת נוֹרָא תְהִלּוֹת אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת הַמְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. כָּאָמוּר לְעוֹשֵׂה אוֹרִים גְּדוֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ. (וְהִתְקִין מְאוֹרוֹת מְשַׂמֵּחַ עוֹלָמוֹ אֲשֶׁר בָּרָא) אוֹר חָדָשׁ עַל צִיּוֹן תָּאִיר וְנִזְכֶּה כֻּלָּנוּ בִּמְהֵרָה לְאוֹרוֹ: בָּרוּךְ אַתָּה יהוה יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת:

אַהֲבָה רַבָּה אֲהַבְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ חֶמְלָה גְדוֹלָה וִיתֵירָה חָמַלְתָּ עָלֵינוּ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּעֲבוּר שִׁמְךָ הַגָּדוֹל וּבַעֲבוּר אֲבוֹתֵינוּ שֶׁבָּטְחוּ בְךָ וַתְּלַמְּדֵם חֻקֵּי חַיִּים לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם כֵּן תְּחָנֵּנוּ וּתְלַמְּדֵנוּ: אָבִינוּ אָב הָרַחֲמָן הַמְרַחֵם רַחֵם עָלֵינוּ. וְתֵן בְּלִבֵּנוּ בִּינָה לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל לִשְׁמוֹעַ לִלְמוֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמוֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ בְּאַהֲבָה: וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ וְדַבֵּק לִבֵּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְיַחֵד לְבָבֵנוּ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ לְמַעַן לֹא נֵבוֹשׁ וְלֹא נִכָּלֵם וְלֹא נִכָּשֵׁל לְעוֹלָם וָעֶד: כִּי בְשֵׁם קָדְשְׁךָ הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא בָּטָחְנוּ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתֶךָ: וְרַחֲמֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וַחֲסָדֶיךָ הָרַבִּים אַל יַעַזְבוּנוּ נֶצַח סֶלָה וָעֶד: מַהֵר וְהָבֵא עָלֵינוּ בְּרָכָה וְשָׁלוֹם מְהֵרָה מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ. וּשְׁבוֹר עוֹל הַגּוֹיִם מֵעַל צַוָּארֵנוּ וְתוֹלִיכֵנוּ מְהֵרָה קוֹמְמִיּוּת לְאַרְצֵנוּ: כִּי אֵל פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת אָתָּה וּבָנוּ בָחַרְתָּ מִכָּל עַם וְלָשׁוֹן. וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה בֶּאֱמֶת וּבְאַהֲבָה. לְהוֹדוֹת לְךָ וּלְיַחֶדְךָ בְּאַהֲבָה וּלְאַהֲבָה אֶת שְׁמֶךָ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה:

אל

מטה לוי

נ״ב: הרא״ם על הכפורת: יעריצו קדושתו. יתנו לו כעריצות וככה:

יחיד אומר אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:

בקול רם בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאָהַבְתָּ אֵת יהוה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל לְבָבֶךָ: וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל מְזֻזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וּלְעָבְדוֹ בְּכָל לְבַבְכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מְטַר אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ: וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ: הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתֶּה לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה אַף יְיָ בָּכֶם וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ: וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְיָ נֹתֵן לָכֶם: וְשַׂמְתֶּם אֶת דְּבָרַי אֵלֶּה עַל לְבַבְכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם: וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל יֶדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם: וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּכְתַבְתָּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְיָ לַאֲבוֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יהוה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת כָּל מִצְוֹתָי וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם:

אֱמֶת וְיַצִּיב וְנָכוֹן וְקַיָּם וְיָשָׁר וְנֶאֱמָן וְאָהוּב וְחָבִיב וְנֶחְמָד וְנָעִים וְנוֹרָא וְאַדִּיר וּמְתֻקָּן וּמְקֻבָּל וְטוֹב וְיָפֶה הַדָּבָר הַזֶּה עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד: אֱמֶת אֱלֹהֵי עוֹלָם מַלְכֵּנוּ צוּר יַעֲקֹב מָגֵן יִשְׁעֵנוּ לְדֹר וָדֹר הוּא קַיָּם וּשְׁמוֹ קַיָּם וְכִסְאוֹ נָכוֹן וּמַלְכוּתוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ לָעַד קַיֶּמֶת: וּדְבָרָיו חָיִים וְקַיָּמִים נֶאֱמָנִים וְנֶחֱמָדִים לָעַד וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים עַל אֲבוֹתֵינוּ וְעָלֵינוּ עַל בָּנֵינוּ וְעַל דּוֹרוֹתֵינוּ וְעַל כָּל דּוֹרוֹת זֶרַע יִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ:

עַל הָרִאשׁוֹנִים וְעַל הָאַחֲרוֹנִים דָּבָר טוֹב וְקַיָּם לְעוֹלָם וָעֶד: אֱמֶת וֶאֱמוּנָה חוֹק וְלֹא יַעֲבוֹר: אֱמֶת שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מַלְכֵּנוּ מֶלֶךְ אֲבוֹתֵינוּ גּוֹאֲלֵנוּ גּוֹאֵל אֲבוֹתֵינוּ יוֹצְרֵנוּ צוּר יְשׁוּעָתֵנוּ. פּוֹדֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ מֵעוֹלָם הוּא שְׁמֶךָ וְאֵין לָנוּ עוֹד אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ סֶלָה:

עֶזְרַת אֲבוֹתֵינוּ אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם מָגֵן וּמוֹשִׁיעַ לִבְנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם בְּכָל דּוֹר וָדוֹר: בְּרוּם עוֹלָם מוֹשָׁבֶךָ וּמִשְׁפָּטֶיךָ וְצִדְקָתְךָ עַד אַפְסֵי אָרֶץ: אֱמֶת אַשְׁרֵי אִישׁ שֶׁיִּשְׁמַע לְמִצְוֹתֶיךָ וְתוֹרָתְךָ וּדְבָרְךָ יָשִׂים עַל לִבּוֹ: אֱמֶת אַתָּה הוּא אָדוֹן לְעַמֶּךָ וּמֶלֶךְ גִּבּוֹר לָרִיב רִיבָם: אֱמֶת אַתָּה הוּא רִאשׁוֹן וְאַתָּה הוּא

אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ: מִמִּצְרַיִם גְּאַלְתָּנוּ יהוה אֱלֹהֵינוּ וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ: כָּל בְּכוֹרֵיהֶם הָרַגְתָּ וּבְכוֹרְךָ יִשְׂרָאֵל גָּאָלְתָּ וְיַם סוּף לָהֶם בָּקַעְתָּ וְזֵדִים טִבַּעְתָּ וִידִידִים הֶעֱבַרְתָּ וַיְכַסּוּ מַיִם צָרֵיהֶם אֶחָד מֵהֶם לֹא נוֹתָר: עַל זֹאת שִׁבְּחוּ אֲהוּבִים וְרוֹמְמוּ לָאֵל וְנָתְנוּ יְדִידִים זְמִירוֹת שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְמֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם: רָם וְנִשָּׂא גָּדוֹל וְנוֹרָא מַשְׁפִּיל גֵּאִים עֲדֵי אָרֶץ וּמַגְבִּיהַּ שְׁפָלִים עֲדֵי מָרוֹם. מוֹצִיא אֲסוּרִים וּפוֹדֶה עֲנָוִים וְעוֹזֵר דַּלִּים וְעוֹנֶה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּעֵת שַׁוְּעָם אֵלָיו: תְּהִלּוֹת לְאֵל עֶלְיוֹן גּוֹאֲלָם בָּרוּךְ הוּא וּמְבוֹרָךְ מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כֻלָּם: מִי כָמוֹכָה בָּאֵלִים יהוה מִי כָּמוֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא:

שִׁירָה חֲדָשָׁה שִׁבְּחוּ גְאוּלִים לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל עַל שְׂפַת הַיָּם יַחַד כֻּלָּם הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ וְאָמְרוּ:

יהוה יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

צוּר יִשְׂרָאֵל קוּמָה בְּעֶזְרַת יִשְׂרָאֵל וּפְדֵה כִנְאֻמֶךָ יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל. וְנֶאֱמַר גֹּאֲלֵנוּ יהוה צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל:

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:

זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים. וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים. לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים:

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ: מוֹרִיד הַטָּל:

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים: סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר: מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

מִי כָמוֹךָ אַב הָרַחֲמִים. זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים:

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה:

לְדוֹר וָדוֹר הַמְלִיכוּ לָאֵל כִּי הוּא לְבַדּוֹ מָרוֹם וְקָדוֹשׁ:

וּבְכֵן יִתְקַדַּשׁ שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ וְעַל מְכוֹנְךָ וְהֵיכָלֶךָ:

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאֵימָתְךָ עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ

לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אֶחָת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם כְּמוֹ (כְּמָה) שֶׁיָּדַעְנוּ יהוה אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשָּׁלְטָן לְפָנֶיךָ עֹז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ׃

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ. תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ וְתִקְוָה טוֹבָה לְדוֹרְשֶׁיךָ וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ. שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ. וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ. וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ׃

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ. וִישָׁרִים יַעֲלוֹזוּ. וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ. וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ בְּעָשָׁן [כְּעָשָׁן] תִּכְלֶה. כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ׃

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ מְהֵרָה לְבַדֶּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ. בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ. וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ. כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ. יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ׃

קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ. וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ כַּכָּתוּב וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ׃

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ׃

וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם (לשבת הַשַּׁבָּת הַזֶּה לִקְדוּשָׁה וְלִמְנוּחָה וְאֶת יוֹם) הַכִּפּוּרִים הַזֶּה לִמְחִילָה וְלִסְלִיחָה וּלְכַפָּרָה וְלִמְחָל בּוֹ אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ (בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם׃

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ לִפְלֵיטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים הַזֶּה. זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים (טוֹבִים)׃ וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחָנֵּנוּ וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה׃

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מְחוֹל לַעֲוֹנוֹתֵינוּ בְּיוֹם (לשבת הַשַּׁבָּת הַזֶּה וּבְיוֹם) הַכִּפּוּרִים הַזֶּה מְחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטֹּאתֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ. כָּאָמוּר אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מוֹחֶה

פְּשָׁעֶיךָ לְמַעֲנִי וְחַטֹּאתֶיךָ לֹא אֶזְכֹּר: וְנֶאֱמַר מָחִיתִי כָעָב פְּשָׁעֶיךָ וְכֶעָנָן חַטֹּאתֶיךָ שׁוּבָה אֵלַי כִּי גְאַלְתִּיךָ: וְנֶאֱמַר כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ: לשבת (אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה נָא בִמְנוּחָתֵנוּ) קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ. שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ לשבת (וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָנוּחוּ בָהּ כָּל יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ) וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת. כִּי אַתָּה סָלְחָן לְיִשְׂרָאֵל וּמָחֳלָן לְשִׁבְטֵי יְשֻׁרוּן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ אֶלָּא אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ לַעֲוֹנוֹתֵינוּ וְלַעֲוֹנוֹת עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל וּמַעֲבִיר אַשְׁמוֹתֵינוּ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ (הַשַּׁבָּת וְ) יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַכִּפּוּרִים:

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְלִתְפִלָּתָם שְׁעֵה. וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ. וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד (צוּרֵנוּ) צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר: נוֹדֶה לְּךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ (כִּי) מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא (תָּמִיד) שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:

וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ:

וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה. וִיהַלְלוּ (וִיבָרְכוּ) אֶת שִׁמְךָ (הַגָּדוֹל) בֶּאֱמֶת (לְעוֹלָם כִּי טוֹב). הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה (הָאֵל הַטּוֹב): בָּרוּךְ אַתָּה יהוה הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חַיִּים חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד (יַחַד) בְּאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה (וְרַחֲמִים) וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם

וטוב בְּעֵינֶיךָ לְבָרְכֵנוּ וּלְבָרֵךְ אֶת כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ (בְּרוֹב עוֹז וְשָׁלוֹם):

בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה וּגְזֵרוֹת טוֹבוֹת יְשׁוּעוֹת וְנֶחָמוֹת נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם: נ״א עושה השלום

אלהינו. אשמנו. אתה יודע. על חטא תמצא במעריב

תפלה לשליח צבור בקול

פותחין הארון אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל. וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת. וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:

מִסּוֹד חֲכָמִים וּנְבוֹנִים וּמִלֶּמֶד דַּעַת מְבִינִים אֶפְתְּחָה פִּי בִּתְפִלָּה וּבְתַחֲנוּנִים לְחַלּוֹת וּלְחַנֵּן פְּנֵי מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ לַעֲוֹנִים:

אֵימֶךָ נָשָׂאתִי חִין בְּעָרְכִי. בְּמַלְאֲכוּת עַמְּךָ בֶּרֶךְ בְּבָרְכִי. גּוֹחִי מִבֶּטֶן הַגִּיהַּ חָשְׁכִּי. דַּבֵּר צָחוֹת וּבַאֲמִתְּךָ הַדְרִיכִי: הוֹרֵנִי שְׁפּוֹךְ שִׂיחַ עָרֵב. וְלוֹנְנִי בְצִלְּךָ אוֹתִי לְקָרֵב. זַעַק יוּפַק בְּכִוּוּן קֶרֶב. חִלּוּתִי פָּנֶיךָ וְצִדְקָתְךָ תְּקָרֵב: טְהוֹר עֵינַיִם מְאֹד נַעֲלָה. יַדְּעֵנִי בִּין עֶרֶךְ תְּפִלָּה. כַּדָּת לְחַנֵּן בְּלִי תִפְלָה. לְהַמְצִיא לְשׁוֹלְחַי אֲרוּכָה וּתְעָלָה: מִפְתַּח שְׂפָתַי תְּבָרֵר וּתְיַשֵּׁר. נִדְבוֹת פִּי רְצֵה וְהַכְשֵׁר. סֵדֶר הֲגִיגִי כְּשַׁי יִתְאַשֵּׁר. עֶתֶר פִּצְחִי כְּזִילַת חָשֵׁר: פְּעָמַי הָכֵן פְּצוֹתִי מִכֶּשֶׁל. צוּר תְּמוֹךְ אֲשׁוּרַי מֵהִכָּשֵׁל. (נ״א מֵהִנָּשֵׁל) קוֹמְמֵנִי וְחַזְּקֵנִי מֵרִפְיוֹן וָהֶשֵׁל. רְצוֹת אֲמָרַי וְלֹא אֶכָּשֵׁל: שָׁמְרֵנִי כְּאִישׁוֹן מִפֶּלֶץ וּבְעָתָה. שׁוּר בְּשִׁפְלוּתִי וּלְכָה

מטה לוי

אימך נשאתי חין כו׳: ברך בברכי. נשאתי פחדך ואימתך בערכי לפניך תחנונים ובכרעי על ברכי בשליחות עמך. כי מי אנכי להתפלל על עמך: גוחי מבטן. אתה ית״ש שהוצאתני מבטן: הגיה חשכי. האר חשכי בדעה ובדבור: דבר צחות. לדבר אמרות צחות ובהירות: ובאמתך הדריכי. הנחני ותיישר דרכי בתורת האמת: הורני שפוך שיח ערב. לשפוך דבר מתוק: ולונני בצלך אותי לקרב. ותלין אותי בצלך לקרב אותי שאהיה קרוב להתפלל לך: זעק יופק בכוון קרב. זעקת תפלתי יצא מפי עם כוונת קרבי ולבי לא דבור בעלמא בלא כוונה: חלותי פניך וצדקתך תקרב. בקשתי מלפניך שתקרב ותעשה צדקה ביום דין: אתה הקב״ה שאתה. טהור עינים מאד נעלה. שאתה מעולה ומקולס מאד בפי הבריות: ידעני בין ערך תפלה. הודיעני להבין ערך של תפלה: כדת לחנן בלי תפלה. לחנן לפניך כדת וכראוי בלי תפלה ודופי: להמציא לשולחי ארך ותעלה. להמציא לצבור ששלחוני ארוכה ומרפא: תברר ותיישר. לדבר צחות לפניך: סדר הגיגי כשי יתשר. סדר דבורי יכון בעיניך כמנחת שי ותשורה: עתר פצחי כזילת חשר. עתירת מפתח שפתי כזילת מטר המקובה לכל אדם: פעמי הכן. הכון רגלי: פצותי מכשל. הא לגי מכשל ן: אתה ית״ש שנקראת צור. תמוך אשורי מהכשל. סמוך צעדי ודריכת רגלי שלא ימעדו ויכשלו: מרפיון:

לִישׁוּעָתָהּ. תָּחוֹן דְּכָאוּתִי כְּלַחוֹזְךָ פַּצְּתָּ. תְּרַחֵם עַל בֵּן אִמַּצְתָּ: סוגרין הארון

אִמַּצְתָּ עָשׂוֹר לְכִפּוּר תַּמָּה. בּוֹ לְצַחְצֵחַ צֵאוּי כִּתְמָהּ. גְּהוּץ צַחֲנָתָהּ עַוְיָהּ לְהַתֵּמָּה דִּינָהּ לְהָאִיר לְתֶחִי לְהַחְתְּמָה הוּהֲרָדָה מִתֵּקַע יוֹם תְּרוּעָה. וּדְבָרִים קָחָה שַׂרְעַף לִקְרָעָה. זֶה אֵלִי לְצֶדֶק הַכְרִיעָה. חַי חַי יוֹדוּךָ בַּהֲרִיעָה: טַפֶּיהָ וִישִׁישֶׁיהָ בְּעִנּוּי עֲיֵפִים. יְצִיגָתָם שׁוּר בְּיָחֵף יְחֵפִים כֻּלָּם צָגִים וְלוֹבֶן מוּצְעָפִים. לְאַדְּרָךְ בְּקוֹדֶשׁ כִּשְׂרָפִים עָפִים: מָגֵן עִקָּרֵמוֹ בְּךָ חוֹסִים. נִשְׁעָנִים בְּתֻמָּם וּבְצִלְּךָ חוֹסִים. סְמוּכִים בִּבְרִית שְׁלֹשֶׁת יְחוּסִים. עוֹדְדֵם הֱיוֹת שׂוֹטְנֵימוֹ הָסִים: פְּנֵה בְּצִדְקַת אֶת מֵעֵבֶר. צֹאנְךָ תַּחַת שֵׁבֶט כְּהֵעָבֵר. קַדֵּם רַחֲמֶיךָ בְּלִי הִתְעַבֵּר. רַחוּם עַל פֶּשַׁע עוֹבֵר: שֶׁמֶץ זְדוֹנָם תְּכַבֵּס וּתְטַהֵר. שַׁוְעָם קְשׁוֹב וְאַל תְּאַחֵר: חוֹן תְּמוּכֵי יְמִינְךָ פְּנֵיהֶם נַהֵר. תַּעְתּוּעַ חֶטְאָם תְּכַפֵּר לְטַהֵר:

כַּצָּהֳרַיִם מִשְׁפָּטֵינוּ הָאֵר. הוֹכֵיךְ לְטוֹב תַּשְׁאֵר. חוֹן צִדְקֵנוּ תְּחַפֵּשׂ וּתְבָאֵר. בְּמָגִנְּךָ נִתְגּוֹנֵן לְהִתְפָּאֵר:

זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים:

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ: מוריד הטל

משה

וחשל. מרפיון ותולשה: כאישון. בת עין: מפלץ ובעתה. מפחד ובהלה: תחון דכאותי. תחנן את המדוכאים בעונות: כלחוזך פצת. כמו שאמרת לחוזך (ישעיה ל׳ יח) ולכן יחכה ה׳ לחננכם ולכן ירום לרחמכם: על בן אמצת. על כ״י שחזקת אותם לבנים:
אמצת עשור לכפור תמה. חזקת את יום העשור לכפרת כ״י המכונה תמה כמ״ש יונתי תמתי: לצחצח. לנקות בו ביוה״כ: צאוי כתמה. כתם של צואת העון המטנף הנפש: גהוץ צחנתה. הלבן חטאתה: עוויה להתמה. להתם ולכלה את עיוותה: לתחי להחתמה. לחתום אותה לתחיה: הוהרדה מתקע יום תרועה. כנ״י נבעתה מתקיעת ר״ה: ודברי׳ קחה. ולקחה דברי תשובה: שרעף לקרעה. לקרוע שרעפי לב ואתה יתב״ש שנקראת. זה אלי. לצדק הכריעה. הכרע אותם לצדק. ואז. חי חי יודוך. כל חי יודוך: בהריעה. בשבח: טפיה וישישיה. קטנים וגדולים כולם. בעינוי עיפים. עיפים מחמת ענוי: יציגתם שור. ראה עמידתם: ביחף יחפים. יחפים בלא מנעלים: ולובן מוצעפים. מעוטפים לבנים: לאדרך בקודש כשרפים עפים. לאדרך נקה״כ בקדושה כשרפים המעופפים שאומרים קדוש. אתה יתב״ש היית. מגן עקרימו

לוי

מגן אברהם שהוא עיקר ושורש שלהם: בך חוסים. גם הם נשענים בתומם. סומכים על זכות תומם של האבות: ובצלך חוסים. ולכן חוסים ובטוחים שיליכו בצלך: סמוכים בברית שלשת יחוסים. הם סמוכים על הברית שכרת עם ג׳ האבות שהוא היחוס שלהם: עודדם הוות שוטנימו הסים. חזקם בזכות האבות לשתק מקטריגים שלהם: פנה בצדקת את מעבר. פנה בצדקת אברהם שבא מעבר הנהר: צאנך תחת שבט כהעבר. כאשר תעביר את צאנך ישראל תחת השבט: קדמם רחמיך בלי התעבר. שלא תכעוס עליהם: אתה רחום על פשע עובר: שמץ זדונם. כתם ופסול עונות שעשו במזיד תכבס ותטהר: שועם קשוב. קבל תפלתם. ואל תאחר: תמוכי ימינך. ישראל הנתמכים בימינך. פניהם נהר. האר פניהם: תעתוע חטאם. תעות שתועים מדרכך והולכים בדרך חטא ועון. תכפר לטהר:
כצהרים. כמו שמאיר היום בצהרים בתקפו כן משפטינו האר: הוכיך. ישראל המחכים ומקוים לישועתך: לטוב תשאר אותם: צדקנו תחפש. תחפש צדקותינו: ותבאר. אותם היטב: במגנך נתגונן. במגן שלך נחסה: להתפאר בין הנכרים שאין כאלהינו: תאות נפש. אתה יתב״ש שאתה תאות נפשו של אדם

שנפשו

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר: מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

תַּאֲוַת נֶפֶשׁ לְשִׁמְךָ וּלְזִכְרְךָ. שְׁקוֹד לְרַחֵם מְבָרְכֵי זִכְרְךָ. רְצוּיֵי אַהַב כְּנַעַר וָרַךְ. קְרוּאִים וּנְקוּבִים בִּנְךָ בְכוֹרֶךָ: צְבָאוֹת קוֹדֶשׁ הוֹצֵאתָ מִכּוּר אוֹנִים. פְּדוּתָם מִפֶּרֶךְ הָלְכוּ שַׁאֲנַנִּים. עֲמוּסִים מִבֶּטֶן פְּצֵם מִשְּׁאוֹנִים. סָעֲדֵם בַּל לָמוּד כִּשְׁאוֹנִים: נְתוּנָה בִּבְרִיתְךָ חוֹק בִּשְׁאֵרָם מִמַּחְצֶבֶת צוּרָם מוֹלֶדֶת שְׁאוֹרָם. לַבְּרִית הַבֵּט וְתָדִיחַ כִּיאוֹרָם. כַּבְּסֵם הֶרֶב וְתַבְהִיק אוֹרָם: יֵרָאֶה לְפָנֶיךָ עֲקֵד מְיוּחָד. טוֹבֵחַ וְטָבוּחַ מִדְּבָרְךָ פָּחַד. חֲנִיטָיו חַלֵּץ מֵאֵימָתָה וָפַחַד. זְבוּחוֹ וְדִשּׁוּנוֹ לְפָנֶיךָ יִתְיַחַד: וְאִם הֶעָוֹן אוֹרַח לְסַלֵּף. הִזָּכֵר רַחֲמֶיךָ חוֹק מִלְּהַלֵּף. דְּרִישַׁת צֶדֶק מֵלִיץ יְאַלֵּף. גְּנוּנֶיךָ לָחוֹן בְּמָגִנַּת אָלֶף: בְּדֵי יְדִידֶךָ הֲגִיגָם בִּין. בִּיצוּרָם תִּשַׁע וְחֵטְא תַּלְבִּין: חוֹן אוֹן מִתְחַנְנֶיךָ בְּלִי תָבִין. אֶנֶק שְׁמַע וְלַחַשׁ הָבִין:

נֶפֶשׁ נַעֲנָה תְּבַשֵּׂר סְלִיחָה. פַּלְטֵם מֵעוֹמֶק שׁוּחָה: חוֹן מִתְקוֹמְמֵינוּ יְהוּ כַּסּוּחָה. הַחֲיֵינוּ בְּטַל אֱמוּנָתְךָ לְשׁוֹחֲחָה:

חו"ק עַד יוֹם מוֹתוֹ תְּחַכֶּה לוֹ לִתְשׁוּבָה. לְהַנְטוֹתוֹ לִתְחִיָּה:

אֱנוֹשׁ מַה יִּזְכֶּה. וּצְבָא דוֹק לֹא זַכּוּ בְּעֵינֶיךָ: בַּלַּהִים אִם תִּבְעַר הָאֵשׁ. מַה בֶּחָצִיר יָבֵשׁ. גָּלוּי לְךָ חוֹשֶׁךְ כְּמוֹ

משה

שנפשו של אדם מתאוה לשמך ולזכרך : שקוד לרחם מברכי זכרך מהר לרחם את ישראל המברכים זכר שמך : רצויי אהב . יהיו רצויים לאהבה אותם כמו שאוהבים ילד נער ורך : קרואים ונקובים . הם קרואים ומפורשים בתורה כמה פעמים שהם בנך בכורך : צבאות ישראל הוצאת מכור הברזל ממצרים הנקראים אונים : פדותם מפרך הלכו שאננים . המלאכים שנקראים שאננים הלכו לפדות את ישראל מפרך. לכן גם עתה . עמוסים מבטן פצם משאונים . הלל העמוסים מני בטן מכל שאון : סעדם . תסעד ותעזור לישראל : בל למוד כשאונים שלא ימודו במדה סרה כשאה כפי רוע מעלליהם : נתונה בבריתך . אותה הבאה בברית מילה : חוק בשארם. והוא חוק בבשר. והיתה להם זאת בבשרם . ממחצבת צורם. מאברהם צור שלהם שממנו חוצבו : מולדת שאורם . שיור ושארית ישראל תולדת אברהם הם : לברית הבט . הבט לברית הזאת: ותדיח כיאורם . ותנהם טינופם : כבסם הרב. הרבה לכבסם : ותבהיק אורם. תאיר אורם: יראה לפניך עקד מיוחד . עקדת יצחק הבן המיוחד לאברהם שהיה טובח . וטבוח. ויצחק שנתרצה להטבח.

לוי אור

כ"א מהם מדברך פחד : לכן חניטיו . יוצאי חלציו: חלץ מאימה ופחד . הוציא אותם מאימה ופחד : זבוחו ודשנו . מי שנשבעת כאילו הוא נזבח ודשנו צבור לפניך כל שעה. אותו זכות לפניך יתיחד . לרחמנו : ואם העון אורח לסלף . לעוות דרך הטוב': הזכר רחמיך חוק מלהלף . שלא לחלוף חוקות שמים וארץ שלא נבראו כ"א בשבילם : דרישת צדק מליץ יאלף . הדרישה שאנו דורשים ורודפים אחר צדקה יעמוד מליץ א' מני אלף וילמד זכות על ישראל: גנוניך לחון . לחון ישראל הגנונים בצלך : במגנת אלף . במגן אברהם שעליו נאמר אלף המגן תלוי עליו: בדי ידידך הגיגם בין. תבין דבורי בני אהוביך : ביצורם תישע . תפן באברהם שהוא צורם : חון מתחנניך בלי תבין . שלא תשים לבך אל און ועמל של מתחנניך : נפש נענה. לישראל שהם נפש נענה: פלטם מעומק שוחה. הצילם מגיהנם: מתקוממינו האויבים הקמים עלינו: יהו כסוחה . יהיו כרוק הניסח מפי הגוף : אמונתך לשוחה . כדי שיגידו אמונתך :

אנוש מה יזכה . אדם ילוד אשה איך יזכה אם לא יעשה מע"ט : וצבא דוק לא זכו בעיניך . הלא צבא השמים לא זכו

אור. משוטט כל בעין: דירתך בסתר. וגלויות לך כל
נסתרות: הדן יחידי. והוא באחד ומי ישיבנו: ועל גוי
ועל אדם יחד ינטה קו. ואין מי ירשיע: זאת יבין כל יציר
ולא יתעו יצר. לחטוא ליוצר: התולעת בארו. חפירת
בורו. חשבון בוראו: טמא משארו. ומטמא בעודו.
ומטמא במותו: ימי חייו תוהו ולילותיו בוהו. ועניניו
הבל: כחלום מהקיץ נדמה. בלהות יבעתוהו תמיד:
לילה לא ישכב. יומם לא ינוח. עד ירדם בקבר: מה
יתאונן אדם חי. דיו אשר הוא חי: נולד לעמל ויגיעה
אשריו אם יהי יגיעו בדת אמת: סופו על ראשו מוכיח
ולמה יחניף: עוד חותמו מעידו על פעלו. ומה יגנוב
דעת: פועל צדקות אם יהי. ילווהו לבית עולמו: צופה
בחכמה אם יהי. עמו תתלונן בכלחו: קצוף ברמים
ובמרמה אם יהי. הרוצים ימיו: רצונו וחפצו בהיותו
במוסר. ינוב בשיבה טובה: חזן שם טוב אם יקנה.
משמות נעימים אשר יקרא: תחת כן (לכן) יום המיתה
מיום לידה הוטב:

עד

משה

בעיניך: בלאים את הבער אש. כלומר שיש בהם קלת לחלוחית מלות תבער אש של הש"י מה יעשה אדם ריק ממלות שהוא כחציר יבש שאין בו לחלוחית כ"ש שיבער בו האש: הלא גלוי לך חושך כמו אור: משוטט כל בעין. כמ"ש עיני ה' משוטטות בכל הארץ. ואף אם דירתך בסתר. כמ"ש יושב בסתר עליון. עכ"ז. גלויות לך כל נסתרות: הדן יחידי והוא באחד. הוא בדעה אחד: ומי ישיבנו. ומי יוכל להשיב אותו מחפצו וכאשר יתאוה נפשו כן יעשה: ועל גוי ועל אדם יחד ינטה קו. בין על אומה שלימה בין על אדם א' יחד שוים לפניו למתוח עליהם קו המשפט: ואין מי ירשיע. ואין מי שיחייבו: זאת. מה שנאמר למטה: יבין כל יציר. יסתכל כל נברא בג' דברים הללו: ולא יתעו יצר לחטוא ליוצר. ולא יפתנו יצה"ר לטעות ולחטוא נגד בוראו: התולעת בארו. כבאר שהי' חבוש ומלופף שם בשפיר ושליא שהיא מטפה סרוחה: חפירת בורו. שיהא נקבר ונאפר בתוך הקבר מקום רימה ותולעה: חשבון בוראו. ולפני מי עתיד ליתן דין וחשבון לפני בוראו ממ"ה הקב"ה. ועוד ישים אל לבו מה נחשב האדם. טמא משארו. טמא בבשרו כמ"ש ואיש כי יצא ממנו שכבת זרע וגו' וטמא עד הערב: ומטמא בעודו. הוא מקבל טומאה בעודו חי מאה"כ בכל נע"א: ומטמא. אחרים. במותו. שנעשה לאחר מותו אבי אבות הטומאה: ימי חייו תוהו ולילותיו בוהו. כל מעשיו הם תוהו ובוהו. ועניניו הבל: כחלום מהקיץ נדמה. דומה הוא למי שרואה חלום ונהקיץ ואבד ממחשבתו אותו חלום לא ימלא: בלהות יבעתוהו תמיד.

לוי

פחד ובהלה יפחיד אותו תמיד בכל יום מתחדשות: לילה כו' עד יורדם בקבר. עד שימות ויטמן בקבר: אך. מה יתאונן אדם חי דיו אשר הוא חי. הרבה חסד עושה לו הקב"ה שנותן לו חיים: נולד לעמל ויגיעה. כמ"ש אדם לעמל יולד לצרות ולעבוד עבודה קשה: אשריו אם יהי יגיעו בדת אמת. אשרי מי שעמלו בתור': סופו על ראשו מוכיח. פטירתו מן העולם מוכיח על תחלתו כי בשעה שנולד אין אנו יודעין מה יהא בסופו עד שיפטר ואז מכריזין מעשיו: ולמה יחניף. ולאיזה תועלת יחניף. להראות תומו ובלבו מרמה אחרי שהכל יתגלה בסופו. עוד הרי. חותמו מעידה על פעלו. כי חותם יד כל אדם על מעשיהו: מה יגנוב דעת. ולאיזה תועלת יגנוב דעת לומר לא פעלתי און: פועל צדקות כו'. כמ"ש והלך לפניך צדקך וכבוד ה' יאספך (ישעיה נח): צופה כו': בכלחו. בזקנותו תמות עמו כי החכמה תחיה בעלי': קצוף כו' הרוצים ימיו. אם יהיה שונא כאנשי דמים ומרמה ימיו יהיו נכרתים כמ"ש שנות רשעים תקצורנה (משלי כז): אבל אם. רצונו כו'. רוצה במדות טובות ולקבל מוסר ותוכח'. אז ינוב בשיבה טובה. יפרה וירבה עד שיבה טובה: שם טוב אם יקנה. לעולם טוב לו יותר משמות נעימים אשר יקרא מאביו ואמו ומשאר ב"א: תחת כן. אחרי שכן הוא כמו שאמרנו לכן יום המיתה מיום לידה הוטב. כי ביום המות נודע כי הוא אדם גדול וקנה שם טוב ע"י תורה ומע"ט ואינו מתיירא עוד פלא למות:

אמת

חזן וקהל עַד יוֹם מוֹתוֹ תְּחַכֶּה לּוֹ לִתְשׁוּבָה לְהַנְטוֹתוֹ לִתְחִיָּה ׃
מִי כָמוֹךָ אָב הָרַחֲמִים זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים ׃
וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים ׃ בָּרוּךְ אַתָּה יהוה מְחַיֵּה הַמֵּתִים ׃

אַחֲדוּת יוֹם זֶה בַּשָּׁנָה. תְּרוּפָה וּצֳרִי שָׂמְתוֹ לְשׁוֹשַׁנָּה ׃ בְּשָׁלֵם בִּהְיוֹת סוֹכֵךְ בָּרִאשׁוֹנָה ׃ שֵׁרוּתוֹ כִּפֵּר לְפִשְׁעֵי יְשֵׁנָה ׃ גּוֹלִים מִנָּוְךָ זְרוּיִם מֵהָלְאָה ׃ רוֹן מְפִיקִים לְחַתֵּל תְּלָאָה ׃ דַּכְּאוּת רוּחַ וָשֶׁבֶר נַהֲלָאָה ׃ קָדוֹשׁ חָשׁוּב כְּזִבְחֵי הָעֲלָאָה ׃ הוּתְמַם מֵרֶחֶם יוֹשֵׁב אֹהָלִים ׃ צוּרָתוֹ בְּכִסְאֲךָ חַקְתָּה כְּהִילִים ׃ וְלָדָיו חוֹן בְּעוֹצֶר נִקְהָלִים ׃ פְּאֵרְךָ מַבִּיעִים וְשִׁמְךָ מְהַלְלִים ׃ זֶבֶד שִׁמְךָ שִׁתַּפְתָּ בִּשְׁמָם ׃ עֲמוּתִים לָךְ כַּחוֹתָם לְשׂוּמָם ׃ חַשְׂכֵם מֵאֶנֶף בְּלִי לְהַאֲשִׁימָם ׃ סֵפֶר חַיִּים יְהִי רְשׁוּמָם ׃ טוֹרַח עָוֹן וְכוֹבֶד מַשָּׂא ׃ נַעֵר בִּצוּל מְחוֹת בַּהֲמַסָּה ׃ יֶעֱרַב שִׂיחַ עֲנִיָּה וּרְמוּסָה ׃ מְנִיחוֹתֵי כָלִיל בְּאֶבֶן מַעֲמָסָה ׃ כְּלוּלַת אֲהָבִים אָנָא זְכוֹר ׃ כְּלִמַּת נְעוּרִים עוֹד מִלִּזְכּוֹר ׃ חזן לְבֵן יַקִּירְךָ זָכוֹר תִּזְכּוֹר ׃ לְמַעַן הִלָּךְ לַעֲבָדֶיךָ זְכוֹר ׃

יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ ׃
וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל אֵל נָא ׃

פותחין הארון

אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ ׃ בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ ׃
גִּבּוֹר וְנַעֲרָץ ׃ דָּגוּל מֵרְבָבָה ׃

מטה לוי הוא

אחדת יום זה בשנה. שהיא יוה"כ זה א' בשנה: תרופה וצרי שמתו לשושנה. שהיא יו"כ רפואה לישראל הנקראים שושנה: בשלם בהיות סוכך בראשונה. בהיות בהמ"ק בירושלים: שרותו כפר לפשעי ישנה. אז היתה שירות העבודה מכפר לפשעי ישראל הנקראים אני ישנה. ועתה בעו"ה. גולים אנחנו מנוך. מנוה קדשך. זרוים מהלאה. פזורים למרחוק ואין לנו עבודה כמאז ולכן. רון מפיקים לחתל תלאה. אנו מוציאים רינה ותפלה כדי לחבוש ולרפא עון ותלאה כי אין בנו כח כ"א בתפלה ועתה בקשתינו: דכאות רוח כו' כזבחי העלאה. קדוש חשוב דכאות רוח ושבר אומה הנהלאה כזבחי העלאה על המזבח: הותמם מרחם. יעקב שנולד מהול ופירש תיכף לתומתו והיה איש תם יושב אוהלים: צורתו בכסאך חקתה כהילים. צורתו חקוקה בכה"כ להאיר כאחד מן הכוכבים המאירים: ולדיו חון בעוצר נקהלים. תחון את בניו הנקהלים לעצור בבהכ"נ: פארך מביעים. והם דוברים פארך ושמך מהללים: זבד שמך. חלק שמך: שתפת בשמם. שנקראים ישראל שיש שם אל ועוד נקראים החנוכי הפלואי: עמותים לך. דבוקים בך ולכן בקשתינו. כחותם לשומם. שתשים אותם כחותם על לבך: חשכם מאנף. מנע אותם מאף: בלי להאשימם. בלי להענישם ולהחרימם: ספר חיים יהי רשומם. כתבם לחיים טובים בספר חיים: טורח עון כו' נער כו'. טורח משא העונות השלך במצולות ים וימחו כדבר הנימס: יערב שיח. תפלת ישראל: עניה ורמוסה. בין העכו"ם: יערב תפלתם יותר. מניחותי כליל באבן מעמסה. מעולה שהיתה כולה כליל שהקריבו בירושלים המכונה אבן מעמסה: כלולת אהבים אנא זכור. אנא זכור כלילות ועטרות ישראל ביום מ"ת: כלימת נעורים. הבושה והכלימה של חטא עגל: עוד מלזכור. שלא תזכור עוד: לבן יקירך. ישראל הנקראים בן יקיר: זכור תזכור. למען מרע"ה אשר חילה פניך: לעבדיך זכור. התפלל לפניך ואמר זכור לעבדיך לאברהם ליצחק וגו':

הוא שָׂח וַיֶּהִי : וְצִוָּה וְנִבְרָאוּ :
זִכְרוֹ לָנֶצַח : חַי עוֹלָמִים :
טְהוֹר עֵינַיִם : יוֹשֵׁב סֵתֶר :
כִּתְרוֹ יְשׁוּעָה : לְבוּשׁוֹ צְדָקָה :
מַעֲטֵהוּ קִנְאָה : נֶאְפַּד נְקָמָה :
סִתְרוֹ יוֹשֶׁר : עֲצָתוֹ אֱמוּנָה :
פְּעוּלָּתוֹ אֱמֶת : צַדִּיק וְיָשָׁר :
קָרוֹב לְקוֹרְאָיו בֶּאֱמֶת : רָם וּמִתְנַשֵּׂא :
שׁוֹכֵן שְׁחָקִים : תּוֹלֶה אֶרֶץ עַל בְּלִימָה :

סוגרין חַי וְקַיָּם נוֹרָא וּמָרוֹם וְקָדוֹשׁ : הארון

חזן וקהל אָנָּא סְלַח נָא. פֶּשַׁע וְעָוֹן שָׂא נָא · וְכוֹחֲךָ יִגְדַּל נָא קָדוֹשׁ :

חו"ק אָנָּא רַחוּם כַּפֵּר . עֲוֹן צֹאנְךָ. תְּהִלָּתְךָ לְסַפֵּר . וְיוּחָקוּ לְחַיִּים טוֹבִים בְּסֵפֶר · קָדוֹשׁ :

חזן מוֹרֶה חַטָּאִים סָלוּל לְהִתְהַלֵּךְ · מְלַמֵּד לְהַדְרִיכִי בְּדֶרֶךְ אֵלֵךְ : קהל אֲרוֹמִמְךָ אֱלֹהַי הַמֶּלֶךְ :

חזן שַׁחַר וָנֶשֶׁף אֲיַחֵד לְהַמְלִיכָךְ. שׁוֹכֵן עַד וְאֵין כְּעֶרְכָּךְ : קהל בְּכָל יוֹם אֲבָרְכֶךָּ :

חזן לִבִּי חָרֵד עֲבוֹדָתְךָ לִתְמוֹד · לְהַעֲרִיץ קְדֻשָּׁתְךָ בְּמִשְׁמָר אֶעֱמוֹד : קהל גָּדוֹל יהוה וּמְהוּלָּל מְאֹד :

חזן וקהל אָנָּא סְלַח נָא · פֶּשַׁע וְעָוֹן שָׂא נָא · וְכוֹחֲךָ יִגְדַּל נָא · קָדוֹשׁ :

חזן מְיַחֲלִים לְחַסְדְּךָ זֶרַע עֲמוּסֶיךָ · מַלֵּא מִשְׁאֲלוֹתָם וִישַׂמְּחוּ חוֹסֶיךָ : קהל דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ :

מטה לוי

אנא כו' · וכוחך יגדל נא · להיות ארך אפים לצדיקים ולרשעים : **אנא רחום** כפר עון . של ישראל : לנים תהלתך לספר. העומדים לספר תהלתך : ויוחקו . יכתבו בכתיבה שהיא חרותה וחקוקה בעומק שאינה נוחה לימחק :

מורה חטאים סלול להתהלך. הקב"ה מורה חטאים להתהלך במסילת ישרים : מלמד להדריכי בדרך אלך . ומלמד אותי להדריכני באיזו דרך אלך . וע"כ ארוממך אלהי המלך: שחר ונשף. שחרית וערבית . איחד . אני מיחד אותך להמליכך על כל העולם כשאנו אומרים שמע ישראל ואנו מעידים שאתה שוכן עד . ומשגיח במעשינו : ואין כערכך . שיודע ומשגיח על כל הפרטות . לכן בכל יום אברכך : לבי חרד . לבי מפחד : עבודתך לתמוד . להתעסק תמיד בעבודתך : להעריץ קדושתך במשמר אעמוד. אעמוד על המשמר ואצפה זמן התפלה להחזיק קדושתך. וכך אני אומר. גדול ה' כו' : מיחלים כו'. זרע ישראל שהם עמוסיך מיחלים לחסדך : בחלוי ולוס . בתפלה ותענית הם נשים לעבדך : ברואים כו' : כי הם ברואים לכבודך לפרסם לכל עולם את הדר כבוד הודך : יקר מלכותך כרעד יאמירו . באימה ישבחו : יחודך בזר לא ימירו . באל אחר לא יחליפו כבודך : רון פגיעות לפניך ירבעו . הם מתפללים לפניך היום ארבע תפלות שחרית מוסף מנחה נעילה : רחם הלולך ביום

חזן בְּחִלּוּי וָצוֹם נְשִׁים לְעָבְדָךְ. בְּרוּאִים כִּי הֵם לִכְבוֹדָךְ:
קהל הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ:
חזן יְקַר מַלְכוּתְךָ בְּרַעַד יֹאמֵרוּ. יְחוּדְךָ בְּזָר לֹא יָמִירוּ:
קהל וֶעֱזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ:
חו״ק אָנָּא רַחוּם כַּפֵּר. עָוֹן צָגִים תְּהִלָּתְךָ לְסַפֵּר. וְיֵחָתְמוּ לְחַיִּים טוֹבִים בְּסֵפֶר קָדוֹשׁ:
חזן רוֹן פְּגִיעוֹת לְפָנֶיךָ יַרְבִּיעוּ. רַחַשׁ הִלּוּלֶיךָ בְּיוֹם יַשְׂבִּיעוּ
קהל זֵכֶר רַב טוּבְךָ יַבִּיעוּ:
חזן בּוֹקֶר אֶעֱרָךְ לְךָ חִנּוּנַי. בִּפְנוֹת עֶרֶב תְּמִהָה זְדוֹנַי:
קהל חַנּוּן וְרַחוּם יהוה:
חזן יָהּ צוּר כּוֹפֶר אֶשְׁכּוֹל. יִכְבּוֹשׁ עֲוֹנֵינוּ וְיֹאמְרוּ הַכֹּל:
קהל טוֹב יהוה לַכֹּל:
חו״ק אָנָּא סְלַח נָא. פֶּשַׁע וְעָוֹן שָׂא נָא. וְכֹחֲךָ יִגְדַּל נָא קָדוֹשׁ.
חזן קוֹמֵם אִוּוּי קִרְיַת מְשׂוֹשֶׂךָ. קְדוּשַּׁת אַבְנֵי נֵזֶר בְּנוֹסְסָךְ:
קהל יוֹדוּךָ יהוה כָּל מַעֲשֶׂיךָ:
חזן לְוִיֶּךָ וַחֲסִידֶיךָ בְּנוֹעַם יְזַמֵּרוּ. לְבוּשֵׁי שְׂרָד רֶקַח יִתַּמֵּרוּ:
קהל כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ:
חזן וּשְׁתוּלִים בְּגַנָּךְ יַפְרִיחוּ בְּחַצְרוֹתָיו. וְיְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה דְשֵׁנִים בְּטִירוֹתָיו: קהל לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרוֹתָיו:
חו״ק אָנָּא רַחוּם כַּפֵּר. עָוֹן צָגִים תְּהִלָּתְךָ לְסַפֵּר. וְיֵחָתְמוּ לְחַיִּים טוֹבִים בְּסֵפֶר קָדוֹשׁ:
חזן נִצְחֲךָ יְנַגְּנוּ תְּמִימִים וּשְׁלֵמִים. נְשׂוֹאֲךָ כִּסְאֲךָ בְּבֵית עוֹלָמִים:
קהל מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים:
חזן יַחַד בְּכַנְסְךָ לְשִׁכְנְךָ גְּאוּלִים. יַלְבִּישׁוּךָ עוֹז כְּעוֹבְרֵי גַלִּים:
קהל סוֹמֵךְ יהוה לְכָל הַנּוֹפְלִים:

מטה לוי

יסבבו. אומרים שבע ברכות בכל יום בק״ש בשחר שתים לפניה ואחת לאחריה ובערב שתים לפניה ושתים לאחריה: יה צור כופר אשכול. הקב״ה שנא׳ עליו אשכול הכופר דודי לי כוח. יכבוש עוונינו. יוריד עולינו במצולה ויאמרו הכל טוב ה׳ לכל: קומם אווי קרית משושך. הקם ירושלים קרית משושך אוה למושב לו: קדושת אבני נזר בנוססך. ברוממך אבני בית תפארתינו ואז יודוך ה׳ כל מעשיך: לבושי שרד. הכהנים הלובשים בגדי כהונה: רקח יתמרו. יעלו תמרות עשן הקטרת. רקח. מעשה רוקח. ובם כבוד מלכותך יאמרו: ושתולים בגנך. וישראל אשר יהיו שתולים בגנה קדש: יפריחו בחצרותיו. בחצרות אלהינו יפריחו: וינובון בשיבה. ישיו עוד ינובון בשיבה: דשנים בטירותיו. דשנים ורעננים יהיו בפלטין שלו כדי שיהא להם כח וקול נאים להודיע לבני אדם גבורותיו: נצחך ינגנו תמימים ושלמים. ישראל שהם תמימים ושלמים ינגנו שבחך כאשר תגלה את פניהם: נשאך כסאך. והנשא כסאך: בבית עולמים. בבהמ״ק השלישי שיעמוד לעולמים. ואז תהיה מלכותך מלכות כל עולמים: יחד בכנסך לשכנך גאולים. כאשר תכניס ישראל הגאולים לירושלים מקום שכנך אז. ילבישוך עוז בשבחות. כעוברי גלים. כמו שהלבישוך עוז עוברי גלי הים בצאתם ממצרים שאמרו בשירה ה׳ ימלוך לעולם ועד וכן יהיה לעת הגאולה בעת שיקוים סכ׳ סומך ה׳ לכל הנופלים: מניעי עונך כועד יתאמרו. שמתאמרים

חזן מַבִּיעֵי טוּבְךָ בְּוַעַד יִתְחַבֵּרוּ. מֵחִים חֲשׁוֹב תַּחַן יְדַבֵּרוּ:
קהל עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ:

חו״ק אָנָּא סְלַח נָא. פֶּשַׁע וְעָוֹן שָׂא נָא. וְכֹחֲךָ יִגְדַּל נָא. קָדוֹשׁ:

חזן וִדּוּיִם יְנוֹחַח שַׁי עָדֶיךָ. וִישַׁלֵּם פָּרִים אֶרֶשׂ עָדֶיךָ:
קהל פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶיךָ:

חזן סֶלָה בְּרַחֲמָיו יָצִיץ מֵחֲרַכָּיו. סְלוֹחַ יַרְבֶּה לְעַם מְבוֹרָכָיו:
קהל צַדִּיק יְיָ בְּכָל דְּרָכָיו:

חזן חִין יֶשַׁע מְגוּי מְקוֹרָאָיו. חוֹן יָחוֹן קוֹרְאֵי מִקְרָאָיו:
קהל קָרוֹב יהוה לְכָל קוֹרְאָיו:

חו״ק אָנָּא רַחוּם כַּפֵּר. עָוֹן צָגִים תְּהִלָּתְךָ לְסַפֵּר. וְיוּחַקוּ לְחַיִּים טוֹבִים בְּסֵפֶר קָדוֹשׁ:

חזן זֶה אֵלִי פֶּלֶא עוֹשֶׂה. זַעֲקָתֵינוּ יֵרֶץ וְשׁוֹטְנֵינוּ יְעַסֶּה:
קהל רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה:

חזן קְווּי יִתֵּן לְלוֹ מַשְׁלִיךְ יְהָבָיו. קָדוֹשׁ פְּשָׁעֵינוּ יְכַסֶּה בְּאֹהֲבָיו:
קהל שׁוֹמֵר יהוה אֶת כָּל אוֹהֲבָיו:

חזן קַבֵּל צִקּוּנִי כְּבְמִכְלַל יוֹפִי. קוֹלִי תַּאֲזִין וְתַצְלִיל דּוֹפִי:
קהל תְּהִלַּת יהוה יְדַבֵּר פִּי:

חו״ק אָנָּא סְלַח נָא. פֶּשַׁע וְעָוֹן שָׂא נָא. וְכֹחֲךָ יִגְדַּל נָא קָדוֹשׁ:
חו״ק מֶלֶךְ שׁוֹכֵן עַד. לְבַדְּךָ מְלוֹךְ עֲדֵי עַד. הָאֵל קָדוֹשׁ:
חו״ק מֶלֶךְ מַאֲזִין שַׁוְעָה. לְעַמּוֹ מֵחִישׁ יְשׁוּעָה. נוֹרָא וְקָדוֹשׁ:

אֶדֶר יְקַר אֵלִי. אֲחַוֶּה בְּאֶרֶשׁ מִלּוּלִי: בְּחֵיךְ אַנְעִים זֶמֶר. בְּנִיב אַבִּיעַ אוֹמֶר: מלך גְּבוּרוֹתָיו מִי יְמַלֵּל. גָּדְלוֹ מִי יְפַלֵּל: דּוֹק מְרוֹפֵף בְּגַעֲרָה. דְּרָכוֹ סוּפָה וּסְעָרָה: מאזין הָאַדִּיר מִקּוֹלוֹת מַיִם. הוֹדוֹ כִּסָּה שָׁמַיִם: וּסְבִיבָיו שַׂרְפֵי

מט״ז

יחד בבהכ״נ להגיד טובך. בקשתינו. מחים חשוב תחן ידברו. התחינה והתפלה אשר ידברו תחשוב לכם כעולות שמנים. ועל הדבר הזה. עיני כל ישראל אליך ישברו: וידוים ינוחח שי עדיך. וידוי שאומרים לפניך יהיה לך לניחוח כמנחת שי: וישלם פרים ארש עדיך. ארשת שפתים של ישראל המעידים על יחודך יהיה לתשלום פרים וכן היא מדתך שאתה פותח את ידך לכל חי ומשביע לכל חי לפי רצונו ותאוותו לכן אנו מבקשים שתעשה רצוננו ג״כ: סלה ברחמיו יציץ מחרכיו. ברחמיו הגדולים יביט לעולם עלינו מחלוניו: סלוח כו׳. כי צדיק כו׳: חין ישע מגוי מקוראיו. יפנה אל התחינה והתפלה הבאה מישראל הקוראים לו בכל עת: חון יחון קוראי מקראיו. ויחון את ישראל המקדשים המועדים כי קרוב כו׳: זה אלי פלא עושה זעקתינו ירץ. לצעקתינו יקבל ברצון: ושוטננו יעסה. ומקטריגנו ירמוס. כי מדתו הוא. רצון יראיו יעשה: קווי יתן ללו משליך יהביו. אותם שמקוים להקב״ה נותן להם הקב״ה קוויים לטוב: פשעינו יכסה באהביו. יכסה ויעלם פשעינו מעיניו בשביל אוהביו אברהם יצחק ויעקב כמ״ש שומר ה׳ כו׳: קבל צקוני כבמכלל יופי. תקבל תפלתי כאלו היתה בבהמ״ק שהוא מכלל יופי: ותצליל דופי. ותטביע במצולות ים כל חטאתינו וע״ז תהלת ה׳ ידבר פי: לעמו מחיש ישועה. ימהר גאולה ו שועה לעמו ישראל: אדר יקר אלי אחוה בארש מלולי. אגיד ואספר בדבור פי את עולם יקר אלי: בחיך אנעים זמר. אשיר זמר בנעימות קול הבא מן החיך: בניב. שפתים אביע אומר: גדלו מי יפלל מי ישיג במחשבתו את גדלו: דוק מרופף בגערה. השמים הין רופפים ורעדים מגערתו הגדולה מאד: האדר. נמרום

אֵלִים. וּמְפַחֲדוֹ זָעִים וְחָלִים: מלך זָךְ בִּשְׁמֵי מְעוֹנִים. זַעַק
קָשׁוּב מִמִּתְעַנִּים: חַשְׁרַת סָבִיב סֻכּוֹ. חַשְׁמַל בְּלִי לְסוֹכוֹ:
מאזין טוֹב יוֹדֵעַ חוֹסָיו. טָהוֹר מַצְדִּיק עֲמוּסָיו. יוֹשֵׁב בְּסֵתֶר
עֶלְיוֹן. יְקַר עוֹז חֶבְיוֹן: מלך כּוֹנֵן שַׁחַק בִּתְבוּנָה. כָּל
מַעֲשֵׂהוּ בֶּאֱמוּנָה: לוֹבֵשׁ עוֹז וּגְדֻלָּה. לוֹ נָאוָה תְהִלָּה: מאזין
מוֹשֵׁל עוֹלָם בִּגְבוּרָה. מוֹחֶה פִּשְׁעֵי בָרָה: נָאוֹר וְאַדִּיר
בַּהֲדָרוֹ. נוֹשֵׂא עֲוֹן עֶדְרוֹ: מלך סוֹכֵת שִׂיחוֹת עֲרֵבוֹת. סוֹלּוּ
לָרוֹכֵב בָּעֲרָבוֹת: עָף עַל כְּרוּבוֹ. עוֹנֶה לְעַם קְרוֹבוֹ: מאזין
פּוֹקֵד צִבְאוֹת גְּדוּדָיו. פּוֹדֶה נֶפֶשׁ עֲבָדָיו: צִדְקוֹ עֶלְיוֹנִים
מַגִּידִים. צְבָא תַחְתּוֹנִים מוֹדִים: מלך קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת.
קְנוּיָו מַשִּׂיג מְחִילוֹת: רָם וְנִשָּׂא וְגֵאֶה. רוֹאֶה שָׁפָל
וְנִכְאֶה: מאזין שׁוֹכֵן בִּרְוֹם עֲלִיּוֹת. שַׁלִּיט בְּעֹמֶק תַּחְתִּיּוֹת:
חזן תּוֹמֵךְ זְרוֹעוֹת עוֹלָם. תַּקִּיף וּמִכֹּל נֶעְלָם:

מֶלֶךְ שׁוֹכֵן עַד. לְבַדְּךָ מְלוֹךְ עֲדֵי עַד. הָאֵל קָדוֹשׁ:
וּבְכֵן וְאַתָּה בְּרַחוּם סְלַח לָנוּ:

אָנָּא אֱלֹהִים חַיִּים. תָּכְתּוֹב דְּבֵקֶיךָ לְחַיִּים. כִּי עִמְּךָ
מְקוֹר חַיִּים: ואתה בְּעֵת רָצוֹן תַּעֲנֶה תְּחִנָּתִי. שִׁמְעָה יְיָ
צֶדֶק הַקְשִׁיבָה רִנָּתִי. אַל תַּעְלֵם אָזְנְךָ לְרַוְחָתִי לְשַׁוְעָתִי:
ואתה גַּעֲיַת קוֹרְאֶיךָ בִּתְפִלַּת שַׁחַר. רְצֵה וְהַלְבֵּן אוֹדֶם
כְּצַחַר. אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל תְּאַחַר: ואתה דַּלּוֹתִי וְלִי
יְהוֹשִׁיעַ קוֹיֶךָ בַּל תַּרְשִׁיעַ. מְדַבֵּר בִּצְדָקָה רַב לְהוֹשִׁיעַ:
ואתה הַצְּפוּפִים יַחַד לְעַבְדֶּךָ. צִבְאוֹת צֹאן יָדֶךָ. הַרְאֵנוּ יְיָ
חַסְדֶּךָ:

משה לוי

יותר מקולות מים: הודו ותפארתו מכסה את השמים: זך. הקב"ה שאתה זך וטהור: זעק קשוב מתענגים קבל תפלתם המתענים היום: חשרת סביב סוכו. שם סביבות סוכתו קשירת עננים: חשמל בלי לסוכו. שלא יוכל להסתכל בו שום מלאך: יושב בסתר עליון יקר עוז חביון. התורה שהיא עוזו וכבודו שהיתה יושבת בסתר עליון עד מ"ת ובשעת מ"ת שנתן עוז לעמו נתגלה לעין כל: מוחה פשעי. ישראל אשר נקראים ברה כחמה: נאור ואדיר. הקב"ה שהוא אדיר הוא מאיר בהדרו לבריותו. נושא עון עדרו. מוחל עונות ישראל שהם עדרו: סוכת. שומע תפלות מתוקות: סולו. רוממו לה' הרוכב על השמים שנק' ערבות: עף. פורח על מלאכו שנק' כרוב: צבאות גדודיו. לצבאות חייליו לצבא

השמים: צבא תחתונים. ישראל: קנויו. ישראל עם קנינו משיג מחילות. נותן מחילה לעונותיהם: הקב"ה שהוא. רם ונשא וגאה: הוא רואה שפל ונכאה. רואה המשפילים א"ע ומדוכאים: הקב"ה שוכן ברום עליות. ברום שמים. והוא שליט בעומק ושפל תחתיות: הקב"ה. תומך זרועות עולם. סומך כל כחות עולם בזרועו ובכחו וי"ה תקיף ומכל נעלם:
אנא תחנתי ותפלתי מלפניך אלהים כו': געית. לצעקת ישראל הקוראים לך בכל עת: והלבן אודם. הלבן אדמימות העון כלומר לבן: דלותי. אף שאנו דלים מן המצות: ולי יהושיע. מ"מ איחיל לו שיושיע לי: הצפופים. הנדחקים בגבכ"כ איש באחיו: יחד לעבדך. והם לצאת לאן ידך. פלל לחננו. תפלתנו בלחש העתר. תקבל. אתה אל מסתתר. שאתה

חַסְדֶּךָ: ואתה וּמַרְבִּים תַּחַן וָעֶתֶר. פֶּלֶל לַחֲשֵׁנוּ הֵעָתֵר. אַתָּה אֵל מִסְתַּתֵּר: ואתה זַעֲקֵנוּ שְׁעֵה אוֹתָנוּ לְצַדְּקָה. עֱרֹךְ שַׁוְעֵנוּ כְּתִמּוֹר דַּקָּה מִן הַדַּקָּה. לְךָ יְיָ הַצְּדָקָה: ואתה חַטְּאֵנוּ בְּאֵזוֹב וְטַהֲרֵנוּ. סָמְכֵנוּ סִתְרֵנוּ וְשִׂבְרֵנוּ. אֲנַחְנוּ הַחוֹמֶר וְאַתָּה יוֹצְרֵנוּ: ואתה טָהוֹר קְשׁוֹב חִנּוּנַי נַקֵּנִי מִכְּתָם עֲוֹנַי. מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל יְיָ: ואתה יֶהֱמוּ מֵעֶיךָ עָלֵינוּ. מַהֵר רַחֲמֶיךָ יְקַדְּמוּנוּ. וְאַתָּה יְיָ אָבִינוּ: ואתה כְּרַחוּם תְּכַפֵּר עָוֹן. לַכֹּל תִּשָּׂא עָוֹן. וְאַל לָעַד תִּזְכּוֹר עָוֹן. וְאַתָּה כְּרַחוּם סְלַח לָנוּ.

חו"ק הַיּוֹם יִכָּתֵב בְּסֵפֶר הַזִּכְרוֹנוֹת. הַחַיִּים וְהַמָּוֶת. אָנָּא כַּנָּה. עוּרִי נָא. הִתְעוֹרְרִי נָא. עִמְדִי נָא. הִתְיַצְּבִי נָא. קוּמִי נָא. חַלִּי נָא. בְּעַד הַנֶּפֶשׁ חֲנִי נָא פְּנֵי דַר עֶלְיוֹן:

אֲיוּמָּה בָּחַר. יַלְבִּין כְּצֶמֶר צַחַר. בִּתְפִלַּת הַשַּׁחַר: בְּטוּחוֹת חוֹקֵר. צֹאן עֶדְרוֹ יְבַקֵּר. בְּעֵת תְּמִיד הַבּוֹקֶר: גּוֹשֵׁם וְעוֹצֵר. גָּלְיוֹתֵינוּ יְקַצֵּר. בְּזֹאת תְּפִלַּת יוֹצֵר: היום דְּרוֹר אַל תְּאַחֵר. כִּי גְרוֹנֵנוּ נִחַר. בִּתְפִלַּת הַשַּׁחַר: הַכֹּל סוֹקֵר. הַמַּסְטִין יַכְחִישׁ וִישַׁקֵּר. בְּעֵת תְּמִיד הַבּוֹקֶר: וּמְזִמָּה לֹא יִבָּצֵר. מִצָּרוֹתֵינוּ יִצֵּר. בְּזֹאת תְּפִלַּת יוֹצֵר: היום זָחוּל סְחַרְחַר. בֶּטַח יִרְבַּץ וְיִסְחַר. בִּתְפִלַּת הַשַּׁחַר: חַיָּתְךָ יַקַּר. בְּנֵי שֵׁת לְקַרְקַר. בְּעֵת תְּמִיד הַבּוֹקֶר: טָהוֹר וְנוֹצֵר. סְגֻלָּתוֹ לְחַיִּים יֵעָצֵר. בְּזֹאת תְּפִלַּת יוֹצֵר:

מטה לוי — היום

יושב בסתר ואין מי שיודע מקום כבודך: זעקתינו שעה. שעה לזעקתינו והצדק אותנו: ערך שועינו. תהיה תפלתנו נערכה כתמור עשן קטורת ביוה"כ שהיתה דקה מן הדקה: סמכנו. כי אתה: סתרנו ושברנו. תגננו ותקותנו: לכל תשא עון. לכל עון תשא: ואל לעד. ולא לנצח. תזכור עון:

איומה. הקב"ה אשר בחר לו ישראל הנקראים איומה: כצמר צחר. לבן עונותינו כצמר לבן. בתפלת השחר: בטוחות חוקר. הקב"ה שהוא חוקר מחשבות של קרב וכליות: צאן עדרו יבקר. את ישראל שהם צאן עדרו: גושם. הקב"ה שבידו לגשמים גשם ועוצר הגשם: דרור. חירות הגלות: אל תאחר גרוננו נחר. כהיינו גרוני מצעקה שצעקתי בתפלת השחר:

הכל סוקר. הקב"ה שסוקר ורואה הכל: המסטין יכחיש וישקר. השטן המסטין בעת כו': ומזמה לא יבצר. הקב"ה אשר לא יבצר וימנע ממנו כל מזמה ומחשבה: מצרותינו. ישמור אותנו מצרותינו: זחול סחרחר. ישראל שסובבים יראה ופחד בקשתינו. בטח ירבץ. ישכנו וירבצו בטח: ויסחר וישבו בהסיבה דרך חירות בזכות תפלת השחר: חיתך יקר. תייקר לישראל שנקראו חיתך: בני שת לקרקר. העכו"ם שבאו מבני שת: טהור ונוצר. חסד: סגולתו [illegible] עם סגולתו יוסף לחיים: הקב"ה שנק'. ידיד מרחם. יושיע לישראל אשר נהתר עליהם מרחם משחר: טרם. יבוא יום. משר: הקב"ה שבוא. כובש הרים ועוקר. אותם [illegible] [illegible]

הזום יְדִיד מְרַחֵם מִשְּׁחָר. יוֹשִׁיעַ טֶרֶם מָחָר. בִּתְפִלַּת הַשַּׁחַר: כּוֹבֵשׁ הָרִים וְעוֹקֵר. לְטוֹבָה עַמּוֹ יְבַקֵּר. בְּעֵת תָּמִיד הַבּוֹקֶר: מִקְדָּשְׁךָ וּמִזְבֵּחַ וְהֶחָצֵר. נָא בְּקוֹמָתָם תְּבַצֵּר. בְּזֹאת תְּפִלַּת יוֹצֵר: היום סְעוּרָה וּשְׁבוּרָה כְּפֶחָר. פְּצֵם מֵרִיב וְחַרְחַר. בִּתְפִלַּת הַשַּׁחַר: קַרְנוֹת עֶשֶׂר יֵעָקֵר. שְׁתוּלִים בְּבֵיתוֹ לְיַקֵּר. בְּעֵת תְּמִיד הַבּוֹקֶר: חזן יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ הַפְּצֵר. סַפֵּק לְחוֹרֵשׁ וְקוֹצֵר. בְּזֹאת תְּפִלַּת יוֹצֵר: היום יכתב וכו׳ וּבְכֵן אַךְ חַנּוּן אַתָּה וְרַחוּם לְכָל פּוֹעַל:

אַךְ אֲתִים בְּחִין לְפָנֶיךָ. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ בּוֹטְחִים בְּחַסְדְּךָ אֱמוּנֶיךָ. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ גּוֹעִים וּמַרְגִּישִׁים שִׁכְנְךָ. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ דַּלּוּ עֵינֵיהֶם לִמְעוֹנֶךָ. חַנּוּן וְרַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ הוֹגִים לַעֲנוֹת עִנְיָנֶךָ. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ וְעוּדִים בְּנִצּוּחַ לְנַגְּנֶךָ. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ זוֹעֲקִים יַחַד הֲמוֹנֶיךָ. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ חוֹכִים יְשׁוּעַת חוֹסֶיךָ. חַנּוּן וְרַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ טְבוּלִים בְּטוֹהַר לְחַנְּנֶךָ. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ יוֹדוּ לְשִׁמְךָ בָּנֶיךָ. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ כַּפֵּר לְעַם מְזַמְּנֶךָ. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ לֹא לָנוּ כִּי אִם לְמַעַנְךָ. חַנּוּן וְרַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ מַגֵּר מִתְקוֹמְמֵי צְפוּנֶיךָ. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ נַשְּׂאֵם (נ״א נשא) זֶרַע בְּחוּנֶיךָ. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ סְלִיחָה תַּרְבֶּה לְמִתְעַנֶּיךָ. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ עֲנֵם מִשְּׁמֵי מְעוֹנֶיךָ. חַנּוּן וְרַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ פְּצֵם מֵהֶמְיַת

מטה מקדשך ומזית והחלר. אלו: נא. בקשתנו תחזק אותם בבניינם על מכונם: סעורה. ישראל הנסערים והנשברים ככלי חרס פלס. הכילם מריב ומחלוקת: קרנות עשר יעקר. גלות ארס שנא׳ עליה וקרנין עשר לה (דניאל ז) יעקר אותם: שתולים בב' ליקר. וייקר ויכבד את ישראל להיות שתולים בביתו: יורה כו׳ ספק כו׳. יתן בספק רב יורה ומלקוש עד שיספיק לחורש וקוצר:

לוי אך אתים בחין. באמת באים בתחנונים לפניך: גועים. לועקים והומים בבהכ״נ שאתה שוכן שם: דלו עיניהם. מגביהים עיניהם לשמים: הוגים. מדברים ולועקים בקו״ר ענין פרשית היום: ועודים. מזומנים ונקבלים לשבח בנגון שקורין כלוח: חוכים. מלפים על ישע גבורותיך: טבולים. עמקים טהרה מאתמול: בטוהר לחנך. כדי להתפלל בטהרה: נשאם. הגבה את ישראל שהם. זרע בחוניך. כמו שאבום

שאוניך

שְׁאוֹנֶךָ. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ צֶדֶק גּוֹי גְּבוֹנֶיךָ. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ קוֹמֵם קֶדֶם קְנִינֶיךָ. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ רוֹמֵם תֵּל אַרְמוֹנֶךָ. חַנּוּן וְרַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ שְׁעֵה לַחַשׁ מִתְחַנְנֶיךָ. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ תָּמְכֵם וְהַשְׁכֵּם מֵחֲרוֹנֶךָ. חַנּוּן וְרַחוּם לְכָל פּוֹעַל:

אַךְ חַנּוּן אַתָּה וְרַחוּם לְכָל פּוֹעַל:

פותחין וּבְכֵן אִמְרוּ לֵאלֹהִים מַה נּוֹרָא מַעֲשֶׂיךָ: הארון

אִמְרוּ לֵאלֹהִים: אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל כֹּחַ. מֵכִין הָרִים בְּכֹחַ חֲכַם לֵב וְאַמִּיץ כֹּחַ. נוֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ. לָכֵן יִתְגָּאֶה גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב כֹּחַ:

אִמְרוּ לֵאלֹהִים: בּוֹנֶה בַשָּׁמַיִם מַעֲלוֹתָיו. מַשְׁקֶה הָרִים מֵעֲלִיּוֹתָיו. זֵכֶר עָשָׂה לְנִפְלְאוֹתָיו. וְלוֹ נִתְכְּנוּ עֲלִילוֹתָיו. לָכֵן יִתְגָּאֶה הַמְקָרֶה בַמַּיִם עֲלִיּוֹתָיו:

אִמְרוּ לֵאלֹהִים: גֵּאֶה וְגָבוֹהַּ בִּשְׁמֵי מַעְלָה. עוֹטֶה אוֹר כַּשַּׂלְמָה. לוֹ הַגְּבוּרָה וְהַגְּדוּלָּה. הָעֹז וְהַמֶּמְשָׁלָה. לָכֵן יִתְגָּאֶה וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה:

אִמְרוּ לֵאלֹהִים: דָּגוּל מֵרְבָבוֹת קוֹדֶשׁ. וְנֶאְדָּר בַּקּוֹדֶשׁ. דַּרְכּוֹ בַּקּוֹדֶשׁ. וּמִשְׁתַּחֲוִים לוֹ בְּהַדְרַת קוֹדֶשׁ. לָכֵן יִתְגָּאֶה הֲלִיכוֹת אֵלִי מַלְכִּי בַקּוֹדֶשׁ:

אִמְרוּ לֵאלֹהִים: הוֹדוֹ כִּסָּה שָׁמַיִם. רוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם. יַרְעֵם מִשָּׁמַיִם. לְקוֹל תִּתּוֹ הֲמוֹן מַיִם בַּשָּׁמַיִם.

שבחנו בכמה בחינות: למתעניך. למתענים היום למענך. פלס. הלילה: תהמות שאונך. שהומים על ישראל: קומם. הקם שרדה על ישראל שקנית אותם מקדם: רומם. הגבה בכמ"ק שהוא ארמונך העומד כיום על תלה: שעה לחש מתחנניך. קבל תפלת ישראל המתחננים לפניך: תמכם. תמוך אותם: והשכם מחרונך. ומנע אותם מחרונך:

אמרו לאלהים. רוממו ושבחו לאלהים: ארך אפים וגדל כח. גדול הוא והיכולת בידו להנקם אך ארך אפים הוא: מכין הרים בכח. מעמיד ההרים שהם קשים בכחו ומכין בהם מזונות: נותן ליעף כח. וכן סופו להחליף כח לעייפות ישראל היעפים (רש"י): מעלותיו. שמים עליונים: משקה הרים מעליותיו. מעננים שהם לצד השמים: ולו נתכנו עלילותיו. כל פעולות ומעשיו של אדם נתכנים לפניו: עוטה אור כשלמה. נתעטף הקב"ה בשלמה של אור התורה וברא את העולם: דגול מרבבות קודש. הוא דגול מרבבות מלאכים קדושים: דרכו בקודש. דרך מדתו לקדש את שמו בעולם לעשות דין ברשעים: לכן יתגאה הליכות כו'. לכן יתגאה הקב"ה שהיה הולך בקדושתו בתוך הים לפני ישראל: הודו כסה שמים. כסה השמים הודו בסיני לישראל (רש"י): ירעם משמים לקול כו'. הוא עושה רעם ורעש בעבור נתינתו קול המייה מים באויר השמים: לכן יתגאה הנוטה כדוק שמים. הנוטה את השמים כאדם הנוטע קרום כל שהוא: וכל נשלים עפר הארץ. מדד העולם בשליש ישוב שליש מדבר שליש מים: וימינו טפחה שמי ערץ. שמים החזקים מדד בטפח שלו: היושב על. השמים שהם. חוג הארץ: זוהר כסאו שביבי אש. זהירתו ומאורו של כסאו גלגלי אש: משרתיו. מלאכיו: לוהט אש. להב אש:

לָכֵן יִתְגָּאֶה הַנּוֹטֶה כַּדּוֹק שָׁמַיִם:

אִמְרוּ לֵאלֹהִים: וְכָל בַּשָּׁלִישׁ עֲפַר הָאָרֶץ. יָדוֹ יָסְדָה אָרֶץ. וִימִינוֹ טִפְּחָה שְׁמֵי עָרֶץ. וְהֶעֱמִידָם בְּלִי פֶּרֶץ. לָכֵן יִתְגָּאֶה הַיּוֹשֵׁב עַל חוּג הָאָרֶץ:

אִמְרוּ לֵאלֹהִים: זוֹהַר כִּסְאוֹ שְׁבִיבֵי אֵשׁ. מְשָׁרְתָיו לוֹהֲטֵי אֵשׁ. נוֹגַהּ לָאֵשׁ וּמַבְרִיק הָאֵשׁ. לְפָנָיו נִמְשָׁכִים נַהֲרֵי אֵשׁ. לָכֵן יִתְגָּאֶה אֵשׁ אוֹכְלָה אֵשׁ:

אִמְרוּ לֵאלֹהִים: חַי עוֹלָמִים. צָר בְּיָהּ עוֹלָמִים. אִוָּה בֵּית עוֹלָמִים. מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ עוֹלָמִים. לָכֵן יִתְגָּאֶה עַתִּיק יוֹמִין:

אִמְרוּ לֵאלֹהִים: טְהוֹר עֵינַיִם. סְבִיבָיו חַשְׁרַת מַיִם. עָבֵי שְׁחָקִים חֶשְׁכַת מַיִם. טוֹעֲנֵי מֶרְכַּבְתּוֹ גַּבּוֹתָם מְלֵאוֹת עֵינַיִם. לָכֵן יִתְגָּאֶה מִצְוַת יהוה בָּרָה מְאִירַת עֵינָיִם:

אִמְרוּ לֵאלֹהִים: יוֹדֵעַ מַה בְּסִתְרֵי חֹשֶׁךְ. לֹא יַחְשִׁיךְ מִנּוֹ כָּל חֹשֶׁךְ. קֵץ שָׂם לַחֹשֶׁךְ. הוֹפֵךְ לַבֹּקֶר צַלְמָוֶת וְחוֹשֶׁךְ. לָכֵן יִתְגָּאֶה יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חוֹשֶׁךְ:

אִמְרוּ לֵאלֹהִים: כּוֹנֵן כִּסְאוֹ לַמִּשְׁפָּט. מְכוֹן כִּסְאוֹ צֶדֶק וּמִשְׁפָּט. אֱלֹהֵי הַמִּשְׁפָּט. תֹּאחֵז יָדוֹ בַּמִּשְׁפָּט. לָכֵן יִתְגָּאֶה וַיִּגְבַּהּ יהוה צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט:

אִמְרוּ לֵאלֹהִים: לוֹ יָאֲתָה מְלוּכָה. שׁוֹכֵן עַד וְאֶת דַּכָּא. מֵשִׁיב אֱנוֹשׁ עַד דַּכָּא. וְאוֹמֵר שׁוּבוּ בְּרוּחַ נְמוּכָה. לָכֵן יִתְגָּאֶה כִּי לַיהוה הַמְּלוּכָה:

אמרו

מטה לוי

נוגה לאש. החיות נוגה שלהם הוא יותר מאש שלנו: ומבריק האש. מן מראה האש שבהן יוצא כעין ברק: לפניו נמשכים נהרי אש. ששם טובלין המלאכים כשאומרים שירה ואותן שלא ישרו בעיניו נדונים שם: לכן יתגאה. הקב"ה שנק' אש אוכלה אש: צר ביה עולמים. עולם הזה ועולם הבא ברא בשם י"ה: אוה בית עולמים. חמד להשרות שכינתו בבהמ"ק: עתיק יומין. חזק על הימים ואינו תחת סוג הזמן: חשרת מים. רבוי מים: טועני מרכבתו. החיות נושאי כסאו: גבותם מלאות עינים. כולם רואים ובכל גופם רואים ומרגישים כבעינים. לכן יתגאה הנאמר עליו. מצות ה ברה כו':

קץ שם לחושך. זמן נתן לו עד מתי יחשיך: הופך לבקר צלמות וחשך. מי שהוא בצרה והרי הוא כמו שהוא בצל של מות הקב"ה הופך לו לטובה ומאיר לו כמו שעשה בגאולת מצרים שהיו בצלמות וחושך. כתיב ולכל בנ"י היה אור במושבותם: תאחז ידו במשפט. לא כמלך ב"ו כשיצאה הגזירה ממנו אינו יכול להשיב אבל הקב"ה אינו כן אם יצאה גזירה על האדם ואם שב בתשובה הקב"ה משיב הגזירה שחבל המשפט אוחז

אִמְרוּ לֵאלֹהִים. מוֹשֵׁל בִּגְבוּרָתוֹ עוֹלָם. הַכֹּל צָפוּי וְלֹא נֶעְלָם. זֶה שְׁמוֹ לְעוֹלָם. חַסְדּוֹ מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם. לָכֵן יִתְגָּאֶה בָּרוּךְ יהוה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם:

אִמְרוּ לֵאלֹהִים: נוֹצֵר חֶסֶד לְאֶלֶף דּוֹר. לוֹחֵם קָמָיו מִדּוֹר דּוֹר. מֵקִים סֻכַּת מְשִׁיחוֹ לִגְדּוֹר. הָאוֹר חוֹנֶה עִמּוֹ בְּמָדוֹר. לָכֵן יִתְגָּאֶה זֶה זִכְרוֹ לְדוֹר דּוֹר:

אִמְרוּ לֵאלֹהִים: סוֹבֵל עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים. שׁוֹמֵעַ אֶל אֶבְיוֹנִים. מַאֲזִין שִׂיחַ הַנּוֹנִים. מַקְשִׁיב שַׁוַע רְנָנִים. לָכֵן יִתְגָּאֶה אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וַאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים:

אִמְרוּ לֵאלֹהִים: עִזּוּז וְגִבּוֹר אִישׁ מִלְחָמָה. נוֹקֵם לְצָרָיו וּבַעַל חֵמָה. מַכְרִית קָמָיו בִּמְהוּמָה. נוֹהֵם עֲלֵיהֶם בִּנְהִימָה. לָכֵן יִתְגָּאֶה יהוה אִישׁ מִלְחָמָה:

אִמְרוּ לֵאלֹהִים. פָּעַל וְעָשָׂה הַכֹּל. בְּיָדוֹ לְגַדֵּל וּלְחַזֵּק לַכֹּל. אֵלָיו יְשַׂבְּרוּ עֵינֵי כֹל. וְעֵינָיו מְשׁוֹטְטוֹת בַּכֹּל. לָכֵן יִתְגָּאֶה עֶלְיוֹן עַל כֹּל:

אִמְרוּ לֵאלֹהִים: צַדִּיק בְּכָל דְּרָכָיו. יָשָׁר מֵצִיץ מֵחֲרַכָּיו. חָפֵץ בְּעַם מַמְלִיכָיו. יִירְשׁוּ אֶרֶץ מְבוֹרָכָיו. לָכֵן יִתְגָּאֶה בָּרְכוּ יהוה מַלְאָכָיו:

אִמְרוּ לֵאלֹהִים: קוֹרֵא הַדּוֹרוֹת מֵרֹאשׁ. מַגִּיד אַחֲרִית מֵרֹאשׁ. בָּחַר בְּאוֹם דַּלַּת רֹאשׁ. עִזּוֹ יוֹם יוֹם לִדְרוֹשׁ. לָכֵן יִתְגָּאֶה הַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ:

מטה

בידו: ויגבה ה' לבאות במשפט. ע"י המשפט שיעשה ברשעים יגבה שמו בעולם: לו יאתה מלוכה. נאה ויפה להקב"ה המלוכה: שוכן עד. שכינתו בשמי עד: ואת דכא. ועם אנשים שפלים ומדוכאים: משיב אנוש עד דכא. הקב"ה מביא יסורין על האדם עד שמחזירו להיות תש כח וקרוב למיתה כראה כאילו אומר שובו מדרכיכם הרעים ברוח נמוכה ונשברה: הכל לפני. נגלה ונראה אליו: ולא נעלם. ממנו שום דבר. נוצר. חסד לצדיקים לאלף דור: לוחם קמיו. מלחמי לה' עם שונאיו. מדור דור: מקים סוכת משיחו לגדור. יקים בית המקדש בנין חזק ויעשה לו גדר של אבנים: האור חונה עמו במדור. כדכתיב ונהורא עמיה שרא (דניאל ב כב): מאזין שיח הנונים.

לוי

שומע דיבור של תפלה: שוע רננים. לעקת ישראל שמרננים בביהכ"נ: מכרית קמיו במהומה. כורת שונאיו ע"י שמביא מהומה ביניהם עד שא' הורג את חבירו: נוהם עליהם בנהימה. בקול גבור ומהומה: ישר מציץ מחרכיו. הוא ישר ומביט מחלונותיו: חפץ בעם ממליכיו. בישראל הממליכים אותו שמקבלים אותו למלך עליהם: יירשו ארץ מבורכיו. ישראל המברכים אותו בכל יום והוא מברך אותם הם יירשו ה"י: קורא הדורות מראש. קודם שהיו. שיודע כל הדורות הבאים ויקרא לכל דור לעמוד בעתו: מגיד אחרית. דבר מראש: בחר באום דלת ראש. בחר בישראל שהם עניים ודלים: עזו יום יום לדרוש. לכך בחר בהם שידרשו בתורה שנקראת עוז

אמרו

אִמְרוּ לֵאלֹהִים: רָם וְנִשָּׂא שׁוֹכֵן עַד. בִּטְחוּ בוֹ עֲדֵי עַד. כְּבוֹדוֹ בְּסוֹד קְדוֹשִׁים וָעֵד. וּלְעַם קְדוֹשׁוֹ נוֹעַד. לָכֵן יִתְגָּאֶה הַמַּבִּיט לָאָרֶץ וַתִּרְעָד:

אִמְרוּ לֵאלֹהִים: שְׁבִילוֹ בְּמַיִם רַבִּים. שָׁמָיו מַרְעִיף רְבִיבִים. שְׁמוֹ מְיַחֲדִים שַׁחַר וַעֲרָבִים. בְּשַׁעַר בַּת רַבִּים. לָכֵן יִתְגָּאֶה יהוה צְבָאוֹת יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים:

אִמְרוּ לֵאלֹהִים: תְּהִלָּתוֹ מָלְאָה הָאָרֶץ. מַעֲבִיר כִּלָּיוֹן וְחָרֶץ. מֵשִׁיב אַף וְחָרוֹן וָקֶרֶץ. שֶׁוַע מְחַנְנָיו יֶרֶץ. לָכֵן יִתְגָּאֶה יהוה אֲדוֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ:

וּבְכֵן גְּדוֹלִים מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ:

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: אֵין מִי בַשַּׁחַק יַעֲרוֹךְ לוֹ. בִּבְנֵי אֵלִים יִדְמֶה לוֹ. גְּבוֹהִים עָלָה לְמוֹשָׁב לוֹ. דָּרֵי גַיְא כַּחֲגָבִים לְמוּלוֹ. לָכֵן יִתְגָּאֶה הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ.

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: הַמְשֵׁל וָפַחַד עִמּוֹ. וְהִרְבָּה פְּדוּת עַמּוֹ. זַעַק וְלַחַשׁ עַמּוֹ. חָשׁ וּמַאֲזִין מִמְּרוֹמוֹ. לָכֵן יִתְגָּאֶה יהוה צְבָאוֹת שְׁמוֹ:

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: טֶרֶף נָתַן לִירֵאָיו. יוֹבִילוּ שַׁי לְמוֹרָאָיו. כִּתֵּי גְדוּדֵי צְבָאָיו. לֹא יְשׁוּרוּ כְּבוֹד מַרְאָיו. לָכֵן יִתְגָּאֶה הִנֵּה עֵין יְיָ אֶל יְרֵאָיו:

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: מַלְאָכָיו עוֹשֶׂה רוּחוֹת. נִקְדָּשׁ בְּעֶבְרוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת. סוֹכֵת שְׁפִיכוּת שִׂיחוֹת. עוֹנֶה וּמַעֲמִיד רְוָחוֹת. לָכֵן יִתְגָּאֶה אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת:

משה
בכל יום ויום: המתנשא לכל לראש. הקב"ה הוא המתנשא את כל אשר הועמד להיות לראש: שוכן עד. שוכן בשמים כבודו בסוד קדושים ועד. זימן שכינתו בסוד מלאכיו הקדושים: ולעם קדושו נועד. וכן לעם ישראל הקדושים נועד שכינתו בין בדי ארון: שבילו במים רבים. עשה שבילים בים בגאולת מצרים: שמיו מרעיף רביבים. השמים מטיפים טיפות קטנות של טל ומטר: שמו מיחדים כו' רבים. בבה"כ מתאספים שם רבים ומיחדים שמו שחרית וערבית: מעביר כליון וחרץ. מעביר כליון חרוץ: וקרץ. חתוך והשמד: שוע מחנניו ירץ. ירצה תפלות המתחננים לפניו:
מעשה כו' אין מי כו' ידמה לו. כמ"ש כי מי בשחק יערוך

לוי
לה' ידמה לה' בבני אלים (תהלים פט): גבוהים. השמים בגבוהים: עלה למושב לו. העלה למושב לו: דרי גיא כחגבים למולו. יושבי הארץ חשובים נגדו כחגבים: המשל ופחד עמו. גודל הממשלה ומרבית הפחד עמו: חש ומאזין ממרומו. הוא ממהר ומקבל תפלת ישראל אף שהוא יושב במרום: יובילו כו'. יובילו תשורה וקרבן להקב"ה שהוא מוראה של ישראל: כתי גדודי צבאיו. כתות מלאכיו: לא ישורו כבוד מראיו. לא יוכלו להביט כבוד מראיו של הקב"ה: מלאכיו עושה רוחות. עושה את הרוחות שלוחיו: סוכת שפיכות שיחות. שומע תפלות הנשפכות לפניו: עונה. לעמו: ומעמיד רוחות. מעמיד האדם שהוא בעת צרה בריוח והצלה: קדוש מפליא נסיו. בכל יום הוא עושה

מעשה

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: פּוֹדֶה מִשַּׁחַת עֲמוּסָיו. צוּר יוֹדֵעַ חוֹסָיו. קָדוֹשׁ מַפְלִיא נִסָּיו. רַחוּם לְמַרְצָיו וּמַכְעִיסָיו. לָכֵן יִתְגָּאֶה וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו. סוגרין הארון

מַעֲשֵׂה אֱנוֹשׁ וְתַחְבּוּלוֹתָיו מְזִמָּה שִׁבְתּוֹ בְּתוֹךְ מִרְמָה. רְפִידָתוֹ רִמָּה. קָבוּר בִּסְעִיף אֲדָמָה. וְאֵיךְ יִתְגָּאֶה אָדָם לַהֶבֶל דָּמָה: ופותחין מיד

אָב מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: שׁוֹמֵעַ שַׁוְעוֹת. שׁוֹעֶה עֶרֶךְ שׁוֹעוֹת תּוֹרוֹתָיו מְשַׁעַשְׁעוֹת. תַּכְסִיסוֹ כּוֹבַע יְשׁוּעוֹת. לָכֵן יִתְגָּאֶה הָאֵל לָנוּ אֵל לְמוֹשָׁעוֹת. סוגרין הארון

וּבְכֵן לְנוֹרָא עֲלֵיהֶם בְּאֵימָה יַעֲרִיצוּ:

אֲשֶׁר אוֹמֶץ תְּהִלָּתֶךָ. בְּאֵילֵי שַׁחַק. בְּבִרְקֵי נוֹגַהּ. בִּגְדוּדֵי גוֹבַהּ. בְּדְמוּמֵי דַקָּה. וּקְדוּשָּׁתְךָ בְּפִיהֶם: וְרָצִיתָ שֶׁבַח. מֵהוֹמֵי בְּרֶגֶשׁ. וְעוֹרְכֵי שֶׁוַע. וְעֹעֲקֵי תְּחִנָּה. חוֹכֵי חֲנִינָה: וְהִיא כְבוֹדֶךָ:

אֲשֶׁר אוֹמֶץ תְּהִלָּתֶךָ. בְּטַפְסְרֵי טוֹהַר. בִּידוּדוּן יְדוּדוּן בִּכְרוּבֵי כָבוֹד. בִּלְגְיוֹנֵי לַהַב. וּקְדוּשָּׁתְךָ בְּפִיהֶם: וְרָצִיתָ שֶׁבַח. מִמְּעוּטֵי יָמִים. נ״א עַמִּים נְשׁוּיֵי טוֹבָה. שְׂבֵעֵי רוֹגֶז. עֲגוּמֵי נֶפֶשׁ. וְהִיא כְבוֹדֶךָ:

אֲשֶׁר אוֹמֶץ תְּהִלָּתֶךָ. בִּפְלִיאֵי שֵׁמוֹת. בְּצִבְאוֹת עִירִין. בִּקְדוֹשֵׁי קֶדֶם. בְּרֶכֶב רִבּוֹתַיִם. וּקְדוּשָּׁתְךָ בְּפִיהֶם: וְרָצִיתָ שֶׁבַח. מִשּׁוֹקְדֵי דְלָתוֹת. שׁוֹפְכֵי שִׂיחַ. תּוֹבְעֵי סְלִיחָה. תְּאֵיבֵי כַפָּרָה. וְהִיא כְבוֹדֶךָ:

וּבְכֵן תְּנוּ עֹז לֵאלֹהִים עַל יִשְׂרָאֵל גַּאֲוָתוֹ:

עַל יִשְׂרָאֵל אֱמוּנָתוֹ. עַל יִשְׂרָאֵל בִּרְכָתוֹ. עַל יִשְׂרָאֵל גַּאֲוָתוֹ. עַל יִשְׂרָאֵל דִּבְרָתוֹ.

מטה לוי

פלאים ונסים עם האדם: למרציו ומכעיסיו. למרצים אותו ולמכעיסים אותו: תחבולותיו מזמה שבתו בתוך מרמה. כל תחבולותיו ומחשבתו אינו אלא מרמה: רפידתו רמה. משכבו רמה: קבור בסעיף אדמה. נחור ונסדק של האדמה הוא נקבר: שועה ערך שועות. ישעה אל העורכים שועתם לפניו: תורותיו משעשעות. תורה שבכתב ותורה שבע״פ ראוי להשתעשע בהם: תכסיסו. תכסיסי מלכותו הוא כובע ישועו' שמים כובע ישועה בראשו:

אשר אומץ תהלתך. שחוזק תהלתך: באילי שחק. במלאכי השמים: בברקי נוגה. במלאכים אשר נוגה להם כברק: בגדודי גובה. בחיילות של גובה: בדמומי דקה. מלאכים שנתקין מקול דממה דקה שהקב״ה מדבר אליהם ואף שתהלתך בפי מלאכי מרום עכ״ז. ורצית שבח מהומי ברגש. מישראל הבאים בהמו' וברגש אל בית האלהים: חוכי. המחכים ומצפים חנינה: בטפסרי טוהר. במלאכים הטהורי': בידודון ידודון. המלאכים הטהורי' ונודדין בשליחות המקום: בלגיוני להב. במלאכים שנבראו מלהבות אש: ממעוטי ימים. מבן אדם שהוא קצר ימים: מנשויי טובה. משוכחי טובה: שבעי רוגז. כל ימיהם מכובד העול. בפליאי שמות. במלאכים ששמות' נפלאי': בצבאו' עירין. חיילות עירין: בקדושי קדם וגם קדושים מקדם: ברכב רבותים. ונק' רכב רבותים אלפי שנאן (תלים סח): משוקדי דלתות. מישראל ששוק' יום על דלתי בהכ״נ ובהמ״ד: שופכי שיח. שופכי תפלה: תאבי כפרה. המתאוים לכפרה:

על ישראל אמונתו. עיקר אמונתו שמאמינים בו ית' בגא

על

על ישראל הדרתו. על ישראל ועידתו. על ישראל זכירתו. על ישראל חמדתו. על ישראל טהרתו. על ישראל ישרתו. על ישראל כנתי. על ישראל לאמתו. על ישראל מלכותו. על ישראל נעימתו. על ישראל סגלתו. על ישראל עדתי. על ישראל פעלתו. על ישראל צדקתו. על ישראל קדשתו. על ישראל רוממותו. על ישראל שכינתו. על ישראל תפארתו:

ובכן ועזו בשחקים:

אפסי ארץ בדברו הקים. בירא לעבדו מתלהקים. גולה מני חשך עמוקים. דבר עבדו מקים. הוצב להבות וברקים. ותבל מאירים ומבהיקים. זוכר ברית מצוקים. חסדו גדול מעל למוצקים. טוב ומעוז לאליו דבוקים. יחיו כל בו דבקים. כי מרוחו הרים מתפרקים. לא יכילו זעמו צורים וצוקים. מפחדו יתבקעו עמקים. נמוגים וכדונג נמקים. סופה וסערה דרכו נאבקים. ענן מדרך רגליו כאבקים. פדות שלח לעם לו חשוקים. צוה לעולם בריתו לנשוקים. קנוים לו ובימינו נחבקים. רצים ואחריו נדבקים: חזן שועם שומע ממעמקים. תפארת עוז לשושנת העמקים:

ובכן יי מי כמוך:

מי כמוך אדיר במרומים. מי כמוך בורא כם והדומים. מי כמוך גבור ימי׳שיע. מי כמוך דובר בצדקה ורב להושיע. מי כמוך הוד והדר לובש. מי כמוך וחטא ועון כובש. מי כמוך זך בעליונים. מי כמוך חסין באלפי שאנים. מי כמוך טוב ומטיב. מי כמוך ישרים להטיב. מי כמוך כונס כנד מי הים. מי כמוך להשיב ממצולות ים. מי כמוך מדד בשעלו מים. מי כמוך נאדר מקולות מים. מי כמוך שם עבים רכובו. מי כמוך עוזר יודע חוסי בו. מי כמוך פועל ישועות. מי כמוך צועקיו להשעות. מי כמוך קדוש ונורא שמו. מי כמוך רוצה בעמו: חזן מי כמוך שומר הברית והחסד. מי כמוך תתן אמת ליעקב וכאברהם חסד:

ובכן

מטה לוי

בישראל: ברכתו. שהם מברכים אותו בכל יום ואף הוא מברך אותם: גאותו. שהוא מתגאה בישראל שהם מגדלים אותו: דברתו. פי׳ דברתי עם משרע״ה לא היה אלא בשביל ישראל: הדרתו. שמהדרים שם קדשו:

אפסי ארץ. כל קצוי ארץ: בדברו הקים. כמ״ש כי הוא אמר ויהי הוא צוה ויעמוד: בירא לעבדו מתלהקים. המשכלים לעבדו בירא: גולה מני חושך עמוקים. דברים שהם נסתרים ונסתמים בתכלית העומק הש״י מגלהו: דבר עבדו מקים. הצדיק גוזר והקב״ה מקיים: הוצב להבות וברקים. כמ״ש קול ה׳ חוצב להבות אש (תהלים כט): ותבל מאירים ומבהיקים. כמ״ש האירו ברקיו תבל (שם עז): זוכר ברית מצוקים. זוכר ברית האבות שנא׳ הרים מוצקי ארץ: חסדו גדול מעל למוצקים. כמ״ש כי גדול מעל שמים חסדך (תהלים קח): טוב ומעוז לאליו דבוקים. הקב״ה מטיב ומעוז למי שמתדבק בו והולך בדרכיו: כי מרוחו הרים מתפרקים. באמת הרים מתפרקים מרוחו כמ״ש ורוח גדולה וחזק מפרק הרים: לא יכילו. לא יסבלו: זעמו. כעסו: צורים וצוקים. הרים והסלעים החזקים: סופה וסערה דרכו נאבקים. רוח סופה וסערה מתחברים יחד בהלוכו ובדרכו של הקב״ה: ענן מדרך רגליו. דורך ברגליו על עננים כאדם הדורך ברגליו על אבק: פדות שלח לעם לו חשוקים. ישראל הדבוקים והחשוקים בו: לנשוקים. ישראל שאלו מזויינים ומתוחשים מתלויים: ממעמקים. ממעמקי הצרות. כי הקב״ה הוא תפארת עוז לשושנת העמקים. וישראל הנקראים שושנת העמקים כמ״ש כי תפארת עזמו אתה: מי כמוך: בורא כם והדומים. כמ״ש השמים כסאי והארץ הדום רגלי (ישעיה סו): חסין. חזק הוא: באלפי שאנים. בין כל שרי אלפים. כנד. כחומה: להשיב ממצולות ים. כמו שישם (?) בשעלו. ברגלו: נאדר מקולות מים. כמ״ש מקולות מים רבים אדיר במרום ה׳: שם עבים רכובו. כמ״ש הנה ה׳ רוכב על עב קל: צועקיו להשעות. לקבל תפלות הצועקים לו

וּבְכֵן אֵין כָּמוֹךָ בָאֱלֹהִים אֲדֹנָי וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ׃

אֵין כָּמוֹךָ בְּאַדִּירֵי מַעְלָה. וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ בִּבְרוּרֵי מַטָּה. אֵין כָּמוֹךָ בִּגְדוּדֵי מַעְלָה. וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ בְּדָרֵי מַטָּה. אֵין כָּמוֹךָ בַּהֲמוֹנֵי מַעְלָה. וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ בְּוַעוּדֵי מַטָּה. אֵין כָּמוֹךָ בְּזַכֵּי מַעְלָה. וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ בְּחַיָּלֵי מַטָּה. אֵין כָּמוֹךָ בִּטְהוֹרֵי מַעְלָה. וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ בִּיקָרֵי מַטָּה. אֵין כָּמוֹךָ בִּכְרוּבֵי מַעְלָה. וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ בִּלְגְיוֹנֵי מַטָּה. אֵין כָּמוֹךָ בְּמַלְאֲכֵי מַעְלָה. וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ בִּנְגִידֵי מַטָּה. אֵין כָּמוֹךָ בְּשַׂרְפֵי מַעְלָה. וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ בְּעָרִיצֵי מַטָּה. אֵין כָּמוֹךָ בִּפְלִיאֵי מַעְלָה. וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ בְּצִבְאוֹת מַטָּה. אֵין כָּמוֹךָ בִּקְדוֹשֵׁי מַעְלָה. וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ בְּרוֹזְנֵי מַטָּה. אֵין כָּמוֹךָ בְּשִׁנְאַנֵּי מַעְלָה. וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ בְּתַקִּיפֵי מַטָּה׃

וּבְכֵן נְאַדֶּרְךָ חַי עוֹלָמִים׃ נ״א (וּבְכֵן נֶאְדַּר לְחַי עוֹלָמִים)

הָאַדֶּרֶת וְהָאֱמוּנָה לְחַי עוֹלָמִים׃ הַבִּינָה וְהַבְּרָכָה לְחַי עוֹלָמִים׃ הַגַּאֲוָה וְהַגְּדוּלָּה לְחַי עוֹלָמִים׃ הַדֵּעָה וְהַדִּבּוּר לְחַי עוֹלָמִים׃ הַהוֹד וְהֶהָדָר לְחַי עוֹלָמִים׃ הַוַּעַד וְהַוָּתִיקוּת לְחַי עוֹלָמִים׃ הַזִּיו וְהַזּוֹהַר לְחַי עוֹלָמִים׃ הַחַיִל וְהַחוֹסֶן לְחַי עוֹלָמִים׃ הַטֶּכֶס וְהַטּוֹהַר לְחַי עוֹלָמִים׃ הַיִּחוּד וְהַיִּרְאָה לְחַי עוֹלָמִים׃ הַכֶּתֶר וְהַכָּבוֹד לְחַי עוֹלָמִים׃ הַלֶּקַח וְהַלִּבּוּב לְחַי עוֹלָמִים׃ הַמְּלוּכָה וְהַמֶּמְשָׁלָה לְחַי עוֹלָמִים׃ הַנּוֹי וְהַנֵּצַח לְחַי עוֹלָמִים׃ הַסִּגּוּי וְהַסֶּגֶב לְחַי עוֹלָמִים׃ הָעוֹז וְהָעֲנָוָה לְחַי עוֹלָמִים׃ הַפְּאֵר וְהַפְּדוּת לְחַי עוֹלָמִים׃ הַצְּבִי וְהַצֶּדֶק לְחַי עוֹלָמִים׃ הַקְּרִיאָה וְהַקְּדוּשָּׁה לְחַי עוֹלָמִים׃ הָרוֹן וְהָרוֹמְמוּת לְחַי עוֹלָמִים׃ הַשִּׁיר וְהַשֶּׁבַח לְחַי עוֹלָמִים׃ הַתְּהִלָּה וְהַתִּפְאֶרֶת לְחַי עוֹלָמִים׃

וּבְכֵן נַאֲמִירְךָ אֱלֹהֵינוּ בְּאֵימָה׃

נאמירך

מטה לוי

בברורי מטה. כישראל הנבררים: בגדודי מעלה. בשרי גדודים: בהמוני מעלה. במלאכים שהומים בתפלתם למעלה: בועודי מטה. בקבוץ ישראל שמתקבצים יחד בבהכ"נ: בלגיוני מטה. בחיילי מטה: בנגידי מטה. בשרי מטה: בשרפי. בחזקים: בפליאי מעלה. במלאכי' ששמם פלאי: ברוזני. בשרים: ובכן נאדרך. שנכתר באדר והוד שאתה חי עולמים ולך נאה להודות והאדרת. הוא שבחו של הקב"ה מן השמים: והאמונה. הוא שבחו של הקב"ה מן השמים. ראוים השבחים הללו. לחי עולמים. שהוא חי וקים לעולם: ההוד וההדר לח"ע. כי יש אדם שיש לו הוד ואין לו הדר ויש אדם שיש לו הדר ואין לו הוד אבל הקב"ה יש לו הוד והדר: הועד והותיקות לח"ע. כי ב"ו אינו יכול לקבוע זמן לישב במשפט שמא ימות ויהיה משפטו בטל אבל להקב"ה ראוי לקבוע זמן וועד לישב במשפט כמ"ש כי שם אשב לשפוט את כל הגוים כי הותיקות והחוזק שלו לעולמי עד: הזך והזוהר. הזכות והבהירות לח"ע: החיל והחוסן. הכח והחוזק לח"ע. כי מלך ב"ו חוסנו ותוקפו תלוי בחיילותיו אם יהרגו חיילותיו אז הוא כאחד ב"א אבל הקב"ה כחו הוא חילו: הטכס והטוהר לח"ע. תכסיסו ותקוני מלכותו הם כולם להקב"ה כי לאדם זה נותן לו הקב"ה חן ולאדם זה נותן לו הקב"ה הוד מלכות וטהר' אין לכל אדם אבל הקב"ה יש לו היכום של חיל חן וחסד ולו טהרה: היחוד והיראה לח"ע. כי מלך ב"ו אם אין עמו חבורה אינם יראים מתנו אבל הקב"ה הוא יחיד בעולמו ויראוי על כל העולם: הכתר והכבוד. במקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה שם אתה מוצא ענותנותו. וכן הכתר שלו שהוא מכתיר את העולם כמו הכתר שהראש אינו מכלכל את הכתר לפי שהוא מגדל והולך על הראש כן הקב"ה שהוא כתר של עולם אין העולם מכלכלו שנא' הן השמים ושמי השמים לא יכלכלוך. וכן הכבוד שהוא מעלים כבודו להיגלות ולהראות לנביאיו. ולכן הכתר והכבוד לח"ע שאין קץ לכבודו ואין קצב לכתר שהוא מכתיר עולמו (הרא"ב"ן): הלקח והלבוב. התורה שנאמר עליה כי לקח טוב וגו' למי נאה וראוי ללמד התורה לאמר לו הלבוב כמ"ש חוקר לב כי הוא חוקר הלבבות ויודע מה מחשבה הלב עתיד לחשוב לכן נאה לו להוסיף הלקח ללב לפי שגלוי לו מה שצריך לכל לב ומה ראוי לו. הרא"ב"ן. וגם צריך להבין במלכותו של הקב"ה שהוא עמוק מהבין לכן ראוי הלקח והלבוב לח"ע: המלוכה והממשלה לח"ע. כי מלך ב"ו לפעמים יש לו מלכות אבל אין לו ממשלה כי לפעמים ימרדו בו שריו ועבדיו ויגרשוהו ממלכותו אבל הקב"ה המלוכה והממשלה שלו לעד: הנוי והנצח לח"ע. כי פרעה אמר מי ה' אשר אשמע בקולו לסוף נתנצח והודה להקב"ה ואמר ה' הצדיק עי"ז אנוהו ישראל בשירות ותשבחות' על הים ואמרו זה אלי ואנוהו. אם כן לפי כזאת היה לו הנוי והנצח: הסגוי והסגב. יש אומה שיש להם שיגוי רוב עם. ויש אומה אחרת יש להם שגב חוזק וגבורה והקב"ה מגדה זב"ן ומגלה שניהם: העוז והענוה לח"ע. אע"פ שיש לו עוז מלוכה מ"מ עניו הוא כי כל מקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה שם אתה מוצא ענותנותו: הפאר והפדות לח"ע. כמ"ש במדרש אפאר בשעה שאמרו ישראל אז ישיר. הלבישוהו מלבוש והיו בו כל אותיות שבתורה ובו היה מפואר מאוד ובשעת החורבן קרע אותו שנאמר בצע אמרתו (ותרגומו בזע פורפירא דיליה) ועתיד הקב"ה בשעת הגאולה והפדות להחזיר אותו פאר לישנה ואז יהיה. הפאר והפדות לח"ע: שישראל יפארו אותו בשעת פדיה: הצבי והצדק לח"ע. מלך ב"ו אם יש לו ממשלה בים אין לו ביבשה וכן להיפך כמלא תף אם יהיה ברצונו לעשות צדק אינו יכול אבל הקב"ה מושל בעמים בים וביבשה כי הכל יעשה כרצונו וא"כ רצונו לעשות צדק ובידו לעשות: הקריאה והקדושה. המלאכים שקוראים זה אל זה ומקדישים דכתיב וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש לח"ע. לו הקריאה והקדושה ולעולמי עולמי קוראים ומקדישים וכן ראוי שהוא. חי העולמים. הרא"ב"ן: הרון והרוממות. בשעה שהן אומרים רננות ומשבחים אותו הוא יתרומם. ואז הרון והרוממות לח"ע: השיר והשבח לח"ע. כי מתוך השירה שאומרים לפניו יוצא שבח:

ובכן. הוא"ל וכן הוא תכלתן: נאמירך אלהינו באימה.

נַאֲמִירְךָ בְּאֵימָה. נְבָרֶכְךָ בְּבִינָה. נְגַדֶּלְךָ בִּגְדוּלָּה. נִדְרָשְׁךָ בְּדֵעָה. נְהַדֶּרְךָ בְּהוֹדָיָה. נוֹדְךָ בִּוְעִידָה. נַזְכִּירְךָ בְּזִמְרָה. נְחַסְּנָךְ בְּחִילָה. נַטְעִימְךָ בְּטָהֳרָה. נְיַחֶדְךָ בְּיִרְאָה. נְכַבֶּדְךָ בְּכְרִיעָה. נְלַבֶּבְךָ בְּלִמִּידָה. נַמְלִיכְךָ בִּמְלוּכָה. נְנַצְּחָךְ בִּנְעִימָה. נְשַׂגֶּבְךָ בְּשְׂרָרָה. נַעֲרִיצְךָ בַּעֲנָוָה. נְפָאֶרְךָ בִּפְצִיחָה. נְצַלְצֶלְךָ בִּצְהָלָה. נַקְדִּישְׁךָ בִּקְרִיאָה: חזן נְרוֹמִמְךָ בְּרִנָּה. נְשׁוֹרְרָךְ בְּשִׁבְחָה. נַתְמִידְךָ בִּתְהִלָּה:

וּבְכֵן רוֹמְמוּ יהוה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדוֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא:

רוֹמְמוּ אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן. קָדוֹשׁ הוּא בָּרוּךְ בְּכָל זְמַן: רוֹמְמוּ גּוֹמֵל חֲסָדִים. קָדוֹשׁ הוּא דָּתוֹתָיו דּוֹדִים: רוֹמְמוּ הַנִּקְדָּשׁ בִּצְדָקָה. קָדוֹשׁ הוּא וּמַאֲזִין צְעָקָה: רוֹמְמוּ זֵרַת שְׁחָקִים. קָדוֹשׁ הוּא חִכּוֹ מַמְתַּקִּים: רוֹמְמוּ טוֹב לַכֹּל. קָדוֹשׁ הוּא יוֹדֵעַ הַכֹּל: רוֹמְמוּ כָּבוֹד אוֹמֵר כּוּלּוֹ בְּהֵיכָלוֹ. קָדוֹשׁ הוּא לְהַקְדִּישׁוֹ וּלְעַלּוֹ. רוֹמְמוּ מוֹנֶה מִסְפָּר לַכּוֹכָבִים. קָדוֹשׁ הוּא נִצָּב בַּעֲדַת כְּרוּבִים: רוֹמְמוּ סוֹבֵל בִּזְרוֹעוֹ עוֹלָם. קָדוֹשׁ הוּא עִזּוֹז וּמִכֹּל נֶעְלָם: רוֹמְמוּ פּוֹדֶה וְחוֹנֵן יְדִידִים. קָדוֹשׁ הוּא צִדְקָתוֹ שָׁמַיִם מַגִּידִים: רוֹמְמוּ קָרוֹב לְקוֹרְאָיו. קָדוֹשׁ הוּא רוֹצֶה יְרֵאָיו: חזן רוֹמְמוּ שׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת קָדוֹשׁ הוּא תִּפְאַרְתּוֹ בְּמַקְהֵלוֹת:

וּבְכֵן רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קָדוֹשׁ יְיָ אֱלֹהֵינוּ:

רוֹמְמוּ אַדִּיר וְנוֹרָא. כִּי קָדוֹשׁ הוּא בְּרוּחוֹ שָׁמַיִם שִׁפְרָה: רוֹמְמוּ גְּדוּלָּתוֹ בִּקְהַל יְשָׁרִים. כִּי קָדוֹשׁ הוּא דּוֹבֵר צְדָקוֹת מַגִּיד מֵישָׁרִים: רוֹמְמוּ הַנַּעֲרָץ בִּקְדוּשָּׁה. כִּי קָדוֹשׁ הוּא וְהִלּוּכוֹ בִּקְדוּשָּׁה: רוֹמְמוּ זוֹכֵר בְּרִית אָבוֹת. כִּי קָדוֹשׁ הוּא חוֹצֵב לַהֲבוֹת: רוֹמְמוּ טָהוֹר שׁוֹלֵחַ בְּרָקִים. כִּי קָדוֹשׁ הוּא יוֹסֵד אֲרָקִים: רוֹמְמוּ כִּסְאוֹ הֵכִין בִּרְמֵי רוּמָה. כִּי קָדוֹשׁ הוּא לוֹכֵד חֲכָמִים בְּעָרְמָה: רוֹמְמוּ מוֹחֶה כָּעָב פְּשָׁעִים. כִּי קָדוֹשׁ הוּא נוֹתֵן יָד לַפּוֹשְׁעִים. רוֹמְמוּ שַׂגִּיא שָׁנָיו לְאֵין חֵקֶר. כִּי קָדוֹשׁ הוּא עֶשְׁתּוֹנוֹת הוֹקֵר: רוֹמְמוּ פּוֹדֶה נֶפֶשׁ עֲבָדָיו. כִּי קָדוֹשׁ הוּא צַדִּיק קוֹשְׁטְ מַעֲבָדָיו: רוֹמְמוּ קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ. כִּי קָדוֹשׁ הוּא רָם הַמַּבִּיט לִקְצוֹת הָאָרֶץ: חזי רוֹמְמוּ שׁוֹכֵן עַד וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ. כִּי קָדוֹשׁ הוּא תְּהִלָּתוֹ כִּשְׁמוֹ:

ובכן

מטה לוי

נשבח לך באימה כי אתה אלהינו: נאמירך. נשבחך: בועידה. בוועד וקהל: נחסנך בחילה. נחזק בזה שנספר חוסן ותוקף שלך בפחד וחיל: נטעימך. נשבחך בטוב טעם ודעת בטהרה: נלבבך. נחנכך: נעריצך בענוה. אנו משבחין ומחזיקין אותך על שלפי גדולתך הוא ענוה גדולה שאתה משגיח על פרנסתינו. בעליתה. בפתיחת פה ברנה: נצלצלך. נודה לך בצלצול: נשוררך. נשיר לך: נתמידך בתהלה. נהלל ונשמיע תמיד תהלתך:

רוממו כו' דתותיו דודי'. תורתך שבכתב ושבע"פ אהובים: הנקדש בצדקה. בזה שעושה צדקה להכשרים שבדור נתקדש שמו: זרת שחקים. השמים תיכן ומדד אותם בזרת שהוא אצבע הקטנה: חכו ממתקים. שאמר קחו עמכם דברים ושובו וגו' ובזה הוא סולח לחטאתינו היש איך מתוק מזה: תפארתו במקהלות. כי ברוב עם הדרת מלך (משלי יד כח): רוממו כו'. ברוחו שמים שפרה. ברוח פיו תיקן והאהיל השמים: חוצב להבות. שכל דבור ודבור שיצא מפיו נעשה מלאך של להב אש: יוסד ארקים. מיסד ארצות: לוכד חכמים בערמ'. בדבר הערמה אשר חשבו לעשות לזולת בה עצמה לוכד אותם ויפול בשחת יפעל: נותן יד לפושעים. נותן ידו להם ומקבלם בתשוב': שגיא שניו. רב שנותיו עד לאין חקר ואין מספר להם: עשתונות חקר. כל מחשבות הוא חוקר: קושט מעבדיו. מעשיו באמת ויושר: תהלתו כשמו. תהלתו שהוא היה הוה ויהיה הוא שמו כי שמו של בן ד' מורה על זה:

ובכן כי אתה אל אמונה:

אמונתך בעליונים. בריתך בתחתונים. גדולתך בעליונים. דתך בתחתונים. הודך בעליונים. ועודך בתחתונים. זבולך בעליונים. חניתך בתחתונים. טהרתך בעליונים. יראתך בתחתונים. כבודך בעליונים. למודך בתחתונים. מעונך בעליונים. נוך בתחתונים. סוכתך בעליונים. עדתך בתחתונים. פארך בעליונים. צדקתך בתחתונים. קדושתך בעליונים. חזן רוממותך בתחתונים. שכינתך בעליונים. תהלתך בתחתונים.

ובכן תוערץ ותוקדש: (נ״א ובכן אל נערץ בסוד קדושים רבה):

הנקדש באלפי אלפים. הנערץ בברקים קרים. הנקדש בגעש גלגלים. הנערץ בדהרת אופנים. הנקדש בהמוני עירין. הנערץ בועד קדישין. הנקדש בזיקים זורחים. הנערץ בחצובי להבים. הנקדש בטכס טהורים. הנערץ ביקדים יוקדים. הנקדש בכתי כרובים. הנערץ בלהבת לוהטים. הנקדש במחנות מלאכים. הנערץ בנועם נוגנים. הנקדש בשרפים עומדים. הנערץ בעוז אראלים. הנקדש בפרודי אנפים. הנערץ בצרצור משיקות כנפים. הנקדש בקולם בהמון. הנערץ ברבוי רבון:
חזן הנקדש בשקט שאננים. הנערץ בתוכן תלתלים:

ליושב תהלות. לרוכב ערבות. קדוש וברוך:

אילי שחק חצובי להבים. אומרים קדוש. אדירי כל חפץ הנאהבים. אומרים ברוך. בלולי קרח ישלג ושלהבים. אומרים קדוש: בדי צדק גזי רהבים קדוש וברוך: ליושב גובה להם ויראה להם. אומרים קדוש: גבורי כח במשכנות אהליהם. אומרים ברוך: דאי בכנף

משה

אמונתך. ניכר יותר. בעליונים. כי הם קיימין לעד ויעודך. שכינתך: זבולך. דירתך: חנייתך. מקום חנותך: קדושתך בעליונים. ואימתי. כאשר. רוממותך בתחתונים כי בתחילה ישראל מרוממים להקב״ה ואח״כ המלאכים: הנקדש באלפי אלפים. כמ״ש אלף אלפים ישמשוניה (דניאל ז י): הנערץ בברקי קרים. מלאכים שהם קלי כמרוץ כברקים: בגעש גלגלים. ברעש הגלגלים: ובדהרת אופנים. בקול פעמי האופנים: בזיקים. מלאכים שהם כמו ניצוצי אש זורחים בטכס טהורים. בקישוט המלאכים הטהורים: ביקדים יוקדים. במלאכי׳ של יקידי אש. בלהבת לוהטים. בקהלת המלאכים של אש לוהט: בנועם נוגנים. בנעימות ומתיקות מלאכים המזמרים: בפרודי אנפים. החיות שמפרידים אנפיהם זו מזו כדי שתעלה תפלת ישראל לפני הקב״ה: בצלצול משיקות

לוי

כנפים. מקול צלצול שמחברים יחד כנפיהם כדי שלא יבוא המקטרג לקטרג: בקולם בהמון. החיות שקולם כהמון מים: ברבוא רבון. כמ״ש רבוא רבון קדמוהי (דניאל ז י): בשקט שאננים. במלאכים שהן בהשקט ובטח: בתוכן תלתלים. בסכום תלי תילין של מלאכים:

מכסים

אילי שחק. מלאכי מרום: חצובי להבים מלאכים הנחצבים מלהבות אש: אדירי כל חפץ הנאהבים. ישראל שנ׳ עליהם אדירי כל חפצי בם. אומרים ברוך. בשכמל״ו: בלולי קרח כו׳. מלאכים הבלולים מקרח ושלג ושלהבות אש כדי צדק. ישראל שהם בני צדיקים גזי רהבים. גולי מצרים: גובה להם חיות הקודש שנאמר עליהם וגובה להם: ויראה להם. שהם יראים מכסא הכבוד: גבורי כח כו׳. ישראל המתגברים בכח התפלה בבה״כ: דאי בכנף. פורחי׳ בכנפיהם:

מכסים פניהם. אומרים קדוש. דורשי דתות דבקים באלהיהם: קדוש וברוך. ליושב המוני עירין וסוד קדישין אומרים קדוש. הוגי שעשוע מטע קדושים. אומרים ברוך: ועודי מעל גויתם כתרשישים. אומרים קדוש: וחולי אהבה כמוכי באשישים. קדוש וברוך: ליושב זבודי זוהר כעין חשמלים. אומרים קדוש: זוקקי שבעתים ברור מלים. אומרים ברוך. חוסן חילים. רבבות אלים. אומרים קדוש חניטי כושר בני אלים קדוש וברוך. ליושב טכוסי טוהר חדשי בקרים אומרים קדוש. טעוני מוראך בצווי עקרים. אומרים ברוך ידודון ידודון בחיל נזקרים. אומרים קדוש: יודעי בין. מפנינים יקרים. קדוש וברוך ליושב כסויי ארבע מרבעי פנים אומרים קדוש. כרותי ברית פנים בפנים. אומרים ברוך: לובשי בדים. זכים וחפים אומרים קדוש. לובשי לבנים. נעימים ויפים. קדוש וברוך: ליושב משרתים נעים רמים וגבוהים. אומרים קדוש: מלמדי חקים. משיבי נכוחים. אומרים ברוך: נוגני נועם ספים מרופפים. אומרים קדוש: נאוו לחיים כעגור מצפצפים קדוש וברוך ליושב סכוכי אברה כקלל נוצצים אומרים קדוש. כגולי מעמים ביראה מעריצים אומרים ברוך: עומדים ממעל בדברו נחוצים.

מטה לוי

מכסים פניהם. כמ"ש בשתים יכסה פניו: המוני עירין. קבוץ מלאכים: וסוד. וקבוץ קדישין: הוגי שעשוע. ישראל ההוגים בתורה שנקראת שעשוע: מטע קדושים. נצר מטעו של האבות הקדושי': ועודי מעל. המלאכים הנועדי' למעלה: גויתם כתרשישים. גופם רחב כים של תרשיש: וחולי אהבה סמוכי באשישים. ישראל האריכי' סעד מהקב"ה מחמת שהם חולים לאהבתו יתברך: זבודי זוהר כעין חשמלים. המלאכים אשר נתן להם חלק זוהר כעין חשמל: זוקקי שבעתים. ישראל העוסקי' בתורה המזוקקה שבעתים: ברור מלים. ומבררין דברי תורה: חוסן חיילים. מלאכי' החזקים: חניטי כושר. זרע אמת וכושר: בני אלים בני אברהם יצחק יעקב הנקראים אילי צדק: טכוסי טוהר. מלאכי המתוקני' בטהרה: חדשי בקרים ומתחדשים בכל בוקר: טעוני מוראך. ישראל הנושאים עול מוראך: בצווי עקרים. בצווי אבות ונביאים וזקנים וחכמים שהם עקרי': ידודון ידודון בחיל נזקרים. מלאכים אשר מאיל ודאב הם קופצים ונרתעים לאחוריהם. אומרי' קדוש: יודעי בין מפנינים יקרים. ישראל היודעים להבין בשתי תורות היקרים מפנינים: כסויי ארבע. חיות הקודש המתכסים בארבע כנפים והם מרובעי פנים. כמ"ש וארבע פנים לאחת וארבע כנפים לאחת: כרותי ברית פנים בפנים. ישראל שכרת הקב"ה עמם ברית פנים בפנים דבר ה' עמהם: לובשי בדים זכים וחפים. מלאכי' לבושי הבדים טהורי' ונקיים: לובשי לבנים ישראל המלובשי' היום בטליתים ובבגדים לבנים: נעימים ויפים משרתי' נעים. מלאכים המשרתים את פני המלך ה' כמ"כ עיים: משיבי נכוחים. ישראל המשיבים דברי' ישרים בתורה: נוגני נועם. המלאכי' המנגנים שירה נעימה: ספים מרופפים. וסיפי הבית מרופפים ומתנועעים ע"י שירתם: נאוו לחיים. ישראל שנאמר עליהם נאוו לחייך בתורים: כעגור מצפצפים. לוחשים ומצפצפים בתפלה כמו עוף שנקרא עגור: סכוכי אברה. מכוסי כנפיים: כקלל נוצצים. ונוצצים כעין נחושת קלל בשעה שהוא יוצא מן כאש הוא מאיר ביותר ויוצאים כגולים: סגולי מעמים. ישראל האהובים מכל

אומרים

אוֹמְרִים קָדוֹשׁ: עוֹרְכֵי עוֹז בְּרַעַד שְׁבוּצִים קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ.
ליושב פָּנִים וְלֹא עוֹרֶף נִתְאָמִים אוֹמְרִים קָדוֹשׁ. פְּרוּשִׁים
לְךָ אֲחוּיִם וּמוּתְאָמִים. אוֹמְרִים בָּרוּךְ: צִבְאוֹת עֶלְיוֹנִים
גֵּאִים וְרָמִים. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ: צִבְאוֹת תַּחְתּוֹנִים לִרְצוֹתְךָ
מַעֲרִימִים. קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ: ליושב קוֹרְאֵי בְּשִׁלּוּשׁ זֵר תִּפְאָרָה
אוֹמְרִים קָדוֹשׁ. קוֹרְאֵי פַּעֲמַיִם חֲטִיבַת אֲמִירָה. אוֹמְרִים
בָּרוּךְ: רַגְלֵיהֶם רֶגֶל עֲמִידַת יְשָׁרָה. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ.
רְצוּיֵי שַׁדַּי מְשׁוֹרְרֵי שִׁירָה קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ: ליושב שַׁאֲנַנֵּי
שֶׁקֶט שָׁלוֹם בְּמַחֲנָם. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ. שׁוֹקְדֵי דַלְתוֹת
בְּשִׂיחַ מַעֲנָם. אוֹמְרִים בָּרוּךְ: תְּלוּלֵי תַעַף בְּשֶׁפֶר הֶגְיוֹנָם
אוֹמְרִים קָדוֹשׁ: תְּמִימֵי דֶרֶךְ לְרִבּוֹנָם וְקוֹנָם. קָדוֹשׁ
וּבָרוּךְ: לְיוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת. לְרוֹכֵב עֲרָבוֹת. קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ:

וּבְכֵן שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ:

חז"ק זֶה אֶל זֶה שׁוֹאֲלִים. אַיֵּה אֵל אֵלִים. אָנָה שׁוֹכֵן מְעוּלִּים. וְכוּלָּם מַעֲרִיצִים וּמַקְדִּישִׁים וּמְהַלְלִים:

אֵין מִסְפָּר לִגְדוּדֵי צְבָא חֵילוֹ. אֲזוּרִים אֵימָה אֲחוּזִים פַּחַד חִילוֹ. בְּרַעַד וָרֶתֶת וָרֶטֶט צָגִים רְעֵלוֹ. שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ: זֶה אֶל זֶה גְוִיָּתָם כְּתַרְשִׁישׁ תְּהִלָּה יַשְׁמִיעוּ יַחַד. גּוֹבַהּ וְגָאוֹן עֲדָיו יְחוּדוֹ לְיַחַד. דּוֹהֲרִים גּוֹהֲרִים לְאֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. שֵׁשׁ כְּנָפַיִם שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד: זֶה אֶל זֶה הַנֶּאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ רַב טוּב מַצְפּוּנָיו. הוֹד וְהָדָר וָעוֹז בְּחֶבְיוֹנֵי פְּנִינָיו. וּמִמֶּנּוּ יָגוּרוּ בְּנֵי אֵלִים וְיִתְחַבְּאוּ מִפָּנָיו. בִּשְׁתַּיִם יְכַסֶּה פָנָיו: זֶה אֶל זֶה זְרוּתֵי זוֹהַר מַרְעִיף נִטְפֵי אֲגָלָיו. זַכֵּי שָׁמֵי טוֹהַר תֻּכּוּ לְרַגְלָיו. חָלִים חַתִּים חֲפוּזִים אֲיוּמִים נִדְגָּלָיו. וּבִשְׁתַּיִם יְכַסֶּה רַגְלָיו: זֶה אֶל זֶה טָסִים וְדָאִים כְּדִמְיוֹן נֶשֶׁר מְעוֹפֵף. מִיסָּתָם כַּבָּזָק סָבִיב כֵּם לְעוֹכֵף. יַשְׁמִיעוּ הֶגְיוֹ בְּמִשְׁלַחַת קוֹנָם לְהִתְעוֹפֵף. וּבִשְׁתַּיִם יְעוֹפֵף: זֶה אֶל זֶה

מטה

המכו"ש: עומדים ממעל. שרפים שעומדים ממעל לו. כדברו נאולים. ומהירים כדברו: עורכי עוז. ישראל העורכי' התורה הנקראת עוז: ברעד שבוצים. אחוזים באימה ורעד: פנים ולא עורף נתאמים. המלאכי' נתאמי' ומחוברים מארבע פנים ואין להם עורף: פרושים. מן המכו"ש: לך אחוים ומותאמים. מחוברים לך באחוה ותאומי': לרצותך מעריתים. חושבי' ערמה וחכמה לרצותך: קוראי בשלוש. מלאכי' שאומרי' ג"פ קדוש שהוא זר תפארת ישראל: קוראי פעמים חטיבת אמירה. קוראים ב"פ שמע ישראל שהוא שבח של אהבה: רצויי שדי משוררי שירה. ישראל שרצויים לה' בשירתם: שאנני שקט. המלאכי' הנקראים שאננים יהם שלוים ושקטים תמיד כי. שלום במחנם. שאין בהם תחרות: שוקדי דלתות בשיח מענם. ישראל השוקדים דלתות בה"כ בדבור תפלתם: תלולי תעף. מלאכי' הגבוהים בהתעופפות: בשפר הגיונם. ביופי דבורם: תמימי דרך. ישראל שנאמר בהם אשרי תמימי דרך. אומרי' לרבונם כו': ובכן שרפים עומדים ממעל לו. להקב"ה: זה אל זה שואלים איה. מקום כבודו של אל של אלים אנה שוכן מעולים. המעולה של כל המעולים:

לוי כסויי

אין מספר לגדודי צבא חילו. למחנות חיילי צבאות אשר הם. אזורים אימה. מגורי' באימה: אחוזים פחד חילו אחוזי' חיל ופחד: ברעד כו' רעלו. עומדים לנשאו ולשבחו ברעדה: גויתם כתרשיש. מלאכים אשר גופם רחב כים של תרשיש: תהלה ישמיעו יחד. המלאכי' שיש להם. גובה וגאון. והם עדיו. קשוטו של הקב"ה. יחודו ליחד. בזה שהם מיחדי' יחודו: דוהרים גוהרים. הם קופלי' ונופלים לארץ. לאחד ושמו אחד: בחביוני פניניו. בסתרי מטמוניו: וממנו יגורו בני אלים. גבורי' וחזקים מתייראי' ממנו: ויתחבאו מפניו. שמכסים פניהם בכנפיהם: זרותי זוהר. השמים מזהירים אשר נתכנו בזרת של הקב"ה: מרעיף נטפי אגליו. ומטיפים טיפי גשמי טל: זכי שמי טוהר. המלאכי' הטהורים אשר בשמים שהזורים: תכו לרגליו. נתמלאו ונתכסו תחת צלו: חלים כו' נדגליו. פוחדים ורועדים ונחפזים ואיומים מלאכיו שמדגילי' אותו. טסים ודאי'. החיות מעופפי': כדמיון נשר מעופף. כמו נשר המעופף: מיסתם. וכן עופפותם דומות כבזק. כשלהבת היוצא מן הכבשן: סביב כם לעופף. כשהם מעופפי' סביבות הכסא: ישמיעו כו'. כשמעופפים משמיעין

כְּסוּיֵי שֵׁשׁ שֵׁשׁ יַעֲרִיצוּ בְּלַאַט מֶחֱזֶה. כַּבִּיר וְרַב כֹּחַ וְשָׁפָל יֶחֱזֶה. לְהַעֲרִיצוּ בְּפַחַד גְּרָשִׁים זֶה מִזֶּה. וְקָרָא זֶה אֶל זֶה: זה אל זה מוֹשֵׁל עוֹלָם בִּגְבוּרָה. עָשׂ כֹּל בְּמַאֲמָר. מְנִיעִים אַמּוֹת הַסִּפִּים קְדֻשָּׁתוֹ לוֹמַר. נוֹצְצִים נוֹגְהִים לְפָנָיו יַנְעִימוּ מַאֲמָר. וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: זה אל זה שַׂרְפֵי הוֹד יַכְתִּירוּ נֵזֶר לְקָדוֹשׁ. סוֹלוּ לָרוֹכֵב בָּעֲרָבוֹת מָרוֹם וְקָדוֹשׁ. עוֹנִים כֻּלָּם כְּאֶחָד שִׁלּוּשׁ קָדוֹשׁ. קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ: זה אל זה פְּלִיאֵי אַלְפֵי אֲלָפִים וְרִבֵּי רְבוּאוֹת. פּוֹצְחִים הַלֵּל וְזִמְרָה לֵאלֹהֵי הַצְּבָאוֹת. צוּר עוֹלָמִים בְּתוֹךְ צְבָאוֹ אוֹת. יְיָ צְבָאוֹת: זה אל זה קוֹרֵא הַדּוֹרוֹת דָּר בִּשְׁמֵי עֶרֶץ. קוֹלוֹת סְעָרָה תַּעַשׂ דְּבָרוֹ בְּמֶרֶץ. רָם וְנִשָּׂא דִּבֵּר וַיִּקְרָא אָרֶץ. מְלֹא כָל הָאָרֶץ: זה אל זה שׁוֹכֵן עַד וְקָדוֹשׁ וְנִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ. שָׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם לֹא יְכַלְכְּלוּ הוֹדוֹ. תּוֹקֶף תַּרְשִׁישִׁים וְאֵלִים צַר לִכְבוֹדוֹ. מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: זה אל זה

פותחין הארון קהל וחזן וּבְכֵן וּלְךָ הַכֹּל יַכְתִּירוּ:

לְאֵל עוֹרֵךְ דִּין:	לְבוֹחֵן לְבָבוֹת	בְּיוֹם דִּין:
לְגוֹלֶה עֲמוּקוֹת בַּדִּין:	לְדוֹבֵר מֵישָׁרִים	בְּיוֹם דִּין:
לְהוֹגֶה דֵעוֹת בַּדִּין:	לְוָתִיק וְעֹשֶׂה חֶסֶד	בְּיוֹם דִּין:
לְזוֹכֵר בְּרִיתוֹ בַּדִּין:	לְחוֹמֵל מַעֲשָׂיו	בְּיוֹם דִּין:
לְטַהֵר חוֹסָיו בַּדִּין:	לְיוֹדֵעַ מַחֲשָׁבוֹת	בְּיוֹם דִּין:
לְכוֹבֵשׁ כַּעְסוֹ בַּדִּין:	לְלוֹבֵשׁ צְדָקוֹת	בְּיוֹם דִּין:
לְמוֹחֵל עֲוֹנוֹת בַּדִּין:	לְנוֹרָא תְהִלּוֹת	בְּיוֹם דִּין:
לְסוֹלֵחַ לַעֲמוּסָיו בַּדִּין:	לְעוֹנֶה לְקוֹרְאָיו	בְּיוֹם דִּין:
לְפוֹעֵל רַחֲמָיו בַּדִּין:	לְצוֹפֶה נִסְתָּרוֹת	בְּיוֹם דִּין:
לְקוֹנֶה עֲבָדָיו בַּדִּין:	לְרַחֵם עַמּוֹ	בְּיוֹם דִּין:
לְשׁוֹמֵר אוֹהֲבָיו בַּדִּין:	לְתוֹמֵךְ תְּמִימָיו	בְּיוֹם דִּין:

סוגרין הארון וּבְכֵן וּלְךָ תַעֲלֶה קְדֻשָּׁה. כִּי אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ:

מִי יְתַנֶּה תּוֹקֶף תְּהִלָּתֶךָ. מִי יְשַׁנֵּן שִׁעוּר שִׁבְחֶךָ. מִי יְרַנֵּן רוֹב רוֹמְמוּתֶךָ. מִי יְקַצּוֹב קְרִיאַת קְדֻשָּׁתֶךָ. מִי יְצַפְצֵף צְבִי צְבָאוֹתֶךָ. מִי יְפָרֵשׁ פִּלְאֵי פְאֵרֶךָ. מִי יַעֲרוֹךְ עוֹצֶם עֻזּוּזֶךָ. מִי יָשִׂיחַ שֶׂגֶב סִלְסוּלֶךָ. מִי יְנוֹבֵב נוֹי נִצְחֶךָ. מִי יְמַלֵּל מַעֲשׂ מוֹרָאֶךָ. מִי יְלַדֵּג לֶמֶד לִקְחֶךָ. מִי יָכִיל כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ. מִי יֵידַע יוֹפִי יְקָרֶךָ. מִי יַטִּיף טוּב

מטה לוי טעמיך

לכבק"ה: הכנו. ואנו מזכים בשליחות הקב"ה: כסויי שש. המכוסים בשש כנפים: יעריצו כו'. יחזקו בשבח קול דממה דקה. את ממ"ה. הקב"ה אף שהוא. כביר ורב כח. ועכ"ז ושפל יחזה. ירא"ה עולם השפל בהשגחה: להעריצו בפחד גרשים זמ"ז. נוטלים רשות זמ"ז להקדישו בפחד: מושל כו'. הקב"ה שהוא מושל בגבורתו על כל העולם עשה הכל במאמר פיו: מניעים כו' נוצצים נוגהים. מלאכים המאירים מזעזעים המזוזות בהיכל של מעלה ושל מטה לומר קדושתו: לפניו כו' פליאים אלפי כו'. מלאכים המופלאים שמספרם אלפי אלפים ורבי רבואות פותחים הלל וזמרה כו': צור עולמים בתוך צבאו אות. שמכירין אותו בצבאות וסימן שהוא צור עולמים. ופ"כ נק'. ה' צבאות: קורא הדורות. הקב"ה שהוא קורא הדורות מראש: קולו דר בשמי ערץ. בשמים החזקים: קולות סערה כו'. רוח סערה עושה דברו בקולות וברעשים: ויקרא ארץ מלא כל הארץ. שיהיו מלאים בכל דבר:

מי יקצוב. מי ישער במדה וקצב. קריאת קדושתך: מי יצפצף לבי לצבאותיך. מי ידבר תפארת תפארתך. מי ישיח שגב סלסולך. מי ידבר נשיאות רוממותך: מי ינובב מי נצחך. ידבר נוי נצחך שאתה מנצח את הכל: ילדג למד לקחך. ידבר למד תורתך: מי יכיל. מי יש בידו יכולת לסבול [illegible]

מעמך . מי יחוה חקר חדותיך . מי יזין (נ"א יזין) זיו זהרך . מי יורה ועד ותיקותיך . מי יהגה הוד הדרתך . מי ידלה דיע דתותיך . מי יגיד גודל גבורתך . מי יברר ברור בינתך . מי יאמר אומץ אילותך . כי כשמך כן תהלתך . כתהלתך כן אמרתך . כאמרתך כן בריתך . כבריתך כן גדולתך . כגדולתך כן דעתך . כדעתך כן הליכתך . כהליכתך כן ועידתך . כועודתך כן זהרתך . כזהרתך כן חפתך . כחפתך כן טהרתך . כטהרתך כן ישרתך . כישרתך כן כמירתך . ככמירתך כן לבישתך . כלבישתך כן מדתך . כמדתך כן נעימתך . כנעימתך כן שררותך . כשררותך כן ענותנותך . כענותנותך כן פרישותך . כפרישותך כן צניעותך . כצניעותך כן קדושתך . כקדושתך כן רוממותך . כרוממותך כן שבחך . כשבחך כן תפארתך . ושמך מרומם על כל ברכה ותהלה : תשר"ק כפול

על כל תוקף ותפארה . על כל שבח ושירה . על כל רנן ורחישה . על כל קדוש וקריאה . על כל צפצוף וצהלה . על כל פאר ופציחה . על כל עוז וענוה . על כל ספור ושיחה . על כל נצוח ונגינה . על כל מען ומלה . על כל לבוב ולהיגה . על כל כבוד וכריעה . על כל יחוד ויראה . על כל טעם וטהרה . על כל חוסן וחדה . על כל זמר וזמרה . על כל וידוי ותודה . על כל הלל והודיה . על כל דבוב ודעה . על כל גודל וגאוה . על כל בטוי וברכה . על כל אומר ואמירה : אלהי האלהים ואדוני האדונים . מלך על כל מלכים ומושל על כל מושלים . איום על כל אימים . נורא על כל נוראים . רם על כל רמים . גאה על כל גאים . נשא על כל נשאים . גבוה על כל גבוהים . ומביט אל עניים ונכאים . ואת שחים ודכאים . להחיות לב נדכאים רוח שפלים והלכאים . על כן גדלת יהוה אלהים ונתעלית על כל אלהים . כי אין כמוך באלהים . ואין זולתך בתחתונים . ואין בלתך אלהי האלהים . שמים ושמי שמים כבודך מספרים . כנפות הארץ זמירות לך משמיעים . שרפי הקודש קדושתך מקדישים . אופני המרכבה כבודך מברכים . כוכבי בוקר יחד מרננים . ויריעו כל בני אלהים . משברי ים שמך מאדרים . הררי גובה ועצי יער מרננים . נהרות כף ממחאים . היתו ארץ וזיז שדי שרים כחוללים . תנינים וכל תהומות מהללים כבחלילים . וכל יצורי בראשית פוצחים הלולים . לשם קדשך אל אלים . וכלם אליך משברים ומיחלים . לתת להם ציד מאכלם . ומפתיחת ידך נזונים ומתכלכלים . ומזיו הודך שבעים ומתמלאים . כי בכבודך שמים וארץ מלאים . ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ . המאמירים אדנותך . המיחדים אלהותך . המברכים שם כבוד מלכותך המספרים תהלתך . העורכים תחן להלותך . המנעימים זמר לעלותך . המעריכים רון לרצותך . השופכים שיח לפתותך . והם עמך ונחלתך . צאנך וצאן מרעיתך .

מטה לוי

כסא כבודך. כי כלא השמים ושמי השמים לא יכלכלוך : יחוה חקר חדותיך. מי יגיד חקר חדותך. כי הוא דבר נעלם ומכוסה וצריך תריפות גדול לידע אותך : מי יזין זיו זהריך. מי יזין עיניו מזיו זהריך. כמ"ש כי לא יראני האדם וחי : ועד ותיקותיך. קבוץ ותיקים שלך: ידלה דיע דתותיך. מי ישאב דיע תורתך: כי כשמך. גדול על כל נגלא : כן תהלתך. גדול ואין לגומרה ולכן לך דומיה תהלה: כן אמרתך. דברך קיים לעולם. כן בריתך. שנבראת הכל ע"י אמירה : כבריתך. כמו שהם בריתך מגדילים ומשבחים לך שנא' הללו את ה' מן השמים הללו את ה' מן הארץ : כן דעתך. הקדושה כמ"ש כי אל דעות ה': כן הליכתך. בקודש כמ"ש הליכות אלי מלכי בקודש: כן ועידתך. כן בכל מקום שתתועד שם בקודש הוא כמ"ש ונועדתי לך שמה ואומר ולא יכלו הכהנים לעמוד וגו' כי מלא כבוד ה' וגו' : כזהרתך כן חופתך. שעתיד הקב"ה לעשות חופה לכל צדיק וצדיק. וכדאי' בסוטה חופת אבנים טובות ומרגליות מוזהבת : ככמירתך. כחמימות רחמיך : כן לבישתך שאתה לובש בגדי רחמים כשאתה רוצה לרחם וכן אתה לובש בגדי נקם להנקם מצריו : כשררותך כן ענותנותך. אע"פ שהשררה שלך מ"מ אתה עניו: ויריעו. כל צבא השמים כוכבים ומלאכים שנקראים בני אלהים: נהרות כף ממחאים. נהרות משבחים בהשמעת קול המכה ידיו זל"ז : וזיז שדי. עוף גדול שמכה אור החמה בפרישת כנפיו: שרים כחוללים. הם מזמרים כאילו מחוללים במחול כן ת"י: תנינים. דגים גדולים שבים : מהללים כבחלילים. הם מהללים כמו המנגנים בחלילים . ומפתיחת ידך נזונים ומתכלכלים. כמ"ש פותח את ידך ומשביע לכל חי : ומזיו הודך שבעים ומתמלאים. כי יש מן הבריות שאין פרנסתם מאכל ממש רק נהנים מזיו שכינתך והם שבעים ומתמלאים כאלו אכלו ממש : המאמירים אדנותך.

קודש ראשית תבואתך . קדם קנינך וסגולתך . חלקך וחבל שפרתך . ישראל תפארתך . ישרון מבחר מנתך . הדבקים באמונתך . ההוגים בדתך . החפצים בתורתך העוסקים ביראתך . התמידים בעבודתך . הנכספים לחצרות ביתך . הכמהים בקודש חזותך . התאבים לקרבתך . הנהרגים על תורתך . הנסקלים על אהבתך . הנשרפים על עדותיך . הנחנקים ונטבחים ונטבעים ונתלים ונקברים חיים על יחוד קדשתך . הקרואים עדתך . יסוד אגדתך . ואתה אל אין גדול כגדלתך . והם עדיך כי אין בלתך : ומה יעצור כח ילוד אשה . נוצר מטפה באושה . ומה יעוז עזך לדרשה . שבחך בפה לפרשה . נצחך בניב לארשה . להטיף צקון ולחישה . להפיר תחנה ובקשה . ומחיתו עליו קשה . ודרכו מעט קשה . ונתיבתו נתושה ונטושה . וחטאתו על לוח חרושה . חקוקה ומפורשה . וגז ועף בחישה . וגוע ומת בחלושה . וגויתו בגיא נטושה . בתחתיות ארץ רטושה . באישון חושך כפושה . באשמנים רפושה . בטמון חבושה . כמשה ויבשה . נמסה ועבשה . ביבשת מיבשה . וכלו מלא בושה . ומה יעצים עתר וגישה . ויישח ויהמה ברגישה : ומאז הכל גלוי לפניך . ואין להסתר מעיניך . ואין להחבא מפניך . כי בכל משוטטות עיניך : וגלוי לך כי יצר חומר הוא . הבל הבלים הוא . עלה נדף הוא . קש יבש הוא . חרש את חרשי אדמה הוא ובמה נחשב הוא . אנוש אנוש הוא . כי כשמו כן הוא . אדם . אפר דם מרה הוא . בשר . בושה סרוחה רמה מיוחם בחטא הוא . מחולל בעון הוא : ויצר לבו רע מנעוריו . חורש רע במגוריו . אורב לו במסתריו . מקנן כנחש בסתריו . כזבוב במפתחי חדריו . מבאיש העיסה בזהמת שאוריו . מסיתו להטות אשוריו . והוה לו בעוכריו . חשוב לו כצריו . והוא ראש לכל צורריו . מצר לו בכל מצריו . צודה לו בכל עבריו מרגיז כל איבריו . מעציבו בדבריו מחטיאו ברוע הרהוריו . מתנקש להפילו במכמוריו . מהנבל לדחותו במהמוריו . וצר לו במצוריו . לולי אתה עוזר לו מצריו : ובכל יום ויום מתחדש עליו . חושב מחשבות עליו להתגולל ולהתנפל עליו . לעקשו באורחות עקוליו . להאשימו באשמת געוליו . להלעינו במסך תרעליו . ואיננו דורש לשלום אליו . פחים טומן לרגליו . רשת פורש ליד מעגליו . מוקשים שת במסלוליו . כורה שחת בשביליו . למוג לב ולהרבות מכשוליו . ובהולם פעם הולמו בכילפות וכשיליו . על כן יאמרו מושלי משליו . אי לבית שמהרסיו ומחריביו משליו . ומה יצדק במפעליו . ומה יזכה במעלליו כי שודד בא בגבוליו . לשדדו ולוחמו ברוב תחבוליו : לכן הקדמת רפואה ותעלה . והעלית ארוכה לנהראה ונחלה . והבנת צרי וחתול כלא חתלה : והגהת מזור להרטות מחלה . וקבעת יום זה לסליחה ולמחילה לבא שעריך בתודה ובתהלה . לקדם פניך בתודה וחילה . להזכר בורבוצי מכפלה . בעת רצון לשמוע תפלה . להעביר כל שמץ

מטה

משבחים באהבה: כעורכים. תפלה לבקשך : לעלותך. להעלותך מעלה מעלה : קודש ראשית תבואתך. כמ"ש קודש ישראל לה' ראשית תבואתו : קדם קנינך. כמ"ש עדתך קנית קדם : וחבל שפרתיך. גורל יפיך: מבחר מנתך. מבחר מתנת חלקך: הכמהים בקודש חזותך . המתאוים לראות קדשך : יסוד אגודתיך . יסוד הארץ שעליהם העולם עומד, והם עדיך כי אין בלתך, כמ"ש אתם עדי נאום ה' : ומה יעצור כח. מי יוכל לעצור ולאחוז כח ילוד אשה נגד הקב"ה : להטיף לקון ולחישה. להזיל תפלה : ומחיתו עליו קשה. שקשין מזונותיו של אדם כקי"ס עד שבנפשו יביא לחמו : וגז ועף בחישה. יחלף והלך מעולמו מהר כעוף הפורח מהרה : וגויתו בגיא נטושה. וגופו בקבר הארץ נעזב : ומה יעצים להרבות

לוי **והפלה**

עתר וגישה. הפלה: כי יצר חומר הוא. שהאדם נוצר מחומר: עלה נדף הוא. כעלה של אילן הנדף : קש יבש הוא. כקש יבש קל ליגרף כך הוא קל לשוב לעפרו : חרש כו'. הוא חשוב כחרש עם שאר חרשי האדמה שסופו לישבר : ובמה נחשב הוא. כי למה נק' שמו אנוש. אנוש הוא. לפי שאנוש וחלוש הוא . ולמה נק' שמו אדם כי ר"ת שלו אפר דם מרה. ולמה נק' שמו בשר כי ר"ת בושה כו' : מיוחם בחטא הוא מחולל כו' . הוא נילד ונוצר ע"י תשמיש שהמה עונות באין על ידו : חורש רע במגוריו. חושב רע בגוף האדם שגר ודר בו : מקנן כנחש בסתריו. עושה לו מדור בסתריו כנחש שטוכן בהחבא בסתר : כזבוב במפתחי חדריו. היצה"ר מהחלה הוא מקטין עלמו כזבוב ואח"כ הוא נק' ילד ואח"כ נק'

ותפלה . להניא כל און ותהלהלה יהצמיח צדקה ותהלה. להפר כעס ולהרבות חמלה
להרים מכשול ולהסיר תקלה . לפנות דרך ולישר מסילה · לתת לשובבים מהרה
ומבילה. להעמיד רוח והצלה. להשליך עון בעמקי מצולה. לשאת זדון ומעילה. ומכל
ימים יום זה קדשת. ועל כל ימים אותו עלית . ובו מכל יום בחרת . ומיוצרו אותו
לך אחדת · ולדור דיע כחו ידעת . ואודם די זהב בו ותרת . ומכתב חרות לעניו
נתת . וסלחתי כדבריך בשרת . ועל הרעה נחמת. ועל בניך רחמת . ובגובה שמים
חסדך כמו הגברת. וכרחוק מזרח ממערב פשעם הרחקת . וזכות הררי קדם זכרת ·
וכאב את בן אותם רצית. ועל כל אום ראשם נשאת . וקרנם בכבוד רוממת. ומשפר
הגבהתמו והתהלכת · ואות לטובה עמם עשית. וחבתם לכל הראית . ואהבתם
לעין כל גלית. ולשכון בתוכם תאבת . ולחנות ביניהם חמדת · ולשבת בנועדם אוית.
ועין בעין כמו נראית. ובין כרובים כבודך צמצמת. ועגן יקרך על כפורת הצעת. ועגן
הקטורת לכסותו היום פקדת . ומאז לסליחה אותו שמת . ולכפרה אותו יסדת .
ומצותיו בדתך צוית . וכתבת ושנית ושלשת . ואזהרותיו פרשת . ועונשיו פרשת.
וקרבנותיו קצבת . וערך עבודותיו סדרת. ורצוי הזיותיו ספרת . ורקוח תמרותיו
העדפת . וסדר מערכותיו הוספת . וטוהר טבילותיו מנית . וקדוש רחיצותיו חשבת
ואזכרותיו בשכל סימת . ותודותיו ווידויו סכמת . ועניו בפקד רשמת . ולובן עטיותיו
תוית . ופזוי שרדיו הורית . ועלוי מחלצותיו בארת . ושנוי מחלפותיו למדת ·
ולקדושיך אותם מסרת . וכל תורותיו הודעת . וכל דתותיו חקרת . וכל משפטיו
חרצת · וכל חוקותיו חקקת . וכל גזרותיו גזרת · וכל עניניו חרטת . וחבלו מכל
הנעמת . והרשו מכל השפרת · חופש לרצוצים אותו שוית . דרור לשבוים אותו
התוית . פקח קוח לאסירים אותו תכנת . יום עשור לעשיריה חקקת . שבת שבתון
לשובתי עונג שתה · יום כפור לנותני כופר תתה . לכפר עונות למחות זדונות .
לכלה פשעים להתם חטאים . לטהר טמאים . להדיח דמים לצחצח כתמים . להרחיץ
צואים · להלבין כשלג שנים . לצחר כצמר אודמים . למרק חובים . לנקות חבים .
לזכות אשמים · לזכך אשמים . לותר לנתאמים . לסלוח לכל עדת תמימים :

מטה לוי

אין: מגאים העיסה בזוהמת שאוריו. היא"ר מטיל זוהמא בנפש האדם ודומה לשאור המחמיץ העיסה: וסוס לו בזוכריו. שפוסה לאדם אוי ושבר ורולה לפכרו : מאר לו בכל מאריו. מלפרו בכל גבוליו: לודה לו בכל עבריו. אורב לו בכל עבר ומבר : מרגיז כל איבריו. מרעיד כל איבריו לחשוא: מתנקש. בכל מיני מוקש: להפילו במכמוריו : להפיל אותו ברשתו: ולר לו כו'. אלי אתה הקב"ה עוזר לו מאריו שלא להתפתות לו : באורחות עקוליו. בדרכים עקומות שלו : להלעימו במסך תרעליו. למרור היין ביינו המזוג בכוס התרעלה : אי לבית שמהרסיו ומחריביו משליו. מב"א הדרים בתוכו כן אוי לאדם שמלכד עלמו ע"י עונותיו : לנהלאה. שנתרחקה להלאה ונחלה בחליים: והנבהת מזור. ורפאות את המכה : להו שות מחלה. לשים רפיה למחלה : רבולי מכפלה. האבות השוכבים במערת המכפלה : לפנות דרך ולישר מסילה. לנקות הדרך כדי ליישר המסילה : ומיוצרו. מכל הימים שנוצרו : אותו לך אחדת. יו"כ אחדת ליום סליחה : ולדור דיע. לדור המדבר שקבלו את התורה ויש בהם חכמה ודיעה: כחו ידעת. הודעת כחו של יום זה. ואודם די זהב. עון העגל שעשו מרוב ודי זהב שהי' להם : בו ויתרת. ביו"כ מחלת להם: ומכתב חרות. הלוחות אחרונות: לעניו נתת. למשה שהיה עניו נתת ביו"כ : וסלחתי כדברך. בשרת לו ביו"כ : וזכות הררי קדם. זכות האבות זכרת: ואהבתם לכל הראית ואהבתם כו' . ולשכון בתוכם תאבת כו'. בזה שבחרית שכינתך בתוכם הראית אהבת' לעין כל כי אמרו או"ה מאחר שעשו העגל וכפרו בהקב"ה שוב אין להם תקנה כיון שאמר הקב"ה למשה ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם ידעו

הכל שמחל להם הקב"ה על מעשה העגל ומשה לוה להם על מלאכת המשכן ממחרת יו"כ : ובין כרובים כבודך למלמת . אף כי שמים והארץ לא יכלכלוך מכ"ז מפני אהבתך אותם למלמת שכינתך בין שני הכרובים : ענן כו' . הלעת . כמ"ש כי בענן אראה על הכפורת : וענן קטורת כו'. כמ"ש וכסה ענן הקטורת את הכפורת : ומאז. מאותו יום שסלחת בו לישראל . לסליחה אותו שמת כו'. שמת אותו לדורות ליום סליחה וכפרה : ומצותיו . של יו"כ הנוהגות בו : בדתך צוית. בתורתך צוית: וכתבת ושנית ושלשת. ג"פ נכתב בתורה מצות יו"כ באחרי באמור בפנחס : ועונשיו פלשת . וגלית את עונשיו כמ"ש כי כל הנפש וגו' ונכרתה וגו': וקרבנותיו קלבת. נתת לקרבנותיו מדה וקלב : ורלוי הזיותיו ספרת . א' למעלה ושבע למטה: ורקוח תמרותיו העדפת. לרקח תמרות עשן הקטורת ביום זה יותר מכל השנה כמש"ל מנה לכל יום וג' מנים יתרים שמהם מכניס כ"ג מלא חפניו ביו"כ: וסדר מערכותיו היספת. שבכל יום ד' מערכות וביוה"כ חמש: וטוהר טבילותיו מנית. חמשה: וקידוש רחיצותיו חשבת . עשרה : ואזכרותיו בשכל סיימת. ולייגת בחכמה איך יזכיר את השם: ותודותיו ווידויו סכמת. נתת סכום ומנין לתודותיו ולוידויו שהיה מתודה ומודה שיאמר ג' וידוים : ועיכויו בפקד רשמת . תפניתו לוית בתורה שנק' פקודי ה' : ולובן עטיותיו תוית . וכגדת מתי יתעטף בבגדי לבן : ופזוי שרדיו הורית. והורית לו מתי ילבש בגדי השרד שהי' מזהב ומפז : ועילוי מחלצותיו בארת. ושבח בגדיו בארת כדתנן בבוקר היה לובש פילוסים של י"ב מנים וכו' : ושינוי מחלפותיו למדת. ולמדת

נֶעְמָךְ בְּיוֹם זֶה יַחַד נֶאֱגָדִים. וּבְחִין לְפָנֶיךָ נוֹעָדִים. וּשְׁכִינָתְךָ אִתָּם מְוָעֲדִים
וְנֶעֱצָרִים וּמִתְוַעֲדִים. וּבְיִרְאָה אוֹתְךָ עוֹבְדִים. וּבְאֵימָה עוֹמְדִים. וּבְגִילָה רוֹעֲדִים.
וּבְחִילָה מְסַלְּדִים. וּפִשְׁעֵיהֶם מִתְוַדִּים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים. וְכוֹרְעִים וּבוֹרְכִים
וְסוֹגְדִים. וְאַרְצָה לְךָ קוֹדִים. וְדַלְתוֹתֶיךָ שׁוֹקְדִים. וּכְאַחַד נֶאֱחָדִים. וְיִחוּדְךָ מְיַחֲדִים
וּקְדוּשָּׁתְךָ מְעִידִים. וֶאֱמוּנָתְךָ מְסַהֲדִים. וְצִדְקָתְךָ מַגִּידִים. וְחַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ לֹא
מְכַחֲדִים. וְעוֹרְכִים שֶׁוַע בְּמַעֲמָדָם. וּמִזְרִיחָה וְעַד שְׁקִיעָה שִׁבְחֶךָ מַתְמִידִים.
וּפְגִיעוֹת חָמֵשׁ מֵאֶמֶשׁ מַעְתִּרִים. מוּל עֲבוֹדוֹת חָמֵשׁ בַּעֲתוּדִים. וּלְשִׁמְךָ מְהוֹדִים
בְּכָל עוֹז וּמְאוֹדִים: וְכֻלָּם צָמִים וּמִתְעַנִּים. יַחַד אָבוֹת וּבָנִים. גְּדוֹלִים וּקְטַנִּים.
בַּחוּרִים וּזְקֵנִים. וּמַרְבִּים חִנּוּנִים וּמְדַבְּרִים תַּחֲנוּנִים. וְעוֹרְכִים רְנָנִים. וּמְרַנְּנִים
וּמִתְחַנְּנִים. לְפָנֶיךָ אֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים לִפְדוֹתָם מִכּוֹבֶד עֲוֹנִים. וְלִמְחוֹת פִּשְׁעֵיהֶם
כַּעֲנָנִים. לִשְׁעוֹת שַׁוְעָם מִמְּעוֹנִים. לְהַאֲזִין מֵהֶם שִׂיחַ מְעַנִּים. כִּי הֵם דַּלִּים
וְאֶבְיוֹנִים וּבְצִלְּךָ מִתְלוֹנְנִים. וּבְאֶבְרָתְךָ מִתְגּוֹנְנִים וּבְסִתְרְךָ נִצְפָּנִים וּבְךָ נִשְׁעָנִים.
וּכְעֵינֵי עֲבָדִים אֶל יַד אֲדוֹנִים. וּכְעֵינֵי שִׁפְחָה אֶל יַד גְּבִרְתָּהּ לְךָ פוֹנִים. לְהַרְבּוֹת
לָמוֹ פִּדְיוֹנִים. לְכַבְּסָם מִצַּחַן דִּפְיוֹנִים לְהַצְלִיל בְּצוּל זְדוֹנִים. לְשַׁתֵּק בַּעֲלֵי דִינִים.
וּלְאַלֵּם מְלַשְׁנִים. לוֹטְשֵׁי חִצִּים וְכִידוֹנִים. לְהָשִׁיב חֶרֶב לִנְדָנִים. לְהַגְבִּיר מְלִיצֵי
יוֹשֶׁר וְזִכְיוֹנִים. וּלְהַחְסִים קַטֵּגוֹרִים עִמָּהֶם מַדְיְינִים. וְסֵדֶר סְלִיחָה מְכִינִים. וְדִבְרֵי
רִצּוּי מְכַוְּנִים וּבְרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת אוֹפַנִּים. אֲשֶׁר אִלַּפְתָּ לְנֶאֱמָן בְּחֶזְיוֹנִים.
בַּעֲבוּר כְּבוֹדְךָ עַל פָּנִים. כְּדַבֶּרְךָ עִם צִיר פָּנִים בְּפָנִים. וְכָל הַיּוֹם בָּם מִתְגַּלְגְּלִים
וְנֶאֱפָנִים. וְעֶרֶךְ וִדּוּי מְשַׁנְּנִים וְצִדְקוֹתֶיךָ מְתַנִּים. לִזְכּוֹר לָמוֹ שְׁלֹשֶׁת אֵיתָנִים.
וְיוֹם קִדּוּשׁ חֲתוּנִים. לְחַלְּצָם מֵרֹאשׁ פְּתָנִים. לְהַדְרִירָם מִפֶּרֶךְ מְעַנִּים. לְדַלּוֹתָם
מִדִּכּוּי תַּנִּים. לְהַעֲלוֹתָם מִבּוֹר שְׁאוֹנִים לְנַתֵּק מֵהֶם מוֹסְרוֹת שׁוֹטְנִים. לְפַצּוֹתָם
מִלַּעַג שַׁאֲנַנִּים. לְהַצִּילָם מִגַּאֲיוֹנִים. לְהָשִׁיב שְׁבוּתָם כְּיוֹנִים. לְמַלְּטָם מִתּוֹפֶת
דֵּרָאוֹנִים. מִלַּהַט מִתְהַפֶּכֶת בְּדִמְיוֹנִים. רִשְׁפֵּי לַהַב וַעֲשׁוּנִים. מְדוּרַת אֵשׁ
וְאוּדִים עֲשֵׁנִים. לְנַצְּחָךְ בְּשִׁיר כְּבַעַל שׁוֹשַׁנִּים. וְרִבּוֹתֵי קוֹדֶשׁ צְבָא עֶלְיוֹנִים.
בְּשׁוּרָם כִּי תַצְדִּיק בָּנִים. אֲשֶׁר כַּעֲבָדִים לְךָ נִקְנִים. יִתְמְהוּ זֶה לָזֶה
בְּתִמְהוֹנִים. וְכִתֵּי כִתִּים הֲמוֹנִים הֲמוֹנִים. יַשְׁמִיעוּ וְיֹאמְרוּ בְּאֶרֶשׁ שְׁנוּנִים.
מִי אֵל כָּמוֹךָ נוֹשֵׂא עָוֹן זֶרַע אֱמוּנִים. וְעוֹבֵר עַל פֶּשַׁע נִטְעֵי נַעֲמָנִים. אַשְׁרֵי
הָעָם שֶׁכָּכָה לוֹ עוֹנִים. וְאַשְׁרֵי הַגּוֹי שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו רוֹנְנִים. וְיַקְדִּישׁוּךְ עֶלְיוֹנִים.

מטה לוי

ויעריצוך

להיות מחליף ומשנה בגדיו פושט בגדי זהב ולובש בגדי לבן: ולקדושיך. לאהרן קדוש ה'. אותם מהרת: חופש לרצוצים. חירות לעבדים הנשברים בעבודת פרך: אותו שוית. עשית את יום הכפורים של יובל: דרור לשבוים אותו התוית. כי עתידין ישראל להגאל ביוה"כ: פקח קוח לאסירים, שיפתחו מאסרם וילקחו מהם, אותו תכנת: יום עשור לעשירים חקקת, לישראל שיאשרו חלק עשירי חקקת להם את יוה"כ: לשובתי עונג שתה, שמת יוה"כ לישראל הנחים בשבת שנקר' עונג: יוה"כ לזונתי כופר תתה. נתת יום כפורים לישראל הזונים כופר לנפשותם על עונותם: ללחלח בתמים. להלבין השונות: לותר לנתאמים. לעשות להם וויתור לישראל שנתאמים להקב"ה: יחד נאגדים. מושלמים יחד שמושלים זל"ז: ושכינתך אתם מועדים. מקרבים את שכינתך ביניהם ע"י תפלתם: ונעצרים ומתוועדים וגו'. ומוקפים ומעצרים כוחם להתוועד בבהכ"נ לעבדך באימה ויראה: ובגילה. אף שהם בשמחה כי הם בטוחים שתמחול להם מ"מ רועדים: וכאחד נאחדים. נחשבים כאחד בלב אחד: ויחודך מיחדים. ליחד יחודך: ופגיעות חמש מאמש מעתרים. חמש תפלות מכינים היום עם תפלת אמש. כל נדרי. שחרית. מוסף ומנחה. ונעילה: מול עבודות חמש בעתודים: נגד חמש עבודות שעבד כהן גדול ביוה"כ: במעמדם. תמיד השחר ופר כ"ג ושעיר הפנימי ושעיר המשתלח ותמיד של בין הערבים: להצליל בצול זדונים. להשקיע במצולות ים זדונות: קטגורים עמהם מדיינים. המריבים עם ממליצי יושר: וברית שלש עשרה מדות אופנים. הם מסדרים הי"ג מדות של אופנים: כמו אשר אלפת לנאמן בחזיונים. שלמדת למשה נאמן ביתך במראות: בעבור כבודך על פנים. כאשר עבר כבודך על פניו: וכל היום בם מתגלגלים ונאפנים. וכל היום של יוה"כ בהי"ג מדות מגולגלים כהאופנים: לזכור למו זכות שלשת איתנים. ג' אבות שהם תקיפי עולם: יום קדוש חתונים. יום מתן תורה שהיו כחתן שקדש את הכלה: לחלצם מראש פתנים. להוציאם מנחש הקדמוני המקטרג באכזריות עלינו: להדרירם. לעשות אותם דרור: מפרך מענים, המענים אותם: לדלותם מדכוי תנים, להגביהם מדחיפות תנים: מבור שאונים, מגיהנם

וְיַעֲרִיצוּךָ תַּחְתּוֹנִים: ע״פ א״ב כפול וְאָז אֵלִים יַאֲדִירוּךָ. בְּרָקִים יְבָרְכוּךָ. גְּדוּדִים יְגַדְּלוּךָ. דּוֹלְקִים יִדְרְשׁוּךָ. הֲמוּלָּה יְהַדְּרוּךָ. וָתִיקִים יוֹדוּךָ. זַכִּים יַזְכִּירוּךָ. חֲיָלִים יְחַסְּנוּךָ. טְהוֹרִים יַטְעִימוּךָ. יְקָרִים יְיַחֲדוּךָ. כַּבִּירִים יַכְתִּירוּךָ. לוֹהֲטִים יְלַבְּבוּךָ. מַלְאָכִים יַמְלִיכוּךָ. נוֹגְנִים יְנַצְּחוּךָ. שְׂרָפִים יְסַלְּדוּךָ. עִירִין יַעֲלוּךָ. פְּלָאִים יְפָאֲרוּךָ. צְבָאוֹת יְצַלְצְלוּךָ. קַלִּים יַקְדִּישׁוּךָ: חזן רִבְבוֹת יְרוֹמְמוּךָ. שִׁנְאַנִּים יְשַׁבְּחוּךָ. תַּרְשִׁישִׁים יַתְמִידוּךָ קְדוּשָּׁה מְשׁוּלֶּשֶׁת

כֶּתֶר יִתְּנוּ לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מַלְאָכִים הֲמוֹנֵי מַעְלָה עִם עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל קְבוּצֵי מַטָּה: יַחַד כֻּלָּם קְדֻשָּׁה לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ. כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יהוה צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: כְּבוֹדוֹ מָלֵא עוֹלָם מְשָׁרְתָיו שׁוֹאֲלִים זֶה לָזֶה אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ לְעֻמָּתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים (בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ):

אֵל בְּרוֹב עֵצוֹת תִּכֵּן אֶת רוּחַ. טֶרֶם בִּכְרוּב טָס וַיֵּדֶא עַל כַּנְפֵי רוּחַ. גַּם פֶּלֶס וּמִשְׁקָל שָׂם לָרוּחַ. טֶרֶם דְּבָרוֹ בִּזְרִיזוּת תַּעַשׂ הָרוּחַ. הֲלֹא עַל סְעָרָה הֶעֱמִיד הָרוּחַ. טֶרֶם וּמֵאוֹצָר יוֹצִיא אֶת הָרוּחַ. זֶה יַם הַגָּדוֹל יָטִיל בּוֹ אֶת הָרוּחַ. טֶרֶם חֵיל נוֹזְלִים יְעָרִים הָרוּחַ. טַעַם יְפוֹצֵץ אֵל וַיַּעֲמֵד הָרוּחַ. טֶרֶם יִזְּלוּ מַיִם יַשֵּׁב הָרוּחַ:

לָכֵן כָּל לַיִל בְּיָדוֹ תּוּפְקַד כָּל רוּחַ. טֶרֶם לְאֶצְלוֹ תָּשׁוּב הָרוּחַ. מְרוּקָּם בְּצַלְמוֹ נָפַח בּוֹ נִשְׁמַת רוּחַ. טֶרֶם נְשָׁמָה אֵלָיו תֵּאָסֵף עִם רוּחַ. סְלוֹל גַּן נָטַע מִתְהַלֵּךְ לְרוּחַ. טֶרֶם עַל פְּנֵי גֵיא הֶעֱבִיר הָרוּחַ. פֶּץ עֲבוּר מוֹרְדִים לֹא יָדוֹן רוּחַ. טֶרֶם צָרְחוּ סוּר וַיְכַלּוּ מֵרוּחַ. קֶדֶם כֹּל נִקְרָא אֱלֹהֵי הָרוּחַ: חזן טֶרֶם רִיחֵף עַל פְּנֵי מַיִם רוּחַ. שִׁלְטוֹן לֹא שָׂם

מטה לוי ליציר

שהומים שם: מוסרות שוטנים. רצועות השוטים: לפלוהם מלעג שאננים. להצילם משחוק: מגאיונים, מהאוינים: להשיב שבותם, לא״י: ציונים, אל ארובותיהם: מתופת דראונים, מגיהנם שעם הרשעים הם דראון לכל בשר: מלהט מתהפכת, מגיהנם שדמיונו ללהט המתהפכת כי שם רשפי להב ועשונים כו׳ עשנים, מכל אלה הצילנו: כדי לנלחך בשיר, לשבחך בשיר: כעל שושנים, כמו שאר דוד למנצח על שושנים על כלי זמר שנק׳ שושנים: ורבותי כו׳ בשורם כו׳ יתמהו כו׳. וכשיראו המלאכים כי תצדיק את ישראל יתמהו תמיה רבה: וכתי כתים כו׳ ישמיעו, וכשישמעו הנכרים ויאמרו, כאשר שנונים, בדבור מפורש מי אל כמוך כו׳:

אל ברוב עצות תכן את רוח, הקב״ה ברוב חכמתו הכין את רוה״ק בפי נביאיו: טרם בכרוב כו׳, קודם שהוצרך הקב״ה להשתמש ברוח תכנו כבר בששת ימי בראשית, כי לא הוצרך הקב״ה להשתמש ברוח עד מ״ת כמ״ש וירכב על כרוב ויעוף וידא על כנפי רוח שמדבר במ״ת: גם פלס ומשקל שם לרוח טרם דברו כו׳. קודם שתעשה הרוח במרוצה את דברו של הקב״ה כמ״ש רוח סערה עושה דברו הקדים ועשה פלס ומשקל לרוח מזרחית ודרומית ומערבית וצפונית כ״א מכה כשיעור כפי טובו וכפי הצורך כדי שלא תשבר הרים ויזיק לבריות: הנה על סערה, בשביל הסערה שלא יזיק ליורדי הים אם ישיב בסערה: לכך העמיד הרוח, עצר ומנע כחו שלא ישב בסערה: טרם ומאוצר כו׳, טרם שהוציא את הרוח מן האוצר גזר עליו כן: זה ים הגדול כו׳ טרם חיל נוזלים כו׳. עד שלא נעצרו מי הים לעמוד כחומה הטיל בם הקב״ה הרוח והקפיא אותם: טעם יפוצץ אל, גזירה יגזור האל על הרוח: ויעמיד הרוח, שלא ישב: טרם יזלו מים, קודם שירד הגשם: ישב הרוח, משיב הרוח כמ״ש ישב רוחו יזלו מים (תלים קמז יח): לכן כל ליל כו׳ טרם, קודם שתשוב הרוח להקב״ה כמ״ש והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה וכן נוהג האדם כל ימי חייו שמפקיד רוחו להקב״ה כשהוא ישן: מרוקם בצלמו. אדה״ר שהוא מצויר בצלם אלהים נפח בו נשמת רוח: טרם. שגזר עליו שתאסף רוחו ונפשו אל ה׳ כי לא נגזר אז עדיין מיתה על האדם כ״א אחר החטא: סלול גן נטע מתהלך לרוח. הקב״ה שנא׳ עליו מתהלך בגן לרוח היום (בראשית ג ח) נטע את הגן כדי לסלול ולדרוך בו האדם: טרם על פני גיא העביר הרוח. בתחלה העביר רוחו על פני גיהנם. כי גיהנם נברא ביום ב׳ וג״ע בג׳: פץ עבור מורדים, בעבור דור המבול שמרדו בהש״י דבר, לא ידון רוח, כי טרם צרחו, בתחלה צעקו סור, כמ״ש ויאמרו לאל סור ממנו לכך, ויכלו מרוח, כמ״ש ומרוח אפו יכלו (איוב כח): קדם כל נקר׳ אלהי הרוח. לפני כל בריאה נקר׳ הש״י אלהי הרוח: טרם רחף על פני מים רוח, עד לא הוה

לִיצִיר לִכְלֹא אֶת הָרוּחַ. טֶרֶם תְּנָה מְנַגֵּן אָנָה אֵלֵךְ מֵרוּחַ: לָכֵן כָּל אֲשֶׁר בְּאַפָּיו נִשְׁמַת רוּחַ. אָכֵן בֶּאֱנוֹשׁ הוּא הָרוּחַ. יְסַלְּדוּ יְסַלְסְלוּ לָאֵל בּוֹרֵא רוּחַ. כְּחַיָּה וְאוֹפָן עֵת יָבֹא בָם הָרוּחַ:

חזן כְּבוֹדוֹ מָלֵא עוֹלָם מְשָׁרְתָיו שׁוֹאֲלִים זֶה לָזֶה *)אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְעֻמָּתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים: קהל בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: מִמְּקוֹמוֹ הוּא יִפֶן בְּרַחֲמִים וְיָחוֹן עַם הַמְיַחֲדִים שְׁמוֹ עֶרֶב וָבֹקֶר בְּכָל יוֹם תָּמִיד פַּעֲמַיִם בְּאַהֲבָה שְׁמַע אוֹמְרִים:

תָּמִיד תִּתְלוֹנָן בְּיָדְךָ כָּל נֶפֶשׁ. שְׁגָגוֹת וּזְדוֹנוֹת לְךָ תּוֹדֶה הַנֶּפֶשׁ. רָצִיתָ לְהַמְצִיא כּוֹפֶר לַנֶּפֶשׁ. קָדוֹשׁ לְבַעֲבוּר תְּבָרֶכְךָ כָּל נֶפֶשׁ. צוֹם אֶבְחָרֵהוּ קָרָאתָ עִנּוּי נֶפֶשׁ. פֶּשַׁע בְּלֹא דַעַת לֹא טוֹב לְנֶפֶשׁ. עָמָל וְכָל פּוֹעַל לֹא יִמַּלְאוּ נֶפֶשׁ: חזן סִכּוּךְ אֵבָרִים תְּמַלֵּא חַיַּת נֶפֶשׁ. נֶעְלָם מִכֹּל נַהַם יְצִיאַת הַנֶּפֶשׁ. מִיתָה מְמָרֶקֶת עָוֹן חַטַּאת נֶפֶשׁ:

לָכֵן בְּכָל צָרָה אֶשְׁפּוֹךְ לְךָ אֶת הַנֶּפֶשׁ. כְּצִפּוֹר מִפַּח לְמַלֵּט בָּנוּ נֶפֶשׁ. יַחֵד כָּל הַנְּפָשׁוֹת לְךָ כְּאַחַת נֶפֶשׁ. טְהוֹרֶיךָ הֶחְדַּלְתָּ מִכָּל טְמֵא נֶפֶשׁ. חֶשְׁבּוֹן וָדִין בְּעֵת תֵּת כָּל נֶפֶשׁ. זַכָּה וּטְהוֹרָה בִּהְיוֹת הַנֶּפֶשׁ. וְשׁוּבִי לִמְנוּחָיְכִי תֹּאמַר לַנֶּפֶשׁ. הֲלֹא בִּצְרוֹר הַחַיִּים תּוּצְרַר הַנֶּפֶשׁ. דּוֹרְשֵׁי הֶגְיוֹן דַּת מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ:

משה לוי גם

רוח אלהים מרחפת על פני המים: שלטון לא שם ליציר לכלוא את הרוח, לא נתן הקב"ה שליטה לאדם לתפוס ולקלוט את רוחו שלא יצא: טרם תנה מנגן כו', מאז וכבר דוד המנגן אנה אלך מרוחך: לכן, הואיל וכל הרוח ביד הקב"ה והוא נותנו באדם: כל אשר באפיו, ישלדו יסלסלו, ישבחו לאל בורא רוח: כחיה ואופן כו', כשיבא בם הרוח, כמ"ש אל אשר יהיה שם הרוח ללכת ילכו: תמיד תתלונן כו'. שגגות כו'. כשהנפש מופקדת בידך בלילה אז הוא יתודה לפניך שגגות וזדונות: רצית להמציא כופר לנפש קדוש לבעבור כו', רצית לזכות את ישראל להמציא כופר לנפש כדי שעל ידו יברכך כל נפש בעד מחילת העונות והמה המציאת להם כופר: צום אבחרהו קראת עינוי נפש, בזה שבתורת יו"כ לעינוי נפש כמ"ש הלא זה צום אבחרהו (ישעיה נח): פשע בלא דעת, רק אם יחטא בשוגג גם זה לא טוב לנפשו: עמל וכל פועל לא ימלאו נפש. כל מה שיעמול ויפעל האדם לא תמלא הנפש, מהם כי לעולם חפלה יותר: סכוך אברים תמלא חית נפש, חית הנפשית תמלא סכוך אברים כי בהיות בו הנפש יכול להניע כל אבריו כי אם תצא ממנו חית הנפש ישכב סכוך אברים כאבן דומם: נעלם מכל נהם יציאת הנפש, צעקת יציאת נשמה הוא נעלם מכל אדם: מיתה ממרקת עון חטאת נפש, מיתה מכפרת עונות לגמרי: לכן בכל צרה אשפוך לך את הנפש, כמו מים כשפכים: כצפור כו', למלט את נפשנו כצפור הנמלט מרשת: יחד כל הנפשות לך כאחת נפש, בקשתינו שתייחד כל הנפשות שיעבדוך בלב ונפש כא': טהוריך החדלת, מנעת את ישראל: מכל טמא נפש, שלא יאכלו כל טומאה כמ"ש ולא תשקצו את נפשותיכם בבהמה ובעוף וגו': חשבון ודין בעת תת כל נפש, בשעת יום הדין: זכה כו', ובהיות הנפש זכה וטהורה: ושובי כו', ואז תאמר לנפש שובי למנוחיכי והיכן היא מקום המנוחה הלא בצרור החיים, תחת כסה"כ: תוצרר הנפש, תקשר הנפש ומי הם

*) ישאל א' מג' דברים בזמן שהחזן אומר מלת איה או עושר מופלג או בנים לצדיקים או השגת רוח הקודש:

על עושר מופלג יאמר זה: יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שתתן לי ולבני ביתי ולכל הסמוכים על שולחני ביום הזה ובכל יום ויום מזונותינו בכבוד וברייח בזכות שמך הגדול דִיקָרְנוּסָא (ס"א ניקוד זה) דִיקַרְנוּסָא הממונה על הפרנסה ואל תצריכני לידי מתנת בשר ודם כי אם בשמך חנני ומאוצר מתנת חנם תכלכלני ותשפיע לי. אמן אמן אמן סלה סלה סלה:

על השגת רוה"ק יאמר זה: יהי רצון מלפניך ה' או"א שתגזור עלי (פב"פ) גזירות טובות מלפני כסא כבודך ויתן לי לב מבין להשיג רוח הקודש:

על בנים לצדיקים יאמר זה: יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שתתן לי בנים טובים וכשרים והגונים לעסוק בתורתך ובמצותיך:

ויאמר יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו אבינו שבשמים שתמלא שאלתי ובקשתי בשם יה

יְפְ עָנְ הָתְ הָדְ דָי מְי הָדְ אָמְ אָתְ בְנְ דָם שְׁםְ אָתְ וָו אָתְ שְׁהְ לְבְ הָהְ אָבְ לָהְ לְךָ אָרְ אָםְ:

חזן גַּם זֵדִים בְּהֶעִיפָם נֶפֶשׁ. בְּכַף הַקֶּלַע תְּקֻלַּע מֵהֶם הַנֶּפֶשׁ. אֵלֶיךָ אֵל בְּאוֹמֶן אֶשָּׂא אֶת הַנֶּפֶשׁ: לָכֵן בְּכָל לֵב וּבְכָל מְאֹד וּבְכָל נֶפֶשׁ. אֲיַחֵד זִכְרְךָ תָּמִיד נֶשֶׁף וָשַׁחַר. עַד אַשְׁלִים לְךָ אֶת הַנֶּפֶשׁ:

חזן מִמְּקוֹמוֹ הוּא יִפֶן בְּרַחֲמִים וְיָחוֹן עַם הַמְיַחֲדִים שְׁמוֹ עֶרֶב וָבֹקֶר בְּכָל יוֹם תָּמִיד פַּעֲמַיִם בְּאַהֲבָה שְׁמַע אוֹמְרִים: קהל שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד: הוּא אֱלֹהֵינוּ הוּא אָבִינוּ הוּא מַלְכֵּנוּ הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ. וְהוּא יַשְׁמִיעֵנוּ בְּרַחֲמָיו שֵׁנִית לְעֵינֵי כָּל חַי לֵאמֹר. הֵן גָּאַלְתִּי אֶתְכֶם אַחֲרִית כְּרֵאשִׁית לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים: אֲנִי יהוה אֱלֹהֵיכֶם:

אֵלֶיךָ וְעָדֶיךָ יָבֹא כָּל בָּשָׂר. תַּחַת כִּי מַעֲשֶׂיךָ לֹא כְּמַעֲשֵׂה בָשָׂר. בְּיָדְךָ תֶּאֱסוֹף רוּחַ כָּל בָּשָׂר. שֶׁאַתָּה הוּא אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת לְכָל בָּשָׂר. גַּם לְרִמָּה הוּא רִבּוּי בָשָׂר. רוֹעֶה פֶּה הוּא הַמַּחֲטִיא בָּשָׂר. דּוֹר שֶׁטֶף כְּהַשְׁחִית וְעָשׂ זִמַּת בָּשָׂר: חזן קָצַפְתָּ וְנַמְתָּ בְּשַׁגָּם הוּא בָשָׂר. הֲלֹא בְּקָצְפְּךָ עַל חַטֹּאת בָּשָׂר. צוּר זָכוֹר תִּזְכּוֹר כִּי הֵמָּה בָשָׂר:

לָכֵן בְּיָדְךָ אֶפּוֹל וְלֹא בִּידֵי בָשָׂר. פְּקֻדַּת דִּינֶיךָ לֹא כְּדִינֵי בָשָׂר. זֶה אַתָּה הוּא אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת לְכָל בָּשָׂר. עוֹרֵךְ וְנוֹתֵן לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר. חַי לְכָל הַחַי קָרָאתָ בָּשָׂר. סִכַּכְתָּ גִיד וָעֶצֶם וְאָרַגְתָּ עוֹר וּבָשָׂר. טְהָרָה תְּטַמֵּא כְּזַיִת בָּשָׂר. נָא לָכֵן אוֹי לְבָשָׂר מִפְּנֵי בָשָׂר. יְלִיל צָרִים שָׁמַעְנוּ וְסָמַר בָּנוּ בָשָׂר: חזן מֵעֶיךָ יֶהֱמוּ עַל כָּל בָּשָׂר. כְּבוֹד שֵׁם קָדְשְׁךָ יְבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר. לִמּוּד דָּתְךָ מַרְפֵּא לְכָל בָּשָׂר: לָכֵן לְעֵת תִּשְׁפּוֹךְ רוּחֲךָ עַל כָּל בָּשָׂר. גָּלוּי כְּבוֹדְךָ יִרְאֶה כָּל בָּשָׂר. וּבְהַשְׁמִיעֲךָ שֵׁנִית יַהֵם כָּל בָּשָׂר:

חזן הוּא אֱלֹהֵינוּ הוּא אָבִינוּ הוּא מַלְכֵּנוּ הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ וְהוּא יַשְׁמִיעֵנוּ בְּרַחֲמָיו שֵׁנִית לְעֵינֵי כָּל חַי לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים: אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם: קהל אַדִּיר אַדִּירֵנוּ יְיָ אֲדוֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ. וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

מטה לוי

אליך

שיוקשרו בצרור החיים, דורשי הגיון דת, דורשי הגיון התורה אשר היא משיבת נפש: אבל. גם זדים בהעיפם נפש. בהפרד הנפש מגוף הרשעים. בכף הקלע תקולע מהם הנפש. כמ"ש והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את ה' אלהיך ואת נפש אויביך יקלענה בכף הקלע: אליך אל כו', ולכן אשא נפשי באמונה אליך אל: עד אשלים לך את הנפש, עד שאמסור לך נפשי בשלימות אחר מותי:

אליך כו' כל בשר תחת כו', ולכן כל בשר יבואו להתפלל לפניך בעבור שאתה רחמן ומוחל עונות שלא כמדת ב"ו שאינו מרחם על מי שהרע לו: בידך תאסוף רוח כל בשר, לאחר מיתה: לפי שאתה כו', שאתה בראת לכל בשר הנשמה שבה: גם לרמה כו', כשאדם מרבה בשר הוא רק לרימה כמארז"ל מרבה בשר מרבה רימה: רועה פה כו', הרבה עבירות תלויות בפה כמ"ש אל תתן את פיך לחטיא את בשרך: דור שטף, דור המבול שנשטפו: כהשחית ועש זמת בשר, כאשר השחיתו ועשו זימה: קצפת, עליהם: ונמת, ואמרת לא ידון רוחי באדם לעולם: בשגם הוא בשר, כמו הבהמה חיה ועוף ההם שטופים בעריות כן האדם הוא שטוף בעריות ואינו נכנע

מפני אבל אנו מבקשים, הלא בקצפך על חטאת בשר, כשתקצוף על חטאתינו: צור זכור תזכור, יה"ר לפניך צורנו תזכור, כי המה בשר, וע"כ הם חוטאים:

ולכן בעבור שאתה רחום וחנון וזוכר שאנו בשר: יה"ר. בידך אפול. כי רבים רחמיך. ולא אפול בידי ב"ו: פקודת דיניך לא כדיני בשר. כ"א תכעוס על האדם מיד כשישוב תקבלנו וכ"ז הוא. כי אתה כו' לכל בשר. ולכן אתה עורך ונותן לחם לכל בשר: אתה, הקב"ה שנקראת חי לכל החי שבעולם קראת בשר. ורמזת בזה שהכל בושה סרוחה רימה: סככת גיד ועצם. כסית אברים הפנימים בגידים ועצמות: וארגת. עליהם. עור ובשר. בכדי לעשות שמירה מהנזק לאברים הפנימים: טהרה. כל דבר שהוא טהור: תטמא. אותם כזית בשר. מן המת: נא לכן. הנה בעבור זאת. אוי לבשר. החי. מפני בשר. המת: יליל צרים שמענו. מגודל צעקת האויבים ששמענו: וסמר בנו בשר. נתקשה בשרינו ונעשה כמסמר מרוב הפחד: לכן מעיך יהמו כו'. ואז כבוד שם קדשך כו'. ויותן שכל אשר למוד דתך הוא מרפא לכל בשר:

אֵלֶיךָ תְּלוּיוֹת עֵינֵינוּ. יְיָ אֲדוֹנֵינוּ: בָּרוּךְ בְּמַקְהֲלוֹת עַמֶּךָ. מָה אַדִּיר שְׁמֶךָ: גְּאָלֵנוּ שֵׁנִית מִמְּעֵנֵינוּ. יְיָ אֲדוֹנֵינוּ: דָּר בִּשְׁמֵי מְרוֹמֶךָ. מָה אַדִּיר שְׁמֶךָ: הֵן לְךָ הֶאֱמַרְנוּ. יְיָ אֲדוֹנֵינוּ: וּמִי כְּעַם מְרוֹמְמֵי שְׁמֶךָ. מָה אַדִּיר שְׁמֶךָ: זְכוֹר בְּרִית אֵיתָנֵינוּ. יְיָ אֲדוֹנֵינוּ: חַי כִּי אֵין זָר עִמְּךָ. מָה אַדִּיר שְׁמֶךָ: טָהוֹר לְשִׁמְךָ קְנֵנוּ. יְיָ אֲדוֹנֵינוּ: יְחִידִי הַדָּן בְּעוֹלָמֶךָ. מָה אַדִּיר שְׁמֶךָ: כֹּחֲךָ יִגְדַּל מַלְכֵּנוּ. יְיָ אֲדוֹנֵינוּ: לִבֵּנוּ רָחַשׁ לְרוֹמְמֶךָ. מָה אַדִּיר שְׁמֶךָ: מְנוֹף בִּזְרוֹעַ גְּאַלְתָּנוּ. יְיָ אֲדוֹנֵינוּ: נְהַלֶּלְךָ כְּאֵילֵי מְרוֹמֶךָ. מָה אַדִּיר שְׁמֶךָ: סְעָדֵנוּ וְסָמְכֵנוּ. יְיָ אֲדוֹנֵינוּ: עֲנֵנוּ וְנוֹדֶה לְשִׁמְךָ. מָה אַדִּיר שְׁמֶךָ: פְּדֵנוּ וְחָנֵּנוּ. יְיָ אֲדוֹנֵינוּ: צוּר עוֹלָמִים שְׁמֶךָ. מָה אַדִּיר שְׁמֶךָ: קוֹמְמֵנוּ וַהֲקִימֵנוּ. יְיָ אֲדוֹנֵינוּ: רַחֲמֶיךָ יְקַדְּמוּ זַעְמָךְ. מָה אַדִּיר שְׁמֶךָ: שְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ. יְיָ אֲדוֹנֵינוּ: תִּתְרוֹמָם מִנְּשׂוּאֵי רָחַם. מָה אַדִּיר שְׁמֶךָ: חזן שִׁמְךָ אֵל לִבְּבֵנוּ. יִחוּדְךָ יַחַד הִנְעַמְנוּ:

חזן אַדִּיר אַדִּירֵנוּ יְיָ אֲדוֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ. וְהָיָה יהוה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יהוה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: קהל וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר: יִמְלוֹךְ יהוה לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ:

חזן לְדוֹר וָדוֹר נַגִּיד גָּדְלֶךָ וּלְנֵצַח נְצָחִים קְדוּשָּׁתְךָ נַקְדִּישׁ. וְשִׁבְחֲךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה:

יש נוהגין לומר אתה קדוש וכו׳ לְדוֹר וָדוֹר הַמְלִיכוּ לָאֵל כִּי הוּא לְבַדּוֹ מָרוֹם וְקָדוֹשׁ:

חֲמוֹל עַל מַעֲשֶׂיךָ. וְתִשְׂמַח בְּמַעֲשֶׂיךָ. וְיֹאמְרוּ לְךָ חוֹסֶיךָ. בְּצַדֶּקְךָ עֲמוּסֶיךָ. תֻּקְדַּשׁ אָדוֹן עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ. כִּי מַקְדִּישֶׁיךָ כִּקְדוּשָּׁתְךָ (נ״א כערכך) קְדַשְׁתָּ. נָאֶה לְקָדוֹשׁ פְּאֵר מִקְּדוֹשִׁים:

בְּאֵין מֵלִיץ יוֹשֶׁר מוּל מַגִּיד פֶּשַׁע. תַּגִּיד לְיַעֲקֹב דְּבַר חוֹק וּמִשְׁפָּט. וְצַדְּקֵנוּ בַּמִּשְׁפָּט. הַמֶּלֶךְ הַמִּשְׁפָּט:

עוֹד יִזְכּוֹר לָנוּ אַהֲבַת אֵיתָן. אֲדוֹנֵנוּ. וּבַבֵּן הַנֶּעֱקַד יַשְׁבִּית מְדַיְּנֵנוּ. וּבִזְכוּת הַתָּם יוֹצִיא אָיוֹם

מטה

לכן כחמה. לעת תשפוך רוחך על כל בשר בימי המשיח כמ"ש אשפוך רוחי על כל בשר (יואל ג) אז נגלה כבודך כו'. ובהשתיפך שנית אני ה' אלהיכם בגאולת משיח אז יכם. ישתיק כל בשר: אליך תלויות עינינו. עד שתחננו: ממעט נו. מהמעטים אותנו: האמרנו. שבחנו באהבה: איתנים. כאבות הקדמונים: ואין זר אתך. כמ"ש ואין עמו אל נכר: לשמך קנינו. רצה אותנו לעבדים ליום שנד. ואז תהיה ה' אדונינו: יחידי הדן בעולמך. אין דן יחידי אלא אתה כי אתה אחד:

לוי

לבנו רחש. לבנו חושב לרוממך: מנוף. מתגרים: נהללך כאילי מרומך. כמלאכי מרום שאומרים. מה אדיר שמך: סעדינו וסמכינו. היה לנו עוזר וסומך ופדנו בעת צרה. ונודה לשמך: פדינו. מן הצרות וחננו: קוממנו. משפלותינו והקימנו: התרומם מנשואי רחם. מישראל שנא' עליהם הנשואים מני רחם (ישעיה מו): שמך אל לבבנו. אהבנו בלב את שמך. יחודך יחד הנעימו. שבחנו יפואר בנעימות כי אותנו הם אומרים אותך פעמים בכל יום:

לצדק

בהוגר

נ״א היום לְצֶדֶק דִּינֵנוּ. כִּי קָדוֹשׁ הַיּוֹם לַאֲדוֹנֵינוּ:

וּבְכֵן יִתְקַדֵּשׁ שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ. עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ. וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ. וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ. וְעַל מְכוֹנְךָ וְהֵיכָלֶךָ:

הָאַדִּיר בִּשְׁמֵי עֲלִיּוֹת. הַבּוֹחֵן שַׂרְעַף וּכְלָיוֹת. הַגָּד מֵרֵאשִׁית אוֹתִיּוֹת. הַדָּן בְּצֶדֶק בְּרִיּוֹת. הֶהָיָה קֹדֶם לְכָל הֲוָיוֹת. הַהֹוֶה וְעָתִיד לִהְיוֹת. הַזָּן וּמֵכִין לַכֹּל מִחְיוֹת. הַחוֹנֶה עַל אַרְבַּע חַיּוֹת. הַטּוֹפֵחַ גָּבְהֵי תְלוּלִיּוֹת. הַיּוֹסֵד רְקוּעָה עַל מַיּוֹת. הַכּוֹנֵן מֵישָׁרִים וּזְכִיּוֹת. הַלַּחַשׁ עַמּוֹ מַאֲזִין בְּשִׁעְיוֹת. הַמְכַנֵּס נִדְחֵי גָלִיּוֹת. הַנְּפוּצִים מְקַבֵּץ מֵאַרְבַּע זָוִיּוֹת. הַסּוֹכֵת פֶּלֶל פִּיּוֹת. הָעוֹנֶה לְקוֹרְאָיו מִתַּחְתִּיּוֹת. הַפּוֹדֶה נֶפֶשׁ עֲבָדָיו מִשְּׁאִיּוֹת. הַצּוּר צַדִּיק וְרַב עֲלִילִיּוֹת. הַקּוֹרֵא לְמֵי הַיָּם וְשׁוֹפְכָם בְּדָכְיוֹת. הָרָם וְנִשָּׂא כִּסֵּא שְׁבִיבִיּוֹת: חַזָּן הַשּׁוֹכֵן בְּשֶׁקֶט חֲצוּבֵי שַׁלְהֲבִיּוֹת הַתּוֹמֵךְ מְיַחֲלָיו וְעֵינֵיהֶם לוֹ תְלוּיוֹת:

הַתִּכֵּן מִתַּחַת זְרוֹעוֹת עוֹלָם. הַשָּׂר כֹּל וּמֶנּוּ לֹא נֶעְלָם. הָרוֹפֵא לִשְׁבוּרֵי לֵב וּמְחַתֵּל מַחֲלָם. הַקּוֹרֵא הַדּוֹרוֹת מֵרֹאשׁ וּמְכַלְכְּלָם. הַצָּר בְּיָהּ עוֹלָמִים וְסוֹבְלָם. הַפּוֹשֵׁט יָד לַשָּׁבִים וּמְקַבְּלָם. הָעוֹזֵר לַשָּׂמִים בּוֹ כִּסְלָם. הַסּוֹלֶה הָעוֹשִׂים בַּשֶּׁמֶשׁ סִבְרָם. הַנּוֹתֵן בְּעַזִּים נְתִיבָה לְהַסְלִילָם. הַמֵּכִין מָאוֹר וָשֶׁמֶשׁ בְּמַסְלוּלָם. הַלְּבוּשׁוֹ כַּשֶּׁלֶג לְבָנָיו לְהַלְבִּין מַעֲלָם. הַכְּצֶמֶר נָקִי שְׂעָרוֹ לְנַקּוֹת גְּעוּלָם הַיָּשָׁר וּמְלַמֵּד פּוֹשְׁעִים לְהוֹעִילָם. הַטּוֹב וּמוֹרֶה חַטָּאִים דֶּרֶךְ לְהַשְׂכִּילָם:

מטה

האדיר בשמי עליות. בשמי שמים. אותו אנו מיחדי' ומשבחי' ומתפללי' לפניו: הגד מראשית אותיות. נסים ואותות הבאות לעתיד הוא מגיד מראשית ע"י נביאיו: ההיה קודם לכל הויות. הוא היה קודם לכל מה שנברא: על ארבע חיות. אריה נשר שור אדם: הטפח גבהי תלוליות. אשר טפח גבהי שמים התלולי' והגבוהי': היסד רקועה על מיות. יסד הארץ על מים: הכונן מישרי' וזכיות. המכין לפניו מישרי' וזכיות של ישראל: הלחש עמו מאזין בשעיות. המאזין לחש תפלתם של ישראל עמו כשועם אליו: הסוכת פלל פיות. השומע תפלת כל פה: תחתיות. מתעמקי הגלות: כסא שביביות. כסאו שהוא שביבי נוגה אש: חזן בשקט חצובי שלהביות. כדמות מלאכי' שהם חצובי מלהבת אש ואינם משמיעי' קול רק בדממה דקה:

התכן מתחת זרועות עולם. התכן שמים וארץ וכו'

לוי החובש

כולם תלוים בזרועו: השר כל. השולט את הכל: וממנו לא נעלם. כל דבר: ומחתל מחלם. ומחבש את חליים: הקורא הדורות מראש. שיבואו לעולם והוא יודע מי ישבי ומי ישבר: ומכלכלם. ומספיק די ספוקם: הצר ביה עולמים. כמ"ש כי ביה י' צור עולמי': וסובלם. הסובל אות': הפושט יד לשבים. מדרכם הרעה ומקבלם בתשובה: לשמי' בו כסלם. המבטחם וסברם: הסולה. הדורך ורומס: הנותן בעזי' נתיבה. הנותן שביל במים חזקי' כמו ים סוף: להסלילם. לעשות מסילה: הלבושו כשלג. הקדוש ב"ה לובש בגדי לבן: לבניו להלבין מעלם. מעל ועונות שבהם: הכצמר נקי להלבין שערו. כמ"ש לבושו כתלג חיור (דניאל ז): לנקות געולי. לנקות עונם: הקב"ה הישר ומלמד פושעי' להועילם. להועיל להם. הקב"ה הטוב ומורה חטאי' בדרך הישר להשכילם. כמ"ש כי על כן יורה חטאים לספר שמיעתו לו: המוכן ארץ עמודיו. המכין רפוי ...

הוֹבֵשׁ אֶרֶךְ עֲמוּסָיו לְהַתְעִילָם. הַזּוֹכֵר בְּרִית רִאשׁוֹנִים מִלְּגַעֲלָם. הַהֵכַח עִוְּוֹיִם מַצְלִיל מִשְּׁאוֹן לְהַעֲלָם. הַהִצִּיב גְּבוּלוֹת עַמִּים לְמִסְפָּרָם לְעַלָּם. הַדּוֹדָם וְחוֹשְׁקָם בְּאַהֲבָתוֹ וּבְחֶמְלָתוֹ הוּא גְאָלָם. הַגּוֹנְנָם וּמַצִּילָם לְנַטְּלָם וּלְנַשְּׂאָם כִּימֵי עוֹלָם: חזן הַבּוֹרְאָם בְּרִיָּה חֲדָשָׁה עוֹשָׂם וּבוֹעֲלָם. הָאוֹמֵר חַי אָנֹכִי לְעוֹלָם:

הָאֹמֶן כַּפֵּי שְׁחָקִים וְהִקְצִיבָם. הַתִּכְּנָם בַּזֶּרֶת וְעִם רֶגֶב הִשְׁלִיכָם. הַבּוֹרֵא קְצוֹת הָאָרֶץ וְהִרְחִיבָם. הַשָּׁת מְמַדָּם וְעַמּוּדֵי מֵהֶצְבָם. הַגּוֹלֵל אוֹר וְחֹשֶׁךְ בִּנְתִיבוֹת קָוָם. הָרוֹגַע יַמִּים וּמָחַץ רַהְבָם. הַדִּכְּאָם לַמָּקוֹם יָסַד וְחוֹל הִסְבִּיבָם. הַקִּוָּם וְכִנְּסָם כַּנֵּד וְהֶעֱמִיק מִקְוָם. הַהִשְׁרִיצָם תַּנִּינִים וְעַיִט וְדָגָה הִרְבָּם. הַצָּו וּמֵכִין לָמוֹ צֵיד אִבָּם. הַוּתִּיק הָרִים וּגְבָעוֹת וְהִצְמִיחַ תְּנוּבָם. הַפּוֹעֵל יְצוּרִים וְחַיּוֹת לִרְעוֹת טוּבָם. הַזִּמֵּן כָּל גְּבוּלוֹת אֶרֶץ וְהִצִּיבָם. הָעִתּוֹתֵי קַיִץ וָחוֹרֶף הִקִּיפָם וְהִסְבִּיבָם. הַחוֹכָיו מֵאַשֵּׁר מַשְׁלִיכֵי עָלָיו יְהָבָם. הַסּוֹמְכָם לְשַׂבְּעָם בְּצַחְצָחוֹת בְּלִי לְהַרְעִיבָם. הַטֶּרֶף נָתַן לִירֵאָיו מְעוֹנֵי לְשַׂגְּבָם. הַנּוֹתֵן יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ בְּעִתָּם לְהַרְבִּיבָם. הַיִּמֵּן סְלִיחָה לַשּׁוֹבָבִים לַהֲשִׁיבָם. הַמְטַהֲרָם בִּזְרִיקַת טְהוֹרִים בְּצִלּוֹ לְהוֹשִׁיבָם: חזן הַכּוֹנֵן כִּסְאוֹ לַמִּשְׁפָּט לְאֻמִּים לְיַשְּׁבָם. לָכֵן בְּמַלְכּוּ יִשְׂמְחוּ אִיִּים רַבִּים בְּהִתְיַשְּׁבָם:

וּבְכֵן מִי לֹא יִרָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לְךָ יָאָתָה כִּי בְּכָל חַכְמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם מֵאֵין כָּמוֹךָ. וּבְכֵן מִי:

מִי אַדִּיר אַפְסֶךָ. מִי בָּרוּךְ בִּלְתֶּךָ. מִי גִבּוֹר כְּגִיךָ. מִי דָגוּל כִּדְמוּתֶךָ.

מטה לוי

המוסי' מני נמן: להפליג' לרפאות': הזוכר כו' מלגעל'. הזוכר ברית אבות לישראל שלא להחום כס: הוכח עווים מצליל. המצליל וכח עונם במצולות ים: משאון להעל'. כדי להעלותם מגיהנם: הציב גבולות עמים למספרם. שהעמיד שבעים אומות כנגד שבעים נפש שירדו למצרים: לעלם. לנצחם: הדודם וחושק'. האוהבם וחושק אותם. באהבתו: כו' הגוננם. הגונן על ישראל ומצילם כדי לנטלם ולנשאם כו' כימי המשיח: האמן כפי שחקים. שעשה כדורי שמים באומנות: והקציבם. ונתן לכם מקום קצבם עד שאמר להם די: התכנם בזרת' כמ"ש ושמים בזרת תכן (ישעיה מ): ועם רגב השליכם. הברם יחד עם רגבי הארץ: והרחיבם. שהיה גולל את הארץ עם יריעה ונתרחבה עד שאמר לעולמו די: השת ממדם ... משאלי במדה: הרוגע ימים. השוקע ימים: ומחץ רהבם. ומכה והרג את מצרים: הדכאם. בהכא' במקום יסד. הכביש את הים להוקיעום. להיום שיסד להם: וחול הסביב'. סיבב והקיף את הים בחול: הקוים. הקוה את המים אל מקום אחד: וכנס' כנד. וכנס כנד מי הים: והעמיק מקום. העמיק את מקום מקוי' מימיו': ההשריץ' תנינים. השריץ את המים בדגים גדולי'. ועיט. ועוף כמו לה דגי' מן הים: הצו ומכין למו ציד אבם. מזמן ומכין להם מזון תמכת'. עוד עושה פלא הוותק הרי' וגבעות. אף הם חוזק קרקע של הרי' וגבעות להיות רמים כאבן. פכ"ז: והצמיח תנובה. מצמיחים בע"כ פירותיה': הפועל יצורי' כו'. שברא יצורי' וחיות: לרעות טובם. של הרי' וגבעות: העתותי קיץ וחורף הקיפם והסביב' הקיף הבריות וגבולות הארץ בזמני קיץ וחורף: החוכיו מאשר. המחזק את המחכים ומקוי' לו: לשבעם בצחצחות. לשבע אותם כשהם צמאים: בלי להרעיבם. שלא יהיו רעבי': הטרף לשגבם. לחזקם מצוים: הימן סליחה לשובבי'. הזמין סליחה להחוזרין בתשובה וחוזר ומוסף להשיבם לדרך הישר: המטהרם בזריקת. מים טהורים. כנדי להושיבם אחרי שיטהר אותם:

מי הדור בהלוכך. מי ודאי בועודך. מי זכאי זולתך. מי חסין חלופך. מי טהור כטכסיסיך. מי יראוי כיחודך. מי כובש כבמירתך. מי לובש כלבניך. מי מרום מלבדך. מי נכון נוכחך. מי סואן כסאתך. מי עץ כעלילותיך. מי פועל כפלאיך. מי צואל כצנתך. מי קנץ קדשתך. מי רוה רננותיך. חזן מי שמע שירותיך. מי תמם תפארתך:

ובכן מי לא:

לא אמר אמרת ונפל דבר. תמיד תהלתך בפי כל תדבר: לא בקשוני תהו היה נאמך. שמך מגדל עוז לרצים לעמך: לא גבול שמת ופרצו אדירים. רבים ונועשים ולשבירת חקיך נגררים: לא דבר רק עשות משמרתך. קים סלה ועד קושט אמרתך: לא הגית למחות שם דבקיך. צמאה נפשם לנעימת ימין חבוקך: לא ותרת לשפיכת דם חסידיך. פקדת שלום הבטחת ליודעי סודך: לא זלזלת מאמריך כאנוש לכזב. עדות דברך בשמים נצב מהכזב: לא חפץ רשע אתה מעולם. סתרך מנום ללון עד עולם: לא טוב פצת היות לבד. נאור כי לך השגב ילבד: לא יושר משפטיך לכל גוי הודעת. מחית פשעלעם זו ידעת: חזן לא כחטאינו תעש

מטה לוי רובש

האומים יושב. לנשב אותם להורידם ממלכותם: ישמחו איים רבים ישמחו ישראל הנפולים באיי הים ונשאר כנפות הארץ: היושב. כשיקבלו להושיב אותה בארצם אז ישמחו במלכותו: מי אדיר אפסך. מי בכל אלהי הגוים נקרא אדיר כלתך: מי ברוך. מפי הבריות: כגילך. מי יכול להיות בן גילך בגורה: מי נגול. שהוא ניכר: כדמותך. להיות נדמה לך: מי הדור כהלוכך. שמשנתין אותך זה הדור בלבושו: מי ודאי כיעודך. וכה"א וס' אלהים אמת הוא אלהים חיים ומלך עולם. פרש"ץ: מי זכאי זולתך. כי הן שמים לא זכו בעיניו אבל ב"א כתיב ומה יזכה ילוד אשה. אבל אבל הקב"ה כתיב צדיק וישר הוא: חסין חלופך. מי חזק המתיך ומקושך: טהור כטכסיסיך. כמלאכיך שהם לנוין ותכסיסי מלכות שלך: יראוי כיעודך. שיראים מפניו כמו מתך ואף שאתה יחיד בעולמך. מסו"כ מלך ב"ו אם הוא נשאר לבדו יחיד בלא עמו אין יראוי ממנו: כובש כעסים. כבמירתך כמידת רחמיך שאף בישראל חוטאים אתה כובש כעסך מהם מלבשחיתם: לובש צד. כלבניך. כמו שאתה לובש כמ"ש לבושיה כתלג חיור: מי מרום. ויפו של העליונה. מלבדך. ולכן. מי נכון. לישב על כסאו. סומך. נוכח למשפט. סואן כסאתיך. מי מוגד לכל איש כמפעלו וכמעשיו: עץ כעלילותיך. מי נותן עלה כמוך שאתה גדול העצה ורב העליליה (ירמיה לב יט): פועל כפלאיך. כי כוח שיש בו חקב כל דבר כל רוחו יוצא ולאדם. אלא נקבי׳ וחלולי׳ ורוחו בשיט יוצא: מי צואל. מי צועל לבריות בלינה מפני החמה בלבנתך. כמו שאתה מביא ליגה לבקר לעולם מפני החמה: קרן קדושתך. מי יכול להגיע לקץ ולסוף קדושתך: רוה רננותיך. מי יכול לשבוע רננותיך: מי תמם תפארתך. מי יכול לתמם ולהשלים תפארתך:

לא אומר אמרת ונפל דבר. לא אמרת דבר טוב על ישראל שלא נתקיים ולכך. תמיד תהלתך כו׳: לא בקשוני תוהו היה נואמיך. כך אמרת לנו כשאמרתי להם המצות לא אמרתי להם לעשות׳ על תוהו ובחנם כ"א לקבל עליהם שכר הרבה: שמך מגדל עוז לרצים לעומך. הנושעים בך רצים בגדך הוי שמך להם כמו מגדל חזק להנצל מפני האויב: לא גבול שמת ופרצו אדירי׳. הגבול אשר שמת ליה לא פרצו הגלים אדירי׳ משברי ים את הגבול: רבים ונועשי׳. המים רבים ומתגדלי׳ נרעשי׳: ולשבירת חקיך נגררי׳. אך לא נגררי׳ רק למקום גבול השבירה אשר חקקת להם. ושם ימחו כי לא יוכלו לעבור הגבול: לא דבר רק הוא עשות משמרתך. אלא קיים סלה: ועד קושט אמרתך. אמתת אמרתך מבטחת לשלם שכר טוב למקיימי התורה אותה הבטחה היא קיימת לעדולא. הגית למחות שם דביקך. לא דברת למחות שם ישראל הדבקי׳ בך: כי צמאה נפשם. של ישראל: לנעימת ימין חבוקיך. כמ"ש וימינו תחבקני (שה"ש ב): לא ויתרת. לא מחלת: לשפיכת דם חסידך כמ"ש ונקיתי דמם לא נקיתי: פקודת שלום הבטחת ליודעי סודך. ליראיך שנא׳ עליכם סוד ה׳ ליראיו הבטחת לכם פקודת שלום שנא׳ ושמתי פקודתך שלום (ישעיה ס): לא זלזלת. לא מאסת: מאמריך כאנוש לכזב. לעם דרכך כזב כדרך אנוש כמ"ש לא איש אל ויכזב (במדבר כג): עדות דברך בשמים נצב. אף אם מערכת השמים וכסילי׳ יורו לברכה או להפיך הכל גזירה דברך עומדת בשמים ובנגל

לוֹבֵשׁ צְדָקָה. לַחֲשֵׁנוּ הַיּוֹם תְּשַׁע כְּתִמּוֹר דַּקָּה מִן הַדַּקָּה:

וּבְכֵן מִי לֹא יִרָאֲךָ:

יִרָאֲךָ אָדוֹן פּוֹעֵל לְמַעַנְךָ פָּעַלְתָּ. בְּכֹחַ מַעֲשֶׂיךָ גָּדַלְתָּ וּמְאֹד נִתְעַלֵּיתָ: יִרָאֲךָ גָּבוֹהַּ כָּל אֲשֶׁר תַּחְתֶּיךָ. דָּגוּל בִּמְרוֹמֵי רָמִים הוֹד תַּחֲנוּתֶךָ: יִרָאֲךָ הֲמוֹן עִירִין הַצָּגִים סְבִיבֶךָ. וַיַּנְעִימוּ שִׁיר בְּהִתְחַדְּשָׁם בִּנְהַר שְׁבִיבֶךָ: יִרָאֲךָ זוֹהַר זִיקִים וְגַלְגַּלֵּי רְעָמֶיךָ. חַי הַצּוּרִים נִתְּצוּ מִפְּנֵי זַעְמֶךָ: יִרָאֲךָ טִיף בְּרָקִים הַמַּבְרִיקִים לְדַעְתֶּךָ. יֹאמְרוּ הִנֵּנוּ בְּהִשְׁתַּלְּחָם עֲשׂוֹת מִשְׁמַעְתֶּךָ: יִרָאֲךָ כְּרוּב וְאוֹפָן וְאַלְפֵי שִׁנְאַנֶּיךָ. לַהַב חֲנִית וְאוֹר חִצֵּי שְׁנוּנֶיךָ: יִרָאֲךָ מְלוֹן כִּפָּה וּדְבוּקַת רְגָבֶיךָ. נִסִּים מִגַּעֲרָתֶךָ זִיב מֵשַׁק גֵּבֶיךָ: יִרָאֲךָ סְגֻלַּת חֶבְלֶךָ וְנַחֲלַת שְׁפַרְתֶּךָ. עַמְּךָ בְּבַר לֵבָב יִכּוֹן לִקְרָאתֶךָ: יִרָאֲךָ פָּקִיד וְשַׂר וְכָל שׁוֹפֵט. צֹאן יָדְךָ הַיּוֹם בְּהִשָּׁפֵט: יִרָאֲךָ קָנוּי וְקוּגוֹ עוֹצֵר וְלִגְיוֹנוֹ. רוֹבֶה וְעַלְמָה חַלָּשׁ וְתוֹפֵשׂ פִּגְיוֹנוֹ: חַזָּן יִרָאֲךָ שֶׁכֵּן נָפוֹת וְכָל פְּלָכִים. תִּתְרוֹמָם לָעַד מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים:

וּבְכֵן מִי לֹא יִרָאֲךָ מֶלֶךְ:

מֶלֶךְ תָּר כָּל סִתְרֵי גְנָזִים. שִׁמְךָ יִתְפָּאַר נֶצַח חֲכַם הָרָזִים. מֶלֶךְ רִבּוֹתֵי רֶכֶב מַחֲנוֹת קְדוֹשֶׁיךָ. קְרוֹבֶיךָ יֹאמְרוּ נוֹרָא אֱלֹהִים מִמִּקְדָּשֶׁיךָ: מֶלֶךְ צָר לִכְבוֹדוֹ כָּל

מטה לוי יצורים

הורחתה. ודבר זה הוא. מהכוב. בלי הפסק: סתרך. הוא. מגוס ללון. לישראל שנקראו עם עולם: לא טוב פלת היות לבד. אמרת לא טוב היות האדם לבדו: נאור כי לך הסגב ילובד. רק לך הקב"ה שנקראת נאור ראוי הקילוס של לבדו: לא יוסר משפטיך לכל גוי הודעת. יוסר משפטיך לא הודעת לכל גוי. כמ"ש לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום (תלים קמז כ): לחשינו היום תישע. תקבל תפלתינו היום: כתמור דקה. כתמרת ענן הקטרת של יו"כ שהיתה דקה מן הדקה:

יראך אדון פועל למענך פעלת. אתה ה' האדון כל הבריות אשר פעלת למענך יראים הם ממך: בכח מעשיך. כשהשמעת את ישראל לא"י ובזה הראת כח מעשיך אז גדלת ומאוד נתעלית. שכל האומות יראו מפניך: יראך גו' תחתיך' אתה ה' הגבוה על כל אשר תחתיך הם יראים ממך: דגול במרומי רמים הוד תחנותיך. אתה ה' שאתה דגול מרבבה ואתה חונה ושוכן בפאר והוד השמים: יראך המון. המלאכים העומדים סביבותיך מימינך ומשמאלך הם יראים ממך. וינעימו שיר בהתחדשם בנהר שביביך. המלאכים שמתחדשים בכל יום ו[...]ו בנהר דינור. וגם ינעימו שיר: זוהר זיקים. אור של מלאכי גלגים: וגלגלי רעמך. קול רעש הולא מהגלגלים כשאומרים שירה: אתה הקב"ה. חי הצורים נתצו מפני זעמך תרזמם וה[...]עם שלך נשתברו הסלעים: יראך טיף ברקים המבריקים לדעתך. עפי ברקים שאתה שולחם להבעית ולהזיק בריות הם יראים ממך: יאמרו הננו. והם אומרים הננו בשליחתם ורלונם עשות משמעתך: יראך מלון כיפה ודבוקת רגביך. הלכים תחת כפת השמים ועל הארץ הדבקה מרגבים הם יראים ממך: נסים מגערתך זיב משק גביך. המים הזבים ומקלחים להשקות השדות והאורילים שבה נסים מגערתך כמ"ש מן גערתך ינוסון (תלים קד): סגל חבלך ונחלת שפרתיך. ישראל שהם סגולתך וחבל נחלתך היפה: עמך בבר לבב. בנקיון לבבם יכון לקראתך. הם מכינים עלמם לקראתך: שכן נפות וכל פלכים. שררות ודוכסים וכל מדינות של המלכות יתנו כולם שכם אחד לעבדך: תתרומם. כפי כל לעד אתה מלך כו':

מלך תר כל סתרי גנזים. המלך הקב"ה רואה את מעשי הנסתרים ונגנזים: רבותי רכב מחנות קדושיך. אף שמלאכי מחנות קדושיך רכב אלפים רבותים הם. עכ"ז. קרוביך. ישראל

יְצוּרִים. פְּלִיאַת מַעֲשֶׂיךָ יוֹדְעִים כְּאִישׁוֹן נְצוּרִים. מֶלֶךְ עִזּוּז וְגִבּוֹר לָעַד יִתְהַלָּל. סֶלָה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד גָּדוֹל וּמְהֻלָּל. מֶלֶךְ נוֹרָא תְּהִלָּתוֹ מָלְאָה הָאָרֶץ. מָרוֹם וְקָדוֹשׁ נוֹרָא לְמַלְכֵי אָרֶץ: מֶלֶךְ לִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר וְקִצְבָה. כָּבוֹד בְּהֵיכָלוֹ תְּבַשֵּׂר צְבָא נִצְבָא: מֶלֶךְ יְמִינוֹ תָרוּם יָדוֹ תָעֹז. טְהוֹרִים יַאְדִּירוּ טוֹב יְיָ לְמָעוֹז: מֶלֶךְ חֲסִין יָהּ נֶאְזָר בְּקֹדֶשׁ. זַכִּים יִשְׁתַּחֲווּ לַייָ בְּהַדְרַת קוֹדֶשׁ מֶלֶךְ וֶאֱמֶת יְיָ לְעוֹלָם הַלְלוּיָהּ. הִלּוּל עָשׂוֹר כָּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ: מֶלֶךְ דּוֹבֵר צֶדֶק מַגִּיד מֵישָׁרִים. גְּזֵרוֹתָיו תּוֹרַת אֱמֶת וּמִשְׁפָּטִים יְשָׁרִים: חזן מֶלֶךְ בָּרוּךְ בְּפִי כָל גְּוִיָּה. אַדֶּרֶת תִּפְאַרְתּוֹ בָּרוּם וּבְתַחַת הֲוִיָּה:

וּבְכֵן מִי לֹא יְרָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם:

הַגּוֹיִם אֶפֶס וָתֹהוּ נֶגְדְּךָ חֲשׁוּבִים. בְּחוֹנֶיךָ בְּדוּדִים וְעִמָּם לֹא נֶחְשָׁבִים. דְּבֵקֶיךָ דְּבוּקִים בֵּאלֹהִים חַיִּים. וָתִיקֶיךָ בְּהַשְׁכֵּם וְהַעֲרֵב יִחוּדְךָ פּוֹרְשִׁים. חֲרֵדֵי דְבָרֶיךָ בְּיִרְאָה לְעָבְדְּךָ מוּכָנִים. יְדוּעֶיךָ כּוֹרְעִים לְךָ בְּפִקּוּק חֻלְיוֹתָם. לְקוּחֶיךָ בְּחֶבְיוֹן עֻזְּךָ יָשִׂימוּ כִסְלָם. נְשׂוּאֶיךָ מְשַׁקְּצִים יְהוּם עֶרְוָה וְזִמָּה: עַמְּךָ מְעִידִים אַדְנוּתְךָ אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים. צְבָאֶיךָ קָדוֹשׁ אַתָּה יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹתָם: חזן רֵעֶיךָ נִשְׁעָנִים בְּךָ מְלַמֵּד לְהוֹעִיל. תְּמִימֶיךָ אוֹמֶן אֱמוּנָתְךָ בְּוַעֲדָם יְנָאֱמוּן:

וּבְכֵן מִי לֹא יְרָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי:

כִּי

מטה

הם קרוביך: יאמרו. הם מקלסים אותך בזה הקילוס. נורא אלהים ממקדשיך. שאתה מכיח מחנות של מעל' ומשרה שכינתך בבהמ"ק של מטה: צר לכבודו כל יצורים. יצר כל היצורים לכבודו: פליאת מעשיך יודעים כאישון נצורים מעשיך כנפלאים יודעים ישראל הנצורים כאישון עינו: כבוד בהיכלו תבשר. אתה הקב"ה בהיכלך כבוד תבשר לישראל: צבא נצבא. שילבאו ישראל שהם צבאותיך כמאז ומקדם: מלך. הקדוש אשר נשבע בימינו ובשמאלו ימינו משכון לישראל לפדותם. לכן בקשתינו. ימינו תרום כו' ואז טהורים. ישראל יאדירו. יפארו בחזק: ויאמרו. טוב ה' למעוז. אף בשעה שהוא נפרע מחוייביו ועכ"ז גם אז רחמיו מלבשיב ליראיו (רש"י): זכים. ישראל. ישתחוו לה' בהדרת קודש. ויקראו אותו. מלך. ויאמרו. ואמת ה' לעולם. שאמת ומקיים דברו. הללויה. ועוד יאמרו. הלול עשור. בנבל עשור יזמרו לו: גזירותיו תורת אמת. הגזירות

לוי

שהוא גוזר על בריותיו מורות שהוא אלהים אמת. ומשפטים ישרים. ושגם משפטיו ישרים. אדרת תפארתו: בהשכם והערב יחודך פורשים. בשחרית וערבית מפרשים יחודך שאין כמוך בכל שאר האחרים כי אתה יחיד ומיוחד לאין סוף. ישראל. ידועיך כורעים לך. מודים. בפקוק חליותם. עד שיתפקקו כל החוליות שבשדרה: לקוחיך. ישראל הלקוחים לך לעם: בחביון עוזך ישימו כסלם. ישימו מבטחם בתורה שנקראת חביון עוזו: צבאיך. ישראל צבאותיך: קדוש כו'. אתה קדוש ואתה יושב ומחכה על תהלותיהם: רעיך. ישראל: נשענים בך. שאתה מלמד אותם להועיל: תמימיך אומן אמונתך בועדם יאמנו. ישראל תמימיך בועדם לבהכ"נ בית ועד שלהם אז יגידו אמתת אמונתך:

כי תודה יתנו לך שבים. כאשר יתנו השבים לך הוד וגם שופכים לב כמים. מיד הם נקשבים. שאתה מקבל תפילתם: לכל

ראש

כִּי תוֹדָה יִתְּנוּ שָׁבִים . שׁוֹפְכִים לֵב נִכְחֶךָ מִיַּד נִקְשָׁבִים . כִּי רָם אַתָּה לְכֹל לְרֹאשׁ מִתְנַשֵּׂא. קָדוֹשׁ תְּהִלּוֹת שִׁמְךָ עָוֹן נוֹשֵׂא : כִּי צִדְקוֹתֶיךָ כְּהַרְרֵי אֵל מוּפְרָעִים. פְּרִי נוֹשְׂאִים מִחְיַת תְּנוּב וְזֵרְעִים : כִּי עִמְּךָ הַחֶסֶד וְהַסְּלִיחָה לְהִוָּרֵא . סְלוֹל חַיֵּי עַד לְחַטָּאִים תּוֹרֶה : כִּי נְכֵה לֵבָב וּשְׁפַל תִּרְצֶה . מִדָּתְךָ לֹא כְּבָשָׂר לְעֵינַיִם יִרְאֶה : כִּי לְמַבָּטְךָ כָּל פּוֹעַל סָקוּר . כָּמוּס וְגַם סָתוּם אִתְּךָ חָקוּר : כִּי יָדְךָ פְּשׁוּטָה תּוֹהִים לְקַבֵּל. טֶרֶם יִקְרָא נַעֲנָה לְךָ קוֹבֵל : כִּי חַסְדְּךָ גָּדוֹל מֵעַל חֲזָקִים . זוֹרְעֵי לִצְדָקָה לְפִי קְצוֹר זְקוּקִים . כִּי וָעוֹז מַלְכוּתְךָ אָהֵב מִשְׁפָּט. הַעַל כֵּן נִקְרֵאתָ אֱלֹהֵי הַמִּשְׁפָּט : כִּי דַרְכְּךָ לְשַׁתֵּף רַחֲמִים בְּדִינֶךָ . גָּדוֹל בִּשְׁתֵּי הַמִּדּוֹת הִטְבַּעְתָּ אֲדָנֶיךָ : חזן כִּי בְּהִכָּנַע עַל הָרָעָה תִּנָּחֵם . אַפְּךָ תָּשׁוּב אֱנוּפֵי קִצְפְּךָ לְנַחֵם :

וּבְכֵן מִי לֹא יִרָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לְךָ :

לְךָ אַדֶּר נָאֶה מִכָּל פֶּה. כִּי תְהִלָּתְךָ רַחוּם אַף כּוֹפֶה : לְךָ בְּגָרוֹן חֲסִידִים רוֹן יִתְאַמַּר · כִּי שׁוֹעַ לֹא נִכַּר בְּךָ נֶאֱמַר : לְךָ גֵּאוּת יִתְלַבֵּשׁ וָעוֹז יִתְאַזָּר. כִּי רָמִים תִּשְׁפּוֹט בִּגְבוּרָה נֶאֱזָר : לְךָ דּוּמִיָּה תְהִלָּה בְּיוֹפִי מִכְלָל . כִּי קְדֻשָּׁתְךָ מְשַׁלְּשִׁים נוֹצְצֵי כְּעֵין קָלָל : לְךָ הֶמְיַת נְצִים עוֹז מַאֲדִירִים. כִּי צִוִּיתָם חוֹק וְלֹא נֶעְדָּרִים : לְךָ וְוֵי דוֹק מִגַּעֲרָתְךָ מִתְרוֹפְפִים . כִּי פָנִים מְכַסִּים מֵאֵימָתְךָ שְׂרָפִים : לְךָ זְמִירוֹת מִכְּנַף הָאָרֶץ פּוֹשְׁטִים . כִּי עֵינֶיךָ בְּכָל פִּנּוֹתֶיהָ מְשׁוֹטְטִים : לְךָ חֶרְשֵׁי בְּקָרִים אֱמוּנָה מַרְבִּים . כִּי סוּר לְמִשְׁמַעְתְּךָ הַשִּׂים כְּרוּבִים : לְךָ טְפוּחַ

מטה לוי חזקים

ראש מתנשא. אתה המתנשא לכל ראש : קדוש זו פיא. תהלות שמך . שאתה . עון נושא : צדקותיך כהררי אל מופרעים . הצדיקים שמסגלים מע"ט בגלוי כהררים הגדולים הגלוים לעין כל . כן אתה משלם להם בגלוי : פרי נושאים. אוכלי' פירותיהם בעולם הבא הוא . מחית תנוב . השדה. וזרעים . ולאפוקי הרשעים מכסים מעשיהם הרעים בסתר כמ"ש והיה במחשך מעשיהם . בכן אתה עושה משפטיך תהום רבה שהוא ג"כ מכוסה : להורא. כי כשתסלח נכו אז תהיה יראוי כי אם לא תרבה סליחה לפושעים מיד כשיחטא האדם יתיאש עצמו לחזור בתשובה כי יאמר אין לו תקנה לכן . סלול חיי עד לחטאים תורה. אתה מורה דרך לחטאים שיהיה להם העולם הבא : כי נכה לבב כו' מדתך כו' . כמ"ש אל זה אביט אל עני ונכה רוח ונאמר האדם יראה לעינים וה' יראה ללבב : כי למבטך כל פועל סקור . דראיה והסקירה אחת אתה רואה כל בעולמך : כמוס . מה שגנוז וגם סתום : אתך חקור . כי ידך פשוטה תוהים לקבל . ידך פשוטה לקבל בתשובה השוהים ומתחרטים על עונם : טרם יקרא נענה . טרם יקרא מעונה ביסורים. אשר. לך קובל : כי חסדך גדול מעל חזקים.כמ"ש כי גדול מעל שמים חסדך : זורעי לצדקה לפי קצור זקוקים . מוכרחים לזרוע לצדקה כל כך שיקצרו לפי חסד : כי ועוז מלכותך אהב משפט . בעבור שמלכותך אהב משפט . העל כן . לכן . נקראת אלהי המשפט: גדול. אתה ה' הגדול:בשתי המדות הטבעת אדניך.בדין וברחמים יסדת עמודי העולם: כי בהכנע כאשר יכנע החוטא. על הרעה תנחם. אפך תשוב . ותשוב אפך אנופי קצפך לנחם . לנחם את מי שהתאנפת עליהם בקצפך :

לך אדר נאה מכל פה. לך נאה אדר והוד מכל פה:כי זאת תהלתך שאתה רחום אף כופה . וכופה וכובש את האף : לך בגרון חסידים רון יתאמר . ישבחו לך ברננות שירננו בגרונם : כי שוע לפני דל לא ניכר בך נאמר . כי עליך נאמר שאין משוא פנים לפניך בין עשיר בין דל : לך גאות יתלבש ועוז יתאזר. ביום הדין: כי רמים תשפוט. כשתשפוט הגאים והרמים: לך דומיה תהלה ביופי מכלל. השתיקה תהלה לך כלילות היופי: כי קדושתך משלשים נוצצי קלל. כי המלאכים הנוצצים כעין נחושת קלל ישלשו לך קדושה : לך המית נצים עוז מאדירי'. קול גלי הים מאדירים לך עוז על כי אתה צוית' חוק. שלא יעברו על חוק הגבול: נעדרים. ולא עוברים החוק: לך ווי דוק מגערתך מתרופפי'.עמודי שמים מזדעזעים מגערתך: כי פנים מכסים מאימתך שרפים.כי השרפי' שמכסים פנים מאימתך: לך זמירות מכנף הארץ פושטים.אותם היושבים בקצות הארץ משמיעים ומפשטים לך קולם בזמירות: חרשי בקרים אמונה מרבים. המלאכים המתחדשים בכל בוקר מרבים לספר תהלתך: כי סור למשמעתך השים כרובים. כי הכרובים

תְּוָקִים וְצַעֲקַת מוּצָקִים. כִּי נוֹעַמְךָ פּוֹצְחִים אֶרְאֶלִּים וּמְצוּקִים: לְךָ יַחֲלֵק עֶצֶם וְאִישׁוֹן יַנְשִׁיף. כִּי מֵאָז גְּבוּלָם רוּחֲךָ הִנְשִׁיף: חזן לְךָ כֹּחַ וּגְבוּרָה לְחַזֵּק וּלְגַדֵּל. כִּי לְשִׁמְךָ כָּל לָשׁוֹן תְּגַדֵּל:

וּבְכֵן מִי לֹא יִרָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לְךָ יָאָתָה:

יָאֲתָה תְּהִלָּה וָעוֹז לְבַקּוֹדֶשׁ נֶאְדָּר. וּמִי שָׁקוּל גֶּשֶׁת(אֵלָיו)גָּדְלוֹ לְאַדֵּר: יָאֲתָה רוֹמְמוּת לָרָם בְּכוֹחוֹ יַשְׂגִּיב. וּמִי קָשׁוּט שִׁנּוּן שִׁבְחוֹ לְהַשְׂגִּיב: יָאֲתָה צְפִירָה וְתִפְאֶרֶת לְמֶלֶךְ הַכָּבוֹד. וּמִי פְּתָחָיו בָּא בְּיִרְאָה לַעֲבוֹד: יָאֲתָה עֲנוּת תּוֹדָה לָאֵל הַנֶּאֱמָן. וּמִי סָפוּן הֲדַר הוֹדוֹ לְהִתְאַמֵּן: יָאֲתָה נֶצַח וּמֶמְשָׁלָה לְחַי עוֹלָמִים. וּמִי מִלֵּל וְלֹא הוּחֲסַם בִּבְלוּמִים: יָאֲתָה לְסַפֵּר מַלְאֲכוֹת נוֹרָא תְהִלּוֹת. וּמִי כְּעֶרְכְּךָ בְּאוֹרָם בְּשַׂר בְּמַקְהֵלוֹת: יָאֲתָה יִחוּד שֵׁם הַנִּכְבָּד לְהָעִידָה. וּמִי מְבוּס מָעוֹן עוּלוֹ בִּרְעָדָה: יָאֲתָה חַסְדֵי צוּר סֶלָה לְהַזְכִּיר. וּמִי זָךְ דֶּרֶךְ דְּרָכָיו לְהַכִּיר: יָאֲתָה וַדַּאי וָתִיק לְסַלֵּד בְּרִנָּה. וּמִי הָגוּן הֲלֹם הִלּוּלוֹ לְגָרְנָה: יָאֲתָה דְּרוֹשׁ צַדִּיק בְּכָל עוֹנָה. וּמִי גָהוּץ שִׁירוֹת שִׁבְחוֹ לְהַמְעִינָה: היו יָאֲתָה בְּרָכוֹת הֶעָטוּת צַדִּיק לָעִילוּם. וּמִי אָנֹכִי בָּא עַד הֲלוֹם:

וּבְכֵן מִי לֹא יִרָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לְךָ יָאָתָה כִּי:

כִּי אֲדוּקֵי אֵשׁ בְּאֵימָה יַאְפְּדוּךָ. כִּי בְּרִיתֵי בָשָׂר בִּבְרָכָה יְבַלְעֲדוּךָ. כִּי גְדוּדֵי גוֹבַהּ בְּנַהַר יַגִּידוּךָ. כִּי דְבֵיקֵי דִבְרָתֶךָ בְּדִיצָה יְדוּדוּךָ. כִּי הוֹמֵי הֲמוּלָּה בְּהֶגֶה יְהוֹדוּךָ. כִּי וְהוֹגֵי וָתִיקָךְ בְּוַעֲדָם יְוַעֲדוּךָ. כִּי זַכֵּי זְבוּל בִּזְמִרָתָם

מטה

ממהרים לבוא למשמעתך לשמור צוויך: לך עפות אז״ה. לך שמים חזקים שנתדלדו בשפה שלך: וצעקת מוצקים. הארץ: כי מעמיך פוצחים. כי נעימותך ומתיקותך פוצחים ואומרים אראלים ומצוקים. מלאכים וצדיקים: לך. בצוויך: יחלק עצם ואישון ינשיף. יתחלק אור היום מן אישון לילה: כי מאז. מששת ימי בראשית: גבולם רוחך הנשיף. נשפת ברוחך והבדלת בין האור ובין החושך:

יאתה. יאה וראוי: תהלה ועוז לבקודש נאדר. להקב״ה הנאדר בקודש: ומי שקול גשת. ומי ראוי והגון לגשת: גדלו לאדר. לאדר ולפאר גדלו כי לו דומי' תהלה: יאתה רוממות לרם. נאה וראוי שבח והתנשאות להקב״ה שהוא רם ונשא: בכחו ישגיב. ואשר בכחו יחזק לכל אשר ישר בעיניו: ומי קשוט. ומי נתקשט בתכשיטין: שנון שבחו להשגיב. להגדיל ספור שבחו: יאתה צפירה ותפארת. נאה וראוי עטרה של כבוד. למלך הכבוד. ומי פתחיו כו' וכן נאה עטרת כבוד למי שנזהר לעבוד לפניו ביראה: יאתה ענות תודה. נאה לענות בקול תודה. לאל הנאמן. ומי ספון כו'. ומי חשוב לחזק אמונת הדר הודו: יאתה נצח וממשלה לחי עולמי'. נאה לומר עליו שממשלתו עומדת לעד ולנצח כפי שהוא חי עולמי': ומי מלל. ומי יכול להתפאר ולומר אני אספר כל שבחו של הקב״ה: ולא הוחסם בבילומי' ולא הוחסם פיו כי אומרים לו בלום פיך: יאתה לספר כו'. נאה וראוי לספר מעשה של נורא תהלות: באורם בשר במקהלות. פי' מעשיו המאורי' באורם בשר לישראל וביאר להם בקהל: יחוד שם הנכבד להעידה. נאה להעיד

לוי — יזבידוך

על יחוד שמו: ומי מבוס כו' ומי הוא המתוקן ומקושט למשוך עליו עולו ברעדה ולא יהרהר על מדותיו: יאתה חסדי כו'. נאה להזכיר חסדי היוצר תמיד: ומי זך כו'. ומי זכאי להכיר איך להדבק בדרכי הבורא: יאתה ודאי כו' נאה לשבח להקב״ה ברננה שזהו ודאי ותקון: ומי הגון הלם הלולו לגרנה. ומי הגון לקרא בגרונו טוב הלולו: יאתה דרוש כו' נאה לדרוש את הקדוש ברוך הוא הצדיק בכל עת: ומי גהוץ שירות שבחו להמעינה. ומי הוא נקי כ״כ עד שראוי לשים מעונות בתוך מקהלות שכינתו: יאתה ברכות כו'. נאה לעטות ברכות ותשבחות להקב״ה שנקרא צדיק לעילום. אך. ומי אנכי בא עד הלום. מי אנכי שפל אנשים לשבח הק' ברוך הוא ולהעטות לו ברכות:

כי אדוקי אש. מלאכי' המחוברים מאש: באימה יאפדוך. יקשטו לך שבח באימה. כי בריתי בשר. ישראל שברית מילה בבשרם: בברכה יבלעדוך. יאמרו אין ברוך בלעדיך: כי גדודי גובה. מחנות מלאכים אשר גובה להם: בנהר יגידוך. יגידו שבחך בפסוק כל הנוף. דביקי דברותיך. ישראל הדבקי' בדברי תורתך. בדיצה ידודוך. בשמחה ידודון לך: הומי המולה. המלאכים שנאמר בהם קול המולה. בהגה יהודוך. יתנו לך הוד בדבור פיהם. והוגי ותיקך. ישראל ההוגי' בתורה שנקראת ותיקי'. בועד' יועדוך. בוועדם לבה״כ להתפלל בעשר' יוועדו את שכינתך כיכנס כמ״ש אלהי' נצב בעדת אל: זכי זבול. מלאכי' הזכי' השוכני' ברקיע ששמו זבול. בזמירת' יזבידוך. יתנו לך חלק טוב בזמירת' חפי חלד. צדיקי' שקיים בארץ

יַזְבִּידוּךָ. כִּי חָפֵי חֶלֶד בְּחָכְמָם יְחַדּוּךָ. כִּי טַפְסְרֵי טוֹהַר בְּמַטְעָמָם יַטִּידוּךָ. כִּי יוֹדְעֵי יִרְאָתֶךָ בְּיָחוּלָם יְיַחֲדוּךָ. כִּי כָּתֵּי כְרוּבִים בְּכַנְפֵיהֶם יְכַבְּדוּךָ. כִּי לוֹמְדֵי לִקְחֶךָ בְּלַהֲקָם יְלַבְּדוּךָ. כִּי מַחֲנוֹת מְעוֹפְפִים בְּמַהֲלָלָם יַמְאִידוּךָ. כִּי נְשׂוּאֵי נְשָׁרִים בְּנָאֳמָם יַנְגִּידוּךָ. כִּי סְכוּכֵי סָךְ בְּסִלּוּדָם יְסַגְּדוּךָ. כִּי עוֹמְסֵי עֻלְּךָ בָּעֹז יְעִידוּךָ. כִּי פְלִיאֵי פֶלֶא בְּפֶלֶל יְפַחֲדוּךָ. כִּי צוֹעֲקֵי צָקוּן בְּצָרָתָם יַצְעִידוּךָ. כִּי קְדוּחֵי קֶדַח בְּקָרְאָם יְקַדּוּךָ. כִּי רוֹגְשֵׁי רִצְפָּתְךָ בְּרֶטֶט יַרְעִדוּךָ: חזן כִּי שְׁבִיבֵי שַׁלְהֲבוֹת בְּשֶׂכֶל יְסַהֲדוּךָ. כִּי תוֹמְכֵי תוֹם בִּתְהִלָּה יַתְמִידוּךָ:

וּבְכֵן מִי לֹא יִרָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לְךָ יָאָתָה כִּי בְּכָל:

בְּכָל אוֹן אוֹסִיף אוֹמֶץ לְגַדְלָךְ. בָּרוּךְ בְּרוּר שֵׁם כְּבוֹד גָּדְלָךְ: בְּכָל גּוּף וּנְשָׁמָה יוּשְׂגַּב הִלּוּלָךְ. בָּרוּךְ דּוֹבְבִים לָךְ נְטִיעֵי אָהֳלָךְ: בְּכָל הוֹן מִתְאַהֵב מַלְכוּת עֻלָּךְ. בָּרוּךְ וְקָדוֹשׁ פּוֹצְחִים יְרֵאֶיךָ לְעֻלָּךְ: בְּכָל זָוִיּוֹת מֻקְטָר וּמֻגָּשׁ לָךְ. בָּרוּךְ חֲרֵדִים לְהַמְאוֹת יוֹדְעֶיךָ בְּשֶׁלָּךְ: בְּכָל טוּחַ יוֹעֵץ חֶסְיוֹן צִלָּךְ. בָּרוּךְ יֹאמְרוּ מְשַׁעַשְׁעֵי אָמוֹן אֶצְלָךְ: בְּכָל כֶּסֶל יְיַחֲדוּ אֱלָהוּתָךְ קְהָלָךְ. בָּרוּךְ לַעֲנוֹת אַחַר חֲטִיבַת חֵילָךְ: בְּכָל מִדַּת חֶסֶד וָקַו מִשְׁקוֹלָךְ. בָּרוּךְ נוֹאֲמִים תְּאֵבֵי אֹזֶן לְקוֹלָךְ: בְּכָל שִׂיחַ וָסַעַר שְׁמֵי שִׂכְלָךְ. בָּרוּךְ עֲנִיָּתָם בְּאוֹמֶר יָפָה

מטה

הנקראה חלד. בחכמיאתך. יעשו לפניך חדוה כחיך שלהם. שפסרי טוהר. מלאכי הטהורים בטעמם יטיוך. בדבורם יסבבוך. יודעי יראתך. ישראל שיודעי' איך לירא מפניך. ביחולם. שמייחלים לך ייחדוך. מיחדי' שמך. בכנפיהם יכבדוך. שמכסים פניהם לכבוד השכינה לגודל קדושתה'. לומדי לקחך. ישראל לומדי התורה שנקראת לקח טוב. בלהקם ילבדוך. מקהלם יאמרו כי הנגב שמו לבדו. מחנות מעופפים. מלאכי'. במהללם ימאידוך. יהללוך במאוד מאוד. נשאי נשרי'. ישראל שנישאו על כנפי נשרי': בנאמ' ינגידוך. בדבורי' יעשו אותך שר ונגיד עליהם: סכוכי סך. מלאכי' הסוככים פניהם' במסך: בסילודם יסגדוך. ישתחוו לך בשבחם: עומסי עולך. ישראל סובלי עול שלך. בעוז יעידוך. יעידו בעוז כי אין בלתך: פליאי פלא. מלאכים ששמם פלאי: בפלל יפחדוך. יפחדו ממך במחשבתם: צועקי צקון. ישראל הצועקים בתפלה: בצרתם יצעידוך. יצעדו וילכו אליך בעת צרתם: קדוחי קדח. מלאכים שרפי אש: בקראם יקדוך. יקדו וישתחוו לך בקראם אליך: רוגשי רצפתך. ישראל ההולכים ברגש לרצפת בה"כ: ברטט ירעדוך. ברטט ורתת ירעדו ממך: שביבי שלהבות. מלאכי אש לוהט: בשכל יסהדוך. בחכמה יעידו בך. תומכי תום. ישראל התומכי' ומחזיקי' בתמימותם: בתהלה יתמידוך. יהללוך תמיד:

בכל און אוסיף אומץ לגדלך. כשאני בא לגדלך אז בכל כחי אני מוסיף לשבח ידי לשבחך ולגדלך בשבחי': ברוך ברור שם כבוד גדלך. ועל כל שבחים שיש לו לאדם צריך לברך כבוד שם גדלו וזהו דבר שאין בכם הכח לא לגוף ולא לנשמה שוד. בכל גוף ונשמה ישוגב הלולך. בין בדבר שהכח בגוף

ואין בכחות הנשמה בין בדבר שבכחות הנשמה ואין בכח הגוף בכל דבר צריכים ברכה ונתחזק הלולך: ברוך דובבים לך. אומרים לך ברכה על הרוחניים. שהם נטעי אהלך. שהיא הנאת הנשמה ואין הגוף נהנה מהם: בכל הון מתאהב מלכות עולך. מקבלים עליהם עול מלכותך באהבה בכל ממונם כי הם אומרים שמע ישראל ובשכמל"ו עד ובכל מאודך: ברוך וקדוש וכו'. יראיך פותחים פיהם לאמר ק' ק' ק' ואח"כ בשכ"מ כדי לגדלך ולעלך: בכל זוית מוקטר ומוגש לך. מה שמתפללים ישראל לפניך אף בגולה מוקטר ומוגש אות לשמך כמנחה טהורה: ברוך חרידים כו'. ישראל יודעיך ומיודעיך חרידים לומר ברוך מאה פעמים בכל יום על הטובות שעשית עמנו שהכל שלך: בכל טוח יועץ חסיון ללך. כל מחשבות לב יועצות שטוב לחסות בצלך: ברוך יאמרו משעשעי אמון אצלך. ישראל המשעשעים בתורה שהיתה אמון אצלך יאמרו ברוך כו' לעסוק בד"ת. הרא"ש: בכל כסל. בכל מחשבה כבתה כליות: ייחדו אלהותך קהלך. ישראל שהם קהלך מיחדים אלהותך שאומרים שמע ישראל: ברוך לענות אחר חטיבת חילך. אחר שאומרים ישראל שהם חיל שלך שמע ישראל וגו' שצ"ל עושין אותי חטיבה א' בעולם ועונין אח"כ בשכמל"ו: בכל מדת חסד וקו משקלך. בכל מדה ומדה שאתה מודד להם בין במדת חסד בין בקו משקולת הדין שהוא מדת פורענות על שני המדות הנ"ל. ברוך נואמים תאיבי אזן לקולך. המפללים לשמוע לקולך אומרים ברוך או הטוב והמטיב או דיין האמת: בכל שיח. אילנות ושיח שדה שמוציאים פירות מתברכים עליהם: וסער שמי שכלך.

כְּלָךְ: בְּכָל פְּתִיחַת מְפוֹרָשׁ צָגֵי מִגְדָּלְךָ. בָּרוּךְ צַהַל הַחִלָּם עוֹז לְהַגְדִּילָךְ: בְּכָל קֵץ הַפְלָאַת נִסִּים לְגוֹרָלָךְ. בָּרוּךְ רַחֲשָׁם עַל הַצֵּת חֲרוּלָךְ: חזן בְּכָל שָׁכַן בְּהִתְעַדְּנָם מִמִּגְדֵי אֶשְׁכָּלָךְ. בָּרוּךְ תְּמִימֶיךָ יִתְּנוּ לָךְ מִשְׁלָךְ:

וּבְכֵן מִי לֹא יִרָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לְךָ יָאָתָה כִּי בְּכָל חַכְמֵי:

חַכְמֵי תוֹם דֶּרֶךְ הַמְאַחֲלִים לְכוֹן. שַׁחַר מְעוֹרְרִים לִקְרָאתְךָ הִכּוֹן: חַכְמֵי רָבֵּי תּוֹרוֹת הַיְשָׁרִים בְּלִבּוֹתָם. קוֹדְמִים וּמִשְׁתַּחֲוִים רְצוֹת נִדְבָתָם: חַכְמֵי צֵרוּף אוֹתִיּוֹת שֵׁם עֲלוּמֶךָ. פּוֹקְדִים שְׁקוֹד סִפֵּי אוּלָמֶךָ: חַכְמֵי עֵדוּת קוֹשֶׁט אִמְרֵי אֲמִתֶּךָ. סוֹקְדִים שַׁוּוֹת לְנֶגְדָּם אֵימָתֶךָ: חַכְמֵי נְאֻם צוֹפִים וּפִיּוּת מִדְבָּרֶיךָ. מִלְחָמָה מְשִׁיבִים בְּשַׁעֲרֵי דְבִירֶךָ: חַכְמֵי לָמֶד לְהוֹעִיל מִפִּיךָ חַנּוּן. כָּבוֹד שָׂמִים לְשִׁמְךָ בְּחִנּוּן: חַכְמֵי יִרְאַת אֱלֹהִים מוֹשֵׁל וְצַדִּיק. טוּבְךָ קוֹיִם קָרוֹב וּמַצְדִּיק: חַכְמֵי חִפּוּשׂ מַטְמוֹנֵי חָכְמָה וָדַעַת. זוֹקְקִים זֶמֶר גֵּאוּת מוֹדַעַת: חַכְמֵי וִדּוּי בַּעֲבוֹדַת יוֹם הַסְּלִיחָה. הוֹמִים בְּתַחֲנוּן שְׁמָעָה וּסְלָחָה: חַכְמֵי דְבָרִים קַהַת שׁוּב עָדֶיךָ. גּוֹעִים אָנָּא זְכוֹר לַעֲבָדֶיךָ: חזן חַכְמֵי בְטוּחֵי בִּבְרִית כְּרוּתָה לְמִדּוֹתֶיךָ. אֶנְקָתָם אֱזוֹן דּוֹפְקֵי דַּלְתוֹתֶיךָ:

וּבְכֵן מִי לֹא יִרָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לְךָ יָאָתָה כִּי בְּכָל חַכְמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל:

מטה לוי

וכין כשכשמים השעוים בשכל ובתבונה ממתעריס ורופמים: ברוך פניתם. אז עונין ברוך על ברכת האילנות ועל ברעמי': כאומר יפה כולך · באמירתם מייפי' הדבר לפי ענינו: בכל פתיחת מפורש לגי מגדלך · כשמתחילי' העומדים על המגדל בבה"כ לקרוא בתורה קריאה מפורשת אז · ברוך לכל החלם עוז לגדילך. מיד הם מתחילי' בשמחה וכלהלה להגדיל עוז ולומר ברוך ה' המבורך (הרא"בן): בכל קץ הפלאת נסים. בכל זמן הפלאת נסים לישראל שהם גורלך: ברוך רחשם על הצת חרולך. על שאתה מלית ומבעיר החרולים והקוצי' מכרמך: בכל שכן · בכל שכונה: בהתעדנ' ממגדי אשלך. כשמתעדני' מפירות האילנו' שלך אזי ברוך תמימיך יתנו לך משלך תמימיך יתנו לך ברכה על כל מין מפירותיך מעין ברכותיו:

חכמי תום דרך. חכמי תמימי דרך. המאחלי' לכון המתאוים להיות ישרי' ונכוני': שחר מעוררים. מעוררי' השחר ומשכימי' לבהכ"נ ומכינים עצמם נגדך להתפלל תפלתם בכל לבם: חכמי רובי תורות · חכמי ישראל שנא' עליהם אכתוב לו רובי תורתי: הישרי' בלבותם. הם קודים ומשתחוי' רצות נדבתם שיהי' לרצון נדבת פיהם: חכמי צרוף אותיות. חכמי ישראל היודעים לצרף אותיות שם המיוחד הנעלם: פוקדים. מלוים ומזהירי' לכל אדם לשקוד תמיד על ספי בהכ"נ שהוא אולמך:

חכמי עדות קושט. חכמי התורה שנקראת עדות ה' נאמנה והוא אמרי אמתך: סוקדים. מחברי' לשוות אימתך לנגד': חכמי נאום צופי'. הנביאי' ברוח הקודש מגידי' מה שעתיד להיות: ופיות מדברך · שדברת בפיך: מלחמה משיבי'. ת"ח מתלחמים במלחמתה של תורה בבהמ"ד ובבה"כ שהם שערי דבירך (הרא"בן): חכמי למד להועיל · חכמי תורה שהיא למד המועיל לגוף ונפש והיא יוצאה מפיך חנון: כבוד שמים הם עושים כבוד. לשמך בחנון: חכמי יראת אלהי' מושל צדיק. צדיקי' המושלי' ביצר'. טובך קוים. הם מיחלי' לטובך לפי שאתה. קרוב. לישראל · ומצדיק אותם: חכמי. חפוש: מטמוני חכמה ודעת. שהם מחפשי' ומדקדקי' בחכמת התורה ובסודותיה: זוקקי'. הם מצרפי' יחד לומר גאותו של הקב"ה שמודעת בכל הארץ: חכמי ישראל ודוי בעבודת יום הסליחה. שמתודי' ביום כפור בעבודה ובתפלה: הומים. הם שואגים בתחנון כו': חכמי ישראל דברי' קהת כו'. שנא' עליהם קחו עמכם דברי' ושובו אל ה': גועים הם לומר' אנא כו': חכמי ישראל שהם. בטוחי בברית כרותה למדותיך. כמ"ש רז"ל ברית כרותה לי"ג מדות שאינן חוזרות ריקם: אנקתם אזון דופקי דלתותיך. שוקדי דלתותיך של בהכ"נ:

ובכל

וּבְכָל תּוֹקֶף יְאֻמַּן עוֹז הִלּוּלָךְ. שַׁלְוַת שׁוֹדְדִים וְשַׁאֲנַנּוּתָם בְּהֵילִילָךְ: וּבְכָל רֶגֶשׁ יוּמְתַּק סוֹד אֱמוּנָךְ. קַרְנוֹת צַדִּיקִים בְּרוֹמְמָךְ בְּאַרְמוֹנָךְ. וּבְכָל צַעַד יְפַזֵּז וִיכַרְכֵּר לִכְבוֹדָךְ. פַּאֲתֵי בוֹגְדִים מֵאֶרֶץ בְּאַבְּדָךְ: וּבְכָל עוֹצֶם יוּשַׁר שִׁיר לְעַלָּךְ. סְגוּלֶיךָ מִמַּחַץ מַכָּתָם בְּהַתְעִילָךְ: וּבְכָל נָפוֹת יוּנְעַם זֶמֶר לְגַדְּלָךְ. מַלְכֵי אֶרֶץ מִכְּבוֹדָם בְּהַדִּיכָךְ: וּבְכָל לָשׁוֹן יוּשְׂגַּב שִׁמְךָ לְבַדָּךְ. כַּנַּת נִטְעָךְ בֶּטַח בְּבַדְדָךְ: וּבְכָל יַד יְהוּיַד שֵׁמַע צִלְצוּלָךְ. טִירַת טְמֵאִים מֵחוֹסֶן בְּנַצְּלָךְ. וּבְכָל חֲנֶה וְסִיעַ קוּמְךָ וְשׁוּבָךְ. זְרוּיֶיךָ לְרִבְבוֹת אַלְפֵיהֶם בְּהַשִׁיבָךְ: וּבְכָל וְכָל יַמְלִיכוּ אַדְנוּת יִחוּדָךְ: הֲמוֹן רְשָׁעִים לַאֲבַדּוֹן בְּהַכְחִידָךְ: וּבְכָל דֶּרֶךְ יוּשַׁח עוֹצֶם חֵילָךְ. גּוֹיֵךְ בְּשַׂמְּחָךְ כְּיַחֵל לָךְ: חזן וּבְכָל בְּרָכוֹת יִתְרוֹמַם שֵׁם קָדְשָׁךְ. אֱמוּנֶיךָ נְעוּרֵימוֹ כַּנֶּשֶׁר בְּחַדְּשָׁךְ:

וּבְכֵן מִי לֹא יִרָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לְךָ יָאָתָה כִּי בְכָל חַכְמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם:

מַלְכוּתָם תִּכּוֹן מַלְכוּתְךָ מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים. שָׁמַיִם וָאָרֶץ שִׁבְחֲךָ יְהוּ מַבִּיעִים. רוֹמְמוּתְךָ יִקְרְאוּ בְגָרוֹן הֲמוֹנִים. קְדֻשָּׁה וָעוֹז תְּיַסֵּד כְּמִפִּי עוֹלְלִים. צִדְקוֹתֶיךָ יַגִּידוּ בְּאִיִּים אֵל אֵלִים. פְּאֵר מְלוּכָה יִנְחֲלוּ נִטְעֵי כַנַּת קְדוֹשִׁים. עִלּוּי כְּבוֹד שִׁמְךָ יִתְנוֹבֵל בְּאֹהֲבִים. סִפּוּר מַעֲשֶׂיךָ בְּרִנָּה יִפְצְחוּ מְאָרִישִׁים. נוֹעַם דֵּעַ יִרְאָתְךָ יִתְמַלְאוּן אֲרָקִים. מִשְׁתַּחֲוִים כָּל בָּשָׂר. לְפָנֶיךָ עוֹשֶׂה שַׁחַר וָעֵיפָה: חזן מַלְכוּתְךָ בְּכַלּוֹתְךָ לְנַעֵר רְשָׁעִים מִן הָאָרֶץ. לָכֵן בְּמָלְכוֹ יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ:

וּבְכֵן מִי לֹא יִרָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לְךָ יָאָתָה כִּי בְכָל חַכְמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם מֵאֵין כָּמוֹךָ:

מֵאֵין כָּמוֹךָ בְּאַמִּצְךָ שָׁמַיִם וּשְׁמֵי שָׁמַיִם. מֵאֵין כָּמוֹךָ

מטה לוי בבלך

ובכל תוקף כו'. שלות שודדים כו'. כשתהפך שלות ושאננות הרשעי' הגוזלים ושודדים אותנו כשתביאם מפלתם וילילו בלילה אז יתאמת עוז הלולך בכל תקפו של אדם: ובכל רגש יומתק סוד אמונך. ואז יאמרו סוד התורה שנק' אמון וילכו ברגש לבהכ"נ ולבהמ"ד להגיד שבחך ואימתי יהיה זה. קרנות צדיקים ברוממך. כשתגדעה קרנות הרשעים תרוממנה קרנות צדיק בבהמ"ק (הרמב"ן): ובכל צעד. ובכל מקום שלימדים ירוקד וידולג לכבודך. פאתי בוגדים מארץ באבדך. כשתאבד שרים המשקרים מן העולם אז ירננו שבחו של הקב"ה: ובכל עוצם כו' סגוליך כו'. כשתרפא ישראל שהם סגולה לך ממחץ מכתם אז יושר שיר בכל כח כדי לגדלך. ובכל נפות כו'. מלכי כו'. כשתוריד מכבודם שרי העכו"ם אז יונעם זמר בכל מדינות שרים: ובכל לשון כו' כנת כו'. כשתושיב בטח בדד כנ"י שהיא כנה אשר נטעה ימינך אז יאמן בכל לשון הפסוק ונשגב ה' לבדו ביום ההוא: ובכל חנה. וכשם שעשית לישראל בימי הוצאתם ממצרים שבכל חנייתם היה שובך ובכל נסיעתם היה קומך: זרוייך. כמו כן כשתשיב את ישראל הפזורים והזרויים לרבבות אלפיהם אז יאמרו כמו כן קומה ה' שובה ה': ובכל וכל כו'. כשתכרית את המון הרשעים החוקים לאבדון אז בכל האומות ובכל המדינות ימליכו אדנות יחודך: גויך כו'. כשתשמח ישראל גויך כמו שהם מיחלים לך אז יסופר בנפלאות חיל משמחך: ובכל ברכות כו' אמוניך. כשתחדש כנשר נעורי ישראל עם אמוניך אז בכל ברכות יתרומם שם קדשך:

מלכותם. של עכו"ם כאבדם. אז. תכון מלכותך כו'. ואז. שמים וארץ כו'. ואז. קדושה ועוז כו'. כמו שיסדת עוז מפי עוללים ויונקים כן גם עתה תיסד עוז וקדושה: צדקותיך כו' אלים. אתה אל על כל אלהים כשתעשה כן אז יגידו באיי הים צדקותיך: פאר מלוכה כו'. ואז ינחלו לישראל הקדושים שקראו נטעי כנה את פאר מלוכה: עילוי כבוד כו'. אז יספרו הכל ברוב אהבה את עילוי כבוד שמך: ספור מעשיך כו'. אז המדברים יפתחו פיהם ברנה לספר מעשיך: נועם דע כו'. ואז יתמלאו הארצות נועם דיע יראתך: משתחוים כל בשר. אתה ית' שאתה מהפך שחר לעיפה ובוקר לצלמות כשתעשה כן אז ישתחוו לפניך כל בשר:

בְּבַלֶּלְךָ אֵשׁ וּמַיִם. מֵאֵין כָּמוֹךָ בְּגַלֶּלְךָ אִישׁוֹן חוֹשֶׁךְ וָאוֹפֶל. מֵאֵין כָּמוֹךָ בְּדָלְקְךָ אוֹר מִמַּאֲפֶל. מֵאֵין כָּמוֹךָ בְּהַבְדִּילְךָ רָקִיעַ מְמַחֵץ. מֵאֵין כָּמוֹךָ בְּוַעַדְךָ לְהַקְווֹת זְדוֹנֵי שַׁחַץ. מֵאֵין כָּמוֹךָ בְּזָכְךָ צְבָאוֹת זַכִּים וְנוֹרָאִים. מֵאֵין כָּמוֹךָ בְּחַסְנָךְ חֵילֵי פְּלִיאִים. מֵאֵין כָּמוֹךָ בְּטַכְּסְךָ מוֹצָא דֶשֶׁא וּוְרָדִים. מֵאֵין כָּמוֹךָ בְּיַצְבָךְ גַּן לְהַצְמִיחַ מְגָדִים. מֵאֵין כָּמוֹךָ בְּכַלֶּלְךָ גּוֹדֶל שְׁנֵי הַמְּאוֹרוֹת. מֵאֵין כָּמוֹךָ בְּלַהֲבָךְ עָשׁ כְּסִיל וְכִימָה וּמַזָּרוֹת. מֵאֵין כָּמוֹךָ בְּמַלֶּלְךָ יִשְׁרְצוּ אַדִּירִים. מֵאֵין כָּמוֹךָ בְּנוֹאֳמָךְ לְעוֹפֵף טַסֵּי אֲוִירִים. מֵאֵין כָּמוֹךָ בְּשַׂגְּבָךְ רֶמֶשׂ מִמְּעֵי צִיָּה. מֵאֵין כָּמוֹךָ בְּעָצְמָךְ נֶפֶשׁ בְּהֵמָה וְחַיָּה. מֵאֵין כָּמוֹךָ בְּפָקְדָךְ אֵבוּס בְּהַרְרֵי אֶלֶף מְסִבּוֹ. מֵאֵין כָּמוֹךָ בְּצַוֹּתְךָ לִוְיָתָן זֶה יָצַרְתָּ לְשַׂחֶק בּוֹ. מֵאֵין כָּמוֹךָ בְּקַבְּצָךְ עָפָר מֵרִגְבֵי אֲדָמָה. מֵאֵין כָּמוֹךָ בְּרִקְמָךְ חוֹתָם תָּבְנִית מָלֵא חָכְמָה: חזן מֵאֵין כָּמוֹךָ בְּשָׁבְתָךְ יוֹם מִיָּמִים. מֵאֵין כָּמוֹךָ בְּתַקְנָךְ שִׁכְלוּל שְׁנֵי עוֹלָמִים:

וּבְכֵן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יהוה אֱלֹהֵינוּ יהוה אֶחָד:

הָאֲזוּרִים בְּאַהַב אוֹמְרִים יְיָ אֱלֹהֵינוּ. הַבָּאִים בִּבְרִית עוֹנִים יְיָ אֶחָד. הַגְּאוּלִים בְּגִיל אוֹמְרִים יְיָ אֱלֹהֵינוּ: הַדְּרוּשִׁים בְּדֵעָה עוֹנִים יְיָ אֶחָד: הַהוֹמִים בְּהֶגֶה אוֹמְרִים יְיָ אֱלֹהֵינוּ. הַוָּתִיקִים בְּוַעַד עוֹנִים יְיָ אֶחָד: הַזְּבוּדִים

מטה לוי בזבד

בבללך אש ומים. כשבללת ועירבת יחד אש ומים ובראת מהם שמים: בגללך אישון כו'. שגללת החושך ובראת האור לעולם: בהבדילך רקיע ממחץ. שהבדלת ברקיע בין מים העליונים למים התחתונים ונתת מחיצתם למעלה ומחיצתם למטה: בועדך להקוות. כשנועדת ואמרת למים שנקראים. זדוני שחץ להקוות אל מקום א': בזכך כו'. כשבראת המלאכים בזכים והנוראים ביום שני: בחסנך כו'. בחזקך חילי מלאכים ששמם פליאים: בטכסך כו'. בתקנך ביום ג' הדשאים והזרעים: ביצבך גן כו'. בהציבך ובראת את הגן ביום הג' להצמיח פירות מתוקים: בכללך. שבראת יחד שני המאורות הגדולים ביום ד' להאיר על הארץ: בלהבך. בהאירך את הכוכבים ומזלות שנתלו ביום ד': במללך. בדברך אל המים ישרצו המים שרץ נפש וגו' ביום ה': בנאמך לעופף. כשאמרת ביום ה' ועוף יעופף שהם מעופפים באויר השמים: בשגבך רמש. בגדלך רמש מתוך האדמה הנק' ציה ביום ו': בעצמך. בחזקך נפש בהמה וחיה ביום ו': בפקדך אבוס. כשפקדת וצוית להכרת שור הבר להיות שמן ופטם שמסבב בכל יום אלף הרים ואוכל כל מה שגדל עליהם: בצותך כו'. כשצוית על בריאת לויתן כדי לשחק עמו ג' שעות ביום: בקבצך עפר. של אדה"ר מארבע רוחות: ברקמך חותם כו'. בציירך ציורו של אדם שהוא מלא חכמה לחתום ולטבוע כל תבנית וצורה (רש"י): בשבתך יום מימים. שאתה שובת ממלאכתך ביום שבת מאחר ימים: בתקנך שכלול שני עולמים. בהכינך יסוד של שני עולמים העוה"ז והעוה"ב:

האזורים באהב. ישראל המגורים באהבת הקב"ה: הבאים בברית. של אבות: הגאולים בגיל. שאמרו שירה על הים בשמחה רבה: הדרושים בדעה. מהקב"ה כמ"ש וידע אלהים: ההומים. נותנים קול הומה בדבור: הותיקים. המוקים באמונתם

בְּזֹבֶד אוֹמְרִים יְיָ אֱלֹהֵינוּ׃ הַחֲנוּנִים בְּחִיל עוֹנִים יְיָ אֶחָד. הַטְּכוּסִים בְּטַעַם אוֹמְרִים יְיָ אֱלֹהֵינוּ. הַיְחוּסִים בְּיַחַם עוֹנִים יְיָ אֶחָד׃ הַכְּלוּלִים בְּכֶתֶר אוֹמְרִים יְיָ אֱלֹהֵינוּ. הַלְּקוּחִים לוֹ לְעָם עוֹנִים יְיָ אֶחָד׃ הַמּוּלִים בְּמֶתֶק אוֹמְרִים יְיָ אֱלֹהֵינוּ. הַנְּשׂוּאִים בְּנוֹעַם עוֹנִים יְיָ אֶחָד׃ הַסְּגוּלִים בְּסֶגֶל אוֹמְרִים יְיָ אֱלֹהֵינוּ׃ הָעֲמוּסִים בְּעוֹז עוֹנִים יְיָ אֶחָד׃ הַפְּדוּיִם בִּפְאֵר אוֹמְרִים יְיָ אֱלֹהֵינוּ. הַצְּנוּעִים בְּצֶדֶק עוֹנִים יְיָ אֶחָד׃ הַקְּרוּאִים בְּקֶשֶׁב אוֹמְרִים יְיָ אֱלֹהֵינוּ. הָרוֹגְשִׁים בְּרוֹן עוֹנִים יְיָ אֶחָד׃ הַשּׁוֹאֲגִים בְּשֶׁקֶד אוֹמְרִים יְיָ אֱלֹהֵינוּ. הַתְּמוּכִים בְּתַאַב עוֹנִים יהוה אֶחָד׃

תּוּשְׂגַּב לְבַדְּךָ וְתִמְלוֹךְ עַל כֹּל בְּיִחוּד׃

כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְהָיָה יהוה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יהוה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד׃

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יהוה אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאֵימָתְךָ עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם כְּמוֹ (כְּמָה) שֶׁיָּדַעְנוּ יהוה אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשָּׁלְטָן לְפָנֶיךָ עֹז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ׃

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ. תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ. וְתִקְוָה טוֹבָה לְדוֹרְשֶׁיךָ. וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ. שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ. וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ. וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ׃

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ. וִישָׁרִים יַעֲלֹזוּ וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ. וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ בְּעָשָׁן (כֶּעָשָׁן) תִּכְלֶה. כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ׃

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ מְהֵרָה לְבַדֶּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ. בְּהַר

מטה לוי

בועדם לבהכ"נ: הזבודים. החלוקים בתורה שהיא חלק טוב : החנונים בכח של תשובה תפלה וצדקה המה חנונים: הטכוסים. המתוקנים ומקושטים בדבור של תורה ותפלה: היחוסים ביחוד. שהתורה מעידה שהם גוי א' בארץ והם מעידים שהקב"ה א' : הכלולים. המוכתרים בכתר תורה : המולים. הנמולים במתיקות ובשמחה כמשרז"ל מילה שקבלוה עליהם בשמחה עדיין עושים אותה בשמחה : הנשואים. העמוסים מני בטן בנעימות : הסגולים. כמ"ש והייתם לי סגולה : העמוסים

ציון

בעוז. התורה : הפדוים בפאר. שיצאו ברכוש גדול וביד רמה: הצנועים בצדק. שנותנים צדקה בסתר : הקרואים בקשב. שהם נקראים בכלל יראי ה' שנא' בהם אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה': הרוגשים ברון. המאספים להתפלל ולרנן : השואגים בשקד : השוקדים על דלתי בהכ"נ וצועקים בתפלה : התמוכים בתאב. הנשענים בחשק ותאוה להיות עונים ה' אחד ומבקשים שתמהר העת: תושגב לבדך. שימליכו אותך לאלהים. ותמלוך על כל ביחוד :

צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ. וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ. כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ. יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ. וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ כַּכָּתוּב וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ:

וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם (לשבת הַשַּׁבָּת הַזֶּה לִקְדֻשָּׁה וְלִמְנוּחָה וְאֶת יוֹם) הַכִּפּוּרִים הַזֶּה לִמְחִילָה וְלִסְלִיחָה וּלְכַפָּרָה וְלִמְחָל בּוֹ אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ (בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ לִפְלֵיטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים הַזֶּה: זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים (טוֹבִים): וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחָנֵּנוּ וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

דער חזן הייבט אן סלח לנו. אין מען זאגט סליחות אין דער נאך זאגט מען דאס:

זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה: אַל תִּזְכָּר לָנוּ עֲוֹנוֹת רִאשֹׁנִים מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ כִּי דַלּוֹנוּ מְאֹד: זָכְרֵנוּ יְיָ בִּרְצוֹן עַמֶּךָ פָּקְדֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ: זְכוֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶּדֶם גָּאַלְתָּ שֵׁבֶט נַחֲלָתֶךָ הַר צִיּוֹן זֶה שָׁכַנְתָּ בּוֹ: זְכוֹר יְיָ חִבַּת יְרוּשָׁלָיִם אַהֲבַת צִיּוֹן אַל תִּשְׁכַּח לָנֶצַח: זְכוֹר יְיָ לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלָיִם הָאֹמְרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ: אַתָּה תָקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחֶנְנָהּ כִּי בָא מוֹעֵד: זְכוֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ וַתְּדַבֵּר אֲלֵיהֶם אַרְבֶּה אֶת זַרְעֲכֶם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם וְכָל הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֶתֵּן לְזַרְעֲכֶם וְנָחֲלוּ לְעוֹלָם: זְכוֹר לַעֲבָדֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב אַל תֵּפֶן אֶל קְשִׁי הָעָם הַזֶּה וְאֶל רִשְׁעוֹ וְאֶל חַטָּאתוֹ:

אַל נָא תָשֵׁת עָלֵינוּ חַטָּאת אֲשֶׁר נוֹאַלְנוּ וַאֲשֶׁר חָטָאנוּ: חָטָאנוּ צוּרֵנוּ סְלַח לָנוּ יוֹצְרֵנוּ:

אֲדַבְּרָה תַחֲנוּנִים כְּרָשׁ וְאֶבְכֶּה בְּעֵינוּי נֶפֶשׁ בְּעַד קְהָלִי אֲבַכֶּה. כִּי נִקַּף כַּבַּרְזֶל סְבִיבִי בָּכוּ הָעָם הַרְבֵּה בָכֹה: בָּכֹה הִשְׂבִּיעַנִי כְּגֶדַע קַרְנִי. רַעֲנָה וָרוּשׁ הֲנִי גִ

פירוש

אדברה כרש. כעני ל״ה (משלי יח פכ״ג) תחנונים ידבר רש: אבכה. אגרום שיבכו הקהל על הצרה שנעשה לנו: נקף. כלומר כרת ושיבר וערפתו תרגום ותנקפיה (שמות יג פי״ג): כברזל סבבי. כמו שהברזל כורת עצים ויערים שביער כך כרת אויב הצדיקים שנמשלו לעץ שתול (במדבר כד ו) היה כה כן: סבבי. לי שופים פי׳ ישראל הם רשעים שנכרתו ונכללו:

הדממתי

בכו העם בכיה רבה באותו זמן: כגדע קרני. לי נגדע נשבר אף כל קרן ישראל (איכה ב פ״ג): הרוני. השליכני לי פ...ת הרוס (דברים כט פי״ח): הדממתי. השתקתי: ונס. ואמר הנני קומי רוני בלילה (איכה ב פי״ח): רוני. לי יללה: יבשתי. נלאתי מחמת צעקתי עד שיחר ונתייבש גרוני: כוכבת. לי נתייבש כמו לשון בלאה נשתה (ישעיה מא פי״ז): קרנות.

הִדְמַמְתִּי וְגַם קוּמִי רוֹנִי · יָגַעְתִּי בְקָרְאִי נִחַר גְּרוֹנִי : חטאנו גְּרוֹנִי הוּגְשַׁת קְרוֹא
אֲרוּכָה קַוֵּה נַחַת וְהִנֵּה פְּרוּכָה · נוֹדַדְתִּי כְּצִפּוֹר נוֹדֵד וְדַרְכִּי נִסְרָכָה · מִפְּנֵי
קֶשֶׁת דְּרוּכָה : דְּרוּכָה לָשׁוֹן מְקַנְאַי וּרְחָבָה · מְצָרֶבֶת פָּנִים כַּחֲשַׁשׁ לֶהָבָה · לָכֵן
קַיֵּם לָנוּ בְחִבָּה · הִנֵּה יוֹם בָּא : חטאנו הַבָּא לְשַׁלֵּם גְּמוּל וְשַׁלְמוֹנִים · לְסָרָבִים
וְסִלּוֹנִים · וּלְהֵטִיב לְבָנִים נֶאֱמָנִים אֲשֶׁר אֵלֶיךָ פּוֹנִים : וּפוֹנִים אֵלֶיךָ וַיְנַהֲמוּ · יִצְעֲקוּ
רַבִּים עָלַי קָמוּ · לָקַחַת נַפְשִׁי זָמָמוּ : חטאנו זָמְמוּ לָרוּץ בְּצַוָּאר אֵלֶיךָ · נוֹעֲצוּ
לִכְרוֹת בְּרִית עָלֶיךָ · הִדִּיחוּ מִמְּעוֹנֶיךָ צִבְאוֹת חֵילֶךָ · עָלֶיךָ יַעֲזוֹב חֵילֶךָ : חֵילֶךָ
מִתְחַבֵּא מִפַּחַד קָטְבֶךָ · בְּךָ יָרוּץ לְהִשְׂתַּגֵּב בְּהַחֲטִיבְךָ · בְּשַׁעַן וַאֲהֵבְךָ וְהֵטִיבְךָ
וְהִרְבְּךָ · מָה רַב טוּבְךָ : חטאנו טוּבְךָ יֹאבֶה שְׁאָר יָשׁוּב · מִתְנַפֵּל בְּהִמָּצְאֲךָ אֵלֶיךָ
לָשׁוּב · קַח דִּבְרֵי כְבוּשִׁים וָשׁוּב · מִי יוֹדֵעַ יָשׁוּב : יָשׁוּב חֲרוֹנְךָ וְאַל תְּכַלֵּנוּ · כִּי
שָׁנֵינוּ כְּהֶגֶה כִּלִּינוּ · בְּדֶרֶךְ זוּ נֵלֵךְ לְהַשְׂכִּילֵנוּ · הֵן הַבֶּט נָא עַמְּךָ כֻּלָּנוּ : חטאנו
כֻּלָּנוּ יַחַד נְחַלֶּה פָּנָיו · נַזְכִּיר בְּרִית יִקְרַת פְּנִינָיו · בְּצֶדֶק לַחֲזוֹתֵינוּ אוֹר פָּנָיו ·
יְקִימֵנוּ וְנִחְיֶה לְפָנָיו : לְפָנָיו מְצַפְצֵף מֵעָפָר לַהֲקִימוֹ · עַם מְיַחֲדוֹ בְּשָׁכְבוֹ וּבְקוּמוֹ ·
נֶצַח מְחַכִּים לְיוֹם קוּמוֹ · בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ : חטאנו מִמְּקוֹמוֹ יִצֶף כַּחַשׁ
רִטְפוּשִׁי · לְפָאֵר יָמִיר אֵפֶר כְּפוּשִׁי · מֵעוֹצֶב עֲבוֹדָה קָשָׁה לְהַנְפִּישִׁי · כִּי שָׂבְעָה
בְרָעוֹת נַפְשִׁי : נַפְשִׁי תִשְׁתּוֹחֲחָה לִשְׁמוֹם מְסִלָּה · דִּדּוּי סָךְ לְנָוְךָ סְלוּלָה · מַשְׁמִיעַ
שָׁלוֹם מִשּׁוּב לְכִסְלָה · יְכוֹנְנֶהָ עַד עוֹלָם סֶלָה : סֶלָה דְרַשְׁתִּיךָ וְלֹא נְטַשְׁתַּנִי
בְּהִתְפַּשְּׁטִי בְּצֵל יָדְךָ כִּסִּיתָנִי · מֵאֵשׁ וּמִמַּיִם לִרְוָיָה הוֹצֵאתָנִי · וּמִקַּרְנֵי רְאֵמִים
עֲנִיתָנִי : עֲנִיתָנִי בְּכָל עֵת בְּהִתְעַטְּפִי · הוֹשַׁטְתָּ יְמִינְךָ בְּאַהַב לְנָגְפִּי · וְאַתָּה

פירוש

לקרא להקב"ה שיתן לי ארוכה. פי' רפואה : קוה נחת. אקוה לנחת ושלום ומרפא: והנה פרוכה. שבורה : נודדתי, ל' נע ונד: נסרכה, נתעקמה ל' משרכת דרכיה (ירמיה ב כג): מפני קשת דרוכה, ל"ה (ישעיה כא פט"ו): דרוכה, ל' דרכתי : מקנאי, אויבי מקנאי: מצרבת, ל' צרבת המכוה (ויקרא יג פכ"ח) שנשרף ונכוה עור הפנים: להבה לשבה, קש והבן ומוץ ועפ"ה וחשש להבה ירפה (ישעיה ה פכ"ד) ומוץ ממהרת הריכה ושריפה : זממו, חשבו: לרוץ בצואר אליך, להלחם נגדך בכח ול"ה (איוב טו פכ"ו) וירוץ אליו בצואר: לכרות ברית, נתייעצו עליך כנ"א הכורתים ברית להיות יחד באגודה ובקשו להלחם : הדיחו ממעוניך, מבהמ"ק : צבאות חילך, ישראל שהם חילך : עליך יעזוב, ל' יאמץ או ל' בנין כמו ויעזבו (נחמיה ג פח) פי' עליך מתחזקים בבטחון אמיתי בכוונה בנין על היסוד שהסיר עול עכו"ם מעליהם: מפחד קטבך, מפחד האויב שגזרת שיעבדו בהם: קטבך, כורתך גוזרין גליות הדומה לשאול שנא' (הושע יג פי"ד) אהי קטבך שאול וכד"א גם מיד שאול אפדם ופשוטו ל' כריתה כמו ישוד צהרים (תלים צא ו) : בך ירוץ. ישראל עפ"ה בו ירוץ צדיק ונשגב (משלי יח פ"י): להשתגב. להחזיק: בהחטיבך בעשותם חטיבה א': בהאמירך. תרגום חטיבה (דברים כו פי"ח) : בשען. בסמוך על הבטחה שבתורה ואהבך והרבך (שם ז פי"ג): והטיבך והרבך. שם ל"ה הטיב לישראל מהטוב אשר צפנת שנ' (תלים לא פ"כ) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך: יאבה. רוצה ומתאוה: שאר ישוב. ישראל שארית הגולה אשר שם לבו לשוב בתשובה ול"ה (ישעיה ז כג) ושאר ישוב בך: מתנפל בהמצאך. בעשרת ימי תשובה וביוה"כ מפילים תחנוניהם לפניך שנ' (שם נה פ"ו) דרשו ה' בהמצאו ודרז"ל ב"פ ה' רמז לעשי"ת. וי"מ נה' אלו ז' ימים שבין ר"ה ליוה"כ וזהו ב' ה' מלאו. קח. כמו לקוח : דברי כבושים. דברי הכנעה וידוים ותחנונים הכובשים העונות : שוב. ל' תשובה וחזרה עפ"ה קחו עמכם דברים ושובו (הושע יד פ"ג) : יודע. ל"ה (יואל ב פי"ד) ופירש"י מי יודע שיש בו עון ישוב : כהגה. כלה שנותינו כמו שבדבור כלה ואיננו אחר שיצא מן הפה : בדרך זו. בדרך האהוב אליך כדי שתצילנו: כולנו יחד כו'. בלב א' נבקש פניו ונזכיר ברית בתורה היקרה מפנינים לחזותינו. לראותינו שנ' (תלים יז פט"ו) אחזה פניך: מצפצף. מדבר ישראל ומתפלל להקימו מעפר הם. עם מיחדו וכו'. המחכים ומקוים נגה ליום קומו. לפ"ל לדון על עכו"ם שנא' (צפניה ג פ"ח) ליום קומי לעד ומשבחים בשכבם ובקומם ברוך כבוד ה' ממקומו: יצף. יראה ל' יצף ה' (בראשית לא פמ"ט) : כחש. ל' רזון וכחוש : רטפושי. ל' שמן ודשן כמו רוטפש בשרי (איוב לג פכ"ה) פי' יראה איך נתכחש בשרי משמנותי: ימיר, יחליף : אפר כפושי, לתת פאר תחת אפר : כפוש. ל' לכלוך או כמו הכפישני באפר (איכה ג פט"ז) ל' וניער פרעה (תלים קלו פט"ו) : מעוצב. ל' עצבון : להנפישי. לנוח ל' שבת וינפש: תשתוחחה. כו"ף כפוף: לשמום מסילה. ל' ונשמו דרכיכם (ויקרא כו פכ"ב) : דדוי סך לנוך סלולה. פי' תשתוחח נפשי בשביל שימום מסילת הדרך שהוסר סלולה לעולי רגלים שהיו מתנועעים לאט בהליכתם בהשקט ובבטח כמו תחת הסך זהו דדוי סך . פי' הליכתם בנחת בלי פחד לנוה של ב"ה שנק' נוה קדשך ועפ"ה יסד ואשפכה עלי נפשי כי אעבור בסך אדדם עד בית אלהים (תלים מב פ"ה) : בסך . פי' בעגלת צב ובזמן הבית היה עשוי סכך לילך תחתיו מבית המלך עד ב"ה: משמיע שלום . הקב"ה השמיע אותי שיהא לי שלום אך אם לא אשיב לכסילות זהו שיסד משוב לכסלה וכ"ה ואל ישובו לכסלה (שם פ"ה פ"ט) ואז . יכוננה . אותה מסילה : ומקרני ראמים עניתני. ל"ה (בתהלים כב פכ"ב): בהתפשטי . בהיותי פשוטה וערומה ממצות. פ"א בהתפשט' ונשאתי ידי אליך בתפל': לרויה. לשובע : בהתעטפי . ל' תפלה לעני כי יעטוף (שם קב פ"א) או

מוֹשִׁיעִי אַל תַּרְפִּי. תְּהִלַּת יְיָ יְדַבֶּר פִּי: חטאנו פִּי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ תִּקְוָתֵנוּ · אַל יִמְעֲטוּ לְפָנֶיךָ תְּלָאוֹתֵינוּ. כְּגוֹדֶל חַסְדְּךָ מַהֵר מַשְׁחִיתוֹתֵנוּ. כִּי לֹא עַל צִדְקוֹתֵינוּ: צִדְקוֹתֵינוּ דַּלּוּ וְלִמְאֹד קָצָרוּ. עֲוֹנֵנוּ רַבּוּ וְהַטּוֹב עָצָרוּ. חַטָּאֵי אָבוֹת לַבָּנִים נֶאֱצָרוּ. זָרְעוּ חִטִּים וְקוֹצִים קָצָרוּ: חטאנו קָצְרוּ יְרִיבַי קָמוֹת אָבִי. דִּימוּ לְהַכְרִית יְשִׁישַׁי וְרוֹבַי. קְרָאתִיךָ מֵעוֹשֶׁק זֵדִים לְעָרְבִי. שָׁפְטֵנִי אֱלֹהִים וְרִיבָה רִיבִי: רִיבִי בְּחַפְּשְׂךָ יְשָׁרֵי תְּבַקֵּר. צִדְקַת הוֹרִים לְפָנֶיךָ תֵּחָקֵר. מַצְדִּיקַי תַּקְרִיב וּמַרְשִׁיעַ יֵעָקֵר. יִסָּכֵר פִּי דוֹבְרֵי שָׁקֶר: חטאנו שֶׁקֶר דּוֹבֵר לְפָנֶיךָ לֹא יָבֹא. לְנֶגֶד עֵינֶיךָ כִּי תְתַעֲבוֹ. שָׁמְרֵנִי רֶגֶל גַּאֲוָה מִבֹּא. וּמִשּׁוֹאַת רְשָׁעִים כִּי תָבֹא: תָּבֹא לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵי קֶדֶם. תַּאֲוַת מִתְעַנִּים לְפָנֶיךָ לְקַדֵּם. תֶּעֱרַב תְּחִנָּתָם כְּשָׁנִים מִקֶּדֶם. זְכוֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶּדֶם: חטאנו קֶדֶם מִפְּעָלֶיךָ יְיָ אֲדוֹנִי. עֲצָתְךָ לִכְתּוֹב כְּתוּבַּת נְדָנִי. בַּנְתָּ מֵרָחוֹק חֻקֶּיךָ לְהָעִידֵנִי. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ לַמְּדֵנִי: לַמְּדֵנִי לְהוֹעִיל מֵמִית וּמְחַיֶּה. צִוִּיתָ וַיַּעֲמוֹד אָמַרְתָּ וַיְהִיֶה. הוֹרֵנִי דַרְכֶּךָ וְתָמִים אֶהְיֶה. עֵדוֹתֶיךָ לְעוֹלָם הֲבִינֵנִי וְאֶחְיֶה: חטאנו וְאֶחְיֶה וְזַרְעִי לְפָנֶיךָ יִכּוֹן. וּתְפִלָּתִי כִּקְטוֹרֶת תָּמִיד תִּכּוֹן. בְּעַד עֲנָיֶיךָ בְּבוֹאִי לִרְכוֹן. נָכוֹן לִבִּי אֱלֹהִים נָכוֹן: נָכוֹן וְקַיָּם אֲבוֹתֵינוּ סִפְּרוּ. עוֹדֶף טוּבוֹתֶיךָ חֲטָאֵינוּ כִּפְּרוּ. לַבְּנִים גַּם עַתָּה וְיוּפָרוּ. וּפְנֵיהֶם אַל יֶחְפָּרוּ: חטאנו יֶחְפָּרוּ פְּנֵי מַכְבִּידֵי מוּעָקֵינוּ. יִלְבְּשׁוּ בֹשֶׁת בְּהוֹצָאַת צִדְקֵינוּ. יָבֹא אֱלֹהֵינוּ וְאַל יֶחֱרַשׁ לְצִדְקֵנוּ. יְיָ שׁוֹפְטֵנוּ יְיָ מְחוֹקְקֵנוּ: מְחוֹקְקֵנוּ הַחֲרֵשׁ לְאוֹם נוֹשָׁעָה. הַשְּׁאִיבָה בְּשָׂשׂוֹן מִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה. שַׂמַּח נַפְשׁוֹתֵינוּ בְּחֻקּוֹתֶיךָ לְהִשְׁתַּעְשְׁעָה. וְהָאֵר פָּנֶיךָ וְנִוָּשֵׁעָה: חטאנו וְנִוָּשֵׁעָה בְּשָׁפְכֵנוּ לְפָנֶיךָ שִׂיחָה. וְהֵעָתֵר לָנוּ עֲוֹנֵינוּ לִסְלִיחָה. חַנּוּן כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה. אֲדֹנָי שְׁמָעָה אֲדֹנָי סְלָחָה: סְלָחָה וְלֹא נֵצֵא דְחוּיִם. פְּשָׁעֵינוּ יִהְיוּ כָּעָב מְחוּיִם. נְחֵנוּ לֵאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים. כִּי עִמְּךָ מְקוֹר חַיִּים: חטאנו חַיִּים וָחֶסֶד אֵלִי זֶה. תָּחוֹן שְׁאֵרִית הָעָם הַזֶּה. גָּשִׁים לְהַקְדִּישְׁךָ בְּקוֹל זֶה. וְקָרָא זֶה אֶל זֶה: זֶה יִכְתּוֹב יָדוֹ לַקָּדוֹשׁ. וְזֶה חָדָשׁ לַבּוֹקֶר יְחֻדּוֹשׁ. מִזֶּה וּמִזֶּה שִׁלּוּשׁ

פירוש

ל' עיטוף כמו בעטף עולל ויונק (איכה ב פי"א): הושעת. שלחת: לנפשי. לחבקי בימיני: אל תרפי. אל תעזבני ואז תהלת ה' כו': תקותנו. בהמ"ק הוא מקוה ישראל: אל ימעטו כו'. עש"ה (נחמיה ט פל"ב) אל ימעטו לפניך את כל התלאה אשר מצאתנו: משחיתותינו. ל' שוחה עמוקה (משלי כב פי"ד) או ל' רשת: זאת עשה כגודל חסדך ולא בשביל צדקותינו כי דלו וקצרו מאוד: הטוב עצרו. עונינו עצרו הטוב שנא' וחטאתיכם מנעו הטוב מכם (ירמיה ה פכ"ה). אבות לבנים נאצרו. שנ' (איכה ה פ ז) אבותינו חטאו ואינם וגו': נאצרו. פי' נשמרו באוצר: קצרו יריבי. כרתו שונאי: קמות. ל' גדיש או הקמה (שמות כב פ"ה): ואבי. פריי. דימו. חשבו: ישישי זקיני: ורובי. פי' נערים קטנים: לערבי. להצילני כמו ערוב עבדך לטוב אל יעשקוני זדים (תהלים קיט פקכ"ב) או ל' ערביך שהחברני להתערב בעדי: בחפשך. ל' בחפשה: לבקר. לדרוש: הורים. האבות: מצדיקי. סניגור שלי: ומרשיעי. קטיגור שלי: יעקר. ל' כליה: יסכר. יסתם: שמרני. שמא עלי: ומשואת ומשמון הראוי לבא על רשעים: מתענים. ישראל הצמים היום: תערב מנחתם. יומתק לפניך תפלתם כמנחה שהקריבו לפניך מאז ומקדם: קנית קדם. קנית ישראל ע"י התור' שהית' קדם כל מפעליו: עצתך. ל' עצה פי' יעצת האיך תקנה אותה לך לעם: לכתוב כתובת נדני. ל' מוהר ומתן ונדוניא פי' התור' שהיא כתובה ונדוניא שלי כדאי' במדרש משל למלך שהלך למדינת הים והניח לה כתובה וכו': בנת מרחוק. הבנת אותי חקי התור'

קדוש

שנא' (בשמות פמ"ו) וינועו ויעמדו מרחוק: להעידני. בשביל טובתי לכן אנו אומרים ברוך אתה ה' למדני חקיך: הורני דרכיך. הראיני ללכת בדרכיך ואהיה תמים שנ' (בראש' יז פ"א) התהלך לפני והיה תמים: עדותיך. המקוימים לעולם: לרכון. להשתחוות הטי' נא תרגום ארכיני כען (שם כד פי"ד) ויש"ר שיהא לבי נכון ויושר לפני הקב"ה נכון וקים. לעד: אבותינו ספרו. לנו. עודף טובותיך. מותר ורבוי טובותיך הם כפרו ומחקו חטאינו לכן גם עתה. לבנים. ל' הלבן חטאינו: ויופרו. וישבתו: יחפרו. יבושו: פני מכבידי מועקנו. לוחצנו המכבידים עול ל' עקה: בהוצאת צדקנו. שנ' (תהלים לז פ"ו) והוציא כאור צדקך ר"ל משיח שנ' (ירמיה כג פ"ו) וזהו שמו אשר יקראו ה' צדקינו כשיבא אל יחרש ה' שופטינו לצדקנו. לאום נושעה. לאומה ישראלית שנ' (ישעיה מה פי"ז) ישראל נושע בה': השאיבה בששון וכו'. ינהגנו במעגלי צדק. להשתעשע. לטייל בתורה והאר פניך עלינו ונושעה: שיחה. תפלה: והעתר. ל' ויעתר לו (בראש' כה): דחוים. ל' נדחים: מחוים. ל' מחיתי כעב (ישעיה מד פכ"ב): לאור. שיאור לנו אור החיים: חיים וחסד. הקב"ה שנק' זה אלי: תחון. תרחם: בקול זה. ל' זה שהמלאכים מקדישין אותך דהיינו וקרא זה אל זה: חדש. ר"ל המלאך שנעשה חדש ופי' מכל דבור ודבור של הקב"ה נברא מלאך: לבוקר יחודש. שנא' (איכה ג פכ"ג) חדשים לבקרים שנבראים בכל בוקר וטובלים בנהר דינור ואומרים שירה וזו. מזה ומזה. ממלאכים ומישראל: כך שבולת יכריע

קָדוֹשׁ. וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ: חזנו קָדוֹשׁ בְּבוֹא אֵלָיו הַקּוֹל. כַּף שִׁבּוֹלֶת יַכְרִיעַ לִשְׁקוֹל. נַקּוֹת קוֹרְאָיו כְּמַרְעִישֵׁי קוֹל. וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי קוֹל:

קוֹל גָּדוֹל כְּהַשְׁמִיעַ לִרְחוּמִים. קַבְּלוּ מַלְכוּתִי מִמְּקוֹרֵי רְחָמִים. יִזְכּוֹר הַיּוֹם לְסָבִיב מוּתְחָמִים. אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים:

זְכוֹר לָנוּ בְּרִית אָבוֹת כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקוֹב וְאַף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק וְאַף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכּוֹר וְהָאָרֶץ אֶזְכּוֹר:

זְכוֹר לָנוּ בְּרִית רִאשׁוֹנִים כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ: וְזָכַרְתִּי לָהֶם בְּרִית רִאשׁוֹנִים אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם לִהְיוֹת לָהֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְיָ: עֲשֵׂה עִמָּנוּ כְּמָה שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים לְכַלּוֹתָם לְהָפֵר בְּרִיתִי אִתָּם כִּי אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיהֶם: הָשֵׁב שְׁבוּתֵנוּ וְרַחֲמֵנוּ כְּמָה שֶׁכָּתוּב וְשָׁב יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וְרִחֲמֶךָ וְשָׁב וְקִבֶּצְךָ מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר הֱפִיצְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה: קַבֵּץ נִדָּחֵנוּ כְּמָה שֶׁכָּתוּב אִם יִהְיֶה נִדַּחֲךָ בִּקְצֵה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יְקַבֶּצְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ וּמִשָּׁם יִקָּחֶךָ: מְחֵה פְשָׁעֵינוּ כָּעָב וְכֶעָנָן כְּמָה שֶׁכָּתוּב מָחִיתִי כָעָב פְּשָׁעֶיךָ וְכֶעָנָן חַטֹּאתֶיךָ שׁוּבָה אֵלַי כִּי גְאַלְתִּיךָ: מְחֵה פְשָׁעֵינוּ לְמַעַנְךָ כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מֹחֶה פְשָׁעֶיךָ לְמַעֲנִי וְחַטֹּאתֶיךָ לֹא אֶזְכּוֹר: הַלְבֵּן חֲטָאֵינוּ כַּשֶּׁלֶג וְכַצֶּמֶר כְּמָה שֶׁכָּתוּב לְכוּ נָא וְנִוָּכְחָה יֹאמַר יְיָ אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ אִם יַאְדִּימוּ כַתּוֹלָע כַּצֶּמֶר יִהְיוּ: זְרוֹק עָלֵינוּ מַיִם טְהוֹרִים וְטַהֲרֵנוּ כְּמָה שֶׁכָּתוּב וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם מִכֹּל טֻמְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גִּלּוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם: כַּפֵּר חֲטָאֵינוּ בַּיּוֹם הַזֶּה וְטַהֲרֵנוּ כְּמָה שֶׁכָּתוּב כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ: רַחֵם עָלֵינוּ וְאַל תַּשְׁחִיתֵנוּ כְּמָה שֶׁכָּתוּב כִּי אֵל רַחוּם יְיָ אֱלֹהֶיךָ לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא יַשְׁחִיתֶךָ וְלֹא יִשְׁכַּח אֶת בְּרִית אֲבוֹתֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָהֶם: וּמוֹל אֶת לְבָבֵנוּ לְאַהֲבָה אֶת שְׁמֶךָ כְּמָה שֶׁכָּתוּב וּמָל יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת לְבָבְךָ וְאֶת לְבַב זַרְעֶךָ לְאַהֲבָה אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ לְמַעַן חַיֶּיךָ: הִמָּצֵא לָנוּ בְּבַקָּשָׁתֵנוּ כְּמָה שֶׁכָּתוּב וּבִקַּשְׁתֶּם מִשָּׁם אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ וּמָצָאתָ כִּי תִדְרְשֶׁנּוּ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשֶׁךָ: תְּבִיאֵנוּ אֶל הַר קָדְשֶׁךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בְּבֵית תְּפִלָּתֶךָ כְּמָה שֶׁכָּתוּב וַהֲבִיאוֹתִים אֶל הַר קָדְשִׁי וְשִׂמַּחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי עוֹלוֹתֵיהֶם וְזִבְחֵיהֶם לְרָצוֹן עַל מִזְבְּחִי כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקָּרֵא לְכָל הָעַמִּים:

שְׁמַע קוֹלֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ. וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ: הֲשִׁיבֵנוּ יְיָ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם: אֲמָרֵינוּ הַאֲזִינָה יְיָ בִּינָה הֲגִיגֵנוּ: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִינוּ וְהֶגְיוֹן לִבֵּנוּ לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרֵנוּ וְגוֹאֲלֵנוּ: אַל תַּשְׁלִיכֵנוּ מִלְּפָנֶיךָ וְרוּחַ קָדְשְׁךָ אַל תִּקַּח מִמֶּנּוּ: אַל תַּשְׁלִיכֵנוּ לְעֵת

פירוש

לשקול. פי' (תלים סט כ"ז) אל תשטפני שבולת מים: נקות קוראיו וגו'. תרגם ישר לך מקוראיך כמלאכים הצועקים בקול: קול גדול כהשמיע לרחומים. כהשמיע לאהובים קול גדול:

קבלו מלכותי ממקורי רחמים. אתם ישראל הנשואים מני רחם קבלו מלכותי. זאת. יזכור היום לסביב מותחמים. לישראל שנתפשטו בכל סביבות ובכל תחומים:

זִקְנָה כְּכְלוֹת כֹּחֵנוּ אַל תַּעַזְבֵנוּ: אַל תַּעַזְבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַל תִּרְחַק מִמֶּנוּ: עֲשֵׂה עִמָּנוּ אוֹת לְטוֹבָה וְיִרְאוּ שׂוֹנְאֵינוּ וְיֵבשׁוּ כִּי אַתָּה יְיָ עֲזַרְתָּנוּ וְנִחַמְתָּנוּ: כִּי לְךָ יְיָ הוֹחָלְנוּ אַתָּה תַעֲנֶה אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אַל תַּעַזְבֵנוּ וְאַל תִּטְּשֵׁנוּ וְאַל תַּכְלִימֵנוּ. וְאַל תָּפֵר בְּרִיתְךָ אִתָּנוּ. קָרְבֵנוּ לְתוֹרָתֶךָ לַמְּדֵנוּ מִצְוֹתֶיךָ הוֹרֵנוּ דְרָכֶיךָ. הַט לִבֵּנוּ לְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ: וּמוֹל אֶת לְבָבֵנוּ לְאַהֲבָתֶךָ. וְנָשׁוּב אֵלֶיךָ בֶּאֱמֶת וּבְלֵב שָׁלֵם. וּלְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל תִּמְחוֹל וְתִסְלַח לַעֲוֹנֵנוּ כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ. לְמַעַן שִׁמְךָ יְיָ וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵינוּ כִּי רַב הוּא:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. סְלַח לָנוּ. מְחַל לָנוּ. כַּפֶּר לָנוּ: כִּי אָנוּ עַמֶּךָ וְאַתָּה אֱלֹהֵינוּ. אָנוּ בָנֶיךָ וְאַתָּה אָבִינוּ. אָנוּ עֲבָדֶיךָ וְאַתָּה אֲדוֹנֵנוּ. אָנוּ קְהָלֶךָ וְאַתָּה חֶלְקֵנוּ. אָנוּ נַחֲלָתֶךָ וְאַתָּה גוֹרָלֵנוּ. אָנוּ צֹאנֶךָ וְאַתָּה רוֹעֵנוּ. אָנוּ כַרְמֶךָ וְאַתָּה נוֹטְרֵנוּ. אָנוּ פְעוּלָּתֶךָ וְאַתָּה יוֹצְרֵנוּ. אָנוּ רַעְיָתֶךָ וְאַתָּה דוֹדֵנוּ. אָנוּ סְגֻלָּתֶךָ וְאַתָּה אֱלֹהֵינוּ. אָנוּ עַמֶּךָ וְאַתָּה מַלְכֵּנוּ. אָנוּ מַאֲמִירֶךָ וְאַתָּה מַאֲמִירֵנוּ: אָנוּ עַזֵּי פָנִים וְאַתָּה רַחוּם וְחַנּוּן. אָנוּ קְשֵׁי עֹרֶף וְאַתָּה אֶרֶךְ אַפַּיִם. אָנוּ מְלֵאֵי עָוֹן וְאַתָּה מָלֵא רַחֲמִים. אָנוּ יָמֵינוּ כְּצֵל עוֹבֵר. וְאַתָּה הוּא וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתָּמּוּ:

ונכון שישחה עד שיתפקקו כל חוליותיו ויאמר בשברון לב ואנחה:

אָנָּא תָּבֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ וְאַל תִּתְעַלַּם מִתְּחִנָּתֵנוּ. שֶׁאֵין אָנוּ עַזֵּי פָנִים וּקְשֵׁי עֹרֶף. לוֹמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. צַדִּיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חָטָאנוּ אֲבָל אֲנַחְנוּ וַאֲבוֹתֵינוּ חָטָאנוּ:

אָשַׁמְנוּ. בָּגַדְנוּ. גָּזַלְנוּ. דִּבַּרְנוּ דוֹפִי. הֶעֱוִינוּ. וְהִרְשַׁעְנוּ. זַדְנוּ. חָמַסְנוּ. טָפַלְנוּ שֶׁקֶר: יָעַצְנוּ רָע. כִּזַּבְנוּ. לַצְנוּ. מָרַדְנוּ. נִאַצְנוּ. סָרַרְנוּ. עָוִינוּ. פָּשַׁעְנוּ. צָרַרְנוּ. קִשִּׁינוּ עֹרֶף: רָשַׁעְנוּ. שִׁחַתְנוּ. תִּעַבְנוּ. תָּעִינוּ. תִּעְתָּעְנוּ:

סַרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא שָׁוָה לָנוּ. וְאַתָּה צַדִּיק עַל כָּל הַבָּא עָלֵינוּ כִּי אֱמֶת עָשִׂיתָ וַאֲנַחְנוּ הִרְשָׁעְנוּ:

הִרְשַׁעְנוּ וּפָשַׁעְנוּ לָכֵן לֹא נוֹשָׁעְנוּ. וְתֵן בְּלִבֵּנוּ לַעֲזוֹב דֶּרֶךְ רֶשַׁע וְחִישׁ לָנוּ יֶשַׁע: כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ יַעֲזוֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ וְאִישׁ אָוֶן מַחְשְׁבוֹתָיו וְיָשׁוֹב אֶל יְיָ וִירַחֲמֵהוּ וְאֶל אֱלֹהֵינוּ כִּי יַרְבֶּה לִסְלוֹחַ:

נ״א סלח ומחל כצ״ל כי סליחה קלה ממחילה . אבל בסמוך אומרים הזדונות והשגגות אתה מכיר בדרך לא זו אף זו לא בלבד הזדונות והגלוים. אתה מכיר כי אף השגגות שנעלמו מעיני ב״א אתה מכיר וכן כולם (הרא״ף) :

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ סְלַח וּמְחַל לַעֲוֹנוֹתֵינוּ בְּיוֹם לשבת (הַשַּׁבָּת הַזֶּה וּבְיוֹם) הַכִּפּוּרִים הַזֶּה וְהֵעָתֵר לָנוּ בִּתְפִלָּתֵינוּ. מְחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטֹּאתֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ. וְכוֹף אֶת יִצְרֵנוּ לְהִשְׁתַּעְבֶּד לָךְ. וְהַכְנַע עָרְפֵּנוּ לָשׁוּב אֵלֶיךָ בֶּאֱמֶת. וְחַדֵּשׁ כִּלְיוֹתֵינוּ לִשְׁמוֹר פִּקּוּדֶיךָ. וּמוֹל אֶת לְבָבֵנוּ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ: כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ וּמָל יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת לְבָבְךָ וְאֶת לְבַב זַרְעֶךָ לְאַהֲבָה אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ לְמַעַן חַיֶּיךָ: הַזְּדוֹנוֹת וְהַשְּׁגָגוֹת אַתָּה מַכִּיר. הָרָצוֹן וְהָאֹנֶס הַגְּלוּיִם וְהַנִּסְתָּרִים לְפָנֶיךָ הֵם גְּלוּיִם וִידוּעִים. מָה אָנוּ מֶה חַיֵּינוּ. מֶה חַסְדֵּנוּ. מַה צִּדְקוֹתֵינוּ. מַה יְשׁוּעָתֵינוּ. מַה כֹּחֵנוּ. מַה גְּבוּרָתֵנוּ. מַה נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ הֲלֹא כָּל הַגִּבּוֹרִים כְּאַיִן לְפָנֶיךָ. וְאַנְשֵׁי הַשֵּׁם כְּלֹא הָיוּ וַחֲכָמִים כִּבְלִי מַדָּע וּנְבוֹנִים כִּבְלִי הַשְׂכֵּל כִּי רוֹב מַעֲשֵׂיהֶם תֹּהוּ וִימֵי חַיֵּיהֶם הֶבֶל לְפָנֶיךָ. וּמוֹתַר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אָיִן כִּי הַכֹּל הָבֶל. מַה נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מָרוֹם וּמַה נְּסַפֵּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן שְׁחָקִים הֲלֹא כָּל הַנִּסְתָּרוֹת וְהַנִּגְלוֹת אַתָּה יוֹדֵעַ:

פיוסר ע״פ א״ב כפול. בקצת קהלות א״א **אתה מבין** רק מתחילין שמך מעולם

אַתָּה מֵבִין תַּעֲלוּמוֹת לֵב. אֶפֶס לְךָ נִגְלוֹת וְגַם נִסְתָּרוֹת. בָּאנוּ בִּדְבָרִים לְפַתּוֹתְךָ בָּם. בְּרִשְׁעֵנוּ אַל תֵּפֶן וְלֹא בְּמַעֲלָלֵנוּ. גִּשְׁתֵּנוּ בְּיוֹם זֶה כְּיָרֵא וְחָרֵד. גֵּאֶה כְּרַחוּם לְמַעַנְךָ עֲשֵׂה חֶסֶד. דִּין אַל תִּמְתַּח מוּל עָפָר וָאֵפֶר. דַּע אַחֲרִיתֵנוּ רִמָּה וְתוֹלֵעָה. הַאִם שָׁגַגְנוּ וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ. הֲלֹא אַתָּה לְבַד מֵבִין שְׁגִיאוֹת. וְאַל תַּחְשׁוֹב לָנוּ כְּעוֹשֶׂה בְּזָדוֹן: וִידּוּי שְׂפָתֵינוּ שֶׁעָה בְּעֵת רָצוֹן. זֶה כַּפֵּר לָנוּ הוֹדַע וְלֹא הוֹדַע. זָדוֹן וְנֶעְלָם עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה. חַלְּצֵנוּ מֵעוֹנֶשׁ כָּרֵת וּמִיתָה. הֲמוֹל עַל חוֹמֶר מַעֲשֵׂי יָדֶיךָ. טָפַשְׁנוּ בְּרוֹעַ יֵצֶר אֲשֶׁר מִנְּעוּרֵינוּ. טָמוּן בְּקִרְבֵּנוּ כְּרֶשֶׁת לְפָעֳמֵינוּ. יוֹצְרֵנוּ וְעוֹשֵׂנוּ יוֹדֵעַ יִצְרֵנוּ. יֶהֱמוּ רַחֲמֶיךָ וְאַל תַּשְׁחִיתֵנוּ. כִּי מִלְּפָנֶיךָ מִי יִסָּתֵר. כֹּל גָּלוּי לְךָ כָּאוֹר וְכַצָּהֳרָיִם. לְבֵית דִּין הוֹרֵיתָ אַרְבַּע מִיתוֹת. לְמַעַנְךָ עֲשֵׂה וּמֵהֶם חַלְּצֵנוּ. מֵאָז יְצַרְתָּנוּ וַתֵּדָע. מַעֲשֵׂינוּ כִּי הֵמָּה עָמָל וָאָוֶן. נְצוֹר נַפְשׁוֹתֵינוּ כִּי בְיָדְךָ כָּל נֶפֶשׁ. נָא תַּחְקוֹר נֶפֶשׁ מִמַּעֲנִי לְךָ נָפֶשׁ. סְקִילָה שְׂרֵפָה הֶרֶג וְחֶנֶק. סוֹדָם גִּלִּיתָ לְיוֹדְעֵי אֲמִתְּךָ. עַל כָּל פְּשָׁעֵינוּ אֱלוֹהַּ כַּפֶּר לָנוּ. עַל יָדוּעַ לָנוּ וְעַל נֶעְלָם מִמֶּנּוּ. פְּשָׁעֵינוּ הוֹדִינוּ לְךָ חוֹקֵר לֵב. פְּדֵנוּ מֵחֵטְא נַקֵּנוּ מֵעָוֹן. צוּר אַל תֵּפֶן בֶּאֱנוֹשׁ חָצִיר. צְדָקָה עֲשֵׂה עִמָּנוּ כְּעָשִׂיתָ עִם כָּל חָי. קִדַּמְנוּ בְּנֶשֶׁף קָרַבְנוּ בְּשַׁוְעָ. קָרְבֵנוּ אֵלֶיךָ קְשׁוֹב קְרִיאָתֵנוּ. רִשְׁעֵנוּ אַל תֵּפֶן רַחֲמֵנוּ וְנִצְטַדָּקָה. רַחֲמֶיךָ יְבוֹאוּנוּ רַחוּם וְחַנּוּן:

שִׁמְךָ מֵעוֹלָם עוֹבֵר עַל פֶּשַׁע. שַׁוְעָתֵנוּ תַּאֲזִין בְּעָמְדֵנוּ לְפָנֶיךָ בִּתְפִלָּה. תַּעֲבוֹר עַל פֶּשַׁע לְעַם שָׁבֵי פֶשַׁע. תִּמְחֶה פְשָׁעֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ:

אַתָּה יוֹדֵעַ רָזֵי עוֹלָם וְתַעֲלוּמוֹת סִתְרֵי כָּל חָי. אַתָּה חוֹפֵשׂ כָּל חַדְרֵי בָטֶן וּבוֹחֵן כְּלָיוֹת וָלֵב. אֵין דָּבָר נֶעְלָם מִמָּךְ וְאֵין נִסְתָּר מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ: וּבְכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּכַפֵּר לָנוּ עַל כָּל חַטֹּאתֵינוּ

וְתִסְלַח לָנוּ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ וְתִמְחָל לָנוּ עַל כָּל פְּשָׁעֵינוּ:

עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּאוֹנֶס וּבְרָצוֹן:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּאִמּוּץ הַלֵּב:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּבְלִי דָעַת:
וְעַ״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּבִטּוּי שְׂפָתָיִם:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּגִלּוּי עֲרָיוֹת:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּגָלוּי וּבַסָּתֶר:
עַ״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּדַעַת וּבְמִרְמָה:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּדִבּוּר פֶּה:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּהוֹנָאַת רֵעַ:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּהַרְהוֹר הַלֵּב:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּוְעִידַת זְנוּת:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּוִדּוּי פֶּה:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּזְלְזוּל הוֹרִים וּמוֹרִים:
וְעַ״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּזָדוֹן וּבִשְׁגָגָה:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּחוֹזֶק יָד:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּחִלּוּל הַשֵּׁם:
עַ״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּטֻמְאַת שְׂפָתָיִם:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּטִפְּשׁוּת פֶּה:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּיֵצֶר הָרָע:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּיוֹדְעִים וּבְלֹא יוֹדְעִים:

וְעַל כֻּלָּם אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת סְלַח לָנוּ מְחַל לָנוּ כַּפֶּר לָנוּ:

עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּכַחַשׁ וּבְכָזָב:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּכַפַּת שֹׁחַד:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּלָצוֹן:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּלְשׁוֹן הָרָע:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּמַשָּׂא וּבְמַתָּן:
וְעַ״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּמַאֲכָל וּבְמִשְׁתֶּה:
עַ״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּנֶשֶׁךְ וּבְמַרְבִּית:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּנְטִיַּת גָּרוֹן:
עַ״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׂיחַ שִׂפְתוֹתֵינוּ:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּסִקּוּר עָיִן:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּעֵינַיִם רָמוֹת:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּעַזּוּת מֵצַח:

וְעַל כֻּלָּם אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת סְלַח לָנוּ מְחַל לָנוּ כַּפֶּר לָנוּ:

עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּפְרִיקַת עוֹל:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּפְלִילוּת:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּצְדִיַּת רֵעַ:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּצָרוּת עָיִן:
עַ״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּקַשְׁיוּת עֹרֶף:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּקַלּוּת רֹאשׁ:
עַ״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּרִיצַת רַגְלַיִם לְהָרַע:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּרְכִילוּת:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׂנְאַת חִנָּם:
וְעַ״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּשְׁבוּעַת שָׁוְא:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּתְשׂוּמֶת יָד:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּתִמְהוֹן לֵבָב:

וְעַל כֻּלָּם אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת סְלַח לָנוּ מְחַל לָנוּ כַּפֶּר לָנוּ:

וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם עוֹלָה:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם חַטָּאת:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם קָרְבַּן עוֹלֶה וְיוֹרֵד:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם אָשָׁם וַדַּאי וְתָלוּי:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מַכַּת מַרְדּוּת:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מַלְקוּת אַרְבָּעִים:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מִיתָה בִּידֵי שָׁמָיִם:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם כָּרֵת וַעֲרִירִי:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין:
סְקִילָה שְׂרֵפָה הֶרֶג וְחֶנֶק. עַל מִצְוַת עֲשֵׂה וְעַל מִצְוַת לֹא תַעֲשֶׂה. בֵּין שֶׁיֵּשׁ בָּהּ

קום עשה ובין שאין בה קום עשה: את הגלוים לנו, ואת שאינם גלוים לנו. את הגלוים לנו כבר אמרנום לפניך והודינו לך עליהם. ואת שאינם גלוים לנו לפניך הם גלוים וידועים כדבר שנאמר הנסתרות ליי אלהינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת. כי אתה סלחן לישראל ומחלן לשבטי ישורון בכל דור ודור ומבלעדיך אין לנו מלך מוחל וסולח אלא אתה:

אל תירא יעקב שובו בנים שובבים שובה ישראל. הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל. ככתוב על יד נביאך. שובה ישראל עד יי אלהיך כי כשלת בעונך. ונאמר קחו עמכם דברים ושובו אל יי אמרו אליו כל תשא עון וקח טוב ונשלמה פרים שפתינו: ואתה רחום מקבל שבים. ועל התשובה מראש הבטחתנו. ועל התשובה עינינו מיחלות לך: ומאהבתך יי אלהינו שאהבת את ישראל עמך. ומחמלתך מלכנו שחמלת על בני בריתך נתת לנו יי אלהינו לשבת (את יום השבת הזה לקדושה ולמנוחה ו) את יום צום הכפורים הזה למחילת חטא ולסליחת עון ולכפרת פשע:

יום אשר אשמינו יוצלל ויוסגר. היום תסלח לכל עדת בני ישראל ולגר הגר:

ככתוב בתורתך ונסלח לכל עדת בני ישראל ולגר הגר בתוכם כי לכל העם בשגגה:

יום בגדינו תשא ותסלח. היום שמך יאמן אל טוב וסלח:

ככתוב בדברי קדשך. כי אתה אדני טוב וסלח ורב חסד לכל קוראיך:

יום געלנו חקיך שכח ועזוב. היום רחמנו ונשוב ודרך רשע נעזוב:

ככתוב על יד נביאך יעזב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו וישוב אל יי וירחמהו ואל אלהינו כי ירבה לסלוח:

יום דפינו אנא שא נא. היום קשוב תחנונינו ובתחנון סלח נא:

ככתוב בתורתך סלח נא לעון העם הזה כגודל חסדך וכאשר נשאת

יום כו. יאמן. יתאמת באמת. אל טוב וסלח: נשלכו מה שתפסנו חקיו. שכח ועזוב: דפינו דופקי פלונתך ען עניו כעדרנו. כיום הזה סלח לפניך דפינו מערבים שהם עניו ומתרלית לו: תזכיר לנו זאת מצותינו. מה פשעינו וחטאתנו בשוגג תמחול: נאם יכופר ואין. לא ימלא: כיום נאם כפר כפר יום מתוחה ערכים ע"י נביאך: יכופר עון ואינו. (ירמיה

לָעָם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד הֵנָּה. וְשָׁם נֶאֱמַר. וַיֹּאמֶר יהוה סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ: בַּעֲבוּר כְּבוֹד שִׁמְךָ הַמָּצֵא לָנוּ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ סְלַח נָא לְמַעַן שְׁמֶךָ:

יוֹם חִנְנָךְ עָנָיו בַּעֲדֵנוּ תִּזְכּוֹר. הַיּוֹם סְלַח לַעֲוֹנֵינוּ וְחֵטְא אַל תִּזְכּוֹר:

כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ אַל תִּזְכָּר לָנוּ עֲוֹנוֹת רִאשׁוֹנִים מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ כִּי דַלּוֹנוּ מְאֹד:

יוֹם טָעוּתֵנוּ יְבֻקַּשׁ וָאַיִן. הַיּוֹם נְאוּם הָקַם יְבוּקַּשׁ עָוֹן וְאֵינֶנּוּ:

כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ בַּיָּמִים הָהֵם וּבָעֵת הַהִיא נְאֻם יְיָ יְבֻקַּשׁ אֶת עֲוֹן יִשְׂרָאֵל וְאֵינֶנּוּ וְאֶת חַטֹּאת יְהוּדָה וְלֹא תִמָּצֶאינָה כִּי אֶסְלַח לַאֲשֶׁר אַשְׁאִיר:

יוֹם יִדְרְשׁוּךָ מְצָרֵף וּמְטַהֵר. הַיּוֹם מִכָּל חַטֹּאתֵינוּ אוֹתָנוּ תְּטַהֵר:

כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ:

יוֹם כָּל תִּשָּׂא עָוֹן בְּתַחֲנוּן אֶבְטָה. הַיּוֹם לְשַׁוְעָתֵנוּ אֹזֶן הַטֵּה:

כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ וּשְׁמָע פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שֹׁמְמֹתֵינוּ וְהָעִיר אֲשֶׁר נִקְרָא שִׁמְךָ עָלֶיהָ. כִּי לֹא עַל צִדְקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים: אֲדֹנָי שְׁמָעָה אֲדֹנָי סְלָחָה אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל תְּאַחַר לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי שִׁמְךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ. בַּעֲבוּר כְּבוֹד שִׁמְךָ הַמָּצֵא לָנוּ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה. שְׁמַע נָא תְּפִלָּתֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:

מִי אֵל כָּמוֹךָ. אֲהַלֶּלְךָ בְּקוֹל רָם מָגֵן אַבְרָהָם. מִי אֵל כָּמוֹךָ. בְּיָדְךָ מְמִתִים. מְחַיֶּה הַמֵּתִים. מִי אֵל כָּמוֹךָ. גָּדְלְךָ אֶדְרוֹשׁ. הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ. מִי אֵל כָּמוֹךָ. דּוֹרֵשׁ אִמְרֵי דַעַת. חוֹנֵן הַדָּעַת. מִי אֵל כָּמוֹךָ: הָאוֹמֵר שׁוּבָה. הָרוֹצֶה בִּתְשׁוּבָה. מִי אֵל כָּמוֹךָ. וּמוֹחֵל וְסוֹלֵחַ הַמַּרְבֶּה לִסְלוֹחַ. מִי אֵל כָּמוֹךָ. קוֹל רִנָּה וְתוֹדוֹת. הַטּוֹב לְךָ לְהוֹדוֹת. מִי אֵל כָּמוֹךָ. רָם בָּרֵךְ קְהַל הֲמוֹנַי. יְבָרֶכְךָ יְיָ. מִי אֵל כָּמוֹךָ. שְׁכִינָתְךָ שָׁלוֹם. עוֹשֶׂה הַשָּׁלוֹם. מִי אֵל כָּמוֹךָ. תָּבֹא בְרָכָה אֲלֵיכֶם. וְנֶאֱמַר תְּפִלָּה עֲלֵיכֶם. מִי אֵל כָּמוֹךָ. תַּעֲבוֹר עַל פֶּשַׁע לְעַם שָׁבֵי פֶשַׁע:

כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ. מִי אֵל כָּמוֹךָ נוֹשֵׂא עָוֹן וְעוֹבֵר עַל פֶּשַׁע לִשְׁאֵרִית נַחֲלָתוֹ לֹא הֶחֱזִיק לָעַד אַפּוֹ כִּי חָפֵץ חֶסֶד הוּא. יָשׁוּב יְרַחֲמֵנוּ יִכְבּוֹשׁ עֲוֹנוֹתֵינוּ וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצוּלוֹת יָם כָּל חַטֹּאתָם: וְכָל חַטֹּאת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל תַּשְׁלִיךְ בִּמְקוֹם אֲשֶׁר לֹא יִזָּכְרוּ וְלֹא יִפָּקְדוּ וְלֹא יַעֲלוּ עַל לֵב לְעוֹלָם. וְנֶאֱמַר תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מְחוֹל לַעֲוֹנוֹתֵינוּ בְּיוֹם

השבת

מטה לוי

כ): ידרשוך. ישראל בתפלה לפי שאתם · מצרף ומטהר אותם מטומאתם: כל תשא עון בתחנון אבטה · אדבר התחנונים שתשא כל עון: כיוף ממתי' · יפ"ר שלסים ממתי' דיוקני אתם תפי' ממתי' אבל כ"ז הממית אינו מפרנסיו ואינו יכול לסחיותם:

לשבת (הַשַּׁבָּת הַזֶּה וּבְיוֹם) הַכִּפּוּרִים הַזֶּה מְחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטֹּאתֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ. כָּאָמוּר אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מוֹחֶה פְשָׁעֶיךָ לְמַעֲנִי וְחַטֹּאתֶיךָ לֹא אֶזְכּוֹר: וְנֶאֱמַר מָחִיתִי כָעָב פְּשָׁעֶיךָ וְכֶעָנָן חַטֹּאתֶיךָ שׁוּבָה אֵלַי כִּי גְאַלְתִּיךָ: וְנֶאֱמַר כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ: לשבת (אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה נָא בִמְנוּחָתֵנוּ) קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ. שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ לשבת (וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָנוּחוּ בָהּ כָּל יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ) וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת. כִּי אַתָּה סָלְחָן לְיִשְׂרָאֵל וּמָחֳלָן לְשִׁבְטֵי יְשֻׁרוּן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ אֶלָּא אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ לַעֲוֹנוֹתֵינוּ וְלַעֲוֹנוֹת עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל וּמַעֲבִיר אַשְׁמוֹתֵינוּ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ (הַשַּׁבָּת וְ) יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַכִּפּוּרִים:

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְלִתְפִלָּתָם שְׁעֵה. וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ. וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד: (צוּרֵנוּ) צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ: עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם וָיוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ (כִּי) מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:

מודים דרבנן מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי כָל בָּשָׂר יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עַל שֶׁהֶחֱיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ כֵּן תְּחַיֵּנוּ וּתְקַיְּמֵנוּ וְתֶאֱסוֹף גָּלֻיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ לִשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ וּלְעָבְדְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם עַל שֶׁאָנוּ מוֹדִים לָךְ בָּרוּךְ אֵל הַהוֹדָאוֹת:

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא (תָּמִיד) שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ זְכוֹר רַחֲמֶיךָ וּכְבוֹשׁ כַּעַסְךָ וְכַלֵּה דֶבֶר וְחֶרֶב וְרָעָב וּשְׁבִי וּמַשְׁחִית וְעָוֹן וּמַגֵּפָה וּפֶגַע רַע וְכָל מַחֲלָה וְכָל תַּקָּלָה וְכָל קְטָטָה וְכָל מִינֵי פֻרְעָנִיּוֹת וְכָל גְּזֵרָה רָעָה וְשִׂנְאַת חִנָּם מֵעָלֵינוּ וּמֵעַל כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ:

וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ:

וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה וִיהַלְלוּ (וִיבָרְכוּ) אֶת שִׁמְךָ (הַגָּדוֹל) בֶּאֱמֶת (לְעוֹלָם כִּי טוֹב) הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה (הָאֵל הַטּוֹב) בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בָּרְכֵנוּ בַבְּרָכָה הַמְשֻׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה הַכְּתוּבָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ הָאֲמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו. כֹּהֲנִים. עַם קְדוֹשֶׁךָ כָּאָמוּר:

יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ. יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ. יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ. וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם:

נ״ס שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חַיִּים חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד (יַחַד) בְּאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה (וְרַחֲמִים) וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרְכֵנוּ וּלְבָרֵךְ אֶת כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ (בְּרוֹב עוֹז וְשָׁלוֹם):

בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה וּגְזֵרוֹת טוֹבוֹת יְשׁוּעוֹת וְנֶחָמוֹת נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם: נ״א עושה השלום

אומרים אבינו מלכנו   אים שבת זאגט מען ניט (אבינו מלכנו)

דער חזן זאגט קדיש שלם

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ: וְיַצְמַח פּוּרְקָנֵהּ וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא. יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְעֵילָּא וּלְעֵילָּא מִכָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

תִּתְקַבַּל צְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קֳדָם אֲבוּהוֹן דִּי בִשְׁמַיָּא וְאִמְרוּ אָמֵן:

קהל קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

קהל יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

קהל עֶזְרִי מֵעִם יְיָ עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

הספרדים אומרים כאן שיר של יום

כתיב בספרים שראוי להשתדל לקנות פתיחת ההכ״ק של הוצאת ס״ת לקריאת הפרשה כי פתיחת ההכ״ק תרמז לסוד גדול בפנימות העליונים. וישתדל לקנות עליה לס״ת ביום הקדוש והנורא וינקה קודש יוה״כ ובעת שיתחיל לקרות אחרי מות שני בני אהרן יכוין לצער גדול בלבו על מיתתם של צדיקים הגדולים שאלו בכרי שיבא לידי בכי ולהוריד דמעות כי היא סגולה נפלאה לכפרת העונות כמבואר בזוה״ק פ׳ אחרי דף ל״ו ע״ב וז״ל בכל זמנא דצדיקיא מסתלקי מעלמא דינא אסתלק מעלמא ועל דא פרשתא דבני אהרן ביומא דכפורי למקרי כפרה לחוביהון דישראל אמר קוב״ה אתעסקו במותהון דצדיקיא אלין ויתחשב לכו כאילו אתון מקרבין קרבנא בהאי יומא לכפרה עלייכו דהכינא כל זמנא דישראל יהון בגלותא ולא יקרבו קרבנין בהאי יומא ואינון תרין שצירין לא יכלון לקרבא יהא לכון דוכרנא דתרין בני אהרן ויתכפר עלייכו עכ״ל. ועוד שם דף ל״ז ע״א ה״ל וע״ד ביומא דא קורין אחרי מות כו׳ דיתעסקון עמא ולצערו על אבודיהון דצדיקיא ויכפר לחון חוביהון וכל דמצטער על אבודיהון דצדיקיא או אסים דמעין עלייהו קוב״ה מכריז עליה ואומר וסר עונך וחטאתך תכופר ולא עוד אלא דלא ימותון בנוי ביומוי ועליה כתיב יראה זרע יאריך ימים עכ״ל. ויזהר תכיסה בדעת ס״ו בגב בקריאה:

איידער מען נעמט ארוס דאס ספר תורה זאגט מען דאס

אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ׃

אֵין כָּמוֹךָ בָאֱלֹהִים אֲדֹנָי וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ׃ מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר׃ יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד׃ יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם אַב הָרַחֲמִים הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָיִם׃ כִּי בְךָ לְבַד בָּטָחְנוּ מֶלֶךְ אֵל רָם וְנִשָּׂא אֲדוֹן עוֹלָמִים׃

סדר הוצאת ספר תורה

בשעת מען נעמט ארוס דיא ספר תורה זאגט מען דאס׃

וַיְהִי בִּנְסֹעַ הָאָרֹן וַיֹּאמֶר משֶׁה קוּמָה יְיָ וְיָפֻצוּ אֹיְבֶיךָ וְיָנֻסוּ מְשַׂנְאֶיךָ מִפָּנֶיךָ׃ כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וּדְבַר יְיָ מִירוּשָׁלָיִם׃ בָּרוּךְ שֶׁנָּתַן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתוֹ׃

אז עס געפאלט אום שבת זאגט מען ניט רבש"ע אין קיין י"ג מדות אין אטייל געגנט זייך נוהג אז ז"יא זאגין דאס יוא׃

ג"פ **יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה׃**

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֶשָּׂא עֵינַי אֶל הֶהָרִים מֵאַיִן יָבֹא עֶזְרִי׃ עֶזְרִי מֵעִם יְיָ עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃ וְאוֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נֹגַהּ הוֹלֵךְ וָאוֹר עַד נְכוֹן הַיּוֹם. וַאֲנִי תְפִלָּתִי לְךָ יְיָ עֵת רָצוֹן אֱלֹהִים בְּרָב חַסְדֶּךָ עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ׃ הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל׃ הִנֵּה עֵין יְיָ אֶל יְרֵאָיו לַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ׃ הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו עֹז וְחֶדְוָה בִּמְקֹמוֹ׃ כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּוָּרֵא׃ רַחוּם וְחַנּוּן יְיָ אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חָסֶד׃ בְּאוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים וּרְצוֹנוֹ כְּעָב מַלְקוֹשׁ. כִּי אֵל גָּדוֹל יְיָ וּמֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים׃ אַשְׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה יְיָ בְּאוֹר פָּנֶיךָ יְהַלֵּכוּן׃ כַּשֶּׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יֹרֵד עַל הַזָּקָן זְקַן אַהֲרֹן שֶׁיֹּרֵד עַל פִּי מִדּוֹתָיו׃

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁעַל יְדֵי הֶאָרַת תִּיקּוּנִים עַתִּיקָא קַדִּישָׁא הָעַתִּיקִין בִּזְעֵיר שֶׁבְּאָרִיךְ יִכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כַּעַסְךָ וְיָגוֹלוּ רַחֲמֶיךָ עַל מִדּוֹתֶיךָ וְתִתְנַהֵג עִמָּנוּ בְּמִדַּת הָרַחֲמִים. וְתִתֶּן לָנוּ חַיִּים אֲרוּכִים וְטוֹבִים בְּעִסְקֵי תוֹרָתֶךָ וְקִיּוּם מִצְוֹתֶיךָ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן׃

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם מַלֵּא מִשְׁאֲלוֹת לִבִּי לְטוֹבָה וְהָפֵק רְצוֹנִי וְתֵן שְׁאֵלָתִי וּמְחוֹל לִי עַל כָּל עֲוֹנוֹתַי וְעַל כָּל עֲוֹנוֹת אַנְשֵׁי בֵיתִי. מְחִילָה בְּחֶסֶד מְחִילָה בְּרַחֲמִים וְטַהֲרֵנִי מֵחֲטָאַי וּמֵעֲוֹנַי וּמִפְּשָׁעַי. וְזָכְרֵנִי בְּזִכְרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ וּפָקְדֵנִי בִּפְקֻדַּת יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. וְזָכְרֵנוּ לְחַיִּים אֲרוּכִים. לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם. וּפַרְנָסָה טוֹבָה וְכַלְכָּלָה. וְלֶחֶם לֶאֱכוֹל וּבֶגֶד לִלְבּוֹשׁ וְעוֹשֶׁר וְכָבוֹד וַאֲרִיכַת יָמִים בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ וְשֵׂכֶל וּבִינָה לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל עִמְקֵי סוֹדוֹתֶיךָ. וְהָפֵק רְפוּאָה לְכָל מַכְאוֹבֵינוּ וּתְבָרֵךְ אֶת כָּל מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ. וְתִגְזוֹר עָלֵינוּ גְּזֵרוֹת טוֹבוֹת יְשׁוּעוֹת וְנֶחָמוֹת. וּבַטֵּל מֵעָלֵינוּ כָּל גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת וְרָעוֹת. וְתֵן בְּלֵב מַלְכוּת וְיוֹעֲצָיו וְשָׂרָיו עָלֵינוּ לְטוֹבָה אָמֵן וְכֵן יְהִי רָצוֹן. יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי׃

ג"פ וַאֲנִי תְפִלָּתִי לְךָ יְיָ עֵת רָצוֹן אֱלֹהִים בְּרָב חַסְדֶּךָ עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ׃

בְּרִיךְ שְׁמֵיהּ דְּמָארֵי עָלְמָא בְּרִיךְ כִּתְרָךְ וְאַתְרָךְ׃ יְהֵא רְעוּתָךְ עִם עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל לְעָלַם וּפוּרְקַן יְמִינָךְ אַחֲזֵי לְעַמָּךְ בְּבֵית מַקְדְּשָׁךְ וּלְאַמְטוּיֵי לָנָא

מְטוּב נְהוֹרָךְ וּלְקַבְּלָא צְלוֹתָנָא בְּרַחֲמִין ׃ יְהֵא רַעֲוָא קֳדָמָךְ דְּתוֹרִיךְ לָן חַיִּין בְּטִיבוּתָא ׃ וְלֶהֱוֵי אֲנָא פְּקִידָא בְּגוֹ צַדִּיקַיָּא לְמִרְחַם עָלַי וּלְמִנְטַר יָתִי וְיָת כָּל דִּי לִי וְדִי לְעַמָּךְ יִשְׂרָאֵל ׃ אַנְתְּ הוּא זָן לְכוֹלָא וּמְפַרְנֵס לְכוֹלָא. אַנְתְּ הוּא שַׁלִּיט עַל כּוֹלָא . אַנְתְּ הוּא דְּשַׁלִּיט עַל מַלְכַיָּא וּמַלְכוּתָא דִּילָךְ הוּא . אֲנָא עַבְדָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּסָגִידְנָא קַמֵּיהּ וּמִקַּמֵּיהּ דִּיקַר אוֹרַיְתֵיהּ בְּכָל עִדָּן וְעִדָּן ׃ לָא עַל אֱנָשׁ רְחִיצְנָא וְלָא עַל בַּר אֱלָהִין סְמִיכְנָא. אֶלָּא בֶּאֱלָהָא דִשְׁמַיָּא דְּהוּא אֱלָהָא קְשׁוֹט וְאוֹרַיְתֵיהּ קְשׁוֹט וּנְבִיאוֹהִי קְשׁוֹט וּמַסְגֵּי לְמֶעְבַּד טַבְוָן וּקְשׁוֹט. בֵּיהּ אֲנָא רָחִיץ וְלִשְׁמֵיהּ קַדִּישָׁא יַקִּירָא אֲנָא אֵימַר תֻּשְׁבְּחָן. יְהֵא רַעֲוָא קֳדָמָךְ דְּתִפְתַּח לִבָּאִי בְּאוֹרַיְתָא וְתַשְׁלִים מִשְׁאֲלִין דְּלִבָּאִי וְלִבָּא דְכָל עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל לְטַב וּלְחַיִּין וְלִשְׁלָם:

חו״ק שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יהוה אֱלֹהֵינוּ יהוה אֶחָד:

ת״ק אֶחָד הוּא אֱלֹהֵינוּ גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ קָדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ:

חזן גַּדְּלוּ לַיהוה אִתִּי וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו:

ווען דער חזן זאגט גדלו זאגט קהל דאס

לְךָ יְיָ הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ ׃ לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ ׃ רוֹמְמוּ יהוה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא ׃ רוֹמְמוּ יהוה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ . כִּי קָדוֹשׁ יהוה אֱלֹהֵינוּ ׃

עַל הַכֹּל יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא · בָּעוֹלָמוֹת שֶׁבָּרָא הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא . כִּרְצוֹנוֹ וְכִרְצוֹן יְרֵאָיו וְכִרְצוֹן כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל. צוּר הָעוֹלָמִים אֲדוֹן כָּל הַבְּרִיּוֹת אֱלוֹהַּ כָּל הַנְּפָשׁוֹת . הַיּוֹשֵׁב בְּמֶרְחֲבֵי מָרוֹם הַשּׁוֹכֵן בִּשְׁמֵי שְׁמֵי קֶדֶם קְדֻשָּׁתוֹ עַל הַחַיּוֹת וּקְדֻשָּׁתוֹ עַל כִּסֵּא הַכָּבוֹד · וּבְכֵן יִתְקַדֵּשׁ שִׁמְךָ בָּנוּ יהוה אֱלֹהֵינוּ לְעֵינֵי כָּל חָי וְנֹאמַר לְפָנָיו שִׁיר חָדָשׁ כַּכָּתוּב . שִׁירוּ לֵאלֹהִים זַמְּרוּ שְׁמוֹ סֹלּוּ לָרֹכֵב בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ שְׁמוֹ וְעִלְזוּ לְפָנָיו · וְנִרְאֵהוּ עַיִן בְּעַיִן בְּשׁוּבוֹ אֶל נָוֵהוּ כַּכָּתוּב כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ בְּשׁוּב יְיָ צִיּוֹן וְנֶאֱמַר וְנִגְלָה כְּבוֹד יְיָ וְרָאוּ כָל בָּשָׂר יַחְדָּו כִּי פִּי יְיָ דִּבֵּר ׃

אַב הָרַחֲמִים הוּא יְרַחֵם עַם עֲמוּסִים וְיִזְכּוֹר בְּרִית אֵיתָנִים וְיַצִּיל נַפְשׁוֹתֵינוּ מִן הַשָּׁעוֹת הָרָעוֹת וְיִגְעַר בְּיֵצֶר הָרָע מִן הַנְּשׂוּאִים וְיָחֹן אוֹתָנוּ לִפְלֵיטַת עוֹלָמִים וִימַלֵּא מִשְׁאֲלוֹתֵינוּ בְּמִדָּה טוֹבָה יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים ׃

שבת אין יום טוב זאגט דער חזן דאס

ויעזור ויגן ויושיע לכל החוסים בו ונאמר אמן . הכל הבו גדל לאלהינו ותנו כבוד לתורה (כהן קרב יעמוד) (פב״פ) ברוך שנתן תורה לעמו ישראל בקדושתו . תורת יי תמימה משיבת נפש . עדות יי נאמנה מחכימת פתי . פקודי יי ישרים משמחי לב . מצות יי ברה מאירת עינים . יי עוז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום האל תמים דרכו אמרת יי צרופה מגן הוא לכל החוסים בו : (ואח״כ יאמרו הקהל) ואתם הדבקים ביי אלהיכם חיים כלכם היום ׃

ווען מען רופט אוף דער זאגט דיא ברכה

בָּרְכוּ אֶת יְיָ הַמְבוֹרָךְ ׃ קהל ואח״כ העולה בָּרוּךְ יְיָ הַמְבוֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד ׃

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ נוֹתֵן הַתּוֹרָה ׃

ווען מען האט אפ געלייענט דיא פרשה זאגט מען דיא ברכה

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ ׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ נוֹתֵן הַתּוֹרָה ׃

קריאה לשחרית יום כפור

עס שטייט געשריבן ווער עס לאזט טרערן מיט דעם גאנצן הארץ בשעת מען ליינט ווי
דיא צוויא זין פון אהרן הכהן זענין געשטארבן איז ער בטוח אז זיינע קינדר וועלן ניט שטארבן
ביי זיין לעבן׃

וַיְדַבֵּר יְהֹוָה אֶל־מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְּנֵי אַהֲרֹן בְּקָרְבָתָם לִפְנֵי־יְהֹוָה
וַיָּמֻתוּ׃ וַיֹּאמֶר יְהֹוָה אֶל־מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן אָחִיךָ וְאַל־יָבֹא בְכָל־עֵת אֶל־
הַקֹּדֶשׁ מִבֵּית לַפָּרֹכֶת אֶל־פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל־הָאָרֹן וְלֹא יָמוּת כִּי בֶּעָנָן
אֵרָאֶה עַל־הַכַּפֹּרֶת׃ בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל־הַקֹּדֶשׁ בְּפַר בֶּן־בָּקָר לְחַטָּאת וְאַיִל
לְעֹלָה׃ כשבת ב כְּתֹנֶת־בַּד קֹדֶשׁ יִלְבָּשׁ וּמִכְנְסֵי־בַד יִהְיוּ עַל־בְּשָׂרוֹ וּבְאַבְנֵט בַּד
יַחְגֹּר וּבְמִצְנֶפֶת בַּד יִצְנֹף בִּגְדֵי־קֹדֶשׁ הֵם וְרָחַץ בַּמַּיִם אֶת־בְּשָׂרוֹ וּלְבֵשָׁם׃
וּמֵאֵת עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִקַּח שְׁנֵי־שְׂעִירֵי עִזִּים לְחַטָּאת וְאַיִל אֶחָד לְעֹלָה׃
וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת־פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר־לוֹ וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ׃ לוי ובשבת ג
וְלָקַח אֶת־שְׁנֵי הַשְּׂעִירִם וְהֶעֱמִיד אֹתָם לִפְנֵי יְהֹוָה פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃ וְנָתַן
אַהֲרֹן עַל־שְׁנֵי הַשְּׂעִירִם גֹּרָלוֹת גּוֹרָל אֶחָד לַיהֹוָה וְגוֹרָל אֶחָד לַעֲזָאזֵל׃
וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת־הַשָּׂעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל לַיהֹוָה וְעָשָׂהוּ חַטָּאת׃
וְהַשָּׂעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל לַעֲזָאזֵל יָעֳמַד־חַי לִפְנֵי יְהֹוָה לְכַפֵּר עָלָיו
לְשַׁלַּח אֹתוֹ לַעֲזָאזֵל הַמִּדְבָּרָה׃ וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת־פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר־לוֹ
וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ וְשָׁחַט אֶת־פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר־לוֹ׃ ישרא' ובשבת ד וְלָקַח
מְלֹא־הַמַּחְתָּה גַּחֲלֵי־אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ מִלִּפְנֵי יְהֹוָה וּמְלֹא חָפְנָיו קְטֹרֶת סַמִּים
דַּקָּה וְהֵבִיא מִבֵּית לַפָּרֹכֶת׃ וְנָתַן אֶת־הַקְּטֹרֶת עַל־הָאֵשׁ לִפְנֵי יְהֹוָה וְכִסָּה
עֲנַן הַקְּטֹרֶת אֶת־הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל־הָעֵדוּת וְלֹא יָמוּת׃ וְלָקַח מִדַּם הַפָּר
וְהִזָּה בְאֶצְבָּעוֹ עַל־פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת קֵדְמָה וְלִפְנֵי הַכַּפֹּרֶת יַזֶּה שֶׁבַע־פְּעָמִים מִן־
הַדָּם בְּאֶצְבָּעוֹ׃ וְשָׁחַט אֶת־שְׂעִיר הַחַטָּאת אֲשֶׁר לָעָם וְהֵבִיא אֶת־דָּמוֹ אֶל־
מִבֵּית לַפָּרֹכֶת וְעָשָׂה אֶת־דָּמוֹ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְדַם הַפָּר וְהִזָּה אֹתוֹ עַל־הַכַּפֹּרֶת
וְלִפְנֵי הַכַּפֹּרֶת׃ וְכִפֶּר עַל־הַקֹּדֶשׁ מִטֻּמְאֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִפִּשְׁעֵיהֶם לְכָל־
חַטֹּאתָם וְכֵן יַעֲשֶׂה לְאֹהֶל מוֹעֵד הַשֹּׁכֵן אִתָּם בְּתוֹךְ טֻמְאֹתָם׃ וְכָל־אָדָם לֹא־
יִהְיֶה ׀ בְּאֹהֶל מוֹעֵד בְּבֹאוֹ לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ עַד־צֵאתוֹ וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ
וּבְעַד כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל׃ רביעי ובשבת ה וְיָצָא אֶל־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי־יְהֹוָה
וְכִפֶּר עָלָיו וְלָקַח מִדַּם הַפָּר וּמִדַּם הַשָּׂעִיר וְנָתַן עַל־קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃
וְהִזָּה עָלָיו מִן־הַדָּם בְּאֶצְבָּעוֹ שֶׁבַע פְּעָמִים וְטִהֲרוֹ וְקִדְּשׁוֹ מִטֻּמְאֹת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל׃ וְכִלָּה מִכַּפֵּר אֶת־הַקֹּדֶשׁ וְאֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְהִקְרִיב
אֶת־הַשָּׂעִיר הֶחָי׃ וְסָמַךְ אַהֲרֹן אֶת־שְׁתֵּי יָדָו ידו כתיב עַל־רֹאשׁ הַשָּׂעִיר הַחַי
וְהִתְוַדָּה עָלָיו אֶת־כָּל־עֲוֹנֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת־כָּל־פִּשְׁעֵיהֶם לְכָל־חַטֹּאתָם וְנָתַן
אֹתָם עַל־רֹאשׁ הַשָּׂעִיר וְשִׁלַּח בְּיַד־אִישׁ עִתִּי הַמִּדְבָּרָה׃ וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו
אֶת־כָּל־עֲוֹנֹתָם אֶל־אֶרֶץ גְּזֵרָה וְשִׁלַּח אֶת־הַשָּׂעִיר בַּמִּדְבָּר׃ וּבָא אַהֲרֹן אֶל־
אֹהֶל מוֹעֵד וּפָשַׁט אֶת־בִּגְדֵי הַבָּד אֲשֶׁר לָבַשׁ בְּבֹאוֹ אֶל־הַקֹּדֶשׁ וְהִנִּיחָם שָׁם׃
וְרָחַץ אֶת־בְּשָׂרוֹ בַמַּיִם בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ וְלָבַשׁ אֶת־בְּגָדָיו וְיָצָא וְעָשָׂה אֶת־
עֹלָתוֹ וְאֶת־עֹלַת הָעָם וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד הָעָם׃ חמישי ובשבת ו וְאֵת חֵלֶב

החטאת

הַחַטָּאת יַקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה: וְהַמְשַׁלֵּחַ אֶת־הַשָּׂעִיר לַעֲזָאזֵל יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ
אֶת־בְּשָׂרוֹ בַּמָּיִם וְאַחֲרֵי־כֵן יָבוֹא אֶל־הַמַּחֲנֶה: וְאֵת פַּר הַחַטָּאת וְאֵת שְׂעִיר
הַחַטָּאת אֲשֶׁר הוּבָא אֶת־דָּמָם לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ יוֹצִיא אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְשָׂרְפוּ
בָאֵשׁ אֶת־עֹרֹתָם וְאֶת־בְּשָׂרָם וְאֶת־פִּרְשָׁם: וְהַשֹּׂרֵף אֹתָם יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ
אֶת־בְּשָׂרוֹ בַּמָּיִם וְאַחֲרֵי־כֵן יָבוֹא אֶל־הַמַּחֲנֶה: וְהָיְתָה לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם
בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ תְּעַנּוּ אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם וְכָל־מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ
הָאֶזְרָח וְהַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכְכֶם: כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל
חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה תִּטְהָרוּ: ששי ובשבת ז שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן הִיא לָכֶם וְעִנִּיתֶם
אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם: וְכִפֶּר הַכֹּהֵן אֲשֶׁר־יִמְשַׁח אֹתוֹ וַאֲשֶׁר יְמַלֵּא אֶת־
יָדוֹ לְכַהֵן תַּחַת אָבִיו וְלָבַשׁ אֶת־בִּגְדֵי הַבָּד בִּגְדֵי הַקֹּדֶשׁ: וְכִפֶּר אֶת־מִקְדַּשׁ
הַקֹּדֶשׁ וְאֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ יְכַפֵּר וְעַל הַכֹּהֲנִים וְעַל־כָּל־עַם הַקָּהָל
יְכַפֵּר: וְהָיְתָה־זֹּאת לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם לְכַפֵּר עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל־חַטֹּאתָם
אַחַת בַּשָּׁנָה וַיַּעַשׂ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה:

צו מפטיר נעמט מען דיא אנדערי ספר תורה אין מען לייענט אין פרשת פנחס

וּבֶעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְעִנִּיתֶם אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם
כָּל־מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ: וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה לַיהוָה רֵיחַ נִיחֹחַ פַּר בֶּן־בָּקָר אֶחָד
אַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם: וּמִנְחָתָם סֹלֶת בְּלוּלָה
בַשָּׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאַיִל הָאֶחָד: עִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ
הָאֶחָד לְשִׁבְעַת הַכְּבָשִׂים: שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד חַטָּאת מִלְּבַד חַטַּאת הַכִּפֻּרִים
וְעֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵּיהֶם:

מי שבירך לעולה לתורה

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את (פב"פ) בעבור שעלה לכבוד המקום ולכבוד התורה (ולכבוד השבת) ולכבוד יום הדין ובשכר זה הקב"ה ישמרהו ויצילהו מכל צרה וצוקת ומכל נגע ומחלה וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיו ויכתבהו ויחתמהו לחיים טובים בזה יום הדין עם כל ישראל אחיו. ונאמר אמן:

ליולדת מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את האשה היולדת (פב"פ) ואת בנה הנולד (לנקבה ואת הילדה הנולדה) לה במזל טוב (לנקבה ויקרא שמה בישראל) (פב"פ) בעבור שבעלה נדר לצדקה. בשכר זה יגדלו (לנקבה יגדלה) (לזכר לתורה ו) לחופה ולמעשים טובים. ונאמר אמן:

להולה מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב משה אהרן דוד ושלמה הוא ירפא את החולה (לנקבה החולנית (פב"פ) בעבור (פב"פ) נדר מתנה בעבורו (בעבורה) בשכר זה הקב"ה ימלא רחמים עליו להחלימו ולרפאותו ולהחזיקו ולהחיותו (עליה להחלימה ולרפאותה ולהחזיקה ולהחיותה) וישלח לו (לה) מהרה רפואה שלמה מן השמים לרמ"ח אבריו (אבריה) ושס"ה גידיו (גידיה) בתוך שאר חולי ישראל רפואת הנפש רפואת הגוף השתא בעגלא ובזמן קריב ונאמר אמן:

ברכת הפטרה

בָּרוּךְ אַתָּה יהוה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בִּנְבִיאִים טוֹבִים וְרָצָה
בְדִבְרֵיהֶם הַנֶּאֱמָרִים בֶּאֱמֶת: בָּרוּךְ אַתָּה יהוה הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ
וּבְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ וּבִנְבִיאֵי הָאֱמֶת וָצֶדֶק: עונים אמן

הפטרה לשחרית יום כפור

וְאָמַר סֹלּוּ סֹלּוּ פַּנּוּ דָרֶךְ הָרִימוּ מִכְשׁוֹל מִדֶּרֶךְ עַמִּי: כִּי כֹה אָמַר רָם וְנִשָּׂא שֹׁכֵן עַד
וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ מָרוֹם וְקָדוֹשׁ אֶשְׁכּוֹן וְאֶת דַּכָּא וּשְׁפַל רוּחַ לְהַחֲיוֹת רוּחַ שְׁפָלִים וּלְהַחֲיוֹת
לֵב נִדְכָּאִים: כִּי לֹא לְעוֹלָם אָרִיב וְלֹא לָנֶצַח אֶקְּצוֹף כִּי רוּחַ מִלְּפָנַי יַעֲטוֹף וּנְשָׁמוֹת

אֲנִי עָשִׂיתִי׃ בַּעֲוֺן בִּצְעוֹ קָצַפְתִּי וְאַכֵּהוּ הַסְתֵּר וְאֶקְצֹף וַיֵּלֶךְ שׁוֹבָב בְּדֶרֶךְ לִבּוֹ׃ דְּרָכָיו
רָאִיתִי וְאֶרְפָּאֵהוּ וְאַנְחֵהוּ וַאֲשַׁלֵּם נִחֻמִים לוֹ וְלַאֲבֵלָיו׃ בּוֹרֵא נִיב שְׂפָתָיִם שָׁלוֹם שָׁלוֹם
לָרָחוֹק וְלַקָּרוֹב אָמַר יהוה וּרְפָאתִיו׃ וְהָרְשָׁעִים כַּיָּם נִגְרָשׁ כִּי הַשְׁקֵט לֹא יוּכָל וַיִּגְרְשׁוּ
מֵימָיו רֶפֶשׁ וָטִיט׃ אֵין שָׁלוֹם אָמַר אֱלֹהַי לָרְשָׁעִים׃ קְרָא בְגָרוֹן אַל תַּחְשֹׂךְ כַּשּׁוֹפָר הָרֵם
קוֹלֶךָ וְהַגֵּד לְעַמִּי פִּשְׁעָם וּלְבֵית יַעֲקֹב חַטֹּאתָם׃ וְאוֹתִי יוֹם יוֹם יִדְרֹשׁוּן וְדַעַת דְּרָכַי
יֶחְפָּצוּן כְּגוֹי אֲשֶׁר צְדָקָה עָשָׂה וּמִשְׁפַּט אֱלֹהָיו לֹא עָזָב יִשְׁאָלוּנִי מִשְׁפְּטֵי צֶדֶק קִרְבַת
אֱלֹהִים יֶחְפָּצוּן׃ לָמָּה צַּמְנוּ וְלֹא רָאִיתָ עִנִּינוּ נַפְשֵׁנוּ וְלֹא תֵדָע הֵן בְּיוֹם צֹמְכֶם תִּמְצְאוּ
חֵפֶץ וְכָל עַצְּבֵיכֶם תִּנְגֹּשׂוּ׃ הֵן לְרִיב וּמַצָּה תָּצוּמוּ וּלְהַכּוֹת בְּאֶגְרֹף רֶשַׁע לֹא תָצוּמוּ
כַיּוֹם לְהַשְׁמִיעַ בַּמָּרוֹם קוֹלְכֶם׃ הֲכָזֶה יִהְיֶה צוֹם אֶבְחָרֵהוּ יוֹם עַנּוֹת אָדָם נַפְשׁוֹ הֲלָכֹף
כְּאַגְמֹן רֹאשׁוֹ וְשַׂק וָאֵפֶר יַצִּיעַ הֲלָזֶה תִּקְרָא צוֹם וְיוֹם רָצוֹן לַיְיָ׃ הֲלוֹא זֶה צוֹם אֶבְחָרֵהוּ
פַּתֵּחַ חַרְצֻבּוֹת רֶשַׁע הַתֵּר אֲגֻדּוֹת מוֹטָה וְשַׁלַּח רְצוּצִים חָפְשִׁים וְכָל מוֹטָה תְּנַתֵּקוּ׃
הֲלוֹא פָרֹס לָרָעֵב לַחְמֶךָ וַעֲנִיִּים מְרוּדִים תָּבִיא בָיִת כִּי תִרְאֶה עָרֹם וְכִסִּיתוֹ וּמִבְּשָׂרְךָ
לֹא תִתְעַלָּם׃ אָז יִבָּקַע כַּשַּׁחַר אוֹרֶךָ וַאֲרֻכָתְךָ מְהֵרָה תִצְמָח וְהָלַךְ לְפָנֶיךָ צִדְקֶךָ כְּבוֹד
יְיָ יַאַסְפֶךָ׃ אָז תִּקְרָא וַיְיָ יַעֲנֶה תְּשַׁוַּע וְיֹאמַר הִנֵּנִי אִם תָּסִיר מִתּוֹכְךָ מוֹטָה שְׁלַח אֶצְבַּע
וְדַבֶּר אָוֶן׃ וְתָפֵק לָרָעֵב נַפְשֶׁךָ וְנֶפֶשׁ נַעֲנָה תַּשְׂבִּיעַ וְזָרַח בַּחֹשֶׁךְ אוֹרֶךָ וַאֲפֵלָתְךָ
כַּצָּהֳרָיִם׃ וְנָחֲךָ יְיָ תָּמִיד וְהִשְׂבִּיעַ בְּצַחְצָחוֹת נַפְשֶׁךָ וְעַצְמֹתֶיךָ יַחֲלִיץ וְהָיִיתָ כְּגַן רָוֶה
וּכְמוֹצָא מַיִם אֲשֶׁר לֹא יְכַזְּבוּ מֵימָיו׃ וּבָנוּ מִמְּךָ חָרְבוֹת עוֹלָם מוֹסְדֵי דוֹר וָדוֹר תְּקוֹמֵם
וְקֹרָא לְךָ גֹּדֵר פֶּרֶץ מְשֹׁבֵב נְתִיבוֹת לָשָׁבֶת׃ אִם תָּשִׁיב מִשַּׁבָּת רַגְלֶךָ עֲשׂוֹת חֲפָצֶךָ
בְּיוֹם קָדְשִׁי וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עֹנֶג לִקְדוֹשׁ יְיָ מְכֻבָּד וְכִבַּדְתּוֹ מֵעֲשׂוֹת דְּרָכֶיךָ מִמְּצוֹא חֶפְצְךָ
וְדַבֵּר דָּבָר׃ אָז תִּתְעַנַּג עַל יְיָ וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל בָּמֳתֵי (במותי כתיב) אָרֶץ וְהַאֲכַלְתִּיךָ
נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ כִּי פִּי יְיָ דִּבֵּר׃

המפטיר אומר הברכות

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם צוּר כָּל הָעוֹלָמִים צַדִּיק בְּכָל הַדּוֹרוֹת הָאֵל הַנֶּאֱמָן הָאוֹמֵר וְעוֹשֶׂה הַמְדַבֵּר וּמְקַיֵּם שֶׁכָּל דְּבָרָיו אֱמֶת וָצֶדֶק׃

נֶאֱמָן אַתָּה הוּא יהוה אֱלֹהֵינוּ וְנֶאֱמָנִים דְּבָרֶיךָ. וְדָבָר אֶחָד מִדְּבָרֶיךָ אָחוֹר לֹא יָשׁוּב רֵיקָם. כִּי אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן וְרַחֲמָן אָתָּה׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַנֶּאֱמָן בְּכָל דְּבָרָיו׃

רַחֵם עַל צִיּוֹן כִּי הִיא בֵּית חַיֵּינוּ וְלַעֲלוּבַת נֶפֶשׁ תּוֹשִׁיעַ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ׃
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְשַׂמֵּחַ צִיּוֹן בְּבָנֶיהָ׃

שַׂמְּחֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא עַבְדֶּךָ וּבְמַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ. בִּמְהֵרָה יָבֹא וְיָגֵל לִבֵּנוּ. עַל כִּסְאוֹ לֹא יֵשֵׁב זָר וְלֹא יִנְחֲלוּ עוֹד אֲחֵרִים אֶת כְּבוֹדוֹ׃ כִּי בְשֵׁם קָדְשְׁךָ נִשְׁבַּעְתָּ לּוֹ שֶׁלֹּא יִכְבֶּה נֵרוֹ לְעוֹלָם וָעֶד׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן דָּוִד׃

עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוֹדָה וְעַל הַנְּבִיאִים (לשבת) (וְעַל יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה) וְעַל יוֹם הַכִּפּוּרִים הַזֶּה שֶׁנָּתַתָּ לָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ (לִקְדֻשָּׁה וְלִמְנוּחָה) לִמְחִילָה וְלִסְלִיחָה וּלְכַפָּרָה וְלִמְחוֹל בּוֹ אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת׃

עַל הַכֹּל יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אוֹתָךְ יִתְבָּרַךְ שִׁמְךָ בְּפִי כָל חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד. וּדְבָרְךָ אֱמֶת וְקַיָּם לָעַד. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ לַעֲוֹנוֹתֵינוּ וְלַעֲוֹנוֹת עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל וּמַעֲבִיר אַשְׁמוֹתֵינוּ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ (הַשַּׁבָּת וְ) יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַכִּפּוּרִים׃

יקום

אז עס גיפאלט אים שבת זאגט מען יקום פורקן

יְקוּם פֻּרְקָן מִן שְׁמַיָּא חִנָּא וְחִסְדָּא וְרַחֲמֵי וְחַיֵּי אֲרִיכֵי וּמְזוֹנֵי רְוִיחֵי וְסִיַּעְתָּא דִשְׁמַיָּא וּבַרְיוּת גּוּפָא וּנְהוֹרָא מְעַלְּיָא זַרְעָא חַיָּא וְקַיָּמָא זַרְעָא דִּי לָא יִפְסוּק וְדִי לָא יִבְטוּל מִפִּתְגָּמֵי אוֹרַיְתָא. לְמָרָנָן וְרַבָּנָן חֲבוּרָתָא קַדִּישָׁתָא דִּי בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל וְדִי בְּבָבֶל לְרֵישֵׁי כַלָּה וּלְרֵישֵׁי גַלְוָתָא וּלְרֵישֵׁי מְתִיבָתָא וּלְדַיָּנֵי דְבָבָא. לְכָל תַּלְמִידֵיהוֹן וּלְכָל תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן וּלְכָל מָאן דְּעָסְקִין בְּאוֹרַיְתָא. מַלְכָּא דְעָלְמָא יְבָרֵךְ יַתְהוֹן יַפִּישׁ חַיֵּיהוֹן וְיַסְגֵּא יוֹמֵיהוֹן וְיִתֵּן אַרְכָא לִשְׁנֵיהוֹן וְיִתְפָּרְקוּן וְיִשְׁתֵּזְבוּן מִן כָּל עָקָא וּמִן כָּל מַרְעִין בִּישִׁין מָרַן דִּי בִשְׁמַיָּא יְהֵא בְּסַעְדְּהוֹן כָּל זְמַן וְעִדָּן וְנֹאמַר אָמֵן:

יְקוּם פֻּרְקָן מִן שְׁמַיָּא חִנָּא וְחִסְדָּא וְרַחֲמֵי וְחַיֵּי אֲרִיכֵי וּמְזוֹנֵי רְוִיחֵי וְסִיַּעְתָּא דִשְׁמַיָּא וּבַרְיוּת גּוּפָא וּנְהוֹרָא מְעַלְּיָא זַרְעָא חַיָּא וְקַיָּמָא זַרְעָא דִּי לָא יִפְסוּק וְדִי לָא יִבְטוּל מִפִּתְגָּמֵי אוֹרַיְתָא לְכָל קְהָלָא קַדִּישָׁא הָדֵין: רַבְרְבַיָּא עִם זְעֵירַיָּא טַפְלָא וּנְשַׁיָּא. מַלְכָּא דְעָלְמָא יְבָרֵךְ יַתְכוֹן יַפִּישׁ חַיֵּיכוֹן וְיַסְגֵּא יוֹמֵיכוֹן וְיִתֵּן אַרְכָא לִשְׁנֵיכוֹן וְתִתְפָּרְקוּן וְתִשְׁתֵּזְבוּן מִן כָּל עָקָא וּמִן כָּל מַרְעִין בִּישִׁין מָרַן דִּי בִשְׁמַיָּא יְהֵא בְסַעְדְּכוֹן כָּל זְמַן וְעִדָּן וְנֹאמַר אָמֵן:

מִי שֶׁבֵּרַךְ אֲבוֹתֵינוּ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב הוּא יְבָרֵךְ אֶת כָּל הַקָּהָל הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה עִם כָּל קְהִלּוֹת הַקֹּדֶשׁ. הֵם וּנְשֵׁיהֶם וּבְנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם וְכָל אֲשֶׁר לָהֶם. וּמִי שֶׁמְּיַחֲדִים בָּתֵּי כְנֵסִיּוֹת לִתְפִלָּה. וּמִי שֶׁבָּאִים בְּתוֹכָם לְהִתְפַּלֵּל וּמִי שֶׁנּוֹתְנִים נֵר לַמָּאוֹר וְיַיִן לְקִידוּשׁ וּלְהַבְדָּלָה. וּפַת לָאוֹרְחִים וּצְדָקָה לָעֲנִיִּים וְכָל מִי שֶׁעוֹסְקִים בְּצָרְכֵי צִבּוּר בֶּאֱמוּנָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יְשַׁלֵּם שְׂכָרָם וְיָסִיר מֵהֶם כָּל מַחֲלָה וְיִרְפָּא לְכָל גּוּפָם וְיִסְלַח לְכָל עֲוֹנָם וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם עִם כָּל יִשְׂרָאֵל אֲחֵיהֶם וְנֹאמַר אָמֵן:

הזכרת נשמות ליום כפור

ווענין דעם פאטערס נשמה זאגט מען דאס

יִזְכּוֹר אֱלֹהִים אֶת נִשְׁמַת אַבָּא מוֹרִי פב״פ שֶׁהָלַךְ לְעוֹלָמוֹ בַּעֲבוּר שֶׁאֲנִי נוֹדֵר צְדָקָה בַּעֲדוֹ בִּשְׂכַר זֶה תְּהֵא נַפְשׁוֹ צְרוּרָה בִּצְרוֹר הַחַיִּים עִם נִשְׁמוֹת אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב שָׂרָה רִבְקָה רָחֵל וְלֵאָה וְעִם שְׁאָר צַדִּיקִים וְצִדְקָנִיּוֹת שֶׁבְּגַן עֵדֶן וְנֹאמַר אָמֵן:

ווענין דיא מוטערס נשמה זאגט מען דאס

יִזְכּוֹר אֱלֹהִים נִשְׁמַת אִמִּי מוֹרָתִי פב״פ שֶׁהָלְכָה לְעוֹלָמָהּ בַּעֲבוּר שֶׁאֲנִי נוֹדֵר צְדָקָה בַּעֲדָהּ וּבִשְׂכַר זֶה תְּהֵא נַפְשָׁהּ צְרוּרָה בִּצְרוֹר הַחַיִּים עִם נִשְׁמוֹת

אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב שָׂרָה רִבְקָה רָחֵל וְלֵאָה וְעִם שְׁאָר צַדִּיקִים וְצִדְקָנִיּוֹת שֶׁבְּגַן־עֵדֶן וְנֹאמַר אָמֵן׃

ווענין די נשמות פון פאטער און מוטער און גרויס מוטער און ווייטי קרובים זאגט מען דאס

יִזְכּוֹר אֱלֹהִים נִשְׁמוֹת אָבִי וְאִמִּי זְקֵנַי וּזְקֵנוֹתַי דּוֹדַי וְדוֹדוֹתַי אַחַי וְאַחְיוֹתַי בֵּין מִצַּד אָבִי בֵּין מִצַּד אִמִּי שֶׁהָלְכוּ לְעוֹלָמָם. בַּעֲבוּר שֶׁאֲנִי נוֹדֵר צְדָקָה בַּעֲדָם בִּשְׂכַר זֶה תִּהְיֶינָה נַפְשׁוֹתֵיהֶם צְרוּרוֹת בִּצְרוֹר הַחַיִּים עִם נִשְׁמוֹת אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב שָׂרָה רִבְקָה רָחֵל וְלֵאָה וְעִם שְׁאָר צַדִּיקִים וְצִדְקָנִיּוֹת שֶׁבְּגַן עֵדֶן וְנֹאמַר אָמֵן׃

ווענין די נשמות וואס זענען געשטארבען אויף קדוש השם.

יִזְכּוֹר אֱלֹהִים נִשְׁמַת פב״פ וְנִשְׁמוֹת כָּל קְרוֹבַי וּקְרוֹבוֹתַי הֵן מִצַּד אָבִי הֵן מִצַּד אִמִּי. הֵן שֶׁהוּמְתוּ הֵן שֶׁנֶּהֶרְגוּ הֵן שֶׁנִּשְׁחֲטוּ וְשֶׁנִּשְׂרְפוּ וְשֶׁנִּטְבְּעוּ וְשֶׁנֶּחְנְקוּ עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם בַּעֲבוּר שֶׁאֶתֵּן צְדָקָה בְּעַד הַזְכָּרַת נִשְׁמוֹתֵיהֶם וּבִשְׂכַר זֶה תִּהְיֶינָה נַפְשׁוֹתֵיהֶם צְרוּרוֹת בִּצְרוֹר הַחַיִּים עִם נִשְׁמוֹתֵיהֶם שֶׁל אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב שָׂרָה רִבְקָה רָחֵל וְלֵאָה וְעִם שְׁאָר צַדִּיקִים וְצִדְקָנִיּוֹת שֶׁבְּגַן עֵדֶן וְנֹאמַר אָמֵן׃

לגדול הצבור מִי שֶׁבֵּרַךְ אֲבוֹתֵינוּ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן דָּוִד וּשְׁלֹמֹה הוּא יְבָרֵךְ אֶת ר׳ (פב״פ) בַּעֲבוּר שֶׁנָּדַר לִצְדָקָה בְּעַד הַנְּשָׁמוֹת שֶׁהִזְכִּיר הַיּוֹם לִכְבוֹד הַמָּקוֹם וְלִכְבוֹד הַתּוֹרָה וְלִכְבוֹד הַיּוֹם בִּשְׂכַר זֶה הקב״ה יִשְׁמְרֵהוּ וְיַצִּילֵהוּ מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה וְיִכְתְּבֵהוּ וְיַחְתְּמֵהוּ לְחַיִּים טוֹבִים בְּזֶה יוֹם הַדִּין וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדָיו עִם כָּל יִשְׂרָאֵל אֶחָיו וְנֹאמַר אָמֵן׃

לזכר אֵל מָלֵא רַחֲמִים שׁוֹכֵן בַּמְּרוֹמִים. הַמְצֵא מְנוּחָה נְכוֹנָה עַל כַּנְפֵי הַשְּׁכִינָה בְּמַעֲלַת קְדוֹשִׁים וּטְהוֹרִים כְּזֹהַר הָרָקִיעַ מַזְהִירִים אֶת נִשְׁמַת (פב״פ) שֶׁהָלַךְ לְעוֹלָמוֹ. בַּעֲבוּר שֶׁאֲנִי אֶתֵּן צְדָקָה בְּעַד הַזְכָּרַת נִשְׁמָתוֹ. בְּגַן עֵדֶן תְּהֵא מְנוּחָתוֹ. לָכֵן בַּעַל הָרַחֲמִים יַסְתִּירֵהוּ בְּסֵתֶר כְּנָפָיו לְעוֹלָמִים וְיִצְרוֹר בִּצְרוֹר הַחַיִּים אֶת נִשְׁמָתוֹ יהוה הוּא נַחֲלָתוֹ וְיָנוּחַ בְּשָׁלוֹם עַל מִשְׁכָּבוֹ וְנֹאמַר אָמֵן׃

לנקבה אֵל מָלֵא רַחֲמִים שׁוֹכֵן בַּמְּרוֹמִים. הַמְצֵא מְנוּחָה נְכוֹנָה עַל כַּנְפֵי הַשְּׁכִינָה בְּמַעֲלַת קְדוֹשִׁים וּטְהוֹרִים כְּזֹהַר הָרָקִיעַ מַזְהִירִים אֶת נִשְׁמַת הָאִשָּׁה מָרַת (פב״ב) שֶׁהָלְכָה לְעוֹלָמָהּ. בַּעֲבוּר שֶׁאֲנִי אֶתֵּן צְדָקָה בְּעַד הַזְכָּרַת נִשְׁמָתָהּ. בְּגַן עֵדֶן תְּהֵא מְנוּחָתָהּ. לָכֵן בַּעַל הָרַחֲמִים יַסְתִּירֶהָ בְּסֵתֶר כְּנָפָיו לְעוֹלָמִים וְיִצְרוֹר בִּצְרוֹר הַחַיִּים אֶת נִשְׁמָתָהּ יהוה הוּא נַחֲלָתָהּ. וְתָנוּחַ בְּשָׁלוֹם עַל מִשְׁכָּבָהּ וְנֹאמַר אָמֵן׃

אַב הָרַחֲמִים שׁוֹכֵן מְרוֹמִים בְּרַחֲמָיו הָעֲצוּמִים׃ הוּא יִפְקוֹד בְּרַחֲמִים הַחֲסִידִים וְהַיְשָׁרִים וְהַתְּמִימִים. קְהִלּוֹת הַקֹּדֶשׁ שֶׁמָּסְרוּ נַפְשָׁם עַל קְדֻשַּׁת הַשֵּׁם׃ הַנֶּאֱהָבִים וְהַנְּעִימִים בְּחַיֵּיהֶם וּבְמוֹתָם לֹא נִפְרָדוּ מִנְּשָׁרִים קַלּוּ וּמֵאֲרָיוֹת גָּבֵרוּ לַעֲשׂוֹת רְצוֹן קוֹנָם וְחֵפֶץ צוּרָם׃

יִזְכְּרֵם אֱלֹהֵינוּ לְטוֹבָה עִם שְׁאָר צַדִּיקֵי עוֹלָם: וְיִנְקוֹם לְעֵינֵינוּ נִקְמַת דַּם עֲבָדָיו הַשָּׁפוּךְ כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים הַרְנִינוּ גוֹיִם עַמּוֹ כִּי דַם עֲבָדָיו יִקּוֹם וְנָקָם יָשִׁיב לְצָרָיו וְכִפֶּר אַדְמָתוֹ עַמּוֹ: וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים כָּתוּב לֵאמֹר: וְנִקֵּיתִי דָּמָם לֹא נִקֵּיתִי וַיְיָ שֹׁכֵן בְּצִיּוֹן: וּבְכִתְבֵי הַקֹּדֶשׁ נֶאֱמַר לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אַיֵּה אֱלֹהֵיהֶם יִוָּדַע בַּגּוֹיִם לְעֵינֵינוּ נִקְמַת דַּם עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ: וְאוֹמֵר כִּי דוֹרֵשׁ דָּמִים אוֹתָם זָכָר לֹא שָׁכַח צַעֲקַת עֲנָוִים: וְאוֹמֵר יָדִין בַּגּוֹיִם מָלֵא גְוִיּוֹת מָחַץ רֹאשׁ עַל אֶרֶץ רַבָּה מִנַּחַל בַּדֶּרֶךְ יִשְׁתֶּה עַל כֵּן יָרִים רֹאשׁ:

אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה:

אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו: תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל יוֹם אֲבָרְכֶךָּ וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל יהוה וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר: דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ: הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדִבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אָשִׂיחָה: וֶעֱזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ וּגְדוּלָּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה: זֵכֶר רַב טוּבְךָ יַבִּיעוּ וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ: חַנּוּן וְרַחוּם יְיָ אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל חָסֶד: טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְיָ כָּל מַעֲשֶׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ: לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר: סוֹמֵךְ יְיָ לְכָל הַנֹּפְלִים וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן: צַדִּיק יְיָ בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יְיָ לְכָל קֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶאֱמֶת: רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְיָ אֶת כָּל אֹהֲבָיו וְאֵת כָּל הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד: תְּהִלַּת יְיָ יְדַבֶּר פִּי וִיבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

חזן יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהֹוָה כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ:

קהל הוֹדוֹ עַל אֶרֶץ וְשָׁמָיִם וַיָּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ תְּהִלָּה לְכָל חֲסִידָיו לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם קְרֹבוֹ הַלְלוּיָהּ:

אין דער וואָכען זאָגט מען לדוד מזמור. און אום שבת זאָגט מען מזמור לדוד

ווען מען שטעלט די ספר תורה אין היכל זאָגט מען דאָס

וּבְנֻחֹה יֹאמַר שׁוּבָה יְיָ רִבְבוֹת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל: קוּמָה יְיָ לִמְנוּחָתֶךָ אַתָּה וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ: כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וַחֲסִידֶיךָ יְרַנֵּנוּ: בַּעֲבוּר דָּוִד עַבְדֶּךָ אַל תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אַל תַּעֲזֹבוּ: עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ וְתוֹמְכֶיהָ מְאֻשָּׁר: דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נֹעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם: הֲשִׁיבֵנוּ יְיָ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם:

הנני העני ממעש תמצא ביום א של ראש השנה

מוסף ליום כפור

דער חזן זאגט חצי קדיש

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ (וְיַצְמַח פּוּרְקָנֵהּ וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ) בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא. יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְעֵילָּא וּלְעֵילָּא מִכָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ:

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל. וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת. וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:

זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים. וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים. לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים:

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ: מוֹרִיד הַטָּל:

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר: מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

מִי כָמוֹךָ אָב הָרַחֲמִים. זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים:

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶלָה: כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה:

לְדוֹר וָדוֹר הַמְלִיכוּ לָאֵל כִּי הוּא לְבַדּוֹ מָרוֹם וְקָדוֹשׁ:

וּבְכֵן יִתְקַדֵּשׁ שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ וְעַל מְכוֹנְךָ וְהֵיכָלֶךָ:

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יהוה אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאֵימָתְךָ עַל כָּל מַה שֶׁבָּרָאתָ וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אֶחָת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם כְּמוֹ (כְּמָה) שֶׁיָּדַעְנוּ יהוה אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשִּׁלְטָן לְפָנֶיךָ עֹז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ:

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ. תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ וְתִקְוָה טוֹבָה לְדוֹרְשֶׁיךָ. וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ. שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ. וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ. וִישָׁרִים יַעֲלֹזוּ וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ. וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ בְּעָשָׁן (כְּעָשָׁן) תִּכְלֶה. כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ:

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ מְהֵרָה לְבַדֶּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ. בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ. כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ. יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ.

קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ. וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ. כַּכָּתוּב וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ: וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם (לשבת הַשַּׁבָּת הַזֶּה לִקְדוּשָּׁה וְלִמְנוּחָה וְאֶת יוֹם) הַכִּפּוּרִים הַזֶּה לִמְחִילָה וְלִסְלִיחָה וּלְכַפָּרָה וְלִמְחָל בּוֹ אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ (בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ. וְנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל אַדְמָתֵנוּ וְאֵין אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת חוֹבוֹתֵינוּ בְּבֵית בְּחִירָתֶךָ בַּבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלְּחָה בְּמִקְדָּשֶׁךָ: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מֶלֶךְ רַחֲמָן שֶׁתָּשׁוּב וּתְרַחֵם עָלֵינוּ וְעַל מִקְדָּשְׁךָ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים וְתִבְנֵהוּ מְהֵרָה וּתְגַדֵּל כְּבוֹדוֹ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ גַּלֵּה כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ מְהֵרָה וְהוֹפַע וְהִנָּשֵׂא עָלֵינוּ לְעֵינֵי כָּל חָי. וְקָרֵב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וּנְפוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ: וַהֲבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּה וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם. וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ תְּמִידִים כְּסִדְרָם וּמוּסָפִים כְּהִלְכָתָם. וְאֶת מוּסַף (לשבת מוּסְפֵי יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְ) יוֹם הַכִּפּוּרִים הַזֶּה נַעֲשֶׂה וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר:

לשבת וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עֹלַת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתּוֹ עַל עֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ: זֶה קָרְבַּן שַׁבָּת וְקָרְבַּן הַיּוֹם כָּאָמוּר:

וּבֶעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם כָּל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ: וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה לַיהוה רֵיחַ נִיחֹחַ פַּר בֶּן בָּקָר אֶחָד אַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם:

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כִּמְדֻבָּר שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאַיִל וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ וּשְׁנֵי שְׂעִירִים לְכַפֵּר וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם:

(מִלְּבַד חַטַּאת הַכִּפֻּרִים וְעֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵּיהֶם):

ישמחו

לשבת יִשְׂמְחוּ בְמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֹנֶג ,עַם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי כֻּלָּם יִשְׂבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוּבֶךָ וּבַשְּׁבִיעִי רָצִיתָ בּוֹ וְקִדַּשְׁתּוֹ חֶמְדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מְחוֹל לַעֲוֹנוֹתֵינוּ בְּיוֹם לשבת (הַשַּׁבָּת הַזֶּה וּבְיוֹם) הַכִּפּוּרִים הַזֶּה מְחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטֹּאתֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ. כָּאָמוּר אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מוֹחֶה פְשָׁעֶיךָ לְמַעֲנִי וְחַטֹּאתֶיךָ לֹא אֶזְכּוֹר: וְנֶאֱמַר מָחִיתִי כָעָב פְּשָׁעֶיךָ וְכֶעָנָן חַטֹּאתֶיךָ שׁוּבָה אֵלַי כִּי גְאַלְתִּיךָ: וְנֶאֱמַר כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ: לשבת (אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה נָא בִמְנוּחָתֵנוּ) קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ. שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ לשבת (וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָנוּחוּ בוֹ כָּל יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ) וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת. כִּי אַתָּה סָלְחָן לְיִשְׂרָאֵל וּמָחֳלָן לְשִׁבְטֵי יְשֻׁרוּן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ אֶלָּא אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ לַעֲוֹנוֹתֵינוּ וְלַעֲוֹנוֹת עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל וּמַעֲבִיר אַשְׁמוֹתֵינוּ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ (הַשַּׁבָּת וְ) יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַכִּפּוּרִים:

רְצֵה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם (וְלִתְפִלָּתָם שְׁעֵה) וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם (מְהֵרָה) בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן. וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד (צוּרֵנוּ) צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר: נוֹדֶה לְךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת עֶרֶב וָבוֹקֶר וְצָהֳרָיִם הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ (כִּי) מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרֵךְ וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא (תָּמִיד) שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:

וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ:

וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה. וִיהַלְלוּ (וִיבָרְכוּ) אֶת שִׁמְךָ (הַגָּדוֹל) בֶּאֱמֶת (לְעוֹלָם כִּי טוֹב). הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה (הָאֵל הַטּוֹב): בָּרוּךְ אַתָּה יהוה הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חַיִּים חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל

עַמְּךָ בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד (יַחַד) בְּאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה (וְרַחֲמִים) וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרְכֵנוּ וּלְבָרֵךְ אֶת כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ (בְּרוֹב עֹז וְשָׁלוֹם):

בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה וּגְזֵרוֹת טוֹבוֹת יְשׁוּעוֹת וְנֶחָמוֹת נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם: נ״א עושה השלום

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ תָּבֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ וְאַל תִּתְעַלַּם מִתְּחִנָּתֵנוּ שֶׁאֵין אָנוּ עַזֵּי פָנִים וּקְשֵׁי עֹרֶף. לוֹמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ צַדִּיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חָטָאנוּ. אֲבָל אֲנַחְנוּ וַאֲבוֹתֵינוּ חָטָאנוּ: אָשַׁמְנוּ. בָּגַדְנוּ. גָּזַלְנוּ. דִּבַּרְנוּ דֹפִי. הֶעֱוִינוּ. וְהִרְשַׁעְנוּ. זַדְנוּ. חָמַסְנוּ. טָפַלְנוּ שֶׁקֶר: יָעַצְנוּ רָע. כִּזַּבְנוּ. לַצְנוּ. מָרַדְנוּ. נִאַצְנוּ. סָרַרְנוּ. עָוִינוּ. פָּשַׁעְנוּ. צָרַרְנוּ. קִשִּׁינוּ עֹרֶף: רָשַׁעְנוּ. שִׁחַתְנוּ. תִּעַבְנוּ. תָּעִינוּ. תִּעְתָּעְנוּ: סַרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא שָׁוָה לָנוּ. וְאַתָּה צַדִּיק עַל כָּל הַבָּא עָלֵינוּ כִּי אֱמֶת עָשִׂיתָ וַאֲנַחְנוּ הִרְשָׁעְנוּ:

מַה נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מָרוֹם וּמַה נְּסַפֵּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן שְׁחָקִים הֲלֹא כָּל הַנִּסְתָּרוֹת וְהַנִּגְלוֹת אַתָּה יוֹדֵעַ:

אַתָּה יוֹדֵעַ רָזֵי עוֹלָם וְתַעֲלוּמוֹת סִתְרֵי כָּל חָי. אַתָּה חוֹפֵשׂ כָּל חַדְרֵי בָטֶן וּבוֹחֵן כְּלָיוֹת וָלֵב. אֵין דָּבָר נֶעְלָם מִמֶּךָּ וְאֵין נִסְתָּר מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ: וּבְכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּכַפֵּר לָנוּ עַל כָּל חַטֹּאתֵינוּ וְתִסְלַח לָנוּ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ וְתִמְחָל לָנוּ עַל כָּל פְּשָׁעֵינוּ:

עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּאֹנֶס וּבְרָצוֹן:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּאִמּוּץ הַלֵּב:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּבְלִי דָעַת:
וְעַ״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּבִטּוּי שְׂפָתָיִם:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּגִלּוּי עֲרָיוֹת:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּגָלוּי וּבַסָּתֶר:
עַ״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּדַעַת וּבְמִרְמָה:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּדִבּוּר פֶּה.
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּהוֹנָאַת רֵעַ:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּהַרְהוֹר הַלֵּב.
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּוְעִידַת זְנוּת.
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּוִדּוּי פֶּה:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּזִלְזוּל הוֹרִים וּמוֹרִים:
וְעַ״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּזָדוֹן וּבִשְׁגָגָה:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּחֹזֶק יָד:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּחִלּוּל הַשֵּׁם:
עַ״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּטֻמְאַת שְׂפָתָיִם:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּטִפְּשׁוּת פֶּה:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּיֵצֶר הָרָע:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּיוֹדְעִים וּבְלֹא יוֹדְעִים:

וְעַל כֻּלָּם אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת סְלַח לָנוּ מְחַל לָנוּ כַּפֶּר לָנוּ

עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּכַחַשׁ וּבְכָזָב.
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּכַפַּת שֹׁחַד:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּלָצוֹן:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּלָשׁוֹן הָרָע.
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּמַשָּׂא וּבְמַתָּן.
וְעַ״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּמַאֲכָל וּבְמִשְׁתֶּה.
עַ״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּנֶשֶׁךְ וּבְמַרְבִּית:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּנְטִיַּת גָּרוֹן:
עַ״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׂיחַ שִׂפְתוֹתֵינוּ:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּסִקּוּר עָיִן:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּעֵינַיִם רָמוֹת
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּעַזּוּת מֶצַח:

וְעַל כּוּלָּם אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת סְלַח לָנוּ מְחַל לָנוּ כַּפֶּר לָנוּ:

עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּפְרִיקַת עוֹל.
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּפְלִילוּת.
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּצְדִיַּת רֵעַ.
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּצָרוּת עָיִן.
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּקַשְׁיוּת עוֹרֶף.
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּקַלּוּת רֹאשׁ.
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּרִיצַת רַגְלַיִם לְהָרַע.
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּרְכִילוּת:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּשְׂנְאַת חִנָּם:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּשְׁבוּעַת שָׁוְא.
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּתְשׂוּמֶת יָד.
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּתִמְהוֹן לֵבָב

וְעַל כּוּלָּם אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת סְלַח לָנוּ מְחַל לָנוּ כַּפֶּר לָנוּ:

וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם עוֹלָה:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם חַטָּאת:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם קָרְבַּן עוֹלֶה וְיוֹרֵד:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם אָשָׁם וַדַּאי וְתָלוּי:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מַכַּת מַרְדּוּת:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מַלְקוּת אַרְבָּעִים:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מִיתָה בִּידֵי שָׁמָיִם:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם כָּרֵת וַעֲרִירִי:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין:

סְקִילָה שְׂרֵפָה הֶרֶג וְחֶנֶק. עַל מִצְוַת עֲשֵׂה וְעַל מִצְוַת לֹא תַעֲשֶׂה. בֵּין שֶׁיֵּשׁ בָּהּ קוּם עֲשֵׂה. וּבֵין שֶׁאֵין בָּהּ קוּם עֲשֵׂה. אֶת הַגְּלוּיִם לָנוּ. וְאֶת שֶׁאֵינָם גְּלוּיִם לָנוּ. אֶת הַגְּלוּיִם לָנוּ כְּבָר אֲמַרְנוּם לְפָנֶיךָ וְהוֹדִינוּ לְךָ עֲלֵיהֶם. וְאֶת שֶׁאֵינָם גְּלוּיִם לָנוּ לְפָנֶיךָ הֵם גְּלוּיִם וִידוּעִים. כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר הַנִּסְתָּרֹת לַיְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהַנִּגְלֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת. כִּי אַתָּה סָלְחָן לְיִשְׂרָאֵל וּמָחֳלָן לְשִׁבְטֵי יְשֻׁרוּן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר. וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ אֶלָּא אָתָּה:

אֱלֹהַי. עַד שֶׁלֹּא נוֹצַרְתִּי אֵינִי כְדַאי. וְעַכְשָׁיו שֶׁנּוֹצַרְתִּי כְּאִלּוּ לֹא נוֹצַרְתִּי. עָפָר אֲנִי בְּחַיַּי קַל וָחוֹמֶר בְּמִיתָתִי. הֲרֵי אֲנִי לְפָנֶיךָ כִּכְלִי מָלֵא בוּשָׁה וּכְלִמָּה. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁלֹּא אֶחֱטָא עוֹד. וּמַה שֶּׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ מְחוֹק בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. אֲבָל לֹא עַל יְדֵי יִסּוּרִים וָחֳלָיִים רָעִים:

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה. וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה. פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וְאַחֲרֵי מִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי. וְכָל הַקָּמִים וְהַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחְשְׁבוֹתָם: עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן קְדוּשָּׁתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ. לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת: וְעָרְבָה לַיְיָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלָיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

ברוך

פותחין אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ: הארון

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל. וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת. וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:

מִסּוֹד חֲכָמִים וּנְבוֹנִים וּמִלֶּמֶד דַּעַת מְבִינִים אֶפְתְּחָה פִּי בִּתְפִלָּה וּבְתַחֲנוּנִים. לְחַלּוֹת וּלְחַנֵּן פְּנֵי מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ לַעֲוֹנִים:

שׁוֹשַׁן עֵמֶק אֲיֻמָּה. שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן לְקַיְּמָהּ. שׁוֹרֶשׁ וְעָנָף סְיָמָהּ. שָׁוִים יַחַד לְצַיְּמָהּ: בְּעֵת מָטוּ יְסוֹדוֹתֶיהָ. בָּטְחָה בְּחִין מוֹסְדוֹתֶיהָ. בָּם תָּקְעָה יְתֵדוֹתֶיהָ. בְּכֶפֶל לְהַשְׁעִין יְדוֹתֶיהָ: תָּמְכָה בְּפוֹעַל צוּרִים. תֻּמַּת הֵמָּה הַיּוֹצְרִים. תְּרוּפָה תֵּת לַעֲצוּרִים. תֵּבֵל לְהַאֲפִיל לְצָרִים: שְׁתִילֵי גְּבָעוֹת אַרְבַּע. שַׁאַג סֵפֶר הַמְרֻבַּע. שֶׁוַע פְּגִיעוֹת אַרְבַּע. שְׁעֵה צִדְקָם לִתְבַּע: בִּיטָה בְּמִתְהַלֵּךְ תָּמִים. בְּמוֹסֵר לְחוּמוֹ חֲתֻמִּים. בְּצִדְקוֹ תָּדִיחַ כְּתָמִים. בְּאֶפֶס אוּרִים וְתֻמִּים: תְּמוּר תַּשְׁלוּמֵי פָּר. תָּבִין הֶגֶג הַמְסֻפָּר. תּוֹקְעֵי בַּחֹדֶשׁ שׁוֹפָר. תַּלְאוּבָם בְּכִפּוּר יְכֻפָּר: וְשַׁכֵּךְ חֲמַת זַעְמָךְ. וְתָחוֹן שְׂרִידֵי עַמָּךְ. וְעָלֵינוּ יְהִי נֹעֲמָךְ. וְנִחְיֶה מִמְּקוֹר עִמָּךְ: נָאוֹר עִמְּךָ הַסְּלִיחָה. נָכוֹן מַהֵר לְסָלְחָה: חִין נִיב שְׂפָתֵינוּ הַצְלִיחָה. נַאַק שִׁמְעָה וּסְלָחָה:

מטה לוי שפתינו

שושן עמק. ישראל שנמשלו לשושנת העמקים לפי שנתונה בעמקי הצרות כשושנה הגדלה בין החוחים בעמקים ועוד נקראו ישראל אומה כנדגלות. ואף שנתונה בצרות עכ"ז. שבת שבתון לקיימה. מוכנים הם לקיים כראוי מצות יו"כ שנקרא שבת שבתון: האבות והבנים שהם. שורש וענף. הם כולם יחד סימה. יצטרפו להיות. שוים יחד לצוימה. ביו"כ לצום: בעת מטו יסודותיה. בזה"ז כשנחרב הבית: בטחה בחין מוסדותיה. בטחה כנ"י בתפלה שתקנו האבות: בם. באבות: תקעה יתדותיה שאין לה יתד תקופה שתלות אלא בזכות אבות: בכפל. כשסוככים במערת המכפלה: להשעין ידותיה. שיהי' לה למשענת לכל חלקיה: תמכה בפועל צורים. סמכה כנ"י על פעולות מעשה האבות שנקראים צורים: תומת. ועוד סמכה על תמימות האבות שנקראו צורים: המה היוצרים. שבזכותם נברא העולם: תרופה תת לעצורים. לתת רפואה לישראל העצורים: תבל להאפיל לצרים. ולהחשיך העולם לרשעים: שתילי גבעות ארבע. בני ארבע האמהות שנקראו גבעות: שאג ספר המרובע. לעקת ישראל שנאמר עליהם ומספר את רובע ישראל: שוע פגיעות ארבע. האמהות תפלות שמתפללים היום: שעה. קבל את תפלתם: צדקם לתבע. כדי לתבוע צדקתם: ביטה במתהלך תמים. הביטה באברהם שהתהלך בתמים: במוסר לחומו. ועוד שימסר את בשרו ובשר בניו שיהיו. חתומים. במצות מילה: בצדקו. של אברהם: תדיח כתמים. תדיח את כתמי העונות: באפס. בזה"ז שאפסו ותמו. אורים ותומים. שהיו מכפרים על ישראל: תמור תשלומי פר. ועוד תקח תשלומי הפר בן בקר שהיה כה"ג מקריב: תבין הגג המסופר תוקעי כו'. תבין ותקבל דבור התפלה המסופר מישראל. שתוקעים בחודש זה בשופר: תלאובם. גלותם שיושבים בארץ תלאובות: בכפור יכופר. ביו"כ זה יכופר להם: ותחון שרידי עמך, תרחם את שארית ישראל עמך: ונחיה ממקור. חיים אשר עמך: נאור. אתה כנ"י שנקראת נאור אשר עמך הסליחה. תהיה נכון מהר לסלחה. ניב כו': שפתינו מדובבות. מה שמדברים שפתינו

שְׂפָתֵינוּ מְדוֹבְבוֹת יְשֵׁנִים. יְנַצְּחוּךָ כְּבַעַל שׁוֹשַׁנִּים: חָזוּן חֲדָשִׁים וְגַם יְשָׁנִים. בְּמָגִנַּת אָב נִשְׁעָנִים:

זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים: מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ: מוריד הטל

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר: מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

יוֹם מִיָּמִים הוּחָם. יוֹם כִּפּוּר הַמְיוּחָס. יוֹדְעָיו חֲמוֹל וְחָס. יוֹקְשָׁיו לְפוֹעֶרֶת הָס: וּבוֹ בְּתַחְבּוּלוֹת יוּעָצוּ. וִדּוּי בְּתַחַן יָאִיצוּ. וְשׁוֹכְנֵי עָפָר יָקִיצוּ וּמֵרֹאשׁ הָרִים יָלִיצוּ: מִפְּעָלוֹת עוֹקֵד וְעָקוּד. מֵאָז בְּיָדָם פָּקוּד. מוֹפֵת הַכָּמוּס לִפְקוֹד. מוֹקֵשׁ לְהַבְעִית לְסְקוֹד: כְּהַבְטָחַת סְבִיכַת אַיִל. כָּפְרוֹ הַנָּצוּר לְחַיִל. כֵּן תַּעֲצִים חַיִל. כּוֹרְעֶיךָ בְּעֶצֶם וָלַיִל: פַּחְדּוֹ יָחִיל שׂוֹטְמִים. פִּיּוֹתָם הֱיוֹת אֲטוּמִים. פְּרָחָיו בְּמִשְׁעֲנוֹתָיו חֲטוּמִים. פַּלְּטֵם מֵרֶכֶל פְּטוּמִים: וְאִם אֵין מַעֲשִׂים. וָזֶבַח מִבְּלִי מֵשִׂים. וְזָכְרָה לִנְבְזִים וּמְאוּסִים. וּמִגְּזֶעַם הָפֵר כְּעָסִים: רָם קוֹשְׁטְ מַעֲבָדֶיךָ. רָאֹה תִרְאֶה עוֹבְדֶיךָ. רֵעִים בָּאֵי עָדֶיךָ. רַחוּם זְכוֹר לַעֲבָדֶיךָ: יְבֻקַּשׁ עָוֹן וְאֵינֶנּוּ. יָמֶה בִּמְצוּלוֹת תְּנֵנוּ. יֶלֶד בְּשַׁעֲשׁוּעָיו תְּעַנְגֵנוּ.

מטה לוי יושר

בזכות האבות אשר הם ישנים במערת המכפלה יחשב לפניך. ינצחוך כבעל שושנים. כאלו מנצחים לפניך ישראל כאז שהיה ביהמ"ק קיים שהיו מנצחים לפניך על ששנים: חדשים גם ישנים נערים גם זקנים: במגינת אב נשענים. כולם נסמכים בך שאתה מגן אברהם:

יום מימים הוחם. יום המיוחס ומשובח משאר הימים הוא, יו"כ המיוחס. לכן יודעיו. ישראל היודעי' סדר עבודת היום: חמול וחס. וחס עליהם: יוקשיו. שוטניו ומקטריגיו. לפוערת פה. השתק אותם שלא לפתוח עוד פה: ובו. ביו"כ: בתחבולות יועצו. ישראל עושים עצות נגד המקטרג וזאת היא התחבולה: וידוי בתחן יאיצו. אצים וממהרים להתודות באמצע התפלה בצבור והשטן סובר שיתודו בסוף כמו היחיד לכן הוא ממתין מלקטרג עד בסוף וכבר התודו: ושוכני עפר יקיצו. ומקיצים המתים הצדיקים שיתפללו בעדנו: ומראש הרים ילוצו. ובזה שהם מזכירין זכות אבות הם עושים למליץ את אברהם שהוא ראש האבות: מפעלות. מעשה אברהם שהיה עוקד. ועקוד. יצחק שהיה עקוד: מאז בידם פקוד. שמור הוא בידם מהיום ההוא: מופת הכמוס לפקוד. לזכור להם ביוה"כ מופת הגאולה הגנוז והנסתר: מוקש להבעית לסקוד. להבעית ולהפחיד את השטן שנק' מוקש ולהבדיל אותו מלהתגבר: כהבטחת. אשר הבטיח לאברהם בעת: סביכת איל. כשעקד' והבטיחו כשיהיו ישראל נאחזים בצרה יזכור זכותו של איל אשר היה כפרו ותמורתו של יצחק: הנצור לחיל. השמור זכותו לישראל אשר הם חילו של הקב"ה. וכמו שהבטחת לאברהם כן תעצים חיל. כן תחזק כח של. כורעיך בעצם וליל. המתודים לפניך בכריעה בעצם היום הזה ולילו: פחדו. של הקב"ה. יחיל שוטמים. יפחיד השונאים אותם: פיותם היות אטומי'. להיות פיהם סתום: פרחיו במשענותיו חטומים. בניו במשענת האבות יהיו נעצרים מכעס אפך: פלטם מרכל פטומים: הצל אותם מרכילות הטופלי'[?]: ואם אין מעשי'. טובים בנו: וזבח מבלי משים. ואין מקריב זבח בעדנו: וזכרה לנבזי' ומאוסים. זכר לנו זכות האבות אשר עמו הי' נבזים ומאוסים כדי לקיים אלותיך: ומגזעם. ומבזים. הפר כעסים. בטל הכעס: אתה הקב"ה שאתה רם ונשא: קושט מעבדיך. מעשיך אמת: ראה תראה. ישראל עובדיך והם רעים ואהובי' לך. באי עדיך. באים אליך שתרחם עליהם: ילד בשעשועיו תעננו. לישראל הנקראי' ילד שעשועים תענג נפש את תפלת': יוצר עליך. הקב"ה שהוא עליך יוצר.

יוֹשֶׁר מֵלִיץ יְחָנֶנּוּ: מִבְּרַק חֶרֶב הַשָּׁנוּן מַלֵּט מַאֲרִיכֵי רִנּוּן.
חזן מַלֵּא מִשְׁאֲלוֹתָם כְּתַחֲנוּן מֶלֶךְ רַחוּם וְחַנּוּן:
כּוֹפֶר פִּדְיוֹן נֶפֶשׁ. פְּדֵה מִטְּבִיעַת רֶפֶשׁ: חזן מְיַהֲלֶיךָ
בְּעִנּוּי וְכוֹפֶשׁ · הַחַיִּים בְּטַלְלֵי נוֹפֶשׁ:

עוד בּוֹ נִשְׁמָתוֹ. יָקוּ תְּשׁוּבַת יְצִיר אַדְמָתוֹ. לְהַחֲיוֹתוֹ לְהֵיטִיב אַחֲרִיתוֹ

אֱנוֹשׁ אֵיךְ יִצְדַּק פְּנֵי יוֹצְרוֹ. וְהַכֹּל גָּלוּי לוֹ תַּעֲלוּמוֹ וְסִתְרוֹ: בְּזֹאת יְכֻפַּר עֲוֹנוֹ וְיַגִּיהַּ מְזוֹרוֹ. אִם יָשׁוּב טֶרֶם יִכְבֶּה נֵרוֹ: עוד גַּם חֹשֶׁךְ לֹא יַחְשִׁיךְ מִמֶּנּוּ. אִם יַסְתִּיר פָּנָיו הוּא יְשׁוּרֶנּוּ. דָּפְיוֹ וְרִשְׁעוֹ עַל פָּנָיו יַעֲנֶנּוּ. יִתְרוֹן לוֹ אִם בְּחַיָּיו יוֹדֶנּוּ: עוד הֵן שָׁמַיִם לֹא זַכּוּ בְּעֵינָיו. אַף כִּי נִתְעַב בַּאֲשָׁמָיו וּבַעֲוֹנָיו. וְזֵד לָמָּה לֹא יָבִין בְּרַעְיוֹנָיו. הֲלֹא יוֹמוֹ וְאֵידוֹ נוֹכַח פָּנָיו: עוד זְהָבוֹ וּסְגֻלַּת עָשְׁרוֹ בַּל יוֹעִילֶנּוּ. לָתֵת כָּפְרוֹ בְּיוֹם עֶבְרָה לְהוֹעִילֶנּוּ: חֶסֶד וּצְדָקָה אִם רָדַף בְּעוֹדֶנּוּ. לְפָנָיו יְהַלֵּךְ וּכְבוֹד בּוֹרְאוֹ יַאַסְפֶנּוּ: עוד טוֹב לַגֶּבֶר לִשָּׂא עוֹל תּוֹרָה לְקַיֵּם חֻקֶּיהָ בְּאַהֲבָה בְּיִרְאָה וּבְטָהֳרָה. יְמֵי חַיָּיו תַּנְחֶנּוּ מְסִלָּה יְשָׁרָה. תִּנְצְרֶנּוּ בִּגְבוּרָה. וּלְתְחִי תְּשִׂיחֶנּוּ לְעֶזְרָה: עוד שַׁדַּי הִנְנוּ בְּיָדְךָ כְּיוֹצֵר חוֹמֶר. רְצוֹנְךָ לְהַחֲיוֹת וְלֹא לְהָמִית וְלִגְמֹר: חזן תְּיַשֵּׁר לְבָבֵנוּ בְּיִרְאָתְךָ לְהֵיטִיב וּלְהֵאָמֵר. קַיְּמֵנוּ לְחַיִּים וְנוֹדְךָ לְעוֹלָם וּנְזַמֵּר: עוד בו נשמתו וכו׳

מִי כָמוֹךָ אַב הָרַחֲמִים זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים:

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יהוה מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

מטה לוי צפה

יחננו: מברק חרב השנון. מצרה הממהרת לבוא כחרב חדה ושנון: מלט. הצל את ישראל: מאריכי רנון. המאריכין בתפלה. ובזכות שנתנו ישראל מחצית השקל. כופר פדיון נפש פדה. אותם. מטביעת רפש. מצרות שהוא כטביעת רפש: מיהליך. ישראל המקוי׳ ומיחלים ומתפללים לך: בעינוי נפש וכופש· וכורעי׳ ומכופפים באפר: החיים בטללי נופש· החיים בטל המשיב נפש לגוף:

עוד בו נשמתו. כל זמן שנשמתו בו: יקו תשובי׳ יציר אדמתו מקווה ומצפה הקב״ה תשובת נוצר מאדמה כדי להחיותו להטיב אחריתו. אנוש כו׳: ויגהה מזורו· ויסיר מכאובו: טרם יכבה נרו· קודם יציאת נשמתו גם מה שהוא חושך ולילה לאחרי׳. לא יחשיך ממנו. רק לו כיום יאיר: אם אדם יסתיר פניו ועושה עבירות. הוא ישורנו. הקב״ה רואה אותו: דפיו ורשעו. חטאתו ורשעו: על פניו יעננו. יעידו בפניו אחר מותו: יתרון לו. מעלה ויתרון לו לאדם· אם בחייו יודנו. אם יתוודה בחייו: הן שמים כו׳ אף כי ק״ו האדם שהוא נתעב באשמיו ובעוניו: זד. הפושע במזיד: למה לא יבין ברעיוניו· למה לא יתבונן במחשבתו: הלא יומו ואידו יום המיתה ושברו. נוכח פניו: חסד וצדקה כו׳ לפניו יהלך החסד והצדקה שרודף אחריהם בעודנו חי הם ילכו לפניו להוליכו לג״ע: וכבוד בוראו יאספנו. כבוד ה׳ יאספנו אל המקום אשר שם גנוזות נפשות הצדיקים: תנחנו. התורה. מסילה ישרה. כדכתיב בהתהלכך תנחה אותך: ולתחי: לתחיית המתים: תשיחנו. תשים בעדו: לעזרה. כמו שכתוב והקיצות היא תשיחך: שדי כו׳. בקשתינו שיהיה רצונך כו׳: ולגמר. לעשות כלה וגמירה:

צְפֵה בְּבַת תְּמוּתָה. צוֹם הֶעָשׂוֹר עֲמוּתָה. צֹאן בְּהֵעָנְשָׁהּ מִיתָה. צַדְּקָהּ מִמֶּכֶר צְמִיתָה: וּבְבֹא סוֹטֵן לְנְקוֹב. וְלַחֲשׂוֹף שַׂרְעַף הֶעָקוֹב. וּבַל יָרְשֶׁה לְקוֹב. וְכֹחַ תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב: מְכוֹן לְשִׁבְתְּךָ בְּשׁוּמֶךָ. מֵאָז חֲקַקְתּוֹ בִּרְשׁוּמֶךָ. מוֹלְדוֹתָיו הַכְּלוּלִים בְּשִׁמֶךָ. מַלְּטֵם לְמַעַן שְׁמֶךָ: הִזָּכֵר יְשִׁיבַת אֹהֶל. הַנֶּאֱבַק לְשַׂר גַּחַל. הַצִּילָה שְׁאוֹנוֹ מִבַּהַל. הַצָּגִים לְהַרְטוֹת מַהַל: עֱנוּי נֶפֶשׁ שׁוּר. עָוֹן בְּלִי תָשׁוּר. עוֹרְכֵי שֶׁוַע בְּאִשּׁוּר. עֲנֵם בֶּאֱמֶת וְיֹשֶׁר: סְלַח לְשָׁבֵי פֶשַׁע. סְלִיחָה תַּכְרִיעַ רֶשַׁע. סֵדֶר תְּפִלָּה תִּישַׁע. סֵבֶר פְּדוּת לְיֶשַׁע: וְאִם הֵמָּה כְּאָדָם. וּמָעֲדָה וּמָטָה יָדָם. וְאַתָּה נוֹצֵר הָאָדָם. וְתָרוֹן תְּנָה לְעוֹדְדָם: רְעָבָם וּצְמָאָם חֲזֵה. רָעָתָם בְּלִי תֶחֱזֶה: חזן רֶגֶשׁ רַחֲשָׁם מִלְּבְזֶה. רוֹנְנִים סְלַח נָא לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה:

חו"ק יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ:

חו"ק וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל אֵל נָא:

חו"ק נֶחְשַׁב כְּצָג בְּאֵיתוֹן. דְּחוֹת בִּפְלוּלַי עֲקַלָּתוֹן. וְנַקְדִּישְׁךָ בְּשַׁבַּת שַׁבָּתוֹן. קָדוֹשׁ:

חו"ק הַיּוֹם בְּפָתְחֲךָ סְפָרִים. חוֹן אוֹם שִׁמְךָ מְפָאֲרִים. וְנַקְדִּישְׁךָ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים קָדוֹשׁ:

חו"ק מַסְטִין בְּכֶבֶל אֱסוֹר. וְתִקְוַת אֲסִירֵי בַּשֵּׂר. וְנַקְדִּישְׁךָ בְּצוֹם הֶעָשׂוֹר. קָדוֹשׁ:

חזן אֶשָּׂא דֵעִי לְמֵרָחוֹק. שְׁעוּן בְּאַת מֵרָחוֹק: קהל בְּפָעֳלוֹ צָרַי רְחוֹק:

חזן אֲסַפְּרָה אֶל חוֹק. מִסְּכוֹ בְּלִי לִרְחוֹק: קהל חַיִּים לִי לָחוֹק:

מטה לוי לשוד

צפה. הבט: בבת תמותה. בישראל המומתים על קדוש השם: צום העשור עמותה. הם נעשים ריעים ודודים להקב"ה ע"י שהם צמים ביוה"כ: צאן בהענשה מיתה. אם יתחייבו להרג מיתה: צדקה ממכר צמיתה. צדקה ממכר למיתה, צדק אותם שלא ימכרו לצמיתות: ובבא סוטן לנקוב. כשיבא המקטרג לפרש עונותיהם של ישראל, ולחשוף שרעף העקוב, ולגלות מחשבות הלב העקוב: ובל ירשה ליקוב, בקשתינו שלא יהא רשאי לקלל ולפרש: וכח תולדות יעקב, תוכחת הט"ס של תולדות יעקב: מכון לשבתך בשומך: כאשר שמת כסא הכבוד מכון לשבתך: מאז חקקתו ברשומך. מאותו שעה חקקת בו צורת יעקב ולכן. מולדותיו. בני ישראל. הכלולים בשמך. כמ"ש בתוכי הפלואי: הצילה שאונו מבהל. כלל ישראל שהם המון אילו מן היעוב: הצגים להרטות מהל. יש מדים בתפלה ביהן רצוי ומחלת עונירם: ענוי נפש שור. ראה מה שמענים נפשם: עון בלי תשור. ואל תראה עונם: סליחה תכריע רשע. הזכיות יכריעו לעונות: סבר פדות לישע. תקוה ופדות יהא להם לישועה: ואם המה כאדם. שבעבעו חוטא כי אדם אין צדיק וכו' ולא יחטא: ואתה. בשביל שאתה נוצר האדם: ותרון תנה לעודדם. תותר להם ותמחול להם פשעיהם כדי לחזק אותם: רגש רחשם מלבזה. תפלתם שהיא ברגש אל תבזה: רוננים. בזכות שהם מרננים בתפלתם. סלח נא. וכו': נחשב. יה"ר שנהיה נחשבים לפניך: כצג באיתון. כה"ג שעמד בבהמ"ק בשער האיתון: דחות בפלולי. לדחות בתפלתי: עקלתון. השטן המעקל אותנו מדרך טוב וללכת בדרך עקלתון: היום בפתחך ספרים. להזכיר מעשי האדם: חון אום. רחם ותן חנינה לעם ישראל. אשר שמך מפארים: מסטין. השטן המקטרג עלינו: בכבל אסור. אסור אותו בכבלי ברזל שלא יוכל להסטין: ותקות אסירי. תבשר לישראל את תקוותם שיהיו נגאלים:

אשא דעי למרחוק. אשמיע שיר ושבח בכל דעי להקב"ה שהוא רחוק ממני: שעון באת מרחוק. לפנות ולשעון על זכות אברהם שבא מרחוק מעבר הנהר: בפעלו. בזכות פעלו ומעשיו: צרי רחוק. הדחק ותלחץ אויבי וצרי: אספרה אל חוק

ח׳ לְשׁוֹד כְּחֶתֶף יִמְחוֹק. לוֹחֲמִי לְבַל יִשְׂחוֹק: ק׳ וְיִמָּלֵא פִּי שְׂחוֹק:
נֶחְשָׁב כְּצָג בְּאֵיתוֹן. דְּחוּת בִּפְלוּלֵי עֲקַלָּתוֹן. וְנַקְדִּישְׁךָ בְּשַׁבַּת שַׁבָּתוֹן. קָדוֹשׁ:
חזן עוֹרְכֵי שֶׁוַע לָרוֹב. חִין עֶרְכָּם יֶעֱרוֹב: קהל פְּנֵי אֱלֹהִים מִקָּרוֹב:
חזן עֲתִירָתִי אָז תִּקְרוֹב. עֲבֵרָתִי לְבַל תֶּאֱרוֹב: ק׳ אֵלַי לְבַל קְרוֹב:
חזן זוֹמֵם אִם יִזְרוֹב. עֲדַת אֵל לַחֲרוֹב: קהל אֶשָּׁעֵן בְּמַצְדִּיק וְקָרוֹב:
הַיּוֹם בְּפָתְחָךְ סְפָרִים. חוֹן אוֹם שִׁמְךָ מְפָאֲרִים. וְנַקְדִּישְׁךָ בְּיוֹם הַבִּכּוּרִים. קָדוֹשׁ:
חזן רֶשַׁע אִם הִכְרִיעִי. זְכוֹר לִי רוֹעִי: קהל בְּצִדְקוֹ עַתָּה לְרוֹעֲעִי:
חזן רְעֵה צֹאן מַרְעִי בְּמִרְעֶה טוֹב לְהַרְעִי: קהל וּבְאוֹר חַיִּים לְזַרְעִי:
חזן בַּעֲוֹן אוֹרַח רִבְעִי וּבְקוֹ נְטִיַּת מַרְעִי: קהל נָא אַל יֶאֶרְעִי:
מַכְתִּין בְּכֶבֶל אֱסוּר. וְתִקְוַת אֲסִירֵי בְּשׂוּר. וְנַקְדִּישְׁךָ בְּצוֹם הֶעָשׂוֹר. קָדוֹשׁ:
חזן יַסְכִּיתוּ שׁוּבוּ לְבִצָּרוֹן. גְּשִׁים פְּנֵי אָרוֹן: קהל לְהַעֲצִים אֲרֶשֶׁת רוֹן:
חזן יְחַלּוּ רִאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן. מַשְׁבִּית אַף וְחָרוֹן: ק׳ בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן:
ח׳ רוֹגְשִׁים קְרוֹא בְגָרוֹן. פְּלוּשׁ אֲטוּמֵי חֶבְרוֹן: ק׳ מְצֹא מְחִילָה וְיִתָּרוֹן:
נֶחְשַׁב כְּצָג בְּאֵיתוֹן. דְּחוּת בִּפְלוּלֵי עֲקַלָּתוֹן. וְנַקְדִּישְׁךָ בְּשַׁבַּת שַׁבָּתוֹן. קָדוֹשׁ:
חזן בְּשִׁבְתּוֹ בְּכֵס רִיב. יְרִיבַי לְעֵינַי יָרִיב: קהל יָהּ נִצָּב לָרִיב:
ח׳ בּוֹזְזַי חָרוֹב יַחֲרִיב כְּמוֹ קַדְמוֹנִים הֶחֱרִיב: ק׳ וְנַאֲקִי לְפָנָיו יַקְרִיב:
חזן יוּצַג אִתִּי בְּרִיב. מְלִיצֵי שַׁי לְהַקְרִיב: קהל וְשִׂיחִי לְבוֹנִי יַעֲרִיב:
הַיּוֹם בְּפָתְחָךְ סְפָרִים. חוֹן אוֹם שִׁמְךָ מְפָאֲרִים. וְנַקְדִּישְׁךָ בְּיוֹם הַבִּכּוּרִים. קָדוֹשׁ:
חזן קוֹל אֲרִים כְּשׁוֹפָר. בְּמַתַּן אִמְרֵי שֶׁפֶר: קהל לִפְנֵי חֲזָקִים שְׁפַר:

משה לוי קצב

מ״ש הקב״ה לחוק: משוכו בלי לרחוק. שלא ירחיק א״ע מירושלים שהיא סוכו כמ״ש והיו עיני ולבי שם כל הימים ורמז לנו ג״כ שלא ירחיק א״ע מבהכ״נ שלנו ומתפלתינו. לכן בקשתינו. חיים לי לחוק. לחקוק ולכתוב אותי לחיים שאוכל להתפלל עוד בבהכ״נ: לשוד. לשטן השודד: כחתף ימחוק. בפתע פתאום ובמהירות ימחוק אותו: לוחמי לבל וכו׳. שלא ישחוק עלי שונאי הלוחם עמי. אך וימלא פי שחוק: עורכי שוע לרוב. ישראל העורכים תפלות רבות: חין ערכם יערוב פני כו׳. יומתק עריכת תפלתם לקרוב לפני אלהים: עברתי לבל תארוב. לא תארב על עבירה שלי להפשה למלאה: אלי לבל קרוב. שלא יקרוב אלי לארוב: זומם אם יזרוב כו׳. אם ירצה השטן לארוב עדת אל: אשען במצדיק וקרוב. אסמוך בהקב״ה שהוא מצדיקי וקרוב אלי בקראי אליו: רשע אם הכריעי. אם הכריעני החטא והרשע זכור לי רועי משה רבינו רועה שלי בצדקו ובזכותו: עתה לרועעי. להפיס קול בתרועה ושמחה. אתה הקב״ה שאתה רועי בקשתי, רעה צאן מרעי. רעה את ישראל שאתה קורא אותם צאן מרעי. ובקשתנו, במרעה טוב נהרעי. לרעות אותי במרעה טוב: ובאור חיים לזרעי. לזרע אותי באור חיים: בעון אורח רבעי. בעון תשמיש של זנות.

ובקו נטית מרעי. ובאותו קו משפט שנטיתי מאלות דודי ורעי הקב״ה: נא אל יארעי. בקשתי אל יפגע בי מקרה רע: יסכיתו שובו לבצרון. יסכיתו וישמעו הבשורה מפניך שישובו לירושלים עיר מוקפה בצורה בזכות. גש מול ארון. בתפלה: להעצים ארשת רון. להחזיק דבור הפלתם ורנתם: יחלו. והם מחלים ומבקשים הקב״ה שהוא ראשון ואחרון. ומשבית אף וחרון מישראל: בזאת. בעבור זאת אשר יבא אהרן: רוגשים קרוא בגרון. צועקים כ״א לחבירו לקרוא בגרון לפני הקב״ה: פלוש אטומי חברון. לגלות זכות האבות הטמונים בחברון: מצא מחילה ויתרון. למצוא מחילה של ויתור עונות: בשבתו בכס ריב. כשבת הקב״ה על כסא דין: יריבי לעיני יריב. לעיני יריב עם המריב עמי: יה נצב לריב. כש״י יהא עומד לימיני נגד ריבי: בוזזי. הבוזזים וגוזלים אותי: חרוב יחריב כמו קדמונים החריב. כמו שהחריב לקדמונים פרעה וסנחריב ורבים כאלה. כאשר יוצג אתי בריב. לדקדק עמי בדין בקשתי שבאותו העת. מליצי שי להקריב. יקריב מליצי דורון לפניו: ושיחי לבוני יעריב. ודיבורי יערב ויומתק להקב״ה שהוציאתני מבטן:

קול

חזן קֶצֶב שְׂעִירִים וּפָר. בְּנִיב שְׂפָתַיִם יְסֻפָּר: קהל וּבְבֶן סוֹטָן יְחֻפָּר:

חזן לְפִלּוּסִים כְּכוֹכְבֵי מִסְפָּר. וְשָׁחִים עַד עָפָר:

ק' בִּצְעָם וְעִוּוּיָם יְכֻפָּר:

מַסְמִין בְּכֶבֶל אֱסוֹר. וְתִקְוַת אֲסִירֵי בְּשׂוֹר. וְנַקְדִּישְׁךָ בְּצוֹם הֶעָשׂוֹר. קָדוֹשׁ:

ח' יַשְׁלְגוּ אוֹדְמֵי שָׁנִים. שֶׁל כָּל יְמוֹת הַשָּׁנִים: ק' חֳדָשִׁים וְגַם יְשָׁנִים.

חזן יְלֻבְּנוּ כִּתְמֵי שׁוֹשַׁנִּים. וְיוּשְׁבוּ לְתַעְרָם שְׁנוּנִים:

קהל בְּפִלּוּל אֲשֶׁר מְשַׁנְּנִים:

חזן רַחֲצוּ וְהִזַּכּוּ מֵעֲשׁוּנִים. לְאִוֶּלֶת מֵהְיוֹת שׁוֹנִים:

קהל וְעַל מִבְטֵחֵימוֹ שְׁעוּנִים:

נֶחְשָׁב כְּצָג בְּאֵיתוֹן. דָּחוֹת בְּפִלּוּלֵי עֲקַלָּתוֹן. וְנַקְדִּישְׁךָ בְּשַׁבַּת שַׁבָּתוֹן. קָדוֹשׁ.

הו"ק אֶת לַחֲשִׁי עֲנֵה נָא. זַעֲקִי רְצֵה נָא. הָאֵל קָדוֹשׁ:

חו"ק אָדוֹן לְקוֹל עַמֶּךָ. זְכוֹר רַחֲמֶיךָ. נוֹרָא וְקָדוֹשׁ:

אֵין עֲרוֹךְ אֵלֶיךָ. בִּין עוֹצֶם מִפְעָלֶיךָ. גִּישַׁת הֲמוֹן מְיַחֲלֶיךָ. דְּרוֹשׁ לְגַבֵּר חֲיָלֶיךָ: את לחשי הוֹגֵי הֲמוּלַּת קוֹדֶשׁ. וּמְהַלְלִים בְּהַדְרַת קוֹדֶשׁ. זֶרַע תְּבוּאַת קוֹדֶשׁ. חָשׁוּב כְּאֵילֵי קוֹדֶשׁ: ארון טַפְסְרֵי מְרוּבְּעֵי פָנִים. יְיַשְׁירוּךָ עִם אוֹפַנִּים. כְּבַקָּרְךָ כָּל פָּנִים. לְבִלְתִּי נְשׂוֹא פָנִים: את לחשי מִתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ. נוֹעֵץ אַחֲרִית מֵרֹאשׁ. סְלִיחָה לְשׁוֹבָבִים דְּרוֹשׁ. עֲוֹנָם לָשֵׂאת כְּמֵרֹאשׁ: ארון פְּרוּדֵי כְנַף רְנָנִים. צִדְקוֹתֶיךָ חַי מְרַנְּנִים. קוֹל שַׁאַג מְחַנְּנִים. רְצֵה בְּחִין וּבְתַחֲנוּנִים: את לחשי שִׁנְאָן וְרִבְבוֹת אֲלָפִים. שׁוֹאֲגִים וְלַבְּקָרִים נֶחֱלָפִים: חזן תּוֹקֶף יַשִּׂיגוּ אֲלוּפִים.

מטה

קול אדיר כשופר במתן כו'. אדיר קול כקול השופר אשר היה במ"ת: לפני חוקים ספר. לפני הקב"ה אשר ספר השמים החוקים: קצב שעירים ופר. מנין השעירים ופר שהקריבו במקדש ביוה"כ. ועתה שאין לנו מקדש בעונותינו. בניב שפתים יספר. יהא דבור התפלה שאנו מספרים במקום קרבנות. ובבן סוטן יחפר. ואז יבוש המקטרג: לפלוסים ככוכבי מספר. לישראל שהיו שקולים ככוכבי מספר: ושחים. ועתה שחים עד עפר: בצעם ועווים. גזילתם ועונותיהם. יכופר: ישלגו אודמי שנים. ילבנו כשלג חטאים האדומים כשנים. של כל ימות השנים: ילבנו כתמי שושנים. ילבנו העונות של ישראל הנקראים שושנים: ויושבו לתערם שנונים ויושבו חרבות חדים ושנונים לתיק שלהם: בפלול אשר משננים. ע"י התפלה שהם מדברים: רחצו והזכו מעשונים. מטומאת המעשים ומחפילים בנפש: לאולת מהיות שונים. לבל היות ככסיל שונה באולתו: ועל מבטחימו שעונים. ואז על מבטחימו על הקב"ה הם נשענים:

לוי **תודה**

אין ערוך כו' מפעליך. אין ערוך לך להבין חוזק מעשיך: גישת כו' דרוש כו'. דרוש גישת המון המיחלים לך לגבר חיילים. את לחשי שעה נא: הוגי המולת קודש. ישראל האומרים קדושה כמו המלאכים הנקראים המולת קודש: ומהללים. להקב"ה. בהדרת קודש כו': חשוב כאילי קודש. יהיו נחשבים לפניך כמלאכים: טפסרי מרובעי פנים. חיות הקודש שהם מד' פרצופים: ישירוך. נותנים לך שיר ושבח עם אופנים: כבקרך כל פנים. כשאתה מבקר על כל נדרים ופנות: לבלתי נשוא פנים. להעכו"ם החוטאים. בקשתי מלותה שעה. את לחשי כו': סליחה לשובבים דרוש. לסוררים שהולכים בדרך לבם דרוש להם סליחה: עונם לשאת כמראש. כאשר נשאת להם מראש הולאתם ממצרים ועד הנה: פרודי כנף רננים. החיות מפרידים כנפיהם כדי להעלות התפלה לפני כסא כבודו: צדקותיך. בצדקות שלך שאתה חי וקים הם מרננים ומשבחים: קול שאג מתננים. הם מתפללים בקול שאון גדול לכן רצה כו'

תּוֹדָה וְזִמְרָה מְאַלְּפִים: אדון לקול עמך וכו'
וּבְכֵן וְאַתָּה כְּרַחוּם סְלַח לָנוּ:

אַל תִּזְכָּר לָנוּ עֲוֹנוֹתֵינוּ. הִנָּקֵם מִצָּרֵינוּ. כָּל אֲשֶׁר חָשְׁבוּ עָלֵינוּ: ואתה בְּשִׁמְךָ נִקְרָא וְתַעֲנֵנוּ. וְתִשַׁבֵּר אֶת עֻלֵּנוּ. וְאַתָּה תִמְלוֹךְ עָלֵינוּ: ואתה גּוֹדֶל רַחֲמֶיךָ תּוֹדִיעַ. וּמַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ תוֹפִיעַ. וּכְאָז אוֹתָנוּ תּוֹשִׁיעַ: ואתה דְּבָרְךָ נִצָּב לְעוֹלָם, זְכוֹר נָא אֲבוֹת הָעוֹלָם. וְהָקֵם בְּרִיתְךָ לְעוֹלָם: ואתה הֵרָצֶה לָנוּ כְּמֵאָז. וְתֵן לָנוּ עֹז. וְנִלְמַד נֶחֱמָדִים מִפָּז: ואתה וְהַיְּקִירָה מִמְּעוֹן קָדְשֶׁךָ. וְקוֹמֵם אֶת מִקְדָּשֶׁךָ. וְנַעֲרִיץ בְּכָל יוֹם קְדוּשָּׁתֶךָ: ואתה זְכוֹר צִדְקַת רִאשׁוֹנִים. וּסְלַח נָא לָאַחֲרוֹנִים. וְתוֹשִׁיבֵם אֶל אַרְבּוֹתֵיהֶם כְּיוֹנִים: ואתה חוּסָה עַל צֹאן מַרְעִיתֶךָ. וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ. וְלַמְּדֵם כְּאָז דָּתֶךָ: ואתה טָהוֹר תֵּרָאֶה כְבוֹדֶךָ. וְתוֹדִיעַ בָּנוּ הוֹדֶךָ. וְנִסְבּוֹל עוֹל מוֹרָאֲךָ וְיִחוּדֶךָ: ואתה יְרֵאֶיךָ יִשְׂמְחוּ בָךְ. וּבְכָל יוֹם יִשְׁתַּחֲווּ לָךְ. וְגוֹי וּמַמְלָכָה יַעַבְדוּ לָךְ: ואתה כְּרַחֲמֶיךָ עֲשֵׂה עִמָּנוּ. כִּי בְּכָל יוֹם לְךָ קְרָאנוּ. יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ. ואתה לְבַדְּךָ תִמְלוֹךְ כְּמֵרֵאשִׁית. וְתָשִׁית עֵינֶיךָ בְּרֵאשִׁית. בְּמָקוֹם כּוֹנַנְתָּ מֵרֵאשִׁית: ואתה מַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ תְּגַלֶּה. נוֹרְאוֹתֶיךָ נֶחֱזֶה וְנִתְעַלֶּה. וּמִצִּיּוֹן בְּרַחֲמֶיךָ תְּגַלֶּה: ואתה נָחֵנוּ בַּאֲמִתֶּךָ. וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ. כִּי אֲנַחְנוּ עַמְּךָ וְנַחֲלָתֶךָ: ואתה שִׂימֵנוּ בְּרָכָה בָּאָרֶץ. וְתִנָּעֵר רְשָׁעִים מֵאָרֶץ. וְנֵשֵׁב לָבֶטַח בָּאָרֶץ: ואתה עֲנֵנוּ בִּדְבַר אֲמִתֶּךָ. וְתוֹשִׁיעֵנוּ בֶּאֱמוּנָתֶךָ. כִּי אֲנַחְנוּ עַמְּךָ וְצֹאן מַרְעִיתֶךָ: ואתה פָּנֶיךָ

מטה לוי

כו': שכאן רבבות אלפים. אלפים ורבבות מלאכי שם או שנאנים: שואגים. בתפלה: ולנקרים נחלים. כמ"ש חדשים לבקרים שבכל בוקר ובוקר נבראים מלאכים חדשים וע"י תפלתם. תוקף ישיגו אלופים. ישראל ישיגו התוקף ועוז: דברך נצב לעולם כמו שהבטחת לאברהם כך תקיים דברך: וקומם את מקדשך. כי עכשיו אנו טרודים ואפי' אם ירצה אדם להתפלל ולהקדיש את שמו בגדול לפעמים אינו יכול מחמת רוב טרדות אבל כשיהיה המקדש אז ונעריץ בכל יום קדושתך. נוכל להתפלל ולהעריץ ב... ונכוונה את קדושתך בכל יום: תושיבם אל ארבותיהם כיונים. תשיב אותם לירושלים ולביהמ"ק כיונים החוזרים לחלון שלהם: ותשית עיניך בראשית. תשית עיניך על ישראל שנקראים ראשית תבואתו: במקום כוננת מראשית במקום בהמ"ק אשר כוננו ידיך: מלכותך כו' נוראותיך נחזה. כאשר נראה לעתיד שתשים מוראך ונקמתך בעכו"ם: ונתעלה אז נרומם ונשבח את שמך: פניך האר. תאיר שכינתך עלינו: ותסיר טומאה מציון. שעכו"ם שמטמא במשא:

הָאֵר בְּצִיּוֹן. וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ בְּצִבְיוֹן. וְתָסִיר טוּמְאָה מִצִּיּוֹן: ואתה צַדִּיק אַתָּה בַּכֹּל. וְרַחֲמֶיךָ גְּדוֹלִים עַל כֹּל. מִיָּדְךָ הוּא וּלְךָ הַכֹּל: אתה קָרוֹב אַתָּה לְכָל קוֹרְאֶיךָ. רַחוּם עַל מַמְלִיכֶיךָ. כִּי הֵם מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ: ואתה רַחוּם סְלַח נָא לְעָוֹן. כִּי כָל אָדָם מָלֵא עָוֹן. וְאַתָּה תְּכַפֵּר עָוֹן: ואתה שִׁמְךָ בָּנוּ נִקְרָא וְאַל תַּנִּיחֵנוּ. נִקְרָאֶךָ וְאַתָּה תַּעֲנֵנוּ. וּלְמַעַנְךָ הָאֵר עֵינֵינוּ: ואתה חוֹן תּוֹאַר פָּנֶיךָ תַּרְאֵנוּ. וּבְתוֹרָתְךָ תְּחַכְּמֵנוּ. וּבְמִרְעֶה טוֹב וְשָׁמֵן תַּרְעֵנוּ. וְאַתָּה כְּרַחוּם סְלַח לָנוּ:

וּבְכֵן אַךְ חַנּוּן אַתָּה וְרַחוּם לְכָל פּוֹעַל:

אַךְ אוֹמְרִים בְּחִין לְפָנֶיךָ. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ בָּאִים וּמִשְׁתַּחֲוִים לְפָנֶיךָ. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ גָּשִׁים בִּתְפִלָּה לְפָנֶיךָ. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ דּוֹרְשִׁים בְּדָתְךָ יוֹמָם וָלַיְלָה. חַנּוּן וְרַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ הוֹגִים בְּהַלֵּל וְתִשְׁבָּחוֹת. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ וְאוֹמְרִים סְלַח נָא לַעֲוֹנֵינוּ. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ זוֹעֲקִים בִּתְפִלָּה לְפָנֶיךָ. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ חוֹקְרִים סוֹד בְּרִיתֶךָ. כִּי אֵין בִּלְתֶּךָ. חַנּוּן וְרַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ טוֹעֲנִים שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. כִּי אֵין כָּאֵל. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ יוֹדְעִים שֵׁם הַמְפוֹרָשׁ. בְּפִיהֶם יִתְפָּרֵשׁ. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ כּוּלָּם הַיּוֹם כְּמַלְאָכִים. קְדוּשָּׁה לְפָנֶיךָ עוֹרְכִים. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ לְבוּשֵׁיהֶם נְקִיִּים. וְכֻלָּם צָמִים וּמִתְעַנִּים. חַנּוּן וְרַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ מַעֲשֵׂיהֶם מַגִּידִים וַחֲטָאֵיהֶם מִתַּנִּים. סְלַח נָא עֲוֹנָם. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ נִקְרָאִים הַיּוֹם וְסָלַחְתִּי לָכֶם הַיּוֹם. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ סְפוּרִים כְּחוֹל הַיָּם. וַעֲוֹנוֹתֵיהֶם תַּשְׁלִיךְ בִּמְצוּלוֹת יָם. כִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל פּוֹעַל: אַךְ עוֹנִים אַרְבַּע

קדושות · לפני חוקר כליות . ויודע כל נסתרות . חנון ורחום לכל פועל : אך פקדם לחיים טובים · וטהרם במים חיים . כי עמך מקור חיים . כי אתה רחום לכל פועל : אך צועקים אנא אל נא . סלח נא חטא למי מנה . כי אתה רחום לכל פועל : אך קולם ברעש מרעישים . קדוש קדוש קדוש · קוראים אבות ובנים כי אתה רחום לכל פועל : אך ראשון ואחרון אתה . למענך עשה גם עתה . כי אתה רחום לכל פועל : אך שמע תפלתנו · בקראנו אליך עננו . כי אתה רחום לכל פועל : חזן אך תולים לך עיניהם . ענם ושמע בקול תפלותיהם . סלח נא לעונותיהם . חנון ורחום לכל פועל :

פותחין ובכן אמרו לאלהים מה נורא מעשיך : הארון

אמרו לאלהים : אל מלך בעולמו · מחיש פדות עמו . לקיים דבר נאמו . כי סליחה עמו · הודו ליי קראו בשמו :

אמרו לאלהים : ברוך ומהולל ברוב גדלו . מחיש סליחה לקהלו . להראות לכל גדלו . מדד מים בשעלו . שירו לו זמרו לו :

אמרו לאלהים : גואל עם קדושו . בסליחה להקדישו . ומכונן בית מקדשו . לזרע אברהם קדושו · התהללו בשם קדשו :

אמרו לאלהים : דגול ומשבח ברקיע עזו . סולח לעם זו בזו . בדבר עזו ומעזו · לכן עדת מעזו . דרשו יי ועזו :

אמרו לאלהים : הכל במאמר עשה . והוא פעל ועשה · סולח לאום עמוסה · לכן עם בו חסה . זכרו

מטה — מחיש . ממהר : לקיים דבר נאמו . עפ"ם אני ה' בעתה אחישנה (ישעיה ס כב): נאמו . אמורו : כי סליח' עמו כמ"ש כי עמך הסליחה למען תורא (תהלים קל ד) : מחיש

לוי — סליחה לקהלו . ממהר לגלות עונות ישראל : מדד מים בשעלו . ברגלו : לעם זו . ישראל שנאמר עליהם עם זו קנית : בזו . ביזה : לאום עמוסה . לאומה ישראלית העמוסים מני בטן (ישעי

נפלאותיו

נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה:

אִמְרוּ לֵאלֹהִים: וּמֵקִים דְּבַר עַבְדוֹ. עַל אֶרֶץ וְשָׁמַיִם הוֹדוֹ. סוֹלֵחַ לָעָם מְיַחֲדוֹ. אֲשֶׁר נִקְרְאוּ בִּדְבַר סוֹדוֹ. זֶרַע יִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ:

אִמְרוּ לֵאלֹהִים: זֶה רוֹקַע הָאָרֶץ. הַיּוֹשֵׁב עַל חוּג הָאָרֶץ. סוֹלֵחַ לְגוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ. לָכֵן אִמְרוּ לְיוֹסֵד הָאָרֶץ. הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּכָל הָאָרֶץ:

אִמְרוּ לֵאלֹהִים: חַי בִּמְעוֹנָתוֹ. חַנּוּן וְחוֹנֵן עֲדָתוֹ. יָשׁוּב בְּרַחֲמִים לְבֵיתוֹ. לָכֵן לְבָאֵי בִּבְרִיתוֹ. זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ:

אִמְרוּ לֵאלֹהִים: טַפֵּי נַחֲלָתוֹ. טְלָאֵי יְרוּשָּׁתוֹ. יָקִים עָלֵימוֹ אִמְרָתוֹ. כְּחָקוּק בְּתוֹרָתוֹ. אֲשֶׁר כָּרַת אֶת אַבְרָהָם וּשְׁבוּעָתוֹ:

אִמְרוּ לֵאלֹהִים: יוֹעֵץ מֵישָׁרִים לְחוֹק. יְרֵאָיו לְחַיִּים לָחוֹק. סוֹלֵחַ לְחֵטְא לִמְחוֹק. כְּנִשְׁמַע לְרוֹעֶה מֵרָחוֹק. וַיַּעֲמִידֶהָ לְיַעֲקֹב לְחוֹק:

אִמְרוּ לֵאלֹהִים: תַּקִּיף אֱלֹהֵי עוֹלָם. דְּבָרוֹ נִצָּב לְעוֹלָם. וְהוּא מִכֹּל נֶעְלָם. וַאֲנַחְנוּ מְהַלְלִים שְׁמוֹ לְעוֹלָם. בָּרוּךְ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם:

וּבְכֵן גְּדוֹלִים מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ:

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: אַדִּיר בְּוֹעוּדוֹ. בְּרוּם וּבְתַחַת הוֹדוֹ. גִּלָּה אוֹר לְעַבְדּוֹ. דָּבָר מֵקִים לְעַבְדּוֹ. לָכֵן יִתְגָּאֶה אֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ:

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: הַמַּכִּיר עוֹלְמֵי עַד. וְסוֹפֵר וּמוֹנֶה

משה לוי עדי

מו ג): אשר נקראו בדבר סודו. ברוה"ק אשר גילה לדוד הם נקראו זרע ישראל עבדו (תהלים קה יד): זהי הקב"ה הנק' זה אלי. הוא רוקע הארץ על המים: חוג הארץ. היושב על המים שהם מסבבים את הארץ: חי. הקב"ה: במעונתו. בשמי' שהם מעונה שלו: ישוב ברחמים לביתו. יחזיר שכינתו לציון ברחמי': לבאי בבריתו. לישראל הבאים בבריתו לקיים מצותיו וחוקותיו: טפי נחלתו. ילדי נחלתו: טלאי ירושתו, ישראל נקראו צאן וטלה של הקב"ה שירשו תורתו ונחלה של א"י: לחוק. לחקוק חוק ומשפט: לחיים לחוק. לחקוק ולכתוב בעט ברזל לחיים: כנשמע לרועה מרחוק. כנשמע למשה רבינו רועה נאמן שנא' לו ביוה"כ סלחתי כדבריך: ויעמידה ליעקב לחוק. שיהיה יום זה לסליחה וכפרה: בועודו. במקום שמייסד שכינתו: ברום. שהם מתקבלים מלאכים ומאדרים אותו: ובתחת. בנה"כ ישראל מאדרים אותו בקבוץ ומספרים הודו: גלה אור. נבואה. לעבדו. לישעיה: דבר מקים לעבדו. כמ"ש מקים דבר עבדו (ישעיה מד כג): המכיר עולמי

עֲדֵי עַד. זִיו מוֹשָׁבוֹ נוֹעַד. חֶלֶד צוֹפֶה בְּמִסְעַד. לָכֵן יִתְגָּאֶה הַמַּבִּיט לָאָרֶץ וַתִּרְעָד:

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: טוֹעֵן עוֹלָמוֹ. יוֹדֵעַ הֲדוֹמוֹ. כִּלְּלוֹ בְּנָאֳמוֹ. לָעַד לַהֲקִימוֹ. לָכֵן יִתְגָּאֶה יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ:

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: מוֹשֵׁל בְּמִפְעָלוֹ. נוֹרָא עַל זְבוּלוֹ. סִלּוּדוֹ כְּגָדְלוֹ. עֻזּוֹ כְּרוֹב חֵילוֹ. לָכֵן יִתְגָּאֶה שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ:

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: פְּאֵרוֹ בִּשְׁמֵי מְעוֹנַי. צוֹפֶה וּמַבִּיט לְעֵינַי. קִלּוּס שְׁמוֹ בַּהֲמוֹנַי. רוֹדֶה בְּקֶרֶב מוֹנַי. לָכֵן יִתְגָּאֶה גְּדוֹלִים מַעֲשֵׂי יְיָ סוגרין הארון

מַעֲשֵׂה אֱנוֹשׁ וְתַחְבּוּלוֹתָיו מְזִמָּה. שִׁבְתּוֹ בְּתוֹךְ מִרְמָה. רְפִידָתוֹ רִמָּה. קִבּוּר בִּסְעִיף אֲדָמָה וְאֵיךְ יִתְגָּאֶה אָדָם לַהֶבֶל דָּמָה: ופותחין מיד

אֲבָל מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: שַׁדַּי רוֹקַע הָאָרֶץ עַל בְּלִימָה. שׁוֹכְנֶיהָ בְּלִי הֱיוֹת לְשַׁמָּה. תִּכֵּן עַל מַיִם אֲדָמָה. תַּקִּיף שְׁמוֹ לְרוֹמֵמָה. לָכֵן יִתְגָּאֶה עוֹטֶה אוֹר כַּשַּׂלְמָה: סוגרין הארון

וּבְכֵן לְנוֹרָא עֲלֵיהֶם בְּאֵימָה יַעֲרִיצוּ:

אֲשֶׁר אֵימָתֶךָ. בְּאֶרְאֶלֵּי אוֹמֶן. בְּאַבִּירֵי אוֹמֶץ. בִּבְלוּלֵי קֶרַח. בִּבְדוּדֵי קֶדַח. וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם:

וַאֲבִיתָה תְהִלָּה. מִגְּלוּמֵי גוּשׁ. מִגָּרֵי גַיא. מִדְּלוּלֵי פֹעַל. מִדַּלֵּי מַעַשׂ. וְהִיא תְהִלָּתֶךָ:

אֲשֶׁר אֵימָתֶךָ. בַּהֲמוֹן מַלְאָכִים. בְּהִלּוּךְ מַחֲנוֹת. בְּוַעַד (נ״א בְּאַלְפֵי) אֲלָפִים. בְּוֹכַח (נ״א רִבְבֵי) רְבָבוֹת. וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם:

מטה לוי

עד. יודע ומכיר כל מה שנעשה בעולם העליון ובעולם התחתון מתחלתו ועד סופו: וסופר ומונה עדי עד. מונה כל מעשי בני האדם וכותב אותם בספרו: זיו מושבו נועד, מזומן ומוכן זיו מושבו לקבל מי שבא לפניו: חלד צופה במסעד. משגיח ומביט לארץ ליתן לה סעד מה שצריכים יושביה: יודע הדומו. יודע מה שצריכה הארץ שהיא הדום רגליו: כללו בנאמו. עשה וגמר וכלל את הכל במאמרו: לעד להקימו. להקימו לעד: נורא על זבולו. הוא ירא‍וי על כל משרתיו על המלאכים המשרתים ברקיע ועל ישראל שמתפללים בבהכ״נ: סלודו כגדלו. שבחו לפי גדולתו מאחר שמשבחין אותו וברוב פעמים לא נמצא בו גדולתו לפי השבח: עזו כרוב חילו. מלך ב״ו חילו הוא העיקר אבל הקב״ה עוזו וכחו כנגד כל חילו: בשמי מעוני. בשמי שמים: צופה ומביט לעיני. כי הם סרסורים לעבירה: רודה בקרב מוני. מושל בקרב שונאי: תחבולותיו מזימה. כל מחשבותיו לרע: בלימה. כי העולם מושתת על ב״א

ואביתה

וְאָבִיתָה תְהִלָּה. מִזִּיו שׁוֹנֶה. מִזּוֹהַר כָּבָה · מֵחַסְרֵי שֵׂכֶל. מֵחוֹרְשֵׁי רֶשַׁע. (נ״א רע) וְהִיא תְהִלָּתֶךָ:

אֲשֶׁר אֵימָתֶךָ. בְּטִפּוּחַ עֲרָבוֹת. בְּטִכּוּס שְׁחָקִים. בְּיִשְׁרַת עֲרָפֶל. בִּירִיעוֹת מְעוֹנָה. וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם:

וְאָבִיתָה תְהִלָּה. מִכְּתוּמֵי שֶׁמֶץ. מִכְּמוּסֵי כֶתֶם. מִלְּכוּדֵי פַח. מִלְּעוּנֵי מַר. וְהִיא תְהִלָּתֶךָ:

אֲשֶׁר אֵימָתֶךָ. בְּמַסְלוּלֵי זְבוּל. בִּמְרוֹמֵי שֶׁפֶר. בִּנְטִיַּת דּוֹק· בִּנְהִיַּת עָבִים · וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם:

וְאָבִיתָה תְהִלָּה. מִסְרוּחֵי מַעַשׂ (מִשּׁוּחֵי מַעַן) מִשְּׂבֵעֵי רוֹגֶז. מֵעֲדוּרֵי אֱמֶת. מֵעֲמוּסֵי בֶטֶן. וְהִיא תְהִלָּתֶךָ:

אֲשֶׁר אֵימָתֶךָ. בְּפוֹתְחֵי קָדוֹשׁ. בְּפוֹצְחֵי בָרוּךְ. בִּצְרוּדֵי אַרְבַּע. בִּצְנוּפֵי שֵׁשׁ שֵׁשׁ · וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם:

וְאָבִיתָה תְהִלָּה. מִקְּרוּאֵי אַיִן · מִקּוֹרְאֵי בְחָנֵף. מֵרְחוּקֵי אֱמֶת. מֵרֵיקֵי צֶדֶק. וְהִיא תְהִלָּתֶךָ:

אֲשֶׁר אֵימָתֶךָ. בִּשְׁבִיבֵי אֵשׁ. בִּשְׁבִילֵי מַיִם. בִּתְלוּלֵי רוּם. בְּתַלְתַּלֵּי גוֹבַהּ · וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם:

וְאָבִיתָה תְהִלָּה. מִבָּשָׂר וָדָם. מֵהֶבֶל וָתוֹהוּ. מֵחָצִיר יָבֵשׁ. מִצֵּל עוֹבֵר. וּמִצִּיץ נוֹבֵל · מִמַּשְׁלִימֵי נֶפֶשׁ. מִמַּפְרִיחֵי רוּחַ. וּמִמְּעוֹפְפֵי חַיָּה. וּמִמַּחֲנִיטֵי נְשָׁמָה. וּמִמּוֹצִיאֵי יְחִידָה. וְנִשְׁמָעִין בַּדִּין. וּמֵתִים בַּמִּשְׁפָּט.

מטה לוי וחיים

שעומעין חרפתם ואינם משיבין ובולעין את פיהם בשעת מריבה: באראלי אומן. במלאכי אמונה: באבירי אומן. בחזקי כח: בגלולי קרח, המלאכים המעורבים מאש ומקרח: בגדודי קדח. השרפים הנבראים מאש: מגלומי גוש. מילודי עפר: מגרי גיא. מב"א שדרים בבקעה: מזיו שונה. מאדם שזיו פניו משתנה בשימות: מזוהר כבה. ותוארו כבה: מחסרי שכל. מב"א שהם חסרים נדעת: מחורשי רשע. מחושבי רע ואעפ"כ מקבל תפלתם: בטפוח ערבות. אימתו בשמים שנמדדו בטפח: בטכום שחקים. בתיקון קישוט שמים שנקרא שחקים: בישרת ערפל. במלאכים השוכנים ברקיע שנק' ערפל: בירועות מעונה. השמים הנטוים כיריעות נקראת מעונה: מכתומי שמץ. מבני אדם הכתומים ומלוכלכים בחטא: מכמוסי כתם. מאשר בכהם טמון אללם: מלעוני מר. מבני אדם שמחייתם ומזונם מר כלענה: במסלולי זבול. בדרכי שמים שנקראים זבול: במרומי שפר. במרומי שמים הנאים: בנטית דוק. בשמים המתוחים כאהל: בנהית עבים. במלאכים הממונים על הנהגות עננים: משרוחי מעש. מב"א שמעשיהם מקולקלים: שביעי רוגז. משבעי רוגז וכעס: מעדורי אמת. מנעדרים ומחוסרים מאמת: בפותחי קדוש. במלאכים שפותחים פיהם בכל עת לומר קדוש: בצרודי ארבע. חיות שיש להם ארבע פנים וארבע כנפים לכל צד: בצנופי שש שש. בחיות המכוסות בשש שש כנפים: מקרואי אין. מאדם שנקרא אין שנאמר ואדם אין (בראשית ב) הן אתם מאין (ישעיה מה): מקוראי בחנף. מב"א שהם מלאי עון וחנופה. בשביבי אש. מלאכים הנבראים מגחלי אש: בשבילי מים. מלאכים הממונים על המים: בתלולי רום. בשמים גבוהים ותלולים: בתלתלי גובה. במלאכים שהם גבוהים ורבים תילי תלים: ממשלימי נפש. שנפשם נשלמה וכלה: ממפריחי רוח. שפורחים רוחם ומתים: וממעופפי חיה. שהחיה עופפת מהם ומתים: וממחניטי נשמה. הנשמה יוצאת מהם :

אמילי

וְחַיִּים בְּרַחֲמִים · וְנוֹתְנִים פְּאֵר לְךָ חַי הָעוֹלָמִים · וְתִפְאַרְתְּךָ עֲלֵיהֶם :

חזן לְיוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת . לְרוֹכֵב עֲרָבוֹת . קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ :

אַמִּיצֵי שְׁחָקִים מִמַּעַל . וְכָל צְבָא מַעַל . אוֹמְרִים קָדוֹשׁ : אֱמוּנֵי אַהֲבָה . וְצִמְחֵי רְבָבָה . אוֹמְרִים בָּרוּךְ : בְּכִתֵּי מַלְאָכִים . שְׁמוֹ מַמְלִיכִים . אוֹמְרִים קָדוֹשׁ : בְּנֵי בְחוּנֵי בְרִית . לְזוֹכֵר הַבְּרִית . אוֹמְרִים קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ : לְיוֹשֵׁב גִּבּוֹרֵי כֹחַ . לְאַמִּיץ וְשַׂגִּיא כֹחַ . אוֹמְרִים קָדוֹשׁ : גְּדוֹלֵי צְדָקָה . לְנִקְדָּשׁ בִּצְדָקָה . אוֹמְרִים בָּרוּךְ : דְּמוּת אַרְבָּעָה פָנִים . לְכָל צַד פּוֹנִים . אוֹמְרִים קָדוֹשׁ : דִּגְלֵי נְצוּרָה . לְעַמָּם בַּצָּרָה אוֹמְרִים קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ : לְיוֹשֵׁב הֲמוֹן צְבָא מַעְלָה · לְשׁוֹכֵן מַעְלָה . אוֹמְרִים קָדוֹשׁ : הוֹלְכֵי דֶרֶךְ תָּמִים . לְהַצּוּר תָּמִים . אוֹמְרִים בָּרוּךְ : וְרָצִים וְשָׁבִים . טַעַם צוּר מַקְשִׁיבִים . אוֹמְרִים קָדוֹשׁ : וְקוֹיֵ יְשׁוּעוֹת . וְחוֹכֵי סְלִיחוֹת אוֹמְרִים קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ : לְיוֹשֵׁב זְמִירוֹת רַבּוֹת . זַכֵּי שְׁמֵי עֲרָבוֹת אוֹמְרִים קָדוֹשׁ : זֶרַע מַטַּע אֱמֶת . לֵאלֹהִים אֱמֶת אוֹמְרִים בָּרוּךְ : הַשְׁמַלִים עִזִּים לְעוֹשֶׂה חֲזִיזִים . אוֹמְרִים קָדוֹשׁ : חוֹנִים וְנוֹסְעִים לְמַעֲלֶה נְשִׂיאִים . אוֹמְרִים קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ : לְיוֹשֵׁב טַפְסְרֵי מְרוֹמִים לָרָם עַל רָמִים . אוֹמְרִים קָדוֹשׁ : טוֹבוּ אֹהָלָיו . יוֹנְקָיו וְעוֹלָלָיו . אוֹמְרִים בָּרוּךְ : יְדוֹדוּן הוֹלְכִים כּוֹרְעִים וּבוֹרְכִים . אוֹמְרִים קָדוֹשׁ : יוֹשְׁבֵי אֹהֶל וּמִשְׁכַּן לְבְתוֹכָם שָׁכָן . אוֹמְרִים קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ : לְיוֹשֵׁב כִּתֵּי הֲמוֹנִים . עִם חַיּוֹת וְאוֹפַנִּים · אוֹמְרִים קָדוֹשׁ : כֶּתֶר

מטה

אמיצי שחקים ממעל . מלאכים החזקים העומדים בשמים : אמוני אהבה . ישראל שמאמינים באהבה : וצמחי רבבה . שנא' עליהם רבבה כצמח השדה : בני בחוני ברית . בני האבות שנבחנו ונתנסו בכמה מלות : גבורי כח . מלאכים : גדולי צדקה . ישראל : דמות ארבעה פנים כו' החיות : דגלי נצורה . ישראל : להצור תמים . להקב"ה : ורצים ושבים . החיות שנא' עליהם והחיות רצוא ושוב (יחזקאל א) : טעם ציר . דבור הקב"ה הם מקשיבים : זכי שמי ערבות . מלאכים הזכים ושכורים והם ברום רקיע ששמו ערביה : זרע מטע אמת .

לוי נותנים

ישראל שבאו מנטיעת יעקב : לעושה חזיזים . להקב"ה שעושה עננים : חונים ונוסעים . ישראל שנא' עליהם ויסעו ויחנו : למעלה נשיאים . להקב"ה שהוא מעלה נשיאים מקצה הארץ · אומרים קדוש : טפסרי מרומים . שרי חיילי מרום : טובו אוהליו . ישראל שנא' עליהם מה טובו אהליך יעקב : ידודון הולכים . מלאכים שנדים ונעים בשליחותו של מקום : כורעים וכורכים משבחים לפניו בברך וכריעה : יושבי כו' · ישראל : לבתוכם שכן . להקב"ה ששכן במשכן אומרים קדוש וברוך : כתי המונים . מחנות המון של מלאכים : בני אלהים . בני האבות שהיו

נוֹתְנִים. בְּנֵי אֵיתָנִים. אוֹמְרִים בָּרוּךְ: לַהֲקַת שְׁבִיבִים. וְאֵשׁ לֶהָבִים. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ: לְמַעֲנוֹ גּוֹי אֶחָד. לְשֵׁם אֵל הַמְיוּחָד אוֹמְרִים קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ: לְיוֹשֵׁב מְסוֹכְכִים מְרוֹפְפִים בְּכַנְפֵיהֶם מְעוֹפְפִים. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ: מְנַצְּחִים לְהַתְמִיד. בְּכָל יוֹם תָּמִיד. אוֹמְרִים בָּרוּךְ: נוֹרָאִים בְּנִפְלָאוֹת. לְצֶדֶק נוֹרָאוֹת. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ: נְדִיבֵי עַמּוֹ. מְסַלְסְלִים לִשְׁמוֹ. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ: לְיוֹשֵׁב שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ: סוֹלְדֵי בְּחִילָה. לְנוֹרָא עֲלִילָה. אוֹמְרִים בָּרוּךְ: עֵינַיִם מְלֵאִים. כְּתַרְשִׁישׁ מְמוּלָּאִים. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ: עוֹנִים בְּמַקְהֵלוֹת. בְּלַחַשׁ וְקוֹלוֹת. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ: לְיוֹשֵׁב פְּנֵיהֶם כִּבְרָקִים מְאִירִים. וּפָז בֶּגֶד פְּאוּרִים. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ: פְּדוּיֵי בִּזְרוֹעַ חָזָק. לְגוֹאֲלָם חָזָק. אוֹמְרִים בָּרוּךְ: צִבְאוֹת שָׁמַיִם. לָרוֹכֵב שָׁמַיִם. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ: צֹאן קָדָשִׁים. מַטַּע קְדוֹשִׁים. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ: לְיוֹשֵׁב קַלִּים לְצוּרָם. קוֹרְאִים לְיוֹצְרָם. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ: קְהִלּוֹת יַעֲקֹב. בְּלִי לֵב עָקוֹב. אוֹמְרִים בָּרוּךְ: רַגְלֵיהֶם כְּעֵגֶל. וְאוֹפָן מִתְגַּלְגֵּל. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ: רְצוּיִם לְבוֹרְאָם. לְרָם אֲשֶׁר בְּרָאָם. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ: לְיוֹשֵׁב שׁוֹכְנֵי בְּצֵל שַׁדַּי. שְׁנוֹתָם אֵין דַּי. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ: שְׁמוּרִים חֲקוּקִים. בְּמִצְוֹת וְחוּקִים. אוֹמְרִים בָּרוּךְ: חוֹזֵן תּוֹקֶף תַּרְשִׁישִׁים. בַּמָּרוֹם חָשִׁים. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ: תְּמִימִים בְּדַרְכֵיהֶם. וּבְמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם. אוֹמְרִים קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ:

לְיוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת. לָרוֹכֵב עֲרָבוֹת. קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ:

ובכי

מטה לוי

חזקים בעבודת הש"י : להקת שביבים. קהלת מלאכים : למענו גוי א'. ישראל גוי אחד שנבראו למענהו לקלסו ולשבחו. לשם אל המיוחד כו' : מסוככים. מכסים א"ע בכנפיהם : מרופפים. רפיון וחולשה אוחז למלאכים בשעה שהם בכנפיהם מעופפים : מנצחים להתמיד. תמיד מנגנים בניגון כלי שהייך לזמר בו לנצח: נוראים בנפלאות. מלאכים שהם יראים מנפלאות שהם רואים תמיד : לצדק נוראות. ולכך בצדקה וביושר הם מתיראים: סולדי בחילה. משבחי' במורא: עינים מלאות. מלאים בעינים כעדי של זהב : כתרשישים ממולאים. וממולאים כאבני תרשישים : קלים לצורם. שהם קלים בשליחותם ליוצרם: בלי לב עקוב. בלי לב רמיה ועקיבה: שוכני בצל שדי. השוכנים בצל הקב"ה שנקרא שדי : שמורים. ישראל שנשמרים ע"י הקב"ה : חקוקים. לבם חקוק במצות וחוקים [illegible]. תרשישים. מלאכים החזקים ורחבים כים תרשיש:

וּבְכֵן שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ ׃

חז״ק אֵלּוּ לָאֵלּוּ שׁוֹאֲלִים . אֵלּוּ לָאֵלּוּ מְמַלְלִים ׳ אָנָה שׁוֹכֵן מְעוּלִּים. לְהַעֲרִיצוֹ לְהַקְדִּישׁוֹ בִּפְאֵר מְסַלְסְלִים ׳

אֵילֵי מָרוֹם פּוֹצְחִים הִלּוּלוֹ . אוֹפָן וְגַלְגַּל מַבִּיעִים סִלְסוּלוֹ . בְּאֵימָה וּבְיִרְאָה מַכְתִּירִים שֵׁם גָּדְלוֹ . שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ ׃ אֵלּוּ גִּבּוֹרֵי כֹחַ בְּרַעַד וּבְפַחַד . גֵּאֶה וְגָבוֹהַּ לְיַחֵד לְאֶחָד דְּמָמָה דַקָּה דָּאִים בְּלִי כַחַד . שֵׁשׁ כְּנָפַיִם שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד ׃ אֵלּוּ הַיּוֹשֵׁב יְחִידִי עַל אוֹפַנָּיו הַדּוֹבֵר דָּבָר דִּבּוּר עַל אָפְנָיו . וְרָצוֹא וָשׁוֹב כַּבָּזָק לְפָנָיו . בִּשְׁתַּיִם יְכַסֶּה פָנָיו ׃ אֵלּוּ זוֹהַר הָרָקִיעַ כְּעֵין חַשְׁמַלָּיו . זוֹעֵף בַּיָּם וַיֶּהֱמוּ גַלָּיו . חִיל שָׂרָף אֵימָה עָלָיו . וּבִשְׁתַּיִם יְכַסֶּה רַגְלָיו ׃ אֵלּוּ טַפְסְרֵי קָלָל כְּעֵין נְחוֹשֶׁת יְצַפְצֵף . טְהוֹר עֵינַיִם עֲלֵיהֶם יְחוֹפֵף . יָדוּד יְכַסֶּה פָנָיו בְּלִי מִתְרוֹפֵף . וּבִשְׁתַּיִם יְעוֹפֵף ׃ אֵלּוּ כַּבִּיר כֹּחַ הוּא אֵלִי זֶה . כִּי לֹא בָזָה עֱנוּת עַם עָנִי וְנִבְזֶה . לְהַקְדִּישׁוֹ וּלְהַעֲרִיצוֹ יַחַד נִרְשִׁים זֶה מִזֶּה . וְקָרָא זֶה אֶל זֶה ׃ אֵלּוּ מֶלֶךְ מְהוּלָּל בְּפִיהֶם גָּמַר . מוֹרָאוֹ עֲלֵיהֶם תָּמִיד לְהִשָּׁמֵר . נִשָּׂא וְנֶעְלָם הִלּוּלוֹ לוֹמַר . וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר ׃ אֵלּוּ שָׂרָף מְכוּנֶּה אֶחָד קָדוֹשׁ . סִלּוּד אוֹמֵר לְבָרוּךְ וְקָדוֹשׁ . עוֹנִים בִּקְדוּשָּׁה לָאֵל הַקָּדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ ׃ אֵלּוּ פְּאֵר וָשֶׁבַח לַאֲדוֹן הַצְּבָאוֹת . פּוֹצְחִים בְּרִנָּה מַלְאֲכֵי צְבָאוֹת . צְבָא מָרוֹם גְּדוּלָּתָם מַצְבִּיאוֹת . יְיָ צְבָאוֹת ׃ אֵלּוּ קָדוֹשׁ וְנוֹרָא שׁוֹכֵן עֲלֵיהֶם בְּעֶרֶץ ׳ קַלִּים לָרוּץ עַד קְצֵה הָאָרֶץ ׳ רָם וְנִשָּׂא יוֹשֵׁב עַל

משה לוי

אילי מרום . מלאכים החזקים שבשמים: פולחים הלולו. מדברים שבחו : מביעים סלסולו · מגידים שבחו ; גבורי כו׳ לאחד. מלאכים גבורי כח הם מיחדים ברעדה ופחד לה׳ אחד שהוא גאה וגבוה ובקול דממה דקה ; דאים בלי כחד׳ ומעופפים בלי מניעה : היושב יחידי על אופניו . גלגלי מרכביו : דבור על אופניו . נסוב על סדורו ומנהגיו : רצוא ושוב כבזק לפניו . החיות רצים ושבים מפני אימת הקב״ה כאור יוצא מן הכבשן שיוצא וחוזר כהרף עין : חיל שרף אימה עליו . פחד המלאך על המלאך שתחתיו שנותן אימה עליו : טפסרי כו׳ יצפצף. אילו מעלה שמראיהם כעין נחושת קלל כל אחד ישנה . והש״י שהו

טהור עינים עליהם יחופף . מכסה עליהם : ידוד כו׳ . כל מלאך יכסה פניו בכדי שלא יזדעזע ויהיה לו רפיון וחלשות. יש שרף א׳ ושמו מכונה בשם . אחד קדוש . סלוד אומר . אומר שבח . לברוך וקדוש : צבא מרום המלאכים ע״י . גדולתם . הם מצביאות ומגדילות את ה׳ צבאות . שהוא אות בצבא שלו שהם גדולים וגבוהים והוא גבוה מעל גבוה : קדוש כו׳ בערץ מוראו על המלאכים יותר מעל בני אדם כדכתיב וסביביו נשערה מאוד (תהלים נ ג) : קלים לרוץ עד קצה הארץ . בשליחות . רם ונשא . אשר הוא . יושב על חוג הארץ . יושב בשמים ומשגיח בכוכבים את כל הארץ : מחקים ממעל פועל ידו . גם שמקים

חוּג הָאָרֶץ. מְלֹא כָל הָאָרֶץ: אלו שָׁמַיִם וּשְׁמֵי שָׁמַיִם כִּסָּה הוֹדוֹ. שְׁחָקִים מִמַּעַל פּוֹעַל יָדוֹ. תּוֹלָה תֵּבֵל בִּזְרוֹעַ יָדוֹ. מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: אלו

וּבְכֵן וּלְךָ תַעֲלֶה קְדוּשָּׁה, כִּי אַתָּה (הוּא) אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ:

וּנְתַנֶּה תֹּקֶף קְדֻשַּׁת הַיּוֹם. כִּי הוּא נוֹרָא וְאָיוֹם וּבוֹ תִנָּשֵׂא מַלְכוּתֶךָ וְיִכּוֹן בְּחֶסֶד כִּסְאֶךָ. וְתֵשֵׁב עָלָיו בֶּאֱמֶת: אֱמֶת כִּי אַתָּה הוּא דַיָּן וּמוֹכִיחַ וְיוֹדֵעַ וָעֵד. וְכוֹתֵב וְחוֹתֵם (וְסוֹפֵר וּמוֹנֶה) וְתִזְכּוֹר כָּל הַנִּשְׁכָּחוֹת וְתִפְתַּח אֶת סֵפֶר הַזִּכְרוֹנוֹת. וּמֵאֵלָיו יִקָּרֵא וְחוֹתָם יַד כָּל אָדָם בּוֹ: וּבַשּׁוֹפָר גָּדוֹל יִתָּקַע. וְקוֹל דְּמָמָה דַקָּה יִשָּׁמַע. וּמַלְאָכִים יֵחָפֵזוּן וְחִיל וּרְעָדָה יֹאחֵזוּן וְיֹאמְרוּ הִנֵּה יוֹם הַדִּין לִפְקוֹד עַל צְבָא מָרוֹם בַּדִּין. כִּי לֹא יִזְכּוּ בְעֵינֶיךָ בַּדִּין. וְכָל בָּאֵי עוֹלָם יַעַבְרוּן לְפָנֶיךָ כִּבְנֵי מָרוֹן: [א] כְּבַקָּרַת רוֹעֶה עֶדְרוֹ מַעֲבִיר צֹאנוֹ תַּחַת שִׁבְטוֹ. כֵּן תַּעֲבִיר וְתִסְפּוֹר וְתִמְנֶה וְתִפְקֹד נֶפֶשׁ כָּל חָי. וְתַחְתּוֹךְ קִצְבָה לְכָל בְּרִיּוֹתֶיךָ. וְתִכְתּוֹב אֶת גְּזַר דִּינָם:

בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה יִכָּתֵבוּן. וּבְיוֹם צוֹם כִּפּוּר יֵחָתֵמוּן. כַּמָּה יַעַבְרוּן וְכַמָּה יִבָּרֵאוּן: מִי יִחְיֶה. וּמִי יָמוּת: מִי בְקִצּוֹ. וּמִי לֹא בְקִצּוֹ: מִי בַמַּיִם. וּמִי בָאֵשׁ: מִי בַחֶרֶב. וּמִי בַחַיָּה: מִי בָרָעָב. וּמִי בַצָּמָא: מִי בָרַעַשׁ וּמִי בַמַּגֵּפָה: מִי בַחֲנִיקָה. וּמִי בַסְּקִילָה מִי יָנוּחַ וּמִי יָנוּעַ: מִי יִשָּׁקֵט.

מטה לוי

על מעלה מכל מעשה ידיו של הקב"ה: תולה תבל. כל העולם כולו תלוי בזרוע ידו:

וּמִי יִטָּרֵף: מִי יִשָּׁלֵו. וּמִי יִתְיַסָּר: מִי יֵעָנִי. וּמִי יֵעָשֵׁר: מִי יִשָּׁפֵל. וּמִי יָרוּם:

צום קול ממון

בקול רם וּתְשׁוּבָה וּתְפִלָּה וּצְדָקָה:

מַעֲבִירִין אֶת רֹעַ הַגְּזֵרָה:

כִּי כְּשִׁמְךָ כֵּן תְּהִלָּתֶךָ. קָשֶׁה לִכְעוֹס וְנוֹחַ לִרְצוֹת. כִּי לֹא תַחְפּוֹץ בְּמוֹת הַמֵּת כִּי אִם בְּשׁוּבוֹ מִדַּרְכּוֹ וְחָיָה: וְעַד יוֹם מוֹתוֹ תְּחַכֶּה לוֹ. אִם יָשׁוּב מִיַּד תְּקַבְּלוֹ: חזן אֱמֶת כִּי אַתָּה הוּא יוֹצְרָם. וְאַתָּה יוֹדֵעַ יִצְרָם. כִּי הֵם בָּשָׂר וָדָם: אָדָם יְסוֹדוֹ מֵעָפָר וְסוֹפוֹ לֶעָפָר. בְּנַפְשׁוֹ יָבִיא לַחְמוֹ. מָשׁוּל כְּחֶרֶס הַנִּשְׁבָּר. כְּחָצִיר יָבֵשׁ. וּכְצִיץ נוֹבֵל. וּכְצֵל עוֹבֵר. וּכְעָנָן כָּלָה. וּכְרוּחַ נוֹשָׁבֶת. וּכְאָבָק פּוֹרֵחַ. וְכַחֲלוֹם יָעוּף:

בקול רם וְאַתָּה הוּא מֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם:

אֵין קִצְבָה לִשְׁנוֹתֶיךָ. וְאֵין קֵץ לְאוֹרֶךְ יָמֶיךָ. וְאֵין לְשַׁעֵר מַרְכְּבוֹת כְּבוֹדֶךָ. וְאֵין לְפָרֵשׁ עִילוּם שְׁמֶךָ: שִׁמְךָ נָאֶה לְךָ וְאַתָּה נָאֶה לִשְׁמֶךָ וּשְׁמֵנוּ קָרָאתָ בִּשְׁמֶךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ. וְקַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ עַל מַקְדִּישֵׁי שְׁמֶךָ. בַּעֲבוּר כְּבוֹד שִׁמְךָ הַנַּעֲרָץ וְהַנִּקְדָּשׁ. כְּסוֹד שִׂיחַ שַׂרְפֵי קוֹדֶשׁ הַמַּקְדִּישִׁים שִׁמְךָ בַּקּוֹדֶשׁ דָּרֵי מַעְלָה עִם דָּרֵי מַטָּה. (קוֹרְאִים וּמְשַׁלְּשִׁים בְּשִׁלּוּשׁ קְדוּשָּׁה בַּקּוֹדֶשׁ):

כֶּתֶר יִתְּנוּ לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מַלְאָכִים הֲמוֹנֵי מַעְלָה עִם עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל קְבוּצֵי מַטָּה: יַחַד כּוּלָּם קְדֻשָּׁה לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ. כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יהוה צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: כְּבוֹדוֹ מָלֵא עוֹלָם מְשָׁרְתָיו שׁוֹאֲלִים זֶה לָזֶה אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ לְעֻמָּתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים (בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ):

אָז מִלִּפְנֵי בְרֵאשִׁית. דַּת וְכֵס הֵשִׁית. אָמְנָה יוֹם יוֹם אֲצוּלָה אִתּוֹ בְּחֶבְיוֹן. בֵּאֲרָהּ לְשַׁעֲשׁוּעִים. בָּהּ לְנַקּוֹת חֵטְא

מטה לוי עם

אז מלפני בראשית. קודם שנבראו שמים וארץ: דת וכס השית. שם את התורה וכסה"כ: אמנה יום יום. התורה שנקראת אמנה היתה אתו שני אלפים שנה: אצולה אתו בחביון. כבושה אצלו כמחבאה בארה. ביאר את התורה: לשעשועים. לישראל

עַם מְשַׁעְשְׁעִים: גָּמַר בַּעֲצָתָהּ כֹּל בְּאוֹמֶר. גָּשָׁה לְחַנֵּן בְּעַד כָּל יְצוּרֵי חוֹמֶר: דִּגְלָהּ לִפְנֵי מְכוֹן שֶׁבֶת. דְּרוֹר יֶשַׁע כְּעָלָה בְּמַחֲשֶׁבֶת: הוּכָנָה עַד לֹא עוֹלָם. הֱיוֹת מֵלִיץ יוֹשֶׁר לְעַם עוֹלָם: וּשְׁנֵי אֲלָפִים רִבְבוֹת גְּדוּדִים. וּכְמוֹ הֵם כְּרוּבִים. אָז בָּם מִתְגּוֹדְדִים: זְקוּף לְמִסְפָּרָם מַרְכִּבִים. זִיו סַפִּיר כֵּס מַרְכִּיבִים: חַשְׁרַת מַיִם עִם חֶשְׁכַת מַיִם. חַבֵּא בִּמְצוּלוֹת מַיִם. חֵטְא שׁוֹפְכֵי לֵב כַּמַּיִם: טוֹרֵחַ נוֹשֵׂא וְנִרְאֶה נִשָּׂא. טוֹעֵן מַשָּׂא בְּקוֹל כָּל תִּשָּׂא: חזן יִתְרַעֲשׁוּ אוֹפָן וְגַלְגַּל. יוֹקֶשׁ עַם זוּ לְהַאֲפִין וּלְגַלְגֵּל: כְּרוּב וְחַיָּה רוֹפְפִים. בְּכַנְפֵי נֶשֶׁר מְעוֹפְפִים. כְּאֵב זוּ מַרְפִּים. עֲנוֹת לְעוּמַּת שְׂרָפִים:

חזן כְּבוֹדוֹ מָלֵא עוֹלָם מְשָׁרְתָיו שׁוֹאֲלִים זֶה לָזֶה *) אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְעֻמָּתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים: קהל בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: מִמְּקוֹמוֹ הוּא יִפֶן בְּרַחֲמִים וְיָחוֹן עַם הַמְיַחֲדִים שְׁמוֹ עֶרֶב וָבֹקֶר בְּכָל יוֹם תָּמִיד פַּעֲמַיִם בְּאַהֲבָה שְׁמַע אוֹמְרִים:

אָז מִלִּפְנֵי בְרֵאשִׁית. אָבוֹת וּבָנִים הֵשִׁית. לָתֵת אֲרֻכָּה לְהַעֲלוֹת אֲרוּכָה. מֵאָז צָפָה מְהֵרוֹת קִצְפָּם. נוֹעַץ וְהֵבִין

מטה משה

הנקראים ילד שעשועים: זה. בשביל שהתורה לנקות כו': גמר בעצתה כל באומר. גמר את כל הבריאה במאמר ע"פ עצתה שנתיעץ בתורה אם לברוא העולם והשיבה לו אם אין צבא ומחנה למלך על מה הוא מלך: גשה לחנן בעד כל יצורי חומר. התורה נגשה להתפלל בעד כל אדם שנברא מחומר: דגלה. תיקן אותה הקב"ה: לפני מכון שבת. להיות תמיד לפני מכון שבתו: דרור ישע כעלה במחשבת. כדי שתהא דרור וחירות לישראל שעלו במחשבה להבראות קודם שנברא העולם: הוכנה. כסה"כ הוכנה. עד לא עולם. קודם שנברא העולם: למען היות. כסה"כ. מליץ יושר לעם עולם לישראל שנקראו עם עולם: ושני אלפים רבבות גדודים. שהם הרבה כמ"ש היש מספר לגדודיו (איוב כה ג): וכמו הם. הרבה כמו כן כרובים אז בם מתגודדים כו': כם מרכיבים. הכרובים מתקבלים ביניהם כגדודים כדי לזקוף ולעמוד על מספרם שיהיו ג"כ נראים מרובים וחיות הקודש מרכיבים על עצמם

לוי נאצות

ככסא וזיו תוארו כדמות ספיר: חשרת מים עם חשכת מים. כשעננים מלאים מחשיכים את השמים ואח"כ חוזרות כל אלפי רבבות גדודים וכרובים וחיות הקודש וחשרת המים והעננים כולם מתפללים על ישראל ואומרים. חבא במצולות מים. הסתר והטמן במצולות ים: חטא. של ישראל: שופכי לפניך לב כמים. בתפלתם: טורח נושא. הש"י נושא משא הכסא: ונראה. כאלו הוא נשא: טוען משא. העונות: בקול. בזכות הקול שאמר הושע הנביא כל תשא עון וקח טוב: רבש"ע יה"ר. יתרעשו אופן וגלגלי שיתרעשו אופנים וגלגלים בתפלתם: יוקש. עונות של ישראל שנקראים עם זו: להאפין ולגלגל. לגלגל ולכסות כדי שלא יהיו נראים לפני הקב"ה: כרוב וחיה רופפים. מתנועעים בכנפיהם לקבל התפלה: בכנפי כו' כאב. עונות של ישראל הנקראים זו. מרפים. עושים הם רפוים: ענות לעומת שרפים. תתחיל ענות בשביל מלאכים שהם מזומנים לענות נגד ישראל קדושה וברכות אז מלפני בראשית. לפני בריאת העולם: אבות ובנים השית.

*) ישאל א' מג' דברים בזמן שהחזן אומר מלת איה או עושר מופלג או בנים צדיקים או השגת רוח הקודש:

על עושר מופלג יאמר זה:

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שתתן לי ולבני ביתי ולכל הסמוכים על שולחני ביום הזה ובכל יום ויום מזונותינו בכבוד ובריוח בזכות שמך הגדול דִּיקַרְנוּסָא (ס"א ניקוד זה) דַּיקְרְנוּסָא הממונה על הפרנסה ואל תצריכני לידי מתנת בשר ודם כי אם בשמך חנני ומאוצר מתנת חנם תכלכלני ותשפיע לי. אמן אמן סלה סלה:

על השגת רוה"ק יאמר זה:

יהי רצון מלפניך ה' או"א שתגזור עלי (פכ"פ) גזירות טובות מלפני כסא כבודך ותן לי לב מבין להשיג רוח הקודש:

על בנים צדיקים יאמר זה:

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שתתן לי בנים טובים וכשרים והגונים לעסוק בתורתך ובמצותיך:

ויאמר יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו אבינו שבשמים שתמלא שאלתי ובקשתי בשם יה

יָפְ עָנְ הָתְ הָדְ דָי מְי הָדְ אָמְ אָתְ בָנְ דָמְ שָׁמְ אָתְ וָנְ אָתְ שָׁהְ לָבְ הָהְ אָבְ כָהְ לָךְ אָרְ אָמְ :

נָאצוֹת לְהַלְבִּין: סְכַּר עֲשׂוֹת נְכוֹחָה. סִיּוּם לְיוֹם תּוֹכֵחָה. עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה יַחַד. עֲתִירָתָם לְמַלְּטָם מִפַּחַד. פּוֹדָם הֶעֱלָם מִקֶּדֶם. פֶּשַׁע לְנַקּוֹת מִקְנִיַּת קֶדֶם: צִפָּה בְּוַעַד יוֹם זֶה צוֹעֲקִים סְלַח נָא לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה: קוֹרֵא דוֹרוֹת מֵרֹאשׁ. קוֹשֶׁט אָב לְבָנִים הֵכִין לִדְרוֹשׁ: חוּן רַבּוּ רַחֲמָיו וַחֲסָדָיו. רְצוֹת רְחוּמָיו וַחֲסִידָיו. שֶׁהֵם יְדִידָיו שִׁכְלוּל מַעֲבָדָיו. תָּמִיד מְעִידָיו. כִּי אֵין בִּלְעָדָיו:

חזן מִמְּקוֹמוֹ הוּא יִפֶן בְּרַחֲמִים וְיָחוֹן עַם הַמְיַחֲדִים שְׁמוֹ עֶרֶב וָבֹקֶר בְּכָל יוֹם תָּמִיד פַּעֲמַיִם בְּאַהֲבָה שְׁמַע אוֹמְרִים: קהל שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד: הוּא אֱלֹהֵינוּ הוּא אָבִינוּ הוּא מַלְכֵּנוּ הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ. וְהוּא יַשְׁמִיעֵנוּ בְּרַחֲמָיו שֵׁנִית לְעֵינֵי כָּל חָי לֵאמֹר. הֵן גָּאַלְתִּי אֶתְכֶם אַחֲרִית כְּרֵאשִׁית לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים: אֲנִי יהוה אֱלֹהֵיכֶם:

אָז מִלִּפְנֵי בְרֵאשִׁית. נָוֶה וְיִנּוֹן הֵשִׁית. תַּלְפִּיּוֹת מָרוֹם מֵרִאשׁוֹן. תִּכֵּן טֶרֶם כָּל עַם וְלָשׁוֹן: שִׁכְּנוּ עֵץ שָׁם לְהַשְׁרוֹת. שׁוֹגִים לְהַדְרִיךְ בְּדַרְכֵי יְשָׁרוֹת. רֶשַׁע אִם הֶאְדִּים. רַחֲצוּ וְהִזַּכּוּ הִקְדִּים: קֶצֶף אִם קָצַף בַּאֲיוּמָתוֹ קָדוֹשׁ לֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ: צוֹמַתְנוּ בְּבִצְעֵנוּ עַד עַתָּה. צוֹרֵנוּ עָלֵינוּ לֹא נָגַעְתָּה: פָּנָה מֶנּוּ מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ. פּוֹלַצְנוּ וְאֵין מִי לְצַדְּקֵנוּ עֲוֹנוֹתֵינוּ וְעוֹל פְּשָׁעֵנוּ עוֹמֵס וְהוּא מְחוֹלָל מִפְּשָׁעֵינוּ: סוֹבֵל עַל שֶׁכֶם חַטֹּאתֵינוּ. סְלִיחָה מְצָא לַעֲוֹנוֹתֵינוּ: נִרְפָּא לָנוּ בַּחֲבוּרָתוֹ. נֶצַח בְּרִיָּה חֲדָשָׁה

מטה לוי עת

שם במחשבה לברוא האבות וישראל: לתת ארוכה. ליתן להם התורה שהיא ארוכה מארץ: להעלות ארוכה. ובזכותם תבא להם רפואה: מאז לפנים מחרות קלפים. כשראה הקב"ה את ישראל שהם עתידים לחטוא וכדי שלא יחרה ויקצוף עליהם: כונן והכין. הכין בעלה לברוא את האבות מקודם שבזכותם. נאצות להלבין. למחול ולהלבין: מה שמנאצים אותו: סכר עשות נכוחה סיום ליום תוכחה. ראה שעוז ויושר ונכוחה היא לעשות סיום ליום תוכחה שלא יבוא. לכן. עלה במחשבה יחד. האבות והבנים: עתירתם למלטם מפחד. שעתירות האבות מלט הבנים מפחד יום הדין: פודם. הקב"ה שהוא גואלם: העלם מקדם. העלם במחשבה לבראותם קודם בריאת העולם: פשע לנקות מקנית קדם. לנקות חטא מישראל קנוית קדם. רבש"ע. צפה בועד יום זה, ראה בקבוץ שמתקבצים בביהכ"נ ביום זה להתפלל, והם צועקים סלח כו': קורא דורות מראש, הקב"ה שקרא לכל הדורות שעתידים להבראות מקצת מהם ברא ומקצת מהם העביר: קושט אב לבנים הכין לדרוש. הכין יום זה לישראל שידרשו ויזכרו מע"ט והאמת של אבות וכ"ז עשה כי רבו רחמיו וחסדיו: רצות, לרצות: רחומיו וחסידיו שכלול מעבדיו, והם יסוד מעשיו של הקב"ה שאם אין ישראל אין תורה ולא יתקיימו שמים וארץ כמ"ש אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי (ירמיה לג כה): תמיד מעידיו. והם תמיד מעידים עליו: כי אין בלעדיו. שאומרים שמע ישראל כו':

אז מלפני בראשית, לפני בריאת העולם: נוה וינון השית, שם במחשבה לברוא בהמ"ק ושמו של משיח: תלפיות מרום מראשון, בהמ"ק שנק' תלפיות ומרום מראשון: תכן טרם כל עם ולשון, הכין במחשבתו לברוא בהמ"ק קודם בריאות כל עם ולשון: שכנו עץ שם להשרות, יען להשרות שכינתו בבהמ"ק: שוגים להדריך, כדי להדריך השוגגים, בדרכי ישרות: רשע אם האדים. אם האדימו חטאים כאודם השני: רחצו והזכו הקדים, והאמר רחצו והזכו מעונותיכם ועשו תשובה, ולזו הדריך השוגגים בדרכי ישרות שברא התשובה קודם בריאות העולם: צומתנו בבצענו, מה שרים אותנו בגלות עד עתה, ואתה צורינו עלינו לא נגעת, לא הגעת עלינו לענות אותנו כמעשינו, ולזה כי, פנה מנו משיח צדקנו, הסיר ממנו את משיח צדקנו וגלה וכלה ממנו מלכותו ע"י הגלות: פוללנו, היינו לשוטים ושפשים, ואין מי לצדקנו: עונותינו ועול פשעינו עומס, הוא סובל עונותינו ופשעינו: והוא מחולל מפשעינו והוא נשחת ומולה מכת פשעינו, וכל זאת הוא, סליחה מצוא

עֵת לִבְרֹאתוֹ: מֵחוּג הַעֲלֵהוּ מִשֵּׂעִיר הַדְלֵהוּ. לְהַשְׁמִיעֵנוּ בְּהַר הַלְּבָנוֹן. שֵׁנִית בְּיַד יִנּוֹן:

חזן הוּא אֱלֹהֵינוּ הוּא אָבִינוּ הוּא מַלְכֵּנוּ הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ וְהוּא יַשְׁמִיעֵנוּ בְּרַחֲמָיו שֵׁנִית לְעֵינֵי כָּל חַי לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים: אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם: קהל אַדִּיר אַדִּירֵנוּ יְיָ אֲדוֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ. וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

אָז מִלִּפְנֵי בְרֵאשִׁית. שִׁבְעָה אֵלֶּה הֵשִׁית: כּוֹנְנָם מֵעֵת נוֹלָדוּ. כְּתוּרִים בְּטֶרֶם הָרִים יוּלָּדוּ: יְצָרָם וְאֶצְלוֹ כְּלָלוֹ. יַחַד לִפְנֵי גְבָעוֹת חוֹלָלוּ: טָפֵל בְּאָבְבָם תְּשׁוּבָה. טְבוּעָה הִיא לְבַת הַשּׁוֹבֵבָה: תְּתְלָה צֳרִי לְחַטָּאִים. חוֹבֵשׁ לְנִטְעֵי נְטָעִים: זְדוֹנוֹת וּשְׁגָגוֹת בָּהּ לִדְחוֹת. וַעַף וְעֶבְרָה בָּהּ לִמְחוֹת: וּמִלִּפְנֵי עָשׂוֹר עֲשָׂרָה. וְעָדָהּ לְמַרְפֵּא סוֹרֵרָה: הִנְנוּ אֲתָאנוּ לָךְ אָיוֹם הַבִּיטָה וּרְאֵה בְּשִׁבְרוֹן לֵב הַיּוֹם דַּלְיוּת שׁוֹקַיִם וּמַצַּב רַגְלַיִם. דְּרִיכַת מָתְנַיִם. וּמַעַד קַרְסֻלַּיִם: גָּשִׁים יְחֵפִים. בְּעִנּוּי עֲיֵפִים. גִּישׁוֹת מְאַלְּפִים. בְּשִׁירוֹת מְעוֹפְפִים: בְּךָ מִתְהַדְּרִים. בְּשִׁמְךָ נֶאְדָּרִים. אָמְצָךְ מַאְדִּירִים. אַדִּיר בָּאַדִּירִים. בְּקוֹל אַדִּירִים:

חזן אַדִּיר אַדִּירֵנוּ יְיָ אֲדוֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ. וְהָיָה יהוה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יהוה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: קו״ח וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר: יִמְלֹךְ יהוה לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

חזן לְדוֹר וָדוֹר נַגִּיד גָּדְלֶךָ וּלְנֵצַח נְצָחִים קְדֻשָּׁתְךָ נַקְדִּישׁ. וְשִׁבְחֲךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה:

יש נוהגין לומר אתה קדוש וכו׳ לְדוֹר וָדוֹר הַמְלִיכוּ לָאֵל כִּי הוּא לְבַדּוֹ מָרוֹם וְקָדוֹשׁ:

חֲמוֹל עַל מַעֲשֶׂיךָ. וְתִשְׂמַח בְּמַעֲשֶׂיךָ. וְיֹאמְרוּ

מטה לוי לך

לעונותינו. כדי למצוא סליחה לעונותינו: נרפא לנו. עה״כ (ישעיה נג ה) ולכן בקשתינו מאתך. כלך שמלכותך לגאל גאולים: בריה חדשה עת לבראתו. שתזכינו לראות העת כשתרפא משיח מחליו ותעשה אותו בריה חדשה: מחוג העלהו. מגלות שאנו נתונים בו בתכלית השפלות כמו בתהום הארץ תעלה את ישראל: משעיר הדלהו. הגבה והרים אותו מיד בני שעיר: להשמיענו. לקבלנו בהר הלבנון. לבהמ״ק: שנית ביד ינון. משיח ששמו ינון: אז מלפני בראשית. לפני בריאת העולם: שבעה אלה השית. שבעה דברים האמורים למטה. תורה וכסה״כ אבות וישראל בהמ״ק ומשיח ותשובה כל הדברים האלו גם במחשבתו נבראו אותה קודם בריאת העולם: כוננם. התכוון הקב״ה על אלו ז׳ דברים: מעת נולדו. מאז שנולדו שהיו עומדים לעולם: כתורים. מוכתרים הם. בטרם הרים יולדו: יצרם ואצלו כוללו. יצר אותן ז׳ דברים והללם אצלו: יחד לפני גבעות חוללו. בטרם הרים וגבעות נבראו: טפל באבם תשובה. חבר אל בניכם שיעשו תשובה: טבועה היא לבת השובבה. מתוקנת מטבע התשובה לרשעי ישראל שנקראו בת השובבה: תתלה צרי. עשה את התשובה כצרי ועשוף רפואה וצרי לחטאים: חובש לנטעי נטעים. תרפא לבני האבות שנקראו נטעים: זדונות ושגגות בה למחות. למחות בתשובה זדונות ושגגות: ומלפני עשור עשרה. עשרה ימים לפני יום העשור: ויעדה. זימן את התשובה: למרפא אומה סוררה: דליות שוקים. ורואה בהסרת כח השוקים: ומצב רגלים. שאין לנו כח לעמוד על רגלינו: דריכת מתנים. שאין לנו כח במתנים לדרוך: בענוי עיפים. עיפים מחמת תענית: גישות מאלפים. מלמדים [illegible] אמצך מאדירים. חוזק מספרים ומחזיקים ואומרים. אדיר באדירים בקול המים אדירים:

לְךָ חוֹסֶיךָ. בְּצִדְקָךְ עֲמוּסֶיךָ. תּוֹקְדַּשׁ אָדוֹן עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ. כִּי מַקְדִּישֶׁךָ כִּקְדוּשָּׁתְךָ (נ"א כערכך) קְדֻשָּׁה נָאָה לְקָדוֹשׁ פְּאֵר מִקְּדוֹשִׁים:

וּבְכֵן יִתְקַדֵּשׁ שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ וְעַל מְכוֹנְךָ וְהֵיכָלָךְ:

עוֹד יִזְכּוֹר לָנוּ אַהֲבַת אֵיתָן. אֲדוֹנֵנוּ. וּבַבֵּן הַנֶּעֱקַד יַשְׁבִּית מְדַיְּנֵנוּ. וּבִזְכוּת הַתָּם יוֹצִיא אָיוֹם (נ"א היום) לְצֶדֶק דִּינֵנוּ. כִּי קָדוֹשׁ הַיּוֹם לַאֲדוֹנֵנוּ:

בְּאֵין מֵלִיץ יוֹשֶׁר מוּל מַגִּיד פֶּשַׁע. תַּגִּיד לְיַעֲקֹב דְּבַר חוֹק וּמִשְׁפָּט. וְצַדְּקֵנוּ בַּמִּשְׁפָּט. הַמֶּלֶךְ הַמִּשְׁפָּט: ומלך המשפט והאוחז ביד אומרים בנשימה אחת

פותחין הארון

הָאוֹחֵז בְּיַד מִדַּת מִשְׁפָּט: וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא אֵל אֱמוּנָה:

הַבּוֹחֵן וּבוֹדֵק גִּנְזֵי נִסְתָּרוֹת: וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא בּוֹחֵן כְּלָיוֹת:

הַגּוֹאֵל מִמָּוֶת וּפוֹדֶה מִשַּׁחַת: וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא גּוֹאֵל חָזָק:

הַדָּן יְחִידִי לְבָאֵי עוֹלָם: וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא דַּיָּן אֱמֶת:

הֶהָגוּי בְּאֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה: וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא הָיָה הֹוֶה וְיִהְיֶה:

הַוַּדַּאי שְׁמוֹ כֵּן תְּהִלָּתוֹ: וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא וְאֵין בִּלְתּוֹ:

הַזּוֹכֵר לְמַזְכִּירָיו טוֹבוֹת זִכְרוֹנוֹת: וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא זוֹכֵר הַבְּרִית:

הַחוֹתֵךְ. חַיִּים לְכָל חָי: וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא חַי וְקַיָּם:

הַטּוֹב. וּמֵטִיב לָרָעִים וְלַטּוֹבִים: וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא טוֹב לַכֹּל:

הַיּוֹדֵעַ. יֵצֶר כָּל יְצוּרִים: וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא יוֹצְרָם בַּבָּטֶן:

הַכֹּל יָכוֹל וְכוֹלְלָם יַחַד: וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא כֹּל יָכוֹל:

הַלָּן בְּסֵתֶר בְּצֵל. שַׁדַּי: וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא לְבַדּוֹ הוּא:

הַמַּמְלִיךְ מְלָכִים וְלוֹ הַמְּלוּכָה: וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא מֶלֶךְ עוֹלָם:

הַנּוֹהֵג בְּחַסְדּוֹ כָּל דּוֹר : וְכֹ״מ שֶׁהוּא נוֹצֵר חָסֶד :

הַסּוֹבֵל וּמַעְלִים עַיִן מְסוֹרְרִים : וְכֹ״מ שֶׁהוּא סוֹלֵחַ סֶלָה :

הָעֶלְיוֹן . וְעֵינוֹ אֶל יְרֵאָיו : וְכֹ״מ שֶׁהוּא עוֹנֶה לָחַשׁ :

הַפּוֹתֵחַ שַׁעַר לְדוֹפְקֵי בִתְשׁוּבָה : וְכֹ״מ שֶׁהוּא פְּתוּחָה יָדוֹ :

הַצּוֹפֶה לָרָשָׁע וְחָפֵץ בְּהִצָּדְקוֹ : וְכֹ״מ שֶׁ צַדִּיק וְיָשָׁר :

הַקָּצַר בְּזַעַם וּמַאֲרִיךְ אַף : וְכֹ״מ שֶׁ קָשֶׁה לִכְעוֹס :

הָרַחוּם . וּמַקְדִּים רַחֲמִים לְרוֹגֶז : וְכֹ״מ שֶׁהוּא רַךְ לִרְצוֹת :

הַשָּׁוֶה . וּמַשְׁוֶה קָטוֹן וְגָדוֹל : וְכֹ״מ שֶׁהוּא שׁוֹפֵט צֶדֶק :

הַתָּם . וּמִתַּמָּם עִם תְּמִימִים : וְכֹ״מ שֶׁ תָּמִים פָּעֳלוֹ :

תּוּשְׂגַּב לְבַדֶּךָ וְתִמְלוֹךְ עַל כֹּל בְּיִחוּד :

כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד

כשסיים האותו ביד יאמר אנא בכח ואח״כ יאמר זה

בְּשִׁמְךָ שַׁדַּי יְיָ צְבָאוֹת שֶׁתַּעֲשֶׂה שְׁאֵלָתִי וּבַקָּשָׁתִי וְהָיָה יהוה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יהוה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד :

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאֵימָתְךָ עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם כְּמוֹ (כְּמָה) שֶׁיָּדַעְנוּ יהוה אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשָּׁלְטָן לְפָנֶיךָ עֹז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ :

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ. תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ וְתִקְוָה טוֹבָה לְדוֹרְשֶׁיךָ וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ. שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ. וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ. וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ :

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ. וִישָׁרִים יַעֲלוֹזוּ. וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ. וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ בְּעָשָׁן [כֶּעָשָׁן] תִּכְלֶה. כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ :

וְיֶאֱתָיוּ כֹּל לְעָבְדֶךָ. וִיבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדֶךָ. וְיַגִּידוּ בָאִיִּים צִדְקֶךָ. וְיִדְרְשׁוּךָ עַמִּים לֹא יְדָעוּךָ. וִיהַלְלוּךָ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ. וְיֹאמְרוּ תָמִיד יִגְדַּל יהוה : וְיִזְבְּחוּ לְךָ אֶת זִבְחֵיהֶם וְיִזְנְחוּ אֶת עֲצַבֵּיהֶם וְיַחְפְּרוּ עִם פְּסִילֵיהֶם. וְיַטּוּ שְׁכֶם אֶחָד לְעָבְדֶךָ. וְיִירָאוּךָ עִם שֶׁמֶשׁ מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ. וְיַכִּירוּ כֹּחַ מַלְכוּתֶךָ. וִילַמְּדוּ תוֹעִים בִּינָה. וִימַלְלוּ אֶת גְּבוּרָתֶךָ. וִינַשְּׂאוּךָ מִתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ. וִיסַלְּדוּ בְחִילָה פָּנֶיךָ. וִיעַטְּרוּךָ נֵזֶר תִּפְאָרָה : וְיִפְצְחוּ הָרִים רִנָּה. וְיִצְהֲלוּ

אִיִּים בְּמַלְכָּךְ. וִיקַבְּלוּ עוֹל מַלְכוּתְךָ עֲלֵיהֶם. וִירוֹמְמוּךָ בִּקְהַל עָם. וְיִשְׁמְעוּ רְחוֹקִים וְיָבֹאוּ. וְיִתְּנוּ לְךָ כֶּתֶר מְלוּכָה:

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ מְהֵרָה לְבַדֶּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ. בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ. וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ. כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ. יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ:

קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ. וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ. כַּכָּתוּב וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ:

וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם (לשבת הַשַּׁבָּת הַזֶּה לִקְדֻשָּׁה וְלִמְנוּחָה וְאֶת יוֹם) **הַכִּפֻּרִים הַזֶּה לִמְחִילָה וְלִסְלִיחָה וּלְכַפָּרָה וְלִמְחָל בּוֹ אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ** (בְּאַהֲבָה) **מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:**

וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ. וְנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל אַדְמָתֵנוּ. וְאֵין אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת חוֹבוֹתֵינוּ בְּבֵית בְּחִירָתֶךָ בַּבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלְּחָה בְּמִקְדָּשֶׁךָ: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מֶלֶךְ רַחֲמָן שֶׁתָּשׁוּב וּתְרַחֵם עָלֵינוּ וְעַל מִקְדָּשְׁךָ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים וְתִבְנֵהוּ מְהֵרָה וּתְגַדֵּל כְּבוֹדוֹ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ גַּלֵּה כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ מְהֵרָה וְהוֹפַע וְהִנָּשֵׂא עָלֵינוּ לְעֵינֵי כָּל חָי. וְקָרֵב פְּזוּרֵנוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וּנְפוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ: וַהֲבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּה וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם. וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ תְּמִידִים

כסדרם

תפלה לתקון קרי. כשהחזן אומר ומפני חטאינו יאמר תחנה זו ותכוין להשתתף עצמך עם צער השכינה שהיא בגלות ונתמעט אורה בסוד מיעוט ירח והנתנו מאריכים הגלות בעונותינו מחמת חטא קרי שאל"כ היתה חוזרת בסוד אור החמה כמ"ש אור הלבנה כאור החמה לכן יאמר תפלה זו. והיא מס' עבוה"ק והיא תפלה קדומה אך שהוא ז"ל תיקן הלשון והוסיף נופך משלו:

רבונו של עולם בושנו מאוד ונמס לבנו על אשר פגמנו באות ברית קודש בכמה מיני פגם. ובפרט בכמה מיני קרי ומיפות זרע לבטלה שיצאו ממני ומכל ישראל בכלל ובפרט שלא במקום מצוה באונס וברצון בגלגול זה ובגלגולים אחרים וגם הנשמות העשוקות בקליפות הנפוצות בארבע כנפות הארץ ונשמות ערטילאות הנפזרות בין הגוים וע"י זה נתארך גלותנו ושמם בית מקדשנו. ובכן במרירות נפש וחרטה גמורה באנו לבקש רחמים וסליחות ויהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו אב הרחמים שתרחם עלינו העניים והאביונים מרים ונאנחים ועתה יגדל נא כח ה' ותפלוט הקליפות כל הנצוצות הקדושות וטיפות קרי וזרע לבטלה שיצאו ממני ומכל ישראל בגלגול זה ובגלגולים אחרים ותחזור לקבצם בקדושה שנית והיו למאורות בכח שם הקדוש בי"ט (ויכוין שיוצא מפסוק) "בורועו "יקבץ "טלאים ופסוק כי בי חשק ואפלטהו (והוא גימטריא אהי"ה) ושם הקדוש חב"ו היוצא מפסוק "חיל "בלע "ויקיאנו מבטנו יורישנו אל ותקרב פזורנו מבין הגוים ונפוצותינו כנס מירכתי הארץ ויקוים בנו מקרא שכתוב ושב ה' אלהיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך מכל העמים אשר הפיצך ה' אלהיך שמה ותגאלנו גאולת עולם עשה למען שמך עשה למען ימינך עשה למען תורתך עשה למען קדושתך למען אברהם יצחק יעקב משה ואהרן יוסף דוד החתומים ונאחזים במדות העליונות הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד יסוד ומלכות ותתקן אשר פגמנו ותיחד אשר הפרדנו ותלקט פזורנו וברחמיך הרבים תשמרנו מכל רע מעתה ועד עולם ותשפיע עלינו שפע קדושה וטהרה לעבדך באמת אנו וזרענו וזרע זרענו רחו"ם חנו"ן שומ"ר תומ"ך מצי"ל ישו"ר פוד"ה (יכוין בר"ת שהיא רח"ש תמי"ף שם קדוש) חום ורחם עלינו וקבל תפלתנו כדכתיב לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה וכתיב כי לא בזה ולא שקץ ענות עני ולא הסתיר פניו ממנו ובשועו אליו שמע: יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי:

כְּסִדְרָם וּמוּסָפִים כְּהִלְכָתָם. וְאֶת מוּסַף לשבת (וּמוּסְפֵי יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְ)יוֹם הַכִּפּוּרִים הַזֶּה: נַעֲשֶׂה וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר:

לשבת וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עֹלַת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתּוֹ עַל עֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ: זֶה קָרְבַּן שַׁבָּת וְקָרְבַּן הַיּוֹם כָּאָמוּר:

וּבֶעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם כָּל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ: וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה לַיהוה רֵיחַ נִיחֹחַ פַּר בֶּן בָּקָר אֶחָד אַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם:

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כִּמְדֻבָּר שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ וּשְׁנֵי שְׂעִירִים לְכַפֵּר וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם:

ב׳ שעירי חטאת א׳ חיצון וא׳ פנימי החיצון למוסף והוא חטאת הנאכלת לערב והפנימי נשרף והוא בן זוגו של שעיר המשתלח וכן ג׳ הגאון מ׳ יעב״ץ. ויש גורסין ושעיר לכפר כך הוא הנוסח במהרי״ל:

ומנחתם וכו׳ ויין כנסכו ושעיר לכפר מלבד חטאת הכפורים ושני תמידים כהלכתם:

והאומר ושני שעירים לכפר מלבד חטאת הכפורים. וכן האומר ושני תמידים כהלכתם ועולת התמיד בוודאי טעות דמוכח כ״א וכן שמעתי מכמה גדולים. וראיתי בכמה סידורים שלא נדפס מלבד כו. ועכ״ז הנוסח לא זזה מתקיתה רק סגרתי בחצאי עגולים הפסוק מלבד:

(מִלְּבַד חַטַּאת הַכִּפּוּרִים וְעֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵּיהֶם):

לשבת יִשְׂמְחוּ בְמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֹנֶג עַם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי כֻּלָּם יִשְׂבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוּבֶךָ וּבַשְּׁבִיעִי רָצִיתָ בּוֹ וְקִדַּשְׁתּוֹ חֶמְדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

עלינו לשבח ג׳ אנ״ג ית״ץ וכשאומר החזן עלינו צריכים לכוין אל השם ויבקשו שיהיה עת רצון לתפלתו [מס׳ ר״ש בשם מהר״י מולין]

בייא עלינו עפינם מען דאס ארון הקודש בשלא שם חלקנו מאכם מען צו בייא ואנחנו מאכם מען איף

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל הֲמוֹנָם: וַאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים: הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד. אֱמֶת מַלְכֵּנוּ אֶפֶס זוּלָתוֹ כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתוֹ וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד:

באלית לבור פותר בקול רם הוא אלהינו וגו׳. ובשעה שהלבור אומרים הוא אלהינו וגו׳ אומר החזן אלו הפסוקים אתה הראת וטוב לבטל גזירות רעות וקבלה הוא מן רבי אליעזר בעל הרוקח:

אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ: וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד: הֵן לַייָ אֱלֹהֶיךָ הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמָיִם הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר בָּהּ: כִּי יְיָ

אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וַאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבֹּר וְהַנּוֹרָא אֲשֶׁר לֹא יִשָּׂא פָנִים וְלֹא יִקַּח שׁוֹחַד: כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא הָבוּ גוֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ: יְהִי שֵׁם יְיָ מְבוֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: סוגרין הארון

כשהחזן אומר עלינו יאמרו הקהל זה

מגדל עוז שם יי בו ירוץ צדיק ונשגב. רבונו של עולם מיום שחרב בית המקדש אין לנו במה לכפר לא קרבן ולא בגדי כהונה ולא מנחה ולא זבח ולא מזבח רק שמך הגדול עומד לנו. ויהי רצון שתהא שעה זו עת רצון ליכנס תפלתי למרום כשאני מזכיר יי יי אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת נוצר חסד לאלפים נושא עון ופשע וחטאה ונקה: אנא בכח וכו':

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ הֱיֵה עִם פִּיפִיּוֹת שְׁלוּחֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. הָעוֹמְדִים לְבַקֵּשׁ תְּפִלָּה וְתַחֲנוּנִים מִלְּפָנֶיךָ עַל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. הוֹרֵם מַה שֶּׁיֹּאמֵרוּ. הֲבִינֵם מַה שֶּׁיְּדַבֵּרוּ. הֲשִׁיבֵם מַה שֶּׁיִּשְׁאֲלוּ. יַדְּעֵם אֵיךְ יְפָאֵרוּ. בְּאוֹר פָּנֶיךָ יְהַלֵּכוּן. בֶּרֶךְ לְךָ יִכְרָעוּן. עַמְּךָ בְּפִיהֶם יְבָרֵכוּן וּמִבִּרְכוֹת פִּיךָ כֻּלָּם יִתְבָּרְכוּן. עַמְּךָ לְפָנֶיךָ יַעֲבִירוּן וְהֵם בַּתָּוֶךְ יַעֲבוֹרוּן: עֵינֵי עַמְּךָ בָּם תְּלוּיוֹת. וְעֵינֵיהֶם לְךָ מְיַחֲלוֹת: גָּשִׁים מוּל אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ בְּאֵימָה. לְשַׁכֵּךְ כַּעַס וְחֵימָה. וְעַמְּךָ מְסַבְּבִים אוֹתָם כַּחוֹמָה. וְאַתָּה מִן הַשָּׁמַיִם תַּשְׁגִּיחַ אוֹתָם לְרַחֲמָה: עַיִן נוֹשְׂאִים לְךָ לַשָּׁמַיִם. לֵב שׁוֹפְכִים נֹכְחָךְ כַּמַּיִם. וְאַתָּה תִּשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם: שֶׁלֹּא יִכָּשְׁלוּ בִּלְשׁוֹנָם. וְלֹא יִנָּקְשׁוּ בְּשִׁנּוּנָם. וְלֹא יֵבוֹשׁוּ בְּמַשְׁעֲנָם. וְלֹא יִכָּלְמוּ בָּם שְׁאוֹנָם. וְאַל יֹאמַר פִּיהֶם דָּבָר שֶׁלֹּא כִרְצוֹנֶךָ. כִּי חֲנוּנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ הֵמָּה חֲנוּנִים וּמְרוּחָמֶיךָ הֵמָּה מְרוּחָמִים. כְּמָה שֶׁיָּדַעְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֵת אֲשֶׁר תָּחוֹן יוּחָן. וְאֵת אֲשֶׁר תְּרַחֵם יְרוּחָם. כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ וַיֹּאמֶר אֲנִי אַעֲבִיר כָּל טוּבִי עַל פָּנֶיךָ וְקָרָאתִי בְשֵׁם יְיָ לְפָנֶיךָ וְחַנֹּתִי אֶת אֲשֶׁר אָחֹן וְרִחַמְתִּי אֶת אֲשֶׁר אֲרַחֵם. וְנֶאֱמַר אַל יֵבֹשׁוּ בִי קֹוֶיךָ אֲדֹנָי אֱלֹהִים צְבָאוֹת. אַל יִכָּלְמוּ בִי מְבַקְשֶׁיךָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

פותחין הארון **אוֹחִילָה לָאֵל אֲחַלֶּה פָנָיו. אֶשְׁאֲלָה מִמֶּנּוּ מַעֲנֶה לָשׁוֹן: אֲשֶׁר בִּקְהַל עָם אָשִׁירָה עֻזּוֹ. אַבִּיעָה רְנָנוֹת בְּעַד מִפְעָלָיו: לְאָדָם מַעַרְכֵי לֵב. וּמֵיְהֹוָה מַעֲנֵה לָשׁוֹן: אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח. וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהֹוָה צוּרִי וְגוֹאֲלִי:** סוגרין הארון

אַמִּיץ כֹּחַ כַּבִּיר וְרַב אוֹנִים. אֲשֶׁר מִי יַעֲשֶׂה כְּמַעֲשׂ

גבורותיך ׀ לוי מטה

אמיץ כו' אומץ עליות. חוזק כשמים שנקראו עליות: בוקי סנהת. שהתעטפת באור כשלמה ואמרת יהי אור ויהי אור: כין מים התחתונים שנקראים זדונים על שזדו לעלות קרית, עשית אותם הקרח על מים קרים: כמעט לבושך אור

נוסח ספרד

אַתָּה כּוֹנַנְתָּ עוֹלָם מֵרֹאשׁ. יָסַדְתָּ תֵּבֵל וְהַכֹּל פָּעַלְתָּ וּבְרִיּוֹת בּוֹ יָצַרְתָּ. בְּשׁוּרְךָ

גְּבוּרוֹתֶיךָ . אוֹמֶץ עֲלִיּוֹת קָרִיתָ עַל קָרִים . אַף יָסַדְתָּ תֵּבֵל עַל בְּלִימָה : בִּהְיוֹת עוֹלָם חוֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת וַעֲיֵפָה בְּמַעֲטֵה לְבוּשֶׁךָ אוֹר בּוֹקֶר הִגַּהְתָּ . בֵּין זְדוֹנִים חַצְתָּ . כְּקֶרַח הַנּוֹרָא בְּצוּל הִקְוִיתָם לְבַל יְכַסּוּן חֶלֶד : גִּלִּיתָ פְּנֵי נְשִׁי וְהֵנֵצָה תְנוּבָה . גַּן מִקֶּדֶם טָעַתָּ לְשַׁעֲשׁוּעַ מַאֲמִירֶךָ . גּוֹדֶל מְאוֹרוֹת תַּתָּה בִּרְקִיעַ עֻזֶּךָ . גַּם צְבָא מַזָּרוֹת עִמָּם צִוִּיתָ : דֵּי שָׁחִים וְדָאִים מִשַּׁעַל צַרְתָּ . דִּמְיוֹן בְּרִיחַ לְכֵירַת יוֹשְׁבֵי גַנִּים . דְּבוּקַת רְגָבִים הוֹצִיאָה רוֹמְשִׂים וְשׁוֹאֲפִים . דָּר קָנֶה וּבִצָּה לַאֲרוּחַת קְרוּאֶיךָ : הֵכַנְתָּ טֶבַח וּמֶסֶךְ וְסוֹעֵד אָיִן . הִקְרַצְתָּ גּוֹלֶם מֵחוֹמֶר . בְּתַבְנִית חוֹתָמְךָ . הִפַּחְתָּ בְּחֶלְדּוֹ טוֹהַר נֶשֶׁם מִזְּבוּלֶךָ . הוֹרַדֵּם

למעלה למים עליונים . תלת. הבדלת ברקיע שמראהו . כקרח הנורא : בצול הקויתם . בקוית ואספת המים במצולות הים . לבל יכסון חלד : גלית פני נשי . אמרת ותראה היבשה : והנצה תנובה . והצמיחה תנובה : לשעשוע מאמירך . לטייל בו ישראל שהם אהוביך ומשבחיך : גודל מאורות . חמה ולבנה : גם צבא מזרות . כמזלות והכוכבים : עמם. עם חמה ולבנה צוית להאיר לעולם : די שחים . רוב דגים השטים במים : ודאים . עופות הפורחים : משעל צרת. יצרת ממים המדדים בשעל : לויתן שהוא דמיון בריח ודומה כמו בריח ברא אותו לכירת יושבי גנים . לסעודת הצדיקים היושבים בגנים ילמדים תורה : דבוקת רגבים . הארץ הדבק מרגבי עפר : הוציאה רומשים ושואפים . הוציאה רומשים על פני הארץ וכל נפש חיה השואפים רוח : דר קנה ובצה . שור הבר הדר בין קנה היער ובין אגם: לארוחת קרואיך . לסעודת צדיקים הקרואים להסעודה : הכנת טבח ומסך . את שהכנת מאכל ומשתה : וכ עד אין. אבל לא היה עדיין מי שיאכל ויסעד לכן ממה שבראת : הקרצת גולם מחומר . חתכת גולם מחומר : בתבנית חותמך. בדמות תבניתך : הפחת בחלדו . נפחת בגופו שנברא מאדמה: טוהר נשם. נשמה טהורה : מזבולך. משמים: הורדם . הפלת עליו תרדמה : ומצלעו עזר לו יעדת . וזמנת לו עזר

נוסח ספרד

עוֹלָם תֹּהוּ וָבֹהוּ וְחוֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם . גֵּרַשְׁתָּ אוֹפֶל וְהִצַּבְתָּ נוֹגַהּ . גּוֹלֶם תַּבְנִיתְךָ מִן הָאֲדָמָה יָצַרְתָּ . וְעַד עֵץ הַדַּעַת אוֹתוֹ פָּקַדְתָּ : דְּבָרְךָ זָנַח וְנִזְנַח מֵעֵדֶן וְלֹא כִלִּיתָ לְמַעַן אֶרֶךְ אַפֶּךָ . הִגְדַּלְתָּ פִּרְיוֹ וּבֵרַכְתָּ זַרְעוֹ וְהִפְרִיתָם בְּטוּבְךָ וְהוֹשַׁבְתָּם שָׁקֵט . וַיִּפְרְקוּ עוֹל וַיֹּאמְרוּ לָאֵל סוּר מִמֶּנּוּ וַהֲסִירוֹתָ יָד כְּרֶגַע כְּחָצִיר אִמְלְלוּ . זָכַרְתָּ בְּרִית לְתָמִים בְּדוֹרוֹ וּבִזְכוּתוֹ שַׂמְתָּ לְעוֹלָם שְׁאֵרִית . חוֹק בְּרִית קֶשֶׁת לְמַעֲנוֹ כָּרַתָּ וּבְאַהֲבַת נִיחוֹחוֹ בָּנָיו בֵּרַכְתָּ . טָעוּ בְּעָשְׁרָם וַיִּבְנוּ מִגְדָּל וַיֹּאמְרוּ לְכוּ וְנַעֲלֶה וְנִבְקַע הָרָקִיעַ לְהִלָּחֵם בּוֹ . יָחִיד אָב הֲמוֹן פִּתְאוֹם כְּכוֹכָב זָרַח מֵאוּר כַּשְׂדִּים לְהָאִיר בַּחוֹשֶׁךְ . כַּעַסְךָ הֵפַרְתָּ בְּשׁוּרְךָ פָּעֳלוֹ וְעֵת שֵׁיבָתוֹ לְבָבוֹ חָקַרְתָּ : לְוִיַּת חֵן מִמֶּנּוּ הוֹצֵאתָ . טְלֶה טָהוֹר מִכֶּבֶשׂ נִבְחָר . מִגְזָעוֹ אִישׁ תָּם הוֹצֵאתָ . חָתוּם בִּבְרִיתְךָ מֵרֶחֶם לָקַח : נָתַתָּ לוֹ שְׁנֵים עָשָׂר שְׁבָטִים אֲהוּבֵי עֶלְיוֹן עֲמוּסִים מִבֶּטֶן נִקְרָאוּ : שַׂמְתָּ עַל לֵוִי לִוְיַת חֵן וָחֶסֶד וּמִכָּל אֶחָיו כֶּתֶר לוֹ עִטַּרְתָּ : עַמְרָם נִבְחַר מִזֶּרַע לֵוִי אַהֲרֹן קְדוֹשׁ יְיָ לְשָׁרֶתְךָ קִדַּשְׁתָּ : פֵּאַרְתּוֹ בְּבִגְדֵי שְׂרָד וּבְקָרְבְּנוֹתָיו הֵפֵר כַּעַסְךָ : צִיץ וּמְעִיל חֹשֶׁן וְאֵפוֹד כְּתוֹנֶת וּמִכְנְסֵי בַד מִצְנֶפֶת וְאַבְנֵט : קָרְבְּנוֹת פָּרִים וְעוֹלוֹת כְּבָשִׂים וּשְׁחִיטַת שְׂעִירִים וְנִיתּוּחַ אֵלִים : רֵיחַ קְטוֹרֶת רוֹקֵחַ מִרְקַחַת וּבִיעוּר גֶּחָלִים וּזְרִיקַת דָּם וּסְפִירַת יוֹשֶׁר .

וּמִצַּלְעוֹ עֵזֶר לוֹ יָעַדְתָּ. וְצִוִּיתוֹ בְּלִי לְעוּט מֵעֵץ הַדַּעַת. וְהֵפֵר צִוּוּי כְּפֶתִי בְּהַשָּׁאַת זוֹחֵל וְעוּנַשׁ בְּזֵעַת אַף לִטְרוֹף חָקוֹ. וְאִוֶּלֶת בְּצִירִים וְעָרוּם עָפָר לַחְמוֹ: זֵרוּי רִבְעוֹ הִקְפֵּיתָ בְּבֶטֶן חוֹמֶדֶת. זָרְעָה וְהוֹלִידָה אִכָּר וְרוֹעֵה צֹאן. זֶבַח וְשַׁי הִגִּישׁוּ לְמוֹלְכְךָ יַחַד. וְעָמַתָּ בְּרַב וְשַׁעְתָּ תְּשׁוּרַת צָעִיר: חֶמֶל רַחֲמָיו שִׁחֵת וְעָרַף אָח. חִלָּה פָנֶיךָ וְשַׂמְתָּ לוֹ אוֹת. חָלּוּ שְׁלִישִׁים קְרוֹא בְשִׁמְךָ לַסָּמֶל. חֵיל נוֹזְלִים קָרָאתָ וּשְׁטָפוּם וְאָבָדוּ: טָעוּ גֵאִים וּפָצוּ סוּר לְנֶגְדֶּךָ. טוֹרְפוּ בְּחוֹם הוֹמִים וְזוֹרְבוּ נִצְמָתוּ. טָעוּן גּוֹפֶר נוֹשַׁע כְּסָגַרְתָּ בַּעֲדוֹ. טִפּוּלָיו הִפְרֵיתָ וּמָלְאוּ פְּנֵי צִיָּה: יָעֲצוּ נֶאֱחָדִים לָרוּם עַד לַשַּׁחַק. יוּקְשׁוּ נֻפְּצוּ בְּרוּחַ

מטה | כוי | סועה

מצלעו: וצויתו בלי לעוט. שלא לאכול מעץ הדעת: והפר צוית זוחל. בהשאת נחש זוחל עפר: בזעת אף לטרוף חקו. בזעת אפך תאכל לחם: ואולת. והאשה שעשתה אולת: נענש' בצירים בצירי לידה: וערום עפר לחמו. והנחש שהיה ערום נענש ועפר תאכל כל ימי חייך: זרוי רבעו. שיצאת זרעו בצאת תשמישו. הקפית בבטן חומדת. עשית קפוי בבטן חוה כשחמדת לאכול מעץ הדעת: אכר. קין עובד אדמה: ורועה צאן. והבל רועה צאן: זבח ושי. קרבן ותשורה: הגישו למולך יחד. הגישו לנגדך שניהם יחד: ועמת ברב. קלפת בקין הבכור: ושעת תשורת צעיר. וקבלת תשורת הבל הקטן: חמל רחמיו שחת חמלת רחמיו: וערף אח. ונעשה אכזר ושחת את אחיו והרג אותו. ואח"כ חלה פניך. התפלל קין לפניך: ושמת לו אות. כמ"ש וישם ה' לקין אות: חלו שלישים. דור אנוש שהם דור שלישי החלו לעבוד כו"ם: קרוא בשמך לסמל. לקרוא בשמך לדמות כו"ם: חיל נוזלים קראת. קראת למי ים אוקיינוס ושטפום ואבדו: טעו גאים. דור המבול נתגאו: ופצו סור לנגדך. ואמרו לנגדך סור מעלינו ממנו ולא תלוה לנו מאומ': טורפו בחום הומים. נטרפו ונטרדו מן העולם ונדונו במים רותחים הומים: וזורבו ונצמתו. ונשרפו ונכרתו. אך נח שהי' טעון גופר. עמוס וגעוץ בתיבת עצי גופר וע"ז נושע כסגרת בעדו: טפוליו. בניו. הפרית. ומלאן פני ציה. ומלאו פני ארץ: יעצו נאחדים. דור הפלגה שהיו שפה א' ודברים אחדים התייעצו: לרום עד לשחק. להתרומם עד לשמים: יוקשו נופצו ברוח סופה וסער. ויפץ ה' אותם כהם נתנו התפזר ע"י רוח

נוסח ספרד

שׁוֹעַת קְטֹרֶת וּתְפִלַּת אֱמֶת וּקְדוּשָּׁתוֹ מְכַפֵּר עֲוֹנוֹתֵינוּ. תּוֹכֶן בּוּץ וַעֲרִיכַת אֶבֶן מְחוּגָּר בְּכוּלָּם כְּמַרְאָךְ מִכְּאָר מְשָׁרֵת:

תִּכְנַת כָּל אֵלֶּה לִכְבוֹד אַהֲרֹן. כְּלִי כַפָּרָה לְיִשְׂרָאֵל שַׂמְתּוֹ. וְעַל יָדוֹ סְלִיחַת הֶעָוֹן נָתַתָּ. תַּחַת אַהֲרֹן מִגְּזְעוֹ יַעֲמוֹד. לְשָׁרֵת לְפָנֶיךָ בְּיוֹם הַסְּלִיחָה. תּוֹרַת מַעֲשֵׂה וַעֲבוֹדַת הַיּוֹם שִׁבְעַת יָמִים בִּזְבוּלֵנוּ יִלְמוֹד. וּמַזִּין עָלָיו שְׁלִישִׁי וּשְׁבִיעִי. שְׁלוּמֵי זִקְנֵי עַם וְחַכְמֵי אֶחָיו הַכֹּהֲנִים תָּמִיד יְסוֹבְבוּהוּ עַד בֹּא יוֹם הֶעָשׂוֹר. וְעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים שַׁחֲרִית מַשְׁבִּיעִין אוֹתוֹ בְּמִי שֶׁשִּׁכֵּן שְׁמוֹ בַּבַּיִת הַזֶּה. שֶׁלֹּא יְשַׁנֶּה מִכָּל מַה שֶּׁאָמְרוּ לוֹ. שֶׁמָּא יֵשׁ בְּלִבּוֹ צַד מִינוּת. הוּא פּוֹרֵשׁ וּבוֹכֶה עַל שֶׁחֲשָׁדוּהוּ. וְהֵם פּוֹרְשִׁים וּבוֹכִים שֶׁחָשְׁדוּ לְמִי שֶׁמַּעֲשָׂיו סְתוּמִים שֶׁמָּא אֵין בְּלִבּוֹ כְּלוּם. וְאוֹמְרִים לוֹ. רְאֵה לִפְנֵי מִי אַתָּה נִכְנָס לְמָקוֹם אֵשׁ לַהֶבֶת שַׁלְהֶבֶת. קְהַל עֲדָתֵינוּ עָלֶיךָ יִסְמוֹכוּ. וְעַל יָדְךָ תְּהֵא סְלִיחָתֵנוּ: צִוּוּהוּ וְהִרְגִּילוּהוּ עַד בֹּא יוֹם הֶעָשׂוֹר. וְעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים שַׁחֲרִית הָיוּ מַעֲמִידִין אוֹתוֹ בְּשַׁעַר הַמִּזְרָח. וּמַעֲבִירִין לְפָנָיו פָּרִים וְאֵילִים וּכְבָשִׂים כְּדֵי שֶׁיְּהֵא מַכִּיר וְרָגִיל בַּעֲבוֹדָה. פֵּרְשׁוּ לוֹ סָדִין שֶׁל בּוּץ כְּהַגִּיעַ עֵת שְׁחִיטַת כֶּבֶשׂ הַתָּמִיד בַּעֲשׂוֹת מְחִיצָה בֵּינוֹ וּבֵין הָעָם.

סועה וסער. ידיד אתוי עבר ידעך בעולם. יחוס זקוניו העלה לך לכליל: כשה תמים בוחר איש תם. כחשק ישיבת אוהלים ונמשך אחריך. כושר הניצי יוף הוצאת מחלציו כלו זרע אמת ואין דופי: לשרתך אויתה לוי איש חסידך. להבדיל מגזעו מקדש קודש קדשים. לקשור נזר קודש ולעטות אורים. לישב בכבודה פנימה ימים שבעה. מחזיקי אמנה שבוע קודם לעשור מפרישים כהן הראש כדת המלואים: חזן מזים עליו מי חטאת לטהרו. זורק מקטיר ומטיב להתרגל בעבודה:

ככתוב בתורתך כאשר עשה ביום הזה צוה יי לעשות לכפר עליכם:

נלוים אליו נבונים ישישי שער. נואמים לו קרא נא בפיך: נוגה תשיעי יעמידוהו בשער קדים. נוי זבחי יום לפניו יעבירו: סמך ביאת שמש צידו

מטה לוי ימעיטו

ספרה: ידיד אתוי עבר. אברהם ידיד ה' הבא מעבר הנהר: ידעך. הודיע שמעך בעולם: יחוס זקוניו. יצחק בן זקוניו: העלה לך לכליל. לעולה שכולה כליל לה': כשה תמים. בלי מום שהוא ראוי להקרבה. כן בוחר יעקב. איש תם: כחשק. בשעה שחשק ישיבת אוהלים של שם ועבר: ונמשך אחריך. לקיים מצותיך: כושר הניצי יוף. בנים כשרים ויפים הוצאת מחלציו: כלו זרע אמת ואין דופי. שלא נמצא פסול במטתו: לשרתך כו' חסידך. שנ' וללוי אמר איש חסידך (דברים לג): להבדיל מגזעו. משבטו של לוי: מוקדש קודש קדשים. אהרן הכהן שנתקדש יותר מן הלוים: לקשור נזר קודש. הציץ הקודש יהיה קשור על מצחו: ולעטות אורים. ויהיה עטוף באורים ותומים: לישב בכבודה פנימה. לישב בצניעות לבדו בלשכתו. ימים שבעה: מחזיקי אמנה. ב"ד שחזקו עצמם באמונה: שבוע קודם לעשור: מפרישים. כהן הראש. כדתנן שבעת ימים קודם יוה"כ מפרישים כ"ג מביתו ללשכת פלהדרין: כדת המלואים. כמ"ש במלואים ומפתח אוהל מועד לא תצאו שבעת ימים (ויקרא ח) וכתיב שם כאשר עשה ביום הזה צוה ה' לעשות לכפר עליכם ודרשי' זה מעשה יוה"כ: מזים עליו כו'. כדתניא א' זה וא' זה מזים עליו כל ז' מכל חטאות שהיו שם (יומא יג): זורק מקטיר ומטיב. כדתנן (יומא יד) כל ז' הימים הוא זורק את הדם ומקטיר את הקטרת ומטיב את הנרות כו'. וכל אלו העבודות עשה כל ז' ימים בעצמו: להתרגל בעבודה. כדי שיהא רגיל בעבוד':

נלוים אליו כו' בפיך. כדתנן מסרו לו זקנים מזקני ב"ד וא"ל אישי כ"ג קרא אתה בפיך סדר העבודה שמא שכחת או לא למדת: נוגה תשיעי כו' לפניו יעבירו. פי"כ שחרית מעמידין כ"ג בשער מזרח ומעבירים לפניו פרים. ואילים וכבשים

נוסח ספרד

עושה מצוה באימה ויראה ובודק עצמו מחוצצי טבילה. שש על מצוה לקיים דתו ופשט בגדי חול וירד וטבל ועלה ונסתפג כמו שהוזהר: נתנו לו בגדי זהב ולבש וקדש ידיו ורגליו (מקיתון של זהב) מיד מקבל את כבש התמיד. ושוחט בו רוב שנים ומניח לאחר לגמור השחיטה. ומקבל את הדם וזרקו על המזבח כמצותו. לפנים להיכל יכנס להטיב חמש נרות. ולהקטיר קטורת הבוקר ולהטיב את שתי הנרות הנשארות. ויצא להקריב את הראש ואת האברים כמצותן. ומקטיר מנחת התמיד כמשפטה. בכל יום יעשה מנחת הסולת ומנחת חביתין וינסך את היין בכל כלי שיר. ואחר התמיד מקריב פר העולה ושבעת הכבשים של מוסף היום ומנחתם
לשבת (ביום השבת מקריב קודם מוסף היום כבשים של מוסף שבת ומנחתם ועורך לחם הפנים ומקטיר הבזיכין כמשפטן) יבא מיד לבית הפרוה ובקודש היתה ופרשו לו סדין של בוץ בינו לבין העם כבראשונה: טרם יפשוט בגדי זהב מקדש

יַמְעִיטוּ. סַאַב רוּבֶן פֶּן בְּרֶדֶם יִקְרֵהוּ. סָבֵי שִׁבְטוֹ לְלַמֵּד חֵפֶן יוֹלִיכוּהוּ. סַמִּים לְתַמֵּר בִּפְנִים אוֹתוֹ יַשְׁבִּיעוּ. סָמַר בְּשָׂרוֹ וְהִדְמִיעַ כִּי נֶחֱשַׁד. סָרוּ גַּם הֵם וּבָכָה הִגִּירוּ. שִׂיחַ מִדְרָשׁ בְּפֶה. וּבִכְתָב הִגָּיוֹן. סְבִיבָיו יְשַׁנְּנוּ לְעוֹרְרוֹ עַד חֲצוֹת: עָלְצוּ תְּרוּם דֶּשֶׁן בְּפַיִס רִאשׁוֹן. עוֹד יָפִיסוּ לְדִישׁוּן פְּנִימִי וּמְנוֹרָה. עֵקֶב קְטוֹרֶת פַּיִס חֲדָשִׁים יְשַׁלֵּשׁוּ. עֲרוֹךְ נְתָחִים יַחַד פַּיִס הָרְבִיעִי. עָלָה בְּרַק הַשַּׁחַר כְּנָם הַצּוֹפֶה. עָלָיו פֵּרְשׂוּ זוּ מָסָךְ בּוּץ לְהַצְנִיעַ. עֵירָה סוּתוֹ טָבַל וְעָט זְהָבִים. עָמַד וְקִדֵּשׁ וְקָרַץ תְּמִיד הַשַּׁחַר: פָּקַד לְמָרְקוֹ וְהוּא קִבֵּל וְזָרַק. פֵּירַשׁ הִקְטִיר וְהֵטִיב הִקְרִיב וְנִסֵּךְ. פְּעוּלַּת כָּלִיל הִשְׁלִים וְעָשׂ כַּסֵּדֶר: פֵּרְשׂוּ סָדִין לָבָן עוֹד כְּבָרִאשׁוֹנָה. פַּרְוָה בַּקּוֹדֶשׁ שָׁם קִדֵּשׁ וּפָשַׁט. פָּסַע וְטָבַל לְבָנִים עָט וְקִדֵּשׁ. פְּלוּסִים עֶרְכָּם מָנִים שְׁמוֹנָה עָשָׂר. פְּאוּרִים לְשָׁרֵת בָּם לְמֶלֶךְ הַכָּבוֹד. פָּרוֹ מוּצָּב בֵּין אוּלָם לַמִּזְבֵּחַ. פָּנָיו יָמָּה וְרֹאשׁוֹ נֶגְבָּה מֻעְקָם:

חזן פָּגַשׁ וְסָמַךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁוֹ. פְּשָׁעָיו הוֹדָה וּבְחֻבּוֹ לֹא טָמָן:

וְכַךְ הָיָה אוֹמֵר. אָנָּא הַשֵּׁם. חָטָאתִי. עָוִיתִי. פָּשַׁעְתִּי.

משה לוי לפניך

שפם זכאי יו"כ כדי שיהא מכיר ורגיל בעבודה למחר: סמך ביאת שמש כו' ברדם יקרהו. כדתנן ערב יו"כ עם חשיכה לא היו מניחין אותו לאכול הרבה מפני שהמאכל מביא את השינה ולא יקרהו טומאת קרי בתרדמה ושינה: סבי שבטו כו'. כדתנן: מסרוהו זקני ב"ד לזקני כהונה ללמדו קמיצת חפניו: סמים לתמר בפנים אותו ישביעו. כדתנן והשביעוהו שלא יתן מבחוץ ויכניס כדרך שהצדוקים עושים: סמר בשרו כו' ובכה הגירו. כדתנן הוא פורש ובוכה על שחשדוהו שהוא צדוקי והם פורשים ובוכים על שחשדוהו והחושד בכשרים לוקה בגופו: שיח מדרש כו' עד חצות. כדתנן אם היה חכם דורש ואם לאו ת"ח דורשים לפניו ואם רגיל לקרות קורא ואם לאו קורים לפניו: עלצו תרום דשן בפיים ראשון. שמחו לתרום דשן בפיים ראשון: עוד יפיסו לדישון פנימי ומנורה. כדתנן הפיים השני כו' ומי מדשן מזבח הפנימי ומי מדשן את המנורה: עקב קטורת. בעבור הקטורת מי יקטיר: פיים חדשים ישלשו. עשו פיים שלישי כדתנן חדשים לקטורת בואו והפיסו כי מעולם לא שנה בה אדם מעולם: ערוך נתחים יחד פיים הרביעי. מי מעלה איברים מן הכבש לגבי המזבח ויערוך אותם יחד הוא היה פיים הרביעי: עלה ברק השחר כנם הצופה. כשאמר הרואה עלה ברק אור השחר כדתנן אמר להם הממונה צאו וראו אם הגיע זמן השחיטה הרואה אומר ברקאי: עליו פרשו זו מסך בוץ להצניע. פרשו סדין של בוץ בינו לבין העם שלא יראו כשפושט בגדיו וכדי שיכיר שעבודת היום בבגדי בוץ: עירה סותו. פשט בגדיו: טבל ועט זהבים. ירד וטבל וקינח את גופו ולבש בגדי זהב: עמד וקדש. ידיו ורגליו מן הכיור: וקרץ תמיד השחר. ושחט את התמיד של שחר: פקד למרקו. אמר לכהן אחר לגמור השחיטה: והוא קבל וזרק. כדתנן פשט ירד וטבל ועלה ונסתפג הביאו לו בגדי זהב ולבש וקידש ידיו ורגליו הביאו לו את התמיד קרצו ומירק אחר שחיטה על ידו קבל את הדם וזרקו: פירש הקטיר והטיב. ואח"כ הלך והקטיר את הקטורת והדליק הנרות: הקריב הקרבן ונסך היין ע"ג המזבח כדתנן נכנס להקטיר קטורת של שחר ולהטיב את הנרות ולהקריב את הראש כו' והיין: פעולת כליל השלים ועש כסדר, מעשה התמיד שהיא עולה כליל גמר ועשה כסדרו: פרשו סדין לבן עוד כבראשונה. לצניעות שלא יראו כשיפשוט בגדי הזהב: פרוה בקודש שם קדש ופשט, שם בחדר קודש של בית הפרוה קדש ידיו ורגליו ופשט בגדי הזהב וכדתנן הביאוהו לבית הפרוה ובקודש היתה: פרשו סדין בינו לבין העם, קדש ידיו ורגליו ופשט: פסע, הלך שם. וטבל: לבנים עט, התלבש לבנים. וקדש. ואח"כ קידש ידיו ורגליו, כדתנן ירד וטבל ועלה ונסתפג הביאו לו בגדי לבן וקידש ידיו ורגליו: פלוסים ערכם מנים י"ח, בגדי בוץ שלבש הובאו ממדינת פילוסים והיה ערכם סך י"ח מנה: פאורים, מפוארים היו הבגדים, לשרת בם למלך הכבוד: פרו מוצב כו' וראשו נגבה מעוקם, כדתנן בא לו אצל פרו ופרו היה מוצב בין האולם ולמזבח ראשו לדרום ופניו למערב ואמר רב נעוקם את ראשו: פגש. פגע בו: וסמך ידו על ראשו. כדתנן וסמך שתי ידיו עליו והתודה: פשעיו הודה ובחבו לא טמן. סתרי לבו לא טמן אך הודה: וכך יכו'. היה אומר בזכות השם הזה כפר כו'. רא"ק בשם ט"ז:

נוסח ספרד

בְּנְקִיּוּת יָדָיו וְרַגְלָיו: חָל וּפָשַׁט בִּגְדֵי זָהָב וְיָרַד וְטָבַל כְּמוֹ שֶׁהוּזְהַר וְעָלָה וְנִסְתַּפַּג: זְהָבִים מַעֲבִיר וּלְבָנִים לוֹבֵשׁ שֶׁעֲבוֹדַת הַיּוֹם בְּבִגְדֵי לָבָן. וּמִהֵר וְקִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו: וּבָא לוֹ תְּחִלָּה אֵצֶל פָּרוֹ. וּפָרוֹ הָיָה עוֹמֵד בַּצָּפוֹן כְּנֶגֶד בֵּין הָאוּלָם וְלַמִּזְבֵּחַ רֹאשׁוֹ לַדָּרוֹם וּפָנָיו לְמַעֲרָב. וְהַכֹּהֵן עוֹמֵד בְּמִזְרָח וּפָנָיו לְמַעֲרָב. הָיָה עוֹמֵד בְּאֵימָה לִפְנֵי אֵל עֶלְיוֹן וְאוֹמֵר עָלָיו דִּבְרֵי וִידּוּי וְסָמַךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו וְהִתְוַדָּה:

וְכַךְ הָיָה אוֹמֵר אָנָּא הַשֵּׁם. חָטָאתִי. עָוִיתִי. פָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי.

לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי: אָנָּא בַּשֵּׁם. כַּפֶּר נָא. לַחֲטָאִים. וְלַעֲוֹנוֹת. וְלַפְּשָׁעִים. שֶׁחָטָאתִי וְשֶׁעָוִיתִי וְשֶׁפָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי. כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ. כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יהוה:

וְהַכֹּהֲנִים וְהָעָם הָעוֹמְדִים בָּעֲזָרָה. כְּשֶׁהָיוּ שׁוֹמְעִים אֶת הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא. מְפוֹרָשׁ יוֹצֵא מִפִּי כֹהֵן גָּדוֹל בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה. הָיוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים (וּמוֹדִים) וְנוֹפְלִים עַל פְּנֵיהֶם. וְאוֹמְרִים בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאַף הוּא הָיָה מִתְכַּוֵּן לִגְמוֹר אֶת הַשֵּׁם כְּנֶגֶד הַמְבָרְכִים וְאוֹמֵר לָהֶם תִּטְהָרוּ: וְאַתָּה בְּטוּבְךָ הַגָּדוֹל מְעוֹרֵר רַחֲמֶיךָ וְסוֹלֵחַ לְאִישׁ חֲסִידֶךָ:

צָעַד לֵילֵךְ לוֹ לְמִזְרַח עֲזָרָה. צֶמֶד שְׂעִירִים שָׁם מֵהוֹן עֵדָה. צְמוּדִים אֲחוּיִם שָׁוִים בְּתוֹאַר וּבְקוֹמָה. צָגִים לְכַפֵּר עֲוֹן בַּת הַשּׁוֹבֵבָה. צָהוֹב חֲלָשִׁים טָרַף וְהֶעֱלָה מִקַּלְפִּי. צָנַח וְהִגְרִיל לְשֵׁם גָּבוֹהַּ וְלַצּוּק. צָעַק בְּקוֹל רָם לַיְיָ חַטָּאת: צוֹתְתָיו עָנוּ לוֹ וּבֵרְכוּ אֶת הַשֵּׁם. צֶבַע זְהוֹרִית קָשַׁר בְּרֹאשׁ הַמִּשְׁתַּלֵּחַ. צִגְּתוֹ אֹמֶן נֶגֶד בֵּית שִׁלּוּחַ: חזן צָלַח וּבָא אֵצֶל פָּרוֹ שֵׁנִית. צַחַן מַטֵּהוּ פְּנֵי צוּר הִתְוַדָּה:

וְכַךְ הָיָה אוֹמֵר. אָנָּא הַשֵּׁם. חָטָאתִי. עָוִיתִי. פָּשַׁעְתִּי.

מטה לוי לפניך

צעד לילך לו למזרח עזרה. לפי שרגליו לילך למזרח עזרה שהוא לצפון המזבח: צמד שעירים שם מהון עדה. שני שעירים לקח מממונם של ישראל: צמודים. מזווגים בשעת לקיחה: אחוים. שהיו שוים בדמים שוים בתואר ובקומה כדתנן (יומא לז) בא לו למזרח העזרה לצפון המזבח ושם שני שעירים (שם סג) מצותן שיהיו שניהם שוים במראה ובקומה ובדמים ובלקיחתן כאחד: צגים לכפר. היו עומדים לכפר עון ישראל שנקראו בת השובבה: צהוב חלשים. גורלות העשוים מזהב מוזהב בבית שני: טרף והעלה מקלפי. והיה טורף ומנענע בקלפי והעלה הגורלות וכדתנן קלפי היתה שם ובה שני גורלות של אשכרוע היו ועשאן בן גמלא של זהב (שם לז ושם לט) תנן טרף בקלפי והעלה ב' גורלות א' לשם וא' לעזאזל: צנח. השפיל זרועו א"ע לקחת הגורלות ולהכניסם על השעירים: והגריל. ובזה הגריל: לשם גבוה. א' לשם ה' ולליק. וא' לעזאזל שדירתו בכר קשה וחדה: צותתיו. השומעים קולו שאמר השם המפורש: ענו לו כו'. היו עונים אחריו בשכמל"ו וכדתנן (שם לט א) בא לו אצל שני השעירים ואומר לה' חטאת כו' והם עונים אחריו בשכמל"ו: צבע זהורית כו'. כדתנן קשר לשון של זהורית בראש שעיר המשתלח (שם מא): צגתו אמן כנגד בית שלוח. העמדתו של שעיר המשתלח היה מכוון ימאמן כנגד שער שמוציאהו בו כדתנן (שם) והעמידו כנגד בית שלוחו: צלח. עבר ובא אצל פרו כו': התודה. צוות שבטו שהתודה לפני הקב"ה שהקי' לוי כדתנן (שם) בא לו אצל פרו שנית וסומך שתי ידיו עליו ומתודה. וכך היה אומר:

נוסח ספרד

אָנָּא בַּשֵּׁם כַּפֶּר נָא. לַחֲטָאִים. וְלַעֲוֹנוֹת. וְלַפְּשָׁעִים. שֶׁחָטָאתִי. וְשֶׁעָוִיתִי. וְשֶׁפָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי. כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ. כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ:

לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי וּבְנֵי אַהֲרֹן עַם קְדוֹשֶׁךָ: אָנָּא בַּשֵּׁם. כַּפֶּר נָא. לַחֲטָאִים. וְלַעֲוֹנוֹת. וְלַפְּשָׁעִים שֶׁחָטָאתִי וְשֶׁעָוִיתִי. וְשֶׁפָּשַׁעְתִּי. לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי וּבְנֵי אַהֲרֹן עַם קְדוֹשֶׁךָ: כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ. כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ:

וְהַכֹּהֲנִים וְהָעָם הָעוֹמְדִים בָּעֲזָרָה. כְּשֶׁהָיוּ שׁוֹמְעִים אֶת הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא מְפוֹרָשׁ יוֹצֵא מִפִּי כֹהֵן גָּדוֹל בִּקְדוּשָּׁה וּבְטָהֳרָה. הָיוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים (וּמוֹדִים) וְנוֹפְלִים עַל פְּנֵיהֶם. וְאוֹמְרִים בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאַף הוּא הָיָה מִתְכַּוֵּן לִגְמוֹר אֶת הַשֵּׁם כְּנֶגֶד הַמְבָרְכִים וְאוֹמֵר לָהֶם תִּטְהָרוּ. וְאַתָּה בְּטוּבְךָ הַגָּדוֹל מְעוֹרֵר רַחֲמֶיךָ וְסוֹלֵחַ לְשֵׁבֶט מְשָׁרְתֶיךָ:

קָח מַאֲכֶלֶת חַדָּה וּשְׁחָטוֹ כְּסֵדֶר. קִבֵּל דָּם בְּמִזְרָק וּנְתָנוֹ לִמְמָרֵס: קְרִישָׁתוֹ יָמֵס עַד עֵת הַזָּיָה. קָפוּי פֶּן יְהִי וְתֵעָדֵר סְלִיחָה. קוֹחַ לוֹחֲשׁוֹת חָת בְּמַחְתַּת פַּרְוַיִם. קַלָּה וְגֶלֶד רַךְ וַאֲרוּכַת יָד. קָדַר לְתוֹכָהּ שְׁלשֶׁת קַבִּין גֶּחָלִים. קֵרְבוּ לוֹ בָּזָךְ וּגְדוּשַׁת דַּקָּה. קָלַט וְחָפַן וְהֵרִיק לְתוֹךְ בָּזָךְ: קָפַץ מַחְתָּה בִּימִין וּבָזָךְ בִּשְׂמֹאל. קִישׁ צְעָדָיו לְפָרֹכוֹת וְקָרַב לַבַּדִּים. קְטוֹרֶת שָׂם בֵּינֵימוֹ וְעָשָׁן וַיֵּצֵא.

משה לוי רובה

קח מאכלת חדה. לקח סכין חד ושחטו כסדר והיכי קבל דם במזרק ונתנו לממרס. ונתן הדם למי שצריכו בידים שלא יקרש ואם יערבו אזי. קרישתו ימס. עד עת הזיה. ואז יהיה ראוי להזות ואם לא היה מערב. קפוי פן יהי. פן יהי קפוי ונקרש ולא יהיה ראוי להזות אז. ותועדר סליחה. ותחסר הסליחה כי הזריקה עיקר כפרה וכדתנן (שם מג) שחטו וקבל במזרק את דמו ונתנו למי שהיה ממרס בו כדי שלא יקרוש: קוח לוחשות חת במחתת פרוים. גחלים בוערות היה נוטה אותם במחתה של זהב הבא מפרוים שדומה לדם פרים כדתנן נטל מחתה ועלה לראש המזבח ופנה גחלים אילך ואילך וחותה מן המעוכלות הפנימיות ועי' בתוס' (זבחים סד) דלא גרס הכא מן המעוכלות הפנימיות וכ"כ בתוי"ט דאדרב' בגחלים הבוערות הי' לוקח (מהרי"ב) בכל יום היה זהבה ירוק והיום זהבה אדום: קלה וגלד רך. כדתנן בכל יום היתה כבדה והיום קלה (שם מג) ותניא (שם מד) בכל יום היתה גלדה עבה והיום רך פי' דק: וארוכת יד. שיגיע תחת זרועו כדי שתהא זרועו מסייעתו כדתנן בכל יום היתה ידה קצרה והיום ארוכה (שם מג): קדר לתוכה. מדד לתוכה: שלשת קבין גחלים. כדתנן בכל יום כו' והיום חותה בשל שלשה קבין וגם היה מכניס (שם מג): קרבו לו בזך וגדושת דקה. הקריבו לו כף ריקן ומחתה שהיתה גדושה ומלאה קטורת שהיה דקה כדתניא הוציאו לו כף ריקן מלשכת הכלים ומחתה גדושה של קטורת מלשכת בית אבטינס (שם מז): קלט וחפן. לקח וחפן מלא חפנו: והריק לתוך בזך. כדתנן (שם מז) חפן מלא חפניו ונתן לתוך הכף: קפץ מחתה בימין. היכר ולקח המחתה שהיה בה גחלים בימינו ובזך. פס הקטורת. בשמאל. כדתנן (שם) נטל את המחתה בימינו ואת הבזך בשמאלו: קיש צעדיו. קול הקשת הלוכו היה נשמע ע"י הפעמונים כשהלך בהיכל עד שמגיע. לפרכות. לבין שתי הפרוכת: וקרב לבדים. והתקרב לנגד הארון: קטורת שם בינימו ועשן ויצא. כדתנן היה מהלך בהיכל עד שמגיע בין שתי הפרוכת המבדילות בין הקודש ובין קודש

נוסח ספרד

וְהַכֹּהֲנִים וְהָעָם הָעוֹמְדִים בָּעֲזָרָה כְּשֶׁהָיוּ שׁוֹמְעִים אֶת הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא מְפוֹרָשׁ יוֹצֵא מִפִּי כֹּהֵן גָּדוֹל בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה הָיוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים

רוֹבֶה מְמָרֵס מִנּוּ נָטַל דָּם. רָצַף וְנִכְנַס וְקָם בֵּין שָׁדַיִם: חִיו רִצּוּי הַזָּיוֹת טָבַל וְהִצְלִיף בְּמִנְיָן. רוּם מַעְלָה אַחַת. וּמַטָּה שֶׁבַע:

וְכַךְ הָיָה מוֹנֶה:

אַחַת. אַחַת וְאַחַת. אַחַת וּשְׁתַּיִם. אַחַת וְשָׁלשׁ. אַחַת וְאַרְבַּע. אַחַת וְחָמֵשׁ. אַחַת וָשֵׁשׁ. אַחַת וָשֶׁבַע:

רָץ וְהִנִּיחוֹ בַּכֵּן וְשָׁחַט שָׂעִיר. רָצָה וְקִבֵּל דָּמוֹ בְּאַגַּן קוֹדֶשׁ. רָגַל וְעָמַד מְקוֹם וִיעוּד אָרוֹן. רָצָה הַזָּיוֹת כְּמַעֲשֵׂה דַם פָּר:

וְכַךְ הָיָה מוֹנֶה:

אַחַת. אַחַת וְאַחַת. אַחַת וּשְׁתַּיִם. אַחַת וְשָׁלשׁ. אַחַת וְאַרְבַּע. אַחַת וְחָמֵשׁ. אַחַת וָשֵׁשׁ. אַחַת וָשֶׁבַע:

רָהַט וְהִנִּיחוֹ וְדַם פָּר נָטַל. רַגְלָיו הֵרִיץ וְצָג חוּץ לְבוֹדֶלֶת. רִקְמֵי פָרוֹכֶת יָהּ כְּמִשְׁפַּט כַּפּוֹרֶת. רָגַשׁ וְשָׁנָה וְהִזָּה מִדַּם שָׂעִיר:

שָׁב וּבְלָלָם וְחִטֵּא מִזְבַּח סָגוּר. שֶׁבַע עַל טָהֳרוֹ וּבְקַרְנָיו אַרְבַּע. שָׁקַד וּבָא אֵצֶל שְׂעִיר הַחַי. שִׁגְיוֹן עָם וּזְדוֹנוֹ יוֹדֶה לָאֵל:

וכך

מטה לוי

הקדשים (שם נא) עד, שהוא מגיע לארון הגיע לארון נותן את המחתה בין שתי בדי הארון צבר את הקטורת ע"ג גחלים ונתמלא כל הבית כולו עשן: ויצא ובא לו דרך בית כניסתו. דרך אחוריו ופניו לארון (שם נב): רובה ממרס מנו נטל דם. נטל את הדם מן המערס שהיה ממרס בדם: רצף ונכנס וקם בין שדים. היכף נכנס וקם בין בדי הארון שהם כשדי אשה: רצוי הזיות, כדי להתרצות ולהתכפר בהזאות: טבל אצבעו בדם והצליף במנין כו' ומטה שבע, כדתנן נטל את הדם ממי שממרס נכנס למקום שנכנס ועמד במקום שעמד והזה ממנו א' למעלה וז' למטה ולא היה מתכוין להזות לא למעלה ולא למטה רק כמצליף שלא היה צריך לכוין שיהיו כסדרן אלא באחת של מעלה מצדד ידו כלפי מעלה וז' שלמטה מצדד ידו כלפי מטה ומזה זה גבוה וזה נמוכה כמו שמכה בשוט ומלקה שלא בכיון רק במנין מעלה אחת ומטה שבע:

וכך היה מונה אחת, הוא ההזאה שלמעלה: אחת ואחת, בכל הזאות שלמטה היה חוזר למנות עמהם ההזאה העליונה:

רץ והניחו בכן. הניח את הדם בכן הזהב שהיה בהיכל: ושחט שעיר. רצה וקבל דמו. קבל דמו ברצון: באגן קודש. במזרק: רגל ועמד מקום ויעוד ארון. כמו שרגיל לעמוד מקום ויעוד דם הפר שהוא אצל ארון כך הלך עם דם השעיר: רצה הזיות. מנה הזיות: כמעשה דם פר. כדתנן יצא והניחו על כן הזהב שבהיכל הביאו לו את השעיר שחטו וקבל במזרק את דמו נכנס למקום שנכנס ועמד במקום שעמד והזה ממנו אחת למעלה וז' למטה ולא היה מתכוין כו':

רהט והניחו, רץ לכן של זהב: והניח דם השעיר, ודם פר נטל: רגליו הריץ, רץ ברגליו: וצג חוץ לבודלת, ועמד חוץ לפרוכת המבדלת בין הקודש ובין קה"ק: רקמי פרוכת יה, והזה לפני הפרוכת שהיא מעשה רוקם א' למעלה וז' למטה: כמשפט כפורת, כמו שהזה לפני הכפורת: רגש ושנה, ומיהר שנית והזה מדם שעיר ג"כ לפני הפרוכת א' למעלה וז' למטה כדתנן נטל דם הפר כו' והזה ממנו על הפרוכת שכנגד הארון מבחוץ א' למעלה וז' למטה וכו': וכך היה מונה כו' דם הפר (כמסקנת הגמ' דלא כרש"י שם דף נו) ונטל דם השעיר והזה ממנו על הפרוכת שכנגד הארון מבחוץ א' למעלה ושבע למטה וכו' וכך היה מונה וכו' (שם נג): שב. כהכהן עירה דם הפר לתוך דם השעיר אח"כ: ובללם. כדתנן ונתן את המלא בריקן כדי שיתערב הדם יפה יפה: וחטא מזבח סגור שבע על טהרו. והזה שבע פעמים על אמצעו של מזבח הזהב שהיה זהב סגור: ובקרניו ארבע. ועל ארבע קרנותיו כדתנן ויצא אל המזבח אשר לפני ה' זה מזבח הזהב התחיל מחטא ויורד מהיכן הוא מתחיל מקרן מזרחית צפונית כו' הזה על טהרו של מזבח ז"פ (דף נח): שקד. מיהר: ובא אצל השעיר החי. שהיה משולח לעזאזל: שגיון עם וזדונו יודה לאל. התודה שגגות

נוסח ספרד

וְנוֹפְלִים עַל פְּנֵיהֶם וְאוֹמְרִים בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאַף הוּא הָיָה מִתְכַּוֵּן כְּנֶגֶד הַמְבָרְכִים לִגְמוֹר אֶת הַשֵּׁם וְאוֹמֵר לָהֶם תִּטְהָרוּ: וְאַתָּה בְּטוּבְךָ מְעוֹרֵר רַחֲמֶיךָ וְסוֹלֵחַ לְאִישׁ חֲסִידֶךָ: דָּרַךְ וּבָא לוֹ לְשַׁעַר נִקָּנוֹר וְהוּא לְמִזְרַח הָעֲזָרָה לִצְפוֹן הַמִּזְבֵּחַ הַסְּגָן מִימִינוֹ וְרֹאשׁ בֵּית אָב מִשְּׂמֹאלוֹ וְשָׁם שְׁנֵי שְׂעִירִים פְּנֵיהֶם לְמַעֲרָב וַאֲחוֹרֵיהֶם לְמִזְרָח. אֶחָד לִימִינוֹ וְאֶחָד לִשְׂמֹאלוֹ. טָרַף בְּקַלְפֵּי וְהֶעֱלָה שְׁנֵי גוֹרָלוֹת. גּוֹרָל יָמִין כְּשֶׁהוּא שֶׁל שֵׁם יִתְּנֵהוּ עַל הַשָּׂעִיר וְאוֹמֵר לַיְיָ חַטָּאת: בכאן אין צריך לכרוע

וכך היה אומר. אנא השם: חטאו עוו. פשעו לפניך עמך בית ישראל: אנא בשם. כפר נא. לחטאים. ולעונות. ולפשעים. שחטאו ושעוו. ושפשעו. לפניך עמך בית ישראל. ככתוב בתורת משה עבדך מפי כבודך. כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי:

והכהנים והעם העומדים בעזרה כשהיו שומעים את השם הנכבד והנורא מפורש יוצא מפי כהן גדול בקדושה ובטהרה. היו כורעים ומשתחוים (ומודים) ונופלים על פניהם. ואומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

ואף הוא היה מתכוין לגמור את השם כנגד המברכים ואומר להם תטהרו: ואתה בטובך הגדול מעורר רחמיך וסולח לעדת ישורון:

ישגרו

נוסח ספרד

והכהנים והעם העומדים בעזרה כשהיו שומעים את השם הנכבד והנורא מפורש יוצא מפי כהן גדול בקדושה ובטהרה היו כורעים ומשתחוים ונופלים על פניהם ואומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

בשעיר עזאזל לשון של זהורית משקל שתי סלעים בין קרניו יקשור ויעמידהו בשער המזרח כנגד בית שלוחו:

אף בשעיר שהוא של שם יקשור לשון של זהורית כנגד בית שחיטתו בצואר ובא לו שנית אצל פרו ואומר עליו וידוי ביתו ווידוי אחיו הכהנים וסמך שתי ידיו עליו והתודה:

וכך היה אומר אנא השם חטאתי עויתי פשעתי לפניך אני וביתי ובני אהרן עם קדושך: אנא בשם כפר נא לחטאים ולעונות ולפשעים שחטאתי ושעויתי ושפשעתי לפניך אני וביתי ובני אהרן עם קדושך. ככתוב בתורת משה עבדך מפי כבודך. כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי:

והכהנים והעם העומדים בעזרה כשהיו שומעים את השם הנכבד והנורא מפורש יוצא מפי כהן גדול בקדושה ובטהרה היו כורעים ומשתחוים ונופלים על פניהם ואומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

ואף הוא היה מתכוין כנגד המברכים לגמור את השם ואומר להם תטהרו. ואתה

שִׁגְּרוֹ בְּיַד אִישׁ עִתִּי לְמִדְבַּר עָז. שֶׁמֶץ כְּתָמֵי זוּ שְׂאֵת לִגְזֵרָה׃ שֵׁן סֶלַע הֲדָפוֹ וְגִלְגַּל וְיָרַד. שְׁבָרוּ עֲצָמָיו כְּנֶפֶץ כְּלִי יוֹצֵר. שְׁחוּזָה אָחַז פַּר וְשָׂעִיר קָרַע שָׁלַף אֵמוּרִים וּגְוִיּוֹת קָלַע לִשְׂרוֹף. שָׁאַג סִדְרֵי יוֹם קִדֵּשׁ וּפָשַׁט שָׁלֵשׁ וְטָבַל פַּזִּים עָט וְקִדֵּשׁ: תָּכַף וְעָשׂ אֵילוֹ וְאֵיל עָם. תְּרַב הַחַטָּאת וּמוּסָפִין הִקְרִיב כְּחוֹק. תָּר וְקִדֵּשׁ פָּשַׁט וְטָבַל. תַּכְרִיךְ בַּדִּים עָט וְקִדֵּשׁ וְנִכְנַס לִדְבִיר: תְּכוּנַת כְּלֵי קְטֹרֶת הוֹצִיא וְקִדֵּשׁ. תִּלְבֹּשֶׁת מַדָּיו הִפְשִׁיט וְגָנַז נֶצַח. תִּרְגֵּל וְטָבַל חֲרוּצִים

מטה לוי עט

שגגות וזדונות של עמו כדתנן בא לו אצל שעיר המשתלח וסומך שתי ידיו עליו ומתודה וכך היה אומר כו' (שם סו): שגרו ביד איש עתי למדבר עז. שלחו ביד אדם המזומן לכך אל המדבר אל ארץ גזירה: שמץ כתמי זו. עבירות כתמי ישראל שנקראים עם זו: שאת לגזרה. לשאת אל ארץ גזיר': שן סלע הדפו. דחפו מן גבהו וחדודו של סלע: גולגל וירד. והוא מתגלגל ויורד: שוברו עצמיו כנפץ כלי יוצר. כאשר מתנפץ ומתפזר כלי חרס כן שוברו ונתפזרו עצמותיו כדתנן מסרו למי שהיה מוליכו (שם סו) דחפו לאחוריו והוא מתגלגל ויורד ולא היה מגיע לחצי ההר עד שנעשה איברים איברים (שם סז): שחוזה אחז. אחז סכין חדודה: פר ושעיר קרע. וקרע לפר ושעיר: ושלף אמורים. הוציא האימורים ובני מעים והקטירם ע"ג מזבח: וגויות קלע לשרוף. וגופים של פר ושעיר קלע אותם במקלעות ד' בני אדם נושאים שני מוטות שנים לפנים ושנים לאחור והפר והשעיר עליהם כדתנן בא לו אצל פר ושעיר הנשרפים קרען והוציא את אמוריהם וכו' קלען במקלעות והוציאן לבית השריפה: שאג סדרי יום. כדתנן קורא אחרי מות ואך בעשור כו' (שם סח): קדש. ידיו ורגליו: ופשט שלש וטבל. כדתנן שם בבגדי בוץ קרא קדש ידיו ורגליו פשט ירד וטבל (שם ד' ע) והיא טבילה שלישית: פזים עט. נתלבש בבגדי זהב ופז: וקדש. ידיו ורגליו: תכף ועש. מיד עשה: אילו ואיל עם. כדתנן עלה ונסתפג והביאו לו בגדי זהב ולבש וקדש ידיו ורגליו ויצא ועשה את אילו ואיל העם (שם): הרב חטאת. חלב החטאת ומוספין. וחלב המוספים שהם ז' כבשים: הקריב כחוק האמור בהם כמ"ש ואת חלב וגו' (ויקרא טז כה): תר.

נֹסַח סְפָרַד

בְּטוּבְךָ מְעוֹרֵר רַחֲמֶיךָ וְסוֹלֵחַ לְשֵׁבֶט מְשָׁרְתֶךָ: אַחַר וִידּוּי שֶׁקָּד בְּעַצְמוֹ רַעֲשׂוֹת חַטָּאתוֹ וְחַטַּאת הָעָם׃ בָּדַק סַכִּין וְשָׁחַט פָּרוֹ רוֹב שְׁנַיִם וּמֵירַק אַחֵר אֶת הַשְּׁחִיטָה. וְקִבֵּל דָּמוֹ בְּמִזְרָק טָהוֹר׃ גַּם לַחֲבֵירוֹ יִתֵּן מִיַּד לְמְמָרֵס בְּדָמוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא יִקְרוֹשׁ׃ דַּם זֶה הִנִּיחוֹ בְּיַד מִי שֶׁמְּמָרֵס בּוֹ בָּעֲזָרָה עַל הָרוֹבֶד הָרְבִיעִי שֶׁמִּן הַהֵיכָל וְלַחוּץ. וְנָטַל מַחְתָּה שֶׁל זָהָב אָדוֹם קַלָּה כְּהֶזֵּקַת שְׁלֹשָׁה קַבִּין וְיָדָהּ אֲרוּכָה וְעָלָה לְרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ וּפִנָּה גֶּחָלִים שֶׁמֶּחֱצִיתָן גַּחֶלֶת וּמֶחֱצִיתָן שַׁלְהֶבֶת אֵילָךְ וְאֵילָךְ וְחָתָה מִן הַלּוֹחֲשׁוֹת מִצַּד מַעֲרַב הַמִּזְבֵּחַ. הוֹרִידָהּ מְלֵאָה גַּחֲלֵי אֵשׁ לוֹחֲשׁוֹת וְהִנִּיחָהּ עַל הָרוֹבֶד הָרְבִיעִי שֶׁבָּעֲזָרָה. הוֹצִיאוּ לוֹ כַּף רֵיקָן וּמַחְתָּה מְלֵאָה קְטֹרֶת דַּקָּה מִן הַדַּקָּה. וְחָפַן מִמֶּנָּה מְלֹא חָפְנָיו לֹא מְחוּקוֹת וְלֹא גְּדוּשׁוֹת אֶלָּא טְפוּפוֹת וְנָתַן לְתוֹךְ הַכַּף וְנוֹתֵן בִּימִינוֹ מַחְתַּת הַגֶּחָלִים וּמִשְּׂמֹאלוֹ כַּף הַקְּטֹרֶת. זָרֵז עַצְמוֹ וְנִכְנַס לְקֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים עַד שֶׁמַּגִּיעַ לָאָרוֹן וְהִנִּיחַ הַמַּחְתָּה בֵּין בַּדֵּי הָאָרוֹן וּבַבַּיִת שֵׁנִי מֵנִיחַ עַל אֶבֶן הַשְּׁתִיָּה. חָפַן כָּל הַקְּטֹרֶת שֶׁבְּכַף בְּהָפְנָיו וְנָתַן עַל הַגֶּחָלִים לְצַד מַעֲרָב וּמַמְתִּין שָׁם עַד שֶׁנִּתְמַלֵּא הַבַּיִת כֻּלּוֹ עָשָׁן: טָהוֹר לֵב פָּסַע וְשָׁב כְּאֲחוֹרָיו פָּנָיו לְקֹדֶשׁ וַאֲחוֹרָיו לַהֵיכָל עַד שֶׁיָּצָא מִן הַפָּרֹכֶת וּמִתְפַּלֵּל בַּהֵיכָל תְּפִלָּה קְצָרָה סָמוּךְ לַפָּרֹכֶת:

וְכַךְ הָיְתָה תְפִלָּתוֹ שֶׁל כֹּהֵן גָּדוֹל. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יהוה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּהֵא שָׁנָה זוּ הַבָּאָה עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּכָל מָקוֹם שֶׁהֵם אִם שְׁחוּנָה גְּשׁוּמָה וְאַל יִכָּנֵס לְפָנֶיךָ תְּפִלַּת עוֹבְרֵי דְרָכִים לְעִנְיַן הַגֶּשֶׁם בְּשָׁעָה שֶׁהָעוֹלָם צָרִיךְ לוֹ וְשֶׁלֹּא יִצְטָרְכוּ עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּפַרְנָסָה זֶה לָזֶה וְלֹא לְעַם אַחֵר׃ שָׁנָה שֶׁלֹּא תַּפִּיל אִשָּׁה פְּרִי בִטְנָהּ וְשֶׁיִּתְּנוּ עֲצֵי הַשָּׂדֶה אֶת תְּנוּבָתָם וְלֹא יַעֲדֵי עָבִיד שׁוּלְטָן מִדְּבֵית יְהוּדָה:

יָצָא וְנָטַל דַּם הַפָּר מִמִּי שֶׁמְּמָרֵס בּוֹ וְנִכְנַס לְמָקוֹם שֶׁנִּכְנַס וְעָמַד בְּמָקוֹם שֶׁעָמַד וְטוֹבֵל אֶצְבָּעוֹ עַל כָּל הַזָּיָה. וְהִזָּה מִמֶּנּוּ לִפְנֵי הַכַּפֹּרֶת בֵּין בַּדֵּי הָאָרוֹן: אַחַת לְמַעְלָה וְשֶׁבַע לְמַטָּה וְלֹא הָיָה מִתְכַּוֵּן לְהַזּוֹת לֹא לְמַעְלָה וְלֹא לְמַטָּה אֶלָּא כְּמַצְלִיף:

אָם וְקִדֵּשׁ: תָּמִיד הִסְדִּיר וְתִמֵּר וְנֵרוֹת הֶעֱלָה. תְּכֵל עֲבוֹדוֹת יָד וָרֶגֶל קִדֵּשׁ תִּמֵּם טְבִילוֹת חָמֵשׁ וְקִדּוּשִׁים עֲשָׂרָה. תּוֹאַר מְגַמָּתוֹ כְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בִּגְבוּרָה. תָּקַף וָדָץ וְעָטָה בִּגְדֵי הוֹנוֹ. תַּמָּה תְּלַוֶּה צִיר נֶאֱמָן לְבֵיתוֹ. תָּגֵל בְּהִתְבַּשֵּׂר הַשֶּׁלֶג אוֹדֶם תּוֹלָע. תַּעֲדֶה יֶשַׁע תַּעֲטֶה מְעִיל צְדָקָה. תָּפִיק צָהֳלָה תַּבִּיעַ רִיץ וְהֶדְוָה: תְּלוּלֵי רוּם הִרְעִיפוּ זַרְזִיף טַלָּם. תַּלְמֵי שָׂדַי רָווּ תֵּת יְבוּלָם. תּוֹדָה נָתְנוּ אוֹסְפֵי זֶרַע שָׁלוֹם. תְּהִלָּה בִּשְּׂרוּ נוֹשְׂאֵי אֲלֻמּוֹת בְּרֶנֶן. תַּחְתִּיּוֹת אֶרֶץ צְבִי

סטה

מיהר: וקידש. ידיו ורגליו: פשט * בגדי זהב וטבל: הבריך בדיס שם. לבישת בגדי לבן לבש יקידש ידיו ורגליו. והכהן להדיר: תכונת כלי קטורת כוליה. להוליא את הכף ואת המחתה כדתנן קדש ידיו ורגליו ופשט ירד וטבל עלה ונסתפג הביאו לו בגדי לבן ולבש וקדש ידיו ורגליו נכנס להוליא את הכף ואת המחתה (שם ע) וקדש ידיו ורגליו: תלבושת מדיו כפשוט. ופשט בגדיו הכלים וכיפים כדתנן קדש ידיו ורגליו ופשט (שם ע): וגנז הלם. שנא' והניחם שם מלמד שטעונים גניזה (שם יד כד): תרגל וטבל. הרחיל עלמו לטבול: פרולים שם. לבש ופשט בגדי זהב: וקידש ידיו ורגליו: תמיד הסדיר. קרבן תמיד עשה כסדרו: ותמר. הקטיר קטורת: ונרות העלה. והדליק את הנרות: תכל עבודות. בהשלמת עבודה: יד ורגל קדש. כדתנן ירד וטבל עלה ונסתפג הביאו לו בגדי זהב ולבש וקדש ידיו ורגליו נכנס להקריב תמיד של בין הערבים ולהקטיר קטורת ולהטיב את הנרות וקדש ידיו ורגליו ופשט: תואר מגמתו * יופי פניו: כצאת השמש בגבורה * שבות גדול היה כהן גדול ביום היה תואר פניו בצאתו מבית קדשי הקדשים: תקף ודץ. נראה ונעה כמה:

לוי זכור

ופשט בגדי הונו. ולבש בגדי עלמו שהנה תמות. ישראל בנקראו אמה. תלוה ליר נאמן לבית. היו מלוין את כהן גדול שהיה עליה נאמן עד ביתו משום כבודו: תגל. שמחה גדולה היתה ליוצא תמה: בהתבשר השלג אודם תולע. כשנתבשרה אליה עתי שנהלבן אודם טוב תולעת השני שקושר על המשתלח ונח וישב לו בסוכה אחרונה היה מבשר לכם שנלבין כחוט שהיה קשור בראש השעיר והיו מעברים בין מסוכה לסוכה עד ירושלים כי אז. תעדה ישע. תהיפה ביפה: תעטה מעיל לדקה. תתלבש ותתעטף במעיל לדקה: תפיק לנוגה. תוליא טהרה: תביע דין וטהרה. תדבר דינה וטהרה כן בזאתי יהיה כשל זו עת ישועה עת לדקה עת שמחה הוליל שנתלבן כחוט השני הוא סי' טוב לכל והיו משבחים להקב"ה על שקבל עבודת ל"ג בראון: תלולי רום. השמים: הרעיפו זרזיף טלם. הוליו טפות טל ומטר. תלמי שדי רוו תת יבולם. ניר ותריסת השדה השביעו מטל השמים ונתנו יבולם: תודה כו' שלום. ישראל הנאספים הזרע בשלום נתנו תודה להקב"ה: תהלה כו' ברגן. משאי האלומות התבואה בשרו תהלות ברגן: תחתיות ארץ לבי. ח"י: זתר פרפי. השמים זרר: תנו לדקותי חלן הולכי

נוסח ספרד

וְכָךְ הָיָה מוֹנֶה. אַחַת. אַחַת וְאַחַת. אַחַת וּשְׁתַּיִם. אַחַת וְשָׁלשׁ. אַחַת וְאַרְבַּע. אַחַת וְחָמֵשׁ. אַחַת וָשֵׁשׁ. אַחַת וָשֶׁבַע: יָצָא מִקָּדְשֵׁי הַקֳּדָשִׁים וְהִנִּיחוֹ עַל כֵּן הַזָּהָב שֶׁהָיָה בַּהֵיכָל:

כְּצֵאתוֹ הֵבִיאוּ לוֹ שְׂעִיר הַחַטָּאת שְׁחָטוֹ וְקִבֵּל דָּמוֹ בְּמִזְרָק טָהוֹר. לִפְנַיִם יִכָּנֵס לְהַזּוֹת מִדָּמוֹ בֵּין שְׁנֵי בַדֵּי הָאָרוֹן כְּסֵדֶר דַּם הַפָּר: אַחַת לְמַעְלָה וְשֶׁבַע לְמַטָּה. וְלֹא הָיָה מִתְכַּוֵּן לְהַזּוֹת לֹא לְמַעְלָה וְלֹא לְמַטָּה אֶלָּא כְּמַצְלִיף:

וְכָךְ הָיָה מוֹנֶה אַחַת. אַחַת וְאַחַת. אַחַת וּשְׁתַּיִם. אַחַת וְשָׁלשׁ. אַחַת וְאַרְבַּע. אַחַת וְחָמֵשׁ. אַחַת וָשֵׁשׁ. אַחַת וָשֶׁבַע. יָצָא וְהִנִּיחוֹ עַל כֵּן הַזָּהָב הַשֵּׁנִי שֶׁהָיָה בַּהֵיכָל:

מִהֵר וְנָטַל דַּם הַפָּר מִן הַכֵּן שֶׁהִנִּיחַ עָלָיו וְטוֹבֵל אֶצְבָּעוֹ עַל כָּל הַזָּיָה. וְהִזָּה מִמֶּנּוּ עַל הַפָּרֹכֶת כְּנֶגֶד הָאָרוֹן מִבַּחוּץ. אַחַת לְמַעְלָה וְשֶׁבַע לְמַטָּה. וְלֹא הָיָה מִתְכַּוֵּן לְהַזּוֹת לֹא לְמַעְלָה וְלֹא לְמַטָּה אֶלָּא כְּמַצְלִיף:

וְכָךְ הָיָה מוֹנֶה. אַחַת. אַחַת וְאַחַת. אַחַת וּשְׁתַּיִם. אַחַת וְשָׁלשׁ. אַחַת וְאַרְבַּע. אַחַת וְחָמֵשׁ. אַחַת וָשֵׁשׁ. אַחַת וָשֶׁבַע:

נָתַן וְהִנִּיחַ דַּם הַפָּר וְנָטַל דַּם הַשָּׂעִיר וְעָשָׂה לְדָמוֹ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְדַם הַפָּר וְהִזָּה עַל הַפָּרֹכֶת כְּנֶגֶד הָאָרוֹן מִבַּחוּץ. אַחַת לְמַעְלָה וְשֶׁבַע לְמַטָּה וְלֹא הָיָה מִתְכַּוֵּן לְהַזּוֹת לֹא לְמַעְלָה וְלֹא לְמַטָּה אֶלָּא כְּמַצְלִיף:

וְכָךְ הָיָה מוֹנֶה. אַחַת. אַחַת וְאַחַת. אַחַת וּשְׁתַּיִם. אַחַת וְשָׁלשׁ. אַחַת וְאַרְבַּע. אַחַת וְחָמֵשׁ. אַחַת וָשֵׁשׁ. אַחַת וָשֶׁבַע:

זֶמֶר שִׁמְעוֹ. תְּנוּ צִדְקוֹתָיו חָצֵץ הוֹלְכֵי נְתִיבוֹת. תִּקְוַת שׁוֹלְחָיו אֵמוּן לֹא אַכְזָב. תּוֹחַלְתָּם כְּצִנַּת שֶׁלֶג בְּיוֹם קָצִיר: מְצוֹאָתָם רָחֲצוּ מִטֶּנֶף צַחֲנָתָם זַכּוּ. שְׁלֵמִים תְּמִימִים בְּבוֹר כַּפֵּימוֹ וְזָכְכוּ. לְהַגִּיד כִּי מְטַהֲרָם מְקוֹר מַיִם חַיִּים. מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל מְנַקָּם מַיִם נֶאֱמָנוּ. בְּטוֹהַר וּבְנִקָּיוֹן יָנְקוּ וִיטֻהֲרוּ. יְחֻדְּשׁוּ כַּחֲדָשֵׁי בְּקָרִים מִכְּתֶם יִצְחָצָחוּ. רוֹמְמוֹת אֵל יֶהְגּוּ בִּגְרוֹנָם. בִּלְשׁוֹנָם רוֹן בְּפִימוֹ שִׁיר חָדָשׁ. יָגִילוּ בְּרַעַד יַעַבְדוּ בְּיִרְאָה. קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל מְקַדֵּשׁ קְדוֹשִׁים. לְשַׁנֵּן לְרַנֵּן לְתוֹפֵף וּלְצַלְצֵל. וּלְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת וּלְהַנְעִים זֶמֶר. נֶחֱבָקִים בְּעוֹז יְמִין רוֹמֵמָה. יַחַד נִתְמָכִים בִּמְלֵאָה צֶדֶק. מְשׁוּכִים לָבֹא שְׁעָרָיו בְּרִנָּה. וְשָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ נֶצַח. שָׂשִׂים וְגָלִים בִּשְׁמוֹ כָּל הַיּוֹם. חָרִים בְּשִׂמְחָה אֶת פָּנָיו. זִיו אוֹרָם כְּשַׁחַר יִבָּקַע. קוֹלָם יִשְׂאוּ וְיָרֹנּוּ בִּגְאוֹן צוּר עוֹלָמִים. אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ. אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו:

ויוג

מטה לוי

נתיבות. הולכי דרכים בחוץ והול ספרו לדקותיו: תקות שולחיו. תקות ישראל השולחים הכ"ג: אמון לא אכזב. נאמנה נה נכזבה: תוחלתם. נתקיימה ושובה להם: כצנת שלג ביום קציר. כשם שיפה צנת שלג וקור לקוצרים בעת חרב ושמש: ישראל שהם שלימים תמימים בבור כפימו. בנקיון כפיהם שחזרו בתשובה: זוכזכו. נעשו זכים: להגיד כי מטהרם. הש"י הוא מקור מים חיים והוא מקוה ישראל אשר הוא מנקה אותם כמו מים נאמנו. ש"ם טהורים ואינם פוסקים כך הוא מטהרם לעולם: יחודשו. הם מעשים כחדשים חדשים: כחדשי בקרים. כמלאכים המתחדשים בכל בוקר ע"י שהם מכתם ילוחלתו. נקיים מעונות: קדוש ישראל. הקב"ה מקדש את ישראל שיהיו קדושים כמ"ש קדושים תהיו כי קדוש אני (ויקרא יט ב): לשנן. לדבר: לתופף ולצלצל. לשבח בתופים ובצלצלי תרועה: ולהנעים. ולהמתיק זמר: נחבקים. נדבקים: יחד הם נתמכים. תמוכים: במלאה צדק. בהש"י שנא' עליו צדק מלאה ימינך: משוכים. אחריו. לבוא כו': שנת אוסס'

נוסח ספרד

שָׁשׁ וְעֵירָה דַּם הַפָּר לְתוֹךְ הַמִּזְרָק שֶׁבּוֹ דַּם הַשָּׂעִיר. וְנָתַן הַמָּלֵא בְּרֵיקָן כְּדֵי שֶׁיִּתְעָרְבוּ יָפֶה יָפֶה זֶה בָּזֶה. וּבָא וְעָמַד לִפְנִים מִמִּזְבַּח הַזָּהָב בֵּין הַמִּזְבֵּחַ וְהַמְּנוֹרָה וּמַתְחִיל לְהַזּוֹת מִדַּם הַתַּעֲרוֹבֶת. עַל אַרְבַּע קַרְנוֹתָיו יִתֵּן כְּסִדְרָן מַתְחִיל מִקֶּרֶן מִזְרָחִית צְפוֹנִית וּמְסַיֵּם בְּקֶרֶן דְּרוֹמִית מִזְרָחִית וְהוֹתֶה הַגֶּחָלִים וְהָאֵפֶר שֶׁבְּמִזְבַּח הַזָּהָב הֵילָךְ וְהֵילָךְ עַד שֶׁמְּגַלֶּה זְהָבוֹ וּמַזֶּה מִדַּם הַתַּעֲרוֹבֶת עַל טָהֳרוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ שֶׁבַע פְּעָמִים: פָּסַע וְיָצָא לְצַד דָּרוֹם חוּץ לָאוּלָם וְשָׁפַךְ אֶת הַשְּׁיָרִים עַל יְסוֹד מַעֲרָבִי שֶׁל מִזְבַּח הַחִיצוֹן צָעַד וּבָא לוֹ אֵצֶל הַשָּׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ לַעֲזָאזֵל לְהִתְוַדּוֹת עָלָיו אַשְׁמַת קְהָלוֹ וְסָמַךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו וְהִתְוַדָּה:

וְכַךְ הָיָה אוֹמֵר. אָנָּא הַשֵּׁם (יהוה) חָטְאוּ עָווּ פָּשְׁעוּ לְפָנֶיךָ עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. אָנָּא בַּשֵּׁם (יהוה) כַּפֶּר נָא לַחֲטָאִים וְלַעֲוֹנוֹת וְלַפְּשָׁעִים שֶׁחָטְאוּ וְשֶׁעָווּ וְשֶׁפָּשְׁעוּ לְפָנֶיךָ עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ: כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ:

וְהַכֹּהֲנִים וְהָעָם הָעוֹמְדִים בָּעֲזָרָה כְּשֶׁהָיוּ שׁוֹמְעִים אֶת הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא מְפוֹרָשׁ יוֹצֵא מִפִּי כֹהֵן גָּדוֹל בִּקְדוּשָּׁה וּבְטָהֳרָה הָיוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וְנוֹפְלִים עַל פְּנֵיהֶם וְאוֹמְרִים בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאַף הוּא הָיָה מִתְכַּוֵּן כְּנֶגֶד הַמְבָרְכִים לִגְמוֹר אֶת הַשֵּׁם וְאוֹמֵר לָהֶם תִּטְהָרוּ. וְאַתָּה בְּטוּבְךָ מְעוֹרֵר רַחֲמֶיךָ וְסוֹלֵחַ לַעֲדַת יְשׁוּרוּן:

קָרָא לְאֶחָד מִן הַכֹּהֲנִים הַמְזוּמָּן מֵאֶתְמוֹל לְהוֹלִיכוֹ וּמְסָרוֹ לוֹ לְהוֹלִיכוֹ אֶל אֶרֶץ גְּזֵרָה לְמִדְבַּר שָׁמֵם. וּכְשֶׁהִגִּיעַ לְצוּק חוֹלֵק לָשׁוֹן שֶׁל זְהוֹרִית שֶׁבְּקַרְנָיו. חֶצְיוֹ קוֹשֵׁר בְּסֶלַע וְחֶצְיוֹ בֵּין קַרְנָיו וּדְחָפוֹ בִּשְׁתֵּי יָדָיו לַאֲחוֹרָיו וְהוּא הָיָה מִתְגַּלְגֵּל וְיוֹרֵד וְלֹא הָיָה

וְיוֹם טוֹב הָיָה עוֹשֶׂה כֹּהֵן גָּדוֹל לְכָל אוֹהֲבָיו כְּשֶׁנִּכְנַס בְּשָׁלוֹם וְיָצָא בְּשָׁלוֹם בְּלִי פֶּגַע. וְכַךְ הָיְתָה תְּפִלָּתוֹ שֶׁל כֹּהֵן גָּדוֹל בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים בְּצֵאתוֹ מִבֵּית קוֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים בְּשָׁלוֹם בְּלִי פֶּגַע:

יְהִי

נוסח ספרד

מַגִּיעַ לַחֲצִי הָהָר עַד שֶׁנַּעֲשָׂה אֵיבָרִים אֵיבָרִים וְאוֹמֵר כַּךְ יִמָּחוּ עֲוֹנוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל: רָץ כֹּהֵן אֵצֶל הַפָּר וְאֵצֶל הַשָּׂעִיר הַנִּשְׂרָפִים וּקְרָעָן וְהוֹצִיא אֵימוּרֵיהֶם וּנְתָנָם בְּמָגֵס לְהַקְטִירָם עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ. וּבְשָׂרָן קְלָעָן בְּמַקְלָעוֹת וּמְשַׁלְּחָן בְּיַד אֲחֵרִים לְהוֹצִיאָן לְבֵית הַשְּׂרֵפָה. שָׁב וּבָא לְעֶזְרַת נָשִׁים אַחַר שֶׁהִגִּיעַ הַשָּׂעִיר לַמִּדְבָּר לִקְרוֹת בְּתוֹרַת כֹּהֲנִים פָּרָשַׁת אַחֲרֵי מוֹת וְאַךְ בֶּעָשׂוֹר וְגוֹלֵל הַסֵּפֶר תּוֹרָה וּמַנִּיחוֹ בְּחֵיקוֹ וְאוֹמֵר יוֹתֵר מִמַּה שֶּׁקָּרִיתִי לִפְנֵיכֶם כָּתוּב כָּאן. וּבֶעָשׂוֹר שֶׁבְּחוּמַשׁ הַפְּקוּדִים קוֹרֵא עַל פֶּה וּמְבָרֵךְ לְאַחֲרֵיהֶם שְׁמוֹנָה בְּרָכוֹת עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוֹדָה וְעַל הַהוֹדָאָה וְעַל מְחִילַת הֶעָוֹן וְעַל הַמִּקְדָּשׁ וְעַל יִשְׂרָאֵל וְעַל הַכֹּהֲנִים וְעַל שְׁאָר הַתְּפִלָּה:

תִּכֵּן צְעָדָיו וּבָא לְבֵית הַטְּבִילָה וְקִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפָשַׁט בִּגְדֵי לָבָן וְיָרַד וְטָבַל עָלָה וְנִסְתַּפָּג. הֵבִיאוּ לוֹ בִּגְדֵי זָהָב וְלָבַשׁ וְקִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וְעָשָׂה שְׂעִיר הַנַּעֲשָׂה בַּחוּץ שֶׁהוּא מִמּוּסַף הַיּוֹם. וְאַחַר כַּךְ מַקְרִיב אֶת אֵילוֹ וְאֶת אֵיל הָעָם וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כְּמִשְׁפָּטָם וּמַקְטִיר הָאֵימוּרִים שֶׁל פַּר וְשָׂעִיר הַנִּשְׂרָפִים וְאַחַר כַּךְ מַקְרִיב תָּמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם כְּהִלְכָתוֹ:

אַחַר כַּלּוֹתוֹ מֵעֲשׂוֹת כָּל אֵלֶּה עוֹד בָּא לְבֵית הַטְּבִילָה מַהֵר וְקִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפָשַׁט בִּגְדֵי זָהָב וְיָרַד וְטָבַל עָלָה וְנִסְתַּפָּג הֵבִיאוּ לוֹ בִּגְדֵי לָבָן לָבַשׁ וְקִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו נִכְנַס לְבֵית קוֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים לְהוֹצִיא אֶת הַכַּף וְאֶת הַמַּחְתָּה שֶׁהִכְנִיס בְּשַׁחֲרִית. וְעוֹד בָּא לוֹ לְבֵית הַטְּבִילָה וְקִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפָשַׁט בִּגְדֵי לָבָן וְיָרַד וְטָבַל עָלָה וְנִסְתַּפָּג. הֵבִיאוּ לוֹ בִּגְדֵי זָהָב לָבַשׁ וְקִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו נִכְנַס לַהֵיכָל לְהַקְטִיר הַקְּטוֹרֶת שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם וּלְהַדְלִיק אֶת הַנֵּרוֹת כִּשְׁאָר יָמִים וְיָצָא וְהִקְרִיב מִנְחַת הַתָּמִיד וּמוֹתַר מִנְחַת חֲבִיתִּין וּמְנַסֵּךְ הַיַּיִן בְּכָל כְּלֵי שִׁיר כְּהִלְכָתוֹ וְקִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפָשַׁט בִּגְדֵי זָהָב הֵבִיאוּ לוֹ בִּגְדֵי עַצְמוֹ וְלָבַשׁ וּמְלַוִּין אוֹתוֹ עַד בֵּיתוֹ. וְיוֹם טוֹב הָיָה עוֹשֶׂה בְּצֵאתוֹ בְּשָׁלוֹם מִן הַקּוֹדֶשׁ: אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו: וּבְכֵן כְּמוֹ שֶׁשָּׁמַעְתָּ תְּפִלַּת כֹּהֵן גָּדוֹל בְּהֵיכָל. כְּמוֹ כֵן מִפִּינוּ תִּשְׁמַע וְתוֹשִׁיעַ:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּהֵא הַשָּׁנָה הַזֹּאת הַבָּאָה עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּכָל מָקוֹם שֶׁהֵם. שְׁנַת אוֹרָה. שְׁנַת בְּרָכָה. שְׁנַת גִּילָה. שְׁנַת דִּיצָה. שְׁנַת הוֹד. שְׁנַת וַעַד טוֹב. שְׁנַת זִמְרָה. שְׁנַת חֶדְוָה. שְׁנַת טוֹבָה. שְׁנַת יְשׁוּעָה. שְׁנַת כַּלְכָּלָה. שְׁנַת לִמּוּד. שְׁנַת מְנוּחָה. שְׁנַת נֶחָמָה. שְׁנַת שָׂשׂוֹן. שְׁנַת עֶלְצוֹן. שְׁנַת פְּדוּת. שְׁנַת צָהֳלָה. שְׁנַת קוֹמְמִיּוּת. שְׁנַת קִבּוּץ גָּלֻיּוֹת. שְׁנַת קִבּוּל תְּפִלּוֹת. שְׁנַת רָצוֹן. שְׁנַת שָׁלוֹם. שְׁנַת טְלוּלָה גְשׁוּמָה. שְׁנַת שֹׂבַע. שָׁנָה שֶׁתּוֹלִיכֵנוּ בָּהּ קוֹמְמִיּוּת לְאַרְצֵנוּ. שָׁנָה שֶׁתְּדַבֵּר בָּהּ עַמִּים תַּחְתֵּינוּ. שָׁנָה שֶׁתִּכְתְּבֵנוּ בָּהּ לְחַיִּים טוֹבִים. שָׁנָה שֶׁלֹּא יִצְטָרְכוּ עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפַרְנָסָה זֶה לָזֶה וְלֹא לְעַם אַחֵר. בִּזְכוּת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל (דִּיקַרְנוּסָא) הַמְמֻנֶּה עַל הַפַּרְנָסָה. שָׁנָה שֶׁתֵּעָצוֹר הַמַּגֵּפָה וְהַמַּשְׁחִית מֵעָלֵינוּ וּמֵעַל כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. שָׁנָה שֶׁלֹּא תַּפִּיל אִשָּׁה פְּרִי בִטְנָהּ:

וּבְכֵן וְעַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים אָנוּ בְּטוּחִים וְעַל חֲסָדֶיךָ אָנוּ נִשְׁעָנִים וְלִסְלִיחוֹתֶיךָ אָנוּ מְקַוִּים כִּי אַתָּה יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וּמַרְבֶּה

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּהֵא הַשָּׁנָה הַזֹּאת הַבָּאָה עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל: שְׁנַת אוֹצָרְךָ הַטּוֹב תִּפְתַּח לָנוּ. שְׁנַת אוֹסֶם. שְׁנַת בְּרָכָה. שְׁנַת גְּזֵרוֹת טוֹבוֹת מִלְּפָנֶיךָ. שְׁנַת דָּגָן תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר. שְׁנַת הַרְוָחָה וְהַצְלָחָה וְקִבּוּצִים. שְׁנַת וִיעוּד בֵּית מִקְדָּשְׁךָ. שְׁנַת זוֹל. שְׁנַת חַיִּים טוֹבִים מִלְּפָנֶיךָ. שְׁנַת טְלוּלָה וּגְשׁוּמָה אִם שְׁחוּנָה. שְׁנַת יַמְתִּיקוּ מְגָדִים אֶת תְּנוּבָתָם. שְׁנַת כַּפָּרָה עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ. שְׁנַת לַחְמֵינוּ וּמֵימֵינוּ תְּבָרֵךְ. שְׁנַת מַשָּׂא וּמַתָּן. שְׁנַת נָבוֹא לְבֵית מִקְדָּשֵׁנוּ. שְׁנַת שׂוֹבַע. שְׁנַת עוֹנֶג. שְׁנַת פְּרִי בִטְנֵנוּ וּפְרִי אַדְמָתֵנוּ תְּבָרֵךְ. שְׁנַת צֵאתֵנוּ וּבוֹאֵנוּ תְּבָרֵךְ. שְׁנַת קְהָלֵנוּ תּוֹשִׁיעַ. שְׁנַת רַחֲמֶיךָ יִכְמְרוּ עָלֵינוּ: שְׁנַת שָׁלוֹם וְשַׁלְוָה. שָׁנָה שֶׁתּוֹלִיכֵנוּ קוֹמְמִיּוּת לְאַרְצֵנוּ. שָׁנָה שֶׁלֹּא תַפִּיל אִשָּׁה אֶת פְּרִי בִטְנָהּ. שָׁנָה שֶׁתַּעֲלֵנוּ שְׂמֵחִים לְאַרְצֵנוּ. שָׁנָה שֶׁלֹּא יִצְטָרְכוּ עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל זֶה לָזֶה וְלֹא לְעַם אַחֵר בְּתִתְּךָ בְּרָכָה בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם: וְעַל אַנְשֵׁי הַשָּׁרוֹן הָיָה אוֹמֵר. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יהוה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁלֹּא יֵעָשׂוּ בָתֵּיהֶם קִבְרֵיהֶם:

אֱמֶת מַה נֶּהְדָּר הָיָה כֹּהֵן גָּדוֹל בְּצֵאתוֹ מִבֵּית קָדְשֵׁי הַקָּדָשִׁים בְּשָׁלוֹם בְּלִי פֶגַע:

כְּאֹהֶל הַנִּמְתַּח בְּדָרֵי מַעְלָה. מַרְאֵה כֹהֵן:
כִּבְרָקִים הַיּוֹצְאִים מִזִּיו הַחַיּוֹת. מַרְאֵה כֹהֵן
כְּגוֹדֶל גְּדִילִים בְּאַרְבַּע קְצָווֹת. מַרְאֵה כֹהֵן:
כִּדְמוּת הַקֶּשֶׁת בְּתוֹךְ הֶעָנָן. מַרְאֵה כֹהֵן:
כְּהוֹד אֲשֶׁר הִלְבִּישׁ צוּר לִיצוּרִים. מַרְאֵה כֹהֵן:
כְּוֶרֶד הַנָּתוּן בְּתוֹךְ גִּנַּת חֶמֶד. מַרְאֵה כֹהֵן:
כְּזֵר הַנָּתוּן עַל מֵצַח מֶלֶךְ. מַרְאֵה כֹהֵן:
כְּחֶסֶד הַנִּתָּן עַל פְּנֵי חָתָן. מַרְאֵה כֹהֵן:
כְּטוֹהַר הַנָּתוּן בְּצָנִיף טָהוֹר. מַרְאֵה כֹהֵן:
כְּיוֹשֵׁב בְּסֵתֶר לְחַלּוֹת פְּנֵי מֶלֶךְ. מַרְאֵה כֹהֵן:

משה — לוי — ככוכב

שיתפללו אסמיכם בר: שנת ויעוד בית מקדשך. שלא יצטרכו לדחוק על מזונותיהם ויוכלו להתוועד בכל יום ויום בבהמ"ק וכן בזמן הגלות בבהכ"נ שהוא מקדש מעט: אנשי השרון. אותם שהם יושבים בתחתיות השר בעומק ובשפלה וההרים היו אצם ומול והשמרות הולך ומתגבר משליך חול על בתים ומכסים אותם או כשהמטר יורד בשטף ומתגבר אז הוא עוקר קלח מן ההרים ומוליך החול על בתיהם ומתים שם ונעשו בתיהם קבריהם: כאהל הנמתח בדרי מעלה. כשמים הנמתחים שהם מאירים כל היום. מראה כהן. קסתר פניו שלו: בגודל גדילים בארבע קצוות. כפתיל תכלת הדומה לרקיע וגודלין אותו בציצית שלכן: כהוד כו' ליצורים. ככתנות אור שהלביש הקב"ה לאדם

נוסח ספרד

לְהֵיטִיב וּמַנְהִיג אֶת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּמִדַּת הַחֶסֶד וּבְמִדַּת הָרַחֲמִים. כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ וַיֹּאמֶר אֲנִי אַעֲבִיר כָּל טוּבִי עַל פָּנֶיךָ וְקָרָאתִי בְשֵׁם יְיָ לְפָנֶיךָ וְחַנֹּתִי אֶת אֲשֶׁר אָחֹן וְרִחַמְתִּי אֶת אֲשֶׁר אֲרַחֵם: וּבְכֵן מַה נֶּהְדָּר הָיָה כֹּהֵן גָּדוֹל בְּצֵאתוֹ בְּשָׁלוֹם מִן הַקֹּדֶשׁ:
כאהל הנמתח וכו'

כְּכוֹכָב הַנּוֹגַהּ בִּגְבוּל מִזְרָח . מַרְאֵה כֹהֵן :

בקצת קהלות א"א זה

(כִּלְבוּשׁ מְעִיל וּכְשִׁרְיוֹן צְדָקָה . מַרְאֵה כֹהֵן : כְּמַלְאָךְ הַנִּצָּב עַל רֹאשׁ דֶּרֶךְ . מַרְאֵה כֹהֵן : כְּנֵר הַמֵּצִיץ מִבֵּין הַחֲלוֹנוֹת . מַרְאֵה כֹהֵן : כְּשָׂרֵי צְבָאוֹת בְּרֹאשׁ עַם קוֹדֶשׁ . מַרְאֵה כֹהֵן : כְּעוֹז אֲשֶׁר הִלְבִּישׁ טָהוֹר לְמִטַּהֵר . מַרְאֵה כֹהֵן : כְּפַעֲמוֹנֵי זָהָב בְּשׁוּלֵי הַמְּעִיל . מַרְאֵה כֹהֵן : כְּצוּרַת הַבַּיִת וּפָרוֹכֶת הָעֵדֻת . מַרְאֵה כֹהֵן : כְּקִהְלָה מְכֻסָּה תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן . מַרְאֵה כֹהֵן : כְּרוֹאֶה זְרִיחַת שֶׁמֶשׁ עַל הָאָרֶץ . מַרְאֵה כֹהֵן : כְּשׁוֹשַׁנַּת גַּן בֵּין הַחוֹחִים מַרְאֵה כֹהֵן : כְּתַבְנִית כְּסִיל וְכִימָה מִתֵּימָן . מַרְאֵה כֹהֵן) : ע"כ

כָּל אֵלֶּה בִּהְיוֹת הַהֵיכָל עַל יְסוֹדוֹתָיו . וּמִקְדַּשׁ הַקּוֹדֶשׁ עַל מְכוֹנוֹתָיו וְכֹהֵן גָּדוֹל עוֹמֵד וּמְשָׁרֵת דּוֹרוֹ רָאוּ וְשָׂמְחוּ . אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה כָּל אֵלֶּה . הֲלֹא לְמִשְׁמַע אֹזֶן דָּאֲבָה נַפְשֵׁנוּ : אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה אָהֳלֵנוּ בְּשִׂמְחַת קְהָלֵנוּ . הֲלֹא לְמִשְׁמַע אֹזֶן דָּאֲבָה נַפְשֵׁנוּ : אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה גִילֵנוּ דִּיצַת קְהָלֵנוּ . הֲלֹא לְמִשְׁמַע אֹזֶן דָּאֲבָה נַפְשֵׁנוּ : אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה הַמְשׁוֹרְרִים וְכָל מִינֵי שִׁירִים . הֲלֹא לְמִשְׁמַע אֹזֶן דָּאֲבָה נַפְשֵׁנוּ : אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה זְבוּל הַמְּתוּכָּן . חַי בּוֹ שָׁכָן . הֲלֹא לְמִשְׁמַע אֹזֶן דָּאֲבָה נַפְשֵׁנוּ : (א"א אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה טִירוֹת כְּגֶלֶף . יוֹנְקֵי כֹהֲנִים עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אֶלֶף . הֲלֹא לְמִשְׁמַע אֹזֶן דָּאֲבָה נַפְשֵׁנוּ : אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה כְּבוֹד מְנוֹרוֹת . לְאַחַת עֶשְׂרֵה מְכוֹנוֹת . הֲלֹא לְמִשְׁמַע אֹזֶן דָּאֲבָה נַפְשֵׁנוּ : אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה מִזְבַּח מִקְטַר קְטוֹרֶת . נֵזֶר עָלָיו כַּעֲטֶרֶת . הֲלֹא לְמִשְׁמַע אֹזֶן דָּאֲבָה נַפְשֵׁנוּ) : אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה שִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה עִם שׁוֹאֶבֶת רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ רוּחַ נְדִיבָה . הֲלֹא לְמִשְׁמַע אֹזֶן דָּאֲבָה נַפְשֵׁנוּ : אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה פְּרִישַׁת כֹּהֵן בְּרֶשֶׁם צוֹעֵק אָנָּא הַשֵּׁם . הֲלֹא לְמִשְׁמַע אֹזֶן דָּאֲבָה נַפְשֵׁנוּ :

משה

זהוב : ורד . כשושנה : כשושר הנתון בלגיף שהוא · כלאות ובהירות הנתון בלגיף הכהון בראשו : כיושב בסתר כו'. כקרון פניו שהיה למשה כשהיה בסתר מ' יום וכו' מתפלל בעד ישראל: כוכב הנוגה בגבול מזרח . ככוכב המאיר לצד מזרח שהוא מאיר ביותר : אהלינו בשמחת קהלינו : שהיו ישראל נקהלים

קוי אשרי

בקהל נכס"ת : שמחת בית השואבה. בסוכות ששואבין בו מים לנסך על גבי המזבח: פרישת כהן גדול ברשם · פרישתו שהיו מפרישים אותו הימים רשומה ונכרת : צועק אנא השם . כשהיו מפרישים ומודים אותו היה צועק ומתפלל לפני השם שילך בלי פגע : שני המלובן מעביר הקרבן. שהיה לו של זהורית

אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה קְהַל קְדוֹשִׁים . רוֹגְשִׁים בְּבֵית קָדְשֵׁי הַקֳּדָשִׁים . הֲלֹא לְמִשְׁמַע אֹזֶן דָּאֲבָה נַפְשֵׁנוּ : אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה שְׁנֵי הַמְּלוּבָּן . מִשְּׂעִיר הַקָּרְבָּן הֲלֹא לְמִשְׁמַע אֹזֶן דָּאֲבָה נַפְשֵׁנוּ : אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה תְּמִידִים קְרֵבִים בְּשַׁעַר בַּת רַבִּים ׳ הֲלֹא לְמִשְׁמַע אֹזֶן דָּאֲבָה נַפְשֵׁנוּ :

אֲבָל עֲוֹנוֹת אֲבוֹתֵינוּ הֶחֱרִיבוּ נָוֶה . וְחַטֹּאתֵינוּ הֶאֱרִיכוּ קִצּוֹ . אֲבָל זִכְרוֹן דְּבָרִים תְּהֵא סְלִיחָתֵנוּ וְעִנּוּי נַפְשֵׁנוּ תְּהֵא כַפָּרָתֵנוּ : עַל כֵּן בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים נָתַתָּ לָנוּ אֶת יוֹם צוֹם הַכִּפּוּרִים הַזֶּה . וְאֶת יוֹם מְחִילַת הֶעָוֹן הַזֶּה . לִסְלִיחַת עָוֹן . וּלְכַפָּרַת פֶּשַׁע : יוֹם אָסוּר בַּאֲכִילָה ׳ יוֹם אָסוּר בִּשְׁתִיָּה . יוֹם אָסוּר בִּרְחִיצָה ׳ יוֹם אָסוּר בְּסִיכָה . יוֹם אָסוּר בְּתַשְׁמִישׁ הַמִּטָּה ׳ יוֹם אָסוּר בִּנְעִילַת הַסַּנְדָּל . יוֹם שִׂימַת אַהֲבָה וְרֵעוּת ׳ יוֹם עֲזִיבַת קִנְאָה וְתַחֲרוּת . יוֹם שֶׁתִּמְחוֹל לְכָל עֲוֹנוֹתֵינוּ : וּבָעֵת וּבָעוֹנָה הַזֹּאת גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ וְלִפְנֵי כִסֵּא כְבוֹדֶךָ ׳ שֶׁאֵין לָנוּ לֹא מְנַהֵל כְּיָמִים הָרִאשׁוֹנִים לֹא כֹּהֵן גָּדוֹל לְהַקְרִיב קָרְבָּן וְלֹא מִזְבֵּחַ לְהַעֲלוֹת עָלָיו כָּלִיל :

וּמֵרוֹב עֲוֹנֵינוּ :

אֵין לָנוּ לֹא אִשִּׁים ׳ וְלֹא אָשָׁם . לֹא בַּדִּים . וְלֹא בְלוּלוֹת . לֹא גוֹרָל . וְלֹא גַחֲלֵי אֵשׁ . לֹא דְבִיר . וְלֹא דַקָּה לֹא הֵיכָל . וְלֹא הַזָּיָה . לֹא וִדּוּי וְלֹא פַּר חַטָּאת . לֹא זֶבַח . וְלֹא זְרִיקָה . לֹא חַטָּאת . וְלֹא חֲלָבִים . לֹא טְבִילָה . וְלֹא טַהֲרָה . לֹא יְרוּשָׁלַיִם ׳ וְלֹא יַעַר הַלְּבָנוֹן . לֹא כִיּוֹר וְלֹא כַנּוֹ . לֹא לְבוֹנָה . וְלֹא לֶחֶם הַפָּנִים . לֹא מִזְבֵּחַ וְלֹא מִנְחָה . לֹא נִיחוֹחַ . וְלֹא נְסָכִים . לֹא סוֹלֶת . וְלֹא סַמִּים ׳ לֹא עֵרֶךְ . וְלֹא עוֹלָה . לֹא פָרוֹכֶת ׳ וְלֹא כַפּוֹרֶת ׳ לֹא צִיּוֹן :

ולא — משה — לוי

נקשר חציו בראש של שעיר המשתלח וחציו בראש הסלע ואח"כ היה נתלבן : בשער בת רבים . בנין המקדש שרבים מתקבצים לשם :

וְלֹא צִיץ הַזָּהָב. לֹא קְטֹרֶת. וְלֹא קָרְבָּן. לֹא רוֹקַחַ. וְלֹא רֵיחַ נִיחוֹחַ. לֹא שַׁי. וְלֹא שְׁלָמִים. לֹא תוֹדָה. וְלֹא תְמִידִים:

כִּי בַעֲוֹנוֹתֵינוּ וּבַעֲוֹנוֹת אֲבוֹתֵינוּ חָסַרְנוּ כָּל אֵלֶּה. וּמֵעֵת חָסַרְנוּ כָּל אֵלֶּה: תְּכֵפוּ (נ״א תקפו) עָלֵינוּ צָרוֹת. תְּלָאוֹת עָבְרוּ רֹאשֵׁנוּ. שִׁחַרְנוּ יְשׁוּעָה וָאַיִן. שָׁלוֹם וְהִנֵּה קְפָדָה. רַבּוּ הַקָּמִים עָלֵינוּ. רָמוּ וְגַם נָשְׂאוּ רֹאשׁ. קַצְנוּ בְּעוֹל עַלִּיזִים. קָשָׁה עָלֵינוּ סִבְלָם. צְבִי אֶרֶץ חָנְפָה עָלֵינוּ. צָמְחָה וְלֹא לִבְרָכָה. פָּנִינוּ לְהַרְבֵּה וְהִנֵּה מְעָט. פַּח נֶפֶשׁ בָּא בַּאֲסָמֵינוּ. עָשְׁקוּ זֵתִים שַׁמְנָם. עֲשׂוּתָם וְלֹא מָלְאוּ סֶפֶק. סְמָדַר אִם יַרְבֶּה כֶּרֶם. סָבְאוּ לֹא יַשְׁפִּיעַ יֶקֶב. נֶאֶרְרוּ אִבֵּי שָׂדֶה. נִלְקְחוּ מַטְעַמֵּי אוֹכֶל. מִמִּכְלְאוֹת צֹאן עֲדָרִים דָּלְלוּ. מִגֵּז וּמִמִּיץ וּמֵהֵרָיוֹן. לְזָנָב וְלֹא לְרֹאשׁ הוּשַׁתְנוּ. לַעֲבוֹט וְלֹא הָעֳבַט לָנוּ. כּוֹחֵנוּ לָרִיק וּבֶהָלָה. כָּלָה מִבְּלִי שָׂכָר. יַד כָּל עָמֵל בְּכִשְׁרוֹן. יָרְדָה וְאֵין מִי יַחֲזִיק. טֻלְטַלְנוּ מִיָּם וְעַד יָם. טְרָפָם לֹא מָצְאוּ סֶפֶק (נ״א טָרְפָּם לֹא סֻפַּק לָמוֹ). חֲשֵׁיכָה לְעֵין מִשְׂתַּכֵּר. חָשַׁב שְׂכָרוֹ לְמַפָּח. זָעֲמוּ מַלְוֶה וְלֹוֶה. זֶה בָּזֶה שְׁלָחוּ מֵעַתָּה. וְנִלְאוּ יְדֵי מַמְצִיאֵי יָד: וְעָשִׁיר לֹא חוֹנֵן רָשׁ. הֵן אֶרֶץ נִמְכְּרָה בְּיַד רָעִים. הֶמוֹן בָּהּ לֹא מָצְאוּ רֶוַח. דְּבִיר בֵּית אֱלֹהֵינוּ שָׁמֵם. דַּרְכֵּנוּ מֵאֲנוּ לְהַצְלִיחַ. גִּיל נָוֶה שָׁבַת. גִּילָה לִלְבָבֵנוּ מַה נַּעַל. בְּאֵין אֲרֻחַת אָב תָּמִיד. בְּבֶן בֶּטֶן בָּנִים תֶּחְסַר. אָדוֹן בַּיִת כְּאוֹרֵחַ בַּמָּלוֹן אֵיפֹה נִמְצָא מָנוֹת:

וּמִשֶּׁחָרַב בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ:

תַּנּוֹת צָרוֹת לֹא נוּכַל. שֶׁבֶר בְּכָל יוֹם וַאֲנָחָה. רַבְּתָה בָנוּ חַלְחָלָה. קֶרֶן יָרְדָה עַד עָפָר. צָרֵי עַיִן מָצְאוּ יָד. פּוֹעֲלֵי שֶׁקֶר חַיִל עָשׂוּ. עוֹשֵׂי צְדָקָה לֹא נִרְאוּ. שׂוֹנְאֵי בֶצַע לֹא עָמָדוּ. נִדְמֵינוּ כִּכְלִי רִיק. מִכֹּל נִשְׁאַרְנוּ עֲרוּמִים. לֹא נָבִיא וְלֹא חָזוֹן בָּנוּ. כְּעִוְרִים נְגַשֵּׁשׁ וְנֵלֵךְ.

מטה לוי יום

תכפו עלינו צרות. באו עלינו תיכף זו אחר זו קצנו. בחיינו: בעול עליזים. בעול אויבים השמחים עלינו: צבי ארץ. ארץ ישראל שממהרת לבשל פירותיה כצבי אשר הוא קל לרוץ: חנפה עלינו. הראה חניפותיה וזה החניפות׳ צמחה ולא לברכה. מראה עשב ואין מראה קמה מראה קמה ואין חטין בקשיה: פח נפש בא. דאבון נפשנו בא ע״י שהמעט התבואה באסמינו: עשקו זתים שמנם. אין שמן בזתים: עשותם. אף אם עשו שמן אך. ולא מלאו ספק. לא היה דים: סמדר אם ירבה כרם. אף אם ירבה הכרם להוציא סמדר: סבאו לא ישפיע יקב לא ישפיע משקהו את היקב רק שהוא נשחת ונלק׳ קודם בישולו: נארו. אבי שדה. היו לקללה כל ליחות השדה הן מפירות הן מטעמים: נלקחו מטעמי אוכל. נאבד ונחסר כל טעם אוכל: עדרים דללו כו׳. היו מעטים ודלים מגזת צמר וממיץ חלב ואין ולדות: לעבוט ולא העבט לנו. היפך מה שנאמר אצל הברכה והעבטת גוים רבים ואתה לא תעבוט (דברים טו): כלה. כל מי שעומל להרויח כלה ידו. מבלי שכרי בלי ריוח: יד כל עמל בכשרון. ואף מי שעמלו בכשרון ואמת ג״כ ירדה ומטה ואף אם. טלטלנו מים ועד ים. בשביל מזונות. עכ״ז. טרפם לא סופק למו. מזונם אין מספיק: חשיכה לעין משתכר. החושב להשתכר ועוסק בזה זמן מה ולבסוף מפסיד השכ׳ עימו: חושב שכרו למפח. לדאבון נפש: זועמו מלוה ולוה. שהיה בין דעתם להשתכר ולבסוף כשהלוה מפסיד אז הם שניהם זועמים ונעלבי׳: זה בזה שולחו מעתה. המלוה נוגש את הלוה לשלם לו כי הוא עצמו צריך לזה שאין לו עוד והלוה לא די שצריך לפייס את המלוה שימתין לו לפי שאין לו לשלם יפציר בו עוד להלוות לו: ונלאו ידי מטליאי יד. נלאו המטליאים פרוטה לעני בשעת דוחקו: גיל נוה. שמחת בהמ״ק: שבת. בטל: גילה ללבבנו מה געל. ואיך נעלה שמחה ללבבינו: באין ארוחת אב תמיד. לפי שבטלה סעודת אבינו שבשמים והם הקרבנות: בבן בטן בנים תחסר. לבן נפלה תאירה. בתבואה ונחסר בטן ישראל בניו: ארון בית. אם הקב״ה שהוא ארון בית עתה הוא כאורח במלון. כביכול אינו משגיח בנו רק הוא כאורח. א״כ אוי לנו איפה נמצא מנות: תנות צרות לא נוכל. אין אנו יכולין לספר הצרות שעברו עלינו: קרן. היתה ברום ועתה. ירדה עד עפר: צרי עין. אותם שאין עושין צדקה: מצאו יד. יש לאל ידם לעשות תאות לבם: עשו חיל. אספו ממון: שונאי בלע. שונאי ממון. אחרים: לא עמדו. לא היו׳ להם קיום: חיינו תלוים מנגד. אנו חיים תמיד בספק כי בכל שעה אנו דואגים שמא נמות

יוֹם יוֹם נֹאמַר מַה בְּסוֹפֵנוּ • טוֹב מָוֶת מֵחַיִּים אָמַרְנוּ • חַיֵּינוּ תְּלוּיִם מִנֶּגֶד • זָרִים לְרֹאשׁ וַאֲנַחְנוּ לְזָנָב • וּמַה נַּעֲשֶׂה וַחֲטָאֵינוּ עָשׂוּ • הֵן אָנוּ כְּלֹא הָיִינוּ • דַּלִּים נִבְזִים וּשְׁפָלִים: גְּעוּלִים וּמְאוּסִים וּבְזוּיִים. בְּנֵי נֵכָר מָשְׁלוּ בָנוּ • אָמַרְנוּ נִגְזַרְנוּ אָבָדְנוּ: אָדוֹן הָקֵל עוֹלֵנוּ. וּשְׁלַח יֶשַׁע לְגָאֳלֵנוּ:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ:

אַל תַּעַשׂ עִמָּנוּ כָּלָה • תֹּאחֵז יָדְךָ בַּמִּשְׁפָּט • בְּבֹא תוֹכֵחָה לְנֶגְדֶּךָ. שְׁמֵנוּ מִסִּפְרְךָ אַל תִּמַח. גִּשְׁתְּךָ לַחְתּוֹם מוּסָר • רַחֲמֶיךָ יְקַדְּמוּ רָגְזֶךָ • דַּלּוּת מַעֲשִׂים בְּשׁוּרְךָ • קָרֵב צֶדֶק מֵאֵלֶיךָ • הוֹרֵנוּ מַה שֶּׁנִּצְעַק לְפָנֶיךָ. צַוֵּה יְשׁוּעָתֵנוּ בְּמַפְגִּיעַ. וְתָשִׁיב שְׁבוּת אָהֳלֵי תָם • פְּתָחָיו רְאֵה כִּי שָׁמֵמוּ • זְכוֹר שַׁחַת לֹא תִשְׁכַּח עֵדוּת מִפִּי זַרְעוֹ • חוֹתָם תְּעוּדָה תַּתִּיר • סוֹדְךָ שִׂים בְּלִימוּדָהּ • טַבּוּר אַגַּן הַסַּהַר. נָא אַל יֶחְסַר הַמָּזֶג. יָדַע אֶת אֲשֶׁר יְדָעוּךָ • מִגַּר עַם לֹא יְדָעוּךָ • כִּי תָשִׁיב לְבִצָּרוֹן • לְכוּדִים אֲסִירֵי הַתִּקְוָה: וְהֵן אָנוּ עַתָּה:

כְּתוֹעִים וְאֵין לְבַקֵּשׁ • כִּשְׁבוּיִם וְאֵין לְשׁוֹבֵב. כִּרְעֵבִים וְאֵין לְהַאֲכִיל • כִּקְנוּיִם וְאֵין לִקְנוֹת • כִּצְמֵאִים וְאֵין לְהַשְׁקוֹת • כִּפְתָאִים וְאֵין לְלַמֵּד • כַּעֲיֵפִים וְאֵין לְהָשִׁיב. כִּשְׂנוּאִים וְאֵין לֶאֱהוֹב • כְּנֶהֱדָפִים וְאֵין לְקָרֵב. כִּמְנוּדִים וְאֵין לְהַתִּיר. כִּלְקוּחִים וְאֵין אֲדוֹנִים • כִּכְפוּפִים וְאֵין לִזְקוֹף • כִּיתוֹמִים וְאֵין לָהֶם אָב • כִּטְמֵאִים וְאֵין לְטַהֵר כַּחֲסֵרִים וְאֵין לְמַלְאוֹת • כִּזְנוּחִים וְאֵין לִזְכּוֹר • כְּהוֹמִים וְאֵין לָהֶם מְנוּחָה • כְּדַלִּים וְאֵין לְחַנֵּם • כְּגֵרִים וְאֵין לְקַבֵּל • כִּבְזוּיִם וְאֵין לְכַבֵּד • כַּאֲבֵלִים וְאֵין לְנַחֵם • כַּאֲנוּחִים וְאֵין מָנוֹס:

מטה לוי

נמרב או בשאר מיתות: אמרנו נגזרנו. אמרנו בלבבינו שכבר נגזרה מן השמים שנהיה לאבדון: הקל עולינו. הקל מעלנו עול השעבוד:

תאחז ידך במשפט. תאחז באבל המשפט שלא לגמור הדין כדי שיעמוד העולם לא במלך ב"ו שאלא הגזירה ממנו אינו יכול להשיבו אבל אתה ית"ש אינך כן כי כשבא האדם בתשובה אתה משיב הגזירה שאבל במשפט אחוז בידך: בבוא תוכחה. בבא יום הויכוח עם בריותך לנגדך: גשתך לחתום מוסר. כשתגש לחתום דין על בני אדם וליסר אותם: רחמיך יקדמו רגזך. יקדמו רחמיך לפני רוגז: דלות מעשי' בשורך. בראותך שאנו דלים ורקים ממעשי' טובים: קרב צדק מאליך. תקרב בצדקה מעצמה: במפגיע. בשנתפלל אליך: והשיב שבות

אלהינו

אהליתם. תחזור בני יעקב השוכנים תמונחתם בבראשונה פתחיו ראה כי שממו. ראה בבב"כ ובהמ"ד שלהם שנחרבו: חותם תעודה. התורה שהיא עכשיו סתומה וחתומה ואין אנו יכולי' לעסוק בה מן הצרות: תתיר. תפתח אותה ע"י הגאולה: סודך שים בלמוד'. תשים לפני לומדי תורה סודות התור' כשלחן ערוך: טבור אגן הסהר. בה"מ שהיה באמצע העולם ובאמצע ירושלים כטבור באמצע הגוף והיה עגול כמזרק: אל יחסר המזג. אל יחסרו בסנהדרי קטנה של כ"ג שהיה שליש מסנהדרי גדולה כמזינת היין שהם ב' חלקים מים וחלק א' יין: ידע כו'. אהוב את ישראל שהם אוהבים אותך: כי תשיב לבצרון לכודים אסירי התקוה' בקשתינו שתשיב לירושלים עיר בצורה ותחזקה את ישראל שהם אסורים ולכודים ומקוים נאביהם

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ:

אִם תָּעִינוּ לֹא תַתְעֵנוּ. אִם שָׁגַגְנוּ לֹא תַשְׁלֵנוּ. אִם רָחַקְנוּ קָרֵב נָא. אִם קָרַבְנוּ לֹא תִרְחָק. אִם צָעַקְנוּ לֹא תַעְלִים. אִם פָּשַׁעְנוּ לֹא תִפְרָע. אִם עָוִינוּ לֹא תִטּוֹר. אִם סַרְנוּ לֹא תָסוּר. אִם נָקַמְנוּ לֹא תִקֹּם. אִם מָרִינוּ לֹא תַמְרֵנוּ. אִם לַצְנוּ לֹא תְלָחֵץ. אִם כִּחַשְׁנוּ לֹא תְכַלֶּה. אִם יָרַדְנוּ לֹא תַטְבִּיעַ. אִם טָעִינוּ לֹא תְטַמְּאֵנוּ. אִם חָבַלְנוּ לֹא תַחְבּוֹל. אִם זַדְנוּ לֹא תִזְכּוֹר. אִם וִכַּחְנוּ לֹא תוֹכִיחַ. אִם הִרְשַׁעְנוּ לֹא תַהֲדוֹף. אִם דָּפַקְנוּ לֹא תִדְחֶה. אִם גָּעַלְנוּ לֹא תִגְעַל. אִם בָּאנוּ לֹא תִמְאַס. אִם אָשַׁמְנוּ לֹא תְאַבֵּד:

וּמֵרוֹב עֲוֹנֵינוּ:

תַּאֲוַת לֵב לֹא הִשַּׂגְנוּ· שֶׁקֶט קִוִּינוּ וַיָּבֹא רוֹגֶז. רוּם קֶרֶן וְהִנֵּה שְׁפָלָה· קָרְבָה יְשׁוּעָה אָמַרְנוּ וְנִתְרַחֲקָה. צִפִּינוּ לְטוֹבָה וּבָרְחָה מִמֶּנּוּ. פַּח נֶפֶשׁ בָּא בַּאֲשָׁמֵינוּ. עִצָּבוֹן בְּמִשְׁלַח יָדֵינוּ. שִׂמְחָה עָרְבָה מֵאֶרֶץ. נֶאֶרְרוּ יְבוּלֵי שָׂדֶה בִּבְרְכוֹתֶיהָ. מְעַט מֵהַרְבֵּה נָבִיא. לֶחֱמָהּ לְרָזוֹן וְלֹא לְשׂוֹבַע. כֹּחָהּ לֹא תוֹסִיף תֵּת. יְדֵי עֲמֵלֶיהָ מוֹטָטוּ. טַרְפָּם לֹא יִמְצְאוּ בָהּ. חֵלֶב מִשְׁמַנֶּיהָ לְזָרִים. זְמוֹרוֹת עֲדָנֶיהָ לְנָכְרִים. וְנִמְכְּרָה אֶרֶץ בְּיַד רָעִים· הוֹן בֶּצַע לֹא מָצְאוּ בָהּ. דָּמִינוּ גַּם מִמְּצוֹא יָד. גָּלָה שֶׁבֶר הַיְצוּרִים· בַּעֲוֹנֵינוּ בֵּית מִקְדָּשׁ אֶל חָרֵב. אָסַף חֶסֶד מִכָּל אֱנוֹשׁ:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ:

תֹּאמַר לִמְחוֹת אֲשָׁמֵינוּ. תָּבֹא לְחַדֵּשׁ יָמֵינוּ. תְּגַלֶּה שְׁנַת שְׁלוּמֵנוּ. תַּדְגִּיל לְגַדֵּר אֶת שְׁמֵנוּ. תֶּהְדּוֹף מֵהֲדוֹם מְתַקּוֹמְמֵינוּ. תּוֹפִיעַ מִמָּרוֹם לְרוֹמְמֵנוּ. תִּזְכּוֹר רַחֲמֶיךָ לְרַחֲמֵנוּ. תָּחִישׁ מְנַחֵם לְנַחֲמֵנוּ. תְּטַהֵר שִׁמְצַת גֵּוֵינוּ. תֵּדַע כִּי אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ· תְּכַפֵּר עֲוֹן זְדוֹנֵנוּ. תְּלוּי רֹאשׁ תִּתֵּן לְהַחֲיֵינוּ· תִּמְחוֹל עַקְשׁוּת מֶרְיֵנוּ· תִּנְאוֹם לְהַעֲצִים פִּרְיֵנוּ

מטה

שנשמים : כמנודים. כמוחרמים ומנודים לשמים : ואין להתיר. ואין מי שיתיר להם החרם והנדוי: כאנוחי'. כעזובי' ונשכחים תלב : כבותים . ומבקשים מקום מנוחה : ואין לחנוס. ואין מי שמרחם עליהם: ואין מנוס . אין להם למי לנוס ולבטוח בו :

אם תעינו לא תתענו · בצרותינו : אם קרבנו. לאחור בתשובה : לא תרחק . ממנו מלקבל תשובתינו : לא תפרע . אל תשלם כמעשינו: לא תטור. אל תטור איבה בשביל עונותינו: אם סרנו · מדרך הטוב. אתה הש"י . לא תסורי ממדתך הטוב רחום וחנון נושא עון ועובר על פשע : אם נקמנו . אם עשינו עבירות להכעיס כאדם שרוצה לנקום מחבירו ועושה כל דבר שיכול כדי להכעיסו : לא תמרינו . לא תגרום להמרות מעשינו: אם ירדנו לא תטביע. להיות ירידה בתהום רבה : לא תכלה . אותנו : אם וכחנו . אם אמרנו ויכוח דברי' נגדך: לא תוכיח. אותנו בשבט מוסר בויכוח שלנו: אם דפקנו . על דלתיך לשוב אליך : לא תדחה . את תפלתינו : אם באנו . בתשובה ומע"ט לפניך לא תמאס : רום קרן. בימי הבחורים שתרום קרננו והנה

לוי תסכית

שפלה : פח נפש' דאבון נפש : בא באשמינו . לפי שנתמעטה תבואתינו · שמחה ערבה מארץ . נתבלבלה ונתערבה השמחה מן הארץ : נארו יבולי שדה. נתקללו תבואות של א"י שהיתה מבורכת מתחלה : כוחה לא תוסיף תת . האדמה אין לה כח לתת יבולה: ידי עמליה מוטטו . פועלי ועובדי הארץ נתמוטטו מטעם · טרפם לא ימצאו בה · שיודעים שמזונם ודי ספוקם לא ימצאו בה : חלב משמניה . מבחר פירותיה השמני' נתנו לזרים: זמורות עדניה . זמורות המתוקות לנכרים: הון בצע לא מצאו בה . ישראל הדרים בא"י הם דלים ועניים ולא נמצאו בהם שיש להם הון וממון : דמינו גם ממצוא יד · גם מזה נשתתקנו שאין לנו אדם שיש כח בחבירו לעזור לו כי נבר · גלה שבר היצורים. הלכנו שבר האבות ותמה זכות אבות : אוסף חסד. כלה ואפס חסד מכל אנוש :

שנת שלומינו . שינקום ממחריבי' בהמ"ק וישלם להם גמולם : תדגיל כו'. תגדל ותגביה את שמינו : תחיש מנחם תמהר משיח שנקרא מנחם: שמצת גוינו · טומאת גופינו · תידע

תַּסְכִּית שְׁפִיכַת שִׂיחֵנוּ. תַּעֲנֶה עֶתֶר פִּצְחֵנוּ. תְּפַנֶּה לְקוֹמֵם מִזְבְּחֵנוּ. תַּצְדִּיק נִיב שְׂפָתֵינוּ. תְּקָרֵב קֵץ מְשִׁיחֵנוּ. תִּרְצֶה רֵיחַ נִיחוֹחֵנוּ. תְּשׁוֹבֵב מִקְּצָווֹת נִדָּחֵינוּ. תִּתְמְכֵנוּ וּכְאֵזוֹר תַּדְבִּיקֵנוּ: אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ:

אוֹרְךָ תַּזְרִיחַ לַחֲשֵׁכָה. בְּרַחֲמִים גְּדוֹלִים תָּשׁוּב אֵלֶיהָ. גַּלֵּה לָהּ יוֹם נָקָם בְּלִבְּךָ דְּבָרְךָ תִּשְׁלַח וְתִרְפָּאֵנוּ. הָאֵר פָּנֶיךָ אֵלֵינוּ וְאַל תִּשְׁכָּחֵנוּ לָנֶצַח זְכוּת הַרְרֵי קֶדֶם זְכוֹר. חַטֹּאת נְעוּרִים אַל תִּזְכּוֹר. טֻמְאָה מֵעָלֵינוּ תָּסִיר. יְדִידוּת נַפְשְׁךָ אַל תִּשְׁכַּח. כְּלִילוֹת אַהֲבָתֵינוּ תִּזְכּוֹר. לֶכְתֵּנוּ אַחֲרֶיךָ בַּמִּדְבָּר. מָשְׁכֵנוּ וְנָרוּץ אַחֲרֶיךָ נְחֵנוּ וַהֲבִיאֵנוּ אֶל חֲדָרֶיךָ סַעֲדֵנוּ וְסָמְכֵנוּ וְנִחְיֶה. עֵת כִּי תַשְׁמִיעֵנוּ קוֹלֶךָ: פְּצֵנוּ מִשְּׁאוֹן גַּלִּים. צוֹלָה תַּחֲרִיב בְּאַפֶּךָ. קוּמָה בַּחֲרוֹנְךָ עַל גֵּאִים. רוֹמָה עֻזְּךָ וְרוֹמֵם שְׁפָלִים. שְׁבוֹר זְרוֹעַ רֶשַׁע. תִּמְלוֹךְ לְבַדְּךָ בְּקוֹרְאֵי שְׁמֶךָ. תּוֹדִיעַ לְעֵין כָּל אוּמִּים. כִּי אֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ. כִּי תְבִיאֵנוּ לְהַר קָדְשֶׁךָ וּתְשַׂמְּחֵנוּ בְּבֵית מִקְדָּשֶׁךָ:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ:

אוֹפֶל אַלְמָנָה תָּאִיר. בּוֹהוּ בּוֹכִיָּה תַּבְהִיק. גִּיל גַּלְמוּדָה תַּגִּישׁ. דֶּלֶף דִּמְעָתָהּ תַּדְמִים. הַר הַשָּׁמֵם תְּהַדֵּר. וְתָשׁוּב וְאֵלָיו תּוֹפִיעַ. זוֹהַר זְבוּלֶיךָ תַּזְרִיחַ. חֲדַר חֻפָּתְךָ תְּחַדֵּשׁ. טֶנֶף טוּמְאָתָהּ תְּטַהֵר. יוֹפִי יְקָרַת תְּיַסְּדָהּ. כַּבְּכוֹד כְּבוּדָּה תְּכוֹנְנָהּ. לְאוֹרָהּ לְאוּמִּים תְּלַוֶּה. מֶלֶךְ מִכְּבוֹדְךָ תְּמַלְאֶהָ. נֵצַח נְצָחִים תְּנוֹסְסָהּ. שׂוֹבַע שְׂמָחוֹת תַּשְׂבִּיעֶנָּה. עֲנַן עָשָׁן תַּעֲטֶרְנָהּ. פִּנַּת פִּתְחָהּ תְּפָאֵר. צֶדֶק צְנוּעִים תַּצְמִיחַ. קָמֵי קְהָלֶיהָ תָּקִיא. רֶגֶשׁ רְגָלִים תָּרִיץ: חֲזוּ שְׁבָטִים שָׁבַחַת תְּשׁוֹבֵב. תִּקְרָא תִשְׁרוֹק וְתִתְקַע. כִּי תְבִיאֵם לְהַר קָדְשֶׁךָ. וּתְשַׂמְּחֵם בְּבֵית תְּפִלָּתֶךָ: אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ:

מטה לוי

תודיע לעיניהו כי אתה הוא אלהינו: תלוי ראש. הרמת והגבהת ראש תתן לנו להחיינו:
תסכית. תאזין ותשמע: שפיכת שיחנו. שפיכת תפלתינו: עתר פצחינו. תפלת פתיחת פה שלנו: ריח ניחוחינו. תפלה שהיא במקום הקרבנות: תשובב מקצוות. תחזיר מד' קצוי הארץ את נדחינו: וכאזור. שהוא דבוק לגוף כן. תדביקנו:
אורך תזריח לחשכה. תזריח את אורך לישראל שהם בחשיכה: גלה לה יום נקם בלב. יום הקץ ונקם לשונאים שהוא סתום ונתום בלב הקב"ה: זכות. האבות שהם חזקים כהרים כמו הררי קדם שהם חזקים. זכור לנו: חטאת נעורים. החטאים שחטאנו בנעורינו אל תזכור: כלולת אהבתנו. העטרה כלולה שעשת בראשינו במתן תורה תזכור לנו. עוד תזכור לנו לכתנו. כששמענו שאתה רוצה למשוך אותנו מגלות מצרים: ונרוץ אחריך. אמרנו אחריך נרוצה וכבר הגיע עת כי תשמיענו קולך. משקץ והגאולה: פצנו. הוציאנו והצילנו: משאון גלים. מהמון רשעים שהומים כגלי ים:

תתן

אופל אלמנה. האופל והחושך של ירושלים שנקראת אלמנה תאיר: בוהו בוכיה. חושך של ישראל שהם בוכים בזמה"ז: תבהיק. תעשה בוהק ואור: גיל גלמודה תגיש. תקרב שמחת ישראל וירושלים שהם יושבים יחידים בזמה"ז: דלף דמעתה תדמים. תשתיק אותה מלירד דמעה: הר. בהמ"ק שעתה הוא הר השמם: תהדר. אותו: יופי יקרת. ירושלים עיר יפה נוף ויקרה: תיסדה. תיסד אותה: כבכוד כבודה. ירושלים עתידה להבנות מאבנים טובות ומרגליות כמ"ש ושמתי כדכוד שמשותיך (ישעיה נ"ד) בקשתינו. תכוננה. תכין אותה: לאורה לאומים תלוה כו'. כמו שנאמר ישעיה (שם ס') והלכו גוים לאורך: מכבודך תמלאה. כמ"ש כי מלא כבוד ה' את בית ה': ענן עשן תעטרנה. תכתיר בהמ"ק בענן הקטורת: צדק צנועים תצמיח. כמ"ש אצמיח לדוד צמח צדקה (ירמיה ל"ג טו): קמי קהליה תקיא. קהל שונאיה תקיא מהארץ: רגש רגלים תריץ. עשה שירוצו ישראל ברגש ובהמון גדול בשלש רגלים:

תתן

תִּתֵּן אַחֲרִית לְעַמֶּךָ . תָּשִׁיב מִקְדָּשׁ לְתוֹכֵנוּ ׃ תְּרוֹמֵם הַר מְרוֹם הָרִים . תְּקוֹמֵם קֶרֶן גְּדוּעָה ׃ תַּצְהִיר מַחֲשַׁכֵּי אִוּוּי ׃ תְּפָאֵר יוֹשֶׁבֶת בָּדָד . תַּעֲטֶה בָהּ מְלוּכָה לְבַדֶּךָ . תָּסִיר חֶרְפָּה מֵעִיר ׃ תְּנַעֵר זֵדִים מִזְּבוּלֶךָ . תַּמְצִיא צְדָקָה לַעֲדָתֶךָ ׃ תְּלַבֵּב אֶת רַעְיָתֶךָ . תִּכְרוֹת לָהּ בְּרִית חֲדָשָׁה . תֵּיקַר נַפְשָׁהּ בְּעֵינֶיךָ . תְּטַהֲרֶנָּה בְּמַיִם טְהוֹרִים . תַּחֲנֶה בְּעִיר חָנָה דָוִד . תִּזְקוֹף קוֹמַת תְּמָרָה ׃ תּוֹדִיעַ לְכָל אֲהֶבָתֵינוּ . תְּהַלֵּךְ בְּקֶרֶב מַחֲנוֹתֵינוּ . תִּדְרוֹשׁ גְּאוּלָה לְגָלוּתֵנוּ . תְּגַלֶּה קֵץ לִקְנוֹתֵנוּ . תָּבֹא מְהֵרָה לְרַחֲמֵנוּ . תַּאֲמִירֵנוּ לָךְ וְנַאֲמִירְךָ לָנוּ ׃

וּמֵרוֹב עֲוֹנֵינוּ ׃

תָּעִינוּ מֵאַחֲרֶיךָ. שָׁגַגְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ. רוּחַקְנוּ מִבֵּית חַיֵּינוּ. קִלְקַלְנוּ אָרְחוֹת עוֹלָם . צְעָדֵינוּ לֹא יִשַּׁרְנוּ. פָּשַׁעְנוּ לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ. עָזַבְנוּ תוֹרָתֶךָ. סַרְנוּ מֵאִמְרֵי פִיךָ. נִאַצְנוּךָ בְּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ. מָרִינוּ וּמָרַדְנוּ בָךְ. לֹא הִקְשַׁבְנוּ לְדִבְרֵי נְבִיאֶךָ. כִּעַסְנוּךָ וְלֹא בִקַּשְׁנוּךָ. יִרְאָתְךָ מִלֵּב שָׁכַחְנוּ. טָהֳרָתְךָ בְּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ טִמֵּאנוּ. חָטָאנוּ לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ. זַעַמְנוּךָ בְּרוֹב עֲוֹנֵינוּ. וְאִמַּצְנוּ אֶת לְבָבֵנוּ . הִקְשִׁינוּ אֶת עָרְפֵּנוּ. דַּרְכְּךָ אָחוֹר הִשְׁלַכְנוּ. גְּדוּלָּתְךָ לֹא הִגַּדְנוּ. בֵּיתְךָ נֶהֱרַס בַּעֲוֹנֵינוּ. אִוּוּיְךָ נוּתַּץ בַּחֲטָאֵינוּ ׃

מַה נְּדַבֵּר פְּנֵי מֵישָׁרִים דּוֹבֵר. וּמַה נַּעֲנֶה לְמִמְּנוּ מַעֲנֶה. וּמַה נִּצְטַדְּקָה פְּנֵי לוֹבֵשׁ צְדָקָה. גְּמָלָנוּ טוֹבוֹת וְשִׁלַּמְנוּהוּ רָעוֹת. וּמַה יֵּשׁ לָנוּ עוֹד צְדָקָה. וְלִזְעוֹק עוֹד אֶל פְּנֵי הַמֶּלֶךְ ׃

דער חזן הייבט אן סלח לנו. אין מען זאגט סליחות אין דער נאך זאגט מען דאס ׃

זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה ׃ אַל תִּזְכָּר לָנוּ עֲוֹנוֹת רִאשׁוֹנִים מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ כִּי דַלּוֹנוּ מְאֹד ׃ זָכְרֵנוּ יְיָ בִּרְצוֹן עַמֶּךָ פָּקְדֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ ׃ זְכוֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶּדֶם גָּאַלְתָּ שֵׁבֶט נַחֲלָתֶךָ הַר צִיּוֹן זֶה שָׁכַנְתָּ בּוֹ ׃ זְכוֹר יְיָ חִבַּת יְרוּשָׁלָיִם אַהֲבַת צִיּוֹן אַל תִּשְׁכַּח לָנֶצַח ׃ זְכוֹר יְיָ לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלָיִם הָאֹמְרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ ׃ אַתָּה תָקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחֶנְנָהּ כִּי בָא מוֹעֵד ׃ זְכוֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ וַתְּדַבֵּר אֲלֵיהֶם אַרְבֶּה אֶת זַרְעֲכֶם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם וְכָל הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֶתֵּן לְזַרְעֲכֶם וְנָחֲלוּ לְעוֹלָם ׃ זְכוֹר לַעֲבָדֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב אַל תֵּפֶן אֶל קְשִׁי הָעָם הַזֶּה וְאֶל רִשְׁעוֹ וְאֶל חַטָּאתוֹ ׃

אַל נָא תָשֵׁת עָלֵינוּ חַטָּאת אֲשֶׁר נוֹאַלְנוּ וַאֲשֶׁר חָטָאנוּ ׃

מטה לוי

תתן אחרית . אחרית טוב . לעמך ׃ תרומם. תנשא ותרומם בהמ"ק שנקרא. הר מרום הרים ׃ תקומם קרן גדוע' ׃ פירש ומלכות כרותה ׃ תצהיר מחשכי אווי. האיר חשכת בהמ"ק שנאמר עליו אוה למושב לו ׃ תלבב • תאהוב את ישראל רעיתך ׃ תיקר נפשה׳ תהא נפשה של כנ"י יקרה וחשובה בעיניך ׃ תחנה בעיר . אשר חנה שם דוד ׃ תזקוף קומת • ישראל שנמשלו בשם תמרה׳ כמ"ש זאת קומתך דמתה לתמר ׃ תגלה קץ לקנותינו . פרוש לנו הקץ שתקנה אותנו כמ"ש והיה ביום ההוא יוסיף ה' שנית ידו לקנות את שאר עמו וגו' (ישעיה יא יא) ׃ צעדינו לא ישרנו ׃ לא הלכנו באורח מישור ׃ לא הקשבנו. לא שמענו לדברי נביאיך ׃

חטאנו

חטאנו צורנו סלח לנו יוצרנו:

אלה אזכרה ונפשי עלי אשפכה. כי בלעונו זדים כעוגה בלי הפוכה. כי בימי השר לא עלתה ארוכה. לעשרה הרוגי מלוכה: בלמדו ספר מפי משולי ערמת. והבין ודקדק בדת רשומת. ופתח בואלה המשפטים וחשב מזמת. וגונב איש ומכרו ונמצא בידו מות יומת: חטאנו גבה לב בגדולים וצוה למלאות פלטרו נעלים. וקרא לעשרה חכמים גדולים. מביני דת וטעמיה בפלפולים. דינו משפט זה לאשרו. ואל תעוותוהו בכזב לאמרו. כי אם הוציאוהו לאמתו ולאורו. כי ימצא איש גונב נפש מאחיו מבני ישראל והתעמר בו ומכרו: חטאנו הם ענו לו ומת הגנב ההוא. נם איה אבותיכם אשר אחיהם מכרוהו. לאורחת ישמעלים סחרוהו. ובעד נעלים נתנוהו: ואתם קבלו דין שמים עליכם. כי מימי אבותיכם לא נמצא ככם. ואם היו בחיים הייתי דנם לפניכם. ואתם תשאו עון אבותיכם: חטאנו זמן תנה לנו שלשת ימים. עד שנדע אם נגזר הדבר ממרומים. אם אנו חייבים ואשמים. נסבול בגזרת מלא רחמים: חלו וזעו ונעו כולמו. על רבי ישמעאל כהן גדול נתנו עינימו. להזכיר את השם לעלות לאדונימו. לדעת אם יצאה הגזרה מאת אלהימו: חטאנו טהר רבי ישמעאל עצמו והזכיר את השם בסלודים. ועלה למרום ושאל מאת האיש לבוש הבדים. ונם לו קבלו עליכם צדיקים וידידים. כי שמעתי מאחורי הפרגוד כי בזאת אתם נלכדים: ירד והגיד לחבריו מאמר אל. וצוה הבליעל להרגם בכח ואל. ושנים מהם הוציאו תחלה. שהם גדולי ישראל. רבי ישמעאל כהן גדול ורבן שמעון בן גמליאל. נשיא ישראל: חטאנו כרות ראשו תחלה הרבה לבעון. ונם הרגני תחלה. ואל אראה במיתת משרת לדר במעון. ולהפיל גורלות צוה צפעון. ונפל הגורל על רבן שמעון: לשפוך דמו מהר כשור פר. וכשנחתך ראשו. נטלו וצרח עליו בקול מר כשופר. אי הלשון הממהרת להורות באמרי שפר. בעונות איך עתה לוחכת את העפר. חטאנו מה מאד בכה עליו בחרדה. בת בליעל לקול בכיתו של רבי ישמעאל עמדה. תאר יפיו בלבה חמדה. ושאלה מאת אביה חיתו להעמידה: נאץ בליעל דבר זה לעשותו. להפשיט עורו מעל פניו שאלה מאתו. ולא עכב דבר זה לעשותו. וכשהגיע למקום תפילין צרח בקול מר ליוצר נשמתו: חטאנו שרפי מעלה צעקו במרה. זו תורה וזו שכרה. עוטה כשלמה אורה. אויב

מטה לוי מנאץ

אלה אזכרה. כשאני זוכר את אלו עשרה הרוגי מלכות אזי נפשי עלי אשפכה: כעוגה בלי הפוכה. כחררה ע"ג גחלים ואין הופכים אותה אזי היא נשרפת מהרה כן בלעונו זדים: מפי משולי ערמת. סנהדרין המשולים לערמת חטים שהכל צריכים להם כערמת חטים: בדת רשומת. תורה שכתובה: וחשב מזימת. מחשבה רעה בפסוק וגונב וגו': למלאות פלטירו נעלים. למלאות היכלו נעלים לרמז שנמכר יוסף בעד נעלים: והתעמר בו. ומכרו. ותאמרו לי מה דינו של אותו מוכר: סחרוהו. פשוט. בו סחורה: ואתם קבלו דין שמים עליכם. ואם תאמרו אם כדין לענוש בשביל חטאת למה עד הנה לא נענשו החכמים בשבילם. כי הקב"ה לא רצה לגלגל עליכם מה"ז רק עד עתה כאשר אתם גדולים וחשובים אשר לא נמצא ככם ולכן ראוי שאתם תכנסו במקומם: תנה לנו זמן הנה לנו כו': ונם. ואמר גבריאל. קבלו כו'. מאחורי הפרגוד. אחורי המחיצה במקום שיושבים שם ב"ד של מעלה: כרות ראשו כו' לבעון. רבי שמעון הרבה לבקש מהשר לכרות ראשו תחלה קודם רבי ישמעאל כ"ג אשר הוא משרת לפני הקב"ה שהוא דר מעון. שוכן מעונה: וכשנחתך ראשו נטלו. נטל ר' ישמעאל את ראש ר"ש בידו: וצרח עליו כו'. אי הלשון. אוי על הלשון: הממהרת להורות בדברי תורה עתה. אמרי שפר: בכה עליו. ר' ישמעאל על מיתת רבן שמעון בן גמליאל: בת בליעל לקול בכיתו עמדה. כששמעה בת השר זאת הבכיה עמדה ממקומה ובאה לשאול מה זה הקול. ובתוך כך ראתה. תואר יפיותו של רבי ישמעאל: ושאלה מאת אביה חיתו. להעמידה: להחיותו חי: נאץ כו'. ולא רצה הבליעל לעשות דבר זה: להפשיט עורו כו'. ושאלה מאתו להפשיט עורו מעל פניו כדי להסתכל בצורתו: שרפי כו' במרה:

מְנַאֵץ שִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא. וּמְחָרֵף וּמְגַדֵּף עַל דִּבְרֵי תוֹרָה. עָנְתָה בַּת קוֹל מִשָּׁמַיִם. אִם אֶשְׁמַע קוֹל אַחֵר אֶהֱפוֹךְ אֶת הָעוֹלָם לְמַיִם. לְתֹהוּ וָבֹהוּ אָשִׁית הֲדוֹמַיִם. גְּזֵרָה הִיא מִלְּפָנַי קַבְּלוּהָ מְשַׁעַשְׁעֵי דַת יוֹמַיִם: חטאנו פְּקוּדִים נֶהֶרְגוּ מְאַחֲרֵי שֶׁבֶת בָּתֵּי כְנֵסִיּוֹת. מְלֵאֵי מִצְוֹת כְּרִמּוֹן וּכְזָוִיּוֹת וְהוֹצִיאוּ אֶת רַבִּי עֲקִיבָא דּוֹרֵשׁ כִּתְרֵי אוֹתִיּוֹת. וְסָרְקוּ בְשָׂרוֹ בְּמַסְרְקוֹת פִּיפִיּוֹת: צִוָּה לְהוֹצִיא רַבִּי חֲנִינָא בֶּן תְּרַדְיוֹן מִבֵּית אוּלָמוֹ. וּבַחֲבִילֵי זְמוֹרוֹת שָׂרְפוּ גוּלְמוֹ. וּסְפוֹגִין שֶׁל צֶמֶר שָׂמוּ עַל לִבּוֹ לְעַכֵּב עַצְמוֹ. וּכְשֶׁנִּסְתַּלְּקוּ מִיַּד נִשְׂרַף וְסֵפֶר תּוֹרָה עִמּוֹ: חטאנו קוֹנְנוּ קְדוֹשִׁים עַם לֹא אַלְמָן. כִּי עַל דָּבָר מוּעָט נִשְׁפַּךְ דָּמָן. לְקַדֵּשׁ שֵׁם שָׁמַיִם מָסְרוּ עַצְמָן בַּהֲרִיגַת רַבִּי חוּצְפִּית הַמְתוּרְגְּמָן. רְעָדָה תֶּאֱחוֹז כָּל שׁוֹמֵעַ שָׁמוּעַ. וְתִזַּל כָּל עַיִן דָּמוּעַ. וְנֶהְפַּךְ לְאֵבֶל כָּל שַׁעֲשׁוּעַ. בַּהֲרִיגַת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן שַׁמּוּעַ: חטאנו שְׁחָתוּנִי צָרַי וּמְעַנַּי. וּמִלְאוּ כְרֵיסָם מֵעֲדָנַי. וְהִשְׁקוּנִי מֵי רֹאשׁ וְלַעֲנִי. בַּהֲרִיגַת רַבִּי חֲנִינָא בֶּן חֲכִינַאי: תָּקְפוּ עָלֵינוּ צָרוֹת מִצְוֹת לְהָפֵר. וּמֵאֲנוּ לָקַחַת הוֹן וָכוֹפֶר. כִּי אִם נְפָשׁוֹת הַהוֹגוֹת אִמְרֵי שָׁפֶר. כְּמוֹ רַבִּי יְשֵׁבָב הַסּוֹפֵר: חטאנו יְחָתוּנוּ בְּנֵי עֲדִינָה הַשּׁוֹמֵמָה. הֵרֵעוּ לָנוּ מִכָּל מַלְכֵי אֲדָמָה. וְהָרְגוּ מִמֶּנּוּ כַּמָּה וְכַמָּה. בַּהֲרִיגַת רַבִּי יְהוּדָה בֶּן דָּמָה: דִּבַּרְתָּ בֵּית יַעֲקֹב אֵשׁ. וּבֵית יוֹסֵף לֶהָבָה. הֵן עַתָּה קַשׁ אוֹרָם כָּבָה. חַי זְעוֹף קוֹמָתָם בְּבִיעוּר הַיּוֹם הַבָּא. כִּי הִסְכִּימוּ לַהֲרוֹג עֲשָׂרָה צַדִּיקִים. עִם רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בָּבָא: חטאנו זֹאת קְרָאַתְנוּ וְסִפַּרְנוּ בְּשִׁנּוּן וְשָׁפַכְנוּ לֵב שָׁפוּל וְאָנוּן. מִמָּרוֹם הַסְכֵּת תַּחֲנוּן. יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. חַנּוּן הַבִּיטָה מִמְּרוֹמִים. תִּשְׁפּוֹכֶת דַּם הַצַּדִּיקִים וְתַמְצִית דָּמִים. תֵּרָאֶה בְּפַרְגּוֹדְךָ וְהַעֲבֵר כְּתָמִים. אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים:

זְכוֹר לָנוּ בְּרִית אָבוֹת כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקוֹב וְאַף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק וְאַף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכּוֹר וְהָאָרֶץ אֶזְכּוֹר:

זְכוֹר לָנוּ בְּרִית רִאשׁוֹנִים כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ: וְזָכַרְתִּי לָהֶם בְּרִית רִאשׁוֹנִים אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם לִהְיוֹת לָהֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְיָ: עֲשֵׂה עִמָּנוּ כְּמָה שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים לְכַלּוֹתָם לְהָפֵר בְּרִיתִי אִתָּם כִּי אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיהֶם: הָשֵׁב שְׁבוּתֵנוּ וְרַחֲמֵנוּ כְּמָה שֶׁכָּתוּב וְשָׁב יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וְרִחֲמֶךָ וְשָׁב וְקִבֶּצְךָ מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר הֱפִיצְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה: קַבֵּץ נִדָּחֵנוּ כְּמָה שֶׁכָּתוּב אִם יִהְיֶה נִדַּחֲךָ בִּקְצֵה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יְקַבֶּצְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ וּמִשָּׁם יִקָּחֶךָ: מְחֵה פְשָׁעֵינוּ כָּעָב וְכֶעָנָן כְּמָה שֶׁכָּתוּב מָחִיתִי כָעָב פְּשָׁעֶיךָ וְכֶעָנָן חַטֹּאתֶיךָ

מטה לוי שובה

בקול מר: זו תורה וזו שכרה. אם זה שכרה של ת"ח לומדי תורה ועוד לעקה אתה הש"י. פושה כו' אויב מנאץ כו'. ואתה שותק: כדומים. ארץ ושמים: משעשעי דת יומים. מקיימי התורה שקדמה אלפים שנה לבריאת עולם שהם שני ימים של הקב"ה: פקודים נהרגו מאחרי שבת בתי כנסיות. שומרי פקודי ה' המאחרים לשבת בבתי כנסיות נהרגו: וכזויות. כמזבח שהם מלאים דם מזריקות הקרבנות כן הם מלאים מצות: דורש כתרי אותיות. שהיה דורש על כל קוץ ותג תלי תלים של הלכות: במסרקות פיפיות. במסריקות ברזל שיש להם פיפים חדים: ובחבילי זמורות שרפו גולמו. בחבילות של עלי גפן שרפו גופו: וספוגים של צמר. שבולים במים: שמו על לבו לעכב עצמו. שלא ימות מהרה כדי שיצטער: ועתה קוננו. עשו הספד אתם ישראל. קדושים. ושנקראתם עם לא אלמן: כל שומע שמוע. כל השומע אותה שמועה: ותזל כל עין דמוע. כל השומע יש לו להוריד דמעה על זה: מלאו כריסם מעדני. שמלאו תאותם וכריסם מת"ח שהם מעדני: ומאנו לקחת הון וכופר. בעד אלו י' הרוגים כי אם נפשות הוגות. מדברות בד"ת שהם. אמרי שפר: יחתונו בני עדינה. שחתונו ושברונו אדום הרשעה שהם מפונקים ביותר לכן. יהי"ר לפניך שתהיה נכרת ב"ב: השוממה הרעו לנו. עשו לנו רעות מכל מלכי אדמה: הן עתה קש. בית עשו הכ' עליהם בית עשו לקש: אורם כבה. כבו לאורם של עשרה הרוגי מלוכה. אתה הקב"ה שאתה חי: זעוף. קפוץ ודעון קומתם: בביעור היום הבא. שיהיו נשרפים לעוה"ב: תשפוכת כו'. דמם תראה בפרגודך שהם גויות הצדיקים ונפשותיהם תאומים: והעבר כתמים. ותמחול עונותינו בזכותם:

שׁוּבָה אֵלַי כִּי גְאַלְתִּיךָ׃ מְחֵה פְשָׁעֵינוּ לְמַעַנְךָ כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מוֹחֶה פְשָׁעֶיךָ לְמַעֲנִי וְחַטֹּאתֶיךָ לֹא אֶזְכּוֹר׃ הַלְבֵּן חֲטָאֵינוּ כַּשֶּׁלֶג וְכַצֶּמֶר כְּמָה שֶׁכָּתוּב לְכוּ נָא וְנִוָּכְחָה יֹאמַר יְיָ אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ אִם יַאְדִּימוּ כַתּוֹלָע כַּצֶּמֶר יִהְיוּ׃ זְרוֹק עָלֵינוּ מַיִם טְהוֹרִים וְטַהֲרֵנוּ כְּמָה שֶׁכָּתוּב וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם מִכֹּל טוּמְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גִּלּוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם׃ כַּפֵּר חֲטָאֵינוּ בַּיּוֹם הַזֶּה וְטַהֲרֵנוּ כְּמָה שֶׁכָּתוּב כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ׃ רַחֵם עָלֵינוּ וְאַל תַּשְׁחִיתֵנוּ כְּמָה שֶׁכָּתוּב כִּי אֵל רַחוּם יְיָ אֱלֹהֶיךָ לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא יַשְׁחִיתֶךָ וְלֹא יִשְׁכַּח אֶת בְּרִית אֲבוֹתֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָהֶם׃ וּמוֹל אֶת לְבָבֵנוּ לְאַהֲבָה אֶת שְׁמֶךָ כְּמָה שֶׁכָּתוּב וּמָל יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת לְבָבְךָ וְאֶת לְבַב זַרְעֶךָ לְאַהֲבָה אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ לְמַעַן חַיֶּיךָ׃ הִמָּצֵא לָנוּ בְּבַקָּשָׁתֵנוּ כְּמָה שֶׁכָּתוּב וּבִקַּשְׁתֶּם מִשָּׁם אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ וּמָצָאתָ כִּי תִדְרְשֶׁנּוּ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשֶׁךָ׃ תְּבִיאֵנוּ אֶל הַר קָדְשֶׁךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בְּבֵית תְּפִלָּתֶךָ כְּמָה שֶׁכָּתוּב וַהֲבִיאוֹתִים אֶל הַר קָדְשִׁי וְשִׂמַּחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי עוֹלוֹתֵיהֶם וְזִבְחֵיהֶם לְרָצוֹן עַל מִזְבְּחִי כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקָּרֵא לְכָל הָעַמִּים׃

שְׁמַע קוֹלֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ. וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ׃ הֲשִׁיבֵנוּ יְיָ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם׃ אֲמָרֵינוּ הַאֲזִינָה יְיָ בִּינָה הֲגִיגֵנוּ׃ יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִינוּ וְהֶגְיוֹן לִבֵּנוּ לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרֵנוּ וְגוֹאֲלֵנוּ׃ אַל תַּשְׁלִיכֵנוּ מִלְּפָנֶיךָ וְרוּחַ קָדְשְׁךָ אַל תִּקַּח מִמֶּנּוּ׃ אַל תַּשְׁלִיכֵנוּ לְעֵת זִקְנָה כִּכְלוֹת כֹּחֵנוּ אַל תַּעַזְבֵנוּ׃ אַל תַּעַזְבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַל תִּרְחַק מִמֶּנּוּ׃ עֲשֵׂה עִמָּנוּ אוֹת לְטוֹבָה וְיִרְאוּ שׂוֹנְאֵינוּ וְיֵבֹשׁוּ כִּי אַתָּה יְיָ עֲזַרְתָּנוּ וְנִחַמְתָּנוּ׃ כִּי לְךָ יְיָ הוֹחָלְנוּ אַתָּה תַעֲנֶה אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ׃

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אַל תַּעַזְבֵנוּ וְאַל תִּטְּשֵׁנוּ וְאַל תַּכְלִימֵנוּ. וְאַל תָּפֵר בְּרִיתְךָ אִתָּנוּ. קָרְבֵנוּ לְתוֹרָתֶךָ לַמְּדֵנוּ מִצְוֹתֶיךָ הוֹרֵנוּ דְרָכֶיךָ. הַט לִבֵּנוּ לְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ׃ וּמוֹל אֶת לְבָבֵנוּ לְאַהֲבָתֶךָ. וְנָשׁוּב אֵלֶיךָ בֶּאֱמֶת וּבְלֵב שָׁלֵם. וּלְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל תִּמְחוֹל וְתִסְלַח לַעֲוֹנֵנוּ כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ. לְמַעַן שִׁמְךָ יְיָ וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ כִּי רַב הוּא׃

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. סְלַח לָנוּ. מְחַל לָנוּ. כַּפֶּר

לָנוּ׃ כִּי אָנוּ עַמֶּךָ וְאַתָּה אֱלֹהֵינוּ. אָנוּ בָנֶיךָ וְאַתָּה אָבִינוּ. אָנוּ עֲבָדֶיךָ וְאַתָּה אֲדוֹנֵנוּ. אָנוּ קְהָלֶךָ וְאַתָּה חֶלְקֵנוּ. אָנוּ נַחֲלָתֶךָ וְאַתָּה גוֹרָלֵנוּ. אָנוּ צֹאנֶךָ וְאַתָּה רוֹעֵנוּ. אָנוּ כַרְמֶךָ וְאַתָּה נוֹטְרֵנוּ. אָנוּ פְעוּלָּתֶךָ וְאַתָּה יוֹצְרֵנוּ. אָנוּ רַעְיָתֶךָ וְאַתָּה דוֹדֵנוּ. אָנוּ סְגֻלָּתֶךָ וְאַתָּה אֱלֹהֵינוּ. אָנוּ עַמֶּךָ וְאַתָּה מַלְכֵּנוּ. אָנוּ מַאֲמִירֶךָ וְאַתָּה מַאֲמִירֵנוּ׃ אָנוּ עַזֵּי פָנִים וְאַתָּה רַחוּם וְחַנּוּן. אָנוּ קְשֵׁי עֹרֶף וְאַתָּה אֶרֶךְ אַפַּיִם. אָנוּ מְלֵאֵי עָוֹן וְאַתָּה מָלֵא רַחֲמִים. אָנוּ יָמֵינוּ כְּצֵל עוֹבֵר. וְאַתָּה הוּא וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתָּמּוּ׃

ונכון שישחה עד שיתפקקו כל חוליותיו, ויאמר בשברון לב ואנחה׃

אָנָּא תָּבֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ וְאַל תִּתְעַלַּם מִתְּחִנָּתֵנוּ. שֶׁאֵין אָנוּ עַזֵּי פָנִים וּקְשֵׁי עֹרֶף. לוֹמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. צַדִּיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חָטָאנוּ אֲבָל אֲנַחְנוּ וַאֲבוֹתֵינוּ חָטָאנוּ׃

אָשַׁמְנוּ. בָּגַדְנוּ. גָּזַלְנוּ. דִּבַּרְנוּ דֹפִי. הֶעֱוִינוּ. וְהִרְשַׁעְנוּ. זַדְנוּ. חָמַסְנוּ. טָפַלְנוּ שֶׁקֶר׃ יָעַצְנוּ רָע. כִּזַּבְנוּ. לַצְנוּ. מָרַדְנוּ. נִאַצְנוּ. סָרַרְנוּ. עָוִינוּ. פָּשַׁעְנוּ. צָרַרְנוּ. קִשִּׁינוּ עֹרֶף׃ רָשַׁעְנוּ. שִׁחַתְנוּ. תִּעַבְנוּ. תָּעִינוּ. תִּעְתָּעְנוּ׃

סַרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא שָׁוָה לָנוּ. וְאַתָּה צַדִּיק עַל כָּל הַבָּא עָלֵינוּ כִּי אֱמֶת עָשִׂיתָ וַאֲנַחְנוּ הִרְשָׁעְנוּ׃

הִרְשַׁעְנוּ וּפָשַׁעְנוּ לָכֵן לֹא נוֹשָׁעְנוּ. וְתֵן בְּלִבֵּנוּ לַעֲזוֹב דֶּרֶךְ רֶשַׁע וְחִישׁ לָנוּ יֶשַׁע׃ כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ יַעֲזֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ וְאִישׁ אָוֶן מַחְשְׁבֹתָיו וְיָשֹׁב אֶל יְיָ וִירַחֲמֵהוּ וְאֶל אֱלֹהֵינוּ כִּי יַרְבֶּה לִסְלוֹחַ׃

או"א סלח ומחל כצ"ל כי סליחה קלה ממחילה . אבל בסמוך אומרים הזדונות והשגגות אתה מכיר בדרך לא זו אף זו לא בלבד הזדונות והגלוים אתה מכיר כי אף השגגות שנעלמו מעיני ב"א אתה מכיר וכן כולם (הרא"ף)׃

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ סְלַח וּמְחַל לַעֲוֹנוֹתֵינוּ בְּיוֹם לשבת (הַשַּׁבָּת הַזֶּה וּבְיוֹם) הַכִּפּוּרִים הַזֶּה וְהֵעָתֶר לָנוּ בִּתְפִלָּתֵנוּ. מְחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטֹּאתֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ. וְכוֹף אֶת יִצְרֵנוּ לְהִשְׁתַּעְבֶּד לָךְ. וְהַכְנַע עָרְפֵּנוּ לָשׁוּב אֵלֶיךָ בֶּאֱמֶת. וְחַדֵּשׁ כִּלְיוֹתֵינוּ לִשְׁמוֹר פִּקּוּדֶיךָ. וּמוֹל אֶת לְבָבֵנוּ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ׃ כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ וּמָל יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת לְבָבְךָ וְאֶת לְבַב זַרְעֶךָ לְאַהֲבָה אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ לְמַעַן חַיֶּיךָ׃ הַזְּדוֹנוֹת וְהַשְּׁגָגוֹת אַתָּה מַכִּיר. הָרָצוֹן וְהָאוֹנֶס הַגְּלוּיִם וְהַנִּסְתָּרִים לְפָנֶיךָ הֵם גְּלוּיִם וִידוּעִים. מָה אָנוּ מֶה חַיֵּינוּ. מֶה חַסְדֵּנוּ. מַה צִּדְקוֹתֵנוּ. מַה יְשׁוּעָתֵנוּ. מַה כֹּחֵנוּ. מַה גְּבוּרָתֵנוּ. מַה נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ הֲלֹא כָּל הַגִּבּוֹרִים כְּאַיִן לְפָנֶיךָ. וְאַנְשֵׁי הַשֵּׁם כְּלֹא הָיוּ וַחֲכָמִים כִּבְלִי מַדָּע וּנְבוֹנִים כִּבְלִי הַשְׂכֵּל כִּי רוֹב מַעֲשֵׂיהֶם תֹּהוּ וִימֵי חַיֵּיהֶם הֶבֶל לְפָנֶיךָ. וּמוֹתַר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אָיִן כִּי הַכֹּל הָבֶל. מַה נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מָרוֹם וּמַה נְּסַפֵּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן שְׁחָקִים הֲלֹא כָּל הַנִּסְתָּרוֹת וְהַנִּגְלוֹת אַתָּה יוֹדֵעַ׃

מיוסד ע"פ א"ב כפול. בקצת קהלות א"א **אתה מבין** רק מתחילין שמך מעולם

אַתָּה מֵבִין תַּעֲלוּמוֹת לֵב. אֶפֶס לְךָ נִגְלוֹת וְגַם נִסְתָּרוֹת. בָּאנוּ בִּדְבָרִים לְפִתּוּתֶךָ

בָּם. בְּרִשְׁעֵנוּ אַל תֵּפֶן וְלֹא בְּמַעֲלָלֵנוּ. גִּשְׁתֵּנוּ בְּיוֹם זֶה כְּיָרֵא וְחָרֵד. גֵּאֶה כְּרַחוּם לְמַעַנְךָ עֲשֵׂה חֶסֶד. דִּין אַל תִּמְתַּח מוּל עָפָר וָאֵפֶר. דַּע אַחֲרִיתֵנוּ רִמָּה וְתוֹלֵעָה. הַאִם שָׁגַגְנוּ וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ. הֲלֹא אַתָּה לְבַד מֵבִין שְׁגִיאוֹת. וְאַל תַּחֲשׁוֹב לָנוּ כְּעוֹשֶׂה בְּזָדוֹן: וִידּוּי שְׂפָתֵנוּ שְׁעֵה בְּעֵת רָצוֹן. זֶה כַּפֵּר לָנוּ הוּדַע וְלֹא הוּדַע. זָדוֹן וְנֶעְלַם עָשָׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה. חַלְּצֵנוּ מֵעוֹנֶשׁ כָּרֵת וּמִיתָה. חֲמוֹל עַל חוֹמֶר מַעֲשֵׂי יָדֶיךָ. טָפַשְׁנוּ בְּרוֹעַ יֵצֶר אֲשֶׁר מִנְּעוּרֵינוּ. טָמוּן בְּקִרְבֵּנוּ כְּרֶשֶׁת לִפְעָמֵינוּ. יוֹצְרֵנוּ וְעוֹשֵׂנוּ יוֹדֵעַ יִצְרֵנוּ. יֶהֱמוּ רַחֲמֶיךָ וְאַל תַּשְׁחִיתֵנוּ. כִּי מִלְּפָנֶיךָ מִי יִסָּתֵר. כֹּל גָּלוּי לְךָ כָּאוֹר וְכַצָּהֳרָיִם. לְבֵית דִּין הוֹרֵיתָ אַרְבַּע מִיתוֹת. לְמַעַנְךָ עֲשֵׂה וּמֵהֶם חַלְּצֵנוּ. מֵאָז יְצַרְתָּנוּ וַתֵּדָע. מַעֲשֵׂינוּ כִּי הֵמָּה עָמָל וָאָוֶן. נְצוֹר נַפְשׁוֹתֵינוּ כִּי בְיָדְךָ כָּל נֶפֶשׁ. נָא תַּקֵּר נֶפֶשׁ מִמְּעַנֵּי לְךָ נֶפֶשׁ. סְקִילָה שְׂרֵיפָה הֶרֶג וָחֶנֶק. סוֹדָם גִּלִּיתָ לְיוֹדְעֵי אֲמִתֶּךָ. עַל כָּל פְּשָׁעֵינוּ אֱלוֹהַּ כַּפֵּר לָנוּ. עַל יָדוּעַ לָנוּ וְעַל נֶעְלָם מִמֶּנּוּ. פְּשָׁעֵינוּ הוֹדִינוּ לְךָ חוֹקֵר לֵב. פְּדֵנוּ מֵחֵטְא נַקֵּנוּ מֵעָוֹן. צוּר אַל תֵּפֶן בֶּאֱנוֹשׁ חָצִיר. צְדָקָה עֲשֵׂה עִמָּנוּ כַּעֲשִׂיתָ עִם כָּל חָי. קִדַּמְנוּ בְּנֶשֶׁף קְרַבְנוּ בְּשַׁוְעַ. קָרְבֵנוּ אֵלֶיךָ קְשׁוֹב קְרִיאָתֵנוּ. רִשְׁעֵנוּ אַל תֵּפֶן רַחֲמֵנוּ וְנִצְטַדְּקָה. רַחֲמֶיךָ יְבוֹאוּנוּ רַחוּם וְחַנּוּן:

שִׁמְךָ מֵעוֹלָם עוֹבֵר עַל פֶּשַׁע. שַׁוְעָתֵנוּ תַּאֲזִין בְּעָמְדֵנוּ לְפָנֶיךָ בִּתְפִלָּה. תַּעֲבוֹר עַל פֶּשַׁע לְעַם שָׁבֵי פֶשַׁע. תִּמְחֶה פְּשָׁעֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ:

אַתָּה יוֹדֵעַ רָזֵי עוֹלָם וְתַעֲלוּמוֹת סִתְרֵי כָל חָי. אַתָּה חוֹפֵשׂ כָּל חַדְרֵי בָטֶן וּבוֹחֵן כְּלָיוֹת וָלֵב. אֵין דָּבָר נֶעְלָם מִמָּךְ וְאֵין נִסְתָּר מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ: וּבְכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּכַפֵּר לָנוּ עַל כָּל חַטֹּאתֵינוּ וְתִסְלַח לָנוּ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ וְתִמְחָל לָנוּ עַל כָּל פְּשָׁעֵינוּ:

עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּאוֹנֶס וּבְרָצוֹן:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּאִמּוּץ הַלֵּב:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּבְלִי דָעַת:
וְע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּבִטּוּי שְׂפָתָיִם:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּגִלּוּי עֲרָיוֹת:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּגָלוּי וּבַסָּתֶר:
ע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּדַעַת וּבְמִרְמָה:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּדִבּוּר פֶּה:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּהוֹנָאַת רֵעַ:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּהַרְהוֹר הַלֵּב:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּוְעִידַת זְנוּת:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּוִדּוּי פֶּה:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּזִלְזוּל הוֹרִים וּמוֹרִים:
וְע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּזָדוֹן וּבִשְׁגָגָה:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּחוֹזֶק יָד:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּחִלּוּל הַשֵּׁם:
ע״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּטוּמְאַת שְׂפָתָיִם:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּטִפְשׁוּת פֶּה:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּיֵצֶר הָרָע:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּיוֹדְעִים וּבְלֹא יוֹדְעִים:

וְעַל כּוּלָּם אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת סְלַח לָנוּ מְחַל לָנוּ כַּפֶּר לָנוּ:

עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּכַחַשׁ וּבְכָזָב:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּכַפַּת שׁוֹחַד:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּלָצוֹן:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּלָשׁוֹן הָרָע:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּמַשָּׂא וּבְמַתָּן:
וְעַ״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּמַאֲכָל וּבְמִשְׁתֶּה:
עַ״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּנֶשֶׁךְ וּבְמַרְבִּית:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּנְטִיַּת גָּרוֹן:
עַ״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׂיחַ שִׂפְתוֹתֵינוּ:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּסִקּוּר עָיִן:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּעֵינַיִם רָמוֹת:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּעַזּוּת מֵצַח:

וְעַל כֻּלָּם אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת סְלַח לָנוּ מְחַל לָנוּ כַּפֶּר לָנוּ:

עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּפְרִיקַת עוֹל:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּפְלִילוּת:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּצְדִיַּת רֵעַ:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּצָרוּת עָיִן:
עַ״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּקַלּוּת רֹאשׁ:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּקַשְׁיוּת עֹרֶף:
עַ״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּרִיצַת רַגְלַיִם לְהָרַע:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּרְכִילוּת:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּשְׂנְאַת חִנָּם:
וְעַ״ח שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּשְׁבוּעַת שָׁוְא:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּתְשׂוּמֶת יָד:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּתִמְהוֹן לֵבָב:

וְעַל כֻּלָּם אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת סְלַח לָנוּ מְחַל לָנוּ כַּפֶּר לָנוּ:

וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם עוֹלָה:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם חַטָּאת:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם קָרְבָּן עוֹלֶה וְיוֹרֵד:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם אָשָׁם וַדַּאי וְתָלוּי:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מַכַּת מַרְדּוּת:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מַלְקוּת אַרְבָּעִים:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מִיתָה בִּידֵי שָׁמָיִם:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם כָּרֵת וַעֲרִירִי:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין:

סְקִילָה שְׂרֵפָה הֶרֶג וְחֶנֶק. עַל מִצְוַת עֲשֵׂה וְעַל מִצְוַת לֹא תַעֲשֶׂה. בֵּין שֶׁיֵּשׁ בָּהּ קוּם עֲשֵׂה וּבֵין שֶׁאֵין בָּהּ קוּם עֲשֵׂה: אֶת הַגְּלוּיִם לָנוּ. וְאֶת שֶׁאֵינָם גְּלוּיִם לָנוּ. אֶת הַגְּלוּיִם לָנוּ כְּבָר אֲמַרְנוּם לְפָנֶיךָ וְהוֹדִינוּ לְךָ עֲלֵיהֶם. וְאֶת שֶׁאֵינָם גְּלוּיִם לָנוּ לְפָנֶיךָ הֵם גְּלוּיִם וִידוּעִים כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר הַנִּסְתָּרֹת לַיְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהַנִּגְלֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת. כִּי אַתָּה סָלְחָן לְיִשְׂרָאֵל וּמָחֳלָן לְשִׁבְטֵי יְשֻׁרוּן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ אֶלָּא אָתָּה:

דָּוִד עַבְדְּךָ אָמַר לְפָנֶיךָ שְׁגִיאוֹת מִי יָבִין מִנִּסְתָּרוֹת נַקֵּנִי. נַקֵּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִכָּל פְּשָׁעֵינוּ וְטַהֲרֵנוּ מִכָּל טֻמְאוֹתֵינוּ וּזְרוֹק עָלֵינוּ מַיִם טְהוֹרִים וְטַהֲרֵנוּ. כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם מִכֹּל טֻמְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גִּלּוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם:

אַל תִּירָא יַעֲקֹב שׁוּבוּ בָנִים שׁוֹבָבִים שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל. הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל. כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ. שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד יְיָ אֱלֹהֶיךָ כִּי כָשַׁלְתָּ בַּעֲוֹנֶךָ. וְנֶאֱמַר קְחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל יְיָ אִמְרוּ אֵלָיו כָּל

תִּשָּׂא עָוֹן וְקַח טוֹב וּנְשַׁלְּמָה פָרִים שְׂפָתֵינוּ: וְאַתָּה רַחוּם מְקַבֵּל שָׁבִים. וְעַל הַתְּשׁוּבָה מֵרֹאשׁ הִבְטַחְתָּנוּ. וְעַל הַתְּשׁוּבָה עֵינֵינוּ מְיַחֲלוֹת לָךְ: מְנוּיָה וּגְמוּרָה בְּסוֹד חַכְמֵי תוֹרָה. אַשְׁרֵי מִי שֶׁלֹּא נִבְרָא: וּמֵאַהֲבָתְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁאָהַבְתָּ אֶת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. וּמֵחֶמְלָתְךָ מַלְכֵּנוּ שֶׁחָמַלְתָּ עַל בְּנֵי בְרִיתֶךָ נָתַתָּ לָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לשבת (אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה לִקְדוּשָּׁה וְלִמְנוּחָה ו) אֶת יוֹם צוֹם הַכִּפּוּרִים הַזֶּה לִמְחִילַת חֵטְא וְלִסְלִיחַת עָוֹן וּלְכַפָּרַת פֶּשַׁע:

יוֹם אָתָא לְכַפֵּר פִּשְׁעֵי יְשֵׁנָה. הַיּוֹם בִּיאָתוֹ אַחַת בַּשָּׁנָה:
כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ וְהָיְתָה זֹּאת לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם לְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל חַטֹּאתָם אַחַת בַּשָּׁנָה:

יוֹם זֶה נִתַּן תְּעוּדָה לְעַם זָה · הַיּוֹם חָל בּוֹ צִיר סְלַח נָא לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה:
כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ סְלַח נָא לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה כְּגוֹדֶל חַסְדֶּךָ וְכַאֲשֶׁר נָשָׂאתָה לָעָם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד הֵנָּה. וְשָׁם נֶאֱמַר. וַיֹּאמֶר יהוה סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ: בַּעֲבוּר כְּבוֹד שִׁמְךָ הַמָּצֵא לָנוּ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ סְלַח נָא לְמַעַן שְׁמֶךָ:

יוֹם מְחִילָה בִּשַּׂרְתָּ לְצִיר בְּרֶשֶׁם. הַיּוֹם נִתְיַצַּבְתָּ עִמּוֹ וְקָרָאתָ בְשֵׁם:
כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ וַיֵּרֶד יְיָ בֶּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְשֵׁם יְיָ: בַּעֲבוּר כְּבוֹד שִׁמְךָ הִמָּצֵא לָנוּ רַחוּם וְחַנּוּן רַחֵם נָא לְמַעַן שְׁמֶךָ:

יוֹם שׁוֹמְמוּת הֵיכָלְךָ הַבִּיטָה · הַיּוֹם תִּתֵּן הַטֵּה לָנוּ לְהַבִּיטָה:
כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ וּשְׁמָע פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שׁוֹמְמוֹתֵינוּ וְהָעִיר אֲשֶׁר נִקְרָא שִׁמְךָ עָלֶיהָ. כִּי לֹא עַל צִדְקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים: אֲדֹנָי שְׁמָעָה אֲדֹנָי סְלָחָה אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל תְּאַחַר לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי שִׁמְךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ. בַּעֲבוּר כְּבוֹד שִׁמְךָ הִמָּצֵא לָנוּ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה. שְׁמַע נָא תְּפִלָּתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:

מִי אֵל כָּמוֹךָ. אַדִּיר וְנָאֶה בּוֹרֵא דוֹק וָחֶלֶד: מִי אֵל כָּמוֹךָ. גּוֹלֶה עֲמוּקוֹת דּוֹבֵר צְדָקוֹת: מִי אֵל כָּמוֹךָ. הָדוּר בִּלְבוּשׁוֹ וְאֵין זוּלָתוֹ: מִי אֵל כָּמוֹךָ. זוֹקֵף כְּפוּפִים חוֹנֵן דַּלִּים: מִי אֵל כָּמוֹךָ. טְהוֹר עֵינַיִם. יוֹשֵׁב שָׁמַיִם: מִי אֵל כָּמוֹךָ. שׁוֹכֵן שְׁחָקִים תּוֹמֵךְ

מטה

מקבל שבים. שאתה מקבל בתשובה לשובים בתשובה: מראש הבטחתנו. קודם שנברא העולם הקדמת לנו תשובה גם הבטחת לאדה"ר לקבל אותנו. בתשובה: מנויה וגמורה. נמנו ונגמרו: בסוד חכמי התורה. שהחכמים העוסקים בתורה שבע"פ: אשרי מי שלא נברא. טוב לאדם שלא נברא יותר משנברא: יום אתא. בא יום: לכפר פשעי ישנה. פשעי ישראל: יום זה

לוי

נתן תעודה. לוחות אחרונות שהם נתנו למשה ביוה"כ: חל בו ציר. שהתפלל משה רע"ה. סלח נא כו': מחילה בשרת לציר ברשם. בשרת למשה ביוה"כ שנתרצית לכפר עון העגל. ויחוד ורשום בתורה סלחתי כדבריך: תתן הטה לנו להביטה. הטה אזנך לתחינתם ולתפלתינו והבט אל תאנותינו:

תְּמִימִים: מִי אֵל כָּמוֹךָ. נוֹשֵׂא עָוֹן וְעוֹבֵר עַל פֶּשַׁע. מִי אֵל כָּמוֹךָ:

כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ. מִי אֵל כָּמוֹךָ נוֹשֵׂא עָוֹן וְעוֹבֵר עַל פֶּשַׁע לִשְׁאֵרִית נַחֲלָתוֹ לֹא הֶחֱזִיק לָעַד אַפּוֹ כִּי חָפֵץ חֶסֶד הוּא. יָשׁוּב יְרַחֲמֵנוּ יִכְבּוֹשׁ עֲוֹנוֹתֵינוּ וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצוּלוֹת יָם כָּל חַטֹּאתָם: וְכָל חַטֹּאת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל תַּשְׁלִיךְ בְּמָקוֹם אֲשֶׁר לֹא יִזָּכְרוּ וְלֹא יִפָּקְדוּ וְלֹא יַעֲלוּ עַל לֵב לְעוֹלָם. וְנֶאֱמַר תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מְחוֹל לַעֲוֹנוֹתֵינוּ בְּיוֹם לשבת (הַשַּׁבָּת הַזֶּה וּבְיוֹם) הַכִּפּוּרִים הַזֶּה מְחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטֹּאתֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ. כָּאָמוּר אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מוֹחֶה פְשָׁעֶיךָ לְמַעֲנִי וְחַטֹּאתֶיךָ לֹא אֶזְכּוֹר: וְנֶאֱמַר מָחִיתִי כָעָב פְּשָׁעֶיךָ וְכֶעָנָן חַטֹּאתֶיךָ שׁוּבָה אֵלַי כִּי גְאַלְתִּיךָ: וְנֶאֱמַר כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ: לשבת (אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה נָא בִמְנוּחָתֵנוּ) קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ. שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ לשבת (וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָנוּחוּ בָהּ כָּל יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ) וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת. כִּי אַתָּה סָלְחָן לְיִשְׂרָאֵל וּמָחֳלָן לְשִׁבְטֵי יְשֻׁרוּן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ אֶלָּא אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ לַעֲוֹנוֹתֵינוּ וְלַעֲוֹנוֹת עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל וּמַעֲבִיר אַשְׁמוֹתֵינוּ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ (הַשַּׁבָּת וְ) יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַכִּפּוּרִים:

רצה ותערב מודים. ברכת כהנים. היום תאמצנו, ק"ש. תמצא אצל מוסף ראש השנה

נשאל למהר"י סג"ל מפני מה אין אומרים אין כאלהינו ביוה"כ כמו בשאר י"ט והשיב דעיקר טעמא של אין כאלהינו משום מאה ברכות דחייבים לו' בכל יום ובשבתות וי"ט אין אומר רק ז' של י"ט דתפלה ותיקנו באין כאלהינו י"ב אמ"ן אי"ן מ"י נודה כל אחד ד' פעמים. ואח"כ ברוך אתה והוי כאלו אמר ברוך אתה אל מלך נאמן י"ב פעמים ואינך ז' הרי י"ח ברכות עם ברכת המינין י"ט וכן הוא במחזור ויטרי אבל ביום כפור אומר בלא"ה אהלך בקול רם וכן תקינו ס"ט ברכות ועוד דאין כאלהינו נגד קרבנות שאתקן וביום כפור מביאין הרבה קרבנות. אבל דעת הגאון רי"ע שראוי לו' א"כ ואח"כ ראוי לו' עלינו והבוחר יבחר. ובי' היוה"כ אף במקום שאין מנהג לו' בלבור (קוה אל ה' כו' אין כאלהינו כו' ופיטום הקטורת כו') יאמר אף ביחיד כיון אחר כל המוספין כדי להבריח הקליפות והחיצונים שלא יאחזו בתפלה ויאמר בסדר הנ"ל בשפה שהחזן מנגן היום מאמצנו כי אחר קדיש בתרא לא יהיה לו שהות והמכם עיניו בראשו להספד לראות באיזה ספר יש שאות והעיקר לומר בכוונה שבלתי כונה יוסר טוב הדבר. (כבר נודע גודל החיוב בכ: הסכה לשמוע בכוונה גדולה קריאת הפרשה מפי הקורא ולצאת אמן אשר שמברכים ברכת המגרש סעלה וסיף ומה גם ביום הקדוש והנורא):

סדר מנחה ליום כפור

קודם תפלת מנחה יאמר פ' התמיד ופ' הקטרת כמו בכל תפלת מנחה ובקהלת בכ"כ נהגו לו' בלבור

קודם הוצאת ס"ת לקריאת הפ' דמנחה . ונודע בספרים הקודמים גודל החיוב בכל השנה לשמוע בכוונה גדולה קריאת הפ' מפי הקורא ולענות אמן אשר שמברכין בתורה תחלה וסוף ומה גם ביום הקדוש והנורא הזה וההפטרה זו דמנחה כשיקרא במופתים הנזכרים בה ישוב בשמחה עצומה גבורות ה' גבורות ה' שמה ובתשו' אנשי נינוה יקח מוסר בלבו אל התשובה ג"כ ולכן נתקנה קריאת הפטרה זו ביום הזה . אח"ז יכין עצמו להתפלל תפלת העמידה דמנחה בכוונה עצומה מאד ואף אם הוא חלוש בעת הזאת חולשא דתעניתא יאזור כגבור חלציו ויתבודד במחשבתו קודם התחלת העמידה כמה עונות ופשעים עברתי בכל השנה והכעסתי ליוצרי ובוראי ית"ש והיום הנורא הזה הוא קץ וסוף וסליחה וכפרה לכל עונותי ופשעי אוי לי איך אשא פני למלך מושל וסולח לעונותינו אם לא אתפלל תפלה זו בכוונה ח"ו ואיך יהי' לי סליחה וכפרה כי יאמר היוצר והבורא ית"ש ויתעלה אם אב אני איה כבודי ואם אדונים אני איה מוראי בתפלה שאתה מתפלל לפני בלא כוונה · הלא תדעו הלא תשמעו הלא תבינו אם יעמוד אדם לפני בו"ד השר שלו בליום משפט גדול על ממונו או על גופו וכ"ש על נפשו וסיומו אף אם יעמידהו למשפט ביום ד' או ה' של תענית רצופים שאז הוא חלש מאוד מ"מ יחזיק בתעוזו על עמדו להשתדל לסדר טענותיו לפני השר בכדי שיוציא לאור משפטו ק"ו ב"ב של ק"ו באלף אלפי אלפי' הבדלות היום יעמוד במשפט לפני אדון כל ויוצר ובורא כל העולמות ית' שמו ויתעלה זכרו לעד ומיחלי' פניו שיוציא לאור משפטו היום יעמוד במשפט על נפשו ונפש בניו ובני ביתו איך לא ישתדל ויתאמץ א"ע בכל כחו ומחשבתו אף שהוא חלש עתה מפאת התענית החלש ויאמר גבור אני לסדר טענותיו ובקשותיו ווידויו במחשבה זכה וברורה בכדי שיוציא לאור משפטו ובודאי כשיתלה זאת על לבו ויתבודד כך במחשבתו בודאי כאיש מלחמות יעיר קנאה יריע אף יגבר על אויבו הפנימי יתגבר והחלש יאמר גבור אני. ודי בהערה זו :

קודם תפלת מנחה יאמר פרשת התמיד ופרשת הקטורת כמו בכל תפלת מנחה ובקהלת כב"כ הנהגו לומר כלבור קודם הוצאת ס"ת לקריאת הפרשה דמנחה א"א אשרי וב"ל. א"א ואני תפלתי אפי' בשבת. אין גם ג"כ רק אומר אנ"א ברכנו :

במנחה של יום כפור אומרים זה. בשעת הוצאת ס"ת אחר י"ג מדות :

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אֲדוֹן הָרַחֲמִים וְהַסְּלִיחוֹת הַקְשִׁיבָה לִי וַעֲנֵנִי בְּדָפְקִי בְּשַׁעֲרֵי רַחֲמֶיךָ לְךָ יְיָ עֵת רָצוֹן שֶׁתְּכַפֵּר לִי עַל כָּל חֲטָאַי וְתִסְלַח לִי אֶת כָּל פְּשָׁעַי שֶׁחָטָאתִי וְשֶׁעָוִיתִי וְשֶׁפָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ מִנְּעוּרַי עַד הַיּוֹם הַזֶּה וּתְמַלֵּא כָּל הַשֵּׁמוֹת אֲשֶׁר פָּגַמְתִּי בָּהֶם וְהַחֲזִירֵנִי בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ וְתַדְרִיכֵנִי לַעֲבוֹדָתֶךָ . אַחַת שָׁאַלְתִּי מֵאֵת יהוה אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ שִׁבְתִּי בְּבֵית יְיָ כָּל יְמֵי חַיַּי לַחֲזוֹת בְּנֹעַם יְיָ וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ . הוֹרֵנִי יְיָ דַּרְכֶּךָ אֲהַלֵּךְ בַּאֲמִתֶּךָ יַחֵד לְבָבִי לְיִרְאָה שְׁמֶךָ . לֵב טָהוֹר בְּרָא לִי אֱלֹהִים וְרוּחַ נָכוֹן חַדֵּשׁ בְּקִרְבִּי : אַל תַּשְׁלִיכֵנִי מִלְּפָנֶיךָ וְרוּחַ קָדְשְׁךָ אַל תִּקַּח מִמֶּנִּי . חֲמוֹל עָלַי וְאַל נָא תִּבְזֶה אֶת אֲשֶׁר הִתְעַנֵּיתִי הַיּוֹם לְפָנֶיךָ אֲשֶׁר בִּרְכַּי כָּשְׁלוּ מִצּוֹם וּבְשָׂרִי כָּחַשׁ מִשָּׁמֶן : שִׁמְעָה תְפִלָּתִי יהוה וְשַׁוְעָתִי הַאֲזִינָה אֶל דִּמְעָתִי אַל תֶּחֱרַשׁ . תִּכּוֹן תְּפִלָּתִי קְטֹרֶת לְפָנֶיךָ מַשְׂאַת כַּפַּי מִנְחַת עָרֶב . אוֹי לִי כִּי פָנָה יוֹם כִּי יִנָּטוּ צִלְלֵי עָרֶב . וְיִרְאָה וָרַעַד יָבֹא בִי בְּהַעֲלוֹתִי עַל לְבָבִי חֲטָאַי וּפְשָׁעַי וְחוֹבַי וְלֹא יָדַעְתִּי אִם אֵצֵא זַכַּאי מִבֵּית דִּינְךָ הַצֶּדֶק אוֹ חַיָּב חַס וְשָׁלוֹם . וְעַתָּה מַה קִּוִּיתִי אֲדֹנָי תּוֹחַלְתִּי לְךָ הִיא וְיִכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כַּעַסְךָ וְיָגוֹלּוּ רַחֲמֶיךָ עַל מִדּוֹתֶיךָ וְתִתְנַהֵג עִמָּנוּ בְּמִדַּת הַחֶסֶד וּבְמִדַּת הָרַחֲמִים וְתִכָּנֵס אִתָּנוּ לִפְנִים מִשּׁוּרַת הַדִּין וּבְטוּבְךָ הַגָּדוֹל יָשׁוּב חֲרוֹן אַפְּךָ מֵעַמְּךָ וּמֵעִירְךָ וּמִנַּחֲלָתֶךָ . וּתְבַטֵּל מֵעָלֵינוּ וּמֵעַל כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל כָּל גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת וְרָעוֹת : וְתִגְזוֹר עָלֵינוּ גְּזֵרוֹת טוֹבוֹת וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר צַדִּיקִים עוֹשֵׂי רְצוֹנְךָ וּמְיַחֲדִים שִׁמְךָ וּבְסֵפֶר חַיִּים טוֹבִים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה וִישׁוּעָה וְנֶחָמָה לַעֲבוֹדָתֶךָ לְיִרְאָה וּלְאַהֲבָה אֶת שְׁמֶךָ וְתֵן בָּנוּ כֹּחַ וִיכוֹלֶת מַסְפִּיק לַעֲמוֹד נֶגֶד יֵצֶר הָרָע שֶׁלֹּא יַכְשִׁילֵנוּ עוֹד בִּדְבַר עֲבֵרָה . וּלְמַעַן שִׁמְךָ יהוה תְּחַיֵּנוּ וּתְנַהֲלֵנוּ : וְתִתְמוֹךְ בִּימִינֵנוּ לַעֲמוֹד בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ עַד הַיּוֹם אֲשֶׁר תַּאַסְפֵנוּ אֵלֶיךָ . וְזַכֵּנוּ בְּאוֹתָהּ שָׁעָה

לִמְסוֹר נַפְשֵׁנוּ בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה לְיַחֵד שֵׁם קָדְשְׁךָ הי הי ידוד בְּאַהֲבָה רַבָּה וְחִבָּה יְתֵרָה וּלְסַלְּקָא יְקָרָךְ מִתַּתָּא לְעֵילָא לַאֲתַר דְּשִׁקּוּי דְעַתִּיקָא דְבֵירָא נָגִיד וְנָפִיק וְתִהְיֶה מְסוּרָה נַפְשֵׁנוּ בְּסוֹד מַיִּין נוּקְבִין לְיַחֲדָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בִּרְחִימוּ וּדְחִילוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים וּלְבָתַר לְאַמְשָׁכָא מֵעֵילָא לְתַתָּא מַהַהוּא שִׁקּוּי וּלְנַהֲלָא לְכָל דַּרְגָּא עַד דַּרְגָּא בַּתְרָאָה לְקַשְׁרָא קִשְׁרָא דְכוּלָּא כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב כִּי שֵׁם יהוה אֶקְרָא הָבוּ גוֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ. וְאַל תִּקָּחֵנוּ מֵהָעוֹלָם הַזֶּה קוֹדֶם זְמַנֵּנוּ עַד מְלֹאת יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה. וְאַל תַּדִּיחֵנוּ מִפְּנֵי שׁוּם אָדָם שֶׁבָּעוֹלָם בְּאוֹפֶן שֶׁנּוּכַל לְתַקֵּן אֵת אֲשֶׁר שִׁחַתְנוּ וְנִזְכֶּה לַמָּקוֹם שֶׁהָרוּחוֹת וְהַנְּשָׁמוֹת נֶחֱצָבוֹת מִשָּׁם כְּאִלּוּ עָשִׂינוּ כָּל מַה שֶּׁמּוּטָל עָלֵינוּ לְהַשִּׂיג וּזְכָר לָנוּ יהוה אֱלֹהֵינוּ אַהֲבַת הַקַּדְמוֹנִים אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד וְאֶת הַשְּׁבוּעָה שֶׁנִּשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה וְאֶת הָעֲקֵדָה שֶׁעָקַד אֶת יִצְחָק בְּנוֹ עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ כַּיּוֹם הַזֶּה לְעֵת כָּזֹאת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם נֶעֱקוֹד כָּל הַצָּרִים וְהַמַּשְׂטִינִים הָעֶלְיוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים מֵעַל כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל יִהְיוּ כְּמוֹץ לִפְנֵי רוּחַ וּמַלְאַךְ יְיָ דּוֹחֶה: שְׁפָךְ עֲלֵיהֶם זַעְמֶךָ וַחֲרוֹן אַפְּךָ יַשִּׂיגֵם. תִּפּוֹל עֲלֵיהֶם אֵימָתָה וָפַחַד בִּגְדוֹל זְרוֹעֲךָ יִדְּמוּ כָּאָבֶן. עַד יַעֲבוֹר עַמְּךָ יְיָ עַד יַעֲבוֹר עַם זוּ קָנִיתָ וְהַרְאֵנוּ בְּנֶחָמַת צִיּוֹן בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ וּתְקַע בַּשּׁוֹפָר גָּדוֹל שֶׁל אֵילוֹ שֶׁל יִצְחָק בְּהִקָּבֵץ עַמִּים יַחְדָּו וּמַמְלָכוֹת לַעֲבוֹד אֶת יְיָ יִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לִבֵּנוּ אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן. וַאֲנִי תְפִלָּתִי לְךָ יְיָ עֵת רָצוֹן אֱלֹהִים בְּרָב חַסְדֶּךָ עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ:

קריאה למנחה יום כפור

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יְשַׁבְתֶּם בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ וּכְמַעֲשֵׂה אֶרֶץ כְּנַעַן אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה לֹא תַעֲשׂוּ וּבְחֻקֹּתֵיהֶם לֹא תֵלֵכוּ: אֶת מִשְׁפָּטַי תַּעֲשׂוּ וְאֶת חֻקֹּתַי תִּשְׁמְרוּ לָלֶכֶת בָּהֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: וּשְׁמַרְתֶּם אֶת חֻקֹּתַי וְאֶת מִשְׁפָּטַי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וָחַי בָּהֶם אֲנִי יְהוָה: ס לוי אִישׁ אִישׁ אֶל כָּל שְׁאֵר בְּשָׂרוֹ לֹא תִקְרְבוּ לְגַלּוֹת עֶרְוָה אֲנִי יְהוָה: ס עֶרְוַת אָבִיךָ וְעֶרְוַת אִמְּךָ לֹא תְגַלֵּה אִמְּךָ הִוא לֹא תְגַלֶּה עֶרְוָתָהּ: ס עֶרְוַת אֵשֶׁת אָבִיךָ לֹא תְגַלֵּה עֶרְוַת אָבִיךָ הִוא: ס עֶרְוַת אֲחוֹתְךָ בַת אָבִיךָ אוֹ בַת אִמֶּךָ מוֹלֶדֶת בַּיִת אוֹ מוֹלֶדֶת חוּץ לֹא תְגַלֶּה עֶרְוָתָן: עֶרְוַת בַּת בִּנְךָ אוֹ בַת בִּתְּךָ לֹא תְגַלֶּה עֶרְוָתָן כִּי עֶרְוָתְךָ הֵנָּה: ס עֶרְוַת בַּת אֵשֶׁת אָבִיךָ מוֹלֶדֶת אָבִיךָ אֲחוֹתְךָ הִוא לֹא תְגַלֶּה עֶרְוָתָהּ: ס עֶרְוַת אֲחוֹת אָבִיךָ לֹא תְגַלֵּה שְׁאֵר אָבִיךָ הִוא: עֶרְוַת אֲחוֹת אִמְּךָ לֹא תְגַלֵּה כִּי שְׁאֵר אִמְּךָ הִוא: עֶרְוַת אֲחִי אָבִיךָ לֹא תְגַלֵּה אֶל אִשְׁתּוֹ לֹא תִקְרָב דֹּדָתְךָ הִוא: עֶרְוַת כַּלָּתְךָ לֹא תְגַלֵּה אֵשֶׁת בִּנְךָ הִוא לֹא תְגַלֶּה עֶרְוָתָהּ: ס עֶרְוַת אֵשֶׁת אָחִיךָ לֹא תְגַלֵּה עֶרְוַת אָחִיךָ הִוא: ס עֶרְוַת אִשָּׁה וּבִתָּהּ לֹא תְגַלֵּה אֶת בַּת בְּנָהּ וְאֶת בַּת בִּתָּהּ לֹא תִקַּח לְגַלּוֹת עֶרְוָתָהּ שַׁאֲרָה הֵנָּה זִמָּה הִוא: וְאִשָּׁה אֶל אֲחֹתָהּ לֹא תִקָּח לִצְרֹר לְגַלּוֹת עֶרְוָתָהּ עָלֶיהָ בְּחַיֶּיהָ: וְאֶל אִשָּׁה בְּנִדַּת טֻמְאָתָהּ לֹא תִקְרַב לְגַלּוֹת עֶרְוָתָהּ: וְאֶל אֵשֶׁת עֲמִיתְךָ לֹא תִתֵּן שְׁכָבְתְּךָ לְזָרַע לְטָמְאָה בָהּ: וּמִזַּרְעֲךָ לֹא תִתֵּן לְהַעֲבִיר לַמֹּלֶךְ וְלֹא תְחַלֵּל אֶת שֵׁם אֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְהוָה: ישראל והוא מפטיר וְאֶת זָכָר לֹא תִשְׁכַּב מִשְׁכְּבֵי אִשָּׁה

תועבה הוא: ובכל בהמה לא תתן שכבתך לטמאה בה ואשה לא תעמד לפני בהמה לרבעה תבל הוא: אל תטמאו בכל אלה כי בכל אלה נטמאו הגוים אשר אני משלח מפניכם: ותטמא הארץ ואפקד עונה עליה ותקא הארץ את ישביה: ושמרתם אתם את חקתי ואת משפטי ולא תעשו מכל התועבת האלה האזרח והגר הגר בתוככם: כי את כל התועבת האל עשו אנשי הארץ אשר לפניכם ותטמא הארץ: ולא תקיא הארץ אתכם בטמאכם אתה כאשר קאה את הגוי אשר לפניכם: כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלה ונכרתו הנפשות העשת מקרב עמם: ושמרתם את משמרתי לבלתי עשות מחקות התועבות אשר נעשו לפניכם ולא תטמאו בהם אני יהוה אלהיכם:

ברכת הפטרה

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר בחר בנביאים טובים ורצה בדבריהם הנאמרים באמת: ברוך אתה יהוה הבוחר בתורה ובמשה עבדו ובישראל עמו ובנביאי האמת וצדק: עונים אמן

הפטרה למנחה יום כפור

ויהי דבר יי אל יונה בן אמתי לאמר: קום לך אל נינוה העיר הגדולה וקרא עליה כי עלתה רעתם לפני: ויקם יונה לברח תרשישה מלפני יי וירד יפו וימצא אניה באה תרשיש ויתן שכרה וירד בה לבוא עמהם תרשישה מלפני יי: ויי הטיל רוח גדולה אל הים ויהי סער גדול בים והאניה חשבה להשבר: וייראו המלחים ויזעקו איש אל אלהיו ויטלו את הכלים אשר באניה אל הים להקל מעליהם ויונה ירד אל ירכתי הספינה וישכב וירדם: ויקרב אליו רב החבל ויאמר לו מה לך נרדם קום קרא אל אלהיך אולי יתעשת האלהים לנו ולא נאבד: ויאמרו איש אל רעהו לכו ונפילה גורלות ונדעה בשלמי הרעה הזאת לנו ויפלו גורלות ויפל הגורל על יונה: ויאמרו אליו הגידה נא לנו באשר למי הרעה הזאת לנו מה מלאכתך ומאין תבוא מה ארצך ואי מזה עם אתה: ויאמר אליהם עברי אנכי ואת יהוה אלהי השמים אני ירא אשר עשה את הים ואת היבשה: וייראו האנשים יראה גדולה ויאמרו אליו מה זאת עשית כי ידעו האנשים כי מלפני יהוה הוא בורח כי הגיד להם: ויאמרו אליו מה נעשה לך וישתק הים מעלינו כי הים הולך וסער: ויאמר אליהם שאוני והטילני אל הים וישתק הים מעליכם כי יודע אני כי בשלי הסער הגדול הזה עליכם: ויחתרו האנשים להשיב אל היבשה ולא יכלו כי הים הולך וסער עליהם: ויקראו אל יהוה ויאמרו אנה יהוה אל נא נאבדה בנפש האיש הזה ואל תתן עלינו דם נקי כי אתה יהוה כאשר חפצת עשית: וישאו את יונה ויטלהו אל הים ויעמד הים מזעפו: וייראו האנשים יראה גדולה את יי ויזבחו זבח ליהוה וידרו נדרים: וימן יהוה דג גדול לבלע את יונה ויהי יונה במעי הדג שלשה ימים ושלשה לילות: ויתפלל יונה אל יהוה אלהיו ממעי הדגה: ויאמר קראתי מצרה לי אל יהוה ויענני מבטן שאול שועתי שמעת קולי: ותשליכני מצולה בלבב ימים ונהר יסבבני כל משבריך וגליך עלי עברו: ואני אמרתי נגרשתי מנגד עיניך אך אוסיף להביט אל היכל קדשך: אפפוני מים עד נפש תהום יסבבני סוף חבוש לראשי: לקצבי הרים ירדתי הארץ ברחיה בעדי לעולם ותעל משחת חיי יי אלהי: בהתעטף עלי נפשי את יי זכרתי ותבוא אליך תפלתי אל היכל קדשך:

מְשַׁמְּרִים הַבְלֵי שָׁוְא חַסְדָּם יַעֲזֹבוּ׃ וַאֲנִי בְּקוֹל תּוֹדָה אֶזְבְּחָה לָּךְ אֲשֶׁר נָדַרְתִּי אֲשַׁלֵּמָה
יְשׁוּעָתָה לַיהוה׃ וַיֹּאמֶר יְיָ לַדָּג וַיָּקֵא אֶת יוֹנָה אֶל הַיַּבָּשָׁה׃ וַיְהִי דְבַר יְיָ אֶל יוֹנָה שֵׁנִית
לֵאמֹר׃ קוּם לֵךְ אֶל נִינְוֵה הָעִיר הַגְּדוֹלָה וּקְרָא אֵלֶיהָ אֶת הַקְּרִיאָה אֲשֶׁר אָנֹכִי
דֹּבֵר אֵלֶיךָ׃ וַיָּקָם יוֹנָה וַיֵּלֶךְ אֶל נִינְוֵה כִּדְבַר יהוה וְנִינְוֵה הָיְתָה עִיר גְּדוֹלָה לֵאלֹהִים
מַהֲלַךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים׃ וַיָּחֶל יוֹנָה לָבוֹא בָעִיר מַהֲלַךְ יוֹם אֶחָד וַיִּקְרָא וַיֹּאמַר עוֹד
אַרְבָּעִים יוֹם וְנִינְוֵה נֶהְפָּכֶת׃ וַיַּאֲמִינוּ אַנְשֵׁי נִינְוֵה בֵּאלֹהִים וַיִּקְרְאוּ צוֹם וַיִּלְבְּשׁוּ שַׂקִּים
מִגְּדוֹלָם וְעַד קְטַנָּם׃ וַיִּגַּע הַדָּבָר אֶל מֶלֶךְ נִינְוֵה וַיָּקָם מִכִּסְאוֹ וַיַּעֲבֵר אַדַּרְתּוֹ מֵעָלָיו
וַיְכַס שַׂק וַיֵּשֶׁב עַל הָאֵפֶר׃ וַיַּזְעֵק וַיֹּאמֶר בְּנִינְוֵה מִטַּעַם הַמֶּלֶךְ וּגְדֹלָיו לֵאמֹר הָאָדָם
וְהַבְּהֵמָה הַבָּקָר וְהַצֹּאן אַל יִטְעֲמוּ מְאוּמָה אַל יִרְעוּ וּמַיִם אַל יִשְׁתּוּ׃ וְיִתְכַּסּוּ שַׂקִּים
הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה וְיִקְרְאוּ אֶל אֱלֹהִים בְּחָזְקָה וְיָשֻׁבוּ אִישׁ מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה וּמִן הֶחָמָס
אֲשֶׁר בְּכַפֵּיהֶם׃ מִי יוֹדֵעַ יָשׁוּב וְנִחַם הָאֱלֹהִים וְשָׁב מֵחֲרוֹן אַפּוֹ וְלֹא נֹאבֵד׃ וַיַּרְא
הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם כִּי שָׁבוּ מִדַּרְכָּם הָרָעָה וַיִּנָּחֶם הָאֱלֹהִים עַל הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר
לַעֲשׂוֹת לָהֶם וְלֹא עָשָׂה׃ וַיֵּרַע אֶל יוֹנָה רָעָה גְדוֹלָה וַיִּחַר לוֹ׃ וַיִּתְפַּלֵּל אֶל יְיָ וַיֹּאמַר
אָנָּה יְיָ הֲלוֹא זֶה דְבָרִי עַד הֱיוֹתִי עַל אַדְמָתִי עַל כֵּן קִדַּמְתִּי לִבְרֹחַ תַּרְשִׁישָׁה כִּי
יָדַעְתִּי כִּי אַתָּה אֵל חַנּוּן וְרַחוּם אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וְנִחָם עַל הָרָעָה׃ וְעַתָּה יְיָ קַח
נָא אֶת נַפְשִׁי מִמֶּנִּי כִּי טוֹב מוֹתִי מֵחַיָּי׃ וַיֹּאמֶר יְיָ הַהֵיטֵב חָרָה לָךְ׃ וַיֵּצֵא יוֹנָה מִן
הָעִיר וַיֵּשֶׁב מִקֶּדֶם לָעִיר וַיַּעַשׂ לוֹ שָׁם סֻכָּה וַיֵּשֶׁב תַּחְתֶּיהָ בַּצֵּל עַד אֲשֶׁר יִרְאֶה מַה
יִּהְיֶה בָּעִיר׃ וַיְמַן יְיָ אֱלֹהִים קִיקָיוֹן וַיַּעַל מֵעַל לְיוֹנָה לִהְיוֹת צֵל עַל רֹאשׁוֹ לְהַצִּיל לוֹ
מֵרָעָתוֹ וַיִּשְׂמַח יוֹנָה עַל הַקִּיקָיוֹן שִׂמְחָה גְדוֹלָה׃ וַיְמַן הָאֱלֹהִים תּוֹלַעַת בַּעֲלוֹת הַשַּׁחַר
לַמָּחֳרָת וַתַּךְ אֶת הַקִּיקָיוֹן וַיִּיבָשׁ׃ וַיְהִי כִּזְרֹחַ הַשֶּׁמֶשׁ וַיְמַן אֱלֹהִים רוּחַ קָדִים חֲרִישִׁית
וַתַּךְ הַשֶּׁמֶשׁ עַל רֹאשׁ יוֹנָה וַיִּתְעַלָּף וַיִּשְׁאַל אֶת נַפְשׁוֹ לָמוּת וַיֹּאמֶר טוֹב מוֹתִי מֵחַיָּי׃
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל יוֹנָה הַהֵיטֵב חָרָה לְךָ עַל הַקִּיקָיוֹן וַיֹּאמֶר הֵיטֵב חָרָה לִי עַד מָוֶת׃
וַיֹּאמֶר יְיָ אַתָּה חַסְתָּ עַל הַקִּיקָיוֹן אֲשֶׁר לֹא עָמַלְתָּ בּוֹ וְלֹא גִדַּלְתּוֹ שֶׁבִּן לַיְלָה הָיָה וּבִן
לַיְלָה אָבָד׃ וַאֲנִי לֹא אָחוּס עַל נִינְוֵה הָעִיר הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר יֶשׁ בָּהּ הַרְבֵּה מִשְׁתֵּים
עֶשְׂרֵה רִבּוֹ אָדָם אֲשֶׁר לֹא יָדַע בֵּין יְמִינוֹ לִשְׂמֹאלוֹ וּבְהֵמָה רַבָּה׃ יש מסיימין כאן

מִי אֵל כָּמוֹךָ נֹשֵׂא עָוֹן וְעֹבֵר עַל פֶּשַׁע לִשְׁאֵרִית נַחֲלָתוֹ לֹא הֶחֱזִיק לָעַד אַפּוֹ כִּי
חָפֵץ חֶסֶד הוּא׃ יָשׁוּב יְרַחֲמֵנוּ יִכְבֹּשׁ עֲוֹנֹתֵינוּ וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצֻלוֹת יָם כָּל חַטֹּאתָם׃ תִּתֵּן
אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם׃

המפטיר אומר הברכות עד מגן דוד אח"כ אומר כאן יהללו. לדוד מזמור ובנוחה וכו' ח"ק. ומתפללים שמונה עשרה

תפלה לשליח צבור בקול

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ׃

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל. וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת. וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה׃

מִסּוֹד חֲכָמִים וּנְבוֹנִים וּמִלֶּמֶד דַּעַת מְבִינִים אֶפְתְּחָה פִּי בִּתְפִלָּה וּבְתַחֲנוּנִים. לְחַלּוֹת וּלְחַנֵּן פְּנֵי מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ לַעֲוֹנִים׃

אֵיתָן הִכִּיר אֱמוּנָתֶךָ. בְּדוֹר לֹא יָדְעוּ לִרְצוֹתֶךָ. גָּהַץ

כָּךְ וַיֵּדַע יִרְאָתֶךָ • דָּץ לְהוֹדִיעַ לְכֹל הַדְרָתָךְ • הֶדְרִיךְ תּוֹעִים בִּנְתִיבָתֶךָ • וְנִקְרָא אָב לְאֻמָּתֶךָ • וְזָהַר לַעֲשׂוֹת דִּבְרָתָךְ • חָפֵץ לַחֲסוֹת בְּצֵל שְׁכִינָתֶךָ • טֵעֵם לְעוֹבְרִים כַּלְכָּלָתָךְ • יָדַע לַשָּׁבִים כִּי אֵין בִּלְתָּךְ : חזן כִּי הֶאֱמִין בְּךָ לְהַלּוֹתֶךָ • לִיטַּע אֵשֶׁל וּלְהַזְכִּיר גְּבוּרוֹתֶיךָ :

צְדָקָה תֵּחָשֵׁב לָנוּ. בְּצֶדֶק אָב סְלַח לָנוּ: חזן לֹא כַחֲטָאֵינוּ תַּעֲשֶׂה לָנוּ. מָגִנֵּנוּ כִּי לְךָ יִחַלְנוּ:

זָכְרֵנוּ לְחַיִּים. מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים. וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים. לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים:

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ: מוריד הטל:

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר: מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ. מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

מְאֻהָב וְיָחִיד לְאִמּוֹ • נַפְשׁוֹ לָטֶבַח בְּהַשְׁלִימוֹ. שְׂרָפִים צָעֲקוּ מִמְּרוֹמוֹ. עוֹגִים חוּסָה לָאֵל מְרַחֲמוֹ. פּוֹדֶה וּמַצִּיל רְחָמוֹ • צִוָּה שֶׂה תְּמוּרָה בִּמְקוֹמוֹ • קָשַׁב אַל תִּשְׁפּוֹךְ דָּמוֹ • רְהָפוֹ רַחוּם לְרוֹמְמוֹ. שְׁמָרוֹ וְקִיְּמוֹ לִשְׁמוֹ • שִׁפֵּר תָּאֳרוֹ כְּנוֹגַהּ יוֹמוֹ: חזן תִּרְאֵהוּ הַיּוֹם כְּשָׂרוּף בְּאוּלָמוֹ • תִּזְכּוֹר עֲקֵדָתוֹ וְתָחוֹן נ"א (וְתֶעֱזוֹר) עַמּוֹ :

לְפָנָיו יְקִימֵנוּ וְנִחְיֶה. בְּצֶדֶק אָב נִחְיֶה: חזן יְיָ מֵמִית וּמְחַיֶּה • בִּטְלָלָיו רְדוּמִים יְחַיֶּה:

מִי כָמוֹךָ אָב הָרַחֲמִים זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים :

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים : בָּרוּךְ אַתָּה יהוה מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אֶרְאֶלִּים בְּשֵׁם תָּם מַמְלִיכִים. לְמֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים.

מטה לוי יפיו

כזר שהלך בדרכי רצונך : נסה בך . התדבק בך : וידע יראתך הודיע יראתך ועשה בעולם שיראו בעולם שמך: דץ להודיע לכל הדרתך . שמח להודיע לכל שיתנו הוד והדר לך : הדריך תועים בנתיבתך. ברשעים שהיו תועים מדרך הישר הדריך אותם שילכו בדרכי הש"י : זהר . הזהיר את עצמו : לעשות דברתך . כי הוא היה . חפץ לחסות בצל שכינתך : טעם לעוברים כלכלתך. הטעים והאכיל לעוברים ושבים. ועי"ז . ידע לשבים כי אין בלתך . שאמר להם שאתה הוא המכלכל : כי האמין בך להלותך : ליטע אשל . לקבוע פונדק לאורחים . ולהזכיר גבורותיך : צדקה תחשב לנו . אותו זכות שהאמין בהקב"ה וזה נחשב לו לצדקה יהא נחשב גם . לנו לצדקה : בצדק אב • בשביל צדקת אברהם סלח לנו :

מואהב. יצחק האהוב. ויחיד לאמו. נפשו לטבח בהשלימו. כאשר השלים נפשו לטבח בעקידתו : שרפים צעקו ממרומו כמ"ש הן אראלים צעקו חוצה : עוגים חוסה לאל מרחמו . ועוגים לאל אזכנו חוסה נא עליו : פודה ומציל ריחמו . ריחם עליו הקב"ה ולזה הקב"ה לאברהם ליצחק . שה תמורה במקומו . האיל תמורת יצחק : קשב . ושמע אברהם מן השמים . אל תשפוך דמו: רהפו רחום לרוממו. הש"י הרחום ריחף עליו ברחמים לרוממו: שמרו וקימו לשמו • הקב"ה שמר ליצחק וקימו לשמו שלא יהיה נשחט : שפר תארו. עשה תואר פניו יפה: כנוגה יומו . כזריחת חמה : תראהו היום כשרוף באולמו . תראה כאילו היום נשחט ונשרף באולמו : בצדק אב בזכות אברהם נחיה : בטלליו . בטל תחיה : רדומים יחיה • המתים כנרדמים בקבר:

אראלים בשם תם ממליכים. מלאכים ממליכים שם יעקב : למלך מלכי המלכים . שאומרים ה' אלהי ישראל מלך : יפיו לשור בהם הולכים. המלאכים הולכים לראות יפיו של יעקב

יָפְיוֹ לָשׁוּר בְּכֻלָּם הוֹלְכִים. יְלָדָיו הַיּוֹם צָגִים כְּמַלְאָכִים. הַמַּקְדִּישִׁים וְתַחַן עוֹרְכִים. בְּיוֹם זֶה אֵיבָה מַשְׁלִיכִים יַחַד בְּשֵׁם אֲבִיהֶם מְבָרְכִים. רָם לְרַצּוֹת בִּדְבָרִים רַכִּים בִּזְכוּת הַתָּם יָצִיץ מֵחֲרַכִּים. יָהּ יָאִיר עֵינֵי הֲשֵׂכִים. מֶלֶךְ נִצָּב בַּעֲדַת בְּרוּכִים. רוֹצֶה בְּעַמּוֹ יְפָאֵר נְמוּכִים. דּוֹפְקִים בִּתְפִלָּה לְהַשְׁכִּים. כְּטוֹב וְסַלָּח עִמָּם יַסְכִּים: חזן יַשְׁמִיעַ לֹא תֵבוֹשׁוּ דַּכִּים. יֵאָמֵר לָכֵן לְבֵית הַמְחַכִּים:

יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:
וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל אֵל נָא:

חו"ק אֱמוּנַת אוֹם נוֹטֶרֶת. לְמַעַנְךָ עֲזוֹר לְנִשְׁאֶרֶת. זַעֲקָה רְצֵה נָא כִּקְטוֹרֶת. קָדוֹשׁ:

חו"ק יְכַפֵּר וְיִסְלַח. אֵל טוֹב וְסַלָּח. נוֹרָא וְקָדוֹשׁ.

חו"ק תְּפִלָּתֵנוּ מִמְּעוֹנוֹת יְקַבֵּל כְּקָרְבָּנוֹת. הָאֵל קָדוֹשׁ:

חו"ק מִיכָאֵל מִיָּמִין מְהַלֵּל. וְגַבְרִיאֵל מִשְּׂמֹאל מְמַלֵּל בַּשָּׁמַיִם אֵין כָּאֵל. וּבָאָרֶץ מִי כְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל:

וּבְכֵן שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ:

אֶרְאֶלֵּי הוֹד פּוֹצְחִים הִלּוּלוֹ. בְּרֶתֶת וָזִיעַ מְפָאֲרִים סִלְסוּלוֹ. נָשִׁים וּבָאִים בְּשִׁנּוּן פִּלּוּלוֹ. שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ: מיכאל דָּגוּל מֵרְבָבָה הוּא בְּלִי כַּחַד. הַמַּבִּיט לָאָרֶץ וַתִּרְעַד וַתִּפְחַד. וּסְבִיבָיו סוּפָה וּסְעָרָה וָפַחַד. (וְעִמּוֹ צְבָא הַמֹּשֵׁל וָפַחַד) שֵׁשׁ כְּנָפַיִם שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד: מיכאל

סמה

שחקוקה בכסה"כ: ילדיו. של יעקב. היום צגים כמלאכים. עומדים היום להתפלל לפניך והם שוים היום בכמה דברים למלאכים כדאי' במדרש: ותחן עורכים. ועורכים תחנה: איבה משליכים. שאין ביניהם קנאה ושנאה כמלאכי השרת: יחד בשם אביהם מברכים. שאומרים בשכמל"ו כמ"ש יעקב ובזה ג"כ דומין למלאכים שאומרים בשכמל"ו: רם לרצות. לרצות להקב"ה שהוא רם ונשא: בדברים רכים. בדברי תפלה רצוים: בזכות התם יציץ מחרכים. בזכות יעקב יביט מסדקים ומנקבים שבשמים: יה יאיר עיני. ישראל שהם. השכים. מן הצרות: מלך נצב בעדת. ישראל שהם. ברוכים. כמ"ש ברוכים אתם לה' (תהלים קטו): יפאר נמוכים. יהדר לישראל שהם שפלים ונמוכים בצרות: דופקים בתפלה להשכים. תמיד דופקים ומשכים על פתחי תשובה בתפלתם להקדים קודם שיבא המקטרג: כטוב וסלח עמם יסכים. יסכים עמם על תפלתם כמו שהוא טוב וסלח: ישמיע. הקב"ה: לא תבושו. ולא תכלמו אתם ישראל

לוי זיקים

שאתם דכים ודחופים בצרות. יאמר לכן. לפי שהוא טוב וסלח יאמר. לבית. ישראל. המחכים. ומקוים לא תבושו:

אמונת אום נוטרת. אומה ישראלית שומרת אמונה׳ לכן עשה. למענך עזור לנשארת. בשביל האמונה ששומרת בלבם: תפלתינו ממעונות יקבל. יקבל תפלתינו משמים כקרבנות:

מיכאל מימין מהלל. מימין של הקב"ה מהלל: וגבריאל משמאל ממלל. משמאלו של הקב"ה מדבר בזכות ישראל ואומרים. בשמים כו' מי כעמך ישראל. שהיו מיחדים אותו כמו שהם עושים. הראב"ן:

אראלי הוד. מלאכים שעליהם הוד הקב"ה: פוצחים הלולו. פותחים ומספרים הלולו: שרפים עומדים ממעל לו. למעלה מן השמים התחתונים לשמשו: דגול מרבבה הוא בלי כחד. הוא דגול ברבי רבבות מלאכי השרת בלי הפסק ומיעוט: וסביביו סופה וסערה. וסביביו יחנו מלאכי השרת שדומין לסופה וסער': שש כנפים לאחד. לכ"א מהם יש שש כנפים: זיקים וברקים.

זִיקִים וּבְרָקִים מַרְעִידִים לְפָנָיו. חֲרֵדִים לְהַרְעִיד בְּכָל פָּנָיו׳ טָסִים בְּאַרְבַּע פִּנּוֹת מַצְפּוּנָיו. בִּשְׁתַּיִם יְכַסֶּה פָנָיו:

מיכאל יְרֵאִים וַחֲרֵדִים גְּדוּדֵי חֲיָלָיו. כָּל מַלְאָכָיו וַחֲיָלֵי דְגָלָיו. לְמוּלוֹ יָרוּצוּ לְגַדְּלוֹ בְּשִׁכְלוּלָיו. וּבִשְׁתַּיִם יְכַסֶּה רַגְלָיו:

מיכאל מִיָּם וְעַד יָם בְּרֶגַע מְעוֹפֵף. נוֹרָא בְּלִי יְכוֹלִים לָשׁוּר וּלְצוֹפֵף. סְבִיבוֹת כִּסֵּא מִתְחוֹפֵף וּבִשְׁתַּיִם יְעוֹפֵף:

מיכאל עוֹרְכִים עִנְיַן עִזּוּזוֹ לוֹמַר. פְּאֵר פְּקוֹד פֶּלֶל לִגְמַר. צִפְצוּף צַהַל צֶדֶק כְּנֶאֱמַר׳ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר:

מיכאל קִלּוּס קְדוּשׁוֹת קָדוֹשׁ קוֹרְאוֹת. רִבּוֹא רִבְבוֹן עֵינַיִם מְלֵאוֹת שׁוֹכֵן עַד מַעֲרִיצִים בִּיצִיאוֹת. קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת:

מיכאל תַּקִּיף מֵרְבָבָה מְפָאֲרִים לְסַלְדוֹ. תִּלֵּי תִלִּים עוֹמְדִים לְכַבְּדוֹ. תֵּבֵל וְכָל דָּרֶיהָ מַקְדִּישִׁים הוֹדוֹ מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:

קהל וחזן מִיכָאֵל מִימִין מְהַלֵּל. וְגַבְרִיאֵל מִשְּׂמֹאל מְמַלֵּל. בַּשָּׁמַיִם אֵין כָּאֵל. וּבָאָרֶץ מִי כְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל:

וּבְכֵן וּלְךָ תַעֲלֶה קְדוּשָּׁה. כִּי אַתָּה (הוּא) אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ:

כִּי רְכוּבוֹ בָּעֲרָבוֹת׳ וְעֻזּוֹ בַּשְּׁחָקִים. וּזְרוֹעוֹ בִּמְעוֹנָה וְקִדּוּשׁוֹ בִּזְבוּל. וְאֵימָתוֹ בָּעֲרָפֶל׳ וּמוֹרָאוֹ בִּשְׁמֵי שָׁמַיִם וְקַשְׁתּוֹ בַּשָּׁמַיִם. וְקוֹלוֹ עַל הַמַּיִם. וּמוֹשָׁבוֹ בָּרוּם. וּמַבָּטוֹ בַּתַּחַת: מִמַּעְלָה קָדוֹשׁ. וּמִמַּטָּה בָּרוּךְ. מִמַּיִם אַדִּיר וּמִנְּהָרוֹת קוֹל. וּמֵאֶרֶץ זֶמֶר. וּמֵעֵצִים רֶנֶן. וּמֵהָרִים רֶקֶד

משה לוי ומגבעות

מלאכים שהם דומים לגלגלי אש וברקים כולם מרעידים לפניו. חרדים להרעיד בכל פניו. שמהרים אליותם להרעים כל מלאכי פנות לבאיו שיאמרו קדושה ושבח מהנה: טסים בארבע פינות פניניו. פורחים בארבע רוחות הדרי פניניו: בשתים יכסה פניו. בשתי כנפים יכסה פניו כדי שלא יזיק השכינה: ובשתים יכסה רגליו. מכסים בשתי כנפים כל גופם לפי שכף רגליהם דומה לעגל ולכך מכסים שלא יזכור הקב"ה לישראל עון העגל: נורא בלי יכולים לשור ולצופף. אינם יכולים להביט את הש"י הנורא: רק סביבות כסא מתחופף. חונים סביבות הכסא: ובשתים יעופף. פורחים ומשמשים לפני הקב"ה: פקוד פלל לגמר. אחר מלות תפלה לגמור: לצפוף לכל צדק. מצפצפים והוגים בשמחת צדק: קלום קדושות קדוש קוראות כו'. רבוא רבבות מלאכים שהם מבהיקים בזיו מראה כאלו מלאות עינים הם קוראים שבח של קדושות קדוש: שוכן עד מעריצים ביציאות. כשמסיימים ישראל תפלתם אז הם מעריצים ומשבחים להקב"ה שהוא שוכן עד: תקיף מרבבה מפארים לסלדו. להקב"ה שהוא תקיף מרבואות רבבות מלאכי' מהדרים אותו לשבחו לפארו: תבל וכל דריה. הארץ וכל הדרים עליה מקדישים הודו:

כי רכובו בערבות. מרכבו בשמים שנק' ערבות: ועוזו בשחקים. שבו רחיים עומדים וטוחנות מן לצדיקים: וזרועו במעונה. שבו כתות של מה"ש: וקדושו בזבולי שבו ירושלים ובהמ"ק ומזבח וכו': ואימתו בערפל. במכון שבו אוצרות שלג וכו': מוראו בשמי שמים. ברקיע שבו חמה ולבנה וכו': וקשתו בשמים. בוילון הנכנס שחרית ויוצא ערבית: ומושבו ברום. ועכ"ז. ומבטו בתחת. מביט ומשגיח בתחתונים: ממעלה אומרים קדוש וממטה אומרים ברוך כבוד ה' ממקומו: ומכל בריה תוקף. שנותנים לו תוקף. הרא"ן: ומכל ראש כפף. כפופים

וּמִגְּבָעוֹת שִׁיר • וּמִכָּל בְּרִיָּה תּוֹקֶף • וּמִכָּל רֹאשׁ כְּפִיפָה • וּמִכָּל עַיִן רֶמֶז • וּמִכָּל אֹזֶן שֶׁמַע • וּמִכָּל פֶּה הוֹדָיָה • וּמִכָּל לָשׁוֹן שֶׁבַח • וּמִכָּל גָּרוֹן רוֹן • וּמִכָּל לֵב רַחַשׁ • וּמִכָּל קֶרֶב הִגָּיוֹן • וּמִכָּל בֶּרֶךְ כְּרִיעָה • וּמִכָּל קוֹמָה הִשְׁתַּחֲוָיָה • וּמִזְּקֵנִים כָּבוֹד • וּמֵאֲנָשִׁים וְנָשִׁים שִׁיר • וּמִבַּחוּרִים וּבְתוּלוֹת הַלֵּל • וּמֵעוֹלְלִים וְיוֹנְקִים עֹז • וּמִדּוֹר לְדוֹר גְּבוּרָה • וּמֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם בְּרָכָה • כִּי כֻלָּם בָּרָאתָ לְמַעַנְךָ : יִקְרְאוּ זֶה לָזֶה • וְיַעֲנוּ זֶה לָזֶה • וְיֹאמְרוּ זֶה לָזֶה גּוֹשׁוּ עוּשׁוּ חוּשׁוּ • וְנַעֲרִיץ לְמֶלֶךְ הַכָּבוֹד • הָאֵל הַנַּעֲרָץ וְהַנִּקְדָּשׁ בַּקֹּדֶשׁ :

כֶּתֶר יִתְּנוּ לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מַלְאָכִים הֲמוֹנֵי מַעְלָה עִם עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל קְבוּצֵי מַטָּה : יַחַד כֻּלָּם קְדֻשָּׁה לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ • כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר : קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יהוה צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ : כְּבוֹדוֹ מָלֵא עוֹלָם מְשָׁרְתָיו שׁוֹאֲלִים זֶה לָזֶה אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ לְעֻמָּתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים (בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ) :

בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ : מִמְּקוֹמוֹ הוּא יִפֶן בְּרַחֲמִים לְעַמּוֹ וְיָחוֹן עַם הַמְיַחֲדִים שְׁמוֹ עֶרֶב וָבֹקֶר בְּכָל יוֹם תָּמִיד פַּעֲמַיִם בְּאַהֲבָה שְׁמַע אוֹמְרִים :

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד : הוּא אֱלֹהֵינוּ הוּא אָבִינוּ הוּא מַלְכֵּנוּ הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ • וְהוּא יַשְׁמִיעֵנוּ בְּרַחֲמָיו שֵׁנִית לְעֵינֵי כָּל חַי לֵאמֹר • הֵן גָּאַלְתִּי אֶתְכֶם אַחֲרִית כְּרֵאשִׁית לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים : אֲנִי יהוה אֱלֹהֵיכֶם :

חזן אַדִּיר אַדִּירֵנוּ יְיָ אֲדוֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ • וְהָיָה יהוה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יהוה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד : קו"ח וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר : יִמְלֹךְ יהוה לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ :

חזן לְדוֹר וָדוֹר נַגִּיד גָּדְלֶךָ וּלְנֵצַח נְצָחִים קְדֻשָּׁתְךָ נַקְדִּישׁ • וְשִׁבְחֲךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד • כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה :

יש נוהגין לומר אתה קדוש וכו' לְדוֹר וָדוֹר הַמְלִיכוּ לָאֵל כִּי הוּא לְבַדּוֹ מָרוֹם וְקָדוֹשׁ :

חמול בלין פלין יוסר. פוד יזכור [illegible] ונכן מן פחדך עד ורסוס למה. זכור רמתיך. אל נא פזת פטאנו צורכנו:

אֵל נָא רְפָא נָא תַּחֲלוּאֵי גֶּפֶן פּוֹרִיָּה • בּוֹשָׁה וַחֲפוּרָה וְאֻמְלָלָה פִּרְיָהּ • גְּאָלֶנָּה מִשַּׁחַת וּמִמַּכָּה טְרִיָּה • עֲנֵנוּ כְּשֶׁעָנִיתָ לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה : חטאנו דְּגָלֵי עַם פְּדוּיֵי בִּזְרוֹעַ חָשׂוּף • הַצֵּל מִנֶּגֶף וְאַל יִהְיוּ לִשְׁסוּף • וְתַעֲנֶה קְרִיאָתֵנוּ לְמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ תִכְסוֹף • עֲנֵנוּ כְּשֶׁעָנִיתָ לַאֲבוֹתֵינוּ עַל יַם סוּף • חטאנו זְכוּת צוּר חָצַב הַיּוֹם לָנוּ

ממה לזי תגל

ופסתחוים לפניו : ומכל פין רמז • פכל בני אדם אולין פיניכם בנ. כרעלין : ומכל אוזן צמע . פמועתין למלותיו

תְּגַל . הַשְׁכֵּנוּ מֵאֶנֶף וּנְחֵנוּ בְּיוֹשֶׁר מַעְגָּל . טַהֵר טוּמְאָתֵנוּ וְלִמְאוֹר תּוֹרָתְךָ עֵינֵינוּ גַל . עֲנֵנוּ כְּשֶׁעָנִיתָ לִיהוֹשֻׁעַ בַּגִּלְגָּל . חטאנו יָהּ רְאֵה דֶשֶׁן עָקוּד וְהַצְמַח לָנוּ תְרוּפָה . כַּלֵּה שׁוֹד וָשֶׁבֶר סַעַר וְסוּפָה . לַמְּדֵנוּ וְחַכְּמֵנוּ אִמְרָתְךָ הַצְּרוּפָה . עֲנֵנוּ כְּשֶׁעָנִיתָ לִשְׁמוּאֵל בַּמִּצְפָּה . חטאנו : מוּתְמָם מְרַחֵם שָׁרָשָׁיו אַל תְּקַמֵּל . נַקְנוּ מִכֶּתֶם וָשֶׁמֶץ וְלֹא נֶאֱמַל . סְעָדֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה וְאָרְחוֹת חֲסָדֶיךָ נִגְמַל . עֲנֵנוּ כְּשֶׁעָנִיתָ לְאֵלִיָּהוּ בְּהַר הַכַּרְמֶל . חטאנו : עוֹדְדֵנוּ בְּצֶדֶק מָשׁוּי מִמַּיִם וְכַפֵּר זָדוֹן וּמְשׁוּגָה . פְּדֵנוּ מִמְּהוּמַת מָוֶת וְאָחוֹר כָּל נְסוּגָה צַוֵּה יְשׁוּעָתֵינוּ וּבַעֲוֹנוֹתֵינוּ אַל נִתְמוֹגְגָה עֲנֵנוּ כְּשֶׁעָנִיתָ לְיוֹנָה בִּמְעֵי הַדָּגָה . חטאנו קְדֻשַּׁת אִישׁ חֲסִידְךָ זְכוֹר לִיפַת פַּעֲמַיִם . רַחֲמֶיךָ תְּעוֹרֵר כִּי לָקִינוּ בְּכִפְלַיִם . שׁוּבֵנוּ לְיִרְאָתְךָ וְלֹא נֶחְשַׁף שׁוּלַיִם . עֲנֵנוּ כְּשֶׁעָנִיתָ לְדָוִד וְלִשְׁלֹמֹה בְנוֹ בִּירוּשָׁלָיִם : חָטָאנוּ צוּרֵנוּ סְלַח לָנוּ יוֹצְרֵנוּ :

זכור לנו ברית אבות. שמע קולנו . וידוי על חטא עד ולכפרת פשע. תמצא אצל תפלת שחרית :

יוֹם אֲשֶׁר הוּחַק לְכַפָּרָתֵנוּ . הַיּוֹם תְּבַשְּׂרֵנוּ צוּרֵנוּ וּתְטַהֲרֵנוּ (נ"א תְּטַהֲרוּ) .

כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ וְהָיְתָה זֹּאת לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם לְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל חַטֹּאתָם אַחַת בַּשָּׁנָה :

יוֹם מַנְחִיל דַּת שַׁוַּע בְּעַד דּוֹר . הַיּוֹם נִשָּׂא לוֹ בְּבַקְשׁוֹ סְלַח נָא :

כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ סְלַח נָא לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה כְּגוֹדֶל חַסְדֶּךָ וְכַאֲשֶׁר נָשָׂאתָה לָעָם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד הֵנָּה . וְשָׁם נֶאֱמַר . וַיֹּאמֶר יהוה סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ : בַּעֲבוּר כְּבוֹד שִׁמְךָ הִמָּצֵא לָנוּ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ סְלַח נָא לְמַעַן שְׁמֶךָ :

יוֹם קוֹרְאֵי בְשִׁמְךָ יִמָּלֵטוּ . הַיּוֹם רַחֵם עָלֵינוּ כְּאָז קָרָא בְשֵׁם

כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ וַיֵּרֶד יְיָ בֶּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְשֵׁם יְיָ : וַיַּעֲבוֹר יְיָ עַל פָּנָיו וַיִּקְרָא . יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן

אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת נוֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נוֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה: בַּעֲבוּר כְּבוֹד שִׁמְךָ הַמְּצָא לָנוּ רַחוּם וְחַנּוּן רַחֵם נָא לְמַעַן שְׁמֶךָ:

יוֹם שׁוֹמְמוֹת הֵיכָלְךָ תַּבִּיט. הַיּוֹם תַּעֲשֶׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ כְּנָם אִישׁ חֲמוּדוֹת:

כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ וּשְׁמָע פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שֹׁמְמֹתֵינוּ וְהָעִיר אֲשֶׁר נִקְרָא שִׁמְךָ עָלֶיהָ. כִּי לֹא עַל צִדְקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים: אֲדֹנָי שְׁמָעָה אֲדֹנָי סְלָחָה אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל תְּאַחַר לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי שִׁמְךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ. בַּעֲבוּר כְּבוֹד שִׁמְךָ הַמְּצָא לָנוּ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה. שְׁמַע נָא תְּפִלָּתֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:

מִי אֵל כָּמוֹךָ אָדוֹן אַבִּיר. בְּמַעֲשָׂיו כַּבִּיר: מִי אֵל כָּמוֹךָ. גּוֹלֶה עֲמוּקוֹת. דּוֹבֵר צְדָקוֹת: מִי אֵל כָּמוֹךָ. הַצּוּר תָּמִים וּמָלֵא רַחֲמִים. מִי אֵל כָּמוֹךָ. כּוֹבֵשׁ כְּעָסִים לְהַצְדִּיק עֲמוּסִים. מִי אֵל כָּמוֹךָ:

כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ. מִי אֵל כָּמוֹךָ נוֹשֵׂא עָוֹן וְעוֹבֵר עַל פֶּשַׁע לִשְׁאֵרִית נַחֲלָתוֹ לֹא הֶחֱזִיק לָעַד אַפּוֹ כִּי חָפֵץ חֶסֶד הוּא. יָשׁוּב יְרַחֲמֵנוּ יִכְבּוֹשׁ עֲוֹנוֹתֵינוּ וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצוּלוֹת יָם כָּל חַטֹּאתָם: וְכָל חַטֹּאת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל תַּשְׁלִיךְ בִּמְקוֹם אֲשֶׁר לֹא יִזָּכְרוּ וְלֹא יִפָּקְדוּ וְלֹא יַעֲלוּ עַל לֵב לְעוֹלָם. וְנֶאֱמַר תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם:

דער חזן זאגט אלהינו ואלהי אבותינו מחול ביז ענדע שמו"ע א"ע ק"ש גיפונט מען ביי שחרית

דיני תפלת נעילה

אחר תפלת מנחה יכין עצמו לתפלת נעילה ויאמר אשרי וקדושה דסדרא בכוונה. ואח"ז יכין עצמו לתפלת העמידה. וז"ל האריז"ל ועתה בנעילה היא חתימת הגז"ד שנכתב בר"ה של כל בני אדם לשכר ועונש עכ"ל בקיצור. ולכן ניתוסף תפלה זו ביום צום הקדוש הזה בעת נעילת שערי היכל העליון שקודם שיתנעלו יכנסו תפלתינו למעלה ויקבלו אותם ברצון למלאות שאלתינו ולמחול ולסלוח כל עונותינו ולכן יזדרז אדם מאוד בכוונת תפלה זו ויכניס בלבו דאגה ופחד גדול על חתימת הגז"ד הנורא הנעשה עליו בעולם העליון בעת הזאת. ומה טוב אם יכול להוריד דמעות לעורר הרחמים בעולם העליון כי כל השערים ננעלו חוץ משערי דמעה. ואף אם נחתך עליו הגז"ד לרעה ח"ו ע"י הבכי יוכל להתהפך לטובה כמבואר בזוה"ק ופרשהו והנה נער בוכה מיד ותחמול עליו:

תפלת נעילה זמנה סמוך לשקיעת החמה כשהיא בראש האילנות. ויש ליזהר שלא לאחרה להתפלל בלילה אלא ירצו לסיימה עם צאת הכוכבים. ופרוש היום יפנה ר"ל קודם הערב שמש. דאל"כ דובר שקרים לפני ה'. והובא בספרים שאין עון בעולם שמעכב תפלתו של אדם כמו עון הגזל ר"ל עד שבשביל פרוטה שגזל את חבירו צריך להיות מגולגל בעולם להחזיר הפרוטה לבעליו או ליורשיו וידוע שעונש הגלגול קשה מגיהנם. ומבואר בש"ס למשל אם גזל אדם את חבירו ג' זהובים ואם לא היה גוזל הג' זהובים מאתו היה מרויח עמהם חצי זהב ואח"כ משלשה וחצי זהובים היה מרויח יותר מחצי זהב ובאריכת הזמן יכול להיות שבן הנגזל ויורשי יורשיו עד סוף כל הדורות היה מרויח משלשה הראשונים דמי הקרן למאות ולאלפים זהובים וחושב הבורא ית' להגזלן כאלו גזל שלשה זהובים הקרן והריוח למאות ולאלפים הרי לך שעון הגזל חמור מאוד. עוד די שהזכירו אנכ"הג בתפלת נעילה בפירוש (למען נחדל מעושק ידינו) ושארי עבירות הזכירו דרך כלל (להתודות לפניך על כל עונותינו) לכן אם יודע בעצמו איזה נדנוד גזל ח"ו שיש תחת ידיו יזהר עתה בתשובה בתיבות למען נחדל כו' ויקבל על עצמו קבלה אמיתית שתיכף אחר יוה"כ ישיב את הגזילה לאשר היא לו או יפייס אותו:

אומרים אשרי תמצא אצל סדר התפלה

וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשָׁבֵי פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב נְאֻם יְיָ: וַאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם אָמַר יהוה רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרַי אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְּפִיךָ לֹא יָמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זַרְעֲךָ וּמִפִּי זֶרַע זַרְעֲךָ אָמַר יְיָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל. וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: וּמְקַבְּלִין דֵּין מִן דֵּין וְאָמְרִין קַדִּישׁ בִּשְׁמֵי מְרוֹמָא עִלָּאָה בֵּית שְׁכִינְתֵּהּ קַדִּישׁ עַל אַרְעָא עוֹבַד גְּבוּרְתֵּיהּ קַדִּישׁ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: יְיָ צְבָאוֹת מַלְיָא כָל אַרְעָא זִיו יְקָרֵהּ: וַתִּשָּׂאֵנִי רוּחַ וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: וּנְטָלַתְנִי רוּחָא וּשְׁמָעִית בַּתְרַי קָל זִיעַ סַגִּיא דִמְשַׁבְּחִין וְאָמְרִין בְּרִיךְ יְקָרָא דַייָ מֵאֲתַר בֵּית שְׁכִינְתֵּהּ: יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: יְיָ מַלְכוּתֵהּ קָאֵם לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: יהוה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבוֹתֵינוּ שָׁמְרָה זֹּאת לְעוֹלָם לְיֵצֶר מַחְשְׁבוֹת לְבַב עַמֶּךָ וְהָכֵן לְבָבָם אֵלֶיךָ: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ: כִּי אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסַלָּח וְרַב חֶסֶד לְכָל קוֹרְאֶיךָ: צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת: תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם: בָּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם יוֹם יַעֲמָס לָנוּ הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ: יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ: בָּרוּךְ הוּא אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאָנוּ לִכְבוֹדוֹ וְהִבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים וְנָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ. הוּא יִפְתַּח לִבֵּנוּ בְּתוֹרָתוֹ וְיָשֵׂם בְּלִבֵּנוּ אַהֲבָתוֹ וְיִרְאָתוֹ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ וּלְעָבְדוֹ בְּלֵבָב שָׁלֵם לְמַעַן לֹא נִיגַע לָרִיק וְלֹא נֵלֵד לַבֶּהָלָה: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יהוה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁנִּשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְנִזְכֶּה וְנִחְיֶה וְנִרְאֶה וְנִירַשׁ טוֹבָה וּבְרָכָה לִשְׁנֵי יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא: לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָבוֹד וְלֹא יִדֹּם יהוה אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ: בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּיהוה וְהָיָה יְיָ מִבְטַחוֹ: בִּטְחוּ בַיהוה עֲדֵי עַד כִּי בְּיָהּ יהוה צוּר עוֹלָמִים: וְיִבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ כִּי לֹא עָזַבְתָּ דֹרְשֶׁיךָ יהוה: יהוה חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר:

יפה טוב ומה נעים לומר התחנות שאלו קודם תפלת נעילה אחר ובא לציון. כי אז סוף עת רצון והנשמה זכה וטהורה:

שיר גדול זה מחברו ר' יהודה הלוי הפייטן המפואר וכן חתום שמו בחרוז האחרון אשר נמצא במחזור כ"י מנהג ליסנ"ה. ובלקוטי צבי ושאר סידורים הנדפסים עד כה נשמט חרוז האחרון הזה ועוד כמה חרוזים. וחסר ויתיר וחלוף. וגם יחסו להרמב"ן והוא טעות גדול כעדות הרמב"ן בעצמו אשר בפי' למדבר י"א י"ז ולאיוב ל"ח כ"א וכן בתשובותיו סי' רפ"ד מביא חרוזים מפיוט זה ומיחסו בהדיא לר' יהודה הלוי וכן הרשב"ץ בפי' לפיוט אשר אשם דוק. גם בספרו מגן אבות ח"ג מביא חרוז משיר זה ואומר שיסדו ר' יהודה הלוי. אף קרא את שם השיר מסתגאב (כי כן קוראים פייטני ספרד אותן מפיוטיהם אשר מולב בראש פסוק מפסוקי התורה ונמשך אחריו תוכן כל הפיוט עד שגם הפסוק ההוא או לפחות תיבה האחרונה ממנו הולך וסב בסוף כל החרוז) ובאמת רשם עליו כן גם בכת"י הנזכר. וע"כ הגהתיו כולו כאשר הוא בכ"י זה מבורר ומזוקק. הרז"ה. (בנוסחא הישנה יש מ"ב טעותים. וי"ז חרוזים חסרים כולם. וי"ב חרוזים הם ממולפים ומעוקשים):

על סדר א"ב מרובע. ובסוף חתום שם המחבר יהודה הלוי בן שמואל נ"ע (והוא ר"ת נוחו עדן)

בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ:

בָּרְכִי אֲצוּלָה מֵרוּחַ הַקּוֹדֶשׁ. אֶת שֵׁם אַדִּיר נֶאְדָּר בַּקּוֹדֶשׁ. אֵל נַעֲרָץ בְּסוֹד שַׂרְפֵי קוֹדֶשׁ. אֵין קָדוֹשׁ כַּייָ. (בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ): בָּרְכִי בָּרָה מִנַּחֲלֵי בוֹר נִמְשֶׁכֶת אֶת שֵׁם בּוֹחֲרֵךְ לְפָנָיו לָלֶכֶת. בּוֹרֶכֶת לְפָנָיו וּבִשְׁמוֹ מִתְבָּרֶכֶת. בְּרוּכָה אַתְּ לַייָ. (בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ): בָּרְכִי גְלוּיָה לַלֵּב וְנֶעְלֶמֶת מִמַּרְאָה. אֶת שֵׁם גָּבוֹהַּ וְשָׁפָל יִרְאֶה. גּוֹדֶל מַעֲשָׂיו לְסַפֵּר כָּל פֶּה יִלְאֶה. גְּדוֹלִים מַעֲשֵׂי יְיָ. (בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ): בָּרְכִי דָלָה נוֹשֵׂאת הַגּוּף בְּלִי מִשְׁעָן. אֶת שֵׁם תּוֹלֶה עַל בְּלִימָה אֹהֶל בַּל יִצְעָן. הֲעָה חוֹנֵן בְּנֵי אָדָם. לְמַעַן דַּעַת צִדְקוֹת יְיָ. (בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת

ל : בָּרְכִי מִתְאַמֶּצֶת לְהַחֲזִיק בְּשׁוּלָיו. אֶת שֵׁם הַמְקָרֵב בְּהִשְׁתַּחֲוָיָתָהּ לַהֲדוֹם רַגְלָיו. הָיוֹתֵךְ לְפָנָיו בְּכָל הָעוֹמְדִים עָלָיו. הַנִּגָּשִׁים אֶל יְיָ : (בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ): בָּרְכִי וָעֵד שְׁלוּחָה לְחַכֵּם לִבּוֹת בְּנֵי אָדָם. אֶת שֵׁם וָתִיק הַשּׁוֹלְחֵךְ לְמִחְיַת בָּשָׂר וָדָם. וְהַמַּקְדִּירָם בְּהִלָּקְחֵךְ וְשָׁבוּ לִיסוֹדָם. וְעָלַיִךְ יִזְרַח יְיָ. (בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ) בָּרְכִי זַכָּה בְּעַד מַחֲשַׁכֵּי גוּף מְאִירָה. אֶת שֵׁם זוֹהַר הָעוֹלָם אָיוֹם וְנוֹרָא. זָקֵף שַׁעֲרֵי צֶדֶק נִיקְרָא. זֶה הַשַּׁעַר לַייָ (בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ): בָּרְכִי חַיָּה בְּקֶרֶב מֵתִים עֲצוּרָה. אֶת שֵׁם חַי הָעוֹלָמִים נֶאְזָר בִּגְבוּרָה. חוֹנֵן וּמְכַבֵּד מְכַבְּדֵי הַתּוֹרָה. חֵן וְכָבוֹד יִתֵּן יְיָ (בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ): בָּרְכִי טְהוֹרָה כְּעֶצֶם הַשָּׁמַיִם וּצְבָאָם. אֶת שֵׁם טוֹב לְקוֹיו אֲשֶׁר לִכְבוֹדוֹ בְּרָאָם. טֶרֶם יְבִינוּ הֱכִינָם וּקְרָאָם. טַעֲמוּ וּרְאוּ כִּי טוֹב יְיָ: (בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ): בָּרְכִי יוֹדַעַת חֵפֶץ תְּמִימִים רֵעִים. אֶת שֵׁם יוֹדֵעַ חֶפְצָם וּמַשְׁלִימוֹ לִרְגָעִים יוֹרֶה חַטָּאִים. וְאוּלַי הַשּׁוֹמְעִים יִזְכְּרוּ וְיָשׁוּבוּ אֶל יְיָ: (בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ): בָּרְכִי כְּבוּדָּה בַּת מֶלֶךְ חֲשׁוּקָה. אֶת שֵׁם כְּבוֹד מוֹרֵךְ מִצְוָה. לֹא נִפְלֵאת הִיא וְלֹא רְחוֹקָה. כֹּה תַעֲשׂוּ חֶסֶד מִשְׁפָּט וּצְדָקָה. כִּי בְאֵלֶּה חָפַצְתִּי נְאֻם יְיָ (בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ): בָּרְכִי לוֹבֶשֶׁת חַיִּים וּמִתְקַדֶּשֶׁת מִפִּגְרֵי מֵתִים אֶת שֵׁם לוֹבֵשׁ צְדָקָה וּקְדוֹשִׁים לְפָנָיו מְשָׁרְתִים. לְמוּדֵי שֶׁבַח תְּמִידִים וְלֹא נִצְמָתִים. לַעֲמוֹד לְשָׁרֵת בְּשֵׁם יְיָ: (בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ): בָּרְכִי מִתְקָרֶבֶת בְּקִרְבָּהּ אֱלֹהֶיהָ תְּהַלֵּל. אֶת שֵׁם מְרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּתוֹ מִי יְמַלֵּל. מְהוּלָּל שְׁמוֹ וְכָל הַנְּשָׁמָה לוֹ תְהַלֵּל. מִדֵּי עֲלוֹתָהּ בְּבֵית יְיָ (בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ): בָּרְכִי נִצֶּבֶת עַל מַצָּבָהּ לַעֲשׂוֹת מְלַאכְתָּהּ אֶת שֵׁם נִשְׁקָף עַל אֶרֶץ מִמְּכוֹן שִׁבְתּוֹ. נְכוֹנִים מַלְאָכָיו לַעֲשׂוֹת דָּבָר בְּעִתּוֹ. נוֹשְׂאֵי כְּלֵי יְיָ. (בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ): בָּרְכִי סוֹבֶלֶת אֵבָרִים עַל אַבְרַת רוּחַ חַיָּה. אֶת שֵׁם סוֹעֵד עוֹלָם בְּעַמּוּדֵי עֵצָה וְתוּשִׁיָּה. סוֹד צַדִּיקִים יְסוֹד עוֹלָם הָיָה. סוֹמֵךְ צַדִּיקִים יְיָ. (בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ): בָּרְכִי עוֹטָה תִּפְאֶרֶת וְהָדָר תִּתְאַזָּר. אֶת שֵׁם עוֹשֶׂה אֲשֶׁר חָפֵץ וּמְקַיֵּם אֲשֶׁר גָּזָר. עָרִיצִים יִירָאוּהוּ וְיֹאמַר כָּל נֶעֱזָר. עֶזְרִי מֵעִם יְיָ (בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ): בָּרְכִי פְּנִימָה פְּנִיָּתָהּ לְאֵל חַי מְסִילוֹת. אֶת שֵׁם פּוֹעֲלֵךְ לְשָׁמוֹ נָאווּ תְהִלּוֹת. פְּנִי אֶל תְּפִלָּתֵךְ בִּרְצוֹנֵךְ לְחַלּוֹת פְּנֵי הָאָדוֹן יְיָ. (בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ): בָּרְכִי צוּרַת שֶׂכֶל בְּחֶרֶט אֱנוֹשׁ נְתוּנָה. אֶת שֵׁם צוּר מֵכִין עוֹלָם וְאֵין קֵצֶה לִתְבוּנָה. צֶדֶק יִקְרָאֵהוּ וֶאֱמוּנָה. צַדִּיק אַתָּה יְיָ. (בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ): בָּרְכִי קְרֵבַת שַׁדַּי אֲשֶׁר מַחֲזֵהוּ תֶחֱזֶה. אֶת שֵׁם קָדוֹשׁ וּמְקוּדָּשׁ בְּפִי כָּל חוֹזֶה. קְדוֹשִׁים יַקְדִּישׁוּהוּ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה. וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ. (בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ): בָּרְכִי רוֹדֶפֶת צֶדֶק עַל עִקְּבוֹת אֱלֹהִים. אֶת שֵׁם רוֹכֵב שָׁמַיִם לְעֶזְרַת כְּמֵהִים. רָמִים יְהוֹדוּהוּ וְיָעִידוּ גְבוֹהִים. רָם עַל כָּל גּוֹיִם יְיָ (בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ): בָּרְכִי שׁוֹכֶנֶת בָּתֵּי חוֹמֶר וִיסוֹדָהּ בַּשְּׁחָקִים. אֶת שֵׁם שַׁדַּי הַנִּקְדָּשׁ בְּשֶׁבַע כִּתּוֹת צַדִּיקִים. שְׁמוּרִים מִכָּל טִנּוּף. וּמִכָּל עָוֹן מְנוּקִים. שָׁם יְתַנּוּ צִדְקוֹת יְיָ (בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ): בָּרְכִי תְּלוּיָה בִּימִין עֶלְיוֹן וּנְצוּרָה כְּאִישׁוֹן. אֶת שֵׁם תְּמִים דֵּעִים בָּרוּךְ בְּלֵב וּמְבוֹרָךְ בְּלָשׁוֹן. תָּבֹן נְשָׁמוֹת עִם הָאוֹר הָרִאשׁוֹן. תְּחִלַּת דִּבֶּר יְיָ (בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ):

יָחִיד בָּרְכִי הֱשִׁיבֵנוּ וּמִבּוֹר דַּלּוֹת הֶעֱלֵנוּ. אֶת שֵׁם הָאוֹמֵר לַחֶרֶס וְלֹא

חֲרַבַת בְּאוֹרְךָ נַהֲרֶנוּ. שִׁמְךָ וּכְבוֹדְךָ אֵל נְסָה אוֹר פָּנֶיךָ יְיָ: (בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ יְיָ אֱלֹהַי גָּדַלְתָּ מְּאוֹד. הוֹד וְהָדָר לָבָשְׁתָּ. הַלְלִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ. אֲהַלְלָה יְיָ בְּחַיָּי. אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי. יֶעֱרַב עָלָיו שִׂיחִי. אָנֹכִי אֶשְׂמַח בַּייָ. יִתַּמּוּ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ וּרְשָׁעִים עוֹד אֵינָם. (בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ הַלְלוּיָהּ).

רַחֲמָנָא אִדְכַּר לָן קְיָמֵהּ דִּי אַבְרָהָם רְחִימָא בְּדִיל וַיַּעֲבוֹר:
רַחֲמָנָא אִדְכַּר לָן קְיָמֵהּ דִּי יִצְחָק עֲקִידָא. בְּדִיל וַיַּעֲבוֹר:
רַחֲמָנָא אִדְכַּר לָן קְיָמֵהּ דִּי יַעֲקֹב שְׁלֵימָא. בְּדִיל וַיַּעֲבוֹר:
רַחֲמָנָא אִדְכַּר לָן זְכוּתֵהּ דִּי יוֹסֵף צַדִּיקָא. בְּדִיל וַיַּעֲבוֹר:
רַחֲמָנָא אִדְכַּר לָן קְיָמֵהּ דִּי מֹשֶׁה נְבִיאָה. בְּדִיל וַיַּעֲבוֹר:
רַחֲמָנָא אִדְכַּר לָן קְיָמֵהּ דִּי אַהֲרֹן כַּהֲנָא. בְּדִיל וַיַּעֲבוֹר:
רַחֲמָנָא אִדְכַּר לָן קִנְאוּתֵיהּ דִּי פִּנְחָס קַנָּאָה. בְּדִיל וַיַּעֲבוֹר:
רַחֲמָנָא אִדְכַּר לָן קְיָמֵהּ דִּי דָוִד מְשִׁיחָא. בְּדִיל וַיַּעֲבוֹר:
רַחֲמָנָא אִדְכַּר לָן צְלוֹתֵיהּ דִּי שְׁלֹמֹה מַלְכָּא. בְּדִיל וַיַּעֲבוֹר:
רַחֲמָנָא אֲרִים יְמִינָךְ וְאַצְמַח פֻּרְקָנָךְ. בְּדִיל וַיַּעֲבוֹר:
רַחֲמָנָא בְּכִסּוּפֵי אַפִּין אָתֵינָא לְמִקְרָא קֳדָמָךְ רְחַם עֲלָן. בְּדִיל וַיַּעֲבוֹר:
רַחֲמָנָא גַּלֵּי גְבוּרְתֵּךְ עֲלָן. בְּדִיל וַיַּעֲבוֹר:
רַחֲמָנָא דִּינָנָא אַפֵּק לִנְהוֹרָא. בְּדִיל וַיַּעֲבוֹר:
רַחֲמָנָא דִּינָא דִּי חַיֵּי גְּזַר עֲלָן. בְּדִיל וַיַּעֲבוֹר:
רַחֲמָנָא לָא תִתְפְּרַע בְּעוֹבָדָנָא בִּישִׁין מִנָּן. בְּדִיל וַיַּעֲבוֹר:
רַחֲמָנָא הַדְרָךְ שַׁוִּי עֲלָן. בְּדִיל וַיַּעֲבוֹר:
רַחֲמָנָא זִיוָךְ אַשְׁרֵי עֲלָן. בְּדִיל וַיַּעֲבוֹר:
רַחֲמָנָא זַכְוָן חַפֵּשׂ לָן. בְּדִיל וַיַּעֲבוֹר:
רַחֲמָנָא חֲשֹׁב עֲלָן טַבְוָן. בְּדִיל וַיַּעֲבוֹר:
רַחֲמָנָא טַבְוָן סַגִּיאָן אַיְתֵי עֲלָן. בְּדִיל וַיַּעֲבוֹר:
רַחֲמָנָא יִתְגַּלְגְּלוּן רַחֲמָךְ עֲלָן. בְּדִיל וַיַּעֲבוֹר:
רַחֲמָנָא כְּבֹשׁ חֶמְתָּא וְרֻגְזָא מִנָּן. בְּדִיל וַיַּעֲבוֹר:
רַחֲמָנָא חַתְמְנָא בְּסִפְרָא דִּי חַיֵּי. בְּדִיל וַיַּעֲבוֹר:
רַחֲמָנָא חַתְמְנָא בְּסִפְרָא דִּי רַחֲמֵי. בְּדִיל וַיַּעֲבוֹר:
רַחֲמָנָא חַתְמְנָא בְּסִפְרָא דִּי צַדִּיקֵי. בְּדִיל וַיַּעֲבוֹר:
רַחֲמָנָא חַתְמְנָא בְּסִפְרָא דִּי יְשָׁרֵי וּתְמִימֵי. בְּדִיל וַיַּעֲבוֹר:
רַחֲמָנָא חַתְמְנָא בְּסִפְרָא דִּי פַרְנָסָא וּמְזוֹנֵי. בְּדִיל וַיַּעֲבוֹר:
רַחֲמָנָא לָא תֶעְבַּד גְּמִירָא לָן. בְּדִיל וַיַּעֲבוֹר:
רַחֲמָנָא מְחַל וּשְׁבֹק לְחוֹבִין וְלַעֲוָן. בְּדִיל וַיַּעֲבוֹר:
רַחֲמָנָא נְהוֹר טוּבָךְ אַנְהַר עֲלָן. בְּדִיל וַיַּעֲבוֹר:
רַחֲמָנָא סָעֵד וְסָמֵךְ הֱוֵה לָן בְּדִיל וַיַּעֲבוֹר:
רַחֲמָנָא עֲבֵד עִמָּנָא אָת לְטָב. בְּדִיל וַיַּעֲבוֹר:
רַחֲמָנָא פְּתַח שְׁמַיָּא לִצְלוֹתָנָא. בְּדִיל וַיַּעֲבוֹר:
רַחֲמָנָא צְלוֹתָנָא קַבֵּל בִּרְעָוָא. בְּדִיל וַיַּעֲבוֹר:

רַחֲמָנָא קַבֵּל צְלוֹתָנָא וּבָעוּתָנָא בְּעִדָּן עָקְתָא. בְּדִיל וַיַּעֲבוּר:
רַחֲמָנָא רַחֵם עַל נִשְׁמָתָא. בְּדִיל וַיַּעֲבוּר:
רַחֲמָנָא שַׁתָּא טַבְתָּא אַיְתִי עֲלָן. בְּדִיל וַיַּעֲבוּר:
רַחֲמָנָא תּוּב מִן רָגְזָךְ. בְּדִיל וַיַּעֲבוּר:
רַחֲמָנָא לָא נֶהְדַּר רֵיקָם מִן קֳדָמָךְ. בְּדִיל וַיַּעֲבוּר:

דער חזן זאגט חצי קדיש

כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ:

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל. וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת. וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:

זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים. וְחָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים. לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים:

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ: מוֹרִיד הַטָּל:

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים: סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר: מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

מִי כָמוֹךָ אָב הָרַחֲמִים. זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים:

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה:

לְדוֹר וָדוֹר הַמְלִיכוּ לָאֵל כִּי הוּא לְבַדּוֹ מָרוֹם וְקָדוֹשׁ:

וּבְכֵן יִתְקַדַּשׁ שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ וְעַל מְכוֹנְךָ וְהֵיכָלֶךָ:

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאֵימָתְךָ עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם כְּמוֹ (כְּמָה) שֶׁיָּדַעְנוּ יהוה אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשָּׁלְטָן לְפָנֶיךָ עֹז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ:

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ. תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ וְתִקְוָה טוֹבָה לְדוֹרְשֶׁיךָ וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ. שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ. וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ. וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ. וִישָׁרִים יַעֲלֹזוּ. וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ. וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ בְּעָשָׁן [כֶּעָשָׁן] תִּכְלֶה. כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ:

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ מְהֵרָה לְבַדֶּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ. בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ. וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ. כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ. יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ:

קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ. וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ. כַּכָּתוּב וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ: וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם (לשבת הַשַּׁבָּת הַזֶּה לִקְדוּשָּׁה וְלִמְנוּחָה וְאֶת יוֹם) הַכִּפּוּרִים הַזֶּה לִמְחִילָה וְלִסְלִיחָה וּלְכַפָּרָה וְלִמְחָל בּוֹ אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ (בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קוֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ. וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ לִפְלֵיטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים הַזֶּה. זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים (טוֹבִים): וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחָנֵּנוּ וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מְחוֹל לַעֲוֹנוֹתֵינוּ בְּיוֹם לשבת (הַשַּׁבָּת הַזֶּה וּבְיוֹם) הַכִּפּוּרִים הַזֶּה מְחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטֹּאתֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ. כָּאָמוּר אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מוֹחֶה פְשָׁעֶיךָ לְמַעֲנִי וְחַטֹּאתֶיךָ לֹא אֶזְכּוֹר: וְנֶאֱמַר מָחִיתִי כָעָב פְּשָׁעֶיךָ וְכֶעָנָן חַטֹּאתֶיךָ שׁוּבָה אֵלַי כִּי גְאַלְתִּיךָ: וְנֶאֱמַר כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ: לשבת (אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה נָא בִמְנוּחָתֵנוּ) קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ. שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ לשבת (וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָנוּחוּ בָהּ כָּל יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ) וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת. כִּי אַתָּה סָלְחָן

לְיִשְׂרָאֵל וּמָחֳלָן לְשִׁבְטֵי יְשׁוּרוּן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ אֶלָּא אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ לַעֲוֹנוֹתֵינוּ וְלַעֲוֹנוֹת עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל וּמַעֲבִיר אַשְׁמוֹתֵינוּ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ (הַשַּׁבָּת וְ) יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַכִּפּוּרִים:

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְלִתְפִלָּתָם שְׁעֵה. וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ. וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד: (צוּרֵנוּ) צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְּךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ: עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם וָיוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ (כִּי) מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:

וְעַל כּוּלָּם יִתְבָּרֵךְ וְיִתְרוֹמֵם (וְיִתְנַשֵּׂא) שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:

וַחֲתוֹם לְחַיִּים טוֹבִים כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ:

וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה וִיהַלְלוּ (וִיבָרְכוּ) אֶת שִׁמְךָ (הַגָּדוֹל) בֶּאֱמֶת (לְעוֹלָם כִּי טוֹב) הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה (הָאֵל הַטּוֹב) בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חַיִּים חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד (יַחַד) בְּאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה (וְרַחֲמִים) וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרְכֵנוּ וּלְבָרֵךְ אֶת כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ (בְּרוֹב עוֹז וְשָׁלוֹם):

בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה וּגְזֵירוֹת טוֹבוֹת יְשׁוּעוֹת וְנֶחָמוֹת נִזָּכֵר וְנֵחָתֵם לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם: נ"א עושה השלום

יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ תָּבֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ וְאַל תִּתְעַלַּם מִתְּחִנָּתֵנוּ שֶׁאֵין אָנוּ עַזֵּי פָנִים וּקְשֵׁי עֹרֶף. לוֹמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ צַדִּיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חָטָאנוּ׳ אֲבָל אֲנַחְנוּ וַאֲבוֹתֵינוּ חָטָאנוּ: אָשַׁמְנוּ׳ בָּגַדְנוּ׳ גָּזַלְנוּ. דִּבַּרְנוּ דֹפִי. הֶעֱוִינוּ. וְהִרְשַׁעְנוּ. זַדְנוּ. חָמַסְנוּ׳ טָפַלְנוּ שֶׁקֶר: יָעַצְנוּ רָע. כִּזַּבְנוּ׳ לַצְנוּ׳

מָרַדְנוּ ׃ נִאַצְנוּ ׃ סָרַרְנוּ ׃ עָוִינוּ ׃ פָּשַׁעְנוּ ׃ צָרַרְנוּ ׃ קִשִּׁינוּ עֹרֶף ׃ רָשַׁעְנוּ ׃ שִׁחַתְנוּ ׃ תִּעַבְנוּ ׃ תָּעִינוּ ׃ תִּעְתָּעְנוּ ׃ סַרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא שָׁוָה לָנוּ ׃ וְאַתָּה צַדִּיק עַל כָּל הַבָּא עָלֵינוּ כִּי אֱמֶת עָשִׂיתָ וַאֲנַחְנוּ הִרְשָׁעְנוּ ׃

מַה נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מָרוֹם וּמַה נְּסַפֵּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן שְׁחָקִים הֲלֹא כָּל הַנִּסְתָּרוֹת וְהַנִּגְלוֹת אַתָּה יוֹדֵעַ ׃

אַתָּה נוֹתֵן יָד לַפּוֹשְׁעִים ׃ וִימִינְךָ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שָׁבִים ׃ וַתְּלַמְּדֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְהִתְוַדּוֹת לְפָנֶיךָ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ ׃ לְמַעַן נֶחְדַּל מֵעֹשֶׁק יָדֵינוּ ׃ וּתְקַבְּלֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ כְּאִשִּׁים וּכְנִיחוֹחִים ׃ לְמַעַן דְּבָרֶיךָ אֲשֶׁר אָמָרְתָּ ׃ אֵין קֵץ לְאִשֵּׁי חוֹבוֹתֵינוּ וְאֵין מִסְפָּר לְנִיחוֹחֵי אַשְׁמָתֵנוּ ׃ וְאַתָּה יוֹדֵעַ שֶׁאַחֲרִיתֵנוּ רִמָּה וְתוֹלֵעָה ׃ לְפִיכָךְ הִרְבֵּיתָ סְלִיחָתֵנוּ ׃ מָה אָנוּ ׃ מֶה חַיֵּינוּ ׃ מֶה חַסְדֵּנוּ ׃ מַה צִּדְקוֹתֵנוּ ׃ מַה יְּשׁוּעָתֵנוּ ׃ מַה כֹּחֵנוּ ׃ מַה גְּבוּרָתֵנוּ ׃ מַה נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ ׃ הֲלֹא כָּל הַגִּבּוֹרִים כְּאַיִן לְפָנֶיךָ וְאַנְשֵׁי הַשֵּׁם כְּלֹא הָיוּ ׃ וַחֲכָמִים כִּבְלִי מַדָּע וּנְבוֹנִים כִּבְלִי הַשְׂכֵּל כִּי רוֹב מַעֲשֵׂיהֶם תֹּהוּ ׃ וִימֵי חַיֵּיהֶם הֶבֶל לְפָנֶיךָ ׃ וּמוֹתַר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אָיִן כִּי הַכֹּל הָבֶל ׃

אַתָּה הִבְדַּלְתָּ אֱנוֹשׁ מֵרֹאשׁ ׃ וַתַּכִּירֵהוּ לַעֲמוֹד לְפָנֶיךָ כִּי מִי יֹאמַר לְךָ מַה תִּפְעָל וְאִם יִצְדַּק מַה יִּתֵּן לָךְ ׃ וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (יחיד אינו מזכיר של שבת אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְ) אֶת יוֹם הַכִּפּוּרִים הַזֶּה ׃ קֵץ וּמְחִילָה וּסְלִיחָה עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ ׃ לְמַעַן נֶחְדַּל מֵעוֹשֶׁק יָדֵינוּ ׃ וְנָשׁוּב אֵלֶיךָ לַעֲשׂוֹת חֻקֵּי רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם ׃ וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים רַחֵם עָלֵינוּ כִּי לֹא תַחְפּוֹץ בְּהַשְׁחָתַת עוֹלָם ׃ שֶׁנֶּאֱמַר דִּרְשׁוּ יְהוָה בְּהִמָּצְאוֹ קְרָאֻהוּ בִּהְיוֹתוֹ קָרוֹב ׃ וְנֶאֱמַר יַעֲזֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ וְאִישׁ אָוֶן מַחְשְׁבוֹתָיו וְיָשׁוֹב אֶל יְיָ וִירַחֲמֵהוּ וְאֶל אֱלֹהֵינוּ כִּי יַרְבֶּה לִסְלוֹחַ ׃ וְאַתָּה אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת חַנּוּן

וְרַחוּם אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת וּמַרְבֶּה לְהֵטִיב וְרוֹצֶה אַתָּה בִּתְשׁוּבַת רְשָׁעִים וְאֵין אַתָּה חָפֵץ בְּמִיתָתָם שֶׁנֶּאֱמַר אֱמוֹר אֲלֵיהֶם חַי אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי יֱהֹוִה אִם אֶחְפּוֹץ בְּמוֹת הָרָשָׁע כִּי אִם בְּשׁוּב רָשָׁע מִדַּרְכּוֹ וְחָיָה: וְנֶאֱמַר שׁוּבוּ שׁוּבוּ מִדַּרְכֵיכֶם הָרָעִים וְלָמָּה תָמוּתוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל וְנֶאֱמַר הֶחָפֹץ אֶחְפּוֹץ מוֹת רָשָׁע נְאֻם אֲדֹנָי יֱהֹוִה הֲלֹא בְּשׁוּבוֹ מִדְּרָכָיו וְחָיָה. וְנֶאֱמַר כִּי לֹא אֶחְפּוֹץ בְּמוֹת הַמֵּת נְאֻם אֲדֹנָי יֱהֹוִה וְהָשִׁיבוּ וִחְיוּ: כִּי אַתָּה סָלְחָן לְיִשְׂרָאֵל וּמָחֳלָן לְשִׁבְטֵי יְשֻׁרוּן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ (אֶלָּא אָתָּה).

אֱלֹהַי. עַד שֶׁלֹּא נוֹצַרְתִּי אֵינִי כְדַאי. וְעַכְשָׁיו שֶׁנּוֹצַרְתִּי כְּאִלּוּ לֹא נוֹצַרְתִּי. עָפָר אֲנִי בְּחַיַּי קַל וָחוֹמֶר בְּמִיתָתִי. הֲרֵי אֲנִי לְפָנֶיךָ כִּכְלִי מָלֵא בוּשָׁה וּכְלִימָּה. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁלֹּא אֶחֱטָא עוֹד. וּמַה שֶּׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ מְחוֹק בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. אֲבָל לֹא עַל יְדֵי יִסּוּרִים וָחֳלָיִים רָעִים:

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה. פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וְאַחֲרֵי מִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי. וְכָל הַקָּמִים וְהַחוֹשְׁבִים עָלַי לְרָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם: עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ. לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת: וְעָרְבָה לַיְיָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלָיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

תפלה לשליח צבור בקול

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ׃

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה׃

מִסּוֹד חֲכָמִים וּנְבוֹנִים וּמִלֶּמֶד דַּעַת מְבִינִים אֶפְתְּחָה פִּי בִּתְפִלָּה וּבְתַחֲנוּנִים לְחַלּוֹת וּלְחַנֵּן פְּנֵי מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ לַעֲוֹנִים׃

אָב יְדָעֲךָ מִנּוֹעַר. בְּחָנְתּוֹ בְּעֶשֶׂר בַּל עֲבוֹר בְּרֹאשׁ תַּעַר׃ גָּשׁ לְחַלּוֹתְךָ כְּנַעַר וְלֹא כְבַעַר. רַגְלָיו לָבֹא בָּזֶה הַשַּׁעַר׃ אֱמוּנִים גָּשׁוּ לְנַצְּחָךְ אָיוֹם. נֶצַח כָּל הַיּוֹם׃ עֲבוּר כִּי פָנָה יוֹם. גּוֹנְנֵנוּ בְּצֶדֶק יוֹשֵׁב כְּחוֹם הַיּוֹם׃

זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים. וְחָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים׃

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם׃

אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ׃ מוריד הטל

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר׃ מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה׃

הַנִּקְרָא לְאָב זֶרַע. וְנִפְנָה לָסוּר מִמּוֹקְשֵׁי רָע׃ חזן וְזַעַק וְחִנֵּן וְשִׂיחָה לֹא גָרַע. חָסַן בְּרָכָה כַּאֲשֶׁר זָרַע׃ יָהּ שִׁמְךָ בָּנוּ יֶעֱרַב. וְיִשְׁעֲךָ לָנוּ תְקָרֵב׃ חזן גְּאוּלָתֵנוּ לָנוּ תְקָרֵב. הַחֲיֵינוּ בְּטַל כְּשָׂח לִפְנוֹת עָרֶב׃

מִי כָמוֹךָ אַב הָרַחֲמִים. זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים׃

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים׃ בָּרוּךְ אַתָּה יהוה מְחַיֵּה הַמֵּתִים׃

טֶבַע זִיו תָּאֳרָהּ. יָהּ חֲקָקוֹ בְּכֵס יְקָרָהּ׃ חזן כְּשָׂר תָּם מְקוֹם מַה נּוֹרָא. לְעֵת קֵץ חָז וַיַּרְא׃

ימלוך

מטה לוי

אב ידעך מנוער. אברהם אבינו שהכיר אותו מנעוריו: בחנתו בעשר. נסיונות: בל עבור. לא עבר ממצותיך אף לא כחוט השערה הנדבקת בראש תער: גש לחלותך. קרב להתפלל לפניך: כנער. אהוב לאביו: ולא כבער. יש נער שהוא בער וכסיל אבל אברהם אינו כן. התפלל לפניך. רגליו לבא בזה השער. פירושו בניו להתפלל ליכנס בשער צדיקים:

אמונים. ישראל המאמינים בבריתך: גשו לנצחך. באו לנצחך ולשכח במיני ענונים לפניך. אתה איום. נצח כל היום. עושים נגם ונצר כל היום של יוה"כ: עבור כי פנה יום. בשביל שעבר יוה"כ כולו שהוא יום סליחה: גוננינו בצדק. תגין עלינו בזכות אברהם שנא' עליו יושב כחום היום:

הנקרא לאב זרע. יצחק שנק' זרע לאברהם: ונפנה לסור ממוקשי רע. הלך וסר מאבימלך שהיה איש רע: ושיחה לא גרע. לא מנע להתפלל על השובע. הרמב"ן: חסן ברכה כאשר זרע. נתעשר בברכה שבאה בתבואות זרעו: יה שמך בנו. כלה שמך משותף בשמינו בקשתינו יערב ויומתק לפניך זאת: החיינו בטל. בטל של תחיה: כשח לפנות ערב. כמו שהשיח בשעת עקידה ליצחק ששח בשדה לפנות ערב:

חו״ק יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ:

חו״ק וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל אֵל נָא:

חזן וקהל שְׁמַע נָא. סְלַח נָא הַיּוֹם. עֲבוּר כִּי פָנָה יוֹם. וּנְהַלֶּלְךָ נוֹרָא וְאָיוֹם. קָדוֹשׁ:

וּבְכֵן וּלְךָ תַעֲלֶה קְדֻשָּׁה כִּי אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ.

שַׁעֲרֵי אַרְמוֹן. מְהֵרָה תִפְתַּח לְבוֹאֲרֵי דַת אָמוֹן: שַׁעֲרֵי גְנוּזִים מְהֵרָה תִפְתַּח לְדָתְךָ אֲחוּזִים: שַׁעֲרֵי הֵיכָל הַנֶּחֱמָדִים מְהֵרָה תִפְתַּח לְוֹעוּדִים: שַׁעֲרֵי זְבוּל מַחֲנַיִם. מְהֵרָה תִפְתַּח לְחַכְלִילֵי עֵינָיִם: שַׁעֲרֵי טְהָרָה מְהֵרָה תִפְתַּח לְיָפָה וּבָרָה: שַׁעֲרֵי כֶּתֶר הַמְיוּמָן. מְהֵרָה תִפְתַּח לְלֹא אַלְמָן. וּבָהֶם תֵּעָרֵץ וְתוּקְדַּשׁ. כְּסוֹד שִׂיחַ שַׂרְפֵי קֹדֶשׁ הַמַּקְדִּישִׁים שִׁמְךָ בַּקֹּדֶשׁ:

כֶּתֶר יִתְּנוּ לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מַלְאָכִים הֲמוֹנֵי מַעְלָה עִם עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל קְבוּצֵי מַטָּה: יַחַד כֻּלָּם קְדֻשָּׁה לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ. כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יהוה צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: כְּבוֹדוֹ מָלֵא עוֹלָם מְשָׁרְתָיו שׁוֹאֲלִים זֶה לָזֶה אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ לְעֻמָּתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים (בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ):

בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: מִמְּקוֹמוֹ הוּא יִפֶן בְּרַחֲמִים לְעַמּוֹ וְיָחוֹן עַם הַמְיַחֲדִים שְׁמוֹ עֶרֶב וָבֹקֶר בְּכָל יוֹם תָּמִיד פַּעֲמַיִם בְּאַהֲבָה שְׁמַע אוֹמְרִים:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד: הוּא אֱלֹהֵינוּ הוּא אָבִינוּ הוּא מַלְכֵּנוּ הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ. וְהוּא יַשְׁמִיעֵנוּ בְּרַחֲמָיו שֵׁנִית לְעֵינֵי כָּל חַי לֵאמֹר. הֵן גָּאַלְתִּי אֶתְכֶם אַחֲרִית כְּרֵאשִׁית לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים: אֲנִי יהוה אֱלֹהֵיכֶם:

חזן אַדִּיר אַדִּירֵנוּ יְיָ אֲדוֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ. וְהָיָה יהוה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יהוה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: קו״ח וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר: יִמְלֹךְ יהוה לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

חזן לְדוֹר וָדוֹר נַגִּיד גָּדְלֶךָ וּלְנֵצַח נְצָחִים קְדֻשָּׁתְךָ נַקְדִּישׁ. וְשִׁבְחֲךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה:

יש נוהגין לומר אתה קדוש וכו׳ לְדוֹר וָדוֹר הַמְלִיכוּ לָאֵל כִּי הוּא לְבַדּוֹ מָרוֹם וְקָדוֹשׁ:

חֲמוֹל עַל מַעֲשֶׂיךָ. וְתִשְׂמַח בְּמַעֲשֶׂיךָ. וְיֹאמְרוּ לְךָ חוֹסֶיךָ. בְּצַדֶּקְךָ עֲמוּסֶיךָ. תּוּקְדַּשׁ אָדוֹן עַל כָּל

מטה

שבע זיו תארה. תשבע של זיו תואר יעקב: יה חקקו בכס יקרה. חקק הקב״ה בכסא כבודו: כאשר תם מקום מה נורא. כשראה יעקב בחלום שלמעלה אמר עליו מה נורא המקום הזה: לעת קץ. לעת אשר הקיץ משנתו: אז. ראה ואמר אכן יש ה׳ במקום הזה: וירא. ויאמר מה נורא וגו׳: שערי ארמון. שערי בהמ״ק מהרה תפתח לבוארי דת אמון. לישראל שמבארים

לוי

התורה שנק׳ אמון: שערי גנוזים. שערי בהמ״ק שהם גנוזים וטמונים: לדתך אחוזים. להדבקים בתורתך: לועדים. להמתקבלים בבהכ״נ: זבול מחנים. השמים ששם המלאכים הקרואים מחנים: לחכלילי עינים. לישראל שמאדימים עיניהם בתורה שנק׳ יין: כתר המיומן. שערי תפלה שהיא כתר נאמנת למלך נאמן שעושה מתפלתינו כתר לראשו: ובהם. בישראל תערץ ותוקדש:

מעשיך

מַעֲשֶׂיךָ. כִּי מַקְדִּישֶׁךָ כִּקְדוּשָּׁתְךָ (נ״א כערכך) קְדֻשָּׁתְךָ נָאָה לְקָדוֹשׁ פְּאֵר מִקְּדוֹשִׁים:

בְּאֵין מֵלִיץ יוֹשֶׁר מוּל מַגִּיד פֶּשַׁע. תַּגִּיד לְיַעֲקֹב דְּבַר חוֹק וּמִשְׁפָּט. וְצַדְּקֵנוּ בַּמִּשְׁפָּט. הַמֶּלֶךְ הַמִּשְׁפָּט:

צריך להפסיק בין תיבת איתן לתיבת אדונינו כי אדונינו קאי על תקב״ה

עוֹד יִזְכּוֹר לָנוּ אַהֲבַת אֵיתָן. אֲדוֹנֵנוּ. וּבַבֵּן הַנֶּעֱקַד יַשְׁבִּית מְדַיְּנֵנוּ. וּבִזְכוּת הַתָּם יוֹצִיא אָיוֹם (נ״א היום) לְצֶדֶק דִּינֵנוּ. כִּי קָדוֹשׁ הַיּוֹם לַאֲדוֹנֵנוּ:

וּבְכֵן יִתְקַדַּשׁ שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ וְעַל מְכוֹנְךָ וְהֵיכָלֶךָ:

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יהוה אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאֵימָתְךָ עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. כְּמוֹ שֶׁיָּדַעְנוּ יהוה אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשָּׁלְטָן לְפָנֶיךָ עֹז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ:

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ. תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ. וְתִקְוָה טוֹבָה לְדוֹרְשֶׁיךָ. וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ. שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ. וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ. וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ. וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ. וִישָׁרִים יַעֲלוֹזוּ וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ. וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ בְּעָשָׁן (כֶּעָשָׁן) תִּכְלֶה. כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ:

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ מְהֵרָה לְבַדֶּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ. בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ. וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ. כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ. יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ:

קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ. וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ כַּכָּתוּב וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ:

וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם לשבת הַשַּׁבָּת הַזֶּה לִקְדוּשָּׁה וְלִמְנוּחָה וְאֶת יוֹם) הַכִּפּוּרִים הַזֶּה לִמְחִילָה וְלִסְלִיחָה וּלְכַפָּרָה וְלִמְחָל בּוֹ אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ (בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קוֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ לִפְלֵיטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים הַזֶּה: זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים (טוֹבִים): וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחָנֵּנוּ וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

כתב המג"א ר"ס תרכג יאמר הרוז היום יפנה וגו' קודם הערב שמש דאל"כ דובר שקרים לפני ה' וכ"כ הט"ז ז"ל ושמוס הוא שאומרים דבר זה אחר שקיעת השמש ע"כ ונס' זכרון יוסף כ' בזה"ל מפני שידוע לי שברוב המקומות וברוב השנים אומרים הרוז זה לאחר שקיעת החמה לויתי לאמר (היום פנה השמש בא ופנה) וכן כבר הגהתי בתחזור שלי עכ"ל:

וכתב ע"ז הגאון מהרי"ב ז"ל להאורה לפמ"ש בפי' המחזור (היום יפנה) ביום זה יפנה אלינו כמו השמש וכו' יש ליישב מסתא שלנו דאמרי' כל זה אף לאחר שקיעת החמה. ואדרבא ראיה גדולה יש להגאון בעל פי' המחזור דאלו לפי' הגדולים מ"ז ומ"א וז"י הנ"ל קשה דברי הפיוט אהדדי דהכא יסד היום יפנה ל' עתיד ולעיל בכמוך יסד פתח לנו שער כו' כי פנה יום. וכ"כ עוד לעיל בשיר אמונים גשו כו' וכן בשיר שמע נא כו' הרי בשלשתן יסד ל' עבר. אבל לדברי המפרש אתי הכל שפיר. וקרוב לודאי דמה"ט המליא לפרש ביום זה יפנה אלינו הקב"ה כמו שהשמש וגו' כדי ליישב שלא יהיו דברי הפייטן סתרו. וכדאי לסמוך על פירושו כי המפרש גדול הדור היה כנודע וכו' עכ"ל מהרי"ב. והרב בעל קריאי מועד מיאן בזה וחילק בין פנה לבא כי ידוע שפנות היום יאמר מיד אחר חצות כמ"ש כי פנה יום כי ינטו צללי ערב (ירמיה ו) ואחז"ל יצחק תקן תפלת מנחה שנא' ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב. ולכן בתחלה יסד פנה שהתחיל לפנות. ומתה אמרי' יבא ויפנה כולו כי השמש ישקיע ויפנה למטה מהאופק ולכן נכונה שצריך מיד דאם לא עכשיו אימתי גם אפשר לפרש כי פנה כאשר יהיה פנה יום שנמלא עבר מורכב עם עתיד. כמו ומולדתך אשר הולדת אחריהם ודומיהם. והעיקר כט"ז ומ"א שנכון להזהר לאומרו לפני הערב שמש. אך אם אירע שהאריך החזן עד אחר הערב שמש יאמר כמ"ש זכרון יוסף (פנה בא ופנה) וכן אני נוהג עכ"ל. הרי לפניך כל הדיעות והבוחר יבחר. ואני פירשתי כפי' המפרש:

חו"ק פְּתַח לָנוּ שַׁעַר. בְּעֵת נְעִילַת שַׁעַר. כִּי פָנָה יוֹם:

חו"ק הַיּוֹם יִפְנֶה. הַשֶּׁמֶשׁ יָבֹא וְיִפְנֶה. נָבוֹאָה שְׁעָרֶיךָ:

חו"ק אָנָּא. אֵל נָא. שָׂא נָא. סְלַח נָא. מְחַל נָא. חֲמוֹל נָא. רַחֵם נָא. כַּפֶּר נָא. כְּבוֹשׁ חֵטְא וְעָוֹן:

והנה הט"ז והמ"א ובעל זכרון יוסף כתבו דלאחר ביאת השמש י"ל היום פנה השמש בא ופנה והגאון מהרי"ב כתב כפי פי' הפיוט היום יפנה. יפנה הקב"ה אלינו ובעל קריאי מועד סתר דבריו. והנה בתפלת יו"כ קטן והוליא האור לדק טרם יבא השמש ויעריב ישפוך כמים לבו בתפלתו כל איש שהמשלימים אומרים אותו אחר ביאת השמש ולא דברו מזה מאומה ושם אין התוכה מולאת. לכן נראה דהפייטן נקט בזה דרך מליצה כאמור בקהלת עד אשר לא תחשך השמש וגו' והוא עת וזמן שאנו בו וע"ז אמר שהשי"ת לאור יוציא דיכנו כל עוד רוח חיינו בנו וע"ז הכונה נקט ג"כ בהפיוט הזה היום יפנה השמש יבא ויפנה ורומינו קלרה מליק העתים וכל עוד נשמתינו בנו הזכה עוד לבוא בשעריך בשערי ירושלים והכון. ועכ"פ אם לא נאמר כן הבוחר יבחר גם שם להגיה שהמשלימים יאמרו אחר שבא השמש. והבוחר יבחר. המגיה:

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים מִתְנַהֵג בַּחֲסִידוּת מוֹחֵל עֲוֹנוֹת עַמּוֹ. מַעֲבִיר רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן מַרְבֶּה מְחִילָה לְחַטָּאִים וּסְלִיחָה לַפּוֹשְׁעִים. עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם כָּל בָּשָׂר וְרוּחַ. לֹא כְרָעָתָם תִּגְמוֹל: אֵל. הוֹרֵיתָ לָנוּ לוֹמַר שְׁלֹשׁ

פתח: לנו שער בעת נעילת שער. השמים: כי פנה יום. לערב: ישקע ויפנה לכן. נבואה שעריך כי אם לא עכשיו אימתי היום פנה. הקב"ה אלינו לטובה: השמש יבא ויפנה. כי השמש ובקשתינו אנא. כו':

עֶשְׂרֵה. וּזְכָר לָנוּ הַיּוֹם בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה. כְּהוֹדַעְתָּ לֶעָנָו מִקֶּדֶם כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב וַיֵּרֶד יהוה בֶּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְשֵׁם יהוה:

וַיַּעֲבוֹר יהוה עַל פָּנָיו וַיִּקְרָא:

יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת. נוֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים. נוֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה. וְנַקֵּה. וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵינוּ וּלְחַטָּאתֵינוּ וּנְחַלְתָּנוּ: סְלַח לָנוּ אָבִינוּ כִּי חָטָאנוּ מְחַל לָנוּ מַלְכֵּנוּ כִּי פָשָׁעְנוּ כִּי אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסַלָּח וְרַב חֶסֶד לְכָל קוֹרְאֶיךָ:

כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים כֵּן תְּרַחֵם יְיָ עָלֵינוּ: לַייָ הַיְשׁוּעָה עַל עַמְּךָ בִרְכָתֶךָ סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בּוֹטֵחַ בָּךְ. יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ:

כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּוָּרֵא. אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר יָהּ אֲדֹנָי מִי יַעֲמוֹד:

סְלַח נָא לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה כְּגֹדֶל חַסְדֶּךָ. וְכַאֲשֶׁר נָשָׂאתָה לָעָם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד הֵנָּה וְשָׁם נֶאֱמַר:

וַיֹּאמֶר יהוה סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ:

הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ וּשְׁמָע פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שׁוֹמְמוֹתֵינוּ וְהָעִיר אֲשֶׁר נִקְרָא שִׁמְךָ עָלֶיהָ כִּי לֹא עַל צִדְקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים: אֲדֹנָי שְׁמָעָה אֲדֹנָי סְלָחָה אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל תְּאַחַר לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי שִׁמְךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ:

וּמִי יַעֲמוֹד חֵטְא אִם תִּשְׁמוֹר. וּמִי יָקוּם דִּין אִם תִּגְמוֹר. הַסְּלִיחָה עִמְּךָ סָלַחְתִּי לֵאמֹר. הָרַחֲמִים. גַּם לְךָ מִדָּתְךָ לִגְמוֹר: דִּכְדּוּךְ דַּלּוּתֵינוּ רְאֵה וְאַל תַּכְלִים. דַּעַת נְתִיב דְּרָכֶיךָ חֶפְצֵנוּ הַשְׁלִים. גָּדוֹל וְקָטָן רוּחַ שֵׂכֶל הַחֲלִים. גִּבּוֹרֵי כֹחַ רְצוֹנְךָ חַזֵּק וְהָאֲלִים: בְּצִלְּךָ שֶׁבֶת שָׁבִים קַבֵּל נְדָבָה. בֵּיתְךָ יַפְרִיחוּ וְלֹא יוֹסִיפוּ לְדַאֲבָה. אוֹבֵד וְנִדָּח. תַּשְׁבִּית נוֹגֵשׂ וּמַדְהֵבָה. אָז יַעֲלוּ וְיֵרָאוּ

מטה לוי ברוך

כי עמך הסליחה למען תורא. הואיל ואתה זוכר על מדותיך ואתה מוחל וסולח ובשביל זה אתה מתירא שאל״כ כל אדם שעבר עבירה יאמר בלבו כבר אבדתי עולמי אלך בשרירות לבי כי לא יועיל לי שום תשובה. ואי״כ לא היית מתירא אבל עכשיו אתה מתירא: ומי יעמוד. לפניך: חטא אם תשמור. ומי יקום. לפניך. דין אם תגמור. אם תרצה לשמור ולגמור דין האדם כפי מעשיו: הסליחה עמך. כיון שעמך הסליחה ׃ סלחתי לאמר באמר סלחתי: הרחמים וכו' לגמור. גם שלך הי׳ המדה לגמור רחמיך על כ״א: דכדוך דלותינו ראה. ראה שברון דלותינו שאנו מדוכאים בגלות בעניות ובדלות: ואל תכלים. אותנו: דעת נתיב דרכיך חפצנו. חפץ לבבינו ותאוותינו הוא לדעת נתיב דרכיך לכן בקשתינו. השלים. ותמלא משאלותינו: גדול וקטן רוח שכל החלים. החזק גדולים וקטנים ברוח שכל: בצלך שבת שבים קבל נדבה. קבל שבים בנדבה לשבת בצלך: ביתך יפריחו. יפריחו כעשב השדה ויהיו קבועים בביהמ״ק. ולא יוסיפו לדאבה: ואובד ונדח. וישראל שהם נדחים ואבודים בג

בְּרוּחַ נְדִיבָה: אל מלך וכו׳

שם המחבר בראשי החרוזות שלמה הקטן

שְׁלוֹם פָּרִים שְׂפָתֵינוּ תִּכּוֹן אֱמֶת. לְכָתְנוּ אַחֲרֶיךָ בְּתוֹם וְיוֹשֶׁר הָעֱמֶת. מֵלִיץ יוֹשֶׁר קַבֵּל וּמַלְשִׁנִי צַמֵּת. הֶחָפֵץ בַּחַיִּים וְלֹא בְּמוֹת הַמֵּת: הֲקִימֵנוּ בְּאוֹר פָּנֶיךָ וְחֶשְׁבּוֹן יִתְמַצֶּה. קִיּוּם מֵרֶדֶת שַׁחַת כּוֹפֶר יִמָּצֵא. טֶרֶם נִקְרָא עוֹד דִּבּוּר יֵצֵא. נִדְבוֹת פִּינוּ יְיָ רְצֵה: אל מלך

מיוסד ע״פ א״ב ממ׳ עד ת׳ ולפשר שהוא סיום הא״ב שהתחיל הפייטן אב ידעך בא׳ וגמר בל׳ וכאן גמר ממ׳ עד ת׳:

מְרוּבִּים צָרְכֵי עַמְּךָ וְדַעְתָּם קְצָרָה. מַחֲסוֹרָם וּמִשְׁאֲלוֹתָם כֹּל יוּכְלוּ לְכַפְּרָה. נָא בִּינָה הֲגִיגֵנוּ טֶרֶם נִקְרָא. הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא: סָפוּ וְגַם כָּלוּ יוֹדְעֵי פְּגִיעָה. סֵדֶר תְּפִלּוֹת בְּמַעֲנֵה לְשׁוֹנָם לְהַבִּיעָה עֲרוּמִים נוֹתַרְנוּ וְרָבְתָה הָרָעָה. עַל כֵּן לֹא הִשַּׂגְנוּ יְשׁוּעָה: פָּנִים אֵין לָנוּ פָּנֶיךָ לְחַלּוֹת. פָּשַׁעְנוּ וּמָרַדְנוּ וְהֶעֱוִינוּ מְסִלּוֹת: צְדָקָה לְךָ לְבַד נְבַקֵּשׁ בְּמַעַרְכֵי תְהִלּוֹת. הָעוֹמְדִים בְּבֵית יְיָ בַּלֵּילוֹת: קָדוֹשׁ רְאֵה כִּי פֶּה מֵלִיץ כְּשׁוּרָה. קַבֵּל נִיבִי כְּמַרְבִּית תְּשׁוּרָה. רִנָּתִי הַיּוֹם תְּהֵא בְּכִתְרְךָ קְשׁוּרָה. אֵל נֶאְזָר בִּגְבוּרָה: שַׁוְעָתִי שְׁעֵה וּתְפִלָּתִי תְּהֵא נְעִימָה. שְׁמַע פְּגִיעָתִי כִּפְגִיעַת תַּמָּה. תְּחוֹקְקֵנוּ לְחַיִּים וְתֵטִיב לָנוּ הַחֲתִימָה. תּוֹלֶה אֶרֶץ עַל בְּלִימָה: אל מלך

יָדְךָ פְּשׁוֹט וְקַבֵּל תְּשׁוּבָתִי בְּמַעֲמָדִי. סְלַח וּמְחַל רוֹעַ מַעֲבָדִי. פְּנֵה וַעֲסוֹק בְּטוֹבַת מְשַׁחֲרֶיךָ דּוֹדִי וּמְעוֹדְדִי. וְאַתָּה יְיָ מָגֵן בַּעֲדִי: אל מלך

זכור

מטה

שהכו״ס לא יוסיפו עוד לאמר לחורבן בית שלא יהיה נחרב עוד כי. השבית נוגש. תבטל מהם נוגשים בלוחצים אותם ומדהבה. והעכו״ם האומרים לישראל תנו לנו מדות מלאות ממון תבטל אותם: אז יעלו כו׳:

שלום פרים שפתינו תכון אמת. מה שאנו אומרים פרשיות הקרבנות בשפתינו תכון באמת כאלו שלמנו הפרים: לכתינו אחריך בתום וביושר הצמת. חבר לך כריע את לכתנו אחריך בתום ויושר: ומלשני צמת. הכרת למלשינים ומקטריגים אתה ה׳. החפץ כו׳: וחשבון יתמצה. ישתלקו ויתמלאו חשבון העונות לגמרי ואז יהיה. קיום לנו מרדת שחת. כי כופר ימצא: טרם נקרא עוד דבור יצא נדבות פינו. קודם שיצא מפינו דבור הקריאה והתפלה: ה׳ רצה. יעלו לפניך ברצון:

לוי

ספו וגם כו׳. תמו אנשים צדיקים שיודעים לרצות לבורא בתפלתם: במערכי תהלות. שאנו מעריכים תהלות להקב״ה בתפלתינו כי. פה מליץ כשורה. תם וכלה מליץ כשורת הדין: קבל ניבי כמרבית תשורה. קבל דבורי כאלו הרביתי מנחה לפניך: רנתי היום תהא בכתרך קשורה. תפלתי תהיה קשורה בכתר שלך: פגיעתי כפגיעת תמה. כתפלת רחל אשת יעקב איש תם כמ״ש וישמע אליה אלהים: פנה נא ועסוק בטובת משחריך. תפנה אותך מכל עסקים ותעסוק בטוב בת ישראל המשחרים ומבקשים פניך. אתה ה׳. דודי ומעודדי: אזלת ידינו. כבר אזל ותם כוחינו: שור. הבט: מפניך מתפלל: והמחוזות. שאר עיירות קטנות: וכל תחמדים צערים הנחמדים טבעו ונגנזו בארץ: אנקת

זְכוֹר בְּרִית אַבְרָהָם וַעֲקֵדַת יִצְחָק. וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקֹב וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: גּוֹאֵל חָזָק לְמַעַנְךָ פְּדֵנוּ. רְאֵה כִּי אָזְלַת יָדֵינוּ · שׁוּר כִּי אָבְדוּ חֲסִידֵינוּ. וּמַפְגִּיעַ אֵין בַּעֲדֵנוּ · וְשׁוּב בְּרַחֲמִים עַל שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: הָעִיר הַקּוֹדֶשׁ וְהַמְּחוֹזוֹת · הָיוּ לְחֶרְפָּה וּלְבִזּוֹת · וְכָל מַחֲמַדֶּיהָ טְבוּעוֹת וּגְנוּזוֹת. וְאֵין שִׁיּוּר רַק הַתּוֹרָה הַזֹּאת: וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקֹב וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: זכור ברית וכו'

חו"ק אֶנְקַת מְסַלְדֶיךָ. תַּעַל לִפְנֵי כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ · מַלֵּא מִשְׁאֲלוֹת עַם מְיַחֲדֶיךָ. שׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת בָּאֵי עָדֶיךָ:

יִשְׂרָאֵל נוֹשַׁע בַּיְיָ תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים. גַּם הַיּוֹם יִוָּשְׁעוּ מִפִּיךָ שׁוֹכֵן מְרוֹמִים · כִּי אַתָּה רַב סְלִיחוֹת וּבַעַל הָרַחֲמִים:

יַחְבִּיאֵנוּ צֵל יָדוֹ תַּחַת כַּנְפֵי הַשְּׁכִינָה. חוֹן יָחוֹן כִּי יִבְחוֹן לֵב עָקוֹב לְהָכִינָה. קוּמָה נָא אֱלֹהֵינוּ עוּזָּה עוּזִּי נָא. יְיָ לְשַׁוְעָתֵנוּ הַאֲזִינָה:

יַשְׁמִיעֵנוּ סָלַחְתִּי יוֹשֵׁב בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן. בִּימִין יֶשַׁע לְהִוָּשַׁע עַם עָנִי וְאֶבְיוֹן. בְּשַׁוְעֵנוּ אֵלֶיךָ נוֹרָאוֹת בְּצֶדֶק תַּעֲנֵנוּ. יְיָ הֱיֵה עוֹזֵר לָנוּ:

שם המחבר אמתי חתום בראשי החרוזות

יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אֶרֶךְ אַפַּיִם. וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים · נֹשֵׂא עָוֹן · וָפֶשַׁע · וְחַטָּאָה. וְנַקֵּה. וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ: אֶזְכְּרָה אֱלֹהִים וְאֶהֱמָיָה. בִּרְאוֹתִי כָּל עִיר עַל תִּלָּהּ בְּנוּיָה. וְעִיר הָאֱלֹהִים מֻשְׁפֶּלֶת עַד שְׁאוֹל תַּחְתִּיָּה. וּבְכָל זֹאת אָנוּ לְיָהּ וְעֵינֵינוּ לְיָהּ: יי יי מִדַּת הָרַחֲמִים עָלֵינוּ הִתְגַּלְגְּלִי. וְלִפְנֵי קוֹנֵךְ תְּחִנָּתֵנוּ הַפִּילִי. וּבְעַד עַמֵּךְ רַחֲמִים שַׁאֲלִי. כִּי כָל לֵבָב דַּוָּי וְכָל רֹאשׁ לָחֳלִי: יי יי תָּמַכְתִּי יְתֵדוֹתַי בִּשְׁלֹשׁ

מטה לוי עשרה

אנקת מסלדיך. צעקת ישראל המשבחים אותך: יחביאנו צל ידו. יסתירנו בצל ידו: תחת כנפי השכינה. שלא יוכלו הרשעים להרע לי: חון יחון כי יבחון לב עקוב להכינה. כאשר יבחן לבב האדם עקובה ומרמה להכינה אז יחביאם בצל ידו ויחון אותנו: נוראות בצדק תעננו. בצדקתך תעננו לעשות נוראות בהרשעים:

עשרה תיבות. ובשערי דמעות כי לא נשלבות. לכן שפכתי שיח פני בוחן לבות. בטוח אני באלה ובזכות שלשת אבות: יי׳ יהי רצון מלפניך שומע קול בכיות שתשים דמעותינו בנאדך להיות. ותצילנו מכל גזרות אכזריות. כי לך לבד עינינו תלויות: יי׳ אל מלך

רחם נא קהל עדת ישורון. סלח ומחל עונם. והושיענו אלהי ישענו:

שערי שמים פתח ואוצרך הטוב לנו תפתח. תושיע וריב אל תמתח. והושיענו אלהי ישענו: אל מלך

אלהינו ואלהי אבותינו. סלח לנו. מחל לנו. כפר לנו: כי אנו עמך ואתה אלהינו. אנו בניך ואתה אבינו. אנו עבדיך ואתה אדוננו. אנו קהלך ואתה חלקנו. אנו נחלתך ואתה גורלנו. אנו צאנך ואתה רוענו. אנו כרמך ואתה נוטרנו. אנו פעולתך ואתה יוצרנו. אנו רעיתך ואתה דודנו. אנו סגלתך ואתה אלהינו. אנו עמך ואתה מלכנו. אנו מאמירך ואתה מאמירנו: אנו עזי פנים ואתה רחום וחנון. אנו קשי עורף ואתה ארך אפים. אנו מלאי עון ואתה מלא רחמים. אנו ימינו כצל עובר. ואתה הוא ושנותיך לא יתמו:

אנא תבא לפניך תפלתנו ואל תתעלם מתחנתנו. שאין אנו עזי פנים וקשי עורף. לומר לפניך יי׳ אלהינו ואלהי אבותינו. צדיקים אנחנו ולא חטאנו אבל אנחנו ואבותינו חטאנו:

אשמנו. בגדנו. גזלנו. דברנו דופי. העוינו. והרשענו. זדנו. חמסנו. טפלנו שקר: יעצנו רע. כזבנו. לצנו. מרדנו. נאצנו. סררנו. עוינו. פשענו. צררנו. קשינו עורף: רשענו. שחתנו. תעבנו. תעינו. תעתענו:

סרנו ממצותיך וממשפטיך הטובים ולא שוה לנו. ואתה צדיק על כל הבא עלינו כי אמת עשית ואנחנו הרשענו:

הרשענו ופשענו לכן לא נושענו. ותן בלבנו לעזוב דרך רשע וחיש לנו ישע: ככתוב על יד נביאך יעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו וישוב אל יי׳ וירחמהו ואל אלהינו כי ירבה לסלוח:

מַה נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מָרוֹם. וּמַה נְּסַפֵּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן שְׁחָקִים הֲלֹא כָּל הַנִּסְתָּרוֹת
וְהַנִּגְלוֹת אַתָּה יוֹדֵעַ:

אַתָּה נוֹתֵן יָד לַפּוֹשְׁעִים . וִימִינְךָ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שָׁבִים
וַתְּלַמְּדֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְהִתְוַדּוֹת לְפָנֶיךָ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ .
לְמַעַן נֶחְדַּל מֵעֹשֶׁק יָדֵינוּ . וּתְקַבְּלֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה
לְפָנֶיךָ כְּאִשִּׁים וּכְנִיחוֹחִים . לְמַעַן דְּבָרֶיךָ אֲשֶׁר אָמָרְתָּ .
אֵין קֵץ לְאִשֵּׁי חוֹבוֹתֵינוּ וְאֵין מִסְפָּר לְנִיחוֹחֵי אַשְׁמָתֵינוּ .
וְאַתָּה יוֹדֵעַ שֶׁאַחֲרִיתֵנוּ רִמָּה וְתוֹלֵעָה . לְפִיכָךְ הִרְבֵּיתָ
סְלִיחָתֵנוּ . מָה אָנוּ . מֶה חַיֵּינוּ . מֶה חַסְדֵּנוּ . מַה צִּדְקוֹתֵנוּ .
מַה יְשׁוּעָתֵנוּ . מַה כֹּחֵנוּ . מַה גְּבוּרָתֵנוּ . מַה נֹּאמַר
לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ . הֲלֹא כָּל הַגִּבּוֹרִים
כְּאַיִן לְפָנֶיךָ וְאַנְשֵׁי הַשֵּׁם כְּלֹא הָיוּ . וַחֲכָמִים כִּבְלִי מַדָּע
וּנְבוֹנִים כִּבְלִי הַשְׂכֵּל כִּי רוֹב מַעֲשֵׂיהֶם תֹּהוּ . וִימֵי חַיֵּיהֶם
הֶבֶל לְפָנֶיךָ . וּמוֹתַר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אָיִן כִּי הַכֹּל הָבֶל:

אַתָּה הִבְדַּלְתָּ אֱנוֹשׁ מֵרֹאשׁ . וַתַּכִּירֵהוּ לַעֲמוֹד לְפָנֶיךָ
כִּי מִי יֹאמַר לְךָ מַה תִּפְעַל וְאִם יִצְדַּק מַה יִּתֶּן לָךְ . וַתִּתֶּן
לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (יחיד אינו מזכיר של שבת אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְ) אֶת
יוֹם הַכִּפּוּרִים הַזֶּה . קֵץ וּמְחִילָה וּסְלִיחָה עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ .
לְמַעַן נֶחְדַּל מֵעֹשֶׁק יָדֵינוּ . וְנָשׁוּב אֵלֶיךָ לַעֲשׂוֹת חֻקֵּי
רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם . וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים רַחֵם עָלֵינוּ
כִּי לֹא תַחְפּוֹץ בְּהַשְׁחָתַת עוֹלָם . שֶׁנֶּאֱמַר דִּרְשׁוּ יְהוָה
בְּהִמָּצְאוֹ קְרָאֻהוּ בִּהְיוֹתוֹ קָרוֹב : וְנֶאֱמַר יַעֲזוֹב רָשָׁע
דַּרְכּוֹ וְאִישׁ אָוֶן מַחְשְׁבוֹתָיו וְיָשׁוֹב אֶל יְיָ וִירַחֲמֵהוּ וְאֶל
אֱלֹהֵינוּ כִּי יַרְבֶּה לִסְלוֹחַ : וְאַתָּה אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת חַנּוּן
וְרַחוּם אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת וּמַרְבֶּה לְהֵטִיב
וְרוֹצֶה אַתָּה בִּתְשׁוּבַת רְשָׁעִים וְאֵין אַתָּה חָפֵץ בְּמִיתָתָם
שֶׁנֶּאֱמַר אֱמוֹר אֲלֵיהֶם חַי אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי יֱהֹוִה אִם אֶחְפּוֹץ

בְּמוֹת הָרָשָׁע כִּי אִם בְּשׁוּב רָשָׁע מִדַּרְכּוֹ וְחָיָה: וְנֶאֱמַר שׁוּבוּ שׁוּבוּ מִדַּרְכֵיכֶם הָרָעִים וְלָמָּה תָמוּתוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְנֶאֱמַר הֶחָפֵץ אֶחְפּוֹץ מוֹת רָשָׁע נְאֻם אֲדֹנָי יֱהֹוִה הֲלֹא בְּשׁוּבוֹ מִדְּרָכָיו וְחָיָה. וְנֶאֱמַר כִּי לֹא אֶחְפּוֹץ בְּמוֹת הַמֵּת נְאֻם אֲדֹנָי יֱהֹוִה וְהָשִׁיבוּ וִחְיוּ: כִּי אַתָּה סָלְחָן לְיִשְׂרָאֵל וּמָחֳלָן לְשִׁבְטֵי יְשֻׁרוּן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ (אֶלָּא אָתָּה):

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מְחוֹל לַעֲוֹנוֹתֵינוּ בְּיוֹם לשבת (הַשַּׁבָּת הַזֶּה וּבְיוֹם) הַכִּפּוּרִים הַזֶּה מְחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטֹּאתֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ. כָּאָמוּר אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מוֹחֶה פְשָׁעֶיךָ לְמַעֲנִי וְחַטֹּאתֶיךָ לֹא אֶזְכּוֹר: וְנֶאֱמַר מָחִיתִי כָעָב פְּשָׁעֶיךָ וְכֶעָנָן חַטֹּאתֶיךָ שׁוּבָה אֵלַי כִּי גְאַלְתִּיךָ: וְנֶאֱמַר כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ: לשבת (אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה נָא בִמְנוּחָתֵנוּ) קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ. שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ לשבת (וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָנוּחוּ בוֹ כָּל יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ) וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת. כִּי אַתָּה סָלְחָן לְיִשְׂרָאֵל וּמָחֳלָן לְשִׁבְטֵי יְשֻׁרוּן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ אֶלָּא אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ לַעֲוֹנוֹתֵינוּ וְלַעֲוֹנוֹת עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל וּמַעֲבִיר אַשְׁמוֹתֵינוּ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ (הַשַּׁבָּת) יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַכִּפּוּרִים:

רצ״ה וכו׳ תמצא אצל שמ״ע בלחש

אומרים אבינו מלכנו אפילו בשבת

אַז מֶען עֶפִינְט דָאס אָרוֹן הַקוֹדֶשׁ זָאגְט מֶען פְּתַח שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם לִתְפִלָּתֵנוּ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חָטָאנוּ לְפָנֶיךָ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּטֵּל מַחְשְׁבוֹת שׂוֹנְאֵינוּ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָפֵר עֲצַת אוֹיְבֵינוּ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: א״מ כַּלֵּה כָּל צַר וּמַשְׂטִין מֵעָלֵינוּ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חַדֵּשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה: א״מ סְתוֹם פִּיּוֹת מַשְׂטִינֵנוּ וּמְקַטְרִיגֵנוּ:

א״מ בַּטֵּל מֵעָלֵינוּ כָּל גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כַּלֵּה דֶבֶר וְחֶרֶב וְרָעָב וּשְׁבִי

וּמַשְׁחִית וְעָוֹן וּשְׁמַד מִבְּנֵי בְרִיתֶךָ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מְנַע מַגֵּפָה מִנַּחֲלָתֶךָ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ סְלַח וּמְחַל לְכָל עֲוֹנוֹתֵינוּ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מְחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטֹּאתֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מְחוֹק בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים כָּל שִׁטְרֵי חוֹבוֹתֵינוּ׃
אָ״מ הַחֲזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ׃
אָ״מ שְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְחוֹלֵי עַמֶּךָ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ קְרַע רוֹעַ גְּזַר דִּינֵנוּ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ זָכְרֵנוּ בְּזִכָּרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים טוֹבִים׃
אָ״מ חָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר גְּאוּלָּה וִישׁוּעָה׃
אָ״מ חָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר פַּרְנָסָה וְכַלְכָּלָה׃

יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו האל הגדול הגבור והנורא עשה למענך ולמען שם הגדול והקדוש (דִיקַרְנוֹסָא) היוצא מפסוק והריקותי לכם ברכה עד בלי די. ומפסוק נסה עלינו אור פניך יי שתזמין לנו ותתן לנו ולכל הסמוכים בשולחננו היום ובכל יום פרנסתינו ומזונותינו במילוי וברווח בכבוד ולא באיסור ולא בעמל ולא במורח וביגיעה רבה רק בנחת ובשלוה ובהשקט כדי שנוכל לעבוד עבודתך הטהורה והקדושה בלי טרדת פרנסת ולא יהיה בה שום בושה וכלימה ושלא תצריכנו לידי מתנת בשר ודם כי אם לידך המתוחה והקדושה ותצליחנו ותרויחנו וברכנו בכל מעשה ידינו ועסקינו ותן לנו מתנת ידיך ושיהיה ביתי מלא ברכת יְהֹוָה (יזכר שלא יהגה ח״ו השם כאותיותיו רק יאמרנו בשם של אדנות ויכוין להוי׳ בניקוד הזה בזכות שמך הגדול (דִיקַרְנוֹסָא)

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר זְכֻיּוֹת׃
אָ״מ חָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר סְלִיחָה וּמְחִילָה׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הַצְמַח לָנוּ יְשׁוּעָה בְּקָרוֹב׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָרֵם קֶרֶן יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָרֵם קֶרֶן מְשִׁיחֶךָ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מַלֵּא יָדֵינוּ מִבִּרְכוֹתֶיךָ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מַלֵּא אֲסָמֵינוּ שָׂבָע׃
אָ״מ שְׁמַע קוֹלֵנוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ׃
אָ״מ קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ׃
אָ״מ פְּתַח שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם לִתְפִלָּתֵנוּ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ זָכוֹר כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ׃
אָ״מ נָא אַל תְּשִׁיבֵנוּ רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ תְּהֵא הַשָּׁעָה הַזֹּאת שְׁעַת רַחֲמִים וְעֵת רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ׃
אָ״מ חֲמוֹל עָלֵינוּ וְעַל עוֹלָלֵנוּ וְטַפֵּנוּ׃
אָ״מ עֲשֵׂה לְמַעַן הֲרוּגִים עַל שֵׁם קָדְשֶׁךָ׃
אָ״מ עֲשֵׂה לְמַעַן טְבוּחִים עַל יִחוּדֶךָ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן בָּאֵי בָאֵשׁ וּבַמַּיִם עַל קִדּוּשׁ שְׁמֶךָ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ נְקוֹם לְעֵינֵינוּ נִקְמַת דַּם עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ׃
אָ״מ עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ אִם לֹא לְמַעֲנֵנוּ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא שֶׁנִּקְרָא עָלֵינוּ׃
אָ״מ חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ כִּי אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים עֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה וָחֶסֶד וְהוֹשִׁיעֵנוּ׃

מצאתי בשל״ה. כשאומרים בתפלת נעילה שמע ישראל בקול רם ובכוונת הלב יכוין כ״א מישראל למסור נפשו על קדושת השם ית״ש ונחשב לו הכוונה כאילו עשה בפועל וכאילו עמד בנסיון קדושת שמו הגדול:

פעם אחת **שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְהֹוָה אֶחָד׃**

ג׳ פעמים **בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד׃**

בכתבי האריז״ל מבואר התקון הגדול והנפלא בעולמות העליונים הקדושים ע״י אמירת ז״פ ה׳ הוא האלהים. לכן ראוי שבכל פעם יקבל עליו מסירת נפש להראות אמתת אמונתו ביחוד מלכותו ית׳ ויאמר בכל עולם כחו ובשמחה עצומה:

ז״פ **יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים׃**

יְיָ מֶלֶךְ. יְיָ מָלָךְ. יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד׃

אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם זָכְרֵנוּ בְּזִכָּרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ׃

אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם חָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים טוֹבִים:
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם חָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר צַדִּיקִים:
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם חָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר יְשָׁרִים וּתְמִימִים:
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם חָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר מְזוֹנוֹת וּפַרְנָסָה טוֹבָה:
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם חֲמוֹל עָלֵינוּ וְעַל טַפֵּנוּ וְעַל עוֹלָלֵינוּ:
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם טַהֵר טֻמְאוֹתֵינוּ (נ"א טַהֲרֵנוּ מֵעֲוֹנֵינוּ):
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם יֶהֱמוּ נָא רַחֲמֶיךָ עָלֵינוּ:
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם כְּבוֹשׁ אֶת כּוֹבְשֵׁינוּ:
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם כָּלָה אַל תַּעַשׂ עִמָּנוּ:
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם לְמַעַנְךָ עֲשֵׂה אִם לֹא לְמַעֲנֵנוּ:
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם לַחֵץ אֶת לוֹחֲצֵינוּ:
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם מַלֵּא מִשְׁאֲלוֹת לִבֵּנוּ לְטוֹבָה:
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם נְקוֹם אֶת נִקְמָתֵנוּ:
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם סְמוֹךְ אֶת נְפִילָתֵנוּ:
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם עֲנֵה אֶת עֲתִירָתֵנוּ:
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם פְּדֵנוּ מִידֵי אוֹיְבֵינוּ נ"א פְּתַח לָנוּ שַׁעַר לִתְפִלָּתֵינוּ.
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם צַוֵּה אִתָּנוּ בִּרְכוֹתֶיךָ:
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם צַוֵּה אִתָּנוּ יְשׁוּעָתֶךָ:
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם צַדְּקֵנוּ בְּמִשְׁפָּטֶיךָ:
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם קָרֵב לָנוּ קֵץ הַגְּאוּלָּה:
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם קָרֵב לָנוּ יוֹם הַיְשׁוּעָה:
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם קָרְבֵנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ:
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם רִיבָה רִיבֵנוּ וּגְאָלֵנוּ:
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם רְאֵה (בְּעוֹנִי) (בְּעָנְיִ) עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל:
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם רְפָא חוֹלֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל:
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם רְאֵה בְּדוֹחַק הַשָּׁעָה:
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם שְׁעֵה אֶת שַׁוְעָתֵנוּ:

אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם שִׂים שָׁלוֹם בֵּינֵינוּ:

אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם שִׂים שָׁלוֹם בְּאַרְמְנוֹתֵינוּ:

אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם תֵּן חַיִּים וְשָׁלוֹם וַאֲרִיכַת יָמִים טוֹבִים
לְהַקֵּיסָר וּלְהַקֵּיסָרִית וּלְכָל אַנְשֵׁי הַשְּׂרָרָה יר״ה
אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ יוֹשְׁבִים בְּצִלָּם:

אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם תֵּן בְּלִבָּם וּבְלֵב כָּל יוֹעֲצֵיהֶם
וּמַנְהִיגֵיהֶם רַחֲמָנוּת לְהֵטִיב עִמָּנוּ:

אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם תֵּן שָׁלוֹם בְּמַלְכוּתוֹ:

אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם תֵּן שׂוֹבַע וּבְרָכָה בָּאָרֶץ הַזֹּאת וּבָעוֹלָם

אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם תֵּן טַל וּמָטָר בְּעִתּוֹ לִבְרָכָה וְזֶרַע
לַזּוֹרֵעַ וְלֶחֶם לָאוֹכֵל:

אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם תֵּן לֶחֶם לְפִי הַטַּף לַעֲנִיֵּי עַמְּךָ
יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא יִצְטָרְכוּ זֶה לָזֶה:

אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם תִּכּוֹן תְּפִלָּתֵנוּ קְטֹרֶת לְפָנֶיךָ:

עֲנֵנוּ אֱלֹהֵי הַמֶּרְכָּבָה עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ רַחוּם וְחַנּוּן עֲנֵנוּ. יְיָ חָנֵּנוּ וַהֲקִימֵנוּ וּבְסֵפֶר חַיִּים זָכְרֵנוּ וְחָתְמֵנוּ. יְיָ רִיבָה רִיבֵנוּ וּרְחַם לוֹחֲמֵנוּ מִן הַשָּׂטָן וּבְסֵפֶר חַיִּים זָכְרֵנוּ וְחָתְמֵנוּ. יְיָ בַּחוֹתָם עַל לִבְּךָ הַיּוֹם שִׂימֵנוּ וּבְסֵפֶר חַיִּים זָכְרֵנוּ וְחָתְמֵנוּ: יְיָ בָּרֵךְ רַחֲמֵינוּ וּמֵימֵינוּ וּבְסֵפֶר חַיִּים זָכְרֵנוּ וְחָתְמֵנוּ. יְיָ עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ. חוּסָה עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. יְיָ עֲשֵׂה לְמַעַן אֲבוֹתֵינוּ בַּמֶּרְכָּבָה וְחוּסָה עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. יְיָ עֲשֵׂה לְמַעַן הֲרוּגִים וּשְׂרוּפִים עַל יִחוּד קְדוּשַּׁת שְׁמֶךָ וְחוּסָה עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. דְּעָנֵי לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה עֲנֵינָן. דְּעָנֵי לְיִצְחָק עַל גַּבֵּי מַדְבְּחָא עֲנֵינָן. דְּעָנֵי לְיַעֲקֹב בְּבֵית אֵל עֲנֵינָן. דְּעָנֵי לְיוֹסֵף בְּבֵית הָאֲסוּרִים עֲנֵינָן. דְּעָנֵי לְמֹשֶׁה וַאֲבוֹתֵינוּ עַל יַם סוּף עֲנֵינָן. דְּעָנֵי לְאַהֲרֹן בְּמַחְתָּה עֲנֵינָן. דְּעָנֵי לְפִנְחָס בְּשִׁטִּים עֲנֵינָן. דְּעָנֵי לְדָוִד וּשְׁלֹמֹה בְּנוֹ בִּירוּשָׁלַיִם עֲנֵינָן. דְּעָנֵי לְצַדִּיקֵי וַחֲסִידֵי וּתְמִימֵי וִישָׁרֵי דִי בְּכָל דּוֹר וָדוֹר עֲנֵינָן:

דער חזן זאגט קדיש שלם

ותוקעין תקיעה אחת ואף שלא יצאו כוכבים עדיין רק שהוא בין השמשות מותר לתקוע. וזהו סילוק שכינה זכר לתקיעת יוה״כ ביובל שעבדים יוצאין בה לחירות. ואות נצחון שנצחנו השטן שלא היה רשאי להשטין. ומפרסמין עי״ז שהוא יו״ט כדי לשמוח בסעודת הלילה. וכשישמע התקיעה של שופר יכוין בלבו תקיעה גדולה מתי נגיע ונזכה לשמוע קול שופר לעתיד בעת גאולה משיח צדקנו. ועיקר התשוקה יהיה שבזה יתגדל ויתקדש שמו הגדול בכל העולם. ובזה יכוין ג״כ בתיבות שנה הבאה בירושלים. ויאמר

לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלָיִם:

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת יְיָ מִן הַשָּׁמַיִם הַלְלוּהוּ בַּמְּרוֹמִים הַלְלוּהוּ כָּל מַלְאָכָיו הַלְלוּהוּ כָּל צְבָאָיו: הַלְלוּהוּ שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ הַלְלוּהוּ כָּל כּוֹכְבֵי אוֹר: הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמָיִם וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמָיִם. יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יהוה כִּי הוּא צִוָּה וְנִבְרָאוּ וַיַּעֲמִידֵם לָעַד לְעוֹלָם חָק נָתַן וְלֹא יַעֲבוֹר:

הֲרֵינִי מוּכָן וּמְזוּמָּן לְקַיֵּים הַמִּצְוָה לְקַדֵּשׁ הַלְּבָנָה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנֶעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל:

בָּרוּךְ אַתָּה יהוה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בְּמַאֲמָרוֹ בָּרָא שְׁחָקִים. וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם. חוֹק וּזְמַן נָתַן לָהֶם. שֶׁלֹּא יְשַׁנּוּ אֶת תַּפְקִידָם. שָׂשִׂים וּשְׂמֵחִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹן קוֹנָם. פּוֹעֵל אֱמֶת שֶׁפְּעֻלָּתוֹ אֱמֶת. וְלַלְּבָנָה אָמַר שֶׁתִּתְחַדֵּשׁ עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת לַעֲמוּסֵי בָטֶן. שֶׁהֵם עֲתִידִים לְהִתְחַדֵּשׁ כְּמוֹתָהּ. וּלְפָאֵר לְיוֹצְרָם עַל שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַדֵּשׁ חֳדָשִׁים:

ג״פ בָּרוּךְ יוֹצְרֵךְ • בָּרוּךְ עוֹשֵׂךְ • בָּרוּךְ קוֹנֵךְ. בָּרוּךְ בּוֹרְאֵךְ: ומרקד כנגד הלבנה ואומר כזה ג׳ פעמים ויזהר שלא יכרע בברכיו רק זוקף באצבעותיו:

ג״פ כְּשֵׁם שֶׁאֲנִי רוֹקֵד כְּנֶגְדֵּךְ. וְאֵינִי יָכוֹל לִיגַּע בָּךְ. כַּךְ לֹא יוּכְלוּ כָּל אוֹיְבַי לִיגַּע בִּי לְרָעָה: ג״פ תִּפּוֹל עֲלֵיהֶם אֵימָתָה וָפַחַד בִּגְדוֹל זְרוֹעֲךָ יִדְּמוּ כָּאָבֶן:

ג״פ כָּאָבֶן יִדְּמוּ זְרוֹעֲךָ בִּגְדֹל וָפַחַד אֵימָתָה עֲלֵיהֶם תִּפּוֹל:

ג״פ דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל חַי וְקַיָּם:

ושואל לחבירו ג״פ שָׁלוֹם עֲלֵיכֶם: וחבירו משיב ג״פ עֲלֵיכֶם שָׁלוֹם:

ג״פ סִימָן טוֹב וּמַזָּל טוֹב יְהֵא לָנוּ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל אָמֵן:

קוֹל דּוֹדִי הִנֵּה זֶה בָּא. מְדַלֵּג עַל הֶהָרִים. מְקַפֵּץ עַל הַגְּבָעוֹת: דּוֹמֶה דוֹדִי לִצְבִי. אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים. הִנֵּה זֶה עוֹמֵד אַחַר כָּתְלֵנוּ. מַשְׁגִּיחַ מִן הַחַלֹּנוֹת מֵצִיץ מִן הַחֲרַכִּים:

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֶשָּׂא עֵינַי אֶל הֶהָרִים מֵאַיִן יָבֹא עֶזְרִי: עֶזְרִי מֵעִם יהוה עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: אַל יִתֵּן לַמּוֹט רַגְלֶךָ אַל יָנוּם שֹׁמְרֶךָ: הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל: יהוה שֹׁמְרֶךָ יהוה צִלְּךָ עַל יַד יְמִינֶךָ: יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא יַכֶּכָּה וְיָרֵחַ בַּלָּיְלָה: יהוה יִשְׁמָרְךָ מִכָּל רָע יִשְׁמוֹר אֶת נַפְשֶׁךָ: יהוה יִשְׁמָר צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ: הַלְלוּהוּ בִגְבוּרֹתָיו הַלְלוּהוּ כְּרוֹב גֻּדְלוֹ: הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר: הַלְלוּהוּ בְּתֹף וּמָחוֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֻגָב: הַלְלוּהוּ בְצִלְצְלֵי שָׁמַע הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ: כהתי״ה:

תָּנָא דְבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל. אִלְמָלֵא לֹא זָכוּ יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא לְהַקְבִּיל פְּנֵי אֲבִיהֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם פַּעַם אַחַת בַּחֹדֶשׁ דַּיָּם. אָמַר אַבַּיֵי הִלְכָּךְ צָרִיךְ לְמֵימְרָא מְעוּמָד מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר מִתְרַפֶּקֶת עַל דּוֹדָהּ: וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי לְמַלֹּאות פְּגִימַת הַלְּבָנָה וְלֹא יִהְיֶה בָּהּ שׁוּם מִיעוּט. וִיהִי אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה וּכְאוֹר שִׁבְעַת יְמֵי בְרֵאשִׁית. כְּמוֹ שֶׁהָיְתָה קוֹדֶם מִיעוּטָהּ. שֶׁנֶּאֱמַר אֶת שְׁנֵי הַמְּאוֹרוֹת הַגְּדוֹלִים וְיִתְקַיֶּם בָּנוּ מִקְרָא שֶׁכָּתוּב וּבִקְשׁוּ אֶת יהוה אֱלֹהֵיהֶם וְאֵת דָּוִד מַלְכָּם אָמֵן:

לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינֹת מִזְמוֹר שִׁיר: אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ וִיבָרְכֵנוּ יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה: לָדַעַת בָּאָרֶץ דַּרְכֶּךָ בְּכָל גּוֹיִם יְשׁוּעָתֶךָ: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם: יִשְׂמְחוּ וִירַנְּנוּ לְאֻמִּים כִּי תִשְׁפֹּט עַמִּים מִישׁוֹר וּלְאֻמִּים בָּאָרֶץ תַּנְחֵם סֶלָה: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים. יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם: אֶרֶץ נָתְנָה יְבוּלָהּ יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ: יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים וְיִירְאוּ אוֹתוֹ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ: עלינו ק׳ וינער שולי בגדיו